2373

4-8-2

28

UVA. BHSC. IyR_028

28

UVA. BHSC. IyR_028

UVA. BHSC. IyR_028

Fen prima quarti canonis Auicēne
principis cū explanatiōe Jacobi de
ptibus medicine facultatis profesſo
ris excellētiſſimi et tabula euſdem.

VALLADOLID

BIBLIOTECA DE FILOSOFIA Y LETRAS

UVA. BHSC. IyR_028

Tabula fen prime quarti canonis

¶ Tabula fen ꝑme quarti canonis auicēne q̄ est de febribus: r ꝓtinet quattuor tractatus.
¶ Tractatus ꝑm⁹ est de febre q̄d sit: r de febribus ephimeris cōtinēs capitula. xxiij
De febre quid sit. Capl'm. i.
De ꝑparatis ad febres. Capl'm .ij.
De horis febrium. capl'm .iij.
De cognitione horaꝝ egritudinis r temporꝝ et ꝑprie status. Capl'm. iiij.
Sermo vtis de febribus ephimeris. Cap̄. v.
De signis ꝑpriis febriū ephimeraꝝ: distinguētibus has ab aliis febribus. Cap̄ .vi.
De permutatione febris ephimere ad febres alias. Capitulum. vij.
De febris signis ꝓmutatiōis ephimere ad febres alias. Capitulū. viij.
De curationibus febris ephimere ſm modū vniuersalē. Capl'm .ix.
De spēbus febris ephimere. Capl'm .x.
De febre ephiera ꝓueniēte ex angustia .C. xi.
De febre ephimera ꝓueniēte ex tristia. Ca. xij.
De febre ephimera ꝓueniente ex cogitationibus. Cap̄. xiij.
De febre ephimera ꝓueniēte ex ira. Cap̄. xiiij.
De febre ephimera ꝓueniēte ex vigilijs. C. xv.
De febre ephimera ꝓueniēte ex somno r quiete. Capitulū. xvi.
De febre ephimera ꝓueniēte ex gaudio. C. xvij
De febre ephiera ꝓueniēte ex timore. C. xviij.
De febre ephimera ꝓueniēte ex labore. C. xix.
De febre ephiera ꝓueniēte ex euacuatōe. C. xx
De febre ephimera ꝓueniēte ex dolore. C. xxi
De febre ephiera ꝓueniēte ex sincopi. C. xxij.
De febre ephimera ꝓueniēte ex fame. C. xxiij.
De febre ephimera ꝓueniēte ex siti. Ca. xxiiij.
De febre ephimecra ꝓueniente ex oppilationibus. Capl'm .xxv.
De febre ephimera ꝓueniēte ex nauseatiua ſtictate r repletione. Capl'm. xxva
De febre ephimera ꝓueniēte ex ꝑpate. C. xxvi.
De febre ephimera ꝓueniēte ex testeitate. i. eſſ duricia cutis: q̄ quidē duricia est ad modū este. Capl'm. xxviij
De febre ephiera ꝓueniēte ex calore. Ca. xxix.
De febre ephimera ꝓueniēte ex soliditate causata a frigore. Capl'm .xxx.
De febre ephimera ꝓueniēte ex soliditate causata ab aquis stipticis. Capl'm. xxxi.
De febre ephimera ꝓueniente ex vino r potu. Capitulū. xxxij
De febre ephimera ꝓueniente ex cibo r comestione. Capitulū . xxxiij.
¶ Tractatus secūdus est de febribus putredinis cōtinēs capitula lxiij.
Sermo vniuersalis de febribus putredinis et de causis eaꝝ. Capl'm .i.
Sermo vtis de signis febriū putredis. Ca. ij.
De signis febris insepabilis. i. ꝓtinue. Ca. iij.
De rebus quibusdā q̄bus ꝓueniūt r differūt febres putredinis inter se r ab alijs. Ca. iiij.
De significationibus accidentiū febriū putredinis. Capitulū .v.
Sermo vtis de febriū putredis rigore frigore horripilatōe tipo fractiōe r pūctōe. Cap̄. vi.
De intentiōibus ad curationes vniuersales febriū putridaꝝ. Capl'm. vij.
De cibatione istoꝝ febricitantiū. Capl'm. viij.
Canon r regula vniuersalis in dādo ad potandū sirupū acetosum r aquā hordei. Cap .ix.
De curatiōibus febriū acutaꝝ. Cap̄. x.
De rememoratōe accidentiū q̄ difficilia fiunt in febribus acutis. Capl'm. xi.
De regimine rigoris r horripilationis quando superfluunt. Capl'm. xij.
De regimie sudoris supflui i febrib⁹. Ca. xiij.
De regimine fluxus sanguinis supflui a naribus. Capitulū. xiiij.
De regimie vōit⁹ q̄ accidit febricitātib⁹. C. xv.
De regimine fluxus vētris qui accidit febricitantibus. Capitulū . xvi.
De regimie supflue sitis febricitātiū. Ca. xvij.
De ꝓfundatione somni qui accidit febricitātibus. Capl'm. xviij.
De grauitate capitū febricitātiū. Capl'm .xix.
De inquietudine febricitantiū r nō febricitantium. Cap̄ . xx.
De dolore vētris febricitantiū. Capl'm .xxi.
De asperitate r siccitate lingue febricitantium. Capitulū. xxij.
De sternutatione cōtinua que accidit febricitantibus r quibusdā alijs. Capl'm. xxiij
De dolore capitis qui accidit eis. Cap̄. xxiiij.
De tussi eoꝝ. Cap̄ .xxv.
De casu r destructione appetitus febricitantium. Capl'm .xxvi.
De bolismo febricitantiū. Capl'm. xxvij.
De nigredine lingue febricitātiū. Cap̄. xxviij.
De appetitu canino eoꝝ. Cap̄. xxix.
De sincopi q̄ accidit febricitātibus. Cap̄. xxx.
De cōstrictione anhelitus que accidit febricitantibus. Capl'm. xxxi.
De vehementia tristicie r angustie febricitantium. Capl'm. xxxij.
De difficultate deglutiendi que accidit febricitantibus. Capl'm. xxxiij.
De frigore extremitatū quod accidit febricitantibus. Capl'm. xxxiiij.
Sermo vtis de febribus ō cholera. Cap̄. xxxv.
De febre tertiana absolute que nominatur triccus. Capl'm. xxxvi.
De differentia inter tertianā puram r nō puram. Capl'm. xxxvij
De tertiana cōtinua. Cap̄. xxxviij.
De cura tertiane pure. Cap̄. xxxix.
De cura tertiane nō pure. Capl'm. xl.
De febre causon: r ē illa q̄ noiat faricos. i. adusta vel cauma vel incēdiū: r signis eius: r cura ipsius. Capl'm .xli.
De febribus sanguineis. Capl'm .xlij.
De cura febris sanguinee. Cap̄. xliij.
De febre phlegmatica ſm suas cās. Ca. xliij.
De signis febris phlegmatice ꝓdice r interpolātis: r ē illa q̄ noiat anteritaos. Cap̄. xlv.
De signis febris phlegmatice insepabilis r cōtinue: r est illa q̄ noiat lathica. Cap̄. xlvi.
De febribus que sunt ſm plurimū de genere phlegmaticaꝝ r sūt etiā q̄ndq̄ ex cholera r nō sunt ex eis q̄ fiūt ex melācholia appropriate cū noibus r iudicijs. Cap̄. xlvij.
De febre in qua occultat frigus r apparet in ea calor r nominat epialos. Cap̄. xlviij.
De febre in qua occultat calor r apparet in ea frigus r est lipparia. Capl'm .xlix.
De febre in qua fit vnaquaq̄ duaꝝ rez in vno quoq̄ duoꝝ locoꝝ. Capl'm .l.
De febre sincopali humorosa. Capl'm. li.
De febre sincopali minuta r subtili. Cap̄ .lij.
De febre diurna r nocturna ex phlegmaticis humoribus. Capl'm .liij.
De curatione febris phlegmatice cōtinue que nominat lathica. Capl'm. liiij.
De cura epiale r lipparie. Cap̄ .lv.
De cura febris sincopalis humorose. Ca. lvi.
De cura febris sincopalis minute r subtilis. Capitulum. lvij.
De regimine diurne r nocturne febris phlegmatice. Ca . lviij.
De febre quartana ꝓdica r de eius causis r signis r curis: r ē illa que noiat tetraccos: et de rememoratōe solutiuoꝝ quibus indigēt quartanarij post digestionē materie. Ca. lix.
De cibatiōe patientiū quartanā. Cap̄. lx.
De curatione quartane ꝓtinue. Cap̄. lxi.
De febre sertena septena r sibus r noiat kitanos. Et q̄dā nomināt huiusmodi febres reuolubiles. Cap̄. lxij.
De curatione istaꝝ febrium. s. sertene septene et similiū. Cap̄. lxiij.
¶ Tractatus tertius est de ethica: cuius sunt octo capitula.
De causis r signis ethice. Capl'm. i.
De signis adubul. i. arefactiōis. Capl'm .ij.
De cura ethice. Capl'm. iij.
Rememoratio medicinarum infrigidantium ethicos. Capl'm .iiij.
Rememoratio medicinaruz humectantium ethicos. Capl'm. v.
De cibatiōe habentiū ethicam . Capl'm. vi.
De succurrēdo dispositionibus sequentibus ethicam. Capl'm. vij
De ethica senectutis ſm suas cās r ſm sua sig et de cura ethice senectutis. Capl'm. viij.
¶ Tractatus q̄rtus est de febribus pestilētiali b⁹: r ō eis q̄ sunt eis homogence nature sicut sunt variole r morbilli: cui⁹ sunt .xvi. capla.
De febre pestilētie r ō signis eius. Ca. i.
De signis pestilētie. Cap̄. ij.
De curatiōibus febriū pestilētialiū. Cap̄. iij.
De ꝑseruationibus a pestilētia. Ca. iiij.
De variolis. Capl'm. v.
De signis apparitionis variolaꝝ. Capl'm .vi.
De morbillis r ō descriptiōibus quarūdā medicinaꝝ valētiū ɔ variolas r morbillos. C. vij
De obseruatiōe mēbroꝝ r ō defensione eoꝝ a nocumētis variolaꝝ r morbilloꝝ. Cap̄. viij
De eradicatiōe vestigioꝝ variolaꝝ. Cap̄. ix.
De febribus apostematū. Cap̄. x.
De signis febriū apostematū: r de iudicijs earum: r de curis eaꝝ. Cap̄. xi.
De dispositiōibus febriū cōpositaꝝ. Cap̄. xij.
De hemitriceis r de causis coꝝ. Cap̄ . xiij.
De signis hemitriceoꝝ. Cap̄ .xiiij.
De cura hemitriceoꝝ. Cap̄ . xv.
De recidiuatione. Cap̄ . xvi.

¶ Carmen in fen sequentem.

Charioꝝ hac tibi fit fen nulla magiſq̄ legēda.
Que plus dimidio tribuit praxis medicine.
Cū febre vel febris est morboꝝ copia maioꝝ
Quā bñ ſi noris medicus bonus esse ꝑaris

UVA. BHSC. IyR_028

¶De febre quid sit ⁊ de eius diuisionibus. Cap. I.

Ebris est calor. In hoc capitulo primo diffinit febrem. Secundo diuidit eā ibi| Et sunt quidā|

f a In prima parte dicit primo diffinies febrem ꝙ est calor, ita ꝙ calor in diffinitione hac ꝑ genere ponit. ¶Contra alique sunt febres frigide vt ait princeps in fine huius capituli. Item in principijs ꝗrtanaꝝ ⁊ quotidianaꝝ interpolatarū sepe sentit frigiditas vehemens vnde patientes se approximāt igni: ⁊ vix sati ad appetitū suum cooperiri possunt: ⁊ tamen tūc febriūt alioquin principium febris nō esset pars febris: ⁊ ipsi infirmi se febrire aiunt: ⁊ totū vulgus hos febrire iudicat hora principij. Item capitulo tertio tractatus p̄sentis ait ꝙ principiū febris est ex hora qua calor innatus p̄focatur a materia submersa in membro: ⁊ tūc adest frigus potius ꝙ calor. Item in mortiferis febribus morte appropinquante sepe frigent cor ⁊ totū corpus. Cuius rei signum est anhelitus frigidus qualem senties si manū obiecceris ori patientis: ⁊ pulsum inuenies par uissimū rarum ⁊ decidentem. Item sunt alique febres ex frigiditate ⁊ caliditate cōposite vt epiala cōponitur ex frigore intus ⁊ calore extra: ⁊ lipparia cōponitur ex frigore ab extra ⁊ calore abintus. Et alique cōponuntur ex calore ⁊ frigore intus ⁊ extra: sicut docet princeps tractatu secundo huius fen capitulis. 48. 49. ⁊. 50. Item plurime ex febribus regulariter calore curantur tam medicinaꝝ intus assumptaꝝ ꝙ corpori defortis adhibitaꝝ: vt clare patebit in sequentibus: ergo tales febres nō sūt calores. qr cōtraria cōtrarijs curantur. Item febris est morbus calidus ⁊ siccus: vt ait galienus amphoristnoꝝ prima cōmento illius canonis. Humide diete omnibus febricitantibus cōferūt. ergo nō est calor sed mala cōplexio calida ⁊ sicca. Et id notat ibi hypocras iubens in febribus humida dari. ¶Ad primū dic ꝙ alique febres frigide dicunt a sua causa. qr frigida erat priusꝙ putresceret: vel sm tipum qr tempore eius frigescit eger. Ipsa tamen febris vniuersaliter ⁊ vbicꝝ ⁊ semp sub genere caloris cōprehenditur: nec hora tipi vere febrit eger frigore durante: nisi more vulgi nomen febris demus toti paroxismo. Solet cm̄ vulgus de cōstitutis in tipo dicere ꝙ hi tremunt febribus. Et iuxta hūc modum terministe dicunt febrē a feruco vel frigeo dici. Et ꝑ hoc solui tur secundū argumentū ⁊ etiam tertium. Ad quartum dic ꝙ possibile est in febre mortifera taliter resolui calorē innatum: cū aduentitio ꝙ febri ante mortē mala succedat cōplexio frigida Unde anhelitus frigidus sentit ⁊ pulsus rarus. Et pōt fieri ꝙ calor innatus sit pene extinctus ⁊ febrilis maneat vsqꝝ ad mortē

Ad quintū dic ꝙ licet in febribus epiala ⁊ lipparia sint calor et frigus: nō tamen participant essentia febris ⁊ nomine ipsius rōne frigoris: sed caloris solum. Et similiter dic de febribus illis in quibus simul sunt calor ⁊ frigus intus ⁊ extra. Ad seruū dic ꝙ licet multe febres curentur medicinis calidis. vel qr digerunt materias caꝛ: vel qr resoluunt: vel qr expurgant: vel qr tollūt opilationes que causant febres: nulla tamen febris sm ꝙ febris calidis curatur: sed potius augetur. Ad septimū dic ꝙ licet siccitas sm plurimum comitetur febrem. qr caliditas maior ꝙ debet reddit corpus siccius ꝙ oporter: vnde febris mala cōplexio calida ⁊ sicca nominari pōt: nō tamē siccitas de ratione eius est: sed quid adiacentitiū ⁊ febri extrinsecum. Secundo dicit in diffinitione ꝙ calor febrilis est extrancus. Et hoc tripliciter. Primo quidem ex origine: qr membris nō innascitur: nec eis ineſt ex prima elementorum cōpositione: sed ipsis imprimitur aut impressa fuit ab aliqua causarū extrinseca membris: licet ad hāc iuuet aptitudo passi que forte cōnata est. Secundo ex silueſtritate eius. Nam calor febrilis nō est domesticus nec familiaris humane nature ⁊ caloꝝ ipsius vt caloꝝ celestis qui nos viuificat vna cum innato: licet sit extrinsecus. Tertio ex hostilitate ⁊ inimicitia cum corde ⁊ membris: ad quorum interitum ipse machinatur sua ledens opera: calorem resoluens eis naturalem ⁊ ꝓprium humidum cōsubstantificū. ¶Attende ꝙ due sunt opiniones de calore febris. Una est que affirmat: ꝙ calor febris sit solus calor membris aduētitius eis extraneus et cōtra naturā. Cuius ratio est: quia febris sm se totam est egritudo ex toto genere cōtra naturam Item medici qui de febre tractant inquirentes causas signa et curas harum non inuestigāt de causis et signis alterius caloris ꝙ extranei: nec ꝙ curas exhibent alteri calori: nec ꝗ eo extincto quid aliud curant. Item calor extraneus ⁊ calor innatus differūt specie. Nam iste est saluber ille morbidus: iste cōseruat ille destruit: iste digerit ille putrefacit. Ex his ergo ambobus saluis manentibus nō fit vnus calor: nec vna febris. Item si febris ex calore innato ⁊ aduētitio cōflata foret partim esset sanitas ⁊ partim morbus ⁊ partim habitus partim dispositio facile mobilis. Huius opinionis videtur hic esse p̄ceps. Altera opinio est ꝙ febris est calor nō solum extraneus: sed cōflatus ex innato ⁊ extraneo. Et ista opinio multos habet assertores et testes insignes. Primus est hypocras quem galienus dixisse refert primo regiminis acutoꝝ cōmento illius canonis. Eis autem qui plcuretici. ꝙ febris sit quando declinat caliditas innata ad caliditatem igneam. Secundus est galienus qui primo amphoristnoꝝ cōmento illius canonis. Humide diete: ait. Cū febris nihil aliud sit ꝙ calor naturalis mutatus in igneū calorem humida dicta dabitur. Tertius est alexander yatros grecus solennis tam in philosophia ꝙ in medicina: qui primo capitulo libri tertij sue practice ait. Nullam aliam substantiā febrium esse dicimus nisi calorem cōtra naturam excitatum in corde ⁊ arterijs accensum: qui naturaliter in corde ignis existens to tum regit corpus ꝓtestantibus galieno ⁊ maxime hypocrate ꝙ rationabile sit vt ō corde magis surgat febris ꝙ de alijs aliquibus membroꝝ locis. Spiritus enim iste est vite qui innatus in corde subsistit: quem greci visiton vocant. Qui cum cōtra naturam suam fit ignitioꝛ accensus febres per arterias que ex eo ꝓcedunt accendunt totum corpus: quoniā iam nō est simplex ignis: cum fuerit contra naturam accensus in febribus. Quartus est auerroys: qui tertio colliget capitulo quarto dicit primo ꝙ febris est calor qui cōtinet totum corpus: qui ledit omnes actiones et passiones membroꝝ. Secundo dicit ꝙ ab hac parte qua ledit actiones apparet ꝙ est calor extraneus. Tertio dicit. et apparet ex parte qua manifestatur in ipsa operatio caloris intrinseci digerendo humores: et recipit sanationem: ⁊ nō est sicut calor exeraneus qui inuenitur in corporibus mortuorum: ob hoc apparet qui a etiam est naturalis. Quarto dicit. et est veritas: quia est calor naturalis mixtus cū aliqua qualitate caloris putredinalis. Et adhuc apparet hoc post ꝙ calor iste cōtinetur ⁊ spargitur per totum corpus per arterias. Quinto dicit ꝙ ꝓpter hoc ꝙ subiectum ꝓpinquum istius caloris est cor ꝓpter hoc impossibile est ipsum esse totū extrancū. Sexto dicit. et ꝓpterea quia calor cordis est ille calor cum quo omnia membra faciunt omnes suas operationes necessariū est quando recipit aliquam permutationem vt ledantur omnes eorum operationes. Septimo cōcludit. Ergo diffinitio febris est hec. quia est calor cōpositus ex calore naturali ⁊ ex calore extraneo misso a corde ad totum corpus: ⁊ ledit omnes actiones ⁊ passiones. Octauo dicit. Et dicamus ꝙ iste calor est permutatio caloris naturalis permutati in qualitate ⁊ quātitate operando in corpus operationes non naturales in materia nō naturali. hec auerroys. Errat autem in hoc ꝙ asserit calorem qui febris dicitur ledere omnes actiones ⁊ passiōes membrorum. Multe cm̄ febrium nec ꝙ visum nec ꝙ auditum ledunt nec sensum cōmunem nec cogitationem nec ꝙ memoriam: imo febres et hice aliquando acunt aliquos sensuum: ⁊ etiam virtutes apprehensiuas interiores emundando organa dictarum virtutum a superfluitatibus quibus interdum hebetari solent. Item nō ꝓbant illa que assumit ꝙ calor febris sit naturalis. Non cm̄ sequitur. in febre manifestatur ope-

Liber canonis quartus incipit de egritudinibus ꝑticularibus que cū accidunt nō appropriantur vni mēbro. cōtinens septem fen.

Fen prima libri quarti est de febribus: cuius sunt quattuoꝛ tractatus.

Tractatus p̄mus de febre quid sit: ⁊ de febribus ephimeris. cuius sunt capitula. XXXIII.

¶De febre quid sit: ⁊ de eius diuisionibus. Capitulū. I.

f Ebris[a] est caloꝛ extraneus accēsus in corde ⁊ pcedēs ab eo mediantibus spū ⁊ sanguine p arterias ⁊ venas in totū corpus: ⁊ inflāmat i eo inflāmatōē ꝗ nocꝛ opatōib' naturalib' nō sicut caliditas ire ⁊ laboris: cū nōvltimat: ⁊ ipedit opatōez ita vt retineat.

Vtrū febris sit calor ex

An febris sit calor extraneus ⁊ nō tra nām et cur hȝ sint oppōnis.

Oppi. hyp. gal. alexādri. de calore febris.

Febres ſte frē de dim aq.

Calor febris ⁊ ex̄neus tripr.

Ing' erat auerroys 2m hāc q̄ alijs nō ur̄ error admitti m si ledit os actiones et pmitteret nāles exē solutas sanitate. ut si nec oēde ledit os actiōs et paucis q̄ rū p' et p̄s. et si aq̄ op' febre aplig ingerat putre audit videt mittit. d ideo fit p aias ꝙ sumedo humores impedientes tales op' augeri.

UVA. BHSC. IyR_028

ratio naturalis caloris intrinseci digerendo humores: ⁊ calor febrilis recipit sanationem seu curabilitatem: ⁊ nō est sicut calor extraneus mortuor et cōtinetur ⁊ spargitur in toto corpore per arterias: ⁊ subiectum ppinquum istius caloris est cor. ergo calor febris est naturalis. Sed solum sequitur ꝙ ipse cōiungitur naturali calori. Verum hoc cōcesso quidaz ex hoc arguunt. Calor naturalis ⁊ calor febrilis sunt eiusdez speciei specialissime. Ergo esse nō possunt in eodem subiecto quin faciant vnum numero: eo ꝙ accidentia eiusdē speciei numerantur numero subiectoz et nō habent differentiam numeralem nisi ex parte subiectorum differentium. Qua ratione ergo gradus aliqui cōflati caloris ex naturali ⁊ extraneo febriles dicentur eadem ratione ⁊ alij: cum omnes ledant et incendiū faciant: ⁊ nulli ex se soli. scz nec primus nec secundus granus nec tertius aut quartus facit incendium ⁊ sensibiliter ledit ⁊ impedit operationes sed omnes simul. Sed dici posset ꝙ calor febrilis ⁊ naturalis put sunt forme sanabilis corporis specie differūt. Quia iste saluat ille dissipat armoniaz corporis: iste digerit ille putrefacit vel putredini aptat: iste cōfortat ille debilitat. Cuius rei signuz est ꝙ naturalis expellit febrilem. Juxta illud principis primi secunda doctrina tertia capitulo tertio. Calor nanq̄ innatus nature est instrumentū: quod caloris aduenientis expellit nocumentum: licet absolute cōsiderati put sunt calores sint eidē specie specialissima: imo idez numero. Tertio dicitur in diffinitione febris. Accensus in corde. ad denotandum ꝙ nullus calor innaturalis siue extraneus cuicunq̄ particule corporis aduenies meretur febrilis calor appellari nisi cordi insit: aut a corde in mēbrum cui inest processerit. Sic enī hypocrati et galieno placuit artare nomen istud febris vt allegatum est ex alexandro. ¶ Contra in epiala febre est frigus intus ⁊ calor extra: vt ait princeps capitulo .48. tractatus secundi huius fen. nō est ergo calor accensus in corde. quia tunc caleret interiora. Item in ephimera ex gaudio cor refrigeratur: cum gaudium moueat calorem ⁊ spiritus ad exteriora. Item alique ex ephimeris a capite procedunt mediantibus spiritibus animalibus in singula membra: sicut hec que fiunt ex cogitationibus nimijs: ⁊ statione in sole fortī capite detecto. Alie procedunt ab epate in membra mediātibus naturalibus spiritibus: sicut hec que fiunt ex cibis ⁊ potibus vehementer calidis vt alliatis ⁊ piperatis ⁊ vinis ardentibus: ⁊ nō accenditur calor in corde ab his nisi ex cōsequenti vt in alijs membris. ¶ Ad primum dic ꝙ licet in lipparia sit frigus intra ppter phlegma vitreum ex quo generatur: non tamen in ea est actualiter febris donec pars illius putredine infecta cordi reddiderit fuligines aliquas que illic inflāmate febrem succendant: a qua moueatur calor extraneus ad exteriora. Ad secundū dic ꝙ gaudium numum nō facit ephimeram: nisi ppter agitationem spiritum vitaliū in corde inflammantē ipsum patuisq̄ pfluant ad exteriora. Ad tertium dic ꝙ nulla ephimera necq̄ alia febris habet esse febris verum ⁊ cōpletum nisi fuerit calor accensus in corde: ⁊ mala cōplexio cerebri aut epatis calida procedens in omnia membra nō febris dicēda est: sed causa febris si ad hoc peruenerit vt cor inflammet Quarto dicitur in diffinitione febris. Et procedens ab eo. mediantibus spiritu ⁊ sanguine ꝙ arterias ⁊ venas in totum corpus. In quibus verbis quattuor notantur. Primo motus febris a corde in membra quando dicitur. procedens. Secundo vehiculum quo defertur febris a corde in membra cum dicitur. mediantibus spiritu ⁊ sanguine. Tertio via per quam ipsa defertur in hoc quod dicitur. per arterias ⁊ venas. Quarto terminus siue delationis in hoc quod dicitur in totum corpus. ¶ Contra primum arguitur. qz febris est morbus vniversalis totum corpus occupās. Juxta id aristotelis pblematū prima pblematе vigesimo. Totius corporis excedens calidita s est febris. nō ergo procedit de corde in corpus: imo toti inest sine processu. Item ethica manens immo bilis figitur in membris per modum habitus. nō ergo procedit de parte in partem. Contra secūdū. si febris procederet a corde in membra mediantibus spiritu ⁊ sanguine accidens vnum ⁊ idem numero de vno in aliud subiectuz migraret: quod est impossibile. vt calor febrilis a corde in spiritus ⁊ sanguinem migraret: ⁊ ab his in membra. Item sanguis ⁊ spiritus sunt vehicula viuifici caloris: fuligines vero vapores ⁊ fumi sunt aptiores delationi caloris extranei. Cōtra tertium. ꝙ arterias solas et nō per venas non pulsatiles a corde procedunt sanguis ⁊ spiritus in singula membra: arterie etenī a corde oriuntur: vene vero nō: immo ab epate. Rectius ergo dixit auerroys capitulo quarto tertij colliget ꝙ calor iste spargitur per totum corpus per arterias silens de venis. Et alexander loco pallegato febrem dixit calorem in corde ⁊ arterijs accensuz Jtē calor cordis q̄ est velut igneus satis se diffundit in totum corpus sola alteratione: primo calefaciens partes sibi primas: cōsequenter alias vt ignis stupharum. Contra quartum. lipparia est febris ⁊ non procedit in totum corpus: imo in ea frigent exteriora. Item in febre dicta sincopali nō procedit calor a corde i mēbra: imo retrahit a mēbris ad cor. Item in febribus mortalibus sepe inueniuntur extremitates vehementer frigide. Item in ephimeris ex angustia vel ex tristicia vel ex timore calor cōfugit ad interiora motu contrario processui ipsius a corde in membra. Ad primum dic ꝙ dupliciter febris est morbus vniuersalis. Uno modo vniuersalitate lesionis seu nocumenti: quia distemperando ⁊ igniendo cor ex cōsequenti distemperat ⁊ ignit vniuersum corpus. Secundo diffusione sui per omnia membra. Nam si nō fuerit quod ꝓhibeat in corde incipiens per omnia passim membra diffundit. Est tamen febris realiter ⁊ actu ꝓprimum calor cordis ignitus est ⁊ inflammatus extraneo calore: dato ꝙ per membra nō diffunderetur. obstaculo aliquo id impediente. Sufficit enim prima aptitudo ad diffundi in corpus. ⁊ inde motus dixit auerroys subiectum propinquum febris esse cor. Et galienus primo de differentijs febrium capitulo quarto ait. Est quidem vtiq̄ ⁊ passio ꝓter naturam calor: nōdum tamen est febris nisi cum caluerit cor. Verum ipsa febris diffusione sui per corpus cōpletur ⁊ manutenetur. Et id voluit aristoteles pallegato pblematе vbi ait ꝙ totius corporis excedens calliditas est febris. Et galienus secundo morbi capitulo secundo dicens. Si vero calor cōfortetur ⁊ per totum corpus dilatetur morbus erit qui vocatur febris. Non enī aliud est febris nisi calor nimius per totum corpus extensus. Ad secundum dic ꝙ ethica fiens a corde procedit in totum corpus: licet duz facta est insit vt habitus difficulter mobilis. Vel dic ꝙ ethice duplex est esse sicut caloris viuifici cordis. Unum fixum quod immobiliter membris inheret. Aliud fluidum a primo dependens: quod mediantibus sanguine ⁊ spiritu ad membra defertur. et quia iste calor cū fixo iungitur ⁊ ab eo pendet ethicus cum eo nominari potest. Vel dic ꝙ licet ethica febris sit calor fixus: augetur tamen diffuso alimento super membra arida: sicut calor calcis respersus aqua: ⁊ sic aliquid eius defertur in membra vel excitatur spiritu ⁊ sanguine. Juxta id galieni libro de marasmo capitulo .14. Certitudinaliter vero ethica est que nullum principiū vel additionem vel statum vel declinationem particularis paroxismi facit. Dictum est autem in his que de differentia febrium cū alijs. quoniam in cibis solum iuuenescant. id est suscitent vel augeantur ethice febres quēadmodum et calx superinfusa aqua sed separata demum ac tali augmentatione equales permanent semper. Ad tertium dic ꝙ calor cordis imprimit calorem spiritibus eius ⁊ sanguini ipsius nō eundem numero: sed specie tm cum calore cordis ⁊ spiritus ⁊ sanguis sic calefacti membris ad que transeunt imprimunt calorem. ⁊ ex hoc calet membrorum omnium ⁊ calore cordis fit vnus numero totalis calor vnitate subiecti qui dicitur febris nec de vno subiecto in aliud migrat. Ad quartum dic ꝙ fuligines fumi ⁊ vapores iuuare possunt ad delationem caloris extranei a corde in membra: ⁊ nihilominus ad ea defertur sanguine ⁊ spū supcalefactis. Ad quintū dic ꝙ licet potius ⁊ principalius febris diffundat per arterias in totum corpus: adiuuant tamen vene nō pulsatiles ad eius delationem. Quia fere vbiq̄ associantur arterijs ⁊ sunt eis quie: quare de facili calorem extraneū ab his recipiunt quem transmittunt membris per sanguinem veneq̄ ⁊ spiritus eaz. Ad sextum dic ꝙ et motu alterationis partis post partem ⁊ motu delationis mediantibus spiritu ⁊ sanguine calor extraneus a corde procedit in totum corpus ⁊ ad cor accedit alteratione successiua partium a loco putredinis in febribus putridis interpolatis. Juxta id galieni secundo morbi capitulo secūdo. Calor ab eo in quo putredo est capit exordium. Deinde extenditur ad membrum vicinū: et ab eo ad aliud vsq̄ ad illud quo de caloris naturalis est initiuz ⁊ fundamentum: postea totum corpus cū corde vnum efficitur in pastiore. Ad septimum de febre lipparia que nō procedit in totum corpus. huic obiectioni respondet princeps capitulo .49. tractatus secūdi huius fen dicens. Responsio itaq̄ est ꝙ in terminis. i. diffinitionibus hazrez attenditur vna cōditio vt nō sit quod ꝓhibeat: sicut diffinimus aquam frigidam ⁊ humidam quando disposita est fm naturam suaz ⁊ nō fuerit quod ꝓhibeat. Et diffinimus graue quod est illud quod tendit inferius quando dimissum fuerit sue nature. Ad octauū de febre sincopali dic similiter. Ad nonū dic ꝙ in mortalibus febribus calor cordis adeo resolutus est ꝙ dilatari nō potest vsq̄ ad extrema: quare frigida sunt ⁊ veluti mortua: ⁊ nasus summotenus frigetur ⁊ albet. Impotentia ergo virtutis vitalis ad regendū exteriora est de ꝓ-

Vtrū calor exneg ꝓcedat acordе mediatelꝫ spū et sanguine ꝛc.

UVA. BHSC. IyR_028

hibentibus in totū corpus has febres diffundi appropinquāte hora mortis. Ad decimū dicit q licet in angustia tristicia & timore calor reuocetur ad interiora: in ephimeris tamen que ab ipsis accidunt postq accensus est in corde calor ad exteriora rursus diffunditur & ad ea defertur cū arterialibus spiritu & sanguine.

Quinto dicitur in diffinitione febris. Et inflammat in eo inflāmatione q̄ nocet opatiōib⁹ naturalibus. In q̄bus verbis p̄mo notat q febrilis calor inflammat in toto corpe q vitales spiritus simul cum sanguine paccensos in corde & sibi transmissos. Secūdo notatur q hec inflammatio totius corporis nocet operationibus naturalibus. ¶ Contra primū. In ethica febre nō inflammat: sed iam inflammatū est vniuersum corpus: maxime ante cibū: tūc tamen est febris. Item in ephimeris calor corpis nō est inflāmatus. Juxta illud rasis decimo almansoris. c. 2. Calor etiaz egri cū corpus tangit nec multus nec pungitiuus sentit. Item libro eodē capitulo de quotidiana ait. Corpis calor in hac febre cū plixitate & labore accidit: & plerūq calefacit & iterz infrigidatur & postea calefit. quod postq multotiens factū fuerit calor manifestat: & fit in toto corpe equalis: post laborem tñ qualiscūq calor incipit p totū corpus spargi nō est fortis nec purus nec in corpe egri sentitur incendiū nec punctio. ergo nō est inflāmatio. Contra scōm inflāmatio ephimeraz nō nocet opationibus naturalibus. Juxta illud principis capko sexto tractatus psentis. Et est eius inflammatio nō mordicatiua aspera: imo bona vt ait princeps. Dicit intelligi cōparatione ad maliciam inflammationis putridaz febrium. Ad quintū dicit q licet in aliquibus febribus nutritio fiat ita vt in corpe nulla appareat demacratio penitus: neq tamē digestiones prima & secunda carēt lesione: neq assimilatio nutrimenti ad mēbra ppter discrasiam membroz febrilē. Ad sextū p eius solutione attende q operatiōes tripliciter naturales dici possunt. Uno mō de operationibus omnibus mēbroz aut virtutū que corpori sano naturaliter dispositio vel alicui ipsius pticule insunt. Et per oppositū dicunt operationes cōtra naturā omnes operationes virtutū lese vel per diminutionē vel per ablationē vel per corruptionē. Alio mō naturales dicunt sole ille operationes que a natura fiunt nō cognitiua neq apphensiua: sicut he que fiunt a virtutibus vitali & naturali. Et per oppositū dicunt operationes animate aut animales que fiūt a virtutibus apphensiuis deintus aut deforis aut a voluntarie motiuis. Juxta modū loquendi medicoz veteq & philosophoz qui motu & sensu aiam a natura discerni dicunt: nec vegitatiuū sub an im a reponūt sed sub natura. Tertio dicunt opationes naturales oēs ille & sole ille que a naturali virtute pcedūt operante in cibū vel eius superfluū sub q̄bus cōprehēduntur opationes virtutū attractiue retētiue digestiue expulsiue nutritiue augmētatiue & generatiue. Et ex oppositō cōdistinguit operationibus vitalibus & animalibus & oduidunt. Et q opationes iste vna cū vitalibus a cōplexione cōmensurata eis fiunt & cōplent cuius temperiē p se & directe febris dissoluit. ideo

. Opationes vitales dici possunt.

febris pcipue has ledit operationes: ledit tamen etiam qñq animales dū diu perdurat & fortificat vehementia eius. Et p hoc ptz solutio obiecti. ¶ Attende tñ q cū de febre q̄ est morbus vniuersalis totius corporis dicit q nocet opationibus naturalibus id intelligit de operationibus corpis exerceri solitis hora sanitatis: vt si faber fuerit fossor aut arator fabricare neq̄t fodere aut arare vel diminute siue ipedite fabrificat aut fodit aut aratrū ducit. Juxta id galieni octauo de ingenio. c. 1°. Febris est q̄dā morbus de mala cōplexione calorē corpis intātū augmētans & supegrediēs q corpis nocet actiōi. Calor eñ si augmētet corpis & tñ eius actionē nō ledat nō est morbus. Sed q̄d de ociosis q nihil faciūt & nullū exercēt opus mechanie. Dic q & tales opatiōes habent q̄ a febre ledunt: qz vix se induūt: impedite ambulāt: diminute cōedunt: se male sustinēt. Sexto dicit in diffinitione febris. Nō sicut: caliditas ire & laboris cū nō vltimat & impedit opationē ita vt retineat. In quibus vbis duo innuit princeps. Primū est q inflāmatio seu calor febrilis nō est vt caliditas ire vel laboris. Quia caliditas ire vel laboris nō nocet opationibus naturalibus. Nā si quis ex ira vel exercitio inflāmatus fuerit nō ob hoc desistit ab opibus suis. Nonne messores estiuo tempore labore estuantes persecurant in laboribus. Nonne mechanici ex ira inflāmati sepe suos verberant & ad opus suū ilico redeunt. Secundum est modificatio huius dicti q calor febrilis nō est sicut caliditas ire & laboris: dūmodo sz ista caliditas ire & laboris nō vltimet seu superexcedat in fortitudine & durabilitate: & nō impediat operationē huius qui irascit vel nimis laborat tali impedimento vt retineatur. id est cesset operatio in toto aut in parte. vel expone vt retineatur. id est pseueret caliditas nimia laboris aut ire. Nam tūc similis est calori febris: imo tunc est febris. Juxta id galieni secūdo morbi capitulo secūdo. Si homo nimiū se exercuerit & exercitatio in laborem inciderit eum labore intendoqui calorem nō lacertis generat & in cōcatenationibus ppter motus membroz si calor in eo permanserit loco. & paulatim p̄uisq̄ p corpus extendat dissoluitur accidens quod in eo nascitur ex illo motu nō erit nisi labor. Si vero calor cōfortetur & per totū corpus dilatet morbus erit qui vocatur febris. Non eñ aliud est febris nisi calor nimius per totū corpus extensus. Similiter fit ex ira. Ira eñ est furor caloris in corde existentis ppter fortem motū anime. q̄ pluribus vicibus febris generat per iram. hec galienus.

b Et sunt quidā. In hac parte secunda primo agit de diuisione febris in febrem morbū: & febrem accidens. Secundo de diuisione febriū penes subiecta in quibus primo accenduntur ibi [Dicamus ergo] Tertio de pluribus alijs diuisionibus febriū ibi [Et diuiduntur febres] ¶ In prima ptcula q̄ est plena textus. Primo diuidit febrē more quorundā. Secundo declarat mēbra diuidentia ibi [Et intentio quidem] Tertio dat modos impugnandi eam ibi [Et p̄tradicenti] Quarto suadet medico q se nō occupet in his litigijs ibi [Verum occupatio].

Et sunt quidam hominū qui diuidunt febrem in duas diuisiones primas. s. in febrem egritudinē: & in febrem accidēs. Et ponūt febres apostematū de genere febris accidētis. Et intentio quidē istius sermonis eoz est q febris egritudinalis est illa inter quā & causam que nō est egritudo nō est medium sicut febris putredinis. Putredo enim est causa eius absq̄ medio. & nō est putredo in se ipsa egritudo: imo est causa egritudis.

Jn prima pte dicit primo q aliqui medicoz diuidunt febrem in duas diuisiones primas. id est in duo mēbra diuidentia sub febre in genere primo cōprehensa. scz in febrē que est per se morbus: & in febrē que est accidens morbi. De numero istoz fuit auenzoar qui in suo theisir tractatu vigesimoquarto capko primo ait. Nomine febris cōsueuerūt medici appellare quēlibet calorem excedentem modū naturalem in sanitate faciente egritudinem. Febriū autem alie sunt ipse egritudines: et sunt ille quas nō pcedit nisi causa egritatiua. Alie vero sunt accidētia egritudines cōsequentia. Secundo dicit hic princeps q sic diuidētes febrem ponunt febres apostematū de genere febrium que sunt accidentia: sicut febres que ex freneſi fiunt vel ex squinantia vel ex pleuresi vel peripneumonia vel apostematibus emunctoriorū. De quibus hypocras ait amphorismoz quarta. Jn bubonibus omnis febris mala exceptis ephimeris.

Jn secunda dicit primo q intentio diuidentiū febrem modo nunc dicto est: q febris egritudinalis est illa inter quā & causam ipsius que nō est morbus nō est medium seu nō interuenit aliqua egritudo: sicut febris putrida sola cuius causa est putredo absq̄ medio que nō est morbus: & inter eam & febrem nullus interuenit morbus. ¶ Contra putredo existens in loco minere febris prius inducit extraneum calorē & malam cōplexionem in ppriō membro in quo est & vicinis eius: cū sit agēs naturale: & quodlibet tale fortius agat in propinquum q̄ in distans.

Febris ledit opationes vitales et animales quo diu perdurat et fortificat vehemētia eius.

UVA. BHSC. IyR_028

Item putredo nō est causa febris sine medio. qz putredo est in humore putrido: qui nō vadit ad cor: sed fuligo ipsius accedens ad cor. & ibi inflammata calore cordis est causa febris primior. ei q̄ sit putredo: nec tamen adhuc est causa immediata putride febris: sed mediante calore cordis inflammante eam inducit febrem. ¶ Ad primū dicq̄ in minera putredinis febris putride & ante putredinem & in hora putredinis est calor extraneus. Ante putredinem quidē: quia causa agens cuiuscq̄ putredinis est calor extraneus Teste aristotele quarto metheororz diffinīēte putredinem q̄ est corruptio in vnoquoq̄ humido ppie & sm naturaz caliditatis ab aliena caliditate. hora etiam putredinis est ibi duplex calor extraneus. Unus putrefaciens: & alius a putredine inductus Sed qz isti calores nō sunt vehementes neq̄ inflāmati neq̄ in membro principali neq̄ ppe ipsum in interpolatis nō sunt egritudo: qz nō nocent sensibiliter naturalibus opationibus: sed sunt causa egritudinis.

Febris vero apostematis est accidēs apostemati existēs: dū est apostema sequēs ipsum. Et cōtradicenti q̄dē est vt dicat: qm̄ si propterea q̄ febris apostematis sequit caliditatē eius: et sequit ex dolore ipsius. est: ē file vt sit febris accidens: tūc oportet vt sit plurimū febriū ephimeraz accidēs. Et si ipsa sequit putredinē q̄ est in apostemate: tūc apostema nō est cā eius prima: vnde est apostema: imo q̄tuz ad putredinē que est in ipso. Causa igit eius que est essentialis est putredo: & apostema nō est causa ei nisi p accidēs. Et dicimus q̄ si nō significauerint p febrē accidēs hoc: imo nō intellexerint p eam nisi q̄ ipsa sequit apostema: & inueniūt eam p inuentionē apostematis. Similiter ergo est dispositio febriū putredinis p cōparationē ad putredinem. Nec occupatio in hmōi ꝺtradictionibus est illud quod nō cōfert in scientia medicine aliquid: & facit medicū pcedere ex arte sua ad inquisitionee: que forte ipediūt ipsum ab arte sua. Procedamus ergo sm illud quod cōsuetū est ō hoc. ¶ Dicamus ergo ppter ea q̄ febres apostematū & oppilationū sunt febres accidentes & alie febres sunt egritudines: tūc cōuenies est vt dicamus: qm̄ ppterea q̄ omnia que sunt in corpore hois sunt tria genera. scz membra cōtinentia illud qd̄ est in eis de humiditatibus & spiritibus eoz. quoz cōparatio est cōparatio parietū balnei. Et humiditas recōdita: & eius cōparatio est cōparatio aque balnei. Et spūs ialis & vitalis et naturalis & vapores effusi: Sz quare ait hic fortasse: q̄ si dubium faciat. vtrum hec occupatio impediat medicum vel nō impediat in arte sua: non enim videtur is modus loquendi bene artificialis: cum relinquat audientē dubium: eo tamen princeps frequētissime vtitur etiaz in practicis. Unde plures practici derelinquunt eum cōfugientes ad alias practicas. Dic q̄ princeps hunc modum tenuit ad excitandū animos audientium vt sup hoc diligenter inquirant. Mouit en im plurima dubia occurrere in medicinalibus ppter latentiam secretorum nature circa humanum corpus & ignorantiam cōditionum indiuidualium: ex qua frequenter cōtingunt errores. Sed in hoc loco dicit fortasse: ad denotandum q̄ occupatio aliqua leuis & breuis circa hanc diuisionem & cōtradictionem eius potest cōferre. primo quidem ad sciendū modos quibus apostema fit causa febris. et cōsequenter ad sciendum qualiter causa auferenda est vt tollat febris. Et si causa febris sit dolor vehemens apostematis mitigatiuis doloris opus est vt tollatur febris: si calor nimius frigidis opus est: si putredo digerere opus est & euacuare. Item aliter ꝓcedere oportet in curis febriū que sunt egritudines per se & principales & in curis febrium que sunt accidentia apostematū. Quia si apostema quod febrem facit extrinsecum fuerit remedia de foris sunt applicanda: & in febre simplici applicanf abintra. Et si apostema fuerit intrinsecum resolutioni eius intendendum est. quia sanatio de morte suspecta est: & in febre putrida que est egritudo digestioni putride materie & euacuationi est intendendum. Non est ergo ex toto diuisio ꝑdicta magni auenzoar reijcienda. Et hoc notat princeps accepta de ea: diuisionis huius que tēpore suo fieri solebat in hoc q̄ subdit. Procedamus ergo sm illud quod cōsuetum est ō hoc scz si dicta diuisio sit bona & utilis.

¶ Dicamus ergo. In hac ꝑticula secūda primo tangit tria que sunt in homine cōparans ea ad tria similia inuenta in balneo. Secūdo ea bis elicit & decla rat tres febriū differentias ibi [Mam si accendat] Tertio docet q̄lis diuisio est febriū in has ibi [Hec q̄]

In prima subꝑticula innuit quinq̄ Primū est q̄ ad aliquas diuisiones febris ꝓcedendū est: suppositis q̄ febres oppilationū & apostematū sunt febres accidētes: & alie febres quaz causa nō est egritudo alia sunt febres egritudines sicut placuit diuidēt ibus sm tria genera. Primū genus est membra cōtinentia id quod in eis est de humiditatibus & spiritibus ipsoz membroz. Secundū vitales & naturales vna cū vaporibus effusis in membris. Tertium est spūs ialis et naturalis in corpe est alia & virtutes eius & complexio & cōpositio & multa alia accidētia & grosse feces terrestres & pili & ungues: ergo multa plura tribus nūc dictis sunt in corpe hois. Dic q̄ hic loquit ō de substātijs corporeis vtilibus ad vitā in corpe inuētis. Quoꝝ ꝺ

UVA. BHSC. IyR_028

aliquis vtq; omnia tria ꝓdicta viuant ⁊ animentur. Dicq; boni humores potentia viuunt actu vero nō. Et de spiritibus dicq; in eis sunt potentie anime seu virtutes alique nō vt in subiectis: sed vt in vehiculis: sicut forma artis est in instrumētis que deferunt eā a mente artificis in molē extrinsecā. Tertiū est q; hec tria similitudinem quandā habēt cū tribus reb' in balneo inuētis: puta parietibus ⁊ aq̄ balnei ⁊ aere ipsius. Nam mēbra q̄ cōtinent humores ⁊ spirit' sunt vt parietes seu latera balnei cōtinentes aerem ⁊ aquam ipsius. Et humiditates recōdite in membris sunt vt aqua balnei. Et spiritus omnes vna cū vaporibus sunt vt aer balnei. Quarto innuit q; quando balneū infrigidat ⁊ illud etiā quod vicinū est ei: puta parietes ⁊ fornax eius nō est necessariū vt aer balnei extinguatur ⁊ perdat calorem: imo possibile est vt remaneat calidus ⁊ vt redeat eius calor ⁊ calefaciat illud quod vicinū est ei videlicet aquam et latera balnei. Et similiter pōt aqua balnei primo calida esse et calefacere aerem ⁊ latera. Et possunt latera primo calida esse et calefacere aerem ⁊ aquā. Quintū quod innuit est q; similiter est vnumquodq; horū trium scz membra humiditates ⁊ spiritus: ita q; spiritus possunt primo calidi esse: ⁊ postea calefacere humiditates ⁊ membra. Et humiditates corporis possunt primo esse calide ⁊ post calefacere spiritus ⁊ membra. Et membra possunt primo calida esse ⁊ post calefaccre spiritus ⁊ humores. Et extra hec tria puta membra spiritus ⁊ humiditates nō inuenit in humano corpore genus corporeum. ¶ Attende q; cōstructio particule istius suspensiua est a suo principio vsq; ibi. Similiter est vnumquodq; istorum trium generū. Et ideo distincte sub quinq; punctis eam exposuimus.

et cōparatio eoꝝ est cōparatio aeris balnei. Et aer balnei q̄n infrigidatur et illud qđ vicinū est ei: nō oportet vt ipse extinguat: imo possibile est vt remaneat ⁊ vt redeat ⁊ calefaciat illud quod vicinū est ei. Similiter est vnū quodq; istoꝝ trium generū extra que

In secūda docet primo quomodo fit febris ethica. Secūdo putrida ibi [Et si accendatur] Tertio ephimera ibi [Oꝝ si accēdat]

In prima pte dicit q; illa febris nominatur ethica que prima accensione eius accendit in radicalibus membris: vt in epate et corde vel in spermaticis vel in solidis membris: ⁊ ex cōsequenti incenduntur humores ⁊ spiritus corporis. Et hanc declarat p tria exempla in rebus extrinsecis nobis manifestis. Primum est adustio siue incendium in parietibus balnei vnde calefiūt aqua et aer eius. Secundū exemplum est supercalefactio follis fabrorum qua calefit aer in eo ꝺtentus. Tertium exemplum est olla coqui: que ignita incendit aquā que in ea est. ¶ Attende circa hoc q; dicit in radicalibus membris. q; ethica febris quandoq; a corde sumit initium quandoq; ab epate quādoq; a stomacho ⁊ breuiter ab omni particula que in se inflammata potest ignire cor. Juxta id galieni libro de marasmo. c. 13. Primum igitur cor calidius decente factum ethicam infert febrem. Consequenter autez epar nō ſm se quidem quēadmodum cor: sed ducēdo illud ad cō passionem quandoq; cordis passio nō eam que cause habebit rationem: sed eam que vicinantiū ei corporum. Deinceps autem hīs est venter. Et post hunc quecunq; possunt cōcalefacere ignitis ipsis cor. ¶ Hic est questio. si febris ethica fieri possit incipiēdo sic q; nulla alia febris speciesantecedat eam. Videtur q; nō. quia quelibet substantia subtilis facilius ignitur substantia grossa: sed spiritus sunt subtiliores humoribus: ⁊ humores membris. Juxta id galieni primo de differentijs febrium. c. 2. Omnis quidem leptomeris. id est subtilis substantia facilius alteratur panchimera id est grossa. Est autem leptomerissima quidē partibus que aeris: panchimerissima q; ue solidorū corporum substantia. In medio vero amborum est humorū substantia. Occurrēte igitur corpori aliqua igniente causa. primo incendentur spiritus: deinde humores: ⁊ vltimo membra: ⁊ sic semper pībit ephimera putridam ⁊ putrida ethicam. Item ethica febris est mala cōplexio equalis. ephimera vero ⁊ putrida febres sunt male cōplexiones diuerse. Sed impossibile est malam cōplexionem aduentitiam equari in omnibus partibus tā materialibus q; formalibus nō ꝓcedente diuersa: cum nec causa ex equo ptibus omnibus passi applicetur nec passi oēs partes sint eque parate suscipere ipsius impssiones. Item ethica inest p modū habitus. dicit em sic ab ethis qđ est mos seu ꝺsuetudo: q; iā facta est ꝺsuetudinaria ⁊ vt naturalis: sed talē habitum corpi acquisitū pcedere oportet dispositionē: q̄ diu pmanens in habitū vertat. Item ante omne calefactū esse corpi acquisitū est aliqđ calefieri: cū nō in instāti sed successiue caliditas fiat. ⁊ id calefieri nō est sine febre cū inde ledant opatōes. Primo qđē cordis: postea tot'. Op positū inuit hic. princeps dicēs ethicā fieri cū febris accēdit p ma sui accensione in

nō inuenitur in hoie genus corpore um. Nam si accendat febris in mēbris radicalibus accensiōe prima: sicut accendit adustio. verbigratia. in parietibus balnei: aut p follē ferrarij: aut p ollam coqui: tūc illud genus febrīū nominat ethica febris.

radicalibus mēbris. Item mēbra corpis se habent ad spūs ⁊ humiditates ꝺtentos in eis vt latera balnei ad ea q̄ ꝺtinent: ⁊ follis ad aerē: ⁊ olla ad aquā q̄ sunt in eis. Sed manifestū est prius posse incendi latera balnei q̄ aquā ⁊ aerē cōtentos in eis: ⁊ follē ante aerē: ⁊ ollā ante aquā. Item possibile est vt mēbra corpis sint calida ⁊ sicca multū cholerica naturaliter ⁊ ex se facillime inflāmabilia humoribus coꝝ frigidis ⁊ humidis grossis ⁊ viscosis existētibus ⁊ spiritibus his ꝓportiōalibus ex natura alimētoꝝ. Nōne videmus cholericissimos sepeverari morbis multū frigidis: vt paralysibus colicis ⁊ guttis ex viscoso phlegmate. Mēbra ergo taliū igniri possunt sua aptitudine nō precognitis humoribus coꝝ ⁊ spiritibus. q; sunt inepti igniri ⁊ accendi. Item possibile est vt causa incendij violentissima corpi occurrens mēbris se applicet ⁊ humoribus nō aūt spiritibus: vel q; nō reperit in his resistētia sicut in illis: vel q; aliqua est ꝓportio occulta inter agens ⁊ passum qua fit maior actio inter tale agēs ⁊ tale passum. sicut de fulgure quo interdū liquefit ensis in vagina: remanente inusta ⁊ illesa vagina: ⁊ de sanguine hyrci per quē soluitur ⁊ mollescit adamas lapis durissimus qui necq; ferro necq; igne soluitur aut mollificat. ¶ Pro solutione dubij huius dic primo q; ethica raro fit incipiendo: sed vt plurimū fit a forti ephimera vel a febre putrida longa vel ardenti cōsumēte humidū ⁊ augente innatum calorem membroꝝ supra suum humidū plus opportuno. Et p isto faciunt augmenta adducta ante oppositū. Dic secūdo q; a forti causa multū violenta in virtute actiua ⁊ simbolitate seu cōuenientia ex pte passi pōt fieri ethica incipiendo: sic q; igniuntur radicalia mēbra prius spiritibus ⁊ humiditatibus. Verbigratia. iniūgat viro cholericissimo a natura sua ieiuniū triduanū: qui solitus regi est p aliquod spacium cibarijs grossis frigidis ⁊ humidis: ⁊ hoc in diebus canicularibus maxime estuosis sicut indiscrete quidā antiquoꝝ suis iniungebant a principio patientibus oibus: nōne mēbra istius radicalia aptissima igniri prius ignient q; spūs ipsius ⁊ humiditates inepti accēdi si actus actiuoꝝ sint in patiēte dispositio: ⁊ in habētibus simbolū facilior sit transitus vt testat aristotel es. Et p isto faciūt argumēta adducta post oppositū. Et ambo hec dicta cōmemorat ꝓnceps quarti prima tractatu tertio capko primo dicēs. Et lōginquū est vt accidat ethica incipiēdo: quare sunt mēbra radicalia iam inflāmata: ⁊ nō inflāmat humor necq; spūs ante illud: imo oportet vt calefiāt illa in primis. Deinde ſm ꝓcessionē dicrū calefiunt ista: nisi accidat causa fortis valde. Et galienus ꝓmo de differentijs febriū. c. 12. ait. Fiunt igit ethice vocate febres ſm duplicē modum. In causonibus quidē q̄m multum illis plongatis intantū vt cōsumpserint ſm tempus anada. id est liquoꝛē cordis vel etiā permanente eo adhuc multo. Et iste qnidē ethice que oēm cordis cōsumpserunt liquorem nō ethice solum sunt sed etiam ⁊ marasmodes. Que vero adhuc etiam manēte humiditate fiunt corpus cordis ipsum assumentes hinc accendunt quēadmodū lucernaꝛ flāma ex licinio: vna quidē generatio dicta est a me. Relīqua vero est cū a principio cōfestim inuadunt ethice febres sine aliquo transitu alterius antecedēti⁹ febris: primā generationē similē habentes ephimeris ex tristicia ⁊ ira ⁊ ex labore amplioꝛi simul cū estu. hec galienus. Ex q̄bus verbis manifeste apparet q; ethica interdū fit incipiendo: ⁊ q̄nq; nascit ex alia febre puta ex causone. ¶ Ad obiecta tacta ante oppositū que aduersa videnť dicto secūdo responsio fiat. Ad primū dic q; omnis substātia subtilis ceteris paribꝰ facilius inflammat grossa: sed grossa esse pōt inflāmabilioꝛ ex alia causa vt ligna sicca sunt inflāmabiliora herbis viridibus. Ad secundū dic q; ethica febris que est mala cōplexio equalis semper ante se habet malam cōplexionem diuersam. videlicet extrancum calorem: qui gradatim serpit ⁊ se diffundit per omnes ptículas: sed illa mala cōplexio di

UVA. BHSC. LyR_028

uersa quandoq; nō est ephimera febris neq; putrida sed ethica fiens: et si aucta fuerit vsquequo ledat operatiōes sensibiliter ⁊ pueneric ad cor sub ethica febre cōprehenditur ex quo habet in mēbris calefactum esse sufficiens ledere nō dependens ab humiditatibus nec a spiritibus cōtentis in membris. Neq; curo si in cōseruari vel in perfici depēdeat adhuc a causa extrinseca: vt ab estu aeris vel a longa fame dū mō effluxerit a sua causa: ⁊ pmāsiua sit notabili tempore remota causa: qz recepta est i subiecto denso: vt in ferro ardēte diu calor permanet postq; ipsum fuerit ab igne extractum. Et si sensibiliter nō sufficiat ledere est dispositio neutralitatis antecedente ethicam. ¶ Sed queret aliquis an similis calor ethice fiente in mensura ⁊ gradu membris impressus ab humore putrido vel a spiritibus sit ethica fiens. Dic q; cōparatione ad causam eius que est calefactū esse in spiritibus aut humoribus penes cuius remotionem cura ipsius attenditur nō est ethica fiens sed putrida vel ephimera: sed si tandem habituetur ⁊ perfecta ethica fiat cōparatione ad eam dici potest ethica fiens: ⁊ aliquid de regimine ⁊ medelis facte ethice sibi cōuenit maxime si prima sit ethice precte.

Et si accendatur febris accensione prima in humoribus: deinde accendatur ex eis in membris sicut accidit: vt effundatur aqua calida in balneo ⁊ ignianꝫ latera eius causa eius aut ius calidum in ollam et accendatur olla causa eius: tunc illud genus febrium nominatur febris humoris. Quod si accendatur febris accensione sua prima in spiritibus: et vaporibus: deinde accendatur ex eis in membris ⁊ humoribus:

¶ Sed iterum queret aliquis si simul spiritus ⁊ humores ⁊ membra supercalefiant in tali gradu q; inde ledantur operationes ⁊ nullus istorum calor dependeat a calore alterius: sed omniū calores ab eadē pendeant extrinseca causa que febris erit. ¶ Respondent aliqui q; non est febris: quia nō depēdet ab aliquo eoz que in corpore sunt: imo solum ab extrinseco: sicut homo detentus in cōpedibus ⁊ manicis ferreis nō censetur morbidus: licet non possit in operationes solitas: quia hec impotentia non dependet ab aliqua dispositionum corporis: scz nec a mala cōplexione nec a mala cōpositione nec a solutione cōtinui. Sed nō est simile: quia supercalefactus in spiritibus humoribus ⁊ membris habet malam cōplexionem de qua id quod factum est sufficit ledere sensibiliter operationes: ⁊ in esse dependet a suo subiecto solum: licet diu nō permaneat abeunte causa. ⁊ ideo est eger ⁊ febricitans. impertinens eñ et febri ⁊ morbo est dependere vel nō dependere in cōseruari et augeri a causa extrinseca. Dico ergo q; in hoc casu mala cōplexio que in membris est: est ethica fiens ⁊ sub ethica cōprehenditur: quia ibi est calefactum esse in membris independens a calore humorum siue spirituum. Et mala cōplexio fiens in humoribus ⁊ spiritibus simul cum ea nō est egritudo: quia nulla egritudo subiectiue est alibi q; in membris. Sed dici potest causa egritudinis: ⁊ si non efficiens ꝓpue in hoc casu saltem cōseruans seu manutenens actu aut potentia vere dici potest. Ad tertium dic q; ethica fiens est dispositio ꝑcedens habitum ethice perfecte que fit incipiendo. Ad quartum dic q; ante calefactum esse cōplete ethice facte incipiēdo est calefieri ethice fiētis. ¶ Ad obiecta ante oppositum respondere nō est opus. qz cōcludunt q; possibile est in certis casibus a fortibus causis ethicam fieri incipiendo.

Jn secunda dicit q; id genus febrium est febris humoris siue humoralis: quod accenditur prima accensione in aliquo humorum. Deinde accenditur ex eo in membris. Et istud declarat duobus exemplis. Primum exemplum est de effusione aque calide in balneo cuius calore ignientur latera balnei. Secundū exemplum est de iure calido in ollam effuso quod ignit eam. Nam sic in febre hac incensus humor incendit membra. ¶ Attende q; princeps signanter dicit hic febris humoralis et nō febris putrida quam quidam assignant ꝑ secundo genere: vt sub isto genere cōprehendat sinocham que non est putrida. ¶ Queritur primo si calor accensus prima inflammationem humore aliquo sit febris humoris: vel calor ab eo membris impressus precipue cordi: vel si mul vterq; videtur q; ille qui in humore est ⁊ in membris simul per id quod hic dicit. Et si accendatur febris accensione prima in humoribus deinde accendatur ex eis in membris tunc illud genus febrium nominatur febris humoris. Item vterq; horum est calor ēneus ⁊ sensibiliter ledit operationes. De illo quidem qui in membris est notorium videtur. Sed de illo qui in humore est ꝓbatur: quia ledit opus nutritiuꝫ etiam si membris nō inferret calorem, quia reddit humorem siluestrem membris ⁊ disproportionatum ⁊ non habilem ad nutritionem.

Deinde arguit q; calor humoris solus sit febris humoris auctoritate auenzoar capitulo prime tractatus vigesimiquarti sui theisir dicentis. Febrium autem alie fiunt in humoribus aut in spiritu: alie vero in ipsa substantia mēbroz. Jtē dicit rasis libro diuisionū q; febris putrida fit in humoribus. Post hoc arguit q; solus calor mēbris impressus ab humore ignito in febre humoris est febris. qz solus ille est calor extraneus accensus in corde et calor humoris in humore ignitur ⁊ non in corde. Jtem omnis febris morbo supponit: morbꝰ vero solis alienis vel eoñ partibus inest: sed humores non sunt animalia: nec eorum partes.

¶ Pro solutione attende q; triplex est esse febris. Unum in causa eius efficiente: ⁊ istud esse est non actuale: sed potentiale siue aptum natum. Aliud in signo, sicut in vrina pulsu et anhelitu: et istud esse est similitudinarium seu figuratiuum sicut esse leonis in leone picto. Aliud actuale in ꝓpio subiecto. Juxta hoc dic primo q; calor extraneus qui est febris humoris est in humore vt in causa ipsius efficiente. Jn hac enim febre calefactum esse est in humore incenso: quo efficit calorem cōtra naturam in corde et membris cui ꝓprie conuenit diffinitio febris. Dic secundo q; nec febris aliqua: nec alius morbus est in humoribus actu vt i subiecto. quia in humoribus non est vita aliqua: cum nō nutriantur immo ipsi nutriant: morbus autem solis viuentibus ineſt. Juxta id aristotelis primo de sensu capitulo primo. Nec eñ sanitatem nec infirmitatem possibile fieri carentibus vita. Dic tertio q; febris humoris et omnis alia in corde ⁊ membris est actu ⁊ effectu tanq; in subiecto vt satis edocet diffinitio febris prius memorata.

¶ Ad primum argumentum dic q; in febre humoris accenditur febris prima accensione in humore aliquo non vt in subiecto: sed vt in causa eius efficiente: et inde accenditur in corde ⁊ membris velut in subiecto. Et hoc est quod princeps in littera intendit.

Ad secundum dic q; calor extraneus in humore aliquo subiective existens non ledit opus nutritionis per se primo: sed mediante mala cōplexione quam ingerit membris. Ad tertium dic q; auenzoar et rasis intentio fuit q; putrida febris est in humoribus: vt in principio effectiue ipsius. Argumenta alia sunt pro dicto tertio. ¶ Secundo queritur. Si febris remanens post eiectionem putridi humoris sursum aut deorsum sit febris humoris. Videtur q; non: quia est independens ab humore quocunq; tam in cōseruari q; in perfieri: cum sit iam eiectus humor qui eā fecit. Jtē febris humoris est mala cōplexio cū materia. ista vero nō. Jtē febris humoris in sui cura duobus indiget. Primo quidē euacuatione materie peccantis: post hāc vero refrigeratōe caloris mēbroz. Huic vero sufficit sola alteratō quēadmodū ethice. Jn oppositum arguitur: quia ista febris prima sui accensione accenditur in humoribus: deinde ex eis in membris. ergo est febris humoris per descriptionem hic datam. Item dato hoc q; putridus humor vomitu aut secessu fuerit eiectus fuligo ipsius aliquandiu remanet in membris supplens vicem eius in calefaciēdo. Jtem calor extraneus humoris putridi perueniens ad cor ignit et inflammat humores cordis: qui post inflammant cor: et sic calor cordis remanet dependens a calore humoris. Dic primo q; si ista febris fira remaneat per modum habitus est de genere ethice: et ei debetur cura ethice febris. Dic secundo q; si membris heserit vt dispositio de facili mobilis sub genere putride cōprehenditur propter rationes post oppositum tactas. ¶ Ad rationes ante oppositum. Ad primam dic q; ista febris ex proximo dependet ab humore putrido: et dependet adhuc a vestigijs eius vt fuligimbus et humoribus cordis. Ad secundam dic q; ista febris in suo fieri mala complexio cum materia erat: nec mutauit speciem propter eiectum esse putridum humorem: cuius vestigia manserunt in membris. Ad tertiam dic q; ista febris ante eductionem humoris eius duobus eguit sicut alia quecunq; febris humoralis: sed humore educto sola alteratio sufficit ei.

Jn tertia dicit primo q; illud genus febris nominatur ephimera in quo febris prima sui accensione accenditur in spiritibus ⁊ vaporibus: deinde per eos accendit in mēbris ⁊ in humoribus.

UVA. BHSC. IyR_028

Et istud declarat per similitudinem de aere ignito in balneo seu stupha. Et est vt perueniat ad balneū aer ignis id est calor igneus qui accendatur in eo scz balneo ꝛ calefaciat eius aerē. Deinde perueniat calor huiꝰ acris ad aquā balnei ꝛ parietes. sic em̄ p̄uenit in febre ephimera calor spirituū ad calefaciendū humores ꝛ membra. Secundo dicit ꝙ ista febris ephimera dicitur. quoniam accēsa ē in substantia plurimū subtili spirituosa facillime resolubili. quare raro durat plꝰ die vno ꝛ vna nocte: nisi ꝺuertatur ad aliaz febrē de genere ethice vel genere putride. Dicitur ergo ephimera ab ephimeron pisce qui eadem die qua nascitur moritur: sic ista febris raro pertransit diem naturalem. Signanter dicitur raro: quia ipsa interdum transit vsqꝫ ad quartum exclusiue. Juxta illud principis capitulo quinto presentis tractat⁹ Et iste quidē febres ꝑm plurimū recedūt die vno: ꝛ raro pertrāseunt diem tertium. Nam si pertranseant illaz quantitatē estimatur de esse earum ꝙ ipse permutantur id est conuertuntur vel ad

sicut accidit vt perueniat ad balneū aer ignis qui accenditur in eo: ꝛ calefacit eius aerē: ꝛ peruenit ad aquā ꝛ ad parietes. tunc genus illud febris noiatur ephimera: qm̄ est accensa in re subtili que resoluit cū velocitate. ꝛ raro pertransit diem cuz nocte sua nisi cōuertatur ad genꝰ aliud febriū.

¶ In quarta subparticula dicit ꝙ (febrē putridā vel ad ethicā. hec diuisio febriū in febrē ethicā ꝛ hūoralē ꝛ ephimerā est ꝑ modū primū diuisiōi q̄ ḡñi euenit ꝑ suas ꝓpas dīas. ¶ Circa quā queritur vtrū sint tm̄ tres differentie febriū scz ethica humoralis ꝛ ephimera. Videtur ꝙ non. quia aliqua est febris aeris vt pestilentialis. sicut em̄ spiritus supercalefacti vel putridi hūores possunt ignire cor sine medio: sic aer incensus vel venenosus ad cor perueniens cū aspiratione potest ignire cor ꝛ inducere febrē sine medio: cū sit ita intimus ꝛ proximus cordi sicut spiritus ꝛ humores eius. Et ista febris neqꝫ est ethica neqꝫ humoralis neqꝫ ephimera: cū non dependeat a calefactū esse in membris humoribus aut spiritib⁹. Jtē ex cibis in stomacho receptis vt putridis carnibus aut putridis piscibus aut putridis ouis āt putrido lacte possunt eleuari fuligines ad cor ꝛ ibi inflammari ꝛ inducere febrem multo facilius ꝛ minori tempore ꝙ ex humoribus putrefactis in membris distantibus a corde propter colligantiā ꝛ primitatē oris stomachi ad cor. vnde a veteribus precordiū dicitur. Et ista febris nulla est ꝓdictarū: sed febris cibalis. Sic de aqua putrida vel vino putrido si in potu sumatur contingere potest. ꝛ taliter arguī. Et de fecibus putredie infectis in intestinis. ꝛ de vermibus in ventre corruptis. quorum vapores cū quandoqꝫ inducant epilentiā si perant cerebrum: quare non febrē si ferantur ad cor. Jtē calor extraneus inflammari potest in humiditatibus secundis: vt in humiditate innominata rotze vel cambio: ꝛ calor earum inflammare cor ꝛ inducere febrez que non est ethica. Quia nō est fixa radicata in membris. Neqꝫ hūoralis: quia a nullo quatuor humor dependet. Nec est ephimera: quia non dependet a calefactū esse in spiritibus. Jtē substātia alicuius ex membris putrefieri potest: sicut pulmo ex peripneumonia aut ptisi. ꝛ fuligo ipsius ad cor perduci: ꝛ in eo incēdi ac parere febrez que non est ethica. quia non est fixa vt habitus in corde. nec humoralis: quia procedit ex calefactum esse membri non humoris. nec ephimera propter causam similem. Jtē eadē febris potest esse ethica humoralis ꝛ ephimera vt si calefactū esse simul fuerit in membris humoribus ꝛ spiritibus: ita ꝙ alterū ab altero non dependeat: ꝛ cor ꝑ hec omnia simul inflammetur: tunc calor eius erit ethica febris per calefactum esse habituatum in eo ꝛ in membris radicalibus ꝛ erit humoralis per calefactū esse qō est in hūoribus coigniens cor: ꝛ ephimera ꝑ calefactū esse qō est in spiritibus simul cū aliis addens in caloꝛē cordis. Forsan dicet aliqs ꝙ in isto casu calefactuz esse quod est in humoribꝰ ꝛ spiritibꝰ non auget caloꝛē cordis ꝛ aliox membrox. qz calor cordis ꝛ aliox membrox equalis ꝛ habituatus in omnibus partibus tā matcrialibus ꝙ formalibus siccitati adiunctus est fortior ꝛ acutior caloribus humoruz ꝛ spirituum. ergo eorum calor potius remittit calorem cordis ꝙ ipm adaugeat. sicut aqua minus calida magis calide admixta remittit calorem eius. Sed contrarium huius edocet sensus. Nam videmus ethicos aliquando ex ira ꝛ impatientia ꝛ malo regimine incurrere febres quandoqꝫ ephimeras quādoqꝫ putridas: sicut clare appet ꝑ paroxismos aut exacerbatiōes eis ꝓtingētes. ꝛ tūc sentiantur manifeste ad tactū calidiores: ꝛ velocitantur pulsus ꝛ anhelitus ꝛ frequentiores efficiuntur. ꝛ vrine coꝛ rubicūdiores. que omnia signa sunt adaucti caloris. Jtē febris sinocha est ephimera ꝛ humoralis Ephimera quidē teste galieno nono megategni capło p̄mo de ca dicēte. Hec est vna species vni⁹ ꝓtinue: ꝛ est de specie ephimere quousqꝫ nec in pulsu nec in vrina significatio putredis apparuerit. Humoralis vo qz caloꝛ cordis extraneꝰ in ea dependet a calefactum esse sanguie. Membra ergo diuisionis huiꝰ coīcidūt. ¶ Oppositū huius innuit hic princeps. Et galienus primo de differentijs febriū capitulo secundo. vnde p̄nceps traxit ea que dicit hic primitus innuit ꝙ differentie febrium sumpte a materia in qua est primo calor extra naturam sunt maxime proprie differentie febris. Ait enim ibi. Que vero sunt a materia in qua est hoc preter naturam calidum: maxime ꝓprie eius qui preter naturam est caloris sunt differentie. Secundo innuit ꝙ huiusmodi differentie sunt tres. Una in qua is caloꝛ corpus cordis apprehendit ꝛ dicitur ethica. Alia in qua caloꝛ apprehendit humores in eo contentos: ꝛ est humoralis. Alia in qua caloꝛ apprehendit spiritus: ꝛ est ephimera. Ait enim ibi. Que scilicet differentie sunt triplici ter. Aut corpus cordis apprehendente ipso caloꝛe extraneo ꝛ ab ipo trāseunte ad totum corpus. Aut cos qui continentur in ventriculis eius humores. Reliqua vero ꝛ tertia cum hac differentia est aerea substantia sola calefacta sufficienter: humidis autem ꝛ solidis corporibus calefientibus quidem: adhuc autem calefactis nondū. differunt autem non paz calefieri ꝛ calefactum esse. Tertio declarat duas primas differētias. Et primo secundā per aquā feruentē immissam in ollam vel lebetem frigidum qui ab ea calefit. Secundo primam per ignitum lebetem in quem intromittitur aqua frigida que ab eo calefit. Ait enim ibi. Disces autē manifeste quod dicitur in exemplis huius. Intellige mihi calidā aquā immissam in lebetem frigidum: ꝛ deinde calefiens ab ipsa vicinitate eiꝰ lebetis corpus calidum vero certissime totum nondum effectum. Rursus igitur intellige in calidum ꝛ per ignitum lebetem frigidam aquam infusam demum calefientem adhuc: calidam vero nondum ipsam effectam. In his imaginibus ꝑm secundam quidem prima differentia febris est quā dicimus ipsum cordis corpus apprehendisse. Scōm priorē vero ea est differentia febris que est in hūoribus q̄ sunt ꝑm illud. Quarto declarat differentiā tertiam per exemplū follis sibi valde calidū aerē attrahentis a quo calefit. Et magis proprīū erit hoc exēpluz si aliquod humidum in folle fuerit: ꝛ si foramina per que intrat in follez feruidus aer adeo parua sint vt humor per ea transire non possit sed solus aer. Ait enim ibi. Reliqua vero ꝛ tertia differentia omnino quidem simile non habet exemplum. Sed gratia maioris explanationis ponimus tale. Follem intellige mihi fabrorum attrahentem in seipsum aerem valde calidum: deinde calefientem adhuc ab ipso: calefactum autem nondum. Magis autem vtiqꝫ hoc exemplum rei ostense monstrabit naturam si contentū aliquod humidum in folle intelligas. Et magis adhuc si foramina follis per que trahit ꝛ mittit aerē stricta ita intelligas vt humido quidem inuia existant aeri peruia. Ex his clare innuit tm̄ tres esse differentias febrium. Alexander etiaz grecus solennis libro tertio capitulo primo practice eius ait. Febrium alie quidem surgunt vt accendantur ex materie humoꝛ qualitatibus. Alie aūt intrinsecꝰ scz in membris. Alias vero ipse solus vitalis spiritus in vobis mouet febres. Unde tribꝰ modis vt dixim⁹ in nobis gueniūt febres. vt in spū. in humoribus. in stereis. id ē in membris que in corporibus nostris firmissima sūt. Et magnꝰ auēzoar tractatu vigesimo ōrto capło p̄mo theisir ait. Febriū autem alie sunt in humoribus aut in spiritu. Alie vero in ipsa substantia membroꝝ. Et rasis in libro diuisionū capło p̄mo de febribꝰ ait. Species febriū prime tres sunt. Alie nāqꝫ fiunt in spiritibus sicut ephimere Et alie in membris radicalibꝰ sicut ethica febris. Et alie in humoribꝰ sicut febris putrida. Et dictis horum solennium virorum clare innuitur febrē bene diuidi ꝛ sufficienter in febres ephimeraz putridā ꝛ ethicā. ¶ Pro decisione huius dubij dic primo ꝙ tm̄ sunt tres differentie febrium simplicium scz ethicum putridū ꝛ ephimerale. Et sunt tm̄ tres species simplicum febrium scilicz febris ethica: febris humoralis: ꝛ febris ephimera. Probatur. quia in humano corpore sunt tm̄ tres substantie corporee in quibus accendi potest febrilis calor. Juxta id galieni primo de differentijs febriū capło secundo. Et hypocras quidē ostendens dixit ꝙ res sunt que cōtinent ꝛ q̄ ōtinentur: ꝛ q̄ impetu fluūt ꝛ ducuntur ꝛ immit-

UVA. BHSC. LyR_028

runtur. Q̃ continent quidē ip̄as solas particulas solidas corpis intelligit. que aūt continent humida. que vero impetu influūt: spirit' appellā tur. Mā incipit quidē ab aliquo p̄dictoꝝ aliqua triū febrilis dispositio nō p̄manet aūt in p̄prio genere ei' quod lesuz est. Sed inuadit reliqua duo: t nisi anticipauerit solui: disponit similiter t illa tempore. Jtē omnis febris simplex vl est leuis transitoria facile sanabilis t est ephimera. vel fixa p̄manens vix curabilis t est febris ethica. vel media inter has t est febris humoris. Jtem omnis febris simplex vel est indepēdēs a causa ipsius in esse t conseruari t est ethica. vel dependēs. t hoc dupliciter. quia vel dependet a spiritu incenso t est ephimera. vel ab humore aliquo incenso aut putrido t est febris putrida vel humoralis. Dicit secundo q̄ hec diuisio febrium est maxime p̄pria t propinqua diuisioni per differētias substantiales. Propria quidem apud medicos. nam maxime penes eaz procedunt in suis libris aut tractatibus inquirentes de causis signis t curis febrilium egritudinum. Juxta id galieni primo de differentijs febriuz capitulo secundo. Que vero sunt a materia ifi qua est hoc quod p̄ter naturā calidū maxime p̄prie ei' qui p̄ter naturā est caloris sūt differentie. Propinqua vero diuisiōi per differētias: quia diuisio hec p subiecta. p̄pria febriū data est. Et subiectū p̄priū intrat in diffinitiōe accidētis p modū differentie: eo q̄ accidētis esse est inesse: vt similitas diffinitur q̄ est concauitas nasi. Et in diffinitione hac cōcauitas ponitur loco generis: t nasi ponitur loco differētie t in obliquo. quia per inesse naso differt similitas ab omni alia concauitate: t non est nasus: sed nasi solius est p̄prie accidens. Sic diffinitur ephimera febris q̄ est febris spiritus: t humoralis q̄ est febris humoris. t ethica q̄ est febris membroruz. Et hec intellige de febribus istis fm illa esse que in suis habent causis coniunctis. vt in ephimera primo ē in spiritu calefactum esse velut in causa coniūcta huius febris. Et in humorali primo in humoribꝰ. Et in ethica p̄mo in p̄ticulis corpis solidis. Cerū ois febris actu t effectu est subiectiue in mēbris t primo in corde: deinde in alijs. Et p̄o istis dictis faciunt auctoritates post oppositū. ¶ Ad argumenta ante opposituz t p̄mo ad primū dicit q̄ aer pestilētialis inspirat' primo inficit spirit' cordis aut humores ei' t inflāmat eos. quia facilī' q̄ cor inflāmātur p̄opter suam subtilitatem. Et si fieri possit vt ab illo aere cor primo inflammetur ante suos spiritus t suos humores sicut ante diximus in ethica que fit incipiendo: tunc illa febris reputari poterit ethica fiens vel potius febris ephimeralis p̄opter homogeneitatem aeris cum spiritibus. Juxta id galieni primo de differentijs febrium. Nihil autem differt mihi in p̄senti spiritum dicere vel aerem. Et princeps in parte hac p̄o re tertia in corpore inuenta nomiat vapores cum spiritibus. Et describens hic febrem ephimeram dicit q̄ est illa que primo accenditur in spiritibus t vaporibus. Si ergo aer pestilentie ad cor attractus possit ignire cor sine medio t fieri causa coniuncta febris: illud erit ex parte vaporis putridi aut igniti sibi commixti: t sic illa febris erit ephimera. ad putridam tamen ilico conuertitur. Jdeo sub putrida reponit hāc galienus primo de differentijs febrium capitulo septimo dicens. Quoniam vero pestilentiosarum meminimus febriuz a putredine omnium fientium: dignum est sistere sermonem hic t consideremus de veteri dogmate omnem febrem in humoꝝ putredin e dicente fieri. Ad secūduz de cibo potu fecibus vermibꝰ in corpore corruptis aut putrefactis quorum fuligines in corde inflammate pariunt febres. Dic q̄ febres iste sub humoralibus comprehenduntur. quia generantur ex putredine alicuius praue humiditatis: quam t omnē similē sub nomine humoris extense accepto hic comprehēdimus. Ad tertiū si auerroy credamus dicemus q̄ calor extraneꝰ inflāmatꝰ in hūiditatibꝰ secūdis ē ethica febris. Ait enim tertio colliget capō. 15. q̄ ethica febris hz tres species. Leuior ipsarū est que accensa est a calore extraneo in humiditatibus naturalibus t radicibus que existunt in substantia paruarū venarū. Et secūda est in humiditate existente in carne ipsa: que quādo dissoluta est potest a cibis restaurari. Et tertia est omnibus deterior. t est illa cuius calor extraneus profundatus est in membris solidis. Et prima species isti' febris vt plurimū fit ab ephimera: t alie due species fiunt p̄o maiori parte p̄opter febres materiales humorosas precedentes. hec ille. Sed deuiat a vero. quia omnis ethica febris est calor excedens fixus t habituatus in membris. Juxta illud principis quarti prima tractatu tertio capitulo primo. Et cum inflammantur membra radicaliat p̄prie cor est illud ipsa egritudo que est ethica. Cuius primus gradus est dum consumit humiditatē innominatā t roꝛē. Secūdus est dū consumit cambiū.

¶ Et diuiduntur febres alio modo. Dicitur enim q̄ de febribus sunt febres acute: t de eis sunt non acute.

Et de eis sunt chronice: t de eis sunt non chronice. Et de eis sunt nocturne: et de eis sunt diuturne.

Tertius est dū consumit gluten. Dico ergo ad argumentū q̄ si humiditates secunde primo inflāmate superinflāment cor est febris humoris extenso nomine hoc ad secūdas hūiditates. Jd affirmat princeps capō nūc dicto de hūiditate innoiata dicens. Et prima earū est materia febris putredis aut febris ebullitōis id est sinoche. De alijs vero nō affirmat illud. qz raro secūde hūiditates iā clause in poris mēbroꝝ effumāt ad cor inflāmantes ipm. Ad quartū dic q̄ mēbrū non putrefit nisi p ipsi' hūiditates. ideo febris que ex putrefactione ipsi' puenit vt in estiomenis ē de gñe putride siue hūoralis. Ad q̄ntū dic q̄ etsi eadē febris possit esse ethica hūoralis t ephimera fm esse materiale: puta idē calor accēsus in corde: differūt tamen ab inuicē he febres fm suas formales rationes modis p̄tactis Vel dic q̄ de differentijs simpliciū febriū intelligitur diuisio p̄dicta. Et quo ad id quod tangit de cōplicatiōe febriū si fit possibilis aut non postea discutietur. Ad sextū dic q̄ sinocha febris est humoralis: quia calefactū esse ipsi' ponens cor in calefieri est in massa sanguinis. Sed non est putrida: immo quo ad putredinem magis attinet ephimere q̄ putride febri: non est tamen p̄o

¶ Et diuiduntur febres t̄c. Jn hac tertia (p̄ie ephimera particula secunde partis p̄emittit princeps esse alias febriuz diuisiones a p̄ius tactis scz a diuisione febris in febrē morbū t in febrē accidens. t a diuisione febris in ethicā humoralē t ephimerā. Hoc p̄emisso explicat octo alias febriū diuisiones. Prima ē. Febriū alique sunt acute: alie non acute. Acute sunt ille que decimoquarto die vel ante creticant seu terminant. vt sinoche causones tertiane pure. Juxta id hypocratis amphorismoꝝ secūda Acute egritudies in quattuordecim dieb' iudicant id ē creticāt. crisis em̄ grece latine iudiciū interpretat. Et gal'. in cōmento ait Acute egritudies magne sunt t velocis motū habēt: t necesse est vt velocit' veniāt ad statū: t maximo motu moueat morb' q̄ motus crisis dicitur. Aliquando tamen acutarū alique crisim suaz differunt vsq̄ ad vigesimū: imo vsq̄ ad quadragesimū vt post declarabitur. Non acute autem sunt vel que non sunt fortes t suspecte: imo mites t sine periculo sicut ephimere. vel que diu permanent anteq̄ creticēt ita q̄ trāseūt terminū acutarū vt quartane febres t quotidiane. Secūda diuisio ē. febriū alie sunt chronice id ē lōge duratiōis p̄tereūtes terminū acutarū. vt quartane febres t quotidiane. Alie nō chronice q̄ terminant termino acutaruz vt ephimere sinoche. Et hz diuisio hec p̄me similet in hoc q̄ oēs chronice febres sunt nō acute: t in hoc q̄ plurime nō chronicarū sunt febres acute: ip̄e tñ differūt t re t rōne. Re quidē: quia alique non chronice sunt ex non acutis vt ephimere febres. Ratione vero quia esse chronicum vel non chronicum solū attendit penes tempus durationis. sed esse acutum vel nō acutum penes duo attenditur: puta fortitudinem t durationem. non em̄ sufficit ad febrē esse acutā vt parū duret: sed etiā oportet vt ipa sit fortis periculi aliquid habēs. Juxta illud p̄ncipis. c. 3. p̄sentis tractat'. Et febres ephimere sunt de hac summa scz febriū non p̄durantiū vltra diē quartū. Cerū tamen ipse non numerantur acute: quoniā non sufficit in acuitate egritudinis vt sit stat' ei' proximus: imo sit de egritudinibus habentibus tumorē. Et id innuit galienus amphorismoꝝ secunda commento illius canonis. Acute egritudines: dicens. Acute egritudies magne sunt. Tertia diuisio est. febriuz alie sunt nocturne: q̄ de nocte inuadūt t affligūt egrū t de die cessant vl remittuntur. alie diurne q̄ de die affligūt t de nocte cessant vel mitigantur. Et licet diuisio hec possit intelligi de febribus omnib' que vel paroxismos vel exacerbationes habēt: specialiter tamē adaptari solet phlegmaticis febribus. vt innuit p̄nceps. c. 53. tractat' secūdi hui' fen quod intitulatur. De febre diurna t nocturna ex phlegmaticis hūoribꝰ. Et incipit sic. Diurna est cui' paroxismi accidūt in diez eius tepor in nocte. Et nocturna est econuerso. t vtreq̄ sunt male. Sed diurna est longior t deterior t facit cadere multotiens p̄opter longitudinem suam t suum euentum in caloze diei in ethicam. Et si ipsa nō esset seua non accideret in hora apertionis poroꝝ t resolutiōis vaporis. Causa vero quare diuisio hec plus adaptatur phlegmaticis febribꝰ q̄ q̄buslibet alijs ē: qz q̄ ex phlegmaticis a principio sui

East fe. ē ethica putrida et chima.

Sinocha fe. ē hūoralis: imo putrida ma ꝙ attinet ephimere q̄ putride: z nō sitica.

UVA. BHSC. IyR_028

nocturne existunt:perseuerant tales fm plurimuz:z similiter he ☞ diurne sunt.sed tertiane z quartane sepe anticipando vel post ponendo nocturne ex diurnis fiunt z econuerso. Quarta diuisio est.febrium quedam sunt salubres recte sicut ephimere z tertiane pure interpolate. Alie habent horrib ilia z timorosa accidentia sicut febres pestilentie et syncopales. habent secum deiectionem viriuz casuz appetitus inquietudinez Et generis huius sunt vltra nūc dictas omnes cōtinue febres humorales z ethice febres secunde speciei z adhuc plus tertie quas marasmos vocat medicorum schola. Juxta id hypocratis amphorismorum quarta. Febres quecunq; non deficiunt in diatricis id est tertijs diebus fortiores sunt z periculose. Quecunq; vero sic defecerint significant quoniam non sunt periculose. Et galienus in commēto ait. Hypocras hic intendit febres non deficientes in quarum mundificatione corporum non sunt interpolationes. Febris eñ non deficiens neq; naturam quiescere neq; egrum cibum sumere permittit. Prime vero febres diuisionis huius salubres dicunt. quia neminem occidunt boni reguminis qui debite curatur: neq; derelinquunt post earum curam mala vestigia. Et dicūtur recte:quia seruant ordinem aut gradationez in suo processu. vel qz non habent malum syntoma concomitans eas:vt syncopim aut spasmum: quo prohibeatur recta earum cura z ordinariu s medicandi modus. Quinta diuisio est.febrium alique sunt dimittentes seu interpolate:que viciſſim fm periodos modo egros affligunt:modo quiescunt ab afflictione.vt tertiane z quartane de materijs putrefact:vel extra vena syl'in venis paruulis procul a corde:quare non assidue sed viciſſim z interpolate effumant ad ipsum z inflammant ipsum. Alie sunt inseparabiles id est continue:que scilicet incessanter affligunt.vt causones sinoche z ethice.licet alique ex his quandoq; fortius quādoq; debilius egros affligāt.vt tertiane ☞rtane z ☞tidiane ☞tinue. ¶ Attēde ☞ diuisio hec quinta z quattuor priores intelligūtur de simplicibus febribus.quia alique ex compositis partim sunt acute: partim nō acute.vt composite ex ephimera z ethica:vel ex putrida z ethica. Et alique partim chronice partim non chronice:sicut nunc dicte Et quedam partim nocturne partim diurne. Et alique partim salue partim horribilium accidentium:vt composite ex tertiana interpolata z quotidiana continua. Et alique ex eis partim dimittētes partim inseparabiles vt modo dicte. Oporteret enī in qualibet harum diuisionum tertium membrum addi nisi de simplicibus intelligeretur. Sexta diuisio est quadrimembris. z ē talis.febrium inseparabilium seu continuarum quedam sunt remissiores in quietibus seu temporibus suis.vt tertiane cōtinue de tertio in tertium diem exacerbantur. z licet continue affligāt tepescunt tamen in medijs diebus exacerbationum. z quartane febres continue magis z earum tepores vocat hic quietes:in quibus calor extraneus febris manifeste decrescit: z accidentia sua remittuntur. Alie sunt intensiores in quietibus seu tepor' suis vt causonice febres:que licet grauius exacerbentur in diatricq; seu tertijs diebus z paulominus in intermedijs. sunt tamen incense in suo incendio z multum affligentes in diebus paribus sine intermedijs diatricorum. z ideo tempora occultantur in eis z ipse videntur esse in toto status. Alie sunt in quibus sunt exfortiationes id est fortificationes continue sui augmenti aut decrementi.vt febres sinoche dicte augmastice:que continue crescunt seu augendo procedunt. z sinoche epaugmastice que cōtinue decrescunt. Alie sunt similes que a principio vsq; ad finem quasi similiter vel vniformiter affligunt: sicut sinoche dicte homotene z ethice febres. ¶ Attende ☞ ista duo adiectiua remissiores z intensiores primi z secundi membrorum istius diuisionis possunt denotare intensionem z remissionem in afflictione z incendio febris:vt quietes ille dicantur remissiores in quibus afflictio z in-

Et de eis sunt salubres recte: z de eis sunt habentes accidētia horribilia. Et de eis sunt dimittentes: z de eis sunt inseparabiles. Et de inseparabilibus sunt quedaz quibus sunt quietes remissiores. Et de eis sunt quib' sunt intensiores. Et de eis sunt quibus sunt exfortiatiōes. Et de eis sūt similes. Et de eis sunt frigide habentes rigorē aut horripilationez. Et de eis sunt simplices: z de eis sūt cōpo

cendium sunt minores: z econuerso. Et iuxta hunc moduz exposuimus z exemplificauimus de eis. Possunt etiam denotare intensionē z remissionem in re quietis vt quietes ille de se dicantur intensiores in quibus magis tepescunt febres z minus affligunt. sic quietes quartanarū continuarum sunt intensiores quietibus inseparabilium tertianarū: z ecōtrario dicūtur quietes remissiores. Septima diuisio cuius membrum vnicū hic exprimitur z subintelligitur alterum ē. febrium alie sunt frigide: sicut ille que rigorē habent aut horripilationem: vt tertiane z quartane interpolate. Alie sunt calide que sine tipis z frigoribus in incēdio perseuerant: sicut sinoche z ethice causon z continue alie. Qualiter autem febrium alique frigide dicantur: cum febris omīs sit calor extraneus accensus in corde. supra memoratum est. ¶ Attende ☞ non soluz febribus interpolatis rigor inest vnde frigide dicuntur: immo z continuis interdum vt causonicis circa horam status z crisis. Juxta id hypocratis amphorismorum quarta. A causone habito rigore superueniente solutio fit. Et iterum amphorismorum sexta ait. Quibuscūq; in causon tremores fiunt alienatio soluit. Octaua est. Febrium alie sunt simplices: alie composite. ¶ Attende ☞ febris tripliciter potest appellari simplex. Uno modo ex simplicitate sue materie: vt tertiana pura que ex solo humore cholerico fit in vna minera sola putrefactio. Et per oppositum dicitur composita que fit ex humoribus specie diuersis vel eisdem specie. sed putrefactis in diuersis locis vt tertiana duplex aut quartana duplex. Alio modo dicitur simplex quia non coniungitur alteri egritudini vel syntomati diuersificanti curā eius: vt ephimera sola. Et per oppositum dicitur composita que coniungitur alteri egritudini vt apostemati vel graui syntomati: vt syncopi aut acerbo dolori. Tertio dicit simplex in esse febris quia non constat ex diuersis febribus: vt ethica sola. Et per oppositum dicitur composita que constat ex pluribus febribus numero specie vel genere differentibus. Nūero: vt tertiana duplex. specie vt emitriceus ex quotidiana z tertiana. genere vt composita ex putrida z ethica. ¶ Attende ☞ tres sunt diuisiones febrium principalissime z a medicis ante alias maxime intendende: quia penes eas proprie attēdantur ipsarum cure tam in regimine ☞ in medicinis. quarum decens compositio est proprium opus medici. Prima diuisio sumitur a magis z minus in mensura caloris extranei qui est genus febris. Et est talis. febrium alie sunt intense: sicut causonice. alie remisse: vt quotidiane. Secunda sumitur a materia in qua est inflammatus primo calor extraneus. z hec iam dicta est particula secunda secunde partis capituli istius. Tertia sumitur a modo motus materie febrilis. Nam febrium alique omni die mouentur: vt quotidiane. Alie de triduo in triduum: vt tertiane. Alie de quatriduo in quatriduum: vt quartane. Alie tardius: vt quintene sextene. Juxta id galieni primo de differentijs febrium capitulo primo. Differentie vero caloris sunt z he que ad magis z minus sunt: z a materia in qua est hoc quod est preter naturam calidum. z he que sunt a modo motus eius. Deinde declarans ibi primam diuisionem ait. Que quidem vtiq; fm magis z minus sunt manifeste. Et consuetum est medicis iam nominari in tali genere differentie magnam et paruam febrem non proprie quidem: quia in qualitate nomen quantitatis infertur. sed assueti sunt ita facere non in febre solum: sed in alijs multis. in qualitate quidem habentibus existentiam: nominatis vero magnis z paruis.

¶ De preparatis ad febres. Capitulum. II.

Jrerunt quidam tē. Jn hoc capitulo collocantur in ordine corpora fm aptitudinem z ineptitudinem eorum ad febres ex parte suarū cōplexionū. Et primo calida z humida. Secōo calida z sicca. ibi | Et corpa calida | Tertio calida temperata in passiuis: ibi | Et sequunt ea | Quarto humida tēperata in actiuis ibi | Postea illa | Quinto frigida z humida: z frigida sicca. ibi | Et corpora frigida tē. |

a Jn prima parte dicit primo princeps quosdā dixisse calida z hūida corpa vehemēti' ceteris ꝓpata esse ad febres: marie cū sue ꝓplexiōis huditas ē fortior caliditate. Et ex fortitudie hūiditat' calor debetat' z phibet plene dñari z regere vt dz hūiditates: z multiplicant' superfluitates que cito putrescunt ex impotentia nature z caloris ad regendum eas.

Diat rigore ꝓtinuis febribꝰ in eꝰ à quo hor initioꝝ at at qu mapit at qu desinit qui alio tpore inme accidit febres ghmne no horē 2m gal. et rectitate.

Mag' feb's et pua q[illegible] nō ꝓpe.

UVA. BHSC. IyR_028

Secundo dicit ad approbationē dicti prioris q̄ dicta corpa calida ꝛ humida vt ruffa sanguinea cōiter sunt fetidi sudoris ꝛ fetidarū fecuꝫ ꝛ vrine. Fetor vero istoꝝ putredinē innuit factā aut fientē: que de potissimis febriū causis est. ¶ Cōtra primū arguitur. corpa calida ꝛ humida sunt sanguinea: ꝛ sanguis in eis alijs predomiatur humoribus. circa cuius custodiā optimā ac-

Et isti quidem sunt fetidi sudoris

tētissima est natura vt circa thesaurū ei⁹ ꝛ cōiter spūs ꝛ membra se conformāt sanguini in cōplexiōe sua. Nō sunt ḡ febrib⁹ aptissima. Itē virt⁹ naturalis q̄ curat morbos ꝛ phibet eos fieri est multo fortior in corpib⁹ calidis ꝛ hūidis q̄ in cholericis: cū vegetatio ꝛ vita in calido ꝛ hūido ꝺsistāt. Prohibet ḡ de facili febrire. Itē calor cholericoꝝ est intēsior ꝛ acutior siccitati iūct⁹ q̄ est lima caloris. ḡ aptior igniri ꝛ cōuerti ad febrē. Itē spūs ꝛ hūores sunt subtiliores in cholericis q̄ i sanguineis ḡ citi⁹ inflāmant inflāmatione febrili. Quia ois leptomeris seu subtilis ba facili⁹ alterat panchimera. i. grossa. vt ait gal⁹. p̄mo de differētijs febriū. c. 2. ¶ Pro solutiōe harū obiectionū attēde p̄mo q̄ alīq̄ veterū existimauerūt oēm febrē fieri ex putredine hūoꝝ. Juxta id gal⁹. p̄mo de differentijs febriū capło septimo. Cōsideremus inquit de veteri dogmate oēm febrē in humoꝝ putredine dicente fieri. Autumaos em̄ opinat⁹ est sic ꝛ cetus eoꝝ qui sunt ab archimeto viri non minimi nō tantum in his: sed in alijs huiusmodi ꝛ non minus in febribus est eis magna disciplina: in quibus ꝛ ego demum q̄plurimū cū eis concordo. Verūtamē vnū quidē derelinquo id est excipio ephimeras notatas febres. non em̄ mihi videnť he putredinē sequi humoꝝ. ¶ Attēde scō q̄ in boꝝ veterꝝ positione se fundāt dicētes q̄ corpa vehemētius p̄parata ad febres sūt corpa calida ꝛ hūida. Velocissime em̄ putrefiūt oia q̄cūq̄ sunt calida ꝛ humida: vt ait galien⁹ primo de differentijs febriū. c. 5. ¶ Attēde tertio q̄ medici plurimi diuidētes febrē in ethicā putridā ꝛ ephimerā iudicāt corpora calida ꝛ humida aptiora ceteris ad putridas febres ꝛ ad sinochas: sed non ad ephimeras nec ad ethicas. De sinochis quidem satis clarum putant: quia sinocha fit ex plectoria quam sanguinei plus ceteris incurrunt. De putridis aūt primo probant galieni auctoritate: qui octauo megategni capitulo octauo ait. Oportet te intelligere calidas ꝛ humidas cōplexiones habentes non minus q̄ superiores. sc̄z calidas ꝛ siccas maloꝝ esse hūoꝝ. Sꝫ putrefactiōi sunt p̄patiores: q̄ in sua sanitate putrefactioni sunt p̄pati. Testat hoc putor sudoris eoꝝ ꝛ vrine ꝛ egestionis. Et octauo cerapētice methodi capitulo septimo ait. Cōsummato aūt sermone qui de ephimer⁹ febribus p̄m cholericas naturas in quibus quidē calidū elementū frigido: siccū aūt humido supabundat: transeamus iā ad alterā cōplexionē corporuꝫ non min⁹ hac cacochimiā in qua calidū frigido: humidū vero sicco dñatur. Putredis demū egritudinib⁹ natura hui⁹ oīm maxime discritarū apta est. quia ꝛ p̄m q̄ sanū est corpus prope putredinē est vt ex sudorib⁹ liq̄ coincere fetidis eis existentibus. Non minime aūt ꝛ ex vrinis ꝛ egestionib⁹ ꝛ adhuc ex expiratione. qualis enī hircoꝝ cōplexio est: talis ꝛ que taliū naturarū. Secundo probant illud ratione: quia calida ꝛ humida corpa plus ceteris abūdant in principijs putrefactionis: sc̄z in calido quod actiuū principium ipsius est ꝛ velut pater putrefactionis, ꝛ in humido quod est putredinis passiuū principiū ꝛ velut mater. Sed q̄ ad ephimeras ꝛ ethicas minus parata sint calida ꝛ humida corpora q̄ calida ꝛ sicca, probant: quia calida ꝛ sicca habēt spiritus ꝛ membra calidiores ꝛ subtiliores ꝛ promptiores ad inflammationē. imo dū sana sunt: sunt in medio vie ad istas. Et hec opinio ꝓbabilis est ꝛ satis app arēs. ¶ Altera opinio est q̄ corpora calida ꝛ sicca plus ceteris ad febres absolute p̄parata sunt. Juxta id galieni octauo de ingenio capło septimo. Mala tamen cōplexio sicut ostendim⁹ octo modis est: sed que citi⁹ ceteris suscipit febrē calida est ꝛ sicca. Et in passu simili octauo cerapentice ait. Octo vero existentib⁹ omnibus discrasijs vt ostendimus: paratissima quidē ad febres calida ꝛ sicca est. Et iterū octauo megategni capło nono ait. Et cōplexiones sicut dixim⁹ sunt octo. Sed festinanti⁹ in febrē cadunt qui sunt calidi ꝛ sicci. Et pro ista conclusione faciunt argumenta preadducta contra illos qui dicunt q̄ calida ꝛ humida corpa pl⁹ ceteris ad febres p̄pata sunt. ¶ Sꝫ p declaratiōe ampliori materie isti⁹ supponit p̄mo q̄ in cōparatiōe cōplexiōis calide ꝛ sicce ad cōplexionē calidā ꝛ humidā in pl⁹ vel min⁹ p̄parari ad febrē cetera sint paria p̄ter illō in quo fit cōpatio: ꝛ preter illa que necessario vel regulariter ꝛ vt in pluribus sequuntur ad illud. Nā posset esse in cōplexione calida ꝛ humida vel oppilatio vel cacochimia maior q̄ in complexione calida ꝛ sicca: vnde febri aptior fieret ꝛ econuerso. Secundo supponitur q̄ ad recte iudicandū que cōplexionuꝫ ad febres est aptior ad tria potissime attendere oportet. Primo quidē ad virtutē cause agētis. Scō ad dispositionē passi. Tertio ad virtutē regitiuā cor-

poris plus vel min⁹ causis febris resistentē. Juxta id galieni primo de differētijs febriū capło sexto. Oportet in vnaquaq̄ causarum scrutantē te esse q̄ maxime vtute egrotare aptū natū est corpus. Deinceps inuestigare ꝺcordātes ꝛ obuiātes eidē dispōnes corpoꝝ bñ te sciēte q̄ in ꝺcordātib⁹ quidē ꝓmpta ē lesio. Aduersantib⁹ autem ꝛ repugnātib⁹ nō ꝓmpta. Et

et vrine et egestionis.

in q̄tūcūq̄ venerit virtus maior ꝺtrarietas intantū impassibiles ꝺtingit permanere. ¶ His p̄missis dic p̄mo q̄ corpa calida ꝛ sicca sunt p̄patiora ceteris ad febres ephimeras ꝛ ethicas ꝓueniētes a causis p se ꝛ directe supcalefaciētib⁹ vt ab estu solis ꝛ aeris ꝛ a stuphis ꝛ a cibis ꝛ medicinis supflue calidis. Primo quidē quia ꝓueniūt i excessu caloris cū cā effectiua. Scō qꝛ rara sunt ꝛ cito penetrabilia. Tertio qꝛ arida sunt. aridꝫ aūt ē lima caloris qua ipe acuitur. Quarto quia his virt⁹ imbecillis est pauce resistentie. ¶ Dic secundo q̄ ad aliquas ephimere speciesꝛ ad sinochas corpora calida ꝛ hūida sunt p̄paratiora ceteris ex dispōne passi: vt ad ephimeras que ex gaudio fiūt sanguinei sunt p̄paratiores eo q̄ sunt magis dediti gaudio. vt cholerici ire. ꝛ ad ephimeras ex buboni bus siue phlegmonib⁹: qꝛ plus ceteris in sanguine abūdant. vnde hi morbi fiunt. Et hac de causa sunt ad sinochas p̄paratiora que ex superabūdantia sanguinis fiūt: ꝛ sepe ex poroꝝ oppilatione: quā sanguinei leui⁹ incurrūt sua plectoria. Dic tertio q̄ ad febres putridas cholericas p̄cipue arsiuas vt causonicas corpa calida ꝛ sicca sunt p̄patiora ceteris. Primo qꝛ coꝝ calor ē ꝓmptior igniri. Secūdo quia plus abundant in cholera ex qua he febres fiunt. Tertio quia cholera in qua abundāt est mobilior aliis humoribus. motus aūt apparat ad igneitatē. Quarto qꝛ sua furia ꝛ amaritudine nature odiosa est: vn de minus ab ea regitur ꝛ corrigitur ꝛ citius putrefit. Quinto quia virt⁹ in his deiectior est ꝛ minus resistens febri. ¶ Dic quarto q̄ ad febres putridas non arsiuas nec cholericas puras sed sanguineas sicut sunt sinochi putredinales ꝛ febres morbillorum ꝛ variolarum ꝛ pestilentiales et putrefactiōe aeris corpora calida ꝛ humida sunt preparatiora ceteris p̄m dispositionem subiecti ꝛ cōuenientiā amplioꝛem eius cū causa agente: ꝛ maxime cū humiditas fuc cōplexionis superat calorē. Ex hoc enim sequitur q̄ pauca fit resolutio a calore innato. ꝛ q̄ humores ꝛ maxime sanguis in venis multiplicantur ꝛ conculcant: quare plus oppilant ꝛ prohibentur a transpiratione ꝛ euentatione: ꝛ calor innatus ab eis oppressus ꝛ debetatus ab humiditate complexionali hos regere nō valet. qua re facillime calor extraneus ipsos occupat ꝛ putrefacit. Juxta id galieni p̄mo de differētijs febriū capło q̄nto. Scōm oppilatōes deniq̄ poroꝝ ꝛ obstructiones hūoꝝ febriūt alia ea q̄ ex putredine est febris. Velocissime em̄ putrefiūt oia quecūq̄ sunt calida ꝛ humida ꝛ multa p̄m calidam regionem: maxime nisi patiantur transpirationem simul ꝛ refrigerationem. Nequaq̄ igitur mirabile est cur plectorias sequitur febris. etenim oppilationes multe: ꝛ difficile transpirabile fit corpus p̄m tales dispositiones: volo dicere plenitudinem in hoc loco vasorum quemadmodum p̄m aliam multitudinem que est p̄m virtutem imbecillem in corruptionem cito deueniunt humores non vltra possessi nec cocti benigne: cum non sit quod digerat ꝛ retineat eos quasi cos digerē te virtute imbecilliori existente. hec galienus. Confirmantur dicta hec experimento. Nā videmus pueros etate calidos ꝛ humidos velocissime infici predictis febribus. Hec iteruꝫ confirmat modus preseruandi corpora humana a predictis febribus in tribus consistens. Primum coꝝ est vt corpora humida statim deficcentur ꝛ ficca seruentur in sua siccitate. Secūdū est vt plena purgentur. Tertiū est vt oppilatiōes poroꝝ apiant. Juxta id galieni primo de differētijs febriū capło sexto. Causa aūt generalis coꝝ sc̄z morboꝝ pestilentialiū vt ipse hypocras ostendit est putredo. Et nos hoc p̄scientes cōfestim incipiente ꝓstitutiōe quecūq̄ humida corpa videbam⁹ exiccare mor omnino conabamur. Quecunq̄ vero siccioza antiquā naturā in his custodiebam⁹. Quecūq̄ vero superfluitatib⁹ plena erant: purgationib⁹ sanabamus. Oppilatiōes aūt poroꝝ apiebam⁹ ꝛ expurgabamus. Siccitas igitur corpora ineptat ad dictas febres. Et per oppositū humiditas aptat. ¶ Dic quinto q̄ consideratione habita ad virtutem calida ꝛ sicca corpora sunt preparatiora calidis ꝛ humidis ad febres pestilentiales. Qꝛ virt⁹ in cholericis ē debilior. tū ex diascrasia

Colin magis sut parati ad febres pestilentes q̄ sanguinei g̃ fidatione hūta ad ūtute.

UVA. BHSC. IyR_028

tum ex cacochimia. Cuius rei signa sunt q̄ sanguinei melius sustinent abstinentias ⁊ phlebotomias ⁊ pharmacias: ⁊ regulariter sunt minus cacochimi ⁊ magis carnosi ⁊ magis vitales ⁊ lō geniores ⁊ plus sustinentes laboris ⁊ incdie. Et facili⁹ puto sanguineos iuuenes bene dictatos ⁊ obediētes: ac discrete vtentes phlebotomijs ⁊ pharmacijs p̄fuare a morbis pestilentialib⁹ q̄ cholericos. cuz quia virtus fortior est in his. tum quia tuti⁹ sua plectoria corrigibilis est per phlebotomiā: q̄ cacochimia cholericoz per pharmacias. Et id q̄ plurimis experimentis didicisse puto. Et id galienus approbare videtur primo de differentijs febriū capitulo sexto dicens. Eoz qui phibenť capi ab epydimicis ⁊ pestilētib⁹ morbis: vna quidē ⁊ prima intentio est in oib⁹ cōis: sine superfluitatib⁹ q̄ maxime ⁊ bene spirabile esse corp⁹. Scōa vero est intentio vt sit corp⁹ cū virtute vt resistat cause iā forti. ¶ Dic sexto q̄ ad quartanas calida ⁊ sicca corpa sunt p̄patiora calidis ⁊ humidis tā ex dispōne passiua q̄ ex debilitate vtuz. Et calida ⁊ hūida corpa ex vtraq; q̄litate multiplicatiōi melācholie resistūt: ⁊ ex fortitudie vtuz corruptiōi ei⁹: ⁊ sanguis in q̄ abūdant ȝriaz dirigere ⁊ ppie melācholie. Et calor excedēs cholericoz iūct⁹ siccitati citi⁹ resoluit a massa sanguis vel a massa cholere ptes subtiles: ⁊ relinq̄t grossas sub forma cineris ⁊ melācholie q̄ calor remissus sanguineoz. Hui⁹ rei signū est: q̄ raro q̄rtane fiūt ex synochis s. u febrib⁹ sanguis: ⁊ frequēt fiūt maxime in autūno ex tertianis: ad quas proniores sunt cholerici. Secundū signū est. q̄ sola mutatione cratis que naturalis est corpora calida ⁊ sicca melācholica fiūt. Iuxta id gal. 2. tegni. Decidente vero calida ⁊ sicca crasi tēpore peraugmastice cratis in frigidā ⁊ siccā tē. ¶ Dic septimo q̄ ad febres phlegmatis calida ⁊ humida corpa sunt p̄paratiora calidis ⁊ siccis: q⁊ phlegma facile multiplicať ⁊ putrefit i his ex copiosis hūiditatib⁹ quib⁹ hebetat⁹ naturaľ calor phlegma multiplicat. qō facile oppilat suis grossicie ⁊ viscositate vñ cito putrefit obuiāte sibi extraneo calore. In cholericis añt calor ⁊ siccitas phibent phlegmata multiplicari. ¶ Attēde p̄mo q̄ p̄ceps in hac materia caute locut⁹ est in verbo alioz dicēs. Diterū q̄dā q̄ corpa vehementi⁹ p̄pata ad febres sunt corpa calida ⁊ humida. sed q̄d sentiat ipe nō exp̄imit forte in hoc dubi⁹ timens reph̄di ¶ Attēde scōo q̄ galien⁹ hanc materiā pertractās octauo de ingenio capko septimo nō tā plane exp̄imit q̄ cōplexio calida ⁊ humida sit p̄patior ad putridas febres q̄ calida ⁊ sicca: nec de ea affirmat q̄ sit eque cacochima vt calida ⁊ sicca sicut affirmat in simili passu p̄ius allegato ex megategni ⁊ ex cerapentica methodo. Ait em̄. S. de ingenio. c. 7. Horū igitur cuicūq; hmōi dñatur cōplexio putredo cito festinat in eoz cū etiā i sanitate putrefactioni vicinus sit. Quod percipitur ex putore sudoris vrine ⁊ egestionis ateq; anhelitus. quia horū natura est quasi hirci in horribilitate odoris. Propter hoc hmōi sepe cadūt i febres ⁊ alios q̄ plures morbos: q̄m oppilať portis necessario infirmanť. hec galien⁹.

b ¶ In secūda pte dicit p̄mo q̄ iterū corpa calida ⁊ sicca sunt p̄parata ad febres calidas sc̄z cholericas ⁊ ephimeras multe inflamatiōis. Ratio q̄dē ppť caliditatē excessiuā sue cōplexiōis. Scōo ppť siccitatē coz: q̄ē lima caloris. Tertio ppť abūdātiā cholere i eis q̄ē calidioz hūoz. Scōo dicit q⁊ i his corpib⁹ cōiter ⁊ vt plurimū p̄ incipiūt ephimere febres. q⁊ spūs hoz sunt multū mobiles feruidi ⁊ subtiles. pmpti inflāmari febrili calore. Tertio dicit q⁊ hoz ephimere festinanter transeunt ad putredinē. id est ad febres putridas vt tertianas. ⁊ ad adustionē id est incēsiuā seu causonicā febrē. q⁊ abūdant in his cholerici humores ⁊ fuligies horū. qui si oculcentur ⁊ nō cuentenť put oz facile putrescunt: ⁊ tūc generatur ex his tertiana. Et q̄uis habeant cuentationē ⁊ non conculcentur facile incenduntur ⁊ aduruntur occurrente eis ardore ephimere: ⁊ tunc fit causon non ex putredine: sed incensiōe. Iuxta id auerroys tertio colliget capko. 5. Sed quando causa caloris extranei fit a calore: tūc supuenit mēbris assatio vel cōbustio ⁊ non putrefactio. Et propterea ergo nō est de necessitate vt oīs calor extraneus aut omis febris sit putredinalis: ⁊ maxime causon. ¶ Quarto dicit q⁊ ephimere febres cholericoz vel putride aut incensiue sequētes eas q̄nq; faciūt cadere in ethicā p̄pter p̄mptitudinē hmōi corpoz ad ethicationē ex innato coz calore excessiuo cuz intensa etiā ariditate iuuantibus ad hoc humoribus coz choleric⁹ plurimis: quib⁹ sua mēbra supercalefiunt ⁊ desiccantur.

c In tertia dicē primo q⁊ corpa q̄ equantur id est temperata sunt in humido ⁊ sicco ⁊ sunt calida a dominio sequuntur ea ambo id est corpa calida ⁊ humida: ⁊ calida ⁊ sicca. sic q⁊ post illa sūt pl⁹ ceteris p̄parata ad febres. quia ex dominio sue caliditatis que non repimitur aut hebetatur humiditatib⁹ superfluis disponuntur pl⁹ ad inflāmationē corporib⁹ frigidis ⁊ tēpatis. Secūdo dicit q⁊ in his corpib⁹ cōiter incipit ⁊ pri⁹ fit febris vaporis calidi. id est hec corpa p̄mo febricitant ephimera febre. quia sui spiritus inflammantur citius suis humoribus eo q⁊ ipsi sunt ⁊ calidiores ⁊ subtiliores: ⁊ humores coz nec viscositate nec mīkitudie sūt oppilatiui ⁊ putredini apti de nā corpoz sic cōplexionatorum: cum temperata sint in humido ⁊ sicco. Tertio dicit q⁊ ephimera febris his supercueniens deinde permutatur ad febrem humoris: si ipsa persueret non recte curata. quia post spiritus humores coz sunt paratiores ad inflammationē ex suo calore qui in eis auctus est: et a naturali dominio calōris ⁊ ab extraneo calore ephimere: ⁊ ex subtilita

d In quarta dicit p̄mo q⁊ post (te sue substātie respectu membroz. dicta corpa illa sunt patiora ad febres in quib⁹ equanť calor ⁊ frig⁹ sic q⁊ nō excedūt in his qualitatib⁹ tēpamentū iusticie debitū hoi saniissimoz ꝫ supabūdat in his humiditas. Secūdo dicit q⁊ putride febres incipiētes id est nō habētes p̄ se alias febres a quib⁹ fiant vt plurimū accidunt istis corpib⁹. Et rō hui⁹ est: quia calor coz obtūdit primit⁹ ab innata eis excessiua humiditate. Secundo hebetatur ab humiditatibus fluentibus multiplicať in eis hac occasiōe q̄ de leui oppilāt ⁊ multitudie ⁊ sua grossicie. quia calor hebes has subtiliare nō sufficit. Due igit̄ in his potissime cause putridarū febriū inueniūtur. Prima est humiditas dominans calori. Sicut em̄ calor predominans humido digestionez facit: sic humidū calido putrefactionē. Secunda est oppilatio que p̄hibet humores ab euentatione ⁊ fuligines hoz a resolutione. Ꝫ instabit aliquis q⁊ ex istis hec corpa videnť aptiora ad febres calidis ⁊ humidis: ⁊ calidis medijs in humido ⁊ sicco. Dic q⁊ obstat vnū sc̄z q⁊ calor tēpat⁹ hoz min⁹ pat⁹ ē inflāmatiōi vna cū spiritib⁹ ⁊ humoribus suis: nec succumbit aut ex toto vincitur humiditatib⁹: sed hebetatur solūmodo ab eis ⁊ ineptatur ad inflammationem: nisi putrescant extraneo calore.

e In quinta dicit q⁊ corpora lōginquiora a febrib⁹ ⁊ maxime ab ephimeris sunt corpa frigida ⁊ hūida ⁊ frigida ⁊ sicca. quia sua innata frigiditate calōris hoz claudicans seu diminut⁹ est ineptus ignīri ⁊ inflāmari extraneo calore qui dicitur febris. Et quia hoz spūs sūt pauci grossi remissi caloris vix inflāmabiles sunt ineptiora febribus ephimeris. ¶ Attende q⁊ galien⁹ octauo de ingenio capko septimo fere pari ordine cōplexiones ordinat in p̄patōe ipoz ad febrē. Ait em̄ ibi. Mala cōplexio octo modis est. Sed que citius ceteris suscipit febrē calida est ⁊ sicca. vnde si in ephimera dicta quam diximus non vratur: in acutā febrem incidet. Eorum item que calida sunt ⁊ humida sunt istis vicina: in quodaz etiā deteriora. Post hec vero ea quibus simpler dominatur complexio vt siccitas ⁊ humiditas sint equa. calor autem dominet. hec etem̄ citius ceteris p̄ter illa duo vruntur. Post illa vero sunt corpa quib⁹ sola dominatur siccitas. Tandem ea que sunt mediocria. In alijs vero complexionibus sc̄z frigida ⁊ hūida ⁊ frigida ⁊ sicca nō febris cito accelerat: nec ephimera in eis existens ad acutam mutatur. Et clarius cadē cuīciat octauo megategni capko nono dicēs. Et cōplexiones sicut diximus sunt octo. Sed festinantius in febrem cadunt qui sunt calidi ⁊ sicci. q⁊ si dieta nō seruant quam diximus deueniunt in acutam febrem. Post hos calidi ⁊ humidi sunt preparati ad febrem. sed tamen humidi magis in putredinem cadunt: ⁊ famem ⁊ sitim plus sustinent. Post hos etiam qui calidi sunt solum. hi enim mutantur ex ephimera supple ad febrē que multorum est dicta. hec tamen minus illis duab⁹ est molesta. Post istos

UVA. BHSC. IyR_028

qui ficce cōplexiōis sunt. Nouissime quibus equalis cōplexio est. Qui aūt frigidi sunt ⁊ humidi: vel frigidi ⁊ sicci non ex illis occasionib⁹ quas dixim⁹ superi⁹ febres festinant: neq; si ephimerā habent ⁊ a cibo se abstineant in febrē multoz dierū mutantur. hec galienus. Et rasis. 17. continent. c. 1. galienū imitās ait. Corp⁹ calidū ⁊ siccū velociꝰ febricitat ꝙ alia corpora: quia ei⁹ dispositio semper illud iducit ad febrē ephimerā ⁊ ad febrē acutā ⁊ ethicā. Corpus etiā calidum ⁊ humidū proximū est huic corpi: imo pcius est eo: q; velociꝰ inducit ad putredinē. Et est aliud corpus tertiū inf hmōi corpa in quo humiditas ⁊ siccitas equātur ⁊ caliditas iminet ⁊ dñatur frigori ⁊ velocit inducit post illa duo ad febres diuturnas. Et est aliud corp⁹ equale in caliditate ⁊ frigiditate ⁊ dñatur in eo humiditas. Et post est aliud corpus equale ⁊ inter ea remotiꝰ a febre corp⁹ est frigidū ⁊ humidū: ⁊ deinde frigidū ⁊ siccum: hec ille. ¶ Querit primo vtrū corpus temperatū sit preparatius ad febres ꝙ frigida ⁊ humida ⁊ frigida ⁊ sicca. Elidet ꝙ sic per galienū ⁊ rasim: q̄ loq; nūc allega corpus temperatum quinto ordine ponunt inter corpora preparata ad febres. Et ratio id dictat quia calor in hoc est intēsior ꝙ in phlegmaticis vel melancholicis quare est paratior ad inflammationes. ¶ In oppositū arguitur. quia corpus eucraton est sanū semper. habet ergo prīcipia sue sanitatis omnino impermixta principijs egritudis: quare minime omniū est egrotatiuū ⁊ febricitatiuū. Item dicti corporis virtus est fortissima eo ꝙ temperamentū cōplexionis arguit fortitudinē virtutis: qua propter maxime febribus resistit. Item dictū corpus est maxime cuchimum ceteris paribus: quare magis ceteris ad febres ineptuz. Iurta id galieni primo de differentijs febriū capō quarto. Euchimis vero ⁊ bene respirantib⁹ ⁊ bene quiescentibus ⁊ fouentib⁹ eam que fm ventrē ⁊ epar digestionē impossibile est febrire. manet em̄ quod cruduz est omne fm ventrē vel epar: sed ⁊ tpe, pcedente digeritur paulatim ⁊ fit benignum quod primo erat indigestum. Item corpus temperatuz magis ineptū est ad oppilationes que sunt causa maxima febris. quia nō abundat in humoribus grossis neq; in viscosis. ¶ Dic primo ꝙ ꝺsideratione habita ad calorē spirituū humorum ⁊ membrorum temperati corporis ipm est preparatꝰ ad febres melancholicis ⁊ phlegmaticis vt auctoritas ⁊ ratio ante oppositū tacte innuunt. ¶ Dic secundo ꝙ cōsideratione habita ad fortitudinem virtutis ⁊ euchimiam ⁊ ineptitudinē ad oppilationes corpus temperatum minꝰ melancholicis ⁊ phlegmaticis febribus est aptū, ppter rōnes post oppositū tactas. Et si q̄ras q̄ sepiꝰ febriunt experimentali iudicio vel tēpati vel frigidi ⁊ humidi: aut frigidi ⁊ sicci. Dico ꝙ frigidi ⁊ humidi: aut frigidi ⁊ sicci regulariter ⁊ vt plurimum magis febriunt ⁊ precipue a causa intrinseca propter cacochimiā ⁊ oppilatiōes: ⁊ quia nō sunt ex natura sua sic cōmensurati in cibis ⁊ potibus ⁊ alijs rebus nō naturalibus sicut temperati: qui tantū appetūt ⁊ non magis quantum digerere possunt. Signanter dixi vt plurimuz: ⁊ precipue a causa intrinseca. quia temperati ex acerba fame vel labore nimio sub solis ardore incurrerent citius ephimeram febrem vel ethica rentur ꝙ phlegmatici muniti plurimis humiditatibus nutrire parat ⁊ resistere istis. ¶ Secundo q̄ritur q̄ remotiores sunt a febre ⁊ ineptiores ad eas vel phlegmatici vel melancholici. Elidetur ꝙ phlegmatici p illud rasis prius allegatū. Et inter ea remotius a febre corpus est frigidum ⁊ humidum. deinde frigidum ⁊ siccum. Item phlegmatici magꝫ abūdant in superfluitatibus frigidis ⁊ humidis quibus potius extinguitur calor ꝙ ipse incendatur. Item phlegmatici cōparatiōe ad supcalefaciens quod inducit febrē sunt vt viride lignū cōparatiōe ad ignē: ⁊ melancholici sunt vt lignū siccū: sed viride lignū multo difficilꝰ ligno sicco ignitur. In oppositū facit ꝙ phlegmatici sunt paratiores ad oppilatōes ex viscositate suoz humoz que sunt ex potissimis febriū causis Scōo q; sunt hūores eoz faciliꝰ ex se putrescibiles rōne sue supflue humiditatis que mater putredinis est. Tertio quia plus habere videntur innati caloris ⁊ radicalis ꝙ melancholici: cū calor talis in humido fundetur vt in subiecto sibi appropriato: ⁊ ex phlegmate facile fit sanguis: ⁊ de phlegmatico sanguine⁹ etiā fieri pōt. Sed de melācholia nunq̄ fit sanguis: nec de melancholico fit sanguineus. Q; si plus habeant innati caloris ꝙ melancholici preparatiores ad febrem videntur vt proximiores inflammationi. Dic primo ꝙ ad febres phlegmatis tam continuas ꝙ interpolatas magis apti sunt phlegmatici hoīes ꝙ melancholici. q; licet phlegma sepe generet in melancholicis ex indigestione: pl⁹ multiplicatur in phlegmaticis ⁊ viscosius fit ⁊ magis oppilat vñ pl⁹ putrefit. Dic scōo ꝙ melācholici sunt aptiores ad quartanas febres ꝙ sint

De melancholico nunq̄ fit sanguineus. hoc est ut prima uerū ꝙ no ingerit ex mixto medi ente trāseunte ad di uitias se bene ordinādo abis pohbg et rebus fieri sanguineꝰ sic uidi quēda archidia conū ex capellano fctm.

¶ De horis febriū. Cap. III.

f Ebrium⁹ hore sunt si cut reliquarum egritudinum principium: et augmentum: et status: apud vltimum: et declinatio.

phlegmatici ppter habere plus de melācholia ⁊ esse aptiores ad oppilatiōes q̄ fiūt ab ea in splene ⁊ in venis. Dic tertio ꝙ ad ephimeras ⁊ febres arsiuas ⁊ ad ethicas ineptissimi oiz sūt phlegmatici, ppt rōnes añ oppositū. Rōnes post oppositū facilit ꝙ p⁹ dicto. ¶ Tertio q̄rit in q̄ ordie elōgatōis a febrib⁹ vt approximatiōis ad eas sc corpa frigida tēpata i passiuis: ⁊ corpa sicca tēpata in actiuis: ⁊ q̄re de istis silēt galien⁹ rasis ⁊ pnceps i suis ptract coordiatiōib⁹. Dic p⁹ ꝙ corpa frigida tēpata i passiuis sūt collocāda post tēpata simplr in ꝓpatiōe ipoz ad febrē: ꝺsideratiōe hīta ad iflāmabilitatē sui ppriꝰ ⁊ innati caloris: q; parū elōgat coz calor a tēpamēto. Mā si coz frigꝰ essz intēsum cito labi faceret ad humiditatē ⁊ phlegmaticitatē et diminutione digestionū pme ⁊ secūde. verū quia calor innatus eorum est remissior ꝙ temperatus. vnde iudicātur esse frigida minus preparatus est febrili incendio ⁊ inflammationi. Dic secūdo ꝙ corpora sicca tēperata in actiuis sunt prepatiora ad febres ephimeras ⁊ ad ethicas temperatis in actiuis cū dominio humiditatis. Minus tamen eis preparata sunt ad febres putridas: q; equalis calor siccitati iunct⁹ est acutior ⁊ inflāmabilior iūcto humiditati. siccitas etem̄ luma caloris est ⁊ hūiditas ē hebetatiua eius. Sed humiditas aptat ⁊ siccitas ineptat ad putrefactionē ⁊ ad putridas febres. Dic tertio ꝙ dicti auctores de istis siluerūt: q; satis facile ppendi pōt ex alioz coordinatione horum collocatio in suis ordinib⁹: vel quia rariꝰ repertūtur hmōi corpa.

¶ De horis febrium. Capitulum. III.

f Ebriū hore sunt ⁊c. In hoc capitulo primo diuidit tempora febriū ⁊ docet in quib⁹ ex eis est timor: ⁊ in quib⁹ nō Scōo describit vnūquodq; corꝫ ibi [Et pncipiū quidē est] Tertō agit de diuersitate statuū ⁊ alioz tempoz ⁊ vtilitate cognitiōis egritudinum acutarum ⁊ chronicarum. ibi [Et status quidem] a In prima pte que est pscns text⁹ pmo diuidit horas febriuz Scōo innuit aliā ipsarū diuisionē ibi [Et sūt q̄ſq;] Tertio docet in quib⁹ horis est timor mortis: ⁊ in quib⁹ nō. ibi [Et timor ⁊c.] ¶ In prima partícula dicit ꝙ quattuor sunt tempora febriū sicut reliquarū egritudinū q̄ non sunt febres vt apostematū ⁊ oppilationū. Primū est pncipiū in q̄ morb⁹ incipit. Scōm augmētū in quo ipe crescit. Tertiū status apud vltimū malicie ipsius ⁊ fortitudinis. Quartuz declinatio in qua morbus gradatim decrescit. ¶ Contra. In mortalibus febribus vt in pestiferis ⁊ alijs morbis insanabilibus nō est declinatio: sed deterioratio vsq; ad mortem. Item contingit in augmento febris infirmū mori. sic febris illa statu carebit ⁊ declinatione. Item febriū alique semper perseuerant in eodez statu donec decidant sicut homotene: q̄ sic dicunt ab homos qđ est sike ⁊ teneo tenes: q; similiter tenent ⁊ affligunt. Item febrium alique continue decrescunt vt epaugmastice: ⁊ in his nō est augmentum. Itē ex apoplexia ⁊ suffocatione ⁊ decapitatione ⁊ vulnere in corde cōtingit aliquos subito mori. In his ḡ morbis nō inueniunt quattuor tpa. Itē egritudinib⁹ aliquib⁹ intercipit cursus a sui pncipio. vt tertiana incipiens q̄ſq; sanatur vnico vomitu vel vnico secessu. Et sinocha incipiens quandoq; alico sine mora sanatur phlebotomia ducente ad syncopim. Itē ethica febris ē mala cōplexio equalis nō crescens neq; decrescēs: sed fixe inherēs per moduz habit⁹. Itē ex fulgure q̄daz subito excecant: ⁊ ex tonitruo subito surdescūt. In his ergo morbis non sunt hore quattuor. ¶ Pro solutiōe harū obiectionū attēde pmo ꝙ cū dicit ꝙ quecq; febris vel quiſq; morbus habet horas quattuor seu quattuor tempora. istud intelligitur de morbis saluis non de mortalib⁹. Iuxta id galieni libro de temporib⁹ totī morbi capō pmo. Totī egritudis intellerim⁹ tēpora, pportionalit etatib⁹ aialiū. Vnū q̄dem ⁊ primū gnationis Secundū vero ascensionis. Tertiū aūt status. Et quartū declinationis quando demū debent qui egrotant saluari. Anticipātibus em̄ mori eis vel fm ascensum vel fm status palam quoniā nō pertrāsit vniuersa tpa hmōi egritudo. Et tertio de crisi capō decimo ait. Eger qui sanatur conuertitur in omnibus temporib⁹ egritudis vltibus scz principio ⁊ augmēto ⁊ statu ⁊ declinatione: quamuis quidam existimēt ꝙ egritudini in qua venit crisis subito non sit declinatio. Et per id soluūtur duo prima obiecta.

Morbus salubs bē ꝙ tēpora alij nō mūc.

¶ Attende secundo q̄ tempora morboꝝ proprie assignantur in egritudinibus que successiue non repente fiūt: ⁊ que specie aliqua crisis terminantur. vel paulatiue decidunt ⁊ abeūt seu resoluuntur. Non em̄ medici tā diligēter de istis temporibus inquirunt ⁊ tractant: nisi vt his cognitis regimen ordinent et medicinas cuiq; tempori aptas.

¶ Et sc̄ qñq; pticlares cā cuiusq; paroxismi. ¶ Et tiōr est a p̄ncipio vsq; ad statū. Apd̄ dcliatōez vo ñ morīt eger ex ipa febre: nisi p id qd̄ dicem⁹ de cā.

Non ergo hec tempora sunt in his querenda que repēte fiūt vel repēte abeūt. vt in subitis excecatiōib⁹ aut surditatib⁹ aut suffocatiōib⁹ aut decapitatiōib⁹ aut vulneribꝫ cordis. Et p hoc soluunt quinta sexta septima ⁊ octaua obiectiōes.

¶ Attēde. 3. q̄ in aliāb⁹ egritudinib⁹ aliq; tēpoꝝ sunt ita breuia vt his tēporib⁹ carere videant ⁊ habere id solū qō longius est. vt augmastica febris solū augmētū: epaugmastica solā declinationē ⁊ homotena solū habere statū: vt satis innuit ex suis nominibus. Verūtamen habent quattuor tpa ⁊ p hoc soluunt tertia et quarta obiectiōes. ¶ In secūda innuit hanc diuisionē. q̄ horaꝝ febriū quedā sunt vniuersales que totū tp̄s duratiōis febrīū diuidunt: alie particulares q̄ solū diuidūt tp̄us quo pdurat vnus paroxism⁹. Et hec ambo tpa galien⁹ memorat p̄mo de crisi capꝰ p̄mo dicens. Mēs vero egritudinis hore sunt quattuor. Principium eius: ⁊ augmentū ipsius: ⁊ status: ⁊ declinatio. Et paulo post subdit. Has aūt quattuor egritudinis partes quidā nominant horas egritudinis totī⁹: ⁊ quidā nominant eas ꝓpterhāc eandē cām horas egritudis vocās: vt distinguāt inf eas ⁊ inter horas egritudis particulares ad quas diuidit vnusquisq; paroxismoꝝ febris. ¶ In tertia particula dicit primo q̄ in egritudinib⁹ periculosis siue suspect̄ de sinistro exitu de morte est timendū a p̄ncipio harū vsq; ad statū: ita q̄ contigit in firmū mori tpe augmēti ⁊ tpe status. Iuxta id galieni ibi. Attamen de egritudinibus sunt que precedunt ⁊ interficiūt egrū hora augmenti egritudis propter malicā in seipis aut ꝓpter debilitatez virtutis egri. Et de eis sunt que interficiunt in statu. ¶ Contra. stat⁹ est nequior horaꝝ. Iuxta id gal⁹ ibi. Et ego intelligo p statū egritudis fortiorē horaꝝ egritudis oīm ⁊ vehemētiorē. Sz nulla morbi hora fortior est aut vehemētior q̄ illa que occidit. ergo oīs eger quē morbus occidit morīt in statu. ¶ Dic q̄ hz tp̄s in quo morīt eger violēcia morbi fit tempus status attendendo tempora fm malicīā accidentium: non tamen est status attendendo tempora penes digestionē materie morbi vel putrefactionē sibi contrariā. ¶ Secūdo dicit q̄ in declinatione morbi non moritur eger nisi per illud quod deest de causa mortis q̄ in ea fit. Iuxta id galieni tertio de crisi. c. 10. Eger vero qui moritur nō est possibile vt perueniat ad horā declinationis egritudis. Et non oz etiā necessario vt perueniat ad horā stat⁹ egritudis. Et illud ideo quia possibile ē vt moriatur in hora augmēti egritudis ⁊ in hora p̄ncipij eius. Et plurimi eoꝝ qui moriūtur ex eis morīūtur in primis paroxismis febris. precipue mortis cui⁹ cā est multitudo materiei aut grossitudo ei⁹ aut magnitudo apostemat⁹ in interiore pte corpis. ¶ Et circa hoc attēde p̄mo q̄ ꝗrit sēda tractatu p̄mo. c. 6. q̄ quod intitulāt de specieb⁹ morbi q̄ accidūt in horis febrīū p̄mo agit de morte que contingit in p̄ncipio febris ⁊ augmēto ipsi⁹ dicens. De illis est mors que accidit eis cū p̄ncipio paroxismi febris ⁊ augmento eius aut reuolutione eius. Et plurimū eius est in febrib⁹ apostematū ūtrinsecoꝝ vbi effundit ad ipa superfluitas subito: ⁊ in egritudinib⁹ malignis a quib⁹ supatur natura in primis cuz mouet cū fortitu diep̄cipue si fuerit debilis: ⁊ ad summum est: sicut prefocans ⁊ sicut extinctio ignis a multis lignis. Secundo de morte q̄ in statu ptingit ait ibi. Et de illis ē mors in statu paroxismoꝝ febris ꝓpt supationē nature ab egritudie. Tertio agit de morte q̄ ptigit in declinatiōe dicēs. Et tertia est mors facta in declinatiōe ⁊ est pauca ⁊ rara. Et plurimū ei⁹ est in declinatōne pticulari nōbi. Et causa in to est. q̄ natura in ipa est sicut secura ⁊ expanditur caliditas: ⁊ dispartitur retentio spirituuz supple q̄ necessaria ē in horis p̄ncipij. Et plures eoꝝ moriūtur ei⁹ syncopi subito: ⁊ quidā eoꝝ moriūtur grada tim. Quarto ait ibi. In declinatione vero totali nō morīt aliqs nisi ꝓpt cās laboriosas defectus que superuenūt infirmo ⁊ est debilis sicut mot⁹ aut elevatio aut ire. hec ille. Hec de causa. phi bere soleo multū debilibꝰ paratis syncopi ne de lecto surgant neq; ad vrinandū neq; ad egerē dū neq; vt aptet coꝝ lect⁹. ¶ Attēde scdo q̄ galien⁹ tertio de crisi capꝰ 6. materiam hanc tractans dicit primo. Et nō timek vt accidat infirmo mors post horā stat⁹ egritudis sue fm summā mee sentētie. Secundo dicit. Et iā existimauerūt quidā de quibusdaz quia moriūtur in hora declinationis egritudinis. Verūtamē si est temptatio hui⁹ non oz vt fit nisi cū experimento. Tertio dicit. Et si oportet vt sit cū ratiocinatione tūc ego scio q̄ ille qui moritur in hora declinatōnis egritudinis nō moritur nisi ex causa q̄ est ꝓpter egritudinē. Quarto dic. Et ois q̄ morīt in hora declinatiōis egritudis non moritur nisi ex errore accidente ei. Et ille error in plurib⁹ dispositionibus fit ex infirmo fm seipm. Et qñq; supuenit error egro ex medicis. Quinto concludendo ait. Hoc ergo est super quod testificat experimētū q̄ non moritur aliquis in hora declinationis egritudis cā egritudis ipsius. Et ratiocinatio testificatur certitudinem eius pluscꝫ testificetur experimentum multotiens. Et illud est quia non est possibile postq̄ digesti sunt humores generantes egritudinem ⁊ fortis facta est super eos natura ita q̄ vincit eos vt moriatur infirmus si rexerint cum medici fm q̄ oportet. Et illud ideo quoniam cum natura iam sustinuerit vehemētiores horas egritudis ⁊ restiterit ⁊ firma steterit: ⁊ certauerit adeo donec vicerit quod eam ledebat. ⁊ non sit digestio aliquid nisi hoc: tunc nō est possibile post hoc vt vincat eam egritudo. Et cum naturam non vincat egritudo: tunc non est possibile aliquo modorum vt accidat mors. Cum mors nihil sit nisi dominium egritudinis super naturam completum. Et cum natura sit fixa vincens necessariuz fit vt saluetur eger. hec galienus ibi. que intelligēda sunt de declinatiōe vltī toti⁹ morbi. ¶ Attende tertio q̄ in declinatione particulari alicui⁹ paroxismi febris possibile est egrum mori ex debilitate virtutis. Quia calor naturalis qui in prioribus temporibus vnitus erat in interioribus ⁊ fortificatus hora declinationis ad exteriora cum extraneo dispergitur. Unde facilevincitur ⁊ leuiter succumbit malis humoribus qui facturi erant paroxismos alios. Et id galienus tertio de crisi capitulo decimo sub septem declarat propositionibus. Prima propositio est. ⁊ moriunt quandoq; quidā coꝝ in hora declinationis paroxismi febris. Et hoc non accidit nisi ei cuius virtus debilis est ⁊ prostrata. Secūda est. opz vt scias q̄ hoc scz virtus debilis ⁊ prostrata non resurgens hora declinationis est de manifestioribus quo scitur q̄ plures egrorum moriuntur in declinatōne paroxismorum particulari febris. Tertia est. cum quidam vident hoc scilicet q̄ quidam in declinatione particulari moriuntur estimant q̄ possibile sit vt moriantur quidam egri in hora declinationis febris vniuersalis. Et res non est ita. Et illud ideo quoniā cū hora status egritudinis pertransit: tunc iā dominatur natura ⁊ non est egritudo in declinatione nisi per dominiū eius. Et non est tunc possibile vt estimetur q̄ mors veniat cū aliquo modoꝝ declinationis: nisi erret eger aut supra eū veniat ei error. Et ego nunq̄ vidi hoc ⁊ neq; facit nos inuenire illud ratiocinatio. Quarta est. in hora declinationis paroxismorum particularis egritudinis plurimos egrorum mori vidimus. Et ratiocinatio etiam significat q̄ non est mirum si confortetur virtus debilis in hora initij paroxismi ⁊ in hora augmenti eius ⁊ in hora stat⁹ ipsi⁹. Cū coꝝ in illa dispositione est cōprehensum ⁊ quasi coartatū. i. virt⁹ ei⁹ ⁊ calor innat⁹ interius vnitus ⁊ recollecti sunt aduersus morbū ⁊ materiā eius. Cui⁹q; venit hora declinationis ⁊ peruenit corpus ad contrariuz eius quod fuit: quoniā caliditas mouetur ex medio corporis ad diametros suos ⁊ resolui⁹ corpus ⁊ mollificatur: tunc dissoluitur virtus ⁊ finitur. Quinta est. ⁊ de istis sc̄z qui moriuntur in declinatione particulari: quidam moriuntur subito ita vt estiment de eis qui ipsis presentes sunt q̄ illud quod accidit nō sit nisi syncopis: nō mors. Et de eis sunt q̄b⁹ nō accidit mors subito: sz paulatim. Secunda ppositio dat cōuenientiā ⁊ differentiā ⁊ signa distinctiua inter declinationē particularē laudabilē ⁊ pernecabilē dicēs. Et cōcat eis ambob⁹ dissolutio caliditat⁹ febris subito. Verūtamē causa in vno coꝝ est contraria cause in altero ⁊ res magis longinqua ab ea: cum virtus nature sit contraria debilitati eius ⁊ res magis longinqua ab ea. Nam cuz est declinatio laudabilis pulsus addit fortitudinē semper ⁊ minoratur diuersitas eius: ⁊ equatur eius ordo. Et illud ideo: q̄m natura expellit cum fortitudine omnem caliditatem febris ad exteriora Et cū declinatio est: declinatio pernecabil⁹ pulsus addit debilitatē ⁊ diuersitatē in oīb⁹ motib⁹ ⁊ in ordine suo. Et nō accidit q̄dē illa declinatio in illa dispositiōe nisi ꝓptercā q̄ caliditas febris resoluit cū reliq̄s q̄ resoluūt ex corpe. Propt illud ergo videt tibi q̄ egri dispositio melioretur ab eo qō fuit. Deinde post paululū cū voluntas assellandi facit ipz surgere ad sellā accidit ei syncopis. Deinde sudat sudore pauco viscoso: post moritur. Et quandoq; accidit ei illō ablaq; elevatiōe ad sellā. Septima

Tempora morbi ꝓpe assignant in egritudinibus que succedunt

sic dicit galen⁹ de crisi ca⁹ 15.

Cōtra q̄ mors ꝓtingat in statu et q̄ exclusa mors non ꝓtingat in statu

Quis modus in statu ꝓtingat mors

Multa debet by ꝓhibendū ē ne moueat aq̄ modo no tuū.

Qui in morit in hora declinationis egritudis nō morit nisi ex ea q est ꝓpt egritudinē.

Mors quid sit

In dicta. ꝑ. ꝓpi. dicit q̄ pozimi febris pot ē eg⁹ mori ex debilitate virtutis.

UVA. BHSC. IyR_028

est conclusiua intenti ⁊ est talis. Dacigitur via moritur eger in hora declinationis paroxismoꝝ febris. In principio vero paroxismoꝝ febris nō moritur eger nisi ex declinatione humorū subito facta ad interiora ventris. Nā cū illud est accidit nature inde res similis ei quod accidit illi q̄ suffocatur vel strangulatur: aut cuius anhelitus obstruitur aut submergitur: ⁊ sicut illō qō accidit igni quando extinguitur cum aliquo obturante ipm

Et principium[b] quidē est ex hora qua calor innatus prefocatur a materia

sicut si homo accipiat ligna plurima ⁊ proiiciat ipsa super ignē paruus. hec galienus. Rasis aūt super hoc in toto continente ait. Experimentū docet q̄ nullus moritur in declinatione. Quia impossibile est q̄ mors eueniat cū humores qui sunt causa morbi sunt digesti: ⁊ natura habuit victoriā supra morbū: ⁊ non fuit peccatū ex parte regiminis vel infirmi ⁊ non potest esse nisi cū natura deuincit a morbo. Quia mors nil aliud est nisi victoria completa morbi supra naturā. Et licet tantis contradicere auctoribus temerarium ⁊ presumptuosum videatur ad excitādum animos iuuenū super inquisitione veritatis ponitur conclusio. q̄ possibile est aliquē mori in declinatione vniuersali egritudinis ex debilitate virtutis nullo interueniente errore extrinseco vt in declinatione particulari alicuius paroxismi. Id declaro exemplis. Natura ⁊ morbus sunt vt duo pugiles. Sed duorū pugilū vnus pōt alīū complete vincere ⁊ prompte occidere a quo recepit letale vulnus vnde moritur. Itē cū serpente quis certare potest: ⁊ ipsum complete vincendo occidere ⁊ suo simul inflci veneno de quo morietur. Itē probatur id per illud principis quarti secunda tractatu primo capō nonagesimosexto. Et multotiens moritur aliquis in variolis in declinatione. Item probatur ratione simili qua galienus ⁊ princeps probant posse aliquē mori in declinatōne particulari paroxismi febris. In statu vniuersali virtus se recolligit ad interiora cū suis spiritibus: ⁊ corp' se vnit vt cretice expellat morbi materiā perfecte ⁊ complete. Cūq̄ venit hora declinationis vniuersalis quando q̄ innatus dispergitur calor vna cū spiritibus simul cū materia ⁊ calore febris: vel per sudorē vel per aliquā aliā euacuationē: ⁊ tunc dissoluūtur ⁊ dissiciuntur corpus ⁊ virtus vnde eger moritur: licet manifeste decreuerit febris ⁊ declinauerit. Ad id tria adiuuāt in vniuersali declinatione. Primū est q̄ iam continue debilitata est virtus a morbo per tria tempora vniuersalia multo longiora q̄ sint tria tempora particularia paroxismi vnius. Secundū est q̄ mot' crisis in statu vniuersali est multo vehementior q̄ motus similis in statu particulari: cū morbi materia tota moueatur in hora crisis perfecte ⁊ complete. non sic autez in statu particulari. Cuius rei signū est q̄ alienationes inquietudines difficultates anhelitus ⁊ vigilie plus cōtingunt in hora status vniuersalis ⁊ tē pore crisis q̄ in hora status particularis. Tertiuz est q̄ cōmuniter multo plus resoluitur de spiritibus ⁊ innato calore in euacuatione vniuersali per quā fit crisis totalis q̄ in terminatione particulari vnius paroxismi. ¶ Sed instabit aliquis primo q̄ materia in statu vniuersali iam tota digesta est ⁊ victa a natura vnde plus obedit expulsioni ¶ Item in statu nā suffīt tolerare mot' vehemētissimos egritudis adhuc oneratā ⁊ plurimuz oppressa materia morbi. ergo sufficiet sustinere motus multo minores ⁊ debiliores in declinatione iam exonerata plurimo materiet alleuiata ex febrili calore. ¶ Item in declinatione particulari manent in corpore multi mali humores quibus virtus debilis succumbere poterit: non sic aūt in vniuersali. ¶ Ad primū dic q̄ possibile est naturā vincere ⁊ digerere integre morbi materiā: ⁊ ipsam deficere in eius expulsione. vt sepe apparet in apostematibus interiox in sanie vlis ⁊ intus eruptis ad que sequitur mors. Et possibile est naturā sufficere taz in digestione q̄ in expulsione materie morbi: sed in expulsione sic debilitari ex superflua resolutione naturalis caloris ⁊ spirituuz cū materia morbi q̄ lassa succumbit ⁊ victa decidit. Nōne vides q̄ cū magna apostemata exteriorum matura inciduntur vel per se spontanee aperiuntur: ⁊ tota in promptu sanies educitur sepe accidit syncopis ⁊ aliquādo mors. ¶ Ad secundum dic q̄ si natura in vniuersali declinatione maneret vnita sub hac fortitudine quā in statu habebat: multo facilius toleraret mot' declinationis q̄ motus status. Sed quandoq̄ impetu et conamine tāto motu crisis expellere conatur qō eam infestat vt se recolligere ⁊ retinere dū expedit negligat. sicut qui currit vel aliquid impellit per rigidā vallē non potens dū vult retinere impetū: sepe se precipitat cū illo quod mouet ¶ Ad tertiū dic q̄ si in declinatione particulari paroxismi moriatur aliquis ex multitudine malorum humorum naturam debilem ⁊ calorē innatū opprimentium tunc nouus incipit febris paroxismus: ⁊ moritur eger non in hora declinationis: sed in principio paroxismi alius. ¶ Sz arguet aliquis q̄ natura non se precipitat in operibus: sed gradatim agit. cum dirigatur ab agente infallibili. et opus nature sit opus intelligentie non errantis vt philosophi aiunt. Et galienus libro de vtilitate particularum multis probat argumentis q̄ natura sagacissima est: ⁊ in formatōnibus membrorum fetus omnia componit suis ordinibus ⁊ ad suos fines singula ordinat: et semper facit de possibilibus quod melius est: ⁊ nō se fingit ¶ Dic q̄ hec verificantur ō natura bene īstituta ⁊ nō īritata a suo cō trario vehementi motu. Item probatur dicta conclusio multis experimentis. In obsidiōe attrebati diebus nostris pene sex milia hominum egrotauerunt putridis febribus ex corruptiōe aeris ab equis mortuis ⁊ visceribus animalium prope obsidionez ad esum occisorum: vnde fetor maximus per totam aciem multiplicabatur in qua erant hominuz quadraginta milia ⁊ vltra. hi febricitantes fere omnes alienabantur die sexta: et creticabant die septima sudore calido vniuersali exuberanti vel fluxu sanguinis narium. ⁊ tunc cessabat alienatio: calor extraneus sic remittebatur ac si nullus esset: pulsus redibat ad propriam naturam ⁊ vine ante confuse ⁊ incense redibant ad claritatem remisso colore: ⁊ breuiter videbantur sani. Sed de viginti non fuit vnus q̄ non recidiuaret infra paucos dies ⁊ vt pri' egrotaret. Sed post crisim cum sudore in declinatiōe recidiue febris manifeste diminuebatur ⁊ dolor capitis ⁊ alienatio cessabant penitus. Sed in horum pluribus tanta remansit debilitas virium q̄ morieban tur infra paucos dies. Verum multo plures ex his euaserunt q̄ mortui fuerit. Et in his post crisim pulsus manifeste fortificaba tur ⁊ ad equalitatem ⁊ ordinem redibat: sed in morituris debilitabatur ⁊ decidebat. Et mirum fuit q̄ nullo ingenio medici parisienses quorum multi erant expertissimi ⁊ doctissimi: ⁊ practicauerant ī magna mortalitate que parisius viguit anno .1400. prohibere sciuerunt a recidiua dictos febricientes. Secunduz experimentum mihi fuit de tribus causonisantibus. Quoz vnus die septimo cum fluxu sanguinis narium creticauit satis copioso: quo sedato manifestissime declinauit febris: se d tanta debilitas superuenit egro q̄ nullo auxilio resurgere potuit. Alijs duobus die septimo superuenit rigor ita vehemens vt crederent illico mori. Postea sudor satis exuberans calid' vniuersalis cū quo declinauit manifeste febris: sz ex debilitate mortui sunt ābo. Multos tamen vidi per has crisis species a causone liberatos saluari. Alia experimenta sepe occurrunt super his in pestilētialibus egritudinib'. Nā inde egrotantes quandoq̄ creduntur ⁊ cōualescere ⁊ declinare ab egritudine in sanitatē: ⁊ paulo post inualescente febre statim moriunt. Aliud vidi in quadā muliere bruna sanguinea iuuene forti: q̄ p ānoq̄ ānos molā matricis tā magnā passa ēt credi possz de duob' pueris tā magnificat ipgnata eē. Et ī cura ipi' laboratū fuit ferevno āno cū clisteribz ⁊ pessarijs ⁊ pharmacijs magne fortitudis ⁊ cū remedijs localib' ad eā: q̄ vt cōpta sūt ī nullo pficere p bīēniuz bono regimini sine medicinis relicta fuit cū tūore maximo inferioris vētris: tādē natura nullo adiuta auxilio ac si res matura foret p os matricis magnā hūiditatū q̄ titatē expulit breuissimo tpe: q̄b' situla vna replerī potuisset: vñ letata ē ⁊ leuis effecta credēs curata eē integre ⁊ pfecte. ⁊ idē crede bāt assistentes ei. Sz p triduū post deiecta viribz emisit spiritū. Multotiens itidē in hydropicis contingere vidimus ex repenti na euacuatione siue aquositat q̄nq̄ p artē q̄nq̄ sponte p naturā facta. Ex dictis concludo q̄ possibile est mori egrū in declinatione vniuersali ex debilitate virtutis. Sed galien' princeps et rasis qui huius ꝺtrariū affirmare videnī saluari possunt. Primo q̄ is eger non moritur tunc violentia morbi: sed suomet impetu virt' se deiicit nimis se diffundens in expulsione materie morbi: velut si quis hostē cū ascia feriens per mediuz diuidat: ⁊ sui ictus impetu violente cadens sibi collū rumpat. Secundo quia quodā modo prouenit in hac morte error. Nam dum medicus ex tactu pulsus percipit natura in euacuatione materie morbi motu precipiti se dispgere resolui ⁊ deiici: ꝺz si possit illico restrigere euacuationē ⁊ cū cibo aut potu eā ꝺfortare. vt ipemet eger sua prudētia

b Et principiū q̄dē ⁊c. (Dz istō facēt erroi obuiet ⁊ casui vtuī. In hac secunda parte primo describitur principium morbi. Secundo augmentū: ibi [Et augmentū quidem] Tertio status: ibi [Et status est hora] Quarto declinatio: ibi [Et declinatio ⁊c.]

¶ In pmap ticula dicit pmoq̄ pncipiū febris ē totū illō tps qō est ab hora qua calor innat' manet suffocat' a materia febris sub-

UVA. BHSC. IyR_028

mersa in mẽbro vsq; ad horam illam in qua iam apparet vestigiũ aliquod maturationis vel vestigiũ dispositionis huius materie que cõtraria est maturationi puta vestigiũ putrefactionis. Nam si ꝓualeat calor innatus materie febris: vestigiũ apparet maturationis. Et si hec materia calori innato ꝓdominet ⁊ ei aduenit extraneus calor vestigiũ apparet putrefactiõis q̃ ꝛriat maturationi. Et p vestigium hic intelligas impssionẽ quã causa digerẽs vel putrefaciens facit in humorẽ qui est causa febris. ¶ Attẽde primo q̃ intẽtio principis est assignare hic tẽpora in febribus humoralib⁹. In ephimeris em̃ ⁊ ethicis febribus nõ sunt materie penes quaz digestionẽ aut indigestionẽ tẽpora sua attendant. ¶ Attẽde scõo q̃ in febribus hũoralibus dupliciter tempora attendi pñt. Uno mõ penes accidentia. Alio mõ penes digestionẽ materie. Et hic agit de tẽporibus vt attendunt penes digestionẽ materie vel cõtrariũ eius. ¶ Attende tertio q̃ principiũ febris tripliciter dicit. Uno mõ de instanti in quo incipit egritudo. Alio mõ de tribus diebus primis egritudinis. Tertio mõ de tota illa hora q̃ est ab initio egritudinis vsq; ad horã in qua apparet signuz manifeste digestionis in exeũtibus a corpe: vt vrinis sputis fecibus. Juxta illud galieni primo de crisi. c. 16. Et nos quidem iam diximus q̃ principiũ dicit fm tres modos. Quoz vnus est punctũ primũ in quo incipit egritudo cui nõ est latitudo. Et modus scõs est hora que peruenit in diẽ tertiũ: ⁊ est intẽsio q̃ visu est thesilo quasi viderit eã in somnis. Et modus tertius est hora q̃ est pars egritudinis totius cuius cõsummationẽ terminat signũ digestionis manifeste. ¶ Attẽde quarto q̃ princeps hic ⁊ galienus libro de crisi p principiũ egritudinis intellignt principiũ nõ primo mõ nec; scõo mõ: sed tertio modo dictũ. Juxta illud galieni primo de crisi c. 7. Et retinea me q̃ ego dimitto in oibus q̃ locuturus sum in sequẽtibus dicere principiũ egritudinis qõ est punctũ ex quo incipit egritudo cui nõ est latitudo: ⁊ dicere principiũ qõ est hora prima primi febris: ⁊ q̃ sermo meus totus nõ est nisi in intentiõe tertia quã signat nomẽ principij: ⁊ est hora tota in qua nõduz est digestio. qm̃ cognitio huius principij est illa q̃ ne cessaria est in arte medicine ⁊ signat res maximas ꝺ esse egritudinis. ¶ Attẽde ẽm to q̃ hora principij nõ est equalis durationis in oibus febribus: sed in pacutis ⁊ acutis breuior: in chronicis lõgior. Juxta illꝺ galieni primo de crisi. c. 3. Et ex rebus a necessitate remotioribus est vt sit porismus primus tantũ. principium egritudinis cuius cõsumptio est in septẽ diebus: ⁊ egritudinis que plongat mẽsibus plurib⁹ ⁊ oim egritudinũ q̃ sunt inter has duas. sicut em̃ nõ sunt hora augmẽti nec; hora status equales in q̃titate in oibus egritudinibus: similiter nõ oportet vt sit hora principij oim egritudinũ vnius q̃titatis tẽporis. ¶ Attẽde sexto q̃ in hora principij ꝓ principij febris calor naturalis est taliter obsessus a materia q̃ in eo nunq̃ eu acuatio aliqua exterica ꝓtingit. Juxta illud galieni primo de crisi. c. 7. Dico ergo q̃ nunq̃ apparet in hac hora sudor nec; vomitus nec; fluxus ventris nec; exitura: apud autem nec; fluxus sanguinis narium ita vt fiat p ipsi crisis egritudinis. ¶ Attẽde septimo q̃ illud mẽbr in quo submergit materia ꝓpcuas calorez innatũ in principio febris est minera febris. Et ipsa est diuersa in diuersis febribus. Nã in febribus apostematũ siue exteriorũ siue interioz minera sua est locus apostematis: ⁊ in cõtinuis sine apostemate minere locus est in venis magnis vel in arterijs. Sz minere locus in interpolatis est in venis paruis capillaribus vel in poris mẽbroz aut in cõcauitatibus alijs a venis vt matrice stomacho vel intestinis. ¶ Attẽde octauo q̃ calor innatus i principio febris nõ ꝓcat in loco minere a materia febris sic q̃ vincat ⁊ extinguat nisi febris fuerit ex occidẽtibus in principio sui: sicut sunt interdũ febres sincopales: sed sic q̃ velat seu cooperit vel sepelit sub hac materia sicut ignis aliquis vndiq; velat lignis multiplicibus inflãmabilibus nõdum inflãmatis q̃ postea inflãmat ¶ Attẽde nono q̃ vestigium maturationis aut cõtrarij eius in materia febris sine apostemate maxime cognoscit ex dispositione vrine. Nam cũ ipsa fuerit sine hypostasi tũc est indigesta significans febrẽ esse in principio. Et cum habet nubẽ in supmo ipsius incipit digeri: ⁊ tũc significat finẽ principij ⁊ initiũ augmẽti. Et cũ pẽdet in medio ipsius encorcuma digestio augeꝺ ⁊ febris ꝓcedit in augmentũ eius. Et cũ hypostasis alba cõtinua pincata equalis residet in fundo cõplete digesta est: ⁊ febris in statu. Et qñ vrina fetere incipit post cruditatẽ in febribus putridis tunc est vestigiũ dispositionis q̃ ctraria est maturatiõi. Sz i febre apostematis partiũ pectoraliũ digestio ex sputo maxime cognoscit. Secũdo dicit hic q̃ principij tps i omni egritudine est inuentũ. Sed ipsum qñq; vix percipit ⁊ est quasi occultũ. Et occultatio hec ꝓuenit altero triũ modoz. Unus coz est ex veloci aduẽtu morbi pene subitaneo vt in apoplexia epilẽtia ⁊ sincopa. ⁊ pcipue homoteno vel epaumastico: qui qñq; tam cito incipiunt cũ violentia accidentiũ vt carere penitus principio videant ⁊ mox in statu esse: habẽt tñ aliqꝺ principiũ teste galieno libro de tẽporibus totius morbi. c. 4. Ubi ꝓmittit q̃ alique egritudines mox ab initio vident esse in statu: sed id impossibile est dicẽs. Et fm hoc quedã quidẽ egritudinũ monstrantur mox imittere. id est inchoare cũ statu entes: ⁊ hoc quidẽ ipsum impossibiliũ est. Cõsequẽter id declarat: ⁊ primo ꝺ sincopa q̃ videt mox a principio i statu fore. Et ait. Nec; em̃ vocata sincopa febris mox a statu vnq̃ immittit. id est incipit: sed ⁊ si nõ ampliori tẽpore oino a prima inuasione vsq; ad cõpletissimũ statũ horis vl quattuor vel tribus accidit ad minimũ: hinc autẽ equalis cõtinue suũpsi manens decurrit cõtinue vsq; ad crisim. Secũdo id declarat in apoplexia ⁊ potissimo epilẽtieq; maxime vident carere principio ⁊ mox qñ inchoant in statu esse: ⁊ ait. Sz nec; apoplexiã q̃maxime vt repente simul immittentẽ. i. incipientem in statũ esse decet q̃ certissime est talis. Sed in breui quidẽ tẽpore ꝓtrahit principiũ ⁊ augmentũ: nõ tñ absq; principio est: nec; mox imittit cõpletissime quẽadmodũ nec; epilẽtie paroxismus. Nullus em̃ ita capit repente simul' hoc syntomate quẽadmodũ quibus; collũ aufert. Et nimiz ⁊ illud primũ aliquod tps habet ⁊ secundũ ⁊ tertiũ ⁊ quartũ: quẽadmodũ ⁊ squirrus. id est duricies quo cũq; incidat. Cõsequẽter soluit aliter obiectionẽ ꝺ apoplexia ⁊ paroxismo epilentie q̃ mox in statu sint: et principio careãt p hoc q̃ casus in epilentiã vel apopleriã subito ꝓtingens nõ est egritudo: sed syntoma egritudinis. s. oppilatiõis ventriũ cerebri paulatim inducte et repletiõe. Non ergo sequit ex subito casu q̃ aliquis morbus principio careat. Ait em̃ ibi. Sed tñ ⁊ si vis cõcedak fine tẽpore epilentiã siue apopletiã fieri occidentiã: vt qꝺ a principio ꝓsui distinguã. Nam syntoma quidẽ hec est q̃ fit ei cõcidentia egritudo vero nõ hec: sed oportet oino eã vt demonstrauimus esse aliquã dispositionẽ corporis. Si vero nõ habemus nec; fientis nec; auctẽ eius cognitiões. Hoc quidẽ vniuersalẽ sermonẽ nõ euertit fm q̃ diximus nec essariũ esse omni egritudini p ascensionẽ. i. augmentũ ad statum euenire. Secũdus modus ꝓpter quẽ principiũ egritudinis occultak est ex paucitate accidentiũ. Nã vt ait hypocras amphorismoz secũda. Circa principia ⁊ fines oia imbecilliora: circa vero status fortiora. Et galienus in cõmẽto ait. Hec oia accidẽtia circa principia ⁊ fines intellexit debiliora esse: que sunt hec accessiões febriũ vigilie ⁊ angustie dolores sitis. Multi ergo in principio egritudinis robusti ꝓpter debilitatẽ accidentiũ indicant se nõ egrotare ⁊ sic nõ cõputant principij tẽpus. Tertius modus est ex breuitate egritudinis vt in pacutis ⁊ veloci apparitiõe signoz digestiõis: vt in die primo qñq; in vrina apparet nubes ⁊ alia signa digestiõis. Juxta illud galieni primo de crisi. c. 14. Acutarum vero valde egritudinum principiũ est breue valde. Et illud ideo quoniam si videris in primo die egritudinis signum digestionis apparere in vrina tunc egritudo illa iam egreditur a termino principij: ita vt forsitan aliquis estimet q̃ nõ sit egritudini principium omnino Uerum hoc est incõueniens ⁊ illud ideo quoniam non est possibile vt perueniat egritudo ad finem suum nisi iam inceperit. Deinde augeak donec ꝓueniat ad statum suuz. Uerum tamen quandoq; est tempus cuiusq; duorum. scz principij ⁊ augment in vltimo fine abbreuiationis adeo vt perueniat egritudo ad finem sui status in primo die egritudinis. Et itez paucis interpositis ait. Et nõ est possibile etiam vt paroxismus primus incipiat ⁊ sit in vltimo fine suo: quoniam non est ex eis que nemo vidit vnq̃. Nec est possibile itez q̃ aliquis estimet q̃ accidat febris acuta a principio sui esse ⁊ sit in fine suo ⁊ statu suo quasi fulgur cadens super egz. hec galienus.

bbbb

UVA. BHSC. IyR_028

¶ In secunda dicit q tempus augmẽti febris est tẽpus in quo naturalis calor manifeste mouet ad resistendũ materie febris a qua ꝓuocabat hora principij. Et in eo apparent signa digestionis vt nubes natãs in supmo vrine vel eneoreuma pẽdens in medio: vel signa cõtraria digestione: sicut manifestus fetor vrine. Et galienus declarat hoc tempus libro de temporibus paroxismoꝝ per cõparationez ad tempus cremẽti seu adolescentie in humano corpore dicẽs. Quẽ admodũ igitur nos geniti vsq; ad statuz augemur: deinde hic incipientes tabescere vsq; ad vltimuz finem corruptionis peruenimus quicunq; omnes ptransire debemus etates: sm eundem modũ et egritudinũ vnaquaq; post primam cõsistentiam generationis eius: via que ad maius augmento vtens vsq; ad statum vadit: deinde ꝓportionaliter ei que ante augmentationez decrescens ad totalẽ dissolutionem accedit. Fortassis autẽ in hoc soluz videbit que sm tempus permutatio egritudinũ differre ab ea que est eaz que sm aliam etatum. Quoniã animalibus quidẽ ꝓprium est tempus generationis in quo plasmant vniuerse particule que ad vitam necessarie. egritudinũ vero nullũ est tempus tale: sed mox a prima generatione augent. Hoc autem cõuenienter fit. nam illa quidem corpora: he vero egritudines corporibus accidentes. Plasmationẽ igitur et generationem requirit corpoz ꝓprietas. Que vero accidũt eis seu nulla plasmatione indigentia sm primã immissionẽ. id est inchoationem mox generationem habent: et ad augmentũ ꝓperant: hec galienus. ¶ Attẽde q galienus libro de temporibus totius morbi. c.3. sic describit tempus augmenti morbi. Quando vero inceperit digeri cessare quidẽ principium. Secundũ vero accedere tẽpus ascensionis nominatũ. id est augmẽti. ¶ In tertia particula dicit primo q status egritudinis est tẽpus in quo natura vehementer mouet cõtra materiam egritudinis vt expellat eam. Mã postq̃ paulatim tẽpore augmenti digessit eam et habilitauit ad expulsionẽ in statu insurgit vt expellat ipsam aliqua cretica euacuatione. Et tunc apparet victoria vnius sup alterã: puta nature sup egritudinem si ad bonũ fit crisis: vel egritudinis sup naturã si crisis ipsa declinet ad malũ. Status ergo est hora pugne nature cõtra morbũ et materiam eius. De quo galienus amphorismoꝝ prima cõmento illius canonis. Vbi vero sm acumen tc. ait. Status autẽ nihil aliud est nisi cũ labores et eoꝝ accidentia vltimant. Et primo de crisi capitulo primo ait. Et ego quidẽ intelligo per statum egritudinis fortiorẽ horaz egritudinis omniũ et vehemẽtiorẽ. Huic cõsonat id hypocratis amphorismoꝝ secũda. Circa principia et fines omnia imbecillioza: circa vero status fortioza. Secũdo dicit hic princeps q spaciũ durationis temporis status in egritudinibus habẽtibus paroxismos acutos vt in tertianis veris est paroxismus vnus vel duo paroxismi. id est spaciũ paroxismi vnius vel duoꝝ. Iuxta id galieni primo de crisi. c.8. Et fortasse videbis duos paroxismos qui sunt maiores oibus paroxismis egritudinis equari. scias ergo tunc q ipsi cõprehendunt statũ egritudinis. Et qñq; videbis paroxismum vnũ maiorẽ omni paroxismo qui venit ante ipsum et qui venit post ipsum: quare fit status egritudinis in ipso solo. Tertio dicit q nõ cognoscit paroxismus status si sit vnicus aut plures: nisi ex paroxismo qui sequit ipsum. qz possibile est vt status ꝑduret paroxismis duobꝰ etiã i acutis. Cũ ergo apparẽt signa pugne et crisis in paroxismo vno et signa cõplete digestionis: medicus cognoscit q paroxismus iste est ex hora status: sed nõ cognoscit vtz totus status in hoc cõpleatur donec ipse viderit paroxismũ sequentẽ: qui si fit ei par in fortitudine et vehemẽtia accidentiũ tunc est pars status vna cũ prioze: et si debilior et remissior sit tunc est paroxismus declinationis et prior solus paroxismus status. ¶ Sed arguet aliquis: status nosci põt priusq̃ ipse sit. Iuxta id galieni primo õ crisi. c.1. Et melior via cuius cognitio est pmittẽda est cognitio status egritudinis qñ erit. Et iterũ ibi capitulo secũdo ait. Status autẽ egritudinis cognitionem anteq̃ sit quando erit nõ metitur. id est mensurat nisi prudẽs medicoz dignus cõparari ad artẽ hypocratis cũ ipse nõ mensuret totũ regimen nisi sm ꝓpinquitatẽ status egritudinis et elongationẽ eius. Et itez ibi. c.13. Nunc autẽ narrabo tibi qualiter ꝓcedas et scias quando erit vnaquaq; horaz egritudinis vniuersaliũ anteq̃ sit sm semitã que necessaria est in medicina. Et rursus codẽ capitulo ait. Põ si aliquis estimat q nõ sit via ad ꝑsciendum statum egritudinis anteq̃ sit tunc nõ intelligit iste de esse artis medicine paz neq; multũ. Ex his ergo apparet q status ꝑsciri põt priusq̃ adueniat. Vnde videtur id falsificari qõ hic ait princeps. Et q paroxismus status nõ cognoscit nisi p illũ qui sequit ipsũ. ¶ Dicẽdũ q hora status a prudẽte medico bene instructo in dogmatibꝰ hypocratis ꝑnosci possit priusq̃ accidat: mẽsura tamẽ durationis eius in egritudinibus paroxismoꝝ acutoꝝ sciri nõ potest certitudinaliter nisi ex paroxismo qui sequit illum in quo ipse incipit. Et hoc est qõ hic intẽdit princeps.

¶ Et augmentũ quidem est hora in qua mouet caliditas innata ad resistẽdũ materiei motu manifesto: et apparẽt signa digestionis: aut signa cõtraria digestioni. ¶ Et status est hora in qua vehemens fit pugna inter naturam et materiam: et apparet victoria vnius eaz ambarum sup aliam: et est hora pugne. Et eius spacium est in habẽtibus paroxismos acutos paroxismus vnus: et non cognoscit nisi p illũ q sequit ipsũ. Aut duo paroxismi: et cognoscit intẽtio eius: iõ q nõ addit sup eos ambos in pluribꝰ nisi i egritudibꝰ macronoxijs. fortasse eñ assimilant paroxismi ꝑsi oibus iudicijs suis: et illic apõ statũ cõplet vestigiũ digestiõis aut ẓrij ei.

Quarto dicit. et cognoscit intentio eius. id est notha vel designatio status ideo q nõ addit super eos ambos. id est nõ ꝓtãsit duos paroxismos in pluribus dispositionibus egritudinalibus: nisi in egritudinibus macronoxijs. id est lõgis seu diuturnis amacros qõ est longũ et noxa sic dictis. Forte eñ in istis assimilãtur paroxismi inuicẽ plures duobus facientes statum vt in quartanis vel quotidianis in omnibus indicijs suis: ita q incipiunt et terminant in eisdem horis et equali perdurant tẽpore et sunt eque fortes in vehementia suoꝝ accidentium et in eis omnibus fit pugna nature cretica in morbũ et materiam eius. Vel lege sic litteram. Et cognoscit intensio eius. id est ꝓtensio seu mẽsura status eo q non addit sup eos ambos tc. Ita q scribit intensio p s in isto sensu: per t vero scribit in sensu priori. Eandem sententiam primo de crisi. c.8. Galienus memorat dicens. Et nõ fortasse accidit in egritudinibus acutis vt morek status egritudinis tribus paroxismis. In egritudinibus vero chronicis quandoq; moratur status egritudinis nõ tribus paroxismis tantũ: iz plus tribus multotiens. Quinto dicit. Et illic apud statũ. id est in paroxismo illo aut paroxismis illis in quibus est status cõpletur vestigium. id est impressio digestionis aut cõtrarij eius. Digestionis quidẽ si natura vicerit materiã morbi factura crisi cũ salute infirmi. Contrarij vero digestionis vel putrefactionis si materia morbi vicerit naturam et calorem innatũ. Et hec est ꝓpria descriptio status attendendo tẽpora penes digestionẽ materie. Iuxta id galieni libro õ tẽporibus totius morbi. c.3. Quando autẽ digestio ei perficitur maxime tẽpus illud qõ status. Iz descriptio status data in principio particule istius penes accidentia plus attendi videtur.

¶ Querit si status est nequior horaz egritudinis. videtur q sic et dicto hypocratis amphorismoꝝ secũda prius allegato. Circa vero status fortioza. Et ex dicto galieni primo de crisi. c.7. sic describentis quattuor tempora morbi. Principiũ vero qõ vere est ꝓprium vnicuiq; egritudinũ quod diximus esse partẽ egritudinis possibile est vt elongek diebus pluribus valde. quoniã eius finis nõ est nisi cũ initio apparitionis signoꝝ digestiõis. Tempus autem quod est inter hoc et inter statũ egritudinis est pars vna egritudinis que nominat augmẽtum egritudinis et eius ascẽsio. Deinde status post hoc et est fortior partibus egritudinis omnibus et difficilior eis. Et postrema earũ omniũ est declinatio. Itẽ status egritudinis est similis statui in cratibus: sicut ergo iuuenis tus que est etas status est fortior etatum: sic status in morbis est fortior horaz. Item mors in statu sepius cõtingit q̃ in ceteris morbi temporibus vt satis edocet experimentum. mors vero est vltimum et extremum malorꝝ. Item plus cõtingunt in hora status syntomata grauia piculosa terrefacientia vt alienatiões inquietudines difficultates anhelitus deiectiones virium casus appetitus vt satis declarat experiẽtia. ¶ In oppositum arguit qz in hora status materia egritudinis est digesta: et virtus cõplete dominat ei. In principio vero cruda est et indigesta ꝓuocans calorem vt ostendũt signa ab vrina et sputis et fecibus sumpta: sed semper bona sunt digestionis signa: indigestiõis vero nunq; bona sunt. Iuxta id galieni primo de crisi. c.12. Et signum digestionis bonum est semper: et signa ẓrarij eius nõ bona sunt semper. Et rursus ibi ait. Digestio significat velocitatẽ crisis et fiduciam

UVA. BHSC. IyR_028

sanitatis. Res autem crude que iam digerunt que cōuertuntur ad critirā malā significāt aut q̄ nō erit crisis aut dolores aut lō gitudinē egritudis aut mortē aut reuersionē egritudis. Itē circa gñationē sanici dolores ⁊ febres magis accidūt q̄ facta sanie: am phorismoꝝ scōa. Sed sanies statu facta est: ⁊ in augmēto fit seu gñat ḡ augmtū est nequius statu. Itē in pleu resi quādo pñ cit sputum al bum continu um eq̄le: mor

¶ Et declinatio quidem est in hora qua calor innatus iā dominat materi ei ⁊ vincit eā ⁊ existit in sepatiōe cō

bus est in statu: quia tunc materia est complete digesta: et ta men tunc remissa sunt et mitiora accidentia pleuresi propria: puta dolor lateris: difficultas anhelitus: tussis ⁊ febris. Item na turalis virtus que curat morbos est fortior in statu q̄ in princi pio ⁊ augmento: cū tunc possit ⁊ sufficiat superare ⁊ expellere ma teriam egritudinis ⁊ iam digerendo hanc ei plene dominata fit: et nō in principio nec̄ augmento eius. Itē in principio egritudi nis tanta est virtus morbi q̄ vincit naturam sanam fortē ⁊ potē tem ⁊ cogit decumbere egr̄. Et in statu tanta est virtus nature q̄ vincit morbū materiam ipsius cretice expellens: quare principiū videtur esse hora statu nequior. Item natura iam assuefacta est in hora status a morbo pati. In principio vero nouitate mali plu rimum terret. Sed ex multo tempore assueta ⁊ si fuerint deterio ra insuetis minus molestare cōsueuerunt: amphorismoꝝ secūda Doꝛbus ergo in statu minus molestus est q̄ in principio. ¶ Ad istud dubium respondent quidam q̄ status est nequior horaꝝ cō paratione habita ad virtutes animales. Sed cōparatione habi ta ad naturales principiū ⁊ augmentum sunt nequiora eo: se fun dantes in his galieni verbis amphorismoꝝ secunda cōmento illi us canonis. Inchoantibus morbis ⁊c. Sed in initio oportet fa cere hoc vt de materia minuamus quo natura ad digerendū al leuietur ⁊ corpus fiat facilius. In statu nō fit: quia tunc laborat plurimū animata virtus: licet spiritualis ⁊ naturalis custodian tur. Primū ꝓbant quia in hora status alienationes mentis sen suum turbationes inquietudines ⁊ vigilie plus accidunt q̄ qua cunq̄ alia morbi hora sicut docet sensus. Nec deest ratio: quia cū hora illa materia morbi vehementi motu cretico agitet copiose effumat ad superiora. Secundū ꝓbant. quia in hora status na turalis virtus iam plene dominata est materie egritudinis: ⁊ in hac cōplete digestionem perficit. ¶ Et p alia solutione attende q̄ malicia status ⁊ aliaꝝ horaꝝ penes quattuor attendi potest. Primo quidē penes maliciam cause cōiuncte in se facientes egri tudinem. Secundo penes egritudinis magnitudinē siue intēs sionem ex ppria natura. Tertio penes violentiam accidentiū seu syntomatum. Quarto penes imbecillitatem virtutū. Iuxta hoc dic primo q̄ in mortalibus egritudinibus puenientibus vsq̄ ad statum status est nequior horaꝝ sm omnes modos quattuor p̄ dictos. Quia ⁊ materia morbi tūc est corruptissima ⁊ morbus se uissimus interficiens: ⁊ syntomata peiora: ⁊ virtutes deiectiores ¶ Dic secundo q̄ status salue egritudinis nō est nequior horaꝝ cōsideratōe habita ad maliciam cause cōiuncte morbi que ⁊ ma teria eius dicit. Quia tūc digesta est ⁊ rectificata ac victa a natu ra nō ex se ebulliens nec dolores excitans nec intense putrida vt in augmento: nec calorem suffocans vt in principio. Dic tertio q̄ status nō necessario est nequior horaꝝ in morbis salutis cōsidera tione habita ad magnitudinē siue intensionem morbi ex se: imo possibile est vt febrilis calor digesta materia perfecte ⁊ cōplete sit minus intensus q̄ prius erat: ⁊ p̄cipue hora illa qua nōdum natura motu cretico materiaꝝ cōmouit. Dic quarto q̄ status est ne quior horaꝝ cōparatione habita ad maliciam accidentiū que suscitantur in eo ex vehementia pugne nature in morbū ⁊ materiā eius vt cretice expellat eam. Prius em̄ passim digessit eam ⁊ mo tu alterationis paulatino mouit. In statu vero motu impetuo so vehementi agitat ⁊ ex loco suo radicitus euellit: vnde quasi fu rit ⁊ hinc inde effumat fuligines emittens sicut fimus putridus q̄n cōmouetur. Et hec accidentia que in statu cōtingunt ⁊ crisim significant primo de crisi. c. 12. galienus scribit dicens. Et dolor colli ⁊ grauitas temporū: ⁊ radij qui imaginantur oculis ⁊ scoto mia ⁊ dolor capitis ⁊ lachrime que currūt absq̄ voluntate ⁊ rubedo faciei vehemens: ⁊ rubedo oculoꝝ ⁊ tremor labiū: ⁊ vigilie ⁊ somnus pfundus: nō sunt nisi signa tantū: ⁊ significāt in quibus

dam horis crisim. Et similiter asma ⁊ alie specierum alterationis an helitus ⁊ attractio mirach ad superiora: ⁊ angustia vehemens: ⁊ inflam matio ⁊ sitis vehemens: ⁊ dolor oris stomachi: ⁊ vt nō quiescat cū infir mo lectus eius: ⁊ vt alienet ⁊ clamet: omnia em̄ ista multotiens sunt si gnificationes. hec galienus. Dic ḡntō q̄ status est nequior horarum in

gregatiōis eius. s. rei post rē. Et tūc alleuiat caliditas occulte et expelli tur ad ex tremitates donec resoluit.

morbis saluis nō so lum consideratione habita ad turbati ones virtutum cu iuscq̄ generis i operi bus suis: sed etiā ex debilitate eaꝝ in ra

dice: ⁊ ex diuersione earum ab operibus ppriis et cōuersione spirituum suorum ad opus crisis ⁊ ex vehemēti effumatione materie morbi ad or gana earum. In statu enim turbatur animata virtus doloribus ca pitis alienatione mentis imaginationibus corruptis: vigilijs nimijs inquietudinibus: vitalis virtus non modicum turbatur multitudi ne fuliginum a d cor eleuatarum oppressionibus anhelitus: angustijs cordis. Naturalis autem nō parum turbatur ⁊ in appetitu ⁊ in dige stione materie, vtilis ⁊ in expulsione materie peccantis per regiones ap tam cui natura aut regitiua virtus tam attente insistit vt spiritus ap plicet ⁊ calorem innatum omnium virtutum ad opus crisis velut ma gis vrgens ⁊ p illo tempore magis necessarium. Sed dicte virtutes in sua radice nō sunt deiecte: cum in breui tempore vincant ⁊ expellant morbum ⁊ causam eius. Et istud vult galienus in verbis preallega tis vbi ait. q̄ in statu laborat plurimum animata virtus: licz spiritua lis ⁊ naturalis custodiant. Laborat quidē animata vtus ⁊ afflicta syn tomatibus ⁊ actionibus corruptis ⁊ occupatione vehementi in expul sione materie peccantis vna cum virtute expulsiua naturali. Custodi untur autem spiritualis ⁊ naturalis in radice sua sic q̄ sue actiones nō corrumpunt: nec morbo succumbunt. sunt tamen in statu debiliores q̄ sint in principio aut augmento morbi. Quia agendo in morbum ⁊ cau sam ipsius cōtinue repasse debilitate sunt: ⁊ alterata ppria complexio que subsecuit eis ⁊ spiritus sui cum innato calore passim resoluti sunt vna cum humido radicali ipsius ab extraneo seu febrili calore. Eu ius rei signum est q̄ post curam febris diu manent debiles. ⁊ vix dige runt cibaria assumpta nisi pauca fuerint ⁊ subtilia. ¶ Argumenta an te oppositum sunt ꝓ quarto dicto. Et primum post oppositum est ꝓ secundo. Et secundum est ꝓ tertio. ¶ Ad tertium dic q̄ in statu pleu resis cuius materia in saniem vertitur ⁊ cretice crumpit: accidētia sunt vehementiora ⁊ magis verenda q̄ sint in alijs eius temporibus. Sed in pleuresi que nō sanat: immo paulatiue cum sputo decrescit remit tunt eius accidentia q̄to maturius eijcit sputum. q̄ in hac pleuresi nō aduenit crisis. ¶ Ad ḡrtū cōcede q̄ naturalis digestiua virtus ⁊ expul siua potētiores sunt ⁊ dñantiores in hora status salue egritudinis sup materia morbi expellenda q̄ in principio vel augmento ipsius ppter ma teriam magis esse aptatā ad expulsionē in hora status: nō tamen ex ma iori fortitudine sui in semetipsis. ¶ Ad q̄ntū dic q̄ natura pigra in ex pulsione supfluitatū donec irritet ⁊ stimuletur ⁊ ledatur ab his permit tit eas passim cōgregari ⁊ sic a principio gradatim surripit ⁊ oritur mor bus: nec vincit naturam: sed opprimit eam ⁊ calorē eius. Et potentia eius expellendi morbū ⁊ materiam eius magis in statu q̄ in principio nō est ex fortitudine maiori nature in se: sed ex ꝓparatione ⁊ aptitudi ne ampliori materie ad expulsionē vt modo dictū est. ¶ Ad sertū dic q̄ cōcesso q̄ natura in hora status sit plus assueta morbo q̄ in principio: nō est tamen assueta crisi ⁊ syntomatibus que in statu fiūt. ¶ In quar ta particula dicit primo q̄ hora decli nationis egritudinis est hora in qua calor innatus iam ꝓdominatur materie ipsius ⁊ vincit eam. Licet enim in statu salue egritudinis natura incipiat vincere materiam quā cretice expellit: ipsa tunc potius pugnare dicenda est q̄ vincere mor bum ⁊ materiam eius ꝓpter syntomata cōcomitantia que eam debi litant ⁊ eius victoriam super eam occultant. Secundo dicit q̄ in ho ra declinationis natura cessat. id est occupatur in separatione cōgre gationis materie morbi. scilicet rei post rem seu partis post partem. Li cet enim in statu natura cedat a loco: minuere materiam egritudinis et ad vias expulsionis cretice expellat: manent tamen alique reliquie ipsius: ad quas dispergendas ⁊ eijciendas natura occupatur in tem pore declinationis: non impetuose vt in statu: quia non irritat ita acri ter eam: sed paulatiue partem post partem suauiter expellit ad exteriora. Tertio dicit. ⁊ tum. scilicet tēpore declinationis caliditas febrilis al leuiatur. id est reni tūrum ō subito quidem apparētissime sed occulte et passim: ⁊ expellit ad exteriora donec resoluatur sub forma vaporis: vt insensibiliter vel quouis alio eductionis modo materiam ipsius.

UVA. BHSC. IyR_028

Quarto dicit. & multotiens ingrossatur materia scz morbi expellenda in statu cum crisi & declinatione. Et hoc dicit ad tollendum errorem illorum qui dicũt q digestio materie morbi nõ est nisi ipsius subtiliatio Ipsa eñ quandoq; fit inobediens expulsiõi p nimia ipsius subtilitate quia hinc inde sparsa vel se infiltrans in poris membroꝝ non fixe respondet virtuti impellenti. Et tunc maturatio que sibi ꝓuenit vt facile & ꝓmpte valeat expelli grossificat ipsam. ¶ Attẽ de primo q hec egritudinis tpa gak. docuit noscere & distinguere capto tertio libri de tẽporibus totius morbi. Prio in phlegmõib': scõo in febrib': tertio i vlceribꝫ: qrto i ophthalmijs: qnto i corisis. In phlegmonibus dẽ sic distinguit tpa. Ponamus igit primo principiũ phlgmonis ingri. Quis nõ vtiq; dicet eã q est velut generatio eius i illo existere tpe ſm qõ implet ꝓticula sanguinosa substãtia. Siue eñ in circũincidẽtia accidat hoc tale siue incuneatiõe oim vasoꝝ: siue in circũtensiõe aliq; tumorũ q in poris: siue vt yos edocuimus in libro õ inequali discrasia & in eo q de tumoribus q ꝓter naturã abundãtia aliqua sanguis in ꝓticula ꝛsistit fiẽte phlegmone: hoc erit primũ tps i quo replet ꝓticula reiacẽs maguidini passiõis. Quando vero qõ superinfluit quidem cessauerit qõ vero in phlegminante cõtinetur ceperit putrefieri & caliditas quedã innascitur ꝓpter putredinẽ: & sufio. id est ebullitio natat ꝓpter caliditatem: in qua & spiritus. id est vapor aut ventositas generat: & ꝓpter vtraq; hec distenditur magis q̃ prius particula: & si nihil influat ſm hanc est tempus augmentationis phlegmoni. Quando vero ad pus iã trãsmutabitur maxime quidẽ vtiq; dolores alicubi tunc cõprehendent: circa generationẽ eñ saniei dolores & febres accidunt magis q̃ facta. Vocatur autẽ status passionis hoc tale tempus. Quando suppuratur vere iam & diafoxak reuma. id est resoluitur aliquid de materia flura & tumorem minorem & tensionem ostendit: declinationis principiũ est hoc tale. Ita quidẽ in phlegmone tempora distinguunt. In febribus autem sine apostemate sic tẽpora assignat. In febribus vero eis quidem que in phlegmone cadẽ illi oportet ponere tempora. Eius vero que in humoribus absq; phlegmone id quidẽ quod indigestionis tristantiũ. id est peccantium humoꝝ est tempus principiuꝫ oportet ponere. Quãdo vero inceperint digeri: cessare quidem principiũ: ſm vero accedere tẽpus ascensionis. id est augmenti nominatũ. Quando autez digestio et perficitur maxime tẽpus illud quod status. Deinde cõsequenter id qõ declinationis in quo affinit quidem iam. id est minuit magnitudo syntomatum coꝝ qui; digeri egent humoꝝ. In vlceribus vero sic tẽpora assignat. Sufficit autẽ in nunc instanti dicere quoniam & vlcez eadem tempora sunt. Nam primũ quidem ꝓcres aquosi indigesti & subtiles fluunt ex ipsis: deinde pauciores & grossiores: et deinde iam pus subtile. Deinde iam paucius quidẽ multitudine hoc fit: grossius autẽ & albius. In ophthalmijs insup sic ea describit ibi. Ita autẽ & in ophthalmijs. in principio quidẽ effluit multum & subtile indigestũ sufficienter. Deinceps autẽ minus & grossius & subfigurationẽ quãdam digestiõis assumens. Deinde in tẽpore ꝓcedente multitudine quidez minoratione patiente: cõsistentia vero. id est substantia ad id quod grossius ꝓcedente augentur' que digestionis incantũ & giutinem ne palpebre dormiendũ a fiente lippitudine que & ipla ſm principia subtilis & multa. in tẽpore vero ꝓcedente minor & grossior fiens digestionẽ egritudinis indicat. In corisis vero sic tempora denotat ibi. Aer vo & coꝝ q ex cerebro destituunt p palatum & nares principiũ quidem est quando aquosum et subtile fuerit & multũ & acre. id est acutum quod fertur. vnũ quodq; eñ indigestionẽ ostendit hoꝝ. Digestionis autem cognitio cũ grossius et minus acre & paucũ euacuatur. Si vero & vocata muscilago & blenna id est muncus spissus coegrediatur certissimũ iam est hoc digestionis signum. Nunc vero demũ & grossior seipsa & minor fiens multũ vtiq; magis digestionẽ ostendit. Talia quidem sunt tempora egritudinũ ex quibus qui laborant saluantur. hec galienus. Perque clare ostendit id qõ dicit princeps in fine huius ptis. scz & multotiens ingrossatur. ¶ Attẽ de secũdo q in egritudinibus mortalibus tẽpora similiter accipiunt nõ simpliciter sed ſm quid vt i morbis saluis & ꝓcipue tẽpus principij. Juxta id galieni dicto libro. c. 6. Quando igitur supra virtutẽ fuerit egritudo morietꝫ homo. Tempora vero egritudinis tunc ſm quid similiter

& multotiens ingrossat. Et status ꝗdem diuersificatur in egritudinibꝫ Egritudinũ enim valde acutarũ lõgiquior status ẽ vsq; ad ꝗttuor dies. Et febres ephimere sunt de hac summa. Verũtamen ipse nõ numerãtur acute: qm̃ nõ sufficit i acuitate egritudinis vt sit status; ei' ꝓmus: imo sit

Tẽpora cognitionis qrtę gak. docuit noscere.

de egritudinibus habẽtib' timorẽ. Et sequũt eas egritudies acute absolute & nõ valde: & sunt ille quaꝝ status ꝓuenit ad ꝗttuordecim dies & qõ est supra illud. ¶ Et cognitio quidẽ egritudinũ acutaꝝ in ordinibus suis: et chronicaꝝ ẽ iuuatiua in regimie cibi egri ſm q̃ dicemus in sequentibus.

In digerendo; quẽadmodum in his qui saluari debẽt: sed ex indigestiõibus et perniciosis signis.

¶ Attẽde ãrto q̃ difficile ẽ et pene impossibile determinare horã status in morbo mortali sicut in saluo. qz in suo motu nõ seruat ordinem. Juxta id galieni ibi. Unde necq; determinate similiter eis qui saluandi possibile est statum in his egritudinibus ibi qui maximi paroxismi statum determinant. hic autẽ determinare eos qui maximi sunt nõ similiter cõuenit necq; digestionem patiente in principio egritudine: sed intellectu oportet accipere quod maximũ ad qõ quandoq; quidẽ peruenit egritudo: quandoq; vero interficit ꝓueniens. hec galienus. ¶ Attende quinto q̃ in descriptione declinationis princeps nullam facit mentionem de cõtrario digestionis: vt in descriptione aliorum temporꝫ. quia in morbis mortalibus nõ est vera declinatio. & ideo describit declinationẽ morbis saluis solum.

c Et status quidem. In hac ꝑte tertia primo agit de diuersitate statuũ penes durationes egritudinũ. Secundo de vtilitate cognitionis egritudinum acutaꝝ & chronicarum ibi[Et cognitio] Tertio de breuitate & cõcurrentia principij augmenti & status in paroxismo vno ibi[Et plures] Quarto de diuersitatibus febriũ in tẽporibus augmẽti & declinatiõis ibi[Et febres quidẽ] ¶ In prima ꝓticula dicit primo q̃ status diuersificat in egritudinibus Primo quidẽ in duratione sui sicut ꝓtactũ est. Nam q̃z vnico portismo cõplet: q̃z duobus: q̃z pluribus. Scõo dicit declarando istud q̃ status lõginquior in egritudinibus valde acutis quarto die euenit siue salue fuerint siue mortales. Juxta id hypocratis ꝓnosticoꝝ tertia. In febribus acutis idẽ terminus est quibusdã ad vitam: quibusdã ad mortem. In q̃bus febribus si cuncta signa bene ꝓcesserint & spes mali in quoq; nõ beserit in die quarta terminũ vel prius iudicabis. In q̃bus vero febribus si signa cõcta male ꝓuenerint: necq; boni spes vlla affuerit in quarta die vel ante mortẽ obibit. Et galienus primo de crisi. c. 13. resumit hanc hypocraticã sententiã: & ait. Salubrior febriũ & melioꝝ signoꝝ cõsumik in quarto die aut ante ipsum. Et malignior febriũ & cuius signa sunt deteriora interficit in die quarto aut ante ipsum. Tertio dicit hic q̃ febres ephimere sunt de hac ſmma. s. de ſma febriũ quaꝝ status lõginquior est vsq; ad quartũ diẽ. Sed nõ sunt acute necq; numerant inter acutas. Quia nõ sufficit ad hoc vt febris acuta dicat: q̃ sit status eius principio ꝓtimus: imo requirit vt timorosa sit seu periculosa. Ephimere vero q̃ nõ cõuertunt ad alias febres sunt salutes & salubres i toto genere sine timore. Quarto dicit q̃ egritudines acute absolute & nõ valde sequunt eas. s. acutas valde i hoc q̃ nõ hñt statũ ita ꝓpinquũ suo principio sicut valde acutes; habent statũ magis ꝓpinquũ q̃ morbi chronici puta die ãrtodecimo vel infra vt undecimo vt supra vt vigesimo. ¶ Attẽde ꝙmo q̃ egritudines q̃ quarto die terminant solẽt a medicis ꝓacute vocari: & q̃ die septimo ꝓacute dicunt: & q̃ ãrtodecimo vel ad lõgius vigesimo acute absolute: & q̃ vltra transeũt & ꝓtendunt vsuo ꝗdragesimũ acute tropice seu ꝓcrsiue solẽt appellari. ¶ Attẽde scõo q̃ termini & status haꝝ egritudinũ ꝑ quadras dieꝝ vsq; ad ꝗdragesimũ solẽt assignari. Juxta id hypo. ꝓnosticoꝝ tertia. Primus ꝑiodus hoc numero ꝺtinct. s. ãternario dieꝝ. Scõs iseptio. Tertius in undecimo. Quart' in ãrto decimo. Quint' in deciosepti mo. Sext' in vigesimo. Qui nũerus ꝑ quartanar iũ augmẽtãdo occurrit in acuta egritudie vsq; ad ꝗdragesimũ die. Necq; est cõputari in cõpleto nũero dieꝝ: quẽadmodũ neq; anni necq; mẽses: ad quoꝝ formã septimanas tres in vigesimo dieꝝ spacio terminauimus. ¶ In scõa ꝓticula dicit q̃ cognitio acutaꝝ in ordinibus

Termini et status egritudinũ ꝑ ꝗdras dieꝝ usq; ad 40m die ꝓpriat. Ysc dictũ saluaparendo ut uerũ sit q̃ galienus 3o ꝓnos. 12. ubi dicit esse usq; ad 20. die ꝑ q̃ras acut post ꝓpriũ duplicat q̃ et quiet ꝑ septenas vel q̃ extendit ꝓpriũ duplicat septimane vtm et soluunt ẽ. nes in vigesimo. deinde post hec ꝑ mutat ad menses deinde transeunt ad annos. nz debes nõtigẽ q̃ usq; ad vigesimum die fortiores sit sigillat. ꝑ q̃s q̃s ꝑ septenas hmoi q̃ dicit q̃ fortiores sit ꝑ septenas. sz nõtigẽ q̃ fiert usq; ad 20. ꝑ q̃s q̃s sigillat. q̃ nõ sit post 20ma sed vltimo. ii. ꝑ hn. aph. 27. aph. q̃ nõ sit post 20ma die

UVA. BHSC. IyR_028

suis scz perperacutaz ꝛ peracutaz ꝛ acutaz absolute ꝛ acutaz tropicaz ꝛ chronicaz egritudinū plus vel minus ꝓlixaz ꝓfert in regimine cibi egri ꝙueniēter ordinādo ꝑm ipsius qualitatē ꝙtitatē et tp̄s: sicut dicet̄ post videlz octauo capło tractatus scdi hui⁹ fen Jd nos ꝑdocuit primas noster hypocras amphorismoz prima ptedicēs. Ubi vo ꝑm acumen egritudo cōtinuos labores et vltimos hz. et vltima ꝛ tenuissima dieta necessariuz est vti: vbi vo nō: nō: sed ꝙuenit grossius reficere: ꝛ tantū sub cū descēdere ꝙ tūcūcz egritudo mollioz vltimis fuerit. Et itez ibi. Ñ in statu est egritudo tunc tenuissima dieta necessariū est vti. Et rursus ibi. Cōtēplari ergo oportet ꝛ egrotantē si sufficiat dieta vsqz ad statū egritudis et vtz ꝓius ille deficiat ꝛ nō sufficiat dieta: aut egritudo deficiat ꝛ obtundaꝝ. Et itez ibi. Quibus ergo cōtinuus est status cōtinuo ꝛ tenuiꝝ reficere oportet: quibus vero posterior status ad illud ꝛ ante illud paz est auferendū: ꝓius vero vberius reficiendū vt sufficiat egrotans. Et galienus libro de tēporibus totius morbi capło vltimo ait. Necz cū qualiter quis dietet possibile est inuenire neczqliter nutriat absczꝙ determinet certitudinaliter tēpora. ¶ Jn tertia dicit ꝙ in aliqbus febribus principiū augmētum ꝛ status cōprehēdunt ꝛ cōplentur in vno ꝛ eodē paroxismo. Et aduenit eis declinatio in secūdo paroxismo: imo interdū ista tria tēpora fiunt ꝛ cōplenꝝ in eadē die. Juꝛ id galieni ꝓmo de crisi. c. 14. Ueruntū qnczꝝ est tempus cuiuslz duoz. s. principij ꝛ augmenti in vltimo fine abbreuiationis adeo vt ꝙueniat egritudo ad finē sui status in primo die egritudinis. ¶ Jn quarta dicit ꝙ febres diuersificanꝝ in suis tēporibus: ita ꝙ mensure suoz tēpoz nō sunt equales: imo quarundā ꝓlongatur augmentū ꝛ multo plus durat alijs tēporibus: ꝛ inde a medicis augmastice dicunꝝ. Alijs vero ꝓlongaꝝ declinatio: quare paugmastícas inter spēs sinochaz has vocare solemus. Alijs aūt ꝓlōgatur status: ꝛ istas febres homotenas dicimus. Et haz diuersitatum causas reddit galienus nono de ingenio capło sōo dicēs. Necesse est sinochā tripliciter esse. Aut cū equalis permanet ab initio ad statū. Aut paulatim augmentaꝝ: aut minuiꝝ. Causa qz si quod de fumo dissoluiꝝ est tantū ꝙtum ꝛ id quod cōburiꝝ fit calor equalis nō habens augmentū neczdecrementū. Sed si alterꝫ alteri dominet dissolutione quidē dñante: febris calorē necesse est paulatim minui. Augeꝫ vero incensione dissolutioni ꝑstante. Tādē cōdudit. Jdczꝫ augmētatio ꝛ minutio in febribus nō sunt eodē modo. Et hoc est ꝙd vult hic princeps.

¶ De cognitione horaz egritudinis ꝛ ꝓprie status. Cap. IIII.

Cognitio horaz. Jn hoc capitulo primo agit de cognitione tēpoz vniuersaliū totius egritudinis ex specie egritudinis. Secūdo ex motu egritudinis ꝛ natura materie ipsius ibi. [Et qnczꝫ ex motu] Tertio ex virtute ibi [Et qnczꝫ est ex virtute] Quarto ex etate tēpore ꝛ regione ibi [Et qnczꝫ est ex etate] Quinto ex pulsu ibi [Et ex pulsu] Sexto ex rigore ibi [Et ex rigore] Septimo ex horis paroxismoz ibi [Et cognoscunꝝ] Octauo ex accidentibus ibi [Et similiter cognoscit] Nono ex additione paroxismoz ibi [Et ex additiōe] Decimo ex dispositiōe euacuationū ibi [Et qnczꝫ cognoscunꝝ ex dispositione euacuationū] Undecimo ex pte digestionis ꝛ cōtrarij eius ibi [Et qnczꝫ cognoscunꝝ ex pte digestiōis].

¶ Jn prima ptícula dicit primo ꝙ tēpora egritudinis vniuersalia qnczꝫ noscunꝝ ex specie egritudinis. scz si breuia aut lōga erūt: et si cito aut tarde aduenict status. Scōo declarat illud tribus exēplis. Primū est in egritudinibus valde acutis ā ꝛ perperacute dicunꝝ: vt in spasmo de iuanitione epilētia apoplexia ꝛ squinātia: ꝙbus cognitis scit ꝙ eaz tēpora multū breuia erūt: ꝛ in quarto die aut ante status aduenict: qz ō numero valde acutaz sunt.

De spasmo quidē seu tetano dicit hypocras amphorismoz ḡnta. Qui cūczꝫ a tetano apphendunt in quattuor diebus pereūt. Si vo hos effugerint sani fiūt. Et galienus in cōmēto ait. Tetanus est morbus pacutus ab vtrisczꝫ posteriori ꝛ anteriori spasmi motibus cōpositus: vnde ne esse est finē velociter esse. Natura cū hunc motū fortē nō pōt pati ꝑm lōgitudinē tp̄is. Erit is ergo huius morbi in ꝓmo dz esse ꝓiodo. hec ille. Et Iz hic princeps loquaꝝ de spasmo ficco: de illo vt puto intelligit.

Ognitio horarum egritudinis vniuersalium quandoqz est ex specie egritudinis. Nam spasmus siccus ꝛ epilentia ꝛ apoplexia a si squinātia sunt ex acutis valde. Et tertiana pura et causon de acutis non valde. Et quartana ꝛ paralysis de macronijs.

¶ Sz circa epilētiā attēdē ꝙ ipsa i se tota est morbus chronicus vix sanabilis: nisi in pueris: duras vt in pluribus tota hois vita. Quare galenus ꝓmo de crisi capło tertio notaꝝ ipsam inter morbos chronicos. Princeps vo hic eā cōnumerauit inter valde acutos: de ꝓrisimo eius qlibet intelligēs ḡ reputaꝝ velut morbus ꝙ se totalis solus ꝑꝓ magnitudinē distātie suoz ꝓrismoz. Distāt cū qnczꝫ vno anno: qnczꝫ vna media anni ꝓte vel ḡta ipsius. Et nunqꝫ ꝑdurat vnus ꝓrismus vno die integro: imo sepe minus quarta hore ꝑdurat. De apoplexia vo dicit serapion in breuiario capło de ea. Difficilis vero nō sanaꝝ: qō est qz ꝑducit ad mortē subito. Et hypocras amphorismoz scōa. Soluere inquit apoplexiā fortē impossibile. Et galienus in cōmēto ait. Accidētia apoplexie ꝓpria subito toti corpori sensum ꝛ motū volūtariū auferūt: nisi tantū motū vtutis spūalis quē cū auferūt maior ꝛ peior est: qz statim suffocat. De squinātia vo dicit hypocras ꝓnosticoz tertia. Squinātia pessima est ꝛ cito mortifera: ꝙ in gutture nō apparet nec extat in cerutice cū rubēti tumore. dolore tñ acutissimo cristente ꝛ spū ortomie. Hec malt spēs in primo die suffocat aut scōo aut tertio aut quarto. Scōm exemplū est de egritudibus acutis nō valde vt ō causone ꝛ tertiana pura Scito cū de egritudine aliqua ꝙ est causon scit ꝙ tpa eius erūt breuia et ꝙ status eius septimo die vel ante ꝙueniet: ꝛ maxime si ex cholera fuerit: nā tunc breuior est ꝑ qđ ex phlegmate salso generaꝝ. Et scito ꝙ febris tertiana pura est: scit ꝙ vltra septem ꝓrismos nō est habitura: et ꝙ status eius infra ꝛtū decimū die aduenict. Juxta id hypocratis amphorismoz scōa. Tertiana vera ḡ nō iudicaꝝ. id est creticat in septē ꝓiodis lōgissima est. Tertiū exemplū est in egritudinibus chronicis vt paralysi ꝛ quartana: quas ꝓnceps hic macronorias vocat. De istis cū scit ꝙ tēpora sua multū ꝓlixa erūt: maxime si incipiāt paz ante hyemē. nā tunc vt in pluribus vsqz ad aprilim vel maiū ꝑdurāt. ¶ Attende ꝙ hypocras amphoz prima ꝓus edocuit ex spēbus egritudinū sua cognoscere tpa dicēs. Paroxismos ꝛ cōsistentias declarā egritudines. Et galienus ꝓmo de crisi capło tertio ait. Et ego declaro tibi ꝙliter significēt egritudo ꝛ hore anni ꝛ augmētū ꝙodoz ad inuicē horas egritudinis vniuersales. Dico igit ꝙ si vides febrē accidisse iā deinde scis ꝙ ipsa est quartana tūc iam scis ꝙ nō est eius ꝓncipiū ꝓmus ipsius ꝓrismus tūc et silr si scis ꝙ ipsa est tertiana pura tūc iam scis ꝙ nō ꝑscuerat eius ꝓncipiū vsqz ad diē septimū. Et ꝑm hāc ſmilitudinē ꝑfect. bile est tibi significare in reliqs egritudinibus horas eaz. Febris cū causonidis ꝛ pleuresis ꝛ pneumonie ꝓncipiū est breue. Epilentie vo ꝛ doloris sciatici ꝛ doloris articuloz ꝛ doloris renū ꝓncipiū est lōgū. Et ꝑm hoc exēplū cognoscunt hore egritudinis ex ipsis egritudinib⁹. hec ille. ¶ Jn scda ptícula dicit ꝙ tpa egritudinis qnczꝫ etiā cognoscunt ex motu egritudinis breui vel lōgo ex natura materie ipsius. Et motu ꝙdē egritudinis cognoscunt in egritudinibus hūtibus ꝓrismos. Quia si ipsius ꝓrismi fuerint breues tpa eius erūt breuia: ꝛ cito in eis aduenict status. vt in febre tertiana pura: cuius ꝓrismi mora est a trib⁹ horis vsqz ad ꝙtuordecim: ita ꝙ lōgior ꝓrismus eius nō ꝑtāsit ꝙtuordecim horas: ꝛ breuior nō ꝛnat min⁹ trib⁹ horis. ¶ Cōtra. ꝓrismi epilētie sūt valde breues: epilētia tñ est morb⁹ chronic⁹ ꝛ valde lōgus. Jtez gutte ardētes ex cholera subtili hūt ꝓrismos breues ꝛ acutos ꝛ tñ lōge sūt ꝛ vix vnqꝫ in tegre sanari ꝑnt. ¶ Dic ꝙ iste passus de febribus intelligit. Uel dic ꝙ ꝓrismi haz egritudinū sunt ita distātes alter ab altero ꝙ eoz ḡqsczꝫ pro morbo totali habeꝝ poti⁹ ꝙ ꝑ ꝓrismo. Sz si ꝓrismi fuerit pliri significā materiā egritudinis grossam esse ꝛ tardi motus: ꝛ ꝙ tardabit adnētus status. vt i tertiana notha ꝓrismus ē ꝓlixus: qz cholera ex ḡ fit cū phlegmate mixta est qō sua grossicie ꝛ viscositate cholerā retinet et nō finit spargi nec cito moueri. ideo ipsa notha ꝛ nō vera dr: ꝛ interduz

UVA. BHSC. LyR_028

dur at porisimus ei⁹.18.horis:⁊ qñcz plurib⁹.⁊ tota ipsa febris qñcz durat per mediū anni ⁊ qñcz amplius. Sed si porisimis egritudo careat ex natura materie ipsius ⁊ ex motu eius cognoscunt etiam ipsius tpa. Nā si materia talis egritudinis fuerit acuta velociter mobilis vt materia sinochi q̄ est sanguis ardens ⁊ inflāmatus:vel sanguis putrescēs cholerisari apt⁹: egritudo erit acuta:⁊ hore eius breues:⁊ status ppinquus q̄ natura diu ferre nō potest eius acumē:imo breui tēpore vel vincit eā vel vincit ab ea Et si materia talis egritudinis sit grossa frigida tardet vir mobilis vl⁹ declinās fuerit ad grossitudinē tunc egritudo nō erit acuta:nec hore eius breues:nec status ꝓximus. ¶ Cōtra apoplexia est egritudo ꝓpacuta:⁊ tamen nascit vt in pluribus ex frigido humore grosso vir mobili. Itē suffocatio ex grossis humoribus ⁊ strangulatio ꝓcedēs ab eis velociter occidūt. Et similiter febris sincopalis humorosa. ¶ Dic si vis ꝙ iste passus de morbis saluis quattuor tēpora habētibus intelligit. Et dic ꝙ iste egritudines nō sūt breues necz acute ex pte materie:sed ex suis syntomatibus: vt apoplexia ex ablatione sensus ⁊ motus ⁊ impedimēto anhelitus. Et suffocatio ex ablatiōe anhelitus ⁊ extinctione caloris ꝓpter defectū cuentationis. Et strangulatio similiter. Et febris sincopalis ex pte sincopis. Cuius rei signū est ꝙ si eger saluet ab aliqua istaꝝ egritudinū longo tractu tēporis ad sanitatē paulatiue redit:quia nō aliter digeri ⁊ expelli possunt humores grossi ⁊ viscosi ex quibus fiūt dicte egritudines. Et si materia egritudinē faciens manserit diu cū dispositione sua.scz grossicie et frigiditate vt in sclirosibus ⁊ vdimis tūc egritudo nō erit illius acuitatis cuius est egritudo pendēs a materia declinante ad grossiciē q̄ paulatim calefit ⁊ subtiliaꝛ vel calore innato vel putredinali. ¶ In tertia dicit primo ꝙ qñcz est egritudo cui debilitas seu declinatio velociter aduenit ex pte virtutis. Que si sit fortis ⁊ morbus saluber cito expellit morbū ⁊ causam ipsius. Et si sit debilis ⁊ morbus mortifer velociter ipsi succumbet virtus:quare morbus talis erit ex acutis habēs horas breues et statum primū. Secundo dicit. aut nō apparet illud. scz ꝙ egritudo cito ex virtute debilitet:⁊ tunc ipsa est nō acuta ex parte virtutis supplemarime si virtus debilis fuerit ⁊ morbus saluus. Nam debilis virtus necz cito digerit necz cito expellit materiā morbi. Et si virtus fuerit fortis ⁊ egritudo mortalis ex fortitudine ipsius egritudo lōgior reddetur et minus acuta:q̄ diutius aduersus eam se defendet virtus sua fortitudine:nisi ꝙ quandoqz acerbius insultans ⁊ pugnans in morbū irritat ipsum ⁊ furere facit materiā ipsius vnde velocius interimit egz. vt materia caneri irritata ⁊ mota multo velocius interficit egz ꝙ quieta manens. Et hac de causa iuuenes ⁊ fortes frequēter citius ex egritudine pestilentiali victi moriunt ꝙ senes debiles. ¶ In quarta dicit ꝙ cognitio horaꝝ egritudinis vniuersaliū qñcz etiam sumitur ex pte anni ⁊ etate ⁊ gri ⁊ regione. Quia ⁊ egritudinū tempora breuiora sunt: ⁊ status festinat in tēpore calido ⁊ etate calida ⁊ in regione calida. Quia calor humores subtiliat ⁊ mobiles reddit ⁊ vias aperit. Id innuit hypocras amphorismoꝝ secūda canone illo. Estiue quartane vt multū fiunt breues. Autumnales vero longe ⁊ marime que ad hyemē cōiungunt. Et galienus in cōmento ait. Non solū quartane febres sunt in estate breues:sed etiam omnis morbus:q̄ hoc tēpore facile chimi soluunt ⁊ per totū corpus spargunt nr soluunt ⁊ annihilantur. Si em̄ virtus sit fortis ⁊ chimoꝝ morbum generantiū purgatrix morbus cessat ⁊ quiescit. Et si sit defecta deficit a purgatiōibus illis:vnde fit vt nullus morbus in estate plongetur. Et primo de crisi capto tertio postēp allegauit dicta hypocratis de febre quartana modo recitata ait. Et ego dico ꝙ oīm reliquaꝝ egritudinū sm̄ hāc similitudinē cōsumptio in estate est velocior ⁊ in hyeme tardior. Cuiꝝ hoc ita sit tunc manifestum est ꝙ earum principiū est in estate breuius ⁊ in hyeme longius. Et sm̄ cōparationez principij sunt reliquę hore egritudinis. Et sm̄ hoc exemplū significant hore anni egritudinū horas.hec galienus. Et quēadmo dū ipse etas et regio calide tempora egritudinū abbreniant ⁊ accelerant statum sic frigide ꝓlongant ⁊ statū retardant. Quia vias stringunt humores inspissant:crudos manutenēt vir mobiles reddūt. Iuxta id galieni cōmento illius amphorismi. Estiue quartane ⁊c. Sicut em̄ in estate chimi dissoluuntur ad bonū vel etiam virtus cū illis ad malum itidē ecōuerso cōtingit in hyeme vt hi cōgelati quiescant in interioribꝰ corporis:⁊ virtus etiam permaneat fortis Ita necz morbus finitur cū chimi ipsi⁹ generatiui morētur: necz infirmus morit cū virtus ipsius custodiatur.

egritudo nō erit illi⁹ acuitatis. ¶ Et qñcz est ex virtute egritudo cui velociter aduenit debilitas: quare est egritudo acuta. Aut nō apparet illud ⁊ est egritudo non acuta. ¶ Et qnandoqz est ex etate ⁊ tempore. Nam in tempore calido ⁊ etate calida festinat status egritudinum. Et in temporibus frigidis et in etatibus frigidis tardatur status egritudinum. Et similiter est dispositio regionum. ¶ Et ex pulsu. Nam si est velox frequens magnus tunc egritudo est ad acuitatez declinis. Et si non tunc est nō acuta.

¶ Cōtra virtus fortior est in tēpore hyemis et debilior in tempore estatis. Cuius rei signum est ꝙ cibaria grossa ⁊ multa melius feruntur et digeruntur hyeme ꝙ estate: et pauciores egritudines accidunt. Sed virtus fortis tempora egritudinum abbreuiat: ⁊ citius vincit morbos ⁊ humores ex quibus fiunt. Item in hyeme calor innatus est fortissimus: cuius est digerere tam nociua ꝙ vtilia. Iuxta id hypocratis amphorismoꝝ ꝑma. Ventres hyeme ⁊ vere calidissimi sunt natura. Velocius ergo digerit ⁊ expellit humores peccantes. Item digestio materie morbi sm̄ plurimum ingrossando ꝓcedit vt premissum est ⁊ declaratum in muncis et lippis sputis et vrinis. Quid em̄ facit digestaz hypostasim ad fundum vasis cito descēdere nisi sua grauitas et spissitudo:sicut sua leuitas ⁊ subtilitas facit hanc natare. Sed frigus hyemis humores inspissat et calor estatis eos subtilitat. Item omnis cura fit per cōtrarium. Febres igitur de quarum temporibus hic principaliter agitur citius in hyeme debebunt curari frigidi aeris inspiratione assidua: quā tempore estatis arte ꝓcuramus stramentis herbarum ⁊ arborum frigidis et aque frigide rorationibus. ¶ Ad primum dic ꝙ licet virtus sit hyeme fortior ⁊ illo respectu citius debeat euincere morbum materia morbi tunc est rebellior et incuneatio:et meatus per quos ipsa eiici debet sunt magis cōstricti propter frigus hyemis. ¶ Ad secundum dic ꝙ licet in hyeme calor innatus sit fortissimus in interioribus: impeditur tamen a resolutione cita seu veloci materie peccantis hyemali frigore et coadiuuatur calore estiuo. ¶ Ad tertium dic ꝙ ingrossatio peccantium humorum quā facit frigus hyemali tempore non est digestio sed congelatio vel incrudatio:immo digestio subtilium humorum ingrossando procedit sm̄ hunc modum. ꝙ partes subtiles primo resoluuntur sm̄ partem:et quod ex his remanet a calore innato cum grossis miscetur mixtione equali que maturatio solet appellari. ¶ Ad quartum dic ꝙ licet frigus hyemis calorem febris minuat directe et per se et calor estatis ipsum adaugeat:frigus tamen hyemis materiam ipsius resolui prohibet et calor adiuuat. ¶ In quinta dicit ꝙ tempora morbi cognoscuntur etiam ex tactu pulsus arteriarum. Nam si pulsus fuerit velox frequens magnus: denotat ꝙ morbus ad acuitatem tendit et declinat. Quia per hunc pulsum significatur excreuisse calor extraneus in corde et in arterijs: vnde necessitas euentationis eius adaucta est: qua sic adaucta prima differentia que acquiritur in pulsum est magnitudo. Secunda velocitas. Tertia frequentia. Et quelibet istarum calorem extraneum excreuisse indicat: quanto magis omnes simul concurrentes. Ex quo significatur ꝙ morbus declinat ad acuitatem propter ignei motus velocitatem et subtiliationem materie morbi: ac dispersionem a tanto calore: quem natura diu sustinere non potest. Quod si pulsus necz magnus fuerit: nec velox nec frequens: ex non acutis esse designatur: marime si paruus tardus rarus fuerit:qualis inuenitur in morbis que fiunt ex materijs grossis

UVA. BHSC. IyR_028

frigidis ḡetis vt paralyſib' ⁊ hypoſarcis. ¶ In ſexta dicit ꝙ ex rigore cognoſcunt etiã tpa morbi. Circa hũc modũ dat tres regulas. Prima eſt. ſi rigor diu pmaneat denotat ꝙ morb' plix' erit: ⁊ ſic ſua tpa diuturna erũt: ⁊ ſtat' ipſi' tarde aduenient. Et ẽ rigor vt nõ poſſit eger ꝺtinere mẽbra ſua ex cõmotõe ⁊ tremore euenientes in eis ⁊ motib' inuoluntarijs vt ait ꝓnceps. c. 6. tractat' ſecũdi huius. Et gal. libro de rigore ⁊ tremore. ca. 8. ait. ꝙ rigor eſt frigiditas fortis corpi ſubito aduenies: necnon extrahens ipſz a naturali diſpoſitione ſua ad ũnaturalẽ. Fit aũt rigor ⁊ a frigidis ⁊ a calidis humoribꝫ quũ effundunt ꝗſi ſubito ſup mẽbra ſenſibilia vt in ꝓncipijs poriſmoꝝ tertianarũ ⁊ quartanarũ. qz calidi pũgunt mẽbra ſenſibilia: ⁊ frigidi mordent. quare quaſi ſubito ſpũs ⁊ ſanguis retrahunt ad cor ꝓpter terrorẽ nature relinquẽtes exteriora. Sed qñ fit ab hũoribꝫ calidis acut' eſt fortis ⁊ breuis. qz cito redit ad exteriora natural' calor: ⁊ cito diſpgit hũores acutos cuz ſint ſubtiles reſolutioni apti. Et qñ rigor fit ex hũoribꝫ groſſis diu pmanet: quia vix redit ad exteriora naturalis calor: ⁊ vix reſoluit materiam groſſam que facit rigorem. rigor ergo longus longam ſignificat egritudinẽ. Secũda regula eſt. rigor breuis ſpacij ſignificat egritudinem ad acuitatẽ declinare. Quia materia: que hunc rigorem facit ex rigoris breuitate ſignificatur eſſe acuta ⁊ ſubtilis. vt in tertiana pura rigor eſt breuis: ⁊ in notha longus. quia materia pure cholera ẽ ſubtilis acuta cito reſolubilis: ⁊ nothe groſſa eſt ex permixtiõe phlegmatici humoris cũ cholera ex qua fit. Tertia regula eſt. qñ in febre nullo modo eſt rigor: tũc abbreuiat' ei' intẽſio. i. termin' duratiõis ei'. ¶ Et circa ꝫ attende ꝙ in febre aliq̃ nõ venit rigor: vel qz ꝺtinua eſt ⁊ materia ei' claudit in venis nec effundit ſupra mẽbra ſenſibilia ſubito: quare nõ facit rigorẽ. vel qz ſit interpolata materia ſua pauca ⁊ digeſta eſt nõ acuta mordax ſicẽ pri' erat: quare cũ effundit ſupra mẽbra ſenſibilia nõ facit rigere. Et id ſepe appet in tertianis poſt quartuz poriſmũ. videlz ꝙ in alijs ſequẽtib' poriſmis ſupuenit calor ſine frigore ⁊ rigore. Et vtroqꝫ mõ rigoris abſentia ſignificat breuitatẽ egritudis ⁊ proximitatẽ ſtat'. qz ꝺtinue ceteris pib' ſunt breuiores interpolat'. Et de interpolat' he ſũt breuiores quaz materia iam ꝓdigeſta ẽ. ¶ In ſeptima dicẽ ꝙ tpa egritudis qñq̃ etiã cognoſcunt ex pte horarũ poriſmoꝝ ꝑm ꝙ ipſi ꝓcedũt anticipando vel poſtponendo vel eadẽ hora incipiẽdo. Et hũc modũ noſcendi tpa morbi notat hypo. amphoriſmoꝝ ꝓma. ãpho. illo. Paroxiſmos ⁊ ꝺſiſtẽtias tẽ. ſub his vbis. Et circuitũ adinuicẽ incremẽta ſiue q̃tidie ſiue ꝑter diẽ ſiue ꝙ ampli' tps fiãt. Et circa iſtũ modũ dat h' ꝓn. regl'as. 4. Pria ẽ. ſi poriſmi alicui' febris ꝓceſſerint ꝑm añceſſionẽ ſupfluentẽ: ita ꝙ q̃lq̃ poſterior poriſm' multocit' incipiat ſuo priore ⁊ añcedat ſupfluitatẽ. i. magnitudinez ſeu vehemẽtiã alteri' prioris tendẽs ad additionẽ: tũc egritudo eſt i augmẽto. Sunt eſſi ex egritudinib' aliq̃ q̃ augẽdo ꝓcedunt ⁊ anticipãdo vſq̃ ad finẽ horarũ ſuarũ. Et tales cõiter ſũt tertiane ⁊ aſſidue. i. q̃tidiane. Tertiane q̃dẽ ex ſubtilitate ſue mãe. Aſſidue vo ex mltitudie ſue materie. Mã anticipatio poriſmorũ ex ſubtilitate vel multitudie materie ꝓuenit vt ait ꝓnceps tractatu ſeq̃nti. c. 1. ¶ Attẽde ꝓmo ꝙ antitipatio poriſmoꝝ ſola nõ ſufficit ſignificare tps augmẽti. Juxta id gal. ꝓmo de criſi. c. ſecũdo In anteceſſione vero paroxiſmoꝝ ꝑm ſingularitatẽ ſuã nõ eſt ſignificatio ſufficiens augmenti egritudis. Et illud ideo. qñ illõ multotiẽs fit ex ꝓprietate illius egritudis: ⁊ accidit illud ex hoc modo pl' ꝙ accidat ex augmẽto egritudis. Et nos q̃dem multotiẽs vidim' ꝓpios febris tertiane: ⁊ ꝓpios febris q̃rtane: ⁊ ꝓpios febris inadẽt' oĩ die a ꝓncipio egritudis vſq̃ ad ipſ' ꝺſumptionẽ currere in ſua cuaſiõe ꝑm hãc diſpoſitionẽ añceſſiõis. hec ille. ¶ Attẽde ſcõo ꝙ poriſmi q̃ cit' inchoant ſuis ꝓrib'a mediis dicunt añceſſiõis. ⁊ q̃ tardi' inchoant poſtpoſitionis. Juxta id gal. ibi. Et de ꝺſuetudie medicoꝝ q̃dem eſt vt nominent hos ꝓpios ꝓpios añceſſionis: ⁊ nominent ꝺtrarios eoꝝ ꝓpios poſtpoſitionis. Et ſunt illi quoꝝ ꝓncipiũ poſtponit ab hora ſua q̃titate tpis. ¶ Attẽde tertio ꝙ ly añceſſio nõ ſignificet ſola tps augmẽti: augmentũ tñ anteceſſionis ſignificat illud: ⁊ augmentũ poſtpoſitionis declinationem.

¶ Et ex rigore. Nam ſi eſt prolixi ſpatij tunc egritudo eſt declinis ad prolixitatem. Et ſi eſt breuis ſpatij tunc egritudo ad acuitatem tendit. Et qñ nullo modo eſt rigor tunc abbreuiatur eius intenſio. ¶ Et cognoſcuntur horę egritudis quandoqꝫ ex parte horarum paroxiſmorum. Nam ſi fuerint procedentes ſm anteceſſionem ſuperfluentem: ita vtvnus antecedat ſuperfluitatẽ alterius tẽdens ad additionez: tunc egritudo erit in augmento. Quoniam de egritudinibus ſunt que currunt vſq̃ ad finem horarum ſuarum ſm augmentũ. Et quandoqꝫ ſunt de genere tertiane et de genere aſſidue. Et ſi iã ſteterit añceſſio ⁊ ſteterit ſupfluitates: tũc ſine dubio erit egritudo in ſtatu. Et ſeruans horam vnam eſt longi ſpatij.

Juxta id gal. Verũ tamen augmentum in his paroxiſmis i poſtpoſitiõe aut in anteceſſiõe ſm ꝙ iaz ꝓterijt ſignificat horã id eſt tpus egritudinis. Et illud ideo qñ augmentũ poſtpoſitõnis ſignificat declinationẽ egritudinis: ⁊ augmentuz anteceſſionis ſignificat augmentũ egritudinis. Anteceſſio aũt aut poſtpoſitio quantitatũ equaliũ non ſignificat aliquã harũ duarũ horarũ. ¶ Attende quarto ꝙ augmentũ morbi certitudinaliter ſignificatur per circũſtantias ſex que ſequunt. Prima eſt anticipatio paroxiſmoꝝ. Secunda eſt mora eoꝝ maioꝝ ſeu prolongatio. Tertia eſt vehementia egritudinis aucta. Quarta eſt malignioꝝ diſpoſitio accidentium. Quinta eſt breuitas declinationis paroxiſmi. Sexta eſt ꝙ in hora quietis poſt paroxiſmũ corpus nõ perfecte mũdificatur neq̃ a febre neq̃ ab accidẽtibus eius oĩbus. Juxta id galieni ibi. Ponamus ꝙ paroxiſmus febris antecedat horã in qua conſuevit venire: ⁊ ꝙ prolongetur pluſq̃ prolongabatur: ⁊ plus fiat vehemens q̃ fuit eius vehemẽtia ⁊ ꝙ plus fiat malignus q̃ malignabatur: ⁊ inueniantur cũ eo accidentia pluris malicie: ⁊ inueniatur tempus declinatiõis febris breue: ⁊ corpus in ipſo nõ ſit cũ alleuiatione neq̃ mũdificatũ ab omnibus accidentibus paroxiſmi febris. Dico ergo ꝙ quando inuenitur eger ſm hanc diſpoſitionem non videtur mihi ꝙ aliquis dubitet quin egritudo eius ſit in augmento. hec galienus. ¶ Attende quinto ꝙ de iſtis ſex circunſtãtijs tres earum prime ſunt principaliores: ⁊ ſufficiũt ſignificare ꝙ morbus eſt in augmento. Juxta id galieni ibi. Fiunt ergo ſigna augmenti egritudinis ⁊ multiplicationis eius ⁊ additionis ipſius ſcilicet ꝙ antecedit paroxiſmus eius: ⁊ ꝙ moratur tempore longiore: ⁊ ꝙ eſt plus. Et iterum capitulo octauo libri eiuſdem ait. Q̃ ſi videris illos paroxiſmos antecedere ⁊ prolongari plus q̃ fuerunt ⁊ augmentari plurimum: ſciias ꝙ egritudo adhuc eſt in augmento ⁊ aſcenſione. ¶ Secũda regula eſt. ſi iam ſteterit anteceſſio id eſt paroxiſmi anticipare deſierint: ⁊ iam ſteterint ſuperfluitates id eſt fortitudines ſeu vehementie egritudinis ⁊ accidentia in eodez ſtatu permanſerint: tunc proculdubio egritudo in ſtatu erit. Juxta id galieni primo de criſi capitulo ſecũdo. Cum q̃ inuenis omnes diſpoſitiones equari in duobus modis paroxiſmorum febris: ſignificat illud ꝙ egritudinis ſtatus iam peruenit ad ſummum. Et rurſus eodẽ capitulo ait. S tatus aũt egritudinis ſignũ eſt remanentia paroxiſmoꝝ ſm diſpoſitionẽ vnã: ly multotiens non reperiatur in egritudinib' tps in quo ſint duo paroxiſmoꝝ febris ſm hunc modũ. Sed ſint in paroxiſmo quarto. verbi gratia ſigna augmenti iam mueta. deinde inueniantur in paroxiſmo quinto ſigna declinationis. Et illud fit cum hora ſtatus eſt velocis ꝓceſſus adeo vt wõ cognoſcatur hora ꝑſentie ei'. hec galienus. Tertia regula eſt. febris ſeruans horã vnam in inceptione ſuorum paroxiſmorũ eſt longi ſpacij ſcu longe durationis. Juxta id hypocratis amphoriſmoꝝ quarta. Quibuſcũq̃ exacerbationes fiunt ſi q̃ hora dimiſerit febris in craſtino eadẽ hora accipiat diſcrita. Et galien' in commento hunc canonẽ exponens ait primo. Si in morbi initio aliqua febris inuadit in hora tertia diei ⁊ poſt ceſſans aliq̃ hora diei: altera vero die eadẽ hora qua in primis inuadit id eſt hora tertia diei ⁊ in q̃cunq̃ diei tempore dimiſit eadem hora tertia ⁊ quarta die accipit vt nũ ꝙ mutet ſuum accipere ſed tamen diuerſatur inceſſare: morbus inq̃ iſte prolongatur magis eo cuius accipere diuerſatur / Secundo dicit. intendit autem hypocras diſcritam ꝙ morbus durus ⁊ diuturnus ſit ac ſi dicat. ſi tempus acceſſionis equale fuerit quotidiane ſeu tertiane vel quartane diſcritatur febris / Tertio dicit. cauſa eſt quia ſi acceſſio febris ſit inſtabilis non interpolandi temporis numerum' cuſtodit. Si firma et ſtabilis tempus vnum interpolationis non dimittit. tunc ergo eius diſſolutio dura erit: et in inſtabili de neceſſitate eſt facilis. Si autem materia febris firma fuerit: et vnam interpolationem cuſtodierit: neceſſaria eſt medicina que moueat fortis ⁊ ſpatiũ etiam tpis

UVA. BHSC. IyR_028

in febre.hec ille.¶Quarta regula est.si postponitur id est si paroxismi alicuius febris postponẽdo incedant:ꝛ min⁹ durent ꝛ min⁹ fortes sint suple:tũc egritudo est in declinatõe. Juxta id gal. primo de crisi.c.2. Ponamus ꝙ iueniant in egro oẽs dispositiões que sunt dispositiõib⁹ augmẽti ꝓtrarie que sunt:postponat principiũ paroxismi febris:ꝛ minuat longitudo ei⁹ ꝛ vehemẽtia ipsi⁹ ꝛ minoretur ei⁹ malignitas ꝛ minorentur accidentia que cõcomitant etiã i eo:leniãt aut oĩno nõ apparẽt:ꝛ sit tẽpus quieti febris ãt tps declinatiõis ei⁹ longũ:ꝛ sit corp⁹ i eo lene:ꝛ destruãtur in ipo oĩa accidentia q̃ sunt in hora paroxismi febris:tũc dico ꝙ iste dispositiões iterũ significant in vltima declaratiõe ꝙ egritudo ẽ in declinatione. Et rursus eodẽ capko sic breuiter describit declinationẽ. Et fiũt signa declinatiõis febris ꝓtraria signis augmenti scz ꝙ postponit paroxism⁹ febris:ꝛ ꝙ est tps more ei⁹ breuis:ꝛ ꝙ est in oĩb⁹ suis dispositiõib⁹ debilior ꝙ ante fuit. ¶ In octaua dicit ꝙ dispositio tẽpor egritudis silr noscit ex augmẽto accidentiũ febris:ꝛ statiõe eor:ꝛ diminutiõe ipor. Mã sive hementia malignitas accidẽtiũ augẽdo ꝓcedat:tũc febris est in augmẽto sui. Et si vehemẽtia malignitas eor stet perseueras in eadẽ mensura malignitas ꝛ iã puenerit ad summũ ipsi⁹:tũc est in statu. Et cũ diminuntur dicta accidentia a malignitate sua:tũc egritudo est in declinatione. Id voluit hypo.ampho.scõa canone illo. Circa ꝓncipia ꝛ fines oĩa imbecilliora:circa vero stas fortiora. Et gal. in cõmento ait. Hec omia accidentia circa ꝓncipia ꝛ fines intellexit debiliora esse:que sunt hec accessiones febriũ: vel earũ interpolatiões vigilie ꝛ angustie dolores sitis. Et libro de tẽporib⁹ toti⁹ morbi.c.8.ait. Circa ꝓncipia ꝛ fines oĩa imbecilliora:circa stas⁹ vero fortiora:in medio vo hor quocũq; sunt i medio. Que vero ꝓncipio sunt ꝓpinquiora his q̃ ꝓpinquiora statui ibecilliora:quẽadmodũ ꝛ qui statui ꝓpinquiora fortiora. Que vero equaliter distant a principio ꝛ statu media fortitudis sunt alterutrarũ extremitatuz. Et que a statu equalit distãt ꝛ a fine media:ꝛ hec ꝓpriarũ extremitatũ sũt ¶ In nona dicit ꝓmo ꝙ noscunt etiã tpa morbi ex additiõe paroxismor ei⁹ in longitudine ꝛ abbreuiatiõe cor. Quia febris tãdiu est in augmẽto q̃diu augent paroxismi ipsi⁹ in lõgitudie seu duratiõe. Et tãdiu in statu est q̃diu pdurant post cor augmentũ paroxismi ipsi⁹ sub eadẽ mensura lõgitudis. Et tũc in declinatiõe est dũ abbreuiando ꝓcedũt paroxismi ipsi⁹:sicut allegatũ est ex galieno ꝓticula septima huius prime partis. Scõo dicit. Et forasse diuersificant paroxismi scz in lõgitudine vt in augmento ꝛ declinatiõe ꝛ nõ sunt silres in duratiõe. Et ꝙ id itelligẽ ꝓtrariuz eius vt ꝙ q̃cq; sunt equalis duratiõis sicut in statu: ꝛ q̃cq; in ꝓncipio. Causa vero inequalitas est diuersificatio materie faciẽs paroxismũ in multitudie ꝛ paucitate:grossicie ꝛ subtilitate:ꝛ diuersificatio vtrũq; i fortitudie ꝛ debilitate:ꝛ diuersificatio minere:ꝛ huius qõ i hac derelictũ fuit ex ꝓxi paroxismo:ꝛ diuersitas regimis egri:ꝛ eor q̃ ei deforis occurrũt ¶ In decima dicẽ ꝙ tpa egritudinũ q̃q; etiã cognoscunt ex dispositiõe euacuationũ. Et circa hũc modũ dat istã regulã. Si sudor aut flux⁹ ventris aut euacuatio alia manifesta in paroxismo aliquo acciderit:ꝛ paroxism⁹ sequẽs eũ fuerit eque fortis vel fortior ipo significat euacuatio,pcessisse nõ ex fortitudie virtutis:sz ex infirmitudie ꝛ eruberãtia materie morbi. quare egritudo decerit lõga ꝛ tpa ipsi⁹ lõga. Istã vt ait hypocras ꝓnosticor ꝓma. Sudor bon⁹ ꝛ laudabil est in oi acuta egritudie q̃ in discretico fit ꝛ egrũ liberat. Est etiã bon⁹ q̃ fit in toto corpe eger ex eo suauior ꝛ fortior efficit. Et ꝙ oppositũ ille q̃ nec liberat egrũ nec eger eo suauior ꝛ fortior fit nec bon⁹ nec vtilis. Id̃ intellige de euacuatiõib⁹ alijs vndecũq; fiant. ¶ In vndecima dicit ꝙ tpa egritudis cognoscunt etiã ex parte digestiõis materie ipsi⁹ ꝛ dispositiõis ꝓtrarie digestiõi q̃ est putrefactio:sicut ꝓdictũ est in ꝓcedẽti capko:vbi tpa morbi penes digestionẽ materie ꝛ dispositionẽ ꝓtrariã digestioni descripta sunt. Et circa istũ modũ ꝙ viã exẽpli dat tres regulas. Prima est. q̃ apparet sputũ in pectorali egritudie:vt in pleuresi vel pipneumonia cũ digestiõe aliqua inchoãte:aut vrina in febre cũ aliqua nube significat initiũ augmenti. ¶ Attende ꝓmo ꝙ in egritudinib⁹ materialib⁹ signa digestiõis ꝑcipua sumunt ab egestiõib⁹ sputis ꝛ vrinis. Et attestant egestiões sup̃ digestiõe q̃ fit in ventre. Et vrine sup̃ digestione epatis ꝛ venarũ. Et sputa super digestione hũ ozin ptib⁹ pectoralibus. Juxta id gal. ꝓmo de crisi capko sexto. Et vnũqõq; horũ trium generũ signoz significat digestionẽ sibi ꝓpriã. Egestio nãq; que ẽ ꝑm dispositionẽ naturalẽ significat digestionẽ factã in ventre inferioꝛ. Sed vrina significat digestionẽ factã in venis ꝛ que sunt de genere earũ. Sputũ aũt significat digestionem factam in instrumentis ambelicus tm. ¶ Attende secundo ꝙ vrina similis aque in substantia ꝛ colore est penitus indigesta ꝛ significat egritudis ꝓncipiũ. Sed tendẽs parũp ad ruffedinẽ subtilẽ ꝛ paruã ingrossationẽ sine quacũq; sequestratiõe residẽtie vl hypostasis est signũ digestionis debilis occulte. ꝛ similiter ruffa tincta subtil substantie. Et nulla istarũ significat preteritũ esse principiũ tempus:sed nubes alba aut rubea natans in supremo aut pendens in medio. Juxta id galieni primo de crisi capko decimoqrto. Signa vo digestiõis occulte debil sunt pmutatio vrine a dispositiõe sibi dispositiõi aq̃ ad h⁹ vt tẽdat parũp ad ruffedinẽ subtilẽ:ꝛ vt pmutet vrina iterũ a dispositiõe tenuitas ad ebullitionẽ. Deinde remaneat ꝑm dispositionẽ suaz postq̃ mingitur ꝛ nõ discernat id est non fit ei sequestratio. Illud nanq; est ex signis digestionis debilis occulte. ꝛ vrina etiã ruffa tincta q̃n est subtilis est huius generis. Et nullũ quidẽ hoꝛ signoꝛ significat ꝙ hora ꝓncipij egritudis iã sit ꝓterita. q̃n necessariũ est i hoc signũ manifesti⁹ istis. ꝛ ẽ nubes alba equal ꝛtinua aut narãs in sup̃mo vrine aut pendẽs in medio ei⁹. ꝛ nubes etiã cui⁹ color est rube⁹ nõ clar⁹. Et vrina in qua nõ est fer id ẽ hypostasis:sz est boni coloris equal spissitudis significat ꝙ ꝓncipiũ egritudis iã ꝓterijt. hec gal. ¶ Attẽde. 3. ꝙ dispositiões sputi i egritudinib⁹ pectoralib⁹ significãt sua tẽpora sic dispõnes hypostasis i febribus Jux id gal. ibi. c.15. Et ꝑm hãc silitudinẽ i pipneumonia ꝛ pleuresi sputũ qõ noiat ꝓprie screat⁹ est cõparsedimini subsidenti in vrina:ꝛ vt nõ expuat eger aliq̃d oĩno:sed tussiat tussi sicca. illud ẽ cõpar vrine que est in fine clõgatiõis a digestiõe quã noiauim⁹ aquosam. Qz si permutetur dispositio ex hoc ꝙ nihil omnino erpuit ad hoc vt erpuat:sed illud quod erpuit sit subtile indigestũ oĩno:tũc hec ꝓmutatio est ꝓmutatio occulta debil valde:ꝛ nõ cõsumit adhuc ꝓma horarũ egritudis quã noiari diximꝰ ꝓncipiuz egritudis. Qz si q̃sieris a me qñ ꝛsumeꝛ hec hora ꝛ ꝓmutabit hec egritudo ad horã augmẽti:dicã tibi cũ incipit eger spuere rem ꝓpriam digestam. deinde statim post illud nõ cessat rsq; ad horam status augmentari illud quod erpuit in multitudine ꝛ facilitate. hec ille. ¶ Secũda regula est. quando multiplicatur illud scilz sputum digestum in pectorali egritudine ꝛ digesta vrina cum hypostasi laudabili in febre ꝛ apparet vtrũq; hoꝛ perfecte digestuz tũc est status egritudis. Juxta id galieni ꝓmo de crisi capko.15. Eũ ergo erpuit aliquid cõfirmate digestionis plurimũ ꝛ nõ ẽ ei in erpuendo ipm labor:tũc illa hora est hora status egritudinis Et capko ꝓxiore ait. Et signa q̃dez digestionis cõplete sunt vt in vrina appeat sedimen subsidẽs albũ lene ꝛtinuũ significat q̃ statũ ¶ Tertia regula ẽ. q̃n in egritudie pectorali cito appet digestio ex sputo aut in febre ex nube que est in vrina vel contrarium digestioni vt signa putredinis ꝛ corruptionis stat⁹ est ꝓpinquus.

UVA. BHSC. IyR_028

Et si tardetur apparitio signorum digestionis in sputo aut vri-
na: status est remotus ⁊ egritudo erit longa. Juxta id hypocra-
tis amphorismorum prima canone illo. Paroxismos ⁊c. dicen-
tis. Et ex apparentibus quemadmodum in pleureticis sputum
subrubeum si continuo appareat inchoantem quidem abbrevi-
at. Si vero po
sterius appa-
reat, subrubeū
prolongat. Et
vrine ⁊ egestio
nes ⁊ sudores ⁊
discrisas ⁊ cu-
cruas ⁊ lōgas
⁊ breues egri-
tudines appa
rētia declarāt.
hec ille. Verbi
gra ponamus
q̄ in febre aliq̄
quarta die fe-
bris appareat
nubes rubea i
vrina ipsa significat q̄ status aduēiet ⁊ crisis fiet in die septima.
Idem intellige si subrubeum sputū quarta die aut ante in pleu
resi apparet. Juxta id hypocratis amphorismorū quarta. Qui-
bus in septima die terminatur egritudo: his nubem habet ru-
beam quarta die vrina ⁊ alia signa ſm rationem sic. Et galienus
primo de crisi capitulo quarto ait. In eo qui hab et pleuresim si
appareat sputus velociter a principio egritudinis erit egritudo
brevis: ⁊ si tardetur eius apparitio erit egritudo longa. Et sim i-
liter vrina ⁊ egestio ⁊ sudor significant cum apparent post egritu
dinem id est post principiuz egritudinis an crisis eius sit facilis
⁊ velox: an difficilis ⁊ tarda: ⁊ an brevietur egritudo aut ꝓlōget.

Et si tardatur tunc scias q̄ status est longinquus. ¶ Cognitio [b] autem horarum particularium. Nam hora principij paroxismi est hora in qua coartatur pulsus. Et tu iaz scivi sti intentionem eius. Et plumbeus fit color extremitatum: ⁊ infrigidan tur extrema ⁊ proprie extremitas au ris ⁊ extremitas nasi vsq̄ ad horaz in qua sentitur sparsio caliditatis. Et quandoq̄ associātur principio alte-

b Cognitio autem horarū ⁊c. In hac parte secunda que est de
temporibus particularibus paroxismorum: primo agit de prin
cipio paroxismi et signis eius. Secundo de augmento. ibi.
[Et hore augmenti] Tertio de statu ibi [Et hora status] Quar-
to de hora declinationis ibi [Et hora declinatiōis] Quinto exē-
plicat de omnibus his ibi [Et si tibi videtur] Sexto dat cās pro-
¶ In prima parti- (longationis egritudinis. ibi [Et scias q̄
cula premittit per modum tituli. Cognitio autem horarū parti
cularium habetur supple per signa propria que postea dicentur.
Postea describit tempus principij particularis paroxismi vnius
per octodecim signa que in ipso quandoq̄ infirmo contingunt.
Primū est coartatio pulsus propter oppressionez caloris innati
a materia morbi ⁊ retractionez eius ad interiora. Nā hora prin
cipij paroxismi est hora in qua coartatur pulsus. Et tu quidem
iam scivisti intentionem eius scz hore principij ex paragrapho il
lo prioris capituli. Et principiū quidem est ex hora qua calor in
natus prefocatur a materia submersa i membro. Vel expone in
tentionem eius id est coartari pulsus: quam scivisti primi se cun
da doctrina tertia summa secūda capło decimonono pagrapho
illo. Et constrictionē quidē faciens est omnis materialis multi
tudo sive sit apostema sive nō sit apostema. Secundū est plum-
beus color extremitatū vt extremitatis nasi ⁊ digitorū ⁊ vnguiū
propter retractionē sanguinis ⁊ spirituū ad interiora: vnde ex-
trema manent quasi mortificata. Tertiū est infrigidatio extremi
tatū: ⁊ proprie extremitatū auriū ⁊ nasi. Quia membra ista sunt
quasi exanguia cartilaginosa de se frigida. ⁊ id modicū caloris ⁊
sanguinis quod habent intra se hora hac retrahitur ad interio-
ra: ⁊ perseverat ista frigiditas vsq̄ ad horam in qua retrace' ca-
lor redire incipit ad exteriora ⁊ sentitur in exteriorib' sparsio ca-
liditatis. Quartus est alteratio coloris scz pallor vel plumbeus
color in facie apparens ex eadem causa. Quintum est pigricia p
ter materiam effusam supra membra sensibilia ⁊ voluntarie mo
tiua opprimentē ea: unde abhorrent motū. Sextū est angustia
propter coartationem caloris in interioribus ⁊ oppressionē mē-
brorum sensibiliū a materia morbi: ⁊ agitationē humorum circa orifi
cium stomachi: unde aliqui nauseant. alij vomūt incipiēte poris-
mo. Septimū est tarditas motuū ex oppressione musculorum pro-
pter effusionē subitaz materie morbacie morbi super eos: quare
motū abhorrent. Octauū est subeth vel somn' profundus ex retra
ctione caloris humorum ⁊ spirituū ad interiora vel effluxione hu

ratio coloris: ⁊ pigricia: et angustia: ⁊ tarditas motuum: et profunditas somni: ⁊ mollificatio palpebrarum: ⁊ grauitas sermonis: ⁊ horripilatio inter spatulas ⁊ in dorso: et fortasse accidit in eo rigor fortis: ⁊ quādoq̄ accidit cursus saliue: ⁊ salt' tēporū: ⁊ tinnit' auriū: ⁊ sternutatio: ⁊ ꝯmotio membrorum corporis. Et vehemētius quidem debilitatur virt' propter debilitatē que est ex p̄ncipio aut statu.

mor aliquor ad radicē sensus vel vias spiritū sensitiuorum. Nonū est
mollificatio palpebrarū ex simili causa: ita q̄ clause tenēntur ⁊ vix erigū
tur. Decimū est grauitas sermonis: ita q̄ egervix ⁊ cū difficultate loqui
tur propter humiditates: que cōmote ex paroxismo a cerebro descendūt
ad neruos lingue: vel ad hos ascendūt ex stomacho ⁊ mery. Undecimū
est horripilatio: que
est dispositio in qua
iuenit corpus diuer
sitatē in frigore ⁊ pū
ctione in cute ⁊ lacer
tis: ⁊ antecedit eam
pigricia ⁊ fractio. et
quasi fractio est ma-
neries ei'. vt ait prin
ceps capło sexto tra
ctatus sequentis. Et
ipsa contingit ex ef-
fusiōe materie febris
supra lacertos: ⁊ pre
focatione caloris ab
ea. Et cōiter ipsa pl'
sentit in spatulas ⁊
in dorso. q̄ partes ille sunt plurimū neruose. Duodecimū est rigor fort
fortasse ꝺtingens in principio paroxismi dū pūctio ⁊ frig' magis se pro-
fundant ex effusione materie morbi supra lacertos: ita vt se membra cō
tinere non possint a tremore ⁊ motu non voluntario. Tredecimū est cur
sus saliue ex decursu humiditatum aquosarum expressarum a cerebro
⁊ stomacho ad os ⁊ linguam. Quartumdecimum est flatus ex ventosi-
tatibus grossis inflatiuis illic commotis. Et sub hoc signo intellige ali
ces ⁊ osciltationes que sepe contingūt in principijs paroxismor. Quin
tumdecimum est tinitus aurium ex simili causa in cerebro concita pro
pe neruos earum. Decimūsextum est sternutatio ex fumis acutis petē-
tibus cerebrū ⁊ stimulantibus miringas ipsius: vel ex grossa ventosita
te distēdente eas: vel ex aliquo acuto titulante nares: vt in coriis. Deci
mumseptimū est cōmotio membrorum corporis. Sicut enim ex effusione
aque frigide vel aque feruentis super dorsum natura terretur: ⁊ omnia
corporis membra exteriora cōmouentur rigescunt ⁊ tremunt: sic ex effu
sione materie febris in principio paroxismi. Decimumoctauum est ve-
hementior debilitas virtutis in principio aut statu. In principio quidē
debilis est virtus propter duo. Primo quidem quia ipsa terretur noui-
tate casus. Secundo quia tunc calor innatus qui est ipsius instrumen-
tum suffocatur a materia morbi. In statu vero debilis est virtus. Pri-
mo quidem ex fortitudine maxima egritudinis. Secundo ex vehemen
tia accidentiū que suscitantur in motu crisis. ¶ Attēde primo q̄ perio-
dus febris proprie dicit temp' cōpositū ex hora afflictionis ⁊ hora quie-
tis subsequentis eā. Et iuxta hunc modū period' quotidiane febris est
viginti quattuor horarū. ⁊ period' tertiane. 48. horarū. ⁊ period' quar-
tane. 72. Juxta id galieni libro de temporibus paroxismor capło ⁊c. Vo-
minant aūt hunc circulū medici periodū. Quedā aūt in quattuor
⁊ viginti horis circūscribūtur: ⁊ vocem' eas amphimerinas id est quoti-
dianas. Quedam vero quadraginta ⁊ octo scz in duobus diebus ⁊ no-
ctibus: quos nominat tertianarū febriū periodos. Alias aūt quasdam
septuaginta ⁊ duarū horarū circūscribit tps. ⁊ febres ipas quidā nomi
nant quartanas. ¶ Attēde scō q̄ paroxism' febris est pars periodi in
qua patiēs affligit: ⁊ dicit ꝓprie hora afflictionis ⁊ hora accessus vel ho
ra exacerbationis. Quod declarat hypocras amphorismor prima. In
paroxismis (inquit) cibū subtrahere oz: apponere enī lesio est. ¶ Attē-
de tertio q̄ periodus febris interpolate prima sui diuisiōe diuiditur in
tempus afflictionis quod ⁊ paroxismus ⁊ accessus dicitur: ⁊ in tempus
quietis quod ⁊ deficientie tempus dicitur ⁊ dimissionis ⁊ infebricitatio
nis. Juxta id galieni libro de temporib' paroxismor capło nono. Licet
autem ⁊ fin aliuum quendam modum in maiores partes distinguere to
tam periodum. Una quidem primum paroxismum facientes a prima
immissione vsq̄ ad dimissionem. Aliam aūt eam que inter declinationez
⁊ immissionem secundi paroxismi. Loco autem immissionem paroxis-
mi primum certitudinaliter tempus quod sine latitudine est. Hoc aūt
ipsum inuasionem assueuerunt nominare. Et paulo post subdit. Hec q̄
dem est que in duas partes diuisio vnius periodi: alteram quidē par-
tē' scz priorē nominantibus nobis paroxismū. Quod vero vltra illud ē
secūdū vel diminutionē vel deficientiā. ¶ Attende quarto q̄ periodus
febris interpolate alia diuisione diuiditur in ser partes. Prima eius
pars proprie principium dicitur: in qua retrahitur naturalis calor ad
interiora; et exteriora frigent et rigent et horripilantur. Secunda

UVA. BHSC. IyR_028

est tps anormalie seu inequalitat: in q̃ calor rediẽs ad exteriora cũ frigore pugnat vt expellat ipm ⁊ vt dispergat mãm ex q̃ fit. Tertia est tps augmenti extranei caloris p totũ corp' qõ ⁊ ascẽsiõis tps dr. Quarta ẽ tẽpus stat'. Quinta est tps declinatiõis. Sexta tps infebricitatiõis seu deficientie. Juxta id gal'. ibi. c. 8. Igit̃ primo quidẽ pncipij, ppatũ nomen ponat. scõo vo anormalie: tertio vo ascẽsionis: ⁊ quarto status: ⁊ q̃nto declinationis. sertũ quidez infebricitationis vel deficientie nũcupet.

¶ In secunda diuidit horaz augmenti paroxismi vni' in duas ptes. Prima est i qua pulsus appere incipit ⁊ fieri magn' ⁊ etiã velox ⁊ spargit calor neduz natural' q̃ retract' erat ad interiora: sz etiã febril' in toto corpe fm eq̃litatẽ. i. vniformiter p oẽs ptes tã exteriores q̃ iteriores: ita q̃ iã frig' tibi pterijt tde frigore eger non plus conquerit. Secunda medietas hore augmenti est in q̃ calor sic vniformiter per totũ dispersus non cessat augeri seu passim intendi donec puenerit ad terminũ propriuz sue ascensionis pro illo paroxismo.

¶ Et hore augmenti medietas pma est hora in qua pulsus incipit apparere ⁊ magnificari ⁊ velox fieri. ⁊ spgitur calor in toto corpore fm equalitatem. Et medietas eius altera est hora in qua non cessat hec caliditas sparsa cum equalitate augmentari.

¶ Et hora status ẽ hora in qua remanent caliditas ⁊ accidentia cum dispositione sua. Et pulsus fit maior q̃ vnq̃ fuit: et vehementius: velox: et frequens.

¶ Et hora declinatõis est hora in qua incipit diminutio ⁊ incipit pulsus temperari ⁊ equatur. Deinde illa in qua incipit corpus sudare ⁊ pducit ad eradicationẽ. Et multotiens quidem accidit apud mortẽ dispositio que est sicut declinatio: et est quasi eger iaz euaserit. Et oportz vt non occuperis in hoc: imo cognoscas dispositionem pulsus ⁊ an magnificetur aut fortis fiat ¶ Et si tibi videtur ponam tibi exempluz tertiane. Attẽde ergo q̃ cũ tertiana in pluribus dispositionibus incipit horripilatio: deinde frigus ⁊ rigor. Post sedatur rigor ⁊ minoratur frigus et incipit calefactio. postea equatur calefactio: deinde additur: postea stat: deinde incipit minui vsquequo eradicetur. ¶ Et scias q̃ egritudo quandoq̃ prolongatur: aut propter multitudinez materiei: aut propter eius grossitudinez: aut propter frigus ipsius. Et quandoq̃ adiuuant ad illud tempus frigidum ⁊ regio frigida et etas frigida ⁊ debilitas caloris innati ⁊ soliditas corporis.

plificat de oĩbus his tẽporib' in paroxismo tertiane febris. in q̃ primo incipit cutis horripilari et dispersione cholerici humoris super membra sensibilia. Post hanc sentiũtur rigor ⁊ frigus precipue in dorso. Post rigor quiescit ⁊ paulatiue minuitur frigus ⁊ corpus incipit calefieri. Et hec omia sunt de hora principij paroxismi ipius. Postea eq̃t id est dispergitur vniformiter extraneus calor per totum corpus: ita q̃ nulla formalium partiuz nec interiorum nec exteriorum est immunis a calore febris. Signant dico formalium partium. quia si iste calor informaret omnes partes materiales effet mala complexio. non diuersa: sz equalis. cuius contrarium affirmant medici. Postea additur seu passim augetur et intenditur is calor equalis per totum corpus. Et hec duo sunt de tempore augmẽti. Postea stat id est perseuerat in vehementia ⁊ fortitudine eius sine augmento ⁊ decremento manifestis sensui. Et tẽpus i quo h̃ fit dicitur status. Deinde minuitur donec eradicetur. Et tempus in quo hoc fit est declinatio. Similem fere declarationem temporum periodi tertiane febris facit galienus libro de temporibus paroxismorum capitulo quinto dicens. Igitur primum quidem tempus euidenter est totius periodi in quo infrigidatum est corpus cuz predictis pulsus transmutationibus. Vel ex sanitate vt' ex deficientia ad hoc deueniens. Aliud vero super hoc fm eius que ad contraria trãsmutationis pulsuum ⁊ caliditatis homalice id est vniformis donec fiat calida tota moles corporis. Deinde super id tertium cum augetur iam caliditas proportionaliter ei pulsibus superaddentibus ad magnitudinem ⁊ velocitatem et spissitudinem. Quarta vero constitutio super predictis tribus vt plurimum predictis omnibus: scilicet caliditate pulsu equalem sibiipsis custodientibus magnitudinem vt ad nostrum sensum. Deinde hinc alia quinta quando iam quidem caliditas minor fit: vapor autem excernitur id est expellitur acutus pulsus autem ad eam que fm naturam peruenit constitutionez deponens omnia que preter naturam adeptus erat de magnitudine ⁊ velocitate ⁊ spissitudine ⁊ duricie in hoc tempore: ⁊ repente pluribus eorum sudor superuenit. Et post ipsam quidem deficientie aduenit tempus sextum super predictis. hec galienus. ¶ In sexta particula dat octo causas prolongationis egritudinum. Prima est multitudo materie illius ex qua morbus fit: quam natura pre ipsius multitudine cito digerere ⁊ dispergere aut expellere non sufficit. Secunda est grossicies materie morbi: maxime si cum ea viscositas fuerit qua parum obedit ⁊ multum resistit sue digestioni et dispersioni. Tertia causa est frigiditas eius qua innatum calorem premit ⁊ obtundit ⁊ sue resistit digestioni. Quarta causa est tempus anni frigidum vt hyems: quod et materias densat ⁊ compingit et vias coartat et resolutionem fieri prohibet. Quinta est regio plurimum frigida ex similibus causis. Sexta causa est etas frigida propter virtutum imbecillitatem ⁊ debilitatem innati caloris vir digerentis et dispergentis materiam morbi. Septima est debilitas innati caloris vndecunq̃ procedat: qua redditur impos vt cito digerat spargat ⁊ expellat cãm egritudis. Octaua est soliditas corporis id est densitas ⁊ compactio cutis ⁊

Calor febr̃is qui per ẽq̃t p̃ totũ corp' nulla formalium partiuz ẽ immunis a calore. sunt mala ẽ dñi saz.

Calor febr̃ inferans oẽs ptes malas mbõ sunt mala ẽ ẽq̃t

UVA. BHSC. IyR_028

carnium. vnde prohibentur de facili spargi ꝛ resolui humores.
¶ Sermo vniuersalis de febribus ephimeris. Capitulum. V.
Ause omnium ꝛc. In hoc capitulo primo agit de causis
c ephimerarū:ꝛ de terminis siue vehementie:ꝛ errore quorumdā circa eas. Secundo de tempore siue durationis.

ibi[Et iste qui dē febres] Tertio de facilitate curatōnis ꝛ difficultate cognitiōis ephimerarū ꝛ principij ethice ibi[Et hec quidē febris] Quarto de ordine ꝑparatorum ad ephimeras ibi[Et homines quidē] Quinto de causis a quibus inducatur ephimera suspecta in calidis ꝛ siccis ibi[Et cū illi]

¶ Sermo vniuersalis de febribus ephimeris. Capitulum. V.

Ause omnium speci
c erū febris ephimere sunt cause primitiue calefacientes essentialiter ꝛ calefacientes ꝑ accidēs de summa occurrentiuz ꝛ assumptorum:ꝛ passionum corporearū:ꝛ animalium:ꝛ ex doloribus:ꝛ apostematibus apparentib'. Et sunt de eis ex oppilationibus quarum causa non est primitiua. ¶ Et non perueniunt cause earum cuz vehementia sua ad hoc vt pertranseāt illud quod inflāmat spirituz. Nam si pertranseant illud faciūt cadere in ethicā: autī speciē febriū humoꝛ quā dicem'. Cause eñ primitiue plimū mouēt añceden tes. ꝙ si mouerint ad putredinē erūt febres putredinis. ¶ Et sunt quidā hominum qui existimant ꝙ febris ephimera non fit nisi ex laboꝛe spiritus et corporis. Et illud est erroꝛ. quia ex eis sunt que occurrūt exteri' sicut frig' ꝛ caloꝛ quādo fiūt foꝛtiores. Aut balneatio cū aqua aluminis aut aqua sulphuris. Et ex eis sunt que ingrediuntur intra corp' sicut cibi ꝛ pot' ꝛ medicine:ꝛ que sunt eis similia. Et ex eis sunt que inferūt passiōes: sicut nimij mot'. Ipsi nā ꝙ aut sunt corporei sicut laboꝛ cū ambulatiōe multa ꝛ eꝗtatiōe assidua aut animales sic̄ vigilie ꝛ tediuz ꝛ tristicia ꝛ ira. Et ex eis fūt q̄ accidunt id est fūt de numero accidentiū contra naturam sicut doloꝛ in aliquo membroꝛ. ¶ In secūda dicit princeps ꝙ cause febriū ephimerarū non sunt tāte vehemētie seu foꝛtitudinis ꝙ earū vehementia pertranseat spiritus: sed inflāmant spiritus ꝛ dāt eis solis calefactum esse non dependens a caloꝛe humoꝛ vel caloꝛe mēbroꝛ. Nā si ptrāseāt sua vehemētia calefaciendi substātiā spūs ꝛ inflāment humores vel mēbra dantes eis calefactū esse non dependens a caloꝛe spiritus inducūt ethicā vel febrē humoris. Ethicā quidē si membra inflammēnt. febrē vero humoris si inflammēnt humores. Sepe eteni causas antecedentes scz humores mouent primitiue ꝛ eas inflāmant ꝛ putrescere faciūt. ꝛ si mouerint has ad putredinē fit putrida febris. ¶ Attende ꝙ regulariter ꝛ vt in plurib' cause ephimeraz supramemorate prius inflammant ꝛ incendunt spiritus ꝙ humores ꝛ membra. quia spiritus sunt subtiliores ꝛ aptiores inflammationi. non est tamen impossibile vt ab his prius inflamentur humores ꝛ mēbra spiritib': sicut supra declaratū est de ethica q̄ fit incipiendo nec est impossibile vt simul ꝛ semel inflammentur spiritibus humores ꝛ membra ab eadē causa:ꝛ in hoꝛ quolibet sit calefactuz esse indepēdes alterū ab altero. Et tūc simul cōplicabūtur ephimera febris putrida et ethica: licet vehemētia putride ꝛ ethice quodāmodo obscuret velet ꝛ de nigret febrē ephimerā ꝛ ipsi' signa sicut maioꝛ doloꝛ offuscat minoꝛem. ¶ In tertia dicit ꝙ aliqui hominum opinantur ex solo laboꝛe corporis aut anime fieri ephimeras. Et illud est erroꝛ qui ꝺfutatur auctoritatibus experientijs ꝛ ratione. Auctoritatib' quidē galieni rasis serapiōis prius allegat. Et alexander tertio practice sue capitulo secūdo ait. Ephimerarū alie nascuntur ex eis que greci copos vocant. nos autē laboꝛes possumus dicere. aut ex emfraxi quā constipationē appellamus. aut ex plurimis modis repletionum cibi ꝛ potus: aut ex indigentia cibi. aut ex insomnietate: aut ex ciboꝛ generata coꝛruptione ꝛ nutrimenti deductione. Et auēzoar tractatu vigesimoquarto theisir capꝰ ꝑmo ait. Dico autē ꝙ hanc febrē ꝺtingit fieri vt plurimū ex aliqua causarū ꝑmitiuaꝝ que preoccupant hominē ab extra ꝛ a causis ꝺtingentib' vt foꝛti ira vel extensa cogitatione: aut multis vigilijs aut laboꝛe transgrediēte consuetum: aut ex multum assistere soli: aut ex nimio frigoꝛe ip̄sum hominem occupante: aut balneari in aliquibus malis aquis vt vitrioleosis aut aluminosis. Et auerroys tertio colliget capitulo decimoquinto ait. Quedā egritudinū calidarū ꝛ siccarū sunt in spiritu coꝛdis soluz. ꝛ hec est febris dici. Et hec fit ꝓpter res extrinsecas ꝛ ꝓpter quattuoꝛ causas. Quarū vna diuidit in quattuoꝛ ptes. quarū quedā sunt ꝑ se: ꝛ q̄daz ꝑ accidens. Et earū que per se sunt quedā sunt in potentia: quedā in actu Et que sunt in actu sunt sicut caloꝛ ignis ꝛ solis. ꝛ vniuersaliꝰ res extrinsece calide in actu. Et que sunt in potentia sunt sicut balneū in aqua sulphurea que calida est potentia ꝛ similibus. Que sunt per accidēs sunt sicut ille que claudunt pozos. ob hanc rem accenditur caloꝛ in partibus intrinsecis sicut est balneum aque aluminose ꝛ similia. Secunda causa sunt res sumpte in corpus: sicut cibi ꝛ potus calidi potentia ꝛ actu. Tertia est causa corporea id est laboꝛ corporeus aut animata. Corporea: sicut est immoderat' motus immoderatū exercitiū. Animata sicut ira tristicia ꝛ vigilia ꝛ similia. Quarta est ꝓpter egritudies materiales que supueniūt sup corp': sicut sunt aꝑata iguinis ꝛ titillicoꝛ ꝛ radicū auriū. hec ille. Ex his auctoritatib' manifeste appet ꝙ ephimera nō solū inducitur ex laboꝛe corꝑis aut anime: sed ex multis alijs preexpressis causis. Secundo id edocent multe experientie sepe occurrentes. Tertio ratio. Nam possibile est inflammari spirit' ꝛ poni in calefacto esse ex estu solis cibis ꝛ potibus ꝛ medicinis: ꝛ alijs plurimis que non sunt laboꝛes.

c Jprima ꝑte ꝑmo agit de causis ephimeraz. Scōo de termio ad quē perueniunt ibi[Et non perueniunt[Tertio de quodā erꝛ Jn prima particula priꝛ (roꝛe circa eas ibi[Et sunt quidā] mo innuit hanc diuisionē. ꝙ causaruz febriū ephimerarū alique sunt primitiue sicut caloꝛ solis:ꝛ alie non primitiue sed antecedētes vt oppilationes ex humoribus interius retentis. Et secūdū membrū huius diuisionis tangit ibi. Et sunt de eis ex oppilationibus quarū causa non est primitiua. Secundo innuit hanc diuisionē. Causarū primitiuarū febris ephimere alie sunt essentialiter id est per se ꝛ directe seu primo occursu calefaciētes vt caloꝛ solaris caloꝛ igneus ꝛ caloꝛ stupharū. Alie per accidens: vt frig' extrinsecū vl balneū aque frigide. quod interdū poꝛos claudit ꝛ intra retinet fumos capitinosos:ꝛ inde fit febris aucto caloꝛe vel ephimera vel putredinalis. Tertio innuit hanc diuisionē. Causarū primitiuarū ephimeram generantiū siue per se siue per accidens calefaciant alie sunt ex occurrentibus corꝑi deforis vt caloꝛ solaris: alie ex assumptis intra corpus per os vt cibis ꝛ potibus ꝛ pharmacis calidis: alie ex passionibus corporeis id est laboꝛibus imoderatis. vt cursibus: luctis: hastiludijs ꝛ tornеamētis: alie ex passionibus anime. vt ira ꝛ furoꝛe: alie ex doloꝛib' qui spiritus agitant ꝛ ipos inflāmant: alie ex apostematibus apparentib' in exteriozib' corꝑis a quib' q̄ñq̄ fiūt ephimere ꝛ a causa primitiua ſes nō ex putredine humoꝛ: sed ex doloꝛe ꝛ caloꝛe a apostematis cōicato spiritibus. vel qz apostema a cā primitiua fit vt ꝓcussione aut casu. Signāter dī appentib': qz aꝑata occulta intrinseca febres ꝺtinuas putridas inducūt. ¶ Attēde ꝙ gal'. cās ephimere libro de febrib'. c.3. sic cōmemoꝛauit. Et primo dicam' de simplicissimis quas hypocras ephimeras vocat. Tales autez sunt que ꝛ ꝓpter laboꝛes fiūt ꝛ ebrietates ꝛ iras ꝛ tristicias ꝛ furoꝛes ꝛ ambas sollicitudines aīe intēsas. Et que in bubonibus febres etiā hui' generis sunt: nisi absq̄ manifesto vlcere fiāt. tūc em̄ suspitiose sunt ꝛ nequaq̄ mites. Et vigilie etiā multotiēs intulerūt simplicē febrē: sicut etiā aliq̄n ꝛ frigoꝛa ꝛ estuatiōes. Rasis vero decimo almāsoris capꝰ scōo causas multo plures ephimere assignat dicēs. ꝙ anteq̄ accedat precedit eā causa ꝓter naturam. sicut mult' caloꝛ vel ira: vel tristicia vel sollicitudo: vel puri vini potio vel multi. aut ꝙ diu stetit ad solē aut sub aere frigidoꝛ: aut in aqua frigidissima. aut qz calidū apostema qō accidit ꝑ ꝓpter casum vel ꝓcussionē in corpe ꝑcesserit. aut fit ꝓpter doloꝛē q̄ in aliquib' ꝺtingit mēbris. aut ꝓpter repletionē ciboꝛ multi nutrimenti: aut grossoꝛ aut oppilantiū: aut vehemētis caloris: aut ꝓpter fastidiū foꝛte: aut ꝓpter frequentē ventris fluxū ꝛ vehemētem: ꝛ ꝓpter moꝛā multā in balneo. vl quia balneauit se aliquis in aquis male qualitatis: vt sunt aque naturaliter calide: vel ꝙa non balneauit sevt solet: vel qz medicinas calidas sumpsit: vel qz multū comedit. vel ꝓpter reumatismū: vel quia diu a comestiōe abstinuit. hec ille. Serapion vero tractatu sexto capitulo primo sui breuiarij oēs causas ephimere febris ad quattuoꝛ reducit dicens. Cause faciētes accidere febrē ephimerā sunt quattuoꝛ. Qō

.luce ut pti. in spirity ꝑ g mēt ꝙ huoꝛs et mbra. v tm & in pole. grue cig. m ipole ora fo sit mīstā' cal eed cā.

UVA. BHSC. IyR_028

b In secunda pte dicit primo q̄ ephimere febres cōiter ⁊ vt in pluribus recedūt die vnorita q̄ die vno ⁊ codē naturali ꝓtinente horas. 24. incipiunt augentur stant ⁊ declinant ac etiā desinunt. Et raro transeūt tertiū diē: quia si pertranseant mensurā temporis triū dierū de eis existimatur q̄ permutantur ad aliud genus febris: videlicet ad febrem humoralē vel ad febrez ethicā. Juxta id galieni tertio de creticis diebus capitulo octauo. Dico ergo q̄ in die p̄mo soluitur febris que nominatur febris diei. Et no no de ingenio capitulo primo ait. Tempus autē ephimere intendo spaciū vigintiquattuor horarū. Et rursus ibi ait. Sed tamen si causa ephimere solis incensio fuerit aut crapula aut labor aut vigilia aut accidentia anime aut apostema in molli carne aut similia que īmanifesto sunt febris non mutatur vsq̄ ad tertiū diē nisi infirmus errauerit. Q̄ si febris fuerit co q̄ dissoluenda dissolui non possunt: possibile est ad tertiū diē prolōgari. ¶ Attende q̄ spiritus nostri corporis cū sint subtiles calidi mobiles vt scintille ignis omni die abeunt ⁊ resoluuntur: ⁊ quotidie noui regenerant: nisi fuerit quod prohibeat eos resolui vt oppilatio pororū. Eū ergo spiritus a causa aliqua primitiua positi in calefacto esse cor inflammando ephimerā inducant. ⁊ ip̄i cadē die a corpore exeant ⁊ resoluantur cessabit die illo ephimera febris. Q̄ si ibi fuerit oppilatio retinens interius inflāmatos spiritus prolongare poterit tempus huiꝰ febris vsq̄ in secundū vel tertiū diē. Et si vltra hūc diē perseueret dicta oppilatio vehemens p̄sumptio erit: immo quasi certitudo q̄ febris ephimera iam conuersa est vel in febrē putridā vel in febrē ethicā. Quomodo cū fieri posset q̄ calor innatus a transpiratiōe propter oppilationē prohibeatur: ⁊ calor febrilis non cuētatus humoribꝰ corporis fuerit cōiunctus per tres dies integros ⁊ non putrescant huiusmodi humores: cū videamus in tempore estiuo carnes expositas calori solis breuiori tē pore putrefieri: que ⁊ solidiores sunt humoribus ⁊ minus passibiles ac putrescibiles. Secundo declarat princeps quid intelligit per ephimere febris permutationē: ⁊ ait. Et intentio quidē permutatiōis id est intentio medici dicentis q̄ permutatur ephimera febris ad febrē putridam vel ad febrē ethicā est q̄ retentio caliditatis id est caliditas extranea in corpore retenta trāsit per spiritū seu de spiritu ad corpus aut humorē. Ad corpus quidē quādo permutatur in febrē ethicā. Ad humorem vero quando permutatur ad febrē putridā. Juxta id galieni nono de ingenio sanitatis capitulo primo. Cerū propter ephimerā due species febris fiūt sicut ostendi in libro de febribus titulato: cū dixi alteram esse de putredine humorū: ⁊ alterā que in solidis membris coniungitur ⁊ hec vocatur ethica: in quas ephimera mutatur nisi prout oportet curetur. ¶ Attende primo q̄ in permutatione ephimere ad febrē putridam queda species febris interuenit que neutra est harum. Juxta id galieni nono de ingenio capitulo p̄mo. At quia eoz que sunt ſm naturā corpa ⁊ sub vno videlicet genere existentia aliud mutatur in aliud necesse est quoddaz mediū eo nondū ad illud aliud permutato generāri neutrum existens illorū. Similiter contingit in ephimera dū in aliā febrē mutat Quapropter huius speciē oportet diffiniri ⁊ significationes ostendi vt significationibus eius perceptis quod generandū est auferatur. hec galienus. ¶ Attende secundo q̄ per hanc febrē inter ephimerā ⁊ putridā mediā galienus sinochā intelligit sine putredine. Mā dū retinent igniti spiritus ⁊ fuligines ab oppilatione massa sanguinaria primo inflammatur postea putrefit: cuius inflāmatio ponens cor in calefieri sinochā constituit. ¶ Attende tertio q̄ hec sinocha febris cū putrida conuenit in hoc q̄ est humoralis habēs calefactū esse in sanguine. ⁊ cū ephimera in hoc q̄ calor ipsius vniformis sine tipis exacerbatiōibus aut paroxismis. Et si reponatur sub aliquo triū principaliū generuz ephimere scilz putride aut ethice cōuenientius sub ephimera reponitur. Jurta id galieni nono de ingenio capitulo secundo. Q̄ si febris huiusmodi ꝓter humorū fuerit putrefactionē ⁊ corpus nondū perfecte calorē susc epit sicut contingit in ethica: necessario expers erit harū vtrarūq̄. Unde cohibet id est cogit nos ipsa ratio aut post has tres species scilicet ethicā putridā ⁊ ephimerā eā numerare aut ephimerā vocare eā: eo q̄ proprio nomine vocari non potest. Natura tamen huius ⁊ aliarū febriū ephimeraz licet nomen non sit vnū: est similis. quia omis febris que equalis est ab initio vsq̄ ad finē multis diebus permanens sinocha nuncupatur id ē

Et iste quidez [b] febres ſm plurimū recedunt in dievno: ⁊ raro pertranseunt tertium diem. Nam si pertranseant illam quantitatē existimatur deesse earuz q̄ ipse permutantur. Et intentio quidem permutationis est q̄ retentio caliditatis pertrāsit spiritū ad corpus: aut humorē. Licet sint de hominibus qui dicant q̄ ipa qñq̄ remanet sex diebus: ⁊ consumitur integra ꝓsummatione cui non esset similis si permutaretur ad genus aliud.

Et [c] hec quidem febris facilis est curationis et difficilis cognitionis.

ignea. Non tamen est nomē propriū ſm elenoz linguā: quoniaz hoc extraneū nomen imposuerūt: ne signatū sine nomine permaneret. hec galienus. Princeps vero nec sub putrida nec sub ephimera reponit hanc febrē: sed sub humorali sicut p̄tactū est.

Tertio dicit hic princeps quosdā dixisse q̄ ephimera febris quādoq̄ perdurat sex diebus integris: et postcōsumitur integra consumptione. Postea subiūgit. Cui non esset similis si permutaretur ad genꝰ aliud. Et clausula hec exponi dupliciter potest. Uno modo quasi sit ratio quare ephimera quandoq̄ permanet sex diebus integris: q̄ nō esset similis ephimere si permutaretur ad genus aliud: ⁊ tamen quandoq̄ sex diebus permanet similis ephimere specie numero signis ⁊ causis. ergo est ephimera per omēs hos dies. Aliter exponitur vt sit reprobatio dicte opinionis: quia hec febris sex dierū non esset similis ephimere si permutaretur ad genꝰ aliud. Sz ita est q̄ quecq̄ ephimera transacto tertio die permutatur ad genus aliud vt ad sinochā putridā aut ethicā: vt galienus ⁊ alij auctores medicine affirmant ⁊ experientia edocz. ergo febris sex dierū nūq̄ ephimera est. ¶ Attende q̄ error affirmantiū sex diebus interdū ephimerā durare prouenit ex hoc q̄ discernere nesciunt inter ephimerā ex oppilatione ⁊ sinochā sine putredine. Mā dū vident ex oppilatione spiritus inflāmari ⁊ calorē extraneū sine interpolatiōe ⁊ sine signis putride ⁊ ethice vsq̄ in diē sextū cū oppilatione perseuerare credunt ephimeraz toto illo tempore stare ⁊ perdurare. Q̄ si attenderent vltra diē tertiū febris ardoreꝫ ex inflāmatione sanguinis vehementer augeri ⁊ totuz corpus ex ebullitione sanguinis intumescere ⁊ ipm superficietenus rubescere statim perciperent ephimerā febrē in sinochā mutari. ¶ Queret aliquis. nunquid ephimera simul cū sinocha sex diebus integris permanere potest: sicut illi aiunt: cum tot diebus oppilatio perseuerat vtriusq̄ causa existens: que nec permittit ignitos spiritus ⁊ fuligines a corpore resolui. nec inflāmatā massam sanguinariā euaporari atq̄ euentari. ¶ Dic primo q̄ spiritus a principio igniti ⁊ inflāmati nunq̄ sex diebus in corpore perdurāt. quia oppilatio porozꝫ nunq̄ tam fortis est quin semper ab eis aliquid resoluat. Juxta id galieni nono de ingenio capitulo secundo. Oppilatio nē aūt intendo poros non adeo oppilari vt fumus non egrediat cū impossibile sit in osse quanto minus in carne que rara est: coadiuuat etiā ad resolutionē spirituū vehementia caloris sinoche ¶ Dic secundo q̄ dato q̄ spiritꝰ a principio igniti permanere possent vsq̄ in diē sextū propter oppilationē: ephimere tamē signa deliteſcunt ⁊ obnubilantur ex vehementia caloris sinoche putride aut ethice in quā conuertitur ⁊ signis ipsius superapparentibus. Juxta id galieni nono de ingenio capitulo primo. Tu vero postq̄ ⁊ ephimere ⁊ illarū extremitatū sez putride ⁊ ethice signa cognoueris non erit difficile cognoscere supple ephimerā in alterā earū esse mutandā: signis huius quasi denigratis vel significc In tertia parte (cationibus illius liquide apparentibus. dicit primo q̄ ephimera febris facile curatur: sed vix cognoscitur Et hoc intelligi potest vel de ephimera in genere: vel specialiꝫ de ephimera ex oppilatiōe. De ephimera quidē in generali. Jurta id galieni primo de febribꝰ ad glauconē capitulo de signis ephimere in generali. Ea quidē que curationis sunt huius febris in promptu sunt. Que vero dinotiōis diligentia ampliori indigēt Et nullus demū ante nos scripsit ea inquantū erat opportunū. In speciali vero de ephimera ex oppilatione. Jurta id principis capꝰo. 25. tractatꝰ p̄sentis: in quo agitur de ephimera ex oppilatione. Et hec febris est difficilis ad cognoscendū cuiꝰ similitudo est proxima similitudini febriū humoꝝ. Et hec febris quandoq̄ remanet vsq̄ ad tertiū diē ⁊ in eo qō est post ipm si sint oppilationes plurime fortes ⁊ nō inspissantes ⁊ nō ꝺdēsantes defozis: sed intra in venis supple. Et hec febris inter ephimeras febres qñq̄ accidit ⁊ redit ꝓpt fixionē oppilatiōis q̄ est cā quare fiūt ei porismi. Et hec quidē febris multotiēs permutatur ad frigus ⁊ hoz-

Agitrep me sino dā mst cū. mz p pur. ſ hūoral ſm

Sinocha febris ē media ī ē estimaz et putrida q̄ ē sine putredine.

Sinocha febris q̄ est.

Jafeb' estimā post accidē rigor et appe frigus et horripila.

UVA. BHSC. IyR_028

ripilationē ⁊ significat ꝙ ipsa fit putrida. hec princeps. Ex quibus apparet ꝙ ista febris cōmunicat in multis cū febre humorali: quare difficulter ab hac secernitur ⁊ plene cognoscitur. Ꝫ facile curatur: quia calefactū esse eius fundatur in substantia subtili faciliter resolubili scz spiritibus. Secūdo dicit ꝙ principiū ethice simile ē in ꝫ huic ephimere febri ꝙ facile curatur ⁊ difficile ē ad cognoscendum. Et intellige p principiū ethice tempus illō in quo calor ⁊ traneus fixus in mēbris consumit humiditates innominatā ⁊ rorida. ⁊ nōdū peruenit ad ꝯsumendū cambium ⁊ glutē. tunc em̄ ethica febri ephimere multū similis ē ⁊ vix ab ea discerni potest. Sed facile sanatur: quia calor in hac nondū vehementer habituatus est ⁊ radicatus: nec adhuc depauit substātificū humidū: neq; vehementer demacrauit corpus aut vires deiecit. Juxta id galieni primo de differentijs febriū capko duodecimo. Reliqua vero cuz a principio confestim inuadūt ethice febres sine aliquo transitu alterius antecedentis febris primā generationē similē habentes ephimeris ex tristicia ⁊ ira ⁊ labore ampliori simul cū estu. Jgitur has quidē febres nō difficile est sanari. Et princeps tractatu tertio huius fen capko primo ait. Et ethica quidē in ꝓncipio rei difficilis est cognitionis ⁊ facilis curationis. Et in fine sui est facilis cognitionis ⁊ difficilis curationis.

Et similiter principium ethice. Et ꝰ homines quidez velocius cadentes in febres ephimeras. ⁊ qui vehemētius leduntur ab eis si eueniunt eis sunt illi in quib' calor ⁊ siccitas sunt magis vincentes. quoniam perueniunt velociter ad ethicaz ⁊ tertianam Deinde illi in quibus calor ⁊ humiditas vincunt. quoniam peruenīūt velociter ad febrem putredinis. Deinde illi in quibus calor est plus. Post ea illi i quibus est siccitas. Et cū illi qui habet complexionem calidaz ⁊ siccam accidit fames ⁊ aduenium cum ea vigilie ⁊ labor animalis ⁊ labor corporeus festinat ad ipsum febris ephimera cū horripilatiōe quadam. Ꝺō si non succurrat ⁊ cibet statim festiabit ad ipm̄ febris putredis

¶ De signis proprijs ephimerarum distinguentibus eas ab omnibus alijs febribus. Capitulum. VI.

Ꝺ Ꝫ proprietatib' earū ē ꝙ ipe ñ fiūt a causis ꝯcedēti b'. Incipiūt cū coartatiōe

ꝺ Jn quarta dicit ꝓmo ꝙ corpora aptiora ad ephimeras ⁊ q̄ vehementius ab his leduntur sunt calida et sicca macra cholerica. Mā spūs horz sunt subtiles mobiles calidi excessiue a natura sua. promptissimi ergo sunt vt inflāmentur ⁊ ignitur extraneo calore a quacūq; causa etiā leuissima eos inflāmāte. Et maxime oim hec corpa ledūtur ab ephimeris febribus. quia de facili per ephimeras febres ad ethicā veniūt aut tertianā. Ad ethicā quidem si a cibo ⁊ potu plurimū abstineant. Mā membra ipsoz sicca ⁊ macra nimis ꝑ naturā sunt in media via vt arefiant ⁊ ethicentur. Ad tertianā aūt si cholericus humor in quo ipsa abūdāt non refrigeretur ⁊ prohibeatur a putrefactione: ad quā pronus valde est occurrēte sibi calore extraneo ephimere febris. Secundo dicit ꝙ post corpora calida ⁊ sicca calida ⁊ hūida plus preparata sunt ad febres ephimeras: ⁊ vehementius ab eis leduntur Plus quidē preparata sunt: quia sui spiritus sunt calidiores et subtiliores spiritibus phlegmaticoz ⁊ melancholicoz: quare facilius inflammabiles. Et magis etiā ledūtur abbis: quia ephimere sue conuertūtur facile ad febres putridas in his corporib' Tum ex suo calore qui putredinis pater est. tū ex sua humiditate que est eius mater. tū ex oppilationibus quas sepe incurrunt ex plectoria seu multitudie suoz humoz. Tertio dicit ꝙ post corpora calida ⁊ humida preparatiora ad ephimeras sunt corpora in quibus caliditas excedit: ⁊ temperata sunt in passiuis qualitatibus. quia spiritus horz sunt calidiores ⁊ subtiliores ⁊ preparationes inflammari post predicta corpora. Quarto dicit ꝙ preparatiora ad ephimeras post calida tm̄ sunt sicca tm̄ media in actiuis q̄litatib' seu tēpata ꝓpter fixes causas. Et hec late declarata sunt capitulo secundo tractatus presentis.

e Jn quinta dicit primo ꝙ si fames ⁊ vigilie cholerico accidāt ⁊ labores nimij corpis ⁊ anime festinat ad ipm̄ ephimera febris cū horripilatione quadā. Ephimera quidē propter spūum ⁊ innati caloris inflāmationē ex fame vigilijs ⁊ laboribus. Nam calor innatus pabulo carens seipsum eleuat supra suū humidum: spūs inflāmat ⁊ humores acuit: ⁊ ad hec adiuuāt vigilie ⁊ labor. Cū horripilatione vero: quia fames vigilie labor cholerā acuūt: ⁊ per corpus agitant: que sensibilibus occurrens membris horrorem inducit seu horripilationē. vel fuligo ipius versus cutem transiens hirsutat eā ⁊ horrere facit. Secūdo dicit ꝙ si isti corpori ephimeram passo non succurratur ⁊ cibetur ilico festinabit ad id putrida febris tertiana scz: ex multitudine cholerici humoris. tum propter natiuā complexionē. tū propter famē. tū propter vigilias. tuz propter labores corporis ⁊ anime. tū finaliter propter ephimeram ab istis inductā. quorū quodlibet sanguinem acuit ⁊ cholerisat choleram inflammat ⁊ putredini aptat. Et licz hec minuāt innatū calorez resoluendo ipm̄ extraneum tñ augmētāt.

¶ Attende ꝙ licet cholerica corpora ꝓmo a dictis causis ephimeraz passa sint aptissima ethice: magis tamē apta sunt tertiane febri. quia sua cholera subtilior membris ⁊ passibilior citius ignitur facillime tñ ad ethicam veniunt ex tertiana. Juxta id Galieni octauo de ingenio capitulo secundo. Sicca vero si ieiunauerint in acutas febres incidūt per quas ad ethicam ducentur: ⁊ ab ethica in ptisim seu consumptionem quem marasmus dicitur.

¶ De signis proprijs ephimeraruz distinguentibus eas ab omnibus alijs febribus. Capitulum. VI.

Ꝺ Ꝫ proprietatibus ⁊c. In hoc capitulo primo agit ō signis ephimere sumptis a carentia cause antecedentis ⁊ typi. Secundo de sumptis a modo inflammationis: ibi [Et est eius inflammatio non mordicatiua ⁊c.] Tertio de sumptis ab vrina ⁊ pulsu: ibi [Et cū est vrina in primo die] Quarto de sumptis a temporibus eius ⁊ accidētibus comitantibus ea ibi [Et de illis que significant] Quinto de sumptis a balneo ibi [Et ex eis quibus ⁊c.]

a Jn prima parte dat duas regulas ⁊ duas exceptiones. Prima regula est. de proprietatibus ephimerarū est seu de proprijs conditionib' non fieri a causis antecedentibus: sed a primitiuis. Et intellige per causas corporeas siue humorales in corpore contentas inter quas ⁊ morbū causa alia mediat. ¶ Attende ꝙ non semper sed vt plurimū verificatur hec regula: sicut prenotauit capitulo priori paragrapho illo. Et sunt de eis scz ephimeris ex oppilationibus quarū causa non est primitiua. Et auenzoar tractatu vigesimoquarto theisir capitulo primo ait. Dico autem ꝙ hanc febrē contingit fieri vt plurimū ex aliqua causarū primitiuarū que preoccupant hominē ab extra. Sed auerroys quarto colliget capitulo vigesimoseptimo contrariū asserit dicens. Et dicimus ꝙ ipam semp precedit aliqua ex extrinsecis causis efficiētibus excepto ꝙ hoc in ipso non est ex signis proprijs: quia cum febre dici semper hoc inuenietur. Sed non conuertitur vt causis talibus stantibus necessario febris assit. Et Galienus primo de differentijs febrium capitulo nono predocuisse id videtur dicens. Una itaq; prima cognitio quidem ephimerarum est ꝙ a quadam incipiunt preincipiente causa recenti ⁊ aperta. quā nunquam vtiq; consuete nominant iuniores omnes medici procatarticā causam. Sed ⁊ hoc quidem si inseparabile est talium febrium proprius earum non est. Jncipiunt enim ⁊ quedam aliarum a manifesta ⁊ antecedente causa. Et iterum capitulo decimo eiusdem ait. ꝙ ephimere omnes ex procatarticis causis existunt. Et hec Galieni dicta de omnibus ephimere speciebus sunt intelligenda. demptis illis quas indurit oppilatio. Ait enim octauo de ingenio capitulo quarto. Corpora male cōplexionis ⁊ malorum humorum si parum oppilationis habuerint ⁊ febrem incidant non manifestabitur significatio putrefactioni in pulsu: nec etiaz indigestibilitas in vrina. At quia declinatio febris moratur ⁊ descensio ⁊ minoratio eius non est bene ordinata sicut incepit quidam cadunt in errorem arbitrantes non esse ephimerā. Et iterū ibi ait. Q; si febris non sit ex manifesta causa cognoscas eam ex oppilatione generari. Et alexāder grecꝰ tertio ꝑtice capko nono ait. Facit aūt tepidꝰ ⁊ pinguis humor ex emfrari ephimeras febres. Cōuenit ḡ ad hec diligenter accomodari sensum vt prius cognoscatur si plenitudo sola sit de qua facta est emfraxis: aut si pinguis solus humor ⁊ glutinosus cōstipauit loca. hec ille. Secūda regula est. febres ephimere nō icipiūt cū coartatiōe. Et declarationem huius quod est non incipere cum coartatione subiū-

cccc

UVA. BHSC. IyR_028

git princeps dicens. Et est q̄ ipse ſm plurimū non incipiunt cū rigore ⁊ frigore extremitatuz ⁊ profundatione naturalis caloris in interioribus corporis sicut tertiane ⁊ quartane interpolate: neq̄ cū declinatione corporis ad pigritiā ⁊ somnū sicut quotidiane: neq̄ cū declinatione ad submersionē pulsus ⁊ diuersitatē ⁊ paruitatē eius sicut incipiūt omnes typice febres. Cui⁹ ratio est. quia spirituū substantia subtil⁹ calida vaporosa imordat per membra sensibilia diffusa nō ꝓfocat innatū calorez sicut materie humorales frigide ⁊ acute. Juxta id galieni primo de differētijs febriū capitulo de signis ephimere febris in ḡsali. Quinimo ⁊ caloris suauitas taliū febriū propriū et inseparabile est ⁊ eq̄litas pulsus ⁊ continu⁹ ascensus sine cōstrictione ⁊ in calore ⁊ i pulsibus. Prima exceptio ab hac secūda regula est. q̄ fortasse accidit in principio aliquarū ephimerarū puta illarū que ex oppilatione fiunt retinente intus fumos caprinosos similitudo frigoris et horripilationis: id est quoddam frigus superficiale remissum ⁊ horripilatio quedaz leuis ⁊ punctio sub cute. Cuius causa est vapor seu fuligo mordat acuti humoris cuti sensibili intrinsece obuians. Et hec accidentia cū sua causa in febre ephimera cito remouentur ⁊ facile tolluntur ex subtilitate substantie vaporis a quo dependent non sufficientis suffocare calorē ad instar humoris: ⁊ retardare ex hoc suū ꝓpsius resolutionē. Secūda exceptio est. q̄ quandoq̄ accidit rigor in ephimera: illud tamē raro est ⁊ in ephimera ex oppilatione cū cacochimia acutoz humorū: ex quibus abunde fumi caprinosi dissolui solent: quorū multitudo superabundans sua punctione stimulans lacertos rigorē inducit. non quidē fortem neq̄ permanentem: sed leuem brevem ⁊ transitorium ex subtilitate fumorum vnde fit.

b Et est ei⁹ inflāmatio ⁊c. In hac parte secunda dat signū ephimere sumptū a modo sue caliditatis: ⁊ ait ꝓmo q̄ inflāmatio caloris in ephimera non est mordax: aspera. Idē ex galieno primo de differētijs febriū capō nono iam allegauimus vt ait. Quinimo ⁊ caloris suauitas taliū febriū propriū ⁊ inseparabile est. Cui⁹ rei signū est q̄ ephimerā patiens facile sustinet suū calorez. Juxta id galieni libro de febribus ad glauconem capitulo quarto. Et laborantis bona tolerantia maximū ⁊ ipsa signū existens velut quoddam sigillum inter alia ostendet tibi mansuetudinem huius febris. Secundo dicit q̄ inflammatio febris ephimere ē bona id est minus mala inflammationibus quarūcūq̄ aliarū febrium quia nec vehementer incensa est: nec multū perdurat quemadmodum alie. Fundatur eīm in substantia subtili aerea faciliter resolubili. Vel expone q̄ est bona id est vtilis ⁊ medicialis corpori sicut balneū ⁊ stuphe quando ⁊ vbi oportet administrate. Nam calor ephimere vias aperit ⁊ purgationē sudoralē prouocat ⁊ corpus emundat a fuliginibus nitrosis ⁊ caprinosis: que possent esse causa corruptionis ⁊ putrefactionis humoz: nec post se relinquit vestigiū aliquod egritudis. Tertio dicit q̄ inflammatio ephimere est sicut caliditas laborantis id est fatigati exercitio superfluo: vel sicut caliditas ebriꝰ. Laborantis eīm caliditas sudorosa est et vaporalis non acuta mordax. et caliditas ebriꝰ similiter vaporosa est ex vaporibus vini per membra dispersis. Et ita caliditas ephimere spiritus insita vaporalis est subtilis aerea suauis māsueta. Juxta id galieni secundo de crisi capitulo decimoquarto. Caliditatem vero inuenis procul dubio vaporosam. verūtamen quandoq̄ declaratur tibi illō in primis cū ponis manū tuā super corpus. Et quandoq̄ non declarat tibi nisi post horam vnam.

c Et cū est vrina ⁊c. In hac parte tertia primo agit de signis ephimere sumptis simul ab vrina ⁊ pulsu. Secūdo de sumptis ab vrina tm̄. ibi [Et est sedimen] Tertio de sumptis a pulsu tm̄ ibi [Et pulsus est] Quarto resumit vt addat dicta in prima particula ibi [Et scias penitus ⁊c.] ¶ In prima particula dicit q̄ quando in febre primo die digesta est vrina ⁊ pulsus est bon⁹: tunc iudica de febre q̄ est ephimera. Et cansam reddit: quia in ephimera inquantū ephimera est non alteratur vrina. Et hoc ideo q⁹ a spiritibus in quibus fundatur nihil descinditur quod hypostasim faciat aut vrine substantiā inspisset. Istud geminū signū galienus primo de differentijs febrium

Et est q̄ ipse non incipiunt ſm plurimum cum rigore et frigore extremitatum ⁊ profundatione caliditatis ⁊ declinatione ad pigritiam ⁊ somnū ⁊ submersionem pulsus ⁊ diuersitatem eius ⁊ paruitatē ipsius. Immo fortasse accidit in principio earuz similitudo frigoris aut horripilatōis ⁊ punctio. cuius causa est vapor mali chimi ⁊ remouetur velociter. Et accidit sed raro rigor propter multitudinem vaporum ledentiuz lacertos per punctionem suaz superflua multitudine. Et[b] est eius inflammatio non mordicatiua aspera: immo bona sicut caliditas corporis laborantis ⁊ ebrij. Et[c] cum est vrina in ꝓmo die digesta ⁊ pulsus bonus: tunc iudica q̄ est febris ephimera. Et illud ideo quoniaz vrina non alteratur in ea inquantū ipsa est ephimera. ¶ Et est sedimen eius digestum non declinue ad colorē humoris. ⁊ est quandoq̄ nubes eius pendens: ⁊ quandoq̄ est natans boni coloris: ⁊ quandoq̄ accidit vt non equetur color eius: tamen substantia eius est equalis. Et non alteratur color eius nisi propter illud quod associatur ei de causa alterationis vrine: q̄uis non est illic febris ephimera ex eo quod dicemus in tertiana et similibus ei.

capitulo nono ꝓmēorauit dicens. Inseparabile vero et proprium eoz est vrina digesta mox in prima dierum apparens. Et adhuc in magnitudinem ⁊ velocitatē dignā narratione superaddere pulsum vt relinq̄tur proportio spissitudis ſm exteriorē quietem. Et secundo de crisi capitulo decioq̄r⁹to ait. Dico ergo q̄ de signis huius febris cōmunibus que cōmunicant omnibus speciebus eius est q̄ pulsus vene addit velocitatem ⁊ frequentiā: ⁊ multotiens addit in magnitudinem ⁊ remanet ſm dispositionem suā naturalē in equalitate ⁊ ordine ⁊ lenitate. Et similiter vrina. nā quandoq̄ est in ea nubes laudabilis pendens in medio: ⁊ quandoq̄ est in ea fex: id est hypostasis residens. ⁊ quandoq̄ est in ea nubes natans: ⁊ omnes sunt boni coloris. Et auerroys quarto colliget capitulo vigesimoseptimo galienū imitans ait. Et huiꝰ febris signa propria duo sunt. Unū est. q̄ pulsus in hac febre varius non est. quod est: quia varietas non fit in putridis nisi propter humoz multitudinē aut malitiā. Secundū est. q̄ vrina suum naturale sedimen non mutat. quia in hac vrina non mutat nisi colorē. ⁊ hypostasis nō egreditur a solito nisi propter humorem putridum. ⁊ ob hoc necesse est vt hypostasis in hac febre a solito non mutetur. hec ille. ¶ In secunda particula dat tres regulas. Prima est trimembris. Cuius primus mēbrū est. hypostasis seu sedimen vrine habentis ephimeram est digestū scz continuū equale in prima die. Quia nullus humor in febre ephimera ſm q̄ ephimera est peccat in venis: cuius decisio ch liquore vrine immutare debeat naturam hypostasis. ¶ Contra. calor extraneus ephimere potest cholerisare sanguinem subtilem aptum cholerisari: ⁊ adurere coleram ⁊ conuertere hanc in melancholiā. Dic q̄ quia mitis est raro istud facit. Et si faciat prius expirat ephimera febris q̄ aliquid digestū ex his humoribus cuz liquore vrine desciudatur a venis. Secūdum membruz est. hypostasis in ephimera non declinat ad colorem alicuius humorum scilz neq̄ ad citrinum cholericum: neq̄ ad rubeum sanguineum: neq̄ ad liuidum melancholicum: neq̄ ad album spissum phlegmaticum: sed ad album tenue transparens simile hypostasi aque rosate ꝓpter causam dictam in membro priori. Tertium membrū est. hypostasis ephimerarum quandoq̄ est nubes in medio vrine pendens que proprie encorima dicitur. Et quandoq̄ natat in vrine superficie: ⁊ proprie nubes dicitur. Subleuatur autem quandoq̄ ad medium quandoq̄ ad supremum propter spiritum sibi immixtum: vel ventositatem aliquam a febre excitatam. Secūda regula est. quandoq̄ contingit in vrinis ephimeras patientium vt non equetur seu temperatus sit color vrine: immo eleuatior q̄ in sana vrina. ⁊ tamen equalis substantia eius est inter subtilem ⁊ grossam media. Tertia regula dat causam secunde: ⁊ est. Color vrine in ephimera non alteratur ⁊ fit igneus nisi propter illud quod associatur et de causa alterationis vrine ex eo quod dicem⁹ in tertiana ⁊ similibus ei scilicet herisipilis ⁊ alijs egritudinibus cholericis: q̄uis non est illic febris ephimera. Et illud associans vel est calor nimius extraneus cordis: vel calor intensus epatis ⁊ renum: qui solus sufficit supertingere vrinam: vel cholera subti-

UVA. BHSC. IyR_028

lis que mota a calore cū vrina defluit vel fames aut dolor ira vel labor. ¶ Attende q̄ galienus in omni ephimera vrinaz asseruit ignitam esse primo de febribus ad glauconē capitulo quarto dicens. Cōmuniter quidem omnibus vrine sunt igneiores. ¶ In tertia particula super pulsu ephimerarū dat sex regulas. Prima est. pulsus in ephimeris est decliuis ad spissitudinem ꝛ fortitudinem ꝛ magnitudinem: nisi in ea que est a passionibus debilitantibus: ꝛ vbi fuerit in stomacho humor mordicatiuus aut frigidus aut causa alia de illis que minorāt pulsuz preter febrem. Et raro quidem diuersificatur: si vero diuersificetur erit ei ordo. Nam si diuersificetur illud: tunc erit ppter causam aliā antecedentem febrem: aut vicinantē ei sicut est labor vehemens: aut mordicatio vehemens in viscerib⁹: ꝛ filia his. Et qñq̄z accidit vt idurek ppk frig⁹ vehemēs: ispissans ꝛ ifrigidās: aut caliditatē sol⁹ vehemenk exiccātē: aut ppk laborē vehemēter exiccātez: aut famem: aut vigilias: aut angustiam aut euacuationem. Et quandoq̄z festinat in eo dilatatio ꝛ tardatur constrictio: ꝛ nō festinat plus q̄ naturalis nisi raro ꝛ cum velocitate pauca: quoniam necessitas euentatōnis in eo est vehementioz q̄ necessitas educendi vaporem corruptū. Vapor nā q̄z in eo non est corruptus comparatione sui ad equalez: immo est bon⁹ comparatione sui ad eum. Et cū ambiguus fit tibi pulsus et constrictio ipsius: tunc scias cū anhelitu. Et pulsus quidem redit post eradicationē eius ad consuetudinem naturalem eius in illo corpore. ꝛ hoc est signum bonū. ¶ Et scias penitus q̄ quotiēs vrina ꝛ pulsus sunt boni significāt q̄ febris ē ephimera. Et qñ n̄ sūt nō oz

pulsione corruptoz vapoz. Nam vapores sanguinis in pulsu ephimere non sunt corrupti: imo boni cōparatione ad vapores equalis pulsus siue temperati. ita q̄ nulla putrefactione contaminati sunt: sicut nec illi qui in pulsu sano ꝛ temperato sunt. Sed causa quare nō festinat seuve locitatur constrictio in pulsu febris ephimere nisi raro ꝛ cū pauca velocitate est: quia necessitas expulsionis putridoz vapoz ppter quā sistole velox fieri solet: raro inuenit i febre ephimera. puta in hac sola specie ipsius que fit corporibus in quib⁹ abūdant fumi caliginosi ꝛ fuligies fetide maxime si fiat ex oppilatione. In talibus em̄ velox constrictio necessaria ē vt expellantur. Sed sufficit in hac velocitas pauca comparatione ad velocitatem sistoles in febre putrida. q̄ nec tam multi nec tā corrupti sunt vapores in hac sicut i illa ¶ Attēde primo q̄ sistolen non addere in velocitate est de signis magis propriis ꝛ certioribus quibus cognoscitur ephimera febris ꝛ discernit a febre putrida. Juxta id galieni primo de differentijs febrium capitulo nono. Amplius magis proprium ꝛ inseparabile est earum nequaq̄ in velocitate superaddere sistolen: vel etiam si superaddiderit quandoq̄z paruissimum est hoc difficile cognoscibile ꝛ pauco aliquo ab eo quod est fm naturam remotum. ¶ Attende secundo q̄ augmentum magnitudinis ꝛ velocitatis in dyastole quā doq̄z sufficiunt euentationi caloris cordis ꝛ arteriarum: ꝛ non est necessaria frequentia aliqua. Et id Galienus notasse videtur in verbis illis ex eo allegatis super prima regula. vt derelinquatur proportio spissitudinis id est frequentie fm exteriorem quietē scilicet illa que est post diastolen in febre ephimera. Quinta regula est. cuz ambiguus fit tibi pulsus quia scilicet diuersificatur a communi pulsu ephimerarum propter aliquas causas alias a febre: ꝛ specialiter cum tibi ambigua est constrictio pulsus quam pauci percipiunt nisi expertissimi seu viuacissimi in actu tangendi: tunc recursum habeas ad anhelitum. Et attētus esto circa ipsius motus fm hanc regulam. Si motus dilatationis anhelit⁹ maioz ꝛ velocioz fuerit motu sue constrictionis signuz est ephimere: ꝛ q̄ calor cordis ꝛ arteriaruz plus indigent euentationis refrigerio q̄ expulsione malorum vaporum. Cuius contrariuz in febribus putridis contingere solet. ¶ Attende q̄ quia motus anhelitus est manifestioz ꝛ maxime motus constrictionis eius neq̄z tam frequenter neq̄z tam faciliter alteratur ab extrinsecis vt frigidis stipticis ꝛ desiccantibus sicut motus pulsus. ideo latente vel ambiguas facta dispositione pulsus nos instruit vt ad dispositionem anhelitus recurramus qua certiozemur. Sexta regula est. in corpore patiente ephimeram pulsus statum redit post eradicationem ephimere ad dispositionem suam naturalem: ita q̄ est mundus a vestigijs febris. ꝛ illud est bonum signum: quo significatur ex toto cessasse febrem ꝛ non esse redituram. Juxta id galieni libro de febribus ad glauconem capitulo quarto. Motus arteriarum in hac per omnia simlatur ei qui sanorum est: cum nulla aliarum febriū ad id quod fm naturam reuertatur: neq̄z si multum tempus intermedium primi finis ꝛ secūdi principij fuerit: sicut in tertianis ꝛ quartanis: ꝛ in illis semper remanet febris signum. In ephimeris vero totum deletur paroxismo cessante. ¶ In quarta particula resumit equialenter quod pri⁹ dixerat vt vehementius memorie imprimat. ꝛ dicit primo. Scias omnino q̄ quotienscunq̄z in febricitante pulsus est bonus ꝛ vrina bona sine dubio indicant q̄ febris ipsius est ephimera. quia putride ꝛ ethice semper distrahunt pulsum aut vrinam aut ambos simul a naturalitate. Et id intendebat in prima particula partis istius: nec est differētia huius ab illa nisi q̄ vbi dicitur hic vrina bona: dicitur ibi digesta. ꝛ vbi dicitur hic quotiens: dicit ibi in primo die. Secundo dicit. Et quando non sunt pulsus ꝛ vrina boni supple: non oportet vt non sit febris ephimera. Nā

UVA. BHSC. IyR_028

in ephimera sepe est tinctura excessiua: quandoq; ex parte febris in se q̃ inflammat vrinã: & hanc reddit igneã. & quandoq; ex causa ei⁹ vt in ephimera ex fame aut dolore. nã fames & dolor tingunt vrinam. Quandoq; etiã in ephimera pulsus est diuersus & debilis & paruus: vt in ephimera ex syncopi & in ephimera ex angustia.

d Et de ill' tc. In hac parte quarta p̃mo agit de signis ephimere sumptis a tempore principij ipsius. Secũdo de sũptis a tempore augmenti ibi [Et fit augmentum] Tertio de sumptis a statu ipsi⁹ & ab inflammatione & dolore: ibi [Et neq; associantur] Quarto a modo sue declinationis ibi [Et plurimuz] ¶ In prima particula dicit q̃ p̃n cipiũ ephimere ẽ facile & leue ad sustinẽdũ. Quia i eo nullũ malũ ãt molestũ supuenit accidens neq; rigoris neq; frigoris neq; horripilatõnis neq; doloris neq; debilitatis neq; ardoris male tolerabilis immo soluz calor parũ adauctus suauis & nõ mordax. Et istud tempus modicũ seu breue ẽ: & mox aduenit calori augmentũ. Juxta id alexandri tertio practice capitulo primo. Tactu igitur sic cognoscũtur ephimere q̃ mox in principio & augmentũ fit sicut in balneo vapor vel calor accedit. Et ratio hui⁹ est. qm̃ spũs in quo fundant̃ sunt aptissimi inflãmari ꝓpter subtilitatẽ sue substantie occurrẽte cã sicut stipula sicca a modico igne. & calor innatus nõ suffocatur a materia ephimere vt in humoralib⁹ febrib⁹ & precipue in interpolatis. ¶ In secũda dicit q̃ ephimere augmentũ seu tp̃s augmẽti nõ excedit tp̃us duarũ horarũ. Cui⁹ ratio est subtilitas spirit⁹ in quo fundatur & promptitudo ei⁹ ad inflãmationẽ. vnde cito in eo puenit ad summũ inflãmatio. ¶ In tertia tangit quattuor signa febris ephimere sumpta a statu eius. Primũ est. accidentia vehemẽtia nõ associant eam in statu ipsi⁹ nec in eo accidũt accidẽtia praua ex inquietudinib⁹ & vigilijs & alienatione mentis & angustijs & syncopib⁹. Quia tũc natura nõ mouet cretice sicut in putridis materiã aliquam cui⁹ fuligines excitare possint dicta accidentia: neq; febris ardor tũc exandescit. Et si natura tunc aliquid moueat ad expulsionem: illud est vapor aut spiritus ignitus: qui facile cedit nature impellenti ad exteriora. Secũdũ est. q̃ ebullitio caloris in ephimera non est fortis neq; vehemẽs hora status eius. & a fortiori neq; alijs horis propterea q̃ fit in substantia subtili aerea rara vaporosa: que non est capax incendij tenacis & permanentis ac fortiter uentis sicut ignis flamme remissius vrit igne carbonis. Tertium est. q̃ pauci in ephimera dolores cõtingunt etiam in statu: quia calor eius nõ acutus mordax sed suauis humidus hebes & dulcis est. nec materia ei⁹ soluit continuum: cum libere transeat subtilis existens per poros membrorum. neutra igitur causa doloris in ea est. Quartum signum est q̃ si dolor capitis aut ali⁹ dolor cũ ephimera fuerit siue in statu ei⁹ siue horis alijs non fit permansiuus nec inseparabilis post eradicationem febris. immo cito cessat. et hoc est signum q̃ hec febris est ephimera. Jn habentibus enim rarum et debile cerebrum de facili in ephimera dolet, caput propter euaporationem quam calor febrilis in humoribus facit [tendẽtem ad cerebrum sui leuitate: vnde dolet cerebrum dolore leui & transitorio: qualis est dolor ex potu vini fortis & fumosi: vel ex comestione cepa-

¶ In quarta dicit primo q̃ ephimere febres declinant vt plurimum & eradicantur per sudorem suauem vel humorositatem id est euaporationem similem sudori humoroso modesto & naturali Quia quod educitur in terminatione ephimere non est humor peccãs: immo spiritus vaporosi ignitiz: qui sibi associãt in exitu suo roridas membrorum humiditates. Secundo dicit: q̃ nõ est excessus seu superfluitas in q̃titate sudoris illius per quem terminatur ephimera febris: immo vt non sit ephimera. Multotiens enim est in ea tinctura et pulsus diuersus et debilis et paruus. Et e de illis que significant q̃ ipsa est febris ephimera est vt sit principiũ eius facile & leue. ¶ Et sit augmentum eius nõ addens super duas horas. ¶ Et neq; associantur statui accidentia vehementia: & vt non accidant in eo accidentia praua. Et nõ fiat in ea ebullitio caloris vehemens. Et minorantur cum ea dolores. Q̃ si cum ea dolor fuerit capitis aut dolor ali⁹ non sit fixus inseparabilis post eradicationem eius. & hoc quidez significat q̃ ipsa est ephimera. ¶ Et plurimum quidem eradicatõnis eius fit per sudorem & humorositatem similem sudori naturali humoso: & non sit vehemens superfluitas in quãtitate sua

proximus est in quãtitate naturali sudori sicut & eidẽ in qualitate proximus existit: vt in caliditate sapore & odore. quia in causa non est sudoris illius excessus humorum qui sudorem faciat exuberare. Tertio dicẽ q̃ si in febre aliqua sudor plurim⁹ exuberauit: tunc febris illa non est ephimera: immo humoralis: nisi ephimera et plectonia fit vel cum plectonia complicata fuerit.

immo approximat sudori naturali i quantitate sua: sicut est proximus ei in qualitate sua. Si autez videris sudorem plurimuz: tunc febris erit nõ ephimera. Et e ex eis quibus ephimera experitur est vt ingrediat balneum habens eam. Cuncq; mora fecerit euenire i eo quasi horripilationem non consuetam: scitur q̃ febris est putredinis. Et egrediatur habẽs eam ex balneo ilico: & si nihil alterat a dispositione sua tũc febris est ephi-

¶ De ꝑmutatiõe febris ephimere ad febres alias. Cap'm. VII.

Um expedit vt pa-
c tiens ephimerã febrẽ cibet: & errat medic⁹ sup eũ & nõ cibat ip̃m: permutat febris in corporibus cholericis ad ethicam incendentez.

Modum predictum declinationis ephimere cum sudore p̃memorat galienus p̃mo de differentijs febrium capitulo nono dicẽs Sed optimuz demum & certissimuz est talium febrium quod ẽ proprium simul & inseparabile signũ sicut demũ est declinatio cuz sudore vel humiditate vel koilino demum cũ vapore aliquo benigno fiens finali in febricitatione succedente ipsi febri. Et rursus ad idẽ aut capitulo quarto libri de febribus ad glauconem. Jn ephimeris vero totum deletur paroxismo cessante. Pluribus vero ipsorum & humectationes est autem & quibus sudores superapparent benigni aut omnino velut vapor quidam multus ex profundo de-
e Et ex eis quibus. Jn hac parte quinta docet ex- (fertur. periri de febre aliqua si ephimera est aut non dicit primo q̃ de experimentis quibus id cognoscitur est vt febricitãs subintret balneum: & si mora ipsius in balneo fecerit vt horripilatio non consueta superueniat ei scitur ex illo q̃ putrida est febris. Et id intelligas si balneum illud moderate fuerit caliditatis: ita q̃ non veniat horripilatio ex feruore balnei nec ex frigore eius: sed ex humore aliquo putrido commoto a calore balnei: cuius fuligo subcute retenta vel superfusa sensibilibus membris horrorẽ inducit seu horripilationẽ. Secõ dicit q̃ modũ ꝑsilij q̃ febricitãs ex balneo sentiẽs horripilationẽ ꝑtin⁹ a balneo egrediat. qz balneũ vehementer nocet in putridis febrib⁹ & specialiter in principio harũ. qz putredinẽ plurimũ augmentat & cũ bono hũore malignos p̃miscet. Tertio dicit q̃ si febricitans p̃ morã in balneo in nullo alteret a dispositiõe sua versus deteri⁹: immo ex hoc poti⁹ alleuiet signũ est q̃ febris est ephimera. Quia tunc balneũ suauit resoluit spũs ignitos q̃ sũt cã febris. Juxta id gal. libro de tpib⁹ ad glauconẽ capto quarto. Et si balneatis q̃dẽ ipis horror aliq̃s insolit⁹ nõ molestet: neq; aliq̃ alia indelectatio. & si post balneũ deinceps bona tolerãtia maneat securi⁹ ia de ephimera supple: vtiq; nutries cos & vinũ dabis intrepide bibere. Et auerroys quarto colliget. c. 27. in verbo alieno ait. Et dicũt q̃ qñ patiẽs intrat balneũ & horripilationẽ nõ sentit q̃ tũc est ephimera. Hec signa ephimere in generali sic metrice collegi. Causa chimosa: rigor mersi: pulsus: calor: algor. Desunt ephimere: torpor somnietasq;. Estq; calor similis vino vel labore calentis. Principiũ facile vix anguia duas habet horas. Lasiu⁹ absq; malis stat⁹ est fixusq; dolore. Et naturali transit sudore suaui. Arsis magna cita modicũ fort̃ thesis equa. Sana fit vrina nec horripilatio tina.

¶ De permutatõne febris ephimere ad febres alias. Cap. VII.

Cm expedit tc. Jn hoc capto p̃mo agit de ꝑmutatione
c ephimere ad aliã febrẽ cã nõ cibãdi qñ oz egrũ. Secõ cã nõ aptionis porox & rarificatiõis corpis qñ & vbi oz ibi.
a Jn p̃ma pte dicit p̃mo q̃ ephimera febris ꝑ- (Et fiat qñ mutat̃ in corpib⁹ cholericis ad febrẽ ethicã incendentẽ seu inflã-

UVA. BHSC. IyR_028

mantē membra. Vel lege intendentē per t. id est adaugentē calorem ephimere cū medicus errat non cibando infirmū quādo oz quia corpora hec sunt sicca macra parata ethicari: ⁊ dum non cibantur hora oportuna calor naturalis qui in eis est fortis et calor febrilis id modicū humidū qō est in ipsis superflue resoluūt: ⁊ arefit corpus ⁊ figitur i mēbris calor exīneus nō repressus hūido nutrimentali nec prohibit' a resolutione radicalis humidi: quare fit ethica. ¶ Attēde ꝙ olim mos q̄rūdaz medicorum fuit omībus febricitātibus a principio iniungere omnimodam cibi abstinentiā per tres primos dies: vnde multi grauiter infirmabantur. sicut galienus refert octauo de ingenio capło secundo dicens. Vidisti nāqꝫ cuz eramus rome multos ex hoc infirmari: ⁊ hoc ex illoz precepto qui dicunt febricitantēs ad primū diatricū nō debere manducare: ⁊ ob hoc in pessimā febrē ⁊ in molestissimā incidерunt. Et ibi declarat eorū errorē sub exemplo cuiusdā choleríci qui ex oppilatiōe ephimerā habebat: ⁊ eū curauit iubens eū ter balneū ingredi ⁊ cibans eū ptisana lactucis ⁊ piscículis. Et de dictis medicis ibi ait ꝙ peiores sūt spiculatoribus ⁊ homicidis: qm̄ hmōi corpora nō sunt sicut ea que sunt humida. humidis aūt in ephimera febre ieiuniū tribus diebus impositū nō aliud generat nisi ꝙ febris elongatur. Sicca vero si ieiunauerint sicut dixi in acutas febres incidūt: per quas ad ethicaz ducentur: ⁊ ab ethica in ptisim. Qz si os stomachi leue sit in passione cā qua syncopis generatur febrē habebūt. Hec galienus ibi ⁊ alia multa dicit ad confusionē ⁊ irrisionē dictoꝝ medicoꝝ. Secūdo dicit hic princeps ꝙ ephimera febris in corporibus carnosis permutatur ad febrē sinochā sine putredine cum medicus errat nō cibando infirmū quando oportet. ¶ Contra. statim ex galieno allegatū est ꝙ humidis in ephimera febre ieiuniū tribus diebus impositū nō aliud generat nisi ꝙ febris elongatur. nō ergo facit de ephimera sinochā. Itē corpora carnosa sunt vt plurimū plectorica: vel saltē in humiditate superabundātia. ieiuniū vero plectoriā corrigit ⁊ excessum humiditatis. quia deficiente cibo natura occupatur in cōuersione superflui sanguinis ad nutritionē corporis: ⁊ in resolutione superflue humiditatis. ¶ Ad primū dic ꝙ galienus ex verbis illis īuere voluit ꝙ ieiuniū minus nocet humidis corporib' ephimerā passis ꝙ cholericis. nō tamē negauit eoz ephimerā ex ieiunio preoz gatam nimio cōuerti posse in febrē humoralē. Vel dic ꝙ galien' ibi ⁊ princeps hic de ephimera intendūt ex oppilatiōe porozꝝ cutis in carnoso corpore: a quo si tollatur oppilatio ⁊ eger obseruet ieiuniū nimiū: ex hoc ephimera prolōgabitur noua ad ephimerā succrescente causa. puta fame nimia qua calor acuitur ⁊ inflāmat spiritus. Qz si nō soluatur oppilatio neqꝫ quādo oportet ministretur cibus calor inflāmatus vapores plurimos a sanguine dissoluet nō habentes exitū propter porozꝝ oppilationē: ⁊ sic intumescet inflāmatus sanguis ⁊ sinochā faciet. Ad secundū dic ꝙ ieiuniuz cū moderam ie plectoriā corrigēs ⁊ hūiditates superfluētes nō est id de quo galien' intēdit neqꝫ princeps hic: sz superfluū. Tertio dicit ꝙ fortasse p nō cibare egrū qñ oz ephimera febris ad sinochā vertit putredinalē in carnoso corpe. Vel expone si vis largi' hūc passum ꝙ ephimera siue in cholericis siue in sanguineis forte cōuertit ex ieiunio nimio in putridā febrē vel sanguineā vel cholericā. Et maxīe istud fit in ephimeris ex oppilatiōe. tū qz calor ne qꝫ extrane' neqꝫ natural' satis euentat. tū qz sanguis ⁊ alij humores spiraculo carēt fuliginū suarū q̄ sunt cause maxime putrefa

b Jn scōa pte dicit ꝙ sicut ex nō cibare egrū qñ oz (ctionis, ephimera febris ad aliquā aliā ꝺuertit febrē: sic' qñ oz iuuare natura in apiendo poros oppilatos ⁊ rarificādo corp' ⁊ illud nō fit imo negligit calor extrane' inflāmat in hūoꝛib' in corpe retentis

re ad febres alias. Capitulum. VIII

Jgnificatio ipsius ē

ſ ꝙ ipsa declinat absqꝫ sudore: aut humorositate: aūt cū sudore absqꝫ mundificatione per sudorem. Et est declinatio lōga difficilis Et absqꝫ mūdificatione pulsus. Jmmo remanet dolor capitis si fuerit. Et hoc totū significat pmutationez ad febrē putrefactōis hūoris āt ethi

inflāmatiōe ei' grad' seu roboris. qō cū fortitudie ⁊ excessu calefacit humores ⁊ ei' roboris qō sufficit hūores putrefacere sua distēperātia ⁊ malignitate. Jbi enī ꝺ currūt plene ⁊ pfecte pater ⁊ mater ac etiā nutrix putrefactiōis. Pater quidē calor extrane'. mater vo plurima hūiditas taz hūoralis ꝙ vaporosa recluſa interi'. Nutrit aūt trāspiratio, phibita seu defect' cuētationis tā caloris ꝙ hūiditatis. Jux id gal. ꝑmo de differētijs febriū capło. ſ. Scōm oppilatiōes deniqꝫ poroz ⁊ obstructiones hūoz febriūt 'aialia ea q̄ ex putredine est febris. Velocissime em̄ putrefiūt oia q̄ cūqꝫ sūt calida ⁊ humida: ⁊ multa fm calidam regionē. maxime nisi patiant trāspirationē simul ⁊ refrigerationē. ¶ Sz q̄ret hic aliqs cū sint plures alie cause ꝺuersionis ephimere ad alias febres: quare hic nō expressit nisi tm̄ duas. Dic ꝙ has duas q̄s ipse hic exprimit singulas alias subintelligi voluit. Sub fame em̄ oēs supigmētes ⁊ desiccātes q̄ ad ethicā parāt intelligēde sunt vt labor nimi': statio ad solē vehementer calidū: stuphe sicce ardentes: ira vehemēs: cibi: pot': pharmaca fortiter siccātes ⁊ inflāmantes'. Sz sub porozꝝ oppilatiōe et densitate toti' corpis oēs cause veniūt itelligēde p quas tredo humorib' inferī. vt cibi pot' ⁊ medicie oppilātes: aer fetid' vaporosus calidus ⁊ hūid' inspirat': cibi de facili putrescibiles vt lac ⁊ oua: fructus recētes mustū sicera ceraseriū dū adhuc ebullīūt ⁊ nōdū fecerūt residētiā. ¶ Attende ꝑmo ꝙ ephimere febres raro ꝺuertunt ad febres ethicas nō interueniente specie aliqua febris hūoralis ꝓpter humores aptiores esse mēbris ad inflāmationē: ꝓpterea ꝙ sunt subtilioris substātie ⁊ passibilioris. Et id satis innuūt vba hec galleni pri' allegata. Sicca vo si ieiunauerint' in acutas febres incidūt p quas ad ethicā ducent'. Possibile tn̄ ē ex aptitudie vehemēti corpis ad ethicā ex ephimera sola sine alia febre corp' ethicari. Jux id auēzoar trac. 24. theisir. c. 9. Hec febris sez ethica vt in plurib' nō arripit p se ꝓncipal'r: ꝺz sequit aliquā febriū chronicaruz q̄ exiccāt corp' ⁊ dissipāt illud a sui hūiditate: ⁊ est ipse calor ⁊ siccitas in suis mēbris radicalib'. Et aliqn̄ sequit post febrē dici qñ fuerit aptitudo in corpe ⁊ cōplexiōe ipam generare: ⁊ maxime in ſba cordis. ¶ Attē de scōo ꝙ ephimera febris nō solū ꝺuertit ad febres ethicas ⁊ ad febres acutas cholericas ⁊ sanguineas: imo etiā interdū ad quotidianas ⁊ q̄rtanas febres. Jux id auēzoar tractatu nūc dicto. c. 3. Et possibile ē trāsferri hāc febrē ad febrē phlegmaticā fm dispositionē corpis. Et rursus ibi. c. 5. ait. Et possibile est hāc febrē ephimerā trāsferri in illo q̄ est melā cholicus ad febrem quartanam.

¶ De signis pmutatiōis ephimere ad febres alias. Capitulū. VIII.

Jgnificatio ipsi' ⁊c. Jn hoc capło ꝑmo dat signa gñalia pmutatiōis ephimere ad febres alias. Scōo signa specialia pmutationis ephimere ad ethicā: ibi [Qz si ad ethicā] Tertio signa specialia pmutatiōis ei' ad sinochā sine putredie: ibi [Et qñ pmutat] Quarto signa specialia pmutatōis ei' ad febres putridas: ibi [Et qñ pmutat ad a Jn ꝑma pte ꝑmo dat q̄nqꝫ signa gñalia pmutatōis ephi (febres] mere ad alias febres. Primū est ꝙ declinatio ipsi' nō fit cū sudore sicut fieri solet in ephimera salua cito pmutabili ad sanitatē. Qz carentia sudoris significat ꝙ igniti spūs nō resoluunt: ꝺz interi' remanent inflāmaturi hūores aut mēbra. Secūdū signū ē ꝙ si ipa declinet cū sudore aliq̄ p illū sudorē nō mūdificat' patiēs a febre: ꝺz remanet calid' ⁊ inflāmat'. Per qō designat ꝙ igniti spūs nō resoluunt plene cū sudore: vel ꝙ reliq̄rūt vestigiū aliqō extranei caloris in mēbris solidis aut i hūoꝛib'. Tertiū ē ꝙ ipsi' declinatio, plita ē ⁊ difficil. Prolixa q̄dē ppt ipressionē extranei caloris: quā spūs igniti fecerūt in mēbris aut hūoꝛib'. Difficil' autē tā in sanatiōe, ppt dictā cām ꝙ in tolerantia ppt defectū emūdatiōis extranei caloris. Quartū signū est. ꝙ in ipa pulsus nō mūdificat ab indicio febris: imo aliq̄d remanet i ipsi' motu de velocitate vel freq̄ntia quo significat ephimerā ex toto non abijsse: ꝺz ipressisse vestigia ipsi' hūoꝛib' aut mēbris. Quitū ē. ꝙ i declinatiōe ei' nō plene cessat dolor capitis si ipse ꝓfuerit. Illā cōiter fit ex euaporatiōe seu effumatiōe copiosa hūoꝝ ad caput ppt ebullitionē quā facit i eis calor extrane': q̄ pseuerat i pmutatōe febris ephimere ad alias febres. Scōo dicit ꝙ b totū. i. oia hec q̄nqꝫ sī-

UVA. BHSC. IyR_028

gna significant ꝓmutationē ephimere ad febrē putridā vel ad ethicā febrē. Tertio dicit ꝙ ephimera febris permutabit ad ethicā si cause ei⁹ vehementes fuerint tā ex parte agentis ꝙ ex parte passi. Et agente quidē puta ꝙ sit cito ⁊ vehementer siccās ⁊ inflāmans. Et passo vero ꝙ sit siccū rarū citissime inflāmabile. Aut si prolongetur mora eius scz ephimere vel putride febris ad quā conuertitur. Deficcat em̄ processu temporis radicale humidū cordis ⁊ mē bror: ⁊ figit i eis habitū caloris qui ethica dicitur.

b Jn secūda parte dat q̄ttuor signa specifica ⁊ vnū confusum permutationis ephimere ad ethicā. Primū est. ꝙ arterie ad tactū valde calide sentiuntur Quia cor a quo arterie prodeunt vehementer inflāmatū ē ⁊ sui calorē copiosissime arteriis influit tam ex parte ethice q̄ ephimere trāsmittendo eis ⁊ ardentē sanguinē ⁊ ardentes spūs. Secundū est. ꝙ videbis febrē similē id est calidā valde ꝓpter concursum duarū febrū. Vel similē id est fixā ⁊ habituatā equaliter diffusam per oēs partes non habentē typū nec additiones ⁊ remissiones nisi ex parte cibi: sicut dicetur in signo sequēti. Per hec em̄ significatur febris nō esse humoralis. qz quecunq; talis est mala cōplexio diuersa: sed ꝙ ipa habitū iā acquisiuit ⁊ in mēbris solidis iā fixa coheret. Tertiū est ꝙ mēbra oia magis calefiūt ⁊ inflāmant sup repletionē. s. hora diffusiōis nutrimēti sup ea: ⁊ hora acceptiōis cibi. Dēbra em̄ arida sūt veluti calx que quieta manēs in suo calore quodāmō sopit ⁊ manet equalis ⁊ irrorata aqua statim incendit ⁊ flāmā emittit. Et id iō fit tā i calce q̄ i ethicis. qz calor arid⁹ habituat irrorat⁹ humido ad actū reducit ⁊ irritat⁹ cōtrario ip⁹ auct⁹ excandescit. Quartū est ꝙ pulsus in hac ephimera permanet equalis dur⁹ ⁊ paru⁹. Equalis q̄dē: qz febris ipa facta ē equalis nō minuēs aut addēs nisi in hora illa qua mēbra cibant. Dur⁹ aūt ꝓpter arteriarū ariditatē. Paru⁹ vero ꝓpter duriciē ⁊ corrugationē arteriaz a siccitate quib⁹ phibent in altū ⁊ latū libere extendi. Quintū ꝓfusum ē. ꝙ in ephimera que in ethicā transit reliqua apparēt ethice signa q̄ scripta sunt infra tractatu tertio capło p̄mo isti⁹ prime fen. Et qz hec pl⁹ attinent illi tractatui breuiter hic ptransim⁹ ⁊ lati⁹ sup his ibi loquemur.

c Jn tertia pte dat tria signa ꝓmutatiōis ephimere ad febrē synochā sine putredine. Primū est repletio ex sanguis multitudine: quā medici volent plectoriā vocare: q̄ signū ⁊ cā est synoche febris: quaz cū ephimera ebullire fecerit ⁊ intumescere i inflāmāt cor ⁊ oia mēbra febre hūorali ⁊ intumescūt ac si inflata essent ⁊ phlegmonosa. Secundum signū est additiones seu excrescentie extranee caliditatis supra mensurā illi⁹ caloris q̄ inueniri solet in ephimeris. calor em̄ synoche longe fortior est calore ephimere ⁊ magis ꝺtristans. qz in grossiori ⁊ stabiliori iba fundat. Tertium est inflāmatio faciei. tū ex ebullitiōe sanguis in ea. tū ex multitudine vapor sanguineoz ꝺfluentiū ad hanc ab inferioribus: quos abūde suscipit sua raritate: ita vt videat inflāmata tumida ficut viri facies q̄ erit ex studo Jn ārta dat q̄nq; signa (phis vehemēter calidis aut balneo siti. ꝓmutatiōis ephimere ad febrē putridā. Primū est appitio horripilationis si ꝺuertat ad putridā interpolatā ꝓpter effusionē hūoris mali vel fuliginis ei⁹ sup mēbra sensibilia cuti ꝓpinqua. Qz si ꝓmutet ad ꝺtinuā putridā horripilatio nō appet: sz exacerbatiōes ⁊ remissiōes ꝑm naturā humoris q̄ putrefit. vt si phlegma fuerit quotidie: si cholera de tertio i tertiū: si melancholia de quarto in quartum. Et si putruerit sanguis ⁊ maneat sub forma sanguis exacerbationib⁹ carebit. sz si ꝓmutet a forma sanguinis ita vt subtile ei⁹ in cholerā trāseat ⁊ grossum in melancholiā exacerbationes cholere vt plurimū habebit ⁊ tertiane motū. eo ꝙ cholera putredini patior est q̄ melācholia. Secūdū ē diuersitas pulsus tpe horripilatiōis ⁊ puitas ei⁹ ac coartatio seu oppressio codez tpe. Diuersitas q̄dē ꝓpter diuersitatē dispositiōis corpis hora horripilatiōis in caliditate ⁊ frigore. Paruitas vo tūc cū coartatiōe ꝓpter retractionē caloris ad interiora. Est ⁊ alia pulsus diuersitas in febre hac tpe caloris in hoc ꝙ sistole magnificat sup diastolē ꝓpterea ꝙ putrefactio facit vt necessitas expulsiōis fuliginū putredialiū sit maior q̄ necessitas euēratiōis caloris. Tertiū ē caliditas ficca mordicatiua quā ⁊ i se ipo sentit ifirm⁹ ⁊ etiā medic⁹ manu tāgēs Mā putride febris calor non est suauis sicut ephimere: sed acut⁹ mordax sic⁹ ⁊ ardēs ex fuliginibus in corde inflāmatis ⁊ i arteriis ac declinantib⁹ ad nām cineris. Quartū ē vehemētia accidentiū vt sin tomatuz sicut āgustia: dolor capitis: iquietudo vigilie nimie ex effumatiōe putrescentis hūoris ad cor ⁊ ad caput nausea aut vomit⁹ casus appetit⁹ anhelit⁹ oppressus ex siti cā. Quintū signoz tractū ab vrina ē. Et est ꝙ fortasse digestio remanet in vrina putride ꝑm sam: sic ꝙ manet media inter grossitiem ⁊ subtilitatē sicut ipsa erat tpe ephimere. Et illō ē dū in putrida q̄ ex ephimera fit nō ē oppilatio descēdere phibēs cū vrina hūorē p quē ispissat aq̄sitas ip⁹ necz diuertit ꝑm oī hūor a vijs vrine ꝓpter porisimū putride febris vsus loca alia. Et i plib⁹ putridis febrib⁹ ex ephimera facti nō appet i ea. s. vrina digestio alīq̄: nec i hypostasi nec i sba i pncipio baz eis obstātib⁹ idigestione māc putride ⁊ diuersione ipsi⁹ ad alia vt oppilatōe viaz vrine

¶ De curatiōib⁹ febris ephimere ꝑm modū vt̄em. Cap̄m. IX.

Mōib⁹ specieb⁹ ⁊c. Jn h cap̄lo p⁹ agit de gñali cura ephimere p cibū. Scdo p potū aq̄: ibi [Et aq̄ q̄dē] Tertio per balneū ⁊ embrocationē ibi [Et ocedit eis balneū] Quarto p fricationē ibi [Et i acutioze] Quito p euacuationē ibi [Eua

a Jn p⁹ pte q̄ est pens tert⁹ dat ser regulas cur (cuatiōe aūt] ca cibationē ephimerā patiētiū. Pma ē. dādi sūt cibi euchimi seu boni nutrimēti ⁊ facil⁹ digestiōis oīb⁹ patiētib⁹ ephimerā. Euchimi q̄dē ne corrūpāt extraneo calore: ⁊ de ephimera febre putridā faciāt: sz vtutē fuēt: ⁊ ptes corpis resolutas repēt ⁊ mēbra phibeāt supflue siccari. Facil⁹ vo digestiōis sint: qz oīs febriēs ephimera ē eger: ⁊ eger ē lef⁹ ⁊ debilitat⁹ i vtute ip⁹ q̄ digerit cibos: q̄re ñ bñ fert cibaria grossa difficilia digeri. Sint g̃ euchimia ⁊ facil⁹ digestiōis vt aq̄ pisoz: poz ta ex lactuc⁹ hordeatū amigdalatuz. aq̄ pulli cū lactuc⁹ vl⁹ succo arēgie ifrigidata. Jux id gal⁹. 8. megateg ni. c. 4. Sz vl⁹ i hoz febriciātiū cibariis vt sint digestibilia bonicz sāguīs gñatiua oz nos studere. Scōa ē. Decidit q̄busdā ephimeric⁹ deliciari seu voluptuari i cibatōe sal⁹ abūdāti ex cibis mūdis ꝺtis febrīl⁹ cāe ip⁹. Prio q̄dē i ephimera ex labore vt abūde plaborē resoluta suffici ent restaurent: ⁊ spūs ex cibis sūpt renouēt. Jux id gal⁹. lib. 8 febrib⁹ ad glauco. c. 6. Comedere aūt cos q̄ i laborib⁹ febriciūt cōperit mltos cibos. Et rurs⁹ ibi ait. Eos vo q̄ i laborib⁹ q̄cūq; digerere bñ possunt iube cōedere: digestiones solā obseruātes. i. attēdentes ꝙ nō pl⁹ cōedāt q̄ digerē possunt. Scōo i ephimera ex āgustia. Voluptuatio em̄ i cibis gūis remittit placat demulcet āt tollit vehemētiā āgustie. Tertio i ephimera ex fame: cui recte opponit delectari i cibis ad sufficiētiā. Octo i ephimer⁹ choleri coz mltū abūdātiū i cholera rubea: q̄ nisi cibēt g̃to ⁊ bono cibo vl⁹ inflāmabit cor: cholera ꝓpt abūdātiā q̄ acuit hūores ⁊ augebit febris vl⁹ cholera pfluet ad os stōachi ꝓna ascēdere sua leuitate ⁊ syncopi induceret vl⁹ mēbra arefier ⁊ ethicabūt. Oēs igit⁹ di⁹ febriciātēt ꝓmittēdi sūt i cibis voluptuari. ¶ Contra, cib⁹ quē accipiūt febriciātes sanis ē vt̄: infirmis vo morb⁹:

UVA. BHSC. IyR_028

amphorismor septima. Item nō pura corpora ꝙtum cunq; magis nutrices: magis ledes: amphorismor secūda. Corpora igit in q̄bus abundant cholerici humores ⁊ ephimerā habēt nō debēt in cibis deliciari. Ell̄ galienus in cōmento ait. Cibi subeūtes corpora nō prius mūdificata a malis humoribus corrūpunt quor ꝙtitas necesse est vt augmētetur: ⁊ qualitas non mutetur. ¶ Ad primuz dic si vis cū galieno in cōmēto ꝙ ille amphorismus nō est hypocratis Ait em̄ ibi galien⁹. Sermo iste lōge est ab hypocrate Deceptus ergo fuit q̄ cibū virtutē sanis: infirmis vo morbū dixit esse. Cibus em̄ nō est vtus sanis: sed virtutē sanis facit: nec morbus infirmis sed morbū agit. hec galienus. Vel dic ꝙ suppositō ꝙ ille amphorismus p vo habeat iurta intellectū p galienū in p̄senti exp̄ssum: intelligēdus est de cibo dato sub ꝙtitate aut q̄litate aut hora aut ordine nō q̄uenīēte egro. Ad scām dic ꝙ hypocras intēdit nō pura corpa nō debere nutriri cibis puris facilis corruptiōis nisi p̄purgent: maxime si in stomacho putridos aliquos habeāt humores: sed nutriri p̄nt ante purgationē cibo medicinali reprimēte corruptionē ⁊ cōseruante virtutem: quales sunt p̄noiati. Tertia est. Ille ephimericus qui cōquerit a principio ephimere se pati horripilationē deglutiat cibū. s. panē infusum in aqua vel ter in ea lotū cū pauco vino. vt vinū det aque refrigeranti penetrationē ⁊ adaptet panē digestioni. Talis em̄ qui in ephimera sentit horripilationē: p̄sumit in humoribus choleri cis abundare quor fuligines eleuate ad cutē horripilāt eā. Iste itaq; cibus tria cōmoda p̄stat. Primo febrē reprimit. Scdo refrenat cholere acumē. Tertio cōseruat virtutē infirmi. Quarta regula est. Isti cibant in p̄ncipio febris. i. oēs q̄ ephicrā h̄nt ex labore angustia aut fame: ⁊ in q̄bus abūdat cholera p̄ma ⁊ q̄ horripilant a p̄ncipio cibari debēt i p̄ncipio febr⁹ cibo frigido ⁊ hūido eu chimo facilis digestiōis. Qz p hūc vt resistit cāe q̄ febrē iprimit vt sanat febris vel p̄hibet qō ex hac timet: vt cōuersio eius ad putridam febrē vel ad febrē ethicā. Quinta regula est. p̄hibet quibus dā ephimerā patiētibus deliciari in cibo: ⁊ nitunt medici vt i eis fiat subtiliatio diete vel subtiliatio humor aut rarificatio membror p abstinentiā. Primo q̄dē in patiētibus ephimerā ex oppilatiōe vt natura nō distracta a cibo intēdat digestiōi ⁊ subtiliationi grossor humor oppilātium: ⁊ sic cām auferat ephimere febris. Scdo in patiētibus ephimerā ex soliditate mēbror p̄hibēte resolutionē vapor ⁊ fuliginū. Abstinētia em̄ in his calorē acuit: ⁊ supra humidū eleuat: vnde poros apit ⁊ mēbra rarificat ⁊ cā tollit ephimere inductrix. Tertio in patiētibus ephimerā ex apostemate vt natura reddat attentior in resolutiōe aut maturatiōe materie ipsius. Sexta regula est. melius est in ephimera vt differat cibatio vsq; ad declinationē febris p̄terq̄ in casibus prius exceptis. s. in ephimeris ex labore angustia aut fame aut cū multa cholera. Causa regule est q̄m ephimera est brevissima febriū die vnico durans: quare nō timet de casu virtutis vel diminutiōe vehemēti ipsius ex abstinētia: imo p̄p̄ eā natura occupat in resolutiōe caloris extranei cū sudore suaui aut vaporatōe veluti rorida: et melius digerit assumptos cibos in declinatiōe q̄m in p̄ncipio cremēto vel statu. eo ꝙ in hora declinatiōis calor extrancus iam dispersus est ad exteriora ⁊ decrelinąt loca cōmuniū digestionuz: sed in p̄ncipio cremento ⁊ statu adhuc ipse insidet interioribus et disponit cibos ad corruptionē.

Et qui cōquerit se pati horripilationē in principio deglutiat cibuz infusum i aqua ⁊ vino vt sit magis penetrans. Et isti quidē cibantur etiaz in principio febris. Et quibusdā phibetur deliciari in eo ⁊ nitunt in eis vt fiat subtiliatio sicut in patiēte ex oppilatione ⁊ soliditate ⁊ apostemate. Et[b] aqua quidez frigida oportet vt nō phibeat in p̄n

b Et aqua quidē. In hac p̄te scda dat duas regulas de potu aq̄ frig ide in ephimera. Prima est. potus aq̄ frigide nō est phibendus in p̄ncipio ephimere. Cuius rō est. Qā virtus est fortis i p̄ncipio eius: imo in ipsa tota tolerare potēs aq̄ frigide potū: q̄re nō timet debilitas eius ex potu ipsi⁹. Et aq̄ frigida in potu accepta

cipio rei. q̄m virtus est fortis: quare nō timet debilitas eius: ⁊ est melior cura i infrigidādo. Nez si fuerit illic debilitas in visceribus ⁊ febris iam extenditur aut fuerit vehemēs: tunc melius est vt de ea nō multum sumatur. Et[c] cōceditur eis balneum cuz eor paroxismus cōsumitur in febribus ephimeris propter accidentia de quibus est humectatio ⁊ de q̄bus ē sudatio ⁊ rarificatio poror ⁊ ō eis est infrigidatio in q̄eta disp̄ositiōe.

est vna de curis efficatiorībus in infrigidāo. q⁹ actu ⁊ potentia fortiter infrigidat ⁊ subtilitate sue substātie velociter penetrat: ⁊ cuaporata ab vtroq; calore naturali. s. ⁊ extraneo sudorē ꝓuocat ⁊ secū ducit vapores ignitos. Hec regla maxime verificat in ꝺsuetis talē aquā bibere: q̄les sunt arabes ⁊ alij de lege machometi: ⁊ de bonis aq̄s subtilibus dulcibus: ⁊ i corpibus nō oppilatis nec debilitatis in pectoralib⁹ aut naturalib⁹ natura calidis ⁊ satis carnosis. In alijs vero ptisana ē tutio vt iuleb simplex aq̄ frigida pura. Iuxt illō galieni. 8. de ingenio. c. 2. Ptisanū ceteris cibis est ꝺuenienti⁹ refrigerat em̄ ⁊ humectat: sitim aufert: neq; qualibet fecē hz q̄ egredi p̄hibelat siue fumosam siue liq̄dā siue siccaz. Scda regla est. si debilitas fuerit i viscerib⁹ patiētiū ephimerā vt i stomacho et intestinis vt ex raritate sue ꝺterture vt ex mala cōplexiōe frigida naturali aut acq̄sita ⁊ febris iā extēdit. i. plōgat vel fit vehemēs: tūc melius est vt de aq̄ frigida nō mlt̄ū sumat. Qā plurimū ex ea sūptū i potu viscera debilia magꝭ debilitat: ⁊ q̄si mortificat inatū calorē vt cibū postea digere nō possit: imo q̄q; ducit ad hydropisim. Extēsio vo seu p̄lōgatio ephimere vt ipsi⁹ vehemētia dat suspitōez ō oppilatōe, p̄hibēte ephierā resolui quā auget ⁊ aggūat aq̄ frigida bibita. Dat etiā suspitōez de cōuersiōe ephimere ad febrē putridā: quā accelerat aq̄ frigida vias oppilādo ⁊ calorē inatū debilitādo: sic ꝙ hūorib⁹ dñari non pōt nec sufficit eos regē. ¶ Attēde p̄mo ꝙ si ephimeric⁹ debiliū viscez aquā frigidā bibat tria obſuāda sūt. Primū ꝙ ex ea nō nisi modicū vna vice det. Scōz ꝙ nō sit vehemēter frigida. Tertiū ꝙ ei paz vini addat vel zuccari rosati vel sirupi rosati. ¶ Attēde scdo ꝙ patiētib⁹ ephimerā vinū aq̄sum debile ꝺueniēt⁹ est aq̄. Iuxt id galieni. 8. ō ingenio. c. 3. De potib⁹ aūt notū est tibi me sup oīb⁹ vinū dedisse aq̄sum p̄m calorē ⁊ vtutē: cū melι⁹ sit ꝙ aq̄. qz digestiuā adiuuat: vrinā ⁊ sudorē ꝓuocat. Hypo. em̄ n solū i ephimera vez etiā in acut largit⁹ est. ¶ Attēde tertio ꝙ h̄ntib⁹ cōplexiōes calidas pot⁹ aq̄ frigide ꝺsulit a galieno ibi tā i sanitate q̄ i ephimera dū mō fuerint assueti i eo: alit nō: nisi i sanitate q̄uis ephimericos etiā nō ꝺsuetos hāc bibere aliq̄n adiuuet. Dit em̄ ibidē. De potu aq̄ frigide volo disputare. Dico q̄ has nās. s. calidas adiuuari ex aq̄ frigida i sanitate tn̄ exntes. In ephimera q̄s nequaq̄ eos, p̄hibem⁹: si tn̄ ea fuerit assueti. Si naūt p̄us sanitati redeāt ephimerici. s. q̄ aquā frigidā bibāt. Qz si ab infantia eā i vsu nō habuerint iubeo ab ea sibi cauere: lz aliq̄n valeat Qō apte videm⁹: qz si aliq̄s p calorē est⁹ ambulauerit ⁊ incēsionē passus fuerit bibēs aquā frigidā cuadet. stomach⁹ etiā ꝓtabit ⁊ aliq̄n stomach⁹ et⁹ cholericā egestionē emittet. Ell̄ mōstrat ꝙ his corpib⁹ aq̄ frigida p̄sit. Idcoq; optime dictū est ōria ōriis curant. hec galienus.

c Et ꝺcedit. In hac p̄te tertia dat sex regl̄as sup balneis ephimericor et vnā sup embrocatiōe. Prima regula est. balneū ꝺcedit ephimerā patiētib⁹ q̄n cōsumit porissimus cor. i. decliat afflictio febris, p̄p accntia. i. vtilitates q̄ ex eo ꝓtingūt. Prima est humectatio gra cui⁹ multū ꝺfert balneū aq̄ calide dulcis i ephimeris ex labord⁹ ⁊ tristicijs ⁊ sollicitudinib⁹ ⁊ vigilijs: q̄bus suplue mēbra desiccata sunt. Scda vtilitas ē sudatio: quā balneū ꝓuocat ⁊ ā aqueū qō tina ꝺ q̄ aereū qō vocat stupha. vnde resoluunt ipūs igniti vna cū vaporibus ⁊ fuliginib⁹ q̄bus mēbra in febre detinebant: ⁊ ita sanat ephimera ex toto. Tertia est rarificatio poror qua tollit densitas mēbror ⁊ poror oppilatio: q̄ interdū sūt cā ephimere febris qua sublata p balneū calidū mēbra rarificans poros aperiēs ⁊ sudare faciens sanat ephimera. Quarta vtilitas est infrigidatio in q̄eta disp̄ositōe. i. tepor ⁊ remissio caloris extranei succedentes egro p vsuz balnei postq̄ quieuerit cōmotio caloris superficialis quā balneū induxit: q̄ cito cessat egro educto a balneo ⁊ eo quiescēte ac sere ducēti ad p̄priā naturā. In frigidatōz vo h̄ac efficit balneū dulcis aq̄ calide duplici mō. Primo q̄dē qz resolvit ipūs ⁊ vapores ignitos q̄. febrē inducebant. Scdo qz aq̄ ps q̄ sepfundavit p poros in corpus q̄escente corpe statim se reducit ad frigiditatē qua mēbra infrigidat. Signāter dicit h in q̄eta disp̄one. qz nō aduenit ifirmo ex balneo infrigidatio dō sc q̄euerit ⁊ balnei calor i eo cessaverit. Sz q̄ret aliq̄s q̄re dicit p̄ceps i p̄n

UVA. BHSC. IyR_028

cipio huius regule balneum cōcedi dum cōsumitur eoꝝ paroxismus: nū quid in tēporibus declinationem p̄cedentibus etiam cōuenit. Videl. q̄ ic p galienū octauo d ingenio capło tertio vbi ait. Sed vos scitis q̄ hmōi febricitātes in primo die secūdo ⁊ tertio: mane quoq; meridie et vespere ⁊ noctu in balneū misissem ⁊ bene euaserūt quarto vel q̄nto die sine macka ad solitū opus exeuntes. Dic q̄ balneū in ephimeris febribus mīstrari dꝫ in declinatiōe: ⁊ nō i p̄ncipio augmēto vel statu. Juꝫ id galieni octauo mega tegni. c.ꝫ. Ueꝝ febre declināte optet eos curari sicut dixīmus cum balneo. Et rursus ibi capło quarto ait. Febre q̄ cessante balneū ingrediant. Et itez ibi. Neq; balneū nisi mitigata febre ingrediat. Jtez rasis decimo almansoris capitulo secūdo cuiq; speciei febris ephimere curā tradens ꝓpriam iubet in qualibet ministrari balneū dū minui incipit seu declinare. Jtez alexander tertio practice capło tertio ait. Sed mox leuigata febre ad balneū vadunt ꝓpter hoc q̄ declinat febris. Nec deest rō q̄ dū ephimera in spīritibus cordis inflāmari incepit deinde augeꝫ ⁊ postea stat febris cordi insidet ⁊ igniti spūs in quibus fundat nōdum tetenderunt ad exteriora. Si igit balneū tunc ministreꝫ fortassis faciet ebullire humores ⁊ disponet eos ad putrefactionē nec attingere poterit ad resoluendū spūs ignitos qui sunt causa febris ⁊ adhuc cordi insident. Q̄ si ministreꝫ in declinatione duꝫ igutos spīritus ⁊ vapores incipit natura expellere ad exteriora pozos aperiēs naturā iuuabit foras educere eꝝ neū calorem: ⁊ a febre corpus mūdificabit ⁊ a suis accidētibus. Scōa regula est. balneū ꝓhibendū est in illis ephimeris in quibus timeꝫ ad uentus putredinis seu putride febris. Quia balneū sua caliditate cōmouet humores ebullire faciens ⁊ p̄miscet benignos cū malis: ⁊ vtroq; putredini apparat. Signa vero quibus casus putredinis significat sunt fetor vrine vel egestiōis vel vaporationis p̄ pozos facte vel horripilatio ex ingressu balnei. ¶ Contra dicit galienus libro de febribus ad glauconē capitulo de curis ephimeraꝝ. Curare aūt oportet balneo oēs Et au erroys septimo colliget capitulo de cura febris ephimere in generali ait. Et scias q̄ refrigeratio in febre p̄ se ⁊ p̄ accidens fit. Et p̄ se sicut p̄ cibos frigidos ⁊ medicinas. Per accidens vero sicut balneari in aqua calida aut tepida. ⁊ maxīme in hac febre fit: eo q̄ p̄ ipsam spūs et vapores dissoluunt: qui nisi resolueren corpus nimiū inflammareꝫ et fortasse ad putridam cōuerteret. Et ꝓpter hoc balneū est omnibus cura vniuersalis. Jtem balneū potius videt a putrefactiōe ꝓhibere q̄ inducere eam aut augere. q̄ oppilatiōes aperit: fuligines resoluit q̄ sunt ex causis p̄cipuis circ putrefactionis. ¶ Ad primū dic q̄ galienus intēdit ibi de puris ephimeris nullius putredinis p̄ticipibus. Jdez dic ad secundū. Ad tertiū dic q̄ balneū in declinatione febris factū iuuare pōt aperiendo ⁊ resoluēdo: in principio vero nō. Et cū putredinis aduētus sit febris putride initiuꝫ nō cōpetit hoc tempore balneū neq; p̄stat vtilitates modo tactas. Juxta id auerroys septimo colliget capło .ii. Et scias q̄ balneū in declinatione febriū collaudatur: q̄m̄ superfluitates subtiles euacuat. In principio vero minime: q̄ rigores habet ꝓuocare et dissoluit humores: ⁊ multiplicat oppilatiōes: ⁊ spargit superfluitates per totū corpus: ⁊ nō est tutū quin inde ꝓueniat apostema in aliquo principali mēbro. Et q̄ quis humores euacuet multiplicat tn̄ caliditatē et siccitatē febriū: siue fuerit ex aqua calida factū vel ex aere calido. hec auerroys. Tertia regula est. nō oportet vt quis ephimericus euitet balneum: nisi soliū ille qui ephimerā patit ex oppilatione: ꝓpter hoc q̄ balneū in hac sola specie febris ephimere generare solet egritudinē putridam. ¶ Cōtra galienus octauo de ingenio capło tertio refert se curasse quēdam iuuenē passum ephimerā ex oppilatione quē trina vice balneari iussit ⁊ sic sanatus est. Jtē auenzoar vigesimotertio tractatu theisir capło primo ait. Cui vero acciderit hec febris a balneatiōe facta in aq̄s cōstrictiuis valde vt aquis aluminis ⁊ silibus aperiant eius pozi: ⁊ abluatur corpus suū cū melonibus aut cū seminibus coꝝ ⁊ intrent in tinā de aqua dulci tēperate caliditatis. Jtē rasis decimo almansoris capło secūdo in febre ephimera ex frigore acris oppilante pozos ⁊ in ephimera ex balneo in aquis rugantibus cutē in declinatiōe caloris febrilis balneari cōsulit. Jtē auerroys septimo colliget capło septimo ait. Qñ accidit ephimera ꝓpter cutis inspissationē aut ꝓpter aquaꝝ stipticaꝝ balneationē: medicatio p̄ primum illius erit balneatio in calida aut tepida aqua post declinationē porisimi. Jtē princeps capło vigesimoq̄nto tractatus p̄sentis in ephimera ex oppilatiōe ꝓsulit balneū dicēs. Et intro

mitte egꝝ in die tertio post porismū in balneū hora mollificatiōnis porismi. Jtē multi patiētiū ephimerā sunt pati cadere in putridā ex alia cā ab oppilatiōe. vt ex aeris putridi inspiratiōe: vel ex esu putridoꝝ ciboꝝ vel de facili putrescibilū vel ex potu putridaꝝ aquaꝝ: ⁊ talibus nō cōpetit balneū p̄ regulā p̄iorē q̄ quib nō sint oppilati. ¶ Ad hec ⁊ similia dic q̄ nō fuit intētio p̄ncipis in hac regula ꝓhibere balneū in omni ephimera ex oppilatiōe: ne q̄ accedere ipsum in omni ephimera i q̄ nō est oppilatio: imo fuit eius intētio q̄ balneū est magis suspectū ⁊ magis verēdū vbi est timor casus putredinis in ephimeris ex oppilatiōe q̄ in ephimeris ex alijs causis. ⁊ p̄sertim qñ oppilatio est ex plectoria vel cacochimia ⁊ fit balneū sine p̄cedēte euacuatiōe. tūc em̄ dilatat cōmouet dissoluit ⁊ ignit humores ebullire faciēs: vnde plus oppilāt et putrefiūt: nec tn̄ illos educere sufficit. Quarta regula est. patiēs ephimerā ex nauseatiua satietate nō ē balneādus sicut nec p̄dicti: nisi i fine febris seu declinatiōe: ⁊ postq̄ pozi fuerint apti et iā descēderit nauseatiua satietas seu cib' vl' hūor q̄ est cā ipsi'. Nā si pus eger balneū ītrauerit pduceꝫ corp' ad estuatōs: hūores ebullīet: cib' trahet ad mēbra idigest': vñ ꝓuenīet oppilatōes ⁊ putride febres aut apata. Añ balneū g̃ subducat cib' nauseā faciēs leni medicia vt casiafistula vl' thamarindis: vl' euomat leni vomitiuo nisi nā eū ex se subduxerit vl' euomuerit. Et cū suauib' fricatōibus pozi aplant. Et his p̄missis i declinatōe febris ist' oꝫ. i. expedit vt eger balneū ītret. Quīta regla ē. patiēs ephimerā ⁊ catarrū hūs nō balneet nisi catarr' adustiu' fuerit. Juꝫ id gal. g. d ingenio. c.ꝫ. Si aūt cā fuēit frigiditas balneū, puocabis: nisi reuma vl' catarꝝ habuerit. nō ei balneū his ñ maturat ē faciēdū. Et auerroys. 7. colliget. c. 7. sup b̄ ait. Et scias q̄ vtis medicia oīb' patiētib' ephimerā balneū eristit excepti patiētib' reuma ꝓpt frig' et in ephiera ab ap̄atib' inguinū aut subascellaꝝ causata. Et si cā reumat calida fuerit diē gal. q̄ balneū ītrare dꝫ. Et b̄ ñ dic nisi q̄ sufficiēs ē i hūoꝝ subtiliū digestiōe ſ grossos dispgit p totū corp' nec balneari dꝫ nisi p' digestiōis cōplemtū. hec auerroys. ¶ Sꝫ q̄ret aliq̄s q̄re i reumate adustiuo acuto ꝓcedit balneū ⁊ nō i frigido vel nō adustiuo: cū i vtroq; balneū hūores q̄etos cōmoueat ad fluxū cōgelatos liquefaciat vias suo calore aperiat: q̄bus oībus aggrauat ⁊ adauget reuma. Jtē piculosius videt in adustiuo: q̄ p̄cipitat humores acutos: ⁊ festine ruere facit: q̄ passim descēderēt si nō foret balneū: vnde timēdū ē ne p̄cipitati vias excoriēt vl' locū vlcerent ad quē descendūt. ſ. pulmonē guttur aut tracheam arteriā. Jtem balneū humores subtiliat. videt ergo inutile in reumate cuius hūores sunt nimis subtiles ⁊ digestio hoꝝ est inspissatio: ⁊ cōueniens in reumate frigido ex humoribus quoꝝ digestio est subtiliatio. ¶ Dic primo q̄ reumata adustiua cōiter fiūt ex subtili humore facile mobili nō coagulato qui p balneū de facili trahit ad exteriora ⁊ resoluit in toto aut in parte magis acuta: quare diuertit reuma a suo cursu. Jtem per balneū cito digerunt humores subtiles: vt ait auerroys auctoritate galieni capitulo nūc dicto. Dic secūdo q̄ in principio ⁊ augmento reumatis ex grossis humoribus nō cōpetit balneum: q̄ nō sufficit eos diuertere nec resoluere nec digerere: sed hos liquefacit ⁊ fluxui coaptat: quare reuma augmētat ⁊ posset fieri causa suffocādi ex multitudine materie deorsum late. Dic tertio q̄ in declinatōe reumatismi seu ephimere ex reumatismo competit balneum ad resolutionem residui materie siue factū fuerit ex acuto humore siue ex grosso frigido. Juxta illud rasis decimo almāsoris capło secūdo. Cumq; ad salutē puenerit ⁊ reumatismus digestus fuerit et tussis sedata ⁊ febris quieuerit in balneo mittēdus est. ¶ Ad primū obiectum dic q̄ licet balneū ex se cōmoueat humores acutos ad fluxū aliquē nō tn̄ ad reuma: sed ad exteriora: q̄ cōmuniter sunt pauci subtiles facillime resolubiles. Ad secundū dic q̄ balneū esset piculosius in adustiuo reumate si tanta esset ibi pumoꝝ abundantia q̄ balneū ipsos digereret nō posset nec resoluere nec diuertere a via reumatis. Ad tertiū dic q̄ digestio materie acute aut humoris subtilis qui resolui debet sub forma vaporis nō est ingrossatio: sed subtiliatio: cū digestio sit eius ꝓparatio ad expulsionē. sit ꝓparatio vt expellat sub forma vaporis sub

UVA. BHSC. IyR_028

tilis q̄ spissa. Dic secūdo q̄ digestio materie reumatis ex frigidis et grossis humoribus est inspissatio. qz licet grossi humores phlegmatici sint causa reumatis: primo tamē defluunt partes ipsoꝝ subtiles aquose. vt in ophthalmijs ⁊ in coryzis manifeste apparet: quas natura paulatim inspissat: ⁊ cū spisse fuerint mature dicunt. Serta regula est. nullus ephimericus plongare dz in aere balnei morar: sed maneat i aq̄ calida balnei q̄tū voluerit. i. q̄diu delectat in ea ⁊ ex ipsa sentit alleuiatiōez. Causa regule est. qz mora ipsius plura in aere calido stuphe mēbra inflāmaret ⁊ desiccaret: ingniret humores ⁊ vires deijceret. Aqua vero humectat nec nimiū resoluit. Ab hac regula excipit habētes ephimerā ex soliditate mēbroꝝ ⁊ spissitudine cutis: quibus cōuenit tādiu morari in aere balnei donec ipsi sudēt. qz aer balnei magis rarificat mēbra nimis solida ⁊ attenuat cutē q̄ aqua balnei. Eiusdē sentētie meminit galienus libro de febribus ad glauconē. c. 6. dicēs. Eu rare aūt oportet balneo oēs. eos quidē qui in densitate cutis aut in bubonibus febricitauerūt si in aere balnei tardare p̄ceperis: nihil ledes. Reliquos vero oēs q̄cito ab aere remoue. In aqua vero si amplius morari voluerint cōcede. ¶ Attende tamē q̄ in ephimera ex bubone nō cōpetit balneū nisi materia iam fluxa et digesta: ne putridā afferat: ⁊ apostema ipsuz adeo magnificet vt membz pdat ⁊ cstiomenet. Septima regula est de embrocatōe et est. embrocatio in ephimera oppilat poros si facta fuerit effundendo aut leniendo tantū. ¶ Attēde primo q̄ galienus patientes ephimerā ex oppilatione porozꝝ maxime iuuenes cholericos in balneū mittebat oleo bos vngēs ⁊ suauiter fricans. Deinde embrocabat pauca aqua frigida ad retentionē naturalis caloris et humiditatis innate ⁊ cōfortationē virtutis: vt ipse cōmemorat octauo de ingenio capło secūdo dicens. Misi ergo eū in balneū vngens corpus cū oleo tepido: ⁊ molli fricatiōe cum fricuisset iussi ei vt in fonte magis q̄ in balneo morarek. Cunq̄ balneum egrederek fudi eū ex aqua frigida: postea exiccaui. Et vtute iā reuersa iterq̄ balneū intrauit. hec ille. Et de embrocatiōe hac ex aq̄ frigida pōt intelligi regula nūc dicta: quasi velit princeps galienū tacite hic reprehendere de effusione vel embrocatiōe aque frigide in exitu balnei sup ephimericū ex oppilatiōe. sicut auerroys septimo colliget capło septimo reprehendit eū de tali embroca ⁊ detrina balneatione dicens. Neq̄ est necesse balneū intrare nisi semel sicut galienus faciebat: qui infirmum faciebat balneari bis aut ter: eo q̄ hoc regimen nō cōuenit nisi hoibus assuetis multū balneari. Sed embrocatio post balneum ex aqua frigida vt mihi videt iterata clausionē poroz facit: nisi pori minuti forēt aptiaut corpus esset nimis calefactū. ¶ Attende scdo q̄ nūc dicta regula pōt intelligi de embroca etiā ex aqua calida dum fit in ephimera ex oppilatiōe ꝓpter plectoriā vel humores viscosos nō antecedēte euacuatiōe cū phlebotomia vel pharmacia. Nā tūc embroca cōmouet humores ⁊ dilatat eos: ⁊ cuti approximāt: nō tamen sufficit ipsos resoluere: quare potius auget oppilationē q̄ ipsam minuat: maxime cū ipsa fit effundendo aquā vel leniendo tantū absq̄ fricatione.

Et in acutioze oīs febris ephimere que est ab oppilatiōe intrinseca aut extrinseca fricatio aperit poros habentis eā. Deinde si obuiat hūiditati plurime resoluit eā. Et si obuiat hūiditati pauce exiccat eā. Euacuatiōe aūt nō indiget aliquis eoz nisi hās oppilationē repletionalē ⁊ hās nauseatiuam satietatē ⁊ q̄ hz febrē ephimerā ex soliditate cuius corp' est repletū.

d Et in acutioze. In hac quarta pte dat tres regulas sup fricatione patientiū ephimeras ab oppilatiōe. Prima est. fricatio aperit poros in acutioze cuiuslibet febris ephimere ꝓcedentis ab oppilatiōe siue intrinseca siue extrinseca fuerit. Intrinseca quidem ab humoribus multis vel a grosso aut viscoso humore. Extrinseca vero vt a frigore extrinseco aut stiptico aliquo corpi occurrente. Et qz fricatio poros aperit iubet galienus octauo megategni c. 3. q̄ plus fiat in febre ephimera ex oppilatiōe dicēs. Qui vo de stipticitate febricitauerūt plus fricari necesse est. Hec regla maxime verificat de fricatiōe q̄ cū manu calida vel aspersa tela vel asterstuo aliquo fieri solet. Aperit aūt tā suo calore quē motus inducit cū abstersiōe terrestreitatis ⁊ sordicici q̄ poris adheret ⁊ oppilat eos. ¶ Sz q̄re dicit hic princeps. in acutioze oīs febris ephimere q̄ est ab oppilatiōe: cū nec ephimera sit morbus acutus nec min' ꝑsit in his fricatio q̄ nō sunt acute vt q̄ ex densitate vel frigiditate cutis ꝓcedūt. ¶ Pro solutōe attēde q̄ hz ephimera nō sit ꝓprie ex acutis morbis: haz tn̄ alique plus alijs ꝑnt acute vocari: vel ex vehemētia oppilatōis a q̄ introducunt: vel ex mltitudie copiosa vapoz ⁊ fuliginū sub cutē tēptaz: vñ timet de sinocho aduētu vel putride febris vel ex acumine caloris febrilis. Et q̄to acutior' ꝑmo vel scdo mō fuerit tanto fricatio iuuantior ei est. Sed si mō tertio fuerit acuta modicū vel nihil iuuamīs ipedit fricatio sicca: qz eius calorē plus auget ⁊ acuit et nimis desiccat licz apiat poros oppilatos ⁊ quo ad hoc ꝑsit. Scda regla est. si fricatio q̄ poros apuit multe hūiditati mēbroꝝ obuiet seu multā sub cute clausam repiat hūiditatē resoluit eā. Ideo q̄ sicca est marie cōuenit hūidis corpib' ephimerā passis. Sz q̄ cū manib' ⁊ oleo dulci fit marie ouent in febre ephimera facta ex labore: post illa q̄ fit ex ꝺstrictōe: deinde in ephimera q̄ fit i bubone. Iuk id gak. libro ō febribus ad glauconē. c. 6. Oleo vo tepido ⁊ mollib' manib' fricare marie eos q̄ laborauerūt: deinceps vo q̄ ꝺstricti sunt: ⁊ tertio eos q̄ in bubonib' febricitauerūt. Et auerrois septio colliget. c. 7. sup cura ephimere ex oppilatiōe ait. Et fricatio vtik existit i exitu balnei cū oleo tepido i q̄ stipticitas nulla repiak. ¶ Attēde tn̄ q̄ si in patiēte ephimerā ex oppilatōe mlta fuerit supabūdātia vel sanguis vel grossoz humoz fricatōez fieri tumorosum ē nō antecedēte euacuatiōe. Iuk id alexādri tertio ꝑcipe. c. 9. Si vo euacuari nō poterit aliq̄ ꝓhibēte cā ⁊ calastices. i. resolutiuis seu relaxatiuis ⁊ diaforeticis vsus fuerit aduitoriis magne ex eis ⁊ pessime q̄rele ꝺsurgūt: ꝺstipatio adhuc magz augmētak aut si diaforetica sola adhibeas añq̄ digestio cāe fiat silr ledunt. Tertia regla ē. si fricatio postq̄ poros apuit pue hūiditati obuiet exiccat eā. Propterea iubet galien'. 8. megategni c. 4. nō mltū fricari passos ephimeras ex cauk desiccatiuis. Ait em̄ ibi. Qui vo ppk irā vk angustias vk vigilias ephimerā hūt nō mltū fricenk necq̄ mltū balneenk. Et auerroys. 7. colliget. c. 7. his ex toto ꝓhibet fricatōez dicēs. Et q̄ ppk irā accidit maiori idiget refrigeratōe q̄ illa q̄ ppk vigilias aut ppk trisiciā ꝓuenit. Et nulla istaz indiget fricatiōe sz balneo Euacuatōe aūt. In hac pte q̄nta agit ō ephimericis indicendo solo. gētibus euacuatiōe: ⁊ dicit q̄ nemo ephimericꝰ indiget ea nisi alk triū statiz noiandoz. Primꝰ ē ille q̄ ephimerā patik ex repletionali oppilatiōe Que si ꝓcesserit ex oīm hūoz mltitudie vel ex solo sanguie superexcedēte tūc fieri dz euacuatio cū phlomia. Si vo ex aliq̄ singulari hūore alio a sanguie cū pharmacia sursuz vel deorsuz is educēdus ē. Nā nisi purget mā oppilās vel diu opabit ephimera febris ex pseuerātia suc ꝓpe cāe: vel ouertek ad febrē putridā. Signāter ōz repletiōalē. qz i ephimera ex oppilatōe porozꝝ cutis sine repletōe necq̄ phlomia necq̄ pharmacia opꝰ ē hz sola porozꝝ aptōe. ¶ Attēde q̄ alexāder yatros grecꝰ excellēs. 3. ꝓtice c. 9. ō ephimeris febrib' ex emfraxi factis seu oppilatōe laudat gñaliter i oī emfraxi phlomiā dicēs. Ad oēs aūt emfraxes phlebotomꝰ iuua t: q̄ si ad h adhibeak ꝑ ptes faciēdū ē. Sz paulo post excipit oppilatōez ō repletōe ciboz genitā dicēs. Qz si plenitudo cibi emfraxim gñauerit ⁊ nō glutinosi ⁊ pigues hūores: nō oz phlomari: sz magz vtak apozimis. i. decoctiōib' q̄ sine calefactōe extenuāt. Socōs ē ille q̄ ephimerā patik ex nauseatiua satietate seu ex crapla auersa ad fumositatē. Cui si mistrek leuitinū pharmacū ex cassia fistula vel thamarindis deducēs deorsū cibos aut hūores q̄ nauseā faciūt alleuiabik ephiera febris. Iuk id gak. 8. de ingenio. c. 5. Dico q̄ si vēter i hac crapla soluak febrē necesse ē effici leniorē: si aūt strictꝰ fuerit erit molestior. Tertiꝰ ē ille q̄ ephimerā patik ex soliditate seu densitate cutis ⁊ mēbroꝝ cū repletōe vel cacochimica vel plectorica q̄ comitak sepe soliditatē eo q̄ phibet hūores peccātes a corpe resolui Nisi em̄ toll ak hoc repletio tior magnꝰ aderit ne calor cīne' ephiere febris ebullire faciēs superfluos hūores putridā iducat. Et breuik ꝓ gñali regla i cura ephiere hēak q̄ admistrek ꝺriū cāe inducēti eā. Iuk id gak. libro ō febrib' ad glauconē. c. 6. Tētādū aūt ⁊ ꝺriū inducē sp cāe. Tristāti q̄dē gaudiū: laborāti aūt q̄etē: vigilie vo somnū. Ire aūt ⁊ tristicie ⁊ furoi delectatōz q̄ i fmōib' ⁊ actib' ⁊ aspectib' ex narratiōib' ē. Sic aūt ⁊ q̄ i solitudine fiūt total ik q̄escere faciat. Et q̄ ꝓ bubonē febricitauerūt: hāc ipsā febrē curēt: ⁊ mlto ꝑius ipa vle'. i. apa vlceras i q̄ ꝺstituta ē. h ga. Attēde ꝑ° q̄ nlli ephiere ex pte morbivk cāe cꝰ piūcte ꝓpetit farmacia. qz

UVA. BHSC. IyR_028

nec ephimera nec ſpiritus ignitus qui eſt cauſa eius cõiuncta farmaco educit ꝓprie ⁊ directe: ſed ſoluz ex cõſequẽti. ſ. inc̃tum qñc̃ aſſociat humorez malignũ qõ farmacũ educit. Ideo ephimera ſolet dici fieri a causa ꝓcatartica. i. ꝓcul a catartico qz eo nõ eget. ¶ Attẽde ſecũdo ꝙ euacuatio cõpetere põt in ephimeris alijs ab his q̃ fiunt ex repletionali oppilatione ⁊ ex nauſeatiua ſacietate vt in ephimera ex ira fortj ⁊ pſeuerãte in cholerico corpe bonum eſt educere cũ ſuaui pharmaco ſicut reubarbaro vel caſia fiſtula ꝙcholera aliq̃d ne ipſa ebulliẽs tertianã generet. Et in ephimera ꝓpter triſticiã ex abundantia melãcholie cõuenit educere cũ leui pharmaco vt foliculis ſene melãcholiã. Et in ephimeris ex bubonib⁹ plebotomia cõuenit ex pte oppoſita. Sed iſte ephimere de bubonibus reduci põt ad ephimeras ex repletionali oppilatiõe. Cũ ergo ait princeps in tertu pſenti ꝙ euacuatiõe nõ indiget aliquis corꝑ niſi tẽ. id regulariter ⁊ vt in pluribus eſt intelligendũ habito reſpectu ad cãm ephimere.

¶ De ſpẽbus febris ephimere. Ca. X.

¶ Aſebrib⁹ ephimeris ſunt q̃ oino cõpank ad diſpoſitiones aiales: ⁊ ſunt q̃ oino cõparank ad diſpoſitiões corꝑeas et de eis ſunt q̃ ꝓportionank ad res que aduenĩũt deforis. Et[b] de cõparatis ad diſpoſitiões aiales eſt illa q̃ fit ex anguſtia ⁊ illa que ex triſticia: et illa q̃ ex eſtimatiõe ⁊ cogitatiõe et ira ⁊ vigilijs: ⁊ ex ſomno ⁊ trãq̃llitate. ⁊ timore ⁊ gaudio. Et[c] de ꝓportiõatis ad diſpões corꝑeas ſunt ille que cõparank ad res que ſunt actiones ⁊ motus. ⁊ de eis ſunt que cõparank ad nõ actiões ⁊ mot⁹ ⁊ ꝓtraria eaꝝ. Et cõparate ad res q̃ ſunt motus ſunt illa q̃ fit ex labore. ⁊ illa q̃ fit ex trãq̃llitate ⁊ illa q̃ fit ex euacuatõe ⁊ õ eis eſt febris ephimera ex dolore

Sexta eſt ephimera ex ſomno nõ tẽpato. Quia ſomn⁹ ille oẽs operationes naturales fortes efficit vt ait ꝑn cepscapko nũc dcõ: ſz ſupfluo vel facto in hora nõ cõueniẽti vt ĩ eſtu dici vel ſup famem ſeu inanitionẽ

Jn ſupfluo q̃dẽ retracti ſpũs ad interiora ⁊ cõculcati illic nimis longo tẽpore qñc̃ ignĩunk. Sed ex illo qui fit in eſtu diei agitank ſpiritus nũc intus nũc extra vnde inflammank. Jn illo vero qui ſup famẽ fit calor ⁊ ſpũs intus reuocati nõ inueniẽtes pabulũ in quod agãt: ſeipſos ignĩũt cõſumentes humidũ in quo fundank ⁊ radicale ipſoꝝ mẽbroꝝ. Septima eſt ephimera ex trãquillitate. i. ocio ſeu quiete nimia: qua intus retinenk fumi ⁊ vapores vel fuligines: quos exercitiũ reſoluere ſolet: ⁊ cõculcati ibiq̃nc̃ inflammank ⁊ febrẽ generant. Et intellige paſſum pſentẽ de tranquillitate animi ꝓptera ꝙ hic agit de ephimeris relatis ad diſpoſitiões animе. Octaua eſt ephimera ex timore ꝓpter quẽ ſpiritus intra retrahuntur ⁊ cõculcati illic q̃nc̃ ignĩunk vel inflammank. Nona eſt ephimera ex gaudio nimio quod ſpũs diffundit motu ꝓcipiti hinc inde ꝑ mẽbra vnde inflammank ⁊ ephimeram pariunt.

¶ Attẽde ꝙ iz paſſiões aie ſomnũ ⁊ vigiliã ꝓnceps ꝺ nũeret iter diſpoſitiões anime: nõ tñ ſunt aie ſolius: ſed cõmunes aie ⁊ corꝑi Jurta id ariſtotelis primo de ſenſu. Elident autẽ maxime ⁊ cõia ⁊ ꝓpria animaliũ cõmunia eſſe ⁊ corꝑis ⁊ anime: puta ſenſus et mẽoria ⁊ ira ⁊ deſideriũ ⁊ oio appetit⁹: ⁊ cũ his gaudiũ ⁊ triſticia.

c Jn tertia pte ꝓmo diuidit ſpẽs ephimere cõparatas ad diſpões corꝑeas dicens. ꝙ eaꝝ quedã cõparank ad res corꝑeas q̃ ſunt actiones ⁊ motus vel cõtrarie haꝝ vt ad ſuas cauſas ſicut ad labores corꝑeos nimios vel ad quietes eis oppoſitas. Alie cõparank ad res corꝑeas que neqꝫ actiones neqꝫ motus ſunt neqꝫ quietes eis cõtrarie vt oppilationes ⁊ apoſtemata ¶ Attẽde ꝓmo ꝙ princeps nõ fuit cõtentus dicere actiões. ſed addit ⁊ motus: vt cõprehẽderet ſpẽs ephimere q̃ cõparank ad paſſiones famis ⁊ ſitis ac etiã doloris ⁊ cõſimiliũ. nomẽ eñ motus vtriqꝫ cõmune eſt actiõi. ſ. ⁊ paſſiõi. ¶ Attẽde ſecõ ꝙ hec verba ⁊ ptraria eaꝝ referri debent ad vtrunqꝫ mẽbꝝ diuiſionis. Primo quidem ad res que cõparank ad actiones ⁊ motus. Cuius rei ſignũ eſt ꝙ inter ephimeras iſtius mẽbri numerat ephimerã ex trãq̃llitate. Secõ ad res que cõparank ad nõ actiones ⁊ motus. Quia ſicut ille res nõ cõparank ad actiones ⁊ motus: ſic nõ cõparank ad quietes q̃ ſunt his cõtrarie ertendẽdo nomẽ cõtrarietatis ad priuatiue oppoſita. ⁊ oppilatiões ⁊ apoſtemata nõ plus cõparank ad q̃etes ꝙ ad motus vel actiões. Secõ numerat ſeptẽ ſpẽs febris ephimere cõparatas ad actiões ⁊ motus ⁊ ad q̃etes eis õrias. Prima eſt ephimera ex labore ſiue exercitio ſupfluo corꝑali. Cui⁹ gñatiõis modũ gal. ſic deſcribit. Prio de differẽtijs febriũ c. 4. Que vo in laborib⁹ eſt ꝓncipiũ ⁊ ipſa q̃dẽ hz motũ ampliorẽ muſculoꝝ ⁊ neruoꝝ ⁊ colligãtiaꝝ ⁊ articuloꝝ: q̃ vtiqꝫ ꝓmo calefiũt Pertrã ſit aũt hz ꝓtinuitatẽ hic ad corꝑ calor ⁊ inde febriũt. Secõa ẽ ephimera ex trãq̃llitate ſeu q̃ete corꝑali q̃ retinenk interi⁹ vapores fumi⁹ q̃ fuligies ꝑ exercitiũ reſoluj ſoliti: q̃ ĩtra ꝙculcati qñc̃ ignĩunk inducẽtes febrẽ ꝓpk defectũ trãſpiratiõis ⁊ cuẽtatiõis ſufficiẽti. Tertia ẽ ephiera ex euacuatõe. Que ſi vehemẽs ſit ⁊ ipe tuoſa totũ corꝑ cõmouet ⁊ ſpũs inflãmat ſic̃ labor corꝑis. Juxid galieni cap⁹ nũc dicto. Eos q̃bus deſcẽdũt deoꝛuz corrupta cibaris febris nõ inſecuta eſt niſi fin aliã aliquã cãm puta vel laboꝛantibus in multis aſſellatiõibus vel phlegmonẽ patiẽtibus in his q̃ ſunt fm ventrẽ. Quarta eſt dolor fortis: ⁊ eſt ſenſus rei ꝛie ꝓpk quẽ mouenk vehemẽti impetu ſpũs ⁊ humores ad mẽbꝝ

pcipue cerebꝝ ſiccant ⁊ inflammant. Jurta illud principis primi ſecũda doctrina ſecũda ſũma prima. c. 13. Cum autẽ vigilie ſunt multe cõplexionẽ coꝛrumpũt cerebꝝ aliquo ſiccitatis modo: ⁊ debilitant ipſum ⁊ cõmiſcent rationẽ: ⁊ adurũt humores: ⁊ egritudines faciũt acutas. Non eſt ergo miꝝ ſi ephimerã faciant. Se-

Jn ſupfluo q̃dẽ retracti ſpũs ad interiora ⁊ cõculcati illic nimis longo tẽpore qñc̃ ignĩunk. Sed ex illo qui fit in eſtu diei agitank ſpiritus nũc intus nũc extra vnde inflammank. Jn illo vero qui ſup famẽ fit calor ⁊ ſpũs intus reuocati nõ inueniẽtes pabulũ in quod agãt: ſeipſos ignĩũt cõſumentes humidũ in quo fundank ⁊ radicale ipſoꝝ mẽbroꝝ. Septima eſt ephimera ex trãq̃llitate. i. ocio ſeu quiete nimia: qua intus retinenk fumi ⁊ vapores vel fuligines: quos exercitiũ reſoluere ſolet: ⁊ cõculcati ibiq̃nc̃ inflammank ⁊ febrẽ generant. Et intellige paſſum pſentẽ de tranquillitate animi ꝓptera ꝙ hic agit de ephimeris relatis ad diſpoſitiões animе. Octaua eſt ephimera ex timore ꝓpter quẽ ſpiritus intra retrahuntur ⁊ cõculcati illic q̃nc̃ ignĩunk vel inflammank. Nona eſt ephimera ex gaudio nimio quod ſpũs diffundit motu ꝓcipiti hinc inde ꝑ mẽbra vnde inflammank ⁊ ephimeram pariunt.

¶ Attẽde ꝙ iz paſſiões aie ſomnũ ⁊ vigiliã ꝓnceps ꝺ nũeret iter diſpoſitiões anime: nõ tñ ſunt aie ſolius: ſed cõmunes aie ⁊ corꝑi Jurta id ariſtotelis primo de ſenſu. Elident autẽ maxime ⁊ cõia ⁊ ꝓpria animaliũ cõmunia eſſe ⁊ corꝑis ⁊ anime: puta ſenſus et mẽoria ⁊ ira ⁊ deſideriũ ⁊ oio appetit⁹: ⁊ cũ his gaudiũ ⁊ triſticia.

c Jn tertia pte ꝓmo diuidit ſpẽs ephimere cõparatas ad diſpões corꝑeas dicens. ꝙ eaꝝ quedã cõparank ad res corꝑeas q̃ ſunt actiones ⁊ motus vel cõtrarie haꝝ vt ad ſuas cauſas ſicut ad labores corꝑeos nimios vel ad quietes eis oppoſitas. Alie cõparank ad res corꝑeas que neqꝫ actiones neqꝫ motus ſunt neqꝫ quietes eis cõtrarie vt oppilationes ⁊ apoſtemata ¶ Attẽde ꝓmo ꝙ princeps nõ fuit cõtentus dicere actiões. ſed addit ⁊ motus: vt cõprehẽderet ſpẽs ephimere q̃ cõparank ad paſſiones famis ⁊ ſitis ac etiã doloris ⁊ cõſimiliũ. nomẽ eñ motus vtriqꝫ cõmune eſt actiõi. ſ. ⁊ paſſiõi. ¶ Attẽde ſecõ ꝙ hec verba ⁊ ptraria eaꝝ referri debent ad vtrunqꝫ mẽbꝝ diuiſionis. Primo quidem ad res que cõparank ad actiones ⁊ motus. Cuius rei ſignũ eſt ꝙ inter ephimeras iſtius mẽbri numerat ephimerã ex trãq̃llitate. Secõ ad res que cõparank ad nõ actiones ⁊ motus. Quia ſicut ille res nõ cõparank ad actiones ⁊ motus: ſic nõ cõparank ad quietes q̃ ſunt his cõtrarie ertendẽdo nomẽ cõtrarietatis ad priuatiue oppoſita. ⁊ oppilatiões ⁊ apoſtemata nõ plus cõparank ad q̃etes ꝙ ad motus vel actiões. Secõ numerat ſeptẽ ſpẽs febris ephimere cõparatas ad actiões ⁊ motus ⁊ ad q̃etes eis õrias. Prima eſt ephimera ex labore ſiue exercitio ſupfluo corꝑali. Cui⁹ gñatiõis modũ gal. ſic deſcribit. Prio de differẽtijs febriũ c. 4. Que vo in laborib⁹ eſt ꝓncipiũ ⁊ ipſa q̃dẽ hz motũ ampliorẽ muſculoꝝ ⁊ neruoꝝ ⁊ colligãtiaꝝ ⁊ articuloꝝ: q̃ vtiqꝫ ꝓmo calefiũt Pertrã ſit aũt hz ꝓtinuitatẽ hic ad corꝑ calor ⁊ inde febriũt. Secõa ẽ ephimera ex trãq̃llitate ſeu q̃ete corꝑali q̃ retinenk interi⁹ vapores fumi⁹ q̃ fuligies ꝑ exercitiũ reſoluj ſoliti: q̃ ĩtra ꝙculcati qñc̃ ignĩunk inducẽtes febrẽ ꝓpk defectũ trãſpiratiõis ⁊ cuẽtatiõis ſufficiẽti. Tertia ẽ ephiera ex euacuatõe. Que ſi vehemẽs ſit ⁊ ipe tuoſa totũ corꝑ cõmouet ⁊ ſpũs inflãmat ſic̃ labor corꝑis. Juxid galieni cap⁹ nũc dicto. Eos q̃bus deſcẽdũt deoꝛuz corrupta cibaris febris nõ inſecuta eſt niſi fin aliã aliquã cãm puta vel laboꝛantibus in multis aſſellatiõibus vel phlegmonẽ patiẽtibus in his q̃ ſunt fm ventrẽ. Quarta eſt dolor fortis: ⁊ eſt ſenſus rei ꝛie ꝓpk quẽ mouenk vehemẽti impetu ſpũs ⁊ humores ad mẽbꝝ

UVA. BHSC. IyR_028

in quo est vt id cōsolentur: ⁊ ex hoc impetu qñq; inflammantur et ephimerā generant. Quinta est ephimera ex sincopi seu defectione virtutis: in qua quasi subito reuocant spūs ad cor ⁊ cōcul cati ibi ac inflāmati ephimerā inducunt: que est de cōparatis ad cōtrarium motus: eo q; in sincopi tollunt a mēbris exterioribus sensus ⁊ mot⁹: et vitalis vtus ꝑ tēpore cessat a regimine hor Serta ē ephimera ex fame: q̄ vel est appetitus calidi et sicci: vt aristoteles affirmat vel sensus inanitionis oris stomachi p̄cedens hunc appetitus. Jurta id galieni q̄rto morbi. cap. 12. Sensus autez sentiēs venas sugētes vocat fames. Mā cū carent pabulo calor ⁊ spūs in qō operent semetipsos igniūt: ⁊ cō sumūt humidū radicale membror ⁊ ista species cōparat ad motum ⁊ passionē. Septima est ephimera ex siti: q̄ est appetitus frigidi ⁊ humidi ⁊ desiderij potus: deficiente cū humido roralimigante calorē actualē mēbror calor ⁊ spūs siccitati adiuncti ō se inflammant ⁊ ephimerā febrē aliq̄n inducunt. Tertio enumerat tres species febriū ephimeraꝝ cōparatas ad res corporeas q̄ nō sunt actiones neq; motus: neq; quietes eis ꝓrie. Prima est ephimera ex oppilatione a causa intrinseca ꝓpter plectoriā vel cacochimiā oppilantē poros vnde retinent fumi ⁊ vapores ⁊ fuligines intus: qui cōculcati q̄q; inflammant ⁊ ephimeram faciunt. Scōa est ephimera ex apostemate alicuius partiū exterior. Apostemata cū interior putridas cōtinuas generare solēt. Sed bubones iguinū aut subascellar q̄q; cōicant eor extranei calores cordi p medium membror interpositor sine fuligine putredinali: mō hoc inducētes nō febrē putridā sed ephimerā. Juxta id galieni primo d differētijs febriū. c. 7. Differūt aūt que in bubonibus sunt ephimere ab his q̄ ex putredine existunt vel fm aliquod viscer vel fm cōcaua ⁊ maxime vasor. Quoniā in febribus q̄ sunt ex bubonibus calefactibus semp quod primū ⁊ cōtinuum eis est: calor quidē ptransit vsq; ad cor: nō deuenit autē ad cor putrida fuligo: sed ibidē manet circūscripta fm locū bubonis: alteratione sola que est fm cōtinuū ad cor deueniente calore quō maxime in estuātibus ⁊ laborātibus ex primis calefactis ad vitale principiū traditio fit. Ex putredine vero q̄ est fm cōcaua viscera vasor velut fumus ex his qui putrefiūt humoribus ad vētriculos deuenit cordis. hec ille. Tertia est ephimera ex soliditate seu densitate cutis ⁊ mēbror: qua ꝓhibent resolui vapores fumi ⁊ fuligines: vnde cōculcant in interioribus vna cū spiritibus ⁊ inflāmati illic ephimerā generant.

d Jn quarta primo enumerat tres spēs febriū ephimeraꝝ cōparatas ad res que adueniūt deforis nostris corpibus. Prima est ephimera ex adustione seu supcalefactione extrinseca vndecūq; fuerit siue ab estu solis siue ab estu ignis siue a feruētibus balneis aut stuphis. Jncēdūt em̄ hec primū exteriora quoꝝ calor nimius gradatim ptransit vsq; ad ventres cordis ⁊ spūs ipsius primitus inflāmat ephimerā generans. Scōa est ephimera ex frigore deforis corpori occurrēte quo densat cutis: ⁊ pori oppilant: ac reuerberant calor ⁊ spūs ad interiora: quare interdū ibi cōstricti igniunt ⁊ ephimerā generāt. Tertia est ephimera ex soliditate seu corrugatiōe cutis ⁊ cōdensatione subiecte carnis ꝓpter ablutionē vel balneationē in aquis stipticis sicut in ferreis vel aluminosis vnde fit ephimera veluti ex frigore. Scōo dicit q; in sequentibus loquet de vna quaq; specieꝝ ephimere docēdo eius signa ⁊ curā ꝓpriā que cuiq; cōuenit. Sūt aūt spēs p̄muncrate ephimere viginti due. videlz nouē cōparate ad dispōes aie: ⁊ septē cōparate ad res corpis q̄ sunt actiones ⁊ motus: ⁊ tres cōparate ad res corporis que neq; sunt actōes neq; mot⁹: ⁊ tres cōparate ad res q̄ corpi deforis aduenirūt. Et vnicuiq; earꝝ inferius assignat ꝓpriū capl̄m: nisi q; de illa q̄ fit ex somno ⁊ de illa q̄ fit ex trāquillitate seu q̄ete animi sub vno ⁊ codē capitulo tractat. Et de illa q̄ fit ex trāquillitate seu quiete corpis nō agit inferius vel q; eius cura satis innuit ex cura ephimere q̄ fit ex labore. Nam ꝓ ōriū sibi cura cōuenit: vel cura illius q̄ fit ex somno et q̄ete animi. Nā ꝓ filia fit ipsius cura. Addit p̄nceps in seq̄ntibus dictis spē bus ephimere febris tres alias spēs vnicuiq; assignās ꝓpriū capitulū. Prima est ephimera ex nauseatiua sacietate ⁊ repletiōe q̄ est de ephimeris q̄ ꝓparant ad res corpeas q̄ neq; actiones neq; motus sunt. Scōa est ephimera ex potu vini. Tertia est ephimera ex cibo ⁊ comestione nimia. Et he due spēs cōparari p̄nt ad res q̄ corpori deforis aduenirūt: vel ad res corpeas q̄ neq; motus sunt neq; actiones.

¶ De febre ephimera pueniente ex angustia. Cap̄. XI.

Vandoq; accidit. Jn hoc capitulo primo tāgit modū generationis ephimere ex angustia. Scōo signa ibi [Cuius signa sunt] Tertio curam ibi [Cuius hec est].

a Jn prima pte dicit q; febris spūalis. i. ephimera generat interdū ex motu spūum ad interiores ptes ⁊ occultatōe ipsor in eis ppt̄ supfluitatē seu vehemētiā angustie. ¶ Attēde p̄mo q; hec febris spūalis dr nō qr fundet in spiritibus velut in subiecto: sed qr in ea p̄mo calefactū esse est in spiritibus. vñ cor calefit calore exneo qui ꝓprie dr ephimera febris. ¶ Attēde scōo q; angustia ꝓprie est vehemēs oppressio cordis aut p̄cordior: ita vt deficere pene videat ⁊ est velut dolor vehemens cordi appropriatus ⁊ p̄cordijs. ¶ Attēde tertio q; in angustia spūs cōfugiūt ad interiora ⁊ ꝓprie versus cor vt id cōsolentur: regitiua virtute ita disponēte. Vbi cū aduenirūt qñq; inflammant vt calor retentus in fornace clausa carente penitus respiraculo: qui sic inflammati ephimerā faciūt.

b Jn secūda pte dat quatuor signa febris ephimere facte ex angustia. Primū est igneitas vrine. i. color eius similis flāme ignis: quē vocat princeps primi secūda doctrina tertia sūma secunda capitulo secūdo calorem igneū qui tincture croci assimilat: ⁊ ipse quidē est vehemēter citrinus: vt ait ibi. Vel intellige p igneitatē ardorē vrine in hac febris specie cōtingere solitus cū acuitate seu mordacitate: que ex ea sentitur in trāsitu suo p collū vesice ꝓpter dñium siccitatis i ea. id est ex dñio cholere siccantis secū pmixte: cuius motū excitat ⁊ vrine admiscet angustia vehemens. Cuius rei signū est q; vrina tingit in dolore forti dato q; p̄cedat a frigida causa. Vel intellige p dominiū siccitatis in ea siccitatis excrescentiā in ephimera. tuz ex vehementia cōmotionis spirituū et humor in ea: tum ex cōculcatione caloris intus: tum ex impedimento nutritionis: interturbāte omnia angustia: qua acuit calor: sanguis inflammat ⁊ cholerisat: ⁊ vrina redditur ardens ⁊ acuta. Scōm signum est declinatio motus vtriusq; oculi ad clausionē ꝓpter retractionē visibilis virtutis aut spirituū eius ad interiora ac etiā virtutis ⁊ spirituū mouentiū palpebras. Cōfugiunt em̄ virtutes ⁊ spirit⁹ ad suas radices tēpore angustie. Et submergunt interius oculi ꝓpter resolutionem sue hūiditatis ex defectu nutrimēti ⁊ somni: ⁊ ex caliditate ⁊ siccitate ephimere febris. Et apparēt quasi q̄rti ⁊ subclusi. i. diminute clausi nō mobiles aperti ꝓpter similes causas retractiōis spirituū suor ad interiora tam sensibiliū q̄ motuor. Tertiū signū est declinatio coloris faciei ad citrinitatē ꝓpter retractionē naturalis caloris ac etiā sanguis ad interiora: ꝑ quor p̄sentiā sub cute in sanis color viuidus fit: ⁊ his absentibus cutis pallescit cū quadā remissa citrinitate ex vaporibus cholere iuuantibus ad hec impedimētis nutrimēti ⁊ somni ex anxietate. Quartum signū est declinatio pulsus ad paruitatē ⁊ debilitatē ꝓpter oppressionem pulsatilis virtutis ⁊ retractionē ipsius versus cor. Juxta id galieni libro de tactu pulsus capō septimo. Angustia quoq; reddit pulsum paruum debilem tardum ⁊ rarum. Verum i angustia cuz febre

UVA. BHSC. IyR_028

ephimera acquirit ex febre quãdaꝫ frequentiam cũ velocitate. Et forte est decliuis ad duriciẽ ppt arteriaꝝ exiccatiõeꝫ vel tẽsionẽ ex anxietate.

c In tertia dat curam ephimere febris ex angustia sub quiꝫ regulis. Prima est. multiplicet eger balneationẽ in aqua dulci tẽperate calidi tatis ꝛ plus intendat balneo aqueo quod tina dicit ꝙ aereo qđ vocat stupha vel piria. Mã balneũ aque caloreꝫ et spiritus intus cõculcatos ad exteriora reuocat: spiritus ignitos ꝛ vapores resoluit: corpus humectat: angustiaꝫ mulcet: stipha vero siccat et inflãmat corpus. Scõa est. vtaꝫ eger inunctiõe multa ex oleo oliue dulci cum fricatiõe suaui statiꝫ post balneuꝫ. Quia plus iuuatur ꝙ oleũ ꝙ ꝙ balneũ in humectatõe suoꝝ mẽbroꝝ exterioꝝ ꝛ retentiõe nutrimẽti attracti ꝛ caloris innati ꝙ balneũ ad ea. Tertia est vtaꝫ eger lenificantibus mẽbra deforis vt embrocis effusiõibus aut linimẽtis ex camomilla melliloto maluis ꝛ violarijs in aqua decoctis vel ex axungijs porci vł anseris. Aut lenificantibus intestina ꝛ ventrẽ vt casia fistula manna vel prunis ad subductionẽ illoꝝ humoꝝ qui angustiã faciunt. Et vtatur letificantibus vel ab intra vt limatura auri ꝛ pulueribus margaritaꝝ ossis de corde cerui rubinoꝝ granatoꝝ iacinctoꝝ cõseruis boraginis ꝛ bugloſſe: vel ab extra vt cantilenaꝝ auditu aut melodiaꝝ: aut narrationũ placentiuꝫ. Aut intuitu spectaculoꝝ quibus demulceat angustias ipsius ꝛ diuertat ꝙtum põt ab his. Et vtatur etiã adoriferis frigidis tã intus ꝙ extra vt rosaꝝ violaꝝ floꝝ nenufaris ꝛ sandaloꝝ: qꝛ hec aromatica cõfortant coꝛa ꝓpitate ꝛ mineras virtutũ. Quarta est. ponat eger sup pectus suũ infrigidatiua epithymata ex muscilaginibus vt muscilagine psilij ꝛ succis frigidis vt succo endiuie vel cucurbite vel succo rosaꝝ vel violaꝝ: ꝛ aquis bonis vt aqua acetose vel cucurbite vel rosacea vel lactucaꝝ vt demulceaꝫ feruoꝝ angustie: ꝛ reprimaꝫ ardoꝝ pectoraliũ: ꝛ pꝫ hibeaꝫ ebullire humoreꝫ ꝛ putrefieri. Quinta est. bibat eger vinum plurime cõmixtiõis. id est fortiter limphatũ cũ aqua fontis mũdissima clara. Quia vinũ letificat coꝛ hois. ꝛ aqua sibi immixta refrigerat interiora ꝓhibens ne a vino supcalefiant: ꝛ vinũ dat ei penetrationẽ velocẽ et facilẽ: quare est huic febri medicamen bonũ. Sed quare de cibis idoneis ei nullã facit princeps hic mentionẽ. Dicit ꝙ forte ideo. qꝛ vix põt tempore angustie sustinere cibũ: imo eo assumpto vel reijcit ipsuꝫ vel nõ bene digerit: sed ex angustia in stomacho fluctuat ꝛ agitaꝫ. Trãsacta tamen vehemẽtia eiꝰ cõueniũt cibi frigidi ꝛ humidi subtiles euchimi: vt aque pulloꝝ cũ lactuca ꝛ acetosa infrigidate: hordeũ mundatũ vendo sic ꝓke grana granatoꝝ.

¶ De febre ephimera ꝓueniẽte ex tristicia. Cap. XII.

Cuius[c] hec est cura. Oportet vt habens eã multiplicet introitũ tine. Et ponat plurimũ sue intentiõis in balneatiõe cũ aqua balnei absq; aere eiꝰ Et multiplicet inunctiõꝫ cũ fricatiõe post illud. Oleum enim est magis iuuatiuũ eiq; balneũ. Et vtaꝫ lenificatib⁹ ꝛ letificatib⁹ ꝛ odoriferis frigidis Et põat sup pectus suũ epithymata infrigidatiua ex muscilaginibus ꝛ succis ꝛ aq̃s bonis. Et sumat in potu vinum plurime cõmixtionis: est enim bonũ medicamen ei.

Cladoq;[a] accidit ex multitudine tristicie ꝓpter rẽ quesitã motus laborioſus ſpiritũ calefaciẽs faciẽs cadere in febrẽ.

Cuius[b] signa sunt filia signi eius q̃ est ex angustia: nisi ꝙ motus oculi cũ ꝓfundatõe sua ꝓpter resolutionẽ est ad partẽ extrinsecã. Et pulsus nõ est dimissus depssus: imo est in eo cum debilitate: ſꝫ est cũ eo saltus. Et cura[c] eius est cura illi⁹ q̃ est ex angustia.

¶ De febre ephimera ꝓueniẽte ex cogitationibus. Cap. XIII.

Cladoq;[a] accidit ex multitudine cogitatõis in reb⁹ febris illis illi q̃ est ex tristicia ꝛ angustia: nisi ꝙ motꝰ oculi est equalis non ad clausionem neq; ad exitum decliuis ꝛ est decliuis ad pro

gnis ephimere ex angustia: hoc excepto ꝙ motus oculi in ephimera ex tristicia est ad partẽ extrinsecam cũ ꝓfundatione sua ꝓpter resolutionẽ: ita ꝙ in vtraq; ꝓfundant oculi ꝓpter desiccationem et resolutionẽ. Nam spiritus tristis desiccat ossa: vt ait sapiens. ꝙtomagis oculos qui sunt molles teneri resolui aptissimi. Sed ĩ angustia motus eoꝝ est ap interiora vt in somnolẽtis: in tristicia vo ad exteriora sicut in vigilibus ꝓcipue in illa q̃ de futuro est. Scõo dicit ꝙ in ephimera ex tristicia pulsus nõ ẽ dimissus depssus. id est hũilis bassus: imo est in eo. ſ. in febricitante hac febre cũ debilitate. videlꝫ nõ fortis: ſꝫ decliuis ad debilitatẽ: ſꝫ est cũ eo saltus ꝓpt repugnãtiã inter causam ꝛ febrẽ. Mã causa huius febris ex se reddit pulsuꝫ paruum ꝛ tardũ debilẽ ꝛ raꝝ. Juxta id galieni libro ỏ introducẽdis in pulsu. 44. Tristicie vero pulsus tardus ꝛ puus ꝛ debilis ꝛ rarus: sed ipsa febris ex caloꝛe adaucto cogit arteriã plus elcuari cũ velocitate vel frequẽtia: quaꝓpter diuersus efficit pulsus nunc humilis depssus nũc sursum saliens.

¶ Attende primo ꝙ galienus libro de febribus ad glauconẽ. c. ỹ. dat quattuoꝛ signa ephimere ex tristicia. Primũ est ꝙ in ea magis apparet acumẽ caloris ꝙ multitudo eius. Scõm est macies coꝛpis. Tertium cõcauatio oculoꝝ. Quartũ discoloratio vultus. Ait enim ibi. Adest autẽ in his qui febricitãt ꝓpter tristiciã acredo potius ꝙ multitudo caliditatis: sicut in his qui nõ ꝓpter tristiciã ecõtrario. Sed ꝛ macies coꝛpis manifesta est tristãtibus magis ꝙ sollicitãtibus. Et oculoꝝ ꝓcauitas ꝛ q̃dã insolita discoloratio his quidẽ ꝛ aliter q̃liter cũq; sollicitatis cõia sunt.

¶ Attẽde scõo ꝙ ephimera febris vno die pmanẽs aut tribus aut plus nõ sola ipsamit ista accidentia: sed inchoantur a ꝓcedenti tristicia forti ꝛ perseuerãte.

c In tertia dicit ꝙ cura ephimere ex tristicia est sicꝫ cure febris ephimere ex angustia.

¶ Attẽde ꝙ rasis decimo almãsoris. c. ꝛ. sub decẽ regul⁹ simul describit curã ephimere ex tristicia ꝛ ira. Prima est. Si ex mꝛta tristicia aut ex mꝛta ira fuerit ꝓ febris balneũ cũ minui incepit ĩgrediaꝫ ꝛ intret semicupiũ ꝓtinẽs aquã calidã in q̃ delectet: ex qua etiã sup ipsum in domo balnei existẽtẽ copiose fundaꝫ. Scõa est. ipse ꝓterea ĩ loco balnei moꝛet vbi nec a vento nec a frigoꝛe ledaꝫ: aut moꝛet in ꝓma domo balnei in q̃ tãdiu sit dõec cutis molliescat ꝛ rubescat paꝝ. Deinde aquã frigidã subito ingrediaꝫ ꝛ ab ea citissime egrediaꝫ. Tertia est. cum egressus fuerit ab aq̃ frigida aq̃ rosacea ipsius capiti supfundaꝫ. Quarta est er sandalis ꝛ aqua rosata ꝛ canfora pectus epithymeꝫ. Quinta est. in potu sumat succũ maligranati muzi ꝛ ei sicꝫ ex sirupis vt rob q̃ fit de ribes: ꝛ macianoꝝ acetoſoꝝ ꝛ acetositaꝫ citri. Serta nutriaꝫ ex oleribus frigidis ꝛ aceto ꝛ oleo ꝓfectoꝛ: ex zuccaro ꝛ ex oleo amigdalaꝝ. Septia a vino aũt oino abstineat: nisi maximũ inde sequaꝫ nocumẽtũ. Nõ si indeꝫ sequaꝫ cũ succo granatoꝝ misceaꝫ ꝛ sup niuẽ infrigideꝫ: ꝛ bibat multũ ex aqua frigida. Octaua. cũ biberit vinũ granata acetosa in aqua frigida abluta comedat. Nona. deinde aqua frigida rosata sup ipsum roꝛeꝫ. Decima ingeniet q̃liter eius ira ꝙtũcunq; possibile fuerit sedet. hec rasis.

¶ De febre ephimera ꝓueniẽte ex cogitatiõibus. Cap. XIII.

Cladoq; accidit. In hoc capko primo agit de generatõe ephimere ex cogitatiõibus; ꝛ silitudine ꝛ dissilitudie eiꝰ eius cũ ephimeris ex tristicia ꝛ angustia. Scõo ỏ signis sũpti a pulsu ꝛ facie ibi|Et pulsus ẽ|Tertio ỏ cura eiꝰ ibi|Et cura|

a In prima pte dicit ꝙ febris similis ephimere ex tristicia ꝛ an

UVA. BHSC. IyR_028

guſtia aliquando accidit ex multitudine vel vehemētia cogitationis in reb' vł ſpeculabilib' vel practicis: hoc excepto q̄ in ephimera ex cogitationib' mot' oculi eſt equalis id eſt moderat' ⁊ ſimilis motui ei' in ſanitate nō decliuis ad clauſionē vt in ephimera ex anguſtia. neq; ad exitū vt in ephimera ex triſticia. Sz oculus ipſe in ſitu ſuo eſt decliuis ad profundationez in ephimera ex cogitatione ſicut in ephimerꝛ ex ānguſtia ⁊ triſticia propł ſikes cauſas exiccationis ⁊ reſolutiōis in eis oīb'

b In ſcōa dicit p̄mo q̄ pulſus ephimere ex cogitatōīb' eſt diuerſus in dilatatiōe ⁊ cōſtrictione ⁊ eq̄lis vt in plurib'. ¶ Sz inſtabit aliq̄s q̄ diuerſitas ⁊ eq̄litas ſūt differentie pulſus ſibīj̄ nuicē ꝛie. Si g̃ pulſus ē diuerſus in hac ſpē ephimere nō ē eq̄lis. ¶ Attēde p̄ declaratiōe hui' ſke ⁊ p̄oris q̄ tres ſunt cogitationū modi. Mā q̄dā ſunt cogitatiōes q̄b' cōtriſtatio nulla īmiſcet nec ſollicitudo. Alie ſunt q̄b' ɔtriſtatio īmiſcet de bono q̄ſito ⁊ nō obtēto vel de mali euētu. Alie ſūt q̄b' annexa ē ſollicitudo vel boni aſſequēdi vel mali euitandi. Juxta hoc dic p̄mo q̄ in ephimera ex cogitatiōīb' p̄rimi modi mot' oculi ē equalis ⁊ pulſus eq̄lis. q; nō eſt ibi q̄d̄ hos mot' diuerſificet. Dic ſcōo q̄ in ephimera ex cogitatiōīb' ſecūdi modi mot' oculorū eſt decliuis ad interiora: ⁊ mot' pulſus ad depreſſionē ⁊ humiditatē ſpiritib' ⁊ virtutib' ſe retrahētib' ad interiora ppł ɔtriſtationē ſimplicē ſine attētione ad occurrēdū. Dic tertio q̄ in ephimera ex cogitatiōīb' tertij modi mot' oculoꝝ eſt decliuis ad exteriora ⁊ pulſus ad eleuationē ppł ſollicitudinē ⁊ attentionē circa repulſionē hui' q̄d̄ contriſtat. Dic q̄rto q̄ in ephimera ex cogitationīb' ſecundi ⁊ tertij modoꝝ mixtis mot' oculoꝝ eſt diuerſus: nūc int' ppł ɔtriſtationē: nūc extra ppter ſollicitudinē ⁊ attētionē ad obuiandū malo ɔtriſtāti p̄cogitato. Juxta illud ſerapiōis ſexto ſui breuiarij. c. 8. Illoꝝ aūt quos inuadit febris ephimera ex triſticia ⁊ cogitatiōe oculoꝝ fortaſſe mot' addit ⁊ ip̄oꝝ aſpect' ad exteriora ⁊ fortaſſe ḧeſcit. ⁊ videnť quaſi ſint ſubmerſi. Illoꝝ vero q̄ cogitāt fortaſſe eſt cogitatio in eo q̄d̄ ɔtriſtat. Cū g̃ ſollicīti ſunt de eo q̄d̄ timeť vt ɔſequať eos ſubmergit calliditas coꝝ innata in mēbra coꝝ q̄ mouenť pł ad interiora. ppter illud g̃ ſubmerguńt oculi eoꝝ. Et fortaſſe eſt eoꝝ cogitatio de cuaſiōe quare accidit eis ɔriū illi'. Et pulſus eoꝝ qñ̄ pfundať natura ad interiora eſt paruꝰ. ⁊ cū expandit ad exteriora magnificať. hec ille. Deinde ſubiūgit. Et eſt vrina eoꝝ acuta donec mordicet mēbrū p q̄d̄ tranſit. Sc̄do dicit hic p̄nceps q̄ facies patiētiū ephimerā ex cogitatiōe eſt decliuis ad citrinitatē: q; calor innat' in his acuit: ſiccitas augeť: ſanguis diminuit ⁊ choleriſať vnde cuť tinc In tertia dic̄ q̄ cura ephimere ex mul (gitur vſus citrinū. titudine cogitationū eſt ſikis cure ephimere ex triſticia. ¶ Et circa hāc attēde q̄ ſerapiō ſexto breuiarij. c. 8. ſub ſex regulis vtriuſq; curā ſimul deſcripſit. Prima eſt. oz vt curenť iſti cū ɔrio ei' q̄d̄ ɔſequit eos ſcz gaudio ⁊ ſpecieb' tripudij ⁊ igeniem' in remotione coꝝ a multitudie cogitatiōis oī ingenio. Sc̄da eſt. poſt reſolutionē febris faciam' ipos ſedere in tina aque dulcis tepide donec humectenť parū. Tertia eſt. inungam' corpa coꝝ cū oleo cui ēvirtus humectatiōis ⁊ infrigidatiōis ſicut oleū violatū ⁊ oleū nenufaris. Quarta eſt. cibem' eos cibis hūidis laudabił hūoris ſicut eſt caro pulloꝝ ⁊ coturnicū: ⁊ caro hedoꝝ ⁊ piſciū petroſoꝝ paruoꝝ: ⁊ atriplex ⁊ cucurbita ⁊ his ſikia. Quō eſt q; de pprietate rei ąialis id ē paſſiōis aie ē vt exiccet corp' valde. Et oz vt ſignificeť illud ex hoc q̄ illi q̄ nō cogitāt nec; tediū patiunť. digerūt totuꝫ illud q̄d̄ comedūt ex cibis. Et illi q̄ tediū patiunť ⁊ cogitāt non digerūt totū q̄d̄ comedūt de cibis: q̄uis ſint facił digeſtiōis pauce q̄ntit. Quinta eſt. ſit illud q̄d̄ bibūt vinū cōmixtū non antiquū: ⁊ accipiāt ex eo parū donec id eſt q̄tin' nō exiccetur corp' ex multitudie ei' q̄d̄ adminiſtrať ex eo. Quō eſt q; q̄n̄ accipiť cū mēſura remouet vigilias ⁊ attrahit ſomnū. quapropł hūectat ⁊ letificat triſtes ⁊ ſedat tediū Sexta ē gñalis. oz vt ſit regimē totū infrigidās hūectās: ⁊ elōgeť a reliq̄s reb' exiccatiuis. ip̄e em̄ nocēt valde: ⁊ ppie coit' vt nō pueniant ex febre ephimera ad febrem ethicam.

¶ De febre ephimera prouenīente ex ira. Capitulum. XIIII.

Badoqz accidit propter ſuperfluitatem mot' ſpiritus ad exteriora in diſpoſitione ire calefactio ſuperflua adherens ſpiritui ⁊ febris Cuius ſigna ſunt rubedo faciei: niſi permiſceatur ei timor. quoniam citrinatur. Et inflatio faciei ſimilis ei quod inflatur in dormitione. Et ſunt oculi rubei tēdentes exterius propter vehementiam motus ſpiritus ad exteriora. Et quandoqz accidit quibuſdam eoruꝫ tremor propter motuꝫ humoris: aut propter debilitatē naturarum. Et eſt aqua rubea acuti tact' propter acuitatem ſuam. Et quandoqz eſt ei aliquantulum claritatis. Et pulſus eſt groſſus plenus pulſans frequens.

a In p̄ma pte dic̄ q̄ ſupcalefactio adherēs ſpūi ⁊ febris ephimera q̄ñq; accidūt ppł motū ſpūs ipetuoſum ⁊ exceſſiuū ad exteriora ī diſpōne ire. Jux̄ id auēzoar tractatu. 24. theiſir. c. 1. Jra addit ad calorez cordis: ⁊ q̄n calor excedit diſſipať ſpūs q̄ in eo ē: ⁊ q̄d̄ in toto corpe hui' gñis ſpūalis eſt: ⁊ generat febrem

b In ſcōa dat ſex ſigna ephimere ex ira. Primū (dici q̄ nō trāſit dic̄. eſt rubedo faciei ppł ebullitionē factā in ſanguie ⁊ motionē ſanguis ⁊ ſpūuꝫ ad exteriora: niſi timor ire p̄miſceať. tūc em̄ mouent ſanguis ⁊ ſpirit' ad interiora cā timoris ⁊ palleſcit facies cū q̄dā citrinitate. Secūdū ſignū ē inflatio faciei ſikis illi q̄ in ſomno ɔtingit ppł multitudinē vaporū ex cibis potib' ⁊ hūoꝝ tūc aſcendentiū ad eā. Ad faciē em̄ affluunt hūores ⁊ vapores in ira q̄b' intumeſcūt ptes ei' molles. Tertiū eſt rubedo oculoꝝ cū p̄minētia coꝝ deforis ex vehemētia mot' ſpirituū ⁊ etiam ſanguis ad exteriora: ita vt q̄busdaz fortiť iratis appeant oculi q̄ſi ſcintillātes ⁊ p̄ſiliētes ab orbitis ſuis ex ardore ire. Quartū eſt mebroꝝ tremor nō oīb' iratis aut febrientib' ex ira ɔtingēs: ſz q̄busdā eorum. vel ex motu humoris cholerici ab ira ⁊ ſparſione ei' ſup mēbra ſenſibilia: vł ex debilitate nature ſeu cōplexionis ei' qui iraſciť: nō ſufficiēte calore regere vitalia ⁊ animata membra. Quintū eſt vrina rubea acuti tact' id eſt pungitiua mordax in tranſitu ſuo ſuper mēbra ſenſibiliaꝰ eſt collū veſice ppter acuitatē ſuā rōne cholere ſecū p̄mixte quā impet' ire ebullire fecit ⁊ excreſcere: ⁊ claritas quedā q̄ñq; in ea eſt ſcu trāſlucētia ex permixtione ſpirituū cū ea vel citrine cholere. Sextū eſt q̄ pulſus in hac ephimere ſpē eſt groſſus. i. cōpoſit' ex lato ⁊ alto plen' pulſans. i. fortiť ipellēs digitos p̄mētes ppł ebullitionē ſanguis ī corde ⁊ arterijs ex ira: ⁊ ēt frequēs ppł neceſſitatē euentatiōis adaucti caloris nō ſolū ex febre: ſed etiā ex paſſione ire. De cui' pulſu dicit galien' libro de introducēdis in pulſu. c. 42. Jre quidē alt' eſt pulſus ⁊ magn' ⁊ vehemens ⁊ velox ⁊ ſpiſſus. Similia fere ſigna ephimere ex ira excepto quarto ſcripſit ſerapion ſexto breuiarij. c. 7. dicēs. Illoꝝ aūt quos inuadit febris ephimera ex ira ſignū eſt oculoꝝ motus velox ⁊ egrediuntur ⁊ eminent exterius. quoniā calliditas innata mouetur ad exteriora. ſcz ad illud quod apparet de corpore: ⁊ oſtēditur corp' plenū pingue. ⁊ fortaſſe fit color citrinus ex timore permixto cū ira: ⁊ vrina eoꝝ eſt citrina acuta: ⁊ pulſus eoꝝ eſt velox elevatus magnus propter motū ⁊ attenditur calliditas. hec ille. ¶ Attende primo q̄ ephimera ex ira ⁊ alīs accidētib' aie vt triſticia tediō ⁊ timore cognoſcitur ex pulſu cuiq; coꝝ proprio. Juxta id galieni ſecūdo de criſi capitulo vltimo. Dico ergo q̄ ſi p̄ſens fueris egro ⁊ illa accidentia remanent adhuc in ip̄o tūc oportebit vt tu intēdas in cognoſcendo ea ad pulſum ppriū ſibi ſicut oſtēdi tibi in libro pulſus venarū. Q; ſi accidentia aie iā ſedata fuerint ⁊ remāſerit cā que ex eis puenit: tūc inuenies in pulſu venarū ſignū occultū ſignificās tibi accidentia anime que fuerūt cauſa generationis febris. ¶ Attende ſecundo q̄ ephimeris omnibus ex accidentibus anime prouenientibus ſignū cōe eſt declinatio vrine ad citrinitatē. Jux̄ id galieni ibi. Cauſa aūt coꝝ eſt q; tu inuenis vrinā oīm coꝝ ppinquioreꝝ citrinitati tincte. ¶ Attēde tertio q̄ ephimera ex ira differt ab ephimera ex triſticia in mō caloris habitudie corpis ſitu oculoꝝ ⁊ colore vultus. Jurta id galieni ibi. Propria vō ſigna ſunt q; tu inuenis in corpe hui' cui accidit hec febris ex triſticia acuitať pluſq̄ calliditatis. Et inuenis in corpe ei' cui accidit ex ira rem īm cōtrariuꝫ illi'. Et uenis detumitionē corpis ī eo cui accidit ex triſticia manifeſtiorē. Et in

UVA. BHSC. IyR_028

uenis oculos profundos ⁊ colorem turbatum.

c Jn tertia qte dat curā ephimere ex ira sub ſex regul'. Prīa ē. fac egrū q̄escere nedū a motu ire: ſz etiā ab oi forti alio motu vt ſedet ebullitio ſanguinis ⁊ incēſio ſpūs ex ipetu ire. Scōa ē. fac egrū occupari i lenificātibus ſeu demulcētib' animū iratū: ⁊ letificātib' ex narratiōib' fabularū ⁊ hyſtoriarū ⁊ colloquijs gratis ⁊ melodijs cātilenarū ⁊ inſtrumentoꝝ muſicaliū ⁊ ſpectacul'ār ludis mirabilib'. Jux̄ id auēzoar trac. 24. theſir. c. 1. Curatio aūt hui' febris ē ira ifirmi ſedare ⁊ aſſiſtere ſibi q̄ ipz letificēt ⁊ delectāt ira ⁊ pmaneat i tranq̄llitate ⁊ q̄ete. Tertia ē. balneū eger in aq̄ tepida nō multi caloris. Nā aq̄ tepida calefacit ifrigidatos ⁊ infrigidat calefactos. corp' humectat ab ira ſiccatū et tactum delectat.

Cura[c]. Facē oꝰ quieſcere. Et fac vt occupentur lenificantibus ⁊ letificātibus ex narratiōibus ⁊ vocibus bonis ⁊ ludis mirabilibus. Et facē oꝰ ingredi balneuz in aqua tepida non plurimi caloris. Et inungātur plurimum cum aliquo oleo plurimo. Jllud enim eſt magis conueniens eis q̄ aqua calida. Et cibētur eis que infrigidant ⁊ humectant. Et prohibeā tur a vino omino. potio enim eſt eis via ad ipſam.

¶ Circa b attēde q̄ lerapiō. 6°. breuiarij capło ō ephimera ex ira, phibet in ea balneū dicēs. Et ſitr oꝝ vt phibeant' etiā a balneo. Nā de, pprietate el' eſt vt adiuuet mām q̄ eſt in corp' eoꝝ ad putrefaciēdū ⁊ attrahit febrē aut figit eā ad q̄dā mēbra ⁊ fac accidere apoſtema. Sz videt in b galieno obui' libro de febrib' ad glauconē. c. 6. dicēti. Curare aūt oꝝ balneo oēs. Et raſis. 10. almāſoris. c. 1. laudat in ephimera ex ira balneū. Et auerroys. 7. colliget. c. 7. ait. Et ſcias q̄ vtis medicina oīb' patiētib' ephimerā balneū exiſtit exceptꝫ patiētib' reuma, ppt frig': ⁊ in ephimera ab apoſtematib'. Sz ſerapion tot inſignib' viris q̄ſi ꝺdicens ſaluari ſic pōt: q̄ intellexit de ephimera febre paſſiōe ire durāte ⁊ ſanguine circa' coꝝ adhuc ebulliēte. vel de ephimera ex ira cū multa ebullitione cholere ex q̄ ſuſpitio eſt de aduētu putride febris. Jn declinatione vero ephimere ex ira ſedata paſſiōe balneū tepidū nō modicū ofert. Quarta eſt. inūgit eger multa inūctiōe cū oleo plimo ex hūectatiuis ⁊ ifrigidatiuis: vt nenufarino vel violato. Jd em̄ pl'ofert q̄ aq̄ calida. qz pl' humectat ⁊ magis lenit: ⁊ reſoluta ex caloꝛe magis intra retinet ⁊ reſolui phibet caloꝛē innatū. Jux̄ id gal'. 8. de igenio. c. 3. Si fuerit ira vigilia vl' anguſtia non neceſſe eſt multū balneare ſiue fricare: ſz infundi oleo tepido nil ſtipticitat' hñte. Quīta ē. cibet eger ifrigidatiuis cibis ſubtilib' euchimis. nō tñ neceſſe ē multū ſubtiliare ſibi dietā ⁊ minoꝛare ipam valde. vt ait auēzoar. 24. theſir. c. 1. vtat' g̃ hoꝛdeato vel aq̄s pulloꝝ cū lactuca infrigidat': vel ipis lactuc' aut ſpinachijs aut cucurbit' aut malis acetoſis. Serta ē. phibeat' ipe penit' a vino. qz potio vini eſt via ad irā. Et ſerapion. 6. breuiarij. c. 7. ait. Et nō oꝝ vt potem' eos vino donec ſedet' caliditas. qō ē qz de, pprietate vini ē vt excitet irā. Galien', ꝺo libro de febribus ad glauconē. c. 6. ait. Sz etiā his q̄ irati fuerūt triſtati aut vigilauerūt aut in ſollicitudie fuerūt de vino dādū eſt. Jdeo ꝺo q̄ irati fuerūt cuz extra paſſiōes oīno fuerint: pri' aūt nō eſt infallax vino vti. Et auerroys 7. colliget. c. 7. vini vtilitates in ephimere oīb' ita cōmemoꝛat. Et vina aquoſa aromatica oīb' iſtis vtilia ſunt ſi bibere aſſueti fuerit ita q̄ poſt digeſtionē bibant'. Nā plura habēt iuuamēta q̄ aq̄. Nā vinū natationē cibi in ſtomacho vetat: ventoſitatē reſoluit ⁊ vinā ꝓuocat ⁊ ſudoꝛē. aiam letificat: ⁊ adiuuat nām ad ſupfluitates expellēdas. Auēzoar aūt 24. theſir. c. 1. cōmendat huic egro potū aliū dicēs. Et recipiat in potu id in q̄ eſt ifrigidatio ⁊ ire ſedatio: ſicut ſir rupū lingue bouis ſeu buglo ſſe. qñ ipe letificat ⁊ irā ſedat. Et ſit pot' ei'. ʒ. 1. cū. ʒ. ſ. aq̄. ⁊ cū aq̄ roſarū.

¶ De febre ephimera proueniente ex vigilijs. Capitulum. xv.

Qandoq̄ accidit ⁊c. Jn hoc capitulo dicit ꝑmo qñq̄ ex vigilijs q ſupfluentib' ephimerā fieri febrē. Et qz mod' quo fit ex ea ſupra memoꝛat' eſt: hic de eo ſilet. Scōo dat ſigna febris hui' ibi Cui' ſigna ſunt Tertio curā ibi Cura ⁊c. Prie ptis expoſitio iā expedita ē.

b Jn ſecūda dat ſigna octo febris hmōi. Prīmū eſt anteceſſio vigiliarū īmoderatarū: quā noſcit medic' narratione egri vel aſſiſtentiū. Secūdum eſt grauitas palpebrarū: ita vt vix eger eleuet eas ⁊ aplat oculos pter debilitatē ⁊ fatigationē motiue virtutis ipſas eleuantis. Tertium

eſt profundatio oculi ſeu ſubmerſio propter reſolutionē ſue humiditatis ex vigilijs vnde marceſcit et extenuatur et deſiccatur. Quartū eſt inflatio palpebrarū propter coꝛruptionē cibi vel diminutā cibi digeſtionē ex reſolutione ſuperflua caloris innati p vigilias. Nā dū chimus indigeſtus peruenit ad exangues palpebras pauci caloris non aſſimilatur: ſz ibi paulatim congeſtus ⁊ auct' in tumoꝛē eleuat vtraſq̄ palpebraſ coadiuuante ad id copia vapoꝛuz: q̄ ex vigilijs conturbantib' digeſtiones omnes cibos ⁊ humoꝛes ad faciem feruntur. Quintū ē conturbatio vine id eſt defectus tranſparentie ⁊ luciditatis, pter priuationem digeſtionis. Jn vigilijſ eniz caloꝛ ⁊ ſpiritus ad exteriora ſuperflue diffuſi non bene digerunt cibos chilos ⁊ ſuperfluitates: nec ſpiritus ⁊ caloꝛ vine immiſcentur: quibus partes ſicce cū humidis vnite ⁊ bene permixte conſeruari ſolent: vnde vina clara ⁊ tranſparens redditur: ſicut turbatur ex ſeparatione harū. Sextū eſt debilitas pulſus, pter reſolutionē ſuperfluā caloris ⁊ ſpirituū vitaliū tā a vigilijs q̄ a febre. Septimū eſt citrinitas faciei propter malicia digeſtionis. ¶ Et circa hoc attende q̄ malicia digeſtionis citrinitatē faciei dupliciter efficit. Uno modo multiplicando per viā indigeſtionis phlegma: quod vias cholere oppilans facit eā redundare ſurſum citrinando faciem. Alio modo choleriſando de maſſa ſanguinis magnā partē propter caloꝛē extrancū ⁊ ſiccitatē ſupfluā a vigilijs introductos. Octauū eſt inflatio faciei ppter excitationē id eſt cōmotionē hūiditatū cerebri deſcendētiū ad eaz ex malicia digeſtiōis in cerebꝛo ꝺgeſtarū. vl' ppt excitationē multo rū vapoꝛ ad faciē latoꝛ ex ꝺturbatiōe digeſtionū ſtomachi ⁊ cpatis. vel ppt excitationē. i. ebullitionē ⁊ vētoſationē quā caloꝛ innat' faciei efficit in nutrimētū qō ſibi aduenit nō valēs ipm pfecte ⁊ integre ſibi aſſimilare vt in hypoſarca ⁊ cacexia. Sz hec inflatio nō eſt cū ruboꝛe ſicut in ephimera que fit ex ira: īmo cū citrinitate. Plura ex dictis ſignis ſerapion. 6. breuiarij. c. 9. ſic cōmemoꝛauit. Scias q̄ patiēti febrē ephimerā ex vigilijs accidūt iſte ſignificatiōes ſcz citrinitas faciei ⁊ coloris ppt motū caloris ex vigilijs: aut ppt paucitatē ſomni: ⁊ exiccat coꝛp' ppt paucitatē digeſtiōis: ⁊ pfundant oculi ppt imitudinē mot' q̄ reſoluit: ⁊ grauat' mot' palpebrarū: ⁊ pulſus ē pu' ex debilitate virtut': ⁊ vina

c Jn tertia (q̄uis ſit acuta: tñ eſt indigeſta turbida. hec ille. īuit q̄ cura ephimere ex vigilijs eſt ſex res. Prīa ē ociari ſeu in ocio viuere relicta oī cura ⁊ ſollicitudie: ⁊ q̄eſcere ab oī motu forti ⁊ lōgo coꝛpis ⁊ aie: ⁊ dormire ſufficient. vt in ocio q̄et ⁊ ſomno caloꝛ ſpūs ⁊ hūiditates a vigilijs reſoluti paſſim repari poſſint ⁊ regñari. Scōa ē embꝛocatio capit cū infrigidātib' ⁊ hūectātib' Jux̄ id ſerapiōis capło nūc dicto. Opz g̃ vt curem' illū quē iuadit hec febris cū reb' ꝺrijs vigilijs ⁊ incipiam' ⁊ ingeniem' in attractione ſomni eis cū embꝛocatione aque dulcis tepide in qua decocte ſunt camomilla ⁊ viola ficca ⁊ roſe nenuphar is ⁊ hoꝛdeū excoꝛticatū ⁊ papauer ſup caput. Tertia ē balneū humidū aque dulcis tepide p qō humectent mēbra deſiccata ex vigilijs nimijs Juxta illud raſis. 10. almāſoris capło ſecūdo. Si aūt hec febris cā vigiliarū vel multe ſollicitudis ꝺtingat eger poſtq̄ ipa minui incepit balneū ingrediat'. Quarta eſt cibi euchimi ſeu bonoꝛuz humoꝛ generatiui p quos nutriat' ⁊ humectet deſiccatū coꝛpus ⁊ reparent' reſoluti ſpūs ex vigilijs. Juxta id auēzoar. 24. theſir capło ꝑmo. Et q̄n videris ſigna ſanitatis cibabis ipm cuz pullis

UVA. BHSC. IyR_028

gallinarū & carnib' hedi lactētis. Et gal. libro de febrib' ad glauconē. c. 6. ait. Eos aūt q̄ in vigilijs aut in aliq̄ passiōe aīali febrici tauerint post balneaueris humido & cuchimo cibo dietare oz. Quita est. hūectatiue inūctiōes ex oleo nenufarino vel violato vl ex oleo oliuarū dulci ad hūectationē desiccati corpis a superfluitate vigiliaruz Valet etiā inunctio pticaris frontis & tempoz ac ētium ad puocationē somni suauis. Jux id auenzoar. 24. theisir. c. 1. Et vngant nares cū oleo de seie cucurbite aut de semie citruli. Sexta ē vini pot'. Mā vinū est de reb' magis oferentib'. Jōo secure sine timore sumak in potu nisi affuerit dolor capit. vinū em valde spirituosum ē & facillime repat spūs depditos ex vigilijs & somnuz puocat. Jux id gal. libro de febrib' ad glauconē. c. 6. De vino aūt maxime q̄dē his q̄ vigilauerūt itrepide dare oz: pterq̄ nisi caput doleāt aut tipora pulsent: palā tū qm & his cauēdū. Auēzoar vo. 24. theisir. c. 1. dicit his oferre sirupū violatū & sirupū bugloss: & olfacē iubet flores nenufaris applicādo narib'. Serapion aūt. 6. breuiarij. c. 9. in cura hui' febris vltra pdicta tres regulas addidit. Pria ē. fricem' man' & pedes donec attrahak mā ad iferiora: & descēdāt vapores retēti in capite. Scōa ē. phibeam' eos a reb' q̄ excēāt corp': & ppie a coitu. Tertia ē. regam' eos cū hmōi reb' scz iā dictis donec redeat corp' ad hītudinē suā primā cū somno nocti. Qm somn' nocti attrahit trāq̄llitatē pl' scz ppe osuetudinē. Et scōo qz caliditas naturak ppt hūiditatē nocti & frigiditatē pfundak ad interiora & fit cā ad cōplemētū digestiōis. Et tertio qz tenebre noctis attrahūt sensib' quietē. Et somn' dicī ppt 3 rū harū rerū efficit 3 rū illi'. Et somn' q̄ fit ink mane vsq̄ ad q̄ttuor horas post solis ortum est medius inter istos duos. hec ille.

¶ De febre ephimera proueniente ex somno & q̄ete. Cap. XVI

a Aspū qnq̄ tē. Jn h capło pmo agit de modo gnationis ephimere ex vigilijs & q̄ete. Scōo de signis ei' ibi [Cui' si

a Jn pma pte (gna) Tertio de cura ei' ibi [Cura tē.] dicit pmo q̄ vapores calidi qnq̄ resoluunk a spū p vigilias & motū. ¶ Et circa hoc attēde q̄ in spiritu ificatiōe sanguis subtilis i ventriculk cordis triplex gnatur vapor. Un' aere' clar' pui' latoz virtutū & datoz vite q̄ spūs dicik. Ali' aque' qualis est vapor aq̄ bulliētis: nisi q̄ aliq̄d salsedis hz ex pmixtiōe terrestreitatis cū humido aqueo. Ali' terrestris q̄dā pticipās igneitate p adustionē. Et is magis ppie fum' aut fuligo q̄ vapor dicik. Et hi duo vltimi vapoz modi sunt hi quos resoluūt vigilie & mot' a spiritib'.

Scōo dicit. cū q̄ somn' & trāq̄llitas animi scz ociū q̄es & vacatio a cogitatiōib' estimatiōib' sollicitudinib' imaginationib' & studijs modū excedētes plongank nimiū nō resoluunk nec sepātur a spiritib' pdicti vapores: sz corpi imanent spiritib' pmixti. Tertio ꝺcludit pncipale itentū scz q̄ qz vapores & fumi spiritib' imixti nō resoluūk ob plitudinē somni & q̄etis. accidit ex eis calefactio spūs superedēs & ephimera febris. Sed cur se restringit ad trāq̄llitatē seu q̄etē animi. nūq̄d q̄es corpis silr. phibz vapores resolui & cā ephimere qnq̄ etiā fit. Dic q̄ sic. Sz ih tractatu pncepś de ephimeris illo ordie agit q̄ supi'. c. 10. diuidendo eas dinumerauit. vbi pmo ordie illas explsit q̄ cōpank ad dispōnes

b Jn scōa dat duo (aie: & ō istis bucusq̄ egit & adhuc h agit. signa hui' febris. Primū est pcessio superflui somni & trāquillitatis seu q̄etis plurime: & maxime pter imo ꝺ osuetū. assuēti nāq̄ vigilare & laborare citi' & pl' ledunk somno & q̄ete nimijs q̄ dediti sōno & vite ociose. Qz ex multo tpe assueta etsi fuerint deteriora insuetis min' molestare ꝺsueuerūt. amphorismoz sc' a. Secūdū si gnū est pulsus plen' sub digit appens ex repletiōe vaporosa. Retenk em vaporib' plurimis vna cū spiritib' & aucto calore ppt ephimerā necessario vndiq̄ replenk arterie. ¶ Cōtra. dic gal. libro de tactu pulsus. Cūq̄ somn' plongak pulsus redit ad debilitatē & ad puitatē & i tarditate sua manet acraritate. Dic si vis q̄ ibi loq̄t gal. de pulsu q̄ tāgit i somno

rima. & ꝓprie que non est in cōsuetudine: & accidit contrarium consuetudinis. Et significat ipsaz repletio vaporosa pulsus. Cura c. Curatio eius est sudatio in aere balnei: & ablutio equalis cuz aqua calida: & paucitas cibi. & declinatio eius ad id qd̄ infrigidat & humectat ipsum: & exercitium temperatum: & nō oportet vt bibat vinum.

¶ De febre ephimera pueniē te ex gaudio. Cap'm. XVII.

q Quandoq̄ accidit ex gaudio febris nō illa q̄ accidit ex ira.

supfluo durante adhuc somno. Hic vo sermo est de illo q̄ tā gitur post somnū cōpletū. Vel dic q̄ galien' ibi loq̄t de somno superfluo sine febre aliqua quo calor innat' interi' vnitus nimia mora seipsuz resoluit & ppriū humidū. vnde minorak & debilitak & rar' fit pulsus. sed princeps hic loquit de somno supfluo cū febre ephimera & retentiōe vaporosa plurima.

c Jn tertia dicit q̄ cura ephimere ex sōno & q̄ete est q̄ttuor res. Prima est sudatio in aere balnei scz in stupha: que poros apit & vapores educit. quoz retentio indurit ephimerā: ac ablutio totius corporis in aqua dulci competenter calida qua cutis lenitur & abstergitur & pori ipsius aperti tenentur & sudor augetur per quez resoluuntur aucte humiditates ex somno' & quiete. Secūda est paucitas cibi: vt natura seipsam attentius occupet in digestione & resolutione superfluentiū humiditatum: quas coaceruauerunt somnus & quies nimij vel resolui prohibuerunt: & declinatio ciboz ad frigiditatē & humiditatē. quia humide diete omnibus febricitantibus conferunt: amphorismoz prima. Sed remissa sit coz humiditas quia calor febris non multā induxit velocitatem membris propter impedimentū resolutionis ex somno & quiete. & fit plus nutrimentalis q̄ superfluifica propter causaz dictā. Tertia est exercitiū temperatū quo vigoratur naturalis calor & vigorat' poros aperiens extraneū expellit vna cū vaporibus & fuliginibus interius retentis. Quarta res est abstinentia a potu vini maxime fortis & puri. qz ceteris potibus vaporosius est & fumosius. & sic auget causam isti' ephimere. Credo tamen q̄ in declinatione huius febris vinū albū aut subruseū subtile debile fortiter limphatū non modicū conferat virtutē confortans poros aperiens & sudorem prouocans: nec est fumosum.

¶ De febre ephimera proueniente ex gaudio. Capitulum. XVII.

q Quandoq̄ accidit tē. Jn hoc capitulo primo comparat febrem ex gaudio ad febrē ex ira in modo generationis sue. Secundo dat signa eius: ibi [Cuius signa] Tertio curam ibi [Et cura eius tē.]

a Jn prima parte dicit q̄ ephimera febris quādoq̄ accidit ex gaudio consimiliter ei que accidit ex ira. Sicut em spiritus velociter mouentur ex ira forti vnde inflāmantur vehementia sui impetus: sic ex gaudio. nō quidem modesto neq̄ temperato: sed superfluo. Uerū ex hoc gaudio dissoluitur virtus in pusillanimibus & in eo spiritus aliter mouentur q̄ in ira forti. vnde ex eo quidam mori visi sunt: ex ira vero non. Juxta id galieni quinto morbi. c. 12. De ira aūt nullus mortuus est. Calor em naturalis propter ira non extingnitur nec virtus inde deficit. Ex magno aūt gaudio q̄plures mortui sūt: pusilla nimes similik ex timore. quoniā anime virtus ex gaudio non ita ad exteriora exit nec adeo ebullit sicut in ira: sed potius virtus ante gaudium manens in corpore dissoluitur ac mollificatur. deinde ad exteriora corporis progreditur. Ex quibus apparet q̄ sepi' ex ira fit ephimera q̄ ex gaudio. & raro ex gaudio sine causa alia fieri visa est. Jdeo de ipsa nulla fit mentio nec a galieno nec ab auenzoar neq̄ a rasi nec ab auerroy nec a serapione famosissimis medicis. Et etiā difficile videtur longūq̄ ab euentu q̄ superfluū gaudium spiritus resoluens & calorem innatum ac coz inaniens possit coz ignire vel inflammare extraneo calore: cum potius videatur debere infrigidare. Juxta illud principis primi secunda doctrina secunda summa prima capitulo decimoquarto. Omnia anime accidentia sequuntur aut eis associantur motiones spiritus aut exterius aut interius. Et illud aut erit subito aut paulatim. Et eius motionem ad exteriora sequitur frigiditas eius quod interius exstitit. Et forte asse superfluit illud quare resoluitur. Subito q̄ infrigidak exteri' & interi' & seq̄k cā syncopis aut mors.

UVA. BHSC. IyR_028

b Jn scđa dicit ꝙ signa ephimere ex gaudio sũt ꝓpinqua signis ephimere ex ira duob⁹ exceptis. Primũ est ꝙ forma oculi in gestu ⁊ motu ẽ vt forma gaudẽtis nõ vt forma irati. Secũdũ est freq̃ntia in pulsu minor in febre ex gaudio. qz ꝓ gaudiũ nõ fit ebullitio tãta in hũoꝛib⁹ ⁊ spiritib⁹ sicut ꝓ irã. ¶ Attẽde ꝙ gaudentiuz pulsus ſm galienũ libꝛo de tactu pulsuũ. c. 7. ẽ magn⁹ tard⁹ rar⁹ fortꝫ vt in sanitate. Ait enim ibi. Delectatio aũt pulsum reddit magnuz tardũ ⁊ rarũ: in fortitudine aũt a dispositione naturali ipsuz mũme imutat. Et q̃ busdaz interpositis subdit. Et gaudiũ siue letícia talẽ efficit qualẽ delectatio. Et ꝓnceps ꝑmi scđa doctrina tertia summa ꝑma. c. 18 ait. Et ex delicijs q̃dẽ ꝓpterea ꝙ ad exteriora paulatim mouẽt nõ puenít ad illud qõ puenít ex ira in velocitate ⁊ in spissitudine: imo est cũ ei⁹ magnitudo sufficit necessitati ⁊ est tard⁹ ⁊ rar⁹ Et sicꝛ pulsus letície qm̃ ipe fit magn⁹ ſm plurimũ cũ lenitate ⁊ attinet tarditati ⁊ raritati. Verũ in b casu calor ephimere supaddit pulsui freq̃ntiã aliquã

Cuius signa [b] sunt proxima signis eius que est ex ira: nisi quia forma oculi ẽ forma gaudentis non forma irascentis. Et est frequẽtia in pulsu minor. Et cura [c] eius est proxima curationi illius que est ex ira.

¶ De febre ephimera proueniẽte ex timore. Capitulum. XVIII.

Quandoq; [a] accidit ex timore febris ſm semitã qua accidit ex angustia. Proportio nanq; timoris ad angustiam est proportio ire ad gaudium ex hoc ꝙ motus timoris est ad interiora ⁊ ire ad exteriora: ⁊ fit subito. Et aliorum duoruz fit gradatim. Cuius [b] signa sunt proxima signis eius que fit ex angustia: nisi quia diuersitas in pulsu est vehementior. Et forma oculi ẽ forma territi. Curatio eius [c] est proxima curationi eius que fit ex angustia. Et oportet vt securetur a timore ⁊ veniatur ad eum cuz nũcijs gaudere facientibus: ⁊ letificantia sunt iuuatiua eis.

¶ De febre ephimera pueniente ex labore. Capi. XIX.

Laboꝛ quandoq; [a] peruenit ad summũ in calefaciẽdo corpus ⁊ spiritũ: ita vt fiat febris nocẽs opationib⁹. Et ẽ plurimũ nocumẽti: ⁊ grauitatis ipsi⁹ super vitalẽ ⁊ aialẽ. Cui⁹ signa [b] sũt antecessio laboris ⁊ additio calefactionis iũcturarũ sup alia: ⁊ tact⁹ lassitudinis: ⁊ siccitas corpis. Et q̃nq; accidit in fine ei⁹ humectatio si fuerit laboꝛ temperatus. quãdo nõ est in eo exiccatiuũ aut frigus prohibens sudoꝛem. Si autem laboꝛ fuerit superfluus minoꝛat humectatio ⁊ sudoꝛ.

c Jn tertia dicit primo ꝙ cura ephimere ex timoꝛe est proxima curationi ephimere ex angustia. Nã sicut in illa que ex angustia fit competit balneũ aque dulcis calide ad trahendũ foras spiritus ignitos intra conculcatos ⁊ inunctio cũ fricatione ⁊ vti lenificantibus letificantibus ⁊ odoꝛiferis frigidis ⁊ vino plurime ꝓ mixtiõis. Secundo dicit ꝙ egrotãtes hac ephimera sunt assecurãdi ⁊ cõsolandi: ⁊ nuncij sibi presentandi qui grata referant et gauderefaciãt Et oñe quod eis leticiam infert est vtile et iuuatiuum. qz cõcultatos interius spiritus per mẽbra diffundit vna cũ vaporib⁹ ⁊ fuliginibus interius retentis.

¶ De febre ephimera proueniente ex labore. C. XIX.

Laboꝛ q̃nq; [a] peruenit ⁊c. Jn hoc capitulo primo docet modũ generationis ephimere ex laboꝛe: ⁊ cui operationũ magis nocet. Secundo signa eius ibi [Cuius si-
a Jn prima parte dicit (gna] Tertio curam eius ibi [Cura] primo ꝙ quandoq; laboꝛ ad tantũ peruenit excessus gradũ in calefaciendo ꝙ ephimerã facit operationibus nocentes. A laboꝛe em̃ iuncture primo supercalefiunt ⁊ ab eis calor paulatiue serpit vsq; ad ventres cordis: vbi superigniẽs vitales spiritus ephimerã generant. Juxta id serapionis sexto breuiarij capło sexto. Jlloꝛ qui laboꝛant in ambulatione ⁊ venatione ⁊ pugna ignitũtur iuncture omnes: ⁊ similiter spiritus animalis etiã ⁊ proprievitalis. Quod est: quia coꝛ ⁊ cerebrũ quando sunt superius eleuantur ad ea vapoꝛ plus. Secundo dicit ꝙ ephimera ex laboꝛe plurimũ nocumenti ⁊ grauaminis eius vitalibus infert operationibus ⁊ animalibus. Quia in laboꝛibus animata virtus maxime laboꝛat transmittendo musculis chordis ⁊ iuncturis animales spiritus. ⁊ vitalis etiã non parũ laboꝛat in sufflationibus ⁊ anhelitibus magnis ⁊ frequentibus ⁊ conatibus: licet isti motus sine animali virtute non fiant. ab his tamen estuant ⁊ inflãmã-
b Jn secunda assignat signa septẽ (tur membꝛa pectoꝛalia. ephimere ex laboꝛe. Primũ est ꝙ eã preceſſit aliquis laboꝛ ĩmoderat⁹ vt lucte aut cursus aut torneamenti aut hastiludij aut belli aut duelli. Secundũ est supercalefactio maioꝛ in iuncturis ꝙ in singulis alijs partibus coꝛporis: maxime extrinsecis propter confricationẽ iuncturaꝝ nimiã in forti laboꝛe. omnis em̃ motus confricatiuus est calefactiu⁹: ita vt interdũ ex confricatione duoꝛũ coꝛpoꝛ etiã frigidoꝛ exiliat ignis. Tertiuz est tact⁹ lassitudis id est lassitudinis sensatio ex laboꝛe nimio derelicte in mẽbris: maxime in iuncturis. Juxta illud serapionis sexto breuiarij capitulo sexto. Et sentiunt aliquid doloꝛis in iuncturis propter fricationẽ muscloꝛeꝝ adinuicẽ apud motũ. Quartuz est siccitas coꝛporis ex resolutione nimia humiditatũ eius a laboꝛe ĩmoderato. Verũ aliquando accidit in fine seu declinatione huius febꝛis humectatio cutis roꝛida vel sudoꝛalis si fuerit laboꝛ temperatus i. ꝫ est non ita excessiuus ꝙ ꝺcpauerit ⁊ resoluerit oñs humiditates cuti vicinas q̃n non fuerit in coꝛpoꝛe infirmi aliquid exiccatiuũ: sicut puluis cuti adherens ex laboꝛe collect⁹: vel terre stretas aliqua poꝛos oppilans. aut frigus prohibens sudoꝛẽ exire. quia poꝛos claudit ⁊ humoꝛes inspissat. Sz si laboꝛ vehemẽter superfluxerit mínoꝛatur aut nulla apparet humectatio cutis

UVA. BHSC. IyR_028

neq; vaporalis rozida neq; sudoral'.qz labor nimi'iã depauit materiã ipsi'. Jux illõ serapiõis.6.breuiarij.c.6. Et fm cõitatẽ corpora illoz q̃ laborãt sunt arida extenuata ficca. Et fm ꝓportatẽ si nõ est labor vehemẽs: tũc siccitas appet in eis tpe puo tm̃. Deinde egredit et corpe hũiditas q̃ est sicut ros aut vapor calid' qñ attrahit humiditas humoz ⁊ hũectat siccitatẽ el' ⁊ rozidã facit eã. Et si ẽ labor mult' tũc ipe etiaz ponit corp' sic cũ i declinatione egritudis. Quintũ ẽ tussis sicca qñq; cõtingẽs i hac ephimera ꝓpt cõitatẽ pulmonis cũ corde in abũdãtia siccarũ fuliginũ ãt attractiõe pulueris cuz aere tempe laboris quã pulmo cũ tussi pjcere nitit ⁊ a se excutere: sz facẽ nõ põt carẽs humiditate sputi vel screat' cũ qua deferat'. Sextũ vero est pulsus pu' ⁊ debilis qñq; declinans ad duriciẽ. Paru' quidẽ ꝓpt resolutos iã fuisse pri' calorẽ ⁊ spũs ex labore nimio. Debilis aũt ꝓpt cãm simílem Dur' vero ex siccitate quã arterie ꝺsecute sunt ex labore nimio. ¶ Attende q̃ pulsus moderati laboris est magn' fortis velox ⁊ frequẽs. Sz laboris nimij pulsus ẽ pu' debil' velox summe frequẽtie. Jux id gal. libro de tactu pulsus.c.7. Dico q̃ q̃ exercitiũ in sui ꝓncipio ⁊ q̃diu nõ excedit q̃titatẽ tẽpatã ꝺstituit pulsum magnũ fortẽ velocẽ ⁊ spissum. Qñ vero intendit ⁊ laborãtis excedit virtutẽ: pulsus efficit paru' velox debil' in summa spissitudine. Septimũ est vrina citrina calida ex motu p quã inflãmat ⁊ citrinescit subtilis ſbe ex resolutiõe hanc hũiditatũ ꝓpt labores c ¶ In tertia in (quib' inspissat vrine aquositas ⁊ substãtiat. nuit q̃ cura ephimere ex labore est ser res. Pria est trãq̃llitas siue quies ab oi labore animi ⁊ corpis: vt mẽbra fessa ⁊ resoluta'nimio labore q̃cte reficiant. Jux id hypo.ãpho.scõa. In oi motõe corpis cũ cepit q̃s dolere: q̃escere statim remediũ est. Et serapiõ serto breuiarij sui.c.6.ait. Et oz vt curem' illos in ꝑmis cũ q̃cte ⁊ trãq̃llitate. Scõa est balneatio scz statio in aere balnei tepido: ⁊ tina scz balneatio in aqua tepida dulci. De qua iterũ dicit paragrapho vltimo capli isti' q̃ si ephimerici ex labore indigẽt iteratione balnei ꝓpt reliquias lassitudis ⁊ siccitatis ⁊ febris: iterent oia q̃ sunt scripta in capło suo id est summatim ⁊ capitularit recollecta in ꝓncipio capli isti' scz balneũ ⁊ tina: fricatio ⁊ inũctio Jux illud rasis.10. almãsoris.c.1. Eũ q̃ aliq̃s hãc febrẽ cã laboris incurrit: oz vt cũ cepit minui eger balneũ ingrediat ⁊ ĩ domo media morẽt iuxta portã p quã redit ad domũ primã q̃ ante faciem ipsi' apienda est. Ad vltimũ quoq; loc' sit talis in quo delectet ⁊ vt nullo mõ sudet si sit possibile. nec inflãmet nec estuet nec cogatur aerẽ vehementẽ attrahere. sit aũt loc' talis in quo ipm diu morari sit possibile vbi ⁊ semicupiũ tepidã ꝺtinens aquã in qua delectet ingrediat. Corpi vo ipsi' aq̃ tepide multitudo supfundat: ⁊ ꝑcipue in locis articulorum ⁊ fricet suauit ⁊ ꝑmat mollit. Tertia est inũctio cũ aliquo ex oleis humectatiuis: ⁊ ꝓprie administrata sup iũcturas suauit fricãdo. Et sup hac inũctione dat q̃ttuor regulas ꝑagrapho illo capli isti'. Et oz vt coz inũctio. Pria ẽ. multo maioꝛ fieri oz in ephimera ex labore cũ oleo aliquo inũctio q̃ in q̃busdã aljs ephimeris. Primo vt hũectent p hãc inũctionẽ mẽbra ⁊ iũcture istoꝛ infirmoꝛ ex labore nimio supericcate. Secundo vt p eã mollificent chorde ⁊ ligamẽta arefacte ⁊ tense ꝓpt siccitatẽ ac etiã nerui sicut in spasmo de manitiõe. Scõa ẽ. oleũ

Et quandoq; sequit ipsam tussis sicca propter cõmunitatem pulmonis Et eius pulsus est paruus debilis: ⁊ quandoq; declinat ad duriciem. Et vrina est citrina calida propt motũ: subtilis ꝓpter resolutionez. Cura.c Curatio eoꝛ est tranquillitas ⁊ balneatio ⁊ tina: ⁊ inunctio proprie fricando super iũcturas: ⁊ acceptio cibi boni chimi humectantis fm quãtitatem que digeratur de genere carnium pullorũ ⁊ hedi: ⁊ pisciuz paruorum. Et quoniam virtutes eoꝛ sunt debiles: tunc non oportet vt cõfidãt se posse digerere quod digerebãt in dispositione sanitatis immo minus illo. Et propter hoc cibẽtur eis quorum paucum nutrit plurimum sicut ea que diximus: ⁊ sicut vitelli ouorũ violatũ est de melioꝛib' oleis ad inũgendũ istos ephimericos. qz suauit lenit ⁊ hũectat ac ifrigidat ptes eo inũctas duras remolliẽs ⁊ tensas relaxans. Tertia rta ẽ. oz vt hoꝛ inũctio cõicet corpi .i. gñalit in toto corpe fiat: maxime in capite collo ⁊ spõdilib' ⁊ iũcturis oib'. eo q̃ hę ptes maxime ex laboꝛe vexate fuerũt desiccate ⁊ inflãmate. Quarta rta est. inunctio nũc dicta precipue cõpetit post balneationẽ: vt apertis poris ⁊ terrestri absterſa sordicie acute per balneũ ⁊ tinã pfundi' penetret ⁊ pl' ifrigidet leniat ⁊ humectet oleoꝛ virtus ¶ Atteude ꝑmo q̃ rasis. 10. almãsoris c.1. post hãc inũctionẽ iubz egrũ rursus introire balneũ. deide scz post ꝑmũ balneũ coꝛp' ipsi' abstergatur: ⁊ ex oleo violato tepefacto in ungatur: ⁊ maxima sollicitudo habeat precipue circa iũcturas ⁊ colli carinas ⁊ costarũ. Postq̃ autez hoc aliq̃b' horis factum fuerit iterũ in aquã tepidã intrandũ est: ⁊ ex ea sup eũ infundendũ. deinde redeundũ est ad inũgendũ. ¶ Attende scõo q̃ auẽ zoar.24.theisir.c.1. phibet his egris madefacere caput: sed fricare cõsulit ipm cũ melonib' vel semine coꝛ dicẽs. Febricitates vo febre laboris requirũt q̃ iubeas eos ingredi tinaz aque dulcis tepide: ⁊ stent in ipsa q̃diu eos nõ tedeat ⁊ in ipo delectent: ⁊ madefiat suũ totũ coꝛp' preter caput: ⁊ fricet caput cũ melonib' bene maturatis. ⁊ si non fuerit tps melonũ fiat cũ semine ipoꝛ trito. vt apiant pori corpis ⁊ dissoluant vapores fumosi q̃ illud calefecerũt. ¶ Attẽde tertio q̃ alexãder tertio practice.c.4. phibet his multã fricationẽ ⁊ inũctionẽ cũ solo oleo dicens. Ne q̃ cm̃ q̃plurimũ oz fricari coꝛp' neq; vngi solo oleo: sed mixta aq̃ cũ oleo etem̃ hec humectãt. nã oleũ solũ per se impedimentũ facit: cũ aqua aũt mixtũ magis in pfundũ ingrediens infrigidat articulos ex labore calefactos. Et rursus aliq̃b' interpositis ait. Nescio aũt p qua cã galienus oleo solo tepido vtebat: ⁊ aquã fugiebat simul miscere: cuz nõ sit frigide admixtio aque sed tepide. Et grecũ hũc solẽnẽ serapion imitat' est serto breuiarij capło sexto dicẽs. Et inũgant coꝛpa eoꝛ si tps est calidũ siccũ: ⁊ cõplexio infirmi est decliuis ad hec duo cũ oleo violato ⁊ cũ oleo nenufarino aggregatis cũ aqua pauca. Qz si iste dispositiões sunt econuerso inũgant cũ oleo de keiri ⁊ oleo camomille: ⁊ hoc cũ inũctione leni valde tẽpata in multitudine donec humectet eos. Quarta res est cibi ꝓpicij moderate oblati: sup quib' hic dat regulas quattuoꝛ. Prima ẽ. accipiãt isti cibos cuchimos humectatiuos tante quantitatis q̃ bene ⁊ complete digeri possint ex quibus sunt carnes pulloꝛ ⁊ hedi ⁊ paruoꝛ piscium vt vendosiarũ ⁊ perchiarũ. quatinus per istos sanguis ⁊ spiritus quos laboꝛ resoluit reparari valeant. Secunda regula est. non est cõfidendũ q̃ isti infirmi sufficiant tantũ digerere cibũ quantũ digerebant in sanitate: imo minus illo digerere possunt. quia debiles sunt eoꝛ virtutes et resolute pre nimio laboꝛe cooperante ad id ephimera febre. quare cibãdi sunt cibis multũ nutrientibus sub pauca quãtitate: quales sunt nũc dicti in prioꝛi regula. ⁊ vitella sorbiliũ ouoꝛ: ⁊ testiculi iuuenũ galloꝛuz qui nondũ coierunt. ¶ Attende q̃ vitella ouoꝛ ⁊ testes galloꝛ licz sint facilis digestionis ⁊ fere tantũ sanguinis generent quante molis sunt: declinant tamen ad caliditatez. quare si ipsi dentur febricitanti reprimi debent cũ aliquo frigido: sicut cũ succo pomoꝛ arengie vel maligranati acris vel acetosi. Tertia est. non est verũ q̃ patientiũ lassitudinẽ regimen sit plus subtiliandũ q̃ alioꝛ: sicut quidam errantes estimauerunt. Quia membra eoꝛ laboꝛe nimio resoluta ⁊ siccata sunt: quare ne ethicentur plurimo egent nutrimento cũ ⁊ febris etiã addat in resolutionẽ. Quarta est. fructus humidi sicut cerasa pruna poma ⁊ persica conueniunt his egris. Juxta illud rasis decimo almansoris capitulo primo. Et nutriatur ex oleribus ⁊ fructibus recentibus ⁊ carne pullina ⁊ hedina ⁊

UVA. BHSC. IyR_028

piscib⁹ erie:ꝛ ipi sunt beche.ꝛ abstineat a nutrientib⁹ calefaciẽtib⁹.Et serapion.6.breuiarij.c.6.ait. Et nutriam⁹ eos cũ cibis hũidis multaruꝫ supfluitatũ facił digestiõis.ꝛ accipiãt eos in vicib⁹ multũ.tales aũt sunt fruct⁹ ꝛ herbe.¶Quinta res ẽ sumere in potu vinũ plurime cõmixtionis seu fortiꝭ limphatũ aqua clara mũda si ꝺsueuerint ḥi febricitãtes bibere vinũ.vel iuleb simplex qõ ex zuccaro fit ꝛ aq̃ fontꝭ simł bullitis cũ aq̃ rosata pauca si non ꝺsueuerint bibere vinũ. Juxł illõ rasis.10.almansoris c.1.Et si nõ cõsueuit vinũ bibere sumat i potu iuleb de zuccaro cũ zuccaro ꝛ aqua rosata.Qꝛ si solit⁹ fuerit bibere vinuꝫ sumat ex eo min⁹ solito qõ tñ plus solito mixtuꝫ sit. Et serapion vbi.ꝯ.ait.Et demus eis in potu vinũ nõ antiquũ ꝛ pmixtum vt humectet corpus ¶Attẽde ꝙ nõ consueto ꝙ bibere vinuꝫ q̃dã naturaliter ipm abominãt.ꝛ ḥis nõ est ꝺanduꝫ qñ infirmantur. Alij nõ consueuerũt bibere vinũ ꝓpter pauptatẽ:qꝛ nõ ḥabẽt vnde sibi emant:lz ipm diligant. Et ḥis ꝺare vinũ est ꝺuenientissimũ:qꝛ cor cõfortat velocissime nutrit spũs repat ꝛ sanguinẽ pditũ ex labore nimio:ꝛ fortiter limphatũ mẽbra oĩa humectat:ꝛ cibos assumptos ꝺigeri iuuat. Sexta res est ꝙ sternanꝭ strata eoꝝ id est lectisternia taliꝭ aptẽ tur ꝙ molliter iaccãt.ꝛ in camera sua sternanꝭ tapeta:sup que dũ volẽt suauiter incedãt:ꝛ puluinaria sup que sedeant qñ libeb itvł sternantur supra eoꝝ lectos.ꝛ in cameris suis flores ꝛ folia frigidi ꝛ humidi ꝛ maxime in estate vt aerẽ adaptent cordis refrigerio.ꝛ aromatizenꝭ vestes eorũ ꝛ suplectilia aromatib⁹ frigidis:vt rosis violis nenufare sandał. Dicit rasis.10.almãsoris.c.1.Lect⁹ quoq; ei⁹ mollioꝝ sit ꝙ pri⁹ ꝛ dormiat pl⁹ solito.Et serapion addit. Precipiam⁹ eis vt caueat sibi ab eis que exiccant:ꝛ proprie a coitu.quoniã exiccat ꝛ debilitat ipsum corpus totum. ¶De febre ephimera proueniente ex euacuatione nimia.Capłm.XX

Uandoq; accidit ꝛc. Jn hoc capitulo ꝑmo agit de modis generationis ephimere ex euatiõe.Scõo de cura ei⁹ ibi[Curatio]De signis vero quib⁹ cognoscił ḥuiꝰ febris nõ agit hic ꝓceps:quia cause ipsi⁹ notorie sunt ꝛ sufficiũt ꝙ signis ipsi⁹:qm̃ simul sunt ꝛ sig̃ ꝛ cãe

a Jn prima parte tangit tres modos generationis ephimere ex euacuatione.Prim⁹ est ex cõmotione hũoꝝ apud ventris solutionẽ.ad quã qñq; spirituũ mot⁹ superfluꝰ sequiꝭ inflãmans in ipsis febrẽ ephimeraz nõ vt in subiecto:sed velut in causa ꝓpter multitudinẽ lassitudinis id ẽ fatigationis nature que sequitur ipsam cõmotionẽ humoꝝ ꝛ spirituũ vnde min⁹ sufficit extraneo resistere caloꝛi ꝛ fit ephimera qñ persecuratin vehementia dicta cõmotio. Juxta id galieni octauo de ingenio capitulo quinto. Jtẽ febris in ḥis aliquando oritur ꝓpter nimiã solutionẽ quia laboꝛ eundi ꝛ redeundi est maxima causa impensionis febris. Secundus modus est ex supercalefactiõe spirituũ a fortꝭ caliditate medicine laxatiue.Qñe eñ laxatiuũ ꝑm multũ calidũ est ꝛ siccũ vt ait galien⁹ primo amphorismoꝝ cõmento illi⁹ canonis. Jn acutis passionib⁹ raro ꝛ in ꝓncipijs pharmacijs vti. Et id potissime de pharmacijs fortib⁹ ꝛ violentis verificatur vt de scamonea coloquitida esula elleboro ꝛ euforbio Tertiꝰ mod⁹ est ex euacuatiõe ꝙ phlebotomiã qñq; inducẽtẽ febrẽ ephimerã.quia phlebotomia redire facit humiditatẽ vapoꝝ ꝛ sanguinitatẽ eoꝝ ad fumositatẽ.Et id maxime fit vel qꝛ vapores q̃ a massa sanguis resolui solẽt:ꝛ ad supioꝛa ꝛ extrema tendere redeũt ad venas ꝛ arterias ex inanitas ꝙ phlebotomiã ne vacuũ fiat:ꝛ ibi incendũtur vapores illi. tũ ex motu eorũ.tũ ex caloꝛe quẽ ibi repiunt.ꝛ cũ prius essent calidi ꝛ hũidi mulcebres suaues quadã sanguinitate pticipãtes ibi adurunꝭ ꝛ fumosi fiũt ac fuliginosi vnde febris nascitur.vel qꝛ cholera remoto freno ei⁹ scz sanguine ꝙ phlebotomiã in venis ebullit:cui⁹ fuligo spiritib⁹ imixta ephimerã generat.retrahiꝭ aũt ne vacuuꝫ fiat int⁹ ad venas aut retineꝭ

b Jn scõa innuit ꝙ cura ephimere ex euacua- (loco educti sanguis.

Et oportet vt sternantur strata eorũ ꝛ aromatizentur indumenta eorum Et si indigent iteratione balnei propter reliquias iterentur omnia que scripta sunt in capitulo suo.

¶De febre ephimera proueniẽte ex euacuatione nimia.Capitulus.XX.

Uandoqꝫ accidit ex commotione humorũ apud ventris solutionem motꝰ spirituũ superfluus inflammans in ipo febrem propter multitudinem lassitudinis que sequitur ipsam.Et quãdoqꝫ faciunt eam medicine solutiue propterea ꝙ calefaciũt. Et quãdoqꝫ sequitur phlebotomiam propterea ꝙ redire facit humiditatem vaporũ ꝛ sanguinitatem eorum ad fumositatem cholericam. Curatio.b Oportꝫ vt subtilietur in retinẽdo naturã per ea que sunt ordinata in capitulis suis.Et vt cibetur eger cũ eo quod cõfortat plus ꝛ ꝑm quantitatez qua ꝺigeratur de eis que infrigidant ꝛ humectant. et sint in eo posita stiptica Et ponantur super stomachum emplastra ꝛ embroce cõfortantia ꝛ calefacta non tepefacta. Nam omne tepidum est mollificatiuum ꝛ resoluit virtutem. Et de hac summa est lana infusa in oleo nardino aut oleo frigidioꝛe eo aromatizata: ꝛ exprimatur adeo donec separentur ab ea partes olei.Et ponantur sup coꝛ ꝛ epar ea que infrigidant.

tione est quattuoꝛ res. Prima est intẽdere subtili ingenio in retinendo naturã id est fluxũ ventris p ea q̃ ordiata sunt in capitulis suis scz tertij.16.tractatu scõo.sedato eñ fluxu q̃ ẽ cã febris seda bił facile febris inde orta. ¶Attẽde ꝙ gał.in hac ephimere specie.8.de ingenio.c.5.ꝙsulit balneũ si ꝙ fluxũ nõ exiuerit nisi corruptũ ꝛ assellatõ nõ maxima fuerit deiectiõis virtutem.Ait eñ ibi. Dico q̃ si egestio nõ aliõ fuerit nisi qõ corruptum est mittaꝭ in balneũ ꝛ ḥabis ei nutrimentum ꝛ studiũ induc in stomachum eius.Qꝛ si assellatio adeo maxima fuerit et adhucsit ꝙ virtus inde sit defecta ꝺabis ei cibũ: neq; mittatur in balneũ Et rasis.10.'almansoris. c.2. ait. Js quoq; cui accidit hec febris causa frequenter assellandi ex ḥis que in suo capitulo nominauimus curandus erit.Cũq; ipsi⁹ repssa fuerit febris in balneũ mittẽꝺ erit. Scõa res est vt cibeꝭ eger cibo multũ ꝙfortatiuo sub ꝙtitate illa q̃ ꝺigeri possit facile ꝛ ꝙplete q̃ declinet ad frigiditatẽ ꝛ hũiditatẽ:ꝛ sint ei imitta aliq; stiptica ficẽ sumach berberis.Sit ꝑ ei⁹ cib⁹ ꝙfortatiu⁹ ꝛ nõ pmittat vtutẽ deiici fluxu et febre simł. Et sit moderat⁹ in ꝙtitate ne nam aggꝛuet:vñ hũclabi sinat añ digestionẽ.ꝛ flux⁹ vẽtris inde augeaꝭ.declinet aũt ad frigiditatẽ ꝛ hũiditatẽ:vt febrẽ ꝙpescat ꝛ siccitatẽ a febre ꝛ fluxu introductã mitiget.Et pmisceanꝭ sibi stiptica:q̃tin⁹ p ea fluxũ restringat. ¶Attẽde ꝙ gał.8.de ingenio.c.5.febricitãtẽ hũc sic curare docuit.Cibabis cũ ex farina ḥordei ꝛ pane facto cuꝫ pauco aceti.Qꝛ si farina fuerit cũ succo mali ġnati cõmixta aut cũ succo piroꝝ aut maloꝝ aut coctanoruꝫ erit vtilioꝝ.Si eger hos succos amauerit misce eos coq̃naꝭ.i.cibis i coq̃na p̃paꝭ ꝛ cocꝭ. valz etiã sucꝰ myrte. Solutiõe aũt cessante ḥabis ei cãdarusum.i.triticũ romanũ factũ i modũ ptisani:misce tñ aliq̃tulũ aceti. deinde testiculos galli ꝛ bonos pisces:ꝛ quosdã stipticos fructus.hec ille. Tertia res ẽ supponere stõacho emplastra ꝛ embrocas ꝙfortatiuas. Jdẽ itellige de pulueriꝫ sicuꝭ saccuꝭ oleis ꝛ vnguẽtꝭ ꝙfortatiuis. Et circa istã rẽ ḥat tres rłas. Pria est.qõcũq; istoꝝ stõacho applicẽt applicari ꝺz actu calefactũ ꝛ nõ tepefactũ.qꝛ oẽ tepidũ a q̃litate ei⁹ q̃ tepiditas ẽ:est mollificatiuũ ꝛ resolnit vtutẽ.i. relaxat. Juxł id gał.8.de ingenio.c.5.Qꝛ si stõach⁹ multũ sit defectus pozphira.i.purpura infusa in oleo nardino qõ de spica dicit in q̃ puluis mastices decoquiꝭ stomacho applicẽt:calida tñ ꝑm q̃ pł⁹ pati potuerit.tepida nãq; stõachũ emollit. Jtẽ si solutio nõ cessauerit meliꝰ ẽ oleũ coctaninũ .i.de citonijs.hec gał. Scõa rła ẽ. de sũma seu nũero huiꝰ tertie rei ẽ lana infusa i oleo nardino seu oleo de spica vł oleo alio frigidioꝛe eo vt oleo de absinthio rosato myrtinovł de citonijs et aromatizeꝭ lana hec cũ sandał aut rosis aut ambra grisia vel tãtillo muschi:vt sua aromaticitate magis ꝙfortet.Tertia rła ẽ.priusq; stõacho dicta lana adhibeaꝭ oleo infusa exprimaꝭ fortiꝭ: ita vt separenꝭ ab ea plurime ptes olei ne circunfundaꝭ oleũ ḥincinde super partes illas q̃ eo nõ indigẽt ꝛ maculet vestes aut coopimenta. Bombax tñ in casu isto melioꝛ est lana:qꝛ aliq̃d stipticitatis ꝛ ꝙfortatiõis in se ḥz qõ non ḥz lana. Quarta res est supponere coꝛdi ꝛ etiã epati res infrigidãtes. vt syndonẽ intinctã in aq̃ endiuie ꝛ aq̃ rosarũ ꝛ sandał tritꝰ cũ tantillo aceti vt ea ꝙfortẽt ꝛ tẽperẽt eoꝝ caloꝛẽ febrilẽ. Et sint sic pmixta.℞.aq̃ endiuie lib.ß.rosꝫ.q̃rꝝ.1.aceti.ʒ.1.puluerisoim simł tritoꝝ.ʒ.2.misceanꝭ ꝛ intingank in eis panni sericini q̃ supponãt coꝛdi ꝛ epati mane ante cibũ:ꝛ hoꝛa vna sola relinquank ibi.

UVA. BHSC. IyR_028

¶ De febre ephimera ex dolore. Capitulū. xxi.

Dolor qñq̄ calefacit. In hoc capitulo primo agit de mō
d generatiōis ephimere ex dolore. Scōo dat signa eius ibi [Signa] Tertio curā ibi [Curatio eius]

a In prima pte dicit q qñq̄ spūs adeo ex dolore supcalefit donec seu quousq̄ febris inflāmet fic q corponit in calefieri p calefactū esse qđ est ī spū Dolor em̄ fortis ꝛ spūs oēs ex humores cōmouet: ꝑ⁹ tm̄ inflāmant spiritus substātie sue subtilitate p doloris ipetum q̄ cōmoti humores.

b In scōa dicit q sig̃ ephimere huiꝰ sunt dolores fortes in aliq̄ corpis pte: sicut dolor capitis: dolor oculi: dolor auris: dolor dentiū: dolor iuncturaꝝ ex chiragra podagra vel sciatica: dolor extremitatū vt manuū ꝛ pedū vel ex strictis calceis vel laboribus nimijs ꝛ fatigatiōe vel ex panaricio vel ex spinis infixis aut alijs acutis: dolor colice dolor yliace dolor emoroiduz. dolor clauoꝝ seu furunculoꝝ vel carbūculoꝝ aut alioꝝ apostematū. Presente em̄ aliquo dictoꝝ doloꝝ vel cōsimiliū ꝛ febre nō ethica nec hūorali significat q febris hec ē ephimera nascēs ex dolore.

c In tertia dat tres regulas sup curatiōe ephimere ex dolore. Prima est. regat dolor qui est cā ipsius .i. curet vel mitiget cū eo qō ꝙuenit ex his q̄ dicta sunt ī capło suo: puta ꝑmi q̄rta .c.30. qō intitulat de sedatiōibus doloꝝ: vel cū remediis appropriatis ipsis doloribus ꝑm spēs ꝛ subiecta eoꝝ. vt in ephimera ex dolore capitis dent remedia huic appropriata: ꝛ sīr in dolore oculi ꝓpria oculo: ꝛ in cholica ꝓpria cholice. Juxt illud rasis decimo almāsoris. c.2. Cū aūt aliqs hac febre laborat cā doloris q̄ in q̄busdā cōtingit mēbris q̄ sit dicta cā ꝙsiderandū est. si em̄ apostema est caldū aut grossa ventositas aut humor: aut qꝛ multū comedit: aut siccitas magna que loco dñat: aut cōplexio mala frigida aut calida simplex aut cū materia ad ipsam remonēdā oīno est intēdēdū quēadmodū in capło de causis doloꝝ ꝛ coꝝ curis docuimus. Febris em̄ illico sedabit cū cā remota fuerit. Cōsequēter subdit. Cū q̄ febris quieuerit balneet paꝝ: ꝛ ex nutriētibus quoꝝ fecimus mentionē nutriat. Scōa regula est. mitigato dolore curet febris q̄ ab eo ꝓcessit cura ephimere q̄ fit ex labore cū balneis .s. et vnctionibus ꝛ cibis euchimis frigidis ꝛ hūidis ꝛ trāquillitate ꝛ molli decubitu ꝛ indumētoꝝ aromaticitate. Tertia est. nō det in potu vinū huic infirmo si timeat ne ex potu vini dolor suscitet seu cōmoueat. In quibusdā em̄ dolentiū mēbroꝝ ex potu vini dolor suscitat vel augmētat: sicut in soda vinū sepe nocet: qꝛ caput replet fumis ꝛ vaporibus: sed frigidos dolores viscꝝ alleuiat: ꝛ qñq̄ sedat oculoꝝ dolores. Juxta id hypocratis amphoꝝ. 6. Dolores oculoꝝ meri potio aut lauacrū aut piria aut phlebotomia aut pharmacia soluit. Nocet etiā vinū artetico dolori maxime in ꝓncipio et augmēto eius. qꝛ fluere facit ꝛ q̄si ꝙducit supfluos humores ꝛ sus ūcturas. Jō ꝓnceps phibet vinū ꝑ oīa tpa artetici doloris.

¶ De ephimera ex sincopi. Capitulū. xxii.

Clādoq̄ accidit. In hoc capło primo agit de mō generatiōis ephimere ex sincopi. Scōo de signis ibi [Signa] Tertio de cura ibi [Cura]
q

a In prima pte dicit primo q qñq̄ accidit sincopisanti supcalefactio ꝑ diuersam cōmotionē ꝛ agitationē spūs: ꝛ cōuertit ad febrem quando calefactū esse in spiritibus ponit cor in calefieri impedienti sensibiliter opationes. Scōo dicit q de febre illa qñq̄ remanēt alique reliquie post ablationē timoris in sincopi ne mortē inferat. Et per hoc innuit q cessante sincopi debeꝫ huic febri cura ꝓpria alia ab illa q̄
b In scōa dat duo signa huius febris. Primū debetur sincopi. ē vicinitas sincopis et casus virturis: sic q ex ꝓrio ꝑcessit eaꝝ defectio virtutis seu casus ipsius qui sincopis dr ꝛ lipotomia sine signis, febrium putride aut ethice: sed pūtibus solis ephiere signis. Secūdū signū est q pulsus in ea diuersificat. Nā qñq̄ cadit ꝛ destruit qñ frigus vincit calorem cordis et suffocat ipsum. Et qñq̄ est velox ꝛ satis apparēs dū calor ꝑoppssus resurgere incipit ꝛ dñari. Et est iste pulsus fili⁹ pulsui viri extenuati et deficcati. Primo qui dē in duricie: scōo in vermiculatiōe: ita q est durus ꝛ vermicularis fil⁹ vermi sub digitis repēti. De quo gal. libro ō introducēdis ī pulsu. c.39. ait. Vermicularis aūt pulsus fit q̄ dē ꝛ ipsa iā soluta vtute: ꝛ adhuc paꝝ repugnāte. Et differt a formicularis te in hoc q nō adhuc silr in vltimā ibecillitatē ꝛ puitatē ꝑ ctus est: ꝛ manifestā hz eā q̄ fm vnā pcussionē ineq̄litatē: q̄ ab eo q ptes incipiētes citius vel tardius mouent fit. ¶ Attēde circa b q dicit b ꝓncep s q pulsus ephimere ex sincopi similat pulsui patientiū extenuatoꝝ exiccatiuā in duricie q id verificat in sincopi q̄ fit soluta vtute ex vigilijs n imijs: aut laboribus aut euacuatiōibus desiccatiuis aut cibi indigētia. His etem̄ modis ꝛ alijs plurimis soluit vtus. Juxt id galieni libro ō introducēdis in pulsu. c.35. Soluit igit vtus indigētia: ꝛ egritudinū malo more: ꝛ aie passionū fortitudine ꝛ doloꝝ vehemētijs vel lōgitudinib⁹ ꝛ cuacuatiōibus imoderatis.

c In tertia dat regłas q̄tuoꝝ ad curā huiꝰ febris. Prima ē. cura eiꝰ est cura sincopis ex qua generat. Remota em̄ cā cito ꝛ facile remouet effectus ꝑcipue talis q̄lis est ephimera q̄ a spū pēdet facillime resolubili. Scōa regła ē. dāda sunt huic egro cibaria euchimaivelocis digestiōis ex his q̄ dicta sūt: vt aq̄ pulli testiculi gallinaꝝ: pulli⁹ pist⁹ aq̄ capōis: hordeū mūdatū: lac amigdalaꝝ: vt cito succurrāt vtuti debili q̄ iam cecidit euchimia eoꝝ ꝛ velotirate digestiōis: maxie vbi sincopis indigētia cibi vł imoderat euacuatiōib⁹ ꝓtigerit. Nā si ꝓtingat ī hoie repleto qꝛ videt aliquē phlebotomari vł sauciari vulneribus seuis vł aꝑa incidi ꝛ ab eo sanie effluere nō op⁹ ē tali cibatiōe. Tertia regła ē. si iste febricitās vino idiguerit da sibi ī potu vinū subtubeū: nec cures ō febre q̄ vino inflāmat: ſz maiorē habe sollicitudinē ne vtus cadat ꝛ sincopis redeat. Nec ne nimiū febris inflāmet: expedit vt ei tribuas vinū nā debile vel bñ limphatū. ¶ Sz q̄re loquit ꝺditōaliter. si idiguerit vt dees ei vinū: cū in oi sincopi cōmēdet vinū. Juxt id gal. 12. ō igenio. c.5. In oi sincopi dādū ē vinū calide nature ꝛ penetrabilis q̄tiⁿ cib⁹ cito penetret ꝛ i stomacho ñ ꝛmaneat. Citrinū igit eligat vł aureū clarissimū ꝛ subtile vetus. Nō ꝓbabis dū aliq̄d ex ipo gustaueris vtꝝ sentias calorē i coꝝp⁹ tuū penetrare. Dic q ſz in oi sincopi ꝑ ꝺfortatiōe vtutis vinū ō se cōpetat: pōt tm̄ fieri q dari nō dēat. vł qꝛ nūq̄ eger vinū potauit ꝛ natura vinū abomiat: vel qꝛ ē infans lacte nutrit⁹: vł qꝛ dolet vehemēter caput Quarta regła ē. cū cessante sincopi remanet ephimera fil⁹ illi q̄ cū extenuatiōe introducta est curet hec febris frigidis ꝛ hūidis cibis potib⁹ ꝛ medicinis dictis ī canone. s.c.9. tractat⁹ pūtis qō ē canō seu regła galiscuratōis ephimere. vł capło q̄rto tractat⁹ tertij fen pūtis: vbi agit ō infrigidātibus ꝛ humectātib⁹ extenuatos ꝛ ethicos: vł capło ꝑmo tractat⁹ q̄rti fen. 7. q̄rti qō ē ō extenuatōis ablatiōe: vel. c.2. fen q̄rte ꝑmi qō est ad medicandū egritudines male cōplexiōis in gñali. In q̄libet em̄ hoꝝ capłoꝝ inuenies aliq̄d de eo qō q̄ris ad infrigidatōez ꝛ hūectatōez.

UVA. BHSC. IyR_028

¶De ephimera ex fame. Capitulum. XXIII.

Vandoqz acuuntur. Jn hoc capitulo primo agit de modo generationis ephimere ex fame. Scdo de signo ipsius ex pulsu ibi [Et eius pulsus]. Tertio de cura ibi [Cura].

a Jn prima pte dicit q vapores humoz τ superfluitatū in corpe qñq acuunt. i. mordaces et acuti fiūt ac fuligi nosi: cū pus acrei vel aquosi essent suaues nō acuti. s. dū nō inueniūt nutrimētū ali qō in qō opet naturalis calor. tūc em ca lor diuersus ad eos inflāmat ipsos τ suo in cēdio fumosos reddit vnde febrē faciūt dictā cōiter ephimeram ex fame.

b Jn scda dicit q in ephimerico ꝟ pulsus ē debilis puus: q. vtus diminuta est et debilitata ex penuria nutrimēti. Et qñq is pulsus ē ad duriciē parump declinās. s. dū diu fames durauit et arterias siccas ac duras effecit. De debilitate quidē τ quitate galienus testat libro de introducēdis in pulsu. c. 38. dicēs. Ergo ab indigentia quidē soluta virtute versio pulsuū fm plurimā quidē imbecillitatē τ quitatē et velocitatē τ spissitudinē fit. De duricie vero testat ipsemet eodem libro c. ℈ dicēs. Duricies vo est cū velut siccior τ corrugatior arteria videt.

c Jn tertia dant tres regule p cura ephimere ex fame. Prima est vt eger in febre cibet ex sorbitionibus factis ex kist hordei cū oleribus: deinde cibet cibis euchimis τ cōfortatiuis. ¶Attēde primo q sorbitiones prius dare iubet. q. ceteris paribus citius labunt τ digerunt τ famē cōpescūt: propterea q sunt mollis substantie faciliter labilis τ passibilis et multū reprimūt siccitatē inductā a fame τ febre. ¶Attēde cdoq kist arabice est cibus q̄ fit ex simila frumēti vel farina hordei macerata i lacte acetoso ex quo faciūt pillulas maiores ciceribus: τ desiccant τ cōseruant has τ coquūt cū carnibus vt pinguedine elixātes: τ est cibus infrigidatiuus: τ in almāsore iubet dari diabeticis. Et dr etiā kist ipsa simila frumēti vel hordei cū lacte acetoso cocta. Nos vo hordeatū p kist accipimus. ¶Attēde tertio q olera q̄ dueniunt huic casui sunt spinargia lactuce atriplices violaria blete borragines. ¶Attēde quarto q cibi boni dortatiui qui post sorbitiones istis dueniūt sunt pulli pdices testiculi gallor. hedine carnes solete rougete p ke vendosie cancri fluuiales.

Scda regula est q eger in balneo ponat tēperari aeris: τ aqua tepida sup caput eius abunde effundat τ sedeat in ea vt humectet τ tēperetur febrilis calor ac leniat. Tertia est q humectet τ vnguat corpus egri cū oleo rosato vel violato vel nenufarino vt oibus simul pax tepefactis et similibus vt tollat siccitas a fame τ febre simul introducta.

¶De ephimera ex siti. Capitulum. XXIIII.

Ec prima est. Jn hoc capitulo primo cōparat ephimerā ex siti
b ad ephimerā ex fame. Secundo dat curā ephimere ex siti ibi [Cura dare ei]

a Jn p̄ma pte dicit p̄mo q ephimera ex siti est prima ephimere ex fame. Primo q. vtraq̄ fit ex inanitiōe. Scdo q. in vtraq̄ calor naturalis supra suū ppriū eleuat humidū ex defectu aduētitij humidi. Tertio q. in vtraq̄ vapores corpis inflammant τ igniunt ac fumosi fiūt a dicto calore sic eleuato. Differūt tñ altera ab altera. q. q̄ ex fame est fit ex inanitiōe cibi aut nutrimēti: q̄ vero ex siti est ex inanitiōe potus vel humidi rozidi demulcere soliti acumē caloris. Scdo dicit q caliditas fortis in vaporibus est dignior. i. dispositior τ aptior vt accidat ppter defectū eius quo sedat sitis ex aqua vel vino vel alio potu q̄ ppter defectū cibi aut nutrimēti. Cuius rei signū est q difficilius est tolerare sitim clamosam q̄ famē: τ sitibūdi plus calidi ad tactū q̄ famelici sentiri solēt. Fortior ergo est ephimera ex siti q̄ ephimera ex fame.

b Jn scda dat tres regulas sup cura ephimere ex siti. Prima ē q egro det in potu frigida aqua mūda si dsuetus sit ipsam bibere: nec sit in visceribus vel pectoralibus apostema aliqō vel alius morbus aut debilitas potū aque phibens. Nam p aquam frigidā sitis mitigatur vl penitus tollit corpus humectat febris extinguit. Vel loco aq̄ det aqua fructuū infrigidantiū τ p̄cipue maloz granator: q̄ refrigerando cor τ epar nutrit τ cōfortat ac sitim extinguit vel saltē mitigat. valet etiā aqua hordei τ aqua lactuce τ aqua cucurbite.

Ec proxima est ei que est ex fame. Et est dignior vt accidat ppter defectū eius quo sedat de aqua caliditas fortis i vaporib'. Cura. Dare ei i potu aquā frigidā τ aqs fructuū frigidor τ ppie granator. Et hūectare corp' cū tina. Et si possibilis est balneatio cū aqua frigida faciat. ¶De febre ephimera ex oppilatiōe. Ca. XXV.

Ppilationes fiunt in
o poris cutis ppter spissitudinē ei': τ paucitatē ablutōis τ mltitudinē ciboz: τ ppt frigiditatē: τ ppt ablutionē cū aqs stipticis: τ pp adustionē sol. Et qñq fit i vill' venaz: nō multū frigida: in q̄ videmus absq̄ nocumēto sepe balneari et natare iuuenes estiuo tpe. Sit aūt in hac aq̄ mora egri tāta q̄ sentiat eger aliqd frigoris intus penetrare: mediocris tñ sine rigore et horripilatiōe. qñq em̄ p hoc subito abit febris sicut videm' supercalefactos τ estuosos sic se balneātes tēpatos fieri cibos appetere τ bñ dormire. ¶Attēde q̄ ppt siccitudinē ephimere ex siti cū ephimera ex fame rasis decimo almansoris. c. 2. curā vtriusq̄ sub sex regulis dat. Prima regula est. q̄ aūt hac febre laborat: q. multā famē τ sitim passus est si cū sola lassitudo τ grauitas eū inuaserit anteq̄ febris in ea dfirmata sit inueniat triticū fractū multa aqua adhibitū τ coctū τ in niue infrigidatū dādū est τ succaz tabarzet. i. albū. Scda est. si aūt nō inuenit nisi postq̄ febris in eo dfirmata fuerit: p̄cipiēdū est ei sepe ex aq̄ frigida paulatim bibere donec febris rep̄met. Tertia est. deinde p aliqō spaciū in aquā tepidā est mittēdus: τ aq̄ sup eū fundēda frigiditate cuius nō ledat. Quarta ē. postea ptisanā bibat. Quinta ē. τ ex nutriētib' hūectātib' nutriat. Sexta ē. a calidis abstineat dōec sanitati restituat.

¶De febre ephimera ex oppilatione. Capitulū. XXV.

Ppilationes fiunt. Jn hoc cap'lo primo agit d modis oppilationū τ generatiōis ephimere ab eis τ de dditōibus
o huius ephimere. Scdo d signis huius ibi [Signa] Tertio de cura ibi [Cura]

a Jn prima pte q̄ est p̄sens textus p̄mo agit de duobus modis oppilationū. Scdo eligit illū de quo hic intēdit docēs quō ab hoc corpus supcalefit ibi [Et cuz dicit] Tertio q̄ febres inde generant ibi [Et dū pseuerauerit] Quarto agit de causis oppilatiōis de qua hic intēdit ibi [Et hmōi q̄dē] Quinto de dditiōibus ephimere ex oppilatiōe ibi [Et hec q̄dē]

¶Jn p̄ma pticula dicit p̄mo q oppilatōes in poris cutis aliqñ fiunt ppt alterā ser causaz. Primo q̄dē ppt spissitudinē seu densitatē cutis vel naturalē vel aduētitiam: ita q̄ nō est adeo porosa vel latoz pozoz sicut dueniat ad euaporationē humoz τ ingressuz aeris p euētatōe caloris innati masse humoralis τ spūum. Scdo ppter paucitatē ablutiōis. Nam dū cōsueti sepe lauari vel balneari dimittūt illud pori sue cutis terrestreitatibus cito oppilant q̄ p lotionē solebāt abstergi. Tertio ppt multitudinē ciboz v scz ad cutē redundantiū post digestiōes suas τ sub ea latitantiū: porosq̄ eius oppilantiū. Quarto ppt frigiditatē cuius est cōstringere τ oppilare sicut calidi est dilatare. Quinto ppt ablutiōez vel balneationē in aqs stipticis: sicut ferreis vl aluminosis: q̄bus corrugat τ densat cutis τ ipsius pori strictiores fiunt. Sexto ppter adustionē solis qua siccat cutis τ corrugat atq̄ ꝺhit. Scdo dicit q oppilatiōes qñq̄ fiunt in villis venaz. i. venis puulis capillaribus q̄ sunt sicut villi respectu magnaz. Vel itelligē p villos venaz fila ex q̄bus ꝺstāt seu ꝺtexunt lōgitudinalia latitudinalia τ

UVA. BHSC. IyR_028

transuersalia. Et qñq; fiunt in meatibus suis. id est cõcauitatib' seu vacuitatibus p quas fluũt sanguis t alij humores de epate in mẽbra. Et qñq; fiunt in orificijs venaꝝ p que recipiũt vł emittũt humores. Et qñq; fiũt in curſibus caꝝ. id est vijs illis p quas in arterias a venis defluit, seu resudat sanguis. Cuius rei signuꝫ est q; in emoroſagia arteriaruꝫ venę euacuantur t ecõuerſo Uel itellige p curſus cõcauitates venaꝝ et p meatus vias modo dictas.

¶ In scđa dicit primo q; cũ aliqua febris ephimera dicitur ex oppilatione: nõ inuił nisi ad hãc speciẽ. i. nõ intelligił de oppilatiõe primi modi q̃ est in poris cutis: sed scũdi modi que fit in villis et meatibus venaꝝ vel in orificijs aut curſibus earuꝫ. De ephimeris eñ q̃ ex poroꝝ oppilatiõe fiũt infra tractabił.

et meatibus caꝝ t orificijs earum et curſibus earum. ¶ Et cũ dicitur febris ephimera ex oppilatiõe nõ inuitur nisi ad hanc spẽm. Nam plerunq; accidit vt minoreł resolutio t multiplicełrepletio t coartatio t priuetur respiratio t aggregeł vapor plurimus t nõ resoluił. t tũc eueniet caliditas supfina. ¶ Et dũ pseueraverit eius inflãmatio i debiliori ex corporibus qđ est spũs erit febris ephimera. Cũ ergo inflammał in sanguine est spẽs famosa sinoche quã dicemus. t est illa que in summa febrium humorũ nõ est ppter putrefactionẽ. Imo est ppter inflãmationem t ebullitionẽ. Qđ si ptranseat illud ad putredinez quã facit oppilatio t priuatio respirationis permutał ad febres putredinis. ¶ Et hmõi q̃dẽ oppilatio. aut fit ex młtitudine humorũ t sanguinis: aut ex grossicie eoꝝ: aut ex viscositate ipsorũ: aut ppter casum rei de causis oppilatiõis i instrumento nõ in cursu: imo sicut frigus ꝓstringens aut apostema coartans aut nascẽtia rei: aut aliud ꝺ illis quorũ oportet te rememorari. ¶ Et hec q̃dẽ febris de febribus ephimeris parũ permutał ad ethicam: qm̃ corpus in ea est plurime materie. Et i hac febre iteruꝫ est sitis: t inflãmatio t adherentia caliditatis t vrina media inter igneam. Et hec febris qñq; remanet vsq; ad diẽ tertium t in eo qđ est post ipsum si sint oppilatiões plurime fortes t nõ inspissantes. t nõ cõdensantes deforis: t si sunt que festinat eius eradicatio si non fuerit error. Et hec febris inter febres ephimeras quandoq; accidit et redit ꝓpter fixionem oppilationis que est causa quare fiunt ei paroxismi. Et hec quidem febris multotiens permutatur ad frigus et horripilationem. t significat q; ipsa est putrida.

aut porri in supficie vene interius vel sup ipsius orificiũ. Quartũ generale est aliꝺ de illis quoꝝ te oz rememorari. vbigfa. si in venis fuerit oppilatio t nõ poteris aliquã ex causis mõ memoratis attẽdere dẽs t reducere ad memoriã si patiẽs sumpserit aliq̃d duꝝ nõ eligibile qꝺ ad venas träsiẽs ipsas oppilauerit vt arilos racemi vł lapillos cerasi vł aliꝺ sike sicut cuidã ꝺtigit in miseraicis oppilatio p' cerasa cõesta cũ suis nucleis q̃ post p mẽsez nucleos eiecit vna cũ fecib': vñ cito postea ab oppilatõe sensit se libez.

¶ In q̃nta tãgit septẽ ꝺditões ephicre febr' ex oppilatõe ib septẽ regłis. Pria ẽ. inf ephimere spẽs illa q̃ fit ex oppilatiõe rari' alijs i ethicã mutał. Cui' rõ ẽ. qz oppilatio plurimã phibet resolutõz a corpe fieri: t młtã i eo mãz fuat q̃ mẽbra fi sinit arefieri. Cõtra oppilatio träsitũ nutrimẽti ad mẽbra phibz cui' penuria mẽbra ethicanł. Cui' rei signũ ẽ q; hydropici ex alcite valde ꝺmacrãt t extenuanł i pectoralib' faciez brachijs

Dic q; oppilatões in meseraicis t venis epatis facile ad ethicam ꝓducere: sed q̃ in venis fiũt pcul ab epate nõ faciũt ethicam: nisi p mediũ febris diuturne ex putredialibus: qm̃ retinẽt interius hũores q̃ nõ pmittũt ethicari corꝝ necꝫ interiora. Scđa regła ẽ q; in ephiera ex oppilatõe cõiter assunt accẽtia q̃ttuor. Primũ ẽ sitis ex redũdãtia fumoꝝ t vapoꝝ inflãmatoꝝ circa os stomachi: qs oppilatio resolui phibet. Scđz ẽ iflãmatio: maxie i interioꝛib' ppł illic ꝺculcari fumos t vapores ignitos sine cuẽratõe sufficiẽti. Tertiũ ẽ adherẽtia seu fixio caliditatis interioꝛib'. qz spgi neq̃t ad exteriora oppilatõib' id phibẽtib': fixa igit manet t adherẽs fortił interioꝛib'. Quartũ ẽ vrina media inf igneã i. medie se hñs i latitudie ignei coloris: vł media i colore inf vrinã igneã et natura: sic q; nõ ẽ ignea sicut i causonib' t tertianis: nec nãlis sicut in sanis: sz ea tinctior ad ignẽ accedẽs ob inflãmatõez i interioꝛib'. Tertia regła ẽ. Hec ephimere spẽs ẽ difficilis ad cognoscẽdũ. qz prima ẽ t multũ fixis febri hũorali. Tum qz lõga est: necꝫ cito ꝑterit more ephimeraꝝ alteri' modi seu spẽi. Tũ qm̃ fit a cã antecedẽte nõ a pmitiua. Tũ qz q̃nq; in ea suguenit horripilatio. Tũ qz fortł est inflãmatõis t i ea sit multiplicał vt i putridis febrib'. Propł hec igit difficile noscił t a febre hũoris vix discernił. Quarta ẽ hec febris q̃nq; ꝓdurat trib' diеb' t q̃nq; plus si oppilatiões a q̃bus ipsa fit sint plurime t fortes t nõ inspissantes et nõ ꝺcensantes solũmodo deforis sz intus i venis. Qz si puc fuerint oppilatiões velocił soluił t cradicał hmõi febris: nisi fuerit error i cura ipsius vł regimie egri. Juł id gal. octauo ꝺ ingenio. c. 4. Si dissoluẽda ab oppilatiõe pua dissolui phibenł t medicenł vt oz: dico q; in pmo piodo dissoluał. Si aũt fuerit melãcholica t grossa nõ i pmo piodo dissoluał. Quita ẽ. inter ephimeras ꝺ ꝓpriũ est isti q; q̃nq; accidit t resoluit: sz cito post redit ppł fixionẽ seu pmanẽtiã oppilatiõis q̃ est cã ipsius t sui reditus: q̃re huic ephimere fiũt porismi vt in febribus putridis interpolał. Sicut eñ supꝝ ex galieno allegauim'. 9. ꝺ ingenio. c. 2. oppilatio nũq; tãta ẽ q; oẽm phibeat resolutõez pñt ergo spũs vna cũ vaporib' p mo inflãmati t igniti resolui t sic ad tps cessabit ephimera, deinde noui generari multiplicari t igniri ex pseuerãtia oppilatiõis vnde noua ꝺsurgent ephimere. Et hec ẽ vna causaꝝ ppł q̃s vix cognoscił t vix discernił f doris ista ab humorali cũ aliꝭ tactis i tertia regła. Sexta ẽ. hec febris epe pmutał ad tipũ frigoris t horripilatõis. Et id significat q; putrida facta est t iã esse desijt ephimera febris: vł ꝺcitur t offuscata ẽ ex vehemẽtia febris putride. Fiũt eñ frig' t horripilatio cũ aliq̃s hũor i-

· Oppilationes i meseraicis t uenis epatis facile ad ethicã ꝓducere possũt

· Sinocha febris est ꝓpter putrefactionẽ dissolutionẽ q̃nq; ibã sanguinis et ꝓpter stillationẽ materie putrefactionẽ ephimere et ꝓpter ossa mortificata et ꝓpter aliquã causaꝝ ꝑdictaꝝ q̃nq; accidit ei ꝓpter q̃ nõ q̃uit et nõ sic ꝺcitur sinocha ꝑ ꝺ putredo aduꝝ.

UVA. BHSC. IyR_028

terius putrefit ab ignito calore cuentatus ⁊ pars ipsius vel fuligo sup. mẽbra sensibilia spargit scz lacertos. Juxta id galieni octauo ō ingenio c. 4. Q si cū ea materia grossa ⁊ viscosa extiterit nō manebit spēs ephimere: sed in putridā mutabit eis videlicet qui malos ⁊ corruptos hñt humores. In eis vero in q̄bus boni sunt humores ⁊ bona cōplexio in sinocham ꝓuertet Septia est. cū ephiera ex oppilatōe facit euenire dolorē latere sinistro corpis post phlebotomiā nō est excusatio iteratio phlebotomie p̄cipue cū sedatur febris ⁊ pseuerat dolor. Signa[b]. Cū accidit febris ephimera nō a causa primitiua ⁊ est longe declinationis: tūc existima q̄ ipsa est oppilatio: ⁊ ꝓprie q̄n declinat sine euacuatione cum humectatione. ¶ Et verificant existimationē tuaz signa repletiōis in corporibus plurimi sanguinis ⁊ generantibus eum: aut grossorū humorū viscosorū. ¶ Et differentia quidez inter ea ambo est q̄n si oppilatiōes sunt in eis ꝓpter grossitudinē humorū ⁊ viscositatem eorū significāt ea signa nota eis ⁊ nō est illic inflatio corporis ⁊ rubedo et extensio. ⁊ ad summū signa multitudinis. Et in illis in q̄bus causa est repletio sunt signa repletiōis ex rubedine faciei ⁊ exuberatione venaꝝ et

c In prima pticula dat tria signa q̄bus noscit ephimera ex oppilatiōe ꝓcedere. Primū est cū nō fit a causa ꝓmitiua corpi extrinseca sed ab antecedēte recluſa in corpe. Juxta id galieni octauo de ingenio. c. 4. Q si febris nō sit ex manifesta causa cognoscas eā ex oppilatiōe generari. Secundū est cū declinatio eius est lōga phibētibus oppilatiōibus cito eā dissolui. vnde quidā putāt nō esse ephimerā. Juxta id galieni ibi. At q̄ declinatio febris morat ⁊ descensio et minoratio eius nō est ordinata sicut incepit: quidā cadūt in errorē arbitrantes nō esse ephimerā. Tertiū est q̄n declinat hec febris sine euacuatione manifesta sudorali aut rorida vaporosa cū humectatōe cutis. Mā cōiter ephimera declinat cū euacuatione tali. Juxta id galieni ibi. Sz cū viderint eam velociter quiescere ⁊ a corpe fumū aut sudores aut vrinam purgare certificant eā esse ephimerā. Cū ergo videris in febre ephimera tria signa dicta: tūc estima q̄ ipsa. s. causa eius est oppilatio: maxime quādo declinat sine euacuatione.

¶ In scōa dicit q̄ hec estimatio verificat ⁊ confirmat si apparēt signa repletionis in corpibus plurimi sanguinis ⁊ generātibus ipsum abundanter: vel signa grossoꝝ aut viscosoꝝ humoꝝ in venis abundātiū. de q̄bus

¶ In tertia dicit ꝓmo q̄ differētia inter ea ambo. s. (statim dicet. corpa oppilata ex multitudine sanguis ⁊ oppilata ex humoꝝ grossicie vel viscositate est: q̄n si oppilatiōes sunt in eis ex humoꝝ viscositate vel grossicie ꝓmo significāt eas signa nota eis. vt q̄ din vsa sunt cibis ꝓpotibus grossis aut viscosis: ⁊ q̄ hñt signa oñantis phlegmatis aut melā ch olie. q̄ ꝓnceps memorat ꝓmi scōa doctrina tertia. c. 7. Scōo significat has oppilatiōes absentia signoꝝ sanguinee repletiōis: vt q̄ nō est illic inflatio corpis vt in plectoria: neq; rubor cutis maxime in facie: neq; extēsio cutis ⁊ venaꝝ: ⁊ ad summū. i. sūmarie loquēdo nō sunt ibi signa multitudinis q̄ plectoria dr. Sz in his in q̄bus cā oppilatiōis est repletio plectoria dicta talis repletōis apparēt signa. vt rubor facie: exuberatio seu plenitudo venaꝝ inflatio ⁊ tēsio tā in superficie corpis q̄m in venis: et alia apparētia vt grauitas mēbroꝝ cū ꝑdictis signis: pigricia motuū

¶ In q̄rta dicit (plenitudo pulsus: grossicies vrine cū forti tinctura. q̄ si in ephimera ex oppilatōe: oppilatio est fortis supflua plurimū: pulsus est pu⁹. Quia oppilatiōes phibēt libez transitū caloris ispūum et sanguinis arterialis ad arterias brachii: q̄s tāgere solemus aut vene

oppilate coartant arterias phibentes pulsum magnificari. Sz si oppilatiōes nō supfluxerint nec vehemētes sint nō oportet pulsum ꝓpter eas minorari p̄cipue si ex multitudine sanguinis fuerint: vel in venis solis ⁊ nō in arterijs neq; has cōprehenderint.

c Cura cū est causa. In hac pte tertia primo agit de cura ephimere ex oppilatiōe humoꝝ ꝓpter multitudinē eoꝝ. Secūdo ꝓpter eoꝝ grossiciem ⁊ viscositatem ibi |Et si nō sentit| ¶ Prime pticule sunt due ptes. Prima ē de cura ephimere ex oppilatione plectoria p phlebotomiā. Scōa est de cura eius p apientia: q̄ incipit ibi |Deinde fiat|.

inflatione ⁊ tensione ⁊ alia apparētia. ¶ Et si superfluunt oppilatiōes pulsus est puus. Et si nō supfluunt nō oportet vt minoret pulsus. Cura[c] cū est causa multitudo humoꝝ et repletio tūc oportet vt in principio ꝓperes ad phlebotomiā ⁊ euacuationē. Et vt phlebotomes cum iam nō febrit tunc est melius. Et nō quādo febrit si nō fuerit necessitas: ⁊ statio est magis cōueniens. phlebotomia em̄ facit currere humores ⁊ ꝓmiscet inter eos. Si autē nō fuerit excusatio tūc nō oportet vt postponant phlebotomia ⁊ euacuatio. Deinde fiat occupatio in eis que aperiunt oppilationes ⁊ mundificant meatus. Et non ꝓperes ante euacuationem ad mundificandos meatus ⁊ apertionē. Illud em̄ fortasse fit causa ad attrahendū humores subito ad quosdam meatus ⁊ inuiscandū in eis: ⁊ illud est res in q̄ sunt errores plurimi:

In ꝓma ꝓte ꝓme pticule dat quattuor regulas. Prima est. si causa ephiere ex oppilatiōe est humoꝝ multitudo seu plectorica repletio ꝓperandū est in ꝓncipio priusq̄ febris orta sit ad phlebotomiā ⁊ euacuationē. Ad phlebotomiā quidē de vena epatis in brachio dextro: vt supabūdās educat sanguis. Ad euacuationē vero vt hūores alij supflui relicti post phlebotomiā p hāc educant. sic em̄ tollet ⁊ causa efficiēs et causa ꝓseruās huius ephimere. Scōa est. Melius est phlebotomare oppilatū q̄n nō febrit. Quia tūc virtus est fortis ad tolerandū phlebotomiā nō debilitata a febre: quare melius fert ⁊ regulat eā: nec adeo inflāmat humores ⁊ spūs suo forti motu. Tertia est. nō phlebotomes oppilatū q̄n febrit: nisi necessitas ad id te cōpellat. s. vt vites grauius incōmodū: sicut dū times de suffocatione vel de regurgitatiōe ⁊ cursu materie ad aliq̄d nobiliū mēbroꝝ: vel de apostemate vel de ꝺuersione ephimere ad humorale putridā vel nō putridā. Et regule istius cām tangit dicēs. Phlebotomia em̄ facit currere humores ⁊ ꝓmiscet eos vnde inflāmat eos vna cū febre ⁊ ad putredinē vehemēter apparat. Quarta est si nō fuerit excusatio a phlebotomia ꝓpter suspitōez putrefactōis ex ꝺulceratiōe vel apostematis: vel suffocatiōis vel rupture venez vel fluxus materie ad aliq̄d ꝓncipalū: tūc nō oportet vt ꝓponant: imo cito fiant ꝓmo quidē phlebotomia statim: postea euacuatio cū pharmacia si fuerit opus vt infirmi stat' i tuto ponat. Juxta id alexādri tertio practice. c. 9. de ephimera et emfratri. i. oppilatiōe. Cū ergo plenitudo facit cōstipationē euacuari oportet.

In ꝓte scōa ꝓi (Ad oēs aūt emfrates phlebotomus iuuat. me pticule dat duas regulas. Prima est. in ephimera ex oppilatōe plectorica p̄ phlebotomiā ⁊ euacuatōz fiat occupatio i administratiōe apiēti q̄ oppilatōes ⁊ mūdificātiū oppilatoꝝ meatus: vt cā ephiere p̄cipue tollat: ⁊ fumi ⁊ vapores vna cū hūoribus libere p eos trāsire valeāt: ⁊ calor ⁊ sanguis satis cuētari: dicent aūt pticule sequēti res apitiue. Scōa est. nō est ꝓperandū ad apiendū et mūdificandū vias oppilatas ante cōpletā euacuationē ꝓpter tres cās. Prima est. q̄ apientia exhibita ante euacuationē fortasse erūt causa attrahēdi seu penetrare faciēdi subito humores ad quosdā meat' ⁊ inuiscādi hos i illis. Et illō est res in q̄ sunt errores seu defectus plurimi ⁊ pricula magna. Mā apientia cōmouet hūores ꝑ ductus q̄ctos: ⁊ eos dilatāt: ⁊ p mēbra corpis fluē faciūt Cū timēdū est de suffocatōe aut aꝑate: aut fluxu ad nobilia: aut

Phlebotomus ad oēs oppilatōes iuuat.

UVA. BHSC. IyR_028

ruptura vene. Secūda causa est. q2 apertio ante euacuatōez fortasse addit i oppilatōez: maxime si humores vias oppilātes grossi fuerint ⁊ meatus stricti. Dilatati cm̄ ⁊ subtiliati p apientia hūores grossi plus se pfundāt ⁊ magis inuiscāt in meatibus strictis. Tertia cā est, cū phlebotomia ⁊ euacuti o qñcz educant supfluitates fumosas retētas q̄ coarta te fecerūt ephi merā: ⁊ phibe ant permutari hūores ad putrefactiōez ma xime dū facis euacuatōez cū phlebotomia p uenire ad summū euacuatio nis exāsite: et sincopi appro pinq̄re. Juxta id galieni octa uo de ingenio c.4. Multoti ens vidim⁹ oppilatiōes fieri ex mīta materia: nō tm̄ visco sa: q̄propter, vt securi sim⁹ me lius est vt p̄us purgem⁹, qm̄ fumosa q̄ solēt dissolui minuta materia sua minuūtur: ⁊ calor febris minuet. Signāter addit ꝺ princeps. Et ppte cū ad vltimū facis eā puenire. Quia phlebomia vsqz ppe sincopim simul aufert ⁊ oppilatōez ⁊ febrē. Parua vero phlebotomia qñcz febrē irritat ⁊ humores p̄miscet. Nō attētes tm̄ cū pharmaciis vsqz ppe sincopim in quacūcz spē febris euacuare. Quia nō q̄n vis sistere potes hanc euacuatōez vt phlebotomiā. ⁊ pharmacie fortes sunt calide ⁊ sicce fm plurimū inflāmantes febrem.

¶ In ptcula scōa huius ptis tertie primo agit de phlebotomia euacuatiōe ⁊ aptiōe in ephimera ab oppilatiōe ex grossis hūoribus aut viscosis facta. Scōo de rebus apientibus has oppilationes ibi| Et aptio quidē| Tertio de ꝺsiderādis circa vsum balnei inunctiōis fricatiōis ⁊ cibatiōis post euacuationē ⁊ aptionē ibi |Deinde oportet| Quarto ꝺ regulis circa hec obseruādis ibi| Et

In prima pte dat duas regulas. Prima est. si (intromittet). in ephimera ex oppilatione nō pcipit multitudo humor: sed pcipiunt oppilatiōes ex viscosis aut grossis humoribus fortasse nō indiges phlebotomia supflua. i. vehementi vsqz ppe sincopim neqz euacuatiōe supflua p pharmaciā. ¶ Attende primo q̄ princeps hic dubitatiue loquit p fortasse: quasi dubitauerit. Primo si in hoc casu cōpetat phlebotomia attento q̄ ipsa ppte debet multitudini humor vel sanguini adaucto. Scōo si in hoc casu q̄ncz cōpetat phlebotomia supflua aut pharmacia fortis exquisite purgans: vt q̄n timet ex oppilatione cōuerti ephimera statim in putridā vel nasci apostema vel suffocatio. ¶ Attēde scōo circa primū dubiū q̄ in iuuenibus ephimerā ex oppilatōe patiētibus phlebotomia cōuenit ante aptiua: dato q̄ in venis nō sit plenitudo: sed in pueris nō neqz in decrepitis. Juxta id galieni octauo de ingenio. c.4. Phlebotomare tm̄ nō audemus si puer est infirmus aut senex. Si tamē medie etatis ⁊ vtus fortis incidimus venas: ꝛ nulla significatio plenitudinē in venis demōstret. Oeli⁹ em̄ est corpus purgari ex illa mala materia. Deinde dissolui oppilationē ⁊ vias apiri ⁊ mūdificari q̄ primitus apiri vias ⁊ mūdificari. eo q̄ materia magnā infert molestatōez ne magis imisc̄z se in villis ⁊ poris ⁊ oppilatio maior efficiat. Quia oppilatio nō dissoluit nisi ex rebus mūdificatiuā virtutē habētibus siue exterius siue interius fiāt. Exterius aūt iposita nō sumus securi q̄n ab ea materia attracta maiorē faciat oppilatōez. Similiter ea interius data materiā ad venas attrahēs durius oppilat. Q̄ si materia grossa vel viscosa fuerit fit deterius. hec galienus. ¶ Attende tertio circa dubiū scōm q̄ regulariter ⁊ vt in pluribus melius est i ephimera ab oppilatiōe ex viscosis aut grossis hūoribus sanguini p̄mixtis p̄mo moderate phlebotomare: deinde paulatim

Et fortasse addit in oppilatiōibus si fuerint grossi ⁊ ppie si meatus i creatione sua fuerint stricti. Cū phlebotomia itez ⁊ euacuatio qñcz educāt supfluitates fumosas faciētes coartatione sua hanc febrē: ⁊ phibent vt p̄mutet ad putredinē ⁊ ppie cuz ad vltimū facis eam puenire ⁊ facis approximare sincopi. ¶ Et si nō sentis multitudinē humor imo sentis oppilationes: ⁊ q̄ ipse sunt accidentes a grossitudine eor ⁊ viscositate ipsor: tunc fortasse nō indiges phlebotomia supflua: neqz euacuatiōe superflua: imo indiges apertiōe. Et aptio quidē est cū abstergētibus ex medicinis ⁊ cibis. Et ppterea q̄ egritudo est febris nō est possibile vt redeminuere humores oppilātes venas mediocri pharmaco q̄ supfluet ⁊ exquisite euacuare: sic cm̄ melius saluat virtus ⁊ egro tutius ac tolerabili⁹ succurrit medicus. Posset tm̄ in ptactis casibus magna mīstrari phlebotomia vel pharmacū aliqō exāsite purgās ad euitatōez maioris incōmodi. Scōa regula est. in ephimera ab oppilatōe ex viscosis aut grossis hūoribus idiges aptiōe vt tollat cā febris: ⁊ igniti spūs vna cuz vaporibus et fuligibus foras educant: p̄missa tm̄ sicut p̄tactū est euacuatione conuenienti. Aliter ꝺ tingent incōmoda plurima. Juxta id alexandri tertio practice. c.9. Si vo euacuari nō poterit aliq̄ phibēte cā ⁊ calastic̄is ⁊ diaforeticis vsus fuerit adiutor⁹ magne ex eis ⁊ pessime q̄rele ꝺsurgūt: et ꝺstipatio adhuc magis augmentatur.

as in aperiēdo ad abstergentia calida: imo ad illa que sunt inter sirupū acetosum puz vsqz ad illū qui est cuz semib⁹: ⁊ aqua endiuie vsqz ad aquā feniculi. Et cibus sit ille i quo est ablutio: ⁊ nō in quo est viscositas sicut kist hordei. Et zuccarū cū hoc qđ ipsum est ꝓpinquū cibo est in ipso aptio ⁊ abstersio: nō est ergo malum vt misceatur cū kist hordei. Deinde oportet vt cōsideres cum euacuaueris si necessaria fuerit euacuatio ei⁹ et aperueris sicut diximus an minuatur febris ⁊ deficiat: ⁊ an si paroxismos habuerit frangat ⁊ debilitetur paroxismus eius secundus a primo. Et cōsidera vrinam: ⁊ si videris eā nō priuatā digestione ⁊ in pulsu:

In scōa dat regulas q̄ttuor circa res aptiuas i ephimera ab oppilatiōe ex humoribus grossis aut viscosis dādas. Prima est. aptio in febre huius ex abstergētibus medicinis ex cibis ē faciēda. Juxta id galieni octauo de ingenio. c.4. Cūcz moderate purgaueris dabis ei cibaria vel medicamina mūdificatiua mellicrate. s. ⁊ ptisanū. Abstergētia cm̄ separare solēt adherētes humores a supficie mēbri cui adherēt. Juxta illud principis secūdo huius. c. 4. Et absterssiua quidē medicina est cuius ppietas est vt moueat humiditates viscosas ⁊ cōgelatas ab orificijs poror in supficie mēbri: ita vt elonget eas ab eo sicut aqua mellis. Secunda est. nō est possibile. id est cōueniens vt redeas in apiendo has oppilatiōes ad abstergentia calida: ppterea q̄ egritudo cuius cure intendis est ephimera febris refrigerio indigens: imo ad illa apitiua administranda te applica q̄ sunt inter sirupū acetosum puz ⁊ syrupum acetosum factū cuz seminibus: ⁊ q̄ sunt ab aqua endiuie vsqz ad aquā feniculi. Noli g̃ dare sirupū frigidiorem sirupo acetoso simplici vt sirupū de papauere: ne sua frigiditate oppilationē augeat: neqz calidiorē sirupo acetoso cū seminibus diureticis facto vt sirupū de calamēto vel hysopo: ne suo calore febrē incendat. Juxta id galieni octauo de ingenio. c.4. Medicine vero mūdicatiue sicut oximel ⁊ ea q̄ coquimamus cū mellicrate sicut calamentū hysopus sansucus yreos ⁊ apiū aliquid habēt caloris. Jdeoqz possibile est calorē p ea sicut p vinū augeri. Oxizaccare vero solū acceptū nō augmētat febrē est etiā minus mūdificatiuū: pinde grossos ⁊ viscosos abluit humores et mūdificat eos qui sunt in poris ⁊ vesica ⁊ apit vias. ¶ Attēde q̄ sirupi apitiui medij inter acetosum puz ⁊ acetosum cū seminibus sunt sirupus de capillis veneris sirupus ꝺ disanchijs ⁊ oxizaccara cōposita. Et q̄ apitiue medie inter aquā endiuie ⁊ feniculi sunt aque cicoree et scolopēdrie ⁊ absinthij. Tertia regula est. sit cibus istor ablutiue vtutis qua aperiat vias sine viscositate: ne oppilationē adaugeat sicut kist hordei. Et est cibus factus ex farina hordei macerata cū lacte acetoso: loco cuius vtimur hordeo mundato: qō galienus frequēter ptisanū appellat. Quarta est zuccarū cibo approximat. nutrit em̄ quemadmodū cibus ⁊ tēperamento approximat carēs excellentia qualitatū primarum qua cor pus alteret alteratiōe notabili velut medicina: ⁊ est aptiuum et absterssiuū. Non est ergo malū imo cōueniens vt permisceat cuz kist hordei. Juxta id galieni octauo de ingenio. c.4. Similiter bonum est zuccarum dari.

Jn tertia pte dicit q̄ post euacuationē si euacuare oportuerit ⁊ post apertionē p̄iusqz balneetur aut fricet aut inungatur aut cibetur eger quattuor cōsiderationes sunt habende. Prima est an minuatur ⁊ deficiat seu declinet febris post euacuationē ⁊ apertionem vel adhuc persistat in robore suo vel augeatur. Secunda est. si hec ephimera paroxismos habeat sicut quandoqz habet an paroxismus secundus sit confractior et debilior primo: vel ipsi equalis vel vigorosior et vehementior. Tertia est circa vrinam si digesta fuerit vel priuata digestione.

UVA. BHSC. IyR_028

Quarta est circa pulsum si putredinem aliquã significet an nõ. significat autem putredinem aliquã ex augmento sistoles ꝓpter necessitatem eductionis putredinaliũ fuliginum. His cõsiderationibus ꝓhabitis ꝓcedat medicus in balneatione fricatione inunctione ⁊ cibatione egri ſm hoc regimen quod dicet in parte sequenti.

In quarta parte dat decẽ regulas sup vsu istoꝝ ⁊ cõueniẽti ministratõe. Prima est: si minuatur ⁊ deficiat febris vel scõs accessus sit debilioꝝ ꝓmo ⁊ nõ careat vrina digestione: neq; pulsus putredinẽ indicet intromittend⁹ est: eger in balneũ in die tertio post paroxismũ hora mollificationis. id est declinationis paroxismi expectati si fuerit febris vsq; ad quinq; horas. Et intromitte eum in die tertio post paroxismũ in balneum hora mollificationis paroxismi expectati si fuerit febris vsq; ad quinq; horas. Et inunge eum. Et frica ipsum cuz rebus in quibus est abstersio equalis sicut quod est inter farinam fabaꝝ vsq; ad farinam herbi ⁊ farinã radicis lilij et aristologie emollite cũ aliquãtulo mellis ⁊ aque. Quod si ausus fueris vti fortiori hoc: tũc vtere spuma baurach. Et si existimas ꝙ balneum alterat naturã eius in aliquo ⁊ facit accidere quasi horripilationẽ: nõ morek in eo ictu oculi: oppilationes eñ iste non sunt de genere eaꝝ quas aperit balneũ. Cuin ergo egreditur de balneo nõ oportet vt approximet cibo neq; vino nisi post securitatẽ a paroxismo. Si autẽ exigit dispositio vt cibetur aliq̃tulum ⁊ nõ tolerat: detur in potu illud in quo est apertio: sicut aqua hordei subtilis plurime aq̃ pauci hordei plurime decoctionis decocta cũ apio. Quod si paroxismus nõ iterek ei: tũc balnea eũ secundo si desiderauerit illõ ⁊ ciba ipsum. Et si fuerit paroxismus diminutus a paroxismo primo ⁊ vrina fuerit bona tunc cõfide in veritate curationis ⁊ paucitate oppilationis: ⁊ cura eũ post eradicationẽ ei⁹ sicut curasti: ⁊ ciba ipsuz. Et si venerit paroxismus sicut fuit aut fortior illo: ⁊ vrina nõ fuerit sicut oz tũc egritudo est tẽdẽs ad putredinẽ: et curatio ei⁹ est curatio putredinis.

Et inuenis eum nõ significare putredinem: ꝓcedes ſm hoc regimẽ. Et intromitte egrum in die tertio post paroxismũ in balneum hora mollificationis paroxismi expectati si fuerit febris vsq; ad quinq; horas. Et inunge eum. Et frica ipsum cuz rebus in quibus est abstersio equalis sicut quod est inter farinam fabaꝝ vsq; ad farinam herbi ⁊ farinã radicis lilij et aristologie emollite cũ aliquãtulo mellis ⁊ aque. Quod si ausus fueris vti fortiori hoc: tũc vtere spuma baurach. Et si existimas ꝙ balneum alterat naturã eius in aliquo ⁊ facit accidere quasi horripilationẽ: nõ morek in eo ictu oculi: oppilationes eñ iste non sunt de genere eaꝝ quas aperit balneũ. Cuin ergo egreditur de balneo nõ oportet vt approximet cibo neq; vino nisi post securitatẽ a paroxismo. Si autẽ exigit dispositio vt cibetur aliq̃tulum ⁊ nõ tolerat: detur in potu illud in quo est apertio: sicut aqua hordei subtilis plurime aq̃ pauci hordei plurime decoctionis decocta cũ apio. Quod si paroxismus nõ iterek ei: tũc balnea eũ secundo si desiderauerit illõ ⁊ ciba ipsum. Et si fuerit paroxismus diminutus a paroxismo primo ⁊ vrina fuerit bona tunc cõfide in veritate curationis ⁊ paucitate oppilationis: ⁊ cura eũ post eradicationẽ ei⁹ sicut curasti: ⁊ ciba ipsuz. Et si venerit paroxismus sicut fuit aut fortior illo: ⁊ vrina nõ fuerit sicut oz tũc egritudo est tẽdẽs ad putredinẽ: et curatio ei⁹ est curatio putredinis.

Eiusdem sententie galienus meminit vbis clarioribus octauo de ingenio capko quarto. vnde istã lkam traxit princeps: dicens. Cũq; inquisieris infirmũ ⁊ febrem minoratã esse vidēbis: ⁊ in tertio die quissima extiterit: ⁊ in pulsu putredinis significatio nõ apparuerit nec in vrina signũ indigestibilitatis aspexeris ⁊ in ꝓma die ante sextam horã accessio fuerit: mitte eum in balneũ multum ante sextam horã eo vt exeat ante tertiã. Oz si febrẽ in decima hora venire putaueris vsq; ad septimã in balneo morek. Item vniuersaliter dico morã in balneo sic esse metiendã vt postq̃ exierit vsq; ad accessionẽ sit trium horaꝝ vel quatuor spaciũ equalis diei. Et breuius itidem cõmemorat megategni octauo capko quinto dicens. Si videris multũ descendisse febrẽ neq; in pulsu vel vrina signa putredinis appareant: secure eum in balneũ declinante febre introducas. Et debes metiri ab hora qua egreditur de balneo vsq; dũ accessio febris veniat vt sit spaciũ quattuor horaꝝ. Secunda regula est. ꝙ vngatur eger aliquibus oleis apitiuis et resolutiuis nõ multe caliditatis vt oleo camomillino vel anetino cõsideratiõibus ꝓhabitis quaꝝ meminimus ⁊ post phlebotomiã ⁊ purgationẽ. Tertia est. fricetur eger cũ rebus in quibus est abstersio eq̃lis id est tẽperata sicut cũ eo quod est inter farinã fabaꝝ que remisse abstergit ⁊ farinam orobi que abstergit fortiter ⁊ farinã radicis lilij celestis que ꝓcos dicit ⁊ farinã radicis aristologie emollite seu cõtrite cuz aliquãtulo mellis ⁊ aque. Attende primo ꝙ farine medie inter farinam fabaꝝ ⁊ inter farinã orobi sunt farine hordei siliginis tritici cicer et lupinoꝝ. Attende secõdo ꝙ dicta in tribus prioribus regulis ordine tali sunt administrãda. Introducto egro i aere balnei satis calido. Primo fricetur totũ corpus eius absterſiuis dictis vt a cute ⁊ poris abstergatur sordicies adherẽs ⁊ speriant pori. Secundo inungatur aliquo oleoꝝ resolutiuoꝝ. Tertio lauetur. Juxta id galieni octauo de ingenio capko quarto. Prius tñ ꝙ lauetur corpus fricetur ⁊ vngat moderate cũ rebus mũdificatiuis. Attende tertio ꝙ mũdificatiua abextra applicanda sic ibi memorat. Que aũt exterius corpus mũdificant ex libris in q̃bus scripta sunt scire valebis. Ex q̃bus est farina orobi farina hordei fabe: mel cũ aqua mixtum: ⁊ maxime ꝓcos ⁊ radix arboris oppopanaci ⁊ aristologia et mel cũ pauco aque mixtũ. Aqua cũ melle misceꝫ vt mel subtiliatũ poros ingredi valeat. hec galienus. Quarta est. si fueris ausus vti fortioribus absterſiuis ita ꝙ nõ timeas augmẽtũ febris nec excoriationẽ cutis: qz satis spissa est: nec dolorem nimiũ qz eger nõ est tener delicatus acuti sensus: tũc vtere spuma baurach. id est nitri ad vehemẽtius mũdificandũ ⁊ abstergendũ. Juxta id galieni ibi. Itẽ afronitrũ. id est spuma nitri ⁊ nitrum: si autẽ nitrũ fuerit petrosum incẽdatur ⁊ puluerisek. Itẽ oportet esse mũdũ clarꝫ ⁊ acutũ in sapore ⁊ odore. Sapo quoq; est mũdificatiuũ. Sufficiãt dicta hec ꝺ mũdificatiuis.

Quinta est. si estimes vel arbitratus fueris ꝙ balneũ alteret naturã egri in aliquo alteratione ducẽte ad deterius vt ad estuationem male tolerabilẽ vel ad putredinẽ suoꝝ humoꝝ ⁊ facit accidere q̃si horripilationẽ nõ maneat eger ictu oculi seu momẽto vnico quo claudit oculus in balneo: sed statiz extrahat. Quia ꝙ hec significatur ꝙ iste oppilationes nõ sunt de genere eaꝝ q̃s apit balneũ: imo fortiores ⁊ piculosiores: q̃ a balneo irritant. Sexta ē. cũ eger cui balneum cõuenit erit de balneo nõ oz cibari nec ꝙ vinũ bibere nisi postq̃ fuerit secur⁹ a paroxismo scz postq̃ trãsierit hora qua cõtigerat ꝓx paroxismus et expectat alius venturus. Quia si cibet aut bibat vinũ ante paroxismũ corrumpet cibus aduenięte paroxismo ⁊ magis nutriet febrẽ ꝙ corpus ⁊ naturam distrahet ab occupatiõe circa solutionẽ oppilationũ. Juxta id galieni vbi supra. Ostẽdamus aũt quid sit faciendũ post balneũ cũ non sit plixum. Nõ eñ dandus est cibus vel potus post balneũ si post tres horas febrẽ scias esse venturã: nisi ille vbi coctũ est apiũ. Septima est. si dispositio egri exigit vt cibet aliq̃tulũ cito post balneũ: et nõ tolerat abstinentiã oĩmodã a cibo. vel qz debilis ⁊ resolutus est: vel qz fameſcit fame nõ mendosa quã molestе tolerat ⁊ estuat inde: dek ei in potu q̃d apitiuũ vt subtilis aq̃ hordei plurime aq̃ ⁊ pauci hordei ⁊ plurime decoctiõis decocta cũ apio. Ipsa est cibus ⁊ potus ⁊ medicina vias apiens ⁊ oppilatiões diminuẽs velocissime digestiõis ⁊ penetratiõis vt iã digesta sit aduenięte paroxismo. Juxta id galieni megategni octauo. c. 6. Nutriat si estas nõ est ⁊ febris nõ cito sit vẽtura post duas vel tres horas et vsq; ad q̃ntã cũ ptisano. Si vo estas est post vnã vel duas horas ab hora balnei. s. da orizaccarã cũ apozimate. i. decoctõe apij. Alexãder vo tertio practice. c. 9. qõ est de ephimeris ex emfraxi sic dicta ordinat. Dicta aũt sit nihil hñs i se siccũ aut aspex aut acre. i. acutũ. Ptisane q̃dẽ eis vtilissime sunt ad humectãdũ. Et post humectatiõem danda sunt alia q̃ ꝓsicere pñt humores ⁊ extenuare admixto cũ eis modico appomelk. Cñ fauus mellis cũ aq̃ laueꝫ aq̃ illa mellis appomel ꝺz. hz eñ ex hoc aliã ꝓiectoriã vtutẽ: ⁊ nihil hz in se calidũ. Pisces aũt vtiles sũt in cibo q̃ bñ digerant. De pullis vo domesticis ale vel ascelle. Ex olerib⁹ vo lactuce intiba. i. endiuia domestica ⁊ troxima. i. endiuia agrestis. Hãc aũt oz esse dictã sicut dixim⁹ in calidã distẽperatiã. Si aũt nihil tale fuerit et ex phlegmate ibi videak esse facta emfraxis. i. oppilatio: tũc secur⁹ dabis zemã. i. decoctõez ꝺ apio ⁊ aneto ⁊ adianthoꝝ rimel nõ solũ simplex: sz etiã cõpositũ bis q̃ frigidiores sũt distẽpantia a galieno vocat dictũ ē ꝙ orimel ⁊ ꝓicit fortit ⁊ nõ excitat febrẽ. Hec ille. Octaua ē. si ephimera post balneũ nõ iterek ei. i. nõ redeat paroxismus ille q̃ expectabak: tũc balnea infirmũ scda vice si desideret illõ: deinde ciba ipsũ. Juxta id gak. 8. ꝺ ingenio. c. 4. Oz si febris in hora q̃ putauisti nõ venerit: itez in balneũ mittak si velis. Et dabis ei cibũ ſm canones q̃s tibi mõstraui. Nona ē. si diminut⁹ fuerit expectat⁹ paroxism⁹ a paroxismo ꝓmo: sic ꝙ febris declinãdo ꝓcedat ⁊ vrina fuerit bõa. s. bñ digesta ⁊ hypostasiata tũc ꝺ fide i veritate curatiõis. s. ꝙ eger vaciter curak ⁊ i paucitate oppilatiõis q̃ cito soluek. Et cura infirmũ post eradicatõez paroxismi sicut curasti cũ balneo. s. ⁊ fricatiõe ⁊ inũctiõe. Deinde ciba cũ. Juxta id gak. ibi. Si aũt febris venerit videvtz minor ꝙ ꝓma extiterit ⁊ inqre

UVA. BHSC. IyR_028

pulsuz ↄ vrinā. Quia si paz ex oppilatõe extiterit. hec debilia erũt accẽtia. s. isti⁹ febris. Et eger in q̃rto die in balneũ ẽ introducẽd⁹: ↄ postea sicut ordinauim⁹ cibãdus. Et secur⁹ esto q̃ i q̃nto nihil accessiõis habeat. hec gal. Decima ẽ. si potismus q̃ expectabat ita fortis venerit sicut fuit vl fortior illo ↄ vrina digesta nõ fuerit sic oz: tũc ephimera illa tẽdit ad putredines vel iã uersa ẽ ad febrẽ putridã. Et cura ei⁹ẽ cura putride febris q̃ postea dicet. Jux id gal. ibi. Si aũt oppilatio magna fuerit ↄ fortis scias febrẽ nõ eẽ ephimerã de q̃ postea tractabo. Bautẽ nõ est disputãdũ nisi de ephimera febre Et i passu sili megategni. 8. c. 5. ait. Q̃ si accẽtia ei⁹ sint magᷣ ↄ fortia scias ō gñe ephimere esse egressurã ↄ siue in sinochã vel acutã esse cõuersurã.

¶De febre ephimera ex nauseatiua satietate. Capitulũ. XXVI

Vandoꝯ accidũt. Ju b capko primo agit de mõ gñatõis
q ephimere ex nauseatiua satietate: ↄ de aptioꝝ⁹ ad eã: et quõ se hz ad fluxũ vẽtris: ↄ de accẽtibus ephimere ex repletiõe ↄ duratiõe huiꝰ ↄ illius. Scõo ō signis istiꝰ ephimere ibi [Signa eiꝰ sunt] Tertio de cura ibi [Cura]

a Prime ptis sunt septẽ pticule. Prima ẽ de mõ gñatiõis huiꝰ febris. Scõa de dispositioꝝ⁹ ad eã ibi [Et de illis q̃ sũt] Tertia ō habitudine eructuatõis acetose ↄ eructuãtiũ acide ad eã ibi [De materia ꝟo] Quarta de fluxu vẽtris i ea ↄ diuersitate cure eiꝰ penes fluxũ ↄ ō ꝓstipatõez ibi [Et isti q̃dẽ] Quita ō his q̃ i hac febre accidũt ex lenitiõe vẽtris cũ phlebotomia ibi [Et si natura] Sexta de sititudine accẽtiũ ephimere ex repletõe ad accẽtia ephiere ex ira ↄ de ꝓmanẽtia ibi [Et similãt] Septia de duratõe ephimere

¶ Jn ꝓma pticula dicit (ex nauseatiua satietate ibi [Et scias] ꝓmo q̃ vapores mali q̃ñcᷣ accidũt ↄ multiplicanᷣ in corpe ex nauseatiua satietate: ꝑ multiplicatõez quoꝝ calor exneus q̃ñcᷣ accendit: ↄ ab eo ꝓmitus inflãmanᷣ spũs: vñ fit ephimera. Quã gal. 8 de ingenio. c. 5. vocat ephimerã ex crapula dicẽs. Preterea q̃ hec corpa de q̃bus disputauim⁹ malã cõplexionẽ habẽtia nũq̃ ex crapulositate patiunᷣ ephimerã volum⁹ aliq̃tulũ ꝟ disputare. Secũdo dicit q̃ hec febris spẽs maxie fit in cholericis corpibus: ↄ ꝓprie i illis quoꝝ pori nõ sunt ampli vel a nã vel ab accẽti. Nã q̃ cholerica sũt maioꝛ ꝓs suaꝝ superfluitatũ vapores fumosos incendio patos emittere solet: ↄ raro fit i eis eructuatio acetosa seu mꝰ tiplicatio vapoꝝ acidoꝝ: cũ a frigiditate fieri soleat. Et q̃ nõ sũt latoꝝ poroꝝ ꝟ oculcanᷣ in eis fumosi vapores: vñ velocius igniti in

¶ Jn scõa dicit q̃ de chole (flãmanᷣ decẽti carẽtes cuẽtatiõe. ricis ꝟ oibus nõ latoꝝ poroꝝ illi sunt vehemẽtiꝰ dispositi ad ephimerã ex nauseatiua satietate q̃ sup eã se exercitãt ↄ mouẽt fortibꝰ motibꝰ ↄ soli se exponũt ↄ balnea calida itrãt. Per hec enim abũdãtius multiplicanᷣ vapores fumosi: ↄ citiꝰ vrunᷣ aut inflãmanᷣ: ꝑcipue cũ doluerint in suis corpibꝰ: ↄ maxie in viscerib⁹. Dolores enim excrescere faciũt effumatiões ↄ spũs inflãmãt ↄ cũ ipsi fuerunt in viscẽribus effumatiões plus ad coꝝ declinãt.

¶ Jn tertia dicit ꝓmo q̃ ephimera raro gñat ex mã eructuatõis acetose ↄ in eructuãtibus acide. Quia eructuatio acetosa cõiter fit a diminuto calore: ↄ eructuãtes sunt vt plurimũ phlegmatici vel melãcholici. tales aũt sunt inepti ad ephimeras. Scõo dicit q̃ si in eructuãtibꝰ acide vel ex mã eructuatiõis acetose fiat ephimera ipsa erit debilis seu remisse caliditatis. q̃ ↄ vapoꝛ acetosus et materia vñ fit cõiter declinãt ad friciditatẽ febri ꝓriã: ↄ a caliditate claudicãte fiũt vt a cã agente. Tertio se corrigẽs dicit: imo nõ gñat ephimera. s. a materia eructuatiõis acetose. Quia nõ inflãmat: imo infrigidat ꝓpt cãs dictas. Juxt id auerroys. 7. colliget. c. 8. Sz ex nausea acetosa hec febris nõ fit ob hoc: q̃ ex illis

substantia nõ generat fumosa q̃ spũm inflãmet. Et galienus octauo de ingenio. c. 5. ait. Crapula ↄ indigestibilitas q̃ faciũt acetositatẽ eructuare febrẽ minime generãt. Quarto dicit q̃ ipse estimat q̃ res gñata ab eructuatiõe acetosa nõ est nisi satietas nauseatiua ↄ nõ ephiera. ¶ At tẽde ꝓmo q̃ materia eructuatiõis acetose ẽ phlegma acetosum vel melãcholia i stomacho ex istẽs vl cibus aut potus ibi acetosat⁹: vt lac aialis aut debile vinũ: qõ i stomacho frigido sepe acetosat cui⁹ vapores ad os expulsi eructuatõez acetosam faciũt. ¶ At tẽde scõo q̃ nauseatiua satietas seu crapulositas ex cibis ↄuersis in fumositatẽ deterioꝛ multo ẽ illa q̃ ex cibis fit in stomacho ↄuerꝰ ad acetositatẽ. Quia ꝓma ista rũ sepe febrẽ affert: et scõa nõ. Et est pluris vaporis vl fumositatis ꝓma q̃ scõa. Jux id galieni. 8. de ingenio. c. 5. Sz in his corpib⁹ deterioꝛ crapulositas est spes q̃ fit ex cibis i fumositatẽ ↄuersis. Crapula enim q̃ fit ex cibis i acetositatẽ ↄuersis raro i his efficiet: q̃ ↄ si fuerit nõ adeo eis erit molesta. Et mltis interpositis rursus ibi ait. Dico q̃ fumosa nõ nasci ex indigestibilitate nec ꝓpt crapulã q̃ fit acetosus ructuat⁹ Quia mã faciẽs acetosum saporẽ nõ nisi paruũ ↄ frigidũ fumũ emittit

¶ Attẽde tertio q̃ alexãder grecus solẽnis imaginatus ẽ ephimerã fieri posseet indigestiõe ciboꝝ tã a frigida q̃ a calida distẽperãtia. Ait enim tertio pctice. c. 5. Ex indigestiõe ꝟo ciboꝝ febriẽrib⁹ ephimere febres ne cesse ẽ vt de frigida aut de calida fiãt distẽperãtia. Cõsequẽter ibi discernere has docet dicẽs. Ex hoc q̃ppe cognoscunᷣ facilius. Nã si de calida fiãt distẽperãtia ructus hñt fumosos cũ quadã vstura q̃ romani carbunculũ vocãt. Si aũt acida fuerit eructuatio ↄ si fuerit sine vstura ex frigida necesse ẽ fiat distẽperãtia. Optet aũt nõ solũ ructus attẽdere: sz ↄ alia ꝓma signa etatẽ dico ↄ tẽperantiã. i. cõplexionẽ ↄ epidemata i. quo igenio vl arte viuat aut si ocio vacat aut q̃li dieta ẽ vsus q̃ passus est indigestionẽ. Et ꝯcludit paulopost. Est g̃ ↄ q̃ñ calida distẽperãtia ↄ calidus cib⁹ facit acidos ructus. Et itez idẽ. c. 7. libri eiusdẽ ait. Nũc autẽ dicẽdũ est de his q̃ ex frigida distẽperãtia indigesti sunt ↄ acidonicũ ructãt. Q̃ si ex hoc fieri ꝟ tingat ephimerã febrẽ ꝟsiderandũ est. Et req̃rendũ a nobis vtz de calida sit distẽperãtia q̃ de cibis acidonic⁹ ructus fit. Quia ↄ in calida fit distẽperãtia vt de cibis acidus fit ructus: sicut et in frigida distẽperãtia fit ex cibo carbũculus. i. arsura in mery ↄ in ore stomachi. Sepius enim ꝟtigit in nimis calidis mansiõibus ibidẽ vinuz acescere ↄ in frigidis vina posita acetũ fiũt. Sikiter enim ↄ fermẽtũ in calidis ante acescit. Ex his alexãdri dictis due pñt elici ꝯclusiões. Prima est. q̃ eructuatio acetosa generari põt a caliditate: sicut vinũ a caliditate fit acidũ: ↄ fermentũ citius acetosat in loco calido. Et melãcholia naturalis subtilis ꝑ adustionẽ in humano corpe fit valde acris sicut acetũ teste ꝓncipe primi ꝓma doctrina q̃rta. c. 1. Scõa est ꝟtia dictis ꝓncipiis ꝟ. s. q̃ ephimera febris fieri põt de materia eructuatiõis acetose. Et ipsius curã dat ibi alexãder sub hac vboꝝ serie. Q̃ si acidus fuerit ructus ↄ calidioꝛ sit distẽperãtia eis q̃ infrigidãt ↄ cibis ↄ potibus vti oz. Hec q̃ dẽ maxime ꝓuideri pñt ↄ dari opportuno tpe q̃ nõ corrũpunᷣ. Ẽ ptisane succus aut alice (ↄ ẽ frumẽti spes quã aliq̃ spelta vocãt vt ait iañ) datus facile corrũpit ↄ suꝑnatat stomacho de qua magis ꝟtingit vt acidonicũ ructẽt. His aũt volatilia q̃ duras hñt carnes vtiliora sũt: sũt vt galline nisi cellate. i. in iure cocte ↄ ysicia ex eis: ↄ sunt ysicia cũ carnes vel pisces in aq̃ coquunᷣ ↄ postea ponunᷣ in aceto ↄ spes supspergunᷣ] Si militer aũt de piscibus duris nõ mireris: q̃: hec dico. q̃ cũ calida sunt distẽperãtia ↄ acide ructãt si eis ↄ pedes bouinos dederis nõ nocebis: sz magis iuuabis. Ego cũ multo tpe accedonica pmanẽte passiõe ex his sanaui. Et adhuc ostreas nõ coctas dedi: ↄ duracina: ↄ oia q̃ infrigidãt et nõ facile corrũpunᷣ: sed eis q̃ difficile digerunᷣ cibis vsus sum. hec ale

¶ Jn q̃rta dicit ꝓmo q̃ patiẽtes ephimerã ex nauseatiua (xander. satierate iuuanᷣ valde q̃ñ solunᷣ coꝝ nature seu laxanᷣ vẽtres ↄ febris coꝝ tũc remouet ꝓpt expulsionẽ supfluitatis fumose. s. q̃ materia ex q̃ generanᷣ fumose supfluitates fluxu vẽtris statim subducᷣ ↄ educitur.

UVA. BHSC. IyR_028

Secūdo dicit q̄ cura ephimere ex nauseatiua satietate diuersificaf in illis quoꝝ ventres soluunf ꝛ quoꝝ laxi sunt. Primo q̄m in illis quoꝝ soluunf facile sanaf: nec diu pmanet. in alijs ecōtra. Scōo q̄ opus hñt cōstipati lenitiuis cibis potib' ꝛ medicinis: laxati vo nō. Tertio q̄ febris est incēsior ꝛ magis molesta in ꝓstipatis: ꝛ in laxatis lenior ac remissior

Et diuersificatur quidē curatio eius cuius retinef natura ex illis ꝛ cuius soluif. ¶ Et si natura illius qui febrit ex nauseatiua satietate leniaf duab' assellationibus aut tribus : deinde phlebotomef fortis fit super euz fluxus ventris: ꝛ fortasse fiet epaticus quē significat pulsus cordis ꝛ nigredo lingue. ¶ Et similanf accidentia febris ephimere ex repletiōe accidētibus febris ex ira. Rubēt enī oculi ꝛ facies valde ꝛ fit inflāmatio vehemens: ꝛ magnificaf pulsus et fit velox: ꝛ rubet vrina. Amplius cū plus remanet non excedit tres dies. ¶ Et scias q̄ febris ex nauseatiua satietate qñq̄ venit cū ꝓiodis q̄ttuoꝝ aut septē: ꝛ cū hoc ē febris ephimera: verū pulsus ei' est sanus. Signa[b] ei' sūt alteratio eructuatōis ad acetositatē aut fumositatē. Cū ergo alteraf eructuatō ad sanitatē idicat sanitatē. Et vrīa q̄dē istoꝝ ꝑuata ē digestiōe aquosa. Et qñ cā nauseatiue satietatis ē vigilia ē in facieb' eoꝝ inflatio ꝛ ī palpebris eoꝝ grauitas. Cura[c] Patiēs hāc nauseatiuā satietatē nō euacuaf q̄n aut sit natura ei' ñ soluta aut sit soluta. ¶ Et si natura ei' ñ fuerit soluta tūc pcudubio oꝝ vt soluas eā. Et si fuerit aliq̄d cibi aut fecis remanēs ī stomacho: tūc oportebit vt facias vomere ipm: deinde solue eū. Et considera vbi inuenit grauitatez. Et cognosce tunc an sit rectius euacuare illud cū suppositoriis et clisteribus: aut cum aliquo quod bibitur desuper vt solvat: aut vt depōat: aut vt digerat. Et significat illō quod rectius ē de hoc dispositio eructuatōis ꝛ euacuatōis.

Jux̄ id galiem octauo ō ingenio. c. ij. Dico ergo si vēter ī hac crapula soluaf febrē necesse est effici leniorē: si añ strictus fuerit erit ꝛ molestior. Quia si in hmōi corporibus vēter soluaf cito i febres incidūt: maxime si crapulā p cedēs ad opus suuz paruipendat.

¶ In q̄nta dicit q̄ si venter febrientis ex nauseatiua satietate leniaf seu laxef duabus vel tribus assellatiōibus: deinde ipse febriēs phlebotomef supueniet ei fortis fluxus vētris: et forte epatic' erit iste flux' vētris. Et hunc significāt pulsus cordis siue saltus eius et nigredo ligue. Cā huius fluxus est. qz p phlebotomiā cibus corruptus loco extracti sanguis ad epar ꝛ venas illico attrahif ꝛ sanguinē corrūpit: quē vna cum cibo corrupto ꝛ attracto natura expellit velut inutilē ꝛ sibi odiosum vsus intestina q̄ iam laxata sunt. Et ex cōpassiōe cordis cū epate ꝛ stomacho afflicto nauseatiua satietate fit saltus: ꝛ ex fumis vstis ad os ascendentibus fit nigredo lingue: ꝓpterea medici ꝓhibere solent phlebotomiā in nauseatiua satietate etiā in plectoricis ꝛ infirmis alijs phlebotomiā indigentibus donec ipsa fuerit integre sedata vl' multū remissa. ¶ In sexta dicit ꝑmo q̄ accidentia ephimere ex repletione sunt similia accidētibus ephimere ex ira. In vtraq̄ cñ oculi ꝛ facies valde rubescunt. ꝛ vehementer corpus inflammaf: ꝛ magnus ac velox efficitur pulsus: ꝛ vrina rubet. qz massa sanguinis in vtraq̄ istarū fernet ꝛ ebullit. Et intelligendus est ꝓprie iste passus de repletiōe dicta plectoria plus q̄ de cibali vel cacochimica. Et ꝓpter hunc paragraphū sic rubricatur ꝛ intitulaf istud capitulū in quibusdā libris. De ephimera ꝓueniente ex nauseatiua satietate ꝛ repletione. Secundo dicit q̄ ephimera febris ex repletione nō excedit terminum trium diez in duratione. Quia massa sanguinis nō bene cuentata ꝛ suppositā calori febrili nō perdurat amplius quin vel deponaf in calefactū esse sine putredine ꝛ fiat sinocha: vel cum putredine ꝛ fiat pu-

¶ In septima dicit primo q̄ ephimera febris ex nauseatiua (trida. satietate quandoq̄ cū quattuoꝝ ꝓiodis accidit de die in diem sibimet inuicem succedentibus. ꝛ nō solum durat ꝓiodis quattuor: sed quandoq̄ septē ex ꝑseuerantia nauseatiue satietatis: que tanto tēpore cōstipato ventre perdurare pōt: vel ex eisdem cibis vel ex diuersis. q̄ si ꝑseueret vltra diem septimū cū vehementia putridam indubie febrē generabit. Sed instabit aliquis q̄ vsq̄ ad septimū nō duret ꝓiodū ephimera febris p ea que dicta sunt capło quinto tractatus ꝑsentis pagrapho illo. Et iste quidem febres fm plurimū recedunt die vno ꝛ raro ptranseunt tertiū diem. ꝛ per allegata ibi ex galieno. Dic q̄ raro accidit ꝛ hanc ephimeram ꝛ alias ab hac septē pariodis perdurare in tegris. Vel dic q̄ quisq̄ ꝓiodoꝝ eius est vna ephimera. Secundo dicit q̄ in hac ephimera ꝓiodicali quattuor aut septē ꝓiodoꝝ pulsus est sanus. i. sano ꝓximus nullius putredinis indicatiuus.

b Signa eius sunt. In parte hac secūda dat tria signa ephimere ex nauseatiua satietate. Primū est alteratio eructuationis ad acetositatē aut fumositatē sic q̄ vapoꝝ aut fumus cū eructuatione p os exiens sentif fumosus vel acetosus. Acetosus quidē fm illos qui ex calida distemperantia dicūt fieri posse ructus acidos ꝛ ephimerā febrem. de quorum numero fuit alexander. Fumosus autē dū cibus in stomacho a calore nimio vertitur in fumū. qō sepe cōtingit in cholericis lacte aut melle v-

aut fumositatē. Cū ergo alteraf eructuatō ad sanitatē idicat sanitatē. Et vrīa q̄dē istoꝝ ꝑuata ē digestiōe aquosa. Et qñ cā nauseatiue satietatis ē vigilia ē in facieb' eoꝝ inflatio ꝛ ī palpebris eoꝝ grauitas. Cura[c] Patiēs hāc nauseatiuā satietatē nō euacuaf q̄n aut sit natura ei' ñ soluta aut sit soluta. ¶ Et si natura ei' ñ fuerit soluta tūc pcudubio oꝝ vt soluas eā. Et si fuerit aliq̄d cibi aut fecis remanēs ī stomacho: tūc oportebit vt facias vomere ipm: deinde solue eū. Et considera vbi inuenit grauitatez. Et cognosce tunc an sit rectius euacuare illud cū suppositoriis et clisteribus: aut cum aliquo quod bibitur desuper vt solvat: aut vt depōat: aut vt digerat. Et significat illō quod rectius ē de hoc dispositio eructuatōis ꝛ euacuatōis. (euacuata] mere ex nauseatiua satietate ꝓstipato vētre. Prima est. si vēter illius q̄ hāc ephimerā patif nō fuerit laxus ipse laxādus ē. Quia illi quoꝝ soluunf nature iuuanf valde ꝛ remouef febris eoꝝ ppf expulsionē supfluitatis fumose: sicut ꝑmissum est pagrapho q̄rto ꝑme ptis istī' capli. Scōa ē. si aliq̄d cibi vl' fecis ī stomacho remanet vltra id qō ex cibo ī fumū ꝑuersuz ē ꝓuocef ꝑmo vomit': deinde soluaf vēter: vt vomitu ejiciaf qō ī stomacho ē: ꝛ id educaf solutiōe vētris qō iā ꝓfluxū ē ad intestina. Et p fecē ꝫ itelligē grossas ꝛ terrestres ciboꝝ ptes ieptas chilificari: q̄ dū ꝓueniūt ad grossa intestina ꝑuertunf ī fecē. Tertia ē. ꝑsideret medic' vbi ifirm' sentit gñitatē an circa orificiū stomachi vl' fundū ipsi' vl' hypocōdria. vl' intestina. Et tūc attēdat an rect' fit illō qō ḡuat ad inferiora ꝫducē cū suppositoriis ꝛ clisterib' attractiuis: aut ei succurrē cū medicamie aliq̄ p os assūpto ad aliquē triū finiū. s. vt soluat iferi' expellēs ꝛ secessu educēs illō qō ḡuat: aut vt id depōat. i. depmat ab orificio stōachi ad fundū ipsi' vl' a toto stōacho vsus meseraicas aut intestina: aut vt digerat. i. digeri adiuuet id qō idigestū ē ꝛ ꝑuertibile ī bonū alimētū. Quarta ē. dispō eructuatiōis ꝛ euacuatiōis sigt illō qō recti' ē de b. s. aut cū suppositoriis et clisteribus euacuare: aut medicinā p os assumere q̄ illud qō grauat soluat aut deponat aut digeri adiuuet. Mā si eructuatio fumosa aut fetida fuerit: ꝛ grauitas circa orificiū stomachi ꝛ patiēs apt' vomere cōsuetudie aut nā ꝓuocād' ē ilico. Cū si eructuatō talis fuēit ꝛ gñitas sentif i fūdo stōachi vl' in intestīs ꝛ eger pharmaca ñ abhorruerit deb' ei p os secessiuū pharmacū. Et si eructuatio ñ attestef corruptiōi cibi sz poti' ei' idigestiōi ꝛ cib' assūpt' sit ex cuchimis sola q̄titate

peccans ⁊ mẽbra indigeant nutrimento aliquo ⁊ grauitas sentiẽ circa stomachũ dãdũ est aliq̃d qđ cibũ digerat ⁊ digestũ depmat ad meseraicas vel ad intestina vnde attrahiẽ id qđ digestũ est et grossum fecale de eis expellat. Ad declaratõez istius regule subiũgit ꝓnceps. Fortasse eñ necessariũ erit medico vt nõ respiciat ad febrẽ necꝫ ꝺ ea curet ꝓ aliquo tpe: sic ꝙ ꝓpẽ eã dimittat dare egro digestiua calida si cibus q̃ q̃uat desup steterit: et egro fuerit difficile vomere. Sed administret inq̃t diatrionpipereon vt sua penetratiua virtute cibũ inferius deponat: ⁊ suo calore digeri coadiuuet. ⁊ fortasse necessaria erũt ad hoc vt cibus descẽdat solutiua cognita seu notificata in capꝰ de solutiõe vẽtris. vt myrabolani vel thamarindi vel casiafistula vel manna ḡnata. Cũ ergo descẽderit ad intestina qđ desup stabat vel ꝓ diatrionpipeon: vel ꝓ solutiua. tũc vel egrediẽt ex seipso natura expellẽte sine vlteriori adiutorio medicine: vl ad iuuabiẽ eductio ipsius cũ suppositorio. Quo facto si opus sit ad febrẽ curã redeũdũ erit cui diatrionpipeon ĩcremẽtũ dedit. Hui⁹ regule ⁊ ꝓcedẽtis galienus meminit. §. ꝺ ingenio. c. 5. dicẽs. Quibus aũt est cũ stipticitate oz vt tãgas hypocondria ⁊ ventrẽ vt scias vtꝝ cibus descẽderit in intestina vel colon. Deinde inquire in quo loco sentiat grauitatẽ. Nam si in supiori pte ventris adhuc extiterit dabis diatrionpipeon in quo nõ sunt fortes spẽs ꝑm illud qđ laudam⁹ in regimẽto sanitat: qz multũ valet in his q̃ nõ bñ ꝓñt digerere. hec gal. Alexãder aũt grecus solẽnis tertio ꝓcti ce. c. 6. ꝺicit in hoc galieno dicẽs. Diroz eñ quõ galienus in cerapẽticis libris eis q̃ ex calida distẽperãtia ꝺ idigestiõe cibi molestarenꝫ antidotũ dari iussit diatrionpipeon: ⁊ extrinsec⁹ eis iusserit supponi ĩ stomacho purpurã oleo nardi infusam: ⁊ cũ mastice et absinthio ipsaꝫ calidã suaserit ꝺponi. Hec igiꝯ iussit vt nõ solueret vtns stomachi: sed roborat⁹ seruaret. Ego aũt nullo mõ hoc iuuare eos posse existimo qui calidã hñt distẽperãtiã. Opꝛet aũt vt semp veritatẽ viri debeãt loqui. Si aũt ex calida distẽperãtia fumosus ructus ex indigestiõe fit oportere existimo ꝺria ꝺrijs debere curari. Quita est. patiẽs ephimerã ex nauseatiua satietate toleret famẽ donec ⁊ quouscꝫ nõ amplius dubitet in destructiõe seu ablatiõe oĩmoda nauseatiue satietatis vt natura se penit⁹ occupet ĩ expulsiõe vel rectificatiõe materie faciẽtis eã. Cõtra. sepe accidit nauseatiua satietas er cibo subtili recepto ĩ stomacho ver hemẽter calido vbi corrũpit ⁊ ĩ fumũ vertit marie in cholericis sicciis ⁊ macris. talib⁹ aũt famis tolerãtia valde nociuaẽ. Dic ꝙ in aliis grossis ⁊ replet põt hec spẽs ephimere fieri. ꝙ si facta fuerit in mõ dictis tolerãtia famis nõ ꝺuenit eis: sꝫ ꝓuocatio vomitus aut assellatõis deinde cibatio. Sexta ẽ. postq̃ cessauerit penit⁹ nauseatiua satietas. deꝯ egro cibus leuis facilis digestiõis ⁊ boni chimi sicut hordeatũ vl amigdalatũ vel aq̃ pulli vl pullus pistus Septima ẽ. fit intẽtio medici ꝓma ⁊ ꝑncipalis ĩ cura nauseatiue satietaꝫ ⁊ ephimere q̃ ex ea fit inducere egꝝ ad somnũ ⁊ ad famis tolerantiã tm̃. Et illud excusat eũ a sollicitudine circa alleuiatiõnẽ repletiõis ex ꝓuocatiõe vomitus ⁊ secessionis. Quia in somno fortificaꝫ naturalis vtus ⁊ tota occupaꝫ circa digestiõnẽ vel resolutiõnẽ materie ex qua fit nauseatiua satietas: ꝑsertim cũ alius nõ supmittiꝫ cibus. Et si videris hec. s. somnũ ⁊ famẽ nõ sufficere ꝓcede ad alia. Vel lege sic ĩam. Et sit intẽtio ad somnũ ⁊ ad famẽ tm̃ excuset sollicitudinẽ in alleuiatõe repletiõis ita ꝙ tm̃ sit ibi ꝑ adeo ⁊ ꝙ ꝺiuctio. ¶ In seꝯa dat tres regꝰas de cura

ephimere ex nauseatina satietate cũ fluxu vẽtris in quo corruptũ est illud qđ emittiꝫ. Prima ẽ. si vẽter in hac febre laxus fuerit: ꝺliderãdũ est an id qđ emittiꝫ corruptũ fuerit: ⁊ si tale inueniaꝫ nõ ẽ restringẽdus vẽter donec totũ qđ corruptũ ẽ fuerit euacuatũ vsqꝫ ad postremũ eius. Cognoscitaũt corruptio ipsi⁹ ex vehemẽtia fetoris ei⁹. Jux id alexãdri tertio ꝑctice. c. 6. Si autẽ ea q̃ corrupta sunt tã in stomacho residere nõ videanꝫ: sed tm̃ ꝓ vẽtrẽ ferant nõ oz fluẽtẽ ꝓhiberi: sꝫ adiuuari vt euacuenꝫ magis ea q̃ corrupta sunt ꝓ vẽtrẽ. Scõa ẽ expectet medic⁹ postq̃ fuerit egressus qđ corruptũ ẽ declinati onẽ febris: ⁊ tũc intromittat egꝝ in balneũ aq̃ dulcis calide vt spũs igniti vna cũ fumis resolui valeãt adiutorio balnei ab interioribꝰ ad exteriora attracti. deinde cibeꝫ sedata ꝑus hac cõmotiõe quã balneum induxit. Jux id galieni. §. ꝺ ingenio c. 5. Dico ḡ si egestio nõ aliud fuerit nisi qđ corruptũ ẽ mittaꝫ in balneũ et ꝺabis ei nutrimẽtũ. Ab hac regula dat ꝺ ꝓnceps hãc exceptõez. nisi fuerit illic superfluũ. id est su ꝑfluitas et excessus magnus in fluxu ventris destruens virtutẽ. In quo casu eger nõ est balneandus ne virtus amplius resoluente balneo deficiaꝫ: imo cibandus ad fortificatõez sue virtutis. ⁊ stomachus eius cõfortandus est cũ rebus quas scies ex statim dicẽdis: ⁊ iam hoꝝ aliquot ꝑus descripte sunt tertij decimasexta tractatu scꝺo capitulo de fluxu ventris. ¶ Cõtra. nõ est superfluitas in fluxu ventris qñ nõ ejiciꝫ nisi corruptum. Et si eger cibeꝫ eo qđ corruptũ est nõdum euacuato: corrumpeꝫ cibus ꝑmixtione sui cũ eo quod corruptũ est: ⁊ si restringaꝫ illud quod defluit ꝑ cõfortantia stomacho adhibita multa mala pariẽt. effumabunt siquidẽ ad cor ⁊ cerebꝝ ⁊ corrumpent sanguinẽ. Dic ꝑmo ꝙ in euacuatiõe corrupti semp multi ꝑus euacuantur. Unde quandoq̃ deficiꝫ virtus priusq̃ eductũ sit totũ corruptũ. Propterea medici cauere iubent in apertione magnoꝝ apostematũ totã vna vice educere saniẽ: ⁊ in aptione ventris ascitici aquã vnica vice totam educere. Dic secũdo ꝙ cibare oportet egꝝ defecte virtutis in fluxu ventris corrupte materie priusq̃ penitus euacuaꝫ: sed dandus est cibus qui corruptionẽ nõ adaugeat: sed potius reprimat vt mala grana *acria lactuce* acetosa. Jurta id galieni octauo de ingenio. c. 5. Qꝛ si assellatio adeo maxima fuerit ⁊ adhuc fit ꝙ virtus inde sit defecta dabis ei cibũ: neq̃ mittatur in balneum. Dic tertio ꝙ corruptum defluẽs nõ ex toto est restringendũ: sed remoranda seu retardanda sua defluxio ꝺũ virtutẽ deficit vel multitudine huius qđ eiꝯitur vel assellatiõis freq̃ntia. Tertia regula est. de cõfortantibus relaxatũ stomachũ est lana infusa in oleo oliue: maxime onfancino qđ ex oliuis immaturis defluit in quo est impssa virtus absinthij. vel in oleo nardino infusa qđ de spica dicit. Et applicet hec lana stomacho mediocriter calida fortissime expssa: sic ꝙ ab ea maxima olei pars iam expssa fuerit: ne hincinde spargaꝫ sup loca aliaa stomacho que eo nõ indigent: ⁊ ne fedet vestes pannos et culcitrã qui infirmo adiacent. ¶ Attende ꝙ galienus octauo de ingenio capitulo quinto iubet ista stomacho applicari post cessationẽ fluxus ventris dicens. Si egestio cessauerit pone in stomacho lanã ⁊ oleum in quo coctũ est absinthium infusam. Qꝛ si quedam punctio vel dolor fuerit adhuc in stomacho ponatur filtrum in oleo absinthino infusum: sed tamen expressum. Similiter valet hordeum nardinum. Porphira tamen est melior filtro. Qꝛ si stomachus multum sit defectus. porphira infusa in oleo nardino in quo puluis masticis decoquiꝫ stomacho applicetur: calida tamen ꝙm ꝙ plus pati poterit. tepida nanq̃ stomachũ emollit. hec galienus.

¶ In tertia dat septem regulas in cura ephimere ex nauseatiua satietate cũ perseuerantia fluxus ventris in quo euacuatur quod nõ est corruptum. Prima est. ꝙ si fluxus ventris in hac ephimera perseuauerit ⁊ id quod expellit nõ est corruptum administra aliquod trium olco

Explicit in solone nutris portii ab hoc doctore qui dixit ut mirabot ut thamarindi ut cassia ut magna. nomen mihi ad mentẽ auer quere / nz queat cõtradimi huic qui mirabi. ablig oppellatione meliorata. set alie mihi nby occurrit io mirabot nõ queruit nz magna gnata sola. ablig a q⁹ apetitiõz in rõe dulcedinis oppellet tamarindi rõe similitudinis et gfortatiõnis nõ queruit ꝑsertim quãdo est ggt frigitate nauseatiua satietas nãt reperiri in nascentibꝰ et in aciꝰ oppellatio mã occurrit et sic ꝑtellet in tẽpo gfortãdi in tẽpore abstergẽdi at lenẽdi at euacuandi nz cassia simplr ingesta queruit qui nõ habet cõtinue euacuat ꝺ debitus in stomacho putaꝫ at rõe humoꝝ inde nascẽtiu at rõe abundãtie at ꝑtim a hig debilitatẽ ex quibꝰ accidit oppressio ac sit nausea satietas erũdo nec est ꝺ queruit quãdo ad hoc in hac ẽ coadiuuatio sotia

UVA. BHSC. IyR_028

rum ꝑ nominatoꝝ ſm hūc modū qui ſtatim dictus eſt: videlicet in lana imbibitū: poſtea exꝓſſum fortiter ab ea. Primum eſt oleū de citoniis tepidum recens. Recens quidem qꝛ eſt ſtipticius antiquo ⁊ cōfortatiuꝰ. Tepidū vero nō ſimpliciter ſed modeſte calidum: ſicꝙ nō augeat actuali ipſius caliditate caloꝛē febrilē. Nam vt allegatū eſt ex galleno. tepida emolliūt ſeu relaxāt ſua tepiditate. Et capꝝ vigeſimo tractatuſpñtis ait ꝓnceps. Oē tepidū ē mollificatiuū ⁊ reſoluit virtutē. Scōm eſt oleū maſticinuꝫ qđ valde cōfortat retentiuam ſtomachi ⁊ digeſtiuā eius: ſed plus calefacit oleo citonioꝝ. Tertiū eſt oleū de ſpica qđ nardinū dicitur. De quo ait hic ꝓnceps. ⁊ nō eſt iteꝝ in oleo nardino ꝯꝛietas eis. i. non nocet: imo auxiliaꝛ in dicto caſu qꝛ cōfortat vehementer ſtomachū ⁊ quadā ꝓticipat ſtipticitate ⁊ aromaticitate Sꝫ minus cōfert duabus ꝑdictis: qꝛ calidius eſt ⁊ minus ſtipticū: ⁊ plus reſolutiuuꝫ ⁊ apitiuū. Iſtius regule meminit galienus octauo đ ingenio. c. ſ. dicēs. Item ſi ſolutio nō ceſſauerit melius eſt oleū coctaninū ⁊ odorifera olea q̄ nobiles ⁊ delicate ſolite ſunt romane facere. Scōa eſt. cerotaria fortaſſis miniſtrāda ſunt. ꝑcipue dū nō ſuffert egroꝝ diſpoſitio ſeu delicata natura ſtrictas ligaturas dictoꝝ oleoꝝ in lana imbibitoꝝ ſupra ſuos ſtomachos. Iuxꝝ id galieni vbi ſupra. Qꝛ ſi eger ventrē ligari minime ferre valuerit. Aut qꝛ eius nō extitit cōſuetudo: vel qꝛ delicioſius eſt ſufficiet cerotū ita cōſtitutū. Cera naturaliter alba in oleo nardino liq̄fiat que coagulata a vaſe in quo fuerāt extrahe miſcens cū eis aloen et maſticē: ita ꝙ cere ⁊ olei nardini pōdus equale: aloes maſticis ana octuā partē: quibus ſi miſces aliquid de ꝑcioſis oleis erit optimū. Tertia eſt. qñꝙ indigemus in cura huius fluxus cū hac febre emplaſtris fortibus: videlicet emplaſtris ꝑdictis in colyrica paſſione tertij decimaſexta tractatu ſecūdo. c. 13. pagrapho illo. Et emplaſtrenꝺ ſtomachi eoꝝ cū emplaſtris ſtipticis in frigidatiuis vehemētis ſtipticitatis: ⁊ ſit in eis aromaticitas ex eis q̄ ſciſti. Quarta eſt. ꝙ dentur iſtis infirmis aq̄ fructuū ſtipticoꝝ in potu ſi tolerant eas. i. nō habeāt in abhominatiōe: ſicut aq̄ ſorbaꝝ ⁊ citonioꝝ ⁊ berberis ⁊ ſumach ⁊ prunellaꝝ agreſtium. qꝛ corroborant ſtomachū ⁊ viſcera: fluxū ventris ſedant ⁊ obuiant febri ſua frigiditate. Quinta eſt. denꝺ eis cibi leues facilis digeſtiōis ⁊ multi nutrimenti. Leues quidē: qꝛ ſtomachus iam debilitatus ſi groſſis ⁊ grauibus onerareꝺ dimitteret hos labi ſine digeſtiōe: ⁊ ſic fluxus augmentareꝺ. Facilis digeſtionis: qꝛ febre ⁊ fluxu ⁊ nauſeatiua ſatietate debilitatus ſtomachus duros digerere nō ſufficeret. Multi nutrimenti vt reſtaureꝺ quod ꝑ fluxum deperditū eſt ſicut teſticuli paruoꝝ galloꝝ qui nōdum coierūt ⁊ piſces aradrach. id eſt aſpratiles ſquamoſi albi mediocriter teneri ſicut ſolete vendoſie perke puuli lucij. Iuxꝝ id galieni octauo de ingenio. c. ſ. Solutione quoꝙ ceſſante dabis ei candarufum factum in modū ptiſani: miſce tamen cū eo aliquantulū aceti: deinde teſticulos galli ⁊ bonos piſces: ⁊ quoſdā ſtipticos fructus. Sexta eſt ꝓmitte ſup illud. id eſt ante hunc cibū aliquid de fructibus ⁊ ſuccis: ⁊ robub ſtipticis vt cōfortēt ſtomachū ⁊ ipſius fundū ſua claudant ſtipticitate donec cibus ſit digeſtus. De fructibus quidē vt de citoniis ⁊ piris coctis. De ſuccis vero ſicut de ſucco prunellaꝝ agreſtiū qui accatia dicitur et de ſucco berberis aut ſumach. De robub aūt q̄ ſunt ſucci ꝑ ſe inſpiſſati ſine ꝓmixtione mellis aut zuccari vel rei alterius de ſe inſpiſſantis. vt rob de myrtillis rob de citoniis rob de ſorbis piris aut eſculis. Septima eſt. ſi in his abſcindiꝺ appetitus ſicꝙ nullos cibos ſibi ꝓpicios appetāt moue. i. excita appetitū cū eis q̄ ſciuiſti tertij terciadecia tractatu ſcđo. c. 9. ⁊ ꝓprie cū eis que fiūt ex citoniis vt mina citoniꝝ. quā deſcribit galienus ſexto de regimine ſanitatis capꝰ vltimo: ⁊ ſirupus citoniꝝ ⁊ diacitonitem ⁊ carnes citoniꝝ. Juxta id galieni octauo de ingenio. c. ſ. Si autē appetitus nō fuerit ſicut ſolitum eſt euenire crapuloſis ⁊ potionē bibentibus dabis ei diacitonitem aut ſuccū coctanoꝝ in modū cochlearij.

¶ In quarta dat regulas ſeptē. Prima eſt: cū euacuata eſt materia q̄ inducebat nauſeatiuā ſatietatē non eſt malū adminiſtrare egro electuariuꝫ forte vt diatrionpipeon ⁊ alia ex illis q̄ digerūt id eſt digeſtionē fieri coadiuuāt ⁊ cōfortāt ſtomachū ⁊ aperiūt oppilatōes. vt ſtomachicon cōfortatiuū aut diacalamentū: vt ſi q̄d indigeſtuꝫ ad meſeraicas aut epatis venulas ex materia nauſeatiue ſatietaſ defluxerit quod eas oppilet ꝑ hec ꝑcipiteꝺ ad vias expulſiōis. Sꝫ hec miſtrari debēt poſt ablatiōez febris ⁊ accidētiū ipſius vt fumoſi ructus ſitis ⁊ doloris capitis: ne ꝑ iſta calida febris augeaſ: ⁊ augmētet eius accidētia. Scōa eſt. ꝙ via ad phlebotomiā i hac ephimera nō eſt attēptāda donec febris decliuet: ⁊ tūc fieri dꝫ. marime ſi hec febris introducta fuerit cū plectoria ſicut frequēter fit. Nā ſi ipſa fieret in ſtatu febris vel augmento eius nauſeatiua adhuc durāte ſatietate loco ſanguis ꝑ phlebotomiā educti, ſuccederet cibus corrupt⁹ venas oppilās ⁊ hūores q̄ ſunt in eis ⁊ erit nouiſſimus erroꝝ peioꝝ ꝑore. Tertia eſt. aqua hordei eſt potus ꝙueniēs in hac febre. maxime in declinatiōe eius et poſt phlebotomiā. Quia ē lauatiua ⁊ apitiua ⁊ caloris febrilis ex ꝑſſiua aut extinctiua. Alexāder ꝺo tertio practice. c. 6. valde laudat potū aq̄ calide dicēs. Nā ſi adhuc ructus ex cibis tibi eſſe videꝺ: tunc ād hūc veteris potiōe ⁊ maxime aq̄ calide. Quia hec potio pōt delauare ⁊ expellere ꝑ vētrē corrupt⁹ cibos. Nā ⁊ ſi vomat mꝰtū iuuat: ⁊ adhuc etiā ꝑ ſiccū ⁊ vſtū tēpat ſpūm ⁊ mitigat et mollit poros. Neſcio eñ ſi aliq̄d melꝰ ad hoc adiutoriū poſſit excogitari his q̄bus ex calida diſtēperātia indigeſtio ciboꝝ fuerit gñata ⁊ ex hac febriūt ephimeris febrib⁹. hec ille. Quarta ē. ſit cibus hoꝝ infirmoꝝ ꝑ⁹ phlebotomiā declināte egritudine ex agreſta ⁊ cucurbita ⁊ amigdal⁹ paucis. Agreſta eñ appetitū reuocat. Cucurbita vias apit ⁊ refrigerat. Et amigdale bonū dāt nutrimētū ſubtile ⁊ euchimū. Deꝺ ergo agreſta cū aq̄ pulli: ⁊ cucurbita cū borragine ⁊ lactucis i forma potagij. Et amigdale recētes ꝺſperſe zuccaro denꝺ in cibū vel in forma lactis amigdalaꝝ: vel cōmiſce ſimul cucurbitā agreſtā ⁊ amigdalas tritas: ⁊ fac inde brodiū ſarracenicū. Quita ē. infrigideꝺ lect⁹ infirmi circūponēdo ei palmites ſalicū ⁊ ſupponēdo ei folia vitiū flores nenufaris roſas et violas vt aerē tēperēt q̄ ore attrahiꝺ ⁊ ſomnū ꝓuocēt ſuaue et mulcebrē. Sexta ē. infrigideꝺ etiā adoramēta eiꝰ. i. admiſtrenꝺ narib⁹ ipſi⁹ aromata frigida ſicut aq̄ roſaꝝ vel nenufaris ſola aut cū ſandalis: vt ꝑ ea cerebꝝ fumis oppꝰſſum ⁊ ſupcalēs infrigideꝺ et ꝺfortēꝺ. Septima ē. trocisci de canfora huic infirmo denꝺ in q̄ bus reubarbaꝝ nō ſit appoſitū. ipi eñ ꝺfortāt corꝝ ⁊ ſtomacū ac febri repugnāt. quoꝝ deſcriptiōes q̄nto canōis ſūma ꝓma tractatu octauo plures inuenies.

¶ De febre ephimera ex apoſtemate. Capitulū. xxvii.

Ebres ſeq̄ntes. In ꝟ capꝰ ꝓmo agit ꝺ febribus ſeq̄ntibus apoſtemata q̄ ⁊ q̄les ſunt. Scđo de ſignis ibi [Signa eaꝝ]. Tertio de cura ibi [Cura]

a In ꝓma ꝑte q̄ eſt pñs textus dat ſex regꝰas ſup differētijs fe

vt adminiſtres ei electuarium forte: et de illis que digerunt ⁊ cōfortant ſtomachum ⁊ aperiunt oppilatiōes et illud poſt ablationem febris ⁊ accidentium. Et iter quidē ad phlebotomiam eſt vt nō fiat in ea donec declinet: tunc eñ fiat. Et illud quod ꝑ⁹ datur in potu eſt aqua hordei. Et cibus ſit ſicut ille qui fit ex agreſta et cucurbita ⁊ amigdalis paucis. Et in frigideꝺ eius lectus ⁊ odoramentuꝫ eius. Et trociſci ꝺ canfora in quibus nō ponitur reubarbarū.

¶ De febre ephimera ex apoſtemate. Capitulum. xxvii.

Ebres[a] ſequētes apoſtemata interiora ſunt putride: ⁊ quandoꝙ aſſociaꝺ eis

f

UVA. BHSC. IyR_028

briũ ſeq̃ntiũ apoſtemata penes diuerſitatẽ apoſtematũ. Prima eſt trimẽbris. Primũ ei⁹ mẽbr⁹ eſt. Febres q̃ ſequunt apata interior mẽbror ſũt febres putride. Et ex ꝓpinq̃tate cor ad cor fuligines putride ꝯtinue ad ipſum eleuant: q̃ illic inflãmate putridã faciũt. ¶ Attẽde tñ q̃ ſepe fiũt in interioribus apata dura ad q̃ nulla ſequit febris vt apata ſclirotica ſtomachi ſplenis renũ aut epat. qz raro putrefit et effumat ad cor eor mã Sz ꝯtinue febres de genere putride cõiter ſequunt apata calida ſanguinea vel choleri ca mẽbror interior. Scõm mẽbr⁹ eſt. Febris ethica comitat interdũ apa alicuius mẽbror interiorũ. Et iſtõ cõtigit altero duorũ modoruz. Unus eſt duz phibz cor ſufficiẽter euẽtari. Mã tũc ſup calefit t paulatim arefit t ethicat vt apata pulmõis plira. Scõs eſt q̃n phibet mẽbra nutriri vt apata dura meſeraicarũ aut epatis q̃ tranſire phibẽt alimẽtũ ad mẽbra: vnde arida fiunt t ethicant. Tertiũ mẽbr⁹ eſt. febres q̃ inferunt ab epatibus mẽbror interior nõ ſunt ephimere. qz qõ ex eis ad cor euaporat nõ eſt inputridũ. Scõa eſt. febres q̃nq̃ ſequunt apata appentia in exterioribus mẽbris vt ſunt furũculi .i. claui t bubones ſeu exiture q̃ eueniũt in ea. ſ. pte extrinſeca: t pcipue magna apata q̃ cõtingũt mẽbris glandulosis t carnibus mollib⁹: vt q̃ fiũt in inguinibus a ſupfluitatib⁹ ſibi trãſmiſſis ab epate: t q̃ fiũt ſub aſcellis a ſupfluitatib⁹ cordis: t q̃ fiũt ſub aure ex ſupfluitatib⁹ cerebri. Dicunt aũt ꝓprie bubones ſola illa q̃ fiũt in inguinib⁹. Mã bubon grece latine ẽ inguẽ: ſed extẽſo noie de pdictis ỏz. Tertia ẽ bi mẽbris. Primũ eius mẽbr⁹ ẽ. id qõ ad cor puenit ex apatibus exterioribus de calefactõe nõ euacuat. i. in hoc deficit q̃n ſit ſola calefactio vel calefactio cũ putredine. Quia vel exneus calor apatũ ſolũ q̃litatiue p mẽbra ſerpit donec cor attingat: vel defert ad cor cũ fuligine putrida q̃ ibi inflãmat. Scõm mẽbr⁹ ẽ. ſiqõ ad cor puenit ab exterioribus apatib⁹ nõ ſola fuerit calefactio ſz calefactio cũ putredine febris inde naſcẽs erit de gñe febriũ apatũ intrinſecor. ſ. de gñe putride febris. Sz a febribus differt apatũ interior Primo in b q̃ freq̃ntius ẽ interpolata. ille vo ſunt ꝯtinue. Scõo in b q̃ eſt min⁹ vehemẽs t min⁹ ſuſpecta t facilioris cure. Quia nec ꝯtinue ad cor effumat: nec ita abunde: qz minera ei⁹ plus diſtat a corde: t ſup ipſam facile applicant medicamẽta ſibi opportuna. Et p hoc ſcõm mẽbr⁹ ſubintellige tertiũ. ſ. ſi qõ ad cor puenit ab exterioribus apatibus calefactio ſola fuerit q̃ primo accẽdit in ſpiritibus cordis vt ſubtiliorib⁹ t inflãmabiliorib⁹ febris inde naſcẽs erit ephimera. Quarta ẽ bimẽbris. Primũ eius mẽbriũ eſt. Ille febres apatum ptiũ exterior ſũt vt plurimũ ephimere q̃ ex pmitiuis generant cauſis: ſicut ſunt vlcera manuũ vel pedũ brachior aut tibiar: vel ſcabies cor vel dolores fortes vel pcuſſiões vel caſus graues. Mã oĩ aliquid hor alicui ꝺtigerit extremitatũ: de corpe ad eã currũt humores. qui trãſcũtes p inguina aut ſub aſcellas ptẽ ſui ibi relinquũt: vnde apoſtemant glandule q̃ ibi ſunt: t inde inflãmate cõicant cordi de mẽbro in mẽbr⁹ extraneũ calorẽ: t ephimerã faciũt ſm plurimũ: raro putridã. qz

ethica. t nõ ſunt de numero febrium ephimerar. Apoſtemata ꝺo apparẽtia ſicut ſunt furũculi t exiture vl bubones que eueniũt in ea t ꝓprie apoſtemata magna que fiunt in mẽbris glãduloſis t in carnibus q̃ noiant molles: ſicut illa que fiũt in inguinibus a ſupfluitatib⁹ epatis: t in aſcellis a ſupfluitatibus cordis: t ſub aure a ſupfluitatibus cerebri: q̃nq̃ ſequunt febres. Et nõ euacuat q̃n aut ſit illud qđ peruenit ex eis ad cor donec igniat ipſum calefactio ſola aut cũ putredine. Qđ ſi nõ fuerit calefactio ſola: tũc erit de genere febrium apoſtematũ intrinſecor. Et plurimũ qđ accidit de iſtis febribus ſeq̃ntib⁹ apoſtemata ſeq̃ns causas ꝓmitiuas ex vlceribus t ſcabie t doloribus et pcuſſionibus t caſibus ad q̃ expellũtur materie t retinent i vĩs ear apđ carnes molles eſt de genere febris ephimere. Et plurimũ qđ accidit de iſtis febribus ſequẽtibus apoſtemata quor cauſe ſunt antecedẽtes ſicut repletiones t oppilatiões ꝓterite eſt putridum. Et febres quidẽ ſequẽtes ea plurimũ ſunt ephimere. t ſi nõ ſũt ephimere ſunt male. Et plurimũ quidem har ſequit apoſtemata ſanguinea. Et quandoq̃ accidũt ſequẽtes heriſipilam t ſimilia eis. Signa[b] ear ſunt ea que diximus de anteceſſione apoſtematũ ante eas. Et facies eſt rubea inflata t eſt additum in ea ſup diſpoſitionẽ ſanitatis. Et nõ eſt calidas vehementer mordicans: q̃uis ſit multitudo eius in ipſis. quoniam huius apoſtemata ſunt ſanguinea: niſi ſint febres ſequentes heriſipilam. Et iſtis febribus ſuccedit humectatio. Et eſt pulſus in eis magn⁹ velox frequens ꝓpter repletionem et caliditatem. Et eſt vrina aquoſa alba propter curſum materierum ad apoſtemata et vlcera.

quod putrefit natura expellẽte a nobiliorib⁹ ad ignobilia trãſit ad vlcera ſcabiẽ aut doloꝛẽ extremitatũ a corde elongatũ. Locat aũt hic ꝓn cepsvlcera t ſcabiẽ extremitatũ cãs primitiuas. qz ab humoribus pẽ deant: ſunt tñ quodãmodo cauſe extrinſece trunco corpis cõcitantes ſibi cãs intrinſecas. Scõm mẽbr⁹ eſt. Ille febres apatum ptiũ exteriorũ ſunt vt plurimũ putride q̃ ex cauſis accidũt antecedẽtibus. qz cauſe antecedẽtes in interioribus alterant ꝓpius t diſponũtur ad putrefactõ ez et velut nociue ad exteriora expelluntur: vbi a natura quodãmodo dẽfte cito putrefiũt t effumãt ad cor trãſmittentes ei fuligines putridas. Quita eſt. plurime febriũ ſequẽtiũ apata exteriora ſũt ephimere: t ſi ñ ſint ephimere ſed putride ſũt male. Jur id hypocratis ampbor q̃rta In bubonibus oẽs febres male exceptis ephieris. Et galien⁹ in cõmẽto ait. Dis febris vnius diei ab hypocrate vocat ephimera: q̃ aliq̃n venit ex apatibus q̃ i aſcellis ſũt vl in inguinibus alĩs vel carnib⁹ corpis mollioribus quor cã eſt manifeſta. Niſi em̃ eſt manifeſta t apparẽt apata nõ eſt febris illa niſi ꝓp aliqua viſcer calida apata. Sexta ẽ. p lurime febriũ ſeq̃ntiũ apata exteriora ſequunt apata ſanguinea: t q̃nq̃ ſequunt heriſipilã. t ſiria vt herpetes formicas clauos. Ad vidimias em̃ t ſcliroſes in exteriorib⁹ exĩtes raro ſequit febris. eo q̃ nec calor exneus fortis nec putredo aliqua in his inuenit vt in heriſipilis t in phlegmõibus.

b Signa ear ſunt. In hac pte ſcõa dat ſigna febris ephimere ex apate. Primũ ẽ apata exteriora ſanguinea vl cholerica vel mixta ex his q̃ eas ꝓceſſerũt t cõcomitant: t q̃ introduxerũt cauſe ꝓmitiue. Scõm eſt facies rubea t inflata: t eſt additus rubor t tumor eius vltra id quod erat in diſpoſitiõe ſanitatis ꝓpter ebullitionẽ t euaporationẽ in ſanguine factam cauſa doloris t inflãmatiõis in loco apoſtematis: cuius vapores ad faciem ferunt. Tertiũ eſt q̃ in ephimeris apoſtematum nõ eſt caliditas vehementer mordicatiua: licet ſit in ipſis multitudo caliditatis ſeu augmentũ ipſius in q̃ntitate. Quia apoſtemata que has febres generant ſunt ſanguinea que ſuo feruore t ſuis doloribus totã maſſam ſanguinis mouent t inflãmant: exceptis ephimeris quas generant heriſipile: in quibus caliditas eſt acuta mordicatiua ꝓpter cholere feruorem. Quartũ eſt q̃ humectatio plurima ſudoralis aut vaporoſa ſuccedit his febribus: t eis ſuperuenit in ipſar declinatiõe ꝓpter exuberantiam vapor a phlegmone eleuator. Quintum eſt pulſus magnus velox frequens ꝓpter repletionem ſanguineã t exuberantiã caliditatis vaporalis. Sextum eſt vrina aquoſa alba ꝓpter hoc q̃ materie quibus tingi ſolet et inſpiſſari vrina currũt verſus apoſtemata vel vlcera ex quibus fiunt: vnde vrina remanet aquoſa indigeſta: niſi apoſtema quod ephimerã facit ſit in inguine. tunc em̃ tingitur t inſpiſſat ſubſtantia vrine ꝓpter dolores t inflãmationes t ꝓcipitationes humorũ ꝓpe vrine vias. Hec ſigna ꝑdocuit nos galienus primo de febribus ad glauconem capło quinto dicens. His vero febribus que in bubonibus pulſus maximi fiunt t veloces t ſpiſſi: t caliditas multa: t poſt ſtatum ilico de pfundo educitur quedã humiditas calida quidem ſed ſuauis. Acre em̃ t mordax minime ab omnibus febribus his ineſt: et facies rubea fit eis vt plurimum t in maiori tumore: t vrine ſunt albe. hec ille. Eorundem ſignor ſerapion meminit ſexto breuiarii capło decimo dicens. Et ſignificat ſuper hanc febrem ex pulſu. quod eſt quia eſt magnus valde velox cõſequens. t ex hoc q̃ eleuatur poſt ebullitionem

UVA. BHSC. IyR_028

ex pfundo corporis rositas quedam calida mordicatiua: ⁊ ex hoc ꝙ rubet facies ſm plurimū ⁊ inflatur: verum tamen rubedo eius cōſequitur colorē ſanguinis ⁊ inflatio ipſius plus. Et etiam ex hoc eſt ꝙ vrina eſt decliuis ad albedinem.

c Cura oportet. In hac pte tertia dat ſeptē regulas ſup cura ephimere ex apate. Pria eſt. oportet vt anteceſſio fiat. i. incipiaſ in cura eius a phlebotomia ⁊ euacuatiōe cū fluxu vētris. Debet aūt de pte oppoſita phlebotomia fieri vt phibeaſ nimius humor fluxus ad apoſtemoſuz mēbr. Juxta illud raſis decio almāſoris. c.2. Qui aūt hanc incurrit febrē cā apoſtematis qō in aliquibus fieri contingit mēbris ex pte Pria minuēdus eſt. Euacuatio vero p fluxū ventris ideo ꝺuenit vt alleuiet natura ab humor multitudine ⁊ euaporatione ac fumoſitate. Juxta illud raſis ibi. Cēter vero ſoluatur. Secūda eſt. curetur apoſtema cū eo quod oportet in capitulo ſuo. ſ. cū medicinis repercuſſiuis in principio ipſius ſi fuerit in loco vbi repercuſſio cōueniat. Deinde cum permixtis ex reſolutiuis ⁊ repercuſſiuis in augmento eius ⁊ initio ſtatus: poſtea cū mere reſolutiuis. Qz ſi in loco fuerit vbi repercuſſio nō cōueniat curetur cum mollitiuis ⁊ maturatiuis: ſicut declaratū eſt primi quarta capło vigeſimonono ⁊ declarabiſ fen tertia quarti tractatu primo capitulo tertio. Tertia eſt. ſubtiliet regimen vt natura ſit attentior in reſolutione vel maturatione apoſtematis qō eſt cauſa febris. Juxta illud ſerapionis ſexto breuiarij capło decimo. Et regimus eos cū cibis ſubtilibus ⁊ phibemus eis carnē. Quarta eſt. nō bibat vinum omnino qui hac febre veratur. Quia vinum bibitū extraneo calori augmentum pbet: ⁊ fluere facit ad apoſtema ſuperfluos humores. Juxta illud raſis decimo almanſoris capło ſecundo. Necz bibat vinū donec apoſtema ſedeat ⁊ eius feruor reprimaſ. Et galienus libro de febribus ad glauconē capło ſexto ait. Eos vero qui in bubonibus febricitauerunt phibe a vino anteꝙ ſoluantur bubones. Quinta eſt. nō cibetur hac febre veratus niſi poſt declinationem cōpletam febris: vt natura nō occupetur in digeſtione cibi: ſed tota intendat maturationi vel reſolutioni apoſtematis ⁊ vaporum eius. ¶ Attende tamen ꝙ ſi triduo durauerit hec febris nō cōuenit vt eger triduo ieiunet: ſed ſuſtinēda eſt ipſius virtus cū hordeato vel amigdalato vel aqua pulli vel aqua piſoz. Sexta eſt. neceſſaria ſunt huic egro extinguentia calorem extraneum infrigidantia cor ⁊ corpus totum ⁊ humectantia tam in cibis ꝙ in medicinis. Juxta illud raſis decimo almā ſoris capło ſecundo. Et calor extinguaſ ⁊ ex nutrientibus infrigidantibus nutriaſ. Extinguatur quidē calor cū lactucis aut endiuia vel malis granatis: aut pomis arengie. ⁊ ſint cibi ipſius dicti in priori regula.

Septima eſt. neceſſaria ſunt emplaſtra q̄ infrigidant infrigidata in niue ſup locum apoſtemoſum adhibita tali moderamine ꝙ nō noceant apoſtemati mortificando particulā in qua eſt ⁊ cōpingendo ipſum: neꝙ ipſum incrudent: imo taliter ꝙ infrigidēt viam inter apoſtema ⁊ cor infrigidatione penetrante vſqz in pfundū membri medij inter ea. Per hanc em refrigerationem calor apoſtematis phibeſ tranſire ad cor ⁊ inducere febrem ⁊ phibeſ humor decurſus ad apoſtematis locum. ¶ Attende primo ꝙ huiuſmodi infrigidantia nō cōpetunt in apoſtematibus inguinū aut ſubaſcellarū vel retro aures. qz ſuo frigore repercuterent materias verſus mēbra principalia: ſed miniſtranda ſunt in apoſtematibus extremitatū vt manuum ⁊ pedum brachioz aut tibiaruz: que a caſu accidunt vel a pcuſſione vel ab offenſione. ¶ Attende ſecundo ꝙ eſt tutius hec adminiſtrare ſup partem ſanam que ꝓpe ⁊ ſupra apoſtema eſt ꝙ ſupra ipſum apoſtema: ne nimium cōpingant ⁊ incrudēt ipſum. ⁊ iteranda ſunt donec ſentiatur eoz frigiditas vſqz in pfundum partis huius penetraſſe: ita vt venas ſtringat ⁊ arterias. Aliter nō phiberet aſcenſum caloris ad cor: neqz deſcenſum humorum ad apoſtema. ¶ Attende tertio ꝙ huiuſmodi infrigidantia ſunt ſucci ⁊ aque frigida

rum herbarum aceto cōmixti vt ſemperuiue ſolatri nenufaris roſarum ⁊ acetoſe. ¶ Attende quarto ꝙ galienus octauo de ingenio capło ſexto balneum cōmendat in declinatione huius febris de quo hic ſilet princeps. Ait em ibi. Dico autē ꝙ ephimera febris aliquando cōtingit ꝓpter apoſtema in inguine ⁊ ſub ala: in quibus nō oportet medicum interrogare quomodo ſit faciendū cum ſit ſtudendum in vulnere vnde apoſtema eſt ⁊ in ipſo apoſtemate Declināte autē febre mittatur eger in balneum. Sed raſis decimo almanſoris capitulo ſecūdo ait Balneū nullo mō ingrediaſ. Serapion vo ſexto breuiarij c.10. ait. Euremus ergo illū cui accidit hec febris hac cura. Incipimus ⁊ intromittimus eos in balneū. ⁊ p̄cipimus eis vt tardent in eo: ⁊ fricentur cū equalitate: ⁊ nō appropinquent oleo quod eſt qz humectat corpora ⁊ oppilat poros eoz. Et p cōcordia dic ꝙ balneum eſt fugiendū in tribus primis tpibus apoſtematis ⁊ febris. Et id voluit raſis: ne balneū hūores fluere faciēs apoſtema ⁊ febrē ſimul augmētet. Sed in declinatōe vtriuſqz ꝺuenit vt reſoluat ambaz reliquias ſicut galeſ ⁊ ſerapion in nūc dictis locis affirmauerunt. ¶ De febre ephimera ex teſteitate. id eſt durīcie cutis ſimili teſte. Capitulū. xxviii.

Ec febris iterū. In hoc capło primo agit de mō generatōis
h ephimere ex teſteitate cutis. Scōo ō pparatis ad eas ibi [Et plures] Tertio de curatiōe ei⁹ ibi [Curatio eius]

a In prima pte dicit ꝙ iterū hec febris. ſ. ephimera qñqz ſequiſ ꝓpatiōē reſolutiōis vapoz ⁊ fumoz caprinoſoz ꝓpter nō pfundas oppilatiōes: ſed ſupficietenus circa cutē factas. puta qz cutis dura effecta fuit vt teſta figuli ſeu fruſta aut petie fictilū vaſoz quare cōculcaſ interius calor ⁊ inflāmaſ nō bene cuētatus.

b In ſecūda dicit primo ꝙ plurimi hominū hac ephimera febriūt: qz dereliquerunt cōſuetudinē balneandi quā prius habebant. Ex hoc em ſue cutes quas balneū mollificabat ⁊ leniebat et abſtergebat dure ⁊ terreſtres fiunt remanentibus circa eas terreſtreitatibus que p balneū abluebātur. Secūdo dicit ꝙ plures hominū qui hanc febrē incurrūt ex teſteitate ſunt hi qui abūdant in vaporibus ⁊ fumis cholericis ex ſua ꝓpria cōplexione ſi cholera eſt vel ex cōplexiōe ciboz ſuoz multiplicantiū cholerā vt porroz ⁊ allioz naſturtij ſalſoz ⁊ pipatoz: vel ex cōplexiōe malaz aquaz q̄bus vtunt putredini aptaz vel nitroſaz: vel ex diſpōnibus q̄ ꝓpt vigilias ſupfluas eis accidūt. De q̄bus ꝓnceps primi ſcōa doctrina ſcōa ſūma ꝓma. c.13. ait. Cū aūt ſūt mīte cōplexionē corrūpūt cerebri aliquo ſiccitatis mō ⁊ debilitāt ipſuz ⁊ cōmiſcēt rōnem ⁊ adurūt humores ⁊ egritudines faciūt acutas. In corpibus em q̄ ſunt euchima vel phlegmatica nō eſt aptitudo tāta generatiōis ephimere ex vaporib⁹ retētis vt in cacochimiſs calidis.

c In tertia inuit ꝙ cura ephimere ex teſteitate ē ſex res. Pria ē extinctio caloris exīnci cū ſirupis frigidis ⁊ electuariis ⁊ ſiklib⁹ vt cū ſirupo endiuie vl acetoſe vl nenufarino vl cū oxizaccara vl cū tria ſandali vel cū diadragagāto frigido vl cū diarodon. Scōa eſt adminiſtratio balnei. Primo q̄dē acrei ad aptōez poroz: poſtea aquei ad mollificatōez ⁊ lenitionē cutis ⁊ abſterſionē terreſtreitatū ab ea ⁊ ſudare in ea: q̄tin⁹ vapores ⁊ fumi retēti ⁊ ſpūs igniti ſimul cū ſudore valeāt educi: ſz poſt declinatōez ephīere febris iſta fieri iubz ne calor ignit⁹ balneo agitat⁹ ignitior fiat ſi eger balneū añqz decliet ¶ Cōtra mīti icurrūt hāc ephīerā ex balneo dimiſſo qō cō ſueuerūt. remediū ḡ ē qeger, ptin⁹ dū febris icipit i balneū mittaſ Jux illō raſ. 10. almanſoris. c.2. de hac febre tractātis ſub titulo

UVA. BHSC. IyR_028

ephimere ex dimissiõe balnei cõsueti ⁊ dicẽtis. Qui vero hãc incurrit febrẽ qz balnei vsum vt ꝓsueuerat ptermisit in balneũ mittend⁹ ẽ donec febris reprimat. Itẽ p balneũ aptissime tollit ⁊ velocissime causa isti⁹ febris: cũ ilico abstergat poros apiat: cutẽ lenificet ⁊ ipam emolliat. sed remota cã remouet effect⁹. ¶ Dicit primo qꝺ in prime disposit ad hãc febrẽ balneũ ꝺuenit ante aduentũ febris. Juxta id gal. 8. de ingenio. c. 2. In multis locis diximus qꝺ febris multotiens ex porozꝫ generet oppilatiõe maxime in corporib⁹ ex quibus caprinosus fumus solet dissolui. Propter ea in seruanda sanitate ipsoz vtile est balnear aqua dulci ⁊ tepida: ⁊ fricari cũ fricatõnib⁹ molliciez generantibus ⁊ poros apientib⁹ ⁊ dilatãtibus. Dic scõo qꝺ iã febre inducta ex testeitate tuti⁹ est differre balneũ vsqꝫ ad declinationẽ q̃ añ eã mistrare: ne p balneũ febris augeat aut putrida fiat cõmotis humorib⁹ ⁊ non resolutis ⁊ aucta extranea caliditate. Per hec solue obiecta. Tertia res ẽ fricatio cutis cũ absterſiuis ⁊ apitiuis sicut cũ furfure aut farina fabaꝝ vel cũ amigdal amaris ꝓtritis aut semĩe melonũ: ⁊ aliq̃d (inq̃t) de alumine ⁊ baurach qõ est flos nitri vel ipmmet nitrũ. Sz mirũ videt qꝺ alumẽ asserit in hoc casu validũ cũ sit restrictiuũ ⁊ desiccatiuũ ⁊ induratiuũ: quare addere videt in testeitatẽ ⁊ oppilationẽ q̃ sunt cã febris: nisi esset qꝺ ipm quadã pticipat nitrositate qua abstergere põt alĩs cõmixtũ. Eiusdẽ rõe memit rasis. 10. almãsoris. c. 2. dicẽs. Ipse vero ex furfure ⁊ semĩe melonũ ⁊ pauco nitro diu fricãd⁹ est. Quarta est cib⁹ extinguẽs calorẽ extraneum febris ⁊ humectãs mẽbra. Juxta id rasis ibi. Et ex nutriẽbus extinguẽtib⁹ calorẽ nutriat. Et talia sunt mala ĝnata acria olera ex lactucis ⁊ acetosa aqua pulli vel pisoz cũ lactucis ifrigidata vel hordeatũ. Quinta res est vinũ plurime cõmixtionis. i. fortit limphatũ cũ pura aqua fontis. Juxta id rasis ibi. Et bibat vinũ albũ clarũ ⁊ multũ tẽpatũ. Tale nãqꝫ vtutẽ ꝺfortat: vias apit: calorẽ tẽpat. tũ qz educit fumos ⁊ vapores ⁊ p viaz vine cholerã educit ex q̃ generãt. ⁊ vinũ ꝺat aq̃ penetrationẽ qua pl⁹ refrigerat q̃ꝑ sola faceret ñ ita penetrãs. Sexta res ẽ iteratio balnei multotiẽs vt tota testeitas ⁊ duricies cutis balneo tollat et cutis reddat lenis ⁊ porosa p quã facilit trãsire valeant ⁊ resolui fumi caprinosi mali sub cute retẽti q̃ febris cã erãt. Juxta id rasis ibi. Jn mane quoqꝫ iterũ ad balneũ eat. deide ab eo egrediat

Et fricari cum eis que sunt sicut furfur et farina fabarum et amigdale amare: ⁊ semẽ melonis ⁊ aliquid de alumine ⁊ baurach. Et sit cibus eius extinguens et humectans Et vinuz eius sit plurime commixtiõis. Et iteret balneum multotiens.

¶ De febre ephimera ex calore. Capitulum. XXIX.

q Vandoqz[a] accidit ex calore aeris: et calore balnei ⁊ similium febris ephimera. Et plurimum illius non accidit nisi ex vehementia caloris solis. ¶ Et est prima suspensio eius cum spiritu animali. cum primum quod eo leditur sit caput. calefit enim aer eius et peruenit ad coz ⁊ fit febris. deinde spargit in totuz corpus. Et quandoqꝫ fit ei⁹ suspensio cum corde propter caliditatem anhelitus: ⁊ quando custoditur caput a calore. ¶ Sed illa que accidit ex sole plurimuz imprimit in cerebro ⁊ capite: ⁊ propter illud q̃ non est mundus impletur caput eius. Et illa que non fit ex sole sed fit ex dieb⁹ canicularibus ⁊ ex balneatione ⁊ ex alĩs ipressionẽ facit i coz. Signa.[b] Signa sunt causa eueniens ex vehementia inflammationis capitis in parte solari cerebellari. Et fortasse est cum granitate ⁊ repletione si nõ fuerit corpus mundum. Et magnitudo anhelitus in parte cordiali. Et est illud quod apparet de corpore vehementis calefactionis calidius interiore eius. Et de illis quibus scitur illud est qꝺ sitis eius est minoz siti illi⁹ cui⁹ caliditas est illa caliditas.

a Jn p̃ma pte p̃mo declarat a quo caloze fit ephimera. Scõo q̃s spũs p̃mo ipm recipit: ibi [Et est p̃ma] Tertio qõ mẽbrũ: ibi. [Sed illa q̃] ¶ Jn p̃ma pticula dicit p̃mo qꝺ ephimera febris aliq̃n accidit ex caloze aeris: vt his q̃ se exponũt solarib⁹ radijs estiuo tpe. maxime in dieb⁹ canicularib⁹ circa meridiẽ ⁊ p tres horas post. Et q̃nqꝫ accidit ex caloze balnei vehemẽt calidi siue fit aq̃z siue aereũ. Et interdũ accidit ex caloze rerũ istis similiũ in hoc qꝺ sunt actu vehement calide sicut res ꝓdicte. vt ex moza numia ꝓpe magnũ ignẽ. Scõo dicit qꝺ plurime febriũ ephimerarũ q̃ ex caloze fiũt nõ ꝺtingũt nisi ex vehemẽtia caloris solaris. qz mlti hoz tpe estiuo cogunt se exponere feruori solis. sicut messores ⁊ viatores festinare coacti. Pauci vo diu stare cogũt in balneis aut stuphis vehemẽter calidis: aut ꝓpe magnũ ignẽ. Et q̃n his calẽt pl⁹ opportuno statim elõgare libere ab his possunt: ⁊ ad recentẽ se trãsferre aerẽ. ¶ Jn scõa dicit p̃mo qꝺ p̃ma suspẽsio siue adherẽtia caloris solaris est cũ spiritib⁹ aialib⁹: ita qꝺ ponunt i calefacto ee prius q̃ vitales vel naturales. Cũ caput vt eminẽs ⁊ soli expositũ sit primũ qõ ab hoc caloze ledit. qz capit aer q̃ in ipm penetrat vl p cõmissuras vel p vias nariũ vel ipm circũdat primit⁹ calefit ⁊ inflãmat spũs aiales ei⁹. qz directi⁹ a sole aspicit ⁊ calor ipsi⁹ p colligãtiã inde ad coz pueni ⁊ tũc fit febris q̃ postea spargitur p totũ corp⁹. Secundo dicit qꝺ prima suspẽsio siue adherẽtia caloris et quo fit ephimera febris q̃n qꝺ est cũ corde ꝓpter caliditatẽ anhelitus id est aeris inspirati vehementer calidi q̃ lis esse solet in canicularibus dieb⁹. ita qꝺ spiritus qui sunt in corde primo inflammantur. precipue quando custoditur caput ab illo caloze qui de foris aducnit: vel cum pileo qui facit ei vmbram. vel cum capucio: vel cum capitogio sibi circumpositio prius madefacto. ¶ Jn tertia particula dicit primo qꝺ ephimera que ex sole accidit plurimum caloris ex nocumento eius in cerebrum ⁊ caput impmere solet. Et ideo impletur caput infirmi si immundus fuerit seu cacochimicus vel plectoricus. quia calor vehemens humores cerebri dilatat ⁊ auget ⁊ capiti attrahit vapores ⁊ fumos in abundantia. Secundo dicit qꝺ ephimera illa que nõ fit ex sole seu ex moza infirmi sub radijs eius: sed fit ex diebus canicularibus reddentibus aerem quem nos inspiramus. ⁊ si in vmbra simus nimis estuosum: vel ex balneis aut alĩs rebus vehementer calidis. Primo in primis in coz inter mẽbra ꝓncipalia. quia calor vnde fit statim per anhelitũ vel poros arteriarũ ad cutez terminataruz transit ad coz: sicut calor solis quasi recto aspectu vel perpendiculari imprimit in cerebrum estiuali tempore circa horã meridiei.

b Jn secunda parte principali dat ser signa istius febris. Primum ẽ causa eius puta inflammatio animalis spiritus eueniens ex vehemẽtia inflãmatiõis capitis in parte solari cerebellari. i. in pte illa sbe cerebri q̃ conuersa ẽ fuit versus solis radios. Nam spiritus ignitus in hac parte cerebri spiritũ vitalem cordis inflammat: ⁊ sic causa fit ephimere istius. Secundum signuz est. qꝺ forte in hac febre sentitur grauitas ⁊ repletio capitis. Fortasse dicit: quia si ista febris mundo corpori acciderit nõ sentitur grauitas neqꝫ repletio capitis cum ea. Sed si caz incurrat corpus immundum: tunc caput sentitur graue ⁊ repletum. quia calor cerebri sibi trahit humores fumos ⁊ vapores ab inferioribus: ⁊ quos sursum repit dilatat ⁊ auget. Tertium signum est magnitudo anhelitus in parte coz diali id est in parte huius febris cui⁹ suspẽsio prima est in corde. Jn pte eĩ hui⁹ inspirat⁹ aer qz estuosus est diminutũ cordi refrigerium prebet. quapropter oportet vt multitudo eius seu magnitudo suppleat quod deest in qualitate boni refrigerij ⁊ sufficientis: vnde aut anhelit⁹ magnificatur aut frequẽtior fit aut velocior vt in exeũtib⁹ a stuphis apparet: ⁊ in his qui moza traxerunt in eis. Quartũ est qꝺ partes superficiales corporis sunt calidiores caloze extraneo interioribus. qz cause agẽti sunt ꝓpinq̃ores ⁊ magis exposite. ⁊ omne agẽs naturale fortiꝰ agit in ꝓpinquũ q̃ꝑ in distans. Et id verificatur in hac parte febris que a sole procedit. qz partes interiores sunt velut in vmbra: ⁊ exteriores i feruore luminis radiorum solis. Quintuz signum quo cognoscit qꝺ in hac ephimera ptes exteriores sunt calidiores interioribus est qꝺ sitis est minor in ista ephimera siti illius cuius caliditas est illa caliditas id est siti illi⁹ egri q̃ ephimeram patitur ex alia causa sicut ex ira vel oppilatione. Licet enim in

UVA. BHSC. IyR_028

his fit illa calicitas que est in ephimeris ortis a sole differenter tamen se habet. quia in interioribus maior est cp in exterioribus. estuante ergo plus t deficcato orificio stomachi maior sitis accidit his quorum plus calent interiora. Sextum est cp ephimera ex sole est contraria ephimere ex densitate cutis in hac habitudine scilicet in habitudine fortitudinis extrinseci caloris ad interiorem. quia in ephimera ex densitate cutis interiora calidiora sunt exterioribus propter cōduditaq; coartari interius calorem ab oppilatione t densitate cutis.

Et est in hac habitudine cōtraria ei que est ex densitate. Cura.[c] Est necessarium vt incipiatur in curatione eius cum eo quod infrigidat ex embrocis super caput t pectus: t ex oleis frigidis t ppie oleo ros. infrigidato super niuem que fundantur super caput t pect' ex loco longinquo Et detur in potu aqua frigida t que currunt cursu eius: t sine cessatione fiat illud vsquequo declinet febris. Eunq; aufertur ingrediatur tinam. t non tangat eum tina eius si fuerit cum eo febris. t balnea euz cū aqua tepida: t non permittas aerem eius calefacere ipsum. t non timeas ex effusione aque calide super caput ei'. quoniam ipa humectat t resoluit febrem. Et necessitas ad balneandum plus est cp necessitas ad vngendum. Cum ergo egreditur: tūc frica caput eius cum oleis frigidis: sicut est oleum rosatum t de nenufare.

¶ De ephimera ex soliditate causata a frigore. Capitulum. xxx.

q Vādoq;[a] accidit ex frigore t balneatiōne cū aq̄s frigidis vt ꝺdenseńt pori apparentes: t coartentur vapores fumosi ſm cp dictum est in illa que fit ex testuositate: quare accidit febris.

c In tertia parte principali innuit cp cura huius febris ē quattuor res. Prima est vt incipiatur in curatione eius cū embrocis infrigidātibus super caput et pectus adhibitis: et cum oleis frigidis t proprie cum oleo rosato super niuem in frigidato: que ab alto fundantur super caput t pectus. Juxta id galieni octauo de ingenio capitulo tertio. Si autem causa sol extiterit primo refrigeratiua t balnea sepe fieri sunt necessaria: non tamen inungi vel fricari. Que autez ex refrigeratiuis sibi conueniant oleum est rosarum aut onfacion. id ē de oliuis immaturis. Oleum autem prius refrigerabis in puteo vel niue: deinde capiti inijciatur priusq; febris declinet. Oleuz ita capiti inijciatur. spongiam oleo infusam manu aliquantulum alta existente compримas: vt oleum alte capiti subdescendat. hec galienus. Auenzoar autem tractatu vigesimoquarto sui theisir capitulo primo iubet admisceri oleo medietatem dulcis aque dicens. Et si perceperit vstionem in capite a calore solis t iuuerit ad hoc tempus t cōplerio: misebis de oleo rosarum cum medietate sui de aqua dulci t effundes ipsuz supra caput alonge cum vase stricti rostri. Rasis vero decimo almansoris capitulo secundo oleo admisceri iubet aquam rosatam t acetum dicens. Cum vero aliquis hanc febrem incurrit ex multa mora vel deambulatione nimia sub sole: aque rosate pars vna sumatur t olei rosati pars semis t aceti pars vnius quarta t in ampullam vitream mittantur t coquantur donec inspissentur: t ex eis in niue infrigidatis paulatim super caput ipsi' fundatur. pannus quoq; eis infusus in niue infrigidetur: t a principio accessionis vsq; ad quietem capiti superponatur. Sed serapion sexto breuiarij capitulo secundo primo iubet embrocam apponi: postea vngi caput resoluta febre: dicens. Oportet vt effundatur post resolutionem febris super capita eorum continue aqua tepida dulcis in qua decocta sint camomilla et viola sicca et flos nenufaris et rose. Et inungatur caput cum oleo violato aut cum oleo de nenufare t rosato. Secunda res est aqua frigida in potu data t que currunt cursu eius vt aque lactuce portulace rosarum t nenufaris: vel sirupi frigidi sicut de papauere t nenufarinus que incessanter dari debent vsquequo declinet febris. maxime carnosis preter ephimeraz ntl patientibus t assuetis vti potu aque frigide. ¶ Attende cp rasis decimo almansoris capitulo secundo iubet dari in potu cum aqua frigida frumentum fractum lotum t coctum dicens. In potu autem sumat frumentum fractum in aqua: quod tamen prius multotiens sit ablutum cum aqua calida: cui postq̄ coctum fuerit multa aqua niue infrigidata admisceatur et qua eger vsq; ad saturitatem sumat. Tertia res est ingressio tine dum febris aufertur. Et circa hanc princeps dat hic quinq; regulas. Prima est. non tangat tina egrū si fuerit cum eo febris id est cp diu febricitat eger nō intret balneū aque calide dulcis. quia in ista febre maxime inflammantur exteriora: t balneum calidum sine medio ista tangens addit in calorem. Secunda est cessante febre balneetur is qui passus est cum aqua tepida. Ipsa enim tollit extraneos calores t ariditates extrinsecis membris a sole impressas. Main vt dici solet calefacit infrigidatos t infrigidat calefactos humectans vtroq;. Tertia est. non permittas aerem balnei calefacere hūc infirmum ne addat in febrem. sit ergo tepidus vel temperatus qualis esse solet aer prime case vbi spoliantur qui se balneant. Juxta illud rasis decimo almansoris capitulo secundo. Postq̄ vero quieuerit febris eger balneum ingrediatur t sit in loco temperato vt dixim' vbi aqua tepida super totum corpus ipsius: t precipue super caput ipsius fundatur. Quarta est. non timeas nocumentum alicuius quod ex effusione aque calide super caput infirmi. quia hūectat caput a sole siccatum t resoluit febrem resoluendo fumos t spiritus cerebri qs sol i flammauit: a quibus orta ē t pēdet hec febris. sed remisse caleat aqua que effūdetur aliter nocebit. Quinta regula ē. necessitas balnei vel vtilitas ei' in hac febre maior est necessitate inunctionis vel ipsius vtilitate. quia pl' resoluit fumos t vapores t spiritus ignitos balneum aque dulcis cp inunctio cutis: t plus infrigidat aqua illa balnei que poros penetrat dum se ad suam reducit frigiditatem cp penetrās oleum. Juxta id galieni iam allegatum ex octauo de ingenio capitulo tertio. Si autem causa sol extiterit primo refrigeratiua t balnea sepe fieri sūt necessaria. non tamen inungi vel fricari sepe necessarium: non tamen inungi poros oppilat: t sepe fricari corpus calefacit. Quarta res est. in egressu balnei fricari egri caput cum oleis frigidis vt oleo rosato vel nenufarino. Juxta illud serapionis sexto breuiarij capitulo secundo. Et inungatur caput cū oleo violato aut cum oleo de nenufare t rosato. His q̄ttuor rebus addit serapion ibi tres regulas. Prima est. fac eos dormire in domo frigida strata ex salicibus. Secunda est. t ciba eos cum cibarijs t potibus frigidis t humidis. Tertia est. cum ergo redeunt ad consuetudinem post resolutionem febris oportet vt caueant sibi a reliquis rebus que calefaciunt. Et auenzoar tractatu vigesimoq̄rto theisir capitulo primo addit. Et prosternātur in domo sua folia canne t vitis t myrte: t roxetur domus cū aqua t effundatur aqua in ipsam: quoniam iuuat. Et quando videris vrinam habere in se superfluitates albas in fundo eris certus febrem vltra non redire. ¶ Attende circa predicta cp in regionibus humidis multorum reumatum t oppilationum periculosum est adhibere capiti medicinas frigidas infrigidatas in niue: t bibere aquam frigidam sine cessatione. precipue in ista tornacensi ciuitate sita supra nigra marmora t ex eis edificata. in qua vulgarium mos est a quacunq; causa egrotent t a quocunq; morbo dicere cp accidit ex refrigerio dato cp sit causon.

¶ De ephimera ex soliditate causata a frigore. Cap'm. xxx.

q Uandoq; accidit tē. In hoc capitulo primo agit de modo generationis ephimere ex soliditate a frigore t cōuersione ei' ad putridā. Secūdo de signis ei' ibi [Signa sūt]

a In pma pte dicit primo cp (Tertio de cura ei' ibi [Curatio] pori appentes. i. in cute seu superficie corpis ꝺstituti qñq; dēsank seu ꝺstringunk ex frigore exteriori vel balneatiōe in aq̄s frigidis t vapores fumosi coartank inde sub cute retēti non hūtes exitū sicut i ephimera ex testuositate: q̄re inde accidit ephimera febris inflāmatiua int' vaporib' retētis t ignit ab eis spiritib' cordis. Juxta id galieni p̄mo de differētijs febriū capło quarto. Que vero ex densitate cutis accendit febris que maxime stipticitate patiētib' t infrigidatis consueuit accidere constricta in corpore mordaci effluxio fit. Mā inspirant quidā semper animaliū corpa ſm duplicem modum effusis quidem ad exteriora semper vaporib' t fuligīnosis superfluitatibus: attracta vero interius que infrigidat t ventilat que ſm naturam calida aerea substantia. Cuz igitur causa aliqua fortis densatis cutim hos transitus concluserit

UVA. BHSC. IyR_028

multotiēs ī plectoricā imittit dispositionē: cū euaporabile ſua ue fuerit quod effluit. Eſt aūt qñ in febrē cū acutū ⁊ mordax ſufficienter fuerit maxime ex hoc ꝙ nihil iutra corpus attrahit refrigerans vnde calor coaugetur. hec galien⁹. Secundo dicit hic ꝓnceps ꝙ iſta ephimera multotiens perducit ad putridā febrē propter incrementuz extranei caloris ⁊ euentatiōis defectū tā in humoribus ꝙ in extraneo ⁊ innato calore.

Et multotiens perducit ad putridā. Et non perducit ad illam febrem niſi quādoqz vapor prefocatus eſt acutus non ſuauis. Suauis enī non generat eam.

Tertio dicit ꝙ vapor retētus ex frigore cutis ⁊ denſitate ei⁹ non ꝓducit ad illā febrez ſcilz ephimerā: niſi qñ vapor qui prefocatus eſt ⁊ ſub cute retētus eſt acutus mordax ⁊ non ſuauis. Nā vapor ſuauis nō generat febrez ꝙdiu permanet in ſuauitate. poſſet tamē aduri ⁊ fuliginoſari et ſic febrē generare. Poteſt ⁊ aliter hec littera exponi. Et non perducit ephimera predicta ad illā febrē ſcz putridā niſi quandovapor prefocatus intus eſt acutus mordax vt in cacochimis ⁊ his qui vſi ſunt cibarijs acutis aut aquis corruptis. Juxta id galieni capko nūc dicto. Acris vero mordax effluit ſuperfluitas his q̄ ſm naturā ſunt cacochimi. Aut mala cibaria intulerūt: aut multotiens indigeſtionē paſſi ſunt: ⁊ maxime in talibus cibarijs. vel ſi turbidā vel lutoſam vel cenoſam vel limoſam vel gurgitis vel piſcine vel ſtagni vel q̄litercūqz corruptā ⁊ putridā aquā biberit.

b Jn ſcōa parte dat quinqz ſigna ephimere iſtiꝰ. Primū eſt cā eius que eſt cā ⁊ ſignū. Si quis ergo patiens ephimerā ſupficiet⁹ ab aere aut vētis infrigidat⁹ fit vel in aqua frigida ſe balnearit: tunc pro ſigno habeat ꝙ ſua ephimera inde ortuz habuit. Secundū eſt ꝙ cū eger tangitur non ſentitur in eo vehemēs caliditas primo occurſu tact⁹. tū qz cutis infrigidata eſt. tū qz vapores ⁊ fumi calidi poris oppilatis non exeūt ab ea facientes in ea tactū caloris. Sed cū diu figitur man⁹ tangentis ſuper corp⁹ egri ſentit paulatim calor eleuari. qz coartat⁹ ⁊ fortificat⁹ ⁊ inflāmatus in interioribꝰ ad exteriora paſſim diffundit ⁊ auct⁹ ſentit. Tertiū eſt ꝙ in hac ephimera pulſus nō eſt tante paruitatis vt ī illa que fit ex anguſtia triſticia aut fame. quia in febre iſta nō fit reſolutio neqz ꝺſumptio nutrimentaliū humiditatū ſicut ī illis imo ꝓhibetur ex porox clauſione. Sed in ea eſt pulſus velox propter neceſſitatē attrahendi cito acrē ad refrigeriū ⁊ euentationē igniti caloris in interioribꝰ niſi ſit frig⁹ vehemens. vel in aere qui attrahitur vnde paucū ex eo refrigerat multū. vel circa arteriam que a medico tangitur vnde coartatur ⁊ a veloci ꝓhibetur motu. Et hac de cauſa forte declinabit interdū ad duriciē rigida facta arteria ex conſtrictione. Quartū eſt ꝙ oculi non ſunt ꝓfundi in iſta ephimera: imo eminentes tumidi ⁊ inflati quandoqz apparent ꝓpter vapores intus coartatos ex quib⁹ replētur. Quintuz eſt ꝙ vrina iſtox egrox quandoqz eſt alba cruda aque ſilis. quia caliditas ex coartatione ⁊ infrigidatione prefocata eſt. Et quandoqz eſt tincta ad ruborē tendens: quia caliditas que ante oppilationē cutis ex frigore reſoluta fuit id ē reſoluī ſolebat ex poris expellitur intus ad vias vrine dans ei tincturā. Eorūdē ſignorū meminit galienus libro de febribus ad glauconē capko quinto dicens. Que vero denſitate cutis fiunt febres denſatur autem hec aut infrigidata aut qualitate extrinſeca non ꝺſueta inciden te quale q̄d ⁊ balneato in aqua aluminoſa factū eſt. he ſole oīum febriū conſtricta paſſio ſunt. Jneſt aūt eas tactu cognoſcere: ſicut ⁊ aridoſas febriū ⁊ eas que in laboribus ⁊ eſtuationibus. neqz cm̄ harū denſitas tactū exercitatū latebit. Jdcirco ⁊ caliditatis motus ſuperaddēs aliqualiter eſt mitis qui ſm primam appoſitionem manus apparet. mordax vero ſi mordabitur amplius fiens. Et neqz vrine ſunt rubicūde his neqz corporis tumor concidit. Neqz oculi concaui ⁊ ſicci fiunt: ſed aliquibus humidiores ⁊ pinguiores eſſe videbuntur eo ꝙ ſm naturā. Neqz pulſus paruiores ſicut in triſticia aut ſollicitudine aut vigilijs: et his qui valde immoderate exercitijs vtuntur.

Et multotiens perducit ad putridā. Et non perducit ad illam febrem niſi quādoqz vapor prefocatus eſt acutus non ſuauis. Suauis enī non generat eam. Signa b ſunt cauſe ⁊ ꝙ corpus in ea in primis cuz tangitur eſt non vehementis caliditatis. Cūqz figitur manus ſentit calor eleuari Et pulſus nō eſt in paruitate in qua eſt in illa que fit ex āguſtia ⁊ triſticia ⁊ fame: quoniam non eſt illic reſolutio. Sed eſt velox propter neceſſitatem ſcilicet attrahendi aerem niſi ſit frigus vehemēs. ⁊ fortaſſe declinat ad duriciem. Et oculus non eſt profundus: immo quādoqz eſt inflatus propter vaporem coartatum. Et vrina quandoqz eſt alba. quoniam caliditas eſt p̄focata ⁊ quandoqz eſt tincta. quoniam caliditas que reſoluta fuit ex poris expellitur ad viaz vrine.

Curatio. c Cooperiātur in febre donec ſudent. Cuz ergo declinat ingrediant balneū ⁊ balneent cū aqua ad caliditatē decliui: ⁊ cum aere calido. Et embrocent ſup ipos aque in quibus decocta ſunt ſic amaracū ⁊ anetū ⁊ ſiſimbriū. Et fricent cū eis q̄ diximus de illis que abſtergūt poros ⁊ mollificāt eos. Et poſtponatur in eis inūctio vſquequo ſudēt. Et fricētur ⁊ balneent cū aqua calidavalde.

c Jn tertia parte dat duodecim regulas in cura huius febris. Prima eſt. detī iſta febre cooperiantur veſtimenti plurimis aut ſupellectilibus donec ipſi ſudent. Per hoc enim tollit frigiditas cutis poꝛi aperiuntur: vapores ⁊ fumi ⁊ ſpiritus igniti cito reſoluuntur qui febrē inducebant. Raſis vero decimo almanſoris capitulo ſecūdo loco coopture fricare egrum iubet a ꝑn pio febris quouſqz declinet dicēs. Cū aūt aliqs hanc patit febrem eo ꝙ ſub aere frigido longam fecit moram totum corpus a principio febris vſqz ſedetur ſepe fricandum eſt. non tamen duriter. Secunda eſt. declinante hac febre intret eger balneū ⁊ balneet in aqua decliui ad caliditatem ⁊ in aere calido. Decliui dicit ad caliditatem: quia ſi ſubito mēbra exteriora transferrētur de intenſa frigiditate ad intenſam caliditatez rigor ⁊ dolor naſcerentur inde. Preterea mediocris calor aeris ⁊ aque cutem condenſatam laxant ⁊ leniunt: poros aperiunt: ⁊ vapores educunt Juxta illud raſis capitulo nuncdicto. Cūqz febris minuta fuerit domū calidā balnei ingrediat in q̄ moram faciat donec ſudor egrediat. Tertia ē egris ī balneo ꝺſtituit ſup ſua corpa ab alto effundant p̄ modū embroce aq̄ decoctionis amaraci. i. ſanſuci ſeu maiorane ⁊ aneti ⁊ ſiſimbrij. i. balſamite ſeu mēte aq̄tice. qz ab iſtis herbis calidis ⁊ ſicq̄ apitiuis poꝛi cutis aperiuntur: ⁊ vapores retenti per hos reſoluūtur. Serapion vero ſexto breuiarij capko tertio iubet reſolutiua balneis immitti dicens. Confert poſt reſolutionē eius balneatio cū aqua calida in qua decocta ſint camomilla mellilotum ⁊ ſanſucus id eſt maiorana poſtqz ponitur ſub eis ex hac aqua bulliente. Et ex iſtis verbis ſerapion innuit ꝙ aqua bulliens in qua herbe predicte decocte fuerint inter duos fundos tine effundatur: quorum ſuperior ſit perforatus ⁊ ſuper ipſum ſit ſedes poſita cui inſideat eger vaporem recipiens dicte aque feruentis ſine cōtactu aque ne inde vſtuletur: ⁊ dum a dicta tina exire voluerit ſituetur in ea cacab⁹ repletus aqua decoctionis dictarum herbarum mediocris caliditatis ⁊ inde fricetur optime egri corpus ex omni parte. Quarta regula eſt. fricentur iſti egri in balneo ſcilicet cuz medicinis abſterſiuis cutis ⁊ apetentibus ac mollificantibus poros ipſius que prius dicte ſunt capitulo vigeſimoquinto tractatus preſentis paragrapho illo. Et frica ipſuz cum rebus in quibus eſt abſterſio equalis ſicut quod eſt inter farinam fabarum vſqz ad farinam herbi ⁊ farinam radicis lilij ⁊ ariſtologie emollite cum aliquantulo mellis ⁊ aque. Quinta regula eſt. poſtponatur corum inunctio quouſqz ipſi ſudent ne per inunctionem ante ſudorez poꝛi oppilentur: ⁊ exitus ſudoris ac vaporum acrium concluſorum intus prohibeatur. Juxta illud Raſis decimo almanſoris capitulo ſecundo. Poſtqz autem ſudor egreſſus fuerit corpus ex oleo tepido cum fricatione inungatur ideo vt ſudoris multitudo egrediatur. Deinde aqua calida lotus abſtergatur ⁊ indutus egrediatur: ⁊ couſqz dormiat donec iterum ſudet. Serapion vero durante ſudore prohibet inungi dicens. Nō oportet vt vtantur oleo apud ſudorem vt non oppilentur poꝛi per viſcoſitatem olei. Sexta regula eſt. fricentur iſti egri ⁊ balneentur cuz aqua calida valde. Fricentur quidem frictione ſuani que poros aperiat: cutem molliſicet: vapores reſoluat. Balneentur autem cum aqua calida valde modo prius tacto: que feruens claudatur inter duos fundos: ita ꝙ ipſa aqua non tangat egruz: ſed vapor ipſius ad cū perueniat ſudare faciēs. Fricet aūt cuz aqua dulci mediocris caliditatis ſicut p̄miſſum eſt.

UVA. BHSC. IyR_028

Septima ē.oꝛ vt balneatio cū aqua p̄cedat balneationē cū aere. qꝛ aq̄ balnei plꝰ remollit cutē q̄ ipsiꝰ aer:ꝛ magis abstergit a poris ipsiꝰ terre, streitates q̄bꝰ oppilant:maxīe dū coꝛpꝰ cū ea fricat:q̄bꝰ bñ apt̄ calens aer balnei fortit̄ postea sudoꝛē ꝓuocat. Auenzoar añ ī suo theisīr tractatu 24.c.1.solo balneo aq̄ cū fricatiōe ex semīe melonū ꝓtētarivisus est. Ait eñ ibi. Illiꝰ vo qui passus fuerit febꝛez a frigoꝛe multo ip̄m molestāte: oꝛ ip̄z balneari in aq̄ calida:et fricari coꝛpꝰ cū semīe melonū. Octaua ē. inūgāt isti egri post balneationē aeris ꝛ aq̄ cū q̄busdaz oleis q̄ poꝛos dilatāt. Juxta illō serapiōis.6. bꝛeuiarij.c.6. Et inungim⁹ eos cū oleis resoluētib⁹ꝛ sedanti b⁹:sicut oleuz camomille ꝛ oleū anetinū ꝛ oleuz alkeiri. Per hec eñ olea ꝛ cuī leꝛnitur: ꝛ mediocriter calida tenet̄.ꝛ quod sub hac latet de fumis retentis passim dissoluit̄. Nona est. effundant̄ etiaz sup capitasua modo dicta olea vel aliquod ex eis solitariuz mediocrit̄ actu caliduz p̄cipue camomillinū qđ est tēpati⁹ꝛ aromaticū. anetinuz vero nō. Sed de keiri oleū ꝓticeps est odoꝛis viole vel violati olei. Et est keiri planta cuiꝰ eres sūt ſpecies. vna bz floꝛes albos:alia purpureos:alia citrinos sīue aureos q̄ hñt odoꝛē violarū plꝰtñ i nocte. Et hec valde abūdat i murſ antiq̄s huiꝰ regiōis. Decima est. cibent̄ hac febꝛe detēti cibis leuib⁹:et aromatizent̄ cū pulucre roſaruz vel ſandaloꝛ vt magis ꝛoꝛtēt. Vel hic intelligas q⁹ aromatizet̄ aer ip̄oꝛ. Juꝛ illud ſerapiōis.6. bꝛeuiarij.c. de ista febꝛe. Et ꝛoꝛtemꝰ ſpiritū aialē cū olfactu odoꝛamētoꝛū ex ſpecieb⁹ aromatiſ sicut sunt ſansuc⁹.i. maioꝛana. narciſ⁹ alkeiri alneſrim.i. roſa ſilueſtris.ꝛ citrū ꝛ lignū aloes ꝛ q̄ sunt illis ſiłia. Et anēzoar.24. theisīr c.1. ſpecificans cibos ei⁹ ait. Et sit cib⁹ ei⁹ pulla gallinacea. Undecima ē. ſumant isti infirmi vinū albū ī potu ſubtile cōmixtū. Dō ē eis meliꝰ aq̄. Primo ꝓpt̄ illud qđ est in eo de ſudatiōe.i. ſudoris ꝓuocatiōe. Rasis vero inq̄t.10. almāſoris.c.2. Vinū quoq̄ fortē bibat. Scō ꝓpt̄ id qđ est i ipo de ꝓuocatiōe vrine: vnde ſubducit̄ extraneꝰ caloꝛ aut ꝑ poꝛos euolat Auenzoar vero capło p̄dicto dictat aliū potū in hoc caſu dicēs. Et bonū est q⁹ admiſtres ei parū de ſiꝛupo acetoſo tēpato cū aq̄:ꝛ sit q̄titas ſiꝛupi. ʒ.1.ꝛ aque. ʒ.4. Duodecima est. in ephimera ex laboꝛe plꝰ ꝛfert inungi cū oleo aliquo q⁹ in ephimera, pueniēte ex soliditate ſeu ſpiſſitudie cutis ſiue a teſteitate ſiue a frigoꝛe introducta fuerit. Quia in illa que fit ex laboꝛe neruī ꝛ iūcture chorde ꝛ muſculi fatigati deſiccati ꝛ doloꝛoſi recreant̄ cōfortant̄ ꝛ mulcent̄ oleis anodinis vt camomillino ꝛ anetino ꝛ reſoluitur aliquid de ſuperfluitatibus que ad hos deflurerunt.

¶ De ephimera ex soliditate causata ab aquis ſtipticis. Cap̄.XXXI.

Et oportet vt ātecedat balneatio cū aqua balneationē cū aere: deinde inungantur cū oleis dilatantibus poros. Et fūdatur ſup capita eoꝛ iterū sicut oleū de aneto ꝛ keiri ꝛ de camomilla. Et cibentur cibis leuibus et aromatizentur. Et ſumant in potu vinum albuz ſubtile cōmixtū. ꝛ est melius eis q⁹ aqua ꝓpt̄ illud quod est in eo de ſudatione ꝛ ꝓuocatione. Et inunctio cū oleo aliquo patientibus ex laboꝛe est magis iuuatiua q⁹ ipa sit patientibus ex soliditate.

Vādoqz[a] accidit eis q qui balneāt̄ in aquis ſtipticitatem facientibus sicut ſup quaz vincit virtus aluminis:aut dꝛaganti vt vehemēs fiat ſpiſſitudo poꝛoꝛum apparentium: quare comꝑimuntur eoꝛuz vapoꝛes:ꝛ accidit eis quod diximus aliquotiens. Et multotiens ꝓducit ad putredinez. Signa.[b] Significāt ip̄am cauſe. Et qđ teſtatur de nigredine cutis vel aſpeꝛitate cū nigredine quaſi ipsa ſit extē ſa ꝓparata ꝓparatiōe qua ꝓparant coꝛia: ꝛ sicut ſi tāgatur cutis infuſa in aqua dꝛagāti. Et est diſpoſitio in additione caliditatis post tēpus ex tactu cutis sicut in alijs de illis que accidunt ex oppilatione poꝛoꝛuz. Et pulſus est debilioꝛ ꝛ minoꝛ ꝛ vehementioꝛis velocitatis. Et vrina est vehementius alba ꝛ tenuis sicut vrina mulieris. Et non est in coꝛpoꝛibus detumitio: nec ꝑ oculis eoꝛum ꝓfundatio. Cura.[c] Oportet vt curentur cum ꝓpinquitate curationis eoꝛum qui ſunt ante eos.

infuſa in aqua dꝛaganti id est vitreoli. Et ſeꝛapion.6. bꝛeuiarij capło.4 ait. Quando⁹ etiā ſignificatur ſuper febꝛem ephimeram accidentē ex balneatōne ī aquis ſtipticiſ ex tactu. qm̄ cutis est dura filtrata ſolida extenuata ſicca pluſ q⁹ illoꝛ quos inuadit febꝛis ephimera ex frigoꝛe. ꝛ ſimilāt illis q⁹ ſōmergūt manus ſuas ī aq̄ gallaꝛ aut coꝛticū granatoꝛ ꝛ que ſunt illiſ ſiłia tēpoꝛe lōgo. Quartū ē. q⁹ in hac ephimera est diſpoſitio augmēti caliditatis post tempus ex tactu cutis vt in alijs ex oppilatiōe poꝛoꝛ: ita q⁹ ſentitur remiſſus caloꝛ a manu tangentis primo ſuo occurſu: ꝛ proceſſu temporis ſi manus perſiſtat ſupra cutē egri continue tangendo ſentitur paulatim caloꝛ augmentari. Juxta id ſerapionis capło nunc dicto. Et quando ponis manū ſuper coꝛpus vbicunq⁹ ſit: ſentis in primis diminutionez caliditatis. ꝛ post illud quando expanditur cutis ſub manu oſtenditur caliditas ꝛ ſentis vehementiaz eius poſt. Quintū est. q⁹ in hac ephimera pulſus est debilioꝛ ꝛ minoꝛ ꝛ vehementioꝛis velocitatis q⁹ in alijs ephimeris ex oppilatione poꝛoꝛ cutis. Debilioꝛ quidē ꝛ minoꝛ propter conſtipationē coꝛrugationē ꝛ deſiccationē arterie ex aquis ſtipticis: quare non obedit dilatationi libere ꝛ ample eius. Vehemētioꝛis veroꝛ velocitatis quia in interioꝛibus est fortis caloꝛ ꝛ intenſus non reſolut⁹ nec ꝑ diſperſus: ſed coadunatus ex oppilatione. ¶ Attende tamen q⁹ licet in febꝛe hac pulſus ſit paruus: non est ita paruus vt in ephimeris ex laboꝛe ꝛ vigilijs aut cogitatiōe. Juxta id ſerapionis capitulo nunc dicto. Et pulſus illoꝛ non est paruꝰ sicut illoꝛ quos inuadit febꝛis ex cogitatione ꝛ tedio ꝛ vigilijs ꝛ laboꝛe. qm̄ virtꝰ est remanēs ꝛ caliditas ē ſubmerſa in coꝛpe ꝛ nō reſoluit nec ꝑ finit̄. Sextū ē q⁹ vrina ē vehemētioꝛis albedis ī hac ephimera q⁹ in alijs ex oppilatione poꝛoꝛ ꝛ ſubtilis ſubſtātie q̄les ſunt vrine mulieꝛ. Juꝛ id ſerapiōis capło p̄dicto. Et fit vrina decliuis ad albedinē aut citrinitatē. Et ꝺ accidit qñ ſupfluitates aquoſe de ꝓpietate quarū est vt euacuent̄ retinent̄ ꝓpt̄ ſoliditatē cuī. Aque etiā ſtiptice cū diu in eis ſtaī nō ſolū oppilāt poꝛos appentes: ſz etiā coartāt vias vrine. q̄re qđ ſubtile ē ꝑ eas defluit groſſuz vero inſpiſſans ꝛ tingēs vrinā trāſire nō pōt. Septimū est q⁹ nō ē detumitio ſeu minoꝛatio ꝛ depreſſio carnis in coꝛpib⁹ hac febꝛe detentis. quia maſſa ſanguinis non reſoluitur ſed int⁹ retēta nutrit abūde: repleī etiā vapoꝛib⁹ retētis. Octauū ē q⁹ in febꝛe hac oculi non ꝓfundant̄: imo q̄nq⁹ intumeſcūt ꝓpter vapoꝛes retentos quibus vel replent̄ vel ſubleuant̄. Juxta id ſerapiōis capło p̄dicto. Et oculi coꝛ nō ſunt ſubmerſi: ꝛ fortaſſe ſunt inflati.

a In ꝓma ꝑte (gnis: ibi[Signa] Tertio de cura: ibi[Cura] dicit ꝓmo q⁹ ſpiſſitudo vehemēs poꝛoꝛ appentiū in ſupficie cutis q̄nq⁹ ſtingit his q̄ ſe balneant in aq̄s ſtipticis sicut in illis in q̄bꝰ est virtꝰ aluminis dñans aut virtꝰ dragāti qđ est vitreolū. ꝛ hac de cā vapoꝛes coꝛū ſub cute adunant̄ ꝛ cōprimunt̄ non habētes exitū: ꝛ inde eis accidit qđ aliquotiēs ſuperi⁹ est dictū ſcz ephimera ex soliditate. Scō dicit q⁹ iſta vehemēs ſpiſſitudo poꝛoꝛ frequent̄ ꝓducit ad putredinē. qꝛ auget̄ inde caloꝛ extraneꝰ: ꝛ ꝓhibent̄ ſanguis ꝛ humoꝛes ab euentatiōe. ꝛ hoc est qñ in his est aliq⁹ humoꝛ putrefieri apt⁹: ꝛ vapoꝛ retentus est caprinoſus.

b In ſcōa dat ſigna octo iſti⁹ febꝛis. Primū est cauſe ei⁹ quarū preſentia vel anteceſſio ex primo tpe ſignificat ip̄am. Secūduz est illud quod teſtatur ſenſus de nigredine cutis vel aſpeꝛitate cū nigredie quaſi ſit extenſa non cū lenitate ſed aſpeꝛitate ꝛ coꝛrugatione ꝛ ꝓparata ꝓpara

c In tertia ꝑte dant q⁹ rke in cura hui⁹ febꝛis. Pria est. cura iſti⁹ ephimere ē ꝓpinqua cure illi⁹ q̄ fit ex oppilatiōe poꝛoꝛ cutis ex teſteitate vel frigiditate aberra occurrēte. Mā sicut in illis cutis leniēda est poꝛi apiendi fumi reſoluēdi febꝛis extinguēda: ſimiliter in iſta. Juxta illud ſerapionis vbi.ō. Et curatio illoꝛuz

UVA. BHSC. IyR_028

quos inuadit hec febris scz ephimera fit cū reb' q̄b' curat febris q̄ est ex frigore. Scōa rta est velut exceptio a prima: scz q̄ vinum nō cōuenit dctētis ephimera hac donec pori fuerint sufficienter deoppilati t vehemēter āpliati. nisi ꝺdēsatio pororū pua sit: tūc em̄ fortassis vinū sufficiet ipam aprire. Magnā vero t fortē aprire non valet. t qz de se nō modicuz fumosuz t vaporosum ē febrē adaugebit: t fortassis ad putridā p̄ducet. Jux illud serapiōis vbi. ś. Et oz vt vtant cibis velocis digestionis cuz eq̄litate: t paruz vini si duricies est pauca. t si duricies est multa nō vtantur vino qō est. qz de p̄petate vini est vt ponat superfluitates cōpressas pl' t excitet calorē. hec ille. Tertia ē. oz vt magis subtiletur regimē in hac febre q̄ in ephimera ex oppilatōne a frigore. qz oppilatio p̄manētior est t difficili' solubilis in hac q̄ in illa. t suspitio maior est de ꝺuersiōe ad putridā: quare natura nō ē onranda cibis vt sit tota intenta in solutiōe oppilationū t p̄seruatione humor a putrefactiōe. Quarta est. hac febre detenti plus morari debēt in aere balnei t in balneo aque calide q̄ detenti a febre ex oppilatiōe ab aere frigido. Hanc balneationē magnus auenzoar. 24. theisir. c. 1. sic fieri iussit. Cuiꝰ vo acciderit hec febris a balneatiōe facta in aq̄s ꝺstrictiuis valde: vt aq̄s alumīs t simil' ꝺ: apiant ei' pori t abluat corp' suū cū melonib' aut cū seminib' eoꝝ: t intret in tinā de aq̄ dulci t tēpate caliditat. Et rasis. 10. almās. c. 2. ait Si q̄s vero banc febrē ꝓpter aquas naturaliꝫ calidas patiat si fuerint aque ille tales ex admixtiōe calcāti aut salis aut ferri aut aliarū rerū que corpis supficiē pungere t ꝺtrahendo rugare ꝺsueuerūt: eodē est regēdus regimine quo is q̄ hāc incurrit ex frigore. Oportet tū vt loc' balnei in quo hic in domo calida morat sit tēpat': t sit alia porta alteri' dom' corā ipsi' facie apta: t aqua calida sup ipm fundat t in eaz ingrediat: t tandiu ꝺtinuo fricet donec pori apiant t corp' tumescat t febris sedetur t corp' rubeū fiat. hec ille. Quinta est. oz vt detenti hac febre tardent inūctionē sui corpis plus q̄ passi hanc febrē ex oppilatione porꝝ a frigore: n e olei viscositate pori oppilent: sudor p̄hibeat: t resolutio vaporꝝ t fumorꝝ ꝺ culeatorꝝ t spirituū ex febre ignitorū. Et serapion. 6. breuiarij. c. 4. ait. Et sit oleū quo vtunt paruz t fit inunctio multa lenis donec leniat cutē t resoluat superfluitas

¶ De febre ephimera ex vino. Cap. xxxii. (retēta i corpe

q Uando q̄ accidit t̄c. Jn hoc capło premittit princeps q̄ ephimera febris quandoq̄ accidit ex potu vini: p̄cipue si forte t fumosum fuerit t de eo multū simul bibatur t bibens habuerit spirit' subtiles cito inflāmabiles. Nā tale vinuz in tali corpore fumos t vapores calidos t acutos valde multiplicat vnde inflāmant primo naturales post vitales spirit'. Hoc p̄misso q̄ ephimera q̄nq̄ ex vino fit subiūgit curā ei' in quinq̄ rebus. Prima ē curato que debet ebrietati. Quā describit p̄nceps tertū p̄ma tractatu secūdo. c. 24. qō incipit. Jn soda aūt ꝺtingente ex ebrietate in p̄mis oz vt administret stomachi purgatio t̄c. Secūda res est solutio ventris cū aqua fructuū. vt aqua pruno rū aut aqua duorū granatorꝝ t sirib'. vt casiafistula manna. thamarindis t myrabolanis. Tertia est phlebotomia: que tūc conuenit cū ex multitudine vaporꝝ vini massa sanguis inflāmatur: t timetur sinocha vel apoplexia ex ebrietate cū multa plectonia. Quarta res est vomit': maxime dū capitis dolor p̄seuerat. eo q̄ doloris perseuerantia significat vinuz iniacere stomacho t inde effumare copiose ad caput: quo vomitu eiecto cessat effumatio. Quinta est balneuz post declinationem febris ministratum: vt

Ver untamen eis non datur in potu vinum nisi post fiduciam vehementie amplificationis porozum: nisi sit condensatio parua. forta ſſe em̄ tunc aperit eam vinum. Et oportet vt sit subtiliatio regiminis eorum maior. Et mora eorum in aere balnei t balneatione eorū cum aqua calida maior. Et oz vt tardetur inūctio eorꝝ pl'.

¶ De febre ephimera ex vino. Capitulum. xxxii.

q Uandoq̄ accidit ex vino febris ephimera. Et cura eorū est curatio ebrietatis. Et fortasse indigetur solutione ventris cū aqua fructuū t similibus: t phlebotomia: t vomitu: t proprie quando perseuerat dolor capitis eorū. Et oz vt ingrediāt balneū post declinatiōez

¶ De febre ephimera ex cibo. Capitulum. xxxiii.

c Jbi calidi faciunt febrem ephimeram. Et sicut illa que ex sole est ſm plurimum est cerebellaris t in spū aiali. t q̄ est ex balneo est cordial' t in spū vitali. silr illa q̄ fit ex cibo ē epatica t i spū naturali. Cuiꝰ curatio ꝺuocatio cū ifrigidātib' notis. Et solutō nāe cū siracsi t thamarindis. Et rectificare epar ipm resoluat vaporos vini t spirit' ignitos. Rasis vero decimo almansoris capło secundo curā istius febris diffusius tractat sub octo regulis Prima est. cū aūt hec febris ex multi vini potione superuenerit aut fortis t puri egro aliqui ex sirupis quos nominauimus simplices scz absq̄ alterius rei admixtione dandi sunt cū aqua frigidissima mixti. ex quibus non impetuose sed paulatim bibat. Secunda est. cunq̄ febris sedata fuerit balneū ingrediatur: in quo morā faciat i domo tēperata stando sicut ostēdimus. Tertia est. multa aq̄ super ipsi' caput fundatur. Quarta est. nutriatur ex capsil t adestia citrina infrigidatis. t his similibus ex reb' frigidis mixtis cū succo granatorꝝ t succo ribes t vue acerbe succo: t ex piscibus quivocātur eyle coctis cū aceto. Et est capsil cib' qui fit de lentib' tostis. Et adestia est cibus qui fit de lentibus cum aqua quibus additur acetū t parū safrani. Et pisces eyle sunt parui petrosi aspratiles. Quinta est. olfaciat oleū violatū t dormiat diu. Sexta est. cuz expergefactus fuerit balneum iterum ingrediatur t ad regimen predictuz redeat. Septima est. ab omi vino abstineat t in potu rob de fructib' sumat. Octaua est. si in capite fuerit grauitas t in oculis rubedo t extensio sanguis attrahatur cū phlebotomo t ventosis. Nona est. venter quoq̄ ex succo fructuum soluatur. hec ille.

¶ De febre ephimera ex cibo. Capitulum. xxxiii.

c Jbi calidi t̄c. Jn hoc capitulo primo agit de modo generatiōis ephimere ex cibo. Secundo de cura eius. ibi [Cuius curatio]

a Jn prima parte dicit primo q̄ cibi calidi sicut piperati: aut alliati: aut cū multis acutis speciebus conditi quandoq̄ efficiunt febrē ephimerā. inflāmāt em̄ naturales spūs in suo trāsitu p̄ venas epatis. ¶ Attende q̄ rasis. 10. almāsoris. c. 2. sub trib' titulis tractat de ephimera q̄ ex cibo fit. Prim' est de ephimera ex comestione calidorꝝ ciborꝝ. Secūd' est de ephimera qua quis laborat eo q̄ plus solito aut cibū multuz nutrientē aut grossioris nutrimēti sumpserit. Terti' est de ephimera ex frequēti comestiōe ciborꝝ multi nutrimēti. Scōo dicit hic p̄nceps q̄ illa ephimera que fit ex cibo vt plurimū est epatica t in spiritu naturali incipit: sicut illa que ex sole est: est cerebellaris vt in pluribus t in spiritu animali incipit: t que ex balneo est cordialis in spū vitali sumens exordiū. Et intellige hic p̄ febrē ephimerā esse epaticā q̄ primū calefactū esse eius est in spiritibus epatis a quo dependet calefieri cordis: quod p mēbra diffusum proprie dicitur ephimera febris. Et similiter intellige q̄ ephimera febris est cerebellaris: cū primū calefactū esse est in spiritibus animalibus cerebri. t sic de cordiali cū primo est in corde. Juxta illud serapionis sexto breuiarij capło. ś. Hec febris pl' accidit in spiritu naturali qui est in nobis: quoniaz cibi t potus ledunt epar plus q̄ mēbra alia. Et ꝓpter hoc sunt vine cor ꝺcliues ad caliditatē pl'. Et sentit ille quē

b Jn scōa dicit q̄ curatio ephi (inuadit aliquid caliditat in epate. mere ex cibo est quinq̄ res. Prima est prouocatio vine cū infrigidantibus. vt cū seminib' melonū: cucumeris: cucurbite: citrulli: endiuie t sca riole. vel cū aquis aut sirupis corū: vt cholerici humores in epate geniti per cibos calidos cū vina defluant vel cū sudorib'. Juxta illud serapionis sexto breuiarij capło quinto. Oportet vt dentur ea q̄ conferunt epati t ꝓuocant vinaz cū secaniabin. i. orimelle facto cū zuccaro quod mel canne dicitur. t aqua granatorꝝ acetosorꝝ: t que sunt illis similia. Secūda res est solutio nature id est fluxus ventris prouocatus cū siracsi t thamarindis. Et est siracsi rob de succis fructuū solubiliū: vt prunorum qui purgant choleram a cibis calidis multiplicatam: sicut thamarindi. Jdem faciunt manna: casiafistula: t reubarbarum. Tertia res est rectificatio epatis scilicet prohibitio ne supercalefiat t adurat humores t prohibitio ne dissipet ibā ipsi' p resolutionē subtiliū ptiū grossis dimissis: vñ cacexia aut hydropisis orit. vel adustionē substātie ipsi' vñ fit lepra. videmus enim vel leprosos fieri vel hydropicos de calida cā de more vtē

UVA. BHSC. IyR_028

tes vinis fortibus ⁊ cibarijs calidis. Et rectificatio hec est melior res et magis vtilis in cura huius febris. Debet aũt fieri cũ his que sunt sicut aqua endiuie vel bibita vel epithymata defortis supra regionem epatis vel oleum aliquod ex frigidis exterius inunctũ vt nenufarinum aut violatum vel sirupus acetosus de zuccaro factus ⁊ in potu datus. Quarta res est supponere epati infrigidantia emplastra: sicut est istud. ℞. omniũ sandalorum ana .ʒ.i. canfore.ʒ.ß. terantur ⁊ i corpore ℔ puluis cuius aque rosarũ succi rosarum succi endiuie ana.ʒ.i.olei rosati cere ana quarℓ.ß.deco quant℔ simℓ ad ignem vsq; ad aque ⁊ succorum cõsumptionem ⁊ fiat emplastrũ: qđ supra corium extensus epati superponatur actu infrigidatũ non tamen multum ne epar oppilet suo frigore vel corrũpat eius digestionẽ. Juxta illud serapionis sexto breuiarij capitulo secũdo. Et ponatur super epar exterius emplastrum factum cum sandalis et canfora et aqua salicis et rosarum. Ex predictis potest fieri epithima sine cera ⁊ oleo ſm hunc modum. ℞. omnium sandalorum ana.ʒ.i.canfore.ʒ.ß.aque rosarum.ʒ.ʃ.succorum rosarum ⁊ endiuie ana q℞ℓ.ß.misceantur ⁊ intingatur in eis pannus linivel de serico ⁊ superponaℓ epati fortiter expressus ⁊ remisse frigid⁹. Quinta res ẽ extictio caloris a cibis calidis introducti cũ cibis frigidis ⁊ humidis actu infrigidatis: vt cum aqua pulli vel aqua pisorum infrigidata cum lactucis ⁊ endiuia ⁊ acetosa: vel lac amigdalarum infrigidatum cũ seminibus citrulli melonum cucumeris lactuce cucurbite endiuie in eo contritis. Casis vero decimo almansoris capitulo secundo sub septẽ regulis curam istius febris breuiter pertractat. Prima est. cũ aliquis hãc febrem ex comestione calidorum ciborum incurrit oportet vt postq̃ febris quieuerit ex aqua hordei multum bibat. Secunda est. eius nutritio sit post febris sedationem cibus cum aceto conditus in quo est caro. Tertia regula est. ⁊ ingeniandum qualiter eius venter solui possit ex prunis ⁊ thamaridis ⁊ zuccaro tabarzed id est albo. Quarta est. sirupũ quoq; acetosum simplicez de zuccaro bibat. Quinta est. comedat granata acetosa ⁊ musa: ⁊ omnia alia poma his similia. Sexta est. ab omnibus nutrientibus q̃ corp⁹ calefaciunt abstineat. Septima est. febris hec ppter illa q̃ ex vini fortis potatiõe accidit: vtreq; i febrẽ putridã cito mutãt.

¶ Explicit tractatus primus prime fen quarti.

Sequitur tractat⁹ secũdus de febrib⁹ putridis continẽs capla. LXIII

¶ Sermo vniuersalis de febribus putridis ⁊ de causis earũ. Caplm. I.

p Utredo accidit ⁊c. In hoc capitulo primo agit de causis putredinis. Secundo de diuisione eius penes loca ⁊ subiecta ibi. [Et putredo quidem quãdoq; ⁊c.] Tertio de diuersitate febriũ putridarum penes diuersitatem subiectorum putredinis ⁊ locorum vbi fit. ibi [Et putredo quidem cholere] Quarto de differentijs febrium putredinis extrinsece a febribus putredinis intra venas. ibi. [Et febris quidem putredinis] Quinto de causis propter quas febres interpolate aliquando dimittunt suum ordinem. ibi [Et iste quidem] Sexto de differentijs inter paroxismos putridarum febriũ qui eradicantur ⁊ illos qui non. ibi [Et paroxismi quidem] Septimo de causis compositionis tiporum febrium ⁊ de modis compositionis febrium putridarum adinuicem ibi [Et in quibusdam febribus] Octauo de causis prolongationis ⁊ abbreuiationis periodorum febrium ibi [Et periodi quidem] Nono de causis anticipationis ⁊ postpositionis paroxismorum. ibi [Et paroxismi iterum] Decimo de comparatione febriũ putridarum adinuicem in malicia ibi [Et deteriores quidem febres] Undecimo de diuersitatibus pulsuũ in febrib⁹ putridis. ibi [Pulsus vero]

a In prima parte que est presens textus primo agit de causis putredinis propter cibos. Secundo propter oppilationes. ibi [Aut propter oppilationem] Tertio propter complexionem corporis malaz. ibi [Aut propter cõplexionẽ] Quarto propter aerẽ. ibi [Aut propter dispositio-

est res melior cum eis que sunt sicut aqua endiuie ⁊ oleum ⁊ sirupus acetosus. Et emplastra infrigidantia ex sandalis ⁊ canfora ⁊ aqua rosata ⁊ succo eius ⁊ succis frigidis infrigidatis actu. Et extinctio cuz cibis frigidis infrigidatis humidis.

¶ Explicit tractat⁹ prim⁹ fen quarti. Sequit tractat⁹ secund⁹ eiusdẽ de febrib⁹ putridis ꝓtinẽs capla. LXIII.

¶ Sermo vniuersalis de p febrib⁹ putridis ⁊ de causis earum. Capitulum. I.

Utredo accidit ãt propter cibum malum cũ est preparatus vt putrefiat illo quod generatur ab eo propter maliciam sue subtie. Aut propterea q̃ velocit℔ recipit corruptionem q̃uis sit bone substãtie sicut lac. Aut quãdo est aquosum nutrimenti mali cuius aquositatez recipit sanguis: sicut illud quod generatur a fructibus tardis humidis valde. Aut quoniã ex illis est que nõ conuertuntur ad sanguinem bonuz immo remanet humor malus frigidus quem abhorret calor innatus ⁊ succedit ei extraneus: sicut ille qui gñat a cucumere ⁊ citrullo ⁊ piris ⁊ silib⁹. Aut malicia artificij ei⁹. Aut hora ipsi⁹. Aut ordo eius ſm q̃ scis. qui coguntvti Secũd⁹ mod⁹ est ex velocitate corruptiõis cibi licet sit ex se bone substãtie vt lac aãlium antipersica mora melones. Jurta id galieni libro ō vtute cibariorũ. c.27. Sũt em̃ hec chrysomila id est antipersica mora bateca id ẽ melon. que si cito non descendãt de stomacho ⁊ obuient malis humoribus cito corrũpunt ⁊ qñq; talis corrũpunt q̃ fit ex eis sic venenũ pnicios̃um. Jstos duos modos tãgit gal℔. ꝓmo de differẽtijs febriũ. c.4. dicẽs. Jgit cibaria dico mala q̃dẽ q̃ natura sũt talia sicut cepe nasturciũ allia ⁊ porros ⁊ caules ⁊ basilicon ⁊ rticas ⁊ erucas. Et q̃ natura q̃dẽ sunt bona. ppt putrefactionẽ vo aliquã parez p̃dicti vel maiorẽ multoties acq̃siuerũt maliciã: sicut frumẽtũ ⁊ hordeũ ⁊ alia cibaria vniuersa frumẽtaria. Hec q̃dẽ a tpis lõgitudie in putridam dispositionẽ deducta. Alia vo a ymib⁹ repleta ppt malã horrei dispositionẽ. q̃dã vero ⁊ ſm p̃mã gñationẽ sunt lesa ab erugine. Talia igit cibaria deniq; ⁊ nũc coacti comedere multi ppt famẽ. hi q̃dẽ mortui sunt a putridis ⁊ pestilẽcios̃is febrib⁹. alij vo a pustulis possessi sunt scabios̃is ⁊ leprosis. Tertiꝰ est ex aquositate ei⁹ vnde est mali nutrimẽti. cui⁹ aquositatẽ recipiũt hũores q̃ sunt i venis ⁊ aptanℓ inde ad putrefactionẽ. Jst⁹ modi sunt fruct⁹ tardi ⁊ crudi qui comedi solent in fine estatis ⁊ in autũno. vt persica melones citrulli cucumeres ⁊ cucurbite. Jũ id galieni libro de virtute cibariorũ. c.13. Cucumeres citrulli bateca ⁊ cucurbita aliquando anteq; digerantur addunt in corpore accidẽtia mala in stomacho: ⁊ aliquando facientes corruptiõẽ corrũpunt in eo ⁊ generant chimũ prauũ. maxime si inueniant in stomacho superfluitatẽ malã. Et iõ ei accidit idigestio q̃ comedit batecã. i. melonẽ. Et oia altera sunt mali chimi ppter multitudinẽ superfluitatũ cor: ⁊ paucitate nutrimenti. Sepe miratus sum de hoc q̃ italici qui sunt prudentes ⁊ sobrij viri tã libenter comedunt predictos fructus. Quartus est ex non cõuersione eius ad bonũ sanguinẽ imo fit ex eo mal⁹ humor frigid⁹: quẽ calor innat⁹ horret ⁊ refugit velut inimicũ ⁊ occupat ipm calor extrane⁹ vnde ipe putrefit. Cuiusmodi sunt cucumeres citrulli pira ⁊ similia. vt pisces aquosi portulaca: solatrum: vtrũq; papauer: ⁊ fungi nascentes in terris malignis. Quintus est ex malicia artificij seu preparationis cibi: vt si non fuerit satis coctus: vel coctus fuerit in vase immũdo aut in aqua corrupta: vel frixus in patella erea aliquid eruginis habente. vel cum butyro vt arũgia veteri. Sextus est ex hora indecenti assumptionis cibi. vt si accipiatur cibo priore nondum digesto: sed insidẽte stomacho indigesto vel semicocto. De quo ꝓn ceps ait primi tertia doctrina secũda capło septimo. Quod aũt in corpe existit deteri⁹ est nutriens sup nutriẽs qđ nõ est digestũ imitteret ⁊ post nil est deterius q̃ fastidiũ. Septim⁹ est ex debito ordine ciborum adinuicem non obseruato. vt si preferantur grossi subtilibus. De quo princeps ait primi quarta capitulo primo Et nos q̃dẽ a nutriente terremur qđ cito digerit℔ cũ accidit vt nutriẽs precedat qđ tarde digerit℔ ⁊ timemus ne cuz eo misceatur ⁊ fiat ſm modũ quem iam declarauimus: videlicet q̃ cibus subtilis primo digeratur ⁊ transire neq̃ens propter grossum cibũ corrumpatur illic ⁊ corrũpat grossuz. Jd maxime ꝓtigit ex fructib⁹

UVA. BHSC. IyR_028

crudis facilis corruptiōis humidis ⁊ lenitiuis: vt pscis prunis moris melonibus vuis recētibus ficubus citrulis cucumeribꝫ ⁊ cucurbitis post dura comestis. his modis cibꝫ putredinē inducit. Scōa causa putredis p̄ncipalis est oppilatio siue sit exteriōr in poris cutis siue interiōr in venis aut vasis aut vīs alīs: q̄ qz phibz respirationē ⁊ euētationem sanguinis ⁊ hūoruz inductit in eis putrefactinē. Jurta illō ga. p̄mo de differētijs febriū ca. ſ. Scōz opilatōes denicq̄ porop ⁊ obstructōes hūoruz febriūt aialia ea q̄ ex putredine est febris. velocissime cm̄ putrefiūt oia q̄cūcq̄ sunt calida et humida: ⁊ mlta sm calidaz regionē maxime: nisi patiāt transpiratōez simul ⁊ refrigerationē. Tertia cā est mala cōplo corpis nō sufficiens facere bonā digestionē. Et sunt iterū vtutes de illis causis putrefactōis q̄ nō faciūt in cibo ⁊ humore aliq̄d digestionis aut separatōis vtilis ab inutili ppter p̄uationē respiratiōis: puta qz calor subseruiēs eis est suffocat⁹ multitudie cibi vel hūoris plurimi sicut in p̄ncipio apostematū. Et hec cōplo putredinē inducens vl gīnat humorē malū vt cholerā si calida fuerit: aut corrūpit illud quod gīnat ad acidū cōuertēs: aut humorē crudum si frigida fuerit, ppter abbreuiationē suā seu diminutionē in digestione: ⁊ qz mouet eam scz materiā in quā opaī motu pigro debili ⁊ impfecto. Et iste cause scz malitia cōplonis ⁊ debilitas digestiue vtutis sunt iuuātes in gīnatiōe oppilatōis ppter phlegma quod multiplicāt que putredinē generat modis dictis. Quarta putredinis causa est dispositio extrinseca ex aeribus malis q̄s inspiramus: vt est aer pestilētie ⁊ aer vicinus lacunis infectis aut paludibus: ⁊ aer vicinus locis infusis aliquo fetido: vt aer vicinus aquis lino infusis. qualis ī fossatis patrie flādrie sepe repit et aer primus aquis ad quas defluūt ciuitatū sordes. Jux illud ga. p̄mo de differētijs febriū ca. q̄nto. Scōm vero pestilētes aeris cōstitutiones in spiratis fit maxime causa febris. Quādoq̄ eīm fit ppter eos qui in corpore sunt humores aptos ad putredinem existētes cū occasionē quādā breuē ex cōtinente animal acceperit. Cmultū aūt ex aspiratōe febris incipit: eo qui in circuitu est aere a putrida euaporatione cōtaminato. Principiū autez putredinis vel multitudo aliqua mortuoz est corpoz nō combustorum vt in prelijs assuetū est ꝓtingere: vel ex gurgitibꝫ q̄busdā vel stagnoz vaporibus eleuatis hora estatis. Est aūt quādo dominat immoderatus calor cōtinentis nos aeris: vt in possidēte athenienses pestilētia: hec galienus. Addit hic p̄nceps q̄ qñq̄ aggregat de eis numerus rerū. i. qñq̄ diuerse aeris corruptiōes aut diuerse putredinis cause simul cōcurrūt ad generationē putredinis in humoribus nostris. Quīta causa que putredinem vt plurimū efficit est humoz excessus in quātitate vel hoz grossities aut viscositas. Jurta illud galieni p̄mo de differētijs febriū ca. q̄nto. Nequaq̄ igīt mirabile est cur plectorias sequit febris: et cū oppilationes multe ⁊ difficile trāspirabile fit corpus sm tales dispositiones: volo dicere in hoc loco plenitudinē vasoz: quē admodum sm aliā multitudinem que est sm vtutem imbecillez incorruptionem cito deueniūt humores nō vltra possessi nec cocti benigne cum nō sit quod digerat ⁊ retineat eos: quasi eos digerente virtute imbecilliori existente. Posset hic querere aliquis que sunt cause multitudinis ⁊ grossitiei ⁊ viscositatis humorum. Respondet p̄nceps dicens q̄ cause earum sunt note vt

causa multitudinis humorū est multitudo ciborum pluris nutrimēti et vita leta in ocio. Et causa viscositatis et grossitiei humorū est grossities et viscositas in cibis ⁊ potibus. Secundo posset quis querere quomodo cognoscīt oppilationis inceptio que est de potissimis causis putredinis. Respōdet q̄ nota est cognitis eius causis supple: quibus presentibus ponitur effectus. Vel intellige q̄ cāe multitudinis ⁊ grossitiei ⁊ viscositas humoruz sunt note per ea que dicta sunt p̄mi secunda doctrina secunda summa scōa capl̄o. 28. de causis fastidij ⁊ repletiōis et p̄mi tertia doctrina secūda capitulo de regimine huiꝰ qō comedīt et bibitur. Et inceptio oppilationis est nota seu notificata per signa oppilatōis data p̄imi secūda doctrina tertia capl̄o octauo de signis oppilationis. Finaliter concludit hic p̄nceps q̄ cuz aliqua ex dictis causis scz mlt̄itudo grossities vl viscositas hūoz oppilatōez fecerit euenict putredo ppter p̄uationē euentationis sanguinis ⁊ humoruz ab oppilatiōe maxime in ser casibus. Primus est. cū motus fortes super repletionem et nauseatiuā satietatē succedētes fuerint in nō sua hora scilicet in hora q̄ cōuenit quies ⁊ nō exercitiūt vt hora q̄ venter est plen⁹ cibo. Nam tunc membra attrahunt calefacta motibus cibum indigestum quo augetur oppilatio: ⁊ ebullitio fit in humoribus qua acceleratur horum putrefactio. Secūdus est cum quis in hora non sua sup repletionem et nauseatiuā satietatē se balneauerit in calido balneo siue aqueo siue aereo quod humores dilatat ebullire faciēs ⁊ fluere facit ad strictos meatus ⁊ poros auget oppilatōnes aut nouas generat. Tertius est. cū quis sup repletionē ⁊ nauseatiuam satietatem se soli exponit vehemēter calido ppter easdē causas. Quartus est. cum q̄s vtīt calefaciētibus cibis aut potibus aut medicinis sup repletionē maxie si fuerint substātie subtilis ⁊ penetratiue. ducunt eīm ad venas cibum indigestum ⁊ calefaciūt calore extraneo. Quitus est dimissio obseruationis digestionis bone et complete in stomacho ⁊ epate vel ex nimia comestione vel ex nimio potu vel assumptōe cibi añ digestionem vl ex malis motibus vīi multiplicant phlegmata indigesta vias oppilātia Sextus est omissio succurrēdi apte defectui digestionis si deficiēs ceciderit aut diminuta sit. Nam ex tali defectu cibus manet crudꝰ vel in phlegma vtitur quod suis grossitie ⁊ viscositate venas oppilat. Et huic defectui succurrere debemus p calefactionē amboz stomachi scilz et epatis cū epithymatibus ⁊ vaporationibꝫ ex camomilla ⁊ absinthioz spicanardi ⁊ cinamomo si defectus coz a frigore p̄cedat sicut fit vt plurimū. Aucroys aūt tertio colliget. c. 4. causas putredis oēs ad duas reducit dicēs. Et iam declaratū est. 4. methauroz q̄ cā efficiens putredinem stat duobus modis. Unus est calor extrinsecus ppterea qz ille calor spargit ⁊ exhalare facit calorē itrinsecū: ⁊ maxime quādo est cum forti qualitate ⁊ quando spargit calor intrinsecus: sicut accidit in tempore magni caloris q̄ regit materiā generat in materia illa calor extraneus maxime si est hūida. Alius est causa efficiēs per accidēs et hec est frigiditas: quia quādo dominat super calorem intrinsecum extinguit ipsum: et tūc supra materiā loco istius caloris naturalis alius calor extrancus generat. ¶ Attende p̄mo q̄ putrefactio est corruptio q̄dam in vnoquoq̄ humido, ppria sm naturā caliditatis ab aliena caliditate hec aūt est q̄ ambientis: vt ait aristoteles. 4. metheoroz capl̄o secūdo ¶ Attēde scōo q̄ gīnalis cā putrefactiōis est defectus refrigerij ⁊ resolutōnis resoluendoz. Jux illud ga. 11. de ingenio ca. 2. Dico ergo nos ostendisse in libro de accidētibus ⁊ morbo putrefactionē minime fieri nisi in corpore calidoz humido: cum in loco videlz calido permanēs nequaq̄ refrigeretur nec ab eo dissoluenda dissoluant. nam si dissoluātur et refrigerentur: putrefactio in eo minime generabitur maxime si

UVA. BHSC. IyR_028

regatur a natura sicut corpus animalium et terre nascentium.
b Et putredo quidē ꝛc. In hac pte scōa pmo diuidit putredinem.
¶ In pma (Scōo putredinis subiectum ibi|Et hūor recipiēs| pticula pmo innuit q̄ putredo humor de qua hic intendit: qr ipi sunt q̄ putridas faciūt febres: qñq̄ est cōis toti corpori, i. humoribus oībus q̄ in venis eius sunt vt in cōtinuis: ꝛ aliq̄n est vni mēbro ꝓpria, i. humorib⁹ alicuius mēbri vt i infl polatis. Juxta illō ga.11. de ingenio.c.2 At cum putredo aliq̄n fit in oībus vēis equalr: aliq̄n in maioribus ꝛ dignioribꝰ aliq̄n quoq̄ in vno mēbro siue apostēa habeat siue nō hēat apostema: initiū tñ febris fit ab eo: sicut ignis a cumino fit: necesse est nos exercerī in vnoq̄ istor. ¶ Attende pmo q̄ putredo q̄ fit i oibꝰ venis sicut in morbillis ꝛ variolis in q̄bus ebullit tota masa sanguinis putredine quadā cōtinuā efficit: ꝛ silr illa q̄ fit in magnis ꝛ dignis vēis vt in causonibus in q̄bus putredo venis cordi primis ebulliēs iacet. Jurta illud ga. ibi. Incipiat igit ab ea putredine q̄ fit in magnis ꝛ in dignis venis: vel ab ea q̄ in oībus venis efficit. Dico g̃ hanc febrez esse continuā. ¶ Attende scōo q̄ duo sunt gña simplicia putredis ꝛ unum cōmixtū ex istis simplicibus. Primū genus fit dominante nā. Scōm ea victa. Tertiū ptim ea vincēte. sed nō ex toto. Jurta illud gal. pmo de dīntijs febriū. c.8. Putredo aūt hūor q̄ fit i vasis silis est ei q̄ fm phlegmones ꝛ apata ꝛ alias pustulas fit. Que dupler q̄dem est fm genus Ex cōmixtione vo horꝝ duorꝝ generū: alia quedā tertia putredo ē varia quidē fm spēs. q̄nq̄z pmixtio in eo q̄ excedit ꝛ excedit alterū genus nō facile enumerabilis ē. Sed hec duo demū gña alterū quidē dominante natura fit: aliud vo victa. dñante quidē vt in phlegmone ꝛ pustul⁹ et tumoribꝰ oibꝰ pus. In hūoribꝰ vo q̄ sunt fm arterias ꝛ venas ꝓportionale puri id quod in vinis ībistit: victa vo in cstiomenis. ¶ Attende tertio q̄ putredo q̄ fit vincēte natura nō est simplr putredo: imo aliq̄d hz digestiōis. Jux id ga. ibi. Et talis quidē vtiq̄ putredo est ꝛ ñ simplr putredo est: sed quidā digestionis hz. Manēte em adhuc vtute digestiua vasoꝝ qui putrefit interim hūor in talē alterationē deuēit. ¶ Attende. 4°. q̄ putredo maligna nullius digestionis ꝓpriceps q̄nq̄ fit ex malitia materie vt in antracibꝰ ꝛ bochijs pniciosis: q̄nq̄ ex defectōne vtutis in magnis phlegmonibus vicētibꝰ nām vñ cōuertunt ad estiomenos. Juxta illud ga. ibi. Altera vo quedā est putredo egrotāte digestiua vtute intm vt nullā ad bonū opet transmutatōnē in mām eius q̄ putrefit supfluitat. Et fit q̄nq̄ egrotāte vltime illa ꝛ si quod putrefit moderate fuerit malū. Est aūt q̄n vtus illa nō in vltimū infirmitat deuenit: humidū vo summe est malū. ¶ Attende q̄nto q̄ id quod putrefit hac putredine nō hz ībam determinatā necq̄ ꝓpriū colorē aut odorē: sed variant ībā color ꝛ odor fm diuersitatē eius qō putrefit. Jux illud ga. ibi. Talis supfluitatis putredo necq̄ cōsistentiā necq̄ colorē necq̄ odorez habet vllū: sed fm ībam semp que putrefit alterat ꝛ variat. ¶ Attende sexto q̄ putredo q̄ fit vtute vincēte est vnius determinate ībe spēi ꝛ coloris. Juxta illud ga. ibi. Sed altera putredo quā ꝛ digestionē dicim⁹ in vnam spēm semp transmutat puris ꝛ fm colorē ꝛ ꝓsistentiā ꝛ odorem. Dñante igit certissime quidē natura optimū fit pus. visu q̄dē album et grossum tibijpsi simile vndiq̄: lenevo tāgenti ꝛ mime fetidū. ¶ Attende septimo q̄ tertium putredinis genꝰ est multiformissimū. Jurta illud ga. ibi. Si vo velut semiputridū fuerit tertiū id genꝰ in tali transmutatione quod parū ante diximus ꝓsistit. Et iam q̄dem diximus q̄ multiplex ꝛ multiformissimū est hoc tale genus. In eo em q̄ magis et minus suscipit digestionē innumerabilis est differētia. multotiēs enim album effectū: sed fetidū est vel subtile fm ꝓsistentiā suā. qñq̄ vero nō album sed liuidum apparet. ꝛ in his oībus magis ꝛ minꝰ infectum est. ¶ Attende octauo q̄ tot sūt differētie hypostasiū decisarū a materijs putridarum febriū quot sunt differētie putredinis apostematuz. Jux id ga. ibi. Quot aūt in apostematibus putredinis sunt differentie tot quidē febribus a putredine accēsis sunt spēs corꝝ q̄ in vinis inferunt Nam optima vina que ex eo qui putrefit humore eam que ex continente vase est suscipiente digestione perficitur albam et lenem ꝛ equalem et minime fetidā hypostasim habet. Pessima aūt huic maxime est contraria p omnia. Que aūt in medio est qualitercunq̄ alterutri pro

pinquior est intm melior vel deterior fit.
¶ In scōa particula dicit ꝓnceps q̄ humor recipiēs putredinez in humano corpe p modū subiecti vel est cholera talis materiei vt ab ea exeat vapor fumosus seu fuliginosus subtilis valde: q̄a dissoluit ex subtilissimo humorꝝ ꝛ acutissimo paratissimo icēdio et adustioni: vel est sanguis talis manciei vt vapor subtilis suauis aer⁹ ab eo euaporet. Vel est phlegma illi⁹ modi vt euaporet ab eo vapor spissus aq̄us indigestus Vel est melia talis modi q̄ euaporat ab ea spissus et fumosus seu fuliginosus vapor ac pulueruletus fuligini caminoꝝ silis. ¶ Attēde ꝓ⁰ q̄ lz assidue calor nālis nostri corpis ꝛ calor aeris nos cōtinētis ab hūoribꝰ nostris vapores resoluāt. ꝓnceps tñ hic de vaporibus agit quos dissoluit extraneus calor ab humoribus illis qui putrefiūt. ¶ Attende scōo q̄ vapores isti nām sapiūt illoꝝ humorū vñ dissoluunt: sic q̄ dissoluti ab humoribus siccis vt a cholericis vel melicis sunt sicci fumosi: ꝛ dissoluti ab humoribus humidis vt a phlegmaticis vel sanguineis sunt hūidi suaues. Jux illud ga. ampho. pma cōmento illius cañ. Et qui crescūt. Quicq̄d de q̄libet re dissoluitur necesse est vt ei vnde dissoluitur assimiletur.

talis modi vt illō qō euaporat ab eo sit vapor spissꝰ ãt melia talis vt illō qō euaporat ab ea sit vapor fumosus pulueruletus Et putredo q̄dē cholere facit ktianā. Et putredo sanguis facit continuā. Et putredo melie facit q̄rtanam: ꝛ q̄ currunt cursu eius. Et putredo phlegmatis facit quotidianam: et que currunt cursu eius.

c Et putredo quidē ꝛc. In hac pte tertia pmo agit de diuersitate putridarū febriū pencs humores putredine infectos a quibus fiunt. Secūdo de diuersitate eoꝝ pencs loca in quibus putrescunt humores ibi|Et sanguinis locus|
¶ In pma pticula dicit pmo q̄ putredo cholere facit febrē tertianā. Quia cholera putrida vel putredini apta moueri solet ad faciendū paroxismū vel exacerbationē de ctio die in tertiū diem Scōo dicit q̄ putredo sanguis facit ꝛtinuā. Quia locꝰ sanguini ꝓpius est in venis aut arterijs in q̄bus si putrefiat ꝛtinue effumat ad corq̄re inceſſanť affligit vñ ꝛtinuā efficere dr. Qr si venas exies in interioribꝰ apa gñet ꝛtinuā rursus efficit, ppter assiduaz effumationē eius ad cor. Si vo in exterioribus apostema fecerit vel nō gñat febrē vel solū generat febrē ephimerā: nisi fuerit antrat aut carbo malignus aut epidimiale bochiū: qō effumās ad cor sine cessatione venenosos vapores sibi transmittat. Tertō dicit q̄ putredo melie facit febrē quartanā. Quia melia putrida vel putredini apta de quarto in quartū moueri solet paroxismū faciens aut exacerbationē. Vel febres efficit q̄ cursu quartane currunt: vt q̄ntenas sertenas: que cursu quartane currere dicūtur: quia lōgas habēt inter paroxismos interpolatōes ꝛ ex melācholia generari solēt. Quarto dicit q̄ putredo phlegmatis facit q̄tidianam: que q̄libet die sed nō tota die affligit si interpolata fit: nec q̄ toto die exacerbat si cōtinua fuerit: ꝛ facit febres que currunt cursu eius: sicut lipparias ꝛ sincopales hūorosas q̄ ex phlegmate fiūt: de quibus dicet infra. Jurta id galieni secūdo de differētijs febrium capło pmo. Tertiane vero de cholera rubea putrefacta apte nate sunt fieri. Quotidiane vero phlegmaticos putrefactos sequunt humores sicut ꝛ quartane melicos. ¶ Attende q̄ auerroys tertio colliget capło q̄nto asserit febrem tertianā nō ex cholera: sed ex cholerico sanguie gñari dicēs. Et debes scire q̄ nō est in boe cholera absoluta: ita vt sit ps mēbri hois excepta cholera q̄ stat in sacculo fellis fm quosdā. Sz natura expellit eā a mēbris sanguis qñ separat ab eo. Et ꝓpterea est impossibile opinari q̄ subiectū febriū tertianarū sit cholera absoluta sed est sanguis aut hūiditas in qua dñat cholera: ꝓpterea pōt recipere digestionē ꝛ reuerti ad suā naturā: qr nō est denudatus a sua forma specifica. Sz qñ separat ab eo cholera absoluta incōtinenti expellit a natura. Et si separaret ab eo res q̄ hz possibilitatem recipiēdi digestionē nutriret ex ea mēbra. Et nō ē possibile vt cholera recipiat aliquā digestionē: qr non est possibile illi rei que trāsiuit terminū decoctōnis vt redeat ad terminū decoctionis: sicut nō est possibile vt assum reuertat ad elixum. Necq̄ etiā in ea est aliqua ps ex qua possint aliquo mō mēbra nutriri.

UVA. BHSC. IyR_028

Et hoc dico de naturali. Sz si sit de naturali quāto plus de non naturali: hec auerroys. In q̄bus certuz est ip̄m a vero multipl'r deuiare. Primo q̄ cholera sola sine alio putrefieri p̄t ⁊ in itesti nis ⁊ in stomacho: sicut manifestāt choleriçi secessus ⁊ etiā vomi tus: in quo casu nullā aliā febrē a tertiana agit. Item si sanguis cholericus putrefiēs essz cā cōiuncta tertiane cū sit in venis cōti nuā faceret nō interpolatā. maxime cū sanguis sit cholericior cir ca cor ⁊ epar q̄ circa extrema. Item impt̄inēs tertiane febri est q̄ materia eius possit ad benignū quod nutriat reduci. Itez falsuz est q̄ cholera subtracta a sanguine expellat incōtinēti a natura: immo sepe remanet imixta sanguini vel latitās in mēbris dūvie oppilank q quas ipa expelli solet. ¶ Posset hic moueri questio quā p̄mouit ga. scdo de differētijs febriū ca. 13. dicēs. Erit quidē i reliq̄s nulla deterior iuestigatio hac: vtrū fiē i cholerib' vtrisq̄ et phlegmate fiūt quedā spēs febriū: ita ⁊ in sanguie putrefacto Jam ephimeras quidē febres calefacto eo solum: nō equidē pu trefacto diximus fieri. Sed si fm putrefactōes sit necesse q̄sq̄ a sanguine putrefacto fieri aliquā spēm febriū querendū est. Sed quia p̄nceps ca. 44. trac. p̄tis quod incipit. Opinatus est ga lienus ⁊c. hanc materiā diffuse ptractat differak vsq̄ ibi. Scda q̄stio hic suscitari p̄t. Unde est q̄ cholera putrefieri apta de ter tio die in tertiū mouek inductura febrē: ⁊ phlegma omni die: et de quarto in quartū melia. Respōdent aliqui q̄ istis h̄uorib' insunt hi motus a tota ppetate qñ alterank exneo calore putre facere apto: sicut ferro ineest ad magnetē moueri. Et id refugiū ē ignorātibus causam dictoz motuū aliam a p̄dicta quo emerge re solent ab hoc laberinto. Sed si is motus insit a ppetate chole re rubee. quare cholera pura ⁊ nālis nō ita mouet i sano corpore Item cur in icteritia in qua cholera ab interioribus ad exteriora diffundit non percipit tertianus motus. Item cur in herisipilis vbi est calor extraneus attrahēs nō apparet is mot' tertianari'. Item cholera que naturalr dietim defluit a cisti fellis ad intesti na velut superfluitas nullū talem obseruat tertianū motū. ¶ Ad primū dicūt hi q̄ sic moueri nō est simplr et vlr cholere proprium: sed cholere posite sub dñio exnei caloris apte putrefieri. Ad se cundū dicūt q̄ in icteritia sepe nō apparet tertianus motus: tuz quia cholera defluēs ad cutem q̄sq̄ venas illuc deportak absq̄ hoc q̄ putrescat: tum q̄ paulatim motu nature diffundit ad eā: neq̄ subito transit sup mēbra sensibilia. Idem intellige de melia morpheate cutem. Juxta id ga. 2. de differētijs febriū cap. sexto. Si igit neq̄ putrefiat neq̄ ferak vehemēter p sensibilia corpora melicus humor: nequa q̄ operabit quartanā fm circuitionē cer tam. Et nimirū et ictericis passionibus p̄portionale habēt que ex splenis ifirmitate lōge sunt melice diſcoloratōes circa vniuer sum corpus. Ad tertiū dic q̄ in herisipilis cholera coartak im mobiliter stans in apostemosis ptibus: neq̄ facit febres nisi pu trefiat: nec melia coartata in cācris vel sclirosibus efficit q̄rtanā nisi ipa putrescat. Juxta id ga. ibi. Et herpetib' ⁊ herisipilatib' in rubea cholera ꝯsistētibus, p̄portionales sunt cancri ⁊ sclirosis id est durities. Febriūt aūt neq̄ in his ex necessitate neq̄ in me lancholicis: nisi putrefiat p̄us melicus humor. Ad quartū dic q̄ cholera expulsa dietim ad intestina a natura mouek nullo cō citata extraneo calore. Juxta id ga. ibi. Tentat quidē natura sem per suis vtens vtutibus assimilare quidē his que nutriūt quod cūq̄ potest fieri benignū: expellere vo quod nō est tale: ideo non habet tertianū motū. Alij respōdent q̄ p̄odici motus humorū febres facientiū a celo, p̄cedunt: maxime a planetis dñantib' eis quibus regunt: vt phlegma mouet ⁊ regitur a luna: et cholera a marte: et a saturno melia. Et melia frigida est ⁊ sicca tardissimi motus inter humores: sicut saturnus frigidus ⁊ siccus tardissi me mouet inter planetas in triginta annis pagrās circulū ⁊ suā cōplens revolutionē. Phlegma vo frigidū ⁊ humidū a natura exīs velocissimi motus iter humores est: sicut luna frigida ⁊ hu mida velocius ceteris mouet planetis quolibet mense p̄agrano circulū. Sed cholera exīs calida ⁊ sicca medij motus est interve locissimū phlegmatis motū ⁊ tardissimū motuz melie: sic mars calidus ⁊ siccus exīs medij motus est inter tardissimuz saturni motū et velocissimā lune motionē in duobus annis suū cōplēs circulū. Sed hec rnsio nō satisfacit dicte q̄stioni: q̄ etsi det cām cur phlegma citius: melia tardius: cholera medie mouet factu ra paroxismū aliquē: nō tn dat cām cur de quarto in quartū me lancholia phlegma quotidie: cholera in tertio paroxismū facit. Item si iste motus insit humoribus ex celestibus potissime ine-

rit ipis dispositis naturalr in corpe sano: cuius cōtrariū indicat sensus Item sanguis motus ⁊ rectus a loue vel ab ipo sole sicut quidā aiunt deberet moueri paroxismalr et habere p̄priā reuolutionē quod nō vi demus. Tertia est opinio auerroys. 4. colliget ca. 28. vbi circa hanc materiā p̄mo ait. Febres quarū materia est extra venas h̄nt interpo lationē circuitus ⁊ typos. Et causa, ppter quā h̄nt circuitus est. q̄a hu mor qui putrefieri debet nō putrefit simul ⁊ semel: qō ē: q̄ putrefactō nis p̄paratio in eo nō est completa. sed paulatiue in putrefactiōe pce dit. Scōo dicit q̄ hoc sequit modū ordinatōis. quod est q̄ hec opatio fm aliquē modū est naturalis. quod est q̄ natura in hoc regimē habet eo q̄ est putrefactio cū digestione. Et, ppterea varietas ordinatiōis in circuitibus signū est malū. Tertio dicit. Et nō est attribuēda hec opa tio calori putredinali subst̄atialr: sed calori naturali. eo q̄ in materia n̄ naturali operak sicut in multis vijs nature reperit. Quarto dicit. Et rōnes galieni q̄b' conak attribuere ordinē circuituū ibak putredinali calori. h̄ ifringūt: ⁊ nras radices nāles nō sequūt que sup phisicā ⁊ me thaurā inscribunt. Quito dicit. Et, ppterea nostra ynia in hoc peniť ē q̄natura istos circuitus nō calor extrinsecus operak: q̄uis superuenit huic calori aliquid extra naturā i quātitate aut qualitate eo q̄ ē agēs in materia nō naturali videlz in humore egritudinē facīēte. Sexto di cit p cōclusione p̄ncipali. Et iste ordinatiōes circuituū diuersificantur fm naturā humoris ⁊ quātitatē facientē febrē. Septimo dicit ca°. 31. libri illius. Et paroxismi phlegmak plus ꝺtinuank. i. magis primi sibi inuicē sunt q̄ cholere paroxismi: q̄ iste humor putrefactōi magis ē ap paratus. Et adhuc, ppter longitudinē paroxismi aduenit humori nō corrupto p̄paratio putrefactionis ppter longā morā caloris extranei i corpore, diu pmanētis. Et hoc, ppterea accidit q̄ calor febris huius est tempatns ⁊ subiectū hz humiditat. Sed in febre cholerica: q̄ calor ex traneus cum ea accessus cito transit nō est tps p̄parans ad putrefactio nem in parte nō putrefacta: hec auerroys. Et quibus elicere potes q̄ phlegma extra venas incipiēs putrefieri quotidie affligit cū breuibus pausis, ppter duo. Primū q̄ ex natura sue humiditat q̄ putredis mak est velociter putrefit. Scōo q̄ calor febrilis phlegmati impressus diu pmanet tenaciter inhērēs vnde plus disponit phlegma nō putridum ad putrefactionē: resoluto ḡ phlegmate qō putruit in paroxismo vno cito redit alter. Cholera vero q̄ tardius putrefit, ppter ficcitatē ⁊ calor febrilis nō diu remanet in cholera putrida sic q̄ nō putridā putredini adapet prime ⁊ fortiter: imo calor iste sua fortitudine cholerā putridā et seipm; pariter velociter resoluit: nō quotidie sed de tertio in tertium facit paroxismū. Melia aūt ineptissima oim ad putrefactionē: tū suo frigore: tū sua siccitate tardissime mouek ad paroxismū. Sz auerroys in falso se fundat scz q̄ phlegma sit putredini aptius q̄ cholericus hu mor. Cuius cōtrariū euidētissime exprimur. Quotidiane em̄ rarissime sunt. Tertiane vo frequētissime fiūt ⁊ mille cōtra vnā: vnde fuit vetez quorūdā opinio nō fieri putridas nisi ex cholera. Juxta illud ga. 2. de differētijs febriū ca. p̄mo. Reliquū vtiq̄ est differētias carū q̄ in hūo ribus accēdunt febriū p̄transire hoc ip̄z pus hic dicētes de eis q̄ insuffi ciens est id qō quidā arbitrati sunt ad gñationē febris adauctū esse et supūbūdare amare cholere humorē quā quidē alij flauā alij vo rubeā vocāt cholerā: quod ibi improbat rōnib' multis. Galien' vo. 2. de differē tijs febriū ca. 20. videk attribuere diuersitatē p̄odoz in tpolataruz fe briū diuersitati tpis coaceruatiōis humoz eas facientiū sb tali quā titate q̄ naturā part in q̄ sunt irritāt: ⁊ ad sup̄fluoz expulsionē cogunt. Non em̄ sic est tps aceruatōis cholere tpi aceruatōis phlegmatis vl melie. Et istius diuersitatis coaceruatōis hūoz duas reddit ibi causas Una ex diuersitate sanguis q̄ p nutrimēto ad mēbra deferk. Nā ali' ē choleric': ali' phlegmatic': ali' melic': alius mūdus: ali' sordidus: ali' sbtilis. alius grossus. Alia ex diuersitate dispōnis mēbroz inde nutri toz. quoz quedā calida: quedā frigida sunt: quedā hūida: q̄dam ficca quedā rara: quedā spissa: quedā fortia: quedā debilia. Ait em̄ ibi. Nō tn illud est mirabile q̄ neq̄ fm vnā coaceruank determinationē vniuer se superfluitates. Quia em̄ neq̄ q̄ deferk in rōne cibi sanguis semp exi stit silis: neq̄ eoz q̄ nutriūt dispō est eadē aliud alijs tps sufficiens in causare superfluitat coaceruationē. A qua p̄mo q̄dē ꝺtristat natura pti cule: cogit aūt ⁊ alienū expellere quod cōtristat. Dicam' ḡ p̄mo sequē tes ei' doctrinā q̄ phlegma citi' coaceruak in febre q̄tidiana q̄ cholera in tertiana vel melia in q̄rtana sub tali mensura q̄ naturā irritat ⁊ co git eā ad expulsionē q̄tidianā ⁊ ad paroxismi reditus oi die ppt̄ mul tas causas. Prima est q̄ phlegma est mltipl'r mltipler i q̄tidianarijs ad cholerā in ttianarijs. Nō em̄ posset tm̄ cholere sustinere natura q̄ est humor mordax feruēs furiosus ⁊ amarissimus quātū phlegmatis sustinere p̄t qō est humor dulcis parat' fieri sanguis. Scōa cā est: q̄a in paroxismo tertiane febris tota cholera q̄ ad paroxismū mota est re

UVA. BHSC. IyR_028

¶ Et sanguis locus est intra venas Cholera aūt et phlegma ⁊ melācholia quādoqꝫ putrefiūt extra venas. Et quādoqꝫ putrefiūt itra venas. Et quādo putrefiūt extra ⁊ nō est causa alia: neqꝫ est putredo in apostemate intrinseco quod det cordi putredinē continuā faciūt periodos quos diximus id est vnicuiqꝫ accidūt ⁊ eradicantur: ꝙuis phlegmatica nō eradicet ꝙn ibi sint reliquie occulte. Et qñ putrefiūt intra venas faciūt adherētiam febris ⁊ nō eradicatur: neqꝫ est proxima ei que eradicaꝫ: immo est assidua inseparabilis. Sed est ei vehementia per quaz cognoscit̄ paroxismus qui est ei. Et quādo putredo est intrinseca dominās super venas omnes aut sup plurimuz eius quod sequit̄ coz ex eis nō sunt fortitan additiones ⁊ diminutiōes apparētes. Cum autē est ꝑm contrariū illius apparent alterationes manifeste. Et ꝺ febris ꝙdē putredis extrisece nō eradicaꝫ ⁊ redit: nisi qñ mutatio ꝙ putrefit supuenit putredo i tēpe paroxismi. et finit ei ꝓ hūiditates ex ꝙb' pēdebat caliditas. Et resoluunt̄ ⁊ egrediūt̄ a corpe: qñ nō sūt detēte ivēis: itavt ꝓhibeat eas illō a ꝓpleñto resolutōis

quotidiana a febrili calore. Calor aūt ꝙ in minera māet fluere facit ad hanc copiose humores. Juxta illud gal.2.de differētijs febrium ca.17. Influere eñ semp apparet eis fortius calefactis pticulis in plectoricꝫ ⁊ supfluitatibus habētibus corpibus sufficiēter copiosum. Et hoc ibi declarat de pticla corpis cui tapsia vehemēt calefaciēs adhibet. eleuaꝫ eñ statim in tumorē ꝓpter humores a calore attractos. Istas duas cās vltimas galienus.2.de differētijs febriñ ca.4. sic cōmēorauit. Exacuiꝫ aūt quotidiana ꝑm vnāquāqꝫ diē etsi minus existat calida febre cholerica que ꝓ tertiā. Sed videt̄ illa quidē scz cholerica magis calida: quia et humorē facile accensibilē habet ⁊ facilis trāsitus ꝓpter sūtilitatē et feruorē eius. Et qz vniuersum corpus ꝑm paroxismū expurgat: iō ꝺtingit quietē puriorē venire: ⁊ breue id est paucū post paroxismū dereliqꝫ semē putride caliditat̄. Que vo in phlegmate est nec expurgare totuz in declinatōe paroxismoz neqꝫ puū derelinq̄re quidē videt̄ de re ꝙ incēditur. Hinc igit̄ ⁊ intermissio multū deterior est in ea ⁊ scōi paroxismi tempestiuior est inuasio: hec ga. Dicamus scōo ꝙ cholera citius coaceruaꝫ in tertiana ꝙ melia in ꝙrtana sub tali mēsura ꝙ natura irritat ad expulsionē sui ⁊ ad reductionē paroxismi in die tertio. Primo qz inflāmabilior ē ⁊ putredini aptior. Scōo qz ē odiosior nature: tū qz sanguinem cui pmiscet totū amaricat. tum qz acuta ⁊ mordax vehemētius stimulat: tum qz phibet sua amaritudine mēbra nutriri. Tertio qz mobilior est ⁊ facilius cedēs vtuti expulsiue ⁊ magis obediēs attractōi caloris minere et sibi metipsi suis caliditate et subtilitate vias aperiens. Dicamus tertio ꝙ cā alia diuersitat̄ revolutōis interpolatarū febriū ꝑm ordinē regularē quotidie vel in triduo vel in ꝙtriduo est nobis incognita: sicut in opibus nature regularibus scimus ꝙ qñ in vesica tāta vrina aggregaꝫ ꝙ ipa stimulat expulsiuā ei⁹: ⁊ in intestinis tāta fex ꝙ ea stimulat ad expulsionē: et in venis tātus sanguis mēstruus vt ḡuet nām: tūc nā mouet̄ ad expulsionē istoz grauantiū. Sed cur aliqui regulariter certa hora semel aut bis in die migūt aut egerūt: vt cur mulieres oi mēse regulariter mēstruaꝫ aliq̄: nescimus cām: nisi qz tāto tēpore supfluitates he coaceruaꝫ stimulātes nām ad expulsionē. Nec mireꝫ ꝺs si ꝓpios febriū cōparem⁹ ad ꝓpios mēstruoz: cū galienus patronus nr̄.2.de differētijs febriū ca.21. cōparationē hāc cōmemorat dicēs. Sicut igit̄ ⁊ sanatio sequit̄ si ⁊ pori expurgenꝫ ⁊ bñ fluxibilis fit pticula ⁊ vtus roboret̄ ⁊ dispō corrigaꝫ ⁊ vniuersum corp⁹ neqꝫ plectori cū neqꝫ cacochimū sit ⁊ donec hec ꝓmāserint ⁊ ꝓpios paroxismoz necesse est ꝑmanere: ita etiā ꝺtingit ⁊ in mulierib⁹. Etem̄ his vticꝫ donec pares ⁊ sikes ꝓmāserit mēstruoz cāe ⁊ ꝓpioꝝ coz eadē custodiāt: hec gal.

¶ In pticula secūda ait ꝓmo ꝙ sanguis locus ꝓpius ⁊ nālis est intra venas volens inuere ꝙ si febrē generet ex hūoralib⁹ nō interpolatā immo cōtinuā febrē operaꝫ. Juxta illud arist.3°. aialiū trac.2.c.2. Et ois sanguis est in vase quod ꝺr vena et nō in alio mēbro ꝓter coz. Et sb nomie vene intellige arterias ꝙ st de nūero pulsantiū venarū. Scōo dicit ꝙ cholera ⁊ phlegma ⁊ melia qñqꝫ intra venas ⁊ qñqꝫ extra has stātes putrefiūt. volēs innuere ꝙ qñqꝫ faciūt febres cōtinuas ⁊ qñqꝫ infpolatas. Tertio dicit ꝙ qñ aliquis ḥoz triū humorū eī venas putrefit: ⁊ nō est cā alia gñandi febrē ꝓbens cōtinuā cordi putredinez sicut aer putridus pestilētialis vel apa aliquod ex intrinsecis facit ꝓpios. i. febrē aliquā ex infpolatis supius dictis: vt si cholera sit facit tertianā: si melia facit quartanā: si phlegma fuerit ꝙtidianā infpolatā. Juxta id ga.2.de differentijs febriuz ca.2. Sz deficientiū quidē febriū tres sūt omnes ꝺntie ꝙtidiana tertiana quartana. In phlegmate quidē putrefacto ꝙtidiana. In bilibus vo. i. cholerꝫ (alterutris rubea quidē ttiana: altera vo ꝙrtana. Quare ꝺicē ꝙ qñ aliqs horū triū hūoruz itra venas putrefit facit adherentiā febris continuā: nec eradicaꝫ vt infpolat nec filis est illi que eradicaꝫ in ꝙtibus: immo est assidua seu continua ⁊ inseparabilis. Sed est ei vehemētia seu exacerbatōis fortitudo ꝑm ꝓpios p quā cognoscit̄ paroxism⁹ eius. i. resolutio sue vehemētie aut exacerbatōis: vt si cholera sit exacerbat tertianaria revolutiōe: si phlegma ꝙtidiana: si melia quartana. Due sūt igit̄ continuarū spēs. Quedā cū ꝓpiis: vt tres nūc dicte. Alie absq; ꝓpiis: vt cōtinue ꝙ ex sanguine fiūt. Juxta id ga. ca. nunc dicto. Sinetarū vo. i. cōtinuarū duplex est spēs. Una quidez est sinetarū notatarū quas vniuersum tps vn⁹ est paroxism⁹ a ꝓncipio vsq; ad solutionē. Altera vo ꝙ est earū que eḋuoce generi suo dicunt sinete. i. cōtinue in multis pticularib⁹ ꝓpiis pueuientes Quito dicit ꝙ qñ putredo est intrīseca i oibus venis ꝺnans vt i febrib⁹ morbillo ꝝ vel in venis cordi primis vt in causonicis febribus forsan nō sunt additōes ⁊ diminutōes apparētes ꝑm periodos in febrib⁹ ꝙ inde fiūt. Quia tantus est in his febrib⁹ ardor ⁊ fuliginū ad coz tātus ꝓfluxus vt cōtinue ardere videaꝫ et febris ipa semp in statu. Signāter dicit fortitan: qz ꝙdā causonicarum nō de valde icēsis exacerbatōes ttianarias qñqꝫ oñdūt. Sz i docō hoc ꝙnto ꝓnceps imitaꝫ illud ga.2.de differētijs febriū ca. vltio. Quecunqꝫ vo sunt sine ꝓpiis nullus in his est locus ꝑcipuus: sed humores ꝙ sunt ꝑm arterias ⁊ venas vniuersas: ⁊ maxīe qui cūqꝫ ꝑm maximas ⁊ calidissimas sunt. vel ꝓpter aliā quādā cām vt in ephimeris: vel etiā ꝓpter putredinē ebulliētes accendunt febrē vnā sinocharū a ꝓncipio vsqꝫ ad finē indefinēter vsqꝫ intm et pmanentē ⁊ cōburentē hoiem donec gñantes eaz humores cōsumaꝫ vel digeraꝫ vel vtrūqꝫ patiaꝫ. Sexto ait hic ꝓn. Cum autem est ꝑm contrariū illius sic ꝙ nec in cūctis nec in maioribus venis putredo est apparēt alterationes manifeste seu exacerbationes notorie dato ꝙ putredo fuerit in venis si sit in hūore alio a sanguine ⁊ diuersificaꝫ pences gen⁹ humoz ex ꝙbus fiūt.

d Et febris quidem putredinis ⁊c. In hac quarta parte primo dat causas quare eradicaꝫ ⁊ redeūt febres fctē ex putredie extra venas. Scōo cur nō eradicaꝫ ⁊ redeūt he que ex putredie intra venas fiunt ibi [Cum autem putredo]

¶ In ꝓma pticula ꝓmo dat.4.cās eradicatōis febris ex putredine extrinseca post quēlibet paroxismū. Prima est. qz putredo ꝙ materie febris aduenit hora paroxismi finit seu consumit has hūiditates a ꝙbus pēdebat ⁊ in ꝙbus stabat ac fundabaꝫ extraneus calor. Jd testat arist.4. metheoroz ca.2. qui vbi postq̄ putrefactōez diffiniuit ait. Et sicciora fiūt putrefctā oia: ⁊ tādē fra et cinis. exeūte eñ ꝓpio calido coeuaporat qō ꝑm naturā hūidū: et trahēs humiditatē nō est: adducit eñ trahēs ꝓpa caliditas. Scōa cā est. qz humiditates p putrefactiōez separate a putrido humore resoluunt̄ ⁊ egrediunt̄ a corpe: qz nō sunt clause ⁊ detente in venis ꝙ spissitudie tunicarū suarū ꝓhibeant eas complete

UVA. BHSC. IyR_028

resolui quēadmodū accidit in cōtinuis putridis: ſz p poros carnis faciliter trāſeūt ⁊ reſoluunt. Tertia cauſa eſt. qz de materia q̄ putruit ſolū cineritas ⁊ terreitas in corpe remanēt q̄ nō ſunt vehiculū caloris extranei putredinalis neq; putride febris. Nihil eſſi achimū ſeu carēs humore ⁊ penitus aridū putrefieri poteſt: ſicut videmus de diſpōne cumulorū ſimorū et ſtercorū a q̄bus effluunt ⁊ reſoluūtur paulatiſ ⁊ paulatim putridi vapores et calor fumoſus putrediat eiſdē inſitus: dōec fiat cinis totū q̄ remanet: in q̄ nullū pmanet actualis calor maxime putrediat. Quarta cauſa ē. q̄a elapſo portiſmo nīa febrilis remanet caliditas i hūore adusto id eſt incinerato per putrefactionem. Deſtruitur igit ⁊ ceſſat febris vſq̄ aggregeť vice alia putredinis humor actu aut potētia valde ppinq̄ in loco putrednis ſeu minera ipius vbi pm̄ putruit. Secundo dat duas cauſas q̄re redit febris et putredine extra vēas poſt eradicationē eius. Prima eſt. qz remāſerūt reliq̄e caliditaſ et putredine pma in loco putredinis: q̄uis nō remāſerit mā putrida paroxiſmi portis. Et iſte reliq̄e vł ſunt cinis putredinis pōris habitu calidus: cuiꝰ calor ad actū reducit aduenīete ſibi humiditate aliqua nutrimētali vel ſupfluica. Aut ſunt calor q̄dam pter nāz in mēbro relict ⁊ ſibi adherēs qđ fuit minera pme putredinis q̄ ſibi paulatim coattrahit hūores e vicinis locis ⁊ putredini aptat: ſicut in furno vel in fornace derelinq̄t calor igne remoto. Scōa cā eſt ppter inuētionē cāe putredinis in mā ſecūda parē inuētioni cāe putrediuis in mā pma. Verbi gra. fuerit cauſa putredinis pmi paroxiſmi mēbrū forte mādans mēbro debili ſuas ſupfluitates in quo putreſcūt ⁊ febrē gñant: ex eadem cā poſtq̄ cōgeſta erit in mēbro mādante noua ſupfluitas mittetur ad debile vbi faciet febrē modo pōri. Vel fit cā iuētōis materie pmi paroxiſmi cōgeſtio humoꝝ vel corruptio alimenti ppꝛij in parte aliqua debili ex eadē cā poſtq̄ cōgeſta erit in mēbro debili noua ſupfluitas redibit febris ſiſis pōri. His cm̄ duobꝰ mōis potiſſime fiūt diodice febres. Tertio cōcludit q̄ in febribꝰ ex putredine extra venas reſoluit res putredinis. i. humor putridꝰ vel putrida febris ſm̄ inuētionē caliditatis cinee paulatim deficiens ⁊ putrefaciētis hūore vnde pēdet febris ⁊ reſoluētis ipm̄ ⁊ faciētis ex eo cinerē et ptrāſeūtis ad vicinū. i. ad putrefactionē ⁊ ſup calefactionē vicini hūoris donec abſcindat terminū. i. finē impona putrefactioni ⁊ finiat materiā. i. reſoluat totū quod putruit et nō inueniat vicinū aliud qđ putrefaciat: ⁊ donec remancat febris ſeu extraneus calor relictus in mēbris poſt reſolutiones putridi humoris expectans materiam aliam putrefieri aptam: vt ipſam attrahat ad ſuum locū: que ſi ſuperuenerit redibit febris ſi non ſuperuenerit ceſſabit ex toto.

¶ In ptcula ſecūda dat tres cauſas ppter q̄s febres ex putredine intra venas nō eradicanť donec ipe penitus ex toto ceſſent. Prima eſt. qz reſolutio cōpleta putridi hūoris eſt multū difficilť cū putredo eſt intra venas ppter dēſitatē tunicarū venarū q̄bus iutercludit. Scōa cā eſt. qz putredo vł putridus humor in venis ctīis nō reſoluit in quacūq; diodo per. i. ppter cōtinuationē in quibuſdā venis cū venis aliis ⁊ putrefit oīs res. i. oīs humor putrefieri aptus q̄ vicina eſt ei. i. putredini pmarie febris. deinde reſoluit. i. transferť iterū putredo in venis vicinis ad venas alias: ⁊ ſic ſerpit putredo interior de venis in venas donec nō ampliꝰ inueniat humorē putrefieri aptū: et tūc ceſſat febris penitꝰ ⁊ ex toto reſoluta hac putredie.

remaneat febris expectās materiaz aliā: vt attrahat ad locū ſuum. ¶ Cū autē putredo eſt intra venas: tūc accidit vt ſit reſolutio completa difficilis. Et non reſoluit putredo per continuationē que eſt in quibuſdā vēis cuz alijs: et putrefit oīs res q̄ vicina eſt ei: deīde reſoluit ad vicinū aliud. Et iterū illud quod comprehenſum eſt vel obſceſſuz in venis eſt vehemē tioris cōtinuatiōis ad cor. Et iſte quidē febres quibus ſūt paroxiſmi eradicationis ⁊ tepōris quādoq; dimittūt ordinē ſuū ppter diuerſitatē materierum in multitudine ⁊ paucitate et groſſitudine ⁊ tenuitate. Et p pter diuerſitatez in genere in eis ita vt permutenť materie ⁊ fiant de genere alterius materiei que diuerſificatur eis in ſpecie nō in multitudie et paucitate ⁊ tenuitate et groſſitie. eſt vehemētioris cō tinuatiōis ad cor. i. liberius ⁊ abūdāti cordi cōicās ſuas fuligines q̄ putridus humor extra venas habitus: eo q̄ venę oſis nō ſolum p poros puos ⁊ occultos ſed p manifeſtas cōcauitates ⁊ ſibi adiuicē ⁊ etiā cuz corde ꝓfederate ſūt. Oēs em̄ vene ſumūt originem a vena concaua q̄ cordi tranſmittit magnū ei ramū et dextre auri ei ímplātat hēret. Auerroys aūt. 4. colligit ca. 28. pares fere aſſignat cauſas horū dicens. Et cā quare febres q̄ intra vēas ſunt interpolatiōez nō habēt eſt: q̄a q̄ñ i partē humoris putridi calor accendit nō pōt ipm̄ natura diſſoluere donec totalis pticula accendat. ⁊ hoc ppter ſolidationē vaſorum cōtingit. Et ppter eandē cauſam etiā tipus nō fit: ⁊ etiā q̄a illud quod ex eo diſſoluit a mēbris ſenſibilibus nō ſentiť. Sz putrefactio q̄ in humore fit qui cē venas eſt huic contraria criſtit propter euaporationem que per porositates fit membrorum. Et ppter ea ſūt in iſtis circuitibꝰ tipi, ppt ſparſionē hūoris pūgitiui ſup mēbra ſenſibilia aut humoris vētoſi, ppter qz tipꝰ magis appropand' ē hūori mobili ventoſo e Eriſte quidē febres ꝛc. In hac parte q̄nta dat q̄nq; (cā fixo. cauſas ppter q̄s febres q̄ paroxiſmaliť eradicanť ⁊ q̄ tepeſcūt aliqū ſuum derelinquūt ordinē in afflictōez exacerbatōe ⁊ eradicatōe interpolatarū ⁊ etiā tempe cōtinuarū. Prima cā eſt diuerſitas materici facie tis febrē in multitudine ⁊ paucitate ⁊ groſſitie ⁊ ſōtilitate. Maz ſi materia multa fuerit irritat nāz ſua multitudine paroxiſmū fortiter accelerans et ipm̄ plōgās. Et ſi pauca fuerit tardius mouecť ad paroxiſmū nō cito irritans vtutē expulſiuā: ⁊ q̄nq; adeo differt paroxiſmum vt febris ex phlegmate: ſicut epiala paroxiſmū hēat tertianariū vel quartanariū. Juxta illō pn. ca. 28. trac. pūtis. Et ipa quidē ſcz epiala ſm̄ plurimū addit omni die. Verū ppter groſſitudinē materie fuc q̄nq; ꝓuertitur in quartanā ⁊ tertianā. Cm̄ huiꝰ mā in corpe eſt parua ⁊ pauce putrefactōis ignea. Et paucitas quidē eſt ex cauſis clongatōis ꝓdi. Et intellectus eſt ppterea q̄ paroxiſmus nō redit omni die nō remouecť febris hec q̄n ſit phlegmatica: ſed ppterea eſt phlegmatica qz putredo eiꝰ eſt putredo phlegmatis: ⁊ nō ppterea q̄ paroxiſmꝰ nō redeat omni die: hec pn. Et ſi mā multū groſſa fuerit paroxiſmi aduētꝰ mltu, tardabiť ex ineptitudine ipius ad motū vt in epiala. Et ſi ipſa tenuis ſeu ſōtilis fuerit accelerabiť paroxiſmi aduētus ex mobilitate materie talis: ſicut ergo phlegma qđ eſt cā febris ſuis groſſitie ⁊ paucitate q̄nq; relinq̄t ſuū paroxiſmū quotidianū: ſic cholera pōt ſuis ſubtilitate ⁊ multitudine q̄nq; relinq̄re ſuū tertianuz ⁊ affligere oīi die. Et quoniam videtur cōfuncti opinio dicentiū hos mot' ineſſe humoribꝰ a tota ppetate. Maz qđ a ppetate ineſt omni ſoli ⁊ ſemp ineſt. Et id nos edocet pn. ca. 63. trac. pūtis dicens. Melia gñat quartanā: nō ppter hoc ipſuz q ipa eſt melia: imo ppterea q̄ ipa eſt pauca groſſa. Scōa cā eſt. diuerſificatio in gñe id eſt trāſmutatio de vno genere humoris in aliud i eis ſcz materiis febriū: ita vt pmutenť quedā materie febriuz in materias alterius generis vel ſpēi ſic q̄ differūt a materiis poribus nō ſolū multitudie ⁊ paucitate tenuitate ⁊ groſſitie ſz etiā ꝓpa ſpecie: ſic ſinocha febris cōtinue affligēs quādoq; conuertiť ad ꝓdicatōes tertianas ſanguine ex quo fit in cholerā cōuerſo: quādoq; ad quartanas ipo conuer

UVA. BHSC. IyR_028

so ad melancholiaz. Et febres erratice circa autūni tps sepe cōuertunt ad febres quartanas: dato q fuerint pus cōtinue vel tertiane. Jux id hyp. pnosticoz tertia. Febribus inordinate vagātibus quartane sunt future t maxime circa autūnū. Tertia cā est malitia regimis egri. vt si patiēs tertianā se solt exposuerit vel se balneauerit vel cibis calidis et vino forti vsus fuerit irritabit cholerā et eam mouebit āte tps suū: ita vt forte affligat q̄q die infirmū. idem facit vl labor nimi⁹. Quarta cā est debilitas infirmi: ppter quā natura tardius mouetur ad depellendū māz febris ad mineram eius. Et intellige ꝺ hac sensum sopituz siue obdormituz: ex hebetudine cui⁹ natura pigra fit in cōmotione t expulsione materie febris ñ cito sentiens eius nocumentū. Quinta cā est multitudo sensus seu viuacitas et acumē eius qua festinat paroxismi aduētus: qz natura cito irritat ab acumine modico vl oppōssione materie peccātis: quare pmo uet ad cito expellēdū ptodice ipam. ¶ Attēde q ga. hanc materiā pertractans. 2. de differētijs febriū ca. 22. primo assignat duas causas variatōis ordinis in febribus putridis t ptodis suis scz transmutationē humoris faciētis febrē in aliū humoꝛē t errorē dicte: dicens. Jnordinatarum vo quedā quidē ex trāsitiōe humoz: quedā vo et ppter dicte delictum in talē veniūt cōstitutionē. Scōo declarat pma cām in sanguineo humore: q̄ si subtilis sit facile in cholerā ex putredine vertit: si grossus in melā: t ait. Jgit transit quidē maxime sanguis cuz putrefit: sicut em̄ antea dictū hic quidē cholera rubea fit: ꝺ vo nigra. Jnquātū rursus humoris q̄ sunt in corpe eoz qui infirmant transmutant intm̄ et ptodi paroxismoz. Quare nequaq̄ adhuc mirabile est in talib⁹ trāsmutatiōib⁹ subalterari ordinē. Tertio sbiūgit quādā aliā cām variationis ptodoz ex diuersitate humoris qui putrefit penes pticulā cum recipiētē t penes mittētē dicēs. Subalterant aūt nō mime t eo q ꝺ q̄dem quod incipit fieri fm aliquā particulā aliā aliud existit. Aliud vo ex alijs influit: aut in illis solū exīs aut fm totū aialis corpus supabūdans. Quarto declarat scōam cām corrumpentē ordinē paroxismoꝝ scz errorē in dicta cōmissum: t ait. Sit aūt t quecūq̄ peccant fm dictā loborātibus nō minus t hec corrumpūt ptodoz ordinē. Sicut enim et ipsis sanis male dicte egritudinum cause existunt: eodem vt existimo modo vel etiā magis egrotātibus ex quibuscūq̄ peccauerit paroxismi cōcidunt. Nec solū adhuc deniq̄ egrotātes: sz circa resumptiōis tps parate ab omni peccato ledunt. Scōm igit vnāquāq̄ lesionē iā dignā rōne vel anticipare multū ptodos cogūt: vt et quedā etherogenea. i. alterius generis ptoribus eis generant: a quibus ordo paroxismoz corrumpit. Quito subiūgit aliam cām corruptōnis ordinis eoz scz cōplicationez adinuicē diuersoz ptodoz: t ait. Multotiēs aūt ppter suoꝝ complicationē ptodoz ignotā a medicis inordinate visi sunt egrotantes exacerbari. Sexto cōcludit q nō sunt nisi due vere t pp̄e cause inordinationis paroxismoz primo dicte. t ait. Sed he quidem tales inordinationum non sunt vere: sed videntur sepe. Quecunq̄ autem vere sunt: aut propter transitionem eorum qui febres operantur humoruz aut ppter delictum dicte efficiunt: hec galienus.

f Et paroxismi ꝛc. Jn hac pte sexta pmo declarat quomodo incipiūt t finiunt paroxismi febriū que eradicant: t dat causas q̄re sic incipiūt et sic finiunt. Secundo quomodo paroxismi febriū continuaruz differunt ab illis ibi[Paroxismi autem]

¶ Jn pma pticula dicit pmo q paroxismi interpolatarū febrium incipiunt vt in pluribus cū horripilatione frigore aut rigore, ppter sparsionez materie febris q̄ extra venas ē supra mēbra sensibilia. Jn tertiane quidē pncipio accidunt horripilatio t frigus t rigor. Jux id ga. lib. de tpibus paroxismoz ca. 5. Horror moderat⁹ in tertianis incipit febrib⁹ cū infrigidatōne extremitatū sit cū horroꝝ maioꝝ: deinde iā rigēt et infrigidant plurima corpis. Et scōo de crisi ca. 3. ait. Febris q̄ tertiana nō est possibile vt sit nisi etiā cū ea sit rigor fortis in quo sentiat homo quasi caro eius sit plena aculeis t pūgat acubus. Febris aūt quartana nō incipit a pmo die quo incipit cū rigore forti: sed rigor nō fit forti t augmētat in ea nisi fm additionē suā fm dies: t sensus etiā in rigore eius nō est quasi corpus pungat: sed, q̄si sit res infrigidans ipm t q̄si ꝺ cū alterat ipm vel cōstringat: ita vt pueniat lesio ad ossa. Jam em̄ audiuisti patiētes hāc febrē p̄queri de lesione in ossib⁹ suis t attritōne in carnib⁹ suis. Febrē autem cuius paroxismus fit omni die nō p̄cedit rigor nec̄ in pncipio sui aduēt⁹ nec̄ post ipm: imo non accidit habēti eam nisi infrigidatio extremitatū eius t eius qō appareret de corpore ipius: hec ille. Signāter hic dicit fm plurimuz: qz q̄nq̄ paroxismi vltimi tertiane febris sine tipo veniūt: t egrotātes solū cōqueruntur de quadam exnea caliditate: qz mā iam diminuta est: t ei⁹ mordacitas p digestionē cocta t repssa: t taz assueta sūt mēbra sensibilia ferre sui transitū et sup ea: quare nec̄ rigēt nec̄ horripilant nec infrigidant aptez fortiter. Scōo dat q̄nq̄ cās ppter quas paroxismi febriū q̄ eradicant incipiūt vt in plurib⁹ cū horripilatōe aut frigore. Prima est frigus hūoris moti ad poꝛisimū t febrē inducendā: vt in quotidiana phlegma motū sup mēbra sensibilia facit tipū frigoris. et sic in q̄rtana melā nō adusta. Scōa cā est mordica° t acumē materie faciēū poꝛismū: vt in ttiana cholera acuta t mordax sup mēbra sensibilia effusa facit horripilationē t rigorē ac si acubus pūgerent. Tertia cā est pfundatio nālis caloris ad interiora vel refugiendo ad suum fontē vt ibi confortetur t postea vigoꝛosioꝛ redeat ad ppulsationem frigoris t materie nocētis: vel tendendo ad partē materie seu ad minerā febris vt succurrat particule oppresse multitudine vel acuitate peccantis humoris: sicut fieri solet in pcussionibus t ꝺ cās q̄ calor t sanguis ad mēbra cōfluūt cōtusa t oppressa. Et ista est cā quare extrema frigēt in initio tertiane: lz materia febris sit calida. Quarta causa est debilitas vtutis pcipue vitalis: ad quā cōfortandā calor et spūs ad intra refugiūt relinquētes exteriora. Q̄nq̄ em̄ virt⁹ plurimū opprimit ex subito aduētu fortis paroxismi vnde se recolligit et extrema frigent a calore deserta. Quinta causa est excedēs acris frigus extrema infrigidans et eorum calorem spiritum t sanguinez intra depellens. Tertio dicit quod illud quod fit ex mordicatione caliditatis seu calidi humoris acuti et mordacis in principio paroxismoꝝ febrium interpolatarum est magis dignum vt proportionetur horripilationi et rigori supple q̄ vt proporꝛnetur frigori. Sicut enim se recolligit ericius quando pungitur: et erigit spinas satagens a se excutere quod pungit: sic musculi oppressi mordaci cholera simul cum cute se recolligunt et pilos erigunt: et quod eos pungit excutere conantur. vnde mouentur horripilationis et rigoris motibus innaturalibus et tremulentis: et q̄uis tunc frigus se habere iudicent: remissum tamen est: immo vt in pluribus si tunc tetigeris eorum extrema calida inuenies: maxime si cholera pungens lacertos sola sit et pura. Et plurimum quod accidit de eo scilicet humore mordicatiuo inducente rigorem est punctio similis punctioni acuum in omni membro sensibili supple. Licet enim cholera non super omnes effundatur musculos: omnes tamen rigent. Quidam quia punctiui alij per viaz compassionis: sicut si effundatur super dorsum solum aqua frigidissima vel calidissima totum corpus riget. Quarto dicit q̄ resolutio materie facientis paroxismos interpolatarum febrium fit cum sudore vel vaporali resudatione. Quia caliditas extranea febrilis putrefaciēs humorē qui est cā febris: resoluit humiditatē. i. partes humoris sbtiles hūidas delatrices caloris: t cineritas remāet seu ps terrestris hūoris illiu. Uerum sudores aut vaporales effumationes plus in tertianis

Et quādoq̄ fit ex malitia regiminis egri aut ppter debilitatem eius: aut propter multitudinem sensus eius.

Et paroxismi f quidē qui eradicant incipiunt fm plurimū cum horripilatione aut frigore aut rigore et resoluunt per sudorē. Et nō incipiūt cum horripilatione aut frigore fm plurimū: nisi propter frigus humoris: aut ppterea quia humor mordicat lacertos: aut propter profundationem caliditatis ad interiora tendentis ad partem materiei: aut propter debilitatem virtutis: aut propter frigus aeris. Et illud quod fit ex mordicatione caliditatis est dignius vt proportionetur ad horripilationē q̄ ad frigus. Et plurimū quod accidit de eo ē vt sit: sicut punctio acuum in omni membro. Uerū resolutio materiei cum sudore est: quoniam caliditas putrefaciens resoluit humiditatem et remanet cinereitas. Cum ergo fit illa humiditas nō obsessa in venis fit facilis expulsio eius per sudorem in poris.

gal. multō m°

UVA. BHSC. IyR_028

contingere solent ꝓpter subtilitatē sue materie ⁊ facilitatez sepationis subtilis a grosso. Postea in quartanis magis ɔtingūt: qz facile ptes humide subtiles sue materie separanť a siccis ꝓpter defectū glutinositatis retinentis eas fortiter herētes: vt in luto videm⁹ ꝙ facile a sole vł alio calore pdit humiditatez ⁊ incinerat

In phlegmaticis vo minie ɔtingunt ꝓpter viscositatez et tenacitatē suarū materiez

¶ Paroxismi aūt insepabilis minuuntur: ⁊ nō eradicanť p sudorē: neqz incipiūt cū frigore: nisi ꝓpter debilitatē virtutis: aut ꝓpter pfunditatez caloris innati: tunc enī infrigidanť extremitates: ⁊ tunc illud est signū malum. Et in qbusdā ſ febrib⁹ cōponūtur frig⁹ ⁊ horripilatio: qm̄ materia q̄ putrefit est composita ex frigida ⁊ mordicatiua. ¶ Et qnqz cōponunť q̄ daz febres putredinis tali cōpositione qua fiāt in forma insepabilis. Et illō est: vbi gratia qm̄ incipit humor putrefieri in loco: ⁊ cū superuenit ei putredo ɔsumit ab ea: deinde icipit hūor de gne ei⁹ aut nō de genere eius putrefieri: ⁊ tūc obuiat scōs tpi eradicatiōis poxismi: deinde cōtinuať res ita. ¶ Et qnqz cōponunť febres putredis mōis alijs cōpotōes quos ego distinguā in caplis suis Et pio di⁹ q̄dē febriū, plōganť qnqz ⁊ abbreuiāť. Prolōgatio ergo eoz ē: aut ꝓp grossitudinē māe ⁊ viscositatē eius.

In ɔma ptícula dicit ꝙ frigus ⁊ horripilatio cōponunť in ꝓncipijs quarūdam febriū interpolatarū: ꝓpterea ꝙ materia earū q̄ putrefit est cōposita ex humore frigido ⁊ calido mordicatiuo. Et id sepe appet ī tertiana notha: cui⁹ mā cōiter est cōposita ex cholera rubea ⁊ phlegmate: in q̄ a principio suoz poxismoz ⁊ magnū frigus ⁊ horripilatio cū rigore sentitur. ¶ Attēde ꝙ in ꝓncipio poxismoz tertiane simplicis sentiunť frigus horripilatio ⁊ rigor: ſz nō sub illa excellētia sub q̄ sentiunť in febribus factis ex mā frigida ⁊ calida acuta sił putrefactis. Jux̄ id ga. lib. de tpibus poxismoz. c. 5. Enarrant enī qui laborāt tertiana: ita repēte eis vł anomaliam, i. inequalitatē caloris ⁊ frigoris vł horroxē discurrere. Deinde huic fił cū infrigidatōe extremitatū supuenire horrores: sequi aūt eos ⁊ rigorē. Et fił in poxismorum ꝓncipijs q̄rtane pure ɔtingūt vicissim frigus ⁊ rigor ⁊ horripilatio sed mō alio ꝙ in cōpositis sicut inferius manifestabitur. ¶ In scōa dicit ꝙ putride febres interpolate qnqz adinuicez fiunt nō effundunť sup mēbra sensibilia: ſz manent in venis carētibus sensu: ⁊ si quis frigid⁹ his humor ineſſet ⁊ sensum haberēt sua obtunderet satis frigiditas caloze sanguis ⁊ spiritū clausorum in venis. Ab hac differētia dat duas exceptiōes. Prima est ꝙ poxismi cōtinuaz qnqz incipiunt cū frigore extremitatum propter debilitatē virtutis: cui⁹ occasione calor deserit ptes exteriores vnde infrigidanť ⁊ retrahiť ad interiores ꝓ cōsolatione virtutis. Scōa exceptio est ꝙ ɔtinuarū paroxismi interduz inchoant cū frigore ꝓpter ꝓfunditatē caloris innati: vñ infrigidanť extremitates. Et illō est malū signū. Jurta id hypo. ampho. septima. In acutis morbis frigiditas extremitatū malū. Et ga. in cōmento ait ꝙ frigiditas extremitatū in acutis nō solū piculosa est: sed mortalis cum apata sint cā in visceribus magna ⁊ fortia. Hypocras alibi pacuta est passio inquit febris calidissima ⁊ ɔtinua: q̄ si sit sine apate extremitates infrigidari nō est rōnabile: sed magis incēdi debēt ⁊ calidissima fieri: ꝙto magis igiť cum apa sit ī viscerib⁹ caleſiūt interiora: qz viscera totius corpis sibi sanguinē sugunt sicut ventosa. oportet ergo vt fiant calidissima ⁊ extrema frigidissima sicut sanguine extranita: hec galienus.

g Et in quibusdā. In hac pte septima ꝓmo agit de cōpositiōe timpoz febriū ⁊ de cā eius. Scōo de cōpositiōe febriū interpolatarum taliter vt videanť cōtinuam facere ibi [Et qnqz componūtur quedā] Tertio de modis alijs cōpositiōis febriū ibi [Et qnqz

pilatio cōponunť in ꝓncipijs quarūdam febriū interpolatarū: ꝓpterea ꝙ materia earū q̄ putrefit est cōposita ex humore frigido ⁊ calido mordicatiuo. Et id sepe appet ī tertiana notha: cui⁹ mā cōiter est cōposita ex cholera rubea ⁊ phlegmate: in q̄ a principio suoz poxismoz ⁊ magnū frigus ⁊ horripilatio cū rigore sentitur. ¶ Attēde ꝙ in ꝓncipio poxismoz tertiane simplicis sentiunť frigus horripilatio ⁊ rigor: ſz nō sub illa excellētia sub q̄ sentiunť in febribus factis ex mā frigida ⁊ calida acuta sił putrefactis. Jux̄ id ga. lib. de tpibus poxismoz. c. 5. Enarrant enī qui laborāt tertiana: ita repēte eis vł anomaliam, i. inequalitatē caloris ⁊ frigoris vł horroxē discurrere. Deinde huic fił cū infrigidatōe extremitatū supuenire horrores: sequi aūt eos ⁊ rigorē. Et fił in poxismorum ꝓncipijs q̄rtane pure ɔtingūt vicissim frigus ⁊ rigor ⁊ horripilatio sed mō alio ꝙ in cōpositis sicut inferius manifestabitur. ¶ In scōa dicit ꝙ putride febres interpolate qnqz adinuicez fiunt componunť ꝙ ipe videnť cōtinuam facere: vt sunt in forma seu similitudine vł apparētia insepabilis ⁊ assidue febris. Exēpli gratia. Aliqñ incipit aliqs humor in aliquo loco seu minera aliqua putrefieri ⁊ cū superuenit ei putredo seu putredinalis intēsa caliditas cōsumiť ab ea tā putrid⁹ humor ꝙ febrilis calor cui⁹ē vehiculū: deinde humor ali⁹ idē spēvł spē diuersus putrefieri incipit in declinatione febris ꝓris ꝓ usqz desinat nouā inducens febrē. Et sic poxism⁹ scōe febris interserit eradicatōi primi poxismi ⁊ res ita continuatur. i. febris sine interpolatiōe pseuerat. Jux̄ id ga. 2°. d. differētijs febrium ca. 2. Tertiū vo aliud gen⁹ ē sine ɔtinuaz i. ɔtinuaz febriū raro fiēs cū poxismus in forma q̄rtane pio dice ꝓuenit non q̄escens in febricitatōe. Fit aūt sicut q̄ ꝓ tertias est qnqz duplex vł triplex ita ⁊ q̄rtana nō solū duplex: ſz ⁊ triplex: ⁊ sic incessanť patientē affligit. ¶ In 3ª dicē ꝙ putride febres aliqñ alijs ɔponūť mōis q̄ dicenť postea caplis ꝓxijs. s. caplis. 12. 13. q̄rti tract. isti⁹ ꝓme fen. Sūt aūt hmōi febriū tres cōpositionū modi. Ein⁹ est cōpositio ipaz cū malignis accidētibus impedientibus rectū ordinē sue curatiōis sicut cū syncopi vł dolore maximo. Ali⁹ est cōpositio caz cū apatibus velut causis suis. Alius est cōpositio earū adinuicē: vł ꝑm ꝓma genera vt putride cū ethica: vel ꝑm gña harum subalterna vt phlegmatice cū cholerica vł interpolate cū ɔtinua: vł ꝑm spēs spālissimas vt plurimū tertianaz adinuicē vł pluh Et ꝓdi. In hac pte. 8. ꝓmittit diuisionē hāc (rium quartanaz, ꝙ ꝓdoz febriū quedā sunt lōge duratōis seu ꝓmanentie: ⁊ alie modi co tpe durant. Scōo dat. 6. cās diuturne more seu longitudinis poxismorum. Prima est. grossicies illi⁹ humoris ex quo fit febris. Et hac de cā ꝓdi quartanales sunt ꝓlixissime oium: qz melācholia de qua generanť est humor grossus vix inflāmabilis ⁊ vix resolubilis ꝑ grossicie ei⁹ Scōa cā est humoris viscositas ob quā ꝓdit quotidiane ꝓlongari solent. Nam viscosus humor ⁊ tarde inflāmať ⁊ vix resoluiť. ¶ Sed hic decet querere cur lōgitudo poxismoz quartane vere maioz assignať ꝙ quotidiane. Solent enī medici ꝓ maxima lōgitudine poxismi vnius quotidiane. 18. horas assignare, quartane vo. 24. cū phlegma inflāmationi plus resistat suis frigiditate ⁊ humiditate caloꝛē suffocās ⁊ difficilius resoluať sua viscositate qua fortiter adheret: ⁊ calor febrilis quo fit resolutio fit multo maioꝛ in quartana febre ꝙ quotidiana: et plus phlegma oppilet poꝛos per quos tandē debet putredo resolui: quia ⁊ grossicie ⁊ viscositate poꝛos oppilat. melancholia vero grossicie tantuz ⁊ melancholia facilius incineretur resoluta ab ea sua humiditate que vehiculum est extranei caloꝛis: sicut lutum citius incineratur: ⁊ facilius visco: ⁊ viridia ligna vix inflammantur ⁊ tardius siccis: ⁊ bene inflammata diutius retinent ignem: et tardius fiunt cinis. Dic primo ꝙ respectu habito ad omnia nunc tacta paroxismi quotidiane deberent esse prolixiores paroxismis quartane. Et in hac regione paroxismi quartane raro vł nunq̄. 24. perdurant horis: imo sepe inuenitur nedum breuiores paroxismis quotidiane: sed etiaz paroxismis tertiane nothe plurimi phlegmatis. Dic scōo ꝙ si paroxismi quartanarū sint prolixiores quotidianarū: sicut cōmuniter tota quartana prolixior est tota quotidiana: cause reddi possunt. Primo: qz melancholia tardius mouetur ad paroxismū ⁊ plurimum de ea prius congeritur ꝙ moueať. Secundo: qz melancholia minus rectificabilis est ꝓ digestionem ꝓpter frigiditatē ⁊ siccitatē eius: ⁊ natura minus hāc rectificare satagit: eo ꝙ nō est apta ꝙuerti ad benignū ⁊ fieri sanguis. Jtē quartana sua caliditate mān ex q̄ fit auget ⁊ multiplicat a massa sanguis resoluēs subtile ⁊ relinquēs grossum: quotidiana vo suo caloꝛe materiā ipius quotidie minuit. Jtem in quartanis interpolatis materia insidet vel prope ossa vel prope corpis extremitates. Phlegma vo magis in quotidianis stomacho iniacet ⁊ in intestinis: quāobrem iuuať sua resolutio a caloꝛe forti vicinantium partium. Ex eisdem causis est ꝙ tota quartana longioꝛ est quotidiana. Jurta id galieni libro de febrib⁹. ad glauconem. capō vndecimo. Longissima vero ⁊ sine piculo ꝙtum in se quartana amphimerina vo ⁊ longa ⁊ nō sine periculo id est quo:

UVA. BHSC. IyR_028

tidiana. Tertia causa ꝓlongationis ꝑoxismoꝝ est multitudo materiei faciētis febrē: q̄ fortius ꝓfocat calorē innatum vix incendit ⁊ tardat resolui sicut multa ligna ꝓlixius paucis ab codē igne concremari solēt ⁊ incinerari. Quarta cā est quies materie faciētis febrē: vt qz de se motui ineꝑta est ꝓpter grossiciē vt viscositatē: vt frigiditatē: vt qz artata ē in ꝑte aliqua ꝺ qua nō facile pōt educi ꝓpter qꝺ tardat resolutio ei⁹. Quinta cā est debilitas virtutis ꝓp quā nō pōt mā m febris cito rectificare vt resoluere sub forma vaporis. Sexta ca ē spissitudo poroꝝ ꝑ quos fieri ꝺz resolutio māe febris. Ꝑles ex his causis ga. memorat scꝺo de differētijs febrium ca. 20. dicēs. Non tn̄ nec̄ qm̄ ꝑoxismoꝝ ipoꝝ impar est lōgitudo adhuc oz admirari. Si eni nec̄ vna spēs humoꝝ nec̄ multitudo supfluitatū est cadē: nec̄ sibi accēdi oēs vt cuaporari decet. Maz ampliores quidē ⁊ frigidiores ⁊ viscose ⁊ grosse longiores operant ꝑoxismos. Pauciores vo ⁊ calidiores ⁊ subtiliores breuiores ꝺcordante nō parū ad hoc toti⁹ corꝑis ꝺstitutiōe in illo tpe ⁊ virtutū robore. Nā rari⁹ corpus breuiores ꝯtum in seipo ꝑoxismos opatur: densius vo longiores Sed ⁊ robur quidē vtutis breuiores: ibecillitas vo ꝓlixiores. Nam fortis quidē virtus forti⁹a seipa expellit qꝺ alienū. Corꝑis aūt raritas nō retinet quidē qꝺ fertur: quare necesse est his q̄ ita disꝑositi sunt velociter euacuari q̄ supfluū: ⁊ si in alijs sibi existūt. Scōm eandē vo rōnem quibuscūc̄ ꝛie corpus disponit: his necesse est fieri ꝓlixiorē euacuationē supfluitatū: infirme quidē expellēte supfluitates: retinēte vo ea q̄ ferunt exituum ꝺstrictione: hec ga. Tertio dicit hic ꝑn. ꝙ abbreuiatio ꝑoxismoꝝ putridaꝝ febriū fit ꝓpter aliquā ser causaꝝ ꝛiarum ser causis ꝑdictis. Et si oēs cause longitudinis sibi ꝺcurrerint erunt ꝑoxismi oīm longissimi. si oēs cause breuitatis erunt breuissimi. si alique et aliq̄ nō erunt mediocres in longitudine ⁊ breuitate. Juxta id gal. ibi. Uniuersis aūt sibi conueniētibus vt lōgissimus vt breuissim⁹ ꝑoxism⁹ fit. Longissim⁹ quidē ꝓpter grossiciē ⁊ multitudinē supfluitatis ⁊ imbecillitatē virtutis ⁊ exituū ꝺstrictionē. Breuissimus aūt ꝓpter subtilitatē ⁊ paucitatē supfluitatis ⁊ robur virtutis ⁊ viaruz latitudinem.

i Et ꝑoxismi. Jn hac ꝑte. 9. ꝑmo innuit hāc diuisionē. ꝙ ꝑoxismoꝝ putridaꝝ febrium quidā festināt eoꝝ reditū: alij tardant seu redire expectant longo tpe. Et pōt hec littera intelligi de festinātia ⁊ tardatiōe fm viā anticipationis ⁊ ꝓstꝓositiōis ꝑoxismoꝝ vnius ⁊ eiusdē febris ita ꝙ illi festinare dicunt: quoꝝ quisc̄ sequēs citius incipit suo ꝓiore vt si ꝑmus incipit hora. 6ª. ⁊ scōs hora. 3ª. ꝓst meridiē. Et illi tardant quoꝝ quisc̄ sequēs tardius incipit suo ꝓore: vt si quarta hora ꝓst solis ortum ꝑmus incipiat ⁊ scōs in sexta. De hac festinātia dicit ga. primo de crisi. ca. 2°. Et nos quidē multotiēs vidimus ꝓiodos febris quartane: ⁊ ꝓiodos febris tertiane: ⁊ ꝓiodos febris inuadentis oī die a ꝑncipio egritudinis vsc̄ ad ipius cōsumptionē currere in sua inuasione fm hanc disꝑonem anteceſſionis. Et de ꝺsuetudine quidē medicorum est vt nominēt hos ꝓiodos ꝓiodos anteceſſionis: ⁊ nominēt ꝛios coꝝ ꝓiodos ꝓstꝓositiōis. Et sunt illi quoꝝ ꝑncipiū ꝓstponit ab hora sua ꝯtate tpis. Potest etiā hec littera intelligi de festinātia ⁊ tardatiōe ꝑoxismoꝝ febris vnius spēi cōparatione ad ꝑoxismos alterius speciei quasi hic: cause dent quare ꝑoxismus phlegmatice febris citissime redit vt ꝓst sex horas vt eo circa cholerice tarde vt ꝓst. 48. horas vt ꝑaulo minus cōputandas ab hora inceptiōis ꝓrioris ꝑoxismi ⁊ melancholice tardissime vt ꝓst. 72. horas. Juxta hunc intellectū dat hic ꝑn. cās reuolutiōis tertianarie in febre cholerica ⁊ quartanarie in melancholica ⁊ quotidianarie in phlegmatica. Scōo dat hic ꝑn. duas causas tarditatis ꝑoxismoꝝ febriū. Prima est paucitas materie faciētis febrem Hac de cā ꝑoxismi febris dicte lipparie q̄ ex phlegmaticis est vnde deberent quotidiani esse quandoc̄ sunt tertiani: quandoc̄ quartani: sicut ex ꝑncipe ꝓius allegatus est. Nam materia pauca parum grauat naturam: ⁊ segniter ac tarde expulsiuam irritat. Hac etiam de causa paroxismi tertiane tardius redeunt paroxismis quotidiane: quia phlegma putrens in quotidiana est multipliciter multiplex ad choleram que putret in quotidiana. Scōa est tarditas motus materie febris ad locū minere putredinalis ex grossicie eius. Et hec materia que

aut multitudinem materiei: aut ipius q̄tē: aut ꝓpter debilitatē virtutis aut ꝓpter spissitudinē poroꝝ quare nō resoluit humor. Et eoꝝ abbreuiatio est ꝑotraria. Et ꝑoxismi itez festinant ⁊ tardant. Et tarditas eoꝝ est aut ꝓpterea ꝙ materia ē pauca: aut tardi motus ad minerā putredinis ꝓpter grossiciē suā: ⁊ hec quidē est sicut materia quartane. Et velocitas

tardi mot⁹ ⁊ est ex grossicie est: vt materia grossa melancholica febris quartane. Et ad tarditatez motus ipius coadiuuat eius paucitas: ꝓptereā ꝙ ineptum est multum ex hac putrefieri resistentibus putredini suis frigiditate ⁊ siccitate. Possunt ⁊ hic alie addi cause tarditatis eoꝝ vt sensus sopitus in membro mandante: quare tarde sentit irritationē peccantis materie qua stimuletur ad expulsionem: vt debilitas expulsiue ipius: vel strictura viarum inter mēbruz mandās ⁊ recipiens. Tertio dat duas causas velocitatis seu festinantie paroxismoꝝ putridarum febrium. Prima est multitudo materie sicut phlegmatis in quotidianis. Quadecausa ꝓparoxismi ipius plus festinant reditum ꝙ tertiane: nisi phlegma illud vitreum fuerit: tale nanc̄ solet tarde moueri sue frigiditatis ⁊ spissitudinis vehementia. De quo galienus ꝑmo interioꝝ capitulo quarto ait. ꝙ est velut vitruz liquidum simile ei in liquore ⁊ in colore. Et eratagoras dicit hunc humorem esse frigidissimum qui bene dirit: nam tactui apparet. Secunda causa est subtilitas humoris facientis febrem: vt cholere in tertiana. Quadecausa ꝑoxismi ipius citius redeunt ꝙ quartanarij. Maz quod subtile est: est aptius motui. Sunt ⁊ alie cause cur festinant reditum paroxismi febrium: vt sensus acutus velociter sentiens materie stimulum: ⁊ virtus fortis in mēbro mandante ⁊ apertio vie inter ipm ⁊ recipiens materiam febris.

k Et deteriores quidem febres. Jn hac parte decima comparat adinuicem febres in malicia. Et dicit primo ꝙ pessime febrium sunt inseparabiles. id est cōtinue: quarum putredo venis in terclusa est. Jurta id hypocratis amphorismorum quarta. Febres quecunc̄ non deficiunt in diatricis fortiores sunt ⁊ periculose: quecunc̄ vero sic defecerint significat quoniam nō sunt periculose. Et galienus in commēto ait. Hypocras hic intendit febres nō deficientes in quarum mundificatione corꝑorum non sunt interpolationes. Deinde reddit causam quare iste febres sunt periculose dicens. Febris enim nō deficiens nec̄ naturam quiescere: nec̄ egrum cibū sumere ꝑmittit. ¶ Attende ꝙ nō deficientiū febrium deteriores sunt pestilentiales. occidunt enim fm plurimū illos q̄s occupant: deinde ꝓst has pessime sunt heque sequunt apostemata calida membroꝝ ꝑncipaliuz. vt epatis cerebri vt membroꝝ interioꝝ acutissimi sensus vt oris stomachi postea causones ⁊ continue alie sine apate. Scōo dicit ꝙ ꝓst dictas febres insepabiles deteriores hanc que eradicant ⁊ interpolant sunt quaꝝ putredo in corꝑe toto est aut in ꝑtibus cordis. ¶ Cōtra. si putredo est in corꝑe toto tūc est intra venas etiā maiores: ⁊ si est intra venas est insepabilis. Jtē si est in corde vt ꝑtibus eius ꝺtinue inflāmat ⁊ incēdit coꝝ ac humores ei⁹. Mō est ergo ex illis q̄ eradicant. Ad primū dic ꝙ ꝑ putredinez in toto corꝑe vult hic intelligi putredinē q̄ nō est in minera ꝓpria mēbri alicui⁹ determinati: sed gn̄aliter in extremitatibus quaꝝ venaꝝ aut pozositatū cuti ꝓximaꝝ: vnde effumat ad coꝝ ex oībus ꝑtib⁹ vniuerse cutis: ꝛ nō ꝺtinue ꝓpter plurimam distantiaz a corde.

Ad scōm dic ꝙ ꝑ putredinē in ꝑtibus cordis intelligit illam q̄ est in capsa ei⁹ vt satis ꝓpe eā: aut in extremitate inferiori longe a ventriculis: aut in ore stomachi: quod precordia veteres appellant vt sepe contingit in quotidianis. Tertio dicit ꝙ febris valde inceſa vt causon raro accidit senibus ꝓpter duas causas. Prima est frigiditas sue complexionis qua resistit tanto incendio humoꝝ ⁊ membroꝝ. Secūda est sue carnis paucitas. Sicut eni in complexione calida ⁊ humida caro crescit ⁊ multiplicat: sic in cōꝑsione frigida ⁊ sicca siue sit innata siue etatiua minor inuenit ⁊ cū caro ceteris solidis mēbris sit inflāmabiliorabūdates i hac sunt paratiores causonicis febribus ⁊ diminuti in hac sunt ieptiores. Ad id etiā facit ꝙ senes vt plurimuz plus tēperati sunt in motibus suis ⁊ modo viuendi.

UVA. BHSC. IyR_028

Pulsus vero. In hac parte vndecima ꝑmo agit de cauſis diuerſitatis pulſuū in febribus putridis. Scōo ō cauſis duri pulſus ibi [Et qñq accidit] Tertio de cauſis lenis ibi [Et qñq fit lenis] Quarto de cauſis debilitatis ⁊ ꝺſtrictionis pulſus in ꝑncipio ¶ In ꝑma ꝑticula ait (pio poriſmoꝝ ibi [Et pulſus quidē] q ꝺſpoſitōes pulſus diuerſificant in febribus putridis penes tria. Primo quidē penes ſua genera vt alī eſt pulſus in tertiana: alter in quartana: alī quotidiana. Scōo penes diuerſitatē in vehemētia et debilitate cuiuſq earū in ꝓpria ſpē vt in tertiana quātouehemētior ⁊ ardētior eſt tanto in ea pulſus ⁊ velocior ⁊ frequētior fit ⁊ econuerſo. Tertio penes fortitudinē ⁊ debilitatē ſuoꝝ accidentiū: ſicut ſī ſyncopis: doloꝝ acutiſſimoꝝ anguſtia vehemēs ⁊ inq̄etudo vī ſomnoꝝ ꝓfundus ¶ In ſcōa dat .4. cās (qui qñq accidit in ſynochis putridis duriciei pulſus in q̄busdā febribꝰ. Prima eſt aꝑa calidū vehemētis tēſionis: ad quā ꝺſequit tēſio vehemēs arteriaꝝ: ꝑcipue illaꝝ que nō multū diſtāt ab aꝑate. Nam id qō tēſum eſt durum eſſe apparet vt manifeſtat in pellibꝰ timpani ⁊ chordis cytharę. Secunda cā eſt aꝑa calidū in mēbro duro: vt pleureſis in panno duro neruoſo tegēte coſtas in q̄ apparet pulſus ſerrinus ⁊ durus ꝓpter tenſionē arterie in ea. Tertia eſt vehemētia ſiccitatis vī arteriarum ſolū vī vl̄r totius corpis. ſicut enī humiditaī vehemētia in terminatis corpibus molliciē efficit: ſic duriciē vehemētia ſiccitatis. Quarta eſt frigus dñans in ꝑncipijs febriū maxime circa loca arteriaꝝ ꝑ qō ꝺſtringunt ⁊ quodāmodo indurant: ſicut a qua interdum ꝑ frigꝰ ꝺſtricta dura fit glacies. ¶ Attēde ꝑmo q hec mā de pulſibus febriū poti⁹ inſerēda videt .ca. ſequēti q̄ huic pñti: qz ibi agit de ſignis febriū putredinaliū: de q̄bus pulſus eſt vnū precipuū. ¶ Attēdo ſcōo q ga. ꝑmo de differētijs febriū ca. u. materiā de duro pulſu in febribꝰ ſub regꝭs. 8. tractat. Prima eſt. ſi qñq apparuerit ſclir⁹. i. durus ꝑma die pulſus ſcrutandus vtrū ꝺgelatio aliqua vī ꝺſtrictio ex frigiditate vī ſiccitas vī tēſio ſpaſmoſa vī phlegmon aliq̄s vī aliqua duricies in corpe laborantis eſt bene ſciētes q in his ſolis duris fit pulſus. Scōa eſt. durꝰ pulſus neq; ꝓprius neq; inſepabilis eſt alicuius gñis febriū: neq; ephimeraꝝ: neq; eaꝝ q̄ in humoribꝰ: neq; ethicaꝝ. Tertia eſt. cōſiſtit aūt durꝰ pulſus q̄ multū ethicī. Eſt aūt ⁊ qñq cū aliīs duobus gñibus. ſ. ephimeris ⁊ putridis durus pulſus ſm aliqua ſyntomata. Quarta eſt. ephimeris quidē eſt durꝰ pulſus cū ex infrigidatōe vehemēti febriūt aut ſi q̄ eis ꝺſiſtit tenſio neruoſa. Eſt aūt qñ ⁊ ꝓpter eſtum fortē vī laborez ſīt vī indigentiā cibi vī vigilias īmoderatas vī euacuatiōes cū poſt indigentiaz cibi ⁊ hec ꝺſiſtunt. Quinta. in febribꝰ vo q̄ ſunt ex putrefactiōe humoruz durus eriſtit pulſus vī cū phlegmonē patīt aliq̄ō viſcez vī induratum fuerit. Sexta. ſz ⁊ ſm ſyntoma aliq̄ō ꝺſiſtens puta neruoſam tenſionē vī ſiccitatem fiet vtiq; ⁊ ſic durus pulſus ſicut ⁊ his qui intēperate bibūt aquā frigidā vī balneant in frigida aq̄ vī qnedā poma intulerūt. i. comederūt abundāter. Scōm iſpam vo febris intentionē qua febris eſt nequaq̄ fit durus pulſus: neq; in ephimeris febribuſ: neq; in his q̄ ſunt ex putredine humoꝝ. Septima eſt. cū in phlegmone febriunt aliq̄ nō ſm eandē rōnez ⁊ febris ſequīt ⁊ duricies pulſus. Febris quidē ex putrefatione fit humoꝝ. Duricies vo ex tēſione q̄ fit in plenitudine vaſorum. Octaua ē. ſuccincte dicendū eſt q duricies tunicis arteriaꝝ inaſcīt: vī ꝓpter ꝺgelationē quā quidē fortes frigiditates opantur vī ꝓpter tēſiones quas opantur phlegmones ⁊ duricies ⁊ extenſionis neruorum ꝓportionalis phlegmonibus diſpō: aut ꝓpter ſi ccitatē quā operant euacuationes longeue: vī ꝓpter fluxum ventris vī lienteriā vī diſynteriā vī vomitꝰ longos: vī ꝓpter aliq̄d tale vt eſt lōga fames ⁊ cauſonides ⁊ febres lōge. Et vī r dicendo duros fatiūt pulſus q̄cunq; deſiccāt fortiter ſpius aīalis ꝑticulas ſolidas: quēadmodū ethice: hec ga. ¶ In tertia dat tres cās lenis ſeu mollis pulſus in febribus. Prima eſt mā humida leniſ ſupabundās in corpe maxime in arteriīs vel ſatis ꝓpe eas vt ſanguis aut phlegma. Et ꝓpter hanc cām mulierum pulſus ⁊ phlegmaticoꝝ ⁊ ſanguineoꝝ lapſoꝝ in humido pulſus ſūt molles: ⁊ in quotidianis ⁊ ſynochis febribus in q̄bus nō multū tendunt arterie ex repletiōe. Secunda cā eſt aꝑa exiſtens in mebro molli vt aꝑa qō eſt in epate ⁊ ꝑipneumōia q̄ eſt in pulmone ⁊ lithargia q̄ eſt aꝑa in poſtremo cerebri. De ꝑipneumonia quidē q̄ ſit cā mollis pulſus ga. teſtatur lib. de introducēdis in pulſu ca. 57. dicens. Peripneumonicoꝝ vo pulſus magnus eſt ⁊ fluctuoſus quidē ⁊ mollis ad ſiſtitudinē pulſus lithargicoꝝ. Et in ſequēti ca. de pulſu lithargicorum ait. Qui lithargicoꝝ vo pulſus minus ſpiſſus eſt ſimilis exiſtēs peripneumonicoꝝ pulſui: ⁊ ſm magnitudinē ⁊ imbecillitatē ⁊ molliciē De aꝑate vo epatis nō habeo bene certuz q̄ reddat pulſum lenem: niſi molle fuerit ⁊ phlegmaticū. Et miꝝ videt q̄ in lithargia pulſus mollis fiat: niſi totū corpus aut ſaltem arterie cerebro cōmunicent in exceſſu phlegmatis: vī niſi illud intelligaī de pulſu arteriaꝝ ꝓpe apoſtema Tertia cā eſt expectata humoroſitas in aduentu ſudoris que tunicaruz arterias ibibens lenit ⁊ remollit. Unde eaꝝ pulſus mollis ⁊ vndoſus ad tactū ſentiī. Et hoc ſigno ꝓnoſticant medici ſudorem venturum. ¶ In quarta dicit q̄ in ꝑncipio poriſmoꝝ pulſus eſt debilis ⁊ coartatꝰ ꝓpter duas cauſas. Prima eſt aduentus virtutis. i. applicatio eius ⁊ naturalis caloris ſeruiētis ei ſup materiā febris. vnde diuertunt calor ⁊ ſpūs ab arteriaꝝ vīs ꝑ quos meſt pulſus q̄ fortis ⁊ altus inueniaī. Scōa eſt occupatio nature ⁊ ſui caloris in mundādo humores incipiētes putrefieri a fumis caprinoſis: ⁊ in euentando eos ꝑ ingreſſum noui aeris vnde diuertitur ab arteriīs: vt prius. Juxta id galieni libro de tpibus poriſmoꝝ. c. 5. Pulſus aūt coꝝ in hoc tpe. ſ. ꝑncipij durior ⁊ puior fit eo qui ante.

Pulſus vo diſpōnes diuerſificantur in febribꝰ putredinis ſm diuerſitatez eaꝝ in generibꝰ: ⁊ ſm diuerſitatem ſpēi vnī⁹ earū in vehemētia ⁊ debilitate ⁊ in fortitudine accidentiū ⁊ debilitate eoꝝ. ¶ Et qñq accidit ei duricies: aut ꝓpter aꝑa calidū vehementis tēſionis: aut ꝓpter aꝑa calidum in mēbro duro: aut ꝓpter vehementiā ſiccitatis: aut cū ꝺñaī frigus in ꝑncipijs. ¶ Et qñq fit leniſ ꝓpter materiā hūidā lenē phlegmaticaz et ſanguineaz. Et ꝓpterea q aꝑa eſt in mēbro leni ſicut illud qō eſt in epate ⁊ ꝑipneumonia ⁊ lethargia: aut ꝓpter humoroſitatē cum expectaī qñ vult vt ſudet. ¶ Et pulſus quidem in ꝑncipio poriſmoꝝ eſt debilis coartatus ꝓpter aduentū virtutis ſup materiam ⁊ occupationem eius in mūdando ⁊ euentando.

¶ Sermo vniuerſalis de ſignis febrium putredinis. Capitulum. II.

Ignificāt febres putredinis aduētus cauſaꝝ antecedentiū eas ⁊ ꝓprie qñ nō eis cā ꝑmitiua. ¶ Et pulſus ⁊ anhelitus cuī⁹ ꝺſtrictō ē velox: qm̄ neceſſitas ad mūdificādū ē vehemēs valde.

¶ Sermo vīs de ſignis febrium putredinis. Capm̄. II.

Ignificant febres. In hoc capīo ꝑmo agit de ſignis generalibus putridaꝝ febrium que etiā quādoq; ꝑcedunt eas. Scōo de ſignis in ꝑncipio ⁊ augmento caruz ibi [Cum ergo accidit] Tertio de ſignis interpolataꝝ ex his: ⁊ de ſignis ꝺtinuarū ibi [Amplī⁹ aut ē] Quarto de accidētibꝰ ꝺtingētibus eis maxime hora ſtatus ibi [Et cū plurimo] Quinto de diuerſitatibus pulſuuz in eis ibi [Et pulſus ſīt] Sexto de vrinis haruz in principio ibi [Et eſt vrina] Septimo tangit duo notabilia ibi [Et ſcias q a febribus]

a In ꝑma ꝑte q̄ eſt pñs textus ꝑmo agit de ſignis putridaꝝ febriuz ſumptis a cauſis. Scōo de ſumptis a pulſu ⁊ anhelitu ibi [Et pulſus] Tertio a modo caloris ibi [Et eſt caliditas] Quarto a diſpoſitione ca-

¶ In ꝑma particula di (liditatis ꝑcedentis febrē ibi [Et plurimū] cit q aduentus cauſaꝝ antecedentiū febres putridas vt cacochimie ⁊ oppilationum ſignificant eas: vī iam aduenīſſe vī venturas eſſe. maxime dum nō eſt cauſa aliqua primitiua preſens cui attribui poſſint vt eſtus ſolaris aut extrinſecum frigus poros oppilans aut ira vehemēs Cauſe enīz pñtes ſuis effectibus atteſtari ſolēt. Jurta id galieni ꝑmo de differētijs febriū ca. 10. Eum ſine procatartica. i. primitiua ex antecedenti cauſa incepit quis febrire ſcias huius paſſionis cauſam in hu-

¶ In ſcōa dicit q pulſus ⁊ anhelitus quoꝝ ſiſto (moribus eriſtere. les ſeu ꝺſtrictiones ſunt veloces ⁊ in cōparatōe ad pulſum ſanum ⁊ in cōparatiōe ad diaſtoles ſeu dilatatiōes ſibi correſpōdentes: ſignificāt febres putridas. Qm̄ in putridis neceſſitas vehemēs valde ē ad mūdificandū ſpūs ⁊ humores a fuliginib⁹ putridis ſibi aſſiſtētib⁹. Talis

UVA. BHSC. IyR_028

autem mudificatio fit p ꝺstrictionez pulmonis in anhelitu ⁊ arteriaꝝ in pulsu cōpellentē cū aere calido: ⁊ ad euētationē inutili dictas fuligines foras erumpe. Juxta id gal'.ca.nunc dicto. Propium vo ⁊ inseparabile est generis eaꝝ q̄ in humoribus accendunt febriū ⁊ velocitas ſtoles pulsuū. manifestior quidē in supadditōibus. i. augmētis apparēs nō manifesta vo in inuasionibus. i. ꝓncipijs ⁊ statu. ¶ Et circa hoc attende ꝙ in ꝓncipio putride febris ſistole in pulsu nō velocitat multuz manifeste supra diastolen: qz nōduz fuligies putride mlt̄ tiplicate sūt. In statu vo licet fuligines putride abundent: vnde necessaria ē velocitas ſistoles: calor etiā febris est valde intensus: vñ necessaria est velocitas vehemens in diastole quatinus p eam cito attrahat infrigidās aer. ¶ In tertia dicit ꝙ caliditas putridarum febriū est mordicatiua nō suauis tactui sicut est caliditas ephimerarū. Jux id ga.ca.nunc dicto. Maxima vo cognitio eaꝝ q̄ ex putredine febriū est: est caloris qualitas. nullū enim habet suauē neq̄ mordeatū neq̄ fi'em quidem cum ephimeris: sed mordax quidē est magis vt anxiet ⁊ corrodat tactum: sicut fumus oculos ⁊ nares vt dictū est ab optimis ante nos medicis. Sed hoc nō. in inuasionibus paroxismorū quasi vtiq̄ adhuc ⁊ suffocato intus colore ⁊ fumigātibus ⁊ calescētib' supfluitatib' nō ꝓfectim imittentib' in manū dinoscit acredo caloris: tardātibus vo p̄dicta specie caloris ex ꝓfundo ascēdit. Predicta vo caloris spēs que pungit et stimulat: vt ita dicā: vl corrodit velut aliqō pharmacū acre cū immittit in manū est putredinis humor ꝓgenies: manifeste quidē in ascensionibus. i. augmētis ⁊ statu febris apparēs: nō manifeste vo in inuasio- (nibus: hec ille. let plurimas putridarū febriuz. Scdo ne p ignota ꝓcedat volens manifestare signa putridaꝝ describit almeliletu dicēs ꝙ est dispositio corꝓris. s. mala cōplexio cui pmiscet extraneus calor: nōdum ꝓueniens ad tantū gradum ꝙ ipe sit febris: sed est velut quedā neutralitas deciꝺentie febrem antecedēs ⁊ eaz futurā denūcians. Tertio enumerat .9. accidentia que q̄ñq̄ associant almeliletu. Primū est lassitudo matime vlcerosa ⁊ nō exercitalis: sed spōtanea. De qua dicit hypo. amphorismorū scōa. Labores spōtanei narrant morbos. Nā lassitudo hec fit ex multitudine supfluitatum subtiliū ⁊ acutaꝝ. De qua dicit prin. primi tertia doctrina scōa. ca. 12. ꝙ qui incurrunt eā in supficie corꝓris tactus vlcerum sicitudinem sentiunt. cūq̄ fortior fit accidit ei horripilatio: ⁊ cū augmentat accidit tremor ⁊ febris. Scōm est pigricia seu tarditas corporaliū motuū ꝓpter cacochimiam vl plectoriā opprimentē musculos chordas ⁊ iuncturas quādo p motum irritant humores ⁊ dilatantur: vnde solēt dicere dispositi ad febres ꝙ se graues sentiūt ⁊ pōderosos. Tertiuz est saltus seu iectication. Et est dilatatio extra naturā que omni mēbro dilatari potenti accidit: ⁊ cutis plurimū dilatari pōt Jdcirco p ceteris membris iectigationem pati pōt: vt ait ga. ℈°. morbi ca. ℈. Et rursus ait ibi: ꝙ necesse est vt sit ex fumo q̄titatem multaz sm diuersa loca hūte: ⁊ ꝓpter hoc dilatat atq̄ inflat. Talem autē fumum calor extrane' parumꝙ additus ebullire facies humores efficit. Quartū est pulsatio. i. dilatatio arteriaꝝ in aliquib' ꝓticulis talis ⁊ tāta q̄ p̄ter solitū sentit a neruis circūpositi arteriis nō apposita manu neq̄ digitis: sicut ī phlegmonibus pulsatio sentit ꝓpt ebullitionē sanguis in eo. Cum ergo q̄s sentit in ꝓticula aliqua p̄ter solitū pulsationē significat illic ebullitionē in humoribus ꝓmitiua febris putredinalis. Quintum est cōmotio sōni. i. reuolutio in somno cū inquietudine quadaz vl sōniis malis: aut remotio sōni a nālitate ꝓpter mltiplicationē fumoꝝ ⁊ vapoꝝ ad cerebrū latoꝝ ex ebullitōe facta in humorib'. Sextū est vigilie inmoderate ꝓpter fuligines acutas mordaces eleuatas sursuz a cacochimia corꝓis in quā opatur calor extrane'. Septimū est coartatio anhelit' vl ex humorib' vl ex grossis fumis impedientib' vias ipius q̄s a se libere excutere nō pñt. Octauū est tensio venarum ⁊ hypocōdrioꝝ

¶ Et est caliditas mordicatiua non suauis sicut est caliditas febris ephimere. ¶ Et plurimū quidē febriū putredinis antecedit almeliletu. Et almeliletu quidē est dispositio cui admisceť caliditas nō ꝓueniēs ad hoc vt sit febris. Et associāt ei lassitudo ⁊ pigritia: ⁊ saltus: ⁊ pulsatio: ⁊ cōmotio somni: ⁊ vigilie: ⁊ cōstrictio anhelitus: ⁊ tēsio venaꝝ: ⁊ hypocōdrioꝝ ⁊ dolor capitis: ⁊ pulsatio capitis. Quz ergo plongat facit cadere in febres putredinis: aut facit accidere debilitatē aut citrinitatē coloris. Et q̄ñq̄ associant almeliletu antecedē-

ti febres mltitudo supfluitatis ⁊ vomitus ⁊ nausea ⁊ vrina plurima: ⁊ egestio plurima putrida: ⁊ grauitas capitis et excitatio. Et accidit frequētia in pulsu nō a cā extrinseca: sicut ex labore aut ira aut alijs. Cum ergo[b] accidit coartatio in eo: tūc iaz ꝓuenit ꝓrismus. Et coartatio q̄dez est submersio pulsus ⁊ quitas diuersi in q̄ accidunt pulsationes magne fortes ⁊ nō est velocitas eius fortis Et diuersitas in ꝓncipio ⁊ in augmēto est exꝑpetatib' significātib' putredinē q̄uis nō appeat ī tertiana appitione plima ꝓpter leuitatē materiei. tur doloꝛosus plsus a neruis vicinis. ¶ Quarto dicit ꝙ duz almeliletu ꝓlōgat seu diu durat cuz p̄dictis accidentibus vl ꝓducit corꝓ' ad febrē putridā: fi fumi ⁊ vapores nō sibi inuenient sufficiens respiraculū et calor extrane' euētationem: aut inducit viriū debilitatē cū citrinitate coloris: qz propter caliditatē extraneā digestionē impedit cholerā multiplicat q̄ ad cutim ꝓfluens hanc citrinā reddit. ¶ Quinto enumerat .7. alia accidentia q̄ q̄ñq̄ cōcomitant almeliletu qō p̄cedit febrem. Primū est ilsolita supfluitatuz multitudo vt sudorum sputi aut mucoꝝ ꝓpter abundātiā supfluitatū vl in toto corꝓe vl in aliqui ipius ptibus ex q̄bus timet putredinis aduentus. Scōz est vomitus ⁊ nausea p̄ter solitū: ꝓ quos significat repletō stomachi ꝺnām. Tertiū est vrina plima nō cōmensurata potib' assumptis ⁊ liquidis cōestis: q̄ significat aut abūdātia aquositatū cū sanguine mixtaꝝ disponētiū ipm ad putrefactionē: aut caliditas renū imoderata supfluo sugēs a massa sanguis aqsas ptes: aut nimia viaꝝ vrine aptio. Quartum est egestio putrida plima plus solito fetēs ex q̄ significat humor corruptio. Quintuz est grauitas capitis vl ex repletiōe humoꝝ vl ex mltitudine vapoꝝ supius latorum ⁊ inspissatoꝝ a frigiditate cerebri. Sextū est excitatio a sōno seu sōni interruptio horis nō ꝺsuetis ex fumis acutis ⁊ mordacibus stimulātibus organū sensus cois vñ exꝑgefit. Septimū est frequētia in pulsu nō ꝓueniēs a cā extrinseca quā ꝓmitiuā appellare solem' sicut ab estu labore vl ira vl ꝺsimilibus: sz ab intrinseca vt calore nimio q̄ massam humoꝝ ebullire facit ⁊ necessitatē euētationis frequētis iducit. Et hec frequētia sm quietē exteriorez sequentem diastolen est maxime propria putridis febribus.

Juxta id galieni ꝓmo de differentijs febrium capitulo decimo. Ita vero ⁊ ea que sm exteriorem quietem spissitudo manifesta est in talibus febribus. s. putridis neq̄ in ephimeris neq̄ in ethicis fixis existens spissitudo.

b Cum ergo accidit. In hac scōa pte dat .4. signa putridaruz febriū sumpta ab eis q̄ his accidūt ī ꝓncipio ⁊ augmēto. Primū est coartatio pulsus: q̄ ꝙ primū accidit post almeliletu iaz ꝓuenit ⁊ in actu est porism' febris q̄ in aptitudine solū ꝓus erat. Et circa istud signuz notat ꝙ coartatio pulsus in hac hora febris submersio pulsus diuersi siue inequalis ⁊ quitas eius in quo alique accidunt pulsatiōes ⁊ magne ⁊ fortes imixte debilibus ⁊ velocitas pulsus hui' non est fortis. Est aūt submersus ex suffocatione caloris innati a materia febris ⁊ puus ob illaz. Diuersus vero est ex inequalitate caliditatis permixte frigori: vt nunc exurgat: nunc opprimatur sicut calor igniri incipiens in viridib' lignis. Et in hac diuersitate percussiones quasdaz habet magnas ⁊ fortes quādo ipe exurgit ⁊ paruas debiles quando opprimit. Sed sua velocitas ideo nō est fortis: qz calor in ꝓncipio non est intensus neq̄ velocissimo egens refrigerio: habet tamē aliquid velocitatis. Juxta id galieni ꝓmo de differentijs febriū. ca.10. Existit aūt eis que ex putredine sm ꝓncipia porismi paruus simul ⁊ velox pulsus. Scōz signū est diuersitas pulsus ⁊ etiā caloris in ꝓncipio ⁊ augmento febris. Jpa enim est vna ꝓprietatum significantium putrefactionez. In tertiana tamen simplici ⁊ pura nō multū apparet p̄sertiz in augmēto ꝓpter leuitatē materie ipius

UVA. BHSC. IyR_028

Nam cholera ex qua fit leuis ⁊ subtilis ⁊ igniri parata ꝑm se tota quasi vniformiter in breui inflāmat: ita vt diuersitas in calore ipi⁹ trāsacto tipo vix ꝓcipi possit. Eiusdē signi gal. meminit vbi supra dicēs. Inequalitas vo pulsuū ⁊ caloris siue in inuasionibus. i. ꝓncipijs siue in ascēsionibus seu augmētis fiant generis quidē ē taliuz febriū. s. putridarū ꝓprium Nec ipz tñ inseparabile dmū multe enī putride sine anomalia. i. inequalitate sensibili inuadunt ⁊ ascendunt vsq; ad statū. Tertium signū est euacuatio sudoris ⁊ humectatiōis ꝑmi ꝓdi. i. deficientia seu carētia sudoris et humectatiōis rozalis in prima ꝓdo: sic ꝙ ꝓmus pozissimus nō terminatur sudore.

Et ꝺ signis ꝙ febris sit putrida ē euacuatio ꝓdi ꝑmi sudoris ⁊ humectationis. Ephimera enī est ecōtrario illius: lz in initio sit in tertiana ꝓpter leuitatē ꝓdictā cū ephimera nō ꝑmutatur ad putredinez. Et qñ nō fuerit augumētū ei⁹ ꝑmixtū nō ꝓportionatuz nō sile. Et plixitas augmenti iterum significat ꝙ ipa est putrida. Et additio pulsus in magnitudine ꝑm ꝓcessionem significat augmentum.

Ampli⁹ aut est iterpolata incipiēs cū rigore aut horripilatōe ⁊ dimittit ꝑm plurimū cū sudore ⁊ humozositate ⁊ resoluit cū pozissimis. Aut ē inseparabilis cū tpe non silis ephimere in vrina ⁊ pulsu ⁊ cōplemēto mūdificationis ⁊ q̄ete accidentiū. Et cuz ꝺ primo quidez putride sunt accidētia plurima ex siti. Et dolore capitis ⁊ nigredine lingue ⁊ ꝓprie apō statū. Et multiplicat inq̄etudo et angustia ex agitatiōe vehemēti quā facit pugna materie ⁊ ꝛ̄tutis: qñq; enī eleuat materia: ⁊ qñq; ꝺsurgit virtus. Et pulsus⁹ silr qñq; tēdit ad magnitudinē ⁊ fortitudinē: ⁊ qñq; ad puitatē ⁊ debilitatē. Duricies aūt fit qñq; ⁊ non oz semp vt sit: nisi sit cū febre apa durum in quocunq; mēbro sit. Aut apostema in membro duro q̄uis non sit durum. Aut iam acciderit potus aque frigide: aut aliquid aliud de illis que dicuntur in libro pulsuum.

per poros corporis prompte transmeabiles in breui resoluitur non remanente febrili calore donec materia rursus congesta paroxismaliter commoueatur. Tertio dat signa quattuor distinctiua febris putride continue ab ephimeris ⁊ interpolatis. Primum est dissimilitudo in vrina. In continuis enim a principio non est digesta nec hypostasiata sicut in ephimeris propter indigestionem materie. Secūdum est dissimilitudo in pulsu. Non enim similis sano ē in continuis velut in ephimera ꝓpter vehementiaz sui feruoris. Tertium est ꝙ in continuis non est mundificatio cōpleta a febre in primo paroxismo: aut inter periodos sicut in ephimeris ⁊ interpolatis propter materiam claudi intra venas vnde vix effluit ⁊ resoluitur. Quartum est ꝙ accidentia sunt quietiora ⁊ minus molesta in interpolatis ⁊ in ephimeris q̄ in ꝓtinuis: vt dolor capitis anxietas cordis dejectio virium propter assidue cor ⁊ cerebrum vehementer opprimi fuliginibus putridis in continuis ⁊ in alijs non.

d Et cum plurimo quidem. In hac parte quarta accidentia quinq; enumerat que putridis maxime circa statum accidunt: nō quidem omnibus: sed pluribus earum maxime cholericis ⁊ eas significant. Primum est sitis ꝓpter fuligines acutas ardentes a corde ⁊ pulmone cōtinue latas ad fauces ⁊ linguā: vnde irrigari plurimū desiderant et ꝓpter ardorē ⁊ ariditatē quos cor ozi stomachi sibi vicino incēsum cōmunicat. Scōm est dolor capitis ex ascensu plurimo fumozū acutoruz mordacium ad ipsum a loco putredinis. Tertium accidens est nigredo lingue ꝓpter arsuram ex assiduo transitu inflāmati aeris ⁊ arse fuliginis sup eius cutem cū respiratione. Et ꝑmo siccatur deinde rubescit et exasperatur: postea nigrescit ⁊ interdum cadit prima ipsius pellis. Et hec accidentia proprie eueniunt apud statum febris: quia tunc maximus ē febrilis calor ⁊ pugna vehemens morbi in naturā ⁊ agitatio materie plurima non sine multiplici effumatione tam ad os ⁊ linguā q̄ etiam ad caput. Propterea dixit hypocras amphorismorum secunda. Circa principia ⁊ fines omnia imbecillioza. circa status vero fortiora fiunt accidentia. Quartum accidens est inquietudo sic ꝙ eger sibi sub nullo situ requiem inuenit: sed se reuoluit de situ in situm: nunc super latera: nunc super dorsum: nunc super ventem: nunc se precipitat a capite ad pedes. Quintum accidens est angustia vehemens seu oppressio cordis. Et horum duorum vltimorum accidentium causa est pugna et agitatio vehemens maxime hora status materie febris aduersus virtutem. In qua quidem pugna materia interdum sic eleuatur furit ⁊ insurgit ꝙ in virtutem prevalere videtur. Et quandoq; virtus potenter insurgit aduersus eam sibi predominans ⁊ cretice expellens per aliquod genus euacuationis.

e Et pulsus similiter. In hac parte quinta dat quattuor regulas super pulsu putridarum febrium ⁊ ephimerarum. Prima regula est. sicut in statu putridarum febriū quandoq; eleuat materia febris supra virtutem: ⁊ quandoq; virtus ei dominatur: sic pulsus hac hora quandoq; declinat ad magnitudinem ⁊ fortitudinē vincente natura: ⁊ quādoq; ad paruitatem ⁊ debilitatem ipa succumbente aut plurimum oppressa. Secunda est. pulsus in putridis aliquando est durus: nō tamē semper: sed quando cū febre est apostema durum vl in mēbro duro sicut in panniculo: q̄uis nō sit duruz tale apostema velut in pleuresi nō sclirotica: imo sanguinea vl cholerica pulsus inuenit durus ⁊ serrinus Et potu etiam aque frigide superabundanti in febribus putridis accidit interdum tensio spasmosa reddens pulsum duruz vl irrigidatio corporis arterie pulsum indurans. Idem balneum aque fortis frigoris quandoq; operatur: ⁊ vehemens siccitas arterie contingens vndecunq; sit: et cause his similes duri pulsus scripte in libro pulsuum.

UVA. BHSC. IyR_028

Tertia est inequalitas pulsus in ꝓncipio ⁊ augmẽto putridaꝝ febriuꝫ ex ꝓprietatibus seu ꝓpꝛijs signis istarum ⁊ est de significatiõibus earum certioꝛibus. Et ista inequalitas duplex inuenit. Una qꝛ alique ex percussionibus huius pulsus sunt debiliores: alie fortiores ꝓpter caloꝛis inequalitatem ex ꝓmixtione sui cum frigoꝛe maxime in principio ⁊ vsqꝫ ad mediũ augmenti febꝛis. Et iõ hoc tps vocat gal. libro de tpibus portis morum tps anomalie. Alia ẽ iequalitas in cõparatione fistoles ad diastolẽ. Nã sistole velocioꝛ est diastole in putridis febꝛibus: qꝛ plus opꝰ est expulsione fumorum caprinosoꝛuꝫ q̃ que ꝑ sistolem fit ꝙ refrigerio plurimo quod fit ꝑ diastolẽ. Ceruntamẽ hec diuersitas in tertiana non multũ apparet ꝓpter leuitatem ⁊ subtilitatem materie ipius: q̃ per totũ sui satis vniformiter facile inflãmatur ⁊ recedit frigus: ⁊ calor in ea plurimũ incenditur vñ multo indiget refrigerio: ⁊ ꝓ ꝯsequens diastole veloci. ¶ Attẽde ꝙ aliter exponi põt ista ꝓticula. s. ꝙ pulsus ꝓncipij ẽ iequalis seu dissimilis pulsui augmenti: qꝛ ꝓncipij pulsus in febꝛibus putridis ⁊ maxime interpolatis est paruus debilis rarus: sed pulsus augmẽti est fortis velox frequẽs: ⁊ sic nõ erit ꝺ repetitio pagraphi illius scõde ptis. Et diuersitas in ꝓncipio ⁊ in augmẽto est ex ꝓprietatibus significatibus putredinẽ: q̃uis nõ appareat in tertiana apparitiõe plurima ꝓpter leuitatẽ materici. Quarta ẽ dũ in febꝛe aliq̃ pulsus nõ fit fortis. i. plurimum eleuans vltra nãlem: ⁊ nõ fit velox velocitate p̃dicta. s. penes sistolẽ: tunc febꝛis est ephimeraꝝ ⁊ nõ ꝺuertit ad febrẽ putridã. Juxta illud ga. ꝑmo de differẽtijs febꝛiũ. c. 9. Amplius magis ꝓprium ⁊ insepabile est ephimeraꝝ nequaꝫ in velocitate supaddere sistolẽ: vt etiam si supaddiderit q̃ꝫ pulsimũ est hoc ⁊ difficile cognoscibile ⁊ pauco aliquo ab eo qꝺ est ſm nãm remotũ: quinimo ⁊ caloꝛis suauitas taliũ febꝛium ꝓprium ⁊ insepabile est ⁊ eq̃litas pulsus ⁊ ꝺtinuus ascensus ſf Et est vrina. Jn hac ꝓte (ne ꝺstrictiõe ⁊ in calore ⁊ in pulsibus. sexta dat duo signa putridaꝝ febꝛiũ sumpta ab vrina. Primũ est ꝙ in ꝓncipio putride febꝛis vt vrina est indigesta vt paꝝ digesta. Jndigesta quidẽ ꝓpter oppilatões ꝓhibentes aliq̃d grossum cũ vrina effluere: qꝺ ⁊ ſbam ipius inspisset ⁊ velut sedimẽ in ea resideat: ⁊ qꝛ nã de humore peccãte nõdum digesto nihil sequestrat ⁊ vrine imiscet: vt si q̃d seq̃stret qꝺ trãsire possit: illud est modicũ: vt in tertianis q̃ꝫ ꝺtingit: ⁊ tũc in ꝓncipio nõ est vrina penit⁹ indigesta sed paꝝ digesta. Juxta illud gal. ꝑmo de differẽtijs febꝛiũ. c. 10. Proprium ꝺo ⁊ maxime est taliũ febꝛiũ q̃ ex putredine vrinaꝝ indigestio. Sed ⁊ obtusa etiaꝫ digestio ꝓpria est cognitio febꝛiũ q̃ sunt in humoꝛib⁹: neq̃ enĩ indigesta vrina neq̃ obtuse digesta in ephimeris appet alterutrũ quidẽ coꝝ. s. velocitas sistoles ⁊ frequẽtia post diastolẽ vt vrina indigesta aut obtuse digesta: seꝛsuꝫ dictũ ꝓpria est cognitio eaꝝ q̃ in humoꝛib⁹ sunt febꝛiũ. Simul aũt dicta ambo oĩpharia sunt insepabilia in tali gñe febꝛis ⁊ ꝓprie vrine oĩmode indigeste vt obtuse digeste cũ febres inuadũt. Magna ꝺo ⁊ rõne digna cognitio digestionis in ꝑmis vrinis nunq̃ apparet ſm has febres exceꝑ ephimeris: hec ga. Scõm signuꝫ est vrina acuta mordax ⁊ pungẽs in exitu ipius ꝓpter caliditatẽ mordacẽ ⁊ acutã interioꝛũ a q̃bus discindit vt ex ꝑmixtiõe cholere alicuius acute mordacis. Et qꝛ nõ semp hmõi cholera secum ꝑmiscet in putridis febꝛib⁹: neq̃ humoꝛ alius mordax ⁊ acut⁹: nec intrinsec⁹ ardoꝛ acumẽ vrine vehemẽs imꝑmit nõ semp appet in putridis febꝛib⁹ acuta vrina: ſꝫ potissime in cholericis: ideo dicit hic ꝑn. fortasse. Põt ⁊ aliter ꝙ ſm tactũ in exitu ipius vrina acuta recte appellari: vt qꝛ saporẽ gerit acutũ vt qꝛ expirat fetidũ g Et scias. Jn hac pte. 7ª. dat duo do- (ꝛodorẽ quo nares ꝺtristat. cumẽta circa quedã ꝺtingẽtia in febꝛibus putridis. Primum est ꝙ raro euadit q̃s a febꝛibus acutis interficere solitis vt sunt febres pestilẽtie ⁊ febres aꝑatum calidoꝝ cerebri aut epatis sine ẽctione vt oppssione vt deperditõe mẽbri alicuius. De ẽctione quidẽ ex pestilẽtia. testat auẽzoar in suo theisir trac. 26. c. ꝑmo dicẽs. Et gignatur ex corruptiõe aeris qõ narrauit hypo. s. tortura iuncturarũ colli: ⁊ sequit ex ea pessima ſperuꝫ suffocationũ. Causa ꝺo quare torquent iuncture colli magis ꝙ cetere iũcture dorsi apud aeris corruptionẽ est: qꝛ cetere iũcture dorsi ꝑter iũcturas colli hñt ligamẽta sustentata a costis ⁊ musculi eaꝝ grossiores sunt: collũ ꝺo ꝙ se stat nec ꝺz sustẽtamẽta a duob⁹ suis latorib⁹ sicut hñt iuncture dorsi a suis costis. Sed de oppssione mẽbri relicta post febres nõ arte curatas fidez in seipo facit auerroys 7. colliget. ca. 42. dicẽs. Sz qui solũ nã ex fortib⁹ egritudinib⁹ curant in fine remanent in egritudinibus q̃ tẽporanee dicũtur sic mihi accidit qñ egrotaui de febꝛe fortissima et

Diuersitas aũt in ꝓncipio ⁊ augmẽto est ex ꝓprietatibus febꝛis putride Et ẽ de significatiõibus eiꝰ fortibus q̃uis nõ appareat in tertiana plurimum ꝓpter leuitatẽ materiei. Et ꝺũ nõ fit pulsus fortis ⁊ nõ fit velox velocitate p̃dicta tunc febꝛis adhuc est ephimera ⁊ non ꝑmutat ad putredinem. Et est vrinaᵏ in ꝓncipio nõ digesta aut parũ digesta ⁊ fortasse ẽ acuta. Et scias⁵ ꝙ a febꝛibus acutis iterficiẽtibus raro fit euasio: nisi cuz cõtractione mẽbri. Et qñ alleuiat fe bꝛis post quietẽ apostematis in pleuresi ⁊ silibus tunc scias ꝙ ꝺ materia remansit aliq̃d ⁊ ꝙ materia iam declinat ad locum vbi apparet dolor.

¶ De signis insepabilis febꝛis. id est continue. Capm. III.

Acõtinua est diuersitas pulsus q̃ est ſm febꝛem apparẽs valde. Et est in plurimo eiꝰ nõ habẽs ordinẽ neq̃ põdꝰ creticaui ex illa ꝑ aꝑata in testiculis eo ꝙ mihi necessaria administrata nõ fuerũt: quare remansi arteticus ⁊ podagricꝰ ⁊ adhuc sum. Sz de ꝑditione mẽbri alicuiꝰ ab interficiẽtibus febꝛib⁹ vt pestilẽtialib⁹ testimoniũ ꝓhibet auẽzoar tractatu nũc dicto ca. ꝑmo dicẽs. Hypocras narrauit in lib. epidimiaꝝ egritudines que fiunt tpe epidimie a corruptione aeris: cũ dixit ꝙ in regione eraton supuenit incendiũ tpe estatis. Jnquit supuenit pluuia diuturna in tpe valde calido ⁊ ꝑmansit tota illa estate. Jnquit ⁊ intulit hoibus quẽadmoduꝫ accidit ex vstione ignis: vnde accidit eis scabies ⁊ pruritus fortis donec fere ꝺilaniab̃t sua coria supse ex nimio pruritu ⁊ non ꝓfecit eis aliquid: qꝛ erat scabies squamosa recluſa sub cute. Et dixit ꝓbus ipoꝝ cecidit brachium totũ: sikꝛ ⁊ cora ⁊ in ꝓbus ceciderũt musculi ⁊ ossa: hec ille. Secundũ documẽtũ ẽ qñ febꝛis alleuiat in pleuresi ⁊ aꝑatib⁹ post quietẽ aꝑatis. i. dispsionẽ mãe ipius vt mitigationẽ doloris eiꝰ ⁊ alioꝝ accidentiuꝫ tunc scias ꝙ aliq̃d remansit de mã aꝑatis in corpe: ⁊ ꝙ hec mã declinat ad illã coꝛpis ptez in qua apparet dolor. ¶ Attende ꝑmo circa hoc qꝺ dicit qñ alleuiat febꝛis: ꝙ ꝓ febrem alleuiari vult ꝙ mitiget vt remittat sine hoc ꝙ penitus ex toto cesset: ⁊ qꝛ nõ cessat significat ꝙ mã aꝑatis a qua ꝺependebat nõ tota a coꝛpe ꝺepulsa abscessit. ¶ Attende sc̃ꝺo ꝙ triplicit̃ pleuresis quiescit vñ alleuiat febꝛis cõcomitans vt ꝺsequens eã. Primo ꝓ gradatam resolutionẽ. Sc̃ꝺo ꝓ eius eruptionẽ ⁊ effusionẽ materie ipius in clibanũ pectoꝛis. Tertio ꝓ diriuationẽ mãe ipius ad alia mẽbra. ⁊ hoc duplic̃iter. Nam vt diriuat ad lõginquas vias expulsiõis vt ad intestina vt ad vesicã: vt ad membra alia remota debilia in quibus generat nouus apostema. Et de quolibet hoꝝ modoꝝ quietis potest intelligi littera presens.

¶ De signis insepabilis febꝛis. i. continue. Capm. III.

Acõtinua. Jn hoc ca. dat. 4. signa febꝛis humoralis insepabilis seu ꝺtinue. Et ꝛz ethica vt ephimera febꝛis inter ꝺtinuas possit numerari: qꝛ nullas ꝺz interruptiões nec est sepabilis nisi cũ desinit ⁊ ex toto cessat: vt cõtinue alie. De his tñ ꝑn. nõ intẽdit hic. Primũ signũ sumit a pulsu. Jn his enĩ febꝛibus apparet pulsus inequalis valde ſm febrẽ seu febꝛis vehementiã. Et vt in ꝓbus in sua diuersitate vt inequalitate neq̃ ordinẽ seruat neq̃ etiaꝫ põdus. est g̃ inequalis ⁊ inordinatus ⁊ extra põdus. Jnequalis quidẽ ex diuersitate oppssionis arteriarum a venis quietis sibi ꝺtiguis in q̃bus putredo est ⁊ diuersitate penetratiõis vitalis spũs in arterias ⁊ assidua affluentia putredinaliũ fuliginũ ad coꝛ ita sibi insultantiũ ⁊ pulsatili vtuti ꝙ vniformiter ⁊ equaliter regere nõ sufficit motiões pulsus ⁊ anhelitus. Et ex eisdez causis est inordinat⁹ ⁊ extra põdus. Jstõ signũ memoꝛat ga. lib. de febꝛib⁹ ad glauconẽ. ca. 11. dicẽs. Si vo ⁊ inordinatio aliqua aut inequalitas fuerit eis ⁊ hocvtiq̃ erit signum magnitudinis febꝛis ⁊ ꝙ nõ sunt deficiẽtiũ. Dicit aũt inequalis: qꝛ ꝓcussionũ eiꝰ quedã sunt fortes: alie debiles. Et inordinatus: qꝛ in sua diuersitate nõ seruat ordinẽ seu ꝓportionem: ita vt ꝓcussionũ sint due debiles ⁊ vna fortis, ⁊ iterũ due debiles

UVA. BHSC. IyR_028

ꝛ vna fortis:ꝛ sic ꝺsequenter:vl'ꝫm alīā ꝓportionē. Ex extra pō-
dus:qꝛ hō seruat ꝓportionē mēsuraꝫ tēpoꝛ motuū ꝛ tēpoꝛ quie
tum sicut humano ꝺuenit pulsui. Sc̄ōm signū sumīt a ꝓseuerā
tia febris sine interruptiōe seu interpolatiōe ꝛ duratiōe ei' vltra
24. horas. Interpolataꝫ enī febriū quartana lōgissima ē:q̄ sine
interceptione
ñ durat vltra
horas.24.q̄ si
aliqua putri-
daꝫ febriū lō-
gi' durat nō i-
terpolata: sed
ꝺtinua ē. Ter-
tium signū su
mīt a tipis .s.
ab hoꝛripilati
one rigoꝛ ꝛ frī
goꝛe:q̄ in iter-
polatī anteceꝺ-
ere solēt ꝛ as-
sociari eis. In
ꝺtinuis vo ne
q̄ anteceꝺunt
nec eis associā
tur:qꝛ māe cō
tinuaꝫ sīt ve-
nis clause:nec

Et ꝓseuerat febris ꝛ nō separaꝫ post
24. horas. Et non associaꝫ ei qꝺ ꝺixi
mus ꝺe ꝺispōnib' eraꝺicabiliū ex añ
cessiōe rigoris ꝛ alīs. Et ꝺe illis q̄ sī-
gnificāt eā est ei' assiꝺuitas. Et vehe
mentia ꝺiuersitatis in ꝺispōnib' eius
apuꝺ augmētum:minuīt enī quāꝺo
q̄ ꝛ augetur vice alia.

¶ ꝺe reb' q̄busꝺā q̄bus ꝓueniūt ꝛ ꝺif
ferunt febres putreꝺinis inter se ꝛ
ab alīs. Capitulum.IIII.

Ebris que ē propter

f putreꝺinē cholere mot' ē ter
tian' siue sit mot' ꝓncipiū po-
tissimi:aut ꝓncipiū veheñtie:nisi spēs

effūꝺunt sup mēbra sensibilia velut in interpolat:ex q̄ effusiōe so
lent ꝺtingere tipi ꝓꝺicti. Istius signi ꝛ ꝓoris meminit ga.lib.ꝺe
febrib' aꝺ glauconē.ca.11.ꝺicēs. Cōtinuas vo cognosces maxime
quiꝺē ex eo qꝛ nullū eis signū aꝺest eoꝛ q̄ ꝺixim' oporteꝛe ꝺeficē
tibus:etsi nō cessat etiā febris intra.24.horas. Quartū signū ē
assiꝺuitas ei':neꝺū vsq; post.24.horas:vt ꝺicebaꝫ in signo sc̄ōo
sz etiā vsq; aꝺ crisim ꝛ totalē ipius terminationē:ꝛ vehemētia ꝺi-
uersitatis in ꝺispōnib' eius apō augmētū.s.in ꝺispōnib' pulsus
ꝛ anhelit' ꝛ putreꝺinis ꝛ forma caloris. Jux' iꝺ ga.c.nunc ꝺicto.
Si vo ineq̄le fecerint augmentū hoc quiꝺē cū alīs ꝛ tps signifi
cat ampli':ꝛ vtiq; si ꝓpriū signū febris in pulsu euiꝺēs habeāt.
Et hanc ꝺispositionū ꝺiuersitatē innuit hic ꝓn.ꝛ ꝺat cām ei' ꝺi-
cēs. Minuīt.n.qñq; caliꝺitaꝫ ebullitio:ꝛ exsequēti pulsus ꝛ an
helitus ꝛ augeꝫ vice alia. Et iꝺ p̄cipue acciꝺit in augmēto totali
toti' cōtinue plusq; in augmēto vni' solius exacerbatiōis. ¶ At
tende q̄ ga.sc̄ōo ꝺe crisi.ca.6. volēs ꝺare signa q̄bus ꝺtinue pro-
portiōales ab interpolatis cognosci valeāt ꝛ ꝺiscerni ab eis ꝓ'ꝺe
clarat q̄ꝺ p vtraslibet intelligit ꝛ ait. Et volo intelligi p febres cōti-
nuas,ꝓportionales inaꝺēq̄ꝺ' sīlē febres aꝺurētes puras,ꝓportio
nales febri tertiane pure:ꝛ febrē que facit porismū oī ꝺie ꝛ non
eraꝺicaꝫ ꝓportionalē febri q̄ facit porismū oī ꝺie ꝛ eraꝺicaꝫ: ꝛ fe
brem q̄ facit porismū in quarto ꝛ nō eraꝺicaꝫ ꝓportionalē febri
quartane q̄ eraꝺicaꝫ. Cōsequēter ibi tangit ꝺuenientiā ꝛ ꝺifferē
tiā inter ꝺtinuas ꝛ interpolatas sibi ꝓportionales:et ait. Juter
febrē aꝺurentē purā cū qua sunt oīa signa febris tertiane pure
ꝛ iter eā nō est ꝺīa:nisi qꝛ nō icipit cū rigoꝛe ꝛ nō eraꝺicaꝫ plene.
ꝛ febris q̄ facit porismū oī ꝺie qñ cū ea sunt oīa signa q̄ sunt cum
febre faciēte porismū oī ꝺie pura ꝺe hoꝛa pīti ex hoꝛis anni ꝛ cō
plexiōe aeris in ea ꝛ etate ꝛ regiōe ꝛ nā coꝛpis ꝛ eo qꝺ p̄cessit ꝺ re
gimine ꝛ ꝺispōne pulsus ꝛ ꝺispōne caliꝺitaꝫ:ꝺeinꝺe nō eraꝺicaꝫ
tūc ipa etiā est homogenea febri faciēti porismū oī ꝺie pure. Et
sīlr est etiā res febris faciēꝺis porismuz in q̄rto ꝛ nō eraꝺicaꝫ:q̄ñ
ipa etiā est ꝓportiōalis q̄rtane interpolate. Et haꝫ quiꝺē febriū
porismos nō p̄cedit rigoꝛ neq; sequīt eos sudoꝛ. Et quibusꝺā in
terpositis rursus repetit ꝺifferētias ꝺtinuaꝫ ab interpolatis:et
ait. Et nō est ꝺifferētia inter eas ꝛ eas: nisi qꝛ ꝺicimus vñ illis est
sparsus in coꝛpe totoꝛ ꝛ est in istis fixus in ꝺcauitate renarū. Et
sīlr oēs res inueniunt equales:nisi qꝛ cū illis est rigoꝛ ꝛ cuz istis
nō est rigoꝛ ꝛ cū illis fit vomit' ꝛ sudoꝛ ꝛ cū istis nō est vomitus
neq; sudoꝛ. Et cū ꝺico febrē ꝺtinuā aut cōclusam:tunc nō signifi
co nisi:qꝛ nō euellīt ꝺonec plene consumaꝫ:hec galienus.

¶ ꝺe rebus quibusꝺam quib⁹ conveniunt ꝛ ꝺifferunt fe
bres putreꝺinis inter se ꝛ ab alīs. Capitulum.IIII.

f Ebris que est. In hoc capto ꝓmo agit ꝺe conꝺitiōibus
cholericarū febriū. Sc̄ōo sanguineaꝫ ibi [Et illa que est]
Tertio phlegmaticaꝫ ibi [Phlegmatica autē] Quarto

melancholicaꝫ ibi [Quartana aūt] Quinto ꝺe ꝺiuersitate modoꝝ ter
minatiōis putridaꝫ febriū ibi [Et quartana quiꝺē] Sexto ꝺe ꝺiuersi-
tate putridaꝫ penes ꝺurationē suoꝝ tēpoꝝ ibi [Et scias q̄ ꝓncipium]
Septimo ꝺe ꝺuersione febriū ad arefactionē ex erroꝛe cure ibi [Et fe-

a In ꝓma pte q̄ est pñs textus ꝓmo agit ō motu febris (bres qñ]
ex putreꝺie cholere.
Sc̄ōo ꝺe ꝺitōibus
tertiane puꝛ ibi [Et
tertiana quiꝺē] Ter
tio ꝺe ꝺuratiōe pu
re ꝛ nō pure ꝛ contí
nue tertianeibi [Ter
tiana vero]
¶ In ꝓma ꝓticula
ꝺicit q̄ mot' febris
ex putreꝺie cholere
est tertianari' ꝺe ter
tio ꝺie in tertiū tēs
siue sit mot' ꝓncipij
poꝛissimi incipientis
ab infebricitatiōe:vt
in tertianis interpo
latis:siue motus ꝓn
cipij nō quiꝺē febrif
sz vehemētie ipius ꝛ
exacerbatiōis: vt in
ꝺtinuis q̄ p ꝓioꝺos

exacerbant. Ab hac regula excipit spēm febris q̄ ꝺicit aꝺusta.s. causo-
nicam ꝺe cholera rubea putrefacta ppe coꝛ: q̄ sic appellaꝫ: qꝛ assiꝺuo
plena est incēꝺio:q̄ propter mot' exacerbatiōis tertianari' est in ea val
ꝺe occultus cū ꝺtinue eger arꝺere videaꝫ:ꝛ sibimet ꝛ astātibus nulla sī
leuatus remissione apparēte:ꝛ est sicut insepabilis ꝺcluꝺa.i.synocha fe
bris q̄ nō hz ꝓioꝺicas exacerbatiōes:sz aut ꝺtinue crescit aut continue
¶ In sc̄ōa tāgit tres (ꝺecrescit aut in statu eꝺē vsq; aꝺ finē manet.
cōꝺitiōes tertiane pure. Prima est q̄ ipa est egritudo acuta ꝓpter sū-
tilitatē māe ipius:vñ est aptissima ꝺispsioni ei' ꝛ resolutiōi. Aꝺ egritu
ꝺinē enī esse acutā ꝺuo req̄runt:sicut ꝓmissum est. Primū est q̄ sit vehe
mens nō ꝺimo carēs piculo:iō ephimera nō ꝺicit acuta. Sc̄ōm ē q̄ ipa
sit breuis ꝛ ꝓpinqui stat':ꝛ hec ambo isunt tertiane pure. Sc̄ōa est q̄
calor ei' est intensus mꝺicatiu' ꝓpter fortitudinē acuminis cholere.
Maz cū ꝺe se fit ex nā ꝓpria moꝺat ꝛ acuta q̄tomagis putreꝺine effec-
ta fit ꝛ caloꝛe febris vehemētia a q̄bus hūoꝛes lenes ꝛ suaues vt phle
ma ꝛ sanguis acumē acq̄rūt. Tertia ē q̄ est salutifera nō mortalis neq;
cōiter post se ꝺerelinquēs mala vestigia,ꝓpter ꝺuas cās. Prima est:qꝛ
cholera ex q̄ fit est leuis sup nām.i.paz oppmēs nālem caloꝛē ꝛ obꝺi-
ens facile resolutiōi suiꝑius. Sc̄ōa est qñ ipa facit quietez.i. ꝺimittit
egrū q̄escere sub infebricitatiōe notabili tpe.s.fere ꝺie vno ꝛ semis ꝑuſ
q̄ rursus inuaꝺat:vñ ꝺanf egro sufficiētes inꝺucie q̄bus cibeꝫ ꝛ etiam
¶ In tertia ꝺicit ꝓmo q̄ tertiana nō pura ꝺiutius q̄ pura (purgeꝫ.
ꝑꝺurare solet ꝛ ꝑm se totā ꝛ ꝑm ꝓprios eius porismos: qꝛ mā nō pure
est cholera phlegmati ꝓmixta q̄ fit aꝺherēs ꝓtibus vbi est ꝛ vix resolu
bilis ꝛ innatū caloꝛē ampli' obtūꝺens. Unꝺe interꝺū ꝺurat ꝑ mediuz
annū. Sc̄ōo ꝺicit q̄ tertiana pura iterpolata raro ꝓtransit.7.ꝓioꝺos:
nisi in cura ei' supuenerit erroꝛ ex pte meꝺici vl' ex pte infirmi: vl' ex pte
assistētiū aut ꝺeforis occurrētiū. Jux' iꝺ hypo.ampho.4. Tertiana va
q̄ nō inꝺicat in,7.ꝓioꝺis lōgissima ē:qꝛ tanto tpe vl' breuiori tota ipi'
mā ꝺigeri solet ꝛ etiā resolui. Tertio ꝺicit q̄ tertiana pura ꝺtinua cōsu
mi solet in hebꝺomaꝺa vna. Quia vl' suo vehemēti incēꝺio coopante
nālt caloꝛe seipaz ꝺsumit vl' victa vtute coꝛp' interimit. Jux' iꝺ ga.sc̄ōo
ꝺe crisi ca.6. Si febris est tertiana pura:tūc eius crisis ꝛ ipi' ꝺsumptio
nō ꝓtransit.7.ꝓioꝺos. Et si est febris aꝺurēs:tunc ipa ꝓculꝺubio con
sumitur ꝛ ꝓuenit in ea crisis anteq̄ transeat hebꝺomaꝺam vnam.

b Et illa q̄ est. In hac pte sc̄ōa ꝺicit ꝓmo q̄ febris q̄ fit ex putriꝺo sā
guine q̄lis est febris taz variolaꝫ q̄ morbilloꝝ est cōtinua sine ꝓioꝺis
Quia putriꝺus sanguis q̄ꝺiu remanet sub forma sanguis nō mouek
vt alīj humoꝛes ꝓioꝺicis motibus:ꝛ ipa etiā est insepabilis sic q̄ non
ꝺesinit in ifebricitationē vt porismales ꝺonec ꝺsumaꝫ penit' ꝛ ex toto
Sc̄ōo ꝺicit q̄ caloꝛ synochi putreꝺinalis est plurim' in q̄to seu pluri-
me extēsionis ꝛ cōis venis oībus ac toti coꝛpi ꝛ lenis tactu nō acutus
moꝺaꝛ:quēꝺmoꝺū caloꝛ cholerice febris:qꝛ sanguis vñ fit in coꝛpore
est multi' ꝛ toti cōis. Jux' iꝺ ga.9.ꝺe ingenio.c.2. Est aūt alia spēs synō
che cuz putrefactoin oībus eq̄liter accidit venis maxime in magnis. Et
hz caloꝛ istius synoche non sit ita acutus sicut tertiane;acutioꝛ tñ est ca-

Dra int' febres cont'as ꝓportionales et febres ꝓioꝺicas sunꝺ
int'polatas ē qm gn' nō mapit cū rigoꝛe et nō eraꝺicaꝫ ple
ne. fe. at int'polata sic. nz segt' gn' sudoꝛ nz mapit cū
uortu sic int'polata. exq' am' q sū ca' putredo acut' nō ba
dx' iste doctoꝛ qū ꝺixit fe. gn' as' am' auct' ez gulie. s.
gn' as' ꝺue sp̄es una cū ꝓioꝺes sic gn' q sunt ex hys ebꝝ
huoꝝbꝫ s. a. phleg. et mīa. a' q est ex ꝓ solo sanguīe
ut ꝺicit sibi met gal. qū ibi appellet eas gal. sinocas cū
pioꝺis uide ibi. / credo ꝺicꝺū ee quod nichil a' uoluit ellic
gal. cū sinocas cū pioꝺis ꝺix' nisi q tal gn' a' ꝓioꝺia ip'
ꝺē et ꝓportionalis gn' ꝓpe. q ē tali febri gn' ꝓportiōal
uel cōtra ut ex crescētia hm nāz huoꝝ ꝓcēssus ad putrefactas
ꝑa absq; rigoꝛe horroꝛe ꝛ uoꝺitu et sudoꝛe. tñ ci poꝛisma
ut q ꝛeꝺit gal. 2°. de crisi. ca°. 6°. sūducto. nā tali mithget°
uitu febris gn' ꝺiscerneret et cet mag' ghisio

UVA. BHSC. IyR_028

lore ephimere propter putredinem. Tertio dicit ꝙ quãdoꝯ hec febris de putredine sanguinis puenit ad statum in quarta die: ⁊ tunc creticat vl̃ fluxu sanguinis vl̃ p eruptões variolarum vl̃ p morbillos foras apparentes vl̃ p sudores. Et si diem quartũ ptransierit in aliaz solet trãsmutari speciem: qz pars subtilis sanguinis putridi transit in cholerã ⁊ eius grossa pars i melancholiã: quare cõuertitur vl̃ ad tertianaz si cholera putrescat: vl̃ ad quartanam si putrescat melancholia.

c Phlegmatica autem. Jn hac pte tertia ṗmo agit de cõditionibus quotidiane interpolate. Secundo de quotidiana cõtinua ibi [Et q de ea] Tertio de ipura ibi [Et ꝙtum est]

¶ Jn ṗma pticula dicit ṗmo ꝙ quotidiana febris oĩ die paroxismũ faciens ẽ suauis caliditatis: nõ quidez simpliciter: sed cõparatione ad febrẽ cholericam. Quia phlegma ex quo fit est humor humidus lenis: a quo fuligines acute mordaces nõ resoluunt sicut a cholera: licet a putredine remisse nitrosum ⁊ acutum fiat. Secũdo dicit ꝙ quotidiana febris est chronica diuturna ꝓpter tres causas. Prima est viscositas materie vñ fit q̃ fortiter adheret ⁊ vix resoluit. Secũda est frigus eius: quo calorẽ innatum hebetans obtundit ⁊ quasi suffocat vnde impos redditur vt ipam resoluat. Tertia est multitudo phlegmatis a quo dependet quod est ex natura multipliciter multiplex ad alios humores excepto sanguine maxime in phlegmaticis: quibus plus alijs hec febris species cõtingere solet. Tertio dicit ꝙ quotidiana febris est magni timoris seu periculosa multũ ⁊ de morte suspecta ꝓpter tres causas. Prima est qz tempus interpolationis ⁊ quietis eius est breue valde. nõ enim pdurat ni si ser horis quin redeat alter: ⁊ adhuc in illis nõ pfecte corpus ab extraneo mundat calore. Secunda est: qz corruptio cõplexionis ⁊ debilitas orificij stomachi indesinenter quotidiane assunt ⁊ ipam associant: nec excusat ab eis hec febris ꝓpter abundãtiam phlegmatis in stomacho quod dictum crescit ex diminuta digestione ciborũ assumptorum. Juxta id galieni ṗmo de febribus ad glaucõnem ca. 7. Amphimerina vero id est quotidiana necꝯ absꝯ hoc ꝙ patiatur os stomachi consistit vt plurimum: quẽadmodũ ⁊ quartana in splene malignato. Tertia causa est accidẽtia mala sicut syncopis ⁊ pulsus cordis ⁊ casus appetitus q̃ corruptio ⁊ debilitas orĩs stomachi attrahunt ⁊ inducunt ꝓpter vehementiam cõpassionis cordis ad ipm. ⁊ qz os stomachi est sedes virtus

¶ Jn secũda dicit ꝙ quotidiana cõtinua est res simillima febri ethice: nisi esset ꝙ pulsus in ea est lenis ⁊ in ethica durus. Et nõ semp lenis est in quotidiana cõtinua immo interdum durus: qz putridum phlegma venas occupans ⁊ eas opilans ꝓhibet transitum nutrimẽti ad membra vnde desiccant ⁊ arida fiunt: ⁊ fit pulsus durus in ꝓcessu tpis ex desiccatõe arteriaz velut in ethica. Et similat ista febris ethice. Primo quidẽ in hoc ꝙ calor febrilis ṗmo occursu tactus nõ apparet acutus necꝯ pũgitiuus: ſz dum ꝓserat tactus sup euz sentit tandẽ aliquid acuminis mordacis. Scõo in hoc ꝙ vtriusꝯ calor vehementer fixus est ⁊ velut habituatus. Tertio in hoc ꝙ venter eoz variatiões habet multũ apparentes augmenti vl̃ decrementi: nisi post cibũ in ethica febre: sed calor ipsarum est vniformis. Quarto in paulatiua debilitatiõe virium ⁊ diminutiõe nutritionis. Jn ethica quidẽ ꝓpter siccitatẽ ꝓhibentem alimẽtum adherere membris: ⁊ in cõtinua quotidiana ex casu appetitus ⁊ defectu digestionis ⁊ corruptione sanguinis in venis a phlegmate putrido ⁊ prohibitione trãsitus eius in mẽbra ꝓpter venaz oppilationẽ. Quinto in periculo ⁊ difficultate cure vtriusꝯ. Sunt enĩ mortales ambe vt in pluribus: etsi

¶ Jn tertia dicit ꝙ quotidiana ꝙto est impurior tanto est breuioris ⁊ minoris potissimi si ei' ipuritas ⁊ pmixtione cholere rubee cum phlegmate fiat. Nam cholera adiuuat et cooperat suis caliditate ⁊ siccitate ad maturationẽ ⁊ resolutionem ⁊ cõsumptionẽ phlegmatis admixti ⁊ amaritudine ⁊ virtutibus ei' subtiliatiua ⁊ abstersiua remittit aliquid de adherẽtia phlegmatis rõ

Et qñꝯ puenit ad statũ in q̃ttuor diebus. Phlegmatica aũt accessionẽ faciens oĩ die est leuis caliditatis ꝓ cõparationẽ ad cholericã. Longa ꝓpter viscositatẽ materiei ⁊ frig' eius ⁊ multitudinẽ ei'. Et est magni timoris: qm̃ hz ꝓpuum spaciũ interpolatõnis ⁊ quietis: ⁊ qm̃ ipa associat corruptiõi ⁊ debilitati in ore stomachi q̃ non excusat. Et illud est de eis q̃ attrahunt accidẽtia mala ex syncopi ⁊ pulsu cordis ⁊ casu appetit'. ¶ Et q̃ de ea ẽ insepabilis est res magis silis ethice si nõ eẽt lenitas pulsus: q̃uis ne viscositatis. Sed si eius impuritas ex pmixtione melancholie fiat nõ abbreuiant: ſz plonganꝫ inde poxismi quotidiane: qz melancholia tardissimi est mor' ⁊ phlegma inspissat cui pmiscet.

d Quartana aũt. Jn hac pte q̃rta ṗmo agit de cõditionibus quartane. Scõo de cõparatiõe pure ad impurã in duratione ibi [Et fortasse] Tertio de non timor ibi [Verũ nõ est]

¶ Jn ṗma pticula dicit ꝙ q̃rtana febris nõ ẽ acuta: ſz lõga, egritudo ꝓpter frig' sue mãei: vñ ẽ tardi motus ⁊ obtundẽs fortiter calorem innatus: quo dz resolui cooperante ad hoc grossicie ipius q̃ vias oppilat: ſz diuersificatur longitudo ipius penes tpa anni: in quibus orit. Juxta id hypo. ampho. 2ª. Estiue q̃rtane vt multũ fiũt breues: autũnales

¶ Jn scõa dicit ṗ° (vo lõge ⁊ maxime q̃ ad hyemẽ ꝯiungunt. ꝙ quartana pura fortasse extendit seu plongat durãs anno integro. ⁊ infra dicet. c. 59. tractus pñtis ꝙ qñ nõ accidit error nõ addit supra annum: ⁊ qñꝯ pdurat. 12. annis ⁊ qõ est infra eos. Et signanter ṗn. hic dicit fortasse. nã sepe ꝓtingit quartanã q̃ incepit autũno aut hyeme terminari ex toto in vere, primo. ⁊ in hñ rectis raro vltra hoc durat. Scõo dicit ꝙ nõ pura q̃rtana est breuioris spacij ⁊ minoris duratiõis quartana pura: maxime si sua ꝓcedat ipuritas ex pmixtiõe cholere aut sanguis cũ melancholia ỏ qua generat. Ex pmixtione enĩ alicui' istoz sue remittunt frig' ⁊ grossicies q̃ sunt causę longitudinis. Et si abbreuiet ipura facta ex pmixtiõe phlegmatici hũoris: hoc iõ ꝓtingit: qz phlegma admixtũ citius mouet ⁊ festinũ reddit melancholie motum.

¶ Jn tertia dicit ꝙ in febre q̃rtana iterpolata nõ est timor necꝯ suspitio vehemẽs ỏ morte ꝓpter duas cãs. Prima est. qz inter duas q̃sꝯ afflictiões hz quietẽ longe duratiõis. ſ. duoz dieꝫ integrorum nãlium in q̃bus patiẽs cibis ⁊ potib' reficit põt: mã digeri ⁊ paulatiz expelli q̃ est cã febris. Scõa cã est. qz mã q̃rtane febris nõ est tãte acuitatis aut furie ꝙ inducat accidẽtia vehemẽtia de morte suspecta qñ cõmouet cretice aut aliter sicut syncopim alie nationẽ mẽtis dolores acutos angustiã maximã cũ inq̃etudine.

e Et quartana quidez. Jn hac pte q̃nta ṗmo tangit quattuor modos terminatiõis seu cõsumptõis quartanaz febriũ ⁊ tertianarũ tam ꝯtinuaz q̃ interpolataz. Et hec ſka põt intelligi tã de totali terminatione toti' morbi q̃ de ptiali potissimoz. Primꝰ modus est ꝙ vomitũ humoris q̃ est cã febris: siue spõte fiat siue ꝓcurauit ꝙ medicũ aut egrũ dato vomico vel digito ipulso satis ꝓfunde in os titillãdo linguã aut gargareonẽ. Et ad hunc modũ terminationis tertiana febris est aptissima ꝓpter motũ cholere ad supiora suis sũtilitate ⁊ leuitate. Teste ga. ampho. 4. cõmẽto illi' canoñ. Purgare si quidez estate: dicente ꝙ cholera qñ ignea ⁊ leuis est semp superiora petit. Sed ad hunc modũ terminationis quartane sunt apte ex alia radice: puta qz solet natura expellere melancholiã versus os stomachi: vnde fit habilior ꝙ vomitũ educi: etsi deorsum tendat sua grauitate. Scõs modus fit ꝙ fluxũ ventris ad quẽ sunt ꝓne tertiane febres: qz natura de cõi cursu transmittere solet ad intestina choleram rubeam vt feces abstergat ⁊ phlegmata ab eis ⁊ secũ subducat. Et febres quartane sunt ad hunc ꝓne: qz melãcholia sua grauitate tẽdit inferius. Tertiꝰ modus fit cũ sudoribus ad quos ꝓni sunt tertianarij: qz cholera sua subtilitate facile cõuertit ad formã vaporis ⁊ vias sibimet parat ⁊ aperit vt facile exeat sub forma sudoris. Et quartanarij sudoribus apti sunt: ſz melancholia sit grossa ⁊ terrestris. qz suũ aqueũ suo terrestri debiliter adheret: quare faciliter ab eo seiungitur occurrente sibi forti calore ⁊ euaporatur sub forma sudoris sicut humor luti a terrestri ipsius per calorem solis facile euaporat.

UVA. BHSC. IyR_028

Quartus modus fit p̄ puocationē vrine. Apertis enim vīs vrinalibus natura sepi⁹pissime cholerā per eas cum vrina expellit. Melancholiā vo multo rarius: q̄ grossa existēs p̄ district⁹ viarū vrine vix transire pōt. Aliq̄n tn̄ ipis aptis vi nature cū vrina defluit: vnde dici solet q̄ vrina nigra vl̄ adustionez vl̄ mortificationem vel terminationē morbi melancholici vt q̄rtane iudicat ꝛ tūc est salua. Qz cur filet hic dō modis p̄sumptionis quotidianaꝝ tam cōtinuaꝝ q̄ interpolataꝝ. Dic q̄ eaꝝ mā propter sui tenacitatez raro cretice expellit̄ p aliquā dictaꝝ quattuor euacuationuz: p̄cipue p sudorem. Juxta illud p̄n. ca. 45. tractatus p̄ntis. Et febres quidē phlegmatis sunt multe oppilatiōis ꝓpter multitudinē humiditatis et vaporis sui: pauci sudoris ꝓpter viscositatē humoris: et cū sudare facit est res nō eruberās. Sed de ꝓpriorib⁹ significationib⁹ eius ē puitas sudoris ꝛ p̄uatio ei⁹. Et capl̄o imediate añ illud ait. Et saluior est illa q̄ est mundoꝝ tepoꝝ ꝛ p̄cipue illa que est multi sudoris: significat enī subtiliationē māei ꝛ paucitatem eius ꝛ raritatē corpis. Modus vo ꝓsuctior terminatiōis sue est p̄sumptionē paulatiuā phlegmat. Scō dicit hic p̄n. q̄ incētiua febris cōiter desinit ꝛ terminat aliquo quattuor dictorū modorum. s. vomitu secessu sudore aut puocatione vrine: vl̄ p fluxuz sanguinis nariū. Nam mā ei⁹ calida ꝛ acuta sanguini p̄mixta ſō tiliat incēdit ꝛ acuit ipm vñ paratus ē ꝛ sursum ascendere ꝛ orifícia venaꝝ q̄ ibi sunt suis caliditate ꝛ acumine aperire. Et tātus interdum sanguis erumpit vt inde syncopis aut mors eueniat. Et intellige p febrem incentiuam febrem causonicam.

f Et scias. In hac pte sexta dicit p̄mo q̄ tp̄s p̄ncipij plongat̄ i febre tertiana. Et dz id intelligi de tpe p̄ncipij tertiane interpolate cōparato ad alia tpa eiusdē tertiane. Et pōt intelligi de p̄ncipio tertiane totius: vl̄ de p̄ncipio cuiusq̄ paroxismi eius. Et si verum sit id qō hic dicit redde cām: q̄ in p̄ncipio mā est effrenis et indigesta digestione q̄ est p̄paratio ad expulsionez ꝛ irritat nām suo acumine ꝛ calorē obtundit invatū ꝛ fit cā retractiōis ei⁹ ad interiora ꝛ mordicat mēbra sensibilia. Et hec accidētia oīa p̄ncipij nō p̄nt velociter ꝛ in breui tpe pacificari: sed postq̄ cholera inflāmata est ꝛ digesta facile resoluit̄ ꝛ in breui tpe ꝓpter sui subtilitatez ꝛ motus velocitatē. Scō dicit q̄ status plongat̄ in febre ꝓclusa. Et p ꝓclusam intellige synocham de qua dicit ga. libro de tpibus totius morbi ca. 4. q̄ nō mox a statu inchoat vt aliqui affirmant: ſz ad mīn⁹ tres aut quattuor horas añ status habet. Et sunt verba eius hec. Neq̄ enī vocata synocha febris mox a statu vnq̄ imittit: ſz etsi nō ampliori tpe: oīno tn̄ a p̄ma inuasione vsq̄ ad cōpletissimū statum horis vl̄ q̄ttuor vl̄ tribus accedit ad minimū. Hinc aūt equalis cōtinue sibīp̄i manēs decurrit cōtinue vsq̄ ad crisim. tota ergo fere est stat⁹. Tertio dicit q̄ tp̄s declinationis in incētiua. i. causonica febre est plūr⁹ alīs tpibus. Cuius rō reddi pōt: q̄ caliditas sue māe est tanti ardoris ꝛ taz vehemētis impressionis q̄ cardē extinguit vestigiū eius: imo q̄q̄ calor extraneus quē mēbris imp̄ssit habituat̄ ꝛ in ethicā vertit̄. Quarto dicit q̄ status ꝛ declinatio plongat̄ in febre ꝓtinua: q̄ mā putrescēs in venis velociter q̄uenit ad sūmū caloris multis ꝛcurrētibus ad supcalefactionē eius. Primo quidē calore extraneo putredinali. Scō calore sanguis venaꝝ. Tertio calore nāliū spirituum ab epate assidue venis influxoꝝ. Quarto associatiōe arteriaꝝ ad venas fere vbiq̄ corpis repletaꝝ ſbtili sanguine plurimum calido ꝛ vitalisp̄ū. Quinto coartatiōe dictoꝝ caloꝝ in venis solidis ad instar fornacꝫ igne replete. Et postq̄ venerit ad sūmū caloris mā febris nō poterit is calor sensibiliter cito decrescere ꝓpter soliditatē tunicaꝝ venaꝝ: a quaꝝ poris paulatim erumpit sicut puluer⁹ p cribrū densissimū. Quinto dicit q̄ tpa stat⁹ ꝛ declinatōis quotidiane febris plongant̄. Cui⁹ sita fit cā reddi posset: q̄ neq̄ calor maior ad quē q̄uenit est multū intēsus: vt facile ꝛ cito materiā ip̄l⁹ resoluere possit ꝛ phlegma putridū a q̄ depēdet nō nisi tarde ꝛ vix resolui pōt suis obstātibus grossicie plurima ꝛ viscositate ꝛ oppilatiōe poꝝ ab eo. Sed p̄n. sibimet in hac materia dissidere videt. Dit enī ca. 44. p̄ntis tractatus. Longior ergo ptium huius egritudinis est augmētū: q̄uis ei⁹ declinatio iterū sit lōgior declinatione tertiane plurimū nisi eēt q̄ verba hec ñ ad oēz rettulit q̄ti dianā: sed ad illā tm̄ de qua statiz p̄tulit. Et saluior est illa q̄ ē mundoꝝ tepoꝝ ꝛ p̄cipue illa q̄ est mīti sudoris. Significat enim subtilitatē materiei ꝛ paucitatē ei⁹ ꝛ raritatē corporis. Sexto dicit q̄ raro iuenit̄ quartana cōtinua: q̄ melancholia que venis includit̄ ꝛ alīs miscet̄ humorib⁹ tardissime oīm occurrēte cā putrefaciente putrefit ꝓpter repugnantiā sue frigiditatis ꝛ siccitatis. Septimo dicit q̄ quotidiana etiā interpolata raro integre eradicatur sic q̄ succedat suis poxismis ſebricitatio seu vera quies: ita vt tunc patiēs sit a febre mūdus. Cuius rō est fortis tenacitas ac adherētia māe illi⁹ in q̄ fundat̄ febrilis calor ꝛ festinātia reditōis poxismoꝝ.

¶ Attēde q̄ ga. 3°. de crisi ca. 4. tractat hāc mām volēs declarare futurā crisim p motū egritudinis sub. 8. ppositōib⁹. Primo est mor⁹ egritudinis ñ cognoscit̄ nisi p q̄titatē tp̄is ptiū poxismi febris. Scōa ē vnus q̄sq̄ poxismoꝝ febris. 4. hz ptes: p̄ncipiū sui: ꝛ ipius augmētū ꝛ statū ei⁹: ꝛ declinationē ipius. Tertia ē. ꝛ est febris in q̄ oēs iste ptes ꝓsumūtur velociter: ꝛ est alia in qua tardat̄ cōsumptio oīum harum ptium: ꝛ est alia in qua velox est cōsumptio quarūdā eorum. Quarta. si in febre velociter cōsumunt̄ oēs iste ptes: tunc poxismi eius ꝑculdubio separātur. Et illud ideo q̄ñ nō est possibile vt oēs poxismi ptes cōsumant̄ velociter ꝛ remaneat cōtinua cōiuncta. Quinta nō est possibile iterꝫ vt ꝓ longet̄ vnaquecꝫ illaꝝ ptiū ꝛ eradicet̄ poxism⁹ febris. Sexta est. febris aūt ꝓtinue necesse est vt ꝓlongent̄ vnaquecꝫ ptium ei⁹ manifeste: ꝛ q̄ñ cꝫ sunt due de ptibus eius longe: ꝛ q̄ñcꝫ sunt tres eaꝝ longe: ꝛ q̄ñcꝫ fūt oēs lōge. Septima est. febris que ꝓprie noiatur cōtinua ꝛ est q̄ noiat̄ synochus stat⁹ longus est: imo est tota stat⁹. Octaua est. si febris q̄ nō est ꝓtinua p̄n dispositionē vnā: verūtamē paroxismi eius nō eradicant̄ stat⁹ est longior reliquis ptibus eius: tunc mor⁹ eius est velox. Et si hora stat⁹ eius est breuior reliq̄s ptibus eius: tunc mor⁹ eius est tardus: hec ga. Rasis aūt. 17. totius ꝓtinentis tractat mām hanc sub. 5. ppositionibus. Prima est. in synocha stat⁹ est longus ꝛ q̄si tota est stat⁹. Et rursus ibi ait. In synocha ptes eius sunt velocis mor⁹: q̄ ipa tota est status. Scōa est in alīs febribus ꝓtinuis aliq̄bus horis lenibus si status eaꝝ est longior alīs tpibus mor⁹ eaꝝ erit velox. Et si status fuerit breuior alīs tpibus mor⁹ erit tardior. Tertia est. in quotidiana minoribus eius ptibus est augmentū. Quarta est. in quartana longior pars est p̄ncipiū. Quinta est. tertiana filia est synoche: q̄ status in ea est lōgior oībus alīs eius ptibus. Sed decimo almāsoris. ca. de cognitione tēporum febris ait. Febres secure in oībus tpibus sunt equales.

g Et febres. In hac pte septima p̄mo tāgit incōueniēs quod ex febribus oritur nō bñ curatis. Scōo duas potissimas cās huius incōueniētis ibi [Et ꝓprie] Tertio modū obuiādi sibi ibi [Sñ si fuerit]

¶ In p̄ma pticula dicit q̄ q̄ñ febres nō curant̄ q̄ueniēti ꝛ opportuno modo ꝓcurrunt̄ facile ad arefactionē ꝛ interdū ad ethicā febrem: ꝛ p̄cipue ille que cū apate cōplicate sunt: ꝛ maxime oīum in cholericis macris ꝛ siccis: ꝛ in apate mēbrorum nutritiuoꝝ impediēte digestionez: ꝛ sua oppilatione p̄hibēte transitū libeꝝ nutrimēti ad membra.

¶ In scōa dicit q̄ istud accidēs arefactionis ꝛ ethicatiōis maxime cōtingit in febribus acutis in quibus q̄uenit vt eger cibetur vl̄ in potu sumat aquā frigidā ꝛ nō cibatur vt nā sit attentior in digestione ꝛ resolutione materie febris ꝛ apostematis non occupata circa cibi digestionem: neq̄ in potu datur aqua frigida ne materiā febris ꝛ apatis bibita incrudet ꝛ resolutionē eius p̄hibeat: nec succurrit̄ egro cū modis alīs extinctionis caloris febrilis vt cuz aquis frigidis artificialib⁹ suc-

¶ In tertia dicit q̄ si intentio cibādi egrum in fe (cis aut sirupis. bribus acutis ꝛ dandi sibi in potu aquā frigidam fuerit fortior intentione dimittēdi cibum: vt natura occupet̄ in digestione materie ꝛ intētione nō dandi in potu aquā ne materiā incrudet: p̄ferenda est his am-

UVA. BHSC. IyR_028

babus dando aquam frigidam ⁊ cibū infirmo: ⁊ dimittenda est obser-
uatio illarum duaꝝ intentionū nō cibandi. s. nec̄ dandi aquā. ¶ At-
tende p̄mo q̄ intentio dandi cibū in febribus acutis est altera duaꝝ. s.
vt vt virtus lustenet ⁊ nō succūbat morbo: vt vt phibeat corp⁹ arefie-
ri ⁊ ethicari. Nam dū caret cibo circa quē se occupet calor nālis muta-
tus in igneū ꝓsumit
ꝓprias mēbrorū hu
miditates reddens
corpus aridū: ⁊ qua
si ethicatū. ¶ Attē-
de scōo q̄ intētio dā
di in acutis febrib⁹
aquaꝝ frigidā est ex-
tinctio feruida ardo
ris: de quo timet ne
spūs dissipet. ⁊ calo-
rem cordis: deiciat
quoq; virtutē vitalē
vt mēbra pducat ad
ariditatē ⁊ ethicati
onem. ¶ Attēde ter
tio q̄ cibandi intenti
o in febrib⁹ acutis
p̄ponderat intentio
ni abstinendi a cibo
vt virtus occupet in
digestiōe māe q̄n ti-
metur de casu virtutis ꝓpter vehementiaꝝ debilitatis eius: vt q̄n tim
tur de resolutiōe radicalis humidi ⁊ ethicatiōe corpis ex vehemētia ca
lous ⁊ p̄parationis corpis ad arefactionē: vt si tenue fuerit macrū raꝝ
aridū. ¶ Attende q̄rto q̄ intentio bibendi aquā frigidam in febribus
acutis pponderat intētioni nō bibendi eā: ne mā incrudet q̄n opus ē
infrigidatione subita plurima in iuuene carnoso assueto in potu eius
mā febris digesta existente. Juxta id ga. 9. de ingenio. ca. 6. ō cura syno
che ex potu aque frigide. Si in sanitate potū aque solitus erat accipe:
scias ei nequaq̄ esse nociuā: sed febrē refrigerando extinguere.

¶ De significatiōibus accidentiū febrium putredinis. Capīm. V.

Cias q̄ acceptio. Jn hoc capīo p̄mo designātur res a quibus
s signa febriū sumunt. Scōo diuersitas significationū acciden-
tium febris ibi [De q̄bus sunt accidentia] Tertio signa q̄ a for
ma sumunt ⁊ motibus ibi [Et forme insunt] Quarto diuersitas acci-
dentium penes diuersitatez tēpoꝝ febris ibi [Et accidentiū febrium]
Quinto res ex q̄bus scit dispositio ⁊ spēs febris ibi [Et res ex q̄bus]

a Jn p̄ma pte q̄ est pñs textus exp̄mit ref. 17. a q̄bus febriū signa ac
cipiunt. Prima est regimē febrē antecedēs qō quale q̄tum ⁊ q̄uo fuit
Qō si fuerit ex cholericis cibis ⁊ potibus p̄sumit esse tertiana febris:
si ex sanguineis multū nutritiuis synocha: si ex phlegmaticis quotidia
na: si ex melācholicis quartana. Scōa est ex dispōnibus ⁊ accidētibus
pñtibus: ⁊ hec res est gñalis q̄ specificabit in sequētibus. Tertia est re-
gio quā incolit eger ⁊ icoluit antea: q̄ si vehemēt sit caliditat ⁊ siccitat
dat p̄sumptionē sup tertiana: si frigida ⁊ hūida sup q̄tidiana: si turbida
cenosa sup q̄rtana. Quarta ē tps ānī: qō sīnale sit dispōit ad synochā
si estiuale ad tertianā: si autūnale ad q̄rtanā: si hyemale ad q̄tidianā: si
epydimiale ad pestilentialē. Quinta ē etas. adolescētia siquidē ad sy-
nochā disponit: iuuētus ad tertianā: senectus ad quartanā: senīū ad q̄
tidianam. Sexta est cōplexio. q̄ si est cholerica ad quotidianā ap tat: si
melācholica ad quartanā: si phlegmatica ad quotidianā: si temperata
ad nullā. Septima est pulsus. q̄ si plenus fuerit magnus ⁊ fortis signi
ficat synochā: si frequēs ⁊ velox acuti caloris siccus tertianā: si paruus
debilis mollis quotidianā: si puus debilis durus quartanaz. Diuersi
tas aūt spērum pulsus penes horas febriū spālius infra declarabitur.
Octaua est vrina. q̄ si subtilis ⁊ ignea fuerit tertiane est signū: si grossa
rubea synoche: si alba aquosa quotidiane: si cruda declinis ad fuscedi-
nem quartane maxime in p̄ncipio nā post rubescunt. Nona est vomi-
tus. q̄ si est cholericus tertianā indicat: si melācholicus quartanam: si
phlegmatic⁹ quotidianā. Decima est grossa fex dicta egestio. q̄ si citri-
na sit multo plus solito tertianā indicat: si nigra terrestris vl cinericia
quartanā: si alba phlegmatica muscilaginosa quotidianā. Undecima
est fluxus sanguis nariū in quo si effluxerit sanguis rubeꝰ purus q̄si nā
lis significat synochā: si subtilis ignеus vehemēter ardēs febrē tertia-
nam: si grossus niger aut fuscus quartanā: si remisse tinctus pallidus
aquosus quotidianā. Duodecima est dispositio febris in rigore sudo-
re ⁊ qualitate caliditatis. Jn rigore quidē: q̄ si fuerit cuz punctura fil'i

puncturis acuum signat tertianam: ⁊ si ipe fuerit cum coartatio
ne silī fracture ossium ⁊ mēbrorum designat quartanā: ⁊ si pau-
cus fuerit cū frigore intenso ⁊ sine nunc dicta cōfractione signat
febrem quotidianā. Jn sudore vo q̄ si est calidus mordax ⁊ citri
nus signat tertianā: si calidus suauis significat synocham: si frigi-
dꝰ aquosus quotidianam si tepidꝰ terre-
stris quarta-
naz febrē. Jn
q̄litate aūt ca
liditatis: q̄ si
mordax ⁊ acu
ta fuerit pun-
gēs ⁊ tristās
manū tangen
tis significat
tertianā: si su-
auis mīta vni
formis syno-
cham: si remis
sa ⁊ debes q̄ti
dianā: si paul-
o intēsior cuz
siccitate cutis
q̄rtanaz. Terti
adecima ē po-
tissimi. qui si quaq̄ die fiant quotidianā indicāt: si de tertio in ter
tium tertianā: si de quarto in quartū febrē quartanā: nisi cōposi
tio febriū hoc signū falsificet. Quartadecima est dispositio appe
titus: q̄ si fortis fuerit in horis q̄rtis significat quartanā cuius
mā titillās os stomachi sua acetositate appetitū excitat: si nullꝰ
fuerit significat quotidianam: si pauꝰ fuerit ⁊ ad frigida acria
significat tertianam vl synocham febrem. Quintadecima ē dis-
positio sitis: q̄ si fortis ⁊ clamosa fuerit significat tertianā: si nul
la aut modica quotidianā: si media inter has quartanā vt pluri
mum significat febrē. Decimasexta ē dispositio anhelitꝰ: q̄ si ma
gnus ⁊ fortis fuerit sine vehemēti fauciuz ⁊ oris ariditate ꝓpter
fumos acutos cū aere expulsos significat synochā: si velox ⁊ fre-
quens cū magno ardore expirati aeris significat tertianā: si par
uus debilis ⁊ lingua sit humida quotidianā: si ficca q̄rtanā cum
quitate ei⁹ ⁊ debilitate. Decimaseptima res est ꝺiugata. i. accidē
tia febrē comitātia sicut dolor capitis vigilie mētis alienatio in-
quietudo. Dolor quidē si acutꝰ fuerit cū ardore plurimo signifi-
cat tertianā: si grauis calidꝰ cū plurima venaꝝ eminētia synochā
si grauis tepidus cū vigilijs quartanā: si grauis frigidꝰ cū ꝓnita-
te ad subeth quotidianā. Vigilie vo si supfluūt cū ardore capitis
significāt tertianā: si sine ardore quartā indicāt. Sed somn⁹ sup-
fluus q̄si suetiꝰ cū calore synochā cū frigore denotat quotidianā
Alienatio vo mētis si cū ardore sit significat tertianā: si sine ardo
re quartanā significat. Jnquietudo vo qua seuoluit eger de late
re in latus sō nullo situ inueniēs requiē significat tertianā: ⁊ eiꝰ
ꝺrium desidia. s. ⁊ grauitas motuuz quotidianā. Talia febribus
assunt accidentia que suas indicant dispositiones.

b De quibus. Jn hac pte scōa p̄n. p̄mo innuit hanc diuisionē
accidentiū significantiū dispōnes febriū sextimēbrē. s. q̄ eoruz q̄
dam significāt magnitudinē ⁊ quitatē febriū: alia genꝰ eaꝝ: alia
malicia: alia digestionē ⁊ indigestionē: alia crisim: alia sospitatē:
aut ꝺrium eius: de q̄bus exequit ordine nūc dicto in sex pticulis
¶ Jn p̄ma dicit p̄mo q̄ de accidētibus significā- (istius pti-
tibus dispōnes febriū quedā significāt magnitudinē eaꝝ ⁊ qui-
tatē. i. intensionē aut remissionē sue caliditatis. Consequēter in-
nuit duas diuisiones caliditatis febrilis penes qualitatez. Pri-
ma est trimēbris: ⁊ est q̄ caliditatuz febriliū quedam vehemēter
mordax ⁊ acuta est a p̄ncipio eius vsq̄ ad finē sicut est caliditas
causonice febris. Alia est mordax in primo occursu manus tan-
gentis: sed dū pseuerat manꝰ in tangēdo sub hac minuit ⁊ passiz
lenit: huiꝰ mordacitas ex resolutiōe māe mordacis vt in tertianis
interpolatis frequēter ꝓtingit. Alia est nō mordax: vt ephimere
⁊ quotidiane p̄mo occursu tactus. Scōa est diuisio est q̄ caliditā
tum febriliū quedā est humida. i. iuncta humiditati vt caliditas
pluriū ephimerarum ⁊ synocharū ⁊ quotidianarū. Alia est ficca
seu ꝺiuncta siccitati sicut causonis ⁊ tertianaꝝ ⁊ quartanarum

UVA. BHSC. IyR_028

¶Attẽde q̃ ga.p̃mo de differẽtijs febriũ ca.p̃mo p̃mam diuisionem facit plurimẽbrẽ q̃ p̃nceps hic dicẽs. Febriũ he quidẽ sunt mordaces manu: quedã aũt mites: alie vo nõ mordaces post q̃dem supaddẽtes: alie vo acute post quidem diminuẽtes tacte a manu: alie vo ardẽtes ꝯfestim a manu: alie vo ardẽtes cõfestim. alie vo ibeciles semp ficce: alie vo inflate visu versute: alie vo ad manum humide alie vo rubicũ de: alie vo pallide: alie vo liuide: ⁊ alia talia. Et hãc diuisionem allegat ibi ex hypo.6.epidimiar: ⁊ de ea dic̃ Manifestissime vo in his et a sba sik ⁊ a dinotiõe in p̃rias differentias fecit diuisionẽ. Nam sba quidẽ febriuz in genere est caloris qui est p̃ter naturã. Differẽtie vo caloris sunt ⁊ he q̃ ad magz et minus sunt: ⁊ a mã in qua est hoc qõ est p̃ter naturã calidũ: ⁊ he

¶Et sunt accidẽtia q̃ significant genus earũ sicut accidẽtia p̃pria cũ tertiana sicut porisimi p̃ncipiũ cũ punctione ⁊ horripilatiõe: ⁊ mordicatio caliditatis i eo. ¶Et accidẽtia significantia malicia earũ sicut inquietudo ⁊ alienatio ⁊ vigilie. ¶Et accidẽtia significãtia digestiõez ⁊ idigestionem sicut illud qd̃ dixim' de dispõnibus vrine. ¶Et accidentia q̃ significant crisim q̃ dicem'. ¶Et accidẽtia significãtia sospitatẽ ⁊ ꝓtrariũ eius. Et dicemus oia illa. Et forme' in sunt iudicia plurima sicut ille cuius

¶Jn scõa dicit q̃ alia sũt ac (q̃ sunt a modo tactus ei': hec ga. cidẽtia febriũ q̃ significant gen' seu spẽm febriũ vt accidẽtia tertiane appꝛoꝑata tertianã indicãt: vt p̃n' porisimi cũ p̃cussione sik̃ pũcture acuũ ⁊ horripilatõe: ⁊ mordicatio caliditatis a p̃n' porisimi p̃ effusionẽ cholẽ sup mẽbra sẽsibilia. Et q̃ ista distincte ⁊ ordinate inferi' dicenꝭ in suis p̃prijs caplis sufficit b ea sub gñe tãgere.

¶Jn tertia dicit q̃ alia sunt accidẽtia febriũ que significãt maliciam febriũ vt alienatio mẽtis inq̃etudo vigilie nimie angustia

¶Jn quarta dicit q̃ alia sunt ac (vehemẽs syncopis dolores. cidẽtia febriũ q̃ significant digestionẽ ⁊ indigestionẽ suaz materierũ: vt vrine subtiles aquose sine resid̃tia indigestionẽ significant: ⁊ grosse mediocrit hypostasiate rubee significãt digestionẽ

¶Jn quinta dicit q̃ alia sunt accidẽtia febriũ q̃ crisiz seu terminationẽ febriũ significãt q̃ dicenꝭ infra fen scõa q̃rti tractatu p̃° cap̃.2°. qõ sic incipit. Crisim antecedũt q̃nq̃z si casus ei' fuerit nocturnus in die: ⁊ si fuerit eius casus diurnus in nocte dispõnes ⁊ res q̃ sunt signa ei' sicut inq̃etudo ⁊ angustia ⁊ volutatio ⁊ gravitas ⁊ ꝓturbatio sensus ⁊ dolor capitis ⁊ dolor colli ⁊ vertigo ⁊ scotomia ⁊ imaginatiões coꝝ oculis ⁊ tinnit' ⁊ sonitus ⁊ prurit'

¶Jn sexta dicit q̃ alia (in naso ⁊ alteratio coloris in facie ⁊c̃. sunt accidẽtia febriũ significãtia sospitatẽ. i. laudabilẽ exitũ ⁊ sanitatẽ futurã aut ẽrium eius. De q̃bus dicet fen scõa quarti tractatu p̃mo. ca.24. qõ incipit. Signa bona sunt tolerãtia egritudinis ⁊ firmitudo vtutis ⁊ forme cũ ea ⁊c̃. Et de eis ait hypo. ampho. scõa. Jn oi egritudine ꝓfortari mẽte ⁊ bene se hẽ ad oblationes bonũ. ẽrium vo malũ. De trib' vltimis horũ accidentiũ diligenter tractat p̃mo de crisi. ca.12. ga. dicens. Quedã signa significant digestionẽ ⁊ ẽriuz eius. Et quedã significãt salutẽ ⁊ pditionem: ⁊ ille sunt due spẽs signoꝝ. Tertia aũt est spẽs signoꝝ q̃ apparent in hora crisis. Signa vo digestionis ⁊ ẽrij eius sicut egestio ⁊ qõ expuk ⁊ vrina. Sed signa salutis ⁊ pditionis sunt ea q̃ egrediunt cuz istis tribus: ⁊ qõ apparet in corpe toto vt sanitas mẽtis ⁊ rectificatio appetit' cibi ⁊ sanitas anhelit' ⁊ lenitas corporis egri: ⁊ sanitas pulsus venaꝝ eius: ⁊ ꝓpinquitas faciei eius faciei sanoꝝ ⁊ bonitas dormitiõis eius ⁊ equalitas corpis ei' totius. De accidẽtibus vo q̃ crisim significãt quedã sunt signa tm̃ alia signa ⁊ cause. Signa tm̃ sunt dolor colli ⁊ gravitas timpoꝝ ⁊ radij qui imaginant oculis ⁊ scotomia ⁊ dolor capitis ⁊ lachryme q̃ currunt absq̃ volũtate ⁊ rubedo faciei vehemẽs ⁊ rubedo oculoꝝ ⁊ tremor labij ⁊ vigilie ⁊ somn' pfund' ⁊ asma ⁊ alie spẽrum alteratiõis anhelit' ⁊ attractio mirach ad supiora ⁊ angustia vehemens ⁊ inflãmatio ⁊ sitis vehemẽs ⁊ dolor oris stomachi ⁊ vtnõ quiescat cũ infirmo lectus eius ⁊ vt alienet ⁊ clamet. Omnia enĩ ista multotiẽs sunt significatiões crisis. Sed que significant crisim ⁊ sunt cause ipius sunt vomit' ⁊ fluxus ventris ⁊ vrina plurima ⁊ sudoꝝ ⁊ sanguinis fluxus ⁊ apostemata que fiunt in radice auris ⁊ in alijs ptibus corporis: hec galienus.

c Et forme insunt. Jn hac pte tertia primo agit d̃ iudicijs sup dispositione febricitantiũ sumpt̃a a forma. Scõo d̃ signis sumptis a motib' ibi. Et motus. Tertio de sum pt̃a a rebus alijs vt ab expulsis seu ereũtib' a corpe ibi. Et res s. alie. Ac si velit hic p̃n. hãc diuisionẽ ac cidẽtiũ innuere q̃ q̃dam eoꝝ sunt qualitas mutata: alia fãt actio lesa: alia sunt extens a corpore mutatum. Juxta quaz gak. tertio morbi p̃sequit ad longuz declarationez accidentium morboruz ⁊ in trib' vltimis ipsius febris causas eorundem.

¶Jn p̃ma ptícula dicit primo q̃ forme insunt iudicia plurima. i. iudicia ꝙplura trahuntur super sospitate febricitantium vl̃ contrario eius a forma corpis: p quã intellige qualitatẽ mutatã vt calorẽ mutatũ vl̃ figuram mutatã: aut lege indicia. i. significatiões aut ostẽsiones loco de iudicia ⁊ in idẽ redit. Jd nobis certificat p̃mas noster hypocras p̃nosticorum p̃ma. Oportet ergo inquit te circa acutas egritudines sollicituz fieri. Primo eteni egri faciem pnotabis vtrum sit sikis sano: ⁊ vtrum sibi sano sikis sit: quod optimũ est: ẽrium vo pessimũ. Et si nares acute oculi cõcaui tempora plana aures frigide ⁊ cõtracte ⁊ pulpe eaꝝ inuerse frõs arida ⁊ tensa ⁊ toti' faciei color viridis seu niger aut pallidus siue plũbeus. Scõo hic p̃n. declarat illud duobus expẽplis. Primo de colore corpis mutato: qui si p̃mutet ex albedine ⁊ viriditate ad plũbeitatem significat hũoꝝ frigiditatẽ ⁊ paucitatẽ caloꝝ ĩnati. De h̃ colore plũbeo seu liuido viridi admixto ait hypo. pnosticoꝝ 2ª. Qz si liuor admixtus viridi vnguib' digitisq̃ affuerit mortẽ aduẽtare nõ dubitabis. i. cert' eris de mortis aduentu. Et ga. ĩ cõmẽto ait. Pallor vnguiũ ⁊ digitoꝝ qui trahit ad viriditatẽ significat extinctionẽ caloris naturalis manãtis ex corde. Si vo mutet color corpis ad excitationẽ. i. ruborẽ a calore excitatũ ⁊ inflãmationẽ sicut accidit in febre q̃ fit ex satietate nauseatiua significat calorẽ vna cũ sanguine ad exteriora abunde p̃rumpere: et si sit in faciei ⁊ maxime in genis ruboꝝ plurim' q̃nq̃z attestat pipneumonie. Scõm exemplũ forme innaturalis est dũ velociter detumet facies ita q̃ defluit carnositas eius ⁊ macerrima fit ac tornatilis. i. vt cõtracta sik̃ ⁊ contorta ⁊ nasus acuik̃ ⁊ attenuat̃. Et q̃n hec ꝙtingunt in febribus acutis significãt alterum tertiũ. s. aut vehemẽtiã caliditatis superflue siccantis ⁊ depascẽtis naturales mẽbrorum humiditates: aut subtilitatem plurimã humoꝝ et humiditatũ membris naturaliũ vñ aptissime sunt resolutioni: aut pozoꝝ amplitudinẽ cũ carniuz raritate rõne cuius velociter euolant ⁊ resoluunk̃ prompte. Et hypo. sup hoc ampho. scõa ait q̃ contabescere corpus magis eo qõ fm rõnem fit maluz ⁊ hoc imbecillitatẽ nature significat. Et ga. in cõmento ait. Subinferre volo quidd̃ vnde minoratio carnis sequitur in febricitantib'. Hoc aũt est subtiliatio humorum ⁊ arefactio corpoꝝ. que duo si iungantur

¶Jn scõa dicit q̃ motus in se (fiunt causa velox minorandi corpis. ipis siue a seipis ⁊ exitus eorum a cõsuetudine ⁊ cõmuni cursu ⁊ casus eorum. i. destructio vl̃ ablatio h̃ñt significare sup sospitate febricitãtiũ ⁊ cõtrario eius. Juxta id hypo. pnosticorum scõa. Bonum est modeste se habere ⁊ nõ laboriose ⁊ nõ repente eundẽ latera cõmutare: ⁊ si sibi leuis videat: grauis vero si fuerit manusq̃ ⁊ pedes ponderosi honẽdum est. Et is sermo hypocraticus de motu locali est. Verum littera p̃sens magis generaliter intelligi põt de oi motu qui est actio membri vl̃ passio ipius. Et si motus talis seruet naturã iuxta cõsuetudinem sospitatem indicat. Et si p̃mutetur a cõsuetudine vl̃ qz minuit vl̃ qz corrumpitur vl̃ qz auferit significat malum fm magnitudinez sui lapsus.

¶Jn tertia dicit q̃ res alie habent significatiões sup sospitate febricitantium ⁊ cõtrario eius de illis quas dicemus. Et p̃ res alias intelligenda sunt exeuntia a corpe q̃ si digesta sint significãt bonũ ⁊ futuram sospitatẽ: qz naturã indicant dñari morbo ⁊ materie eius: ⁊ si corrupta sint plurimi fetoris signant ẽriuz. Et p̃ res alias intelligas illas quas

UVA. BHSC. IyR_028

referet princeps in vltima parte presentis capituli.

d Et accidentiū. Jn hac pte quarta pmo agit de accidētibus febriū ꝺtingentib⁹ hora stat⁹. Scō de ꝺtingentibus hora pncipij ibi[Et de

¶ Jn pma ptícula dicit ꝙ quedā febriū accidentia ꝺtinge (eis sunt] gere solēt in hora stat⁹ vt alienatio rōnis ⁊ cōmixtio seu pturbatio mē tis ꝓpter iflāmatio nem cerebri ꝺturbā tem aīales spūs vnō corrūpunt opatōes imaginatiue vł cogi tatiue vł ambaꝝ sil. Sunt ⁊ alia accidē tia stat⁹ vt angustia vehemēs iflāmatio fortissima dolor oris stomachi inq̄etudo maxima. Aq̄b⁹ non ꝺz terreri medicus si subito accidūt: dum modo p̄cesserint sig̃ digestionis. Juxt id hypo. ampho. scōa. Nec valde vereri ꝺz mala q̄ irrōnabili ter fiūt. multa enim talia incerta sūt: iō non valde pmanere nec mozari ꝺsueue runt.

¶ Jn scōa memorat tria accidenta pnci pij febriū. Primuz ē horripilatio ex effusi one mās morbi sup

Et accidentiū[b] febriū quedam sunt quoꝝ hora est hora status sicut alie natio ⁊ cōmixtio mentis ꝓpter inflā mationē capitis. ¶ Et de eis sil quo rum hora est pncipiū sicut horripila tio ⁊ frig⁹ ⁊ sicut ꝓfunditas somni Que ꝺsequit plurimū pncipioꝝ fe briū ꝓpter debilitatē cerebri ⁊ de clinationez caliditatis ad interiora corpis vbi est materia et multitudo vaporū eleuatorū ab ea ꝙ cōmotio nem incipientez in corpe vsquequo resoluit eos inflāmatio. ⁊ adiuuat il lud frigus cerebri in seipō ⁊ frig⁹ hu moris q̄vult putrefieri ⁊ calefit. Et res[c] ex q̄bus scit dispositio febris et ex qua spē sit sunt dispositio febris i acuitate sua: ⁊ sua lenitate. Et dispo sitio febris in hoc ꝙ ipa accidit a cau sis ꝓmitiuis ⁊ antecedentib⁹ fm ꝺdi tionē ꝓdictam. Et dispositio febris i

membra sensibilia. Sub qua etiā rigorē vult intelligi qui ꝓcedere so let a cā sil. Scōm est frig⁹ ꝓpter suffocari caloꝝ innatū a mā morbi ⁊ adintra retrahi caloꝝ fluentez vt ꝺfortet ⁊ potētioꝝ redeat. Tertiuz est ꝓfunditas somni quā medici subeth appellare solēt. Et istud accidēs nō inuenit in tertianis ꝛz i quotidianis fm plurimū: ⁊ raro in quarta nis. Et ist⁹ tertij accidētis ꝺsequētis plurimū pncipiū febris quinq̄ cāe ꝟ ꝺant. Pri[a] est debilitas cerebri q̄ facile suscipit vapoꝝ abundātiā quā breui tpe resoluē nō valet: sic i ebrijs frequēter appet q̄ ex modico vino cito inebriant ex debilitate suoꝝ cerebrorum. Scōa est declinatio caliditatis seu retractio eius ad interiora vt in somno accidit. Tertia ē euaporabilis mā cui retract⁹ calor obuiat: ⁊ multitudo vapoꝝ eleuato rum ab ea ad caput ꝙ cōmotionē incipientē in trunco corpis donec in flāmatio paulatiue adaucta resoluere sufficit hmōi vapores: ⁊ tunc q̄ dem cessat ꝓfunditas somni. Quarta cā coadiuuans alias est frig⁹ ce rebri vapores inspissans ꝙ quos oppilant vie ꝙ quas transeūt sensitiui spūs ad organa sensuuz. Quinta est frig⁹ humoris q̄ putrefieri inci pit ⁊ calefieri sicut phlegmatis in q̄tidianis ad somni ꝓfunditatē ad e Et res. Jn hac pte quinta res. 12. exprimit ꝑn. ꝙ quas sci (iuuat. untur dispō febris in malicia vł incolumitate ⁊ spēs eius. Prima est a cumē aut lenitas febris. Mā acuta exñs quid piculi hz: ⁊ est de spē cho lerice febris aut sanguinee: si acumē ei⁹ ex breuitate tpis attēdas q̄ ipa durat ⁊ timore in ea. Et si acumē ei⁹ ex mordacitate caloris attēderis significat spēm cholerice soli⁹. Lenitas vo sup ephimera maxime attes tatur: lz in synochis ⁊ q̄tidianis inueniat lenitas ꝓcedēs ex humidita te plusq̄ ex caloris suauitate fm tactū. Scōa est febrium diuersitas pe nes accidere a ꝓmitiuis causis aut antecedētib⁹. Maz q̄ a ꝓmitiuis ac cidunt vt plurimū sunt de gñe ephimeraz ⁊ q̄ ab antecedentib⁹ de ge nere putridaz fm ꝺditionē ꝓdictam: ⁊ est ꝙ ephimere interdū accidūt a cā antecedēte vt ab oppilatiōe ⁊ repletiōe: ⁊ putride interdū a causis ꝓmitiuis cū sunt vehemētes: ⁊ est in humorib⁹ ꝓparatio fortis ad pu trefactionē. Tertia ē diuersitas febriū penes adherētiā eradicationē ⁊ tepozē caz. Mā q̄ fixe adherēt ⁊ ꝺtinue mō exacerbātes sunt ꝺ spē ethi ce vł syno che febris. Et q̄ eradicant deinde redeūt sunt de spēbus iter polataz cholericaz melācholicaz vł phlegmaticaz. Et q̄ tepescūt post exacerbationē absq̄ hꝟ ꝙ deficiāt sf de spēb⁹ putridaz febriū cōtinuarū cholericaz ꝓphlegmaticaz vł melācholicaz exacerbātiū. Quar[a] est diuer sitas febriū ꝛz acumē seu vehemētiā sui rigoris vł sui frigoris vł sint hoz ripilatōis: a ut fm ꝺzium ipius ſ. fm deficientiā istoꝝ ripoꝝ vł remissio nez acuminis coꝝ: ⁊ qō ex eo fm id qō ex istis accidit vt sunt tremor do

lor punctio membroꝝ sensibiliū. Naz si rigor vehemēs ⁊ acutus fuerit vt pūcture acuū significat spēm febris tertiane. Et si hoz ripilatio vehemēs fuerit q̄si cū offium ꝺfractiōe significat quar tanā interpolatā. Et si frig⁹ forte quasi puꝝ fuerit significat spēz interpolate q̄tidiane sicut ꝑmisim⁹. Et si defecerint oēs isti tipi

adherētia sua: ⁊ sua eradicatiōe ⁊ te pore ei⁹. Et dispō febris in acuitate sua cum rigore ⁊ frigore ⁊ horripila tione: aut eius ꝓtrario ⁊ qō est ex eo. Et dispō febris in dimissione sua cū sudore plimo aut pauco: aut dispo sitio ꝓterita regiminis: ⁊ etas: ⁊ for ma: ⁊ tempus: ⁊ ars: ⁊ dispositio pul sus: ⁊ vine.

¶ Sermo vlis de febriū putridaruz rigore frigore horripilatione tipo: fractiōe ⁊ punctione. Capi. VI.

Horripilatō[a] est dispo

ꝟ sitio in qua iuenit corpus di uersitatem in frigore ⁊ pūcti one in cute ⁊ lacertis. Et antecedit eā pigritia ⁊ fractio. ⁊ q̄si fractio ē ma neries ei⁹. ¶ Frigus autem est vt sen tiat in membris suis et horris lacer torum suorum frigus purum.

significāt spēz febris ꝺtinue Et si sint fmis si significāt fe bres interpola tas sub esse re missio q̄ ad ꝓn cipiū portissimo rum. Quīta ē diuersitas di missionis fe bris cū sudore plimo vł pau co sudore vł si ne sudore. naz si dimiserit cū sudore plimo significat spe ciē tertiane fe bris: si cū pau co rorido sua uis caloris si gnificat spēm febris ephime re: si cū pauco acuto q̄rtane spēm: si sine su dore q̄tidianā Sexta est di

uersitas regiminis qō ꝓterīt in cibis ⁊ potib⁹ penes qualitatez ⁊ q̄titatē tps ⁊ ordinez. Septima ē etas febricitātis. Octaua ē forma. i. cōplo. Nona ē tps āni. De q̄b⁹ oibus sup ꝓma pte capli isti⁹ declaratū fuit q̄liter significāt sup diuersas febriū spēs. De cima res ē ars siue opificiū vł mechania sub q̄ vixit eger: q̄ si in a quis frigidis vł circa has fuerit absq̄ magno labore vt piscato ria dat ꝓsumptionē de febre phlegmatica vł de ephimera ex op pilatiōe a frigore: ⁊ si fuerit circa ignē vt fabrilis vł sb forti sole: vł messoria dat ꝓsumptionē de tertiana vł ephimera febre ⁊ etiā si sit laboriosa. Undecima ē dispō pulsus. Duodecima est dispō vine: de q̄bus dictum est q̄liter significēt spēs febriū sup ꝓma p

¶ Sermo vlis de febriū putridaz rigore fri (te capli istius.

gore horripilatione tipo fractione ⁊ punctione. Ca. VI.

h Horripilatio est. Jn ꝟ ca. q̄ō ē ō tipis iterpolataz febriū ꝓ eos describit. Scōo agit ō causis vehemētie rigoris et frigoris ibi[Et de cāis] Tertio ō rigore absq̄ febre ibi[Et mktoti ens] Quarto de cāis g̃re rigoꝝ ⁊ frig⁹ antecedūt febrez ibi[Et ri goꝝ ⁊ frig⁹] Quinto ō signis rigoris ⁊ horripilatōis ibi[Et q̄nq̄ signt] Sexto addit ꝓdictis documēta q̄dā ibi[Et senum quidē] a Jn pma pte ꝓ describit horripilationē. Scōo frig⁹ ibi[Frig⁹ aūt] Tertio rigorē ibi[Rigor vo] Quarto notat vnū circa fortitu

¶ Jn ꝑa ptícula dicit (dinē rigoris ⁊ frigoris ibi[Et fortasse] ꝓ ꝙ horripilatio ē dispō corpis ō nām in q̄ ipm iuenit diuersita tem in frigore ⁊ punctiōe apud mēbra sensibilia: videlz in cute ⁊ la certis. Et ga. lib. de rigore tremore iectication ⁊ spasmo. ca. 7. sic describit horripilationē. Si vo superficies corpis moueat motu inordinato ⁊ hirsutat in pncipio porisimi ꝑter hoc ꝙ totū corpus moueat sil vocat horripilatio siue horror ⁊ est accidens qō accidit soli cuti ⁊ hz se ad cutē sicut rigor ad totū corp⁹: hec ille. Scōo di cit ꝙ pigricia localiū motuū seu grauitas corpis ⁊ aboīatio soliti exercitij: ⁊ fractio mēbroꝝ seu lassitudo ac si esset in firm⁹ baculis pcussus antecedere solēt horripilationē: ⁊ quasi fractio est mane ries seu modus horripilatiōis: quasi dicit: qz nō est ꝓprie cōfra

¶ Jn scōa dicit ꝙ frigus illud qō (ctio sed ei filis ⁊ cā associās. est tipus febris est vt ger sentiat in mēbris suis ⁊ horris lacerto rum suoꝝ frigus purū sine pmixtione caliditatis aduenticie pre ter natura z ⁊ extranei motus. Juxta id galieni lib. de rigore ⁊ ē. ca. 7. Sz ifi nō moueat ursi superficies apparens corporis vllo mo doz nedum ꝙ inequaliter moueatur ⁊ tipus vocatur frigus.

UVA. BHSC. IyR_028

¶ In tertia dicit ꝙ rigor est dispositio corpis ob quaz membra sua cōtinere nō potest a cōmotione ⁊ tremore ⁊ motib⁹ inuoluntariis supueniētibus eis. Et ca. 7. libri de rigore attributi galiēo scribit. Rigor aūt qui est in infirmis est frigiditas causans dolorem cū motu inuolūtario ⁊ inequalis cōcussionis toti⁹ corpis faciēs ipm cō-

tremiscere.

¶ Attende primo ꝓ declaratione amplioris istoz trium tiporuz: ꝙ res nociua dolorē inferēs intrinsece cuti ⁊ musculis ei primis quādoqꝫ ꝺtristat infrigidādo sine motu locali: ⁊ tūc est tipus qui ꝺr frigus. Et interdū cōtristat cū motu locali cutis solius quo ipa cōtrahit ⁊ hirsutak coerectis pilis insitis ei ꝓ cōstrictionē suoz poroz: ⁊ tūc est tipus qui ꝓprie dicit horripilatio. Et qnqꝫ cōtristat cū motu locali nō cutis soli⁹ sed oim membroz ꝺtremiscentiū: ⁊ dicit rigor.

¶ Rigor vero est vt nō possit cōtinere membra sua ex cōmotōe ⁊ tremore euēiēte i eis ⁊ motib⁹ iuolūtariis ¶ Et fortasse est frigus forte. Et nō fit rigor fortis sicut in febrib⁹ phlegmaticis et quartana. Et de[b] causis vehementie rigoris est vehementia virtutis expulsiue in lacertis. Et propter illud quanto est causa rigoris viscosior est rigor vehementior.

¶ Attende scōo ꝙ rigor est motus partim naturalis ⁊ ptim cōtra naturā. Naturalis quidē q: ab expulsiua vtute ꝓcedit. Cōtra naturā autē: ꝗa res nociua nō naturalis est excitās ipm. Juxta id ga. ḡnto morbi ca. sexto. Motus qui rigor vocak nō penitus est extra naturam sicut spasmus ⁊ iectigatio: sed est cōpositus. i. composite inductus ex re nō naturali ⁊ vtute corpis. Sz tñ a tremore differt q: corpis vt⁹ fortior est in rigore ꝙ in tremore. Fateor motū istū vtuti naturali magis ptinere. vtuti dico expulsiue siue mundificatiue. causa vo cogēs hanc vtutē mouere est innaturalis.

¶ In quarta dicit ꝙ qnqꝫ in febre est frigus forte absqꝫ hoc ꝙ ea sit rigor fortis: vt in phlegmaticis ⁊ quartanis febribus qnqꝫ sentitur frigus fortissimuz adinstar niuis tam ex frigiditate sue materie ꝙ retractōe caloris ad intra: ita vt neqꝫ pānis nec coopimētis ꝓ aliquo tpe calefieri possint aut satis tegi. sed cogūt igni approximari vel lateres calidos aut stuphulas siccas sibi adhibere. rigor tñ in his nō est multū fortis: q: sensus cutis ⁊ musculoz frigore obtundit: vndez pigrescit expulsiua vtus nō ꝺcutiēs mēbra motu vehemēti. Ad id etiā facit ꝙ materie quotidianaz et q̄rtanarū nō sunt multū mobiles neqꝫ pūgitiue stimulantes acriter. Et silr qnqꝫ est rigor fortis ⁊ nō frigus forte vt in tertianis interpolatis est rigor vehemēs ꝓpter acumē ⁊ mordacitatē ac mobilitatē cholere rubee. ⁊ nō est forte frigus in eis: q: ꝓcedunt ab humoribꝫ calidis. Cerū de frigore conḡrunt infirmi ⁊ cooperiri petūt: q: retract⁹ est naturalis calor ad interiora. Qñ tūc eos manu tetigeris calidos inuenies vel nō multū frigidos: vt i morbo lepre sepe cōtingit egros cōqueri de frigore pedū: ꝗs tñ ibibit melancholicus humor adustus calidus.

b Et de causis ⁊c. In pte hac scōa ꝑmo agit de causis vehemētie rigoris. Scōo de causa frigoris ibi [Et scias ꝙ]

¶ In ꝑma pticula dicit ꝑmo ꝙ vehemētia seu fortitudo expulsiue vtutis q̄ est in lacert⁹ est vna de causis vehemētie rigoris. Alia cā est vehemētia sensus seu acuitas eius. Alia vo est materie acumen seu mordacitas eius. ¶ Attende ꝑmo ꝙ q̄dditas rigoris ⁊ cāe ipius sunt difficiles scitu ꝗuis credank a multis faciles. Jux id ga. lib. de rigore. ca. 6. Quis rigor sit ex rebus quarū cognitōez multi putāt esse valde manifestā: attñ in vitate rigor est difficilis cognitōis: quēadmodū ⁊ cause difficilis est cognitio. Nec rō ꝑm quā reperik in corpe est facilis ad sciendū. Hoc aūt manifestatur ex hoc ꝙ plures errauerūt in descriptōe ipoz: q̄ opinati sūt explicare rōnē rigoris. ¶ Attende scōo ꝙ quidā veterū rigorē descripserūt ꝙ est frigiditas corpis: ꝗs sic ibi ꝓallegās reprobat. Dixerūt mlti ꝑmone absoluto ꝙ rigor est frigiditas corpis. Et abbreuiauerūt intñ ꝑmonē suū ꝙ error eoz est manifestus. Et hoc q: multa corpa multotiēs inuenim⁹ infrigidari fortit: nec tñ firmak rigor in eis. Nec silr verū est ꝙ multi dicūt rigorez esse qñ corpa fortiter infrigidank: qm nos videm⁹ corpa sincopisantiuz causa stomachi vel solūmodo cordis infrigidari frigiditate forti nec tñ rigor manifestak in eis. ¶ Attēde tertio ꝙ plurimi veterū i hac rigoris descriptōe cōcordati sunt ꝙ est infrigidatio corpis cum tremore. Quos illic allegat ⁊ reprobat dicēs. Ꝺ autē quidam dixerūt rigorē esse infrigidationē corpis cum tremore est id in q̄ plures medicoz cōcordati sunt. Propter quod etiā errauerūt in natura rigoris. Opinati vo sunt istud: q: cōcussio ⁊ agitatio tremulosa comitank rigorem qñ est grauis ⁊ fortis. Error vo ipoz in hoc est manifestus dupl⁹. Primo scz q: nō oibus rigētibus accidit ꝺcussio membroz ⁊ agitatio manifesta: sed illis solum qui fortiter rigēt. Et secundo q: nec etiā istis rigētibus fortiter accidit tremor: sed cōcussio potius aut aliquid agitationi simile. Et hoc q: tremor nō accidit nisi movere volētib⁹ aliqō membroz suoz. Cōcussio vo et agitatio que rigorē fortē cōcomitāt accidūt corporibus violenter ⁊ contra voluntatem oino intñ ꝙ hoies quiescere nequeunt quātūcūqꝫ fuerint, pbi ⁊ audaces ⁊ patiētes: preterea rigor est nocumētum accidēs toti corpori. ¶ Attēde quarto ꝙ plato oberrās dixit esse vnū ⁊ idem rigorem ⁊ tremorē. Juxta id gal⁹ ibi. Ꝺirandū est hic igit valde de platone qualr opinatus est tremorē ⁊ rigorē vnum ⁊ idem eē Et hoc quia si errat opinans rigorē esse frigiditatē accidentem cuz tremore: quāto plus errat qui opinat tremorē et rigorem penitus idez eē Nam cum hoc ꝙ infamia sequit eum ex dicto cōtradicit sermoni suo. quoniam multi tremūt absqꝫ eo ꝙ sentiāt aliquid frigiditatis. Nulli tamen rigent preter ꝙ opinent eoz corpus frigescere. ¶ Attende ḡnto ꝙ galienus dicto capto plus illos approbat iter veteres qui descripserunt rigorē sensum frigiditatis in corpe esse. Ait em ibi. Jlli q̄ dixerūt rigorē esse sensum frigiditatis in corpe nō multum elongati sunt a natura rigor⁹: ꝙuis ñ sit dicēdū absolute ꝙ rigoz friditas corpis sit vnū et idem. Ꝺm membris in quibus est mollificatio aut stupor aut ablatio sensus oīmoda est quidē frigiditas. ⁊ silr in tremore ⁊ paralysi ⁊ epilentia ⁊ hydropisi ⁊ spasmo est membri frigiditas: nec tñ eam sentiunt patiētes. ¶ Attēde sexto ꝙ ga. dictā platonis opinionē sic sūmarie reprobauit ibi. Ex ꝺdictis igit patz ꝙ plato nō recte opinatus est tremorem et rigorē vnū ⁊ idem esse: cum rigor nō sit nocumentū accidēs vni mēbro sicut tremor: nec tremēs frigiditatē sentiat sicut rigens. Et etiā qm in rigētibus est motus oino ꝓter voluntatē. in trementibus vero nunqꝫ. ¶ Attende septimo ꝙ ga. dicto libro ca. 7. post disputatōes de rigore plurimas cōcludit ꝙ est frigiditas fort⁹ corpi subito aduenies: necnō exhens ipm a naturali dispōne ad innatē. Ꝺ ibi ḡ videt ex hoc ꝙ expedit ei qui vult vt ei⁹ ꝑmonibus fides adhibeak in notificatōe nature rigoris vt huius ꝓpe recordek scz ꝙ rigor est apud infrigidationez caloris nātis frigiditate forti ⁊ subita ⁊ ledente: hec ille. ¶ Attende. ḡ. ꝙ salua reuerētia translatoris libri illi⁹ nec rigor est sensus frigiditatis nec frigiditas modificata modis nūc exꝑssis: imo rigor est membroz cōcussio vel agitatio toti cōis orta a re mordaci calore aut frigore ꝺbito occurrenti cōtristante sensum a naturali vtute ꝓcedēs id qō contristat conante expellere. Per id quod ꝺr membroz cōcussio vl agitatio denotatur ꝙ rigor est motus ⁊ non frigiditas neqꝫ sensus eius. Et ꝑ hoc ꝙ ꝺr toti cōis differt a tremore: quē nō neēe est esse cōem toti corpi. Et in hoc ꝙ ꝺr orta a re mordaci calore aut frigore ⁊c. notank tres cause cōes rigoris. Prima est res mordax sensibili occurrēs mēbro. Scōa ardens calor. Tertia vehemēs et subitum frigus. sicut em ista vlceri deforis adhibita protinus excitāt motū rigoris: sic occurrētia sensibilibus membris. Et in hoc ꝙ ꝺr a naturali vtute ꝓcedens id quod cōtristat conante expellere: notatur ꝑmo differentia rigoris a tremore appropriato virtuti volūtarie motiue. Secūdo ꝙ rigor non ex toto est motus cōtra naturam sicut spasmus et iectigatio vt ex galieno ḡnto morbi cap⁹. sexto. prius fuit allegatū. ¶ Attende nono ꝙ licz motus rigoris ꝑncipaliter ascribak expulsiue naturali: quia nō est in hominis potestate cōpescere hunc motum dum vult: virtus tamē volūtarie motiua ad hūc coopak et ipm fortificat. Et id inuit ꝓnceps in littera ꝓsentiꝫ ubi ait. ꝙ vehemētia vtutis expulsiue in lacertis est de causis vehemētie rigoris. Secundo dicit ꝙ ꝓpter hanc causam tāto rigor est vehemētior quāto causa ipius est viscosior: suppositā eqli mordicatōe vel irritatōe sensus mēbroz sensibiliū. Quod ideo ꝺr q: rigor qnqꝫ eueniēs in q̄tidiana multo minor est rigore tertiane: licz materia quotidiane sit viscosior ꝙ tertiane. Causa dicti huius est: quia quāto viscosior est rigoris cā cuz mordacitate tāto plus adheret sensibilibus mēbris: ⁊ diutius imprimit eis molestiam: et plus laborat in expulsione eius expulsiua vtus. Hac de cā plongak rigor in tertiana notha. Jux id ꝑn. c. 37. tractatus ꝑsentis. Et cū nō pura inuenik grauitas plurima in capite ⁊ extēlio et prolongatur rigor donec ꝓuenit ad vigintiq̄ttuor horas aut triginta. ¶ Contra dicit galien⁹ ḡnto morbi capitulo nono. Et iterum in tertiana videm⁹ febre ꝙuis materia ei⁹ sit cholera rubea pluſq̄ i ceteris febribus:

UVA. BHSC. IyR_028

tamen febricitātes maiorē rigorem ⁊ tremorē habēt q̄ ceteri febricitā-
tes: et quāto materia erit purior tāto rigor est fortior. Dic q̄ rigor ter-
tiane pure est vehemētior acumine, ppter vehementiā mordacitatis et
mobilitatis materie ipius. Et talis rigor quāto est fortior tāto est bre
uior tpe: vt ait ga. 5. morbi ca. 12. sed in tertiana notha maior est dura-
tione, ppter viscositatem ⁊ adherentiam
sue materie. Tertō dicit q̄ in rigore re-
trahit sāguis ab exterioribus ad iterio
ra vna cū spiritibus quadecā se exteri⁹ iu
dicat frigere omnis rigens ⁊ coopimēta
plurima desiderat. Causa vo retractio-
nis hui⁹ vtus regitiua est: q̄ quodāmo
do territa se recolligit int⁹ vt cōfortet⁹
calor naturalis validius insurgat id qō
cōtristat paulatiz se exercēs i digestiōe ⁊
expulsione eius.

Et sanguis submergit cū rigore ad interiora. ¶ Et scias q̄ humor frigidus est quietus quez iam consueuit membrū in quo est ⁊ quiescit passio eius ab eo: quare non sentit frigus eius. Cum ergo mouet et spargitur sparsione plurima aut pauca, ppter aliquam causarū per caliditatē separantem aut aliud patit ab eo mēbrū quod erat nō occurrēs ei: ⁊ sentit frigus eius, ppter causam cōplexionis Et tu quidē sciuisti hoc in radicibus vniuersalibus scientie medicine.

Et multotiēs quidē accidit a phlegmate vitreo sparso i corpore rigor

¶ In particula secūda ait p̄mo q̄ humor frigidus sicut phlegma ātē motū ipius ad paroxismū quiescit in mēbro sibi cōsueto nō inferens ei sensum doloris: quare membrū illud nullatenus sentit frigus ipius: q⁹ ab assueto nō fit passio. Scōo dicit q̄ qñ mouet a loco suo talis humor frigidus: ⁊ dispgit plurima vel pauca dispsione super membrum aliquod ex sensibilib⁹ ab aliqua causa cōmouēte ipm: siue sit caliditas ipm separans a loco suo: siue motus fortis siue aliquid tale membraz cui obuiat ⁊ cui ante nō occurrebat patit ab eo sensum doloris ⁊ ledit frigoris cā cōp̄onis frigidi humoris imprimētis ei malā cōplexionez diuersam frigidā. Et p istū modū fit tipus frigoris in quotidianis et quartanis febribus. Tertio dicit q̄ hoc iam scitū est ⁊ declaratū in radicibus id est fundamentis medicinalis scientie scilicz primi secunda doctrina tertia capitulo tertio vbi docet princeps simile nō pati a sibi simili in qualitate ⁊ gradu sed a contrario.

c Et multotiēs quidē ⁊c. In hac parte tertia primo agit de rigore q̄ fit ex phlegmate vitreo sine febre. Secūdo de comparatione lassitudi nis ad rigorem ibi [Et materia que facit lassitudinē] Tertio de frigore ⁊ rigore ex cibo ibi [Et quandoq̄ accidūt frigus]

¶ In prima particula dicit p̄mo q̄ rigor frequenter corpori accidit ex phlegmate vitreo p ipm sparso sine hoc q̄ febris ipm subsequat vt ad hanc pducat. Quia phlegma vitreū sic exns vitro liq̄facto valde frigidum est ⁊ vix inflāmabile: tū suo frigore: tum sua grossitie: nec facile putrefit ob easdē causas: cū ergo mouet vel a calore liq̄faciēte vel a motu corpis ⁊ dispgit sup mēbra sensibilia rigorē et frigus inducit: nec sequit febris: q⁹ nec putruit nec putrescere aptū est. ¶ Cōtra dicit. ga. 5. morbi ca. 11. q̄ oēm rigorē siue tremorē qui nō fit ppter exteriorē causaz sed ppter materiā in corpe manētē febris sequit sine dubio. Dic q̄ ga. intelligit de materijs putredini aptis: de q̄b⁹ mime ē vitreū phlegma Scōo dicit q̄ ex tali phlegmate qñq̄ cōtingit nō rigor vnicus: sz plures vicissim p̄m p̄iodos ac si sibi adesset p̄iodica febris: q⁹ calor opans in phlegma vitreū liq̄facēdo ipm p̄mo liq̄facit mouet ⁊ dispgit qō est subtilius: quo resoluto liq̄facit aliud. ⁊ sic ꝺ̄nter p̄m ordinē p̄iodicalē.

Tertio dicit q̄ rigor ex phlegmate vitreo nō pducēs ad febrez nō est tante fortitudinis sicut rigor ex eodē pducens ad febrē: q⁹ de isto hūore plus dissoluit liquefit ⁊ dispgit a calore febris q̄ a caliditate remissiore. Istoz dictoz ga. memit. 2. de differētijs febriū ca. 6. dicēs. Scōz eandē vero rōnem neq̄ cum phlegmaticus supabūdauerit humor seq̄ tur febris nisi putrefiat p̄us. In hoc quidē demū ⁊ illud qō veteribus impossibile videbat cōsiderandū est multotiēs. Est aūt hocis qui sine febre est rigor. Est aūt quibusdā quidē semel fiēs. est aūt ⁊ quibus p̄m paroxismos in plures dies vel cōtinuus a p̄ncipio vsq̄ ad finem. Aut omnipariā ita moderatus qñq̄ est vt neq̄ esse videat cum quieuerit sed solū si moueat in sensum veniat. Sed cū demū ⁊ hic talis in longitudine tpis putrefactus fuerit humor nō rigorem patiunt solum sed febriunt. Et plira demū valde et difficile solubilis supuenit talib⁹ causis febris in quotidiano signo: hec ga. Et q̄nto morbi. c. vndecimo ait Sepius videmus rigorē atq̄ tremorē sine febre. Et hic rigor quez nō sequit febris nō adeo fortis est vt ille quē febris sequit in ttiana vel quartana: ⁊ sicut ille q̄ est in causon determinatione. i. crisi.

¶ In scōa dicit q̄ materia lassitudinē facies paucitate sna facit rigorē sua multitudine p̄iusq̄ putrescat. q̄ si ipa putrescat cum multitudine nō solū rigorē sed febrē inducit: nisi em̄ putrescat nō inducit febrē.

non perducēs ad febrem. Et quādo q̄s sunt ei periodi. Et nō ē fortitudo eius fortitudo rigoris perducentis ad febrem. ¶ Et materia q̄ facit lassitudinem per paucitatē suam facit rigorē per suam mltitudinē anteq̄ putrefiat. Naz si nō putrefit nō pducit ad febrez. ¶ Et quādoq̄s accidūt frigus ⁊ rigor, ppt submersionē caloris in corpe causa cibi et q̄ sunt ei silia.

¶ Attende q̄ lassitudo ulcerosa ō qua hic intēdit nō solū differt a motu rigoris pauitate materie ipius: sed etiā motu debilioris: ita q̄ vna ex cadē materia in iba ⁊ qualitate ⁊ q̄titate quieta manēs nō infert doloreż: q̄ mota debiliter p̄mo q̄dē ifert sensuz doloris: et mota forti⁹ infert

Et rigor⁹ ⁊ frigus ātecedūt febres qñ humor crudus effunditur ad lacertos in p̄mis: et nocet frigore suo p comparationē ad lacertos: deide cū incipit putrefieri icipit calefieri.

rigorē ⁊ mota adhuc fortius inducit febrē. Juxta id ga. 4. de regimine sanitatis ca. p̄mo. Non multitudo humoz cā est vlcerosi laboris: sed acredo humoris q̄ in cute ⁊ carnibus continetur. Qui cū quieuerit circūiacens latet sensum. Si vo mouet mor cognoscitur. Mouet aūt vel fm p̄mam rationē ab ipis sensibilib⁹ corporibus impellētibus in se cōtentas superfluitates mordaces virtute sua expulsiua alienoz. Vel mouet fm accidēs cuz mouemus vel membrū aliquod vel totum corpus: et simt cum eo in se cōtentas mouemus superfluitates. Et si hic motus paruissimus fuerit laborioſum sensum solū infert. si vero maior maior fiet cā sensus doloris. si vero maior adhuc ⁊ vehemētior motus hic fuerit rigorem infert. Si aūt mote superfluitates ⁊ calide quidem et putride fuerint nō solū frigus ⁊ rigorē inferūt sed ⁊ febrē accendūt. Si aūt frigide ⁊ subtiles frigus ⁊ rigorē inferūt: hec ga.

¶ In tertia dicit q̄ rigor ⁊ frigus qñq̄ cōtingūt, ppter submersionem caloris in corpore seu retractōnē eius ab exterioribus ad interiora causa cibi assumpti vel rei alterius cibo silis vt potus vel medicine ⁊ is rigor iterū est sine febre. Et fit in quibusdā vna cum frigore: vel q⁹ cibi de se mordaces sunt et plurimū acuti: vel quia sunt fortis frigiditatis: vel q⁹ est debilis digestiua vtus: ad quaz confortandā sup cibo suo retrahunt intus spūs ⁊ sanguis vna cum vaporibus et fuliginibus: que si sint acute possunt in transitu rigorē inducere. Sicut em̄ frig⁹ extrinsecū vehemēs vel calor acutus subito aduenies nris corpib⁹ rigorē inducit: sic stomacho iniect⁹ cibus frigidissim⁹ aut acutissim⁹ nos rigere facit.

d Et rigor ⁊c. In hac parte quarta p̄mo agit de rigore ⁊ frigore ab humoribus crudis. Scōo ab acutis ibi [Et qñq̄ antecedit] Tertio ab ap̄ate intrinseco ibi [Et qñq̄ accidit]

¶ In p̄ma particula dicit q̄ rigor ⁊ frigus qñq̄ p̄cedunt febres ppter effusionem humoz crudoz sup lacertos in p̄mis. i. in p̄ncipijs paroxismoz. Et isti hūores suo frigore nocēt p cōpatiōez ad lacertos quos dolere simt ⁊ rigere facit: sicut aq̄ frigida nix aut glacies supfusa corpori rigere facit. Postea incipiūt isti crudi hūores calefieri qñ incipiūt putrefieri: ⁊ sic febrē putridā paulatim adducūt: sicut phlegma quotidianā. Rigor vo precedens quartanā ptim a calore pti a frigore fit. Juxta id gal. 5. morbi. c. vndecimo. Rigor qui fit in q̄rtana febre cōposit⁹ ē de calore ateq̄ frigitudie: q⁹ cholera nigra frigid⁹ est hūor: et dū putrefit tūc calescit fm putrefactionem. ¶ Attende p̄mo q̄ nō solū a cholericī et melācholicis humoribus: sed etiam a phlegmaticis quādoq̄ fit rigor. Juxta illud ga. libro de tremore ⁊ rigore. c. 13. Rigor autem nō solū causat a cholera rubea vel a cholera nigra: sed causat etiā a phlegmate multe frigiditatis: q̄ phlegma vocauit anazagoras vitreū. Sz tū rigor causat⁹ ab isto phlegmate nō est fort⁹ ⁊ rigidus: lz duret sepe diebus successiuis pluribus q̄ alius rigor Dum vero quiescit homo ex toto: q̄escit silr aut cessat rigor: qñ vero mouet: sequit motū eius rigor in continenti fm mensuraz

UVA. BHSC. IyR_028

motus:ita ꝙ si fortis ⁊ velox fuerit motus:fortis rigor ab eo causatur:si vero debilis rigor leuis. ¶Hic vo rigor frequētius mulieribus ꝙ viris accidere inuenit⁊ illis potissime quoꝝ regimē excedit in quiete⁊ ocio et in vsu balnei post refectionē:hec galienus.

¶Attēde scōo ꝙ qñq; accidit rigor a vapore aut fumo solo siue liquore: qui si calidus sit frigido curat: si frigidus calido. Et quādoq; accidit a cā liq̄da siue hūorali calida aut frigida ⁊ tunc indiget euacuatione:nisi humor vñ fit sit rectificabil⁹ alteratione sola Juxta illō ga. ḡnto morbi ca.10.

¶Et quādoq; ātecedit rigor febres propter mordicationem humoris ⁊ fortitudinē virtutis expulsiue que ē in lacertis:sicut excutit homo ex effusione aque calide valde sup cutez et proprie cum est salsus. Et fortasse fit nocumentū eius quod mordicat causa vt refugiat calor innat⁹ ad interiora et dominet frigus: quare fit cū mordicatōne caloris frigus quasi frigus dominetur. Et mordicatio quidē caloris est apud panniculum tegentem interius.

¶Quia diximus rigorē calore fieri sine frigore si ex calida cā ꝓtingat:⁊ est de gñe aeris sola refrigeratio sibi sufficit ad curā. si vo ista cā est liq̄da,p culdubio febris sequit⁊ eius curatio ē pharmacia. Dū vo causa rigoris est frigida ⁊ aerea calore curat:at si est cū liquore:aliq̄n fit curatio cū alteratione tantū illius materie:aliq̄n purgatione interdū vtroq; modo. ¶Attende tertio ꝙ post rigorē triplici de causa sequit febris ⁊ qñq; sudor Juxta illud ga.lib.de rigore ⁊ tremore ca.10. Motus accidēs in rigore est ineq̄lis ⁊ inordinatus ⁊ inuolūtarius ꝓpter celeritatē saltus ⁊ motus inequalis ⁊ fortis ⁊ angustiosi caloris naturalis qñ vaporosus efficit:ꝓpter quod etiā tunc post rigorē corpa calefiunt plusq; quādo ꝑmanent ꝑm cursum naturalē ⁊ stillat etiā sudor ab eis. Cū em̄ calor naturalis conat⁹ expellere fortissime rē nociuā et tempare et cuētare seip̄m accidit necessario triplici de causa calefieri corpus. Quarū vna est quia cum calor naturalis frequēter ad interius iflectat⁹ ⁊ ꝑ maxia parte careat cuētatione exteriori fortificabit⁹ interius. Scōa vo est qz tunc expandit⁹ cuz fortitudine ⁊ rigore. Tertia vo est qz calor naturalis accenditur ⁊ inflāmat⁹ ꝓpter cōfricationem ⁊ allisionem angustiosam ipius: quemadmodum ligna aut lapides cum ad solida confricant⁹ et allidunt⁹ emittūt ignez in motu ipoꝝ. In reditu aūt caloris ad ꝓfundum corpis accidit pluries ip̄m ꝓcurare bullitionē interi⁹ et cū hoc dissoluere aliq̄d de humiditatib⁹ coartatis ⁊ expellere tandem.et est illud quod vocatur sudor.

¶In scōa dicit p̄mo ꝙ qñq; rigor p̄cedit febres,ꝓpter effusionē mordacis humoris ⁊ ꝓprie salsi vel amari sup mēbra sensibilia:⁊ ꝓpter fortitudinē expulsiue virtutis q̄ est in lacertis vt in p̄ncipio tertiane febris. Et qua effusione corpus se excutit vt ex effusiōe aq̄ calidissime sup corpus eius solet se excutere motu rigoris. Juxta id ga.5.morbi.ca.9. Si humores cū ꝑ lacertos et carnē penetrant loca ꝑ que transeūt pungūt ⁊ quasi venenū mordēt. Dep̄hendere quoq; aliter poteris an materia pūgitiua calida siue frigida generat rigorē et tremorē si sana corpa roraueris aq̄ calida vel scintille ignis ea tetigerint statim ea rigorē patiunt⁹. Similr si in vulnere quoddā vnguentū mordax supple vel cathaplasma posueris vel puluerem statim corpus rigorem et tremorem atq; febres sustinet. ¶Attende ꝙ rigor ex mordacitate humoris proueniens nō solum qñq; p̄cedit febrē:sed interdū sequit⁹ ꝑ modum crisis ⁊ terminatōis eius. Juxta illud hyp.amphorismoruz q̄rta A causone habito rigore supueniēte solutō fit. Et ga.ḡnto morbi ca.nono ait. Si q̄s causon patit⁹ ⁊ rigorem habuerit liberatur quia cholera rubea intra venas manēs ꝑm crisim exterius expellitur a natura ⁊ penetrare cogit⁹ per lacertos ⁊ carnem vsq; ad cutem. Rigor quoq; in causon est accidēs ⁊ significatio: quia quibus in hac febre rigor cōtigerit sudant ⁊ euadūt. Aliquando hec cholera cum sudore non expellit⁹:sed rediens ad stomachum siue ad intestina vomitu ⁊ egestione purgat⁹. Aliquando non solum sudore eiicit⁹:sed vomitu ⁊ egestione ⁊ sudore simul. Secūdo dicit hic p̄ceps ꝙ fortasse nocumentū mordicatōis in rigore fit cā ꝙ calor naturalis refugit ab exterioribus ad interiora: ⁊ ꝙ frig⁹ dominat⁹ sup exteriorib⁹ partibus:quare fit cū mordicatione caloris.i. calidi ⁊ pūgitiui humoris in exterioribus frigus quasi frigus dominet⁹. Quasi dicit:quia reuera in casu isto calida sunt exteriora caloze extraneo:sed depauperata sunt naturali caloze:quare cooperiri appetunt vt ad ip̄a reuocet naturalis calor:sed cū manu tanguntur actu calida inueniunt⁹ dū cholera que rigorē facit est exuberās Eiusdē sententie meminit galienus q̄nto morbi capō.12.dicēs. Quis dixit⁹ rigorem fieri ex caloze tū extremitates corpis refrigerantur si cut manus pedes ⁊ cutis ⁊ loca vicia cuti. Et rursus ibi ait. Non est mirū cum rigor fiat de calidis humoꝛib⁹ si corporis extremitates refrigerant⁹: qz aīe vtus ad corpis interiora fugit cum sanguine et spū ꝓpter hoc frigitudo loca obtinet exteriora ⁊ nō interiora. Et hoc itidem patet quia tūc valde sitiūt:calor ei⁹ in interioꝛib⁹ ꝑmanet. Tertio dicit ꝙ mordicatio caloris seu calidi humoris in rigore est apud panniculū tegentē interius scilz apud membranā cuti exteriori immediate suppositā: q̄ carnes coopit et dat eis sensum quo nociua deforis occurrētia corpi stati deph̄endat. Juxta id ga.ampho.septima cōmēto illi⁹ cañ. Brachioꝝ extēsiōes ⁊c. Rigor aūt est cū sup cutem mali currunt humores.

¶In tertia dicit q̄ rigorem cōtingere ꝓpterea ꝙ ad interiora refugit calor naturalis vt sepe cōtingit in apostematibus calidis mēbroꝝ interioꝝ. Multotiens em̄ videmus pleureses ⁊ pipneumonias cuz q̄dam rigore incipere:tum quia territa vtus de subito aduētu mali ad interiora se retrahit cum caloze suo,tum quia apostema trahit interius sanguinem et spūs sicut ventosa. Fit etiam rigor ex retractione naturalis caloris ad interiora quādoq; in febribus nō deficiētibus siue apostema absq; ꝙ per hunc deficiat febris. Et si tunc fuerit debilis virtus significat mortē. Juxta id hypo.ampho.4. Si rigor inciderit febre non deficiēte iam debili exīte corpore mortale est. Et ga.in cōmento ait. Si autem rigores multi euenerint ⁊ febres non defecerint:licet vtus eorum sit fortis:non tamen laudabile erit si debilis mortale. Si enim rigor purgationem sequit et febris nō dissoluit⁹ necesse est corpus dissolui duabus de causis. Aut ex defecta vtute tot motiones rigoris et eius molestationes non patiēte. Aut ex purgatione defectionē virtutis augmentante. Item si rigor sine purgatione fuerit non hoc laudabile erit duabus de causis. Hoc enim accidens est causa defectionis virtutis: vel signum est caloris deficientis: quia rigorem purgatio scilicet sudor vel vomitus consueuit sequi:quod cum absit debilitatem virtutis significat:hec galienus.

e Et quādoq; significāt ⁊c. In hac parte q̄nta p̄mo agit de rigore significante sanitatē in cōtinuis. Secūdo de significāte multitudinem materie in eisdem ibi |Verum quado| Tertio de significante mortē ibi |Et de rigore est| Quarto de cōparatiōe horripilatōis ad rigorem ibi |Horripilatio vo| Quito de signis ꝓdi ibi |Et commotio|

¶In p̄ma particula dicit ꝙ rigor ⁊ horripilatio quādoq; significāt in continuis febribus sanitatē non quidem presentem: sed proxime venturam. Significant em̄ potentiam nature super egritudinis materiā qua expellit ip̄am de venis extra:et ab interioribus ad exteriora. Et ꝫ est quod superius allegabat⁹ ex hypocrate ⁊ galieno. ꝙ a causone habito rigore superueniēte solutio fit. succedit em̄ huic incontinenti sudor exuberans aut cholere vomitus aut secessus eius:quo creticat hec febris. ¶Attende p̄mo ꝙ rigorū quidam antecedunt febres. De quib⁹ ait hypocras amphorismoꝝ quarta. Quibuscūq; in febribus quotidie rigores fiunt quotidie febres soluunt⁹. alij intercidunt febribus. De quib⁹ ibi ait. Si rigor inciderit febre nō deficiente iam debili existente corpore mortale est. Alij contingunt in termino earū. De quibus ibi ait. A causone habito rigore superueniēte solutio fit. Alij fiāt sine febre. De quibus ip̄e ait amphorismorum septima. Brachioruz extensiones alices oscitationes rigores vinum moderate bibitum solut. ¶Attende secundo ꝙ in rigoribus primi modi minor est duratio seu perseuerantia q̄ in rigoribus aliorum modorum:propterea ꝙ i eo cholera cretice expellitur ab interioribus ad exteriora et crumpit ilico cum sudore plurimo. Nec in hoc rigore est frigus in extremis sicut in duobus rigoribus vltimis: qz in eo vtus nō se intus retrahit cum sanguine et spiritibus:sed potius tendit versus exteriora illuc propulsando materiam morbi vt foras expellat.

UVA. BHSC. IyR_028

¶ In secūda dicit ꝙ qñ rigor in febre cōtinua incidit materia febris nōdum digesta ⁊ ante horā crisis sine alleuiatione infirmi p eā significat cholerā expelli ab interioribus ad exteriora nō ex victoria virtutis in eam: sed ex abūdātia materie, ppter quā quasi syntomatice expellitur. Et est sicut icterica supueniēs in febre ante diē septimū. De qua dicit hyp. amphō. quarta

Quibuscūqꝫ in febribus icteritia supenerit ante septimus diez malū est. significat eīm nō vi nature: sed syntomatice cholericū humorem virus exteriora confluere. Et is rigor nō sit bonū signum nō est tamen de peioribus neqꝫ de mortalibus.

¶ In tertia dicit ꝙ est quidā rigor significans mortē maxie in cōtinuis: videlicz ille quē cōsequit deiectio virtutis ⁊ ertictio naturalis caloris ⁊ siccitas nimia seu cōsumptio radicalis humidi. De quo galien⁹ lib. de rigore ⁊ tremore ca. decimo ait. Cui accidit post rigorē corpus infrigidari: nec tñ ad hoc vt calefaciat reuertit significat calorez succubuisse. Od' accidit tūc qñ causa nociua supat cū conat: et hoc qz in se debilior est supra dicta causa. Et ppter hoc dictū est ꝙ ablatio vocis in rigore in quo nō calefit corpus est pessimū signū. Post hoc etiā auctor huius sermonis scz hypocras narrauit fitr duos modos mortiferi rigoris: et dixit. Si supuenerit rigor post inuersationē oculoꝝ in laboriosis febrib⁹ signuz est mortis. Iste eīm rigor generat ex forti cā. Est aūt alius rigor mortificans ppt debilitatē virtutis. Et iste est ille in q̄ locut⁹ē sic. Rigor supueniēs nō inpolate febricitāti virute debilitata significat mortē: hec ga.

¶ In quarta dicit horripilationē fieri ex causis pauciorib⁹ aut debilioribus causis rigoris. Quia in horripilatōe est mot⁹ cutis solius cum ctione ⁊ erectōe suoꝝ piloꝝ: quā hirsutationē vocam⁹. Sed in rigore est cōcussio totius corpis. Jux id ga. 5. morbi ca. 10. Motu q̄ fit i rigore oīs lacertoꝝ pticule mouenť vt vnaqueqꝫ rez nocitiuā a se expellat et dū hoc cōtingit necesse est vt cōcathenatio illi iūcta moueat: ⁊ inde totū corpus cōcutit. Et rasis. 17. totius cōtinētis ait. Clehemēs horripilatio pōt dici quus rigor. Et causas rigoris ⁊ horrilatōis sic ibi assignat. Quiqꝫ sunt cāe rigoris ⁊ horripilatōis. Prima est mltitudo humoꝝ. scda acuitas eoꝝ. tertia velocitas motus eoꝝ. q̄rta qñ corpus est paratū velociter recipe nocumētū. q̄nta est multa sensibilitas.

¶ In q̄nta dicit ꝙ cōmotio aie ⁊ piodi indicāt pioduz. Od' sic exponi potest. Cōmotio aie. i nausea vel sūuersio stomachi ⁊ piodi rigoris indicant piodū. i. febrē piodicā esseventurā. ātea eīm dictū est qñqꝫ rigori adesse piodos. Vel sic. cōmotio aie. i. retractio virtutis cū spiritibus et sanguine ad interiora: et piodi. i. piodice cōmotōes vt alicū ⁊ hyatuū ⁊ frigoris extremitatū indicāt piodū. i. piodicā febrē vel accessum eius. Vel sic. cōmotio aie. i. applicatio eius sup materiā egritudinis cum victoria vel ōrio eius ⁊ piodi febris pticulares indicāt periodū vniuersalem seu tempus duratōis totius febris. Vel sic. cōmotio aie. i. deiectō virtutis cum extinctōe caloris ⁊ piodi. i. exacerbationis egritudinis indicant periodū vite in rigore mortali.

f Et senū quidē ⁊c. In hac pte serta q̄nqꝫ notabilia inserunt nō attinentia ymoni de tipis: sed ymoni vel putridarū febriū. Primū est ꝙ febres senū cōiter sunt sepulte. i. interius latētes nō multū patētes i exteriorib⁹ neqꝫ vehemēter foras excādescētes. Primo qz eoꝝ calor ē debilis in radice nō aptus igniri vix exteriora regere sufficiēs: q̄to min⁹ aptus foras excādescere. Scdo qz vt plurimū senes in grossis abūdāt humorib⁹ ex diminutōe digestionis nō facile, pfluētib⁹ ab interioribus ad exteriora. Tertio qz senes paratiores sūt alijs ad oppilatōes: q̄bus phibenť diffundi humores ab interiorib⁹ ad exteriora. Scōz est grossitudo in viscerib⁹ siue apostemosa fuerit siue nō apostemosa qñqꝫ est cā lōgitudis febris: vt grossities splenis lōgitudis q̄rtane: grossities epatis lōgitudinis tertiane: grossities tumorosa stomachi lōgitudinis q̄tidiane. Primo qz hmōi grossities digestiones impedit tā cōes ꝙ proprias viscerū. Scdo qz oppilat meat⁹ mēbri cui⁹ est grossities phibens liberū transitū humoꝝ vel masse chilose vel superfluitatū. Tertio qz phibet euentationē ⁊ transpirationē humoꝝ: vnde augenť febres ⁊ putredines harū atqꝫ plongank. Ingrossank aūt triplr viscera. Primo quidē ppter apostema collectū ibidē. Scōo ex materia ventosa aut aquosa vel humorali nō apostemosa. Tertio a natura ex modo ībe et pme cōpositionis sm quā aliqui habent viscera grossa cōpacta: alij tenuia rara: alij media. Et ō duab⁹ pmis grossitudinibus: et pcipue de prima loquit hic pn.

Quam sic cognoscere docet. Resupinetur febriēs ita ꝙ iaceat super dorsum ipius et extēdat tibias et pedes vt eis extēsis vēter extendat ⁊ nō coartet neqꝫ corrugeť: sz iaceat vnūqꝫ viscerū i suo pp̄o et libero situ: et tūc tāgat medicus oia eius viscera q̄ palpari possūt cpar splenē stomachū ⁊ intestina cū pāniculis his q̄bus tegunť. Et si in aliquo horꝝ grossitudinē inuenerit studeat in attenuatōe ei⁹: qm̄ est cā, plōgationis febris. Tertiū est, qñ lingua febricitantis denigrat cū alleuiatōe febris. i. remissione eius in exterioribus ex hoc significat hec febris esse sepulta. i. in interioribus latens et occulta. Et est malū signuz in egritudinibus acutis. Jurta illud pn. quarti scda tractatu pmo ca. 37. Denigratio lingue i egritudinib⁹ acutis est signū ad malitiā decliue. Et nō solū est maluz signū: sed etiā cā mali vt doloris capit aut parafrenesis, ppter fumos quos cerebro trāsmittit. Jurta illud pn. c. 28. trac. psentis. Opz vt nō dimittat sup linguā nigredo: imo fricet cū eo quod scis. Et si nō eleuabunť ad caput vapores malignī: ⁊ faciēt cadere in sirsen. i. frenesim. Quartū est ꝙ palysis qñqꝫ febri associat: vnde cura febris difficilis ⁊ suspecta reddit. Quia febri cōpetūt frigida ⁊ humida q̄ paralysim aggrauāt. Et si egro dederis calida et sicca q̄ paralysi cōpetunt augmētabūt febrē. Et circa curā febris cōplicate cū palysi dat ꝫ tres regłas. Prima ē ꝙ febris p° curanda est: sic ꝙ cure febris pus ⁊ potius intendendū est ꝙ cure paralysis: sed nō neglecta penitus paralysis cura. Quia cum febris pmo et pcipue sit morbus cordis ⁊ ex ꝯsequēti tot⁹ corpis paralysis vero nō: sed nuche ⁊ neruoꝝ febri vt plus suspecte dilligentius obuiandū est. Et id intelligas de febribus putridis et pcipue de cōtinuis ex his: et de febrib⁹ ethicis, de ephimeris vo non cum siut salue generalr: nisi conuertank ad aliud genus febris. Secūda est ꝙ in cura febris cū paralysi cōuenit sirup⁹ acetosus pmixt⁹ cū ieleniabi. Et est ieleniabi rose ꝺdite cū melle aut zuccaro: q̄ si cū melle cōdite fuerint sunt mel rosaceū: si cū zuccaro cōserue rosarum vel zuccarū rosatū solēt appellari. De sirupo quidē acetoso dicit mesue distinctōe sexta sui antidotarij. Virt⁹ acetosi ⁊ excellētia est posse ipius in materias calidas ⁊ frigidas subtiles ⁊ grossas et viscosas siue adherētes. Et siquidē virtus infrigidatōis ei⁹ cito tollit nō sublata virture penetratōis ipius: et hoc quidē ga. testat. qm̄ eius potētia cōis est ad oīs materias. Valet igit in digestione materie febris et oppilationū aptione et in digestione materie paralysis. Corrigit autē sua acetositas qua neruis nocere pōt ex ieleniabin pmixtiōe. De q̄ ait pnceps q̄nto canoñ. summa pma trac. septimo capło primo. Jeleniabin id est mel rosatū vel zuccarū rosatū iuuatiuū ad febrē ⁊ dolorem stomachi ⁊c. Possunt autē simul ita cōmiscerī. Ry. sirupi acetosi quart. i. et. ß. cōserue rosarū rubearū. ʒ. ß. misceank ⁊ bibak totuz mane vnica vice si sirup⁹ fuerit aquosus nō coctus ad pfectionem Qz si ad pfectōnē coctus fuerit sumank lambēdo q̄nqꝫ coclearia de dicto cōmixto: loco cuius pnceps tertij scda ca°. 4. iubet dari oximel cū zuccaro rosato. Et scias ināt ꝙ quādo aggregank paralysis ⁊ febris in aliquo: tūc oximel cū zuccaro rosato est conueniens medicamen in illa hora. Tertia regula est. in febre putrida cōplicata cū paralysi danda est aqua ciceris cū oleo oliuarum dulci si febris tolerat. Que p̄parāda est sm hāc formā. Ry. ciceri rubeoꝝ vel nigroꝝ. Ꝺ. 2. tēpenť in aq̄ p noctē ⁊ i crastio bulliāt

¶ Verum quādo nō est cuz digestione et in hora cretica et nō sequit eaz leuitas est significatio ꝙ expulsio illius quātitatis nō est quoniā virtus est vincēs: immo qñ materia multa expellitur ppter multitudinē suam. ¶ Et de rigore ē qui significat mortem. Et est ille quez sequit debilitas virtutis ⁊ casus caloris innati: frigiditas. ¶ Horripilatio vero fit ex causis pauciorib⁹ causis rigoris ¶ Et cōmotio anime et piodi indicāt pio

dum. Et senum⁹ quidē febres sunt sepulte. Et quādoqꝫ est causa in longitudine febris grossitudo in viscer ibus quare resupineť febriēs et extendat pedes suos ⁊ tangāt viscera sua. Et qñ denigrat lingua febricitātis cū alleuiatōe febris tunc febris eius est sepulta. Et qñqꝫ associat febri paralysis. Ergo curet febris in p̄mis. Et de eis q̄ cōueniūt eis est sirupus acetosus pmixt⁹ cū geleniabin. Et aq̄ ciceris cū oleo si tolerat febris

UVA. BHSC. IyR_028

in lib. 4. aque fonti mūde donec redeāt ad duas lib. ⁊ in fine decoctionis addat. ʒ. f. olei: postea colet aq̄ ⁊ ex ipsa parū calefacta detur. ʒ. q̄ncq̄ quolibet mane in aurora si tūc nō fuerit hora accessionis vel expectet ex primo. Ipa em̄ vias aprit humores incidit et ex eis quosdā cū vrina educit. oleū vero sibi lenitatē ⁊ lubricitatē supaddit nec palysi nocet. Dicitur si febr̄ tolerat: q̄ posset esse tāte inflāmatōnis q̄ aq̄ ciceris sua caliditate plurimū noceret. Nam cicer nigrū in secūdo gradu caloris reponit ⁊ oleū oliue facile inflāmat cū obviat ardori febr̄is vehemēti sicut trūcq̄ nocz augmētādo febrē. Quitū ē. rasura capiti ē de inspissantibus ⁊ oppilātibus cutē eius exteriorē: vel rōne calibis ⁊ ferri nouacule in q̄b⁹ē stiptica vtus: vel ꝓpter frig⁹ deforis obuiās a quo ꝓtegebāt ātea capilli. Et ꝓpter hanc cutis inspissationē vapores ⁊ fumi q̄ p poros ei⁹ resolui solebāt redeūt ad cerebrū: vñ supcalefit ⁊ auget febris. Nā tūc suo frigore cerebrū nō pōt tpare ardorē sicut sibi incūbit ex officio. Teste arist. q̄ ipm eē factū hui⁹ gr̄a ait. Hāc rasurā etiā phibet ꝑn. in cōualescēt ib⁹ q̄rti. 2. trac. 1. c. 99. dicēs. Et abrasio cū nouacula nocet cōualescēti ꝓpt illō cui⁹ narratio ꝑcessit.

¶ De intētionib⁹ ad curas vtes putridarū febriū. Ca. VII

Et scias q̄ ⁊c. In hoc capło ꝑmo agit de duplici intētione cure vtis putridarū febriū. Scdo de mixtiōe materie in ꝓncipio earū ibi [Et scias q̄ nō est] Tertio ō potu aq̄ frigide ⁊ infusione egri in ea ibi [Et nō phibeas] Quarto de digestione ⁊ euacuatōe eradicatiua post digestiōez materie ibi [Et cū admīstrauer] Quito ō euacuatōe eradicatiua añ digestionē māe ibi [Cū añt materia] Sexto de regulis ꝑticularibus in euacuatōne ⁊ curis febriū compositarū ibi [Cū ergo exerces] Septimo de solutiuis ⁊ trociscis ibi [De solutiuis vero]

a In ꝑma pte q̄ est pñs textus ꝑmo exꝑmit duas intētōes sanandi putridas. Scdo q̄d sit digestio materie febris ibi [Et digestio q̄dē] Tertio repugnātia inf req̄sita ad febris extinctōez ⁊ digestionē materie cū cautelis in his ⁊ cōuenientiam quādoq̄ ibi. [Et quandoq̄ cōtraria] Quarto cui ꝑpositum intendendum est febri an materie ibi [Et scias q̄ qñq̄] Quinto differentiā curē febris putride a cura ethice ibi [Et scias q̄ cura]

¶ In ꝑma ꝓticula dicit ꝑmo q̄ intētio medici in curādo has febres scz putridas qñq̄ est ad febrē vt extinguat: ⁊ tūc vti opus ē infrigidatiuis ⁊ hūectatiuis tā in cibo ⁊ potu q̄ in medicinis: qr̄ ȝria ȝrijs curant. Febris vo est morb⁹ calidus ⁊ siccus. Iuxta illud ga. ampł. ꝑma cōmēto illius cañ. Hūide diete. In febrib⁹ q̄ calidus et sicc⁹ est febrilis morb⁹ hūida dieta dabit. Scdo dicit q̄ alia medici intentio in curando putridas est circa harum materias. Et ista est duplex. Una est circa harū digestionē: alia circa harum expulsionē seu euacuationē. Bal. vo. 10. de ingenio. c. 1. tres narrat intētiones in cura putride febris. Quarū ꝑmā reiecit dicēs. Intentio tñ triplex erit cōsiderāda. Dicis em̄ aut nimiū calorē āputabo: scz eiusdē caloris cā augmētet q̄ illud. aut cām amputabo febris ꝓponēs calorē: aut studiū inducā in vno alterū nihil minus negligēs. Horū ꝑmā harū intentionū nō laudo: qm̄ si febrē medicaueris cū his q̄ cām eius augmētant nulla spes erit q̄ quā hec febris auferat vel minuat. eius em̄ cā sepius augmentata febrem crescere necesse est: hec ille.

¶ In scda dicit ꝑmo q̄ digestio materie putride febris si fuerit grossa sicut phlegma vt melia est eqtio ei⁹ cū ībtiliatōe. i. reductō

Et rasio capitis est ex eis q̄ inspissant cutem ei⁹: quare reuertunt vapores eius et fit fortis febris.

¶ De intētionibus ad curas vtes putridarū febrium. Cap. VII

Cias q̄ intentio in medicādo has febres qñq̄ ꝓtit ad partē febris: quare est necessariū vt infrigidet ⁊ humectet et quādoq̄ ad partē materiei vbi necesse est vt maturet: aut necesse est vt euacuet. ¶ Et digestio q̄dē in grossa est equatio eius cū subtiliatione. Et in subtili equatio ei⁹ cū ingrossatione. Et quādoq̄ contraria sunt illud quod req̄rit febris de infrigidatiōe et illud quod req̄rit humor de digestione ⁊ euacuatōe ⁊ resolutiōe. Qñ q̄ em̄ est digestiuū ⁊ euacuatiuū calidum: immo est ꝑm plurimū ita. Et tūc oportet vt obseruet magis timorosa de vna duarū reruz. Et fortasse contrariū est illud quod conuenit febri de infrigidatōe cū eis que sunt sicut melones indi et reliqua olera ei qd̄ cōuenit materiei de minoratiōe quare prohibet illud dare ea ī potu: nisi vbi nō est materia. Et oīno sollicitudo sit vt postpōat aqua fructuū vsq̄ ad hebdomadam: et sit contentus aqua hordei. Et omnes fructus nocent febricitanti cum ebullitione sua et corruptione sua in stomacho

sue grossitudis ad mediocritatē sbe: cū cibis potib⁹ aut medicīs sbtiliatiuis ⁊ icisiuis vt patior sit ad expulsionē: ⁊ obediētior nāe. Scdo dicit q̄ digestio materie putride febris si subtilis fuerit est eq̄tio ei⁹. i. reductio ad mediocritatē sbe cū īgrossatiuis medicinis ⁊ cibis: nisi expectet terminatio febris: vel ꝑ resolutionē insensibilē vel ꝑ sudorē: tūc em̄ potius subtilianda est q̄ īgrossanda vt formevaporis primior fiat: sb̄ q̄ exire debet Sz in euacuatiōib⁹ vomicis ⁊ secessiuis et sputis et mūcis īgrossatōe subtilium opus est ne dispgantur pre sbtilitate qñ expelli debent non obedientes vtuti expulsiue.

¶ In tertia dicit ꝑ⁹ q̄ req̄sita ad curam febris ꝑ infrigidatōe et extinctōe ei⁹ qñq̄ repugnāt ⁊ ꝓtraria sunt his q̄ req̄rūtur ad digestionē ⁊ euacuationē ⁊ resolutiones humoris peccātis q̄ est causa febris Et id maxie accidit in quartanis febribus ⁊ q̄tidianis. Nam digestiuū qñq̄ est calidū: et sibi euacuatiuū materie febris: imo vt in pluribus ita cōtingit. Iuxta id ga. ampł. ꝑma cōmento illius cañ. In acutis passionibus ⁊c. Qñe laratiuū ꝑm multū calidū est ⁊ siccū: ⁊ febris sibi. Scdo dicit q̄ in hac pplexitate ac repugnātia requisitor medicus ꝑus intendere debet rei magis timorose ⁊ suspectiori de sinistro aduētu. Et est febris si ardētissima fuerit ex cui⁹ ardore timeat spūs cordis dissipari ⁊ vtus deici. Si si febris remissa fuerit ⁊ mā ei⁹ maligna aut pxima ꝑus materie q̄ febri intēdas vt corrigat ⁊ euacuet. Tertio specificat cōtrarietatē stat m ꝑpressam dicens. q̄ infrigidatio q̄ febri cōuenit cū melonib⁹ indis. i. lōgi colli vel cucumeribus aut cucurbitis ⁊ oleribus alijs istis sibus forte repugnat ei quod cōuenit materie febris de mixtiōe. Qr̄ ipam inspissant: calorē obtūdunt: ⁊ de se hūores crudos multiplicāt: q̄re hec phibent in cibo vel potu dari febricēti: nisi sua febris imālis vt ethica fuerit: aut ephimera. Et circa hoc vsus in febricitātib⁹ dat hic duas regulas. Prima est. attēdat medic⁹ ⁊ sit sollicit⁹ vt aq̄ fructuū vsq̄ ad hebdomadā vnā postponat. i. differat exhibitio ei⁹ febricitantibus donec trāsluerit hebdomada ꝑma vel ipius febris vel exꝑssionis aq̄ de fructibus: ita q̄ nō det recēter exꝑssa: sz post ebullitionē et residentiā. Nam ante exhibita in corpe ebullit: ⁊ ebullitōne sua febrē augmētat: ꝓptea q̄ inflāmat ⁊ oppilatōes suis fecib⁹ auget. Istā aquā fructuū cū iuuamentis sic describit mesue distinctione septima sui antidotarij. Aqua fructuū sanguinis ⁊ cholere feruorē repmit: sanguinē clarificat: et choleram cum facilitate educit. Accipe pruna quadraginta numero iuiubas sebestē añ triginta numero. thamarindorū. ʒ. tres. casiefistule. ʒ. ȝ. manne. ʒ. i. fiat sicut supra diximus scz fricentur manibus et colentur ⁊ ꝓpinet ius in mane cū sero caphno. Princeps vo summa ꝑma quinti tractatu sexto ca. 32. sic describit eam sub titulo sirupi ō aqs. Sirupus de aquis extinguens et cōferens ad sitim. Sumat aque granatorum acetosorū lib. i. aque acetositatis citri lib. ſ. aque pirorum lib. i. aq̄ thamarindorum lib. i. decoquant lento igne donec ingrossent ⁊ detur de eo in potu cum aqua frigida aut aqua niuis. Potest etiaz ceraserium quod fit ex cerasis aqua fructuū dicī: ⁊ similiter cicera que ex succo pomorum aut pirorum facta est: q̄ normani vtunt ꝑ potu cōi. ⁊ etiam veriutum ex vua acerba et succus expressus a limonibus, aut a citrāgulis: qui bibi nō debēt donec ipsi fuerit clarificati ꝑ ebullitionē et residentiam per quas tollitur eorum spuma qua cito inflammātur. et eorum fex q̄vias oppilant. Secūda regula est. Omnes fructus nocent febricitanti duplici via. Prima quidem cum ebullitione sua qua de facili inflammantur. Secunda autem cum corruptione sua in stomacho. Nam cum de se facile putrescant: quāto magis quādo obuiant calori extraneo: et recipiuntur in stomacho imundo: qualis esse solet in febricitantibus febre putrida. Iuxta id galieni secundo de alimentis capitulo vigesimoprimo quod est de pomis. Est autem ⁊ aliud genus quoddaz

UVA. BHSC. IyR_028

chimi nō in pomis solū: sed et in alijs cib' quod vocāt aquosum ꝛ apeion. i. insipidum vt et ꝓus dixi mime bonū stomacho. ¶ Attende ꝓmo ꝙ regula hec potissime intelligit de hozarijs fructibus: qui sic dicunt qz sunt inepti repositōi ꝛ custodie ipoꝝ ad annū vel ad plures menses nisi desiccent artificialit: sicut fraga cerasa pruna mora pfica. Juxta id ga. 2. de alimēt ca. 2.

Hozarios aūt ipos noiant nō solum ḡa fm dictū tps fiūt. s. dierū canicularium sed vt estimo distinguere volētes ab his qui ad reponendu sunt idonei ¶ Attē de scōo ꝙ multi ex fructibus refuabilibus absoluunt a dictis malitijs: vt vue passe dulces amigdale pruna damascena ficca: poma antiqua acria possunt innocue dari febrictib'. ¶ Attēde ter° ꝙ alicḡ fructuū acetoꝝ sicut limones poma arengie mala ḡnata acria ḡna berberis data febrienti bus multa sepe prestāt eis suffragia: calorem tēperāt: sitim cōpescūt: appetitū reuocāt ꝓus depditū: vapores repmūt sursum ascendētes: ꝛ amaritudinē oris cōmitigāt. ¶ Attende quarto ꝙ alicḡ fructuū sicut poma ꝛ pira etiā recētia p decoctionē qñq; perdūt ꝛ ebullitionē ꝛ aptitudinē ad corruptionē: vñ liberalius febricitātibus cōcedi possunt. ¶ Attēde q̄nto ꝙ in febrictib' cōsuetis vti fructib' hozarijs ꝛ solitis in his delectari plurimū: medicorū aliqui de largioribus cōdescēdere solēt: vt ex ipis modicū qñq; sumāt confisi in nā ꝙ ꝓteget eos a corruptōe delectās se in eis: ꝛ ꝙ febrictes inde excitabunt ad sumendū alia eis vtiliora vt sex pruna aut duodeciz cerasa.

Quarto dicit ꝙ multotiēs inuenit vna ꝛ eadē res ꝛ ferēs febri ꝛ cāe seu materie eius. Cause quidē digerēdo subtiliādo ꝛ euacuādo eā. Febri vo infrigidādo vt sirupus acetosus maxime cū zuccaro non cū mel le fact'. Qui p acetū subtiliat incidit ꝛ diuidit hūores expulsioni apparans ꝛ vias apiens. Et p ipm ꝛ aquā tempat calorē febris. ꝛ p eius zuccarū phibet acetū a desiccatōne ꝛ remittit aliqd de siccitate quā fe

¶ In q̄rta dat ꝑn. 4. regulas ad cognoscēdū qñ ꝓus febris idurit. febri: et qñ ꝓus cāe remediādū ē ꝛ q̄b' mōis. Prīa ē. qñq; ꝓus est occurrendū febri cū refrigeratiuis q̄ cāe ipius cū digestiuis et euacuatiuis scz cū febris est tāte vehemētie ꝛ acuitat in ardore ipius ꝙ nō lz vti regimine cāe digestiuo scz et euacuatiuo: imo idiget eger refrigerio vltimo et maxime qñ est sua vtus debilis nō sufficiēs resistere ardori nec tolerare ipm: q̄lis esse solet in extenuat ꝛ raris corpib' subtiliū hūoꝝ causo ntisantib': ꝛ in puis pueris ꝓpter mollitiē et teneritatē sue carnositat. da ḡ in talibus aquā veri frigoris vel aquā lactuce vel portulace nō curans si p has materiā febris incrudaueris dūmō extinguas ardorē febrilē vel ita remittas vt sit tolerabilis absq; sincopi seu casu vtut. Secūda regula est. si in febre putrida repis vtutē sufficiētē resistere febri. et tolerare eā tūc faciēda sunt ea q̄ sequunt. Prīmo q̄dē cā abscindēda est: ꝛ euacuādus hūor a quo pēdet febris ipo p digesto: qz remota cā remouet effect' cito ꝛ de facili: vt latera fornacis ꝛ etiā stupharū sublato suo igne ꝓdunt cito ardorē ꝛ sese reducūt ad frigiditatez in breui tēpe. Scōo abscindēdus est ab infirmo cibus si vtus sufficit ei' abstinētiaz vsq; ad horā stat' innocue tolerare: vt ipa tota circa digestionē ꝛ minoratōez mā evaleat attēdere nō distracta neq; occupata circa digestiōes cibi ꝛ distributōes ei' in mēbra. Tertio cauēdū est ne refrigeret febriēs infrigidatōe, phibēte resolutionē materie: q̄lis ē infrigidatio superficiei corpis claudēs poros: vel ꝓpter detectionē corpis vel ꝓp' aliqd infrigidās deforis adhibitū: vel infrigidatio interior materiā icrudās aut vias oppilās aut calorē suffocās. Tertia regula tria ꝑcipit in febre putrida. Prīmū est. cū inuēta fuerit deficiēs vtus occupet medic' i equādo cōpsonē fibi ꝓriā a q̄ scz ipa lesa, pternit. infrigidāda ḡ est cōpso infirmi p aqs frigidas ꝛ sirupos frigidos ꝛ epithymata refrigerātia vt

Et multotiēs quidē inuenit res que digerit et subtiliat ꝛ euacuat infrigidās sicut sirup' aceto sus. ¶ Et scias ꝙ quādoq; febris est tāte vehemētie et acuitatis ꝙ non licet vti regimine cause: immo indiget infrigidatione vltima: ꝛ ꝓprie cuz nō inuenis fortē resistentē virtutē tolerantē. Tūc si inuenis eā resistētē tolerantē abscinde cām: ꝛ expelle humorē: ꝛ abscinde cibum: et nō infrigides infrigidatiōe que phibeat resolutionē. Tūc si inueneris virtutē deficientē sis occupat' in equādo complexionē cōtrariaz ei quare infrigida eam: ꝛ viuifica virtutem cuz cibo. Cūq; fit fortis p viuificationē suam et vincit cōtrariū suuz redi ad causam. Et cū tu infrigidas de istis febribus tūc non infrigides

eam cuz eo in quo sunt stipticitas et exiccatio: sicut sunt trocisci infrigidantes nisi post digestionē. ¶ Et scias ꝙ cura febris putride est diuersa a curatione ethice. Curatio enī ethice est cōtenta super ꝓtrarietatē egritudinis. Et cura febris putride non est contēta super contrarietatē egritudinis tm̄ immo sup abscisiōez cause eius. Quānis illud quod est cōueniēs egritudini ꝛ cibatiōi sit amicū virtuti ex parte sui et inimicū virtuti ex parte sui: quoniā est amicū inimico eius et est materia: quare est adiuuans vtranq;. Quānobrem indigem' in regimine eius canone. Et nos singulare capitulū faciemus ei si deus voluerit. Et scias [b] ꝙ non est tibi possibile vt cures febrem nisi post

remittēt febrē Alit verēdū ē ne redeat febris cū fortitudine cā ipius permanente.

Quarta regula est. cum infrigidat aliqs febricitās febre putrida nō infrigidet in principio cuz eo in quo sit stiptica vtus ꝛ exicatiua sic sunt trocisci frigidi ꝛ sicci ō balaustijs vel de berberis vt de sūt b': nisi post fuerit digesta mā et euacuata i toto aut i pte. Qz ꝙ stiptica fortificā

tur oppilatōes ꝛ ockāt māe i mēbris ꝛ phibēt miora tōes māe cū resolutōe ꝛ trāspiratiōes libē hūoꝝ: q̄b' oib' putredo augmētat q̄ ē cā febris. Et p siccā febris acuit: qm̄ siccitas ē lima calor, nō dēt igit i ꝓncipio putridarū plātago arnoglossa q̄nq; neruia bursa pastoris bol' armenic' sum ach aut berber, nisi fluxus vētr, esset nitās assit. Sz post digestionē ꝛ euacuatōnez māe febris alicḡ ex trocisc frigidis stiptic, mistrari pñt p confortatione partium relaxatarū ꝛ debilitatarū ex euacuatōe ꝛ resolutioue.

¶ In q̄nta dicit ꝓ' ꝙ curatio putride febris dīt a curatōe ethice Qz sufficit i curatōe ethice solū itēdere sup ꝓrietatē egritudis q̄ calida ē ꝛ sicca cū infrigidātib' ꝛ hūectātib' ex potu lact et balneo tepido freq̄nti aq̄ dulcis ꝛ olib' nlla ꝓsideratōe hita ad digestionē vt euacuatōez māe peccāt: si ethica sit simplex nulli alteri cōplicata febri: qm̄ ethica ē ia fact' hīt' a cā idepēdēs ꝛ imāt. Sz n̄ sufficit in curatōe putride febris solū itēdere sup morbi ipi' ꝓrietatē cū infrigidatiuis ꝛ hūectatiuis febrē extinguētib': imo ēt oz itēdere cāe seu māe ei' vt digerat ꝛ expellat. alioq̄n febris extincta resurget manēte cā eius. Scōo inuit ꝙ illud qō conuenit egritudini puta medicamē refrigeratiuū ꝛ illud qō conuēit cibatōi egri puta cib' frigid' p tī sūt amica ꝛ ptī inimica vtuti firmi. Ve dicamē ei refrigeratiuū vtuti amicat auferēdo febrē fibi ꝓriā et ipi inimicat aliq̄ mō: vt qz distrahit ꝛ ipedit cā i reductōe ei' de potētia ad actū: vñ minus pōt vacare māe febris digerēde et resoluēde: vt qz icrudat māz febris ꝛ dispgi, phibz sua frigiditate nālē hebetādo calorē. Cib' aūt vtuti amic' ē: qz ꝛfortat ꝛ custodit eā: ꝛ sibi inimic': qz vt ipe addit i māz febris q̄ vtuti ē inimica: vt vtutē distrahit a digestione ꝛ resolutōe materie febris ꝓ occupās ipsam i sui digestiōe. vtrāq; ḡ adiuuat scz vtutē ꝛ māz febris. Tertō dicit ꝙ qz cib' ē nature amic' ꝛ sibi inimic' i febrib' putridis nos i digemus canonib' ꝓprijs seu certis regulis in ordinatōe ciboꝝ et potuū febricitātiū. Et iō post hoc statī ordinabit capl̄z ꝓprīū de cibatōe q̄ conuenit eis: ꝛ statim post capl̄z de potibus eoꝝ.

b Et scias ꝛc. In ꝓte hac scōa ꝓmo dat canones gñales in cura putride febris. Scōo agit de phlebotomia egrotātiū hac febre ibi [Qz si fuerit] Tertio de lenitiōe suoꝝ ventrium per ebibita ibi [Deinde fac] Quarto ꝙ clisteria ibi [Et magis dilectuz] Quinto de ꝓuocatione vine ꝛ sudoris ꝛ iunctiōe ꝛ fricatōe hoꝝ ibi [Dei de fac ipm] Sexto de adiutorio prestādo nature in euacuatōne humoris sub aut supra ꝑm modū sue declinatōis ibi [Qz si inuenis] Septimo de somno ibi [Et phibe eum]

¶ In ꝓma particula dat q̄nq; regulas obseruandas in cura febrium putridaruz. Prīma est. non est possibile medico vt curet

Jn frīda ꝓ epithimata et lohōnes ad exnorat febrib; sphibet n solos me. vide infra. C. 2°. ca. x

Hec du. mo. qm̄ virtus vinifica existit cā fe. puta huor se habādas qnō pura corrupta magis nutrit magis ledit.

UVA. BHSC. IyR_028

artificialiter ⁊ secure non habita prius cognitiõe eius. Quia significationes recti operis ⁊ eoꝝ cognitiones per que morbi sanãtur ab essentia morbi primo ⁊ potissime suscipiuntur: ita ꝙ morbus est velut signũ ad sagittã. Juxta id galieni tertio de ingenio capło primo. Sicut operandi significatões ab essentia nature morbi ꝺuenit ꝓsiderari: sic ⁊ eoꝝ scientiam cũ quibus curatio dabit ab eadẽ essent a ꝙ pẽdi necesse ẽ. Et itez nono ciusdẽ. c. 12. ait Mũc autẽ breuiter dicã ꝙ intentio curandi morbi ꝑmo sumatur a morbo. Et si medic⁹ aliquẽ curauerit incognito morbo nõ sui muneris est: sed fortune. Secũda est. si medic⁹ ignorauerit febrẽ tũc subtiliet regimẽ. vel nihil dando egro ex cibo: vel parũ dando: vel dando ex subtilioꝝ⁹. ¶ Cõtra. in tenuib⁹ dietis peccant egrotãtes ideoꝙ magis ledunt. oñe eñ peccatũ quodcũꝙ fit magnũ: fit maius in tenuib⁹ ꝙ in grossioꝝ⁹ dietis. amphoris mozꝓma. Et galien⁹ in cõmento ait. Oñe peccatũ in subtili dieta siue per se siue per aliud fiat multũ necesse est vt ledat: cuz ꝓpt abstinentiã virt⁹ deficiat. Itẽ subtilis dieta vbi nõ cõuenit ad damnũ perducit irrepabile scz ad ꝺsumptionẽ radicalis humidi quod restaurari nõ põt saltẽ eque purũ. qz cũ natura sufficienti cibo caret ad restaurationem deperditi calor naturalis seipsum cõsumit ⁊ propriũ humidũ. Tuti⁹ igitur esse videt ignorato morbo cibũ ingrossare ꝙ subtiliare. Itẽ põt esse ꝙ ipa febris a frigidis ⁊ grossis pẽdeat hũoꝝ⁹ ⁊ ꝙ fit chronica: quo dato pri⁹ ꝺberi⁹ est reficiendũ vt sufficiat egrotãs. sicut ait hypocras ãphorismorũ ꝓma. Jn ꝓncipio ergo grossi⁹ reficere ꝺuenit. ¶ Dic ꝓmo ꝙ solutiõe obiectoꝝ ꝙ nõ intẽdit hic ꝺsulere in febre incognita subtile regimẽ obseruãdũ ꝙ toto tpe egritudis. Mã posset esse ꝙ esset infirmo vehemẽter nociuũ virtutẽ deficiens ⁊ ad arefactionẽ et ethicã coꝛp⁹ producens vt arguũt obiecta ptacta. Dic scõo ꝙ in ꝓncipio febris hũoralis medico icognite expedit vt vno die aut duob⁹ subtiliet regimẽ. qz natura tũc circa morbũ attẽta ⁊ materiã ei⁹ non distracta a cibo morbũ sibi deteget: quo cognito poterit debitũ ordinare regimẽ ꝑm tps ꝑmanentie febris ⁊ distantie ei⁹ a suo statu. Mõ eñ verẽdũ est in materiali egritudie modo incipiẽte ꝙ dicta subtil⁹ sol⁹ dicit vel duoꝝ ꝺiez sufficiat deficere virtutẽ aut ethicare coꝛp⁹: nisi ipz fuerit ad ethicã patissimũ vl⁹ resolubile valde quale est coꝛp⁹ infantiũ. in ꝗb⁹ casib⁹ diera nõ multum est subtilianda. Et ꝑ hec soluunt obiecta prioꝛa. ¶ Attẽde ꝙ ꝗdã libri habẽt loco de ignoraueris cognoueris. vt sit sensus. si cognoueris febrẽ esse putridã subtilia dietã. qz nõ pura coꝛpa ꝙtũ cũꝙ magis nutries magis ledes. ãphorismoꝝ scõa. Et cib⁹ quez accipiũt febricitãtes sanis est virt⁹: infirmis vero morb⁹. i. causa morbi. ampho. septima. Tertia rla ẽ. puideat medic⁹ ne febricitans ꝓrismo occurrat nisi ipe ventrẽ vacuũ habuerit. i. stomachũ nõ cibo occupatũ neꝙ repletũ. Et si cũ hoc fuerint intestina ipsi⁹ a fecib⁹ vacua ꝺueniẽs erit ⁊ vtile infirmo. Primo vt natura tũc nõ occupetur circa cibi digestionẽ: sed tota intẽta sit resistere morbo ⁊ materie ei⁹ que tũc est in motu: ac eã digerere euacuare ⁊ resoluere. Scõo ne calor extrane⁹ ⁊ materia morbi tũc putrefieri incipiẽs coꝛrũpãt cibũ in stomacho ꝺtentũ vnacũ fecib⁹ in intestinis. Tertio ne a cibis ⁊ fecib⁹ coꝛruptis putride fuligines acute ⁊ mordaces ad coꝛ ferank vbi inflãment ⁊ febrẽ adaugeãt: vel late ad cerebrũ doloꝛẽ excitent ⁊ inquietudinez ⁊ insomnietatez Juxta id hypocratis amphorismoꝝ ꝓma. Jn porismis ꝺo cibuz subtrahere oz: apponere eñ lesio est. Et galien⁹ in cõmento ait. Oꝑz in exacerbationib⁹ id est in egritudis ipi⁹ impetu ⁊ accessione subtrahere cibũ. Ledit eñ cib⁹ crudus qz crudos ⁊ indigestos morbos generat ⁊ humoꝛes. Ab hac regula excipe illos quoruz coꝛp⁹ arefit ⁊ virt⁹ deficit. Juxta illud rasis. 17. toti⁹ cõtinẽtis. c. i. Ille cui⁹ virt⁹ deficit ⁊ coꝛp⁹ desiccaꝁ ꝺz cibari in porismo/ Quarta est. nõ cõmoueat medic⁹ febricitantẽ in die porismi nec ꝑ phlebotomiã nec ꝑ pharmaciã neꝙ ꝑ balneũ neꝙ ꝑ stuphas nec per forte aliqꝺ exercitiũ neꝙ curet febrẽ forti aliq̃ auxilio. Primo vt natura tũc nõ diuertatur per aliquod istoꝝ ab attentione circa digestionem materie febris. Secũdo ne virtus deficiatur fatigata nimiũ ⁊ paroxismo ⁊ aliqua dicta euacuationũ. Tertio ne per phlebotomiã aut pharmaciã materia febris retrahatur adintra que moueri incipit ad exteriora in paroxismi hoꝛa. Hec regula venit intelligẽda de febrib⁹ que habẽt

tis ⁊ fuerit illꝺ quod vincit sanguis aut fuerit cuz humoꝛe qui vincit sanguis tũc phlebotomia est magis cõueniẽs res. ⁊ ꝓprie cuz vrina ẽ rubea grossa non citrina ignea ex ꝙ timeaꝁ apꝺ phlebotomiã victoria cholere ⁊ acuitas eius. ¶ Deide fac sequi phlebotomiam solutionẽ ventris subtilẽ

ꝺiẽ quietis vnuz vel plures quo purgari põt ⁊ cibari infirm⁹ sicut tertiane ⁊ quartane simplices Sed in his febrib⁹ que oi ꝺie affligũt vt quotidiane: tertiane: ꝺuplices quartane triplices: velimus nolimus mouere opz in ꝺie porismi febricitantẽ si purgari debeat. Et tũc ex hoꝛis ad purgationẽ illa eligẽda est in qua quietioꝝ ⁊ fortioꝝ est eger: ⁊ que a paroxismo remotioꝝ est ⁊ ꝙ ex ꝺici hoꝛis est tẽpatioꝝ ⁊ ꝑcipue estate ⁊ hyeme tẽpatioꝝ eligat. Quinta est. oz vt obserues ⁊ diligentissime attẽdas in oib⁹ istis. scz in regimine egri ⁊ hoꝛa infirmi qua quiescere oz ⁊ qua moueri ꝙ phlebotomiã aut pharmaciã dispositionẽ virtutis. Que si fortis fuerit tũc bene sustinet subtilẽ dietã fortes pharmacias ⁊ phlebotomias etiã in ꝺie motus paroxismi si necesse fuerit. Oꝝ si multũ debilis ⁊ deiecta fuerit nec dietã sustinet multũ subtilẽ nec fortia pharmaca nec phlebotomias. Duo sunt igitur in curis febriũ ad ꝙ summe medic⁹ ⁊ diligẽtissime oz intẽdere. Unũ est cognitio specifica febris ⁊ materie ei⁹. Aliud est cognitio virtuꝁ ꝑm mensurã sue fortitudis Et vtrũꝙ est primũ in suo genere videlicet cognitio morbi in genere curandi: ⁊ cognitio virtutis in genere cõseruãdi vitã ⁊ hominẽ in esse. Juxta id galieni. 9. de ingenio. c. 11. Igitur ois prima intẽtio sumit a virtute: nõ tñ ꝺicit prima in curãdo morbo: sed prima qz vitam custodit. non eñ hec significatio sumitur ad sanandũ morbũ: sed vt vitã nõ amittat. Deinde subdit. Mũc aũt breuiter dicã ꝙ intentio curãdi morbi primo sumaꝁ a morbo. ¶ Jn scõa dicit ꝙ si vt⁹ febricitãtis febre humorali fuerit fortis ⁊ in eo fuerit supabũdãtia sanguis ⁊ victoria ei⁹: vel fuerit humoꝛ ꝙ vincit in eo sanguini ꝑmixt⁹ phlebotomia est res magis ei conferens. qz causam febris vel antecedentẽ vel cõiunctã tollit in toto aut in parte: maxime si vrina fit rubea grossa qua significatur dominiũ sanguinis. Mõ citrina ignea qua significaꝁ dominiũ cholere ꝓpter quod timetur ebullitio ei⁹ ex phlebotomia ⁊ victoria cholere sup massam humoꝛũ ⁊ acuitas ei⁹. tũ ꝓpter motũ masse humoralis ex phlebotomia qui est calefactiu⁹ ⁊ cholerã cõmouẽs. tũ qz tollit per phlebotomiã sanguis ꝙ est frenũ ⁊ velut repꝛessoꝛ rubee cholere. Juxta id galieni. 11. de ingenio. c. 8. Oꝑz igit venã incidi nõ solũ in sinocha: verũetiã in oi putrida febre. nisi aliquid contrariũ extiterit sicut virt⁹ ⁊ etas. Mã natura coꝛpis regitiua ex his quib⁹ aggrauabatur alleuiata facile ei qꝺ remanet dominabitur digerens digerenda ⁊ expellens expellenda. Huius sententie memini rasis experimentatoꝛ maximus decimoseptimo totius cõtinẽtis capitulo ꝓmo dicens. Si in febre putrida virt⁹ fuerit fortis minutio fiat statim. ipossibile enim est ꝙ in principio virt⁹ sit debilis nisi in coꝛporib⁹ extenuatis. Sed paulo post eodẽ capło speciali⁹ pertractat hãc phlebotomie materiã sub ꝗnq̃ regulis. Prima ẽ. si minutionẽ feceris in coꝛpe repleto humoꝛib⁹ crudis abũdanꝁ aut interficiet aut nocebit. Scõa ẽ. quotiens febres putride declinant ad sinochã fac minutionẽ. vt si videas calorẽ abundantẽ cũ humiditate ⁊ repletione coꝛporis ⁊ rubedine coloris ⁊ fortitudine. quia tunc leuius digeretur residuũ materie a natura Tertia est. si febris declinet ad causonẽ vel ad liquefactionẽ que extenuat faciẽ ⁊ vbi est vehemens caliditas ⁊ siccitas noli facere minutionem sed cura eã cũ humectatiuis. Quarta est. si declinat ad quotidianã scilz crudam que est prolixa lenis abundantis humiditatis in qua color coꝛporis est albus ⁊ citrinus vbi est ponderositas noli minuere. Quinta ẽ expectanda est semꝑ minutio ad declinationẽ porismi febris ⁊ digestionem cibi. Et rursus eodẽ capło ad id ꝓpositũ aiunt Oribasius ⁊ ruffus Jn febribus putridis nisi fuerit sacietas nauseatiua si virtus conuenit fiat minutio. Et post purgetur putrefactio ꝑ laxatiuum ⁊ per prouocationem vrine ⁊ sudoris. Et iterũ ibi ait paulus. Cura febris putride est ꝙ si virtus sit fortis minutio fiat statim: nisi in ventre fuerit mala digestio. Et post minutionem euacuentur superfluitates putrefacte per laxationem ⁊ prouocationem vrine ⁊ sudoris. ¶ Jn tertia dat tres regulas. Prima est. post phlebotomiam in febre putrida fac sequi solutionẽ vẽtris subtilẽ. i. suauẽ moderatã cũ medicinis bñdictis nõ fortiꝁ cõmo

UVA. BHSC. IyR_028

uentib' humores ꝛ corp'. ꝛ ppie si illic fuerit siccitas corpis aut siccitas fecū seu ɔstipatio vētris. Per hoc cīn alleuiant ppie ꝛ directe stomach' ꝛ er ɔsecnti splen epar ꝛ rences dū non cōprimunt p otenta in illis. Eel sat cīn p hoc vel minuit effumatio ɔcentoꝝ in ventre ꝛ in intestinis ad supiora. Et hic exprimit duas medicinas taliter soluētes. Prima est aq̄ hordei ꝛ alsiracost. i.

ſpēs manne ſm hāc formā. ℞. mane granate. ʒ.10. aque hordei. ʒ.4. misceantur ꝛ dentur ī potu mane hora quarta post medium noctis. Secunda est aqua hordei cuꝫ sirupo acetoso ſm hanc cōmixtionem. ℞. sirupi acetosi. ʒ.1. dissoluatur in ʒ.4. aque hordei et detur in potu mane.

Aqua enim hordei quā ptisanaꝫ dicim' teste hypocrate primo regiminis acutorū de se mollis ꝛ lubrica est. i. ventrē molliens ꝛ ab intestinis feces lubricare faciēs. Et sirup' acetosus extrahit chimū ex intestinis inferioꝛib' vt ait p̄ceps tractatu sexto sūme p̄me q̄nti canonis. ca. de descripitōe siru pi acetosi ſm galienū. Et id verificat de sirupo acetoso simplici q̄ toma gis de sirupo acetoso laxatiuo q̄ ibi describit. ¶ Sed ɔ. aggregare sirupū acetosum ꝛ aquā hordei simul est illaudabile. qm̄ corrūpit aquā hordei ſm plurimū: vt ait p̄ceps. c. 9. tractat' p̄sentis. Itē aqua hordei nō est danda in potu cū siccitas nature adest vt ait ibi. ꝛ tn̄ hic iubet ꝛ ipsa dctur ppie si fuerit illic siccitas. ¶ Ad primū dic q̄ ꝛ aqua hordei miscerī nō debeat via cibi aut pot' cū sirupo acetoso, ppterea q̄ ab ipo acetosat: pōt tn̄ apte via medicine sibi cōmisceri. q. etsi corrūpat corruptione qua cōuertit ad acetositatē nō ob hoc desinit esse laxatiua: neq̄ febri inde p̄stat nocumentū. Ad secūdū dic q̄ aqua hordei non iubet sola hic dari restricto ventre: sed vel cū manna vel cū sirupo acetoso simplici aut laxatiuo. Secūa rō est. si natura nō fuerit lenis id est venꝫ nō fuerit lubrice' sed ɔstipat' in febre putrida adde sirupū violatū in eo qđ est sicut siracost id est manna ſm hanc formā vt forti' leniat ꝛ magis laxet. ℞. manne granate. ʒ.10. sirupi violati. ʒ.1. dissoluant in. ʒ.3. aque hordei ꝛ denꝫ mane in potu. Et q. raro ꝛ vix hic repitur bona aut bonū māna: ꝛ est cari preciꝫ: loco ei' possum' ogrue accipe. ʒ.1. medulle casiefistule mūdate a suis granis ꝛ corticib'. vel. ʒ.2. thamarindoꝝ vel ad min'. ʒ.1. Tertia regula est. sit vltimitas id est extremitas solutiōis suoꝝ ventriū quā do laxas eos lenificatio superficiei intestinoꝝ vna cū secū remollitōe: ꝛ nō fluxꝫ ventris humoralis fortis: neq̄ solutis laboriosa producens infirmū ad estuationē ꝛ debilitatē. Laxentur igit cū bñdictis lenificatiuis ꝛ lubrificatiuis vt casiafistula: māna: thamarindis: ꝛ nō cū fortib' attractiuis pharmacis. maxime in acutis ꝛ vehemētib' febrib'. Juxta id galieni libello de vsu pharmacoꝝ. Quicūq̄ quidē a febrib' vehementib' occupantur nō oꝫ his medicinas purgatiuas tradere: sed est vtiq̄ post febrem vel in principio. Calide em̄ carnes ipoꝝ ꝛ ventres accipiunt pharmaciā ꝛ nil purgat. ꝛ febris fit calidioꝛ ꝛ color mutat: ꝛ icterici fiūt mota cholera ꝛ nō purgata. neq̄ comedere volūt neq̄ bibere: sed oia horrēt ꝛ vt frequent' pereūt. ¶ In quarta dat rās tres. Prima est. administratio clisteriū ſm vltimitatē fortitudinis qua indiget in virtute solutiua ventris dilectioꝛ ꝛ securioꝛ apud principē habita est in putridis febrib' q̄ administratio medicine solutiue p os. Primo q. iba clisteris solū recipitur in mēbro vili fortiter armato ɔtra pūgentia: puta in intestinis inferioꝛib' multis crassicie ꝛ phlegmate armat, sed pharmacia oꝛe sumpta labit inferi' p os stomachi qđ sensus acuti est ꝛ cordi vicinū' ad fundū ipsi': ꝛ inde descendens, ppe epar defluit. imo aliq̄d ei' q̄nq̄ penetrat ad epatis venas: vnde multū alterat vniuersum corp' sua debilitās venenositate qua pticipāt pharmacie plurime. Scō q. nō sic clisteria cōtristant gustū nec suduertūt stomachū nec tollūt appetitū aut nauseaꝫ inducūt aut estuationē sicut pharmacie. Tertio q. breuioꝛi tpe clisteria cōplent suā actionē min' quoq̄ cōmouēt vniuersum ꝛ quasi nullū post eorū exitū vestigiū malū in corpe relinquūt nec laxatiōis nec cōmotionis nec debilitatis. Quarto quia si excesserit medicus in pondere pharmaciarum clisteris multo facilius ꝛ multo breuius talem natura corrigit excessum q̄ pharmacie superius accepte. Clistere igitur minus pharma

propie si fuerit illic siccitas cuꝫ eis que sunt sicut aqua hordei et alsiracost pauco. ꝛ aqua hordei cuꝫ sirupo acetoso. Et si natura nō fuerit lenis adde in eo quod est sicut siracost qđ sit sicut sirupus violat'. Et sit vltimitas lenificatio non fluxus ventris ꝛ non solutio laboriosa. ¶ Et magis dilectum apud me est administratō clisteriorum ſm vltimitatem qua indigetur in virtute. Et ex clisterib' cōmunis iuuamenti lenibus est clistere factum ex oleo violato ꝛ succo foliorum sicle ꝛ vitello ouī: ꝛ zuccaro rubeo ꝛ baurach. Cum ergo leniueris hac lenificatione fortasse indigebis eo debiliore vel leniore q̄ illud quo indiguisti in p̄ncipio. Et illud ē quoniam natura est obediēs. ¶ Deinde fac ipsum sequi ea que vinaꝫ prouocent: sicut sirupus acetosus decoct' cum radice apij ꝛ similibus. Deinde fac ipm sudare ꝛ api meat' cuꝫ eis in quib' non sit caloꝛ fortis sicut cū inunctiōe ex oleo camomillino ꝛ fricatōe cū vino albo ꝛ cū aq̄ dulci tepida

cās piculosuꝫ est. Juxta id galieni libro de vsu pharmacoꝝ. Igit nō ɔuenit fortib' passionib' pharmacias fortes afferre purgatiuas: sed si quidē opꝫ clisterizari ɔgruit quotiēscūq̄ vis. min' periculosum em̄ est: verūtn̄ hodiernis dieb' in hac regiōe clisteriuꝫ vsus ita diffamatus est q̄ cū sermo fit vel febricitantib' vel astātibus de sumptiōe eius ita contremiscant ac si tonitruuꝫ sup egruꝫ ilico casurum foret. Secūda regula ē. clistere factū ex oleo violaceoꝝ succo foliorum sicle id est blete ꝛ vitello ouī et zuccaro rubeo id est tali quale ex canna extrahitur non dealbato per decoctōes quia pīguius est ꝛ magis leniens. ꝛ baurach id est nitro vel spuma nitri est ex clisterib' ventrē lenientib' iuuamenti cōis in putridis febribus. Cui' cōpositionis mod' est talis. ℞. succi foliorꝝ bletarū lib. 1. in quo dissolue olei violati. ʒ.2. vitella ouoꝝ. 2. numero. zuccari rubei quart. ſ. baurach i. nitri vel salis cōis. ʒ.1. ꝛ. ſ fiat clistere. In cui' exhibitiōe attēdere opꝫ q̄ suauiter ipellat nō nimis caliduꝫ neq̄ nimis frigidū ieiuno stomacho. Hoc clistere hic esse dicit iuuamēti cōis: q. in oi putrida secure, puecte mīstrari pōt in q̄b' opꝫ est lenitiōe vētris. iō q̄ si tēpatū de se est non multū mordax forte vel acutū: sed suauiter leniens ꝛ abstergens viscera q̄ remolliens. Tertia regula est. qm̄ leniueris hac lenificatione clisteris infirmi ventrē forte indigebis ad manutenendū lenitionē eius lenitiuo debiliore isto vel leniore q̄ fuerit quo in p̄mis indiguisti. q. ab hoc clisteri iā venter ppar' est ꝛ natura facta est obediēs lenitiuo cuicūq̄ ēt debili. Sufficiet g̃ tibi post dictū clistere ministrare p manutenētia bñficij ventris g̃rā. ʒ. ptisane vel seri vel aq̄ pisoꝝ vel aque pulli vel aque vituli cū. ʒ.2. salis quib' si plus lenire quesieris adde olei violati quart. 1. Signāter dicit fortasse: q. quibusdam de more venter ita constipatus est q̄ a talibus laxari nō pōt. Et si laxet cito postea est ɔstipatioꝝ q̄ āte. ¶ In ānta particula dat tres rās. Prima est. post lenitionē ventris in febribus putridis mīstrari debēt puocātia vinā: vt supfluitates ī venis ɔtente cū vina defluant ꝛ expurgentur: ꝛ oppilationes que sunt causa febris ꝛ putrefactionis amoueantur. Verbi gratia. si rupus acetosus cū radice apij ꝛ siliq̄b' diureticis coct' tūc mīstrandus est ſm hāc formā. ℞. sirupi acetosi cū radicib' q̄ describit mesue in antidotario distinctiōe sexta. ʒ.4. dissoluat in decoctione q̄ recipit radicuꝫ bruscī spagī, cicoree ana. ʒ.ſ. fiat pot' ad pōd' lib. 2. de quo bibat eger quolibet mane pond'. ʒ.5. Ad idez valet aq̄ cicerū nigroꝝ cū dicto sirupo ſm hāc formā. ℞. cicerū nigroꝝ Ø.2. radicū petro. ꝛ apij ꝛ fen. ꝛ cicoree ana endiuie exteri' ꝛ interi' mūdatoꝝ ana. ʒ.ſ. fiat decoctio ad pond' lib. 2. in qua dissolue sirupi acetosi cū radicib'. ʒ.4. ꝛ dek vt pri'. Scā rā est. fac febricitantē febre putrida sudare post lenitionē sui ventris ꝛ prouocationē vine cū his in quibus non sit caloꝝ fortis qui vehementer febrē adaugeat: vt cū sudoꝛib' effluant ꝛ educātur pars materie que putruit ꝛ fuligines putride ꝛ acuti ycores sumiles vine ꝛ intercutanei humores. Modos vero prouocationis sudoris in febrib' putridis tangit hic p̄ceps tres. Primꝰ est per inunctiones matutinā toti' dorsi a collo vsq̄ ad caudaꝫ cū oleo camomillino mediocrit calefacto. De q̄ dicit mesue in antidotario distītōe. 12. Oleū camomillinū ē oleū bñdictū exteroꝝ iuuamētoꝝ. est enim resolutiuū ɔueniens. veruꝫ q. a modo ſbe sua viscositate quodā mō oppilat poros oꝫ adhiberi fricādo vt mot' fricatiōis coadiuuet ad deoppilationē poroꝝ. Secūd' est p fricationes tot' spine dorsi cū vino albo mediocriter calefactoꝛ ꝛ si ꝛ eo bulliti essent flores camomille redderetur magis sudoris prouocatiuū. Tertius mod' est cū aqua dulci tepida vel calida mediocriter fricando ea dorsum ꝛ extrema vt imponendo eam lagene platte que plan

UVA. BHSC. IyR_028

tis pedū vel dorso applicet. Tertia rta est. si febris putrida fuerit acuta nō inuenit medic⁹ excusationē ab inūctiōe ⁊ embrocatione febricitātis vel modis nunc tactis vel cōsilib⁹. Quia sicut grossi hūores q̄ chronicas generāt pharmacias erigūt vomicas aut secessiuas q̄b⁹ purgent: sic subtiles ⁊ acuti hūores ex q̄b⁹ acute generantur febres p sudores ⁊ resudationes vaporales aptissime purgantur q̄s facile puocant inūctiōes anodine cū fricationib⁹ ⁊ embrocatiōes ex consilib⁹. ¶ Attē de q̄ mos apō quosdā veterū fuit in acutis febrib⁹ et pacutis oleis frigidis infrigidare egros. Et in antidotario nicolai describitur oleū frigidissimū viride. De quo ibi dicit q̄ valet acutis ⁊ pacutis fronte ⁊ timporib⁹ inunctis. valet etiā calori ⁊ dolori p̄cordiorum p dorsum a nucha vsq̄ inferi⁹ inunctū ⁊ p ventrē similiter: ⁊ plātis manuū ⁊ pedū codē mō. ⁊ tra oēm caliditatē potent medet. Sed ista inūctio multū suspecta est in febrib⁹ cū repletione materiā peccantē resolui phibens: licet in causonib⁹ vbi materia plus ardore peccat q̄ multitudie cōpetere possit: maxime si timor mortis vel ethicatiōis ex ardore nimio ⁊ siccitate affuerit: ⁊ euacuatio aliqua p̄cesserit ex fluxu sanguis nariū: vel p secessum vel per vomitum. ¶ In sexta dat duas rtas. Prima est. si medicus percipit humorē peccantem q̄ est causa febris declinare ad stomachū ⁊ maxime ad os ei⁹ puocet vomitū nō cū violētis medicinis vomicis ne febrē incendāt ⁊ infirmi deiciāt virtutē: sed cū reb⁹ familiarib⁹ cōsuetis sicut cū sirupo acetoso aque calide imixto ⁊ in hāc formā. ℞. sirupi acetosi. ʒ. i. dissoluat in. ʒ. ʃ. aque calide ⁊ detur in potu hora illa qua natura mouet humorē ad vomitū. Et nō diuersifices cā id est nō te opponas ei ducēdo inferi⁹ peccātes humores q̄ mouet sursum: vel mouendo humores duz natura quiescit ab cor motu vel quiescendo q̄ ipa mouet: sed vna moueas ⁊ vna quiescas imitans naturā bn̄ operantē. q⁹ oīm natura opatrix medic⁹ vero minister. Q⁹ si ad ōrū nature recte operātis moueris pduces corp⁹ ad estuationē ⁊ iquietudinē ⁊ trarijs motib⁹. Contra. ante p̄cepit nō mouere in die porissimi aliquid ⁊ tū maxime tūc mouet natura humores ad vomituz: ⁊ raro vel nūq̄ cōmouet eos in die quietis. Dic q̄ si natura i hora paroxismi mouerit ad vomitū ars iuuare pōt. sed si nō mouerit: tunc quiescendū ē. Secūda est. si in febre putrida materia declinet versus intestina ⁊ in intestinis sentiat rugitū ⁊ descensum fecis is qui febricitat soluēdus est venter solutiuo facili ex cassiafistula māna aut thamarindis dissolutis in sero caprino vel in aqua hordei. Et si op⁹ fuerit parū reubarbari agarici vel scene his addere poteris. Id inuit hypocras āphorismoz q̄rta amphorismo illo. Sup dyafragma dolores sursum pharmacia indigere significant: q̄buscūq; vero inferi⁹ pharmacijs inferi⁹ indigere significant. Et galien⁹ in commēto ait. Que supra dyafragma sunt superiori indigent purgatiōe q⁹ leuia: que subt⁹ sunt inferiori indigent purgatiōe q⁹ grauia. ¶ In septima dat tres regulas. Prima est. q̄ eger a somno phibend⁹ est in p̄ncipio putridarū febriū p̄cipue q̄n est horripilatio frig⁹ aut rigor. Quia p somnū frig⁹ ⁊ rigor diuti⁹ pmanent affligentes egrū. Nā frig⁹ ⁊ rigor exprimūt ad quedā viscera si fuerint eūtes id est facile mobiles vel declinātes ad interiora. ⁊ cū hoc phibent humores digeri suffocando calorē hac hora diffusos super mēbra sensibilia. Et somn⁹ tūc ficus prestat ⁊ adauget eadē incōmoda. Iuxta id galieni āphorismorū scda cōmento illi⁹ canonis. In quo morbo somn⁹ laborem prestat mortale est. Nocumentū vero somni duob⁹ modis accidit. Uno mō in vniuersali cū in principio interpolatarū febriū infirmus dormit. calor cm̄ cum chimis in initio interpolate febris interiora petit: ⁊ maxime si quis rigorē habuerit ⁊ tremorē atq; nimiā frigiditatē in corpe exteriori. Si hic g̃ in initio interpolate febris dormierit p longank accidētia hec necq; febris ad statū nisi p magnū laborē approximat. si vero apostemata alicubi lateāt augmētank. ⁊ si chimi aliq; ad stomachū currebāt nō solū non digerunk sz augmentank etiam. quapropter infirmi in hoc tpe nō sunt p mittendi dormire vt exteriora spiritū ⁊ sāguinē laudabilē ⁊ calorē habeāt sicut interiora. Secūda est. somn⁹ in declinatione putridarū febriū est iuuatiu⁹ valde. q⁹ natura tūc debilitata fatigataq; p violētiā p̄cedentis stat⁹ ⁊ resolutionē spirituū in hoc somno recreatur et refocillatur ac fortificat. Tertia est. fortasse nō noc⁹ somnus apud statum in putridis febribus. Quia in hora somni calor naturalis totus occupatur circa expulsionē materie febris nō distractus tunc ad organa sensuū nec ad motiones exteriorū. Et tūc plus adiuuat quando in hora status per sudorē creticat ipsa putrida febris. q⁹ somnus plus sudorē efficit q̄ vigilie vt ait princeps primi secūda doctrina secunda summa prima. c. 13. Et quia quandoq; somn⁹ in statu nocere inuenitur: ⁊ precipue in prima parte eius vel ex malicia vehementi febris ⁊ materie eius que intra recluditur. vel quia impedit euacuationē materie cretică dicat hic fortasse. Has regulas vltimas galien⁹ memorat vbi supra dicens. Multū aūt videtur iuuare somn⁹ in febris declinatione: aliqñ in statu ⁊ aliqñ in augmēto statui vicino. Si ergo noceat in augmento statui vicino non est ad mortē fortis ei⁹ significatio. in declinatione vero nocens certū signū dat ad mortē. Si cm̄ iuuare solētia in suo tēpore nō iuuent cū debeāt iuuare: mala, pculdubio est eoz significatio c Et non phibeas ⁊c. In hac parte tertia primo agit de concessione potus aque frigide in febribus putridis: ⁊ de circūstantijs phibentib⁹ ab eo. Secūdo de circūstantijs requisitis ad hoc vt tute exhibeatur: et de vtilitatib⁹ eius: ibi [Ubi aūt] Tertio de excessiua quantitate pot⁹ ei⁹ ⁊ effectibus suis. ibi [Et quandoq; dat] Quarto de concessione ei⁹ vbi est aliquid phibens propter vitare deterius. ⁊ de duplici potu supplēte eius vices sine tanto detrimento: ibi [Et quando iteruz] Quinto de incōmodis prouenientibus ex potu aque frigide dum non licet. ibi [Et cum non licet] Serto de infusione febricitanti in aqua frigida: ⁊ de balneo ⁊ potu vini ⁊ inunctione ibi [Immo cū] ¶ In prima particula primo instruit medicum q̄ non phibeat febricitanti febre putrida potum aque frigide: nisi in eo aliquis crudus ⁊ grossus abundet humor. Nam tunc aqua frigida in potu accepta, phiberet digeri crudos ⁊ grossos humores ipsius compingendo eos: ⁊ hebetando sua frigiditate calorem innatum. Secundo inserit vnum canonem de phlebotomia qui omissus fuerat in parte priori. ⁊ est q̄ quando phlebotomia iuuat id est competit in febre putrida ⁊ medicus vtitur ea via mala: tunc non purgabitur humor educendus per phlebotomiaz: immo phlebotomia forte rapiet bonum ⁊ dimittet malum. Utitur autem hac via mala medicus quando eam facit in hora non sua vt in principio vel de vena aliqua de qua fieri debet. vel cum repletione nauseatiua: vel quando in venis est cum sanguinis abundantia multitudo cholere parate ebullire: ⁊ fit phlebotomia priusq̄ reprimatur ⁊ digeratur. vel quando in venis cum sanguine viscosi abundant humores: quos phlebotomia remanere facit crudos indigestos tollens eis frenum quo reprimebatur eorum frigiditas. Tertio dat causam sui primi dicti scilicet quare non est phibendus in febribus putridis aque frigide potus. Nam digestio cholerici humoris est vt conuertatur a subtilitate eius ad grossiciem: aqua vero frigida sua frigiditate statim facit illud. ¶ Contra. aque pot⁹ ⁊ cholericis ⁊ quibus sub dyafragmate cholera dominatur in choleram mutatur: vt ait hypocras regimenti acutorum tertia. Et galienus in commento ait. Hanc ergo aquam scilicet puram q̄uis sit melior aquarum tamen inuenimus eam morari in stomacho tempore longo: quare facit

· De potu aq̄ fride m fe

BIBLIOTECA DE SANTA CRUZ DE VALLADOLID

UVA. BHSC. IyR_028

accidere in eo fm plurimuz rugitū:ita vt si accidat ꝙ cholera vincat sup stomachū in natura sua corrūpit aqua in corpe cām illā. Et q̄busdam interpositis rursus ibi ait. Et aqua etiā nocet istis qñ ꝺuertit in eis ad cholerā ppt longitudinē more sue in locis q̄ sūt sub hypocōdrijs. Dic ꝙ ista intelligunt de aqua paulatim vt lābendo bibita: vel de aqua modica q̄ nō vincit cholerā: sz vincit ab ea z in vapores acutos vertit a calore cholere q̄ nitrositatē acq̄siuerunt aut amaritudinē ex pmixtione cholere cū aqua vel ꝺtactu ei⁹. Et qō hic dicitur de aqua frigida plurima simul ebibita ꝺz intelligi: q̄ cholerā vincens digerit inspissat z refrigerat. Quarto tangit circūstantias phibētes aque frigide potum. Et p pma habe illā que tacta est in pmo dicto sc̄z si hūor crudus in febricitante fuerit plurim⁹ vl materia febris in grossicie peccauerit. Scōa est debilitas stomachi: puta si tenuis rare ꝺtexture nō carnosus fuerit. nā tunc aqua frigida vires ei⁹ deficit z singultū infert. Tertia est debilitas epatis in digerēdo qua corp⁹ aptat vel ad cacetiā vel ad hydropisim: ad quā facilit pot⁹ aque frigide in casu hoc pducit. Quarta est frigiditas stomachi aut epatis quā deteriorat pot⁹ aque frigide. Quinta est apostema in viscerib⁹: vt stomacho epate splene renib⁹ vel intestinis: cui⁹ digestio z resolutio potu aque frigide fieri phibetur z incrudat. Sexta est dolor in viscerib⁹ vt cholic⁹ aut yliac⁹. maxime si fiat ab humoribus frigidis aut grossa vētositate. Q̄ si a calidis fiat qñq̄ etiā nocet aqua frigida phibēdo resolutionē materie z oppilādo vias. Septima est cōplexio pauci sanguis. qz vel talis est cū raritate z macie sicut vehemēter cholerica vel frigida z sicca melācholia: vel phlegmatica pinguis z oib⁹ his nocet aqua frigida. Quia in rara macra neruos pcutit z singultū inducit: z in alijs innatā discrasiā augmētare pna est z calorē suffocat in radice debilē. Octaua est debilitas innati caloris ꝓpter casdē causas. Nona est nō ꝺsueuisse aquā frigidā bibere. Nā qui ꝺsueuerūt min⁹ ledunt: cū ꝺsuetudo sit altera natura. z q̄ nō ꝺsueuerūt frigidā bibere sicut ethypopes z alij de regiōib⁹ calidis macri resolutive loquiter spasmant ex ipsi⁹ potu z singultū incurrūt. z omis extenuat⁹ vehementis maciei siue a natura siue ab accidēte est de hac summa. q⁹ nerui ipsi⁹ sunt denudati nō sepulti in carne neq̄ cooptū ea. quare citissime ad occursu frigoris plurimū ledunt z cito spasmant. z cū hoc penetrat sua frigiditas cito ad mēbra ꝓncipalia. Fur id gal. 9. de ingenio. c. 6. Aqua frigida in corpib⁹ macris paucū carnis z sanguis habētib⁹ inutilior est. qñ frigꝺoreꝫ velocit ad mēbroz penetrat fundamēta: cū nihil i eis habeatur qō frigiditudini obsistat q̄n ad ea penetret. ꝓpter hoc ethicis non parcanda est aqua frigida sicut z alijs: cū hec nō fiat mala nisi in macris z parū sanguineis. ¶ In scōa dicit ꝓmo ꝙ aqua frigida bibita i febre hūorali est melior res obseruatis circūstātijs q̄busdā ꝺtrarijs ꝓdictis. Prima est ꝙ materia sit calida q̄ est causa febris vel subtilis acuta cholerica. vel si grossa fuerit ꝙ sit digesta. Nā si subtilis sit inspissando ipsam digerit. z si grossa fuerit z cū hoc digesta ꝺfortat naturā remittendo febrem: quare fit fortior ad ipsi⁹ expulsionē. Secūda est ꝙ corp⁹ illi⁹ qui febrit sit bene carnosum sua carnositate reprimēs malicia quā aque frigiditas mēbris neruosis parata est inferre. Tertia est ꝙ calor innat⁹ sit exuberans sic ꝙ nō vincatur neq̄ suffocetur frigiditate aque. Quarta est ꝙ virtus sit fortis non preresoluta vel debilitata. forti exercitio vel vigilijs vel longo lāguore. Quinta est ꝙ viscera sint sana nō apostemosa neq̄ dolorosa: quib⁹ aqua frigida nocere habeat incrudādo materias eorū z phibendo eas a resolutiōe. Sexta est ꝙ non sit cōplexio eoz radicalis frigida: vnde innat⁹ calor facile vincat occurrente forti aque frigiditate. Septima est ꝙ natura coz nō sit insueta sed ꝺsueta valde aqua frigida vti. sic em̄ nō nocet ꝓpter cōsuetudinē z multimode innat extinguendo febrē recreando natura humectando mēbra a febre arefacta: z tollendo aut mitigando sitim. Secundo dans causam iuuamentoꝝ eius ait.

Et aqua quidem frigida facit illud nisi sit stomachus aut epar debile: aut frigidū: aut sit in visceribus apostema: aut in viscēribus dolor: aut sit complexio eius pauci sanguinis: āt caliditas eius innata debilis: quare debilitatur post potuz aque frigide aut sit non consuetus potare aquaz frigidam. sicut illi qui sunt de regione calida. isti enim spasmantur velociter z associatur eis singultus z extenuatus est de hac summa. ¶ Vbi autem materia calida aut grossa iaz digesta est: z corpus est carnosum: z caliditas innata exuberans z virtus est fortis: z viscera sana: non frigida eoꝝ complexio radicalis: non insueta aqua frigida: immo est assueta aqua frigida valde. tunc aqua frigida est melioz res. Q̄ultotiens enim adiuuat ad expellendam materiam cum solutione nature: aut per vomitum aut per vrinam: aut per sudorē: aut per omia illa: quare fit statim vt sanetur. ¶ Et quandoq̄ ꝺat in potu medic⁹ infirmo de aqua frigida q̄titatē plimā adeo donec ei⁹ color fiat viridis z tremat: q̄ sit saltē ꝓueniēs vsq̄ ad eminā vnā z mediā. Et fortasse ꝺuertit febris ad phlegmaticā: z fortasse cōfortat natura z expellit mām cū sudore z vrina z fluxu vētris z ē sa

ꝙ sepe iuuat ad expulsionē materie febris vel cū secessu vel cū vomitu vel cū sudore vel cū istis oib⁹: vnde subsequit velociter sanitas vel alleuiatio manifesta infirmi. Jurta id galieni. 9. de ingenio. c. 6. Dicim⁹ ergo si nocha alia esse de sola oppilatiōe: z aliam cū putredine que est in venis. In his ergo dū signū digestionis z coctōis humorū videbis dabis aquā frigidam secure. qz mēbra que sūt fundamēta cōfortat: quibus cōfortatis qō in humoribus est bonū attrahit: vtpote ea nutriturū. relinquū expellitur aut cū egestione z sudore: āt sanguis fluxu. ¶ Attende ꝙ in febre arsiua que dicit causon dari pōt aqua frigida ante digestiones materie. Jur id auerroys. 7. colliget. c. 9. Et qñ oia particularia ꝓcurāt in febre que est arsiua z infirm⁹ multū desiderat aquam frigidam non in hoc est digestio expectanda. quia eger ante digestiones consumeretur. Et si feceris ipsum pati aque abstinentiā vsq̄ ad digestionis apparitionem: tunc erit ipsius digestio mala: quemadmodū est nebula nigra aut hypostasis nigra propter nimietatē combustiōis: z tūc aque frigide exhibitio nō valebit. Et ꝓpterea melius est in ꝓncipio sine etiā signoꝝ digestiōis appitione exhibere z nō curare ex dictis antiquoꝝ contra has res veracissime approbatas. Nam materia que talem facit febrez qualis ista est cū sit in vltimo caliditatis non est priuata digestione: nisi propter malaz qualitatem acutam non propter grossiciem vel propter viscositatē. Et qñ hanc infrigidabis tūc incōtinenti erit materia digesta. Et melius est vt conuertas talem febrem ad febrem lentam z lōgam que curari possit ꝙ eger subito moriatur. nam error qui fit in alteratione complexiōis febris facilior est ꝙ mors. Et ego credo ꝙ illius quib⁹ digestio debet expectari si detur aqua frigida citius curantur si eis virt⁹ existit fortis q̄uis egritudo fuerit longa. Dicit em̄ rasis ꝙ duo iuuenes in dieb⁹ canicularib⁹ iter agebant: quoꝝ vn⁹ erat dñs z alter seru⁹: z ambo hanc incidērunt febrem. Et medic⁹ dño prebuit aquā frigidā z seruo non propinauit. dñs cuasit z seruus mortuus fuit. hec ille. ¶ In tertia dicit ꝙ medic⁹ qñq̄ in infirmo ꝺat tantā aque frigide q̄titatē bibere ꝙ fiat inde viridis ipsius color ac si sanguis eius mortificatus sit pre nimio frigore: z tremunt membra eius ex eadem causa. Secundo dicit mensurā determinans aque in potu dāde. Et sit aq̄ quantitas saltē perueniens ad eminā vnā z. f. i. ad. iz. ʒ. z. ß. Nā eminā est pondus. 9. ʒ. Et emina dicitur eo ꝙ sit sextarij medietas. teste iauensi. Galien⁹ vero. 9. de ingenio. c. 6. iubet de ea dari quantum patiens vult dicens. Q̄ si aliquid ex negligentia medici phlebotomiam in initio postpoxentis ortum curari necessitas exposcit dabis aquam frigidam: cuius nocumento tamen q̄tā sit primitus inquisito. Siem̄ parū aut nequaq̄ nocuerit dabis frigiditatis quātū ex ea voluerit. Nā si in sanitate potū aque solitus erat accipere: scias ei nequaq̄ esse nociuā: sed febrē infrigidando extinguere. Tertio dicit ꝙ ex tali z tanto aq̄ frigide potu alterū duoꝝ euenire solet: sc̄z vel ꝺtersis ardētis febris ad febrē phlegmaticā ꝓpter incrudationē materie febris z alioꝝ hūoꝝ q̄ latēt in mēbris. Et hec ꝺuersio qñq̄ est tutior z tolerabilior p̄ seuerātia maximi ardoris affligētis egrū z in q̄ētatis z pducētis in breui tpe ad syncopim z mortē. licet phlegmatica sit ꝺturnior z vix sanabilis. Vel natura existo potu confocatur z expellit statim peccantē materiā vel per sudorē vel per vrinā vel per fluxū ventris vel per ista omnia: z sequit⁹ sanitas cū cisi perfecta sine alia febre. Hac practica raro vidi vl practicos nr̄os ꝓpis. z cre-

UVA. BHSC. IyR_028

do ꝙ in regione hac sit piculosa ⁊ incerta. tū qz aq̄ ei⁹ vt plurimū sunt grosse. tū qz incole regiōis hui⁹ raro habēt circūstātias q̄ re q̄runt ad exhibitionē aq̄ frigide: imo vt in plurib⁹ sunt debilsto machi ⁊ dispositi ad oppilatiōes ppt crapulā ⁊ nimiū vsum fructuū crudoꝝ ⁊ lacticiniorū: ⁊ p̄cipue recētis casei ⁊ panis azimi ⁊ grossi carniū

¶ In quarta dicit primo ꝙ interdū circūstantie alique potū aq̄ frigide ministrari phibent. vt ꝙ eger nō est cōsuet⁹ aquā frigidā bibere vl nō ē carnosus vel apa hz in īteriorib⁹. verū timet medic⁹ ne nimi⁹ ardor ⁊ clamosa sitis egrū debilitēt ⁊ ad ariditatē ⁊ ethicaz pducant. Et tunc aq̄ frigida nō ē phibēda. qz min⁹ malū de duob⁹ malis ē eligēdū. Sz min⁹ mala ē augmētatio apatis ⁊ incrudatio materie ipsi⁹ dū mō nō sit in aliq̄ mēbroꝝ p̄ncipaliū ꝙ extenuatio ad ethicā pducēs ⁊ arefactōnē isan abilē. Jux id gal. 10. de ingenio. c. 6. Ego aūt multotiēs aquā frigidā dedi in hmōi febricitātib⁹ magis eligēs debere augmētari apa ꝙ in ethicā duci. Scōo refert hic duos porcalios refrigeratiuos ñ ita nociuos i febre putrida cū apate sicut aqua frigida q̄propt cuti⁹ ministrari possunt. Prim⁹ eoꝝ est sirup⁹ acetosus: q̄ qñq̄ sitim cū febre sedat sua frigiditate vel incisiōe ⁊ subductione salsi phlegmat⁹ materiā incidit tā putride febris ꝙ apatis: ⁊ soluit ventrē ⁊ oppilatiōes interioꝝ. verū hoc vnū hz ppt acetū qđ min⁹ hūectat aq̄ frigida: min⁹ tñ nocet ipsi apati. Primo ppt incisionē ⁊ aptionē q̄ sunt in eo. Scōo qz nō est in eo virt⁹ aggregatiua ⁊ inspissatiua materie morbi vt in aq̄ frigida. Scōus ē iuleb plime cōmixtionis. Et iuleb arabice est sirup⁹ simplex ex sola aq̄ ⁊ zuccaro: vt ad hibita aliq̄ pte aq̄ rosate. vt ait serapiō. 7. breuiarij. ⁊ a iulen greco deriuatū est. Dicit aūt plime cōmixtionis: qz plurimū aque hz vel plurimū zuccari. ⁊ est velut aq̄ zuccarata bullita suauiꝫ in frigidās: cui vim ꝙ fortādi dat aq̄ rosata. ¶ In q̄nta p̄mo cōmemorat p̄nceps nocumēta nouē apta his cōtingere q̄ bibere p̄sumūt qñ nō licet ⁊ vbi nō expedit aquā frigidā. Primū eoꝝ est cōstrictio poroꝝ ⁊ venarū oppilatio ex vehemēti aq̄ frigiditate: p quas fit interduz noua oppilatio ⁊ noua febris deterior priore. Jurta id gal. 9. de ingenio. c. 6. Aqua frigida nō in suo tpe data vltra ꝙ oz accepta, phibz grossos ⁊ viscosos hūores dissolui ⁊ subtiliari cā oppilatiōis aut calidoꝝ apatū: sicut herisipile vel sciros vel vdimie. Jdeoq̄ cū febris augmētat⁹ ⁊ incēdit⁹ ppt hos humores ⁊ data aq̄ frigida nō adiuuat hūoꝝ purgationē: sz mor vt bibit⁹ sentit q̄es ⁊ caloris extinctio febris: eo ꝙ ei⁹ cā ad hec existit necessario surgit: ⁊ aliqñ maior q̄ fuerat ppt oppilationez ⁊ ꝺstrictionē quas aqua frigida fecerat. Illud igit nocumentū ab ea illatū nō est negligendū. Secūdū est corruptio opis mēbri debilis: vt cū ipa obuiat stomacho debili corrūpit⁹ ab ea digestio ipsius. ⁊ sic⁹ cū obuiat epatiā debilitato. Tertiū est trāsglutiendi difficultas ex quadā irrigidatiōe ⁊ quasi imobilitatiōe villoruz longitudinaliū ysophagi ppt aque frig⁹ p quos attrahunt cib⁹ ⁊ pot⁹ ab ore in stomachū. Quartū est difficultas anhelit⁹ ppter ꝺstrictionē musculoꝝ pectoris ⁊ dyafragmatis ex vehemētia frigoris aq̄ qđ bis cōicatur in trāsitu ipsi⁹ p ysophagū ⁊ ex mora ipsius longa in stomacho: cui colligant dyafragma ⁊ pect⁹. Quintū est tremor ex nocumento qđ infert neruis aq̄ frigiditas vnde debilitat⁹ sua vis motiua. Sextū est spasm⁹ dū nerui incuruātur ⁊ ꝺtrahunt⁹ vehementia frigoris aque in potu sumpte. Et spasmo hui⁹ interijt aristoteles philosophie lucerna. Jurta id galie-

nitas. ¶ Et quādo iterum sunt quedam prohibentia: deinde timet⁹ malicia caliditatis ⁊ sitis ⁊ existimas ꝙ peruenitur per eam ad ariditatē: tūc non prohibeas aquam frigidaz. Mā additio apostematis ⁊ cruditatis ei⁹ melior est ꝙ extenuatio. Et sirupus quidem acetosus quandoq̄ sedat sitim ⁊ incidit ⁊ soluit et nocumentuz ipsius apostemati non est plurimuz sicut nocumentum aque ⁊ non est ei vis aggregandi materiam ⁊ inspissandi eaz. Et similiter iuleb plurime cōmixtionis. ¶ Et cū non licet vt bibat aquam frigidam ⁊ fit audax super eā timetur ꝙ faciat accidere constrictionem porozum: quare fit cau-

sa febris alterius cū euentu oppilationis alterius: ⁊ fortasse erit vehementioz pria. Et quando obuiat mēbro debili corrumpit operationem eius. Et multotiens facit deglutitionem difficilem ⁊ difficultatem anhelitus. Et facit accidere tremorem et spasmum ⁊ debilitatem vesice aut renis aut colon. Et ille quē plurimum oz ex eis phibere a potu aque frigide est cui nocet i sanitate sua. ¶ Jmmo cū videris calefactionē fortez et cōplexionē calidā ⁊ siccā ⁊ euacuaueris: tūc q̄q̄ pcedes infusionē fieri i aquā frigidā apō declinationē ⁊ appitionē digestiōis ⁊ euacuatōnē humoꝝ Et ñ ē malū vt admīstret balneū

ni libro de virtute consuetudinis capō p̄mo. Aristoteles denq̄ vir militinensis primatū tenens in paripatetica theoria egritudinē incidens a frigidi potione iuuari potentē propter id qō nunq̄ huius attulit potū prohibuit consulentes bibere: scire aperte aiens quoniaz spasmabit gustans frigidū: etem in alio hoc dicebat vidisse corpis habitu ⁊ cōplexione simili sibi ⁊ calide potionis assuetudinē habente. Si vero esset consuetudo quemadmodum alijs potiōis huius maxime quidē neq̄ ipse timeret eius oblationē. hic vero ⁊ b passus. Coegerūt ei assistentes medici oīno eū. ille quidez ita mortu⁹ est vt dicit. hec ille. Septimum est debilitas vesice ꝙ pter frig⁹ vehemens qñq̄ mortificans cōtentiuā eius: qua de causa vrina frequenter effluit inuolūtarie. Octauū vero est debilitas renuz propter causam similez.

Jurta illud principis tertij nona tractatu secūdo capō de inuolūtario exitu vine. Est vt egrediatur absq̄ voluntate. Et fit plurimū eius propter supfluitatē frigoris ⁊ mollificationē lacerti ⁊ debilitatē accidentē ei ⁊ vesice sicut accidit in renibus. Monū est debilitas intestini colon ex frigore nimio per quod sopitur expulsiua ipsius: feces retinentur ⁊ cholica passio qñq̄ exoritur. Plurima dictoꝝ nocumentoꝝ galien⁹ memorat nono de ingenio capō sexto dicens. Jtē aliter nocet aqua frigida. Quidā em sumēs eā adeo passus est in meri ꝙ in tota vita sua transglutienda cū dolore trās glutiuit. Jn alio vero stomachus intantū defecit ꝙ digerere non potuit Jn quibusdā os stomachi angustiā patitur. in aliquātis intestinū: qō colon appellatur. in nonnullis epar. in multis pulmo ⁊ dyafragma. in alijs renes vesica ⁊ similia membra. Jn multis autem bibita aqua anhelitum id est difficultatez anhelitus spasmū tumoꝝ ⁊ similia in neruosis membris fieri vidi. ¶ Jn sexta dat princeps regulas quattuor. Prima est. qñq̄ pcedēda est febricitantib⁹ infusio toti⁹ sui corpis in aqua frigida circa declinationē febris ⁊ apparitionez digestionis ⁊ post euacuationez humorum: quando apparuerit calefactio fortis ⁊ complexio naturalis egri calida ⁊ sicca fuerit. Mā in tali infirmo post euacuationem materie qñq̄ relinquitur in membris ariditas cū quadā adherēti caliditate q̄ est vt initiū ethice febris: ⁊ he corrigunt⁹ ⁊ repmunt⁹ aq̄ frigide ⁊ humide infusione sibi contrarie. Sup hac infusiōe corpis febricitātis in aqua frigida dat galienus. 10. de ingenio. ca. 9. tres rkas. Prima est. si iuuenis carnosus in estate tpe status in viscere non habens apostema in aqua frigida se balneauerit ⁊ natauerit cito febrem euadet: marime si in eius sit vsu: vnde huiusmodi si inueneris mox in aquā frigidaz mittere non dubites. Secunda est. eis qui in ethicam incidunt ppter calidā ⁊ siccā complexionē maxime ad ptisim id est arefactionē perducē aqua frigida non precedente calida molesta erit: sicut ambulanti in longo itinere in estiuo tpe ⁊ corpore desiccato malū est balneū aque frigide nisi calide precedat. Hoc enim eis efficietur quod fit ferro candenti si in aquam frigidam ponatur. quia corpus tunc infrigidatur ⁊ confortatur ⁊ induratur sicut ferro contingit. Tertia est. febris ethica non iuuat ex calida aqua: sed ex frigida. Prius tamen cum calida prepareturvt frigidam postea suscipere possit. hec galienus. Secunda regula hic a principe data est. Non est malū ꝙ in febre putrida administret medicus infirmo balneum mediocriter calidum siue fit aereum siue sit aqueuz: obseruatis tamen conditionibus precedētis regule scz ꝙ apud declinationē ⁊ apparitionē signoꝝ digestionis ⁊ euacuationē peccantiū humoꝝ administretur. Nam tunc poros aperit fumos caprinosos vna cū vaporibus per eos educit: humores resoluit qui erant causa febris. Jurta id gal. 10. de ingenio. c. 9. Quib⁹ pauci sunt humores ⁊ corp⁹ mollificatur ⁊ rarificatur ex calore balnei balneum non solum eis non nocet: sed etiā iuuat. quia purgat humores. Quapropter nullum mittunt febricitantem in balneuz in initio febris vel statu: quia tūc cutis est oppilata: fit⁹

De balneo aq̄ frīde

De balneo aq̄ calide.

UVA. BHSC. IyR_028

Abalnea. Febricitū se. annata non finda sine manda aq̄ propt abstineri.

t caro subcutanea oppilata ē. Jn declinatōe vo siue i initio siue i medio siue i fine mittos i balneū introducim⁹: qō t mlti medici fecerūt t eis p fuit. Et. ii. de ingenio. c. 10. ait. Si balneū in declinatiōe morbi q̄tin⁹ dissoluēda dissoluant ex corpe multū erit iuuatiuū. qm̄ purgabit ex corpe capnosa materia t grossa. vñ si i viscerib⁹ nulla defectio fuerit adiuuabit nisi rigor i balneo efficiat. Mā in balneo febricitātiū triplicit erit studendū. Uno mō vt nō patiant rigorē. Alio vt nullus ex nobilib⁹ mēbris sit defectū. Tertio vt in venis multa t cruda materia nō habeatur. Has duas regulas in putridis febrib⁹ tplib⁹ meis non obseruaui nec vnq̄ attendi febricitantē febre putrida p̄cipe demergi in aquā frigidā vel intrare stuphas aut tinā calidā: nisi q̄rtanarios t hos q̄ febricitāt ex melācholia. Prio q̄ senes famosos medicos mei tpis nunq̄ vidi his vti i cholericis febrib⁹. Scdo q̄ incole hui⁹ regiōis sunt crapulosi raro obseruātes debitū regimē nec se patiūt pfecte purgari. q̄propt balneū frequēt cōmouet q̄etos hūores t putredini aptat: q̄b⁹ augmentat febris cor aut noua inducit etiā si in tpe declinationis balneis vtant. Tertio q̄ multis noui experimenti q̄ putrida febre afflicti se balneātes suauolūtate sine p̄silio vehemēti fuerunt attriti rigore t febris cor inde augmētata est. Et id notat gal. 10. de ingenio. c. 9. dicēs. Multos aūt crapulatos t q̄b⁹ sunt p̄gritiui hūores t q̄ sunt in initio p̄odice febris vel in ei⁹ augmēto vel statu excepti paucis in balneū ingrediētes aut ad solē stantes vel forti motu cōmotos rigor inuadit. q̄ vnūq̄q̄ hor subito trahit hūores ad exteriora. ppt hoc si cutis cor q̄ mittendi sunt in balneū fuerit spissa nō poterit humor dissolui mor vt in aerē calidū intrauit. verū q̄ cutis ne ingrediat repugnat ipo infra carnē existente mor̄sura gñat t rigorē. Consequenter ibidē notat q̄ sunt illi febriētes q̄ nullū ex balneo rigorē incurrūt: sz ab⁹ iuuant dicēs. Dicēdū est de his q̄ nō patiunt rigorē in eo. Dico q̄ eos aut nō hīe p̄gritiuos hūores aut tātillos q̄ ex calore balnei dissoluunt. Jtē q̄ balneū intrātes rigorē nō patiunt: sz cutē rarificat t attenuat t porꝰ apiunt certū est hūores purgari t calorē p totū corp⁹ extēdit: t eos q̄ duri fuerāt hūores molleficri. Ubi etiā dico q̄ purgatio hūor in oib⁹ febrib⁹ sit laudabil. sīc rarefactio t mollificatio. Tertia rō est. por⁹ vini subtil cōmixti seu plurimū lymphati in putridis febrib⁹ ducient ministrari pōt circa declinatiōis horā t appentib⁹ signis digestiōis. Jux id gal. 8. de ingenio. c. 3. De potib⁹ autē notū est tibi me sup oib⁹ vinū dedisse aquosum sm colorē t vtutē: cū melius sit q̄ aq̄. q̄ digestiuā adiuuat vinā t sudorē puocat. Hypocras ei nō solū i ephimera verū etiā in acut largit⁹ ē. Quarta rō ē. nō ē malū i putridis febrib⁹ administrare inūctionē cū oleis lenificātib⁹: vt camomillino vel liliaceo hora declinatiōis vt p eā cutis mollificet: porꝰ apiant: t cū adiutorio fricationis resoluēda resoluant. Hac inūctiōe rarissime vsus sum in febrib⁹ putridis sine apate: nisi in q̄rtanis. q̄ in peregiōis hoies abominant oleor odores t vngūētor: t inuite suos his deturpāt pānos t nō est in eis auxiliū plurimū in resolutiōe: q̄ oppilāt poros a mō ibe: nisi ipa fuerit ex d Et cū ad- [illegible] cessiue calida vt oleū de castoreo: t talia in cēdūt febrē. ministra ueris ⁊c. Jn hac q̄rta pte q̄ est de euacuatiōe eradicatiua in putridis febrib⁹ p̄mo agit de ordine ipsi⁹ ad mioratiuā. Scdo de phibitiōe ei⁹ añ digestionē: t de causis ei⁹ ibi [Et nō euacues] Tertio de opinione erronea circa eā ibi [Et nō auscultes] Quarto de his q̄ debuissent hui⁹ opiniōis auctorē dimouisse ab ea ibi [Et si vir iste] Quinto oducit intētū p sillē t dat cās ibi [Si aūt nāe] Sexto redarguit dictū opinantē. q̄a antiq̄s irrōnabilit̄ dixit: t tāgit ac ꝺfutat motiuū ei⁹ ibi [Et cēt vneli⁹]

¶ Jn p̄ma pticla dicit q̄ post q̄ medic⁹ administrauerit canones p̄dictos in p̄ncipio accidētie seu cuiet⁹ febris sc̄z phleboto miā t lenitionē ventris p minoratiōe mās: post hīs intēdere dz in digestiōe t euacuatiōe mās putride febris nō sm viā minoratiōis t exiccatiōis materie p resolutiones q̄ iā p̄missa est in pte scōa capli⁹ isti⁹: sz sm viā abscisiōis cause faciens febrem t eradicatiōis integre ipāus. ne si quid mancat materie corrupte corrūpendo cibos aduenientes recidiuā faciat. Talis ergo ordo sit in curatione putridarū febriū: vt primo t pre ceteris minorentur peccantes humores qui sunt causa febris: vt natura potentior reddatur super resi

Et potus vini subtilis commixti. Et inunctio cum oleis lenificantibus.

Et cum⁹ administraueris canones predictos in principio accidentie febris: tunc oportet post illud vt tu occuperis in digestione t euacuatione que non est sm semitam minoratiōnis t exiccationis: t iā diximus eaz: immo sm semitam abscisionis cause. ¶ Et non euacues materiam indigestam in calido aut frigido nisi propter necessitatem. Fortasse enim multiplicatur euacuatio humoris nō p̄uenientis ad statum propter digestionem vt euacuetur. Et fortasse nocet euacuatio maturationi. Et fortasse permiscetur malignum cum bono p̄ pterea q̄ mouetur malignū absq̄ digestione sua. ¶ Et non auscultes virum qui existimauit q̄ intentio in digerendo ē subtiliare: t hūor calid⁹ ē subtil: q̄re non est necesse vt subtilie

de febris indigesta in calido aut frigido id est in specie calidi humoris: sicut cholerici vel frigidi humoris vt melācholici vl phlegmatici non ē euacuanda ra dicitus donec sit digesta: nisi ppter necessitatem. vt quia furiosa est aut venenosa. vel quia tanta est q̄ de ea timetur ne vincat natura vt in dispositis statim t ex proximo ad apoplexiam vel suffocationem. Jn his enim casibus suspicio maior est vel de morte vel de grauiori incōmodo q̄ fit purgatio indigesti humoris si non purgetur satis et quisite vel eradicatiue nulla preexpectata digestione. Jd nos p̄ docuit hypocras amphorismorum prima. Digesta inquit medicari t mouere non cruda nisi expediat. multa vero non expediūt vel nisi materia fuerit furiosa vt alii libri habent. Et galienus in commento hanc litteram exponit. Princeps vero hic tres causas assignat propter quas non est euacuanda materia indigesta Prima est. q̄ fortasse multiplicat t effrenitat euacuatio hūoris q̄ non peuenit ad statū maturationis ppter digestionē: ita vt tūc facile t sine molestia euacuet. Et causa multiplicationis t effrenitatiōis huiusmodi est. quia dato pharmaco eradicatiuo in p̄ncipio morbi natura territa violētia pharmaci t nouitate egritudis nō sufficit pharmaci op⁹ dirigere nec educere hūores quos cōmouet. Fortasse dicit. q̄ nō semp ita ꝺtingit vt in grossis fortib⁹ assuetis pharmacis. Secūda est q̄ fortasse euacuatio fortis ante digestionē nocet maturitati materie febris. tū q̄ virtutem debilitat. tū quia humores vehementer cōmouet: quor digestio melior breuior t cōpletior in quiete fieri solet. Fortasse dicit: q̄ q̄nq̄ materia educta satis abundanter natura fortior super resi duo materie redditur. Tertia est: quia fortasse euacuatio eradicans ante digestionē materie permiscet humores malignos cuz bonis ꝓpterea q̄ malos cōmouet ante sui digestionē t sepationē ipor a malis. Un duplex ꝺsurgit incōmodū. Unū q̄ malignī corrūpūt bonos. Aliud q̄ boni simul cū malis indistincte exeūt t euacuant. Fortasse dicit: q̄ q̄nq̄ non ita ꝺtingit vt cū malis humores sunt in stomacho vel in intestinis bonis imꝑmixti nec adherent fortiter sed in eis fluitant: vt de facili pharmaco educunt ¶ Jn tertia dicit p̄mo. Nō auscultes virū. i. nō credas doctrine viri q̄ existimauit t p doctrina posteris relict q̄ intētio medici i digerēdo peccātes hūores est eos subtiliare. t q̄ hūores cholerici calidi: q̄ subtiles sunt p digestis habent: nec indigent alia digestione p̄ q̄ purgent. Jn tertiana q̄ siue interpolata siue continua sm hunc competit a p̄ncipio febris euacuatio cholerici humoris eradicatiua: t similiter in herisipilis si pharmacum ꝺctur ad eductionem cause antecedentis Jstius positionis doctor et auctor t in opere executor fuit rasis experimētator maxim⁹ post tpa hypocratis t galieni. qui. 17. totius continentis capło p̄mo ait. Humores subtiles euacuentur in p̄ncipio. sed grossi expectēt digestionē ad modū phlegmatis t cholere nigre. Et. 10. almā sorīs. c. de febre tertiana iubet incipe curā ei⁹ a forti pharmaco dicens. Scamonee recenti anti ocene t bone quarta dragmeuni⁹ in tanta q̄ntitate iuleb t aq̄ que semel sorberi possit dissoluat. t ad bibendum tribuatur donec vehementer soluatur. cum enīz hoc factū fuerit aut febris nullo modo accidet aut parūp alleuiabit Et iterum libro experimentorum capitulo tertio in cura doloris iūcturarū a cholera iubet incboare curā ab euacuatiōe cholere dicens. Si aūt materia fuerit cholerica in p̄ncipio ici piam⁹ cū euacuatiōe cholere cū medicīs laxatiuis. Jdē iubet. 9. almāsoris in

UVA. BHSC. IyR_028

dolore capitis a cholera ⁊ in frenesi. Secūdo dicit hic p̄nceps q̄ res nō est ita sicut rasis affirmauit. s. q̄ intētio in digerēdo sit vniuersaliter subtiliare: imo est eq̄re substantiā materiei. i. ipsam ad mediocritatē substātie reducere: qua p̄parata sit facile expelli. Tertio dicit q̄ materie subtiles imbibite mēbris ⁊ infiltrate sua subtilitate pene penetratiua: ⁊ materie grosse mēbr̄ iniacētes ⁊ in eis fixe ⁊ viscose membris adherētes oēs iste sunt nō p̄parate neq; dispositе ad facilē expulsionē: immo oz vt subtiles insp̄issent: ⁊ grosse subtilient paulatiue et viscose incidant ⁊ abradātur a superficie cui adherent si debeāt facile a natura expelli Hec a uerrois septimo colliget. c. 10. a p̄ncipe ita allegat Sed egritudines q̄ nō sunt acute ⁊ fiūt ex hūoribus subtilibus sicut ỽa tertiana q̄ nō transit vltra sep timā periodū: dicit auicēna q̄ expectare debemus digestionem eo q̄ digestio humorum subtiliū est eoz ingrossatio ⁊ grossoz est subtiliatio. Et sicut difficile est naturе expellere grossum ꝓpter sui grossitiē sic est difficile virtuti expulsiue expellere subtile. q̄ disrumpit ⁊ dispergit ꝓpter sui subtilitatē. Quare difficile existit nature expellere humores grossos eo q̄ oppilant transitus ⁊ meatus: ⁊ subtiles q̄ disrumpunt ⁊ dispergunt ⁊ imbibunt. hec ille. Sed p ea que subdit positioni rasis fauere videt in hoc q̄ humor subtilis est paratus ⁊ dispositus ad expulsionē facilē. Ait em̄ ibi. Tamen medicine laxatiue citius expellunt ⁊ facilius humores subtiles q̄ grossos. Et ꝓpter hoc aliqui medici dixerūt q̄ nunq̄ medicinā laxatiuam ad purgandū aliquem humorem dederūt quin cholera prius purgaret ꝓpter sui leuitatē ⁊ subtilitatē. Adhuc magis. id est adhuc fortius arguit. Quando medicine laxatiue dant que trahere ⁊ purgare debēt melancholiā aut phlegma grossum ⁊ viscosum a ꝓprietate ⁊ sui natura: prius ille eedem trahūt cholerā ⁊ expellunt. Et hoc idē manifestat intellectus: q̄ subtiles humores habiliores sunt ad purgādū ⁊ expellendū grossis. Et rursus paulo ante ad hoc ꝓpositū ibi ait. Et scire debes q̄ egritudines que acute sunt in terris hypocratis ī terris nostris peracute sunt. Et post q̄ ita est egritudines acute nostre regionis ⁊ aliaz calidoruz nostris medicinande sunt cū medicinis laxatiuis vel attractiuis in p̄ncipio egritudinis. Sed si egritudines nō sunt acute: sed sunt ex humoribus muscilaginosis ⁊ indigestis ipsos cuacuare debemus post subtiliationē ⁊ incisionem. ⁊ hoc est digestio eorū. Alioquin nō debent cū medicinis purgari. hec ille.

¶ In quarta notat triplicem defectū rasis in hac positione. Primus est q̄ legit ⁊ audiuit ex sermonibus medicoz vetez solēnissimoz: vt galieni ⁊ hypocratis q̄ digestio subtiliū humoz est ingrossatio ⁊a quibus summis ⁊ exptissimis in medicina nō debuit deuiare: ⁊ istud hic innuit: sed nō exprimit. Secūdus est q̄ si nō audisset ab antiquis aliquid de digestione ante ea que hic ⁊ alibi dicta sunt ab auicenna: ⁊ rememorare ⁊ siue attenderet vigilanti animo dispositionē digestiōis humoz fixoz. id est quietoz nō furiosoz videlicet q̄ is qui subtilis est eget inspissari ⁊ qui grossus est eget attenuari oporteret quasi necessario vt sciret hoc per illud. s. vt sciret q̄ subtilium humoz digestio est ingrossatio p illud qō ipsemet rememorari ⁊ attendere pōt circa experientias in

Res em̄ nō est sicut dixit: imo intentio in digerēdo est equare substātiā materiei: ita vt sit p̄parata ad expulsionē facilem. Et subtile imbibitū: et grossum fixum: ⁊ viscosum adherēs: totū illud est nō p̄paratum ad expulsionē facilem: imo est necessarium vt insp̄isset subtile: ⁊ subtilietur spissuz paulatim: ⁊ incidat viscosum. ¶ Et si iste vir nō audiuisset in sermone antiquoz de digestione aliq̄d anteq̄ diximus illud ⁊ rememorare ⁊ dispōnis digestionis humoz fixoruū: q̄ scz qui de eis subtilis ē indiget vt insp̄isset: ⁊ q̄ de eis spissus est eget vt subtiliet oporteret vt sciret hoc p̄ illud. Et q̄re nō oportuit vt in seipo cōsideraret ⁊ diceret quare vrine in febrib⁹ acutis nō habēt in p̄ncipijs earum sedimē: deinde fiūt hūtes sedimen: ⁊ an sedimen laudabile est aliq̄d nisi humor faciens egritudinē qui iaz digestus est. Quare ergo nō expellitur in p̄ncipijs egritudinum si ē subtilitas vltimū qđ intendit in digestione: ergo necessariū est vt sit in p̄ncipio febriū sanguis ⁊ cholere sedimen laudabile. ¶ Si aūt nature nō ē possibile expellere illā supfluitatē nisi post horā in q̄ sit p̄parata ad expellendū in vrina: tūc fiz oz vt sciat q̄ arti euacuare humorē ante illā horaz in qua appet digestio in vrina est incōueniēs: aut difficile malum. Et fortasse mouet ⁊ non operatur vltime. Et fortasse miscet malignum cum bono. ¶ Et esset melius homini huic vt bene opinaretur de istis qui fuerunt sicut Ga. et Hyp. in eis q̄ scripsit de hoc: aut valde intēderet: ⁊ tūc rediret ad p̄tradictionem: q̄ omnis contradictor p̄imus cū est super veritatez ē excusat'.

numeras ab eo habitas. Vidit em̄ mille vicibus in lippis ⁊ muncis ac etiam in sputis id quod subtile est in digestū esse: ⁊ p̄cessu temporis per digestionē insp̄issari. Tertius defectus in rasi fuit negligentia cōsiderationis circa vrinas in febribus acutis: que sunt a principio subtiles ⁊ in digeste sine sedimine: ⁊ p̄cessu tēporis paulatim ingrossant ⁊ acquirūt sedimen postq̄ natura subtiles humores digestione ingrossauit ⁊ reddidit obedientes virtuti expulsiue: vnde cum vrina depulsi ꝓfluunt ⁊ ipsam insp̄issant ⁊ dāt ei sedimen. Et hunc defectum tangit hic p̄nceps cū exclamatione interrogans. quare nō oportuit. id est quadā necessitate nō fuit impulsus rasis vt cōsideraret ⁊ diceret ꝓpter quā causam nō habent vrine hypostasim in p̄ncipio febrium acutaz: cū materia peccās tūc sit subtilis ⁊ p cōsequens digesta apud eū quare deberet cuz vrina expelli: ⁊ ꝓpter quā causam habēt hypostasim aucta egritudine ⁊ ꝓpe statum: cū tunc materia sit ingrossata per digestionē. Et quare vltra nō oportuit vt cōsideraret an laudabile sedimen in vrina apparens in acutis febribus est aliquid aliud q̄ peccans humor qui est causa febris: ⁊ iam digestus est. Quo ita inuento per rationē dicat rasis quare nō expellitur in p̄ncipio febris cū vrina sedimen: si illud quod intendit in digestione peccātium humoz nō est nisi ipsoz subtiliatio. Hoc em̄ cōcesso necessario oportet q̄ sit hypostasis bona ⁊ laudabili s in p̄ncipio febrium tā sinochaz q̄ tertianaz siue ɔtinuaz siue puraz interpolataz.

¶ In quinta cōcludit p̄ncipale intentum ⁊ ait. Si autem nature: si ꝓ quia: nō est possibile. id est facile ⁊ aptum expellere illam supfluitatez scz hypostasim in vrina nisi post horā in qua sit aptata per digestionez ad expulsionē similiter oportet. id est expedit vt nos sciamus q̄ incōueniens aut difficile malū est arti seu artifici medicine euacuare humorez qui est causa putridefebris ante eq̄ in vrina signa digestionis appareāt scz hypostasis ⁊ mediocritas substantie vrine. Incōueniens quidez est quia cōuenit vt ars imitetur ⁊ iuuet naturā in operibus suis ⁊ nō impediat seu disturbet eam. quia omniū natura operatrix: medicus vero minister. non cōuenit igitur dum natura digerit ⁊ aptat materiam ad expulsionem q̄ tunc moueatur motu locali per quem impeditur digestio ipsius. Difficile vero est. quia peccans humor vel est imbibitus in loco minere: vel nō correspondet virtuti impellenti: sed spargitur hinc inde ꝓ subtilitate: vel est grossus fixus sibi oppilans vias: vel adheret membris sua viscositate. Malum autē duplici de causa est. Una quia fortasse cōmouet corpus ⁊ humores: vnde augetur febris: et non operat vltime. id est nō educit perfecte et cōplete: vel non eradicat a minera sua peccantes humores: vel ꝓpter ipsorum indigestionem ⁊ ineptitudinem ad expulsionem: vel quia natura non est disposita tunc eos mouere: vel quia vie nōdum sunt aperte. Secunda causa est: quia fortasse laxatiuum datum in p̄ncipio putride cōmiscet humores malos cum benignis: vnde corrumpuntur et putrescunt boni: febris quo q̄ augetur.

¶ In sexta dicit q̄ melius esset homini huic. s. rasi in his que scripsit de hoc. scz de digestione humoz q̄ bene opinaretur. i. bonam haberet estimationē de his qui fuerunt vt galienus hypocras: ⁊ in reuerentia acciperet doctrinam eoz vt sanam ⁊ securā: aut valde diligēter intēderet ⁊ scrutaret veritatem sup hoc: ⁊ tunc rediret ad cōtradicendū hypocrati ⁊ galieno: si ꝓ se inueniret ⁊ cōtra illos veritatem ⁊ rationem. quia quilibet primus cōtradictor dictis antiquorum solennium et famosoruz est excusatus cū super veritatem fundata est cōtradictio eius.

UVA. BHSC. IyR_028

Uex rasi melius esset vt nō cōsideret in cōsideratione sua ⁊ in suo ꝓprio sensu cōtra tātos viros: qui sup̄mi fuerūt ⁊ velut lucerna in arte medicine. qz necꝫ cōsideratio sua est ita ꝑspicax necꝫ ita cōsona vero ⁊ recto opi Sc̄o ait princeps ꝙ opinat accidisse huic viro. s. rasi multa experimenta q̄ ꝓfuerunt in hoc capło. i. materia de euacuatione subtiliū humorū in principio febris ⁊ acquicuit eis nō curans inquirere si ratiōe vallata fuissent vel casualiter in his experimētis bene succederet. Ipse em̄ frequētans hospitalia et gratis pauperes assidue visitans vt fieret doctior ⁊ magis exptus sepissime dabat ter tanarijs in principio febris medicinas fortes cholere educentes sicut scamoneā: ⁊ qz plurimam educebant cholerā in ꝑsonis fortibus bene tolerātibus fortitudinē pharmaci sepe inde cessabat vel fiebat leuior aut brevior febris: vñ cōclusit ⁊ ꝑ regula habuit hūores subtiles ab ſnitio febris fore purgādos. Et in tātū excreuit audacia ipsius ꝙ etiā grossos ⁊ viscosos hūores in p̄ncipijs febriū purgabat. Juxta id auerroys septimo colliget. c. 10. Sz in febribus phlegmaticis ⁊ melācholicis rasis in p̄ncipio eaz purgabat: ⁊ erat ei⁹ opinio oīno purgare in p̄ncipio febriū melācholicaz. Bak. tñ dicit ꝫ riū manifeste. s. ꝙ minime dēmus in p̄ncipio febriū melācholicaz. hec auerroys. Tertio dicit ḃ p̄nceps ꝙ qñcꝫ accidit hmōi experimētis q̄ non sunt ꝑm canones. i. regłas ab hypocrate ⁊ galieno nobis datas: necꝫ ratiōe vallata sunt: sz opinatiue a rasi attētata vt nec vnū valeat seu ꝓfit infirmo: vel qz purgāda sunt sanguini i mixta ⁊ bonis hūoribus: a quibus nō facile extrahi p̄nt: vel qz natura tūc purgare rēnuit: vel qz meat⁹ et vie sunt clausi: quare pharmacia vix opat angustias ingerēs ⁊ torsiones. Accidit etiā illis experimētis vt nec vnū eoz fit signū dirigēs in op⁹ rectū: eo ꝙ nō sunt rōni cōsona: nec ab ea vallata: tunc em̄ ex multis experientijs generat⁹ ars q̄ rōne fulcire fuerint. Aliter aūt experimētū fallax vt ait hypocras in ꝓemio amphorismoz. Deinde ait princeps hoc autem est cōueniens scz ꝙ nullum dictoz experimentoz sit signum est cōueniens huic ꝙ nec vnū valeat. Vel expone hoc. s. vt nō cōfidat in cōsideratiōe sua rasis: sed bene opinet de suis p̄cibus hypocrate. s. ⁊ galieno. vel hoc qō dictū est. s. materiā equare sic ꝙ grossa subtilier ⁊ subtilis ingrosset est cōueniens. Et hec est p̄ncipalis totius huius ptis ꝯclusio intēta. Et qz hāc materiā prius discussimus: ꝑterimus leuiter addētes p̄dictis sex ꝓpositiones. Prima est. licet subtiliū humoz digestio fit inspissatio eoz: inter oēs tamen indigestos humores ipsi facilius ꝑ ꝓpriū pharmacū attracti educunt. Tum qz mobiles: tuz qz sibimet sua subtilitate vias aperiūt: tum qz vt plurimū magis expulsiua stimulāt et irritant. Secunda est. in omni febre putrida multe materie cōcurrentibus cōditionibus requisitis ad euacuationē p̄ter materie digestionē. ⁊ maxime robusto corpe ⁊ forti virtute materiā a principio notabiliter minorare cōuenit: maxime si subtilis sit ⁊ a loco vbi est sine piculo possit educi. Per hoc em̄ natura alleuiat: ⁊ si nō in hora: cito tamē post ea morbus abbreviat digestio festinat bona crisis cōfidentius expectat Tertia est. in hominibus morigeratis febricitātibus febre putrida ex nō furiosa materia patiēter tolerātibus regularem ꝓcessum cure sue febris: tutius ⁊ melius est eradicationē materie cū pharmaco differre vsqꝫ ad horā digestionis. Tum qz natura sic operat: cuius imitator debet esse medicus: tum qz humor peccans ⁊ euacuādus tūc ſseparatus est a bonis humoribus: tum qz tūc eger facilius sustinet euacuationē eo ꝙ ad eam iam ꝑparatus est educēdus humor: tum qz natura tūc ꝑdominans humori peccāti simul cū pharmaco ꝯ currit attēte circa expulsionē materie digeste. Quarta est. in hac regiōe medicus visitās populares fortes grossos ⁊ robustos de febre putrida plus assequit honoris ⁊ lucri dādo a p̄ncipio fortia pharmaca ꝙ ꝓcedēdo cū digestiuis donec mā fuerit matura. Tū qz infirmi regiōis hui⁹ festini cē solēt ⁊ impatientes statiz sanari vel mori q̄rētes: tū qz in medicis modicū ꝓfidūt ⁊ nisi ab eiscito alleuient eis imponūt ꝙ ptelāt morbos vt pecunias ampliores hēant. Et sepe assistētes hūc rumorē adaugēt dicētes infirmis ꝙ medici ⁊ marescalli boies ⁊ equos occidere solēt. Tuz qz frequēter dū medicus adhibet matura tiua ꝑm canones ex q̄bus nō alleuiat patenter in hora immo morbus eius augēdo ꝓcedit vsqꝫ ad horā status supervenit cursor aut apothecarius aut dānata anus dans infirmo pharmacā vehemen

Uex melius esset ei vt nō ꝓsideret in cōsideratione sua. Et opinor ꝙ viro huic acciderūt experimenta que ꝓfuerūt in hoc capitulo ⁊ acquieuit eis. Et hmōi quidē experimentis que nō sunt ꝑm canones accidit vt nec vnū valeat: ⁊ accidit eis vt nec vnū eorū sit signū: hoc autem est cōueniens. Cū autem materia est plurima mobilis permutabilis de mēbro ad mēbrum: ⁊ existimas qđ nō est spacium in digestiōe eius aut fortasse accidet ex ea apostema pleureticū ⁊ aliud et si dimittat faciet cadere in timorem ante tempus in quo expectat digestio ei⁹. ⁊ illud est p longitudinē tpis in quo expectat digestio eq̄lis: ꝓculdubio: tūc ē necessaria ei⁹ euacuatio. bilis de mēbro ad mēbrum: ⁊ existimas qđ nō est spacium in digestiōe eius aut fortasse accidet ex ea apostema pleureticū ⁊ aliud et si dimittat faciet cadere in timorem ante tempus in quo expectat digestio ei⁹. ⁊ illud est p longitudinē tpis in quo expectat digestio eq̄lis: ꝓculdubio: tūc ē necessaria ei⁹ euacuatio. lieni ꝑmo, pnosticoz cōmēto scō. De quo ꝓfidūt infirmi et in cuius manibus se cōmittunt: ipse plus sanat egritudines. Tū qz formidant expensas infirmi: q̄re refugiūt mitas medicinas modo digestiuas mō laxatiuas: ⁊ querunt vnam fortē violentā qua statim sanent aut occidantur. Et ꝑ decem libris si eis debeant placitant quandocꝫ exponētes libere in suis placitis plusq̄ principale: sed ꝑ recuperanda salute corporis nō sustinent morā necꝫ expēsas paucas. Tanta nostri infirmi demencia aguntur p̄ferentes imprudentia sua bona fortune ꝓprijs corporibus: vnde sepissime languores incurrūt tota vita sua tam ex egritudine mala curata q̄ ex violētia pharmaci dati hora nō sua quare derelinqt in aliquo viscerū male qualitatis aut debilitatis vestigium: sed circa futura parū cōsiderant a p̄senti malo liberari querentes iure aut iniuria. Quinta ꝓpositio. in visitatione regum ⁊ principū ⁊ quorumcunqꝫ viroz illustrium febricitantium febre putrida securius est infirmo ⁊ medico quietas materias prius digerere post euacuare q̄ in principio pharmaca exhibere p̄cipue fortia ⁊ eradicativa. Tum qz vt plurimum delicate aluntur: vnde carnes habent subtiles ⁊ raras: ac etiam humores quare fortis pharmaci violentiam non sustinent sine vehementi angustia ⁊ estuatione. Tum quia plurimis magnis ⁊ arduis sepe aguntur curis debilitantibus virtutes eorum. Tum quia horū plures sepe dissoluuntur vigilijs nimijs ⁊ libidinibus ⁊ ferculorum magna varietate se frequenter onerant: et super eos seipsos exercent superfluis motibus. Unde sepe abundant in crudis humoribus: quos forte pharmacum datum in principio vehementer cōmouet ⁊ nō educit: tuz quia defectus in eos cōmissi sunt maximi ponderis cito diuulgati per totam patriā. Sexta ꝓpositio. non cōsuetis ex his vti pharmacijs non sunt danda pharmaca post digestionem eradicativa vehemētis vt elleborica scamonea lia colloquintidalia vel ezulica. Sed aut desistendū est ab artificiali euacuatiōe cōfidendo ꝙ sicut natura digerere potuit peccantes humores sic expellere poterit iam ꝑdominans his arte nō adiuta: vel sufficere debet vti pharmacijs minoratiuis ex genere incolumium vt reubarbaro agarico aut sene ꝓpter causas dictas. Et hoc vnum scito circa hec omnia ꝙ plus tibi ꝓderit in fama ⁊ honore gratia ⁊ lucro scire morem gerere et cōdescendere cōditiōibus ⁊ moribus egroz q̄ cum rigore observare ad vnguē ⁊ exquisite canones medicine.

e Cum autem materia. In hac parte quinta primo agit de euacuatione materie furiose in febre putrida ante digestionem ⁊ de causis eius. Secūdo de hora phlebotomie in ea ibi [Et scias ꝙ phlebotomia] Tertio de hora euacuatiōis ⁊ nō euacuationis ibi [Et si nō] Quarto cōparat necessitatē euacuatiōis materie furiose ad necessitatē cibatiōis hora nō sua ibi [Et talis est. ista]

¶ In prima ptcula dicit primo ꝙ euacuatio materie peccātis in febre putrida tūc ē necessaria ꝓculdubio ante horā digestiōis q̄n hec materia ē plurima mobilis seu furiosa cito ꝑmutabilis ō mēbro in membr: ⁊ existimat medicus ꝙ nō est spaciū in digestione eius. i. ꝙ natura ferre nō poterit violentiā eius donec digeratur: aut ꝙ forte ex ea pleuresis accidet: aut apa aliud ex intrinsecis. Et si dimittat in corpe furere nec euacuet eger in timorem cadet: ne moriat ante tps digestionis eius. Et illud. s. cadere in timorez est p longitudinē. i. rōne longitudinis tēporis in quo expectatur digestio ipsius equalis. i. cōpleta quod tempus est longū. primo ꝓpter multitudinem materie. secūdo ꝓpter furiositatē eius qua fit instabilis ita vt circa eam digestiua virtus figi non possit.

UVA. BHSC. IyR_028

Scōo dat duas causas quare melius est a principio febris materiā furiosam euacuare. Prima est: qr timor in hoc minor est q̄ in expectatiōe digestiōis: cū fatigef r debilitef amplius natura fer uore materie r furia ipsi' pseuerātibus q̄ trāsitoria r breui pharmaci cōmotiōe. Maxime in pncipio cū nōdū vtus est debilitata

Scōa cā est qr tūc natura mouef r satagit vt expellat eā p̄pter multitudinē sui nocumēti: videlicet feruoris r furie r inquietudinis. Occurrētibus ergo sit conatu nature ad expellendū r fortitudie attractiōis pharmaci r roboze vtutis in pncipio morbi: et mobilitate materie ac subtilitate r acumie q̄bus sibi apparat viā ad locū ad quē trahit r expellit plene cōfidendū est q̄ bñ r breuiter r leuiter fiet eductio ipsi' vel totalis vel satis sufficiēs. Tertio dicit q̄ cū natura p̄ pharmaciā iuuat in eductiōe furiosi humoris a pncipio putride cōuenit ei adiutoriū vltimū. i. pharmacū forte r eradicatiuū r nō paucuz debile r minoratiuū qō humoze furentē magis cōmoueat r non educat vel cū furiosis q̄etos admisceat. Jux id hypocratis amphorismoz pma. Ad vltimas egritudies vltime curatōes ad pfectoz sunt potētes. Quare nō est excusatio apō medicū recte practicantē in febze acuta de materia furiosa q̄n a pncipio añ digestiōnē eā eradicet cū natura tūc ipsam cōmoueat: r plus piculi sit in dimittēdo q̄ in educēdo: r iā ipsa furiat. Jux id auerroys septio colliget. c. 10. Et h̄ intelligere possumus ex dictis hypocratis: qñ qñ egritudo est in vltimo acuitatis: tūc humores sunt in vltima furiositate: r nō est securitas q̄n descendāt ad q̄dā mēbza pncipalia r ea ledāt: nisi sint euacuati in pncipio egritudinis eo q̄ hūores q̄ acutissimi existūt subtiles sunt. Et qr nō est grossicies neq̄ viscositas q̄ phibeat opationē medicine laxatiue. Et nō pōt inde puenire nisi vnū solū nocumentū qō est qr medicine laxatiue suis q̄litatibus pmis augmentāt febrē. Et illud pōt remoueri miscendo cū eis frigida r humida pm q̄ cōuenit. hec ille.

¶ In scōa dicit pmo q̄ phlebotomia nō est de gñe illius euacuatiōis in q̄ expectāda est digestio hūoris p eā educēdi expectatiōe talis: q̄lis est in solutiuis seu pharmacijs vētrē soluēt bus qñ est in tētio sanguis. i. qñ medicus p phlebotomiā intēdit euacuare sanguinē. Primo qr sanguis est hūor digestus ex natura sua: r ē mediocris substātie inter subtilitatē cholere r grossiciē melācholie et viscositatem phlegmatis. Scōo qr sanguis in phlebotomia bz canalē amplū puta magnā venā p quē libere r pmpte etiam si grossus sit defluere pōt. Tertio qr sanguis exitus p phlebotomiā nec tractiōe eget p virtutē aliquā q̄ humorē adeat: nec expulsiōe p vtutē aliquā: sed aperta vena ptinus emanat ex semetipso. Signāter dicit. qñ est intētio sanguis: qr si fuerit intētio medici melancholiā aut cholerā sanguini imixtā p phlebotomiā educere cōueniētius est p̄digerere q̄ eradicatiue a pncipio euacuare. Et signāter itez dicit. expectatōe q̄ est in solutiuis: qr qñq̄ opus est in euacuatiōe sanguis p phlebotomiā expectare aliquā digestionē vt i sinocha siue putredinali siue nō putredinali expectat interdū digestio cibi i stomacho dēti vel digestio nauseatiue satietat. qr cū pūte aliquo istoz fit phlebotomia trahit ad venas cibus indigestus educto sanguie: sed nō expectat digestio hūoris q̄ p phlebotomiā educēdus est: sicut expectat digestio hūoris euacuādi a pharmacia. Scōo dicit q̄ nō ē expectāda añ euacuatōz digestio nisi in hūoribꝰ aljs a sanguie. Quia solū illi sūt inepti euacuari p̄ q̄ digerant. Subtiles q̄dē qr imbibunt vel dispgunt añ facie pullētis. Grossi vo r viscosi: qr vix mouent r vias claudūt vel mēbza adherēt adinstar glutinis. Tertio dicit q̄ cū postponit. i. derelinquit phlebotomia apō pncipiū egritudis nō ē ei intētio, i. a

Timor em̄ in hoc est minor q̄ timor in illa. Et cū hoc natura mouef ad expellendum eā ppter multitudinē sui nocumenti. Cū ergo adiuuatur natura cōuenit ei adiutoriū vltimū quare nō est excusatio eius. ¶ Et scias q̄ phlebotomia qñ est intentio sanguinis nō est de genere eius in quo expectatur digestio expectatiōe que est in solutiuis. Et nō expectat digestio nisi in humoribus aljs. Et cum postponitur phlebotomia apud principium egritudinis nō est ei intentio: et fortasse interficit per aduentū debilitatis virtutis. Et similiter si times victoriā humoris. Et magis necessaria cautela est euacuatio. ¶ Et si non est digestus nō moueas nisi in principio. Apud statuz vero nō moueas aliquid donec vincat natura r digerat. Et si ipsa nō mouet moue tūc hora motus eius. Et si ipsa mouet aut mouit tūc dimitte eā r opationē ei'. Et hoc est qō noiauit hypo. furiosita tē vbi dixit. Optet vt admīstref medicia solutiua postq̄ digerit egritudo. In pncipio aūt egritudis ñ oz vt admīstref illō nisi egritudo sit furiosa: medico nō est pfulenda: nisi cōstet ei de virtutis fortitudine sufficiēti ad hāc tolerādū. Quia fortasse alit interficit ppf aduētū debilitatis vtutis maxie si i statu vel paz añ fiat. Jux id galieni libro d phlebotomiatc. 19. Cū aūt pdissoluit tpe pcedēte vtus i plurimis egritudinū ppf h̄. phlebotomie tps pit in mltitudine diez nō ipsis diebꝰ pncipalr h̄ agētibꝰ: lz p medium dissoluti onis vtutis. Sz ex his vbis nō itelligas q̄n phlebotōia fieri posit p' plimos dies plenitudia pñti r vtute forti. Jux id galieni i Jn q̄uctiz die indicatiōez phlomie i egrotāte iueniet: in eo adduces auxiliū: r si vigesimū diē si ita p tingat a pncipio ducat. Me aūt erūt indicationes mag egritudo: r robur vtutis sōlata etate ifantili r otinēte nos aere sufficiēt calido. h̄ ille. Quarto dicit q̄ sit nō ē intētio ad phlomiā si times ex ea victoriā hūoris i massa sanguis. s. cholere ebullitōez ppf remotōez freni ipsi' qō ē sanguis vl icrudatōz phlegmatis pp eādē cām. Et id pdocuit pnceps pmi q̄rta. c. 20. pagpho illo. Et sūmope tibi caue ne egz advnā duaz rez pducas. s. hūoz cholericoz ebullitiōz: r frigidoz cruditatē. Si g̃ cū sanguie plima fuerit ebullies cholera vl crudū phlma p̄digeri oz aut euacuari saltē miloratiue añ phlomiā eradicatiuā. Vl expōe victoriā hūoris. i. dñiuz māe febris sup nām. Quito dicit q̄ magis necia cautela ē euacuatio. Et h̄ multiplr expōi pōt. Uno mō referēdo ad dictū imediate p̄cedēs vt sit sensus. si ties victoriā hūoris magz necia cautela ē euacuatio. i. magz intēdēdū ē ad euacuatōz vincētis hūoris saltē miloratiuā q̄ ad phlomiā. Vl expōe q̄ cauti' itēdēdū ē in febrib' putridis sup pharmacia i pncipio mistrāda q̄ sup phlomia Et phlomiā sistim' qñ volum'. pharmaciā aūt nō. Vel expōe q̄ i cura putridaz febriū pl' sollicitādū ē ō euacuatōe q̄ debite fiat siue p phlomiā siue p pharmaciā q̄ ō dicta: r alijs q̄busuis medicādi mōis: qr circa ¶ In tertia pmo dat q̄ttuor regulas (euacuatōez m al' iminet piculū. circa euacuatōz hūoz peccātiū i putridis febrib'. Prima ē. si hūor peccās in putrida febre nō ē digest' r ppōis ipsuz euacuare vel eradicatiue qr ē furiosus: vl mīoratiue qr min' ē r times q̄ vincat nā nō possit nō euacues ipsū nisi in pncipio. Jux id hyp. amphoz scōa. Jnchoātib' morbis si q̄d videat mouēdū move. Jn statu vo silētiū bñ melius est. Et stati subiūgit cām hui' dicēs. Circa pncipia r fines oia ibeilliora: circa vo stat' fortiora. Qr igit morbi accētia circa pncipia min' molesta sunt r vtus fortior: melius sustinet r regulat op' euacuatiōis hora pncipij q̄ aljs horis. Scōa ē. apō statū febris nō moueas aliq̄d. i. nullā excites euacuatōez neq̄ phlomie neq̄ pharmacie: sz q̄etus fileas donec nā vincat r digerat peccātes hūores. Jux id galieni cōmēto illi' canonis. Jnchoātib' morbis i libro crisēos dixi nō ē purgādū i statu nec paz ante: quo i tpe pl' oz i morbo digerēdo nāz adiuuare q̄ pharmaciā dare. Sz i initio oz facere h̄ vt de mā minuam' quo nā ad digerēdū alleuiet r corp' fiat facili'. Jn statu ñ sic: qr tūc laborat plimū aīata vtus: lz spūalis r nālis custodiant. Tertia ē. si nā nō mouet postq̄ digesserit hūorē peccātē tūc moueat medic' hora mot' ei'. i. hora q̄ natura oz cretice expellere mām febris. Cōtingit aūt qñq̄ nām nō expellere vl tarde expellē vl diminute p̄ digestū ab eo peccātē hūorē. vl qr ē debil: vl qr via p quā expellēd' ē nō sat apta ē: vl qr nō ingerit sensuz doloris q̄ expulsiuā irritet neq̄ acumie neq̄ pōdere. Quarta ē. si nā mouet aut sufficiēter mouit r expulit peccātē hūorē tūc dimitte eā cōplere crisim r nō ipedias opatiōez ei'. Jux id hyp. amphoz pma. Ea vo quoz crisis fit r quoz facta ē eqliter ñ monere neq̄ nouū facere neq̄ pharmacijs neq̄ aljs q̄uocatiōib' vti: lz sine re. Scōo allegat hyp. i textionū hoz q̄ dicta sūt dicēs. Et h̄. s. q̄ mā est plima mobilis q̄murabilis ō mēbro ad mēbz vt dicebat i pncipio hui' ptis ē id qō noiauit hyp. furiositatē materie pmo ampliozr bi pcipit digesta medicari r mouere nō cruda neq̄ i pncipio: nisi mā sit furiosa multa vo nō ē furiosa. Hūc em̄ canonē repetit h̄ pnceps dearticulati' r clarius dicēs. Optet vt admīstref medicina solutiua vētris postq̄ digerit egritudo. i. postq̄ mā egtudis digesta ē. Jn pncipio aūt egtudis nō oz vt admīstref illō. s. laxatiuū pharmacū: nisi egtudo seu mā ei' sit furiosa

UVA. BHSC. IyR_028

Et forsitan (inquit) ſm plurimū nō eſt furioſa. Forsitan dicit: q; qñq; ſm quaſdā cōſtellationes ⁊ diſpoſitiōes aeris illius qui nos circundat ¶ In quarta dicit primo q; euacuatio (multiplicanť furioſi morbi. neceſſaria materie furioſe in hora nō ſua videlz in p̄ncipio morbi qñ regulariter euacuare nō ꝺuenit eſt ſicut cibatio egro neceſſaria in hora nō ſua. ſ. in hora q̄ regulariter cibus nō ē dā dus: vt pleriſmi hora vel hora ſtatus qñ q; medicus cibat infirmū qñ vel timet ō caſu v̄tutis vel ō ariditate ⁊ ethicatiōe totius corpis. Juxť id galieni decimo ō ingenio. c. z. Dico quibuſdā egris cibū eſſe dandū nō ſolū ante acceſſionē: ſed in acceſſiōe. Et amp̄liꝰ p̄ma cōmento illius canonis. Cōtēplari autē oz. Cibus g̃ in ſtatu ilico eſt dādus accidētibus virtutē diſſoluētibus. Scō dicit q; pportio illius euacuatiōis eradicatiue q̄ fit in principio ad ceſſandu z ex malicie materie. i. ad hoc vt malicia materie furētis p euacutōez ipſius ceſſet ē ſicut pportio illi⁹ cibatiōis i hora nō ſua: puta in pleriſmo vť in ſtatu febris ad phibēdū v̄tutis caſum ſeu deiectōez vel ethicationē. Nā fit cibatio b̄ vt euitet g̃uius piculū: ⁊ illic fit euacuatio ppť ſimilē cām. Grauius em̄ eſt b̄ ⁊ piculoſius v̄tutē deficere q; ipſam diſtrahi p aſſumptū cibū a digeſtiōe peccātis materie: ⁊ g̃uius ibi eſt materiā furere q; ipſam indigeſtam euacuare.

et forsitan nō eſt ſm plurimum furioſa. ¶ Et talis ē iſta euacuatio neceſſaria que nō eſt in hora ſua. ſicut cibatio neceſſaria que non eſt in hora ſua. Et pportio illius euacuationis ad ceſſandum ex malicia materie ē ſicut pportio illius cibationis ad phibendā virtutem a caſu ſuo. Cum ergo exerces euacuationē tunc cōſidera horam interpolatiōis aut horam teporis aut frigidiorem horam que eſt. Et nō euacues p fluxum ventris

f Cū ergo exerces. In hac pte ſexta q̄ eſt de regulis ſeruādis in euacuatiōe febricitantiū putride: ⁊ de curis in gñali febriū cōpoſitaꝝ cū quibuſdā morbis vel accidentibus diuerſificātibus curā haꝝ. primo dat regłas circa euacuatōez. Scō circa regimē in hora pleriſmi ibi [Et oino caueat] Tertio agit de medicina forti debili ⁊ euitatiōe fortis euacuationis ibi [Et ſcias q;] Quarto iteꝝ agit de phlebotomia ibi [Et ꝺſimiliū] Quinto de cura febris putride cū dolore capitis vł in infantia vel cū icteritia ⁊ apate vel cū colica ibi [Et ſcias q;]

¶ In p̄ma pticula dat quattuor regłas circa euacuatōez in febrib⁹ putridis. Prima eſt. ꝺſideret ⁊ eligat medic⁹ qñ purgare vult febricitātē febre putrida horā interpolatōis ſeu q̄tis febris ſi fuerit interpolata: ⁊ ſi ꝺtinua fuerit exacerbationes ⁊ tepores hñs: eligat horā teporis ſeu remiſſiōis febris ad purgatōez: aut eligat frigidiorē horā q̄ eſt. i. horā egritudinis in qua minus febrit eger: vel horā diei q̄ frigidior eſt puta matutinā: niſi fuerit hyems. Cauſa huiꝰ regule eſt. q; tūc v̄tus min⁹ afflicta eſt: ⁊ eſt magis fortis ad regulādū ⁊ ad tolerandū opus pharmacie. ¶ Attēde q; aliq̄ noſtri tpis in febrib⁹ putridis fortib⁹ ſecuris vt in tertianis interpolatis ⁊ in corpibus carnoſis robuſtis ſepe p̄ſumpſerunt dare forte pharmacū hora pleriſmi qua vehemētius affligit eger. Quia tūc iponit mala q̄ patit nō aſſumpto pharmaco ſed pleriſmo: ⁊ freq̄nter accidit q; euacuat tota aut fere tota cā antecedēs q̄ tūc cōmota eſt ex acceſſiōe: vnde pleriſmus vel nō redit ampliꝰ vel breuior ⁊ minor redit q; p̄fuit. Et forte id g̃tius ⁊ acceptius eſt bꝛutalib⁹ viris huius regiōis q̄ ptinus q̄rūt ſanari aut occidi ⁊ dū torquent grauí afflictiōe pati ſunt rape quicq̄d eis ꝺat ſit dulce aut amaꝝ. Et qñ quieſcūt vix inducí p̄nt ad rape pharmacū. Sꝫ mos erat illis medicis iā dictis p̄dicere infirmis q; acceſſus ille fortiſſim⁹ eſſet: ſed ſubſequntes eſſent leuiores: ne violentiā pharmaco imponerēt ſed febri potius. Scōa regula ꝺria iſtis ē. Nō euacuet febrē hñs putridā p fluxū vētris in die pleriſmi. i. paroxiſmi: nec phleboromet. Cā iſtius eſt ne v̄tus nimiū debilitet ⁊ pharmaco afflicta ⁊ pleriſmi grauí violētia ⁊ euacuatiōe humoris peccātis quā cōcomitat reſolutio mł̄ta naturalis caloris ⁊ ſpirituū. ¶ Sꝫ q̄ret aliq̄s q̄re hic nō phibet euacuationē p vomitū ⁊ p ſudorē ſicut p ſeceſſum ⁊ phlebotomiā: cū vomitus ſit motus ⁊ vehemētior ⁊ cōtra natūrā magis q; ſeceſſus: ⁊ in ſudoribus reſolutio plurima caloris fiat ⁊ ſpirituū cuiuſcq; generis: ⁊ v̄tus nō paꝝ debilitet. Jtē ſi phlebotomia ⁊ purgatio hora pleriſmi fieri nō ꝺeant qñ purgabunť ⁊ phlebotomabunť quotidianarū ⁊ tertianarū duplices ⁊ quartanarū triplices: q̄ oēs quaq; ꝺie pleriſmū b̄nt. Jtē ſi tertiana ſimplex hora ſeptima poſt meridiē inceperit et duranerit pleriſmus eius p decē horas nunq̄d melius erit paſcere infirmū ⁊ poſt ꝺmittere q; ipſe quieſcat ⁊ ſi poſſit ꝺormiat q; hūc fatigatū

vehemētia febris ⁊ totius noctis inquietudine phlebotomare aut pharmacare ⁊ ꝺic ſequēti cōfortato egro p cibū ⁊ ſomnū ꝺie p̄cedēti ſummo mane ipſum vel phlebotomare vel pharmacare: poſtea reficere p ſex horas ante aduētū pleriſmi: certū eſt q; ſic: et tūc eſt ꝺies pleriſmi. ¶ Ad p̄mū ꝺic q; natura frequēter p vomitum ſe purgat hora pleriſmi: vnde eradicať aut minuitur febꝛ: ⁊ tūc medicus iuuare eā pōt cū vomico debili: vt cū aqua calida ⁊ modico oleo vel cum ſirupo acetoſo: quatinus cōmoueat ⁊ ſecū reducat corruptos humores. ſepe em̄ viſus eſt in p̄ncipio pleriſmi tam tertianaꝝ q; quartanaꝝ cōtuliſſe vomitus: nunq; tamen ꝺandū eſt violentū vomicū vt ellęborus albus hora pleriſmi. Et ſimiliter febris ſepe ꝺiminuiť ⁊ reſoluiť materia ipſius vna cum incenſis fumis ⁊ vaporibus p ſudoralē euacuationē: quare non eſt malū hora pleriſmi ꝓuocare ſudorē cū cooperimentis aut pānis calidis aut fricatiōibus nō cū medicinis ſubtilibus calidis et apitiuis interius ſumptis. Ad ſcām ꝺic q; in febre putrida q̄ ꝺiē quietis hab⁹: phlebotomia aut pharmacia ꝺ⁹ in hac fieri. Sꝫ ſi nō habeat ꝺiē quietis illa hora fieri debet qua quietior eſt eger ⁊ virtus fortior. Ad tertiū ꝺic ſimiliter vbi nō eſt ꝺies integra quietis. Tertia regula eſt. nō euacuet medicus p pteꝫ cōtrariā parti illi p quā natura euacuat. vt ſi natura ſeceſſu euacuat nō euacuet medicus vomitu: ⁊ ecōtra. Per hoc em̄ natura impediť a ꝓprio opere bene regulato ⁊ inquietat motu agitatiuo verſus cōtraria. ¶ Attēde tamen q; in certis caſibus id fieri ꝺonit. Primus eſt vbi ſupfluit opus euacuatiōis nature ſiue p vomitū ſiue p ſeceſſum ſiue p fluxū ſanguinis nariū aut emorroidarū. tunc em̄ medicus ad ſiſtendū fluxū debet in cōtrariū mouere materiam. Scōs eſt qñ materia nō ſufficiēter a natura euacuať p vnā partē: ſed aliquid remanet qō cōuenientius p aliam educereť vt cū ſubtilioꝛ materie pars ſudore educiť ⁊ groſſa remanet cōuenientius pharmaco ē educēda: ſed tūc nō ſimul: imo ſucceſſiue ambe euacuatiōes exerceri debent. Tertius caſus eſt qñ natura p partē euacuat p̄moleſtatā grauí aliquo caſu. vt ſi vicera fuerint in inteſtinis vel in pte ani ⁊ natura purget cholericos humores p vias iſtas ibi malū adaugent ⁊ intolerabiles ingerūt ꝺolores: expedit medico ſi cōmode poſſit vt ad viam aliam illos ꝺiuertat. Quarta eſt. nō ꝺiminuat medicus humores in febre putrida p rem q̄ ſtatim inducat habitudinē motus pleriſmi. ſ. rigorē ⁊ horripilatōez: ſicut ſunt ſtuphe magni caloris ⁊ balnea multū calida añ digeſtionē materie ⁊ pharmaca acuta nō correcta ſicut radix pris ⁊ euforbiū ⁊ aſarabaccara ⁊ ouа barbelli. Nā turpe eſt medico ⁊ graue eſt egro q; is q̄ opē afferre ꝺ⁹ pleriſmū afferat vel p̄ambula eius ⁊ detrimētū egro. ¶ In ſcōa ꝺat generalis regula q; regimē groſſum oino euitet hora pleriſmi. Et ſubſumit p modū exempli q; in aqua hordei q̄ tūc a quibuſdā in potu ꝺat nō p̄miſcea tur zuccaꝝ vel iuleb: ne ab b̄ ingroſſata frāgat pleriſmū. i. ipediat reſolutōez ⁊ diſperſionē materie febris ſtringēdo meatus aut opilādo eos. Quia timor in hoc eſt plōgatiōis ⁊ aggrauationis pleriſmi febris: nō ergo medic⁹ hac ptiſana cōmixta naturā ipediat: imo ipſam adiuuet. Nā vt ait hyp. medic⁹ nature ꝺ⁹ eē adiutor ⁊ nō ipeditor: neq; morbi fautor. ¶ Attēde q; p̄ceps nō ꝺari phibet aquā hordei purā ⁊ ſimpliciť hora pleriſmi poſt q̄ materia v̄ſus exteriora ſimť cū calore febrili ſparſa ē. Quia tūc ꝓpria naturā ꝺfortat: ſitim cōpeſcit: refrigeriū p̄bet interioriꝫ ſupcale factis: ⁊ arida irroꝛat: ⁊ vias lauat: ⁊ ſudorē ꝓuocat p quē reſoluiť extrancus calor. Et nō credas illis ſeueris medicis q; toto tpe pleriſmi phibēt aliq̄ꝺ bibere ꝺicētes p hoc febrē progari. Nam ꝺriū ſi bene attēdas in practica videbis; ſed in p̄ncipio pleriſmi noq; ante ſparſionē materie febris ⁊ febrilis caloris ad exteriora.

UVA. BHSC. IyR_028

¶ In tertia dantur due regule. Prima est q medicus frequenter indiget medicina forti debili. Attenditur autem fortitudo ipsius ex hoc q soluit humorem viscosum: qui ceteris est ineptior soluti: tum quia grossus difficile mobilis: tum quia viscosus fortiter adherens. Pōt ↄ aliter fortitudo attendi: quia trahit humores a remotis. Et iterꝙ aliter: qr laxat fortiter ↄ multis vicibus dū ipsa exhibetur sub cōpleta dosi sicut scamonea coloquintida esula. Sꝫ debilitas eius ex hoc attēdit q parū soluit: puta semel aut bis. Et ꝫ parū soluere pharmacūs inest vt ex sua ppria debilitate sic tha marindis ↄ casiefistule: vel qr sub pauca dant q̄titate citra dosim ppriā: nulla em̄ tā fortis est pharmacia q̄ fieri facile debilis nō possit ex diminutiōe sue dosis plurima ↄ modicū soluēs. Exēpli gra grana. 12. diagredij sunt pharmacū forte: ↄ ḡna eius. 4. sunt pharmacū debile. Et ḡna. 20. pulpe colloq̄ntide sunt forte pharmacū ↄ ḡna ei⁹ 5. sunt pharmacū debile: vel forte debile vt ait ꝫ princeps. Forte quidē qr viscosum soluūt ↄ grossum humorē. vel qr ipsum trahūt a remotis ptibus. Debile aūt qr paꝛ soluūt ↄ paucis vicib⁹. Indigemus aūt medicina tali forti debili qñ minorare materiā q̄rimus grossam aut viscosam: aut multū distātē a vijs secessus: ↄ nō intēdimus eradicare eā ex toto ↄ penitus: vel qr nō est adhuc digesta: vel qr virtus nō est satis fortis ad tolerandū: vel qr infirm⁹ rarus ↄ tener est ac delicatus: aut nō ꝺsuetus pharmacūs vti: vel abhorrens fortiter laxari. In his em̄ oībus plus eligimus semel aut bis laxare egꝛ diuersis vicibus q̄ laxare fortiter ↄ multipliciter vno solo pharmaco. Indigemus insup ista medicina forti debili qñ materia p hāc euacuāda est modica in quāto: sed grossa aut viscosa vel plurimū distās a vijs secessus. Scōa regula est. nō euacuet medicus eadē die simul vnico pharmaco plurimā materiā in febre putrida: ne inde cadat vtus seu deficiat ia debilitata ex febris malicia: q̄ est morbus cordis: ↄ ex cōsequenti totius corporis. Pcipue si fuerit eger a natura debilis vel plurimū a morbo ia debilitatus: vel fuerit estas: vel eger insolit⁹ vti pharmacijs: et. medicus ignar⁹ an vir aut facile laxari possit ex ppa sui ꝺditiōe.

¶ Et scias q multotiens indiget medicina forti debili: sed eius fortitudo est ex hoc q soluit humorē viscosum. Et ipsius quidē debilitas est ex hoc q facit assellare semel aut bis. Et nō euacues plurimū simul ita vt nō cadat virtus.

¶ In quarta ptícula redit ad loquēdū de phlebotomia visus retractare qō prius dixit in hoc capto pagrapho illo. Qñ si fuerit fortis ↄ fuerit illud qō vincit sanguis: aut fuerit cū humore q̄ vincit sanguis tūc phlebotomia est magis ꝺueniēs res. Et dat duas regulas seu ꝺsilia. Primū ꝺsiliū est. q phlebotomia dimittat in putridis febribus q̄tū possibile est sic q nō fiat nisi vrgēte necessitate ad euacuatōez sanguinis. vt in putredinali sinocho necessaria ē nec tardari dz. Teste galieno nono ō ingenio. c. 4. De cura cuiusdā patientis sinochū putredinalē. Si virtus inq̄t ↄ etas nō phibeāt sanguis est detrahēdus vsq; ad defectōez. Si aūt alterꝙ horꝝ nō fuerit minue fm q virtus sustinuerit. qr si vena in his febricitantibus nō incidat incidūt in magnā molestiā ↄ timorē: nisi virtus fortis fuerit saluās cū p fluxū sanguis de naribus aut p sudorē. hec galienus. Scōa regula est. si nō est possibile salua egri salute ↄ saluo recto ꝓcessu medēdi dimittere phlebotomiā tūc melior est multitudo numeri m̄titudine q̄titatis. i. tutius est diuersis vicibus quaq; vice modicū minuere sanguinē q̄ vnica vice magnā detrahere eius q̄titatē. Et isti⁹ regule reddit tres cās. Prima est qr oz ad sustētationē vtutis vt nō euacuet sanguis mult⁹ subito: q̄ thesaurus nature ē: ↄ vnū ex fundamētis sue fortitudinis. Qñ p euacuatōez multi sanguis subito euacuat de eo cui⁹ euacuatio nō ē necessaria. s. magna spūu m multitudo assotiantiū sanguinē ↄ magna ꝑs nō corrupti sanguis: ↄ pcipue in putridis nō sanguineis. Scōa cā est. qr nō est excusatio in sanguie ad euacuatiōes q̄ bus fortasse indiget. i. p sanguinis eductōez cū phlebotomia plurima nō excusat medic⁹ ab admīstratōe pharmacoꝝ euacuātiū: q̄bus fortasse indiget ad purgatōez electiua peccātis humoris. Phlebotomie em̄ indifferēter euacuāt m̄ltitudinē humoꝝ: sꝫ pharmacie electiue euacuant hūorē putridū q̄ ē cā febris. Si ḡ natura p phlebotomiā magna debilitata fuerit in febre putrida timēdū tūc ē q postea nō possit opportunas tolerare pharmacias. Signāter dicit fortasse qr qñq; post phlebotomiā ita pauca remanet mā putrida q natura se sola sufficit totā hāc foras expellere vel adiuta paucis apitiuis aut puocatiuis. Tertia cā ē. qr p phlebotomiam magnā debilitat virtus a resistēdo in crisibus expectatis. i. adeo vtus debilitat q nō sufficit postea regkare ↄ exercere motū cretice euacuatiōis p quē deducit infirmus ad mortē vel ad salutē. Et ꝫ est ꝑcipuū ad qō medicus intēdere dz tā in regimine q̄ euacuatōe infirmoꝝ vt custodiat vtus in sufficiēti fortitudie

¶ Et scias ↄē. In (ad debellādū ↄ ad euincēdū morbū i hora crisis. hac ptícula q̄nta ꝑmo agit de cura putride febris cū dolore capitis. Scōo de cura ei⁹ in infantia ibi | Et cū infans | Tertio de cura ei⁹ cū ictericia et apate ibi | Et qñ fuerit vrina | Quarto de cura ei⁹ cū cholica ibi | Et qñ fuerit cū febre | Et de hac ptícula q̄nta feciss̄em ptē septimā pncipalē capti istius nisi eēt q de cōpositis febrib⁹ diffuse inferi⁹ tractat in fine q̄r

In ꝑma pte dat duas regkas. Prima ē. (ti tractat⁹ hui⁹ ꝑme fen. qñ febris putridat dolor capiti simul aggregant tūc curatio febris ē dignior vt ad cā ꝑmo ↄ pncipaliter intēdat medic⁹. Quia febris ppric est morb⁹ cordis qō ē vite fons ↄ mēbroꝝ rex ↄ exsequēti toti⁹ corpis. Dolor vo capitis sibi ppri⁹ est. Est ↄ alia cā. qr dolor capiti putride ꝺiūctus solet seq; febrē velut cām eius: ↄ ceteris pibus causē ꝑus intendēdū est. Tertia cā est. qr ablata febre cito ↄ de facili sine medela remouet dolor: nisi vel ipse cā febris fuerit: vel ꝑuatā sibi cām aliā hēat a calore febris ↄ materia ei⁹ ↄ euaporatiōe facta p eā. Scōa regka est. dolor capitis cū febre putrida nō ē negligēdus: sed diligēter ↄ attēte sedādus. Quia fortasse nisi ipse sedet redire faciet ad augmētū febrē ia declinatā siue existētē in declinatiōe. Dolor em̄ fortis vehemēter cōmouet ↄ q̄nq; inflāmat spūs ↄ humores: ↄ q̄nq; sibi sua vehemētia taliter attrahit sanguinē et humores q frenesim gñat ad quā statim sequit febris noua putrida et cōtinuis. Modus vero quo capitis dolor cū febre curat inferius scri-

In secūda dicit q cū infans adhuc la (bit. c. 24. tractatus p̄sentis. ctēs vbera febre detinet medicatio eius est rectificatio lactis suc matris aut sue nutricis si nutricē aliā a matre habuerit. Mā tenceritas sue cōpaginis neq; phlebotomiā neq; pharmaciā huic fieri ꝑmittit: neq; hꝫ vsuꝫ bibēdi sirupos: aut trāsglutiēdi electuaria: q̄bus ꝺforteꝛ ↄ adiuuet in expulsiōe materie febris. Regat igit ipsius nutrix cū cibis euchimis facilis digestiōis declinātibus ad frigiditatē ↄ hūiditatē ↄ nō bibat vinū vt lac ipsius qō ex sanguine fit ad frigus declinet ↄ humiditatē quatinus infanti fit cibus ↄ potus ↄ medicina.

In tertia dicit ꝑmo q qñ fuerit vrina icterica. i. grossa crocea ac si plurimū croci tritū i ea fuisset significat apa. ¶ Attēde q ictericia q̄nq; supuenit in febre putrida p viā crisis. ↄ hoc pcipue septima die vl̄ post septimā: ↄ aliqñ cā morbi epatis vt apatis vel oppilationis. Jux id galieni amphoꝝ quarta cōmēto illius canonis. Quibus in febribus ictericia supuenerit añ septimū diē malū ē. Jctericia aliqñ ē cū cholera rubea p totū corpus diffundit: ↄ maxime in cute sm crisim. Aliqñ est accīdentalis ppt passiones epat. Qō tripliciter patit vt ictericia gñet. Aut cū duꝝ sustinet apa: aut calidū aut ꝺstipatōes. Discernit aūt cretice veniēs ab alia. qr venit cū alleuiatiōe ↄ i die cretico ↄ sine tumore ↄ duricie ↄ pōdē in dextro hypocōdrio. Scōo dicit q curatio febris cū ictericia aposteme sa ē dare i potu aquā hordei q̄ lauatiua ē ↄ apitiua ↄ sirupū acetosū q̄ iciū⁹ ē ↄ apitiu⁹ viaꝝ epat oppilataꝝ. Et da successiue nūc aquā hordei nūc sirupū acetosū. qr phibet coꝝ pmixtio. c. 9. ktat⁹ pñt. valet aūt ambo sua frigiditate ad curā febris. ↄ qr apiūt ad curā ictericie ↄ apat

UVA. BHSC. IyR_028

Tertio dicit q̄ q̄n febris quiescit ⁊ iam san⁹ta est intentio medici debet esse ad curā apostematis. Cū si sclirotic̄ fuerit sine febre esse p̄ōt: ⁊ p⁹us febri q̄ sibi intēdēdū est. Et si phlegmonic̄ vl̄ herisipilatū fuerit nū q̄ sine febre est ⁊ diligētissime sibi intēdēdū ē ꝓpt̄ vehemētiā sui piculi.

In quarta dicit primo q̄ si febris putrida cū cholica fuerit nō aperiet medico via seu semita recti opis ad dandū i potu egro aquā hordei. q⁹ q̄n libere trāsire nō p̄ōt ꝓpter oppilatōes in intestinis morat in ipsis ca refrigerās ⁊ vētositates in his multiplicās: vnde dolor cholice magis exandescit: maxime si cholica fuerit vētosa vl̄ ex humorib⁹ phlegmaticis frigidis sicut cē solet vt in pluribus. Scō dicit q̄ in isto casu ius gallivteris est in potu dādū qō lene effectū sit ⁊ vnctuosum ſm hāc formā. ℞. gallum anti quū q̄ postq̄ diu cuz alio dimicauit vel fugatus est. decapitet ⁊ explumatus ac euisceratus cum multa aqua dulci diu decoquat in qua dissoluat butyr̄ aut oleū oliuar̄ dulce tali mēsura q̄ lenitiua sit ⁊ vnctuosa nō nauseatiua p̄ nimia ipsius vnctuositate ⁊ det in potu mediocriter calida. Abstergit em̄ ⁊ laxat vētrē sua nitrositate ⁊ remollit feces lenitq̄ intestina sua vnctuositate. Tertio dicit deinde .s. postq̄ cessauerit cholica det in potu aqua hordei si oporteat ad extinctionē febris ⁊ mitigationē sitis ⁊ digestionē materie et lenitatē nature: nisi timor affit de reditu cholice.

Cum ergo quiescit febris intētio sit ad apostema. Et q̄n fuerit cum febre cholica nō aperiet via in dando in potu aquā hordei: imo ius galli. ⁊ leni ius ⁊ multiplica vnctuositatem eius deinde det in potu aqua hordei si necesse fuerit. De solutiuis vero est potio facta ex thamarindis ⁊ tereniabin ⁊ alfiracost. Et q̄nq̄ ponit in ea casiafistula. Et q̄nq̄ ponit in ea aqua lubleb. Et fortasse p̄ȳcit desu per scamonea sola. Et fortasse datur scamonea sola in lubleb. Et fortasse est necessariū administrare ea q̄ sunt sicut aloes q̄n materia est grossa. Et melius quidē est vt abluat ⁊ nutriat in aqua enduie ⁊ aqua solatri deinde fiāt ex eo pillule. Myrabolanos vero citrinos quidā administraue-

g De solutiuis vero. In hac pte septima primo describit solutiua no uē febricitātiū de febre putrida. Secūdo subiūgit quattuor notabilia ibi [Et febricitans] Primū medicamen solutiuū est potio facta ex thamarindis ⁊ tereniabin ⁊ alfiracost ſm hāc formā. ℞. thamarindor̄ ʒ.i. tereniabin alfiracost aā. ʒ.ſ dissoluant in. ʒ. 4. seri caprini vel in. ʒ. 4. aque hordei ⁊ fiat dosis. ¶ Attēde q̄ manna est ros cadens sup lapidē aut arborē: ⁊ fit dulcis ⁊ coagulat sicut mel: ⁊ exiccat sicut gumme vt ait princeps scō huius capko de māna. ⁊ tereniabin ⁊ alfiracost sūt spēs eius. Et rarissime hic bonū manna habemus. q⁹ huc defert a regionibus multū lōginquis ⁊ cito alterat ac perdit virtutē: ⁊ si inueniat virtutē retinens multū care vendit. Jdeo hic p ipsa capere solemus casiamfistulā. Et q⁹ debile est solutiuū dictū subiungit princeps tria additamēta quibus p̄ōt fortificari. Primū est medulla casiefistule que q̄n q̄ sibi addit in pondere. ʒ.ſ. vel loco tereniabin ⁊ alfiracost que nō habemus ponunt. ʒ. sex medulle casiefistule cū. ʒ.i. thamarindor̄. Scōm qō additur est aqua lubleb. i. volubilis minoris seu corrigiole .s. aqua decoctionis eius vel distillatiōis in alembico ſm hunc modū. ℞. aque fontis mundelib. ſ. in qua decoque corrigiole recētis. ʒ.i. donec aqua redeat ad. ʒ. 4. Deinde cola ⁊ in ea dissolue thamarindos ⁊ tereniabin et sit aqua alubleb loco seri. Vel accipe. ʒ. 4. aque corrigiole distillate loco seri ⁊ in ea dissolue medicinas alias. ¶ Attēde q̄ quidā libri hic habēt loco de aqua lubleb aquā iuleb. q̄ quā intelligas aquā zuccaratā: q̄ lenitiua ē: ſz melius est lubleb q⁹ magis laxat. Jurta id auerroys septimo colliget capko de cura febriū putridar̄ in generali. Medicine autē laudate in relaxatiōe seu mollificatiōe nature sunt que habēt has duas virtutes. ſ. relaxare ⁊ qualitati febrili obuiare. Et tales sunt thamarindi tereniabin ⁊ medulla agnirie. i. cucumeris sarraceni. Sed corrigiola optima est in p̄ncipio q̄uis habeat caliditatem. Scdo autem medicinar̄ in mollificando naturam est quē dicturi sumus .s. tereniabin primo: secūdo viole: tertio thamarindi: postea corrigiola marina. ſ. alubleb ⁊ medulla cucumeris sarraceni: et postea casiafistula. deinde mirabolani. hec ille. Tertiū qō addit p̄mo solutiuo est scamonea sola .i. sine alio laxatiuo: nō tamen sine suo ꝓprio freno. Adde ergo si fortifica re volueris primū solutiuū scamonee masticis ana grana q̄nq̄. Secū-

runt. Sed nō inuenit ab eo intentio ſm quā operet. cōstringunt em̄ poros post solutionē ventris: ⁊ exasperant viscera. Scō si fuerint necessarij tunc post digestionem integram. Et aqua duor̄ granatorū est magni iuuamenti exp̄ssa cum pulpis amborū Et in horis de solutiuis sunt q̄ fiunt ex violis ⁊ scamonea. Jta vt de violis sit q̄ntitas auř i. de scamonea vsq̄ ad ſliquam. i. ⁊ q̄nq̄ ponit in eis parum myrte. Et q̄nq̄ fit ex infrigidantibus extinguentibus medicina in qua ponitur scamonea sicut pillule huiusmodi. ℞. coriandri spodij rosarū omnium ana. ʒ.ſ. canfore cosugi vnū ⁊ scamonee a duodecima parte. ʒ. vnius vsq̄ ad sextam partem eius: et detur in potu de eis.

Secundum solutiuū est scamonea sola. i. sine alio laxatiuo data egro in potu cū aqua iuleb. i. zuccarata: vel cuz aqua lubleb. i. corrigiole ſm hanc formā. ℞. scamonee cocte dragaganti ana grana septē terant ⁊ incorporent cū. ʒ. ȝ. aq̄ iuleb aut lubleb ⁊ fiat dosis hoc solutiuū dulce est gustui nō abominabile. Tertiū est aloe: cuius administratio ē necessaria .i. vtilis q̄n materia ē grossa vel viscosa adherēs. q⁹ sua plurima amaritudine abstergit grossos ⁊ viscosos humores a superficie stomachi ⁊ intestinorū. Et q⁹ est caliduſ vsq̄ ad tertiū siccū in ipso: vt ait princeps scō huius capko de corbonū est ad repressionem sui caloris vt abluat anteq̄ detur ⁊ nutriat. i. tēperet in aq̄s enduie ⁊ morelle. Deinde fiant ex eo pillule ſm hanc formā. ℞. aloes citotrini. ʒ. 2. cōquasset ⁊ lauet ac tēperet i aq̄s enduie ⁊ morelle eq̄liter mixtis: postea exhaŕ ex aq̄s et incorpet cū. ʒ. i. bdellij ⁊ forment pillule. 21. cū tātillo sirupi enduie supra puluerē liquiricie. ⁊ dent. 7. ex eiscirca mediū noctis p dosi vna. Quartū qō quidā administrauerūt sed nō princeps in p̄ncipio febris est myrabolani citrini: vt rasis decimo almāsoris capko ō tertiana curā eius inchoat a myrabolanis dicēs. Cū igit eger taliter dispositus fortis inuenit: ⁊ fuerit diu ex quo nō fuerit solutus p̄ōdus myrabolanor̄ citri. ʒ.10. in aqua feruēti die ac nocte infundat. Deinde manibus fricatū colet: cui. ʒ. 20. ex tereniabin. i. manna misceant. Sup quo ait p̄nceps. sed nō inuenit a rasi intētio seu recta ratio ſm quā operet medicus dādo in p̄ncipio putridar̄ febriū myrabolanos. Quia postq̄ ipsi soluerunt ventrē: cōstringūt poros: ⁊ exasperāt viscera: relinquendo in eis vestigia stipticitatis q̄bus vtilior foret hor̄ lenitas. Et si necessarij fuerint vel q⁹ ꝓ hora nō inuenit solutiuū aliud: vel q⁹ queret cū solutiōe stomachi ⁊ viscer̄ corroboratio: tunc post digestionez integrā sumant. Jurta id auerroys septimo colliget .c. 10. Sed oportet vt cuitemus dare myrabolanos ante digestionē ꝓpt̄ stipticitatē ipsor̄. Vel q̄ dici p̄ōt ad saluādū dictū raſ q̄ nō dat eos puros sed imixtos lenitiuis. Quintū solutiuū est aqua seu succus duor̄ malor̄ granator̄: videlicet dulcis ⁊ acetosi expressa ab eis cū pulpis suis. ſ. cū pelliculis interioribus q̄bus inuoluunt ipsor̄ grana. Est em̄ in casu hoc magni iuuamenti. Jurta illud serapionis in aggregatorio capko de malis granatis. Et q̄n exprimit dulce ⁊ acetosum ex eo cū carnositate interiori laxat choleram ⁊ fortificat stomachū cū sua ponticitate. dosis eius est lib. ſ. cū. ʒ.10. zuccari. Sextū solutiuū fit ex violis ⁊ scamonea ſm hanc formā. ℞. violar̄ auř. i. scamonee ſliquā. i. grana. 4. misceant et fiat bolus. Vel vt sit dulcius ⁊ gratius gustui loco violar̄ accipe ʒ. ȝ. cōserue violar̄ ⁊ incorpora cū ea scamonee cocte dragaganti ana grana. 4. fiat bolus. Addit autē dragagantū ideo vt sit frenum p q̄ō reprimant nocumenta scamonee. Alij ꝓ correctiōe scamonee addūt myrte modicū puta grana. 10. Septimū solutiuū est ex scamonea cū medicinis infrigidantibus ⁊ extinguētibus febrilē calorē ſm hanc formā. ℞. coriandri p̄parati spodij rosarū rubear̄ aā. ʒ. ſ. canfore cosugi. i. id est grana. 2. ⁊ ſ. scamonee cocte a granis. ſ. vsq̄ ad. 10. seu a duodecima pte dragme vsq̄ ad sextā partē q̄ō idē est: q⁹ duodecima ps dragme est grana. ſ. ⁊ sexta ps dragme est grana. 10. formen pillule. 9. vel. 11. cū tātillo sirupi enduie ad incorporandū p̄dictor̄ puluerē. Et dent in potu ꝓ vna

UVA. BHSC. IyR_028

dosi oīs distempate in.ʒ.4.seri capr̄ini vl̄ aque hordei vl̄ iuleb simplicis: vl̄ denī integre in potu cū aliquo p̄dictoꝝ quod sit eis loco apozimatis. Possunt etiā sicce dari ꝯueniēter sine potu qñ querīt vt diutius stomacho inhaereāt ꝙtinus plus trahāt a superioribus. ¶ Sed queret aliqs quare fiūt pill'e dum danī in potu nunq̄d sufficeret dare in pulvere dictā medicinā cuz liq̄re aliq̄. Dic primo q̄ malitia scamonee melius repmitur i forma pillularū. Dic secō q̄ scamonea in pillulis data non tā cito adheret villis stōachi vt data in pulvere. ¶ Attēde q̄ p robustis in hac medicina ponēda sūt decē grana scamonee. pro debilib⁹ vō ḡna q̄nq̄: sed p mediocribus grana septez et. ſ. Ideo ait prin. scamonee a.12 pte.ʒ. vni⁹ ad sextam eius.

Aliud. ℞. siracost.ʒ. q̄nq̄ tereniabin ʒ.ſ. succi pomorū de scenij et succi cytoniorū partes equales ꝛ succi coriādri humidi sextaz partis vni⁹ aggrega succos: ꝛ submerge i eis siracost et tereniabin: ꝛ inspissent cū eis donec fortasse coagulent. deide sume canfore pōdus sexte.ʒ.i. et medietatis sexte. Et scamōee pōdus.ʒ.i. ꝛ pone siracost sup ignez et pulverisa desuper scamoneā ꝛ canforā. Et cōserventur ne resoluant cū vapore: deinde dimittat donec coagulet p̄ se cuz facilitate. Et dosis eius sit a.ʒ.2. vsq̄ ad.ʒ.2.et.ſ. Et est possibile vt fiat ex tereniabi et siracost ꝛ zuccaro tabarzed natiſ. Et sunt forme q̄ sunt sicut penidie. Et ponunt in eo scamonea ꝛ canfora ꝑm quātitatē que cadit in vna potione eius canfore vsq̄ ad cosugi.i. et scamonee vsq̄ ad sextaz.ʒ.i. q̄re tunc fit aīe nō horribile. ¶ Et fe

Octauū solutiuū sub hac forma cōponendū est. ℞. succi pomorum de scenij id est de terra hierusalez p q̄bus accipe poma cōia domestica succi cytoniorū aā.ʒ.i. succi coriādri humidi.ʒ.4. ꝛ dissoluant in eis siracost ꝛ tereniabin aā.ʒ. q̄nq̄ q̄ sunt spēs māne. Et q̄ raro hic inueniunt pone p eis medulle cassiefistule munda te thamarindoꝝ aā.ʒ.ſ. Ponant oīa sup ignē modicū ꝛ pulveri sent desup cāfore ḡna.15. q̄ sunt sexta ps ꝛ medietas sexte partis ʒ.i. scamonee.ʒ.i. ꝛ cōserveni ne resoluant vtutes cāfore ꝛ scamonee cum vapore aliarū medicinarū. Et illud fit coopiēdo vas et obseruādo ne sit tātus calor qñ imponunt pulveres q̄ cōburāt. Et post pmixtionē dictoꝝ pulverū dimittat totū infrigidari do nec coagulet p se cū facilitate. Dosis ipius est a.ʒ.2.vsq̄ ad.ʒ.2.ꝛ ſ. et pōt hec dosis dari sicut est vel dissoluta in.ʒ.4.seri caprini. Monū solutiuū fit sub forma natiſ id ē penidiarū ſʒ hūc modū. ℞. tereniabin ꝛ siracost q̄ sunt spēs mānez ꝛ zuccari tabarzed.i. al bissimi aā.ʒ.ſ. cāfore grana.2.ꝛ.ſ. scamonee grana decē fiat penidia vnica vel due vel tres sicut malueris ꝛ sit vnica dosis. Aliter efficere potes penidias laxatiuas sine tereniabin ꝛ siracost cum zuccaro albo dissoluto in aq̄ postea decocto ad pfectōnē addēdo cuilibet libre zuccari sic decocti scamonee.ʒ.8. et cāfore.ʒ.2. Et sit dosis harū penidiarū.ʒ.2. si in q̄libet dosi velis vt sint scamonee ḡna decē seu sexta ps.ʒ.i. et cāfore grana.2.et.ſ. Et he penidie sive hoc modo fiāt sive p̄mo modo nō sunt horribiles anime id ē abominabiles appetitui: imo sunt dulces ꝛ placētes gustui.

¶ In particula ſcōa p̄mo notat q̄ febricitās febre frigida nō dz intrare domū vētosam p̄cipue dū sudat: vt nō cōuertat materia peccās impellēte vēto ab exterioꝝ ad interiora ꝛ phibeat a resolutione sub forma sudoris vel vaporalis effumatiōis. Et intelli ge p febrē frigidaz illā q̄ depēdet ab hūore frigido vt a phl'mate vel melīa: qz ex venti occursu incrudat et densat: vel oēm febrem cui⁹ porism⁹ a frigore icipit: qz occursus vēti porismū excitat añ horā suā vel ip̄m fortificat si iā affuerit vel febrē nouaz affert. Et de oi putrida pōt intelligi pñs p̄ceptū p̄ter ardētissimas q̄ ardore occidūt vl̄ corp⁹ ethicāt ꝛ arefaciūt. Scōo notat q̄ trocisci nō cōueniūt in p̄ncipio putridarū febriū: sed cōueniūt post digestionem materie peccātis hūoris ꝛ euacuationē ei⁹ vt cōfortent sua stipticitate viscera debilitata: ꝛ cōsumant sua vi desiccatiua resi duū materie febris. ¶ Attēde q̄ trocisci a forma sua q̄ē rotūda

compssa ex vtraq; pte vnde sumūt nomen nō nocēt vl̄r ꝛ in toto genere suo in p̄ncipio putridarū febriū vel añ digestionē materie: ſz solū illi qui sūt restrictiui desiccatiui et oppilatiui sicut trocisci de spodio ꝛ trocisci de berberis nisi a modo substantie que ficca est nō liquida fluida aliq̄d malitie attēderis. Et hoc inuit p̄n. i p̄ncipio isti⁹ ca. pap̄pho illo

brīcitans quidē in estate febre frigida non ingrediat domū venti ppter cum sudat vt nō cōuertat materia a resolutōe sua. Et trocisci quidē non sunt cōueniētes principijs haruz febrium nisi post digestionē ꝛ euacuationem. Et trocisci sunt magis cōueniētes ei cuius febris est adherēs in suo stomacho q̄si ipa sit ethica. Et dimissor cōsuetudinis in regimīe suo sentit quādoq; febrē. Et nō est tantū nocumētū: qm̄ causa est dimissio cōsuetudinis in regimine.

¶ De cibatione istorum febricitātiū Capitulum. VIII.

Cias q̄ cōueniētio res cibi febricitantib⁹ sunt cibi humidi: et proprie ei cuius complexio est humida ex infantibus et grossis: conueniunt enim ex hoc q̄ assimilantur complexioni:

Et cū tu infrigidas ō istis febrib⁹: tūc nō infrigides eā cū eo i q̄ sunt stipticitas ꝛ exiccatio sicut sūt trocisci infrigidantes: nisi post digestionē. Fuit autē mos apō quosdā veteres post pharmacias eradicatiuas vel crises cōpletas putridarum febriū dare egrō trociscos infrigidatiuos et cōfortatiuos q̄dā stipticitate: et apud quosdā tūc dare opiatis: ꝛ apō alios electuaria cōfortatiua verū ex trocisc̄is mlti inueniunt ꝛ aperitiui ꝛ laxatiui et infrigidatiui: q̄ a p̄ncipio putridarū febrium tute dare p̄nt: sicut clare appet tractatu. 8. sūme p̄me q̄nti cañ. Tertō notat q̄ inf febricitantes febre putrida illis precipue trocisci conueniunt quorum febres suis adherent stomachis quasi sint ethice: puta patiētib⁹ febres phlegmaticas p̄ptim cōtinuas: quoꝝ calor est fix⁹ adherens nō multi ardoris velut calor ethice. In his ei febrib⁹ cadit appetit⁹ ꝛ os stōachi mollescit ꝛ relaxat ex adherētia phlegmatis. Et trocisci his dati stōachū cōfortāt ꝛ ip̄m desiccant ac rigidū faciūt ꝛ phlegma cōsumūt: si sint ex stipticis et desiccatiuis.

Quarto notat q̄ dimittētes in regimīe suo cōsuetudiez q̄nq̄ sentiūt aduētū febriū: qz cibi ꝛ pot⁹ nō cōsueti neq; gte sumunt neq; auide amplexant nec cōplete digerunt: vñ mltiplicant superfluitates q̄ facile putrescūt aut vias oppilāt: ꝛ hic febres gñant: sed qz p̄cedūt originalit a cā extrinseca: quā facil'r phibere possumus: vt a dimissione cōsuetudis in regimīe nō sunt tam nociue nec ita difficiles in ipa cura sicut febres alie quarū origines sunt ab intrinsecis ꝛ occultis causis. ¶ Attēde q̄ nō solū ex dimissione bonarū ꝛ laudabiliū cōsuetudinū in suo regimīe q̄nq̄ egrotāt hoies: imo etiā ex dimissiōe malarū si ibito fiat absq; gradatōne. Juxta id arist.28.ptic'a, pleumatū, pleumate p̄mo. Propt quid q̄dā laborāt. i. egrotāt q̄n assuescētes intēpate viuere nō intēpate dietant: vt dionysius tyrānus q̄m̄ cessauit bibēs parū quodā tēpe cōfestim ptisim. i. arefactōez passus est q̄usq; iterū in ebrietatē trāsmutauit se. Et huic questioni rn̄det dicēs. Magnū q̄dē est ꝛ cōsuetudo singulis. natura em̄ vtiq; fit sicut vtiq; piscis in aere aut hō i aq̄ pseueras praue vtiq; se haberet: ita ꝛ cōsuetudinē pmutātes difficulē pmutant. Et iterū ad cōsueta venire salus ip̄is fit: sicut in nature statum.

¶ De cibatione istorum febricitantium Cap. VIII.

Cias q̄ ꝛc. In hoc capō p̄mo agit de q̄litate ciboꝝ ꝛ hora cibandi vel nō cibādi in febrib⁹ putridis. Scōo de triplici regimine in his ꝛ exēplis sup his ibi. Et scias q̄ de cibatōe. Terō de laudib⁹ kist hordei ꝛ de regimīe sōtiliore eo ibi. Et kist q̄dē hordei. Quarto de signis subtiliādi regimīs ꝛ de horis digniorib⁹ ad sōtiliandū ꝛ igrossandū ibi. Et subtiliationē quidē. Quito de diuersitate regiminis febricitātiū penes tempa āni ibi. Et estas q̄dē. Sexto penes acuitatem et nō acuitatē febris ꝛ tpa ip̄i⁹ ibi. Et cū. Septio penes cōplexionē et hitudinē ibi. Et de. Octauo penes etatem egri ibi. Et senes. Nono de quodā errore i dieta accidētib⁹ ipsi⁹ ibi. Et multotiēs

a Jn p̄ma pte q̄ est p̄ns text⁹ dat.4.regulas. Prima est. humidi cibi magis q̄ sicci febricitātib⁹ cōueniūt marie hūidis cōplexione sic ifantib⁹ ꝛ grossis sanguieis aut phlegmaticis ꝑm naturam ppt duas causas. Prima est: qz sunt silles illis sua natiua cōplexione: et nutritio fit a sili.

UVA. BHSC. IyR_028

Et lz ipoz'cōplo lapsa sit vnde ad tempiē p cōtrariū reduci cōueniat: id tñ fieri mime cōuenit qñ ipsi egrotāt:eo q natura nō bñ fert sīl molestiam febris ⁊ mutationē cōsuetudinis. Scōa causa est qz cibi humidi sunt cōtrarij febri:q̄ vel est calor siccitatē afferēs:vel cōplexio calida et sicca. Jux̄ id hypocratis ampb̄. p̄ma. Humide dicte omnibus febricitātibus cōferunt: maxime vo pueris ⁊ alijs sic cōsuetis reflci. ¶ Attēde p̄mo q i febrib⁹ phlegmaticis qñq̄ sicca competūt ad cōsumptionem phlegmatis et confortationē ac desiccationē mēbroz̄ p ipm remollitoz ⁊ relaxatoz precipue stomachi:lz oī febri p̄m q febris est competant frigida ⁊ humida. Juxta id gal'. cōmento cañ. nūc allegati. Jn febrib⁹ qz calid⁹ ⁊ siccus est febrilis morbus:cū febris nihil aliud sit q̄ calor naturalis mutat⁹ in igneū calorez: humida dieta dabīt in sua ꝓpria natura ex etate ⁊ cōsuetudine hūida. ¶ Attē de scōo q i chronicis febribus ꝓpter debilitatē epatis ex eis quādoq̄ accidit tumor pedū ⁊ faciei ⁊ pallor vultus cū citrinitate ⁊ cacexia: que est dispositio añcedēs hydropisim:et tūc expedit vt egri dieta parūper declinet ad siccitatē. ¶ Attēde tertio q humiditas cibi triplici modo attendīt scz p̄m sbam ⁊ p̄m vtutem ⁊ p̄m vtrāq̄.et de tertia p̄mo p̄sens intelligīt ⁊ hypocrat⁹ ⁊ ga. dicta. Scōa regula ē.qñ alicui accidit febris et natura est sicca.i.vēter durus ⁊ cōstipatus nō cibet eger donec fex pfecte fuerit egressa vel p opus nature vel p suppositoriū vel per clistere vel p lenitiuū pharmacū:ne feces cōprimāt membra naturalia:oppilationes adaugeāt:supioribus malos fumos reddāt ⁊ cholere descēsum ac euacuationē more solito p intestina phibeant. Tertia regula est.opz et p medicū attente ꝓuidendū est in febricitātibus febre putrida q̄ paroxismi medici ⁊ paroxismi q̄ fiūt fortes occurrāt egris vētribus eoz̄ exñtibus vacuis:ita q̄ oīno nō sit in his cibus. Et intellige p paroxismos ꝑiodicos paroxismos iterpolatarū febriū:⁊ p paroxismos q̄ fiūt fortes paroxismos febriū cōtinuarū que exacuunt seu exacerbant ſm ꝑiodos absq̄ ifebricitatōe. Et huius regle reddit tres causas. Prima est.qz si illa hora febricitātes cibati fuerint aut cibū in stomacho habuerīt: tūc natura occupabīt in digerēdo eū debēs occupari potius alibi. Scōa est.qz natura circa cibū occupata dimittet digerere resoluere ⁊ expellere materiam egritudinis. Tertia est.qz dimittēte natura digerere et expellere nociuū morbus cōfūmabīt ⁊ plōgabīt ꝓpter ꝓmanentiaz sue cause. Et iste tres cause sunt sibiinuicē cōcause: sic q̄ p̄ma earū est cā scōe et scōa tertie. Quarta regula est.cibatio patiētiū putridā postponenda est seu differēda vsq̄ ad declinationē paroxismi vel exacerbationis ⁊ in eo qō est post ipam.i.vsq̄ ad horā quietis post declinationem Nam si eger fuerit ex his qui nō bñ tolerāt famē sicut sūt pueri ⁊ choleric macri ⁊ sanguinei delicate ⁊ rare carnis cibādus est hora declinationis ⁊ cito post statum maxime si añ paroxismū diu abstinuerit. Sz si grossus durus ⁊ replet⁹ fuerit bene famē tolerās ex cōsuetudine ipse cibādus est in interpolatis hora quietis post declinationē. Et si forte accidat vt hora q̄etis aut declinatiōis febris sit hora in q̄ eger qñ san⁹ erat comedere cōsueuetat:tūc est meli⁹ quod esse pōt.i. tūc ē hora aptissima oīm ad cibādū infirmū. qz natura ḡtius suscipit auidius retinet: et melius digerit cibū exhibitū hora sibi solita seu cōsueta: nā ꝯsuetudo est altera natura. Hāc nos ꝑdocuit ga. regulā. ii. de ingenio. c. vltio dicēs. Sz in cibo suscipiēdo duo videbis:finē videlz febris trāseūtē:et itium vehemētis. Nam si inter hanc et illā aliq̄tulū fuerit intuallū. locus bonus erit cibandi infirmū. Si aūt tps illud strictū fuerit vnū ex duob⁹ necessario est faciēdū. Aut cibū infirmo dabis adhuc calido existente:aut dabis cum accessione appropinquāte.

b Et scias q̄ de cibatōe ⁊c. Jn pte hac scōa p̄mo diuidit regimē febricitantiū. Scōo declarat mēbra diuidētia ibi[Et subtile vltimū]

¶ Jn p̄ma pticula inuit duas diuisiones regimis trimēbris. Prima est. Regiminū aliud est subtile valde:aliud est grossum valde:aliud est medīū inter hec. Scōa diuisio est. Regiminū mediozū inter subtilissimum ⁊ grossissimū:aliud est vere medīū equaliter distās ab extremis:aliud medīū declinātius ad subtile: aliud medīū declinātius ad grossum. ¶ Jn pticula scōa p̄mo agit de regimine subtilissimo declarādo q̄d sit. Scōo de grossissimo ibi[Et grossum] Tertio de medio declināte ad subtile ibi[Et illi q̄ sequunt lat⁹ subtile] Quarto de vere medio ibi[Et postea kist] Quinto de modio declināte ad grossum ibi[Et illi q̄ sequuntur lat⁹ grossum]

Et scias⁵ q̄ de cibatione et regimine est quod est subtile valde. Et de eo est quod est grossum valde. Et de eo quod est inter illa. Et est ps eius decliuis ab subtile pl⁹. Et pars ei⁹ declinat ad spissum pl⁹. ¶ Et subtile vltimū in subtilitate est phibitio cibi. Et grossum valde est administratio ciboz̄ sanoz̄ hoiz. Et illi q̄ sequunt latus subtile eius quod est medīū est vt sit contētus in cibo succo granatoz ⁊ iuleb subtili valde.

Jn p̄ma pte dicit q̄ subtile regimen vltimū in subtilitate est phibitio cibi. Et galien⁹ ampho. p̄ma cōmēto illius canonis. Tenues ⁊ certe diete ait Jn quibusdā aūt acutis vltimata dāda est tenuitas sicut cuz totus cibus auferat:solū aūt mellicratū vsq̄ ad diem cretica dabīt. Et auerroys. 7. colliget ca. 11. ait. Si vtus mediocris fuerit inuētus cibalis ipm cuius egritudo est pacuta aq̄ hordei ⁊ mica panis lota cū aqua calida ad quātitatē pōderis. ʒ. 2. aut. 3. Et istud est ſbtilius regimē in nostro climate ſm cōsuetudinē nostrā. Sz regimen antiquoz ſbtilius erat nihil dare p hebdomadā vnam. Et qñ volebāt ingrossare dabant aquā mellis solū. Sed b ferre nō possunt q̄ sunt nostri climat⁹ ꝓpter complexionē aeris ⁊ ꝯsuetudiez Sed in climate illoz corpa minorē hñt resolutionē ⁊ cū b bibūt vinū nō in modica quātitate:⁊ comedūt carnes porcinas:q̄ sunt duo plurimi nutrimēti. Et gñ aliter cōsuetudo est cōsideranda. qñ qui cōsueti sunt comedere ter in die:nō possunt p̄dicta sustinere et maxie habētes cōplexiones calidas ⁊ resolubiles: hec auerroys. ¶ Attende q̄ subtilissima dieta quā veteres interdū suis iniūgebant infirmis ꝓ triduū aut quatriduū:imo qñq̄ ꝓ spaciū septē dierū ſm aliquos nō excludit potū: vt p̄n. b inuit dicēs. q̄ est phibitio cibi. ⁊ gal. in vbis ꝓtactis vbi cōcedit in subtilissima dieta mellicratū. Clerū ipe paulo post eodē cōmento ait. Si aūt in statu bñ se hēat ⁊ termin⁹. 7. die nō trāseat dandū est solū mellicratū quod subtilis est dieta:nō tñ in vltimitate. Sz subtilissima dieta q̄ iniūgitur in paroxismis vsq̄ ad horā declinatōis: ⁊ i crisibus breuib⁹ febriū acutarū est vt neq̄ cib⁹ neq̄ potus detur.

Jn scōa dicit q̄ regimē grossum valde est administratio ciboz̄ sanoz̄ hoiz vt carniū vitulinarū ⁊ mutoninaz ⁊ lutioz. ¶ Attē de q̄ duplex est regimē grossum. Quoddā ē grossuz relative ad egros ⁊ id describit b p̄n. Aliud absolute grossum. De quo gal. ca. 3. libri de vtute ciboz̄ ait. Cibaria grossa cū inueniūt corp⁹ calidū multi laboris ante cibū ⁊ multi somni post cibū digerūt ⁊ nutriūt corpus nutrimēto plurimo adherēte ⁊ ꝓfortāt ꝓfortatōne plurima. Et meli⁹ est q̄ sumant hec cibaria i hyeme ꝓpter aggregationē caloris in interioib⁹ corpis ⁊ lōgitudiez somni. Et talia sūt vt carnes porcine bouine cygnoz aucarū anatū ⁊ omasoz̄

Jn tertia declarat q̄ sunt cibi medij declinātiones ad subtilissimū regimen p q̄nq̄ exēpla dicēs. Et illi q̄ sequunt latus subtile eius quod est medīū id est cōtinent ſm ordinē int ſbtilissimū et vere medīū eq̄distans ab extremitatib⁹ sunt vt sit cōtentus eger ꝓ oī cibo succo ḡnatoz:q̄ est cib⁹ ⁊ pot⁹ ⁊ medicina. De quo dari possunt bis vel ter in die vncie tres quaq̄ vice aut vncie quattuor:et quanto plus resederit et a fece sua depuratior fuerit tanto subtilior est:et maxime si extractus fuerit ab acetosis que minus dulcibus fouent et nutriunt. Secundus cibus est iuleb subtile valde:quod ex aqua et zuccaro fit non decoctis simul vsq̄ ad spissitudinem sirupi. Et tunc dicitur subtile valde cum leuiter coquitur et modicum zuccari cum plurima aqua recipit ſm hanc formam. ℞. zuccari albi vnciam vnam aque fontis limpidelibras duas bulliantur vnica ebullitione et fiat potus. Tertium regimen post hec in subtilitate est vt sit contentus eger vsu aque

UVA. BHSC. IyR_028

hordei subtilis solius. Et est aq̄ hordei subtilis in cui⁹ decoctōne parū hordei ponit ꝛ tam puo tpe bullit in ea ꝙ modicuz recipit de ſba eius: ꝛ fit hoc modo. ℞. hordei integri. ℈. i. aque fontis mūde lib. 4. bullian̄ ſik ſpacio medie hore cū lēto igne. Quartū regimen est vt sufficiat egro aqua hordei grossa i cuius decoctōe mittit pluri⁹ hordei ꝛ tādiu coquit donec crepet ꝛ aquā ispissz ꝛ de ſba ipius in ea mit tū relinq̄t. Et fit hoc mō. ℞ hordei integri ℈. 4. tempe tur p noctē in aqua fontis q̄ sit calida quā do imponetur deide mane bullia⁹ tādiu dōec hordeū i tumuerit ꝛ cre puerit ꝛ aq̄ fue rit ruffa ꝛ inspissata q̄si ceruisia. Quintū est vt eger sit cōtentus p omni cibo olerib⁹ frigidis ꝛ humidis vt sunt atriplices spinachia et bliti ꝛ his silia vt lactuce ꝛ boragines ꝛ violarie. Et lz hec olera sint subtile regimen quo ad dare corpori modicū sanguinē ꝛ parū alimēti declinātis ad subtilitatē: multo tñ difficilius q̄ p dicta quattuor in stomacho digerunt ꝛ dilabunt ad epar et mē bra et pl⁹ distrahūt naturā ab ope digestiōis materie febris.

et post ipmvsu aq̄ hordei subtilis: et post ipam aqua hordei grossa: ꝛ oleribus frigidis et humidis sicut atriplices et spinachia et bliti et similia. Et postea kist hordei sicut est et est medium. Et illi qui sequunt latus grossuz sunt galline ꝛ extremitates. Et subtiliores eis sūt alcobugi ꝛ pulli. Et subtiliores eis sunt atarabigi ꝛ oua sorbilia pauca subtilia ꝛ pisces parui. Et subtilius eis est kist hordei sicut est. Et subtilius eo est panis simile solutus i aqua bene frigida solutione bona subtili. Grosse autē est cibus fortis. Et kist quidē hordei est bonus cibus. Ipsum em̄ aggregat ad ꝯglutinationē ꝛ dissolutionē suam planitiē et lenitatē et lubricitatem et absterſionē ꝛ humectationez et cōtrarietatē febris ꝛ sedationē sitis et velocitatē penetratiōis ꝛ ablutionē. Et nō est in eo stipticitas qua propter nō residet neq̄ figit in poris q̄uis sint cōstricti. Et nō est in eo adherentia cum incedit per meri et fortasse abstergit spissum phlegmatis.

In quarta dicit p̄mo ꝙ kist sicut est ē post oia p̄dicta i subtilitate regimis ita ꝙ est grossius ꝛ magis nutriēs ipis oibus. Secundo dicit ꝙ est mediū eq̄distans scz a grossissimo ꝛ ſbtilissimo regiminib⁹. Describit aūt kist a ianuen. i suis synonymis p istū modū. kist arabice est cibus q̄ fit ex simila frumēti vel aliquāto hordei macerata in lacte acetoso ex qua faciūt pillas maiores ciceribus et desiccant et cōseruāt has coquūt cū carnib⁹ vel pīgue dine clixātes ꝛ est cibus infrigidatiuus. In almāsore iubet dari dyabeticis. Et dr etiā kist ipa simila vel frumēti vel hordei cum lacte acetoso cocta: hec ianuen. Iste cibus in practica greca simili almāsori vocat tarcanō. ꝛ in tertio almāsoris ca. de vrute lactis et cibariox que ex lacte fiūt vocat masal: ꝛ ibi in glosa marginali dicit ꝙ masal fit de lacte acetoso ꝛ farina hordei: et in tertu dr ꝙ masal infrigidat fortiter atq̄ sitiz ꝛ cholerā repmit rubeā. Verū qz lac acetosuz est constrictiuū et oppilatiuū rōne caseitatis. vñ augere pōt causam putredinis in febrib⁹ putridis in gallīs alik kist hordei componūt ex hordeo scilz ꝛ amigdalato vel aq̄ carnis vel aq̄ in qua fiat hordeū decoctū fm bos modos. Primo ifundunt et decoquūt hordeū in aqua mūda donec intumescat et re molliat: postea terunt ꝛ distempant cū lacte amigdalarū aut cū aqua pulli vel cū aqua suemet decoctōis: deinde exp̄mūt per stamīnū fortiter. post iterū bullitū ebullitōe vna: deinde zuccarant seu cōspergūt zuccarox dant egro in cibū. Et q̄nq̄ decoquūt hordeum integrū sine cōtritione post decoctionē ipius in aqua vice alia in lacte amigdalarū vel in aqua pulli vel in aqua suimet. et istud vocat kist hordei sicut est. Potest adhuc aliter kist hordei fieri ex farina hordei macerata ꝛ cocta cuz amigdalato vel aqua pulli vl aqua suimet. Et si more veterū cū lacte acetoso facere voluerīs cape clarū ipius subtile ꝛ aquosuz ꝛ dimitte spissum gros-

In q̄nta declarat sub q̄nq̄ gradibus ci (sum caseatum. bos declinātes ad latus grosse diete p febricitātib⁹ febre putrida In p̄mo gradu maxime ppinquo grossissime diete febricitātiuz sunt galline iuuenes tenere ꝛ extremitates puta ale ꝛ pedes volatilium vt caponū perdicū faseanox. Et sub isto gradu quidaz se extendūt vsq̄ ab alas ancerum ꝛ pedes porcoruz fortissime coctos ꝛ excorticatos ꝛ maxime porcox annualiū. In secūdo gradu sunt alcobugi id est pdices ꝛ pulli ac pulle: que subtiliores et teneriores sunt q̄ galline et extremitates. In tertio gradu sunt atarabigi id ē auicule pascētes in campis sicut alaude pichones et cirri ꝛ oua sorbilia pauca subtilia scz paruula ex iuuene gallia recēter posita ꝛ pisces parui squamosi ꝛ ossosi carnis albe ꝛ frangibilis vt perke vēdosle. In quarto gradu est kist hordei sicut ē quod est vere mediū subtilissimi ꝛ grossissimi. In quito gradu ē pānis simile solutus in aqua bene frigida fontina clarissima solutiōe subtili ac tenui. ¶ Attende p̄mo ꝙ simila sic fit. Frumētū fractū in frustula vel mulctū grossum in q̄nq̄ substātias diuersas diuidit p cribra exhik furfur ꝛ farina subtilissima q̄ polina dr: postea remanet simila: que diuidit in grossaz ꝛ ſbtilem ꝛ mediocrem. De polina fit panis papalis: ꝛ de subtlioꝛ simila fit etiam panis. De residuis duabus fiūt pultes ꝛ alia cibaria vt kist hec ianuen. ¶ Attē de scōo circa hoc ꝙ dicit solutiōe ſbtili. ꝙ solutio panis in aqua potest duplicit er ſbtilis dici. Uno modo qz pānis fact⁹ ē ex simila subtili q̄si nihil furfuris habēte. Alio modo q̄a modicū panis immiscet aque parū eam inspissans. Potest ꝛ dici tertio modo solutio ſbtilis: qz panis subtilissime cōminuit ꝛ emicat ꝛ poptime aq̄ immiscet. ¶ Attende tertio circa hoc ꝙ dicit. grosse autez est cibus fortis. ꝙ hoc dupliciter intelligi potest. Uno modo sic ꝙ panis grosse simile solut⁹ in aqua sit cibus fortis. Alio modo sic ꝙ panis grosse solutus in aqua sic ꝙ multuz panis in ea soluatur sit cibus grossus. Uel exponе grosse per petias grossas et non p micas. nā mice albi panis ter lote in aqua sunt de genere diete subtilis.

c Et kist quidem hordei ꝛc. In hac parte tertia p̄mo agit de ꝓprietatibus et laudibus kist hordei. Secūdo de his quib⁹ antiq̄ vsi sunt vbi fuit opus regimine egroꝛ subtilioꝛe eo ibi [Et antiqui quidem]

¶ In p̄ma particula dicit p̄mo ꝙ kist hordei est bonus cibus febricitantibus. Et hypocras vocans ipm primo regiminis acutoꝛ ptisanā hordeaceam ait. Ptisana vero hordeacea merito me iudice sup omne de grano factum cibariū in his acutis passionibus excellentissimū habetur: eiq̄ qui illam primū ac precipuū oibus alijs p̄tulit collaudādo assentio. Secūdo laudat ipam in vndecim ꝓprietatibus affirmatiuis Pria est ꝙ est in ipa cōglutinatio id est viscositas seu crassicies q̄ ipsa nutrit corpus et plurimū resistit resolutōni. Secūda est ꝙ dissoluttiua seu resolutiua superfluitatū quibus obuiat. Tertia est plana id ē iūcta et vniformis in ſba sua. Quarta est lenis seu lenitiua nō aspera acuta Quinta est ꝙ habet lubricitatē qua facile lubricat sine adherētia ꝛ id cui obuiat lubricare facit. Sexta est ꝙ est absterſiua humiditatum adherentiū supficiebus membroꝛ per que penetrat. Septima est ꝙ est humectatiua membroꝛ a febre deficcatoꝛ. Octaua est ꝙ est contraria febri reprimēs ardorem eius sua frigiditate. Nona est ꝙ est sedatiua sitis suis frigiditate ꝛ humiditate ꝛ absterſione qua abstergit ab orificio stomachi nitrosas humiditates que sitire faciūt. Decima est ꝙ est velociter penetrās et nō diu iniacēs stomacho ꝛ venis. Undecima ē ꝙ est ablutiua viarū immūdarū p quas ipa defluit. Plurimas dictaruz nunc ꝓprietatuz cōmemorat hypocras canone p̄tacto dicēs. Quippe quia vtilis viscosa est ꝛ lenis iūcta q̄ ꝛ mollis necnon ꝛ lubrica temperatamq̄ habens humiditatez: sitimq̄ extinguit: atq̄ si opus fuerit abluit facilius. Tertio laudat hic ꝓnceps kist seu dictam ptisanā in p ꝓprietatibus tribus negatiuis. Prima est ꝙ in eo nō est stipticitas qua vias oppilet. Ideo non figit nec diu resident in poris membroꝛ: q̄uis sint constricti: imo sibimet sua absterſione et ablutione ꝛ lubricatione vias aperit. Secunda est ꝙ in transitu eius per tnery siue per hysophagum nō adheret sibi neq̄ inuiscat: immo quod plus est abstergit interdum spissum phlegmatis seu phlegmata spissa mery adherentia vel etiam stomacho. Et hanc p̄rogatiuā habet ptisana hordeacea inter viscosa ꝙ ipa lubricat absq̄ adherentia. Juxta id galieni cōmento illius canonis. Ptisana vero hordeacea. Et in ipa iterum est alia magna bonitas scilicet lubricitas ipsius et proprietas aque eius. Haz ipsa transit in descensu suo per pectus p̄ter ꝙ remanet in ipo ex ea aliquid sicut remanet ex rebus que retinentur et adherēt. Et hec quidez est res que accidit omnibus rebus viscosis fm plurimum excepta ptisana hordei. Inde est ꝙ inuenis sorbitionem factam ex tritico quod nominatur candarusum viscosam: verumtamen non est ei lubricitas.

UVA. BHSC. IyR_028

Ptisanā vero hordei inuenis lubricationē facere ꝓpter illud quod in ipa de absterſione. Inde eſt ꝙ medici qñ volūt abſtergere ſtomachum ex humore viſcoſo qui in eo retinet vtunt vomitu cū aqua ptiſane hordei: be cille. Tertia ē ꝙ nō iflat oīno ſi pfecta ſit ei⁹ decoctio. Et galien⁹ in cōmento nūc dicto ait. Dico ergo ꝙ ſi tu decoquis ptiſanaz hordei decoctiōe valde bōa feciſti iam cibū non inflatiuū. Sorbitō nem aūt factā de fabis ſi tribuſ coxeris diebus nō erit tibi poſſibile vt inflatio nes ab eis remoueas. Hypo. aūt cano ne p̄dicto ꝓpetates ptiſāe hordei negatiuas alik aſſignat i parte dicēs. Neq; ptiſana ſtiptica eſt: et nō ad tuſſim nec ad laborem furioſa: non inflak in ſtomacho vk accreſcit ſeu i tumeſcit que vtraq; nimirū in decoctiōe dū i poteſtate haberet expleuit. Et per hoc ꝙ dicit. Nō ad tuſſim nec ad laborē furioſa. intellige ſicut dicit alia tranſlatio ꝙ in ea nō eſt ſtimulatio mala q̄ tuſſim excitet aut ſtomacho p̄beat magnū laborem in digeſtione eius vt alij cibi cōpoſiti ex cōtrarijs. Et per hoc ꝙ dicit q̄ vtraq; nimirū in decoctōe dum in poteſtate haberet expleuit. intellige ꝙ hordeū in poteſtate haberet ſeu in aptitudine vt inflek et intumeſcat ante complementū ſue decoctōis: ſed in ſtomacho nō inflak nec accreſcit qñ iam inflatū fuit et accreuit p exteriorē decoctionē quātuz poſſibile ei fuit. expleuit ḡ ibi poſſe ſuū ad vlterius excreſcere et inflari. Et hoc manifeſtat trāſlatio alia dicēs. Neq; inflak neq; creſcit in ſtōacho: qm̄ iam inflatum fuit et accreuit in decoctōe in vltimo quod poſſibile fuit in ea inflari et accreſcere.

¶ In ſecūda dicit p̄mo ꝙ in febribus putridis antiqui medici ſunt vſi aqua mellis plurime aque et pauci mellis qñ et vbi fuit neceſſariū ſubtilius regimē ꝙ kiſt hordei et aqua eius. Primo q; ipa eſt pauci nutrimenti. Scōo q; penetrare facit cito et faciliter aquā ſibi admixtaz per quā febrilis calor remittit. Tertio q; plurimū humectat abſtergit apit et vrinā puocat. Quarto q; caliditas eius eſt ſatis cōfracta ꝑ mixtaz aque cōmixtionē. Quinto q; interdū pculdubio addit in vtute additionem quādā: ꝙis qua ſit. i. p̄bet aliquod ſuſtētamentū vltra ſubtiliſſimam dietationē in qua nihil penitus dak: aut ſola aq̄ ſimplex. ¶ Attē de ꝙ aqua mellis eſt triū modoz. Una eſt multi mellis. De qua dicit p̄n. ca. vndecimo trac. 4rti ſumme p̄me q̄nti. Aqua mellis ad egritudines frigidas et dolorē epatis et pectoris. Mellis ꝑs vna aq̄ partes due ſumank et decoquank lēto igne et auferak ſpuma eius et ferueat dōec remaneat tertia eius et auferak ab igne: et colek. Alia eſt plurime aque et pauci mellis: q̄ fit vbi gra ex lib. i. mellis et .16. lib. aque fik decoctis bñ diſpumādo vſq; ad cōſumptionē medietak. Et de hac intelligik littera p̄ns: et eſt refrigerans ꝓpter aq̄ multitudinē et paucitatē mellis. Alia eſt medie cōmixtionis. De qua ait meſue diſtinctōe ſexta antidotarij. ꝙ valet ad egritudines frigidas et ꝓprie que ſunt in cerebro et neruis: et confert ad tuſſim humidā: et mūdificat pectus a ſanie et hūore groſſo: et confert vīs vrine et nō p̄mittit lapidē in eis generari et mūdificat p vrinam: et cōfert colice: et lauat et abſtergit viſcera: et ſoluit et mūdificat ventrem a fecibus: et bibik loco vini in egritudinibus neruoz et iunctu rarum et eſt bonus potus. Et fit hoc modo. Accipiak mel bonū mūdū ꝓprie cuius color eſt mediocris ſicut palee: et eſt inter tenue et ſpiſſum et eſt boni odoris et modice acuitatis et nō ſit antiquum. et fit ꝑs ei⁹ vna pone in vaſe lapideo aut vitreato et funde ſup ipm aque dulcis fontis clare ptes octo et decoque cū facilitate auferēdo ſpumā ei⁹ et nō dimittatur ſup ipm multiplicari: ſed ꝙcito appet auferak: deinde colek colatorio denſo de pāno: hec meſue. Et lz hec vltima aqua mellis q̄ bochetum et hydromel dicik danda nō ſit in cholericis febribus: in phlegmaticis tamen competere pōt ad digeſtionē materie. Scōo dicit ꝙ ſirup⁹ acetoſus ō melle ſequik aquā mellis in ſubtilitate regiminis. Sz ḡnq; modis differt ab ea. Primo quidē q; eſt ſubſtātie groſſioris eo ꝙ plus

Et quādo bona ſit eius decoctio nō inflat omnino. ¶ Et antiqui quidez vſi ſunt vbi neceſſaria eſt ſubtiliatio regiminis ſubtilioris regimine qđ eſt cū kiſt hordei et aqua eius aqua mellis plurime aq̄: qm̄ nutrimētū ei⁹ eſt paruum: et ꝙ ipa facit penetrare aquā et eius humectatio et abſterſio et eius aptio et puocatio ipſius eſt multū et caliditas eius eſt cōfracta. Et ipſa ꝑculdubio quādoq; addit in virtute additionē quādam: q̄uis ſit parua. Et ſequik ipſam ſirupus acetoſus de melle: ſed eſt groſſior et nutribilior et fortioris inciſionis et abſterſionis et nō eſt in eo de calefactione et de nocumento viſcerū calidorū quod eſt in aqua mellis. Nunc autē mel canne quod eſt zuccarū et ꝓprie mundificatū eſt melius melle apis. licet eius abſterſio ſit minor abſterſione mellis. Et ſimilik ſirupus acetoſus de zuccaro. Et fit ſufficiētia in ſirupo aceto ſo: ſed fortaſſe faciet in currere raſuram. et hoc quidez timoroſum eſt in egritudinib⁹ acutis. Et nos ponem⁹ potationi aque hordei et ſirupo acetoſo ſermonē ſingularē

Et ſubtiliationem⁹ quidē regimis egri ſignificat natura materiei et poſſibilitas nature in digerendo ipſam et reſoluendo et euacuando eam.

de melle habet maxime ſi eſt coctus ad pfectionē. Scōo quia eſt magis nutritiuus ꝓpter eandē cauſam. Tertio q; eſt magis inciſiuus viſcoſoz humorū rōne aceti. Quarto q; magis eſt abſterſiuus adherētis phlegmatis rōne ciuſdē. Quinto q; ſirupus acetoſus nō ſupcalefacit augmentādo febrē: neq; nocet viſcerib⁹ calidis puta ſtomachoz epatis febre inflāmatis ſicut aqua mellis: quia calor mellis magis refract⁹ eſt in ſirupo acetoſo ab acetoz aqua ꝙ in aqua mellis ab aqua tm̄: et iō nō cōuertitur ad cholerā neq; inflammat in febribus et viſceribus calidis ſic aqua mellis p̄mi vel tertij modi.

Tertio dicit ꝙ mel canne ſeu extractū a cannis quod zuccarū oz et ꝓprie illud quod mūdificatū eſt et depuratum atq; dealbatū p tres decoctōes eſt melius et vtili⁹ melle apū febricitātibus: q; eſt calidū et humidū in p̄mo gradu: ſed mel cāne quod mel ſimplr appellari ſolet eſt calidū et ſiccū in ſecundo ḡdu: vt ait p̄nceps ſcōo huius capl̄is de eis. Signāter dicit et ꝓpe mundificatū. q; zuccarū p decoctōnes depuratū quod tabarzed dicik: pdit aliquid ſue vnctuoſitatis qua de facili inflammatur. Ideo ait p̄nceps capło de eo. Frigidius eſt atabarzed et ſubtili⁹: ſed quāto antiquius tāto ſiccius. Sed abſterſio zuccari minor ē et debilior abſterſione mellis apum ꝓpter ſuam humiditatem. Quarto dicit. et ſimilr ſirupus acetoſus de zuccaro eſt min⁹ abſterſiuus ſirupo acetoſo de melle vel ſequik aquam mellis in ordine et gradu ſubtik dicte. Quinto dicit ꝙ ſufficiētia eſt ad ſuſtētationem virtutis in ꝓpacutis febribus in ſirupo acetoſo ſine cibo alio vſq; ad ſtatum p̄m modū dietationis antiquoz. Quod ſignanter addo: quia ſi in hac regione cuius incole ſunt voraces et crapuloſi ſic dietaremus noſtros infirmos ſtatim relinquerēt conſilia noſtra et p̄o homicidis medicos haberēt. Et vt verum fatear virtutes eorum deiſcerenk violentia morbi et trāſmutatione ſubita regiminis ſui de copioſo et crapuloſo ad tenuiſſimum. Sed fortaſſe ſirupus acetoſus dato ꝙ ſufficiat ſuſtinere vtutem faciet incurrere ſua forti abſterſione et inciſione raſuram inteſtinorum et excoriationem: que in egritudinibus acutis multum timoroſa et periculoſa eſt inquietās egros et multum debilitās Elitādus ergo eſt in diſpoſitis ad diſynteriaz. Sexto dicit ꝙ ponet ſermonē ſingularē. i. capitulū ꝓprium ſuper potu aque hordei et ſirupi acetoſi ſcz ſtatim poſt iſtud.

d Et ſubtiliationem quidez regimis ꝛc. In hac parte quarta primo agit de ſignis ſubtiliationis regiminis et hora conueniētiore ad eam. Secūdo de ſigno ingroſſationis regiminis et de hora febris aptiore ad ipam ibi. [Et ingroſſationem quidem]

¶ In prima particula dicit p̄mo ꝙ duo ſunt que principaliter ſignificant ꝙ egri regimen eſt ſubtiliandū. Primū eſt natura materie facientis egritudinem. Nam ſi ſubtilis et acuta fuerit cito digeſtibilis et expellibilis vel reducibilis ad benignū iniūgenda eſt egro ſubtilis dieta vt natura reddatur attētior in digeſtione et expulſione eius non diſtracta aut occupata circa multum aut groſſum cibum. Secūdum eſt potentia nature ſeu virtutis naturalis in digerendo materiam egritudinis et in reſoluēdo et euacuādo eam. Nam ſi ſuffecerit hec cito complere ſubtilis infirmo cōuenit dieta. Juxta id hypocratis amphoriſmoz primum. Contemplari autem oportet et egrotantem ſi ſufficiat dieta vſq; ad ſtatum egritudinis: et vtrum ille prius deficiat et non ſufficiat dieta aut egritudo deficiat et obtundatur. ¶ Attende ꝙ materia febris qualiſcūq; fuerit ſemper ex ſe denotat regimen infirmi

UVA. BHSC. IyR_028

subtiliandū esse: immo cibū penitus esse egro negandū: vt natura sit otio attenta circa eius digestionē. Sed quia vtus q̄ curat morbos diu sine cibo seruari nō pōt dādus est cibus q̄ sustentet sine augmēto. Juxta id ga. amph. ṗma cōmēto illi⁹ can. Tenues et certe dicte. Jnfirmis nō debet vtus augmētari: sed sicut inuenitur custodiri. sicut in passionib⁹ diuturnis aut nō mltum m inuivte pote in acutis in quib⁹ si augeat vel custodiat morb⁹ augmentabitur. Scōo dicit ꝙ inter tpa q̄ttuor febris tēp⁹ status est in q̄ regimen est maxime subtiliā dū. Quia tūc natura vehemēter occupata est in erpugnatiōe materiei: vt ei domineť et ipam expellat: et tūc nō debet ab hac occupatōe diuerti z occupari in re alia puta in digestione cibi maxime hora crisis seu vehemētis z maxime pugne nature ī morbū z materiā eius. Añ em̄ ⁊ tps videlz in ṗncipio status pugna nōdum cōfirmata est. Huius sententie ṗmeminit hyp. amph. ṗma. Quādo inquit in statu est egritudo tunc tenuissima dieta necessariū est vti. Et ga. in cōmēto ait. Jn statu morbi subtilissima iubeť dieta dari tūc cū multa accidētia succeāūt morbū digerentia. Non est g̃ impedienda natura ab humoribus digerēdis qui sunt materia morbi tūc cum tota illi soli rei intēdat virtꝫ supsit hora q̄n humores vincat. nō ergo impediat in ciboꝝ digerēdoꝝ digestionibus. Deinde subdit. Hec oia hypocratica statui cui succedit declinatio ad salutez supple sunt attinētia. Horituri vero signis pnosticis sunt dimittēdi in q̄b⁹ futura pnunciank. Tertio enumerat q̄ttuor significātia regimen debere subtiliari. Primū est necessitas phlebotomie. Que dupliciter subtiliationē regimis indicare pōt. Uno modo antecꝫ fiat q̄ in hora phlebobotomie stomachus vacuus esse debet ab omni cibo z intestina a grossa fece: vt ad venas sanguīe inanitas nō trahať cibus indigest⁹ nec humiditas fecū. Alio modo quando adest necessitas phlebotomie vt in puero decē annoꝝ patiēte sichum: sed est aliq̄d quod ipam phibet puta etas insufficiens ad eam. Nam tūc loco phlebotomie dieta subtilis iniūgit: vt natura vacet circa resolutionē z minorationē sanguis. Scōm est necessitas solutiōis vētris cū pharmacia: q̄ assumpta cibus nullus cōuenit donec suū pfecerit opus: nisi vel effremitet vel nimiū tardet relaxare ventrē vt cassia fistula vel hierapig̃ q̄ sepe non laxant vsq̄ in crastinū. Si etiam pharmacū necessarium sit: q̄d ꝺicat vt etas pueritie vel etas senij dieta subtilis loco eius inīgēda ē vt natura intēdat resolutioni humoris euacuandi. Tertiū est necessitas clisteris. quod dare i nōꝝ nisi stomacho ianito a cibo: ne cibus trahať indigestus deorsum. Si etiā cōpetat clistere fortes vel sit necessariū z aliq̄d assit ab eo phibēs egrire gimē est subtiliādū ꝓpter cām dictā. Quartū est necessitas sedādi dolorē mālex ad quē sedandū multū vtilis est subtilis dieta: vt nā scīpaz penit⁹ occupet in resolutōe cause doloris. Et aliq̄n nō sufficit istō: imo opꝝ vt det egro medicus opiatā aliquā ex sedatiuis fortiū doloꝝ sicut philoniū vel tyriacā vel requiē dictā magnā medicinam ad cōsumendā siue auferendā illā necessitatē sedandi doloreꝝ: qua sublata cibādus est eger si oportuerit: z nō sit aliud qō phibeat. Sed sumpta opiata nullus sup eam cib⁹ imittēdus est dōec ipa suū cōpleuerit opus: ne cibo pmixta corrūpat ipm vel impediat ab ope ipi⁹. Cogit ergo regimē subtile obseruare. Jurta id auerroys sexto colliget ca. vltimo. Et tyriaca magna isti tempori epydimiali multū resistit sumēdo abvno kirate quod est pōdus. 4. granoꝝ vsq̄ ad. ʒ. i. Et post nō debet comedere nisi celebrata in oibus mēbris digestione. Et hoc fit spacio nouē horarū. Hec eadem ga. mēorat ṗmo regimis acutoꝝ cōmento illius can. Quapropter cū ea: dicēs. Et q̄n oꝝ necessario vt phlebotomes egrum aut soluas ipm aut dolorē ab eo sedes q̄nē hꝫ. tunc nō opꝝ vt deť ei aliquid de ptisana hordei neq̄ de aq̄ ei⁹ dōec facias cū eo illō.

¶ Jn scōa dicit ṗmo ꝙ vtus significat ingrossationē regiminis seu regimen debere ingrossari. Primo quidē in hoc ꝙ si vtus sit plurimū debilis z parata casui in horis illis in q̄b⁹ otio phibeť cibus vt in paroxismis z in statu morbi cibus statim dandus est quātus requiritur ad sustentationē vtutis. Scōo q̄ habito respectu ṗncipalissime ad vtutem mensurať cibus talis et tātus qualis et quātus ē sufficiēs sustinere vtutem vsq̄ ad tps declinationis: q̄ sine ipa factuz est nihil.

tris aut clisteris aut sedationis doloris. et oportet vt des opiatā ad cōsumendā illā necessitatē: deīde ciba si necessarius est cibus nisi sit prohibens aliud. ¶ Et ingrossationē q̄dē regimis significat vtus. Et dignior horarū ad ingrossanduz est hora in qua virtus nō est valde occupata in materia z est principiū egritudinis.

Scōo dicit ꝙ tēpus egritudinis magis dignū z idoneuz ad ingrossationē diete est tps ṗncipij. Qz tpe illo vtus nōvalde occupata est ī digestiōe materie egritudinis. ¶ Contra vtus est in ṗncipio fortissima: q̄ nōdū eam debilitauerūt cā morbi z morbus et accidentia: quia paulo ante sanitas aderat: g̃ tūc mime est indigens cibo: q̄ cibus dať vt sustenteť. Jtez tūc maxime opus eē videť vt natura tota occupetur circa digestionē materie febris nō distracta a cibo: cū materia illa cruda z rebellis est: z pene suffocās innatū caloꝝ: sz hoc hora principij est Jtem infirmis nō debet vtus augmētari: vt ait ga. amph. ṗma cōmēto illius can. Tenues z certe. sed grossus cibus augmentat vtutē vt ait ibi. Jtem multe febriū putridarū ex repletōe z oppilatōe nascunk que maxime sunt in ṗncipijs earū: g̃ si ꝛ̃ia ꝛ̃ys curank, attenuatio, maxia cōuenit in ṗncipijs. Jtem in ṗncipijs putridarū febriū caloꝝ naturaľ a materia est ꝓfocatus: quare tūc impos est grossum ferre regimē. Jtē hora declinatiōis spūs et sanguis z innatus caloꝝ sunt resoluti febrili caloꝝe: vtutes plurimū sunt debilitate morbi violētia et accidentium que ꝓcesserūt et pugna creticaz abstinētia a cibo tota stat⁹ hora: quare tūc maxime resumptiua dieta opus esse videť z ingrossatōe regiminis egri. Jtem multi a ṗncipio egritudinis abstinentes fortiter rumpunt egritudini cursum suum: quia tūc natura fortis exīs intenta soli materie morbi quādoq̄ resoluit eaz. Et hos auctoꝛisare visus est ṗncepe capitulo. 60. tractatus presentis de cibatione quartanarioruz dicēs. Rectius est vt inclineť regimē egri in ṗmis septimanis vsq̄ ad tres septimanas ad subtiliationē quādā ꝓterq̄ destruat vtutem. Jtez hora declinatiōis est aptissima ad cibandū: z hora ṗncipij abstinendū est a cibo z potu. Jurta id hyp. ṗmo regimis acutoꝝ. Et videndū est q̄ tpe ius dandū est in ṗncipio vel in oibus tpibus morbi. Añ em̄ plāte pedum frigide fuerint: tūc ius z maxime ois potus negādus est: sed tūc cū iam caloꝝ in calcaneū descēderit dandū est. Et ga. in commento ait. Mihi aūt videť q̄ manifestū est q̄ melioꝝ horarū in illa intētione est hora in qua inueniunk ptes pectoris z stomachi in vltimo trāquillitatis z quietis. deterioꝝ vero horarū est hora in q̄ inueniunk ista mēbra cum deteriore dispositione. Et manifestū quidē est q̄ hora in qua sunt in deteriore dispōne est hora inceptiōis paroxismoꝝ. z hora in qua fūt cū meliore in hora declinatiōis paroxismoꝝ. Jam g̃ manifestū ē q̄ melioꝝ horarū suscipiendi cibuz est hora in qua declinat paroxismi egritudinis. Et inceptio quidē paroxismoꝝ est in hora in qua aggregak caliditas q̄ est in corpe z trahik vīus coꝝ z pectus. Sz augmētatio paroxismoꝝ est q̄ expandik paulatim caliditas versus extrema corporis. Hora vo status est q̄n expandik caliditas in toto corpe et est comphēsio tius sup ipm totū equalit⁹. Hora vo declinatōis eoꝝ est contraria hore inceptionis. ergo est q̄ nō dissoluik caliditas z separat a mēbris corporis medijs: hoc ga. Et q̄bus argui pōt sicut se hnt tpa q̄ticaria paroxismoꝝ ad ordinationē diete febricitātiū: sic tempa vīa totius morbi: sed in ṗncipio paroxismoꝝ nullus cibus est dādus z in declinatōne maxime cōpetit: g̃ ꝛc. Assumptō pz q̄ sicut in initio paroxismoꝝ caloꝝ ex neus retrahik meus vīus coꝝ z pectus z etiā stomachū: z in declinatōe recedit ab eis: z ad exteriora diffundit: sic in ṗncipio z declinatione vtibus. ¶ Attende ṗmo ꝙ solū tōt obiectoꝝ ꝙ nulla hora paroxismi interpolatarū febriū vel acerbatiōis cōtinuarū regulariter et ordinate cōuenit dare cibū preterq̄ in hora declinationis sicut manifestant allegata nūc ab hypocrate z galieno. ¶ Attende secundo ꝙ hora ṗncipij vtis nō est diguior horarum ad ingrossandū dictam causa necessitatis nutritionis vel cōfortationis vtutis ꝙ illa hora: q̄a tūc nōdum vtus a morbo debilitata est: neq̄ corpus extenuatum vel resolutum. ¶ Attende tertio ꝙ hora declinatōis ex his est digniꝛ horarum totius egritudinis ad ingrossandū istis respectibus: vt. ſ. vtus diu nocbo afflicta z debilitata suis accidētibus z pugna cretica cibo cōfortet

VVA. BHSC. IyR_028

et extenuatū corpus nutriat resumēs sanguinē spūs ⁊ carnes vna cuz viribus: nō repēte quidē farciēdo: sz paulatiue cū gdatione augmētā do cibos ⁊ vtendo electis. ¶ Attēde. 4. q̄ hora p̄ncipij vl̄is ē dignior horarū ad ingrossandū dictam infirmoz eligēdo ex ea quietiores horas respectu habito ad sustentationē vtutis tpe augmēti p digestione materie peccantis ⁊ tpe status p crisi cōplenda. Et hoc ē qđ p̄n. hic inuere vult. Et hyp. p̄mo ap̄ho. dicens. Primo vero vberius reficiendū vt sufficiat egrotās Et gal. in commēto ait. Quibus status ptendit eos in statu ⁊ parū ante statū abstinere conuenit. Interim aūt duz p cul sunt a statu refi ciantur vt ad statū venire sufficiāt. In statu vo abstineāt vt ad dimicā dum natura sit p̄parata ⁊ nō oino digestioni cibi intēta. ¶ Attēde q̄n to q̄ simpl'r et absolute dicta nutritiuior cōpetit in declinatōe putride febris q̄ in p̄ncipio. Quia tūc corpus est min⁹ impurū ⁊ est inanitū et resolutū multa egens nutritione: sed quia vtus multū debilis est et re soluta refectionis vices sunt multiplicāde: ⁊ cibi dādi pauce quātitat et multi nutrimēti. ¶ Attēde sexto q̄ sicut a p̄ncipio augmētiv sc̄b pro pe statum cōtinue subtiliādo plus regimē p̄cedimus: sic in declinatōe p̄cedere debem⁹ cōtinue ingrossando. Juxta id ga. ca. 18. libri de febri bus ad glauconē. In statu exñtibus tenuissime dietare oz: deinde rur sus opz in declinatōe sc̄z grossius ⁊ magis simile faciēdo augmētū die tationis diminutioni q̄ añ statū. i. subtiliationi cibi facte i p̄cessu aug mēti. ¶ Ad p̄mū obiectū dic q̄ p̄bat sc̄z notatū. Ad sc̄m dic q̄ ar guit de p̄ncipio particulari paroxismi. Ad tertium dic q̄ in p̄ncipio morbi nō q̄uenit cibus grossus simpl'r: sed grossior q̄ i augmēto. Ad quartū dic q̄ cōsideratione habita ad solū p̄ncipiū secludēdo sequētia tpa regimen subtile in eo cōpeteret: sed p sequētibus ingrossare opz.

Ad quintū dic q̄ arguit de p̄ncipio pticulari. Ad sextū dic q̄ p̄o bat notabile tertiū. Ad septimū dic q̄ vbi nō apparent signa magne repletionis ⁊ eger est fortis ⁊ spes est q̄ morbus cito capiet finē: tūc tē tari pōt a p̄ncipio morbi dieta subtilis qua morbus tollat. Ad octa uum dic q̄ p̄bat notabile p̄mū. Nec est sike de p̄ncipijs particularib⁹ pa roxismoz ⁊ de totali p̄ncipio morbi. Quia calor ptiū exteriorū non sic retrahit ad cor ⁊ stomachū toto p̄ncipio vl̄i vt toto p̄ncipio particulari paroxismoz. Tertio dicit q̄ qz timet ex ingrossatiōe dicte hore p̄nci pij nocumētū oz vt succurrat nocumēto illi⁹ ingrossatōis cuz sparsione id est ptitione cibi p diuersas horas dādo q̄lz hora modicū ex eoz q̄nia leuius sup vtutē est sic ptiri cibū ⁊ ei facilius ad digerendū. Egri igitur ieiunare nō debent: sed bis aut ter comedere in die. tali tamen distan tia habita inter comestiones vt posteriori cibo aduenīte p̄or sit dige stus. Natura em̄ territa nouo morbi ad uētu: ⁊ attrita morbo nō bene sufficit grossum vnica vice digerere cibum.

e Et estas ⁊c. In hac pte q̄nta p̄mo agit de cibatōe febricitātiū i esta te. Sc̄o in hyeme ibi [Et in hyeme] Ter⁰ in autūno ibi [Et autūnus] ¶ In p̄ma pticula p̄mo inuit duas regulas. Prima est. Febricitantes in estiuo tpe multo indigēt cibo. Quia multa in eo fit resolutō sangui nis et spūum ⁊ humiditatū naturaliū. Sc̄da est. Febricitātes hoc tpe indigēt separatōe cibatōis. i. exhibitione ciboz suoz nō vnica vice sed diuersis vicibus. Sc̄o dat duas causas huius secūde regule. Prima est quia vtus estiuo tēpe debilitata ⁊ resoluta tā calore febris q̄ calore aeris nō est sufficiēs multū vnica vice digerere cibū. Sc̄da est qz dicta resolutio quā facit estas nō fit simul tota: sed p sparsionē seu diuisionē dierū et horarū. Et ideo cōuenit vt p sparsionē vicibus diuersis fiat re stauratio cambij silis p tib⁹ corpis p̄resolutis. Et p cambiū h̄ intellige tertiā secūdarū humiditatū. Quā p̄mi p̄ma doc. 4. c. p̄mo sic describit p̄ceps. Tertia est humor q̄ parū añ coagulat⁹ fuit ⁊ est nutrimētū qđ in membroz ibam ex pte cōplonis cōuersuz ē: sz ex pte essentie cōplete et silitudinis nōdū fuit cōuersuz. Harū regularū eq̄lēter ga. memīt amph. p̄ma cōmento illi⁹ can. Et quib⁹ semel aut bis ⁊c. dicēs. In esta te em̄ cibus multotiēs erit dādus et parū. Multotiēs qz idiget p̄pter sepissimā dissolutionē. Parū p̄pter vtutis defectionē. Et intellige pa rum quaq̄ vice quod multotiēs iteratum facit multum.

¶ In secūda dat duas regulas. Prima est. res cibatōis seu mod⁹ eius

in hyeme est ecōuerso: sic q̄ nō est opus addere in cibationez: q̄a pauca in ea fit resolutio p̄pter frigus aeris quod poros p̄stringit et humores inspissat: quare resolutio q̄ fit in ea nō multo facit indigere cambio seu iā appōsito mēbris alimēto. Nec etiaz ē opus separatiōe cibatōis multiplicādo eius vices. Quia tūc vtus nō multuz est debilis neq̄ reso luta: vnde nō sufficiat satis vicevnica digere re cibi. Sed q̄ in hyeme mlto cibo op⁹ sit vel mlto cā bio galienus commento al legato testat. In hyeme in quit multus et paulatiz cibus est dādus. Plurimus p̄pter vtutis multitudinē. Paulatiz qz se pissima nō indiget refectiōe: cū nō possit digerere. sanos autē iā dixi in hyeme melius posse digerere cibos p̄pter calorē latentez interius. Videnk g̃ gal. et p̄n. inuicē p̄ñ. Cōcordank aūt qz plus cibi p toto vno die et vna nocte vice vna dandū est tpe hyemali: sed plus cibi dandū est in estiuo tēpe p toto vno die et vna nocte diuersis vicib⁹. Verbi gra. si tēpe hyemis deder⁊ egro li. 2. hordei mundati p tota die dabis silī egro tpe estatis p tota die tres lib. eius: sed tpe hyemis dabis vna vice ⁊ tpe estatis tribus vicibus Plus ergo simpl'r in estate dabis nō vna vice sed plurib⁹ vicib⁹. ¶ Sed cōtra. vētres hyeme ⁊ vere calidissimi sunt natura ⁊ somni lōgissimi. In his igit tpibus ⁊ oblatiōes plures dande sunt. etem̄ innatus est calor multus. multo igit indiget nutrimento: signū sunt etates ⁊ athlete. ampho. p̄ma. Dic q̄ in sanis de qui bus ibi loquit hypocras cibus potest dari p̄m mensuraz innati caloris et potētie digestiue vtutis. In egris vo nō ita mensuran dus est: sed tātus dumtaxat est exhibendus quātus req̄ritur ad sustentationē vtutis infirmi. Utruz aūt in sanis plus cibi cōpe tat hyeme q̄ estate sup p̄mo canonis satis disputauimus ⁊ dis cussimus ⁊ in summa dicimus. q̄ qz maior incōparabil'r fit reso lutio estate q̄ hyeme plus cibi dandū est: sed diuersis vicib⁹ si virtus ip̄m digerere possit. Sc̄o dicit q̄ si medici dederūt febri citantibus cambiū plurimū subito. i. simul hyemali tempe vtus que est fortis tolerabit ip̄m melius q̄ estate: ⁊ erit fortis in expel lendo id quod supfluit ex eo vel per sudorē/vel per resolutionem insensibilē vel alio modo: ita q̄ petīm in excessu cibi tūc magis to lerant. Jurta id hypo. ampho. p̄ma. Estate et autūuo cibos gra uissime ferunt. hyeme vero facillime: vere secundo. Et galienus i commento ait. Multū cibum semel datum in hyeme nō nocere quoniā ferunt facillime. In estate vo difficillime: cū calor natu ralis corporis ⁊ vtus digestiua defecta sit vnde caueatur ne mul tus cibus subito detur.

¶ In tertia dat q̄nq̄ regulas super regimē egroz autūnali tpe. Prima est. autūnus est tempus malū. Quia in autūno acutissi me egritudines fiunt: et maxime mortifere amphoris moz tertia Et galienus i cōmento ait. Autūnus acutorum morborum est generatiuus et pestilentior alijs temporibus. Et rur sus ibi ait. Autūnus in multis illaudabilis est rebus. Primo qz aliquādo eadem die frig⁹ aliq̄n fit estus. Secūdo quia cum sit post estatez inuenit in multis corporib⁹ chimos icēsos: ⁊ i q̄busdā vtutē de fectā: neq̄ p̄m hoc etiā solū. sz ātecq̄ veniāt chimi ad cutē mouent vt dissoluāt. Sz iste veniēs p̄pt frigiditatē suā i interioribus corpis eos recludit. Et q̄ vl'r facit facit in oib⁹ hoib⁹. pticularit vero in male dietātib⁹ ex mult⁹ fructuū cōfectionib⁹ q̄b⁹ mali chuni abun dant in interioribus corpis. Sc̄da regla ē q̄ qz autūn⁹ ē tps malū opz vt subtiliet in eo. i. diligēter attēdat. Vel vt subtiliet in eo. i. attenuet infirmi regimen inter cōseruationē vtutis ⁊ superatio nem materie: taliter q̄ cibus qui dabit egro nō sit pure cōseruatiuus vtutis ip̄ius in roboze suo: sz p̄fuatiu⁹ ne morbo succumbat: ⁊ q̄ materia q̄ est cā febris nō p̄dominet superans vtutem: licet eam infestet. Tertia regula est. spargere paulatiz est melius in eo. i. dare cibū diuersis vicib⁹ quaq̄ vice modicū in tpe autūni est melius infirmo q̄ vice vna plurimum exhibere cibum: quia

UVA. BHSC. IyR_028

debilis est hoc tpe virtus: quare multum; sil' digerere nō valet: ꝛ corp' in eo p̄cedēti estate resolutū fuit ac demacratū: cui' macies auget ꝛ resolutionē siccitas autūni cū caliditate meridiey eius. Jurta id ga. ampho. p̄ma cōmento illi' cañ. Et q̄bus semel aut bis ꝛc. Autūnus vo morbo de corruptiōe humor assimilat: vñ ꝛ febricitātes b tpe sepissima indigent refectiōe cibi laudabil'. Quarta rla est. melius est egro debilis vtuſ. prius: ꝛ oīno ipsim dare cibū quacūvice modicū sicut portitori debili. ꝛ de facto m'to est facili' p diuersas vices magnū deferre onus ipō p ptito. Jux id gal'. cōmento nūc dicto. Et in virtute forti mult' cibus ꝛ multotiēs erit dandus in defecta multotiēs ꝛ puus dādus est Qu in ta regula est. si nō esset illud qđ ptinet virtuti. i. necessitas sustētatiōis vtutis infirmi eēt magis necessariū in febre putrida seu ꝺueniētius vt subtiliaret cibus vltima subtiliatōe sicq nihil penitus de eo daret vl' sola aqua mellis. Primo. qꝛ cibus distrahit naturā ab occupatiōe circa digestionē materie. Scō. qꝛ non pura corpa q̄tūcunq magis nutries magis ledes. Et cibus quē accipiunt febricitātes sanis est virtus: infirmis vo morbus. ampho. scōa. ꝛ. 7. Sed virtus nō suffert vltimā diete subtiliationez ꝓpter ꝺtinuam resolutionē tam spirituū q̄ humiditatū naturalium: imo ipa deficit ꝛ deiſcit' tali tenuitate. Et cū virtus deficit curatio nō valet nec medicus suis ꝓdest instrumētis. Quia curans morbos primuz ꝛ p̄ncipale est virtus nō medicus. Medici vo est ponigere nature ꝓpria instſa quib' morbos curat. Jurta id gal'. tertij tegni. Omniū nā opatrix: medicus vo miniſter. Et illud mesue p̄mo simpliciū ca. p̄mo. Scire amplius oꝛ q̄ actio solutiui in materias cū discretiōibus ꝛ lineatiōibus regulātis nature fit. Eductio enī eaꝝ nature opus est. Pharmacū vo p qđ illud fit. est enī illud idez nature qđ instſm artifici. Ait enim hypo. Est quippe nature curare nō medici. Medici vo dignius opus est ponigere nāe. Queret hic aliq̄s qualiter in vere dietari debēt febricitātes. Respōdet hypo. ampho. p̄ma canone illo. Estate ꝛ autūno cibos grauissime ferūt: hyeme vo facillime subdens vere scō. i. post hyemē facilius ferūt in vere cibos. Et ga. in cōmento ait. De alijs tpibus vere ꝛ autūno. dico q̄ autūnus est sil'is estati in natura: ver vero hyemi. Et in cōmento p̄cedentis canoñ. ait Medio vo vere ꝛ appropinquāte iam estate parū cibi ꝛ longis interuallis debem' dare. Hoc enī tps morbo de plenitudine assimilatur: qm̄ chimi in hyeme coagulati dissoluunt' effluētes p totum corp'. Jdez qđ dixim̄us de tpe in morbo faciendū est de plenitudine: parū enim cibi si virtus sit fortis longis damus interuallis. Hoc etiā in vere faciendus est maxime in febricitantibus de quibus in hoc loco sermocinauit: hec ille.

f Et cū intellexeris. Jn hac pte serta p̄mo agit ō regimine egritudinū acutarū valde. Scō de regimine acuturz absolute ibi [Et si videris egritudinē acutā] Tertio de regimine chronicaruz ibi [Et si videris egritudinē chronicā] Quarto de gradatiōe subtiliatiōis regiminis penes ꝓcessum a p̄ncipio vsq̄ ad statum ibi [Verū tibi est] Quinto de regimine in spāli febriū pacutaꝝ maxime cū apate ibi [Et q̄n scis] Sexto de modo dietādi incognita febre ibi [Et cū ambigua] Septimo remouet errorem quendam in cibatione acutarum ibi [Et illius quidem]

¶ Jn p̄ma pticula dicit p̄mo q̄ cū intellexeris ꝟ. s. q̄ si nō eēt illō qđ ptinet vtuti eēt magis necessariū vt subtiliaret cibus vltima subtiliatōe: oportebit vt ꝺsideres si febris est pacuta vl' absolute acuta vl' chronica. Nam p hoc scies qualiter infirmū dietare conuenit iuxta rlas que statim dabunt'. Scō dat hāc regulā. Si egritudo fuerit acuta valde sic q̄ status eius fuerit ꝓpinquus: puta in die quarto vl' ad oē lōgius in die septimo ꝛ existimaueriz q̄ si cibū auferas vsq̄ ad statum nō deficiet virtus; alleuiabis occupationē a virtute. i. cibū subtrahes ne occupet vtus in ei' digestione: ꝛ incitabis ipam vtutez sup materiaz febris digerendā ꝛ resoluē dam tenendo infirmum bñ; cooptuz q̄e tum ꝛ letū bone patientie ꝛ bone spei: nec virtutē facies insolido cibo seu spisso occupari: imo subtilia regimē infirmi: ꝛ si non cū dimissione pot' aque mellis vl' iuleb simplicis vl' aque hordei: saltē cuz dimissiōe cibi oīno: ꝛ p̄pria in die crisis: qꝛ tunc nā maxie occupata ē in expulsione cretica māe febris quare nullo mō tūc p cibū diuertēda est: imo sinē da opari. Jurta id ga. lib. de febribus ad glauconē ca. 12. Acutas vo ꝛ cito veniētes ad statū egritudies: etsi valde tenue dietare voluerīs nihil magnū ledes. Et rursus. ca. 18. eiusdē libri ait. Cōtinuas vo febres q̄bus quidē stat' nō pcul a septima esse dz ꝛ est vtutis fortis ꝛ ea q̄ etatis cōcordant certe valde ꝛ subtiliter dietare ꝺuenit. Sz antea dictū est q̄ his tpibus in hac regiōe nō sustinēt egri carere cibo p. 7. dies: imo nec etiā p. 4. solum neq̄ p duos neq̄ p vnicū nec crederēt medico illud ꝺsulenti: imo eis graue ē solū sel' in die refici. ¶ Jn scōa dicit p̄mo q̄ si egritudo fuerit acuta: nō tñ valde: sz absolute: subtiliandū est ipius regimen: nō tñ vltima subtiliatione. Et intellige p egritudinē acutā absolute illā cuius terminus contingere solet die. 14. Jurta id hypo. ampho. scōa. Acute egritudines in. 14. dieb' iudicant'. i. creticāt seu terminant'. Et gal'. in cōmento ait. Jpa veritas testatur q̄ absolute acuti in. 14. diebus iudicant'. Et ab hac regula duas facit exceptiōes. Prima est de hora status ꝛ de die crisis: in quibus cōuenit vt subtilietur regimen vltima subtiliatione in acutis absolute. Secunda exceptio est. nisi ꝓpter cām maximā aliter fieri oporteat. Et pōt esse exceptio a p̄ma exceptione: vt sit sensus. tenuissima dieta cōuenit in acutis absolute in hora ꝛ in die cretico: nisi maxima cā illud ꝓhibuerit: puta accidētia virtutē dissoluētia: q̄bus p̄ntibus cibus ilico est dandus: vt ait ga. ampho. p̄ma cōmēto illius cañ. Cōtemplari autē oꝛ Vel pōt eē exceptio a regula p̄ncipali vt sit sensus. in febre acuta absolute oportebit vt subtilies regimē: nisi ꝓpter cām maximā sicut est acutus calor in sicco corpe vehemēter inflāmans ꝛ exiccās ipm ac ethice p̄parans vl' actu in hāc p̄cipitans. Vel pōt eē exceptio ab eo qđ dicit nō in vltimo: nisi apud statū. Oñq̄ enī i acutis absolute subtiliandū ē in vltimo regimē alia hora q̄ in statu vl' in hora crisis ꝓpter cām maximā vt ꝓpter phlegmonē stomachi aut epatis. Jurta id gal'. ii. de ingenio ca. vltimo. Si in epate vl' stomacho sit apa cib' datus accessiōe appropinquāte pditionē gñabit. Et paulopost itez ait. Oꝛ si corp' apa habuerit aut nimiā plenitudinē: caue ne cib' vicina interpolatiōe donet': qꝛ ¶ Jn tertia dat hāc regulā q̄ si febris chronica fuerit (fiet cl' pditio. vl' p̄ria chronice nō est ibtiliandū regimē nisi in statu ꝛ paꝝ añ. Quia vtus nō saluabit' vsq̄ ad statū: imo deficiet si diu añ ipz regimē ibtiliet' Jd notat hypo. ampho. p̄a. vbi inqt. Posterior stat' ad illō ꝛ ante illud paꝝ est auferēdū: pus vo vber' reficiendum vt sufficiat egrotās. Eiusdem sñie meminit ga. lib. de febrib' ad glauconē ca. 12. dicēs. Quecūq̄ vo plriores sunt: has nisi fm p̄ncipium grossius dietaueris cū egritudine simul hoiem perimes: vl' nō in tēpore dietam mutabis. Non enīz oportet aduenīēte statu grossius q̄ ante dietare. Et intellige hic per febres chronicas illas quarū status vltra quadragesimuz diē ꝓtendit': ꝛ p febres chronice ꝓpinquas illas quaꝝ status die. 40. vl' nō multo p ¶ Jn quarta dat hāc regulā q̄ necessariū ē recte (us cōtingere solet. dietādo infirmū vltra hec q̄ dicta sunt in oīb' spēb' febriū tā chronicaꝝ q̄ acutaꝝ vt a p̄ncipio grossius dietes ꝛ subtili' statu appropinquāte

UVA. BHSC. IyR_028

ꝛa ꝑncipio vsq; ꝑpe statū gradatim ꝓcedas tanto plus subtiliādo q̄ to magis statui appropinquas: vt p istū modū virtus sustentet in sufficienti fortitudine vsq; ꝑpe statum. Et tunc intēde sup materiā. i. fac vt virtus tota occupet circa digestionē ꝛ expulsionē materie febris: et tunc nō te occupes in alio. ſ. nec in cibando egrum nec in pharmacādo

Juxta id gal'. lib. de febribus ad glauconem. ca. 18. Quibus vo ꝓcul a septima ē status totius egritudinis ſm ꝑncipia q̄dem grossius: ꝑpe vero statuz tenuius ꝛ i statu existētib' tenuissime dietare oz.

¶ In quinta dicit ꝑmo q̄ duz medico constat q̄ virtus est fortis in pacutis dispositio morbi egri forte facit necessariū vt sis contentus dietare infirmū cuz iuleb solo quod ex aqua fontis ꝛ zuccaro fit cum modico aq̄ rosate: ꝛ si nō diutius saltez p hebdomadam sis eo cōtentus: ꝛ ꝑprie in febribus acutis calidoꝝ apostematū mēbrorum interioruz. Est aūt dispositio hec vt synocha febris cū vehemēti plectoria vl' phlegmone epatis in qua solū iuleb datur ad mitigationē sitis ꝛ ablutionē viarum ꝛ oīs alius denegatur cibus. Juxta id galie. ii. de ingenio ca. vltimo. Si febris fuerit synocha cito cessabit: nō enī septimū diez transiet: vnde si virtus eadem ꝑmaneat cibum ꝓhibebis. Si autē in. ii. vl'. 14. protelet vl' etiā vsq; in. 7. ꝛ virtus nō sufficiat necessario cibū dabis infirmo. eū tamen elige qui minus erit nocitiuus. Secūdo dicit q̄ si in isto casu timueris debilitatē seu defectionē virtutis sis contētus aq̄ hordei: ꝛ spāliter in febre cum phlegmone epatis. vix enī alius reperit cibus in hoc casu conferens. Juxta id gal'. 13. de ingenio. ca. 7. Et cibis ergo solū ptisanū inuenitur: qz mundificat sine punctōe: et medicinis vo oxizaccara mixtū Mala granata vo ꝛ mala alia stiptica que claudūt ꝛ angustant viam ꝑ quam cholera excludit nocēt calido apostemati qō est in epate.

¶ In sexta resumit vnū quod ꝓnotauit capło ꝓxi pagrapho illo. Q; si ignoraueris febrē tunc subtilia regimē. Et est q̄ si dispositio egritudinis in acuitate vl' chronicitate sit tibi ambigua seu dubia ꝛ nō noscas febrem: tunc melius est vt declines ad subtiliationē diete q̄ ad ingrossationē donec tibi fuerit manifestata dū modo virtus sufficiēter sustentata fuerit: ꝛ eger velit ac possit hanc sufferre subtiliationē. Naz ꝑ hāc dietam vl' nā vincet egritudinē tota ei intēta vl' deteget eam.

¶ In septima dicit ꝑmo q̄ nos iam scire fecit errorē illius q̄ existimauit q̄ in febre acuta cibatio infirmi ꝛ cōfortatio virtutis eius est melior dicta subtili. Quia nō oz medicū intēdere digestioni materie febris nec differre euacuationē cū voluerit ꝑpter indigestionem materie siue natura tunc euacuet siue nō euacuet: qz ſm illū digestio materie peccātis est subtiliatio ei': ꝛ in febre acuta de se subtilis est ꝛ euacuationi satis ꝓparata: quare cibatio ꝺ fortans egrum in nullo est noxia: sed adiuuans plurimū. Sz hec positio reprobata est ca. ꝓxi pagrapho illo. Et nō auscultes viz; q̄ existimauit q̄ intētio in digerēdo est sōtiliare ꝛ humor calidus est subtilis: q̄re nō est necessariū vt subtiliet. Scōo dicit q̄ cibatio tunc melior est cū times casum vtutis. cibus enī eā sustinet ꝛ a casu ꝓhibet multiplicando sanguinē ꝛ spūs. Cognoscitur autez casura virtus vl' cadere prona ex pulsu deciduo vl' vermiculari.

g Et de corpibus. In hac pte septima tractat de corpibus nō sustinentibus in febrib' magnā subtiliationē regiminis. Et ꝑmo de cholericis. Scōo de carnosis ibi| Et sunt de hoibus| Tertio ꝺ hntibus innatum calorē fortē valde vl' debilissimū ibi| Et oīs cuius| Quarto de habentib' dolorez stomachi ꝛ capitis p colligantiam ibi| Et de eis sunt|

¶ In ꝑma ptcula ꝑmo dat regulam q̄ corpa cholerica ꝛ ꝑcipue illa q̄ ꝺsueuerūt plurimū cōedere requirūt regimē in putridis febrib' alterū a ꝓdicto. Non sustinēt enī tenuissimū regimē neq; in pacutis neq; ꝑpe statum: neq; in hora stat' nec in poris. Juxta id gal'. 10. de ingenio ca. 4. Juuidi medici noluerunt mihi credere cuncq; monstrarem eis q̄ quibusdā cholericis. ſ. cibus cēt dandus ante accessionē et alijs in accessione nōnullis in declinatōe. Juro quoq; ꝛ vtiq; nō mētior q̄ in ipo statu cibus aliquātis sit dandus: nolunt tñ quidam credere rōni: nec etiā experimento. Secundo dat causas regule ꝑfate dicens q̄ dū cholerici putridā hntes nō accipiunt cibū saltez in ꝑncipio suaz febriū: imo etiā in hora neq̄ore dim. ſ. in statu: tūc nō euadūt dispositiones sue ab vna duarū rerū ꝛ ab vno duoꝝ incōueniētiū. Quia vl' ipi sunt debiliū virtutuz ꝛ tunc supuenit ipis synocpis ꝛ mors in proximo. Vel fortiū virtutū ꝛ tunc incidūt ex dieta tenui

Et gradatim ꝓcedas in eo qd̄ est inter illa: ita vt virtus sit ꝺseruata vsq; ꝑpe statū: tūc enī intēde sup materiā ꝛ nō sis occupat' i alio. ¶ Et qñ scis q̄ virt' est fortis tūc fortasse necessarium facit dispositio vt sis ꝺtent' iuleb solo: ꝛ si nō plus saltē hebdomada vna ꝛ ꝑprie in febribus apatum. Qd̄ si timueris debilitatē sis ꝺtētus aqua hordei. ¶ Et cū ambigua fit tibi dispō in egritudie ꝛ nō cognoscis eā: tūc vt declines ad subtiliationez est melī' q̄ vt declines ad additionez te obseruante virtutē ꝛ tolerantiam ¶ Et illi' quidē q̄ existimauit q̄ cibatio ꝛ ꝺfortatio in febre acuta est melior: qñ nō est intētio digestioni ꝛ in euacuatōe cū volueris faciat illd̄ natura aut nō faciat: errorē iam te scire feci: imo qñ times casum ꝟtutis tūc cibatio est melior ¶ Et de corpibus[g] sūt corpa cholerica q̄ requirūt diuersuz regimē ab illo qd̄ dixim': ꝛ ꝑprie qñ sunt assueta comestiōe plurima. Ipsi enī cuz nō cibant saltē in ꝑncipio febris: imo in hora q̄ est prauior: ꝛ est hora stat' nō vacue sunt eoꝝ dispōnes a duabus reb'. Quoniam cū ipi sunt debiliū virtutū supuenit eis syncopis ꝛ morīt in ꝓximo. Et si sit fortiū ꝟtutū cadūt i extenuatōez ꝛ apparēt sup eos signa ariditatis ex minoratōe nasi ꝛ pfūdatōe ocloꝝ ꝛ q̄ tipa sit depasta. Et fortasse supuēiteis syncopis añ illd̄ ꝑp illd̄ qd̄ effūdit ad stōachos eoꝝ ꝺ cholera mordicatiua

in extenuationē: ꝛ signa ariditatis seu ethicationis apparent in eis: vt nasi minoratio ꝛ acuties eius ꝛ oculoꝝ ꝓfundatio ꝛ tempora plana depasta. Et quandoq; ante hec signa accidit eis syncopis ꝑpter effusionem cholere mordacis ad os stomachi: quam nō sequit mors statim vt predictaz. Et galienus late declarat decimo de ingenio capło tertio de quodā iuuene. 25. annorum macro venoso ꝛ lacertoso calide ꝛ sicce complexionis cui iniunxerūt medici ieiunium triduanū: ꝛ ait ibi. In tertio die venere precantes egrum q̄ ferret ieiunium donec hora tertiane transiret que erat in. ii. Quibus exeuntibus ingressus sum ad eum videns faciem eius sicut hypocras in ꝓnosticis dixit. Mares enim habebat acutas oculos concauos ꝛc. Quem videns certificaui eum esse futuꝝ in ethicam vl' in cōsumptionē. Festinans ergo dedi ei ius candarusi. i. tritici romani: eo tñ accepto pedes ꝛ manus in hora accessionis infrigidari cōspexi: ꝛ nō nisi post tardam horaz calefacti fuerunt: pulsus quoq; paruus ꝛ defectus ē effectus: vnde in quarto die mane ꝛ vespere cum cibaui: vt virtus eius excitaretur: ꝛ siccitas humectaretur: quia cutis eius erat nimis sicca. Eunq; febrem vidi tepide morari similiter ꝛ in quinta die iudicaui q̄ deberet dari cibus: nō tamen ius sicut antea feci: posui ergo malagranata in iure illo quoniā bona sunt quibus cholera rubea generatur. stomachū enīz confortāt ꝛ candarusum tardāt in stomacho ꝛ cōuerti nō ꝑmittunt: paulatimq; euz digeri adiuuant. Sikr in sexto ꝛ septimo eū cibaui. accessio aūt i sexto ꝛ septimo eadē venit. Unde pōt cognosci: qz nisi cibassem ipm in tertio ꝛ quarto die vita ei' vsq; ad septimuz diem nō seruarek. Eunq; eo modo nutrissem eū in. 9. ꝛ pulsus confortari videretur: licet in accessionis tempore extremitates eius infrigidarent nō vltra increpationem ferens ꝓdictorum medicorum in. ii. cōuocatis eius amicis ostendere volui qualiter eger nō esset viuus: nisi meo adiutorio. Precepi ergo ne cibū sumeret donec transiret. Eunq; venirent videre egrū pulsus nō inueniebat: extrema infrigidabātur nec poterat loqui vl' sentire. Quod amici ꝛ ꝓximi eius cōspicētes illos ceperunt increpare. Tunc in medio eoꝝ existens dixi iam cognoscetis quis vsq; nunc seruauit vitā ipius: mortu' enīz esset nisi fuisset cibatus. Uerū hoc ideo feci vt isti cognoscerēt vitam istius ꝑ me seruatā: confisus tñ fui in eius virtute q̄ ex sumpto cibo fortis aliquātulū extiterat. Quapropter dico q̄busdaz egris cibū eē dandū nō solū añ accessionē: ſz in accessiōe. Et corā his medicis os egrotātis aperui mittēs ptisanū ꝑ subtilē cānalē pōdere quasi. ʒ. vnciaz. Post aliquātulum tpis dedi ei vinuz album subtile ꝛ cū aqua calida in potu mensura quasi triū vnciaz tunc eger cepit oculos aperire ꝛ colloqui cū eis qui circunstabāt:

UVA. BHSC. IyR_028

deinde sumpsit panē in vino infusum. Cuncq; virtus rediret ad priorē dictā vsus sum: ꝙpropk accessionē veniētē in.13.vk.14. vali de sustinuit. dedi ergo vinū ei ꝛ in.15. cibaui eū mane balneās eū: Jdē feci in.16. Cuncq; viderē in.17. febrē nimis cē attenuatā die tauī eū sicut egritudinē exeuntes: hec gal. que mira vident ꝛ mi raculo prima.

¶ Et sunt de hoibus quidā qui sunt exuberātis carnis: sz cū abscindik ab eis cibis debilitank ꝛ extenuationē incurrūt: ꝙre nō tolerāt phibitionez cibi. ¶ Et ois cui⁹ calor innat⁹ est fortis valde: aut plim⁹: aut calor innat⁹ est debilis valde nō pōt dimittere cibum. ¶ Et de eis sunt q̄bus accidūt dolor ꝛ lesio in stomacho: ꝛ dolor capitis ꝓpter cōitatem: ꝛ isti de hoc genere sunt. Et istis fortasse sufficit aq̄ hordei: ꝛ fortasse egent vt misceāt cū ea succū granatorū ꝛ silia illi: et ꝓseruetur os stomachi. Et qñq; est nobis necessariū vt faciam⁹ eos vomere cū facilitate ante cibuz. Et in plurimis istorū si debilitank: ꝛ ꝓprie si supue nit eis syncopis: cā nō est vehementia debilitatis: imo effusio materiei ad os stomachi. Eū ergo sumunt in potu sirupū acetosum ꝑmixtū cū aq̄ multa euomūt in vomitu humores cholericos: ꝛ virtus eorū fit fortis. Cuncq; cibank robub stipticorū seda tur. Et senes quidē[b] ꝛ debiles ꝛ infantes sunt de genere eorū qui non tolerāt famē. De ꝑmisso senib⁹ sunt q̄ sunt vehemētis tolerātie famis. Et sequunk eos adolescētes: ꝛ ꝓprie ha bētes solida mēbra amplas venas i aere frigido. Et mltotiēs[i] q̄dē errat medic⁹ in hmōi egris ꝑm aliū modū de sumach aut de cy tonijs sedank dolor ꝛ punctio stomachi cum dolore capitis.

h Et senes q̄dem In hacpte .8. dat. z. rkas sup regimine fe bricitātiū ꝑm etates Pri⁹ ē. senes a senio ꝛ debiles natura vel ab accidēte ꝛ infan tes etiaz sunt de ge nere hoz qui nō diu tolerant in febribus famē necq; cibi absti nentiaz sine magno detrimento. De se nibus quidem di ctis decrepitis galie nus asserit. ampho rismorum ꝑma com mento illi⁹ canonis Senes facillime ꝛc.

¶ In tertia dat regulā trimēbrem generaliorem (resoluendū. ꝑore. Et est ꝙ ois cui⁹ calor innat⁹ est fortis valde seu plurimū i tensus vt in cholericis: ꝛ ois cui⁹ calor innat⁹ est plurim⁹ valde ꝑ titatiue: sicut in sanguineis: ꝛ ois cui⁹ calor innat⁹ est debilis val de vt in melācholicis nālibus ꝛ in senibus a senio dictis: nō pñt diu dimittere cibū nec tenuissimā seruare dictā in valde acutis. Nam ꝑmus istoz ex multo ieiunio syncopi incurrit: ꝛ qñq; mor tem vk ethicak si fortis fuerit. Et scōs horū cito resoluik ꝛ dema craturac debilitak. Et tertij istoz calor innatus est sicut lucerna parata ꝛ ꝓpinqua extinctioni q̄ nisi frequēti ꝛ modico oleo fota sustentek facile extinguik. Verū ꝑmus fortius ledik cibi abstinē

¶ In quarta dat quattuor (tia: deinde tertius ꝛ minus scōs. regulas. Prima est. sunt alīq̄ quibus dolor ꝛ lesio pūgitiui acuti faciliter suis accidūt stomachis: ꝛ marime circa sua orificia in fe bribus acuk. s. hi quoz valde sensibilia sunt hec orificia ꝛ ad quo rum stomachos faciliter labik choleric⁹ humor. His etiā accidit dolor capitis ex cōpassione cerebri ad stomachū. Et isti sunt de genere. s. de gñe nō patientiū longā cibi abstinentiā. Quia i hora famis cholera attrahik ad stomahos eoz: ꝛ pungēs acriter orificia sua syncopim inducit: etiā si sani sine febre fuerint: q̄ tomagis in febrib⁹ acutis: in q̄bus cholera furit ꝛ abundat. Scōa est. qñq; his sufficit aqua hordei sola marime illis horis acutarū febrium in q̄bus solet ꝓhiberi cib⁹ vt in porissimis ꝛ in hora status ꝛ paz ante statū: nā sitim mitigat siccitatē repmit: calorē minuit stomachū abluit cholerasz subducit ꝛ fernere ꝓhibet. Et qñq; in digent vt ꝑmisceak succ⁹ granatoz acetosoz: ꝛ silia illi: sicut succ⁹ ribes vk succus limonū vk succus berberis aut pomi arēgie vk a cetositas citri: cū cholera tanta est ꝛ feruor tātus circa os stoma chi ꝙ nō eos repmere sufficit aqua hordei sola. Et quomodocūq; cōseruek in his orificiū stomachi a mordicatōe cholerici humo ris. Tertia est. aliqñ oz in dictis infirmis ꝓuocare vomitū cū fa cilitate ꝓsq; cibenk: cū cholera est tanta ꝛ tā acriter stimulans ꝛ ascēdere ꝓna ꝙ verisimr vinci nō poterit: nec ab aqua hordei: nec a dictis succis. Modus aūt ꝓuocandi vomitū cū facilitate ē vt radik lingue vk gargareon titillek digito vk penna ꝑus intincta i oleo: vk in potu detur aqua tepida cum cocleari vno violati olei. Quarta est. si superuenerit apparēs debilitas ꝛ ꝓprie syncopis plurimis habentiū dolorē stomachi pungitiuū acutam marime oris eius cā ipius nō est vehemētia debilitatiōis virtutū in radi

ce sua: sed effusio materie cholerice mordacis ad os stomachi. Et qñ isti bibunt sirupū acetosum multe aque ꝑmixtū: videlicet vnciaz sirupi a cetosi cū vnciis sex aq̄: cito post euomūt cholericos humores: q̄bus euo mitis virtutes eoz fortes se ostendunt. Et cū post cibank aliquo ex ro bub seu succis stipticis ꝑ se inspissatis: vt succo de berberis: aut succo

istorū si debilitank: ꝛ ꝓprie si supue nit eis syncopis: cā nō est vehemen tia debilitatis: imo effusio materiei ad os stomachi. Eū ergo sumunt in potu sirupū acetosum ꝑmixtū cū aq̄ multa euomūt in vomitu humores cholericos: ꝛ virtus eorū fit fortis. Cuncq; cibank robub stipticorū seda tur. Et senes quidē[b] ꝛ debiles ꝛ infantes sunt de genere eorū qui non tolerāt famē. De ꝑmisso senib⁹ sunt q̄ sunt vehemētis tolerātie famis. Et sequunk eos adolescētes: ꝛ ꝓprie ha bētes solida mēbra amplas venas i aere frigido. Et mltotiēs[i] q̄dē errat medic⁹ in hmōi egris ꝑm aliū modū

Decrepiti iquit necq; facilik ieiunia ferūt: necq; cibor multā q̄titatē ac cipiūt. Qñ senex est sicut lucerna ad extinguendū parata: q̄ cū fere extin guatur parū olei oz administrari: sepe tñ ne deficiat virtus. In debili bus vo quoq; debilitas nō exvehemētia repletiōis ꝛ aggrauatione ipi us ꝓuenit cibū dari oportet vt ꝑ ipm virtus ꝓfortetur ꝛ a casu phibea tur. Infantes autē minime oium ieiunia sustinēt. Quia fortis in his est calor innatus ꝛ corpa iporum sunt tenerrima valde preparata reso lutioni: nō enim diu est ꝙ ipa adhuc erant sperma sanguis ꝛ spiritus vaporalis: ꝛ pro cremēto nutrimento indigent. Secūda est. senes pri mi dicti a senectute facillime omniū in febribus ꝛ extra famē tolerant ꝛ cibi abstinentiā diuturno tēpore. Teste hypocrate primo ampho. di cente. Senes facillime ferunt ieiuniū: remissus est enim calor iporum. membra quoq; eoruz sunt idurata: ꝙre pauca ab eis fit resolutio: ꝛ nō dum plurimum debilitati sunt vt senes a senio: vnde sepe egeant pau co cibo refici. Tertia regula est. post primos senes adolescentes minus famen sustinent ꝛ cibi carentiā: ꝛ precipue illi qui sunt dure carnis so lidorum membrorum amplarum venarum ꝛ qui morantur in aere fri gido. Et intelligas hic per adolescentes medios etate inter pueros et senes: scilicet hos qui sunt a quintodecimo vsq; ad trigesimumquintū annum quos hypocras vocat canone predicto secūdo consistentes. Et galienus in cōmento ait. Pueri citius esuriunt ꝛ citius famis nocu menta subeunt a cibis longo tempore abstinentes q̄ secundo consistē tes qui medij sunt inter pueros ꝛ senes. Verum galienus eodem com mento strictius exponit secūdo consistentes pro trāseuntibus iuuētu tem: nōdum tamē factis senibus: ꝛ ait. Secundo consistentes intelli guntur quorum etates inter iuuētutem perfectam ꝛ senectutē media tur: vtpote qui iuuētutem perfectā transeunt nōdum tamen senes fi unt. Qz si hic per adolescētes proprie intelligere volueris solū illos qui adhuc crescunt: ꝛ inter .15. ꝛ 25. annum constituti sunt tunc nō sequun tur immediate senes in facilitate tolerantie ieiunij: sed mediant iuue nes: qui difficilius senibus ꝛ facilius adolescentibus ferunt ieiunium quia nō egent cibo pro cremento sicut adolescentes ꝛ eorum membra sunt durioza membris adolescentium: vnde minor ab his fit resolu tio: quare pauciori indigent alimento. De adolescentibus autem hi melius sustinent cibi abstinentiam quorum membra sunt solida et spissa. quia minor ab his fit resolutio. Et similiter hi qui habent am plas venas ꝛ sanguine plenas. tales enī cibo muniti sunt pro longo tē pore. Et cōsimiliter illi qui habitant in aere frigido: qz frigus aeris hu mores inspissans ꝛ poros claudens multam fieri ab his resolutionem potenter ꝓhibet ꝛ alimentum interius retinet.

i Et multotiens quidem. In hac parte nona primo detegit quo rum dam errorem circa regimen febricitantium febre putrida. Secō tāgit incōuenientia que inde ꝓueniunt ibi [Et accidit istis]

¶ In ꝑma ptícula dicit primo ꝙ frequenter medici errāt in his egris scilicet in febricitātibus febre putrida ꝑm alios modos. puta q: cibum

UVA. BHSC. IyR_028

in ꝓncipio rei.i.morbi ꝓhibent:ꝛ dum status appꝛopinquat ꝛ vident ꝙ virtus cadit taꝛ morbi violẽtia ꝑ nimia abstinẽtia egrũ cibant in illa hoꝛa necessitate inducti ad id. Scõo cõcludens dicit. Jam ꝯ errauerunt ꝓdicti medici duob' modis. Uno videlicet qꝛ in ꝓncipio cibũ egro negarunt:cũ plus cõpetebat ꝑ in alijs hoꝛis. Altero qm̃ tunc dederũt cibũ cuꝫ denegãdus est:puta ꝓpe statuꝫ. Tertio dicit ꝙ si in ꝓncipio cibassẽt hos egros plus opꝑtuno minoꝛ eoꝝ in hoc affuisset errꝛ ꝛ ignorãtia dictis erroꝛib' Quia in ꝓncipijs ibecillioꝛa sunt accidentia:virtus foꝛtioꝛ minusq; occupata circa cãm morbi.

¶ In scõa refert.10 accidẽtia egris ꝓtingẽtia ex dictis erroribus. Primũ est ꝙ egris nõ cibaſi a ꝓncipio:ſꝫ ꝓpe statũ accidunt catarri nauseatiui ꝛ cholerici ꝛ vigilatiui ꝓpter repletionẽ taꝫ a cibo ꝙ humoribus ꝛ ꝓuationẽ digestionis. Catarri quidẽ ex magna effumatiõe ciboꝝ ꝛ humoꝝ ad cerebꝛum quos virtus regere ꝛ digerere ꝑ nimia sui debilitate nõ sufficit. Nauseatiui vo qꝛ cibus mixt' acutis humoꝛib' coꝛꝛũpit ab eis ꝛ pungunt ambo stimulãtes stomachũ ad motũ nausee. Cholerici aũt qm̃ humores acutaꝫ febꝛiũ vt plurimũ sunt cholerici q̃ cibo ꝓmixti coꝛꝛumpũt ipm ꝛ in fumos vertũt cooperãte ad id febꝛili caloꝛe. Uigilatiui etiã ꝓpter acumẽ ꝛ mordacitatẽ fumoꝝ suoꝝ:q̃bus stimulãt miringas cerebꝛi et dolere faciũt. Scõm accidẽs est inq̃etudo cũ reuolutiõe coꝛpis hinc inde,ppt oppꝑssiones pectoꝛaliũ ꝛ anguſtiã a fuliginib' putꝛidoꝝ humoꝝ ꝛ cibi coꝛꝛupti.q̃re q̃rit eger locũ q̃etis ꝛ nõ iuenit. Tertiũ est alienatio mẽtis ex multitudine fuliginũ ad mediũ vẽtrẽ cerebꝛi lataꝫ turbãtiuꝫ act' cogitatõis ꝛ rõnis. Quartũ ẽ oppꝑssio seu coartatio virtutũ mẽbꝛoꝝ a materijs mꝛtis tã vapoꝛalib' ꝙ humoꝛalib' atq; cibalib'. Quintũ ẽ fantastici audit':q̃bus audiunt aut audiri credũt illa q̃ nõ sunt vt cursus ripaꝝ fragoꝛ aꝛboꝝ strepit' lignoꝝ humidoꝝ ardẽtiũ ex mꝛtitudie vapoꝝ latoꝝ ad oꝛganũ audit' vñ coꝛꝛũpit opatio ei'. Sextũ est ꝓmutatio egri de latere in latꝰ:ꝛ de capite ad pedes in lecto ipius ꝓpter eãdem cãm q̃ fit inq̃etus ꝛ se reuoluẽs. Septimũ ẽ imaginatio coꝛꝛupta qua q̃s imaginat illõ qõ nõ est vt ꝙ oia voluant in gyrũ vl' coꝝ oculis muſce appareãt vl' lãpades ardẽtes ꝓpter mꝛtitudinẽ fuliginũ ꝛ vaporũ ad ꝓram capitis eleuatoꝝ. Octauũ ẽ tremoꝛ manuũ ex oppꝑssione motiue virtut ꝛ oꝛgani ipius a mꝛtitudine mãe. Nonũ ẽ labꝝ inferioꝛis citatio seu veloꝛ mot' ꝓpt doloꝛẽ pũgitiuũ acutuꝫ circa os stomachi ex fumis acutis ꝛ mordaci hũoꝛe stimulãte ipſ:ꝛ istud accidẽs est ꝓnosticum futuri vomit'. Decimũ est tristicia aiẽ ꝓpter oppꝑssionẽ ꝛ grauedinem suoꝝ oꝛganoꝝ a mꝛtitudine materieꝝ tã vapoꝛosaꝫ ꝙ humoꝛaliũ atq; cibaliũ. Eoꝝũdẽ fere accidẽtiũ ex sili erroꝛe meminit hypo.2°.regiminis acutoꝝ dicẽs. Multotiẽs aũt ꝛ a capite ꝛ a ptib' circa pect' crudos de gñe cholex attrahũt humores:vñ ꝛ illis vigilie accidũt q̃ pfecte digestioni morbi repugnãt ꝛ anguſtia supabũdat:ꝛ murmurãt ꝛ ꝓturbant mẽtes:oculi subito q̃si splẽdoꝛe obtũdunt:auricule vocũ tinnitibus iplent:articuli frigẽt:vrina indigesta ẽ:sputũ subtile ꝛ paruũ ꝛ salsuꝫ satisq; tinctũ:circa collũ sudoꝛ inq̃etat:flat' ꝛ tract' inde pmutat at q; fort' ꝛ crebꝛius ducit:timpora planant:ſꝫ cuicũq; defectio spũs accidat:hec peius ẽ:a pectoꝛe opimẽta repellũt:man' tremũt:pulsꝰ aũt inferioꝛa labia palpitant:hec ille. Et hec accidẽtia cũ suis causis in cõ

¶ Canon ꝛ rꝛa vlis in dando ad potandũ sirupũ acetosum ꝛ aquam hoꝛdei. Capitulum.IX.

a Qua hoꝛdei quedaꝫ est in qua nõ est de coꝛpe hoꝛdei nisi qđ ẽ sicut virtus ꝛ forma:ꝛ nõ ẽ ei introit' in curatiõe: aut fiducia i iuuamẽto:nisi qñ ẽ cõplete decoctõis. Et q̃ đ ea ẽ melioꝛ ẽ vt sit a que q̃titatis sacraiati.20.ꝛ hoꝛdei sacraiati.1.ꝛ sit reducta ꝓpe ad quintã sura ꝙ nõ macerat nec; rumpit in hac;ſꝫ pmanet integrũ duꝫ colatur aqua. Et hãc vocãt hypo.ꝛ ga.ptisanã colatam. Et his tribus medici ꝛ vulgares simplicit' ptisanã appellare solẽt. Scđa est.ista aq̃ hoꝛdei non bꝫ introitũ.i.posse aliqđ in cura febꝛis nec fiducia hñda est in iuuamẽto ei';nisi fit cõplete decoctiõis sic ꝙ hoꝛdeũ tã iflatum fuerit at ꝙ remollituꝫ: nõ tñ fissuꝫ ne ꝙ dissolutum qꝛ grana hoꝛdei sunt multum dura:q̃re nõ relinquũt in aqua virtutez:nisi ipa fuerint vehemẽter cocta. Et intellige ꝙ in aq̃ hoꝛdei pauce decoctionis nõ est virtus cure nec; adiutoꝛij fiducia pẽdẽs ab hoꝛdeo vt virtute ipius:sed ei ineſt virtus aque bullite qua iuuare potest in extinctione febꝛis. Tertia est.aqua hoꝛdei optima in compositione sui recipit aque fontis munde sacraiati.20.hoꝛdei integri sacraiati i.que fimt tand iu decoqui debent donec aqua tota iam sit reducta ꝓpe quintaꝫ ꝓtem videlicet ad sacraiati q̃ttuoꝛ. Et sacraiati magna fm simones iañ. seu alsacraiati qõ idẽ est:est põdus.168. granoꝝ hoꝛdei:ꝛ alsacraiati pua est põdus.84.granoꝝ.Et in expositionibus nominũ ponderũ in fine auicẽne alsacraiati exponit ꝙ est sextaria sex ꝛ quarta pars sextarij vnius. Et est sextarius aurei.4.vt ibi exponit. Et iterũ ibi alsacraiati magna exponitur ꝙ est se mimet quattuoꝛdecim ꝛ parua.7. Et semimet ibi exponit ꝙ est mine decem ꝛ.ſ. Et mina ibi exponitur ꝙ est sextaria.40. Et qꝛ magna est equiuocatõ in istis noibus sic describatur ad mentẽ ꝓncipis cõpositio ptisane. Ry. hoꝛdei integri lib. 4.aque fontꝰ mũde lib.octoginta decoquant simul donec aqua redeat ad lib.16.deinde coletur ꝛ reponat in vaſe mundo ꝛ in loco frigido custodiat. De hac aq̃ hoꝛdei dicit auerroys.5.colliget tractatu tertio ca.ꝑmo. Et aqua hoꝛdei plus ingredit op' medicinaruꝫ ꝙ ciboꝝ:est enĩ laudabilis in egritudinib' calidis ꝛ siccis laude que nõ occultat ei qui in hac studuit arte: qꝛ refrigerat humectat tẽperat spargit abstergit generat laudabilẽ humoꝛes mirabiliter nõ inflat nõ moꝛat ad descendendum a stomacho:ꝛ nobis hoc totũ experientia dedit. Scõo dicit ibi. Et sic debet fieri aqua hoꝛdei. In fundant grana hoꝛdei in aqua integra nõ cõtusa. Et in vna ꝑte hoꝛdei debẽt poni.20.ptes aque frigide:ꝛ debent sic dimitti in aqua.4.hoꝛis. Et postea coquant in hac hoꝛa donec adipiscat rubedinẽ quasi vinũ. Et si fiat hoc modo non inflat. Tertio dicit ꝙ qui frãgunt hoꝛdeũ vl' terunt ipm ꝓius peccant:qꝛ nõ est ab eo ꝓiuata inflatio nisi ꝓpter infusionẽ. Et grana non trahũt aquã nec; recipiunt infusionẽ nisi ꝓpter virtutẽ attractiuã que est in eis. Et virtus attractiua nõ est in granis qñ seminant:ꝛ nõ nascunt nisi' qñ seminant integra. Et si frangerẽt ꝓiusq; seminata essent nõ nascerent:qꝛ hec virtus attractiua est in eis sicut forma specifica fixa in totalitate totius grani,hoc est qñ partes continue sunt ꝛ coniuncte simul. Et est sike hoc coloꝛi smaragdi:vl' alterius lapidis ꝑcioſi.quod est qꝛ qñ ꝑtes sue sunt cõiuncte simul est in eis ꝛ quando sunt separate ꝓiuatur ab eis. Quarto dicit ꝙ sic testificatuꝫ est a mirabili arbumanã auenzoar in libꝛo suo qui dicitur theisir:quia iste fuit supremus in scientia medicine a galieno vsq; ad tempoꝛa nostra ꝛ ab eo hec habui hec auerroys ibi. Auenzoar autem tractatu.16.theisir ca.6.de aqua hoꝛdei ait. Plures autem medicoꝝ declinauerunt ab intentione galieni in ꝓparatiõe aque hoꝛdei:qñ contũdunt ipm grosso modo:deinde coquunt in aqua. Ipi aũt errant a semita rectitudinis. Nam omne semẽ habet quãdam vitam inc̃tum est semen quãdiu non aduenĩat ei aliquid quod ipsum coꝛꝛumpat. Hoꝛdeuꝫ quoq; si infundatur in aqua frigida attrahit celeriter

Quoniã ipe ꝓhibet eis cibũ in ꝓncipio rei: ꝛ qñ appꝛopinquat status et sciuent ꝙ virtus cadit:cibat in illa hoꝛa necessario. Jam ergo errauerunt duob' modis. Et si ipi cibarẽt eos in ꝓncipio eẽt erroꝛ ille:ꝛ ignorãtia infra hunc erroꝛẽ. ¶ Et accidit istis egris vt accidant eis catarri nauseatiui ꝛ cholerici ꝛ vigilatiui ꝓpter repletionẽ ꝛ ꝓuationẽ digestionis. Et inquieti fiũt ꝛ reuoluunt:ꝛ alienant:ꝛ coartant materie virtutes coꝝ:ꝛ multiplicant ipoꝝ vapoꝛes quare audiunt illud qđ nõ est:ꝛ ꝓmutant in lectis:ꝛ imaginant qđ nõ est:ꝛ tremũt ꝛ citant labia eoꝝ inferioꝛa ꝓpter doloꝛẽ oris stomachi:ꝛ ꝓtristant aie eoꝝ ꝓpter grauitatem materiei.

UVA. BHSC. IyR_028

humiditatē aque ꝛ eius porꝛ apiunk.ꝛ quādo apponik ígni iam aptis porꝛis aget ignis in illis porꝛis aptis ꝛ nō remanebit ei oppilatio:ſz ſi fuerit cōtuſum erit quaſi res egra aut mortua. Dicimus aūt egrā cuius ptes nō extēdunk neq; attrahunt aquā cuꝫ virtute nāli quā deus creauit in ipa. Mortuuꝫ vo qō nullo modo aliquid attrahit. Bene igik fecit gak.i eo qō ſcripſit dicens:ꝙ ſi coquikcū ſuo cortice erit maioris ablutiōis. Scdo dicit vi detur ḡ mihi ꝙ eius ꝓparatio ſit vt accipiatur de hordeo ſano non ptuſo ꝛ electo ꝛ mūdo a puluere ꝛ nauſeiſi.palleis pars vna ꝛ apponātur ei de aqua ptes.20. ꝛ dimittak ſic per duas horas:ō inde ſuppona tur ígni ꝛ bulliat donec inſpiſſetur aqua ꝛ rubeſcat aliqua rubedine:deponak tunc ab igne ꝛ coletur ꝛ infrigidek in puteo bono ꝛ tunc bibat illaꝫ:hec auēzoar ibi de aq̄ hordei. Quarta rka eſt.aſſumak ſeu eligak er aqua hordei illud qō rubeū eſt ꝛ ſubtile. Hoc enī.ſ.rubeū clarū eſt ps ſubtilioꝛ ipius ptiſane:cuiꝰ nutrimentū mínꝰ eſt groſſo eius:ſed magis abſtergit:fortiꝰ abluit ꝛ ſupfluitates q̄bus obuiat ab ea plꝰ extrahunk. Et digeſtio calidoꝛ humoꝛ q̄ fit ab ea mkta ē ꝛ cq̄

¶ In ſcda dat.ℌ.regkas. Prima eſt. (lis.i.cōpleta ꝛ vniformis ex aquis hordei aliq̄ eſt in qua eſt aliquid de corpe hordei ꝛ de farina vk medulla ipius. Et hanc vocāt hypo.ꝛ ga.nō colatā ptiſanam: eo ꝙ ſibi īmanet ſba hordei:nec ab ipo hordeo excolak aq̄ manēte eo integro. Et hordeatū ſeu hordeū mundatū qō damꝰ in eſum febricitātibus:qō lz interdū ꝑ ſtaminū exꝓſſum colatuꝫ appareat.multū tñ hordei in aqua diſſoluik ꝛ īmiſcek:ꝛ ſepiꝰ damus diſtemperatū ꝛ tritū cū amigdalato ꝛ eſt ſaporoſius ꝛ gratius patiētibus. Scda eſt.melioꝛ ꝛ eligibilioꝛ ē iſta aqua hordei cū hordeū ipius nō plurimū coctū ē:ſz tali mēſura ꝙ decoctio eiꝰ inflationē auferat a ſubſtātia hordei ꝛ nō pueniat ad tñ gradū ꝙ ipam viſcoſaz vehemēter faciat ad inſtar glutinis vk cole tenacis. Nam ſic oppilaret et cēt inutilis ꝛ nociuus cibus in febribꝰ putridis. Contra dicit hypo.a cutoꝛum ꝑma. Ptiſana vo ex optimo hordeo facta bene ad pfectionē excocta eſſe dz:ꝑcipue autē ſi nō colatā dare voluerīs. Similiter aūt ꝛ ſi colataꝫ. Dic ꝙ hypocras nō alia querit pfectionē decoctiōis hordei niſi vt ꝑ eā exple atur aptitudo ſui ad inflationē ita ꝙ via cibi aſſumpta nō inflet ventrē ꝛ vētoſitatibus repleat:ꝛ hanc querit ꝑn. Tertia eſt.aqua hordei in qua eſt aliq̄d de corpe hordei eſt maioris nutrimēti ꝓpter ſuā corpulentiā nutritiuā q̄ ſit illa q̄ ſolā virtutē ab hordeo recepit. Sed minꝰ abluit ꝛ minus digerit cholericos humoꝛes. Juxta id ga.ampho.ꝑma cōmento illiꝰ cañ. Tenues ꝛ certe. Si ergo vtuti nō ꝓficimꝰ ptiſanā colatā demus:q̄ dicta ſubtilis eſt quoquo mō:ſz nō ī vltimate.ptiſana vo nō colata neq; ſubtilis ē dicta:niſi paꝫ detur:neq; groſſa ſic ius tritici oua piſces ꝛ hīs ſimilia. Quarta ē.aq̄ hordei ſepe acetoſak in ſtomacho frigido ſm naturā:lz ſit calidus calore extraneo febrili plurimo:qꝛ faciliter ſucci acetoſank qñ ipis obuiat calor diminutꝰ ſicut clare apparet in ſuccis fructuū:ſz nūc dicta ptiſana velut ſuccus quidā eſt quē ſtomachus frigidꝰ diminute coquit neq; iuuak febrili calore in digerēdo ipm ꝓpterea ꝙ eſt plus putrefactiuꝰ q̄ digeſtiuꝰ. Quita eſt.aqua hordei q̄ñq; efficik ex hordeo integro cū cortice ipius in aqua decocto:ꝛ qñq; fit ex hordeo excorticato. Sz hodie apud nos iſte mos ſeruak ꝙ ptiſana carens ſubſtātia hordei q̄ ꝑ potu

A ꝙordei hodie uſitata.

datur febricitantibus ex hordeo fit cū cortice ſuo. Nam multū recipit a cortice hordei ſue abſterſionis ꝛ ablutionis. Jurta id ga. ꝑmo de alimētis.ca.6. Si nō omne qō paleare remotū fuerit decocta ptiſana fit magis abſterſiua. Ptiſana vo ſibi īmixtum hīs aliquid ex hordeo ſeu corpe ipius quā damus in cibū febricitātibus appellātes ipm vel hordeatum vk hordeuz mundatū fit ex hordeo cui ablatꝰ eſt cortex:qꝛ gratioꝛ ē ꝛ minus terreſtris ꝛ melius ſapit. Modus aūt excorticādi ipm eſt vt ponak in mortario:ꝛ ſup ipm effū datur aqua calida ꝛ cuꝫ piſtello de ligno diu ꝓcutiak ſine granoꝛuꝫ fractura: poſt ea cū aliq̄ aſpo manibus fricetur ꝛ excidet cortex. Jurta id gak.caꝑ.nunc dicto. Preinfundētes aq̄ nō pauca crudā ptiſanam.i.crudū hordeuz:deinde īmittētes in mortario tere re oz ꝑ manus habētes ī ſe aliquid aſperum.

b Et melioꝛ q̄dez

In hac pte ſcda ꝑmo deſcribit ſirupū acetoſum ꝛ ꝓhibet ipm cū ptiſana miſceri. Secundo ꝓhibet dare aquā hordei ventre cōſtipato:ꝛ dat modos puiſiōis ne acetet ꝛ iflet ibi [Et nō oportet] Tertio agit de vtilitatibus ſirupi acetoſi ꝛ kiſt hordei poſt ipm:ꝛ de hora dandi eum ibi [Verum cum ſirupus acetoſus in potu]

¶ In prima particula dicit ꝑmo ꝓnceps ꝙ melioꝛ ſirupus acetoſus ſm ipm fit iſto modo. Rℜ. zuccari q̄tum vis tere ipm ꝛ extende vniformiter ſup fundū patelle:deinde effunde ſup ipm tantam q̄titatez aceti facti ex vino ꝙ nō eleuek ſup dorſum zuccari:ſed attingat ꝑpe ſupficiez eius:deinde ponank ambo ſup prunas'quas vocat hic ꝓnceps carbones quietos:qꝛ nō crepitant nec flammā emittunt nec fumū faciūt vt carbones viui:ꝛ ſup cineres calidos donec calefiat zuccarū in aceto ſine ebullitiōe.ſic enī melius inuicez miſcenk ſine notabili diminutiōe ꝛ tollak ab eis tota eoꝛ ſpuma:ꝛ dimittank ſic vna hora integra cum forti caloꝛe:quatinus zuccaꝛ cum aceto optime ꝓmiſceatur:deinde effundatur ſuper hec ſic mixta tanta aque q̄titas ꝙ cooperiat ea ſupelevata hīs duobꝰ digitis in latitudine.ꝛ bulliat totum vſq; ad ſpiſſitudinem ſirupi decocti ad pfectionem. Cognoſcik autē tunc eſſe coctum qñ facit filū ad inſtar olei deorſum cadendo:nec ſe diuidit guttatim incidens. Et ſi vas in quo fit ſit vniformis latitudinis,ab ymovſq; ſurſum erit melius ad recte cōmenſurandum. Eandem fere deſcriptionem huius ſirupi facit ꝓnceps capko tertio tractatus ſexti ſumme ꝑme quinti canonis. Et ibidē capko ſcdo ait. Modus ſirupi acetoſi galieni. Vel bonum pone ſup prunas leues ꝛ aufer ſpumā eius ꝛ ꝓice ſup ipſum acetū'qō nō ſit apparentis acetoſitatis neq; debilis ꝛ bulliant ad ignē paulatim donec cōmiſceantur bene ꝛ nō ſit acetum crudum:deinde remoueātur ab igne ꝛ ſerua ipm. Si ergo voluerīs vti eo cōmiſce ipm a qua tanta quātus eſt ſirupus. Sed meſue doctiſſimus oīum in clare deſcribendo antidota ſic deſcribit ſirupum acetoſum diſtinctiōe ſexta ſui antidotarij. Accipe zuccari albi boni partes.ℌ.ꝛ funde ſup illud in vaſe lapideo aque fontis clare ptes quattuoꝛ ꝛ decoquak ſemp abꝟciēdo ſpumam eius:ꝛ ſit ignis ſine fumo ꝛ flamma donec clarificetur ꝛ aque medietas conſumak:deinde funde ſup ipm acetivini albi ptes duas in leni:ꝛ in forti ptes quattuoꝛ:ꝛ in mediocri ptes tres:ꝛ coque donec pficiak. Et ſit doſis eius ab.ʒ.1.vſq; ab.ʒ.4.cum aqua frigida:hec ille. Scdo dicit hic ꝑn.ꝙ illaudabile eſt aggregare ſimul ſirupū acetoſuꝫ ꝛ aquam hordei:qꝛ ab hoc ſirupo ſm plurimū corrumpit ptiſana vk conuertitur ad acetoſitatem eo ꝙ prona eſt ex ſe acetoſari.

¶ In ſecunda dat quinq; regulas. Prima eſt.aqua hordei nō eſt danda dum vēter eſt cōſtipatus:imo anteq; detur ſoluēdus eſt vēter cum cliſteri aliquo'ſaltē lenitiuo. Hui'cām reddit hypo.acutoꝛ ꝑma dicēs. Quibus enī ciboꝛ reliquias in vētre hñtibus ptiſanā anteq; purgenk

ptiſana cū toto cortice ordei fac ta ē ꝛ aplig abſterſiua. ſme cortice nō ſic q̄ ſbā ordei ē reſolu ta ē magis abg ē ꝛ aplig ḡta

UVA. BHSC. IyR_028

ponigit eis si dolore habuerint augmētat si nō efficit: necnō flatus .i. anhelit' crebrius ducit ꝛ qō maluz est excitat: pulmo nāq; desiccat: sub hypocōdrijs ꝛ dyafragmate laborat. Et ga. in cōmento trāslationem hui' ab arabico exponēs ait. Significauit p' sermonē suū supfluitatē cibi fecē ciboꝝ retentā in intestinis q̄ nolat stercus ꝛ merda. Quādo ḡ aliquis dat ptisanā hordei ꝛ in vētre retinet aliq̄d fecis cutus mora, plongat illic p̄terq; euacuet necessario oz vt eueniat lateri nocumētuz ꝓpter oppilatiōes accidētes in intestinis ex stercore retento in eis: qm̄ vētositas nō trāsit ad inferiora vt egrediat p' acceptionē aque hordei: sz venit ad locuz infirmū aduētu malo. Et lz hypo. ꝛ gal. hec de ptisana data pleuretico pstipato dicāt sic intellige ō ea data febricitanti febre putrida sine apostemate. Scōa ē. Quod si acetet in stomacho det in potu qō de ea magis est subtile. Qō si acetet coquat cū ea radix apij ꝛ ei' sic. Si vo acetat iterū: tunc necessarium est vt misceat aliq̄d pipis cū ea ꝓpe qm̄ materia nō est vehementis subtilitatis ꝛ caliditatis. Et qm̄ multiplicat ei' inflatio: tūc cōmisceat cū ea ad calefactos parū aceti vini acetosi. ¶ Verū cū sirup' acetosus in potu dat incidit humores: ꝛ p̄parat supfluitates ad expulsionē. Et tu pseque ter post duas horas da aquaz alkist hordei p̄dictā subtile vt abluat qō incidit ꝛ abstergat illud ꝛ extrahat illō p sudorē ꝛ puocationē. Et nō est nocumentū si det in potu sirup' acetosus apud cenā cū iam sepat' est cibus a stomacho. Et qñq; est necessariū vt p̄mittat iuleb ante aquā hordei vt addat in humectationē: ꝛ illō est cuz vides siccitatē dñantē sup corpus ꝛ linguā. Et qñq; ē necessariū vt p̄mittat ante ipam ad leniēdū naturā aliquid de thamarindis ante illud per duas horas

¶ De curatiōib' febriū acutaꝝ. C. x.

Quod dictū est de regimine lenificatōis ꝛ puocatiōis ꝛ digestiōis ꝛ sudatōis deinde euacuationis cum medicina eius potentia cōis est ad oēs materias. Et ꝺ illud dictuz obiecit ꝛ solut obiectionē dicēs. Et videt ꝙ nō ad cholerā nigraz ꝓpter siccitudinem ꝛ cōitatem cōplexionis. Et nos quidem dicimus ꝙ facit penetrare medicinas in partes in quas forte non penetrarent ꝛ facit eas acq̄rere diuisiuas sectiōes duri difficilis. Et per hec innuit ꝙ etiā cōfert in egritudinib' ō melācholia rōne aceti qō dat ei penetrationē ꝛ virtutem incisiuaz. Veruz alt hypo. acutoꝝ tertia. Vīr autez acredo aceti eos iuuat qui cholerā habēt amarā: nō aūt q̄ nigrā. Cholera autē cū nescēdo ī nām phlegmatis trāsfert cuz ab aceto trahit. In nigra vo bullit ꝛ crescē do multiplicat. Acetuz vo cholerā nigrā iuuat multiplicari. Et ga. in cōmento ait. Naturis aūt melācholicis nocet valde acetū ꝛ cā in illo ē: qz cholera nigra ē acetosa. Scōa vra est. det aqua alkist hordei p̄dicta subtilis. i. ptisana p' potū sirupi p duas horas: vt ipa abluat ꝛ abstergat illud qō ipe p̄incidit ꝛ etiā extrahat et educat illud ptim p sudorē ptim p vrine ꝓuocationē. Et forte p pter id añ ꝓhibuit ptisanā admisceri sirupo acetoso ꝙ op' sirupi p̄cedere oz duab' horis op' ptisane. Tertia est. nō est malū si apō cenā detur sirup' acetosus cū iam sepatus est cibus a stomacho. Non tñ des ipm̄ neq; hora cene sic cū cibo neq; breui tpe p' horā cene: sz ante cenā tāto interuallo ꝙ a stomacho verisimr elabi possit anteq; ei nouus inducat cibus. Naz si tunc dederis fiet delator chili ꝓpter' hora qua cōuenit vt transeat ad epar ꝛ ꝓhibebit oppilatiōes. Sed si hora cene vt statim post dederis labi cibū faciet ante digestionē ad meseraicas ꝛ ad capillares venas epatis q̄ ipas oppilabit ꝛ augebit febrē augēdo ei' cām q̄ est oppilatio.

c Et qñq;. In hac pte tertia dat duas rtas. Prima est. aliqñ oz vt iuleb p̄mittat ante aquā hordei nō colatā seu ante hordeatuz q̄tinus addat in humectationē oris lingue guttur ꝛ toti' corpis Et illud ē cū sup hec oia tanta dñat siccitas ꝛ aridus calor ꝙ fere ethicank: ꝛ vir eger cibū trāsglutire pōt nisi p̄humectent lingua palatū fauces ꝛ yzophag'. Hanc rtam traxit p̄n. ab illo hypo. acutoꝝ tertia. Si eger siccior sit q̄ oz nō multū iuris dandū est: sz añ illud aquā mellitā, ꝓpinandū siue vinū. Et ga. in cōmento ait Precipit hypo. in siccis egritudinib' vt sumat infirm' ante susceptionē sorbitiōis aliquas res humectantes sicut hydromel ꝛ vinum: inuit ḡ ꝙ ista sunt pluris humectatōis q̄ aqua. Scōa est. aliqñ oz vt det aliq̄d de thamarindis q̄ sunt dactili imaturi per duas horas añ aquā hordei: q̄tinus p ipos leniat vēter. Nā. ḡ thamarindoꝝ. ʒ. i. ꝛ. ß. dissoluant in. ʒ. 4. seri capni. ꝛ fiat dosis. Hypo. aūt in casu hoc acutoꝝ ꝑma clistere in fortib' laudat ꝛ in debilibus suppositoriū dicēs. Qz si antiqu' cibus nōdum descēderit atq; breui tpis mora p' nouissimū cibū trāsierit neq; ferre valeat ei si vtus eiusq; etas p̄miserit clisteri op' est. Si aūt defect' sit suppositoriū mittendū ē: nisi cibi spōte sua bonoq; exitu egrediant.

¶ De curatiōibus febrium acutarum. Capm. x.

q Quod dictū est. In hoc capo p̄mo resumit aliq̄ ex dictis hic rememorāda ꝛ refert in summa modos extinctionis vehemētie caliditatis in febrib' acutis. Scōo exequit de modo i frigidatiōis p aerē ibi [Et oz vt sit aer] Tertio p cibos ꝛ pot' ibi [Regimen] Quarto p epithimata empta ꝛ embrocas ibi [Epi]a In ꝑma pte dicit p̄mo ꝙ id qō debemus ꝫ (thymata vo] memorari ꝛ in mente habere p iam declarato est illud qō dictuz est in capīs. 7. 8. ꝛ. 9. de regimine lenificatiōis ventris: tam per ore sumpta q̄ p clisteria ꝛ puocatiōis vrine ꝛ digestionis peccā-

VIVA. BHSC. IyR_028

tium materierum tam subtiliū q̄ grossarum ⁊ viscosarum ⁊ puo
cationis sudoris ⁊ euacuatōis tam minoratiue q̄ eradicatiue cū
pharmacijs: ⁊ qđ dictū est de cibis ⁊ potibus febricitantiū. Se-
cundo enumerat sex modos extinctionis vehemētie caliditatis
febriū acutaꝝ. Primus modus est cū infrigidatiōe aeris nos cō
tinētis. Qui cū sufficienter fuerit infrigi-
datus ⁊ attra-
ctus ad cor p
anhelitū ⁊ ad
arterias p ea-
ruꝫ orifícia ad
cutē termina-
ta infrigidat
cor spūs vita-
les ⁊ sanguinē
arteriālē: ⁊ ex
p̄sequēti vni-
uersa mēbra ⁊
totuꝫ corpus.
Scōs est cuꝫ
infrigidatiōe
cibi .i. exhibi-
tione ciboruꝫ
frigidoruꝫ: vt
lactuce portu
lace acetose
maloꝝ grana
torum acriuꝫ
pomorū aren-
gie pomorum
cōium aceto-
sorum. Terti⁹
est cuꝫ epithymatibus et emplastris quandoq̄ adhibitis super
regionē cordis epatis aut stomachi aut in cacumine capitis frō
te ⁊ timporibus p refrigerio cerebri ⁊ puocatione somni ⁊ miti-
gatione doloris capitis: quem frequenter afferunt febres acute.
Quartus est cū medicinis p os assumptis sicut cum iuleb aut
sirupis frigidis: qualis est nenufarinus ⁊ de papauere ⁊ endi-
uie sirupus ⁊ oxizaccara: ⁊ electuaria frigida: sicut triasandali
dyarodon abbatis dyadragagantuꝫ dyapapauer. Quintus est
cum his que in ore tenētur ad extinctionem sitis ⁊ humectatio-
nem lingue ⁊ gutturis vt sunt muscilago seminū cytoniorū mu-
scilago seminis psilij succus portulace succus liquiricie. Confert
enim valde in cura acutaruꝫ febrium assidue tenere os ⁊ guttur
humidum ⁊ phibere ipa a deficcatione. Et vt dicta humida diu
tius ori iniacant ⁊ plus humectent solent medici componere sac
culos in ore tenendos fm hanc formam. ℞. seminū cytoniorum
cōquassatoruꝫ: seminū psilij integrorum. aā. ʒ. semis repleantur
inde sacculi parui de tela subtili ⁊ alligentur vni paruo baculo
liquiricie rase: ⁊ quando ori imponētur madefiant in aquis ca-
prifolij ⁊ portulace: vl̄ in succō portulace solius actu frigidi ⁊ te-
neantur in ore donec calefacti sint aut deficcati: postea tollantur
⁊ noui applicētur. Conquassatur autē semen cytoniorū: q̄ par-
tes eius humidiores sunt in interioribus ipius. Et psilij semen
nō cōquassatur: q̄ sua humiditas est in eius superficie: ⁊ partes
centrales eius sunt calide ⁊ sicce ⁊ ignee virtutis. Sextus est cū
disteri conferēte interdum iuuamento maximo quod recipit suc
corum melonis indi id est longi colli ⁊ cucumeris ⁊ cucurbite et
portulace ⁊ olei rosati ana quartū vnuꝫ cansore puluerisate drag
mam vnā misceant ⁊ sine sale sub forma disteris frigida iniṽcian
tur. Refrigerant enim renes ⁊ epar ⁊ multū humectant. Q̄ si di
ctos nō inueneris succos accipe pro eis succū lactuce ⁊ morelle ⁊
sempuiue vl̄ aquas lactuce portulace nenufaris ⁊ endiuie.

post illud: ⁊ quod dictū est ð cibatio-
ne post illud est illð qđ oportuit nos
rememorari hic. Et modi extinctōis
vehemētie caliditatis sunt cū ifrigi-
datiōe aeris. Et cū infrigidatōe cibi
Et cū epithymatib⁹ ⁊ emplis. Et cuꝫ
medicinis. Et cū retētiōe eaꝝ q̄ sunt
sicut muscilago granorū cytoniꝫ ⁊ q̄
sunt sicut muscilago psilij ⁊ succ⁹ por-
tulace ⁊ succ⁹ liquiritie in ore vt sede
tur sitis. Mā assiduare gutturi patiē-
tis egritudinē calidā aliq̄d vt rema-
neat humidū ⁊ nō siccet in curis ē iu
uatiuū valde. Et q̄ñq̄ iuuanť p admi
nistrationē clisteris facti ex succo me
lonis indi ⁊ cucumeris ⁊ cucurbite
⁊ portulace cū oleo ros. ⁊ cū aliquā-
tulo canfore iuuamento maximo.

Et oꝫ⁹ vt sit aer infrigidat⁹ q̄tum
possibile ē. Et ei⁹ infrigidatio est p̄ p
hibitionē frequētie. Et p suspēsionē
flabellorū multorū. Et p positionez
niuis plurime. Et si dom⁹ est primi tē
poris ex quo linita fuit luto: ⁊ prope
illo in quo ponit loco palee cotū pa
piri: tunc est meli⁹. Et p̄parant in ea
rorationes ⁊ manationes vt fōtū: ⁊ cur
rit ex eis aq̄ dulcis. Aut stratus ei⁹ est
sup lacunā cooptam cū reti. Et ē stra
tus sup quez dormit ex tabary ⁊ his
filibus. Et reliquus strat⁹ est ex extre
mitatib⁹ salicis ⁊ cytoniorū ⁊ myrti
aspis aqua ros. ⁊ maloꝝ ⁊ nenufa-
ris ⁊ rosis ⁊ violis. Et ponunť q̄ñq̄
calathi in q̄bus sunt ordines de fru-
stis fructuum boni odoris frigidoꝝ
sicut maloꝝ ⁊ cytoniꝫ ⁊ modorum
piroꝝ boni odoris aspis aqua ros.
⁊ maloꝝ ⁊ nenufare ⁊ salicib⁹ super
q̄ sunt puluerisata sandali ⁊ cāfora:
⁊ sup que iam distillatū est parū vini
odoriferi tunc est illð qđ est vltimū.

Et oportet vt sit aer. In hac parte secunda p regula premit
tit q̄ oportet vt aer huius qui patitur acutam febrē sit infrigida
tus q̄tum possibile est. Quia frigidus per aspirationem ad cor
attractus ⁊ sepe innouatus magnum cordi prestat ⁊ refrigeriuꝫ
⁊ solamen ⁊ q̄to frigidior tanto magis. Consequēter docet nouē
modos refrigeratiōis aeris infirmorū. Primus est per phibitio
nem frequētie puidendo. s. ne multitudo hominū frequenter as
sistat egro qui suis anhelitibus suū supcalefaciant aerem maxi-
me si camera egri parua ⁊ clausa fuerit. Secundus est p suspensionem
flabellorum seu ventilabrorum prope lectum infirmi: quibus cōmotis
per ministros eius renouetur aer ppinquus egro predepulso illo qui
iam calefactus est. Tertius est per positionem niuis plurime in came-
ra infirmi satis ppe lectum si sit anni tempus quo haberi possit. Et si
sit estas aqua calida
deorsuꝫ mittatur in
puteum pfundissi-
mum et illic tandiu
stare dimittatur do
nec frigida sit ad in-
star niuis ⁊ circūpo
natur lecto patien-
tis. Quartus est p
collocationem pati-
entis in camera vel
domo de nouo lini-
ta luto: ⁊ ppter hoc
luto quod loco pa-
lee recepit cotum pa
piri. id est lanuginez
cuiusdam iunci qui
semper viret. tale nā
q̄ lutum reddit ae-
rem domus frigidū
⁊ humidum: ⁊ fit lu
tum factuꝫ de aqua
⁊ terra munda nō ce
nosum fetidum: lo-
co hui⁹ solemus pa-
rietes camere vesti-
re pannis lineis ma
defactis in aqua fri
gida maxime in late
re super quod incidunt radij solis. Quintus est per preparationem
irrorationū ⁊ emanationū ad instar fontium in camera infirmi cum a
qua dulci vehementis frigoris. Fiunt autem irrorationes optime cuꝫ
cantaplozis: que si effundant aquam super peluim inuersam causant
suauem sonum inducentem somnum: fiunt ⁊ quandoq̄ hauriendo a-
quam cum parua scutella ex situla aliqua ⁊ dispergendo per cameram
hincinde. Sed manationes velut fontium cū canalibus fiunt sursum
discoopertis: ⁊ sic situatis q̄ vna suarum extremitatum sit altior alte-
ra ⁊ aqua effundatur super altiorem extramitatem: ⁊ sub inferiore sit
tina magna que aquam recolligat a qua iterum aqua cum situla hau-
ritur ⁊ reproijcitur sup altam extremitatem. Sext⁹ est per collocationē
strati seu lectice infirmi super lacunam vl̄ foueam repletam aqua mun
da frigida. Et sit lacuna cooperta reti sustentante stratum ne in aquaꝫ
decidat vel ipam contingat: vt per foramina retis huius frigus aque
strato cōmunicetur ⁊ inde patiens infrigidet. Septimus est vt sit stra
tus seu matalicium super quē recumbit eger ex tabary. Et est nomen
loci in quo fiunt stratus ⁊ matalicia ⁊ tapeta ex pilis camelorum textis
super quos recumbunt in arabia homines: vnde fuit princeps. Non
enim recumbunt in lectis de plumis propter ardorem sue regionis si-
cut hic facimus: sed super tapeta vl̄ matalicia ex frigidis cōtexta sicut
predicta ne a plumis estuent. Octauus est vt sit reliquus stratus: pu-
ta lectisternium cui supponitur stratus ex tabary de extremitatibus
salicis ⁊ cytoniorum ⁊ myrti aspersis aqua rosata ⁊ aqua maloruꝫ seu
pomorum redolentium et aqua nenufaris ⁊ ipsismet rosis et recenti-
bus violis si haberi possint: vt ex horum frigiditate manuteneatur:
⁊ confortetur frigiditas primi stratus. Vel intelligas hic per reliquuꝫ
stratum sternamentum camere cum predictis frigidis ⁊ precipue pro-
pe lectum infirmi pro refrigerio aeris. Vel intelligas q̄ super lectum
egri appositio linteo predicta sternantur: vt infrigidetur aer egro pro-
ximus. Nonus est vt prope egri lectum vl̄ super ipm ponantur calati
in quibus sint frusta fragrantium fructuum frigide nature sicut po-
morum aromaticorum ⁊ cytoniorum ⁊ pirorum boni odoris ⁊ asper-
gantur aqua rosacea ⁊ aqua malorum aromaticorum ⁊ nenufare id est
aqua ipius vl̄ floribus eius ⁊ salicibus. .i. aqua salicis vl̄ ipius folijs.
Et super hec omnia sunt spargendi pulueres sandalorum omniū cum
modico canfore distillato prius sup ea modico vini odoriferi sicut mal
uisie vl̄ vuarnace vl̄ romanie vl̄ muscadelli. Et iste modus est omniuꝫ
vltimus ⁊ supreme bonus in infrigidatione aeris patientiuꝫ febres a-
cutas: q̄ cum sua infrigidatione suauissimā habet aromaticitatē qua

UVA. BHSC. IyR_028

confortat plurimum membra ꝓncipalia ⁊ spiritus refouet. Verum qꝛ apud nos nō est tātus ardoꝛ in aere estiuo ꝙtus apud arabes ꝓtentamur modis paucioꝛibus infrigidatiōis eius irroꝛantes camerā aqua frigidissima: vt aqua rosaꝝ vt nenufaris: ⁊ in ea sternimus foliavitiuꝫ madefacta ꝓius in aqua frigida: ⁊ lecto infirmi circūponimus palmites salicuꝫ vt ramos quercuum: ⁊ super lectū quandoq; sternimus flores odoꝛiferos vt nenufarinos rosas ⁊ violas irroꝛatos ꝓius aqua rosacea. Et isti sunt modi quos medici obseruant in regimine ⁊ rectificatiōe aeris patientiuꝫ febres acutas in estiuo tempoꝛe.

Hoc ergo est regimen aeris. Regimen aūt cibi iam sciuisti. Et si volūtas adest vt cū infrigidatione sit lenificatio tunc det aqua cucurbite ⁊ aqua melonis indi ꝓpꝛie ⁊ aqua cucumeris. Et lactuca cum aceto est vltima. Et qđ cōueniens est ad sedandum sitim eoꝝ est foca factū ex pane simile cū aqua casei accepta ex dogo post colationez vehemētē. Et si adest voluntas vt cū sedatiōe sit retentio tunc det succus granati muzi ⁊ acetosi ⁊ aqua agreste ⁊ aqua moꝛi ꝙ senū ⁊ aqua acetositatis limi nō salsi ⁊ aq̄ acetositatis citri ⁊ q̄ sūt his silia ⁊ aq̄ azereseck id ē berberis. Epithymata ꝙo ꝙ ⁊ empla sint ex succis notis ⁊ ꝓpe aq̄ roſ. aut succo rosaꝝ recētiū cū sandal' ⁊ cāfoꝛa ⁊ aq̄ coꝛiādri ⁊ endiuie. cū istis enī ē infrigidatio plima

c Regimen autē.

In hac parte tertia premittit qꝛ iam dictum est de regimine cibi febricitantiuꝫ: videlicet capło octauo tractatus p̄sentis. Et hic superaddit quattuoꝛ regulas super refrigerio ⁊ lenitione ⁊ mitigatione sitis febricitantium acute per potus ⁊ cibos. Prima regula est. aqua cucurbite ⁊ aqua melonis indi p̄cipue id est colli oblongi ⁊ aqua cucumeris dentur acute febricitātibus vt oēs simul vt vnica ex eis: si voluntas adest vt cū refrigerio leniatur venter. Aque enim predicte cuꝫ hoc qꝛ refrigerant leniunt ⁊ laxant ⁊ vrinā puocant. Contra dictū est capło septimo tractatus p̄sentis. Et omnino sollicitudo sit vt postponatur aqua fructuum vsq; ad hebdomadam. Dic qꝛ ibi loquit de aquis istoꝝ recenter expressis ⁊ ebullientibus ad instar succoꝝ. Hic ꝙo de aquis predistillatis vt iam depuratis a spuma ⁊ fecibus. Secūda est lactuca cum aceto est cibus vltimus id est optimus febricitātibus febre foꝛti acuta. De ipa dicit ꝓnceps secūdo huius capło de ea qꝛ est frigida in secūdo: ⁊ qꝛ nō est in ipa absterſio: neq; stipticitas: neq; solutio: ⁊ qꝛ sanguis ex ea generat' est meliꝛ sanguine gñato ex oleribus: ⁊ qꝛ illa que nutribiliꝛ est: est elira: ⁊ qꝛ nō abluta est meliꝛ. ablutio enī addit ei inflationem ⁊ oleribus omnibus frigidis. Tertia est. foca factum ex pane simile seu farine tritici cum aqua extracta ex dogo post colationē vehementem est conueniens ad sedādum sitim acute febricitantium. Et intellige hic per dogo quod est ablatiuus huius nominis dog lac acetosum: quod ⁊ adog dicit. Et hoc remedio flamingi vti solent quādo febricitant. Ipi enim decoquunt lac acetosum cum crusta panis: deinde ab eo colant aquositatez eius ⁊ ipam bibunt. De foca inquit ianuen. Foco vt fuca vt arabes est potus factus ex hoꝛdeo ⁊ alijs rebus: ⁊ ceruisia est ipēs eius. Et in synonymis auicēne describitur foca qꝛ est aqua hoꝛdei acetosa cum speciebus vt zinziber ⁊ similia: ⁊ est in vasis paruis terreis que bene oppilata sunt: ⁊ cum aperiunt salit in altum. Et secūdo huius capitulo ꝓpꝛio describit ꝓnceps aliud fuca: sed de istis omnibus nihil ad ꝓpositum: nisi de illo solo quod fit ex pane simile permixto cū aqua lactis acetosi totiēs colata qꝛ sit clara vt aqua. Quarta est si velimus in acutis febribus cum sedatione sitis restringere ventrem. demus egro vnū vt plures de succis aut aquis hic nominatis. Mā sua frigiditate febrem reꝑimunt ⁊ sitim mitigant ⁊ sua stipticitate viscera confortant retentiuam adiuuant ⁊ ventrē lubricū aut laxum restringunt. Primus succus est succus granoꝝ granati muzi id est medij inter dulce ⁊ acetosum sine suis pulpis. Nam in eoꝝ pulpis est laxandi virtus: quod prenotatū est capło septimo tractatus p̄ntis vbi cū de laxatiuis ageret dictum est. Et aqua duoꝝ granatoꝝ est maximi iuuamenti expꝛessa cū pulpis amboꝝ. Scōs succus est succus granatoꝝuz acetosoꝝum similiter expꝛessus ex granis solis sine suis pulpis: ⁊ si grana eoꝝ paululū ꝓtererent conquassando lapillos post exꝑimerent foꝛtiter succus hoꝝ foꝛtius restringeret: qꝛ sui lapides sunt restrictiui. Et ꝑma aquaꝝ est aqua agreste seu vue acerbe quā veriutū dicimus. Hāc italici ꝓhibent in putridis febribus: qm̄ oppilat ⁊ sapoꝛāt cibos febricitantiū cū succo citranguloꝝ seu pomoꝝ arengie quo acetosant ⁊ sapidioꝛes fiunt. Nos ꝙo gallici nō habētes abundātiam pomoꝝ arengie damus loco earū aquam agreste febricitantibus in iusculis suis: ⁊ pro cōdimento cū suis carnibus ⁊ suis piscib': nec repimus qñ ꝑparata est qꝛ eis noceat vt eos oppilet: ⁊ forte ab hoc ꝓhibet sal ei impositū a ꝓncipio vt melius custodiat absq; corꝛuptiōe ⁊ putrefactiōe. Scōa aqua est aqua moꝝ de senij. i. de hierusalē vt cōium que vbiq; reperiuntur Et si volueris vt hec sit multū restrictiua fac eā de moꝝis anteq̄ nigrescant ⁊ ante ꝑfectaꝝ hoꝝ maturitatē. Tertia est aqua acetositatis limi nō salsi. Et intellige p limū limones qui sunt fructus parui oblongi silues arengijs. qui qñq; nobis afferunt recentes: quādo q; salsi seu in salmoꝛia cōditi ⁊ seruati. De quibus in synonymis suis scribit ianuen. Limom fructus pulchri odoꝛat' plenus succo acetoso valde apto salsamentis: ⁊ ipse etiaz comedit sale oditº. hñ. q; memini me legisse apō auctoꝛē autēticū nisi apud auicennā in quarto can. in cura febriū acutaꝝ i gñali vbi iubet dari aceto sitatē limi nō salsi: hec ille. Quarta ē aqua acetositatis citri. De qua dicit ꝓn. scōo huius capło de citro qꝛ est frigida ⁊ sicca in tertio ⁊ qꝛ valet ictericie ⁊ sedat vomitū cholericū ⁊ facit appetituz ⁊ retinet ventrem ⁊ cōfert solutioni cholerice. Quinta est aqua azereseck id est berberis ⁊ aque silues vt aqua ribes sumach ⁊ rhamnoꝝ quas si paratas tibi nō inueneris cape ꝙ eis succos dictoꝝum fructuum quos clarifica si vis cū albumine oui sicut sirupi clarificant. De berberis quidē ait ꝓn. scōo huius capło de amirberis qđ est berberis qꝛ est frigidū ⁊ siccum in fine tertij: ⁊ qꝛ vincit choleram valde: ⁊ qꝛ abscindit sitim valde: ⁊ qꝛ constringit ⁊ confert rasure intestinoꝝum ⁊ fluxui sanguinis.

d Epithymata ꝙo. In hac parte quarta ꝓmo agit de epithymatibus ⁊ emplastris. Scōo de embꝛocatiōibus ibi| Et embꝛocare| Tertio de empłis epatis in speciali ibi| Et infrigida epar|

¶ In ꝓma particula dicit ꝓmo qꝛ epithymata ⁊ emplastra q̄ gratia refrigerij ministrari solent in febribus acutis supra regionē epatis aut cordis cōficienda sunt ex succis notis vt endiuie scariole acetose cycoꝛee ⁊ ꝓpꝛie ex aqua rosacea aut succo rosaꝝ recētium cum sandalis ⁊ canfoꝛa: qꝛ ista quattuoꝛ cum hoc qꝛ infrigidant multū confortant sua aromaticitate coꝛ ⁊ epar: ⁊ ex aqua coriandri ⁊ aqua endiuie: qm̄ cum istis est infrigidatio plurima super illa mēbra quibus adhibent. Et ꝓ iuuenibus describemus hic receptas diuersas ex his simplicibus tam epithymatū qꝛ emplastroꝝum. Prima. ℞. succoꝝ endiuie ⁊ scariole ⁊ acetose ⁊ cycoree. aā. ʒ.i. aceti. ʒ.ß. misceant ⁊ addat eis puluerisꝫ sandalozū rubeoꝝum. ʒ.i. canfoꝛe. ℈.ß. intingat in eis tepefactis pānus lineus aut sericinus latitudinis triuꝫ digitoꝝū ⁊ longitudinis. 7. ⁊ supponat epati ꝓ modum epithymatis. Epithyma aliud. ℞. aque endiuie. ʒ.ʒ. aque roſ. quart. ß. aceti. ʒ.ß. misceant ⁊ intingatur in eis pannus vt supra. Epithyma aliud ꝓ corde vt epate. ℞. oium sandalozum rasure eboris seminis endiuie. aā. ʒ.i. terant: ⁊ cum pauca bombace suantur inter duas telas subtiles vt inter duas findones ⁊ fiat epithyma quadratū ꝓ corde: vt strictuz oblongū ꝓ epate ⁊ intingat in aquis nūc dictis ⁊ supponat. Aliud. ℞. aque coriandri ⁊ cycoree. aā. quart. ß. aque endiuie ⁊ succi roſ. aā. ʒ.i. aceti. ʒ.ß. puluerisꝫ sandaloꝝ rubeoꝝ. ʒ.i. puluerisꝫ canfoꝛe grana. 10. misceant ⁊ pānus in his intinctus postea bene expꝛessus epati supponat. Sequunt foꝛme emplastroꝝ. ℞. oleoꝝ rosati violati ⁊ nenufarini aā. ʒ.ß. agitent diu cum aqua endiuie ⁊ medio sui aque rosate ⁊ tātillo aceti: deinde recolligant olea ⁊ extrahātur ex aquis ⁊ incoꝛpoꝛentur cum quart. ß. cere virginee et fiat emplastrum quod extendat supra alutam vt pānum ꝑm formaz epithymatum ⁊ superponatur: ⁊ si vis vt nō foꝛtiter adhereat coꝛ operi ipsum findone vt tela subtili. Aliud. ℞. olei rosati quart ß. succoꝝū endiuie ⁊ rosarum aā. ʒ.i. bullianꝫ simul vsq; ad succoꝝum cōsumptionem: deinde addatur cere virginee quart. ß. ⁊ incoꝛpoꝛetur cum illo oleo quod remansit ⁊ fiat emplastrum. Aliud. ℞. olei nenufarini vt de papauere quart. ß. cere virginee. ʒ. duas incoꝛpoꝛentur simul ad ignem ⁊ addatur puluis qui recipit omnium sandalozum spondij. ana dꝛagmam semis canfoꝛe grana. 10. ambꝛe grisie grana. 4. fiat emplastruz vt supra. Aliud ℞. semis endiuie. ʒ.i. rasure eboris. ℈.2. roſ. rubeaꝝ siccaꝝ. ʒ.ß. terant ⁊ incoꝛpoꝛent cū olei violati ⁊ cere. aā. q̄rt. ß. ⁊ fiat emplastrū.

VVA. BHSC. IyR_028

Scõo dicit q̃ muscilago psilij cum aceto ꝛ aqua rosata est huius generis.i.est epithyma cõueniens epati in acutis febrib⁹ ꝑm hũc cõpositionis modũ. ℞. muscilaginis recenter extracte a psilio sine cõquassatiõe granorũ eius.ʒ.i. aque rosate quarti.i. acetide vino.ʒ.ß. agitent diu fiat ꝛ intingat in eis pãnus lineus subtilis aut sericinus ꝛ superponat epati. ¶ Attẽde q̃ in admistrationibus horũ epithymatuz: ꝛ siccium in febribus acutis supra regionẽ cordis aut epatis quedã circunstãtie sunt obseruande. Primo ẽ q̃ nõ administrent in ꝓncipijs febriuz nec añ purgatões. Quia sua frigiditate mãs corruptas intus cõculcarẽt ipsas incrudarẽt et augmentarent oppilationes nisi assit timor vt prime mortis ex forti incendio vt ethicatiõis. nam tunc ꝑelegimus conculcare et incrudare ꝛ oppilare subito refrigerio ꝛ ꝓgrare egritudinez vt egruz saluem⁹. Et reuera manifestis expientijs repimus epithymata raro ꝓdesse ꝛ sepe nocere si ministrent alio tpe q̃ in declinatione vel vt pticulari. Et vtinã scirent magni dñi ꝛ ꝓncipes quos sui medici quãdoq̃ nõ audẽt satis purgare q̃tum eis obsunt epithymata apposita ante tps debituz: ꝛ q̃ care postea emunt delectationẽ modicã ꝛ transitoriã quam inde recipiũt: sic patientius ferrent calores ꝛ hec contẽnerent blandimẽta noxia. Scõa ẽ q̃ apponant hora qua viscera sunt a cibo vacua. ſ. post primaz ꝛ secundaz digestiones: ꝛ nõ breui tpe post susceptũ cibũ ne digestionem eius impediãt: que virtute caloris cordis ꝛ epatis fit et ꝓficitur. Tertia ẽ q̃ nõ adhibeant actu multũ frigida sed quasi tepida ne rigorẽ inducant aut mortificẽt aut nimis debilitent innatum calorem ꝓcipue epatis: cuius calor est passibilior calore cordis: ꝛ magis libere pertingi t ad ipm frigus epithymatis: q̃ nec q̃ tegit sic ossibus vt cornec̃ capsula ita forti daudit nec est ita spissum. Quarta est q̃ nõ ibi stent longo tpe ꝓpter candez cãm: sed vna sola hora: nisi necessitas extinctionis vehemens affuerit vt euitetur mors vt ethicatio ex vehementia incendij.

¶ In scõa pticula dat octo regulas sup embrocis epatis ꝛ capitis. Et est embroca vt embrocatio effusio ab alto sup mẽbrum aliquod aque vt aceti vt alius liquoris: ꝛ nomen embroce q̃ extenditur ad epithyma vt fomentationẽ. Prima est res maxime iuuans in acutis febribus post purgationes est embrocare epar aut epithymare cũ quibusdã frigidis: quales sunt succi cum iam dictis aquis ꝑ epithymatibus. Quia cũ equatur. i. temperatur ardor epatis ꝑ infrigidantia pars in eo maior est rectificationis febrilis caloris: ꝛ forte hec embroca rectificat aquam .i. reducit ad bonũ colorem bonã substãtiam ꝛ bonã hypostasim febriẽtis vrinam: demulcet ergo epar suo refrigerio: ꝛ ex cõsequẽti vniuersa mẽbra: ꝛ temperie ei⁹ desinit vt ꝓius cholerisare chilũ ꝛ multiplicate cholerã ꝛ ministrat cordi tẽperatiorem sanguinez ꝛ singulis mẽbris naturales spũs ꝛ sanguinem venalẽ magis tẽperatos. Secũda est. q̃ illic. ſ. in febricitante febre acuta est catarrus ꝛ tussis vt grauitas capitis aut tensio in eo seu extensiuus dolor significat mltitudinẽ vaporũ aut humorũ aut amboꝝ fit. Qua ꝓpter nõ est tunc caput embrocandũ cũ aqua aut aceto: ne pori ꝛ future cranei oppilent ꝛ phibeat inde resolutio vapoꝝ ꝛ humorum ꝛ ꝓtingat inde vt augmẽtatio doloris capitis vt apostematis in ptibus cerebri: vt augmentũ reumatis vt apostema ex eo in pectoralibus: imo loco embroce eger occupãdus est in declinatione capitis: ꝛ vultus sup vaporẽ aque vt simplicis dulcis: vt in qua cocti sint flores aut herbe calide aut frigide: sicut camomilla: mellilotum: viole: flores nenufaris ꝑm q̃ facit dispositio cerebri ꝛ humorũ ipius ac etiã vaporũ id eẽ necessarium: vt vt resoluent vapores cerebri cũ suauitate: vt vt maturent humores ipius: vt vt alteretur mala cõpiexio calida cerebri. Sepe enim vidimus aquosa reumata cruda ꝛ indigesta solo aquevapore calide simplicꝫ ꝓparesrecepto cito maturari ꝛ dolorẽ capitis inde mitigari. Tertia est. si in febre acuta reumata non assint neq̃ grauitas aut tẽsio capitis administra embrocas aut epithymata sup caput q̃ vis. i. q̃ plus eligis et magis estimas ꝓfutura eẽ tue intentiõi: vt vt somnum ꝓuoces aut ardorem auferas aut dolorez mitiges aut caput humectes aut fumos acutos a capite resoluas. Et si cerebrũ nimis desiccatum humectare queris ꝛ inducere somnũ embroca caput cum aqua tepida in qua bullierint flores nenufaris ꝛ violaꝝ cũ foliis salicum ꝛ lactucarũ ꝛ cum capitibus papaueris albi effundendo hanc aquã sup ipm ab alto: ꝛ ꝑcipue sup ꝓrã capitis. Et si dolorez mitigare queris ꝛ fumos acutos ab eo resoluere fac bullire in aqua flores camomille vt mellioti cũ furfure macro ꝛ effunde vt ꝓius. Sed q̃ frequẽter embroce tales in hac regione poros ꝛ futuras cranei oppilãt ꝛ reumata pariunt ꝛ patientes nõ libenter sustinẽt hanc infusionẽ medici vt unt loco embrocaꝝ certis frontalibus ad eosdẽ fines: vt q̃q̃ adhibent fronti ꝛ timporib⁹ pannos lineos in aqua ros. vt aqua lactuce vt nenufaris cuz pauco aceto: ꝛ q̃q̃ adhibent inter duas telas semẽ papaueris albi ꝑtritum cũ lacte femine: vt aqua rosaꝝ vt vtrisq̃ simul ad instar pultis. et q̃q̃ adhibẽt succũ sempuiue cũ modico aceti imbibitũ in pãno: ꝛ q̃q̃ inungũt frõtem ꝛ tinpora cũ populeone vt oleo rosato aut violato aut nenufarino vt de papauere cũ modico aceti. Et hec facilius embrocis fiũt: ꝛ ab infirmis leuius feruntur ꝛ ꝓhibent fumos ad cerebrum ferri ꝛ nõ oppilant cõmissuras cranei ꝛ satis infrigidãt ꝛ humectãt cerebrũ ꝛ ꝓuocãt somnũ. Quarta est. mulsio lactis sup caput egri patientis acutã febrẽ putridaz est embroca nocibiliorin disponẽ repletionis supflue capitis Quia q̃q̃ ꝓuenire facit apostema cerebri ꝓdens ꝛ occidẽs egruz. naz ls humectet oppilat poros ꝛ cõmissuras sua caseitate ꝛ forte inflãmatur butyrositate. Quinta est. embroca saluior ꝛ minus nocens in repletione capitis est illa que fit in repletiõe ex fumis cholericis siccis ꝛ acutis nõ ex humoribꝫ aut vaporibꝫ humidis: Reprimit enim fumoꝝ acumen ꝛ ardorẽ eorum: quãobrem in hora repletiõis huius fortasse nõ nocet: imo interdũ iuuat somnũ gratũ ꝓuocans. Sexta est dispositio repleti capitis in febribus acutis cognoscit ex tribus. Primo quidem ex somno q̃ si multus fuerit significat eius repletionẽ ex humoribus aut vaporibus humidis. Scõo ex vigilijs que si supfluant significant eius repletionẽ ex humoribus aut fumis acutis. Tertio ex humiditate vel siccitate ptium supiorum que sunt velut emunctoria cerebri sicuti narium oris ꝛ palati q̃ si ficce fuerint significant cerebrũ ex humoribus siccis aut fumis acutis esse repletuz: et si humide fuerint ex humoribus aut vaporibus humidis. Septima est. cũ in repletione capitis habentis febrẽ acutã somnũ sufficientẽ aut supfluũ videriz ꝛ nares humidas caueas a capitis embrocatiõe ꝛ inunctõe ꝓpter cãs dictas in scõa regula ꝛ labora trahere materias deorsum cũ fricatiõibus ꝛ ligaturis tibiarum ꝛ pedũ vt egruz a subeth ꝛ apostemate cerebri ꝓhibeas. Octaua est. cũ in repletiõe cerebri patiẽtis acutã videris in naso ꝛ in tota facie vehementẽ ruborẽ nõ erit malũ tunc ꝓuocare fluxũ sanguinis: nariuz Sõ facere poteris titillando nares satis ꝑfunde cũ setis porcinis vel cũ spica bladi remotis granis vt cũ millefolio vt cũ ramulis rubee minoris aut aperiendo cũ phlebotomo venam extremitatis nasi.

¶ In tertia pticula dat .ʃ. regulas. Prima est. infrigida epar in acutis febribus post purgationẽ cũ emplastris frigidis q̃ iam descripta sunt pticula ꝑma ptis pñtis. Tutiora tamẽ sunt epithymata q̃ sint empla-

hoc q̃ dicit q̃ emplm a epithima sit epar apponã hora q̃ ... aabo et aaaia .ſ. post p.as digoez dicit uerũ. Hz post 2.as digoeme no ut roabie q̃m epate calto exẽte adhuc rete scam melhg epithima tpore q̃ uiget meo digo ut tẽpet erg mflama hẽ in mane mt hora subdctio mt aledo et hora balneahonis. in epate fro apponẽda e me na ea tpore cmuter q̃ inget dico, uerũ q̃ hic doctor dicit ẽ ctra in uate apponẽ ipo epate p fuente digoem q̃m no nocet imo iuuat tal mudio.

UVA. BHSC. IyR_028

stra magisq; vsitata refrigerio epatis: q; frigus horum est penetratiui us ⁊ minus opplant a modo ꝓstātie. Scōa est. cū infrigidas epar in febribus acutꝫ p epithymata vl̄ p emplastra vl̄ p embrocas: caue ne adhibeas infrigidās vehemēs hora qua eger sudat: vl̄ qua resoluit materia febris ⁊ pcedit ab interioribus ad exteriora: imo oz vt obserues illud ne natiuuz calorem bene opantem tuo refrigerio forti ī pedias ⁊ febrē plonges recludēdo intus materiā ipius: lz aliquādo plongatio febris sit securior ⁊ minus verenda acuita te ei⁹. Ideo si sudor syntomatic⁹ sit: aut acuitas febris vtutem deficiat aut corp⁹ ethicet. audacter īfrigides hora sudoris ⁊ resolutiōis materie febris. Tertia ē cauere oz in acutꝫ febribus ne in intestinis egri rasura adueniat seu fluxus vētris excoriatiu⁹ aut abrasiu⁹. Primo. q; addit in debilitatez vtutis ex frequētia surgēdi ad sellā ⁊ resolutionē spirituz multoz in multitudine assellationū. Scōo. q; terret nā ex decursu plurimo q̄si subitaneo supfluitatū ad intestina ⁊ ab expulsiōe tā frequēti et dolorosa eaz ab eis: si ē ꝓpt victoriā supfluitatū. i. si talis abrasiu⁹ fluxꝰ sit syntomatic⁹ nōvi nāe cretice expellētis: ꝫ extuberātie māe, nō enī terret ab his nā q̄si ipa ꝓtingūt virtute ipi⁹ ⁊ p via crisis. lz etiā tūc rasura nō sit fine piculo. Modus vo cauendi a tali rasura est vt in dispositis ad fluxꝰ cholericos ⁊ abrasiuos quos alias passi sunt nō emplastres epar neq; epithymes cū vehemēter infrigidātibus in cholericis febribus q̄ choleram depellāt versus intestina: neq; sepe eis des sirupū acetosum vl̄ oxizaccaraz vl̄ oximel aliquod neq; pharmaca fortia cholere eductiua sicut scamoneā. Quarta est. p emplastra fortiter infrigidātia ⁊ epithymata epati adhibita fortasse redeunt supfluitates ad supiora ⁊ ledunt ⁊ inflant hypocōdria. s. loca sub costis ppe diaphragma ⁊ orificiū stomachi: ⁊ q̄q; caput ascendēdo ad ipm vl̄ transmittēdo ei fumos acutos ab orificio stomachi. Et id maxime fit q̄n administrantꝫ añ purgationē ⁊ supfluitates que febrē efficiunt sunt cholerice subtiles parate ascendere sua lenitate: cauendū ergo est ne hec administrentꝫ añ purgationē: ⁊ maxime in habētibus hypocōdria ⁊ caput debilia pata recipere supfluitates. Quinta est. potus papaueris aliq̄n mirabiliter iuuat in febribus acutis. Primo inspissando materiā subtilē cholericaz acutaz ⁊ digerēdo eā: vñ ipam cohercet ⁊ impedit furere ac sursum ascēdere vl̄ abradere suo impetu intestina. Scōo ꝓuocādo somnum sua vi stupefactiua. Et ad hec elige papauer albū: q; cuz suo stupore domesticum est. i. familiare ⁊ amicū nature: vt ait p̄n. p̄mi quarta cap̄. p̄mo. Et administra ipm fm hunc modū. ℞. semīnis papaueris albi. ʒ. ß. tere et distempera cū. ʒ. ß. aque fontis bullite: deinde cola ⁊ da tepiduz bibere sero in ingressu lecti. Et si suauius facere volueris distempera cū lacte amigdalarum vel hordeato.

¶ De rememoratōe accidētiū q̄ difficilia fiūt in febrib⁹ acutꝫ. Ca. xi

Oquemur itaq;. In hoc capō p̄mo p̄mittit intentū dicēs q; anteq; loquaꝫ de curis febriū in spāli ꝑus loquet de accidentibus ⁊ curis eoz: que q̄nq; fiunt ita vehemētia in febribus putridis: vt eis intēdere cū cura ꝓpria statiz oporteat: ⁊ post festinabit ad distinguendū febres acutas ⁊ curas eaz. ¶ Attende q; ga. lib. de ingenio de accidētib⁹ febriū alio tractat ordine. Nā postq; libris. 8. 9. 10. ⁊. 11. de curis febriū egit ꝓsequēter lib. 12. de curis ꝓtractat accidentiuz febriū. Eodē mō ꝓcedūt alexāder grec⁹ tertio practice. ⁊ auerroys. 7. colliget agēs de syncopi postq; tractauit de curis febriū. Et recte videnꝫ b incedere ordine: q; morbi nāli ordine sunt ꝑores suis accidētibus: ⁊ cura morboz curis accidētiuz. Sz p̄n. hic alio respectu accidētia p̄tulit ⁊ curas eoz. s. q; sunt cōia pluribus gn̄ibus febriuz: ⁊ hic spāliꝰ gn̄alia

plefert. Et aliqua ex eis syncopis ⁊ dolor maximus sunt tam suspecta tāq; piculosa q; cogūt medicos eis p̄intedere postponēdo ad tp̄s curatōez febris. Scōo enumerat accidētia febriū de quorum curis b agere intēdit. Primū est rigor frig⁹ ⁊ horripilatio q̄s p vno cōputat: q; fiunt a silibus cāis: ⁊ sub vno gn̄e videlicet tipo reph̄endūt ⁊ fit de eoz curis vnicū capitulū. Scōm ē sudor plurim⁹ nō quidē salubꝫ neq; moderatus: sed supfluus defectiōis virtutē vl̄ arefactiōis vniuersum corp⁹. Tertium ē fluxus sanguis narium supflu⁹: q̄ frequētius multo in febribus accidit q̄ fluxꝰ sanguis emorroidaruz: aut mēstruoꝝ. Quartū ē vomitus laboriosus vl̄ supflu⁹ ꝓturbās egrū ⁊ ip̄m debilitans. Quin⁹ cilia fiunt in febribus acutis. C. xi.

Oquemur itaq; i p̄mis d accidētibus q̄ vehemētia fiunt in febrib⁹: ⁊ de curatione eoz ⁊ festinem⁹ ad distinguendum febres acutas. Et hec quidē accidentia sunt sicut rigor ⁊ frig⁹ ⁊ horripilatio: ⁊ sicut sudor plurimus: ⁊ sicut fluxus sanguis narium supflu⁹: ⁊ sicut vomit⁹ laboriosus: ⁊ fluxus ventris debilitās: ⁊ sicut sitis q̄ nō toleratur: ⁊ sicut ꝓfunditas somni plurima: ⁊ sicut vigilatio insepabilis: ⁊ sicut aspitas lingue ⁊ offuscatio oris: ⁊ sicut sternutatio ꝓtinua: ⁊ dolor capitis prau⁹: ⁊ tussis frequens: ⁊ sicut casus appetitus: ⁊ bolism⁹: ⁊ sicut appetit⁹ canin⁹: ⁊ frigus: ⁊ singultus,

est fluxus vētris supfluus ⁊ multū debilitās. Sextū est sitis clamosa vehemēs ⁊ itolerabilis. Septimū est p̄lima somni ꝓfunditas quā subeth vocam⁹. Octauū ē cōtinua seu insepabilis ⁊ supflua vigilatio: de qua facit ifra ꝓpriū cap̄m sub titulo de inq̄etudine. Nonū est aspiras lingue ⁊ offuscatio el⁹ ⁊ oris. i. declinatio ad fuscedinē ⁊ nigredinē remissam. Decimum est sternutatio frequens ⁊ q̄si assidua. Undecimuz est dolor capitis prau⁹ ⁊ pseuerans. Duodecimū ē tussis frequēs ⁊ ipetuosa. Tertiūdecimū est casus appetit⁹. Quartūdecimū est bolism⁹: qui etiaz dicit vaccina fames: ⁊ est fames mēboz cū satietate stomachi. Quintūdecimum est appetit⁹ canin⁹ insaturabilis vt canū appetit⁹. Decimūsextū est frig⁹ extremitatū. Decimūseptimū est singultus de quo nō infra agit nec de eo vt de aliis facit inferius ꝓpriū capitulū: sed agit de ipo ⁊ de causis ⁊ cura eius tertii. iij. tractatu. j. capīs. 20. 21. ⁊. 22. ¶ Attende p̄mo q; p̄n. in hac enumeratiōe accidentium febriū septem omittit accidentia: de quibus inferius ꝓpria facit capitula. Primum est grauitas capitis: secūdum est dolor ventris: tertium est nigredo lingue: quartum syncopis: quintum cōstrictio anhelitus: sextum vehementia tristicie ⁊ angustie. septimum difficultas deglutionis. ¶ Attende secūdo q; medici tractantes seorsum de accidentibus febrium ⁊ de curis eorum de magnis intellígunt que diuersificant earum curas. Juxta id galieni duodecimo de ingenio capitulo p̄mo. Dedicit vero parua accidētia febrem comitantia nominare postponunt veluti si nō essent. Accidētia vo noiant que raro febrē sequūtur aut vltra q; solēt magna efficiunt. Que tribus modis sunt. Aut enim erunt in nocumēto actionis vt dolor ⁊ syncopis: aut vltimitas cōstrictionis ventris ⁊ solutionis: aut in qualitate corporis. Quartū enim gen⁹ nō est hic imponendū: q̄uis quidā inter hec illud miscēt sicut herisipilā ophtalmiā vulnus tumorē p̄ auriculas ⁊ filia: hec gal. ¶ Attende tertio q; hic solū de accidentibus agit quibus curā ꝓpriam aliā a cura morbi ministrare cōuenit: sicut sunt spasmus dolor ⁊ syncopis. Juxta id galieni ibi. Et si accidentia virtutē dissoluant aut ex toto aut nō ex toto: medicina morbi postposita ad eā intendamus: virtute añ penitus dissoluta non solum accidentia mitigamus: sed etiam virtutem confortamus. Unde si aliquid inueniatur quod ⁊ accidētia dissoluat ⁊ morbum curet nō erit medicamen accidentiū sed morbi hec galienus. Ex quibus patet q; accidentia qualitatis mutate et oculi cōcaui tempora plana nares acute nō sunt de illis accidentibus de quibus intenditur hic.

·Nōpte et p alijs obias

UVA. BHSC. IyR_028

¶De regimine rigoris ⁊ horripilationis quando superfluũt Capitulum. .XII.

Quod est de hoc. In hoc capło ꝓmo se expedit ꝓnceps de
q rigore ⁊ horripilatiõe sequẽtibus sudorem ⁊ de ipis cre
ticis ⁊ de curis quando leues fuerint. Scõo agit de eoꝝ

curis quando fortes fuerint ꝙ exterius apposita ibi| In forti aũt| Tertio spāliter ꝙ balnea ibi| Et multotiẽs sedatur| Quarto ꝙ medicias oꝛe sumendas ibi| Et de medicinis|

¶De regimie rigoris ⁊ horripilatiõnis qñ superfluunt. Capl'm.XII.

Quod ẽ de hoc sequẽs

q sudorẽ rectificaꝛ velociter et nõ idiget regimie. Et cretico nõ oꝛvt ꝓtrarium fiat ꝙ remotiones. ⁊ nõ est de illis q̃ debilitãt ⁊ faciũt aliud. Et qñcꝫ sedaꝛ cum ligatione extremitatũ ⁊ fricatiõe facili: ⁊ cũ calefactiõe coopture ⁊ inunctõe cũ oleo de aneto aut ꝺ camomilla si indigeaꝛ eo. In forti autẽ[b] qñ pseuerat siue sit in febrib' siue sit in alijs oꝛ vt ligẽtur extremitates in plurimis locis. Et inũctio fiat cũ oleo camomillino ⁊ radice lilij. Et sunt de hoibus q̃ cõfortãt illud cũ eis q̃ sunt sicut cardamomũ ⁊ castoreũ ⁊ ruta ⁊ sceba ⁊ calamentũ ⁊ baurach ⁊ piper ⁊ piretrũ

a balneo aut stuphis vł a loco sudoris in lecto faciliter rigent aut horripilanꝭ quando eis obuiat frigus extrinsecum: sed si cõpetẽter statum tegantur cessat rigoꝛ ilico ⁊ horripilatio. Secũda est. nõ oportet in rigore cretico vt fiat cõtrarium per remotiones id est vt remoueatur ⁊ fiat cura eius per administrationem sui cõtrarij. Quia procedit ex opere nature bene ⁊ regulariter operantis: vt quãdo causon per rigorem soluitur natura expellente materiam ipius a venis ꝓpe coꝛ ad exteriora motu cretico. Juxta id hypocratis amphorismoꝝ quarta. A causone habito rigore supueniente solutio fit nil aliud faciẽdum est: nisi vt teneatur is qui febricitat bene coopertus: vt cholera effusa sup membra sensibilia rigorem inducens cito resoluaꝭ vł per sudorem vł per fluxum ventris. Tertia est. rigoꝛ nõ vehemens necꝫ multum fixus facile sedatur cũ aliquo quattuoꝛ remedioꝝ que hic describuntur. Primum est ligatura extremitatũ vt tibiarum ⁊ brachioꝝ cum fune aut instita talis fortitudinis ꝙ dolorem faciat ⁊ signa relinquat seu vestigia post solutionem. Nam per id calor qui ꝓpter rigorem intus confugerat reuocatur facile ad exteriora expellẽs rigorem vnacum causa eius. Secũdum est fricatio suauis extremitatum que calorem retrahit ab interioribus ad exteriora: poros cutis aperit ⁊ aliquid resoluit de causa rigoris vt de mordaci fumo vł humore. Tertium est. calefactio coꝛporis cum sufficiẽti ⁊ idonea coopertura: sic sepe tollitur tertiane rigoꝛ cum pānis calidis manibus ⁊ pedibus frequẽter adhibitis ⁊ cum cooptura totius coꝛpis. Quartũ est. inunctio extremitatũ ⁊ spine dorsi cum oleo anetino vł camomillino: si fuerit opus tali inunctione puta qꝛ rigoꝛ sedari nõ possit ꝙ aliqua ex dictis: ⁊ debet oleũ hora inunctiõis satis fortiter calefactũ esse: tunc poros aperit: cutẽ lenit: extremitates calefacit: ⁊ resoluit materiam rigoris. Et potius munge posteriora: qꝛ rigores quidem mulieribus incipiũt ex lumbis magis ⁊ ꝙ dorsum ad caput: sed ⁊ viris retro magis q̃ in priori ꝑte velut cubitoꝝ coxarum. ampho. quinta.

b In forti autem. In hac scõa parte dat remedia vndecim foris adhibenda cõtra fortem rigorẽ. Qui fortis dicitur: vł qꝛ graviter ⁊ vehementer affligit infirmum: vł qꝛ fixus est ⁊ diu permanet: vł vtroq̃ modo. Primũ est vt ligenꝭ extremitates dolorose ⁊ vehementer cum chordis aut institis in pluribus locis vt in tibijs ⁊ pedibus ⁊ brachijs ⁊ manibus vt sanguis ⁊ spiritus ꝓpter dolorẽ ad exteriora reuocenꝭ. Secũdum est. inũctio extremitatuꝫ ⁊ spine dorsi cũ oleo camomillino ⁊ radice lilij ꝫm hanc foꝛ

Et qñcꝫ ꝓtrãsit illõ ad administrãdũ linimẽta ex sinapi ⁊ asa. Et qñcꝫ decoquunꝭ medicine iste in aqua: deinde decoquiꝭ in ea aliqꝺ oleum. Et aqua eruce fortis est in hoc capło ꝙ se sola aut cum oleo qꝺ decoquiꝭ in ea. Et silr decoctõ ozimi et aqua ei'. Cõfectio olei boni. Sumanꝭ anetuꝫ sic cum ⁊ myrrha ⁊ ruta ⁊ calamentũ et piper ⁊ piretrũ ⁊ decoquanꝭ in vino decoctiõe vltima: deinde coquaꝭ calamentũ in tãto q̃tum est medietas ei' de oleo sisamino vsquequo consumaꝭ aq̃ ⁊ remaneat oleũ: ⁊ admistretur inungẽdo. Et de oleis fortib' in eis in tali qualis est rigoꝛ q̃rtane est oleũ de costo ⁊ oleũ ꝺ sceba ⁊ oleũ ꝺ abꝛotano ⁊ oleũ ꝺ lilio ⁊ oleũ ꝺ myrrha. Et ponaꝭ in. ʒ.i. olei põdus. ʒ.ʒ. piperis ⁊ sexta. ʒ.i. piretri tritoꝝum.

mam. ℞. radicis lilij celestis. ʒ.ß. teratur ⁊ incoꝛporetur cum. ʒ.4. olei de camomilla: ⁊ cũ eo calido fiat inunctio fricando cũ manu que calefacit ⁊ poꝛos aperit ⁊ neruos cõfortat rigoꝛe oppressos: ⁊ causam rigoris subtiliat digerit trahit ⁊ resoluit. Et quidã medici fortificant istud addendo sibi cardamomi castorei seminis rute sceba calamenti baurach piperis nigri piretri añ. ʒ.ß. vnde fit calidius ⁊ resoluẽtius. Et ꝙ sceba intellige sticados arabicũ vt exponit trãslatoꝛ vł absinthij spẽmvt exponit ianuen. Et ꝙ baurach intellige nitrum vł spumã nitri ꝙ quo sume sal si nitro careas. Tertiuꝫ ẽ administratio linimẽtoꝝum ex sinapi ⁊ asa ad quod qñcꝫ pertransit medicus velut ad calidius ⁊ vehementius in tollẽdo rigorẽ. Asa enim ẽ calida i ꝓncipio q̃rti ꝓprie fetida: nõ fetida vero est caloris remissioris. Et sinapis est calida ⁊ sicca vsq̃ ad quartuꝫ. Hoc remedium in tipo q̃rtane ministrari potest quando est diuturnus cum maxima mẽbroꝝum confractiõe ⁊ frigore ad instar niuis. Et sic cõponiꝭ. ℞. asę fetide. ʒ.i. ⁊ ß. dissolue in. ʒ.ʒ. olei de camomilla ⁊ tere cũ eis granoꝝ sinapis. ʒ.i. ⁊ fac linimẽtũ. Quartũ est decoctio istarum medicinaꝝ. s. asę ⁊ sinapis vł istaꝝ. s. cardamomi castorei rute ⁊c. in aqua i qua post coquiꝭ aliqꝺ ex oleis calefactiuis ⁊ resolutiuis ꝫm hãc formã. ℞. asę fetide ⁊ sinapis añ. ʒ.i. decoquanꝭ in lib.i. aque donec redeat ad medietatẽ: deinde coleꝭ aqua ⁊ ei addaꝭ olei camomille. lib.ß. ⁊ iterũ bulliant vsq̃ fere ad aque ꝺsumptionẽ ⁊ cuꝫ eo calido liniaꝭ spina ⁊ extrema. Vel. ℞. cardamomi castorei rute sceba calamenti baurach pipis piretri. añ. ʒ.2. decoquanꝭ ista ꝑus cõtusa in lib.2. aque donec ad mediũ redeat: deinde coleꝭ aqua ⁊ sibi addaꝭ olei camomille vł anetini lib.i. ⁊ fricenꝭ cũ eis satis calefactis dorsum ⁊ extrema fricatõe longa. Quintũ est aqua eruce distillata: vł aqua dulcis in qua decocta est eruca q̃ fortis ẽ in hoc capło. idest i sedatõe rigoris ⁊ horripilatõis siue cũ ea sola fricenꝭ extrema siue cũ ea mixta cũ oleo aliquo vt anetino ⁊ camomillino bullito in ea ꝫm hanc formã. ℞. aque eruce lib.i. olei camomille lib.ß. bulliant siꝭ ⁊ cũ eis calidis fricenꝭ extrema. Et si aquam eruce distillatã nõ habueris. ℞. seminis eruce. ℈.2. fac bullire in. 2. lib. aq̃ donec redeat ad vnã deinde cola ⁊ est aqua eruce. Sextũ est decoctio ozimi: vł aqua ei' distillata. Et fit decoctio ipius ꝫm hũc modũ ℞. ozimi qꝺ est semẽ basiliconis. ℈.2. decoque in. 2. lib. aque vsq̃ ad ꝺsumptionẽ medietatis: deinde cola ⁊ cũ ea calida suauiter frica dorsũ ⁊ extrema. Septimũ est inunctio ipoꝝ cũ oleo. Cuius hec descriptio ẽ ℞. seminis aneti ficci myrrhe rute calamẽti pipis nigri ⁊ piretri. añ. ʒ. 2. decoquanꝭ in. ʒ. lib. vini albi aut subꝛubei vinosi decoctiõe vltima. s. donec medicine remollite sint ⁊ perfuse vino: postea coletur vinũ expꝛimendo aliquaꝭ medicinas ⁊ colature addaꝭ tm̃ olei sisamini q̃ta ẽ eiꝰ medietas: ⁊ siꝭ coquanꝭ vsq̃ ad aque. i. aquositaꝭ vini ꝺsumptionem ⁊ cum oleo qꝺ remanet fiat inunctio in dorso ⁊ extremis. Octauũ est inunctio dictaꝝ ꝓtium cũ aliquo quinq̃ oleoꝝ hic notatoꝝuꝫ. s. cum oleo de costo vł oleo de sceba. i. de sticados vł de quadã absinthij spẽ vł oleo de abꝛotano vł oleo de lilio celesti qꝺ ꝓrinũ seu de ꝓreos dicit: vł oleo ꝺ myrrha. Elige qꝺ vis de istis oleis q̃ fortia sunt in curatione rigoris talis qualis est rigoꝛ quartane febris. Et vt fortius fit adde cuilibet. ʒ.o. olei pondus. ʒ.ʒ. puluerisꝫ piperis nigri ⁊ pondus. ʒ.i. puluerisꝫ piretri.

¶Attẽde ꝙ pła ex oleis in hoc libꝛo sepe notatis inueniunꝭ in apotheca vt oleũ ꝺ sceba oleũ de abꝛotano oleũ ꝺ myrrha. Sed facile fieri pñt infundẽdo ⁊ decoquẽdo vł conterendo medicinas a q̃bus denotanꝭ in oleo olive: qꝺ est vt mã alioꝝ oleoꝝ ꝫm hanc formã. ℞. myrrhe trite. ʒ. i. olei cõis qꝺ est oliuaꝝ. ʒ.4. misceanꝭ optime supꝛa ignẽ mouẽdo cuꝫ

UVA. BHSC. IyR_028

spatula donec bene incorporetur myrrha cum oleo. Nonum est folia absinthij decocta cum oleo aliquo ꝑm hanc formam. ℞. foliorum absinthij.ʒ.i.bullianꝫ cum.ʒ.4.olei oliuarum quasi frixando:postea fortiter p staminum exprime:ꝛ cum expresso patiẽtem inunge ꝛ absinthium siccum in casu presenti est melius viridi:qꝛ plus resoluit. Decimus est oleũ oliue in quo decoctum est apium ꝑm hanc formã. ℞. seminis apij.ʒ.i. frigatur in.ʒ.4.olei oliue ꝛ conterantur donec ambo sit optime ꝑmisceanꝫ. Undecimum est introitus infirmi ꝛ mora in oleum leuis caliditatis.ipse enim est iuuatiuus valde ꝑm hunc modum. ℞.olei oliue dulcis ꝛ mature q̃tus sufficit ad implendum tinam: vt semicupium calefac moderate ꝛ itromitte egrum in tinã nuduꝫ: ꝛ stet in oleo vsq; ad collum tina bene tecta donec abscedat aũt alleuietur rigor. Post hec remedia undecim ait princeps q̃ fortasse potiones ore sumende vt alteratiue vt laxatiue necessarie erunt ad sedationem rigoris.scilicet cũ rigor est adeo firus q̃ p remedia foris adhibita sedari nõ potest:cuius fixionis causa est viscositas aut grossicies materie ex qua fit ꝛ ꝓfundatio ipius vsus interiora ꝛ densitas carnis ꝛ musculorum quibus infiltratur vel super quos funditur.

Et administreꝫ absinthiũ decoctum cũ oleo aliquo. Aut oleũ oliue i quo decoctũ est apiũ. Et introitus in oleum leuis caliditatis est iuuatiu' valde. Et fortasse necessarie sunt potiones. Et multotiẽs sedaꝫ cũ aqua leuis caliditatis. Et cũ incuruatiõe super vaporẽ ei'. Et qñ nõ sedaꝫ p illõ ꝛ mã est grossa decoquanꝫ in aqua anisuꝫ ꝛ calamentũ ꝛ semẽ apij ꝛ mastix ꝛ eruca ꝛ anetuꝫ ꝛ his similia. Et balneeꝫ in aqua in q̃ decocta sunt q̃ sunt sicut sceha ꝛ abꝛotanũ ꝛ calamẽtum ꝛ anetũ ꝛ squinantũ ꝛ ruta ꝛ sanguc' ꝛ costus ꝛ semina calida. Et oẽs medicine fortis ꝓuocatiõis sedant rigorẽ. Et de medicinis sedãtibus rigorem maximũ in quartana ꝛ silibus sibi est vt bibaꝫ de costo aure'.i. cũ aqua calida. Et de agarico q̃tum de ipo tum aqua calida: et in agarico est iuuamentũ: ꝛ qñ ponitur in eo parum opij qm̃ facit dormire ꝛ facit sudare ꝛ ꝓhibet vehementiã rigoris ꝛ alia. Et iterum yreos q̃titas auꝛ.i. in aq̃ calida. ¶ Et de cõpositis est tyriaca ꝛ diatessaron ꝛ alia. ꝛ diacymenum: ꝛ diacalamentũ: ꝛ diatriõpipereum: ꝛ sirupus de melle in quo feruẽt sicut ruta ꝛ asa ꝛ piretrum et piper. Et de medicinis fortibus ꝓuocantibus sedant rigorẽ. Et de medicinis sedãtibus rigorem maximũ in quartana ꝛ silibus sibi est vt bibaꝫ de costo aure'.i. cũ aqua calida. Et de agarico q̃tum de ipo tum aqua calida: et in agarico est iuuamentũ: ꝛ qñ ponitur in eo parum opij qm̃ facit dormire ꝛ facit sudare ꝛ ꝓhibet vehementiã rigoris ꝛ alia. Et iterum yreos q̃titas auꝛ.i. in aq̃ calida. ¶ Et de cõpositis est tyriaca ꝛ diatessaron ꝛ alia. ꝛ diacymenum: ꝛ diacalamentũ: ꝛ diatriõpipereum: ꝛ sirupus de melle in quo feruẽt sicut ruta ꝛ asa ꝛ piretrum et piper. Et de costo inquit ianuen. Costum est radix amara.inuenitur autez in multis locis costum dulce scriptũ in confectionibus:sed nec vidi nec audiui ab aliquo vidisse.quidam nomine eius vt neutro vtuntur sicut ianuen.alij vt masculino sicut auicẽna:alij femenino vt auctores terminorũ. Et cum sit duplex dulcis ꝛ amarus quando per se ponitur de amaro intelligitur. De quo dicit princeps secũdo huius capitulo de eo q̃ in ipo est q̃litas amara ꝛ acris valde et caliditas ꝛ acredo adeo q̃ ipe vlcerat et confert omni membro qđ indiget calefactione:ꝛ vt ex eo extrahaꝫ humor ex profundo. Secundũ est.aureus vnus agarici similiter dati cum aqua calida:multum enim iuuat. Et quandoq; ei adduntur opij grana tria:nam tunc somnum ꝓuocat ꝛ sudare facit ꝛ ꝓhibet rigoris vehementiam ꝛ alia mala sicut febres ꝛ oppilationes ꝛ apostemata. Juxta illõ mesue capko de eo. Agarici quidem iuuamentum ad febres antiquas diuersarũ materierum ꝛ ad tipum eaꝫ etiam est magnum. Et nõ debet subtiliter conteri:qꝛ hoc affert ei venenositatem vel maliciã. Et si ei addantur salis gẽme grana quattuor felicitat operationem eius. Sed mirũ videtur q̃ hic addit opium vt ꝓuocet somnum cũ somnus vꝛ noceat in p̃ncipio interpolatarum febrium:vt ait galienus amphorismorũ scõa cõmento illius canonis. In quo morbi somnus ꝛc. Nisi esset q̃ agaricus sudorem ꝓuocans ꝛ ventrem soluens ꝓhibet egrum a nocumento somni. Uel intellige quod hic dicitur de rigore sine febre. Uel dic q̃ licz aliqualiter noceat:sedat tamen doloꝛẽ qui ex tipo sentiꝫ Tertius est aureus vnus radicis yreos trite ꝛ date in potu cum.ʒ.4.aque calide. De qua dicit mesue in suis simplicibus capko de yreos q̃ solutione educit phlegma grossum ꝛ cholerã p̃mixtam: ꝛ educit ¶ In scõa dat ser remedia cõ (etiam aquã citrinã cũ facilitate. tra rigorẽ. Primũ est tyriaca diatessaron. Que sic dicit:qꝛ ex.4. medicis cõposita est. Et describit eã p̃n.ʃ.cañ. tractatu p̃mo ca. 16.ꝛ dicit valere õ egritudines frigidas. Et est dosis ei' ab auꝛ.ſ. vsq; ad auꝛ.i.vt ait mesue i antidotario ca.de ea.da ergo.ʒ.i.cũ.ʒ. 4.aque calide. Scõm est tyriaca alia.ſ.tyriaca magna. Quã describit p̃n.dicto tractatu.ca.2. Et ca.p̃mo sup dosi ipius ait. In rigore aũt ꝓdico ꝛ frigore ꝛ vomitu ꝛ initio ꝓdi deꝫ in potu lupinus vnus seu lupini q̃titas cũ aqua mellis aut cuꝫ vino qõ nõ sit minꝰ triũ.ʒ.neq; plus.4.ꝛ.ſ. Tertiũ est electuariũ diacymenum. Qõ describit p̃n.q̃nto cañ.tractatu tertio caꝑ.2.ꝛ dicit ibi Sit dosis magnitudo galle cũ aq̃ calida ꝛ cõfert ad febres frigidas melãcholicas ꝛ phlegmaticas.da igitur de eo q̃tum est nux galle cũ.ʒ.4.aq̃ calide. Quartũ est diacalamẽtũ:qõ describit ibi ca.ʃ. Et de eo dicit mesue in antidotario distincriõe p̃ma ca.õ eo q̃ dosis eiꝰ est.ʒ.i. Et itez ibi ait q̃ ꝛfert rigori febriũ emplastratum ꝛ vnctũ in spina:ꝛ est ex maxime subtiliãtibus humiditates grossas ꝛ viscosas:da cũ aqua calida. Quintũ est diatriõpipeon qõ describit p̃n.ʃ.huius tractatu tertio ca.11.ꝛ valere dicit ad frigora ꝛ ad humorẽ crudũ. Et dosis eiꝰ vt ait ibi sit põdus.ʒ.2.cum aq̃ tepida in ieiuno. Et mesue dicit sit dosis a.ʒ.i.vsq; ad duas:ꝛ in hoc casu sufficit.ʒ.i. Sextũ est sirupus de melle videlz oximel. Quẽ describit p̃n.sũma pª q̃nti tractatu.6.ca.3. in quo bullianꝫ ruta ꝛ asa ꝛ piretrũ ꝛ piper ꝑm hunc modũ. ℞. seminis rute asefetide piretri piperis ana.ʒ.2.conquassentur ruta piretrum ꝛ piper ꝛ asa scindaꝫ per paruas pecias ꝛ bullianꝫ hec in lib.i. sirupi de melle super prunas leues vsq; ad consumptionez tertie partis deinde coletur ꝛ de ipo detur.ʒ. in.ʒ. quattuor aque calide.

c Et multotiens. In hac parte tertia dat quinq; regulas. Prima est rigor frequẽter sedatur cum aqua calida suauis caliditatis intromisso infirmo vsq; ad collum in tinam repletã huiusmodi aqua vꝛ fricando cum hac dorsum ꝛ extrema diu ꝛ suauiter. Scõa est.aliquando etiam sedatur rigor inclinando infirmum siue incuruando super vaporem aque. Et istud apte fit recluſa hac aqua inter duos fundos tine duplicis fundi:quorum superior sit perforatus multis foraminibus: super quem insideat eger spoliatus tina bene tecta ꝛ incuruet dorsum super vaporem aque qui per foramina fundi alti erumpit. Tertia est. quãdo nõ sedatur rigor neq; p aquam neq; per vaporem eius: ꝛ materia rigorem faciens est grossa aut viscosa decoquãtur in aqua balnei medicine Quarũ recepta sequitur. ℞. seminis anisi calamenti seminis apij eruce ꝛ aneti.aã. ℈.2.masticis.ʒ.2.contundantur ꝛ bullianꝫ in aqua balnei vt resoluentior fiat quibus adde si vis medicinas similes in resolutione:sicut paritariam abꝛotanũ ꝛ camomillam. Sed mirum videꝫ q̃ masticẽ apponit cum sit multũ stipticus:vnde pꝛos claudit ꝛ resolutionem ꝓhibere videtur:nisi esset q̃ est simul stipticus ꝛ resolutiuus:ꝛ est in omnibus eius ptibus cum resolutione lenificatio:vt ait p̃ceps secũdo huius capitulo de eo:ꝛ cum hoc retinet interius virtutes resolutiuorũ que prius penetrant sua subtilitate q̃ mastix stipticet:vnde fortior fit horum operatio. Notes ꝛ cum hac aqua fricare dorsum ꝛ extremitates nõ intromisso infirmo in balneum. Quarta est. balneetur rigorem patiens in aqua decoctionis medicinarũ sequentium. ℞. scehe id est sticados arabici vꝛ speciei absinthij abꝛotani calamenti anetisquinanti rute sanguci id est maiorane costi seminũ calidorum:vt anisi carui feniculi cymini ana. ℈.i.decoquanꝫ in aqua fluuij vel fontis vꝛ pluuiali in qua temperate calida balneetur eger. Quinta est generalis q̃ medicine omnes ꝓuocantes fortiter sudorem aut vrinaꝫ sedant rigorem:qꝛ subtiliant materiam ex qua fit vias aperiunt ꝛ in parte resoluunt:ꝛ tales sunt menta iuniperus sauina pulegium utrunq; regale ꝛ montanũ folia lauri rosmarinus saxifraga milium solis.

d Et de medicinis. In hac parte quarta p̃mo agit de cura rigoris p medicinas simplices ore sumendas. Secũdo per compositas alibi descriptas ibi [Et de compositis est] Tertio per cõpositas hic descriptas ibi [Pillule ex parte] Quarto per cibos ꝛ potus ꝛ pharmacias ibi [Et fortasse est necessarium]

¶ In prima particula dat tria remedia contra rigorem maximum in febre quartana ꝛ sibi similibus. Primuꝫ est.aureus vnus de costo pulueriſato datus in potu cum.ʒ.quattuor aque dulcis calide. Et est au-

UVA. BHSC. IyR_028

¶ In tertia describit tria remedia sub forma pillularū. Primū sic fit. ℞. storacis calamite myrrhe opij oppopanaci añ. ʒ.2. incorporent cū tātillo butyri recētis fiat massa pillʼarū. De q̄ dek fabe quātitas p vnā horā añ accessionē patienti erecto sup suū scamnū t bene cooperto: t acre camere eius calefacto cū igne. sūt ei exp

te: t ipm rigorem tempant aut phibent. Et possunt dari vel sicce sic sūt oī solute in ʒ.4. aq̄ calide. Scōm sic fit. ℞. oppopanaci castorei dauci a se fetide piretri t opij añ. auf. i. incorporent cū tātillo mellis aut butyri et formek pillʼarū massa de qua dek fabe q̄titas cuz ʒ.4. aq̄ calide p vnam horaz añ accessionez Tertiuz sic fit. ℞. oppopanaci serapini aniuden. i. herbe de q̄ fit asa cymini carmēi. i. nigri colorz semis apij t pipis nigri a añ. auf. i et. ℈. semis iusq̄ami albi croci aristologie rotūde castorei euforbij myrrhe ameos. ʒʒ. añ. tertiā partē. ʒ. i. semis harmel. i. rute macedonice piretri añ. auf. i. terantur t incorpent cū melle t fiat massa pillʼarū: aut modʼ opiate. de qua dek quātitas auellane. i. cū aq̄ calida valde: nō tñ feruēte: ſz tāte caliditatis quātū sine lesione poterūt sustiere os meryt sto-

¶ Pillule experte que dank in potu ante rigorē per vnam horaz infirmo erecto super scamnū suuz et aere eiʼ calefacto cum ignet cooperimento quoniā temperat ipm aut prohibēt quaruz cōfectio. ℞. storacis myrrhe opij oppoponaci oīm añ. partē vnā conficiank cuz butyro: t sit dosis earum quātitas fabe. Et iterū sumank oppoponaci t castorei t dauci t ase et piretri t opij omnū ptes equales et fiant pillule. Descriptio bona. ℞. oppoponaci et serapini t aniudent cymini carmeni t seminis apij et piperis omniū añ. auf. i. et. ℈. seminis iusquiami albi croci aristologie castorei euforbij myrrhe ameos ʒiʒiberis omniū añ. pōdus tertie. ʒ. i. seminis harmel piretri omniū ana auf. i. conficiank cuz melle: t dosis eius sit auellana vna cū aqua calida valde.

¶ In q̄rta dicit pmo q̄ forte ncce ē in forti rigore vt (machus. denk egro cibi calefacti t dek ei i potu vinū calefactū. Forte dicit qz regulariť in paroxismis cibū subtrahē oz apponere eñ lesio ē Sed in duplici casu dare cōuenit. Primo quidē q̄n multa apparet vtutis debilitas. Sz quando ꝓfundatio caloris tāta t tam lōga est q̄ timek de nō reditu eiʼ t de sincopi. tūc eñ ꝓuēit vt des aquā carnis actu calefactā vel in vtute cū spēbʼ vt cinamomo zinzibere pipe. t vinū in potu actu calefactū vel vtuaľ ad modum ypocratis cū spēbʼ modo noiať. Scōo dicit q̄ in forti rigore forte ncce est soluere ventrē cū pharmaco aliq̄ sic hierapigvk dyacitonitē laxatiuo supple vel diafinicō ℈m has formas. ℞. puluerīs hierepigre galieni. ʒ. i. dissolue in. ʒ. 4 aq̄ melľ calide: t da in potu. Hanc describit p̄n. ℌ. huiʼ sum. p̄ma trac. 2. ca. 2. Ubi i fine ait. Et sit dosis integ̃. ʒ. i. cū melle t aq̄ tepida. Et id de puluere solo sine melle intelligi oz. qz nō sufficit ad dosim integrā. ʒ. vnica eius cū melle cōfecte: imo tres. ʒ. ciʼ sunt integ̃ dosis in q̄ nō ē niſi tertia ps puluerīs sc ʒ. ʒ. i. Uel. ℞. diacitonitē solutiui. ʒ. ℈. dissolue in. ʒ. 4. aq̄ mellis calide t da in potu. Hoc diacitonitē describit. ℌ. huiʼ trac. ʒ. ca. ʒ5. Et dicit ibi q̄ dosis eius est auf. 4. ſ. ʒ. ser sed in hac regione sufficere videť. ʒ. ℈. Uel. ℞. diafinicō. ʒ. ℈. dissoluatur in. ʒ. 4. aque mellis calide t dek in potu. Hoc electuarium describit mesue distinctiōe tertia antidotarij ipius. t dicit ibi q̄ dosis eius est a. ʒ. ʒ. vsq̄ ad. 7. Princeps vo. ℌ. cañ. trac. ʒ. dat tres descriptiones eius t in fine tertie t sint dosi. ʒ. 2. Tertio dicit q̄ q̄n rigor est puus laboriosus et ppie sine febre dāde sūt in potu pilule fetide: qz sunt causa sanatiōis eius. Haz duas descriptones videlz maioz t minoz ponit mesue distinctōe decima ātidotarij et vtrarūq̄ dosim dicit esse. ʒ. 2. Et p̄n. ℌ. huius trac. 9. dat. 4. eaz descriptōes. Et maioz t minoz ex eis ponit etiā dosi. ʒ. 2. ¶ Attēde q̄ i rigore q̄ est tipus febris tutius est dimittere medicinas

oze sumēdas p̄cipue laxatiuas: t his solis vti q̄ exterius adhibenk: q̄a vel vtus est fortis t tūc dimittēda est opari t nō occupāda in reductōe medicinarū de potētia ad actū: vel debilis: et tūc nō sustinet sik violentiam paroxismi t cōmotionē pharmacie. Et tā patiētes q̄ assistentes solēt imponere mala q̄ cōtingūt medicinis datis nō egritudinibʼ vnde denigrak medicorū fama.

¶ De regimine sudoris superflui in febribus. Cap. XIII.

Oportet ne sudor creticus quātū possibile est restringak.

o Cum aūt[a] euenit necessitas t ptransit terminū: tūc oz vt euentek t infrigidek locus. Si autem nō excusat: tūc semp instrumentum positus quo pueri vel iuuenes solent in aere cōcuti cōmoueatur in loco frigido. Et nō oportet vt occupetur in exuccādo illud quod rorando egreditur faciendo exuccationē post exuccationē. Haz illud est occasio ad ipsum prouocanduz et multiplicandum t fortasse attrahit sincopim. Nam eius abstersio addit in ipsum: t eius dimisio restringit ipsuz.

sunt sicut hierapigra et diacitonitē t diafinicon. Immo quādo est rigor prauus laborio sus et ꝓpe sine febre denk in potu pillule fetide: quoniaz ipse sunt sanitas eius.

¶ De regimine sudoris superflui in febribus. Cap. XIII.

o Oportet ne. In hoc ca°. p̄mittit regulā q̄ sudor creticʼ nō est restringēdus: sed dimittēdus fluere quātū possibile ē id ē quātū eger tolerare pōt sine molestia t nimia virtutis debilitate vel arefactione suoz mēbroz Quia creticʼ sudor est ille p quē virtute nature matia febrīs foras expellitť ſō forma sudoris seu vaporalis resudatōis. retinere g̃ hunc est ī pedire vtutis opus recte opank t repellere intus materiaz febris. ¶ Attēde p° q̄ sudor scik eē creticus p hoc q̄ cuenit i die crisis: t añcesseřt signa digestionis: t hūc eger bene fert: t

ipe cōfert t alleuiat egrū ab incēdio ptiū interioz. ¶ Attēde scōo q̄ i debilibʼ rarīs t cholericis aliq̄n sudor etiā creticʼ adeo exuberat q̄ ipe pducit ad lippotomiā vel aridītatē: t caute circa illud est attēdēduz: et multo est melioʼ interrūpe ipm q̄n incipit pulsus debilitari t eger ꝯqri de inanitōe q̄ dimittere ipm libere effluere: q̄uis nondū tota materia febrīs p ipm exierit. Nā postea facile cōfortato infirmo p cibū aut potum redibit sudor t natura expellet sine molestia quod relictum fuit.

Hac regula p̄missa dat remedia ꝺtra sudorē qui modū excedit pmo p euentationē et phibitionē abstersionis ibi[Cū aūt] Scōo per inunctiones ibi[Et opz vt] Tertio p linimēta ibi[Et q̄n q̄] Quarto p niuē et balneum frigidum ibi[Et quando vehemens]

a In p̄ma parte dat tres reľas. Prima est. q̄n incūbit neccītas restrīgēdi sudorē t ipe sudor ptrāsit terminū seu mensurā debitā: vk qz deficit infirmi vtutē: vel qz puenit ad resolutionē nālis h̄umidi: tūc oz vt eger alleuiek a coopimētis t cuētek: t infrigidek locus. i. aer ꝓximʼ egro: vel trāsmutet se eger de loco estuoso i q̄ sudauit ad locū frigidū seu ptē sui lecti frigidā t siccā t a lecto educat brachia t manʼ t si opʼ fuerit ōtegāt ei tibie t pedes t cooprianť simplici linteo t euētek facies infirmi vk cū vētilabro vel cū capitogio q̄druplicato. Scōa est. si hoc nō excusat id ē ñ remouet a sudore ifirmū tūc ꝺmoueak i loco frigido sedēs t positʼ sup instrumētū in q̄ se solent cōcutere pueri t agitare: qō vulgariť balloge ria dr. Et loco istius quidā vānāt pueros situātes eos t sustētantes in aere frigido sup pānū aliquē vel supellectilē quē tenētes māibʼ p. 4. cos agitāt hīcinde sicut agitak triticū in vāno ad excutiēdū ipsʼ paleas Tertia est. dū q̄rit sedatio sudoris nō oz vt se occupet eger neq̄ assistentes in sepe exuccādo t abstergēdo vicibus post vices ipius sudorē q̄ p modū roris a poris egredit ppť causas. 4. Pria ē. qz sua exuccatio ꝓpuocat sudorē t mltiplicat ipm. nā poz sudor q̄dāmodo ipedit exitū sc q̄nq̄ et q̄n exuccak aperit via futuro sudori. Scōa est. qz frequēs exuccatio q̄nq̄ sincopim affert reserādo viā spiritibʼ illis qui cū sudore effluunt. Tertia est. qz sudoris frequēs abstersio mltiplicat ipm ꝓpter q̄ eiʼ abstersio t poros aprit t sudorem attrahit. Quarta est. qz dimissio abstersionis restringit sudorē: eo q̄ cū ipo q̄dā effluit frestreitas q̄ paulati circa poros aucta tādē oppilat eos: sicut videmʼ i fluxu sanguis q̄ abstersus crescit t dimissus fluere claudit sibi viā coagłato ipo i via vñ exit.

UVA. BHSC. IyR_028

b Jn scōa memorat olea q̄ncq̄ que inūcta restringūt supfluū sudorē Primū est oleū rosatum forte. ¶ Attende q̄ duplex est oleum rosatū. vnuz ē completū: aliud forte seu rudc: q̄ a binuicē differūt vtutib⁹ suis. Jurta illud mesue. 12. distictiōe antidotarij ipius. Oleū rosaceū cōplectum est confortatiuū resolutiuū cōueniēter ꝛ sedatiuuz et lenitiuum. Rudevo extinctiuū est inflammationuz cōfortatiuū: aggregatiuū: inspissatiuū et phibitiuū cursuū Et differt cōpletū a rudi: qm̄ cōpleti materia est oleuz ex oliuis quibus accidit cōpletio et maturatio et ex foliis rosaz ꝓpletaz. Rudis aūt mā est oleū ex oliuis quib⁹ nō accidit cōpletio et maturatio et ex foliis rosaruz q̄ nō reseruerunt nodos suos: hec ille.

Scōm est oleū myrtinū quod fit de foliis myrte ꝛ oleo oliuez: ꝛ describit septimo breuiarij serapionis ꝛ a nicolao in antidotarijs ꝺ valere cōtra sudores estiuos olētes et ibi describit. Tertiū est oleū de salicibus. Qꝺ sic componit. ℞. succi folioꝝ salicū. ʒ. 2. olei oliuarū immaturarū. ʒ. 4. bulliāt fit vsq̄ ad succi cōsumptionē ꝛ oleū serua. Quartū est oleū ꝺ balaustijs. i. floꝛib⁹ caducis maloꝝ granatoꝝ quod fieri potest ex. ʒ. 2. balaustiarū optime ꝺtrit cū vncijs. 4. olei oliuarū immaturarū. Quintū est oleū sic compositū. ℞. cytonioꝝ ponticoꝝ recentiū nō pfecte maturoꝝ pomoꝝ filuestriuz ponticoꝝ rosarum balaustiarū aā. quart. i. cōtūdant ꝛ decoquant i. 4. lib. aque donec redeant ad medietatē: deinde cola aquā ꝛ adde ei karabe subtilissime puluerisati ad instar athomoꝝ qui in radijs solis apparere solent. ʒ. i. et similia vt sanguis ꝺraconis pstdie aā. ʒ. 1. olei oliuarū immaturarū lib. 2. et bulliant fere vsq̄ ad aq̄ cōsumptionē ꝛ fiat oleū. Cū oleis ꝑdictis vel aliq̄ ipoꝝ inūgant ꝑus extremitates vt brachia ꝛ manꝰ ꝛ tibie ꝛ pedes: ꝛ si p hoc nō deficiat sudoꝛ inūgat totū coꝛpus.

c Jn tertia tāgit. 8. modos linimētoꝝ ad cōpescendū supfluos sudores ꝑ° applicā doꝝ extremitatib⁹ postea toti coꝛpi si necesse fuerit. Primū est acetū aque pmixtū equali mēsura: quod ifrigidat ꝛ stipticat vt ait diascoꝛides. Et hoc remedio sepe vtimur circa timpoꝛa ꝛ frontem ꝛ manus ꝛ pedes: nisi q̄ miscemus loco aq̄ simplicis aquā rosatā in febribus acutis vt cū refrigerio cōfortet infirmū sua fragrātia. Scōm ē succus agreste vl recēter extractus et vua acerba: vel iam paratus ꝛ defecatus ꝛ clarificat⁹ sub ꝺiuti forma. Tertiū est decoctio balaustiarū ꝑz hanc formā. ℞. balaustiarū. ʒ. 1. et. ℈. cōtūdant ꝛ bulliant in lib. trib⁹ aq̄ ferrate donec redeāt ad duas postea colet. Quartū est decoctio gallaꝝ immaturarū cōquassatarū in aq̄ simplici vel i aqua ferrata modo nūc tacto de balaustijs. Quintū est decoctio myrti ꝑm hanc formā. ℞. granoꝝ myrti vel foliоꝝ eius quart. i. aque cōis lib. 4. decoquant dōec aq̄ redeat ad medietatē et colet. Sextū est succus folioꝝ salicis q̄ mirabile est et precellēs alia in cōpescendo salubriter sudores suis frigiditate ꝛ stipticitate. Et si fuerit hyems qua folia ipius succum nō reddūt decoque cortices salicū in aqua ꝛ fortiter exprime ꝛ exꝑssione hac loco succi vtere. Septimū est aqua sempuiue: vel succus ipius recēter extractus. De qua dicit ꝓnceps scōo huius capło de sucuto qō est sempuina q̄ ē aliquid in ipo p quod aggregat ꝛ stringit. Octauū qō admistrare conuenit duz res est vehemēs. i. dū sudoꝛ est immoderat⁹ ꝛ implacabilis p hec que dicta sunt est linire coꝛpus cū muscilaginibus frigidis ꝛ gūmi ꝑcipue cū coꝛpus ex his emplastrat et cuentat. ¶ Attende q̄ gūmi cū p se ponit de gummi arabico intelligit. De quo dicit ꝓnceps scōo huꝰ capło de gummi q̄ est stipticum ꝛ glutinatiuuz cum exiccatōe et glutination. Fiat igitur ex his linimentū rale. ℞. muscilaginis psilij lib. 2. muscilaginis semīnis cytonioꝝ lib. ℈. gummi arabici dissoluti in aqua quart. i. misceant et liniant inde extremitates: et si opus sit totum coꝛpus. Et si vis ex istis facere emplastrū augmenta gūmi et adde eis cere quātū sufficit ad inspissandū ꝛ ꝺ forma emplastri: ꝛ ibibe istud i camisia egri p modum sacadrapi seu tele incerate quam vestiat eger.

Et opꝛ⁵ vt inūgat euz cum oleo rosato forti. et oleo myrtino: aut cum oleo de salicibus: aut cū oleo de balaustijs: aut fiat oleuz de aq̄s in q̄b⁹ decoquūt cytonia pōtica vl recētia et mala pontica ꝛ rose et balaustie ꝛ karabe contritū sicut puluis q̄ apparet in radio solis. et silia quoniaz restringit. Et quādoq̄ restringit acetum mixtū cum aqua ꝛ succus agreste: et decoctio balaustiarum: ꝛ decoctio gallarū: et decoctio myrti: ꝛ succus salicis ē mirabilis: ꝛ aqua semp uiue. Et cum res sit vehemēs liniat cum muscilaginibus frigidis ꝛ cum gūmi ꝛ ꝑpꝛie cū emplastrat his duo

ꝺ Jn quarta ꝺat remedia ꝺuo supercandescentis sudoris de cuius cura quasi desperat. Primū est q̄ extremitatibus coꝛporis vt tibijs pedibus brachijs et manibus superponat nix: cuius frigiditas et poꝛos claudat et humoꝛes ingrosset et vapoꝛes cōgelet et nusq̄ alibi nisi sup extrema ne mortificatio frigoris ipius ad aliquod pertigat principalium membroꝛum. Secūdū est itromissio egri in balneū aque frigide si sit eivirtus potens istud tolerare. Jstud enim facit in tota coꝛpis superficie que facere dicta est nix in extremis. Sed hec remedia sunt periculosa et valde suspecta: quoꝝ nouissimū in diebus nostris famosus medicus magister gerardus de lugdono dictus in seipo ꝓbauit ꝛ satis cito post emisit spiritum.

bus et euentat. Et q̄n vehemēs⁵ fit res oportet vt pōat nix sup extrema et sola sint i ea extrema: aut balneet cū aqua frigida si suffert eam.

¶ De regimīe fluxus sanguis superflui a naribus. Cap. XIIII

Portet[a] vt non ꝓpereꝛ ad ꝓhibendū illuz qui creticus est quātū possibile est. Cū aūt[b] necesse est ꝓhibere fluxuz sanguinis nariū in febrib⁹ acutis: tūc liga extrema: ꝛ pone ventosas super latus quod sequit latus fluxus sanguinis nariuz. Deinde[c] cōsequēter adhibe regimē illi⁹ loci.

¶ De regimine fluxus sanguis supflui a naribus. Cap. XIIII.

Portet vt nō ꝓpereꝛ ꝛc. Jn hoc capło ꝑmo dissuadet restringere fluxum sanguinis nariam creticum. Secūdo agit de restrictione fluxus sanguis nariū supflui i acut ꝑ diuertētia ibi [Cū aūt] Tertio ꝑ adhibita loco vñ fluit vel ꝓpe ipm ibi [Deinde consequēter adhibe regimen] Quarto agit de iuuādo hunc fluxum in quartanario nisi superfluat ibi [Et quā doq̄ aducnit patientibus quartanam]

a Jn ꝑma parte ꝺat regulā generalē q̄ fluxus sanguis nariuz creticus nō est restringēdus quātū possibile est: nisi supfluat virtutē deiciēs et syncopim adducēs: qz ꝑ ipm citissime abeūt ꝛ terminant egritudines que ex sanguine fiūt vel ex cholera rubea sāguini pmixta. tollit em̄ sit subtile ꝛ grossum peccant materie: qō facere nō solet crisis per sudoꝛē neq̄ per vrinā. Cognoscit autē q̄ est creticus: qz cōtingit in die cretico cū tolerantia facili ꝛ alleuiatione infirmi ꝛ ꝑiudicatus ꝑ ꝓpria signa q̄ ita describūt ab hyꝑpnosticoꝝ. ʒ. Jn febrib⁹ si est doloꝛ capitis neq̄ añ oculos nigroribus q̄buslibet apparētibus sed veluti lampadibus et sub hypocondria ꝺextera vl sinistra sunt tensiones et tumoꝛes ꝛ tetani his sine ꝺoloꝛe sanguis fluxurus est e naribus.

b Jn scōa ꝺat ꝺuas regulas sup retētione fluxus sanguis supflui nariuꝫ in febribus acutis per diuersionem ad contrarium. Prima est q̄ ligent extremitates eiusdē lateris cum nareꝫ fluit ligatura forti et doloꝛosa. q̄ si fluat sanguis ex ambabus naribus ligentur vtrinq̄. Et si volueris ꝑ diametrum integram et longiꝫ quissimā sanguinem ꝺiuertere: liga strictissime tibiā ꝛ pedem cum fune aut fascia: si ꝑ mediam solum liga brachium et manum incipiendo sub cubito: vel liga digitos aut aliquem eoꝝ et potius pollicem aut indicem q̄ minimuz digitum: cuius contrarium practicat vulgus ligans minimum in emoꝛoisagia. Secunda est q̄ ponatur ventosa super hypocondrium eiusdem lateris cum nare a qua fluit sanguis: vt si ex ꝺextra fluat ponatur super regionem epatis: si vero ex sinistra super regionem splenis et applicetur cuz stupis incensis sine scarificatione: quia nō queritur eductio sanguinis sed ꝺiuersio eius. Et si virtus fuerit fortis phlebotomia parui foraminis in brachio de vena cephalica vel mediana eiusdem lateris est valde vtilis. vt ait princeps tertij quinta tractatu primo capitulo octauo ꝺicens. Et phlebotomia quidē est melioꝛ res q̄ retinet fluxus sanguis nariū: cū fit phlebotomia subtilis ex latere equidistantie cōmuni.

c Jn tertia ꝺat tres regulas ꝑ remedijs localib⁹ applicādis naribꝰ ꝛ capiti et collo. Prima est post ꝺiuersionē sanguis a naribꝰ consequēter adhibeant remedia loco ꝓpria a quo fluit sanguis.

UVA. BHSC. IyR_028

Et tibi fortitan possibile erit vt infrigides nares ⁊ ptes vicinas et per hoc solū restrigaꝫ fluxus: vt si naso apponas ⁊ vicinis partibus succum plātaginis aut arnoglosse vel sempuiue vel burse pastoris aut aquā simplicē vehemēter frigidam: ingrossabit sanguinem sua frigiditate: ⁊ forte claudet vene orificium vnde fluit sāguis. Et sic excusaberʒ ab appositōe vētosarū cū igne sup hypocondriū. Scōa est distillenꝫ i nasum medicine aliq restricti ue fluxꝰ dicte i capᵒ fluxꝰ sanguinis nariuʒ scʒ tertij q̄nta trac. p̄mo. c. 9. in p̄ncipio capituli. Et iter remedia localia puto valde bonū iponere naribꝰ per modū tente lenes pilos lepꝰis optime imbibitos medicina sequēti. ℞. albumina ouorum cruda quattuor quibus permisce puluerem qui recipit aloes. ʒ.1. thuris pinguis. ʒ.2. sanguis draconis boli armenici aā. ʒ.ß. Aliud ad idem efficacissimuʒ. ℞. succoꝝ arnoglosse plātaginis q̄nqueneruie ⁊ burse pastoris aā. lib.ß. puluerisꝫ subtilissimi lapidis sanguinarie ⁊ boli armenici ⁊ terre sigillate ⁊ sanguis draconis aā. ʒ. tres. misceanꝫ ⁊ i eis mergaꝫ ⁊ imbibaꝫ licinia oblonga q̄ nari imponaꝫ vnū post aliud a qua cruor exit. Et iterū in eis intingaꝫ panni q̄ supponāꝫ fronti ⁊ timporib' ⁊ collo si oporteat. Tertia est. infrigida caput in fluxu sanguis nariū excessiuo infrigidātibus dictis in p̄notato capᵒ ⁊ apponēdo pānos actu frigidos sup eius vticeʒ madefactos in aquis aut succis lactuce vel portulace vl morelle aut sempuiue vel nenufaris: vt sanguinē ingrossent tam sua actuali q̄ potētiali frigiditate nisi fuerit quod p̄hibeat: vt timor catarri vel p̄tia eius: ⁊ p̄cipue catarri acuti sup pulmonē incidēt: vnde timeꝫ de ptisi: vel nimia raritas cranei ⁊ cerebri ꝓpter quā timeꝫ ne frigus penetrās sanguinē cōgelet ⁊ coagulet in miringis cerebri. Et de hoc piculo nos aduertit p̄ceps capitulo p̄allegato dicens. Et non oportet vt fit superfluitas in effundendo aquam vehementis infrigidationis. Fortasse enim congelabit sanguinem et congelabit ipsum in pannis cerebri.

d Jn quarta dicit p̄mo q̄ q̄ñq̄ fluxus sanguis nariuʒ quartanarijs accidit. Et si lētus fuerit ⁊ miʒ debito vel opportuno tūc adiuuaꝫ vt āpliʒ fiat cū modis scitis seu descriptis alibi faciētibus fluere sanguinē ex naribus: quos memorat p̄n. tertij quīte trac. p̄mo ca. decimo qō intitulaꝫ de regimine eoꝝ q̄ faciūt fluxuʒ sanguis nariū: et modi leues sunt vt setas porcinas naribus immittas: vel spicā bladi cū pilis suis remotis ḡnis: vel spicā filiginis: vel ramulos aliquos millefolij aut rubee minoris: vel fricando intus ⁊ titillādo nares cū vngue pui digiti ꝑfunde impulso. Juuat etiā ad id fortis ⁊ frequēs nasi emūctio. Jn quocatōe: eī hmōi fluxus est sanatio quartane. ¶ Contra materia q̄rtane est melꝛia ⁊ nō sanguis: imo sanguis est frenū eius rep̄mēs suis caliditate ⁊ humiditate frigiditatē ⁊ siccitatē melꝛie ⁊ coopās ad eī digestionē: q̄re videꝫ eductio ipius inutilis penitus ⁊ plurimuʒ nocīua in febre quartana. Jtem melꝛia faciēs interpolatā nō est i venis: imo extra eas quomodo ḡ fluet ⁊ exibit ab eis. Jtē melꝛia est humor grossissim⁹ ⁊ ad fluxū ineptissimus. si ḡ apiaꝫ orificia venarū nasi in q̄rtanarijs effluet subtile ⁊ manebit grossuʒ melā cholicū terrestre: non ḡ cessabit ꝑ fluxū q̄rtana. ¶ Ad primū dic q̄ quartanarū quedā est sanguinea scʒ q̄ fit ex sanguie cōuerso i melꝛiam ꝑ adustionē postea putrefacto: ⁊ ista sanaꝫ ꝑ fluxum sanguinis nariū plurimū. Ad scōm dic q̄ lʒ quartane cā cōiuncta fit extra venas: nō tn ipius causa antecedens: imo intra venas q̄

euacuata cito cessat febris. Ad tertiū dic q̄ melꝛia sanguinea nō ē ita grossa q̄n effluere possit satis libere ꝑ ora venaruʒ nariū apta. Scōo dicit q̄ si superfluitatē in fluxu sanguinis narium quartanarij timuerimus faciemus remedia similia illis que supradiximus: nisi q̄ cauebimus ab infrigidatione tanta quanta in acutis fit.

Reticus[a] iterū nō abscindaꝫ nisi apud nccitatē. Et ꝑm plurimū[b] abscindit in eis pervomitū ⁊ ꝑ adiutoriū eius quo attrahit humor nociuus sicut ē sirupus acetosus et aqua calida. Et quādoq̄ est necessariū vt confortet: quare ponaꝫ loco sirupi acetosi puri sirupus acetosus cuʒ seminibus.

Et si humor[c] est imbibit⁹ ⁊ grossus tunc oportet vt fiat solutio dando in potu quod est sicut aloes et hiera. Et quādo nō est imbibit⁹ fortasse ꝓfert hiera et aloes. Et si est[d] imbibitus non grossus mūdat ipsum sirupus acetosus cum aqua calida.

¶ De regimine vomitus qui accidit febricitātib⁹. Ca. xv

Reticus ⁊c.

c Jn hoc ca°. p̄mo agit ō vomitu. Secūdo de sedatiōe supfluī vomitus ꝑ vomitū. ibi [Et ꝑm plurimum] Tertio de cura vomitus q̄ fit ex humore grosso ibi [Et si humor] Quarto ō mūdatiōe vomit⁹ facti ex ibibito nō grosso humore ⁊ equatōne stomachi post ipsuʒ ibi [Et si est] Quinto de p̄hibitiōe ponticoꝝ et stipticorʒ in vomitu q̄ fit ex hūoribus imbibitis ⁊ p̄ missione eoꝝ in eo q̄ nō fit ex ibibitis ibi [Et nō opʒ] Sexto de vsu stipticoꝝ in assiduatōne cholerici vomitus ex humore nō imbibito ibi [Et q̄n assiduauerit] Septimo de cura vomitus melꝛie ibi [Et ad vomitum quidem]

a Jn ꝑma pte dicit q̄ creticus vomitus in febre hūorali nō est restrigēdus. Quia est purgatio nature: terminatio egritudinis: ⁊ alleuiatō stomachi ac p̄cordioꝝ: nisi fuerit quod p̄hibeat. Et illud est. vl excessus eius: vel deiectio vtutis: vel p̄paratio pectoraliū ad rupturā vene i eis vnde timeꝫ empima aut ptisis. Et sicut in febribus nō est p̄hibendus vomitus creticus: sic neq̄ vomitus q̄ q̄ñq̄ accidit hora principij paroxismoꝝ: q̄ ꝑ ipm leuior fit paroxismus: vl ex toto eradicaꝫ siue q̄rtanarius siue tertianarius siue quotidianarius fuerit.

b Jn scōa dicit p̄mo q̄ vomit⁹ mīn⁹ inquietās egrū q̄ñq̄ curaꝫ ꝑ alīs vomitū adiuuantē ipm ad euacuādū festine ⁊ facile humorē nociuum facieutē ipm: vt si in potu dederis sirupum acetosum cuʒ aqua calida infirmo vexato spontaneo vomitu humorē incidet qui est causa vomitus: et p̄parabit vt cito et facile per vomitum exeat. Secūdo dicit q̄ in hac cura vomitus a vomitu aliquādo opʒ vt fortificetur medicina vomica sic q̄ loco sirupi acetosi simplicis detur sirupus acetosus de seminibus ꝑm hunc modū. ℞. sirupi acetosi de seminibus. ʒ.1. aque dulcis calide. ʒ. quattuor deneꝫ in potu. Et huius sirupi receptaʒ inuenies tractatu sexto q̄nti canonis capᵒ primo quem tunc dare cōuenit cū cā vomitus est grossa ⁊ viscosa: quam nō sufficit simplex acetosus digere.

c Jn tertia dicit p̄mo q̄ si materia faciens vomitum inquietantē egrum sit grossa ⁊ imbibita vel in villis stomachi vel in tunicis eius dandū est in potu laxatiuū pharmacum quod est sicut aloe et hierapigra ꝑm aliquem sequentiū modoꝝ. ℞. aloes cicotrini. ʒ.1. bdellij. ʒ.ß. cinamomi scrupulū vnū teraneꝫ ⁊ incorporeneꝫ cum. ʒ. 4. aq̄ mellis ⁊ fiat dosis. Aliud. ℞. hierepigre galieni simplicis. ʒ. tres dissoluaꝫ i vncijs quattuor aque mellis calide ⁊ fiat dosis que aromatisetur cum cinamomo. Jste medicine sunt valde ꝓpicie casui p̄senti. Quia stomachum vomitu fatigatum purgando confortant. Et hanc p̄rogatiuam habet aloe p̄ ceteris pharmacis laxatiuis ventris q̄ est sicut basis in his medicinis. Et humores grossos et viscosos stomacho adherentes sua amaritudine potenter abstergūt inferius ducentes. Secūdo dicit q̄ si grossus humor faciens vomitū non sit imbibitus: sed diffusus in concauo stomachi: forte etiam confert hiera et aloe modis predescriptis. Fortasse dicit: quia si virt⁹ esset multum debilis: vel ipsa febris plurimi incēdij: vel patiens aridus promptus ethicari non conueniret.

d Jn quarta dicit p̄mo q̄ si humor faciens vomitū superfluuʒ imbibitus fuerit in villis stomachi non tamen grossus: sed subtilis fuerit: puta aquosus aut cholericus mūdificat ipm et vomitu educit sirupus acetosus cum aqua calida modo ꝑus tacto: sic de sirupo deꝫ. ʒ.1. cuʒ. ʒ. 4. aque calide. digerit etem expulsioni aptans humores cholericos et

UVA. BHSC. IyR_028

etiā aquosos frigidos phlegmaticos. Scōo dat tres modos equandi stomachū seu rectificādi ⁊ cōfortādi ipm iam debilitatū multis vomitibus postq̄ materia ſ̄ōtilis imbibita q̄ vomitū fecit iam euacuata est Primus est cū aqua granatoꝝ musoꝝ vel acetosorū data egro in potu sub mēsura. 4. aut q̄nq̄ vnciarū: quā si euomuerit da rursus aliā: ⁊ iterū aliā donec equetur ⁊ quiescat stomachus. Ipsa em̄ tēperat ardorē stomachi et phibet affluxum cholere ad eū: ⁊ ipm cōfortat: ⁊ appetitū excitat. Scōs est cū sirupo de mēta exhibito in potu cū gnis granatoꝝ ſm hunc modū. ℞. sirupi de mēta succi granatorū musoꝝ aut acetosoꝝ aā. ʒ. ſ. dissoluat in. ʒ. trib' aque granatoꝝ: aut aque acetose: aut aq̄ bullite ⁊ det in potu Vel da grana gnatoꝝ infirmo ad sugēdum: deinde da sibi coclear vnum sirupi d mēta. De quo ait p̄n. tract. sexto quiti cañ. c. 19. Sirupus de mēta faciēs ad vomitū et satietatē ⁊ nauseā ⁊ singultū ⁊ fluxū vētriꝫ Cuius hec est pmixtio. Sumant granata dulcia ⁊ acetosa cuꝫ pulpis suis ⁊ decoquat succus donec medietꝫ: deinde sumant de eo lib. 2. et succi mente lib. 1. et zuccari lib. 1. et decoquat donec ingrossetꝫ coletur. Tertius est cum infrigidatione stomachi vel abintra dando egro paulatiꝫ de sirupo vel conserua rosarum: aut abextra stomachū inūgendo cum oleo rosato ⁊ puluere modico sandoloꝝ omniū spodij et canfore, nam forte p ista sedat vomitus et equatur stomachus.

e Jn q̄nta dicit p̄mo q̄ febricitās vexatus vomitu ex humore imbibito in ipius stomacho nō debet vti p sedatōe sui vomitus medicinis ponticis vt bolo armenico terra sigillata gallis: neq̄ rebus stipticis sicut cytonijs sumach aut berberis: quia addūt in malum compmētes fortius humores in stomacho suis ponticitate ⁊ stipticitate: quos ide extrahere magis expediret. Secūdo dicit q̄ si dent hec in vomitu q̄ fit ex humore nō imbibito forte comprimēdo faciēt ipm descendere deorsum ad intestina: vel forte iuuabūt ⁊ confortabunt vtutez stomachi sic q̄ expellet peccantē humorē per supiora et manebit stomachus mundus ⁊ equatus. Ad hanc intentionē da sivis infirmo quātitatē grosse mucis de carnibus cytoniorꝝ vel ex diacitonitē facto cuꝫ zuccaro ⁊ sine spēbus Aut da sibi coclear vnuꝫ puluer̄is sequētis. ℞. boli armenici ʒ. 2. rosarū rubearū siccarū. ʒ. 1. et. ſ. coriādri p̄pati. ʒ. tres. zuccari ros. ʒ. 4. terant subtilr et fiat pulvis. nā d fortat: stomachū et tempat ipm.

f Jn sexta dicit q̄ in assiduo vomitu ex cholera nō imbibita in stōacho danda sunt stiptica et interius et exterius et ppie sub forma emplastrorum adiuuantiū stomachum. quoꝝ compositio sit ex corticibus granatorum qui pisidie vocant: ⁊ ex gallis ⁊ his similibus vt sanguine draconis et bolo armenico et accatia et glandium cupulis cum vino permixto vel aque rosate vel aque fontis. aut aceto pmixto cuꝫ dictis aquis vel aliqua ipārum. Stiptica nāq̄ donata interius: vt diacitonitē aut pulvis nūc dictus stomachum confortant ⁊ corroborāt expulsiua m eius: et q̄nq̄ dep̄mūt cholerā inferius. Emplastra vo stiptice vtutis stomacho adhibita multū d fortāt: q̄ stabilr sup ipsum pmanēt nō defluentia hinc inde vt vnguenta vel epithymata. fiat g̃ tale emplastrum. ℞. pisidie gallarū sanguinis draconis boli armenici accatie cupularū glādiū aā. ʒ. 1. cōquassent et infrorent cū vino limphato vl aceto limphato ex aqua ros. postea siccent et pulverisent ⁊ ieorporet puluis eoꝝ cū oleo rosato cere pmixtarū ad ignē aā. ʒ. 2. et fiat emplz: q̄ super alutā ad formā scuti plane extendat ⁊ coopiat tela tenuissima.

g Jn septima dicit q̄ spongia submersa in aceto supponat stōacho illius qui supfluū patit vomitū ex cholera nigra. ¶ Cōtra acetū nocet meticis ⁊ cōfert cholericis. vt ait p̄n. 2. huius ca. de eo. Et hypo. 3. regiminis acutoꝝ ait. Acetū vo cholerā nigrā adiuuat multiplicari. Dic

q̄ ista intelligunt de aceto nō fortis adhibito sed interpto.

Scōo dicit q̄ si ad compescendū meticū vomitū non sufficiat dicta spongia: sed fuerit necessariū medicamen fortius: tunc ād ministrent medicie dicte tertij. 13. trac. 5. capīis. 12. et. 13. et specialiter. 13. paragpho illo. Vomitus aūt pueniēs ex meticia nō oꝝ vt stringat q̄tuꝫ possibile ē. Oꝝ si fuerit patiens ipm repletus sanguine phlebotomet basilica. Oꝝ si supfluat adeo vt non toleret trahat ad inferiora cū clisteri. Et in potu tribuat sirupꝰ de menta cum granatis ⁊c.

¶ De regimine fluxus vētris q̄ accidit febricitātibus Cap. XVI.

Am singulariter in capīo fluxus ventris locuti sumꝰ in hac intētione. Ergo redeamꝰ ad illud. Et de illis q̄ p̄ferūt ex via ciborū sunt almes torrefacti: et lentes torrefacte: ⁊ coriandrū q̄d cunq̄ horū duorū fuerit elixet ⁊ fundat aqua ab eo: ⁊ ppe q̄n fit acetosū cū granis granatorū: q̄n est bonū.

lis ⁊ his silibus cū vino pmixto aut aceto pmixto. Et advomitū quidē cholere nigre superfluū submergat spongia in aceto ⁊ ponat sup stomachū. Ad si necessarium fuerit aliud forti: administra medicias p̄dictas in capīo retētionis vomitus.

Jn hoc ca. pre supponenda ē regula data i p̄ncipio triū p̄cedentiū capīoꝝ: videlz q̄ si fluxus vētris creticus fuerit nō est restringendus: nisi magna vrgēte necessitate vel casu vtutis. Hic vo p̄n. p̄mo nos remittit p remediis ꝺ fluxū ventris in febrib' nimiū ad ea q̄ dixit in hac intētione tertij. 16. trac. p̄mo ca. 4. generali p̄mone. ⁊ ad ea q̄ dixit trac. 2. capīis pluribus illi' sen de spālibus curis diuersoꝝ fluxuū ſm spēs suas ⁊ ptinētissime ad ppositū ca. 15. trac. illi' agit de regimine fluxus ventris cretici q̄n supfluit. Scōo tractat b̄ de duobus cōferētibus via cibi in fluxū ventris cū febre. Primū est almes torrefactū. ¶ Attende q̄ mes ⁊ almes meisce ⁊ almeisce idē sunt vt ait ianuen. scz legumē quoddā sicut pisa: ⁊ dicit ysaac q̄ sunt robelie. Et serapiō inq̄t in aggregatore. Mes. i. robelie est gnū puū sicut orob' magna viridis coloris ⁊ splendidi ⁊ hz oculū pupillatū nigrore cuꝫ albedine. Et in synonymis serapionis mes exponit q̄ est grana pua faseolis silia: minora tñ habētia oculū. Et p̄n. 2. hui' de meisce ppriū facit capīm in cuius fine dicit q̄ q̄n decoquitur i aqua post aquā in qua decoctus est expulsam ab eo stringit naturaꝝ ⁊ ppe cū fit acetosa cū gnis gnati aut sumach. Jstud legumē sepe inuenit in auicenna: et quia vel ē spēs pisorū vel ē legumē simillimū pisis: de cetero exponā mes. i. pisa que notissima sunt ⁊ etiaꝝ optima in hac regione. Secundū est lentes torrefacte ⁊ coriādrum quod et pisis etiam admisceri potest. Modus aūt ppara tionis hoꝝ ferculoꝝ est vt elixet quodcūq̄ eoꝝ vis in aqua munda addēdo sibi semis coriādri p̄pati terrā eius partē. Et cum coctum fuerit ejice eius aquā: ⁊ gno pmisce succū granatoꝝ acetosorum vel veriuti boni quātū sufficit ad acetosandū granuꝫ quod coristi taliter vt sit delectabile gustui et da in edulium. De quo galienus p̄mo de alimētis capīo. 14. ait. Bis aūt decoctis vt dictum est lētibus que ex ipis p̄parata lenticula cōtrariā hz vtutez succo exiccans qui ſm ventrē fluxus: et robur imponens stomacho ⁊ intestinis ⁊ toti vētri. propter hoc igitur est cōueniens edulium kiliacoꝝ. i. patiētium fluxum chilosum et disyntericorum.

¶ Attende primo q̄ pisa et lentes dupliciter possunt torrefieri. Uno modo priusq̄ elixent revoluēdo eas satis longo tempore i sartagine ignita. Alio modo post elixationē sic q̄ malaxētur depurata ab eis aqua in poto supra ignem ⁊ eis commisceantur accum eis malaxentur grana granatorum acetosoꝝ vel succus eoꝝ

¶ Attende secundo q̄ coriandrum his additur: quia confortat stomachum calefactū: ⁊ semen eius torrefactum constringit: vt ait princeps secundo huius capitulo de eo. Et potest solum fine mes et lentibus dari infirmo velut tertium edulium.

¶ Attende tertio q̄ medicine in febre restrictiue fluxus vētris sunt carnes

UVA. BHSC. IyR_028

cytonioꝝ facte cū zuccaro et sine spēbus date in ꝓncipio refectionis ad magnitudinē grosse nucis. Et puluis q̄ sequit cibis ꝓmittus. ℞. boli armenici semis arilloꝝ extractoꝝ ab vuis passis aā. ʒ.2. coriādri ꝓparati. ʒ.1. margaritarū splendidarū. ℈.1. zuccari rosati. ʒ.4. terant subtilr ꝛ fiat puluis. Et electuariū cuiꝰ recepta sequit. ℞. rosaꝝ rubearū siccarū anthere balaustie coralli rubei sanguis draconis accatie aā. ʒ.1. zuccari dissoluti in aq̄ caudarū rosarū lib. ß. fiat electuariū per lozengias deauratas vndiq̄ auro finissimo. Cibi vo lk predictos in casu ꝓpicij sūt risum coctum in amigdalato distempato cū aqua ferrata: vel ipmmet amigdalatū sic distēperatū: vl decoctio pulli in aqua ferrata cū sumach berberis aā. ʒ.ß. vel pulli pdices aut turtures assati: tut colaticia facta ex his diu et bene tritis ꝛ distēpatis cū amigalato: aut cancri et fluuijs et pira cocta vel cytonia cocta. Sit potus ipoꝝ sirupus myrtinꝰ aut cytonioꝝ: aut mina simplex facta cū zuccaro. da de q̄ horum vis coclear vnū cū vndeciz coclearibus aque ferrate: vel da aquā ferratam dealbatā cū paucis amigdalis in ea tritis vel cum medio sui vini rubei grossi vel aquam bullitam cum auro finissimo vel aquam decoctionis sumach

¶ De regimine superflue sitis febricitantium. Cap. XVII

Portet vt vngatur caput cū oleo frigido ifrigidato valde: quod fūdat super ipm ꝛ ponat super caput si nō fuerit quod ꝓhibeat. Et cū aquis[b] infrigidātibus: ꝛ retētione muscilaginis seminis cytoniorū ꝓmixte cū oleo rosato vltime: aut ifusiōis prunoꝝ ꝛ medullarū cucumeris ꝛ alketehd ꝛ cucurbite et semis lactuce nigre ꝛ radicis liq̄ritie. Et pillularū scrinueniesꝰ. ß. cañ. q̄ ātidotariꝰ est auicēne. Verū rasis lib. ß. totius cōtinētis sic eas describit. Sedāt sitim pillē facte de semine lactuce ꝛ portulace succo liquiritie amido ꝛ dragagāto q̄ incoꝝporent cū muscilagine psilij et formentꝰ pillule. Et ꝑn. tertij. decima trac. ʒ. ca. 4. Pillē q̄ in ore tenentꝰ sunt pillē cōposite ex succo liq̄ritie ꝛ gūmi arabico ꝛ dragagāto et amilo ꝛ muscilagine psilij: et gēnis cytoniorū et medulla granoꝝ cucumeris ꝛ cucurbite ꝛ citruli ꝛ ex spodio et granis papaueris ꝛ sil'ibus. Quintū est retinere i ore aliquā ex humidis q̄ masticank sicut grana berberis baculos liquiritie zuccarū cādi folia lactuce vl portulace: laminas pomorum tempatas i aq̄ valde frigida. Sextū est almosat id ē res acetositatē habentes: vt thamarindi mala granata musa acetositas citri succꝰ acetose diu tente in ore vel sepe adhibite.

ptarū in antidotario ad sitim. Et de illis q̄ masticāt. Et almosat sicut thamaridi. Et sitis[b] q̄dē q̄nq̄ fit ex frigore ꝛ abscidit eaz somnꝰ: ꝛ q̄nq̄ fit ex calore ꝛ abscindūt eam vigilie.

¶ De ꝓfundatiōe somni qui accidit febricitantibus Cap. XVIII.

Portet vt remoue antur a profundatiōe somni cuz fabulis et his similibus per voces. Et ligentur[b] membra eoꝝ inferioꝝ ligatione dolorosa postq̄ nō fuerit quod ꝓhibeat.

c In teria dat duas regłas. Prima est q̄ sit aliq̄n fit ex frigiditate: ꝛ tūc eā abscindit seu curat somnꝰ. ¶ Attēde q̄ triplr imaginabile ē q̄ fiat sitis a frigiditate. Uno modo ꝑ exꝑssionē hūiditat̄ ab orificio stomachi lingua ꝛ hysophago ex vehemētia frigiditat̄. Alio mō ex hūore frigido oppilāte ꝛ ꝓhibēte transitū potꝰ ad mēbra: sicut in hydropicis colicis ꝛ yliacis. Tertio ex phlegmate cōtento in stōacho q̄dā salsugine participāte: nō tn tāta q̄ sufficiat ipm addere calidū. Et oēs hos modos curat aut subleuat quodāmodo somnꝰ: vt calefaciēdo ptes frigidas vel digerēdo frigidos hūores. Et ad id ꝓpositū dicit hyp. ampho. q̄nta. Quibuscūq̄ desiderium est noctu bibere valde sitiētibus si super hoc dormierint bonū est. Scōa regula est. sitis q̄nq̄ fit ex calore qui coadunatꝰ ē in viscerib'. et tūc vigilie sedāt aut abscindūt aut diminuunt eā deducēdo calorē ab interioꝝib' ad exterioꝝa. Et ad hoc ꝓpositus dicit ꝑn. tertij. 13 trac. 2. ca. 19. q̄ ex eis q̄ cōmouēt sitim est somnꝰ sup cibos calidos: ꝛ cū nō est sup cibos calidos tūc somnꝰ sedat sitim. ¶ Attende q̄ alexāder grecꝰ solēnis. 2. practice cap. de cataputijs. i. pillis ad sitim plures describit in ore tenēdas: dicēs. Cucumeris dōestici semis ʒ.8. dragagāti. ʒ.6. solues cū albumine ouoꝝ recentiū ꝛ teres cui supmittes tritū semē cucumeris ꝛ facies catapucias siccabis in vmbra et dabis sub lingua tenere ꝛ cū se resoluerit glutiat saliuā. Itē aliud liq̄ritie. ʒ.4. cucumeris domestici semis. ʒ.6. ādragnis. 1. semis portulace ʒ.2. Quoꝝ albumen supmittes ꝛ facies ꝛobi cataputias. 1. pillas similes gnis ꝛobi: ꝛ da sb lingua tenere. Itē aliud ad febricitātes q̄bus modica expedit potio: ꝛ his q̄bꝰ ex ardore ꝛ q̄ ex itinere sitiūt. Liq̄ritie succi. ʒ.6. cucūeris dōestici semis. ʒ.4. dragagāti. ʒ.2. teres sigillatī ꝛ miscebis cū ouoꝝ albumie facies cataputias ꝛ vteris sb lingua: hec ille.

a In ꝓma ꝑte iubet ad extinctionē supflue sitis febricitantiū mūgi caput cū oleo frigido vt nenufarino vel de papauere valde infrigidato vel sup niuē vel sup aquā vehemēter frigidā: qō sibi supfūdat ꝛ sup cacumē eiꝰ actu frigidissimū appōat si ñ affuerit aliq̄d ꝓhibēs sic reuma fortev l raritas nimia cranei ꝛ cēbri ex q̄ timet penetratio frigoris talis ꝛ tāta q̄ mortificet spūs ꝛ sanguinem cōgelet: vel supflua repletio capitis ex q̄ timet apa cerebri: vel subeth aut lethargia vel apoplexia vel paralysis vl is. Juuat aūt hec infrigidatio cerebri multiplr ad tollendū sitiz. Primo qz cerebrū infrigidatū lingue influit aliq̄d sue frigiditat̄. Scōo q̄a frigus cerebro occurrēs exꝑmit ab eo quasdā aquositates q̄ fluētes ad linguā humectāt ipam. Tertio qz vapores assidue lati ad caput frigore inspissank ꝛ aq̄si effecti supra linguā recidunt.

b In scōa dat sex remedia q̄ in ore retēta febricitantiū siti fortē mitigāt. Primū est aq̄ infrigidātes actu ꝛ potētia retente in ore donec calefiāt. postea expulse sicut aqua fontis vel putei dulcis frigidissima facta vel aq̄ lactuce vel portulace: vel capzifolij vl morelle vel nenufaris vl plātaginis. Vel ꝑnt iste aque capiti applicari sic dcā olea: ꝛ sic attiebit istō remediū nō ꝑnti sed ꝓxi parti. Scōm est retinere in ore lōgo tpe muscilaginē psilij optime permixtā cū oleo rosato ꝑm hanc formā. ℞. muscilaginis psilij. ʒ.2. olei rosati. ʒ.1. agitenk diu simk in mortario cuz pistello donec optime fuerint ꝓmixte: deinde extrahank: ꝛ de eis dek actu frigidis coclear post coclear ad tenēdū in ore. Tertiū est retinere sepe i ore infusionē cuius recepta sequit. ℞. pruna damascena ser numero medullarū cucūeris alketehd. 1. citruli ꝛ cucurbite ꝛ semis lactuce nigre: qz plus infrigidat q̄ lactuca alba: ꝛ radicis liq̄ritie aā. ʒ.2. et si dictas medullas recētes nō inueneris: cape ꝓ his sua semina mūda. cōtūdank oia postea infundank. 4. aut. ß. horis i lib. 2. aque calide mūde: deinde exꝑmauk ꝑ staminū fortiter. Et ō illo exꝑsso actu frigido da sitienti vnū coclear diuersis vicib' ad tenē duz in ore. Et de hoc remedio potes facere septē sumpta exꝑssione vnius solius suoꝝ simpliciū cuiuscūq̄ vis. qz multū humectat et infrigidat linguā et palatū. Quartū est pillē q̄ retente in ore cōtra sitim faciūt q̄s in antidotario descriptus ē ait. Sz bas nō

gāto et amilo ꝛ muscilagine psilij: et gēnis cytoniorū et medulla granoꝝ cucumeris ꝛ cucurbite ꝛ citruli ꝛ ex spodio et granis papaueris ꝛ sil'ibus. Quintū est retinere i ore aliqua ex humidis q̄ masticank sicut grana berberis baculos liquiritie zuccarū cādi folia lactuce vl portulace: laminas pomorum tempatas i aq̄ valde frigida. Sextū est almosat id ē res acetositatē habentes: vt thamarindi mala granata musa acetositas citri succꝰ acetose diu tente in ore vel sepe adhibite.

¶ De ꝓfundatiōe somni q̄ accidit febricitantibus Cap. XVIII

Portet vt remoueamk. In hoc ca. ꝓmo agit de cura ꝓfundatiōis somni i febribꝰ ꝑ voces. Scōo ꝑ ligaturas ibi [Et ligēt] Terio ꝑ suppositoria ibi [Et suppōat] Quarto ꝑ vētosas ibi [Et i bora]

a In ꝓma ꝑte dicit q̄ febricitātes soliti ꝓfūdari in somno velut subthici retrahēdi sunt a supfluo sōno cū fabulk narrādis ab aliq̄ leto garrulo altiloquo ꝛ his silibus vt ioculatoribꝰ et cātilenis ꝛ choreis altis et strepitibus magnis ꝛ ꝑ altos sonos ꝛ impetuosos velut bucinarū et timpanoꝝ. suaues em voces ꝛ grate narratōes demissa voce siue fabularū siue hystoriarū potiꝰ puo cāt q̄ auferāt somnū. ¶ Attēde ꝓ q̄ febres in q̄bus plus solet ꝓfundari somnꝰ sunt sinochi ex putredine sanguinis: ꝛ phlegmatice febres ꝓpter multitudinē vapoꝝ humidoruz et repletionē ꝑxñtē i cerebris illoꝝ q̄ ꝓni sunt ad has. ¶ Attēde 2° q̄ magnus timoꝝ est in dumittēdo hos dormire: qz interdū veniūt de somno ꝓfundo ad subeth ꝑfectā: ꝛ apostea de subeth ad apoplexiā: ꝛ moriūt q̄nq̄ intestati ꝛ incōfessi quasi subitanea ꝛ improuisa morte.

b In scōa dicit q̄ i supfluo somno febricitātiū ligāda sūt iferioꝝa mēbra vt tibie ꝛ pedes cū chordis aut institis ligatōe forti ꝛ dolorosa: q̄tinus eger dolore excitek ꝛ fumi ꝛ vapores petētes caput vna cū humoribus inferiꝰ trahank. Ad idē ꝑficit si tibie ꝛ pedes verticis pcutiantur aut clunes virgis: vel cū aliquo aspo fortiter fricentur sicut stamino.

UVA. BHSC. IyR_028

c Jn tertia iubet supponi collyriū.i.ano impelli satis ꝓfunde suppositoriū:et vt plus ascēdat conducat digito quāto altius poterit. Et sit ex acutis suppositoriū ꝑm hanc formā:vt fortius stimulet t ab alto attrahat. ℞.scamonee pulpe coloqntide salis gēme aā.ʒ.i.teranť et incorporeť puluis cū melle cocto ad ꝓfectionē tante quātitatis ꝙ sufficiat ad cōstituendū gracile et oblongū suppositoriū quod oleo inūctū intromittat Vel.℞.hierepigre ʒ.ſ.pulpe coloqntitide.ʒ.ſ. salis gēme ℈.2.que bñ ꝑmixta in anū itromitte cū canali oblongo ad modū siringe. vel i. pelle tm̄ de bñdicta cū.ʒ.i.salis

o Jn q̄rta dicit ꝙ adhibeanť due ventose puta vtriqꝫna in locis q̄ sunt inter duas spatulas t spōdiles dorsi in hora quietis seu somni ꝓfundi:t in tēpe assiduitatis seu ꝓseuerātie supflui somni. Vel intellige ꝑ hora q̄etis horas qua quieſcit vt repeſcit febris:t ꝑ tps assiduitatis tps illud in quo assidue talis venit somn' hora paroxismi nō casualiter vna vice aut pauc̄

¶ Attende ꝙ vētose hic applicāde debēt esse medie quātitatis t adhiberi cū pauco igne stupe:ne pectoralia supercalefaciāt et cum scarificatione quatinus diuertant per attractionē t eductionem et dolorē illa tum ab igne t vulnere et oppressione. Valēt et vētose clunibus appositе maxime in corpore plurimum repleto.

¶ De grauitate capitis febricitantium. Cap.XIX.

o Portet vt tc Jn hoc capło ꝓmo agit de curitādis in ḡuitate capiť febricitātiū. Scōo de remedio ꝺ ipam ibi[Jmmo sint]

a Jn ꝓma ptе iubet vitare.4.in hac ḡuitate. Pri'm est emulsio lactis sup caput egri. Mag ḡuitas capiť ex repletiōe hūorali accidit t ꝑcipue de hūoribꝰ grossis efficiētibus ita pōderosum t ḡuidū caput vt vix eger possit ipm̄ sustiere t tenere erectū. Cui cū lac aliqꝺ sit mulie bre vel asininū caprinū vel vaccinū supemulgeť poros capitis sua caseitate claudit t oppilat vapores t fumos interius recludit repletionem auget:t mortale apa qñq̄ inducit. Scōz est effusio olei sup caput egri quod poris imbibitū ipos oppilat suavisositate a modo ſbe etiā si sit ex resolutiuis. Tertiū est embrocatio capiť. Que si ex calidis sit fortis caliditatis materiā dilatat auget t extēditt nouā materiā ad caput attrahit:vnde nou' dolor extēsiuus accidit cū aggꝛuatiuo qui ꝓus affuit. Et si ex frigidis sit poros oppilat materiā incrudat ꝺcalcās i cerebro. Quartū est caput purgiū qꝺ ad mudificationē capiť narib' immitti soleat:ut lacculi repleti puluere ꝓcos vel staphisagrie vel nigelle vel wloqntide vel succus bletarū vel maiorane vel succus vrtice:vel aliquod felliū qꝺ cū ministrat capiti repleto cuꝫ toto corpore nō precedētibus euacuationib' vt ibus vel phlebotomie vel pharmacie t miro modo cōmouet materias quietas t furere facit:et educere: non sufficit:vnde excandeſcit longe vehementior dolor ꝙ ante.

b Jn scōo dicit ꝙ patiēs in febre grauitatē capiť ꝺz cōtentari a nodinis embrocis t tempatis q̄ neq̄ repellāt neq̄ ſtrorsum attrahāt: ſz dolores mitigēt cū tempata resolutōe sicut est hec q̄ fit ex camomilla furfure t violis ac cōsilibus vel ut melliloto paleis frumēti bugloſſe floribus et borraginis t capillis veneris. Ex q̄bus ebroce: sic cōponi pñt. ℞. flor camomille.℥.2.violarū furfuris aā.℥.i. bulliant vnica ebullitōe i.2.lib.aque:t capillis pretōsis effundat aq̄ illa sup caput ab alto mediocris caliditatis. Alia embroca dicte cōsilis. ℞. flor melliloti.℥.2.palee frumēti.℥.i.flor bugloſſe t borraginis aā.℥.ſ.bulliant modicum in.2.lib.aque t embroca fiat ex hac aq̄ vt ꝓus. Reppi tñ in hac regione multo magis cōferre in vehemēti ḡuitate capiť siue cū febre siue sine febre vaporatiōes hanc decoctōnū ꝑ os t nares moderate receptas bñ tecto capite q̄ ebrocatōes harū sup caput nisa p̄cedēte euacuatōe: qꝺām̄ mās digerit t resolui actiuāt t dolores mitigāt. Et frequēť repperi casui pñti plurimū ꝺferre mane in ieiuno suauiſ fricare caput ūfirmi cū furfure macro torrefacto calido. Proficiūt etiā pluſq̄ ebroce saccellatōes sicce ex anodinis ꝑm hanc formā. ℞. milij t furfuris torre

factoꝝ aā.℥.i.et.ſ.cōsuanť inter duas telas lineas t fiat cucufa aut saccul' bastat' q̄ capiti calid' supponat. Alit' saccul'.℞.palee frumēti floꝝ camōille t melliloti siccoꝝ aā. ℥.i.desiccēť modicū in patella calida t inť telas suanť vt ꝓus. Et hos intelligas in casu pñti magis ꝓferre:nisi ſomnietas vť inq̄etudo aut dispō ad amētiā cuꝫ ḡuitate capiť affuerit.

¶ De inquietudine febricitantiuꝫ et non febricitantium Cap.XX.

Facere[a] vero oleuꝫ violatū cuꝫ oleo de semine lactuce t oleo nenufarino t oleo de cucurbita valet. Et adherere aliquod de ſtupefacientib' famosis sup tīpora. Et icuruare caput sup vapores hūe ctātes. Et odorare nenufar et poma mādragore t alsepessabē asperſuꝫ et lōginquo. Et embrocare ꝺumectantes res q̄s scis. Et[b] ſilr si nō fuerit quod ꝓhibeat deť in potu sirupus papaueris t lohoc ei'.

¶ De inq̄etudine die febricitantiū t ñ febricitātiū. C.XX.

Facere.

Jn ꝺ ca. ꝓmo agit ꝺ cura inq̄etudinis febricitantiuꝫ ꝙ adhibita capiti deforis. Scōo ꝙ interi' sūpta ibi [Et ſilr]. Ter' ꝙ veratōnes t attediatiōes i firmilibito relictas ibi[Deinde multiplicenť]Quarto spāliter per ablutiones faciei et vaporationes ibi[Et cum inuenit]

a Jn ꝓma ptе dat q̄nq̄ gña remedioꝝ ꝺ inq̄etudinē febricitātiū. Pri'm est sepe olfacere violatū oleū ꝑmixtū cū oleo de semie lactuce t oleo nenufarino t oleo de cucurbita. Et sint de oib' ptes eq̄les.puta aā.ʒ.ſ.q̄rū vapores olfactu attracti ꝺsiccatū cerebrū infrigidāt t hūectāt et suauē ꝓuocāt somnū. Qꝛ si oleū de semie lactuce t oleū de cucurbita nō iueneris sicut hodie apud nos in apotheca ñ iueniť ꝺtere seia cū oleis iueńť ꝝ hanc formā. ℞.semin lactuce t cucurbite aā.ʒ.ſ.oloꝝ violaceoꝝ t nenufarini aā.ʒ.i.cerāt diu siť ꝺcc bñ incorporeť. Scōz ē supponē tīporib' t facē adherē aliq̄ ex famosis ſtupefaciēt ib' ꝝ hāc formā. ℞. oleoꝝ ꝺ papaueť ꝺ nenufare aā.ʒ.i.cerebrigiee.ʒ.2.misceāť ad ignēt addāť eis opť tebayci ḡna.12. deide extēdāť sup̄ coriū aut telā ad formā frōtaḥ qꝺ supꝺoāť frigidū frōti t tīporib'. Alīꝺ.℞.seiz papaueꝛ albi t nigri t iusḡami albi aā.ʒ.i.semis lactuce t cucurbite aā.ʒ.2.terāť t distēpēť i aq̄ ros.pauca ꝺcc fiāt vt spissa pulsa:q̄ extēsa vni formiť inť.2.telas ad modū frōtaḥ frōti t tīporib' suppoāť. Ter' violarū t nenufarꝛ folioꝝ saliꝛ lactuce t portulace aā.℥.i. capita papaueꝛ albi cū suo semie ꝺtusa.12. decoquāť i aq̄ fontis aut fluuij sufficiēti ad ꝺmergēdū eos t recipiāť vapores eoꝝ ꝑ nares.Alia vapora'.℞.seiz lactuce portulace cucurbite papaueris albi t nigri aā.℥.i.seiz iusḡami albi t mādragore aā.ʒ.i.ꝺtū dāť t bulliāť i.ʒ.li.aq̄ t recipiāť vapores eoꝝ ꝑ nares egri. Quar' uolue siccos i sindone ad modū pomi t madefac i aq̄ ros. vť nenufarina t narꝺ' appō e:t odorare repomū mādragore ñ maturatū qꝺ pl'em mittit sōuiferi vaporis:t odorare alsepessabē.i.herbā mādragore:q̄ et ꝺ alsepebesa.t expōit ū syno.auicēne ꝙ ē mādragora. Illic aūt alsepebesa ꝺ expōť q̄ ē ſpēs titimallide ſz nō fuit hui ꝙpositor: q̄ titimallides sūt calidi acuti vigilias potiꝰ ꝙ somnū iducētes. Et addit ꝺ ꝙ odore eius sū a lōginquo.i.nō appositū nari' ꝺ egri.q̄ ē malī odoris t diu deprope odorata reddit cerebrū attonitū:odoreť ḡ alōge. Quitū ē ebriare caput cū reb' hūectāti b': vt cū aq̄ decoctōis capiti mutōis t.4.pedū ei' t flor nenufarꝛ et violarū t folioꝝ lactuce t saliꝛ t capitū plurimū papaueris albi

b Jn 2ª iubꝫ dare egro i potu sirupū papaueris t dari ē t ꝺbilo hoc ꝺ papauere:q̄tin' ꝑ ipos sōn' ꝓuoceť t inq̄etudo cū febre tollať. Et da de sirupo q̄q̄ vice pōd'.ʒ.i.instāte hora sōni vel spisso sicut ei' ꝺssoluto in.ʒ.4.aq̄ lactucei' aq̄ nenufaris.vt cū iuēies duas receptas.ℨ.cañ.trac.6.capłis.25.et.26. Sꝫ ad ꝺ ꝑpositus elige primā.lohoc vero de papauere vel lambēdo sumit si cutalia lohocat:vel ꝺssolutū in.ʒ.4.aq̄ nenufaris aut aque lactuce. Et sit dosis eius.ʒ.i.ꝑ qualibet vice. Describit aūt summa ꝓma q̄nti trac.q̄nto ca.ℨ. Potes etiā dare ad hanc intentionē de diapapauere vel diacodion.ʒ.i.qualibet nocte instante hora somni.

UVA. BHSC. IyR_028

c Jn tertia ꝓmo iubet egrū tripliciter vexari ꝛ attediari vt audiūs postea ꝗrat ꝗetem. Uno mō in visu multiplici lumine illūmināndo ꝓpe cū inter manus eius multas candelas. Alio mō in auditu elcuādo voces cū altiloquio fabulis ꝛ iocis atq; strepitibus ꝓpe aures ipsi⁹. Alio mō in tactu ꝓuocato dolore cū ligaturis extremitatum parū dolorosis strictis ex instītis scu bindis cuz ansis vt facile solui ꝑ libito possint. Et hic intellige ꝑ ansas anulos vel canulas quas q̄ busdam chirurgici firmāt ligaturas ꝛ larāt dū volūt sup mēbra fracta.

Deinde multiplicētur c inter man' eius candele: ꝛ eleuentur voces cuz fabulis: ꝛ ligentur cū instītis extremitates eius ligatione dolorosa parum cū ansis que resoluanturveloci ter. Deinde p̄cipiatur ei vt dormiat ꝛ claudat oculos. Cūq; dormit parū extinguātur candele ꝛ cessentvoces ꝛ soluātur anse q̄m dormiet. Et cuz inuenit⁹ leuitatē ꝛ quietem ex paro ysmo aut vehementia assiduet ablutionē faciei cū aqua in quadecoctū est papauer nigrum cū aliquantulo mandragore ꝛ radice eius. Et cū est illic humor baurachius confert aq̄ in qua decocta sunt fissimbriuz ꝛ mel lilotum ꝛ alhacoen ꝛ papauer abluendo faciem ꝛ incuruando super vapore eius.

¶ De dolore ventris febricitantium. Capm.XXI.

Scdo iubz vt post hec tedia p̄cipiat egro q̄ caput inclinet ad dormiē duz ꝛ claudat oculos. Tertio iubet vt q̄p̄rimum dormire ceperit candele extīguātur ꝛ cessentvoces ꝛ anse soluant: q̄ꝑ hos modos infirmus dormiet: sicut videmus itineratores ꝛ agricultores multū fatigatos ꝓfunde dormire.

d Jn q̄rta pte dat duas rkas. Prima est q̄ eger assiduet ablutionē faciei sue cū aq̄ frigida in qua coctū fuit papauer nigrū cū pauco mandragore ꝛ cū radice eius q̄n inuenit leuitatē. i. alleuiationē ꝛ quietē ex porismo si febris ipsi⁹ interpolata sit: vl ex vehementia exacerbationis si sit ꝯtinua q̄nq; exacerbās. Jubet autē hac hora vel ꝗetis vel declinationis vehemētie febris faciē lauari cum aq̄ somnifera: q̄ tūc eger facilius dormit: ꝛ si tūc dormiat magis ei ꝓficit: nec fit attonitus q̄n expergefit sicut duz dormit hora vehemētie sui porismi. Et fit cōpositio dicte aq̄ talis. ℞. capita papaueris nigri cū suis seminib⁹ cōtusa. 12. herbe mādragore. ℥. f. radicis ipsi⁹. ʒ. 2. bulliāt in. ʒ. lib. aq̄ donec redeat ad duas: deide coletur aqua ꝛ cū ea frigida faciem abluat. Scda rka ē. q̄ si baurachius. i. salsus hūor sicut salsum phlegma cā effectiua sit inquietudinis ꝯfert aq̄ decoctionis sequētiū medicinaꝝ tam in ablutione faciei q̄ in receptiōe vaporis ei⁹ ꝑ os ꝛ nares. ℞. fissimbriꝝ. i. mente aquatice melliloti alhacoen. i. herbe fīs cotile fetide ꝑ qua cape camomillā vel senetionē aīi. ℥. i. papaueris nigri capita. 12. cū seminib⁹ decoquant seu bulliant modicū in. ʒ. lib. aq̄: sup cuius vaporē inclinet faciem: postea colet ꝛ lauet inde faciem tota. ℥ Miscent aūt calida cū frigidis ꝓp etherogenitatez cause faciētis inq̄etudinē: q̄ ptiz frigida rōe phlegmatis: ptiz calida est ꝛ pungitiua sua baurachitate.

¶ De dolore ventris febricitantiū. Capm.XXI.

Jt ex effusione. Jn hoc capo ꝓmo agit de cā doloris ventris febricitantiū. Scdo de cura ibi [Et si accidit]

a Jn ꝓma pte dicit q̄ dolor ventris febricitātiū cōiter accidit ex effusione cholerici hūoris ad ipsoꝝ stomachū. ¶ Attende ꝓmo q̄ venter q̄nq; ꝺr de oi cōcauitate notabili in q̄cunq; pte corporis fuerit: ꝛ ita se extendit ad vētriculos cordis ꝛ cerebri. Alit ꝺr de cōcauitate multum lata ꝛ ampla que sub costis est: ꝛ diuiditur in supiorē que stomachū dicim⁹: ꝛ inferiorē q̄ cōprehendit intestina oia cū intrinsecis mēbris sibi adiacētibus. Et hic ꝑ stomacho nomē ventris accipit. ¶ Attende scdo q̄ sepe in febribus dolet stomachus ex hūoribus grossis phlegmaticis: imo dolor stomachi ex phlegmate nascens est ꝓpriū accidens q̄tidiane ꝛ ꝑ ruum accidēs febris syncopalis hūorose frigide: ſ q̄ hic ꝺr ꝺ dolore stomachi pūgitiuo acuto est intelligendū.

b Jn scda dicit q̄ si talis dolor in ꝓncipio porismi accidat: ꝛ p̄cipue circa os stomachi: vñ timeat aduēt⁹ syncopis dē in potu modica quātitas sirupi de pomis cū sirupo acetoso. Rā sirup⁹ de malis facit debilitatē stomachi ꝛ pulsum oris stomachi ex caliditate. ꝛ abscidit vomitū cholericū ꝛ sitim: vt ait ꝓnceps sum. ꝑ⁹. q̄nti trac. 6. ca. 21. Sirup⁹ ꝺo acetosus cholerā reprimit ꝛ ipam digerit: ille p̄cipue q̄ cū zuccaro fit.

Denk ḡ hora doloris isti sirupi vl spissi fiē sunt. vel dissoluti in aq̄ acetose vl cicorce vel endiuie.

Spissi q̄dē sic. ℞. sirupi de malis. ʒ. 6. sirupi acetosi. ʒ. 3. misceāt. pna dosi. Dissoluti ꝺo sic q̄ dissoluat dosis nūc dicta i ʒ. 4. alicui⁹ nunc dictarū aquaꝝ. Valet ꝛ i hūc casu oxizaccara simplex: ꝛ succus aut vinū granatoꝝ acetosoꝝ. Sed si egruz videris ad vomēduz pronuz ꝛ estimas q̄ iā sit cholera effusa ꝺ sus os stomachi prouoca vomitū cū penna aut digito ori imposito. Post da q̄ dicta sr; ꝛ si fuerit op⁹ pluri adiutorio q̄ vomitū excites da. ʒ. 1. sirupi acetosi cū. ʒ. 4 (aq̄ calide.

¶ De aspitate ligue ꝛ siccitate febricitātiū. Ca. XXII.

Jn essentia q̄dē. Jn hoc capo ꝓmo agit de cura aspitat⁹ ꝛ siccitatis lingue febricitātiū a viscositate. Scdo de cura aspitat⁹ ei⁹ nō a viscositate: ſ siccitate ibi [Et post illō] Tertio in hac cura

a Jn ꝓma pte dat remedia ꝗtruoꝝ (duo iubet vitare ibi [Et oz vt] ꝺtra aspitatē lingue in eēntia viscositatis. i. q̄ ꝓuenit ex ſba viscosa ꝛ limosa linguā tegēte ꝛ sibi imbibita. Et ista dētib⁹ ꝛ lingue adherens in febre sigt lōgitudinē febris. Jux id hypo. ampho. 4. Quib⁹ in febrib⁹ limositates in dētib⁹ fiūt fortiores ꝛ diuturniores fiūt febres. Primū est fricatio ligue ex bruscō nō q̄dē ex folijs ꝓpter aculeos quos eis insitos q̄b⁹ linguā pūgerēt: ſ ex baculis suis tenuiter scissis ita vt q̄si sciant: ꝑ q̄s limositas a ligua abradat. ꝛ si plicent ꝛ sit ligent sue extremitates poterūt ori ꝓfundi⁹ ipelli ꝛ meli⁹ a limo linguā emūdabūt. Secundū ē abrasio ligue cū vgis salicis sit⁹ scissis ꝛ in lōgū ꝛ strictū taliter plicatis q̄ extrema coꝝ sit iūgant ꝛ filo ligent ꝛ alie ptes ab inuicē distent. Et ꝺ instrumentū vulgariter a gallis esclicia ꝺr: q̄ꝺ mulieres cuz ligaturis scoparū cōponūt: alij abradūt limū a lingua cū cochleari: alij cū cultello male scindēte: alij ex rascula de argēto vel auro ꝓprie ad id facta. Tertiuz est vt zuccari tabarzed cochlear vnū dissoluatur in cochlarib⁹ trib⁹ olei dulciū amigdalaꝝ ꝛ pān⁹ line⁹ alicui⁹ aspitat⁹ baculo alligat⁹ sibi imergat ꝛ cū eo sepe ligua ꝓfricet. Quartū ē vt parū salis puta fabe quātitas dissoluat in. ʒ. 2. olei rosati ꝛ cū noua spōgia ibibita i eo diligēter abstergat ligua. Sz q̄ oleū ꝺ in hac regione nauseā excitat dū ori imponit ꝛ egris displicet loco ei⁹ solem⁹ lauare liguā cuz panno blauio vel albo lineo alligato baculo liq̄ricie ꝓs ibibito liq̄re sequēti. ℞. melk rosati. ʒ. f. aq̄ capillorū. ʒ. 3. misceant: aut iubem⁹ egrū cuz sero lauare os ꝛ linguā freq̄nter vel cū aq̄ hordei q̄ oia abstergūt lauāt ꝛ mūdificant. Et ex hac ligue mūdificatōne magna subseqūtur alleuiatio febricitātib⁹: q̄ neq; siti tā acriter torq̄nt: nec dolore capitis ꝑ effumationē limi ligue ad ipm: neq; tāta feditas appetit⁹ edēdi aut corrupt⁹ guſt⁹.

b Jn scda dat remedia ꝗtruoꝝ ꝺ siccitatē ligue febricitātiū fine viscositate. Primū est tenere in ore senestē seu sebestē. Et est fruct⁹ silvestris iuiube in virtute q̄si cēpat⁹ lenitiu⁹ pectoris ꝛ gutturis sedās siti vt ait ꝓncepſ scdo huj⁹ cap. de eo. Latini ꝺo sebestē ꝓferūt ꝛ greci seuestē. q̄ ꝺ. litterā greci tta vocāt: ꝛ in sono v ꝺsonātis ꝓferūt. nā dicunt vasilica ꝑ vena epatis. Latini ꝺo in sonū nr̄i b trāsferūt ꝛ dicunt basilica. Scdz ēte nere sup linguā nucleos prunoꝝ. Et itellige ꝺ nucleos vestitos prunorū carnositate: videlz pruna remota pelle: nō prunoꝝ lapides oīno nudos: q̄ ficci sunt: nec etiā nucleos in his cōtentos. q̄ sunt amari calidi ꝛ ficci. Sed caro prunoꝝ est frigida in ꝓncipio scdi gradus ꝛ hūida in fi

UVA. BHSC. IyR_028

ne tertiū: vt ait p̄ceps.2.huius capl̄o de eis: q̄re multū p̄opitia est t in humectatione linguę: t in sedatiōe sitis. Tertiū est sal q̄ de india affertur: t est sike sali in colore ipsi⁹: sz in sapore eius est dulce sicut mel id nō peruenit vsq; ad nos: sz vice eius in hoc casu sume mānam aut zuccaraz candi vel laminas quas baculoz liquiricie. Et de dicto sale iussit archigenes sup linguā teneri quātitatē fabe. Valet etiā ad id lamīa argentivel lamina cristalli vel lamia berilli diu tēta i ore. Quartuz est tenere grana citonioz fracta sup liguā: quoz medulla lenit t hūectat. t linguā p̄hibz ab obfuscatiōe seu ōclinatione ad nigredinē. Ad idē valent ḡna psilij integra ibi diu retenta. Et hec ambo semia paruis possunt sacculis icludi: deinde madefieri in aq̄s frigidis vt capillolū vel portulace t in ore teneri.

aut salē q̄ asportaī de īdia: t est in colore salis t dulcedie mellis: t sumat de eo ꝑm q̄ dixit archigenes q̄titatē fabe vnius. Et grana cytonioz sunt ex eis q̄ humectant linguā t p̄hibēt ei⁹ obfuscationē. Et oportet[c] vt nō ponātur puluinaria multa: nec; resupinetur dormiens. naz hec duo exiccant linguam.

¶ De sternutatōe ꝯtinua q̄ accidit febricitātib⁹ t q̄busdā alijs. C.xxiii

Vandoqz[a] magnificatur nocumentū sternutatiōis assidue cū eis. ledit nāq; eos t replet capita eorū t debilitat eorū virtutes: t fortasse facit fluxum sanguinis nariū. Quare opz[b] vt fricentur eorum frons t collum t naſus. Et aperiantur ora eorū t fricentur eorū palata cū vehementia. Et tendātur capita eoz t conuertantur. Et p̄emanī eorum extrema. Et fundātur[c] in aures eorū olea tepida ad caliditatē parumper decluia. Et humectenī lacerti eorū: t ipsoz mādibule. Et ponantur sub cerui cibus eoz puluinaria calefacta. Et nō excitentur[d] a somno eorum subito. Et minuantur a puluer t a fumo t oī in cui⁹ odore est acuitas. Et olfaciāt[e] sanich t lutū alnaia: t spōgiam marinam. ¶ De dolore capitis febricitantium. Capl̄m. xxiiii.

Jga[a] extremitates eorū t proprie coras t cū instita liga: et frica pedes eoz

to fortiter ore sternutanī: vt humiditates q̄ ad nares descēdūt et cōmouent sternutationē p̄ fortē palati fricationē descendant ad ipsum. Tertiꝰ modus ē extēsio capitū hoz q̄ sternutāt t conuersio hoz nūc ad vnū latus nūc ad aliud: vt p̄ istos motꝰ trahaī humiditas sternutationē excitās vsus colli musculos q̄ mouēt caput vel resoluatur Quartꝰ motꝰ est cōpressio extremitatū cuz vehemētib⁹ fricationib⁹ aut ligatur[z] vt brachioz t manum tibiaruz t pedum: q̄tinꝰ p hāc diuertant hūores fumi t vapores a capite et naso p quos suscitaī t pseuerat fortis sternutatō

c Jn tertia p te p̄mo infundi iubet auri⁹ aliq̄d ex oleis tepidis ad caliditatē parumper decliuib⁹ vt camomillinū vl̄ anetinū vel de spica vel de amigdalis amaris: vt resolui adiuuēt vapores t fumos distendētes cerebrū t ad sternutatiōis motū ꝓuocātes. Scdo iubet humectari lacertos q̄ ꝑpe aures sunt t mādibulas hoz: vel cū dictis oleis satis calefactis: vel cū q̄busdā fomētatiōib⁹ ex decoctione camomille fur furis t melliloti pro resolutōe cāe q̄ induc it sternutationē. Tertio iubet supponi cerucib⁹ sternutantium puluinaria mollia repleta plumis actu calefacta vt calefaciāt sua ui calore tā collū q̄ caput t coopenī ad resolutionē cāe sternutādi p̄ter hoc q̄ febriū incendiū augmentēt.

d Jn q̄rta iubet in sedatiōe sternutatiōis febricitantiū euitare tria. Primū est q̄ sternutātes nō subito a somno euigilenī. Primo q: somn⁹ sternutare p̄hibet. Jux id aristotel ꝑbleumate .15. 33. ꝓticule ꝑpter q̄d solum sternutatio dormientib⁹ nō fit: sz vt dicere est pīno vigilātib⁹. Scdo q: vapores t fumi t hūores quos paulati digerit t resoluit somn⁹ q̄n ꝓficitur in subito expgefacto ꝑmanēt irresoluti. Cui⁹ rei signū ē q̄ sentit se graue t freq̄nī oscitat vel brachia extendit: t si disposit⁹ fit ad sternutandū frequenter sternutat. Scdo euitandū est puluis t fumus q̄ nō sternutātes dū narib⁹ occurrūt sternutare faciūt: t iā sternutātes ab alia cā vehemēter cōmouēt ad pl⁹ sternutandū: q: nares stimulant mordēt t titillāt q̄n ipsis occurrūt. Tertiū est oē vehemenī acutū in odore suo sīc euforbiū ellebor⁹ pip cepe staphisagria. Odor eteī hoz ad sternutādū vehemenī excitat t si supueniat sternutatōi

e Jn q̄nta iubet ad sedatio (iā superfluenti iplacabile efficit. nē sternutationis febricitantiū olfacere aliq̄d ex trib⁹ ꝯscriptis. Primū ē sanich. i. hordeatū. cui⁹ vapor suauis odoratu attractus nares lenit mulcet t tēpat calorē. Scdz ē lutū alnaia: t ē terra similis bolo armenico: cui⁹ vapor alī effumatio siccat t ꝓsumit hūiditates viaz odorat⁹ sine mordicatōe t acumie. Tertiū ē spōgia marina: cui⁹ vapor odoratu attract⁹ ē desiccatiu⁹ t ꝓsūptiu⁹ mltū sibi retinēs de natura maris. Nā spōgia maris calida est in primo sicca in scdo t est fort exiccatiōis vt ait p̄n. scdo h⁹ cap̄. de ea.

¶ De dolore capitis febricitantiū. Capl̄m. xxiiii.

Jga extremitates. Jn ꝟ capl̄o p̄mo agit de cura doloris capitis febricitantiū p diuertētia decorsuz adhibita. Scdo p adhibita capiti ibi[Et ꝓfunda] Terio p emulsionē lacti[Et supra caput ibi[Et ñ mlgeas] Quarto cura spāli penes modū re-

a Jn p̄ma pte p̄mo iubet egri ptes ex (pletiōis ibi[Et caue lac] tremas cū instītis ligari: t ꝑpe coras ab inguinib⁹ vsq; ad genua ligatura forti stricta t dolorosa: ad quā ꝓfluāt dolore trahēte materie q̄ añ ferebanī ad caput. Scdo iubet fricari pedes vna cū ti-

bꝰs trahendo deorsum fricatiõe fortī ⁊ assidua ꝓpter eandē cāz Tertõ iubet supponi collyria.i.ano imitti supposituria sibi attra hētia mās malas effumātes ad caput sicq̄ fiūt ex coloq̄ntide ⁊ sal' gēme añ.ʒ.ß.cū melle decocto ad sufficientiā: vel cū scamonee tri te.ℨ.i.⁊.ʒ.i.salis incorporatoꝛ cū melle qõ sufficit ꝓ suppositorio vno.

b Jn secūda dat q̄ttuoꝛ regulas. Prīa ē gñalis q̄ caput dolens febricitātis cum fortek cū infrigidātibꝰ notis ex iā dictis: et ꝑpe in cholericis febribus post purgatōnes vkes vk pꝛ harū crises vt cū aq̄ rosata vk nenufarina vk lactucaruz vel portulacaꝛ cū q̄rta sui pte aceti fortis: vel ꝓfortek cū succis frigidis vt semperuiue solatri lactuce. ⁊ supponāt eis collyria trahētia materiā ad iferiora. Et ꝓforta capita[b] eoꝛ cū ifrigidātibꝰ notis. Et si nō fuerit qd̄ ꝓhibeat ex coꝛiza ⁊ tussi ēbrocen' capita eoꝛ cū decoctõe rosaꝛ ⁊ violarū ⁊ hordei: ⁊ foliorū salicis: ⁊ his similiū. Et silr oleo rosato ⁊ oleo de salicibꝰ. Et q̄n nō excusat hoc tūc ꝑmisce embrocas infrigidātes cum lenitiuis sicut camomilla: ⁊ stupefactiuis sicut ē papauer. Et nō mlgeas[c] lac nisi cū remouetur febris. Si autvirtꝰ fuerit fortis mulgeas lac caprinū. Et si fuerit debilis mulgeas lac muliebre. Et caue lac[d] apud repletionē humidā facientē ꝑfundita tē somni. Et silr caue oia hūectantia Et tu nō administres hūectantia nisi vbi est vapoꝛ fumosus ⁊ caput sic cum ⁊ parū somni. Et q̄n multiplicatur repletio in capite ex vapoꝛe hūido trahe eā ad inferiora cū collyrijs ⁊ clisteribus. ⁊ stringe mēbra iferiora ita q̄ testiculos.

¶ De tussi febricitantiū. Ca.xxv.

Tussis plurimum[a] accidit eis ex caloꝛe aut siccitate. Quare opꝛ[b] vt teneant in oribus suis pillulas bichias. Et alo hocat id ē electuaria q̄ lābuntur de papauere facta cū medullis frigidis scz fructuū ⁊ amilo ⁊ his silibus. Et vtantur cerotarrijs infrigidātibꝰ factis ex oleo rosato puro ⁊ ex muscilagine psilij et succo portulacer ⁊ alijs.

t Jn scōa dat tria remedia ꝺ tusses febricitātiū q̄ a caloꝛe fiūt aut siccitate. Primū ē tenere pillulas bichias i oꝛe suo. Et dicunk bichie a bichi greco qõ ē tussis latīe. Et bichiõ grece ꝓfectio ad tussiz ꝺvt ait iañ. De hmōi pillulk ait mesue in practica sua sum.2ª.ꝓtickē.2ª.c.2. Filiꝰ zacarie a rasi. Cōfectio pillularū similiū lupinis ꝓferētiū tussi cū siccitate ⁊ aspitate. auferūt em̄ eā. ℞. succi liq̄ricie amidi dragagāti gūmi arabici amigdalarū dulciū excorticataꝛ añ.ʒ.i.ʒuccari tabarzed.i.albissimi añ.auk.6.amidi auk.6.dragagāti amigdalaꝛ dulciū añ.auk.4.ꝓfice cū muscilagine psilij aut citonioꝛ. hec ille. Et cū in ore dissolute fuerit trāsglutianꝁ cū saliua paulatī. Scōz remediū ē alohocat.i.electuaria mollia ⁊ hūida: q̄ lābendo sumunk fcā de papauere cū medulk frigidis fructuū ⁊ amiloꝛ his silibꝰ. Duo talia dictat mesue cap̄. nūc dcō aucto. ꝑpiōis dicēs ioh. ꝑpiōis. Cōfectio lohoc ꝓferēs tussi facte ex calidītate ⁊ siccitate ⁊ aspitate mkta: ⁊ ē medicamē bonū. ℞. amigdalaꝛ dulciū excorticataꝛ.ʒ.12. semis malue altee añ.ʒ.10. semis citruli mūdati.ʒ.10. gūmi arabici dragagāti amidi granoꝛ citonioꝛ excorticatoꝛ succi liq̄ricie granoꝛ pini añ.ʒ.8. penidiarū.ʒ.1. terank oia cōtritiõe bona ⁊ ꝑmisceank cū sirupo. cuiꝰ hec ē ꝑmixtio. ℞. passularum dulciū radicū liq̄ricie sebestē iuiubaꝛ añ. ꝓtes eq̄les decoquank dōec i spissek: deide cola ⁊ pjice in ea rob qd̄ sufficit donec coagulenk cū ea medicine ⁊ fiat lohoc. Et ē rob arabice succ' cuiusq̄ fructꝰ coctꝰ ad spissitudinē si seruari possit vt ait iañ. ⁊ dū ꝑ se ponik de succo vue dulcꝫ itelligik quē si nō habeas loco huius accipe carnes passulaꝛ. Jdē aliud valēs silr ℞. psilij ḡnoꝛ citonioꝛ añ.ʒ.ʃ. semis papauer' albi.ʒ.7. sebestē.ʃo. iuiubas.30. radicis liq̄ricie.ʒ.7. kesmes.i.uuaꝛ passarū sine ḡnis.ʒ.ʃ. cassefistule mūdate.ʒ.1. decoq̄ cū aq̄ sufficiēti donec ꝑpinguek. deide cola ⁊ pjice sup ipam rob lib.1. ʒuccari sirupi violarū penidiaꝛ añ.ʒ.6. farine fabarū.ʒ.3. dragagāti gūmi arabici añ auk.4. decoquāt vsq̄dū trāseāt i essentiā melk. Jsta duo lohocat b inserere volut: qꝛ valde vtilia sk i sicca tussi ⁊ ꝓpneumonia ⁊ pleuresi ⁊ aspitate gutturis ⁊ rauedie. Sꝫ qꝛ ad minā q̄titatē ascendūt sufficit q̄ ꝑ vna vice sexta ꝑs ꝓficiak. Tertiū ē cerotaria infrigidātia fcā ex oleo rosato puro sine fecibꝰ ⁊ ex muscilagine psilij ⁊ succo portulace ⁊ silibꝰ vt oleo violato farina lini liq̄ricia dragaganto. Ex q̄bꝰ talik cerota cōponi ꝑñt. ℞. olei rosati puri muscilaginis psilij succi portulace añ.ʒ.1. cere virginee q̄rt.1. agitent silr supra ignē vsq̄ ad succi ꝓsumptionē ⁊ donec veniāt ad spissitudinē cerati qd̄ extēdatur sup pānū lineū vel sup alutā: ⁊ fiat cerotū tāte q̄titatis q̄ cooriat

c Jn tertia dat tres rkas. Prīa ē. q̄ nō mulgeak lac supra caput febricitantiū febre putrida donec cessel febris vel saltē declinet: qꝛ febre durāte ꝓtinue magna fit eleuatio vapoꝛ ad caput: q̄s resolui ꝓhibet lac supmkus poꝛos oppilādo sua caseitate: q̄re doloꝛ crescit. Scōa ē. si vtus ē fortk supmulge capiti lac caprinū tepidū cessante febre. Mā caput humectat ⁊ caloꝛē tēpat qd̄ febris siccauit ⁊ ꝑinflāmauit. Lac ei caprinū est tēpatū ⁊ catarris ꝓfert ⁊ retinet eos ⁊ ipoꝛ acredinē meliorat: vt ait ꝑn.2. huiꝰ cap̄. de lacte. Tertia ē. supmulge capiti lac muliebre si dolētis vtus fuerit debilis. Mā lac qd̄ melꝰ ē hoibꝰ ē lac muliebre: refocillat ei lenit ⁊ hūectat mēbrū cui adhibek näli q̄dā hōgeneitate ⁊ familiaritate cuz humano coꝛpe: ⁊ id melꝰ ē qd̄ sup caput ex vbere mulgetur.

d Jn q̄rta dat q̄ttuoꝛ rkas. Prīa ē. caueak emulsio lactis sup caput repletū repletiõe hūida siue vaporali siue hūoꝛosa faciēte sōnū graue ⁊ ꝑfundū: q̄lis sepe occurrit in febribꝰ sinochis putredinalibꝰ ⁊ q̄tidianis: qꝛ ꝓhibet resolutionē oppilādo poꝛos ⁊ facit subeth de somno ꝓfundo ⁊ forte aꝑa vñ eger morik. Scōa est. caue gñaliter in doloꝛe capitis ex repletiõe hūida cū graui somno adhibere capiti quecq̄ hūectātia: ne discrasiā adaugeas ⁊ ꝛepletionē ⁊ somni ꝓfunditatē. Tertia ē. nō admistres i doloꝛe capitis febricitātiū res hūectātes nisi vapoꝛes ad cerebrū lati fuerit fumosi sicci ⁊ acuti ⁊ caput siccū ⁊ somni paucitas: sic eē solēt i causonicis febribꝰ tertianis puris ⁊ etiā ethicis: salꝰ ei hoꝛ est hūectare capita. Quarta ē. materie replētes vaporibꝰ hūidis caput triplici ingenio sk attrahēde ꝺ sus iferiora. Prio collyrijs seu suppositorijs q̄ tā descripta sunt sup prīa ꝑte. Scōo clisteribꝰ q̄ sic describank. ℞. bletaꝛ mercurialis ⁊ boraginū bethonice sticados añ. ℥.1. pulpe coloq̄ntide integre.ʒ.ß.ʃ. decoctio ꝑ vno clisteri i qua dissolue pillulaꝛ cochiarū.ʒ.2. hiepigre galieni.ʒ.1. ⁊.ß. olei cōis q̄rt.ß. sal.ʒ.1. ⁊.ß.ʃ. clistere. Aliud. ℞. fic'.20. fac decoctionez ꝑ vno clisteri in q̄ exꝑme fortik agarici electi tēpati ꝑus i aq̄ be-

UVA. BHSC. IyR_028

totum pectus ⁊ guttur. Aliud cerotarium ad idem. ℞. olei violati ce-
re virgince aū. q̄rū. i. in corporent sīl ad ignem: deinde addatur puluis
qui recipit farine lini liquiricie dragaganti aū. ʒ. 2. fiat cerotū qđ exten
datur ⁊ applicetur vt prius.

¶ De casu ⁊ destructione appetit⁹ febricitantiū. Ca. XXVI.

Uandoq; est q cā. Jn hoc ca
pło p⁹ agit đ cura casus appetit⁹
ex hūore detento i ore
stomachi. Scđo de cura casus ei⁹ ex ve-
hemētia debilitatis
ibi [Et quādoq; est]
a Jn pma pte dicit
pmo q cā casus ap-
petit⁹ q̄ ⁊ destructio
⁊ ablatio ei⁹ dr aliq̄n
est humor in ore sto-
machi vel circa ipm
cōprehēsus. De quo
gal⁹. 4. morbi ca. 12.
ait. Ablatiōes appe
tit⁹ eē dico cū stoma
ch⁹ nihil appetit. Et
rursus ibi ait. Si hec actio fuerit ablata cā erit. aut q⁹ sensus sentiens
suctionē nō exīstit: vel q⁹ suctio nō est: vel q⁹ corpus nō inanitur. Scđo
dicit hic q illud scitur. s. q humor in ore stomachi est cā destructiōis ap
petitus ex eo qđ dictū est in destructiōe appetit⁹. s. ca. 7. trac. scđi fen. 13.
tertij. Ubi agitur de destructione appetitus paragrapho illo. Et deīci
tur appetit⁹ in febribus ppter malicią cōplexionis ⁊ dominiū sitis et
repletionē hūor⁹ malor⁹ excitabiliū. Et iterū cap⁹. 8. ait. Et signa hūo-
ris putridi sunt nausea ⁊ subuersio aīe ⁊ fetor oris i q̄busdā horis ⁊ ege
stio mala. Tertio dicit hic q hūor exīs in orificio stomachi deīciēs ap
petitū euacuatur p vomitū aut p fluxū ventris vel spōtaneā ope natu
re vel auxilio artis cū pharmacovomico vel secessiuo. Quarto dic q fe
bricitantes multotiēs iuuātur ⁊ subleuātur a casu appetit⁹ p intromis
sionē digitor⁹ in os vsq; ad guttur vel gargareones ⁊ cōmotionē stoma
chi ad vomitū: ⁊ p̄cipue q̄n stomachus p vomitū eīcit cholericū humo
rem aut rē acetosam. Nā vt in plurib⁹ cholericus hūor est q̄ facit casus
appetitus: ⁊ q̄nq; hūc facit humor melācholie⁹ aceto si saporis nimius
exuberans. Jux illud p̄ncipis ca. 7. tra. scđi fen. 13. tertij. Et q̄nq; est cā
eius melācholia multa ledēs stomachū mouēs eū ad vomendū ⁊ expel
lendū nō ad comedendū ⁊ attrahendū. Et capło seq̄nti dat signa ei⁹ di
cens. Et signa ei⁹ q̄ fit ex melācholia plurima effusa ledente stomachus
est vomitus melācholie ⁊ sapor acetosus ⁊ inq̄etudo ⁊ alteratio coloris
hois ad nigredinē. Jnuenitur aūt casus appetit⁹ maxime i febrib⁹ pe-
stilentialib⁹ ⁊ in dtinuis q̄tidianis ⁊ interpolatis ⁊ in causonibus et
tertianis continuis.

b Jn scđa pte dicit pmo q casus appetit⁹ q̄nq; pcedit ex vehementia
debilitatis vtut sensitiue oris stomachi vel appetitiue. Jux illō p̄n. ca.
7. nūc allegato. Et q̄nq; est cā ei⁹ destructio vtutis sensibilis in ore stōa
chi: q̄re nō sentit suctionē venarū ex ipo q̄uis sugant. Et q̄nq; fit cā ei⁹
debilitas epatis: q̄re debilitatur vtus appetitiua: imo q̄nq; fit cā eius
mors virtutis appetitiue ⁊ attractiue tot⁹ corpis sicut fit post egestio
nem sanguinis plurimi. Et capło seq̄nti ait. Signa ei⁹ in q̄ est cā morti
ficatio appetit⁹ sunt signa malicie cōplexionis dfirmate aut euacuatō
nes p̄terite debilitātes totū corp⁹. Scđo dicit q in isto casu cureť mala
cōplexio q̄ est cā debilitatis cū eo qđ scitur ex cibis ⁊ potib⁹ ⁊ medicinis
alteratiuis ⁊ dfortatiuis drarijs ei. Tertio iubet odores bonos narib⁹
egri apponi excitātes appetitū ei⁹ ⁊ exp̄gefaciētes vtutes ipsi⁹ vt odo-
rem sanich. i. hordeati infusi cū aq̄ pura simplici: vł cū aq̄ pmixta cū mo
dico aceti: aut odorē rosarū aut aq̄ rosate cū tantillo aceti. Nā per hos
odores vtus dfortať nō solum vitalis ʒ aialis. Quarto dari iubet elec
tuariū pportionale. i. ptinens ⁊ ppriū febricitātib⁹: scz minuēs extra-
neuz calorē ⁊ dfortatiuū delecte vtutis ⁊ reuocatiuū pditi appetit⁹. Et
tale est istud. ℞. succi granator⁹ acetosor⁹ vel succi berberis q̄rū. i. aq̄ ro-
sacee q̄rū. ʒ. in q̄b⁹ dissolue zuccari albi lib. ʒ. ⁊ decoquevsq; ad pfectionē
⁊ in fine decoctiōis adde puluerē q̄ recipit fragmentor⁹ rubinor⁹ iacin-
ctor⁹ ⁊ granator⁹ margaritarū splēdidar⁹ ossis de corde cerui limature
subtilissime auri finissimi aū. ϑ. i. rosar⁹ rubear⁹ siccarū rasure eboris aū
ʒ. i. terant subtilissime ⁊ fiat electuariū p lozengias deauratas vndiq;
auro finissimo. Cui⁹ dosis sit. ʒ. vna mane ⁊ sero. Quinto dicit q detur

eis parū vini qđ sit subrubeū clarū liphatū: q⁹ tale stomachū cō-
fortat ⁊ citissime subuenit vtuti cadēti spūs multiplicās. Sexto
iubet eis in potu dari succos fructuū pontici saporis ⁊ boni odo-
ris. Et hic capit ponticū large vt se extēdit ad stipticū ⁊ acetosuz
vt succū citoniorū, succum piror⁹ fragrantiū vel succū sorbarū vel
succū berberis vel succum su-
mach. et quia
isti succi exa-
sperāt linguā
guttur et sto-
machū si puri
dentur meliuſ
est dare hos vł
cū aqua pulli
vł pmixtos vi
no vel conspersos zuccaro cā
di vel rosato:
vel i forma mi
ne citoniorum
q̄ fit ex succo
hor⁹ zuccaro ⁊
vino vt mesue
in ātidotario

¶ De casu ⁊ destructōne appetitus febricitantium. Cap'm. XXVI.

Uandoq; est[a] causa q eius humor in ore stomachi qđ scitur ex eo qđ dictuz est in destructiōe appetitus. Et euacua tur per vomitū: aut solutione vētris. Et multotiēs iuuantur cū intromis sione digitorū in gutture ⁊ cōmotio ne stomachi: ⁊ p̄cipe q̄n vomitus ex pellit rē cholericā aut acetosaz. Et q̄nq; est[b] ex vehementia debilitatis Quare curetur cōplexio q̄ facit eam cū eo qđ scitur. Et dr vt approximes eis odores bonos excitantes appetitum: sicut odor sanich infusi cū aq̄ aut cū aq̄ ⁊ aceto. Et deť eis electuarium pportionale febricitātibus: et parū vini: ⁊ succi fructuū pontic⁹ boni odoris. Et lambant aliquid de aceto galatine. s. galatine pisciū aut hedi ⁊ his similiū. Et ponātur super stomachum post dies primos em-
plastra facta ex fructibus. Et sint in eis absinthium ⁊ aloes ꝑm q̄ scis. Et inunctio eius cum oleis bonis est iuuatiua.

Septimo iubet q̄ eger paulatim lambat aliq̄d de aceto galati-
ne. s. galatine piscium aut galatine hedi vel galatinarū istis si-
milium vt gallatinarū pedū porcor⁹ vel vitulorum. ¶ Attende
primo q̄ gallatina est succus carniū elixatarum in aqua ⁊ aceto
inspissatus ⁊ coagulat⁹ q̄ vulgariter a gallis dr gelea seu gelatina
q⁹ congelatur p frigiditatez: ⁊ in locis frigidis reponi solet vt for
tius congeletur ⁊ meli⁹ custodiať ⁊ comeditur frigidus. ¶ Attē
de secūdo q̄ galatina fieri pōt ex qualibet carne ⁊ ex quolibz pi-
sce fortissime elixis in aq̄ ⁊ aceto: sed facilius fit ex carnibus visco
sis ⁊ viscosis piscibus. Jdeo coqui gallatinā piscium facere volē
tes capiūt anguillas tencas aut lochiā. Et volētes facere galati-
nam carniū pedes porci capiūt vel gigotos vituli: q̄ sunt ptes in-
fime tibiarū suarū. Sed gallatina de lucijs aut perkis hedo vel
vitulo caponib⁹ aut gallis multo sanior est ⁊ cōueniētior p̄cipue
infirmis. ¶ Attende tertio q̄ in galatina quā coqui efficiūt i cō
uiuijs magnis apponūt spēs vna cū croco: ⁊ imponūt brodio p̄-
usq; coaguleť pullos ⁊ cuniculos ⁊ porcor⁹ pedes mēbratim diui
sos vel lucios diuisos ⁊ pkas integras excoriatas ⁊ colla cancror⁹
⁊ pedes eor⁹ amigdalas dulces excorticatas albas ⁊ integras se-
riatiz insitas. Et hoc genus ferculi p̄ciosum habeť ⁊ sumptuosū
¶ Attende q̄rto q̄ tale ferculū nō est cōueniēs febricitātib⁹ fe-
bribus calidis ppter spēs ipsi⁹ acutas: ʒ gustui multū sapidū sit
⁊ delectabile: nec est id qđ p̄ceps hic laudare intēdit. Sz lauda-
re vult succū acetosum laudibilis piscis: sicut lucij vel electe car-
nis vt hedi aut vituli: qđ lambēdo sumptū nutrit ⁊ dfortat et ci-
bi appetitū pdituz restaurat sua acetositate. Octauo iubet i ca
su appetitus febricitantiū supponere stomacho post dies p̄mos
emplastra ex fructib⁹. i. succis fructuū cū absinthio ⁊ aloe ꝑm q̄
scis et illo p̄ncipis tertij. 13. trac. 2. ca. 9. Et ex eis q̄dem q̄ dr
plurimū habentib⁹ destructionē appetitus sunt olibanū ⁊ ma-
stix ⁊ xiloaloes ⁊ gallia ⁊ calamus aromaticus ⁊ balaustie: ⁊ aq̄
citoniorum cū vino odorifero q̄n ex ea fit emplastrū cum non est
ex siccitate. Et emplastra ex istis sic cōponi p̄nt. ℞. succi citonior⁹
olei rosati aū. q̄rū. ʒ. p̄misceant ad ignē vsq; ad succi dsumptionez
deinde addať cere q̄rū. ʒ. postmodū addatur puluis q̄ recipit ab-
sinthij sicci. ʒ. i. ⁊ ʒ. ligni aloes. ʒ. vnā fiat cerotū: qđ extendať sup
alutā sub forma scuti ⁊ coopiatur tela tenuissima. Aliud. ℞. aq̄
citonior⁹ vini odoriferi olei myrtini aū. ʒ. i. cere. ʒ. 2. agitent sīl su-
per ignē vsq; ad dsumptionē aq̄ ⁊ vini ⁊ addanť eis pulueris ma
sticis. ʒ. 2. ʒ. cerotū vt pus. ¶ Attēde p̄mo q̄ ista emplastra nō st
adhibēda a p̄ncipio febris neq; a p̄n⁹ casus appetit⁹ sz p⁹ eductio
nē hūoris peccātis: ne hūorē oculet ⁊ retineat penes os stōachi.
Et h̄ innuit p̄n. p vba hec p⁹ dies p̄mos. ¶ Attēde scđo q̄ nomē
aloes i lťa p⁹ cū lignū aloes denotare videť nō succū amar⁹ vñ pil
lule fiūt: ʒ vtrūq; foras adhibitū stomachū dfortet: sz magʒ lignū
sua fragrātia seu aromaticitate. Mono dicē fore iuuatiuū i casu ap
petit⁹ febricitātiū iungē stōachū cū oleis bonis dfortatiuis p⁹ pur
gatōez sicē st olea rosatū myrtinū ō citonijs de absinthio ⁊ ō spica,

UVA. BHSC. IyR_028

¶De bolismo febricitantiū. Capl'm.XXVII.

Portet vt curent. Jn hoc capło ꝑmo agit de cura bolis-
o mi febricitantiū ꝑ odoramenta. Scōo ꝑ motiões dolo-
rosas excitantes virtutez ibi[Et stringe]Tertio ꝑ ꝓfor-
tationem cerebri cū infrigidatiōe ꝛ humectatiōe ibi[Et confortа]

a Jn ꝑma ꝑ te iubet curare hunc bolis-muz q̄ febricitantibus accidūt cū odoramētis. ex q̄b' hic exꝑmit q̄tuor. Primuz est odoramentū luti anabia bi ꝛ est terra similis bolo armenico ꝛ odoramentuz luti armeni infusi in aceto qō q̄si ꝑ eodem habeo. Per hec em̄ odoramēta q̄ quadā stipticitate et acetositate ꝑticipant viuificatur appetit'. Scōm est odoramentū almusosac id est rerū acetosaꝝ vt thamarindoꝝ vel liquoꝝ acetosi saporis. Tertiū est odoramētū panis mūdi calidi maxime si fuerit in aceto infusus. Et intellige q̄ ipse sit mūdus ab extraneis granis vt zizania nigella ꝛ his silibus: ꝛ etiā mūdus a corruptiōe vel muscidate. Quartū est odor assatoꝝ carniū maxime vituli ꝛ volatiliū. ¶Attēde ꝑmo q̄ bolismus q̄ ꝛ vaccina fames appellari solet est fames mēbroꝝ cuz saturitate stomachi: ꝛ sunt in hoc membra famelica valde ꝛ nutrimento indigētia: ſz stomachus respuit ꝛ abhoꝛret ipm. ꝛ post vnicū cibi bolum trāsglutitū se saturuz ostendit: ꝛ inde bolismus a bolo dict' est: vel ꝺr a bu qō est magnitudo: ꝛ lismus qō est fames: q̄si magnitudo famis: vt ait serapiō tertio breuiarij ca.11. Et vaccina fames iō ꝺr: q̄ vacce paucis cōtentātur bolis ꝑ ꝓma comestiōe q̄s postea ruminat. ¶Attende scōo q̄ tres sunt bolismi cāe. Pria est frigus vehemens os stomachi inspissans ꝛ q̄si cōgelās: ꝛ ab ista cā solet his accidere q̄ ꝑ frig' vehemēs ꝛ ꝑ niues ambulāt. Scōa ē calor vehement siccās ꝛ siccādo indurās orificiū stomachi. Tertia ē hūor imbibit' villis orificij stomachi ꝓpter q̄s mouent nō ad attrahendū ſz ad expellendū. Et q̄nq̄ accidit ab ipo sincopis ꝛ timoꝛ mortis.

b Jn scōa iubet ꝑmo ꝓstrigere egri extremitates ꝓstrictōe forti cū fune aut instita parū dolorosa. Et sup h̄ dic̄ tertij.13. trac.2. ca.16. Et oꝛ vt ligent' man' ꝛ pedes ipoꝝ vehemēter ꝛ phibeant a somno. Et oꝛ vt doleāt pūcti aliq̄ re pūgēte ꝛ vnguib' ꝓstricti: ꝛ pcussi virga ſbtili molli vt dolere faciat ꝛ nō disrūpat: nisi fuerit cā ei' caliditas. Scōo iubet aures infirmi fortit extēdere tractu violēto dolorosoq̄ sicut extēdunt mal' gartionib' ꝑ castigamento loco vberis cluniū cū vgis. Tertio iubet trahere capillos cum violētia. Et hi mot' cōpetūt in ullo bolismo q̄ fit ex hūoꝛib' oppримētib' orificiū stomachi: vt hinc diuertant ꝛ sopita vtus euigilet ꝛ aduētus sincopis ꝓhibeatur.

c Jn tertia iubet ꝓfortare egri cerebrū cū embrocis q̄ infrigidāt ꝛ hūectāt q̄lis est ista. ℞. hordei integri floꝝ violarū nenufaris et rosarū folioꝝ salicū añ. ℥i. ł.ʃ. decoctio ad quātitatē. 2. lib. in aq̄ fontis: q̄ ab alto tepida sup caput effundat. Hui' embrocatiōis cām reddit h̄ ꝑceps dicēs. q̄ bolism' febricitātib' accidēs vt ꝑmū fit ꝓpter destructionē oris stomachi. i. cōpletiōis ꝛ armonie ei': q̄b' iuā sentit manitionē ꝛ appetit cibos a cā cōicante cū ramis neruoꝝ sibi aduenientiū a cerebro cū sensu. i. cū vtute sensitiua: ꝛ est corp' oris stomachi ꝛ neruoꝝ ei' durū: ꝛ indurat a mala cōplexiōe calida ꝛ sicca. Verū sensus oris stomachi nō vltimat. i. nō destruit vltime ꝛ integre cū eo ſz indurat ꝛ diminuit. Per infrigidatiōez g̃ꝛ hūectationē cerebri cū ēbroca coinfrigidant ꝛ humectant nerui oris stomachi molleſcūt q̄: q̄re reuiuiſcit ipsorum sensus vna cū appetitu. Alterāder vo scōo practice ca. de bolismo ipſ fieri ait ex nimio calore ꝛ ibecillitate stomachi. Cui' curā fere eandē quā ꝑceps h̄ ponit ibi dicēs. Bolism' q̄ passio noiat fit ipso noie declarat magna ē fames. Fit aūt vt ꝑmo ipe oñdit ō nimio calore ꝛ imbecillitate stōachi: vñ si nō acceperit cibos absq̄ ꝛōne anguſtiabunt ꝛ deficiēt. Hoc aūt sciētes ꝑkimi de idiot' mox odoramentis vtuntur vt reuocēt ꝛ resumāt exhalantē vitalē vtutē. Ad odoramēta aūt maxie ipſi adhibēt panez infusuz in vino: ꝛ carnes porcinas assas ꝛ ceruinas: ꝛ q̄cūq̄ odorē h̄ūt suauem ꝛ bñ ꝓdita. Constrigūt aūt ꝛ eoꝝ extremas ꝑtes ligaturis. Et euellūt capillos: ꝛ aures trahūt ꝑ

¶De bolismo febricitantium. Capitulum. XXVII.

Portet vt[a] curentur
o cum odoramentis luto anabiabi ꝛ armeni infusi cū aceto. Et odorent almososac. Et panem mūdū calidū. ꝛ carnes assatas. Et stringe[b] eoꝝ extremitates. Et extende aures eoꝝ: et capillos ipsorum.

Et confortа[c] eorū cerebra cuz embrocis infrigidātibus ꝛ humectantibus. Plurimū nanq̄ bolismi eorum

est ꝓpter destructiōez oris stomachi propter cām cōmunicantez cum ramis qui aduenientiū ei cum sensu: ꝛ est corpus durum ꝛ induratur: verū sensus nō vltimatur cum eo.

¶De nigredine lingue febricitantium. Capl'm.XXVIII.

Portet vt nō[a] dimit
o tatur super linguaz nigredo immo fricetur cū eo qō scis.

Et si nō[b] eleuabunt ad caput vapores maligni. ꝛ faciēt cadere i sirsen.

sincopi ꝛ capita mamillarū. Recuperātib' aūt illis ꝛ ab angustijs recēscētibus panē in vino infusū dabis ad edendū añ q̄ alios cibos: et sic postea alij dent cibi Opz aūt ō ceteros vel loci' sepiusq̄ eos cibari. Et oē qō datur tale sit q̄ nō cito digerat. Dari aūt opz sil' ea q̄ infrigidare ꝛ confortare ꝑnt. Ab his ei curant h̄ tpe ꝛ in tēpantiā veniunt hec ille. A q̄b' vt opinor ea q̄ hic dicunt extracta fuerūt. ¶Attēde q̄ ꝑn. tertij. 13. trac. 2. ca. 16. ō sincopim q̄ ex bolismo accidit dat tale regimē. Et cū supuenit eis sincopis fiat ill' ō qō dixim' etiā in disp̃one sincopis. Et spgat sup facies eoꝝ aq̄ frigida. Et strigant man' ꝛ pedes ipoꝝ. Et pungāt plāte pedū eoꝝ ꝛ extēdant capilli ꝛ nasi eoꝝ. Cuq̄ cuadūt cibent pane ifuso i vino odorifero. Et si fuerit i stomachis eoꝝ hūor choleric' aut subtil' sumāt in potu q̄titatē duoꝝ cochleariū de oximelle cū aureo vno ō hiera ātmi

¶De nigredie ligue febricitātiū. Ca. XXVIII. (n' si fuerit debiles.

Portet vt non. Jn h̄ cap̃. ꝑmo agit de remedio ō nigredinē lin-
o gue febricitātiū. Scōo de incōmodis q̄ sequūt ex dimissiōe ei'

a Jn ꝑma ꝑte dic̄ q̄ nigredo non est dimit- (ibi[Et si non] tenda sup liguā febricitātiū: imo diligēter ligua fricāda ē cū eo qō scis ex his q̄ dcā sunt ca. 22. trac. p̃tis: ꝛ ca. 19. fen. 6. tertij. ¶Attēde ꝑ° q̄ nigredo ligue ē duplex. Quedā pura sine hūoris vitio cū vehemēti aridtate ꝛ aspitate. q̄lis sepe appet in causonic̄ febribus ꝛ in pipneumoniis choleric̄. Alia ē nigredo fuliginosa vel hūoꝛal ex hūoꝛe nigro adusto vel ex fuliginib' ad os latis ab iferioꝛib' adherētib' ligue ꝛ ōnigrātib' supficiē ei': fit fuligines ignee denigrāt caminū ꝑ quē trāseūt. Et hec sepe appet i pestilētialib' febrib' ꝛ antracibus malignis ꝛ estiomenis pestiferis ꝛ alcula cācrosa. ¶Attēde scōo q̄ nigredo pura sine humoris vitio magis mala ē via signi q̄ via cāe. De q̄ dic̄ ꝑn. q̄rti. 2. trac. ꝑ°. ca. 37. De nigratio ligue i egritudinib' acutis ē signū ad malicia deduc. Sz nigredo ei' cū hūoris vitio vl' atra fuligine mala ē via signi ꝛ via cāe: q̄ q̄nq̄ ad cerebrū effumās frenesim iducit aut dolorē capitis.

¶Attēde tertio q̄ nigredo ligue sine magno calore i exterioꝛib' figt febrē vsutā sepultā ꝛ periculosam. Et iterdū talis ē in sinochis putridis ꝛ in febrib' variolaꝝ ꝛ morbilloꝝ male termiatinois ꝛ vix exeuntiū viridis liuidi vel nigri coloris. ¶Attēde q̄rto q̄ nigredo ligue q̄nq̄ ꝓtingit nō ab egritudie ſz a re tingēte q̄ oꝛi itromittit vt casia fistula ꝛ thamaridis: ꝛ aliq̄n fit ex freq̄nt fugē gna gnatoꝝ. Et hec nigredo nō figt malū: de q̄ nos aduertit ꝑn. ca. 38. trac. ꝑmi fen. 2. q̄rti dicēs. Et ꝓsidera in aspitate ligue ꝛ alteratiōe coloris ei' ꝓsideratōe supflua. i. diligēti ꝛ exq̄sita ne fit cā ei' res tingēs. ¶Attēde. 5°. q̄ de nigredine ligue ꝛ cura ei' sic breuiter se expediuit auēzoar ca. 5. trac. sexti theisir. Accidit ligue aspitas ꝛ nigredo tpe acutaꝝ egritudinū ꝛ inflāmatōis cōplexiōis epat. Et curat q̄n curātur ille egritudies acute. Cōquasset aūt i oꝛe aq̄ rosarū post q̄ ifusa fuerit in ipa semia citoniaꝝ. ¶Attēde. 6°. q̄ ꝑn. tertij. 6. cap̃. 19. de adustōe ligue tractās dat sufficiēter curā nigredinis ligue in febrib' acut. Et ꝑio ibi iubet ne eger sup collū dormiat: ꝛ vt assidue os aptū tencat velut oscitās. Scōo iubet vt i oꝛe teneat has pilulas. ℞. seminū melonū citruli cucumer' ꝛ cucurbite mūdatoꝝ ʒ succari cādi mane: vl' loco ei' succi liq̄ricie añ. ʒ. i. incorpent cū tātillo sirupi violati ꝛ formentpille grosse fiāt cicer. Ter° iubet i oꝛe tenere nucleos prunoꝝ coopertos carne suavl' thamaridos vl' zuccarū albuzar: ꝛ est spēs manne. Quarto iubet i oꝛe tenere muscilagines ꝛ succos frigidos vt muscilaginē psilij succū portulace lactuce solatri endiuie capfolij. Quinto iubz abstergē liguā si supficiei ei' adhereat aliq̄ viscositas. Postea iungere et abluere os cū oleis ꝛ muscilaginib' ꝛ succ' ꝛ adipe volatilium. hec ꝑn.

b Jn scōa dic̄ q̄ si nō fricet lingua ꝛ abradat ab ea limositas adherēs vel fuligo nigra eleuabūtur a lingua ad caput vapores malignic̄ cade

UVA. BHSC. IyR_028

re faciēt infirmū in scirsen.i.in frenesim seu apa cerebri. Vnz scir ꝓsice caput latine est et sen apa:ꝙ si nō sufficiāt facere scirsen pa frenesim facient:q̄ silez facit alterationē in sensu cōi ex malignitate t mlitudieva poz:q̄lē faē frenes ex malignitate hūoz vl ad mīn faciēt dolorē capit.

¶ De appetitu canino febricitantium. Capl'm.XXIX.

Uranť cū. In hoc cap. dicē ꝙ febricitantes habētes appetitum caninū curanť ab eo ꝙ vnctuosa frigida t dulcia. ¶ Attēde ꝑ° ꝙ appetit' caninus est appetitus vehemēs imoderatus t insatiabilis: q̄lis ē canū appetit': q̄ tm̄ comedūt ꝙ vomere cogunť t nō saturanť: ſz cito post redeunt ad comedendū. Cui' duplicē cām gal. assignat q̄rto morbi ca.12. dicēs. Corruptio aūt desideriī si fuerit i vltimitate quātitať fit illa spēs q̄ desideriū caninū nūcupať. Cā ei' vel erit pessim' hūor acetosus pungens stomachū: vel qz corp' vltima dissoluit dissolutiōe vñ cib' ꝺtinue fit necessari'. ¶ Attēde scdo ꝙ appetit' iste differt a bolismo in duob'. Primo qz in bolismo sp est inanitio mēbroz t vehemēs idigētia cibi. In canino vo q̄nq̄ hñt mēbra satis alimēti vt in illo q̄ fit a frigore fortī t ab hūore acetoso in ore stomachi. Scdo qz i canino virtus appetitiua oris stomachi insidēs ē valida t fort: in bolismo vo deiecta t debil'. ¶ Attē de tertio ꝙ vinū vinosum maturū dulce sanat appetitū caninū q̄ fit a frigiditate vl ab acetoso hūore. Jux id hypo.ampb.2. Por' indigētiaz soluit. Et ga.in cōmēto ait. Caninū appetitū vinū soluit tm̄: nō comedere mlt̄ū. Sz i canino appetitu ex calida cā q̄lis ē in febre resoluētissima nō cōpetit vinū. Jux id alerā.2.practice.ca.19. Si aūt ex nimio caloze fiať cinodoxeos.i.canin' appetit' vinū q̄dē ñ poterit dari: cibos aut ē q̄ nō facile digerunť accipiāt: his ei q̄ nimis calida sť inimica sť: q̄le ē piper. Si oia dāda sunt q̄ silr mixta cū frigiditate sť: t nō facile digerūť: q̄lia sunt bubalina caro strutiōes t de i unice pedes.i.tunene vacca. hec alerā. ¶ Attende q̄rto ꝙ iz in sanis t robustis viris ex fortitudie caloris t resolutiōis superflua caninū appetū hñtib' nūc dicta cibaria q̄ grossissima sť t melācholicissima cōpetere possint mīme cōpetūt his q̄ ex iō ga febre vl acuta ardēti hūc assecuti sť: qz tales cibos digerere ñ posset ¶ Attēde q̄rto ꝙ in canino desiderio febricitātiū crasse esse cōpetūt i aq̄ caponis vel i aq̄ vituli vl i aq̄ bouis ifrigidata cū lactuc' vt ꝓhibeať inflāmatio piguedinis t obtūdať calor febril'. Cōpetūt etiā hordeatuz amigdalatū colaticia cācroz pkaz t luciaz gallinaz t caponū ipiguata cū butyro retēti vl oleo amigdalaz dulciū vl violato t ifrigidata cuz semīe lactuce t papauer' albi. Jsta ei oia sua piguedie natāt i stōacho t ozi ei' imꝑmūt dispōez ꝺtā illi quā suctio imꝑmit q̄ faē famē. Et da eis i potu ptisanā ieraſſatā hordeo suo ꝓ fortitudinē decoctiōis: vl ei ꝓ misce muscilaginē psilij vl da ei i potu aquā pinguē capon ſ āt aquā cū oleo. ¶ Attēde sexto ꝙ in ꝟ canino desiderio cōpetit ispissatio superficiei corpis t clausio pozoz vt ꝓhibeať resolutiōis vehemētia. Jux illō ꝑn. tertij.13.trac.2.ca.14. Uerū illos q̄b' accidit ꝟ p' febres t euacuatōnes oz cibari et vnctuosis q̄ mollificāt os stomachi q̄ ñ sť male ibe sicē oleū amigdalinū cū zuccaro: t vt ispissēť qō de corpe eoz ē apparens. Ad id aūt ꝺfert succ' folioz salic' suplinit' vel oleū myrtinū cū cera supiunctū

¶ De sincopi q̄ accidit febricitantibus. Capl'm.XXX.

q Uandoq; accidit. In hoc cap. ꝑmo agit de hoia t cā sincopis febricitantiū. Scdo de mō ꝓhibēdi aduētū ei' ibi [Quare opz] Tertio de nocētib' t ꝺferētib' cū iā adest sincopis ibi [Et phlebotomia] Quarto de regimine post sincopi ibi [Et cum euadunt]

a In ꝑma pte dicit ꝙ sincopis aliq̄n accidit febricitātib' i ꝑn° febriū vel ꝓtisimoz febris ex effusiōe cholerici hūoris ad stōaq̄ os eoz: ¶ Attende ꝑmo ꝙ resolutio vtuq̄ q̄ t sincopis ꝺ t lippotomia septē ꝺ cāis i febribus accidit. Pria ē vehemēs t q̄si summa corpis siccitas: sicut in marasmis t i fine ptisis. Scda ē imoderata repletio totī cōis pene suffocās calorē t spūs vt in sinochis fortib'. Tertia ē ardor febris maxim' vt in causonib' vehemēter resoluētib' spūs vitales. Quarta ē mala mo rigeratio t vsutia febris vt in pestilētialib' febrib' q̄ sua venenositate mortificāt calorē cordis t spūs ipsi'. Quīta ē magnitudo apať calidi interioz vt stomachi aut epať: q̄ territa nā reuocat interi' calorē t spūs Sexta ē multitudo crudoz hūoz t viscosoz maxime in stomacho t cir-

ca os ipsi' vt in febre sincopali hūorosa t in q̄tidianis. Septia ē effusio acutoz hūoz ad os stomachi in his q̄ ipm debile hñt vt i cholericis febrib' q̄ nā extenuať t debilib' ꝺtingūt. Jux id gal. lib. de febrib' ad glauconē ca.20. Et lippotomia coincidit q̄nq̄ imissionib' febriū nō paucis maxie q̄n summe fuerit siccū aut imoderate plectoricū corp' t causoni vo t male morige rate febri coinuadit aliq̄n t maxie in frigiditis extremitatib' corpis i inuasiōib' febriū. Et q̄cunq̄ ꝑꝑ magnitudinē phlegmonis āt epatis aut vētris aut stomachi febricitāt t hi lippotomiā patiūtur aliq̄n fm ꝑncipiū ꝑorismoz: maxie aūt q̄buscūq̄ ē multitudo crudoz hūoz et indigestoz t q̄dā obstructio ꝑncipaľ pticule lippotomiā etiā patiunť. Et q̄cūq̄ os vētris ibecille hñt aut a prauoz hūoz q̄litatib' mordicātur aut a grossis t viscosis āt frigidis grauanť. hec ille

cholere ad stomachos eos. Quare oportet[b] vt detur eis ante peroxismum: aut apud paroxismū frustum panis de simila cum aqua granati t aqua agreste. Et scias ꝙ q̄n aggregantur sincopis t febris tunc sincopis est dignioz curatione. Et si indiget paucovino deť ꝑmixtū cū trib'. ʒ vini antiqui. Et si nō sirupi maloruz antiqui cuius resoluta ē supfluitas.

¶ Attēde scdo ꝙ ab alijs cās q̄nq̄ supuenit i febrib' sincopis vt a sudoribꝰ imoderať t a vētris fluxib' aut emoroſagijs: ſz tūc magis reputāda ē accidēs alicui' istarū euacuationū ꝙ accidens febris. ¶ Attēde tertio ꝙ ꝟ ꝑn. solū ꝑsequtur curā sincopis q̄ in febrib' accidit ab effusione cholere ad os stomachi. qz freq̄nti' alijs accidit t infra dicentur ꝑprijs capl'is lippotomiarū cure ꝺtigentiū in febre sincopali hūorosa t i sincopali subtili minuta t i pleb Jn scda pte dat rťas q̄ttuoz ad ꝓhiben (stilētialib' febrib' dū sincopis aduētū i ꝑn° porismi ex effusiōe cholere ad os stōachi Pria ē ꝙ frustū panis de simila seu faria tritici cū aq̄ vl succo g̃nati acetosi t aq̄ agreste. i. veriuto claro t defecato febriēti deť añ poxismū vl apud eū. i. istāte vl appropiquāte hora poxismi. Mā corꝺfortat: t corroborat orificiū stōachi t cholerā repmit ac ascēdere phibz vsus os stōachi. Scda rťa ē ꝙ dū pmiscēť febris t sincopis pri' succurrēdū ē sincopi ꝙ febri: qz cū sincopis sit casus vtuſ t ꝑtima ad mortē via magz suspecta ē t pl' timoroſa: cura tñ febris nō ē negligēda: cū sit morb' cordis t ex ꝺsequnti totī' corpis ñ oio immunis a piculo. Ter[a] ē. si febriēs quē ante poxismū ꝑ vitāda sincopi cibari iussit pauco idiget vino deť frustū panis cū dictis aq̄s pmixtū cū trib' dragmis vini ātiq̄ clari subrubei vt ꝑ ipz magis ꝺfortet vt' t a casu i sincopim ꝓhibeať. ¶ Et si q̄s obijciat ꝙ nocebit febri infl̄āmādo ispaz. Tacite rñdit huic obiectiōi ꝑ scdaz rťam puta qz sincopis ē dignioz cura. Sz tertij.u.trac.2.c.8. prohibere videť cibū t vinū i sincopi q̄ fit in ꝑn° febriū dicēs. Facte vo in ꝑn° febriū t cā aꝑatū curā dicem' vbi dicem' curā accidētiū febriū. Et penit' oz vt frices extremitates ei' t calefacias t strigas vt nō submergāť vt' t mā t ꝓhibeať a comestōe cibi t vinoz interdicať somn': nisi sit ꝙ i ꝑn° sui nō accidat nisi ꝑꝑ debilitatē. Hec cadē ꝑdocuit nos gal. lib. de febrib' ad glauconē ca.23. dicēs Eos vo q̄ ꝑꝑ magnitudinē phlegmōis āt malā morigeratōez vehemēt febris ꝺficiūt aio i inuasiōib' t ifrigidāť colla. i. extrēitates fricās fortit' t calefaciēs t ligās crura t man' vigilať iube: t ab oi cib o ꝑcipe abstinere t potu. Et rapiō.6.breuiarij.ca.19. ait. Et si cā ñ incopis ē vehemētia phlegmonis āt malicia ꝓdice febris t virt' ei' in iceptiōe ꝓdici q̄n infrigidanť ei' manus t ipsi' pedes et cura ei' vt calefaciam' eos t fricem' eos vtuose: t stringimus eos t ꝓhibem' eos a somno t alienam' eos a comestiōe t potu.

Dic ꝙ hec oia intelligunť de febre sincopali hūorosa: t de febre cū aꝑate stomachi aut epať: in q̄rū accessionū ꝑncipijs dare cibū est suffocare t occidere egrū. Jux id gal.11.de ingenio ca.vlti. Si in epate vel stomacho sit aꝑa cib' dat' accessiōe appropiquāte ꝑ ditionē g̃nabit. Si aūt nō habeāt aꝑa: ſz sint defecta: cib' crit eis laudabil'. Sz in defecto epate accessiōe veniēte solutio vētr' fiet. In defectōe vo stomachi sincopis i initio accessiōis fiet. hec gal. Quar[a] rťa ē. si febricitās i q̄ timeť aduēt' sincopis ñ idiget vino deť ei cū frusto panis ifuso i qua g̃nati t aq̄ agreste tres.ʒ. sirupi maloz antiq̄: cui' resoluta ē supfluitas. i. q̄ depurat' est t a supfluitate fumosa t a fecali. De q̄ dicit q̄nto huius tractatu sexto.

UVA. BHSC. IyR_028

capko de eo q̃ facit ad debilitatē stomachi ⁊ pulsuz oris stomachi ex caliditate. ¶ Sz q̃ret aliq̃s quō sciem' si febricitās indiget vi no vel nō indiget. Dic q̃ si fortis ⁊ multū periculosa syncopis expectetur: vel q̃ talis p̃cessit in alijs paroxismis: vel q̃ infirmus ē multū extenuatus siccus ⁊ debilis maxime circa os stomachi tūc dandūē vinū.

Et phlebotomia' quidem multotiens addit in syncopim. Et clystere lene est magis conueniens. Et vomitus est iuuatiuus eis. Et cōstrictio crurium. Et ponere manus et pedes in aqua calida. Et cum' euadūt tunc de sollicitudine est vt ciben tur danich hordei infrigidato i quo sint grana granatorum.

¶ De constrictione anhelitus que accidit febricitantibus. Capitulum. xxxi.

Sed si parua syncopisz trāsitoria expectet nō est dandus vinū: ne febrez adaugeat absq̃ necessitate. Juxta id gal. libro ō febrib' ad glauconez capko. 23° Eos etiā q̃ ppt siccitatē syncopantur in paroxismoz p̃ncipijs optimuz ē pcognoscē. Si nāq̃ horis duab' aut trib' ante paroxismū nutriēs detineri man'et pedes p̃ceperis nō vticq̃ peribūt. Esse aūt oz cibaria bene digesti bilia ⁊ customacha. i. bona stomacho. Si vo ⁊ vehemēs periculū suspicaris futurū esse de vino dare oz. maxime aūt in cōdrū coctū id est triticū romanū vinum infundēs offerre. Si vero panē loco condri dederis equaliter poteris. Moderata vo syncopi expecta ta neq̃ vinū oz dare. Sed sufficit tūc de granat aut piris aut malis aut aliquo fructu stipticāte miscere cibis. Et si i his moderate paroxismū sustinuerit rursus cibātes non erit necessariū fructib'

c Jn tertia dicit p̃io q̃ phlebotomia multotiēs (vtl: hec ille. auget ⁊ vehemētiorē reddit syncopim q̃ febricitantib' supuenit: ⁊ ideo nō expedit vt fiat nec i hora syncopis neq̃ paucis horis ante aduentū ei'. Juxta id gal. 12. de ingenio ca. 3. Quib' si vena ici datur nō euadēt sine magna molestia etsi eis ꝺueniat. nō enī possunt sustinere pharmaciā vel phlebotomiā: quia cū syncopis sine his subito eis efficiat q̃to magis si hec feceris augmentabit. Secūdo dicit q̃ febricitantib' syncopisantib' aut syncopilare patis clystere lene ē ꝺueniēti' phlebotomia. q̃ diuertis acutos hūores pronos declinare vsus os stomachi ad inferiora: meli' tñ ē vt administrēt p q̃ttuor aut q̃nq̃ horas ante paroxismū q̃ p̃nte syncopi q̃ tūc natura meli' diriget ⁊ regulabit opatōem ei'. Et si mā cui' diuersio queritꝰ cholerica fuerit fit clystere tale. ℞. aq̃ hordei vt seri caprini q̃rt. ʒ. in qua dissolue medulle casie fistule mūdate. ʒ. i. ⁊ in eadē fortiter exp̃me reubarbari electi. ʒ. 2. cōquassati pri' ⁊ temperati p̃ q̃ttuor horas in aq̃ endiuie cum. ʒ. ß. spice. et. ʒ. ß. vini albi olei violati q̃rt. ß. salis. ʒ. 1. fiat clystere. Tertio dicit q̃ vomit' est iuuatiu' syncopisantib' aut syncopisaturis in febre. Sepe em̃ vidimus ex modico vomitu facile excitato illico a syncopi relevari ifirmos: neq̃ illō mirū est cū p ips cā syncopis tollat. Prouocet ergo nō solū āte horā ſz i hora syncopis cū pēna pilosa submersa i oleo ⁊ ori impulsa titillando cū ea gargareonē ⁊ radicē lingue. Quarto dicit q̃ ꝺstrictio crurū fortis dolorosa cū fune aut instita cōuenit in syncopi febricitantiū siue ad p̃seruandū siue ad sanādū ifirmū de ea: q̃ ⁊ vtutē sopitā euigilat ⁊ calorē vite se ꝓfundātē exterius reuocat: ⁊ humores repētes vsus os stomachi iferi' depmit. Quinto dicit q̃ ipositio manuū ⁊ pedū febricitātis syncopisanti in aq̃ calida valet cōtra syncopim. q̃ reuocat naturalem calorem ⁊ virtutem vite ꝓfundatos int' ad exteriora: ⁊ mitigat frigus extremitatum. ¶ Attende q̃ princeps hic in cura syncopis non iubet aspergere faciem infirmi neq̃ impetuose proiscere in eā aquā puram frigidam vel aquam rosatam: quod vulgus cōmuniter facere cōsueuit. quia pertractat hic de illa syncopi que in principio paroxismorum febrium cōtingit in quo extrema frigent ⁊ innat' calor intra cōculcatur: ⁊ si tunc facies egri aspergeretur aqua frigida tipus augeretur ⁊ forte ꝓlongaretur.

d Jn quarta dicit q̃ cū febricitātes euadūt a syncopi diligētia adhibenda est vt cibētur maxime in declinatōe febris cū danich hordei. i. hordeato seu hordeo mūdato ifrigidato: cui p̃mixta fuerint grana granatoz musa aut acetosa: cui' laudes in acutis febribus capko. 8°. p̃sentis tractat' diffuse meminimus.

¶ De cōstrictione anhelit' q̃ accidit febricitātib'. Cap̃. xxxi

Onstrictio ⁊c. Jn hoc capko p̃io agit de cāis ꝺstrictōis āhelit'

c febricitantiū. Scōo de curis ipsi' diuersis p̃m causaz diuersitatem ibi [Et p̃ima quidem curatur]

a Jn p̃ia p̃te dat tres cās ꝺstrictōis āhelit' febricitātiū. Pria ē. spasmus ⁊ vehemēs siccitas supueniens musculis p quos effici ē mot' anhelit' vñ p̃hibētur a flexionib' ⁊ liberis motibus ad quos deputati sūt ⁊ cōtrahūtur ex inanitione. ¶ Attēde primo q̃ mot' anhelit' sanit naturalis fit p dyafragma: sz cū ipe ditur a ꝓprio cursu coadiuuāt ips musculi pectoris iter costas siti. Jnteriores q̃dē ad inspiratiōez: exteriores vo ad expirationē. Juxta id gal. libro de causis respirationis. Actio q̃dē frenō. i. dyafragmatis ē inuiolentā. i. naturalē respirationē operari. Eoz vero qui p̃m costas dilatare ⁊ ꝺstringere fortiter thoracē. Duplicib' aūt ipis existentib'. q̃ q̃dē extra expirationē: qui vero intra inspiratōem ꝺducūt Et p̃n. tertij decia tract. p̃io capko septimo ait. Et mot' āhelit' equalis naturalis vacui a nocumēto cōpletur motu velamis. i. dyafragmatis. Si aūt indiget additōe fortitudinis ꝓpter illō q̃ nō ingredit aer nisi cū labore: aut vt ꝓfortet anhelit' ad extrahendā insufflatōem cōicat velamini in hoc adiutoriū lacertoz pectoris oīm: ita q̃ supinoz ei' aut saltem quorūdā ei' inferioz tantū. ¶ Attēde scōo q̃ ꝺstrictionē anhelit' sic describit p̃n. capko. 24°. nunc dicti tractat'. Cōstrictio anhelit' est vt nō inueniat aer in quo exercitatio fit cū anhelitu meatū in pte sui mot' nisi strictū in quo nō penetret nisi paulatim. Sz hic largi' noīe constrictionis anhelit' vtit vt se extendit nō solū ad oppilatōes ⁊ ꝺstrictōes viarū anhelit': sz etiā ad difficultatē anhelit' ex imbecillicate vtutis nervoz mouentiū ⁊ ex ineptitudine instrumēti. Scōa cā cōstrictiōis anhelit' est materia p̃focatiua declinās ad guttur vel ad alias anhelit' vias vel cōprimēs eas. Tertia ē vehemens debilitas p̃dominās in neruis pueniētib' ad mēbra anhelit' ⁊ his afferentib' vtutē motiuā. Fit etiaz q̃nq̃ tpe crisis ex motu materie vsus pectoralia: ⁊ aliq̃n ꝓpter multitudinē fumoz ⁊ vapoz p̃hibentiū liberū exitus ⁊ introitū aeris: ⁊ a forti frigore pulmoni occurente vel dyafragmati: sicut p̃ceps meminit tertij decia tractatu p̃io capko de ꝺstrictiōe anhelit'. De signis vo q̃b' cognoscūtur dicte cāe ꝺstrictionis tractat ibi p̃n. ⁊ tu illic videas.

b Jn scōa dicit p̃mo q̃ ꝺstrictio anhelit' ꝓcedēs a p̃ma causa. s. a spasmo ⁊ desiccatione lacertoz pectoris medicāda seu curāda est cū vnguentis humectantib' vel emplastris talibus. Cū ergo videris pectoralia febricitantiū macerrima ⁊ ethicata cū vehemētia siccitatis gutturis ⁊ lingue vnge pectoralia aliquo vnguētoz. quoz receptc he sūt. ℞. musci la gnū lini ⁊ p̃silij aā. ʒ. 1. axūgiaz galline ⁊ anseris aā. ʒ. ß. oleiviolati cere vginee aā. ʒ. 10. misceant ⁊ fiat vnguentū. Aliud. ℞. carniū ficuū pīguium ⁊ vuarū passarum mūdatarū aā. ʒ. ß. farine lini. ʒ. 1. oleoz violati et nenufarini aā. q̃rt. ß. succi liquiritie. ʒ. 3. misceant ⁊ fiat vnguentū. Vel appone pectori aliquod sequentiū emplastroz. ℞. oleiviolati butyri recētis sine sale aā. ʒ. 1. cere. ʒ. 2. misceant ad ignē. ⁊ eis addat puluis q̃ recipit liq̃ricie rase gūmi dragagāti aā. ʒ. 2. ⁊ fiat emplin sup alutā vt telā tenuē tāte q̃titat q̃ tegat pect'. Aliō. ℞. medulle cerui cere oleoz amigdalaz dulciū ⁊ violati aā. ʒ. 1. liquefiāt simul ⁊ bene ꝺmisceant cū farine lini ⁊ carniū vuaz passaz aā. ʒ. ß. ⁊ fiat emplastrū: qō extendatur vt pri': ⁊ si vis cooperi tela tenuissima. Scōo dicit q̃ ꝺstrictio anhelitus a scōa cā puta a materia p̃focatiua descēdēte ad guttur curat cū ilt' q̃ strāgulationē p̃hibēt vt cū phlomia de cephalica vel mediana p̃io: postea ō vēis q̃ sūt sub lingua: ⁊ cū clysteribꝰ fort attractōis: ⁊ cū gargarismis ex diamoro vt dianucū. Sētit aūt i difficultate hac circa guttur ipedimētū ⁊ ē tussis hūida cū raucedine vocis ⁊ dolor icūbit p̃m hūc locū. Tertio dicit q̃ ꝺstrictio anhelit' est materia p̃focatiua declinās ad guttur vel ad alias anhelit' vias vel cōprimēs eas. Tertia ē vehemens debilitas p̃dominās in neruis pueniētib' ad mēbra āhelit' ppt febris vehemētiā liq̃faciēt ⁊ ianiēt eos ⁊ resolutis spūs ipsoz triplicitcr curat. Prio q̃dē cū equatiōe cōpletiōis in cerebro. i. reductōe cōplexionis cerebri supcalefacte a febre ⁊ desiccate vsus tēpamētū. Et id fieri pōt cū embrocis fridis ⁊ hūidis capiti adhibitis

UVA. BHSC. IyR_028

et oleis talibus vnguẽtis emplastris ac frontalib' superi' descriptis ad
puocatõez somni.humectato etem̃ p ista cerebro nerui cohumectant q̃
ab ipso descendũt ad pectoralia.Scõo humectãdo tvngẽdo collũ cum
infrigidãtib' t humectãtibus vt populeone oleis violato nenufarino
t de papauere vt nerui q̃ a collo ad pect' descẽdũt inde tẽpent t hume-
ctent t ꝓfortent.Ter
tio ponẽdo;super sto
machũ frigida t hu-
mida sicut rasurã cu
curbite portulacam
sandalos cuz oleo ro
sato t sibi silibus vt
oleo violato nenufa
rino vl' de salicibus.
Ex quibus vnguẽta
cõponi possunt ꝼm
has formas ℞.rasu
re cucurbite.ʒ.ſ.por-
tulace recẽtis.ʒ.6.oi
um sandaloruz ;trito
ruz añ.ʒ.1.olei rosati
ʒ.ʒ.terant sil' in mor-
tario donec veniant
ad formaz vnguenti
cũ quo inungat sto-
machus.Aliud.℞.
rasure cucurbite suc
ci portulace vel lactuce añ.ʒ.ſ. oleoꝝ violati t rosati añ.ʒ.2.cere.ʒ.ſ. in-
corpetur sil' ad ignẽ in forma vnguẽti t addatur puluerꝭ oiz sandaloꝝ
ʒ.1.t inũgatur cũ eo stomachus t refrigeret ac humectet.Nã ex ꝓsequẽ
ti p cõpassionẽ infrigidabunt t humectabunt dyafragma t nerui lacer
toꝝ pectoris:imo etiã cerebrũ mediantib' neruis ab eo ad os stomachi
descendẽtib':phibebitur insup eleuari a stomacho ad caput p refrige-
rationẽ t humectationẽ multitudo fumoꝝ qui cerebrũ siccabãt t inflã
mabant t neruos ipsius.

¶De vehemẽtia tristicie t angustie febricitantiũ. Cap̃. XXXII

Et inunctione colli cũ eis que infri-
gidãt t humectãt. Et sup stomachũ
iteruz ex eis q̃ sunt sicut rasura cucur
bite t portulaca et sandali cum oleo
rosato t similibus eis.

¶De vehemẽtia tristicie t angustie
febricitantium. Capl'm.XXXII

Vando multiplica-
tur tristicia cã oris stomachi
et aduẽtu humoris mordica
tiui in eo:tunc infrigida stomachos
eoꝝ cũ eis que scis de cibis. Et inũ
gantur. Et dormiãt in loco primo
motibus aque strato extremitatib' t
frutticũ frigidis t odoriferis frigidis

Vando tc̃. In hoc capło pio agit de cura vehemẽtie tristicie t
q angustie febricitantiũ p cibos.Scõo p iunctiones stomachi ibi
[Et inungant]Tertio per aptationem loci in quo reqescit eger
ibi[Et dormiat]Quarto per clysteria ibi[Et multotiens]

a In pria pte dicit q;q̃n tristicia t ãgustia febricitantiũ multiplicant
cã oris stomachi qõ sensibilissimũ ẽ t maximã habẽs cũ corde t cerebro
colligantiã t qz aduenit ei mordicatiu' humor:tũc infrigidẽtur coꝝ sto
machi cũ cibis frigidis actu potẽtia:sicut cũ lactucis t portulacis t en
diuijs t herba acetose t malis granat acidis aut musis t pomis arẽgie
t limonib' t aq̃s pulloꝝ vel aq̃s pisoꝝ cuz viuto veteri vel amigdalato
cũ semie lactuce t papaueris albi vel hordeato cũ istis seminib' vl lacte
facto ex semie melonũ t cucurbitarũ.vt p istos cibos tẽpet calor orificij
stomachi cordis t epatis:t reprimat mordacitas hũoꝝ t sua effumatio
b In scõa inuit q̃ iungant stomachi taliũ cũ ifri- (ad coꝝ t cerebrũ.
gidatiuis vt cũ populeone pmixto cũ duplo sui rosacei olei vel cuz oleo
violato pmixto cũ pauco puluere rosarũ vel sandaloꝝ vel cũ musclagi-
ne psilij permixta cum serta sui'seminis endiuie.
c In tertia iubet q̃ febricitãtes tristes t angustiati dormiant in loco
satis ꝑpinquo currẽtib' aq̃s nõ cursu rapido vehemẽtis ipet':ſz cursu
modesto cui' sonus ad aures veniẽs mulceat auditũ t somnuz puocet
sicut cãtaplora.Et fit ille loc' in quo dormit eger strat' seu respersus ex
trem̃itatib' frutticũ.i.humoꝝ vt caprifolij rhãni frigidis: t odoriferis
frigidis vt violis cãfora t nenufare p̃cipue floriꝫ eius t rosis:t respsus
etiã asperſionib' frigidis factis ex fructib' odoriferis vt citronijs saſſis t
alijs pomis aut piris aromaticis t sandalis rozatis aq̃ rosata vel nenu
farinavt euaporatiões fumales istoꝝ aromatũ cũ aere attracte ad coꝝ t
cerebrũ sua flagrantia mẽbra bec'ꝺfortẽt t ipa letificẽt t spũs tẽperẽt t
fumos aduſtos t acutos;repmant sua frigiditate.
d In q̃rta dicit q̃ clysteria frigida digestiua t repssiua calidoꝝ hũorũ
t acutoꝝ mltotiẽs ꝺferũt ꝺ tristiciã febricitãtiũ: sic̃ hoc clystere.℞.aq̃z
cucurbite citruli portulace t semp̃uiue añ.q̃rt.1.olei ros.ʒ.4. misceant
t injsciant tepida cũ instrumẽto clysteris sine sale.ifrigidat em̃ clystere
tale renes t epar t cholerã digerit ac;cã ꝓhibet ab effumatõe q̃ ipsa tri
stificat t angustiat coꝝ.Aliud forti' ad hec.℞.succoꝝ lactuce portulace
endiuie t semp̃uiue añ.q̃rt.1.olei nenufarini.ʒ.4.injsciat vtpri'.Hec ꝺ
tristicia t angusticia febricitantiũ ab hũorib' mordicatiuis p̃cipue qui
sunt vel in ore stomachi vel primi cordi. Qz si pcesserint a cã primitiua

vt a morte amici vel dãno grauí nõ sunt p̃tis speculatõnis.Qz si
puenerint ex hoc q̃ massa sanguis melancholisata ẽ p resolutõez
partiũ subtiliũ a calore febris relict grossis itẽdere opz digestioni
cũ sirupis de fumoterre t borragine t cũ ꝺcruis borraginis t bu
gloſſe;t euacuationi cũ polipodio sene t epithymo.

¶De difficul
tate deglutien
di q̃ accidit fe-
bricitantibus.
Ca.XXXIII

J dif-
s ficul-
tas tc̃

In ℔ capło ꝑo
agit ꝺ cura dif
ficultat transi-
gluẽdi febrici-
tantiũ p phle
botomiã. Se
cũdo p suppo-
sitoriũ ibi[Et
suppositoriũ]

a In pria p-
te dicit p̃mo q̃
si difficultas
trãsglutiẽdi ci
boſ t potus fe

t nenufare t rosis t aspersionib' fri
gidis factis ex fructib' odoriferis et
sandalis. Et multotiẽs' quidẽ con
ferũt eis in eorum tristicia digestiua
clysteria frigida facta ex aqua cucur
bite t citruli et aq̃ portulace t semp
uiue cum oleo rosato.

¶De difficultate deglutiendi q̃ acci-
dit febricitantibus. Ca.XXXIII

J difficultas' deglu-
s tiẽdi accidit eis t febris fue-
rit cõclusa:tũc phlebotomia
paulatim fiat. Et equatio fiat ad rei
terandum. Et suppositoriuz' ẽ me-
lius plurimũ q̃ solutiuũ desuper.

bricitãti acciderit t febris ei' fuerit cõclusa videlicz sinocha putre
dinalis:q̃ sepulta latet in interioꝛib' t parũ exteri' se manifestat:
tũc phlebotomia paulati fiat.Presumit em̃ dicta difficultas i ta
li febre de collectõe vel supabundãtia sanguis circa meri fieri:cu-
ius eductio p phlebotomiã cephalice aut mediane est aptissima.
Sz eã paulatim fieri cõuenit p diuersas vices:ne vtus ifirmi de-
bilitet:ſz ꝺseruet ad resistendũ putredini t febri. ¶Attẽde q̃ dif
ficultas transglutiẽdi ãttuoꝝ de cãis in febrib' ꝺtingit.Pria ẽ ve
hemẽtia siccitat villoꝝ mery q̃ spasmati fũt t inepti motui vt q̃
cz accidit in causonicis febrib' t in marasmis:t tũc cõuenit irriga
re mery lambẽdo assidue parũ de sirupo vel violato vel nenufari
no:t vngere deforis guttur t mery cũ musclagine psilij vel viola-
to oleo vel nenufarino vel cũ butyro dulci recẽti: t supponere eis
pãnos lineos in lacte mulierꝭ aut caprino intinctos vel in aq̃ de
coctionis liq̃ricie maluarũ tviolarie. Scõa ẽ vehemẽtia debilita
tis vtutis t deiectio ei':sicut in statu pestilentialiũ febrium:t ista
rarissime recipit curam.morte quocz̃ sepius terminari solet. Qz si
in ea aliq̃d facere velis vt cõtentes infirmũ t assistentes adhibe
supra coꝝ epithymata cordialia de sandalis tritis rosis t canfora
dissolutis in aq̃s bugloſſe t rosarum t endiuie:in quibus findo-
nẽ intinge t exprime cordi superponẽs. Et da patienti frequẽter
sugere de aqua caponis cũ multo auro cocti: t fac vt odoret sepe
aquam rosatam cũ pauca maluisia.Tertia est abundãtia sangui
nis circa mery t guttur:vel ibi collecti ad apostema sicut in squi
nãtia sanguinea cũ febre sinocha:vel nõ collecti ſz replẽtis venas
grossas ascẽdentes:itavt cõprimãt t coartẽt mery sicut i sinochis
q̃nq̃ contingit.Et istius curam pertractat hic p̃ceps. Quarta
est mollificatio superflua villoꝝ mery qua relaxantur vt paralyti
cati.vt iterdũ accidit i q̃tidianis ex abũdãtia phlegmatici hũoris
i stõachoꝝ mery vl ex abũdãtia phlegmat cerebri qõ a febre liq̃fit
t ad mery descẽdit.Cui' cura fit euacuatõe phlegmat t ꝺsiccatõe
mery abintra t abex.Abintra q̃dez cũ dyanucũ gargarisato vl dya
irũdinis vl melle rosato vel oximelle squillitico vel sinapio. Aber
tra vero cũ sacculis repletis milio t sale; vel cũ vernice vel cum ci-
namomo vel saluia sicca vel cornu cerui vsto vel cum sticados an
thos aut acoro: que trita possunt sacculis inclusa gutturi appli
cari:vel inixta melli modo cataplasmatis sibi adhiberi.Scõo di
cit.t equatio fiat ad reiterãdũ id est moderet prima phlebotõia
q̃ fit in hoc casu sub tali mẽsura q̃ natura ꝺmode sustinere possit
iteratões plures phlebotomie.Vl'itellige q̃ eq̃tio fiet.i.bona ap
tura t bene cõmẽsurata ad secũdatões plures sine noua plaga.
b In scõa dic̃ q̃ i cura difficultat trãsglutiẽdi febricitãtiũ suppo
sitoriũ ẽ mlto meli' q̃ pharmacia p os exhibita.qz pharmaciavit
trãsglutiꝭ et pl' debilitat: t i suo trãsitu ꝺmouet hũores t dilatat
eos q̃ circa mery sũt:t forte ps ei' circa mery remanet. Sz suppo
sitoria declinare faciũt supfluos hũores ad iferiora. Quoꝝ cõpo

s.am cam trãsgluhoms adde et ẽ ultrus in meri cũi
ens ꝑpt aautate ut malthã hũoris sic aut in fe pesti
lchabbg et in alijs ualde aathõs q̃ara ẽ cara alsole
sic inueres p amr. 6.3l. f.p° ra°.23.

UVA. BHSC. IyR_028

fitio sit ex acutis attrahentib⁹ fortiter t a remot⁹ in casu p̄senti ꝓm has formas. ℞. pulpe coloq̄ntide scamonee sal⁹ gēme añ. ℈. i. misceātur trita cū melle cocto ad pfectiōem sufficiēti ꝑ suppositorio vnico. Aliud. ℞. elleboꝛ albi radic⁹ eſule granoꝛ catapucie salis gēme añ. ℈. i. puluerisa t misce cū melle cocto: t fac indevnicū suppositorium.

¶ De frigoꝛe extremitatum qō accidit febricitātib⁹. C. xxxiiii.

Ultoties te Jn h ca° prio agit ō cā frigoris extremitatū i febricitātib⁹ t ō accidēte eius. Scōo de curabil. Ponāt ḡ. Jn a Jn prīa pte dicit ꝙ febricitātiū calor sepe pfundatur ad īteriora Et hec pfūdatio cā effectiua est vl occasionalis infrigidatiōis extremitatū. Et qñq; ad eam subseqūtur accidēs videlicet dolor t calor capit⁹ ꝓpterea ꝙ calor interi⁹ submersus tēdit ad caput vl efumat ad ip̄m. ¶ Attēde ꝙ q̄ttuoꝛ modis frigus extremoꝛ febricitantib⁹ accidit. Prio q̄dem via tipi sicut in p̄ncipijs paroxismorū interpolatarū febriū ꝓpter effusionē materie ledēt⁹ sup mēbra sensibilia. Unde natura quodāmō territa retrahit int⁹ calorē t sāguinē: q̄b⁹ depaupata extrema frigent. Et de ipsi⁹ cura iā ꝫmo habitus est capło. 12. trac. p̄sentis. Scōo ꝓpter īpotentiā t diminutionē vehemētem naturalis caloris nō sufficientis regere simul īteriora t exteriora: sicut in pestilētiatis t causonicis declinantib⁹ ad mortē t iam morti p̄mis. His q̄dē ꝓpter resolutionē inati caloris ab ardoꝛe febris. Illis aūt ꝓpter mortificationē inati caloris a venenositate: cui nulla ē cura: sz in moꝛtem desinit. Et sub isto mō cōprehendere potes frigus extremoꝛ: qō in syncopi accidit t in febꝛe syncopali: hoc excepto ꝙ id curā recipit modis p̄tactis in capło. 30. trac. p̄sentis. Tertio ꝓpter magnitudinē apostematis in īterioꝛib⁹ attrahētis sibi sanguinē t spūs sicut ventosa. Et tale frigus cū ardoꝛe interioꝛ ē signū moꝛtale. Juxta id hypo. ampboꝛ q̄rta. Jn nō deficientib⁹ febꝛib⁹ si que q̄dē extra frigida fuerint: que vo int⁹ ardeant t sitim habeāt moꝛtale est. Et gal. in cōmento ait. Cā aūt hoꝛ accidentiū apostema ē calidissimum de phlegmonū gñe vel herisipilarū q̄ sunt cā sanguis attrahendi ad mēbrū vbi apostema fit: vñ t icēdunt īteriora: t cui t exteriora frigescūt: sicut videm⁹ in initio rigoris in febꝛib⁹. Et si qō remediuz fit huic frigoꝛi ꝫsistit i cura tal⁹ apatis: t repssione sui feruoris: et fricationib⁹ extremitatū. Quarto fit illō ex natura febris i ꝓpa specie sicut i lipparijs ꝫm modos q̄ declarabūt ca. 49. trac. p̄ntis qō ē de febꝛe in q̄ occultat⁹ calor t appet frigus: t ē lipparia: cui ꝑ prīa ē cura que dicetur capło. ℈°. istius tractatus.

b Jn scōa prio p̄cipit ꝙ febriens hñs extrema frīda ponat extrema ei⁹ vt man⁹ t pedes in aq̄ calida: q̄tin⁹ ipīmat ipsis calorē ei⁹: t ad ipa reuocet nālē calorē ab interioꝛib⁹. Scōo p̄cipit ꝙ nō bibāt aquam frigidā: ne frigus adaugeat in extremitatibus t calorem interiorem intantū remittat ꝙ redire tardet vel non sufficiat ad viuificandum mēbra exteriora.

¶ Sermo vlis de febꝛe cholerica. Capl'm. xxxv.

Ebres cholerice tc. Jn h ca° p° diuidit febꝛes cholericā et subdiuidit tertianā periodicā. Scōo dat differētias iter tertianā nothā t hemitriceū ibi [Et ꝑ hoc] Tertio dat differētias iter causonē t tertianā interpolatā t tertianā cōtinuā ibi [Causon] Quarto tāgit accidētia febriū cholericaꝝ ibi [Et vehe-
a Jn prīa pte prio inuit hāc diuisionē. Febriū chole- (mētia.
ricarū: alia ē tertiana cōtinua: alia ē tertiana interpolata: alia est

¶ De frigoꝛe extremitatū qō accidit febricitantibus. Ca. xxxiiii

Ultoties[a] profunda
m tur calor eoꝛ: t infrigidantur eoꝛum extrema: t tēdit calor submersus ad caput. Ponāt⁹ ergo extremitates in aqua calida. Et non bibant aquam frigidam.

¶ Sermo vniuersalis de febꝛe cholerica. Capitulum. xxxv

Ebres[a] cholerice sūt
f tres: tertiana continua et tertiana periodica: t causon. Et tertiana quidem periodica aut ē pura t fit a cholera pura: aut non pura t fit cū putredie cholere rubee grosse substātie ꝓpter cōmixtionē cholere cuz phlegmate cōmixtione aliq̄ cōmixtionali nāli vnita. Et ꝑ hoc⁵ diuersificatur ab hemitriceo: cuz hemitriceū faciant due materie separate: t hanc faciat materia vna que i se ipsa est ꝑmixta cū cuius calore ꝑmiscetur aliquātulum frigoris qō grauat suaz putredinē t suam resolutionem t suā digestionem. Propter illō ergo fiūt hemitriceo duo paroxismi et tertiane nō pure paroxismus vn⁹. Et hec quidem nō pura q̄ñq; prolongatur tēpoꝛe longo t circiter medietatem anni. Et quādoq; perducit ad molliciem t ad egritudinem splenis

Causon[c] vo ē ō genere ꝺtinue. quoniam differentia inter eius vehemētiā t inter ipsius tepoꝛez ē insensata: sic assignata primo de gñatiōe. Mixtio ē miscibiliū vnio. Et dī vnita: qz terminat⁹ ad vnā formā cōmixti hūoris sicut elementoꝝ cōmixtio in mixtis. Vel dic ꝙ dī naturalis vnita qz a p̄ncipio sui eē phlegma t cholera in hac ꝑmixtiōe cōnascūtur ab eodē agēte nāli t ex eadē mā: ꝛz ethe rogenea: t nō ꝑ accessuz t penetratōez vn⁹ in alterū fit coꝛ mixtio.

b Jn scōa prio dat tres differētias iter tertianā nothā t hemitriceuz i. febrē cōpositā ex cholerica t phlegmatica. Pria ē ꝙ due materie separate faciūt hemitriceū. s. cholera q̄ putrefit i vna minera t phlegma putrescēs in minera alia. Sz materia vnica tertianā nothā efficit q̄ ꝑmixta ē in scipsa iuxta modū tactū. Scōa ē ꝙ i materia vnica tertiane nothe aliquātulū frigus cū calore miscet etiā ex nā materie: qō nō fit in aliq̄ sola materiez hemitricei: imo vna ē tota calida alia tota frigida ꝫm naturā secluso calore putredinali. Et istud frigus māe nothe grauat. i. tardat t remoꝛat⁵ suā putredinē t resolutionē t digestionē: sicut em̄ calor cholerici hūoris ad putredinē aptat t accelerat resolutōez ei⁹ t digestionē sic frig⁹ ineptat t retardat eas. Et ꝑ hoc ēt tertiana notha differt a va. Tertia differētia q̄ ex aliis seq̄t ē ꝙ i hemitriceo sūt duo porisimi sp̄e differētes. vn⁹ tertian⁹: alter q̄tidian⁹. t nō ē nisi vn⁹ i tertiana notha: ꝛz de ētio in tertiū redeat sibi⁹ i specie. Scōo dicit ꝙ tertiana notha qñq; ꝑdurat lōgo tpe puta medio āno. vel cocirca ꝓpt tenacitatē t viscositatē illius phlegmat⁵ q̄ cholere ipsi⁹ fortiter īmixtū ē: vñ retinet⁵ t q̄si anchoratur in poris mēbroꝝ aut ramulis venaꝝ ꝓcul a coꝛde vel ꝓpe cutez. Tertio dic ꝙ tertiana q̄ñq; ꝑducit ad molliciē. t q̄ñq; ad moꝛbū splenis seu ad splenēticā passionē. Ad molliciē q̄dē vel leucophlegmaticā siue hyposarticā. vel cacexialē vel palyticā: qz sua ꝓlixitate multū debilitat inatū caloꝛē stomachi t epat⁹: t digestiuas hoꝝ debilitat. vñ phlegma augeat⁵ mꝛtiplicat⁵ vel sāguis aq̄sus: t cacexia fit q̄ ē dispositio p̄cedēs hydropi ꝛz decoloꝛās faciē t cā mollificās ac tumefaciēs. Vel fit hyposarca phlegmate dispso p oia mēbra q̄ mollificātur t itumescūt. Vel fit palysis q̄ mollificatio ꝓpe dī p ibibitionē ip⁹ in neruis. Ad splenēticā aūt ducit passionē q̄n massa sanguis diuturnitate febris melācholisat⁵ resoluto subtili t grosso relicto: q̄ replet⁵ splen t oppilat⁵ t itumescit. Et h q̄dem magis i siccis ꝺtigit: mollicies vo i coꝛpib⁹ humidis. Juxta id ga. libro de febꝛib⁹ ad glauconē capło. 12°. Alia vo nō certā vidi aliq̄n q̄dē autūno incipiētē: vere vo cessantē. Postea vt cōueniēs fuit i tāto tpe but⁹ q̄ dē aliq̄ egrotāte ipo nō bene obediēte medicoꝝ p̄ceptis ꝛz etiā aliq̄d peccāte hoc etiā aliq̄ t ab hyeme leso splen maxie eleuat⁹ ē t hypocōdriū inflatū: q̄dā aūt pallida discoloratio circa faciē t nihil min⁹ circa crura vt timerem⁹ nos de adolescente et indigeret maioꝛib⁹ auxilijs.

c Jn ktia dic prio ꝙ causonica febris ē de gñe ꝺtinue nō solū i pseuerātia febris siue interceptōe sic tertiana ꝺtinua: sz ēt i pseuerātia vehemētie et fortitudinis eius absq̄ notabili tēpoꝛe interueniēte: q̄n differentia inter vehementiā t tepoꝛem eius ē quasi insensata et imperceptibilis:

· Mā thane note ē unita ut
forā cōmixti hūoris sic ē
tozo cōmixtio in mixtis.

· Exeat mā liceat ethe rogen
sit mixtio cuet phlegmatica
z ana nothā unita dq nāl
cōmixtione.

· Mā thone note qz unit
ē unita foꝛā mixti aq
untm frigg cū calore ex h
ex nā mē: et shed fr
89 mē note g nat. r
tardat suā putredicz
seu remoꝛat⁵ cā ei re
solucz et digestiōez suā.

UVA. BHSC. IyR_028

et accidētia ipsius sunt vehemētia q̄diu durat: ita q̄ videt quasi semp esse in statu. Et in hoc differt a tertiana cōtinua. S cōo dicit q̄ due sūt cause vehementie causonis pseuerantis sine tepore. Prima est acuitas ⁊ multitudo materie ipius vt cholere feruētis. S cōa ē cōprehēsio materie ipsi⁹ in mēbris nobilib⁹ cordi vicinis: vt ī venis epatis vel oris stomachi vl capsule cordis aut vēis pulmonis: quapropter fortiter ⁊ incessanter effumat ad cor super igniens ipm cū suis ptentis. Tertio dicit q̄ in tertiana periodica supple vel interpolata materia ipsi⁹ cōtinetur in carne vl in poris eius ⁊ etiaz declinat ad ptes cutis. ⁊ qz plurimū distat a corde nec in venis putrefit: nisi iterdū in paruissimis a corde elongatis ipsa nō cōtinne effumat ad cor: sz quādo mouetur motu periodico tertianario et putrescens cordi fuligines mandat. Quarto dicit q̄ ī tertiana ptinua nō cōtinuitate vehemētie causonis: sz cōtinuitate caloris febrilis cū teporib⁹ notorijs interueniētibus materia ipsius sparsa ē in venis a corde elōgatis: ⁊ tūc tepescit ei⁹ ardēs calor qñ ipsa quiescit: ⁊ tunc exacerbat qñ ipsa mouetur per tertianam. In quarta enumerat decē accidētia que cōcomitantur qñq; ⁊ frequenter febres cholericas. Primū est vehemētia sitis ex vehemētia deficcationis ⁊ ardoris mēbroz: qua ardēter cupiunt irrorari frequenter atq; irrigari. et ex multitudine fumoz acutoz deficatiuoz ⁊ fluentiū vsus os stomachi. Scōm est angustia pre multitudine fuliginū vstarum ad cor ⁊ pectus ⁊ cerebrū latarū supercalefaciētiū ⁊ mordētiū. Tertiū ē inq̄etudo seu reuolutio de latere in latus vel de capite ad pedes ꝓpterea q̄ eger ardore oppressus refrigerij locū ⁊ quietē querit sed nō inuenit: imo vbiq; dolet. Quartū ē ipatientia: sic q̄ infirmus nimis angustiat⁹ nec ꝓstanter tolerat suā egritudinē: nec ea q̄ faciunt ad abbreuiationē ⁊ curam ipsi⁹: vt se tenere in lecto quietū ⁊ cooptuz: expectare sudores bibere pharmaca modestiaz pot⁹. Quintū ē alienatio mētis: q̄ facit infirmū loqui nō loquēda ⁊ facere nō faciendā ⁊ cogitare nō cogitanda etiā vigilādo. Et sub hac intellige corruptōez imaginationis q̄ facit infirmū videre que nō sunt vt lāpades ardētes: ⁊ audire q̄ non sunt vt sibilos aut mimos aut fragores arboz ex vehemēti cōturbatione spirituū aialiū a copia fumoz replentiū cerebrū. Sextū est nausea seu appetit⁹ vomendi ex cholera replēte ⁊ pungēte stomachū vel ex fumis ei⁹ pungētib⁹ suū os. Septimū est amaritudo oris ꝓpter fumos cholere vel ꝓpter cholerā q̄ ad linguā ascendit ⁊ sibi ibibit ac eā amaricat. Octauū est labioz siccitas ⁊ fissura corū pre nimia ariditate propter assiduū transitū ardentiū fumoz cū aere respiratoruz super ea. Nonū est dolor capitis ꝓpter multiplicē effumatōnem cholere ad cerebrū. Decimū ē q̄ natura eoz. i. venter est vt in plurib⁹ ad siccitatē declinis ⁊ ꝓstipationē. qñ cholera q̄ de cisti fellis ad intestina stimulāda et abstergenda trāsmitti solet vt secessum faciāt petit superiora ⁊ exteriora. qz leuigata est ⁊ subtiliata febrili incendio.

¶ De tertiana absolute q̄ nominatur triceus. Cap. xxxvi

Aroxismus ⁊c. In hoc capō ꝓio notificat tertianā febrē ꝑ signa sumpta a tipo eius. S cōo a sudore ibi [Et sudor] Tertio ab vrina ibi [Et fit ī ea] Quarto a modo sui calor⁊ ibi [Et ttiane] Quito a suis accidētib⁹ ibi [Et accidētia] Sexto a pulsu ibi [Et est pulsus] Septimo a reb⁹ naturalib⁹ aut annexis eis ⁊ nō naturalib⁹ ibi [Et qñq;] Octauo rñdet tacite q̄stioni ⁊ repetit vnū p̄dictoz accidētiū sup a In pria pte circa tipū tertiane febris q̄ ꝓncipiū ē paroxismi ipsi⁹ notat sex ꝓnceps. Primū ē q̄ poxism⁹ tertiane incipit ī ꝓmis cū horripilatōne ⁊ pūctiōe sub cute sibi pūcture acuū: postea statiz infrigidātur exteriora ⁊ extrema. Nā q̄ primū chole (addēs duo alia ibi [Cū ergo] ra effundit sup mēbra sensibilia cutis hirsutat ⁊ seipam cōtrahit pūcta vel a cholera vel a fumis ei⁹ velut ab acub⁹ aut cōpassa mēbris sensitiuis pūctis q̄ sub ea sūt: ⁊ stati post calor ⁊ sāguis trahūtur ad interiora: q̄b⁹ destituta frigēt extrema. Juxt id ga. libro d tpi b⁹ poxismoz ca°. j°. In tertiana febre prio fit horroz moderat⁹ in his incipit febrib⁹ cū infrigidatōne extremitatuz sibi cū horroribus maioribus: deinde iā rigēt ⁊ infrigidāt pluri ma corporis. S cōz ē q̄ cholera ꝓmota ad porismuz post horripilatiōez ⁊ frig⁹ icipit facere rigorē difficiles valde et difficiliorez ceteri⁊ rigoribus alias febribus sed nō frigidū aut cū pauco frigore. q̄a cholera ceteris hūoribus est acutior ⁊ mordacior rigorē iferēs nō friditate vel alij hūores: sz vehemēti ei⁹ ⁊ dolorosa pūctiōe. Juxta id gal. 2°. de crisi ca. 3. Febris q̄ tertiana nō ē possibile vt sit: nisi etiā cuz ea sit rigor fortis in q̄ sentiat hō q̄si caro ei⁹ sit plena aculeis ⁊ pūgat acub⁹. Et cū dicit b ꝑn. tertiane rigorez difficilē valde nō itelligas q̄ sit difficilis ī cura ipsi⁹ ⁊ eradicatōe: sz in tolerātia ꝓpter sui vehemētiā Tertiū ē q̄ ī rigore tertiane nō sētit frig⁹ ī extremitatib⁹: nisi ꝓpter retractōez ⁊ pfūdatōez naturā caloris ad interiora. Nō em̄ mā q̄ in hac diffundit sup mēbra sensibilia rigorē facies ifrigidat ea: sz hec calefaciēs stimulat ⁊ pūgit: q̄re iuenit eger ⁊ ibi sentit vt puncturas acuū ⁊ modicū ē frigus q̄d ipe sentit. Juxta illud rasis de cimo almāsoris capō de tertiana. Qui⁹ febris ꝓncipiū cū forti accidit tremoz et pauco frigore sic cū pes abstupescit: sz nō pseuerat diu sic ī alijs fit febrib⁹ qz corp⁹ cito calescit. Tertiū ē q̄ rigor tertiane cū vehemētia fortitudis nō diu pseuerat: sed cito sedat: q̄a mā er q̄ fit ē subtilis acuta cito resolubilis sibi faciēs viā ad exteriora ⁊ suā coadiuuās resolutionē suis calore ⁊ acuitate. Jdē intellige de horripilatōe q̄ nō plongat in tertiana. Juxta illud rasis libro diuisionū capō de ea. S igna itaq; tertiane ꝓpa sunt q̄ icipit cuz horripilatōe sibi pūcture acus: ⁊ nō plongat spaciū horripilatōis nec ꝓcutiunt ī ea dētes: ⁊ nō ē ī ea frigus dominās: imo declinās ad calorē ⁊ festinat ei⁹ iflāmatio. Et iaz cā scita ē huius rigoris ex his q̄ dicta sunt capō sexto tractat⁹ ꝑsentis. Quitū ē q̄ in dieb⁹ primis ꝓdicis vt ī dieb⁹ ꝓmo tertio ⁊ q̄nto tertiane febris rigor fit fortior ⁊ vehemētior q̄ dieb⁹ alijs. q̄a cholera ex q̄ fit tūc ē acutior ⁊ mordacior ⁊ minus digesta ⁊ min⁹ ꝓsueta supfundi neruis Et contrariū est in quartana febre: q̄a melancholia de q̄ generat est humor grossus incept⁹ motui a ꝓncipio febris: q̄re de ipa modicum supeffunditur mēbris sensibilib⁹ ab initio ei⁹: sz in ꝓcessu ꝓ digestionē subtiliatur ⁊ motui aptatur: vnde tunc de ipsa magis effunditur super membra sensibilia ad faciēdum paroxismū. Juxta id gal. secūdo de crisi capō tertio. At vero cum febris sit generata a cholera cū mouetur ⁊ spargitur in corpe: tunc oz vt veniat in eius principio rigor fortis. Et quibusdam interpositis rursus ibi ait. Febris autem quartana nō incipit a ꝓmo die quo incipit cum rigore forti: sed rigor non fit fortis ⁊ augmentatur in ea: nisi ꝓm additionem suā ꝓm dies: ⁊ sensus etiam in rigore eius nō est quasi corp⁹ pungat: sz q̄si sit res infrigidans ipsum ⁊ quasi cū hoc atterat ipsum vel ostringat: ita vt perueniat lesio ad ossa: hec ga. Sextuz ē q̄ rigor tertiane cū fortitudie icipit a ꝓncipio sui: deinde lenitur seu remittit paulatim: ⁊ velociter minuit. Et q̄rtane rigor ecōtrario ē, incipit etiā cū debilitate ⁊ paulatiz auget ⁊ fortificat.

triceus. Capitulum. xxxvi.

Aroxismus tertiane ꝑ incipit in ꝓmis cuz horripilatione et pūctura acus: deinde infrigidat. Et incipit facere rigorem difficilē valde difficiliorē reliquis rigoribus nō frigidū aut cū pauco frigore. Et nō est frigus ei⁹ nisi ꝓpter ꝓ fundationez caloris ad interiora ad partē materiei: ⁊ inuenit sicut pūcturas acuū. Et hic quidē rigor cum vehemētia sua est velocis sedatōis. ⁊ tu iaz sciuisti cām hui⁹ rigoris. Et fit rigor in diebus primis fortior et vehementior: ⁊ in quartana est ecōtrario. Et iterum rigor incipit cum fortitudine deinde lenitur paulatim ⁊ minuit velociter: ⁊ in q̄rtana ecōtrario.

UVA. BHSC. IyR_028

Cuius rei causa est q̄ cholera suis leuitate ⁊ mobilitate valde velociter ⁊ q̄si subito sensibilib⁹ mēbris tota supfunditur: vnde fortissimū efficit rigorem: ſ̄ cito calefit ⁊ subtiliatur ⁊ euaporat: q̄re velociter rigor ab hac factus decrescere incipit. Sed melācholia quartanam faciens grossa ⁊ grauis et tardi motus est: quare mota ad porismū tarde ⁊ paulatiue rigorez inducit ⁊ cuz ipa fuerit tota superfusa p̄ vno paroxismo super mēbra sensibilia. tunc ē rigor ei⁹ in sua fortitudine q̄ mēbra hec atterit et infrigidat.

b Jn ſcōa dicit q̄ sudor mltiplicatur i tertiana quādo declinat paroxismus eius ⁊ dimittere incipit. quia cholera ex q̄ fit est humor subtilis citor faciliter euaporabilis ⁊ cōuertibil' ad formā sudoris ⁊ per poros cutis sub hac educibilis et maxime post potū vel aque hordei vel simplicis aq̄. Juxta id gal. ſcōo de crisi capło tertio. Deinde in hora in qua eger bibit aquaz recedit more maris occidētis qđ a littore recedit: q̄re vides cū eā bibit elevari ex corpe eius vaporē calidū penetrantē ex cute indicantē sudorez. Et paulo post dicit. Jncipit in ea sudor vaporosus calidus sicut sudor quē homo emittit in balneo: ⁊ est ille sudor eq̄lis in corpore toto. Et rasis decimo almāsoris ait. Cūq̄ hora recessionis aduenerit cum sudore remouetur.

c Jn tertia dicit primo q̄ vrina in tertiana vera ē rubea clara tēdens ad igneam: q̄ tincture croci assimilat: ⁊ citrina est vehemēt vel ꝓpter choleram secū pmixtam: vel propter impressionē a cholera ⁊ febre iā facta in ipam. cito enim cū ea descinditur aliq̄d peccantis cholere propter subtilitatē ⁊ facilitatez sue digestionis. Et in ipsa nō est multa' grossitudo. q̄ cholera tertiane vere nō ē multum grossa. Secūdo dicit q̄ in tertiana notha seu nō pura fit vrina cruda aut grossa. Cruda q̄dem ante digestionē materie febris Grossa vo post eius digestionē. Mā cholera ex qua fit phlegmate ingrossata vias oppilat: q̄re de ea nihil cū vrina tranſit ⁊ inde fit' cruda: ſ̄ postq̄ digesta est aliquid ipsi⁹ cum vrina expulsum ingrossat eaz. Jnquit gal. ſcōo crisiū capło tertio de tertianario. q̄ mingit vrinā in' qua cholera ē dominātior. Et rursus ibi ait. Et si tu videris vrinā egri tendētem ad ruffedinē tinctā aut rubedinē claram: ⁊ videris eā spissitudinis equalis: deinde videris eā non morari q̄n eueniat in ea nubes alba natans in supremo eius aut pendēs in medio ipi⁹ ⁊ nō sciueris post hoc etiā q̄ ipa ē febris tertiana ⁊ q̄ ē tertiana pura ⁊ q̄ nō pertransiet periodū quartuz donec cōsumatur: tūc tu nō eris lapis absolute id est duri intellect⁹: sed de genere lapidis molēdini. Et si vrina fuerit vehemēti⁹ citrina ⁊ non apparuerit in p̄mo periodo nubes: neq̄ in medio aque neq̄ in sup̄mo ei⁹: tunc hec tertiana ꝓlōgabitur vsquequo supueniant ei septē periodi deinde ꝟsumetur: hec ille. Et rasis decio almāsoris ait. Vrina q̄ in colore est ignea: ſ̄ ſm ſbam non ē spissa: habet tamen odorem malum ex putrefactione.

d Jn q̄rta dicit p̄mo q̄ caliditas tertiane febris ē saluior caliditate febris causonice. Tum q̄ minor seu min⁹ intēsa: tū q̄ interceptа nō continua sicut causonis: tū q̄ ei⁹ radix siue minera lōgior a corde est: tū q̄ curā facili⁹ recipit. Scōo dic q̄ cū manu tāgimus tertianariū ñ sētim⁹ sub manu ſlāmatōez ipi⁹ augeri ⁊ quāto diu ti⁹ eū tāgim⁹ ñ ide augmētat aut maior fētit ſlāmatio ei⁹: imo q̄n q̄ remissior sentit i ꝓcessu tpis q̄ i p̄ma man⁹ applicatōe: q̄ materia feruens a qua pēdet est dispersa in carne cito resolubilis ⁊ euaporabilis a calore manus maxime q̄n eger circa status horā vt declinationis febris tangit. Tertio dicit q̄ in causonide cōtrarium cōtingit. Nam quāto diutius causonisantes manu tangūtur tāto sentiunt ardētiores ⁊ plus inflāmati. q̄ materia feruēs a qua pēdet sua inflāmatio coadunata ē in arteriis ⁊ venis vnde vix resolui pōt: ⁊ incēsior multo est. Juxta id gal. 2°. crisiū capło tertio. Et inuenim⁹ caliditatē in tertiana interpolata supple sparsam in corpore toto cū equalitate ⁊ non inuenim⁹ in pectore supfluitatē calidi tatis sup extrema. Et q̄n ponis manū tuā super corpus obuiat tibi in primis cū ipm tangis caliditas multe acuitatis q̄si elcuetur cū vapore: deinde ipe non moratur q̄n debilitetur ⁊ vincat eā manus tua. Et nō ē sicut caliditas febris aduētis maligne. nā cū in illa febre ponis manū eis i tertiana sūt vigilie sine grauitate i capite: nisi i q̄busdaz ñ puris: ⁊ sitis: ⁊ furor: ⁊ ira: ⁊ odiū locutōis. Et est pulsus ei⁹ acut⁹ velox p̄ cōparatiōnē ad reliquas febres. Et nō ē equalis constrictionis ⁊ dilatatōnis quoniā humor debilitat eū ⁊ addit ei diuersitatem apud statum. Et est diuersitas in eo sub ea q̄ est in reliq̄s febribus humorosis ⁊ minor ea q̄ ē i alijs cuz duritie. Et est pulsus fortior i ea: tuaz sup corpus. tūc quāto plus moratur super ipz ē caliditas acutior et magis ledēs manum ⁊ maligniorhec gal.

e Jn q̄nta narrat q̄ncq̄ accidentia q̄ cō sequūtur tertianam febrez ⁊ ei attestātur seu significant eam. Primū est imoderate vigilie sine grauitate capitatis: nisi i quibusdaz tertianis non puris vbi caput graue est propt̄ phlegma imixtū cholere vnde fiunt. Causa vo istarū vigiliarū sunt acuti fumi qui ad cerebz lati deficcant ipsum simul cū calore febrili, acuto: pungunt quoq̄ ⁊ mordent. Scōm ē sitis vel ex cholera q̄ stomacho iniacet vel ex fumis suis latis ad os eius: vel ex incēdio qđ humidū rotidū mēbroz depascit: vel ex fuliginib⁹ a corde expulsis cū acre ignito que respirate fauces os ⁊ linguaz siccant ⁊ amaricant. Juxta id gal. 2. crisiū ca°. tertio. Et accidūt in hac febre sitis ⁊ inflāmatio. Tertiū ē furor ex motu cholere quo se agitat eger, ⁊ inq̄etatur ⁊ fit sicut furiosus. Juxta illō rasis decimo almāsoris. Accidit aūt plerūq̄ vt eger in tempe status caloris huius febris ⁊ in fine inaniter loquatur ⁊ p̄cipue si calide fuerit cōplexionis. Et libro diuisionū ait. q̄ vehemēs fit inquietudo ⁊ quādoq̄ accidit alienatio. Quartū est ira ꝓpter fellis motū qđ cōmouet iras a ꝓpria natura. Quintū ē odium locutionis sic q̄ egro graue ē astantib⁹ colloqui ⁊ audire aliquos secū loquētes vel sibimet inuicē ꝓpter angustiaz ⁊ impatiētiam. Juxta illud serapionis sexto breuiarij capło de tertiana. Et accidunt in ea sitis ⁊ inflāmatio ⁊ soda: ⁊ non desiderāt illi q̄s ipsa iuadit vt loquatur eis aliq̄s aut moueat ipsos: ⁊ vigilant preter q̄ grauitas sit in capite eorum.

f Jn sexta tāgit septē circa pulsū tertianarij. Primū ē q̄ pulsus ei⁹ est acut⁹ velox p̄ cōparationē ad alias febres interpolatas vt ad quartanā ⁊ quotidianā: ita q̄ acutior ⁊ velocior est in tertiana q̄ in istis. Et intelige hic per acutū pulsum pulsuz breuis more inter suos motus q̄ ⁊ freq̄ēs ⁊ spissus ⁊ ꝟsecutiuus appellari solet: vel intellige caliđ ⁊ mordacem pulsuz. Causa vo frequētie ipsi⁹ ⁊ velocitatis ē ardor fortis materie ipsi⁹ inducēs necessitatē vt cito ⁊ frequēter attrahat aer ad refrigeriuz cordis ⁊ spirituū. Scōm est. pulsus tertianarij nō est equalis cōstrictionis ⁊ dilatatiōis: imo ꝟstrictio ē maior in eo dilatatōe. Et hoc nō est p̄ p̄riū pulsui solo tertianarij: imo cōmune pulsib⁹ febriū ex putrefactiōe. Cui⁹ cā reddit. q̄a necessitas expulsiōis putredinaliū. fuliginū q̄ ꝟstrictōe pficit ē maior necessitate cuētatōis calor⁹ quā pficit dilatatio. Sz p̄n. h aliā assignat cām dicens q̄ humor choleric⁹ tertianam faciēs debilitat pulsum in dilatatōne sua: ⁊ addit ei diuersitatem dilatatōnis a cōstrictione apud statū. Posito ergo q̄ i statu tertiane febris necessitas cuentatōis esset tanta q̄ta est necessitas expulsionis fumoz caprinoso⁹ constrictio tamē dilatatione maior ē q̄ pulsatilis vtus iā a febre debilitata multo facilius arterias ꝟstrigit q̄ ipsas dilatet: imo ꝟstrictio sola earū grauitate ſm quosdaz fit. Juxta id egidij. Thesis ex sola grauitate perficitur dum depmitur substantia per se. Tertium est diuersitas in pulsu tertianarij ē sub diuersitate que ē in reliquis humorosis seu putredinalibus febrib⁹ sic q̄ nō est tanta imo minor ea cū duricie tamen quadaz in arterijs. Causa vo minoris diuersitatis est: q̄a necessitas cuentatōis ⁊ necessitas expulsionis fuliginum malarū sunt fere equales in tertianis: in quartanis autem ⁊ quotidianis necessitas expulsiōis fuliginū malarū est multo maior. Scōa cā est q̄a materie tertiane febris ꝓp̄ suā subtilitatē facilius vniformi⁹ ⁊ citi⁹ putrefit ac inflāmat: ſ̄ materia q̄rtane vel quotidiane cōparat lignis viridib⁹ grossis q̄ vix inflāmant tarde ⁊ difformiter. Eā vo duriciei pulsus tertiane ē fortis arteriarum desiccatio tā a caliditate q̄ a siccitate cholere ⁊ fumoz ipsi⁹ nisi sudores ipsas mollificēt. Quartū ē. pulsus ꝛtianarij ē fort. q̄a ꝛtianari⁹ ē cholericus aut sanguine⁹ latarū arteriaruz: ⁊ calor ipsi⁹ in radice est fortis: ⁊ tertiana breui tempe affligit et longo dimittit: quare virtutē parū debilitat.

UVA. BHSC. IyR_028

Quintū ē: nō est diuersitas in pulsu tertianarū fm pīm: nisi diuersitas ppa cū febre putrida supple ⁊ alijs morbis putredinalib⁹ vt apostematib⁹. Et ista diuersitas ꝓsistit in b̄ ꝙ ad expulsionē fuligīnū putredinaliū opus ē maiori ꝓstrictione arterie ꝙ dilatatiōe ad refrigeriū. Sextū ē. necesse est i p̄ncipio tertiane febris ꝙ coartetur pulsus. i. ꝓfund⁹ ⁊ humilis fiat ppt retractionē naturalis caloris ⁊ spirituū ad interiora vsq; ad illam horaz q̄ dilatat calor febrilis p totū corp⁹ et a corde p̄cedit ad singula mēbra. Septimū est. ꝙ in hora dilatatiōis tertiane febris ⁊ expansionis ei⁹ ad exteriora ꝓfortat pulsus. i. fit fort⁹ et velox ⁊ frequēs: et diuersitas ei⁹ non ē

ímo nō ē diuersitas in eo fm plīmū: nisi diuersitas ppria cū febre ⁊ alijs. Et in p̄ncipio quidem est necessariū vt coartetur pulsus vsq; ad horaz dilatationis febris. Et tunc confortat ⁊ fit velox ⁊ frequens ⁊ eius diuersitas non est multum superflua. Et qñq; significant ipsam etas: ⁊ cōsuetudo: ⁊ regio: ⁊ ars: ⁊ forma: ⁊ tēpus ⁊ multitudo euentus tertiane in illa

hora. Cum ergo[b] cōponūtur due tertiane sunt paroxísmi euenientes omni die. Qui ergo considerat tertianam per paroxísmum errat in ea: immo oportet vt attendantur significationes alie quas dicemus. ¶ Et habentibus quidem tertianam accidunt vigilie: et amor solitudinis: et multotiens sentiunt ebullitionez apud epar.

superflua ꝓpter causas dictas. ¶ Attēde ꝙ ga. scōo crisium capło tertio volens designare pulsuz tertiane ꝓpriū p̄mo describit pulsū p̄ncipij tertiane dicēs. Et nō hec tm̄ signa sunt febris tertiane: ſz sunt ei signa q̄ ab ea non sepant inuenta in ea ex pulsu venarū. qm̄ venarū i febre tertiana mot⁹ nō assimilat motui venaz in febre q̄rtana. Et illō ē qz febris q̄rtana in p̄ncipio portísmi sui ponit venaz in dispōne quitat pulsus ⁊ debilitat ⁊ tarditat ⁊ raritat ei⁹: quā nō ꝓseqūtur egritudo p̄ter eā: vt qñ ñ seqūtur egritudo p̄ter eā. Tertiana va febris q̄uis ponat pulsuz vene qñq; in p̄ncipio paroxísmi sui ꝑculdubio paruū tardū debilē raz: verū tamē tarditas ⁊ raritas ipsi⁹ diminute sunt a tarditate ⁊ raritate q̄ sunt in febre q̄rtana plurimū valde. Et imaginat tibi in p̄mis paroxísmis q̄rtane ꝙ vena sit solida coartata q̄si trahat ad interiora ⁊ ꝓhibeat eleuari. In p̄mis vo paroxísmis febris tertiane nō accidit aliq̄d ex hoc: ⁊ tarditas in pulsu in eis est fm propinquitatē dispōnis fm quā ē vnusquisq; hominū cū ē fm naturā. Febris vo q̄rtana cū incipit tūc ipa ponit pulsum habēt eā q̄uis sit adolescētis fm dispōnē pulsus ei⁹ qui ē i vltimo fine senectut. Scōo describit tertiane pulsuz ex equalitate ⁊ ordinatōe dicēs. Ex istis ergo signis oīb⁹ cognoscit tertiana pura. Et significat ipsam cū istis signis etiā ꝙ pulsus inuenit in ea eqlis ordinat⁹ fm ꝑscrutationē: ⁊ illud est qz nō inuenis in eo diuersitatē neq; in motu vno ex motib⁹ venarū: neq; in eo qō ē iter mot⁹ ei⁹: q̄uis hoc paruū accidat i febre: neq; forsitā inuenit illud in p̄ncipio febris: nisi in paucissimis earū. Tertio describit ibi pulsum tertiane in hora augmēti dicēs. Ampli⁹ esse ei⁹ declarat declaratōe plurima in hora augmēti ei⁹: ⁊ illō est qz velocitas pulsus ē equalis nō intersecta: ⁊ puenit ad magnitudinē ⁊ vehemētiā id est fortitudinē velociter. ⁊ fm illud etiā puenit ad frequentiā ⁊ nō reperiunt in eo signa q̄ significēt egritudinē ex ineqlitate ⁊ inordinatōne supple. Quarto describit ibi pulsum stat⁹ ⁊ declinatōis tertiane dicēs Incipit i ea sudor vaporosus calidus sicut sudor quē hō emittit in balneo: ⁊ ille sudor eqlis in corpe toto. Et fit pulsus vene in dispōne similis illi fm quā ē pulsus vene sani in dispōne exercitij ⁊ qñ ingredit balneū s. quia ē velox fort magnus frequēs cū fuerit a p̄ncipio febris equalis. Describit aūt multo breui⁹ pulsum tertianarū libro de febrib⁹ ad glauconē capło octauo dicēs. Pulsus aūt magnos ⁊ fortes ⁊ veloces ⁊ spissos. i. frequētes ⁊ absq; aliqua inequalitate p̄ter febrilem.

g In septima nūerat septē ex reb⁹ naturalib⁹ ⁊ nō naturalib⁹ q̄ super tertiana attestant ⁊ ad iudicandū de ea coadiuuāt. Primuz ē egri etas iuuenilis. s. q̄ calida existens ⁊ sicca sīl cholerā multiplicat ⁊ tertiane apparat. Scōm ē ꝓsuetudo patiēdi frequēter ⁊ a leui eā febrē tertianam: vel ꝓsuetudo frequēter vtēdi his q̄ calefaciūt ⁊ siccāt ⁊ cholerā generāt. Tertiū ē regio calida ⁊ siccā vt p̄mi scōi ⁊ tertij climatū in q̄ solet cholera multiplicari. Quartū ē ars. i. mechanīa vel opificiū vel cōis labor de q̄ viuit hō corp⁹ calefaciēs ⁊ ipz desiccās ⁊ cholerā in eo ebullire faciēs vt ars fabrilis coquoz aut messor. Quintū ē forma. i. ꝙplexio calida ⁊ sicca cholerā multiplicās q̄ media via ē in tertianā. Sextū ē tps videlicet estas: q̄ cholerā augmētat ⁊ ebullire facit. Septimū ē multitudo euentus tertianaruz illa hora vel ex celesti influentia vel ex dispōne aeris q̄ hesitat de febre aliq̄ si sit tertiana vel nō. Et breuiter hic habe pro regla ꝙ oīs res naturalis vel annexa naturali vl̄ non naturalis disponēs humauū corp⁹ ad superfluas caliditatē ⁊ siccitatē ⁊ ex ꝓsequēti ad multiplicationē cholere cōsignificat ⁊ attestat sup tertiana qñ aliqs febrit. Id galien⁹ in summa nos p̄docuit libro de febrib⁹ ad glauconē capło octauo dicēs. Tēpus vo estiuū sicut demū ⁊ regionē calidā aut p̄sentē cōsti-

¶ In octaua p̄cio rndet cuidā tacite obiectiōi. Scōo tāgit tria accidētia tertiane febris vni⁹. quoz supi⁹ mem̄it ibi. Et hñtib⁹.

¶ In p̄ia particula dicit p̄cio. Cū ergo ꝓponunt due tertiane paroxísmi q̄cq; die veniūt. Qui ergo cōsiderat tertianā p paroxísmū ⁊ iudicat solū de tertiana qñ de tertio in tertiuz affligit vel qñ nō redit vsq; ad tertiū: errat in ea. Et in hoc respōdet huic tacite obiectioni. Tu dedisti multa signa q̄b⁹ tertiana cognoscit et p̄ncipale omisisti. s. ꝙ de tertio in tertiū affligit vñ tertiane nomē assumit: ⁊ p qō solū vulgus ⁊ ifirmi de febre dicta tertiana iudicāt. Et galienus sīl soluit hanc obiectionē scōo crisiū capło secūdo dicens. In febre tertiana nō sis ꝺtēt⁹ cōsiderare an sint paroxísmi febris in die tertio: ⁊ an illi paroxísmi cōplete remoueantur. Nā si eger duas febres tertianas h̄z aut duas febres q̄rtanas: tūc due tertiane portísmū oī die faciūt. Et due febres q̄rtane faciūt paroxísmū tertianū: q̄re existimas ꝙ due tertiane sint vna febris: cui⁹ paroxísmus fit omni die: ⁊ existimas de duab⁹ q̄rtanis ꝙ ipse sint tertiana vna: hec ille. Aliter dicte obiectioni respōderi pōt. s. ꝙ turpe ē medico oportere vt vulgus simplex ⁊ ignarū expectare tertiū diez ad iudicandū de tertiana febre. Juxta id gal⁹. scōo crisium capło tertio. Oz si tu post hoc totū. s. post signa tertiane data nō cognoscis febrē tertianā puram ⁊ ē tibi necessariū expectare tribus diēb⁹ vt ꝓsideres eā donec eā cognoscas quēadmodū insan⁹ thesil⁹: tūc tu apō me eris asin⁹ solut⁹ ⁊ nō asin⁹ tm̄ sed lapis. Scōo dicit hic p̄n. ꝙ qz reuolutio tertianaria nō ē certū signū ⁊tiane febris oz vt attēdant significatōes alie q̄ inferi⁹ dicent antecq̄ iudicem⁹ de febre q̄ afflīgit p diē tertiū ꝙ ē tertiana cholerica: ⁊ ō illa q̄ afflīgit i q̄libet die ꝙ ē q̄tidiana phlegmatica. Nā forte i p̄ma si signa cōsideres q̄ infra dicent inuenies ꝙ ē dupler q̄ntena: ⁊ i scōa ꝙ est du-

¶ In particula scōa resumit vnū p̄dictoz accidentiū tertiane febris. s. vigilias ímoderatas: ⁊ ei duo addit. Primū ē amor solitudinis: sic ꝙ eger cupit eē solitari⁹: quia abhorret hoīz strepit⁹ colloquia ⁊ voces. Juxta illō serapionis sexto breuiarij capło. 13. Et nō desiderant illi q̄s ipsa inuadit vt loquat cis aliq̄s ⁊ moueat eos. Tertiū ē ꝙ tertianarū multotiēs sentiūt ebullitionē circa regionē epatis ppt multiplicatōez cholere i eoz. q̄ ē antecedēs tertiane cā. Juxta illō serapionis vbi sup̄. Et p̄petas huius febris ē ꝙ illi quos inuadit sentiūt i epate suo aliq̄d ebullitionis ⁊ calitat ⁊ feruoris. Adde sup hec signa q̄ sequūtur febrez tertianā vomit⁹ cholerie⁹ ⁊ solutio vētris cholerica ⁊ soda vt ait serapiō p̄dicto ca°. Et ga. 2°. de differētijs febrium ca. 3. ait. Et cholerici vomitib⁹ vel egestionib⁹ vel sudorib⁹ vel q̄busdā coz vel oīb⁹ simul dissoluit hui⁹ tal febris lōgitudo portísmi q̄ maxia ē horaz cōliuz 12. Et vt meli⁹ mēorie ꝺmēdes ⁊tiane signa sic metrice collige vsus

Horripilans pungens vt acus tipus rigor ingēs. Fortior initio duplici sine frigore magno. Motus vita mora tetbis ignea pulsio velox. Non graue sed vigilans caput ira furor sitis ardor. Baud tactu crescens exosa cohors fuga verbi. Ars etas regio mos forma frequentia tempus. Sudor i occasu multus tricem manifestant.

UVA. BHSC. IyR_028

¶De differẽtia inter'tertianã purã ⁊ nõ purã. Cap̃.xxxvii

Ura est ⁊c. In hoc capꝫ prio agit de differentia tertiane p pure a nõ pura p materiã ⁊ tẽpus duratõis paroxismi et velocitatẽ calefactiõis. Scõo p tẽpus duratiõis totiꝰ febris ⁊ apparitiõis digestionis in vrina ibi [Et silr] Tertio per obseruantiã ordinis in additõe ⁊ãtecessiõe suorum paroxismoꝝ ibi [Et ẽ additio] Qrto per rigorẽ ⁊ sudorẽ ibi [Et cũvides] Quinto agit dẽ significatis tertiane nõ pure ibi [Et cum nõ pura]

¶De differentia inter tertianã purã ⁊ non puram. Cap'm. xxxvii

Ura ẽ subtilis leuis p cuius paroxismꝰ cõsumitur a quattuor horis vsq; ad duodecim horas: ⁊ non addit super eas multũ. Et si addit additõe multa: tũc nõ est pura. Et est fm plurimũ peruenies ad septẽ horas. Et calefit in ea corpus velociter: ⁊ vides caliditatez pcedere a corpore ⁊ extremitatesꝫ ad huc sũt frigide. Et similr pura nõ addit cũ nõ accidit error supra septẽ periodos. Et qñq; cõsumitur ꝓpter subtilitatẽ sue materie in paroxismo vno: in quo accidit vomitus: aut ventris solutio mũdificans. Et apparet digestio in vrina in pmo die: aut itertio aut in quarto aut in septimo. Si autẽ addit super septẽ periodos additõe plurima: tunc est de genere nõ pure. Et silr si prolongat spatiuz sui rigoris. Et est additio suorũ paroxismorũ ⁊ anteceſſio eoruz adinuicẽ fm ordinẽ seruatẽ proportões silꝫes. Et in nõ pura est illõ diuersũ nõ retẽtũ Et silr qñ assimilant paroxismi fm ẽmi nũ vnũ: ⁊ reliqua signa elongatiõis febris q̃ sunt de illis q̃ scis. Et cũ vides pncipiũ cũ rigore fm qꝫ determinauimꝰ ⁊ statũ cũ sudore exuberãte tũc non dubites quin ipa sit pura. Et in pura quidem est cum eã habẽs est de non puris. Et in hoc qꝫ dicit additione plurima nõ videt ita pciſus in pfinitione termini tertiane pure fiẽ sũt bypo. ⁊ ga. Quito dicẽ qꝫ si tẽpus rigoris tertiane plonget ipsa non est pura. Quia sua plongatio cõiter accidit ex pmixtione phlegmatis cũ cholera diu retinẽtis eaz super mẽbra sensibilia: nec sinẽtis cã cito inflãmari dispgi ⁊ resolui.

Ex prima parte dicit primo qꝫ materia tertiane nõ pure est grossa grauis ꝓpter phlegma ĩmixtum cholere ex qua fit. Scõo dicit qꝫ paroxismꝰ tertiane pure durat a q̃ttuor horis vsq; ad horas duodecim. ⁊ cõiter nõ addit multũ supr̃. 12. neq; durat minꝰ q̃ttuor horis. Juxta id gal'. 2. cristũ ca. 3. Amplꝰ post istas res oẽs febris q̃escit ⁊ eradicat cõplete ⁊ nõ q̃dẽ ptransit qꝫ titas lõgitudinis paroxismi. 12. horas. ⁊ hec ẽ qꝫtas qua possibile ẽ magis elõgari paroxismũ febris tertiane pure. In pluribꝰ vo dispõnibꝰ qñq; est qꝫtas eiꝰ septẽ horarũ tm: ⁊ qñq; eradicat ante hanc qꝫtatẽ parũ aut post ipsam parũ: hec ille. Tertio dicit qꝫ corpus velociter calefit in tertiana pura ⁊ videt calor ab interioribus corpis ad exteriora ꝓcedere extremitatibꝰ adhuc existẽtibus frigidis. Et cã huiꝰ ac more breuis paroxismoꝝ ẽ subtilitas mixta materie ipsius. Juxta illõ serapiõis sexto breuiarij cap̃. 13. Et fortasse infrigidãtur manꝰ ⁊ pedes: ⁊ seq̃tur resolutionẽ eius sudoris qñ hũor subtilis resolutꝫ cũ facilitate ⁊ puenit ad supficiẽ cutis.

¶Attẽde qꝫ paroxismꝰ tertiane pure diuersificat multum ĩ duratõe penes qꝫtatẽ ⁊ q̃litatẽ materie ⁊ dispõez corpis ⁊ vtutẽ ifirmi Juxta id gal'. 2. de differẽtijs febriũ ca. 3. Breuior aũt qꝫ multũ p dicta lõgitudine scz. 12. horaꝝ paroxismꝰ fit multã in magis ⁊ minꝰ habẽs differẽtiã vꝫ ꝓpt qꝫtatẽ vel qualitatẽ ipsiꝰ cholere vꝫ pter laboriãtis vtutẽ vel ꝓpter existentẽ tũc patiẽtis corpis dispositionẽ. Amplior q̃dẽ cholera longiorẽ fert paroxismũ: diminuta qꝫtas breuiorẽ. Jta vo ⁊ vtus egri: q̃ quidẽ fortior breuiorẽ: que vo imbecillior lõgiorẽ facit. Et corpis dispositio, que quidez rara breuiorem: que vero densa longiorẽ: hec ille. Quãto etiã cholera est subtilior tãto paroxismus ceteris paribꝰ est breuior.

b Jn scõa dicit pmo qꝫ tertiana pura non addit seu durat vltra septẽ periodos: nisi in cura eiꝰ interuenerit error vel ex parte ifirmi vel ex pte medici vel ex pte assistentiũ ⁊ ministroꝝ. Juxta id hypo. amphoꝝ q̃rta. Tertiana vera q̃ nõ iudicat in septẽ periodis lõgissima est. Scõo dicit qꝫ tertiana vera qñq; ꝓsumit ĩ paroxismo vno propter subtilitatẽ materie ipsiꝰ: ita qꝫ per vnicũ durat paroxismũ in quo accidit egro vomitꝰ cholere vel fluxus vẽtris choleri cus cretiꝰ mũdificãs ipm a febre ⁊ humore a quo depẽdebat. Et id maxie fit qñ cõtinetur in stomacho is humor in intestinis. Tertio dicit qꝫ in pura tertiana signa digestiõis in vrina apparẽt primo die febris aut tertio aut quarto aut septimo ipsius scilz hypostasis in fundo residens vel eneorcuma in medio pendẽs vꝫ alba nubes in supremo natãs. Et si primo die apparuerit hypostasis alba lenis equalis febris non transibit tertiuz paroxismũ. Juxta id gal'. secũdo crisium capꝫo tertio. Et tertiana quidẽ que est facilior ⁊ salubrior est illa in qua aggregantur signa que dixim' esse signa tertiane pure: ⁊ vides cum hoc in vrina sedimen subsidens album lene equale a primo die egritudinis. Nam tertiana cum est

fm hunc modum non pertransit periodum tertium donec cõsumatur. Et super hoc aliam dat ibi regulam. Si vrina fuerit vehementis cirinitatis ⁊ non apparuerit in pmo periodo nubes neq; in medio aque neq; in supremo eius tũc hec tertiana prolongabitur vsquequo superueniant ei septem periodi deinde cõsumetur. Et iterum ibi dat aliam regulam quaz prealleganimus scilicz qꝫ si tu videris vrinam egri tendentem ad russedinem tinctã aut rubedinem claram ⁊ videris eam spissitudinis equalis donec videris eaz non morari quin cucniat nubes alba natans i supremo eius aut pendens in medio ipius tũc est tertiana pura ⁊ non pertransiet periodum quartum. Quarto ait hic prieeps qꝫ si tertiana febris addit seu durat vltra septem periodos additione plurima fic qꝫ post septimũ plures hẽat pios dos vꝫ vnũ forte tũc est de non puris. Et in hoc qꝫ dicit additione plurima nõ videt ita pciſus in pfinitione termini tertiane pure fiẽ sũt bypo. ⁊ ga. Quito dicẽ qꝫ si tẽpus rigoris tertiane plonget ipsa non est pura. Quia sua plongatio cõiter accidit ex pmixtione phlegmatis cũ cholera diu retinẽtis eaz super mẽbra sensibilia: nec sinẽtis cã cito inflãmari dispgi ⁊ resolui.

c Jn tertia dicit prio qꝫ in pura tertiana est paroxismoꝝ additio siue augmentatio alterius super alterũ. s. sequẽtium super pcedentes ⁊ anticipatio eorum adinuicẽ fm ordinem seruatem similes ꝓportões eorum adinuicẽ. Verbi gra. ponamus qꝫ pmus eiꝰ paroxismꝰ die lune hora meridiei incepit ⁊ durauerit vsq; ad horam septimã post meridiez. Et die mercurij secũdus incipiet ĩ hora secunda post meridiem ⁊ pseueret vsq; ad vndecimã. Et tertius die veneris hora quarta post meridiẽ incipiat ⁊ perseueret vsq; ad horã tertiam post medium noctis. Jsti paroxismi seruant suũ ordinem ĩ anticipatione ⁊ duratione. Nã sicut se habz secũdus ad pmũ: sic tertius ad secũdum se habet. vt cm̃ secundus anticipat primũ ⁊ plus eo durat duabꝰ horis: sic tertius secundũ. Non tñ intelligas neq; expectes qꝫ in tertiana aliqua seruet is ordo cũ precisione ⁊ adequatione cũ sit res extra naturã: ⁊ nulla inueniatur oino pura nec ĩ rebus mere naturalibus vt ĩ digestionibus egestionibus somnis ⁊ vigilijs talis precisio ordinis inueniatur sz ei propinqua. Secundo dicit qꝫ in tertiana nõ pura est illud diuersum nõ retentum. i. ordo in additõe ⁊ anteceſſione paroxismoꝝ adinuicẽ non est equalis neq; obseruatꝰ. Et hoc ꝓpter etherogeneitatẽ materie ipsiꝰ in ebullitione ⁊ putrefactõe et dispersione ⁊ resolutione: sicut videmus ligna viridia grossa difformiter accendi ⁊ nunc effumare ac flãmam emittere: nũc quasi extingui iteratis vicibꝰ sine vllo ordine ꝓpter rebellionẽ passi contra agens. Tertio dicit qꝫ silr qñ assimilant paroxismi tertiane febris fm terminũ vnũ vel in horis inceptõis ita qꝫ eadẽ hora incipiũt vel in horis duratõis ⁊ reliqua signa elongatõis febris assunt de illis q̃ scis puta signa indigestiõnis ⁊ grossitiei materie ⁊ motus tardi eius: tunc tertiana est non pura. quia cholera pura subtilis ⁊ lenis cõmuniter ꝓcedit in suis motibus anticipando saltem ante statum.

d Jn quarta parte dicit primo qꝫ quando pncipium tertiane febris est cum rigore secundum modum predeterminatum. et status eius cum exuberanti sudore non est dubitandum quin ipsa sit pura: immo solus rigor modo predescripto tertianam puram indicare sufficit: puta qꝫ incipiat cum fortitudine ⁊ punctionibus quasi cum acubus ⁊ pauco frigore ⁊ cito pretereat. nulla etenim febris nisi vera tertiana habet talem tipum. Sed sudor exuberans in hora status et declinationis cuiusq; paroxismi etiam significat tertianam puram: eo qꝫ cholera subtilis ⁊ pura cito euaporatur ⁊ cuz sudore copioso emanat plus ⁊ facilius ceteris humoribus. Secũdo dicit qꝫ cum tertianarius bibit aquam ⁊ precipue circa horam status aut declinationis in tertiana pura procedit quod est in corpore ipsius. s. cholera vel fuligo chole-

UVA. BHSC. IyR_028

re cum vapore humido versus exteriora q̄si velit sudare t q̄nq̄ sudat: vt preallegatum est a galieno scdo crisiū capło.3. In hora inq̄t in qua egerbibit aquā recedit caliditas more maris occidentis qō a littore recedit quare vides cū eam bibit eleuari ex corpe eius vaporē calidū penetrantē ex cute indicantē sudorē, nā aqua ebibita cito euaporatur: cui' vapor exteriora petēs facit viā cholere t fumis ipsi' quibus corpus estuat.

e In q̄nta dat decē signa tertiane nō pure. Primū ē q̄ in ea plurima inuenitur capitis grauitas t extensio. Et hoc ꝓpter phlegma ꝑmixtum cholere qō ī cerebro solet supabūdare ꝓpter frigus ei' et humiditatē: ꝑmixtum quoq̄ cuz cholera incēsa vel fumis ipius extenditur ab ea fumat et ebullit: q̄propter cerebrū t miringas eius opprimēs extēdit. Possunt t ħ alices nomīe extēsionis intelligi. Quia ī principijs paroxismorū tertiane nothe frequēter oscitant t brachia extendūt hac febre detenti propter vētositates aut crudos humores: quib' opprimūtur iūcture t musculi. Scdz est prolōgatio rigoris quādoq̄ intantū donec ꝓuenit siue perdurat paroxismus totus ad vigintiq̄ttuor aut trigita horas vsq̄ horā suam. i. statum suum vel terminū ipsi': deinde tepescit vel oīno desinit pro illo paroxismo febrilis calor donec cōplentur. 48. hore que sunt tēpus ꝓpriū revolutionis tertiane febris. Et licet hec littera loqui videatur de duratione rigoris vsq̄ ad triginta horas credo q̄ intendit de duratione paroxismi febris qui ꝓpter longitudinē sui rigoris vsq̄ ad trigesimā quādoq̄ pdurat horā. Nā cholere rigor q̄uis phlegmati fuerit ad mixta nūq̄ tanto tempore durare videtur: sz phlegmatis vtrei rigor q̄nq̄ tanto t amplior pdurat tēpore. Jurta id gal' libro de rigore t tremore capło. 13°. Rigor aūt non soluz causatur a cholera rubea vel a cholera nigra: sed causatur etiā a phlegmate multe frigiditat': qō phlegma vocauit anaragoras vitreū: sed tamē rigor causat' ab isto phlegmate nō est fortis t rigidus: licz duret sepe diebus succedentiuis plurib' q̄ alius rigor. Tertiū est q̄titas additionis duratōnis paroxismi vltra duodecim horas: que q̄to maior ē tanto tertiana magis dilōgatur a puritate. q. plus phlegmatis ꝑmiscet cholere phibens hanc cito dispgi et resolui quare prolōgatur ei' paroxism'. Quartū est tarda apparitio signor digestionis t post multos dies ꝓpt phlegma: qō cholere ꝑmixtuz rebellat digestioni suis frigiditate visc̄ositate t grossicie: t vias oppilat trāsitus vrine: q̄re diu remanet subtilis ibe fine: sedimī ne seu residētia. Quintū est nō apparētia fuscedinis illius t extenuatōis in forma vultus q̄ apparere solet in tertiana pura ꝓpter incendiū t deseccatōez cholere feruentis t fuligiū eius post tres aut q̄ttuor paroxismos suos, in nō pura eñi phlegma ab his phibet. Sextū ē q̄ paroxismi tertiane nothe forte nō eradicantur cū sudore copioso. Quia phlegma qō cholerā ingrossat euaporari hanc copiose, phibet sub forma sudoris. Et dicit fortasse q. posset eē tam modicuz phlegma cholere permixtū q̄ parum ipediret ipsam resolui sub forma sudoris: vel phlegma esse posset subtile aquosum ex semetipso aptū euaporari t verti in sudorem. Septimuz est q̄ paroxismus tertiane nothe fortasse non incipit cum moturigoris sez cum phlegma cholere permixtum nō sinit ipsam libere diffundi super membra sensibilia: nec ipsa pūgere veluti cum acubus. Octauum ē q̄ caliditas tertiane nothe nō ē mkte fortitudinis sic caliditas tertiane vere ꝓpter frigiditatem t humiditatem phlegmatis cholere permixti prohibentes eam a multo incēdio. Nonū est q̄ augmentatio caliditat' tertiane impure nō est vniformis t ordinata gradatim procedens: immo est quasi ipsa addatur siue augmentetur: postea procedit t minui videtur priusq̄ ad eius statū perueniat. Et est sicut ignis qui partim accenditur in lignis siccis partim: in viridibus: t nunc augetur in flam mam erumpēs: nunc t statim post minui videtur t quasi extingui. Decimū bibit aquam procedit quod est ī corpore eius cum vapore humido quasi ipe velit sudare: t q̄nq̄ sudat. Et cū non' pura inuenit grauitas plurima in capite t extensio. Et prolōgatur rigor donec peruenit ad vigintiquattuor horas aut trigita horas vsq̄ ad horam suam: t tepescit donec cōplētur q̄dragintaocto hore. Et p q̄titatem additionis paroxismi sup duodecim horas est ei' elongatio a puritate. Et in tertiana quidez non pura tardatur apparitio digestiōis. Et nō apparet in forma offuscatio neq̄ extenuatio. Et fortasse nō eradicatur cum sudore copioso. Et fortasse non incipit cū rigore. Et non est caliditas cū multa fortitudie. Neq̄ est augmē

est q̄ accidentia seua sicut ira furor mentis alienatio inquietudo minorātur vel raro contingunt in tertiana notha. q. phlegma remīt furiosos mor' cholerici humoris. Signa discretiua pure ab impura sic metrice accipe. Ordo rigor feruor duplex mora coctio sudor. Fuscida forma macra lenitas extēsio pauca. A mixto veruz conscparant triceuz.

¶ De tertiana cōtinua. Ca. XXXVIII

tum ei' equale: imo est q̄si ipsa addatur: deinde ꝓcedit t minuit. Et accidentia seua minorantur in ea.

¶ De ktiana cōtinua. Ca. XXXVIII

t Ertiana[a] cōtinua cognoscitur p vehementiaz paroxismorum tertianam. Et p vehementiam accidentium tertiane. Et apud' galienū quidem cum sanguis putrefit fit de hoc genere. Et de eo fit sermo post.

¶ De cura tertiane pure. Ca. XXXIX

o Portet[a] vt rememores illud q̄ dedimus tibi de radicibus ī curatōe febriū et de solutione ventris t cibo t ī omnibus capitulis t fabrica super illud.

t Ertiana cē. In ħ capitulo ꝓmo agit de signis tertiane continue. Secūdo de quadaz opinione circa eaz ibi [Et apud] a In prima ꝑte dat duo signa ktiane otinue. Primū ē vehemētia tertiana seu ktianaria suor' paroxismorū: ita q̄ ħz cōtinue affligat: exacerbat tñ t fit vehemētior de tertio die in tertiū die. Scdm ē q̄ accidentia aliqua tertiane interpolate sicut ira furor inq̄etudo mēt' alienatio vigilie fitis sunt vehemētiora in tertiana cōtinua ꝓpter materiam cōtineri in venis: t incessanter abunde exumare p mediū venarum ad cor t cerebrum.

b In scda dicit ꝓmo galienū fuisse huius opinionis q̄ cum sanguis dauſus in venis putrefit tertianā febrē cōtinuā efficit. Sz subtile eius in cholerā vertit: que paratior ē ad inflāmationem t putrefactionē t grossum vtitur in melancholiā ad has min' aptā Ait enī scdo crisium capło. 13. Febris q̄ ꝓuenit ex sanguine qñ putrefit ꝓportional' ad cholerā cū sanguis qñ putrefit declinet ad cholerā. Scdo dicit q̄ de hac materia fiet sermo postea. s. ca°. 42. trac. pñti qō incipit. Opinat' ē gal. ¶ Attēde ꝓmo q̄ ꝓn. nō mkti plicat hic ꝓmonē sup exhibitōe signor tertiane cōtinue. q. cōicat in mā t signis cū tertiana interpolata: his exceptis q̄ mēlei' ē intra venas t est sine rigore vomitu t sudore nisi ī hora crisis. Jurta id gal'. 2. crisiū ca. 6. Et silr febriū quarū paroxismi eradicant' siue sit tertiana siue quartana siue q̄ facit paroxismū omī die esse cuiusq̄ est esse siue relatiue de febrib' cōtinuis quas dixim'. Et nō ē differētia inter eas t eas: nisi q. chim' i illis ē sparsus ī corpe toto: t ei istis fixus in ꝑticularitate venaz. Et silr oēs res inueniunt' eēles: nisi q. cū illis ē rigor t cū istis nō ē rigor: t cū illo fit vomit' t sudor et cū istis nō est vomitus neq̄ sudor. Et cum dico febrē cōtinuā aut cōclusā tūc nō significo nisi q. nō cu ellit' donec plene ꝓsumat': hec gal'. ¶ Attēde scdo q̄ duplex ē tertiana ꝓtinua, s. vera t pura q̄ ex cholera pura putrescēte fit: t notha t impura q̄ fit ex cholera permixta phlegmati. t discernūtur vt interpolate ꝓportionate his.

¶ De cura tertiane pure. Cap. XXXIX

o Portet cē. In ħ capło ꝓmo agit de cura ktiane pure interpolate. Scdo de cura tertiane cōtinue ibi [Et tertias q̄]

a Prie part' sūt septē ptcule. In ꝓma agit de lenitōe rētris tertianarior. Scdo de phlomia cor t vitandis ī die potismi ibi [Et qñ ē] Tertio de dieta cor añ declinatōnez ibi [Immo opz] Quarto de pharmacijs cor ibi [Et si ꝓs quat'] Quinto de ꝓuocatiōe vrine t sudoris t ertictōe caliditat ibi [Et post illō] Sexto balneo ibi [Balneo vo] Septio de dieta cor i hora declinatōnis ¶ In ꝓma ꝑticula ꝓmo iubet vt ħ ad me (ibi [Et post illō cibent] monitā reuocem' id qō pri' nobis dedit de radicib' .i. de gñalib' regulis ī curatōe febriū putridaz t de solutōe vētr' (t cibis. s. capłis 7°. 8°. et. 9°. trac. pñti: t silr ad nē qā reuocem' id idē i omib' cor capłis. i. sūmis breuib' de his otēt. Vlt exponas ī capłis oīb' iferi' dat, sup cuz putrīde febris q̄cūq̄ fuerit. Et fabrica sup id gñale fūdamētū canones ī cura tertiane febris t aliaz putridaz febriū

UVA. BHSC. IyR_028

Scō iubet vt nō audias t exaudias illos qui concedūt in ꝓncipio huiꝰ febris solutiua fortia sīc scamoneā t myrabolanos t similia istis: nisi ꝙ illud vel ꝑm moduꝫ quē prius dixim⁹. s. qñ materia febris est furiosa de qua timetur: nisi purgetur non expectata digestione: ne deteriora pariat incommoda. Princeps in hoc passu vult notare rasim: q̄ dari iubebat a principio tertiane febris scamoneā que ē de fortissimis pharmacis et laratiuū ꝙ anthonomasiaꝫ: t myrabolanos qui sūt oppilatiui pꝰ se relinquētes vestigiū stipticitatis notie i ꝓncipio putride febris. Et q̄ sup his diffuse argutuꝫ ē ca°. 7°. trac. presentꝫ hic supsedemus. Tertio iubet a principio tertiane lenire ventrē si sit cōstipat⁹: nō quidē in die primi paroxismi: sꝫ die sequēti que est dies quietis. Et ad id ordinat q̄ndq̄ medicinas. Pria ē. ℞. thamarindoꝝ. ʒ. 40. infundant nocte tota i lib. ℔. aque dulcis t colent. Et proiciat desup. ʒ. ℔. firacost aut teraniabin aut aq̄ duoꝝ granatoꝝ exp̄sse a granis cū pulpis suis t fiat dosis. t sunt firacost t teraniabin spēs māne: qua si careas loco eius accipe medulle caficfistule q̄tū de ipsa aut paulomin⁹. Et si hec dosis nimis spissa visa fuerit egro potes attenuare cū sero caprino. Scōa est. ℞. lubleb. i. volubilis seu corrigiole passularū enucleatarū aū. ℥. i. fiat decoctio in aq̄ fontis ad pōd⁹. ℥. ʒ. in q̄ colata dissolue manne. ʒ. 10. fiat dosis. Tertia ē. ℞. pruna damascenica. 12. numero inf ūdant nocte tota in. ʒ. 8. aq̄ calide: deinde exp̄mat aqua ꝙ staminū cū carnositate prunoꝝ t eis addat mane. ʒ. i. Quarta est. ℞. sirupi violati ꝙ seruc violaꝝ aū. ʒ. i. dissoluātur i. ʒ. 4. seri caprini aut aq̄ hordei t fiat dosis. Quinta ē. ℞. musilaginis psilij. ʒ. 12. sirupi prunoꝝ nō inspissati neq̄ cocti ad pfectionē. ʒ. 4. misceant t fiat dosis. Vel accipe de dicto sirupo ispissato. ʒ. i. t dissolue ipꝫ cū musilagine in. ʒ. 4. seri caprini vel aq̄ hordei vel decoctōis q̄ recipit lentiū lubleb. i. volubilis seu corrigiole aū. ℥. i. fiat decoctio in aq̄ fontis de q̄ accipiant. ʒ. 4. ꝓ dosi ad dissolutionē musilaginis t sirupi. Et fortasse dicit q: he medicine solū laxant illos qui de leui laxant t nō alios: nisi acuant cuꝫ diagredio vel reubarbaro vel alio tali. Quarto iubet in ꝓncipio tertiane dari clysteria lenia. Et hic duo ordiat. Primū ē. ℞. altee et est radix bismalue. ʒ. i. iuiube sebesten: t sunt fructus lenitiui aū. 12. numero radices lilij. ʒ. fiat decoctio in aq̄ fontis ad q̄ntitatem. ℥. q̄rt. in qua colata dissolue olei violati quart. i. et intromitte mediocriter calidum. Et si velis vt cito operetur t magis laxet adde salis cōmunis. ʒ. i. et ℔. vt stimulet naturam. Scōm est. ℞. succi sicle. ā. blete quart. ℥. olei violati quart. i. baurach. i. nitri vel spume ipsi⁹. ʒ. i. t ℔. vel loco nitri sume tantū salis: t fac clystere ꝑm q̄ scis ex his que dicta sunt capō septio tractat⁹ presentis paragrapho illo. Et ex clysteribus cōmunis iuuamēti lenib⁹ est clystere factum ex oleo violato t succo foliorꝫ sicle t vitello ouī t zuccaro rubeo t baurach. Et fac istam vētris lenitionē in ꝓncipio tertiane quādo necessitas tangit. i. cogit vel impellit ad ipam puta qñ infirmus est cōstipat⁹. In hoc eīm casu rectum in opere est q̄ nō desgro sorbitionē aliquā neq̄ ex hordeo nec aliam similē neq̄ cibuꝫ aliquē: nisi ventre prius lenificato. Aliter eīm cibus descēdere nō valens sursuꝫ iniacebit t corrūpetur febrili calore t effumabit ad cor t caput mala infirmi aggrauās. Quinto dat regulam q̄ si in principio tertiane pure detur pharmacum ventris solutiuū cum attractione t eradicatione sicut dabat rasis valde frequenter in tempore suo minoris malicie t nocumenti erit q̄ simile ipsius in

alijs febribus vt in quotidiana vel in quartana dare tale pharmacum ante digestionem. Quia cholera suis subtilitate t mobilitate est aptior attrahi facilioꝝq̄ ꝙ alij humores grossi t viscosi ante digestionem: licet malicia pharmaci dati in principio tertiane sit iterū maxima in suo genere quia vehementer corpus conturbat t humores eius. tū q: vic non sunt preparate neq̄ peccās humor a bonis separatus ē: nec in se digestus: vñ cōtingit q̄ sepe educitur non peccans humor t educendus in corpore remanet: et quandoq̄ febris violentia conturbatōis pharmacie t ipsi⁹ caliditate t siccitate vl̄ duplicatur vel fortificatur.

Et tu quidē non auscultes sermonez eius qui cōcedit in ꝓncipio solutiua fortia t myrabolanos t his similia: nisi per illud vel per modū quez diximus. Immo oz vt ꝑperes in primis t leniaslenitate quadā cū eis que diximus illic sicut sūt thamarindi q̄ntitate. 40. ʒ. q̄ infūdant i aq̄ calida i nocte t colētur t pōiciat desup siracost aut teraniabī aut aq̄ duoꝝ granatoꝝ Et sīc decoctio lubleb cū teraniabin t passullis enucleatis: aut īfusio prunoꝝ cum tereniabin aut siracost: aut sirupus violat⁹ t vio le cōdite. Et fortasse facit muscilago psilij cum q̄busdam sirupis sicut est sirupus prunorum lubricitatē t lenificationē t cuz decoctione lentium cuz lubleb. Aut clysteria lenia sicut ē clystere cum decoctione altee t iuiube t seuesten et radice lilij t oleoviolato. Et cū succo sicle t oleo violato t baurach ꝑm modum quē tu scis. Et illud quando necessitas tangit ad ipsam. Rectum nā q̄ est ne in potu detur quod est sicut sorbitio hordei: neq̄ ei simile: neq̄ cibi: nisi natura iam lenificata. Et sīmē tris solutio in ꝓncipio fit in febre tertiana pura mioris fit malicie q̄ eius sīle in alijs: licet sit eius malicia itez maxia. ¶ Et qñ est possibile. vt phlebotomes vsq̄ ad tres periodos fac.

¶ Et quādo est tē. In particula hac secunda dat quinq̄ regl'as duas circa phlebotomiaꝫ: t tres circa euitāda in die paroxismali. Prima ē. quando est possibile id ē cōueniens t aptum q̄ facias phlebotomiam in tertiana pura vsq̄ ad tres periodos. i. transactis tribus primis periodis: vel vsq̄ ad tres periodos. i. intra tēpus trium primarum reuolutionum febris cōputato tempore quiet cū tempore afflictionis fac. ¶ Attende ꝓmo q̄ galien⁹ libro de febrib⁹ ad glauconem capō. 14. dans curam febris tertiane pure: t anenzor. 24°. theisir. t rasis. 10. almansoris. t in libro diuisionū. t serapion. 6. breuiarij. t auerroys. 7. colliget de phlebotomia in tertiana pura nullā penitus faciunt mētōem. ¶ Attende secōo q̄ in tertiana pura nō competit phlebotomia ad eductionē materie iā educte a venis t dispersē in membris. Quia phlebotomia non debetur humori nisi sit sanguis aut sanguini ímixtus sed pharmacia. Et si ista cholera deberet educi per phlebotomiā oporteret ipam in venas retrahi: qō est ꝓtra artez. s. a vilibus ad dignioza t ab exterioribus ad interioza trahere materiā peccātez febrilē que t sanguinē venarū inficere posset t de interpolata facere cōtinuā. ¶ Attende tertio q̄ in cura tertiane pure cōpetere pōt phlebotomia ꝙ eductōe cāe antecedēt t remote febris: videlicet qñ i tertiana sup abundat sanguis subtil⁹ in venis quietis faciliter t cito cholerisabil⁹ occurrēte sibi febrili calore vehemēter forti: vel qñ i venis abūdat cholera fortiter īmixta supfluo sanguini vl̄ sufficiēti ad phlebotomiā q̄ ad ptez q̄ erit: t ad vtutis sustētationē quo ad ptez q̄ manet: t ad ꝓhibendum ebullire cholerā. Nā ꝙ phlebotomiā in istis casib⁹ aptissime tollit. ātecedēs cā tertiane febris: q̄ sublata cito euaporat t resoluit cā ei⁹ ꝓiūcta t definit febris penit⁹ t ex toto nō habens fomētū. ¶ Attende q̄rto q̄ phlebotomie necessitatē vel opportunitatē t ꝓueniētiaz indicat vrina grossa rubea nō subtilis ignea: t vene grosse replete t tēse: quia significāt abūdātiam sanguis in venis. ¶ Attēde q̄nto q̄ si i tertiana phlebotomia fiat vt educat sāguinē cholerisabilē ꝓueniēter fit i die q̄tis ꝑmediocri: q: vl̄ egri tūc fortior ē: t sanguis ipi⁹ a calore febris nōdū fortit ē cholerisat⁹: t nō ē op⁹ i sanguis eductiōe ꝙ phlebotomiā mīta expectatiōe digestionis: t nā ꝙ eā fit magis sollicita i ꝓpatiōe residui sāguis. ¶ Attēde sexto q̄ si i tertiana pura phlebotomia fiat ad eductōez cholere q̄ in venis ꝓnisceat sanguini dz fieri vsq̄ ad tres periodos. s. in termino seu fine triū primaꝝ periodoꝝ puta in die q̄tis q̄ tertiū sequtur paroxismū febris vt ait hic ꝓnceps: tūc eīm cholera sanguini ꝑmixta digesta esse dz t inspissata: sicut indicat hypostasis vrine: quare cū sanguine de facili labet: nec est timendū q̄ phlebotom.. ꝺoc tpe perducat ad humorū in venis ebullitionem: cū iā digesti sint t cōstituti sub dōnio nature: t ante istud tēpus non dz fieri: neq̄ post ipsum: qz vel fieret die afflictionis quarti paroxismi: quod inartificiale et erroneum est vt natura paroxismo afflicta t debilitata rursus affligatur t debilitetur phlebotomia t euacuatione vel sudorali vel alia quacq̄ paroxismo propria: vel fieret post quartum paroxismum: et tunc ipsa fieret inutiliter et absq̄ quacunq̄ necessitate: cū tūc manifeste sine auxilio phlebotomie vl̄ purgatōis artificialis febris declinet t ad finē tēdat: et nā nō eget medicamis auxilio: nisi cū morbo augmētato ipa nequerit dōari ꝓpio iteriorū.

Phtoia ín ʒ. ana pura ín ꝙbꝫ cal ibꝫ pōt ꝙ benir

si ín ʒ. ana quat phtoia fiat ín pᵘ die quēto

UVA. BHSC. IyR_028

Secūda regla est.qñ timemus ne furiosa sit tertiana pura vel mā'ei' et phlebotomam' tertianariū id qđ de errore accidit ex hac phlebotomia si quid accidat erit min' q̄ aliud.i.q̄ error dimittendi materiā furere sine phlebotomia:vel min' q̄ error phlebotomie ī alijs febrib' ex grossis humorib' vt in quartanis ꝛ quotidianis:qꝛ cholera paratior est cū sanguie effluere p phlebotomiā q̄ alij hūores grossi ꝛ viscosi.Et si dimittat materia furere timēdum est ne fluat ad aliquod mēbroꝛ p̄ncipalium vt interiorib' apostēa faciat.Tertia est. nō moueatur egerī die paroxismi neq̄ per phlebotomiā neq̄ p pharmaciaz vt natura tota sit itēta circa digestionez materie febris ꝛ ei' expulsionē ꝛ nō aggrauetur debilitas ei' p euacuationem quā p̄secuta est vel cōsecutura ex violētia paroxismi.

Et similiter quando times q̄ sit egritudo furiosa ꝛ facis illud erit illō qđ accidit de errore si accidit minus q̄ aliud.Et nō oportet vt moueas ī die paroxismi aliquid:nisi propter necessitatē.Et nō cibes nisi apud cōditiones predictas:aut prouoces vrinam cuz emulsione seminū.Et oportet vt supueniat ei paroxismus dū ē famelicus ꝛ non est in stomacho eius aliquid.

¶ Immo oportet vt sumat in potu sirupum acetosum omī mane.Et post duas horas aquaz hordei in die in qua nō est paroxismus.Et sirupus quidē acetosus post paroxismū est ꝺueniens.Et similiter ponere pedes in aqua frigida ad extrahenduz residuum caloris.Et ego magis diligo vt sit in sirupo acetoso ꝓpter ī postremis emulsio seminū frigidoꝝ p̄dictoꝝ ꝛ ante paroxismū per tres horas aut quattuor.Et detur ī potu etiam post paroxismum aqua hordei.Et quando necessaria est subtiliatio regiminis detur ī potu sicut aqua granatoꝝ ꝛ aqua melonis in dictis similia.Et gradatiz fiat ei' regimen fm modū predictum.et quotiēs appropiquat stat' subtilieť.Et in dieb' p̄mis cibetur cū kist hordei.

Primū eius mēbrū est.Non cibetur habēs tertianā puraz in die paroxismi:nisi apud cōditiones p̄dictas.Pria ꝺditio ē dum timeť syncopis Scda qñ timetur ꝑmutatio huius febris ad ethicā vir sanabilē ꝓpter aptitudinē passi.Tertia est quādo timetur vel expectať effusio cholere ad os stomachi ī p̄ncipio paroxismi acerbissimū illatura dolorē.Quarta est qñ est tēpus sufficiēs ante aduētū paroxismi quo digerī possit exhibitus cib'.In his cū casibus darī pōt cib' subtilis cuchimus frigid' ꝛ humidus die paroxismi vt buccella panis infusa ī vino maloꝝ granatoꝝ vel in sirupo eius vel in aq̄ hordei vel mice panis ter in aq̄ lote:vel aq̄ pisoꝝ:vel aqua pulli in q̄ bullierit acetosa sola vel cū lactucis vt hordeatū aut amigdalatū tenuissimuz.Attēde q̄ nō est intētio p̄ncipis ꝓ hibere cibū tertianario post paroxismū etiā ipsomet die paroxismi:sz ī paroxismo ꝛ ante paroxismū.Post vo indiget refocillatōne tam cibi q̄ potus.qꝛ ieiuniū toto die integro acueret choleram ꝛ deiiceret patientū vires ꝛ siccaret corpus.

Scōm mēbrum est. nō ꝓuocet in tertianario die paroxismi exit' vrine cū emulsione seminū diureticoꝝ vt seminū melonū citruli cucumeris cucurbite apij bruscі sparagi ꝑus otritoꝝ supfusa aqua postea expressoꝝ ꝛ in potu datoꝝ: ne natura circa digestionem materie febris tūc occupata per hoc distrahatur ꝛ occupetur ī reductione harum medicinarū ō potētia ad actū de in regulatione sui operis:et ne forte moueat peccātē materiā motu cōtrario motui nature q̄ mouet ad vias vrine natura mouēte vsus exteriora ꝛ ad partē cutis.Quīta est. tertianari' est sic regēdus q̄ supueniat ei paroxism' dū ē famelic',i. carens cibo ꝛ in stomacho ei' nō ē aliq̄d cibi neq̄ pot':ꝛ si etiā forent ite stina vacua a cibo ꝛ fecib' esset melius:vt natura tūc neq̄ circa cibuz neq̄ circa feces vllo modo itendat sz tota occupeť circa digestionē materie febris:ꝛ ne calor febris cibo ī stomacho vel fecibus obuiās corrumpat vtroſq̄ deinde noceāt suis fuliginibus ꝛ adaugeāt febrem.

¶ Immo oz ꝛc. In hac ptica tertia prio agit de potib' tertianarioruz: Scō de cibis eoꝝ ī p̄ncipio ibi|Et ī dieb'|Tertio de regimīe eoꝝ ꝓpe crisim ibi|Qꝛ si signa|Quarto ī spāli de fructib' eoꝝ ibi|Et fruct' q̄dē| Quīto de olerib' ibi|Et ex olerib'|Sexto de duplici intētōe ī cibatiōe eoꝝ ibi|Et scias q̄|Septio de mō sue ifrigidatōis ibi|Et non|

Ja prīa subparticula dat octo regłas sup potib' tertianarioꝝ.Pria ē. sumat tertianari' ī die q̄tis oī mane sirupū acetosuz ad digestionē peccātis cholere ꝛ apertionē viaꝝ ꝛ excitationē appetit' fm hāc formā.℞. sirupi acetosi clari nō cocti ad pfectionē.ʒ.ſ.deť mane in potu ī estate frigidū in hyeme tepidū.Vel.℞.sirupi acetosi ispissati.ʒ.i.dissoluat in ʒ.4.aque fontis bullite ꝛ deť vt pri'.Scōa regula ē.sumpto isto sirupo ꝓ duas horas post sumat aquā hordei vel colatā sine hordeo si tenuiter dietare velis:vel nō colatā sed īmixtā hordeo si grossi' egrū dietare intēdis.Nos vo in gallijs dare solem' his egris in cibū ptisanā colatā p pānū vel staminū:nō q̄dē simpliciē sz cū exp̄ssione medulle hordei qō in ea coctū est ꝛ vocam' cibū hūc hordeū mundatū.Nō dať añ stati post sirupū.qꝛ se corrūpit qñ p̄miscēť:vt p̄memoratū ē ca°.9°.trac.pñt:sz duabus horis post.qꝛ p̄sumiť q̄ iā a stomacho sirupus descēdit:cum sit subtilis ꝛ penetratiuus ratiōe aceti.Tertia ē.sirupus acetosus ē ꝺueniens tertianario statim post paroxismū.ipe cū tēperat hūores ꝛ mēbra sua frigiditate sitiz extinguit appetitū excitat ꝛ aliquid cholere p vias vrine vel p ventrē educit.Quarta ē.ponere pedes tertianarij in aq̄ frigida post paroxismū ē ꝺueniēs ad extrahēdū residuum caloris.Et ego magis diligo vt sit in sirupo acetoso ꝓpter ī postremis emulsio seminū frigidoꝝ p̄dictoꝝ ꝛ ante paroxismū per tres horas aut quattuor.Et detur ī potu etiam post paroxismum aqua hordei.Et quando necessaria est subtiliatio regiminis detur ī potu sicut aqua granatoꝝ ꝛ aqua melonis in dictis similia.Et gradatiz fiat ei' regimen fm modū predictum.et quotiēs appropiquat stat' subtilieť.Et in dieb' p̄mis cibetur cū kist hordei.vel extiguēdū residuū caloris extranei febrik Maz si aq̄ fuerit vē frigida ꝛ aliquādiu continueť caloꝝ extiguit si tepida fuerit:q̄ qñ q̄ etiā sub nomine fride itelligit:sensuz demulcet ꝛ caloꝝ extrahit.ꝛ sic frequētius adhibere solemus febricitātib' cū ifusiōe folioꝝ salicum vel albe vitiz vt lentiginis aq̄ q̄optime lote

Quīta est.sirupus acetosus cū emulsione frigidoꝝ seminū magis eligēdus ꝛ exhibēdus ē tertianarijs ꝛ ꝓpie ī postremis dictis ante paroxismū trib' vel q̄ttuoꝝ horis fm hāc formā.℞.semīnū melonū cucumeriz cucurbite ꝛ citruli mūdatoꝝ a corticib' suis aā.ʒ.i.ꝛ ß.terank ꝛ distēperenť cum.ʒ.ſ.sirupi acetosi aquosi:deinde passenť per telā aut staminū fortiter emulgēdo:ꝛ denť in potu digesta materia p q̄ttuoꝝ horas āte paroxismū q̄rtū vt q̄ntū sextū vel septimū vel āte istos oēs.Mā p hūc sirupū vie apiunť cholera repmiť:ꝛ expurgať p vias vrine:coꝝ stomach' ꝛ epar refrigerantur sanguis tēperatur sitis ꝓhibeť.Sexta ē.aq̄ hordei etiā ī potu detur tertianario post paroxismū ad refocillandū vtutē ipsi' iā debilitatā ꝛ fatigatā tā paroxismo q̄ abstinētia seu longo ieiunio.Et da tūc colatā.quā ptisanā dicim' ꝓ refrigerio ꝛ siti extinguēda ꝛ vīs lauādis:vel nō colatā ꝓ nutritione.Et si sirupū acetosum deberis post paroxismū differ aquā hordei vsq̄ ad duas horas.Septima ē.qñ subtili' ꝺuenit regimen q̄ sit aq̄ hordei puta ꝓpe statū da bibere ifirmo q̄nq̄ aut sex vncias aq̄ granatoꝝ muzorum ꝛ dulciū vel acetosoꝝ vel aq̄ melonis indi tantūdē: ꝛ ē melō indus melō colli oblōgi:ꝛ his silia vt aquā cucurbite vel cicoree vel endiuie vel acetose vel lactucarū.Octaua ē.ordina gradatī regimē infirmi mō p̄dicto sic q̄ quotiēs.i. q̄ tomagis appropinquat stat' tātomagis regimē subtiliet:ꝛ a p̄ncipio tribuať grossius.Juxta id hypo.ampḃoꝝ prīa.Quib' ergo cōtinuus ē stat' cōtinuo ꝛ tenuiter reficere oz:q̄bus vo posterior stat' ad illō ꝛ ante illō paruz est auferendū:pri' vo vberius reficiēdū vt sufficiat egrotās.¶ Et qꝛ hic agiť de digestione materie p sirupū attēde q̄ mlti sūt alij sirupi a p̄dicto ꝓferētes tertiane pure ad digestionē materie ipsi' sicut simplex oxizaccara sirup' endiuie rosat' ꝛ violat' ꝛ de limonibus ꝛ de acetositate citri ꝛ de acetosa ꝛ nenufarin'.Et q̄b' multi componi possunt ꝓ trib' aut q̄ttuoꝝ aut q̄nq̄ diebus fm has formas.℞.sirupi ēdiuie.ʒ.4.aq̄ hordei lib.2.fiat pot'.Alij.℞.orizaccare simplicis sirupi ō acetosa aā.ʒ.2.aq̄ lactuce lib.2.fiat pot'.Alius.℞.sirupi rosati.ʒ.4.aq̄ cicoree lib.2.fiat pot'.Alij.℞.sirupi violati.ʒ.4.aq̄ zuccarate zuccaro candi lib.2.fiat pot'.Alius ℞.siruporū de limonib' ꝛ de acetositate citri aā.ʒ.2. dissoluat in lib.2.aq̄ acetose ꝛ fiat pot'.Alij.℞. q̄ttuoꝝ seminū frigidoꝝ maioꝝ ꝛ minoꝝ aā.ʒ.2.hordei integri.℥.2.fiat decoctio ad q̄titatē duarū librarū in q̄ dissolue sirupi nenufarini.ʒ.4.fiat pot'.Alius.℞. lactuce acetose cicoree endiuie recētiuz aā.℥.1.fiat decoctio ī aq̄ fontis ad q̄titatem.2.lib. in qua dissolue siruporuz endiuie rosat. aā.quarť.ß.fiat potus.Alius.℞.radicum cicoree endiuie bruscі spagi aā.ʒ.ß.capilloꝝ veneris hordei aā.℥.1.fiat decoctio ad q̄titatē duaꝝ lib. ī q̄ dissolue sirupoꝝ ēdiuie violati ꝛ de papauere

Ja scōa prio assignat tres ciboꝝ modos ꝺuenientiū (aā.q̄rt.ß. tertianarijs ī p̄mis dieb'.Prim' ē kist hordei:ꝛ ē cib' q̄ fit ex farina hordei macerata in lacte acetoso:loco cui' hordeatū dam'.

UVA. BHSC. IyR_028

Secũdus est panis de puro tritico bene fermẽtatus ⁊ bñ coct⁹: q̃ tritus in aqua fontis pura frigida siue emicat⁹ ⁊ ter in hac lotus patiẽti detur: vel comedat panẽ siccum ⁊ simplicẽ. ſ. sicut est. Vel sumat emulctũ seu expressum ex eo ſm hunc modũ. Emicetur panis in aq̃ fontis vel i aqua hordei: deide exprimat fortí expssione p pānũ lineuz vel p staminũ cui⁹ colatura ẽ emulsio panis siue emictũ ei⁹. Terti⁹ cibus fit ex lacte acetoso ⁊ lẽtib⁹ simꝫ cocti deinde colatis ⁊ colatura hoz in eduliũ datur relicto grosso i stamino. Vel decoque acetosũ lac. ſ. illũ lacvñ extractũ est butyrũ cuz crusta panis vt faciunt flamigi deinde cola ⁊ da colaturã i esuz

Et pane trito cum aqua frigida aut sicut est aut emulctum ex eo. Et ex eo q̃ fit ex lacte acetoso et lentibus. Et quãdo cibus acetat in stomacho nõ detur in potu ỽ aqua hordei que nõ est valde subtilis aliquid. Et si necesse fuerit dare aliquid in potu confortetur parum cum decoctõne radicis apij. Si autem stomach⁹ fuerit frigidior illo ⁊ febris nõ magna ⁊ nõ pura ponatur in ea parũ piperis ſm cõsiliũ hypo. Qỽ si signa significauerint ꝙ crisis est ꝓpinqua: tũc sufficiat ei aqua hordei: ⁊ aqua granatorũ dulcis: ⁊ muzi: ⁊ sirupus acetosus.

Et lentes in aq̃ coque ⁊ aque decoctionis earũ parũ acetí adde ⁊ fac inde ferculũ. Scõo dat tres regulas circa vsum aq̃ hordei qñ cibus acetat seu acetosatur in stomacho ifirmi. Pria est, quando cibus aliquis vt kist hordei vel hordeũ mundatũ i stomacho acetat nõ detur in potu de aq̃ hordei aliq̃d que nõ sit subtilis valde: sed da solã aquã decoctiõis ei⁹ impermixtã succo vel medulle ipi⁹ Aqua em̃ hordei quãto simplicior ⁊ subtilior tanto ẽ ineptior acetosari. Scõa ẽ. si necesse fuerit dare aliq̃d egro de aqua spissa hordei qz non habeꝫ cibus alius egro ꝓueniẽtior de qua timeat ꝙ illic acetet ꝓpter frigus stomachi ỽfortetur parũ cum decoctiõe radicis apij ſm hunc modũ. Rx. radicis apij mũdate ⁊ incise. ʒ. ſ. de coquaꝫ in lib. 2. aque fontis clare donec cõsumaꝫ eius medietas: deinde cola ⁊ permisce de hac decoctione. ʒ. 1. cũ lib. 1. aque hordei ⁊ phibebit hanc acetosari festinare faciẽs digestionẽ eius ⁊ penetrationẽ. Tertia ẽ. si fuerit stomach⁹ frigidior illo sic ꝙ ꝓpter apij decoctiõem cũ cibo permixtã nõ in eo desinat acetare cib⁹ ⁊ febris nõ fuerit magna nec pura tũc cũ aqua hordei p̃cepto hypocratis paruz piperis adde puta. ʒ. ſ. puluerís piperis cum lib. qualibet aque hordeacee et confortans stomachum accelerabit digestionem aque hordei ⁊ descensum ipsius.

In tertia dicit ꝙ si signa aliqua significauerũt crisim eẽ ꝓpinquã sufficit dare egro ꝓ cibo ⁊ potu aquã hordei solã quã ptisanã vocam⁹: vel aquã expressam ex malis granat dulcibus ⁊ muzis. i. medijs dulciũ ⁊ acriũ: vel sirupũ simplicẽ acetosum aquosum. Et da de quocũq; istoz triũ vis vel de illo qỽ egro grati⁹ exístit ꝓ qlibet vice q̃ttuor vncias. ¶ Attẽde ꝑmo ꝙ gal. appropinquatiõez crisis in tertiana sic nos edocuit tertio crisiũ ca°. 4. Paroxismi cũ festinãt i motib⁹ suis ⁊ antecedũt horã suã ⁊ fiũt difficiles ẽt plus ꝙ fuerunt plurimũ ⁊ facit paroxismũ tertianũ significat ꝙ crisis veniet velociter. Amplí⁹ post istas res cõsideratio in digestiõe est de maioríb⁹ signis ⁊ fortioríb⁹ coz. ¶ Attẽde scõo ꝙ licet aq̃ granatoz acetosoz sit infrigidãtior aq̃s alioz granatoz ⁊ plus repsiua feruoris cholere nõ iubet hic ꝑceps eaz dari in potu: qz ptici pat q̃dã stipticitate q̃ crisim ꝓpinquã retardare posset: mín⁹ etiã nutrit ⁊ sustentat egrũ: ⁊ magis cõpetit via medicine ꝙ via cibi.

In q̃rta refert fruct⁹ plus dilectos ⁊ utiliores tertianarijs. Primus ẽ granata dulcia ⁊ muza. Mã granata dulcia sũt frigida ad primũ ⁊ humida in primo: ⁊ acetosa sunt frigida ⁊ ficca i scõo gradu: muza ỽo sunt media iter hec. Et muza ỽferũt inflãmatiõi stomachi. Et dulcia sunt ỽueniẽtia stomacho ꝓpter illud qỽ ẽ i ipis de stipticitate subtili. Et acetosa nocẽt stomacho: vt ait ꝑn. 2°. h⁹ caꝑo de eis. Et ꝓpter hoc forte hic tacuit de eis vel qz nõ cibi sed medicine sunt. Scõs est pruna tã matura ꝙ nõ matura. Maz frigida sunt in ꝑncipio scõi ⁊ hũida in fine tertij: vt ait ꝑn. 2° hui⁹. c. de eis. Et tracꝫ igit̃ur q̃litate sua cholerã reprimũt ⁊ eã subducunt sua lenitõe: ſz in crudis q̃ nõ sunt matura est stipticitas ⁊ coz nutrimentũ est paucũ vt ait ibi. Tertius est melon indus quẽ ꝑnceps extollit in tertianarijs sup oẽs fructus dicens. ꝙ ẽ res iuuamẽti maximi quattuor de causis. Primo qz ventrez soluit: scõo qz ꝓuocat vrinaz: tertio qz frangit seu remittit vehementiã febris: q̃rto qz ꝓuocat sudorem. Et hec omia sunt valde ꝓpicia tertianarijs. De isto fructu gal. scõo alimentorũ ait. Melo pepones. i. melones lõgi minus humidi sunt peponib⁹ mín⁹ mali chimi mín⁹ vrinant mín⁹ secedũt de oꝛsum. Ad vomituz aũt ꝓuocare consiliꝫ peponib⁹ nõ habẽt: sicut nec; corrũpi cito in vẽtre ỽsimiliter peponib⁹ qñ in ipso fuerit aliq̃s chimus prauus. Et i aggregatorio capto de melone magno scribit auctoritate rasis ꝙ ẽ fortis humectatiõis ⁊ extinctiõis: ⁊ ỽfert febrib⁹ adurentib⁹: ⁊ illi in cui⁹ copore oz ꝙ generet phlegma humidũ ad resistendũ choleribus acutis existentibus in stomacho et epate ⁊ venis. Et ꝑnceps hic addit post laudes melonis indi. Et fortasse nõ nocent parui melones supple tertianarijs. Et loco de parui in q̃busdã libris scribitur parũ: ⁊ tunc refert ad melones indos: qui nõ nocent parũ qñ corrũpuntur in stomacho infirmi: ſz vehemẽter. Juxta illud scõo huius capto de batheca. Cũ corrũpitur i stomacho ỽuertitur ad natura venenosam. Et qz in seminib⁹ melonũ nõ est illa corruptiõis velocitas que in melonib⁹ est ⁊ raro hic inueniunt boni melones vtoz i practica sepe suo semine relinquẽs fruct⁹. ¶ Attẽde ꝙ plures sunt alij fruct⁹ tertianarijs vtiles sicut limones citranguli seu poma arẽgie grana berberis rhãna poma cõia ad acetositatẽ declivia: qualia sunt dicta vulgariter de capẽduto ⁊ de richardo ⁊ de reubino. Et medici q̃dam de numero largoz ⁊ liberaliũ suis patientib⁹ concedũt interdũ eis pauca fraga vel pauca cerasa vel moza celsi vel pira cocta de mín⁹ petrosis ⁊ minus stipticis ⁊ sapidioríb⁹ vt dicta vulgariter de frãchozello ⁊ riepira ⁊ de fino auro ⁊ de bzuberijs ⁊ ỽ angouffia tã alba ꝙ nigra ⁊ de carauilla

Et fructus quidẽ qui diligũtur eis sunt granata dulcia ⁊ muza. ⁊ pruna matura ⁊ nõ matura. Melon vero indus est res maximi iuuamenti cum hoc ꝙ ipse soluit: ⁊ prouocat ⁊ frangit vehemẽtiam caloris et facit sudare. et fortasse nõ nocent parui. Et exoleribus cucurbita et cucumer et alketedi ⁊ lactuca. Et scias ꝙ intẽtio in eo quo cibãtur patiẽtes tertianam aut est humectatio sicut datur eis i fine eius de extremitatib⁹ althaiegi et de testiculis gallorum et cerebellis hedorum eis tamen quibus non est nausea. et vitellis ouorum:

In ḡnta refert olera q̃ttuor tertianarijs cõuenientia (⁊ de lardeto. Primũ est cucurbita. naz ipa est frigida ⁊ humida in scõo. Et que ex ea est elixata nutrit aliquãtulum: ⁊ est velocis descẽsionis si nõ corrumpitur ãte digestionẽ ⁊ nõ generatur ex ea humor malus: ⁊ humor ex ea generatus est insipidus: ⁊ si permisceaꝫ ei aqua agreste aut aq̃ granati humor eius est utilis cholericis: vt ait ꝑnceps secundo huius capto de ea. Scõm est cucumer. de quo galien⁹ scõo alimentoz capto sexto ait. Vri natiuum quidẽ habent aliquid cucumeres sicut pepones: ſz mín⁹ illis co ꝙ iba ipoz mín⁹ hũida sit. Et ꝓpter hoc etiã nec; corrũpũtur facile i vẽtre ỽsimiliter peponib⁹. Sed ꝑn. scõo hui⁹ capto de cucumere ait. ꝙ ẽ frigidus ⁊ humid⁹ ad scõm ⁊ ꝙ sedat caliditatẽ ⁊ cholerã. Ỽz ei⁹ chim⁹ ẽ malus ꝓparat⁹ ad putrefactionẽ ⁊ excitãs putrefactionẽ ⁊ febres prauas: batheca ỽo ẽ velocior; corruptõis ꝙ ipse. Tertiũ ẽ alketedi. i. citrul⁹. De quo ait ꝑn. capto nũc dicto. Citrulus ỽo lõgioris ẽ digestionis ⁊ difficurrit in venis crud⁹ ⁊ gñat febres erraticas. ¶ Attẽde ꝙ ꝑdicta tria olera in q̃busdã regionib⁹ sunt mꝛto meliora ꝙ i alijs ⁊ ỽsueta innocue comedi ab incolis absq; ꝝ ꝙ corrũpant: ⁊ talib⁹ ipsa concedi possũt: hic ỽo poti⁹ suis semib⁹ ỽuenit uti. Quartũ ẽ lactuce: q̃ valde ꝓpicie tertianarijs sunt: ⁊ crude comeste cũ aceto vini: ⁊ cocte cũ aq̃ carnis aut pisorũ ⁊ ꝑcipue hortolane q̃ frigide ſt i scõo gradu ⁊ sãguis gñat⁹ ex eis ẽ melior sãguine gñato ex oleríb⁹ alijs. ¶ Attẽde ꝙ plura alia sunt olera ktiana rijs ỽueniẽtia ꝓ lenitiõe suoz ventriũ sic atriplices spinachia blete vio

In sexta dic ꝙ i cibatiõe tertianarioz duplex ẽ itẽtio. Una ẽ (laria hũectatio nutrimẽtalis ⁊ substãtifica depdita restauras. Et ad hãc itẽtionẽ dank i fine seu declinatõe tertiane extremitates althaiegi. i. pdicꝫ masculini sex⁹: vel auiculaz cãpestriũ quarũ sic alaudaz vt exponũt alij ⁊ testiculi galloz q̃ nõdũ coiuerũt. facile em̃ digerunt ⁊ sub qua q̃titate magnũ ꝑbẽt nutrimẽtũ: ⁊ cerebra hedoz q̃ sat̃ nutriũt ⁊ plm hũectãt ⁊ gustum delectãt: ſz dãda nõ sunt habẽtib⁹ nauseã: ⁊ vitella ouorũ recentia mollia q̃ cito ⁊ facile digeri solent ⁊ valde nutriunt sub parua mole,

UVA. BHSC. IyR_028

Alia intētio est infrigidatio ⁊ humectatio simul: ad quā intētōez tertia narijs dam⁹ kist hordei vel hordeū mundatū ac etiā fruct⁹ ⁊ olera ꝑdictos. ¶ Attēde ꝙ galienus libro de febrib⁹ ad glauconē capō. 14. aliā dietā tertianarijs ordiat cōsuetis laute ⁊ in cōmessatōibus viuere: aliā sobrijs ⁊ in victu modestis. Ait em̄ ibi. Cibaria vo quecūq; iā hūectant ⁊ ifrigidāt omia profica sunt certis tertianarijs: ꝙtitas vo tanta sit ꝙtum bene digerere possūt. Olerū vero atriplex blitum ⁊ scariola ⁊ malua ⁊ portulaca ⁊ lactuca et cucurbita. Granoz vero ptisane succus ⁊ q̄ per candarusum. i. triticum romanū sorbitōnes. Et pisciū q̄dez petrini. Et volatiliū que mollia carnib⁹: ⁊ volatiliū ale ac etiā gallorum testiculos dare. Et porcoz pedes ⁊ cerebella paruoz. Verum ⁊ si de rostris. i. de grunis porcoz dederis nihil peccabis. Oz ⁊ oua cōcede sorbilia: ⁊ maxime vitella. Facilius em̄ hec digerunt albo. Et pomorū etiā ocede gustare q̄ non oīno difficile digestibilia sunt. Prohibe vero a melle ⁊ sinapi ⁊ salsis ⁊ acribus oibus. i. acutis: ⁊ vinis veterib⁹ sufficiēter ⁊ a quibuscūq; natura calidis. Hec q̄dem igit̄ est dieta; coz q̄ in commessatiōibus assueti sunt. Eos vo q̄cunq; nō cōmessant dietandū ē. vt nosti me dictasse quosdā in certa tertiana febre ſm hypocratis ſmonez cū succo ptisane vsq; ad crisim: hec gal. Et auēzoar. 24°. theisir ait. Sit aūt cib⁹ eius pulli parui cū aceto aut cū succo agreste. Rasis vo decimo almās oris sic tertianarios dietare iussit. Cū mane factū fuerit ⁊ sol elevari ceperit ex aqua, hordei magnā ꝙtitatem bibat ⁊ in loco bene q̄eto moretur donec cibus bene digerat: deinde ex olerib⁹ frigidis ⁊ muzagarat: ⁊ sunt cibi boni saporis q̄ sine carne fiūt vt brodiū, lentiū aut pisoz cū aceto in q̄b⁹ est bonus sapor nutriat: ⁊ a cibis in q̄b⁹ est caro abstineat: ⁊ comedat medullā cucumeris ⁊ citruli: ⁊ de succo cucurbite i tēpore suo bibat: ⁊ de succo cucumeris sarraceni. Et sumat in potu, aquaz cū sirupo acetoso ex zuccaro tēperato. Cūq; febris cū dimiserit nec ex ea aliquid in ipo remāserit adhuc eodē regimīe quo pri⁹ post febrē p tres dies erit regēdus: q̄bus trālactis pullina caro aut hedina ē danda. Hec dieta stricta est ⁊ nimis tenuis p̄ gallicis ⁊ p almanis mlto magis qui voraces sunt: q̄b⁹ dare potes a p̄ncipio pomū coctū vel pruna sex damascenica: post aquā pulli vel aquā vituli vel aquā pisoz cuz lactucis ⁊ acedula ⁊ viuto vel hordeatū vl amigdalatū ⁊ alas ac pedes pulli vel q̄dicis: ⁊ vendosias in dieb⁹ pisciū perkas aut soletas vel pedes cācroz siu

aut est infrigidatio ⁊ humectatio simul sicut in kist hordei. Et non vltimes in infrigidatōne multa ⁊ ꝓprie in principio: nisi inuenias inflāmationem vehementē aut timeas conuersionem eius ad causonidem ⁊ continuā. ¶ Dō si cōsequatur crisis et videris digestionem in vrina ⁊ est sedimen laudabile quod cognouisti: tūc si excusat bene est. Et si non cura tūc cū eo quo iuuatur natura ex ꝓuocatione vrine aut solutione vētris aut vomitu aut fluxu sanguis nariuz. Et non agas cōtra ipsam in hoc. Quod si non inuenis inclinationē manifestā tunc euacua cum solutione ventris. Nam de illo est scamonee sexta. 3. 1. cum iuleb. Aut decoctio myrabolanoz cū thamarindis ⁊ teraniabin et passulis ⁊ radicib⁹ ⁊ casia fistula ſm q̄ sciuisti. Et tibi inest vt confortes eas cū fumoterre ⁊ sene ⁊ scamonea.

Jn septima dicit nō vltimes i infrigidatione multa. i. nō (ualiuz. vehemēter ifrigides tertianarios nec cibis aut potibus nec medicinis ⁊ ꝓprie in p̄ncipio febris nisi vehementer inflāmet eger: aut timor assit ne tertiana iterpolata ꝓuertat in causonidē aut tertianā cōtinuā: q⁹ vehemens infrigidatio q̄cūq; fit cā ꝓhibitōis euaporatōis materie ⁊ icrudationis ei⁹ ⁊ oppilatōis maioris ⁊ retardatiōis crisis ⁊ p̄cipue sudoralis. Oz hui⁹ ozīū galien⁹ p̄cipit libro de febrib⁹ ad glauconē cap. 14°. dicens. Certā igit̄ tertianā tāq̄ vticq; a cholera rubea motā fortissime ifrigidare ⁊ humectare oz maxie ⁊ inq̄tū possibile ē. Cōtraria em̄ cōtrarioꝝ curatiōes fiūt subtrahēdo q̄dē q̄ superexcedit: adducēdo vero q̄ deficit. rubee vo cholere humor oīm eoz q̄ in corpe sunt hūoz ficcissim⁹ et calidissim⁹ simul exist̄it. Dic ꝙ cōcordia q̄ ifrigidātia ꝙgelātia sic opiū mandragorā insquiamū papauer nigrū aquā frigidissimā multā intendit hic p̄ceps in tertiana ꝓhibere: neq; suasit talib⁹ galien⁹ vti: ſ lactuca portulaca nenufare ⁊ endiuia ⁊ q̄ de istis fiūt: ⁊ q⁹ in tertiana multo forti⁹ ē ifrigidādū q⁹ fit in febrib⁹ alioz hūoz. Vel dic q⁹ pauciſſime tertianaz pure iueniunt ⁊ i nothis fortiter ifrigidare a p̄ncipio ē suspectū ¶ Dō si ꝙsequat ⁊ c̄. Jn hac ptcula q̄rta p̄cio dat regulas vtes euacuatiōis tertianarioz. Scdo describit secessiua pharmaca ibi [Mā de illo]

Jn p̄ma subparticula dat tres regulas vtes. Pria ē. q⁹ si actis his q̄ dicta sunt de lenitiōe vētris ⁊ ꝓpicia dieta crisis cōsequat et visa in vrina digestio fuerit vt substātie mediocritas ⁊ laudabilis hypostasis quā nouisti ex dictis. ſ. alba ꝙtinua equalis in fūdo residēs: tūc si te excusat perfecta crisis ab artificiali euacuatiōe q⁹ satis p hanc natura euacuat materiā morbi bene est. i. sufficit: sine ergo naturā opari ⁊ quiesce tu fretus hoc hypocratico ꝙsilio ampl̄oz p̄ma. Ea vero quoz crisis fit ⁊ quo

rum facta est equaliter. i. perfecte nō mouere neq; nouū facere neq; pharmacijs neq; alijs ꝓuocationib⁹ vti sz sinere. Scda est. et si nō consequat crisis post signa digestionis vel ꝙsequat sed non cōpleta cura tūc cuz eo quo natura iuuat ad pficiendū crisim: puta cū prouocātib⁹ vrinā si natura declinare faciat materiā febris ad viaz vrine vl cū medicinis solutiuis vētris si, ad fundū stomachi vel intestina declinet materia vel cū vomicis si declinet ad os: vl cū ꝓuocantib⁹ fluxū sanguis nariū si ad cerebruz tēdat. Et breuiter loquēdo imitare naturā ⁊ nō agas cōtra ipam in hoc sz in motu declinatōis materie euacuāde ad cōueniētem regionē. Juxta id hypocratis amphoz pria. Que opz ducere vnde cūq; repit natura inde ducere oz ⁊ p cōueniētes regiones. Et id ē intelligēdū nisi fuerit aliquid q̄ō ꝓhibeat: vt si in intestinis excoriatio fuerit vel in ano vlcera ⁊ natura materiā declinet vsus intestina medicus si pōt declinare hāc debet vl ad exteriora cū sudore vel ad supiora cū vomitu. Et si in pectoralib⁹ aptitudo fuerit ad rupturā vene ⁊ natura inclinet materiā ad os stomachi ⁊ advomitū inclināda est ad fluxū vētris: ne violentia vomit⁹ in pectore venā rūpat ⁊ emoptoice cā fiat. Tertia ē. si non inuenis materiā peccantē declinare magis ad vnā viarū expulsionis q̄ ad aliam tūc eam euacua cuz solutione vētris. q⁹ cholera naturaliter prona est ad hunc euacuatiōis modū: ⁊ ei natura viam istituit a cisti fellis ad intestina ꝓ eis abluēdis ⁊ abstergēdis: nec pōt ad aliam declinare partem vbi pauciora prebeat incōmoda: nisi prope cutem iā fita fuerit ⁊ hinc euaporata cum sudore effluat.

Jn scda ordinat q̄nq; medicinas laxatiuas tertianarijs ad eductionē cholere ꝓpicias. Pria est. R℞. scamonee cocte sextā dragme vni⁹. ſ. grana. 10. terat ⁊ misceat cū. ʒ. ß. iuleb ⁊ detur i potu: ⁊ sit iuleb simplex q̄ō fit ex zuccaro cū aq̄ fontis ⁊ modica aq̄ rosata. ¶ Et tēde p̄cio q⁹ q⁹ tertiana pura ē salua i toto gñe ⁊ sine piculo nō dz in ea de leui exhiberi nisi robustis viris scamonea ꝓpter inimicitiā quā hz cū p̄ncipalib⁹ mēbris. Juxta id auerroys. 7°. colliget. c. 12. Hec febris si fuerit pura tertiana erit secura et absq; piculo: ⁊ scimus certissime q⁹ natura dominiū hēbit sup hūoz hūorē. Et ꝓpter hoc nō debem⁹ cū mouere cū medicinis attractiuis sicut ē scamonea. eo q⁹ rectificando ipam quātūcunq; plus possum⁹ semper principalib⁹ mēbris hz iducere nocumētū ⁊ ꝓpter hoc vtutē debilitat ⁊ auget in caliditatē febris ⁊ in suā siccitatez. Et si aliō non induceret nocumentū nisi conamē surgēdi ⁊ decūbēdi nō modicū inueniretur quia cōplexio supercalefit ⁊ debilitatur. ¶ Attende scdo q⁹ cum in tertianarijs robustis ⁊ vir solubilibus datur scamonea expedit vt reprimat miscendo sibi confortatiua aliqua sicut mastice et repressiua sue caliditatis ⁊ acuminis eius sicut sirupuz nenufarinum ⁊ sirupum de pomis. Juxta id auerroys ibi. Et facta digestiōe si suffecerit tibi myrabolani citrini bene q̄dē. 5 inautē ꝓpina ifirmo kirata duo id ē grana. 8. ex scamonea cū tātūdem mastices ⁊ cū. ʒ. 1. sirupi nenufaris ⁊. ʒ. ß. sirupi maloz. 5 sirupi de nenufare: q⁹ frāgit q̄litates ipi⁹ scamonee p̄mas. ſ. caliditatem ei⁹ ⁊ siccitatē: ⁊ cū ℞ cōfortat sua aromaticitate mēbra p̄ncipalia. Et sirupi pomoz eo q⁹ frāgit suā siccitatē ⁊ remouet nocumentū mēbroz p̄ncipaliū ab ipa. ⁊ mastice q⁹ ꝙfortat ⁊ rēouet nocumētū p̄ncipaliū mēbroz. ⁊ medici iam vſi fuerunt ad occultationē malicie scamonee. Scda ē. R℞. myrabolanoz citrinoz. ʒ. 2. vnaz passarū mūdataz. ℥. 1. radicis liq̄ricie rase ⁊ iciſe. ʒ. 1. et ß. ifūdant in lib. ß. aque fontis mūde ⁊ bullian̄t in ea modicū: deīde colētur cōprimēdo fortiter ⁊ in colatura dissoluant mānc. ʒ. ß. medulle cassiefistule mūdate. ʒ. 1. fiat dosis. Et q⁹ raro hic bonū māna hēm⁹ pone loco ipsi⁹ tm̄ de thamarindis. Tertia ē dicta medicina confortata seu fortificata cū fumoterre sene ⁊ scamonea ꝓ vir⁹ robustis vir labilib⁹ ⁊ idigētib⁹ euacuatōe adustoz hūoz q̄b⁹ subseruiūt sene

UVA. BHSC. IyR_028

ꝛ fumusterre adde igitur in decoctione medicine scō folliculorū sene mūdatoꝝ.ʒ.2.fumi terre.℞.i.ꝛ colature adde dyagredij qō est scamonea cocta mastices añ grana.7.fiat dosis q̄ tepida ō tur.Quarta est.trocisci de spodio solutiui: quos describit ānto huius summa p̄ma trac.8.ca.14.Et q̄ magis extīguūt q̄ soluāt

Et de illis q̄ conueniunt eis iterum sunt trocisci de spodio solutiui. Descriptio.℞.myrabolanorū citrinorū enucleatorum pondus.ʒ.4. ʒuccari tabarzed pōdus.ʒ.20.scamonee pōdus.serte.ʒ.1.bibatur cū aqua frigida.¶Et post illud curentur cum puocatiōe.Et si fuerint illic caliditas superflua et inflāmatio maxima: et

potes fortifi-
care suam viz
solutiuā addē
do cuilibz horuz diagredij
dragagāti añ.
grana.4.ꝛ da
duos ex his p
una dosi disso
lutos i.ʒ.ʃ.seri caprini vel aq̄
hordei vel aq̄
pisoꝝ.Quita
ē.℞.myrabolanoꝝ citrinorū enucleatoꝝ.ʒ.4.ʒuccari tabarzed.i.albissimi.ʒ.20.scamonee grana.10.dissoluantur in.ʒ.ʃ.aq̄ frigide ꝛ bibātur Adde p correctiuo scamonee mastices grana.10.¶Attende primo q̄ reubarbarū est pharmacū valde vtile inter attractiua ad euacuatiōē cholere tertianarū.De q̄ dicit mesue ca.de eo q̄ solutione educit cholerā: ꝛ nō est in eo nocumentū apparēs: ꝛ dat in omni tpe ꝛ in oī etate: ita q̄ etiam pueris ꝛ pregnantibus.Et auerroys.7.colliget capko ō cura tertiane pure ait.Et reubarbarum etiā in hoc loco optimū existit: qm̄ reprimēdo nocumentuz predictoꝝ larat.Detur g̃ de eo potio talis.℞.reubarbari electi ʒ.2.spice nardi.ʒ.1.cōquassenk ꝛ temperenk p q̄ttuor horas in aq̄ endiuie cū vno puulo cocleari vini albi: postea fortissime p stamine exprime in.ʒ.4.seri caprini ꝛ fiat dosis q̄ dulcorek si vis cuz zuccaro.¶Attende scōdo q̄ medici plures volentes laxare tertianarios cū medicinis diagredialib⁹ potius eligūt dare fermentatas in cōpositione q̄ recenter editas estimātes q̄ diagredium seu scamonea ꝓcessu tpis melius corrigit.ꝛ illud verū est.Sz sepe cōtingit in medicina cōposita vt in diapruno laratiuo vel i electuario de succo rosarū q̄ ptes ipsi⁹ multū diffozmiter scamoneā capiunt vna plus alia minus: ꝛ inde ꝺtingit q̄ si des vt moris est tertianarijs p vna dosi.ʒ.2.electuarij de succo rosarū dissoluti in.ʒ.4.seri caprini vel.ʒ.3.diapruno sibi dissoluti inuenies q̄ncq̄ laratiōē supfluam q̄ncq̄ modicā ꝛ q̄si nullam.Itē q̄ncq̄ puluis stamonee electuarijs impositꝰ vitur.His de causis tutiꝰ estimo cuilibet dosi tm̄ scamouee cocte ꝛ correcte p hora apponere q̄tuz volumus vt ipa colligat.Itē plus q̄rimus laratiōē a forma simpliciū q̄ a forma mixti q̄ fortioꝝ est i mixto recenti q̄ in fermētato.¶Attēde tertio q̄ rasis alijs largioꝝ fuit i dosi scamonee.ꝓnceps em̄ solū grana.10.p dosi vna attribuit: auerroys.8.rasis.vo ſ.ait em̄.10.almansoris cap̄.de cura tertiane.Scamonee q̄ recentis anthiocene ꝛ bone quartā dragme vnius in tāta q̄titate iuleb ꝛ aque q̄ semel sorberi possit dissoluak ꝛ ad bibendū tribuatur donec vehement soluatur.Cum em̄ hoc factū fuerit aut febris nullo modo accidet aut parumper alleuiabitur.

¶Et post illud.In hac pticula quinta dicit p̄mo q̄ tertianarij post solutiōē ventris cū aliquo dictoꝝ aut consilium pharmacorum curari ꝺz cum ꝓuocatinis vine ꝛ sudoris.Iuē id gal⁹.libro de febribus ad glauconem capko.14.Cōcedere igitur oportet eū qui ad ventrē fluit humorem euacuari per vomitū: illum vero q̄ desubtus subducitur eodē modo p eam q̄ desubtus excretionez hoc em̄ ꝛ spōtanee fit in certis tertianis: ꝛ vinis aūt ꝛ sudoribus opz deduci.bone em̄ sunt ꝛ que p hec cholere purgationes.Sed ventrē quidē mollib⁹ clisterisationib⁹ euacuare: ꝛ vinas ꝓuocare apij ꝛ aneti potatōib⁹ infundēdo.Et si tibi signa digestionis apparcant secure etiā de absinthio dare.hoc em̄ est maxime curatio stomachi p mordicationē molestati: ꝛ maxime si extremitatis eius accipiēs q̄tum est sufficiēs infuderis mellicrato.hec galien⁹ Sed q̄ apium ꝛ anetū ꝛ absinthiū p que galien⁹ prouocare iubet sudorem ꝛ vinā sunt calida ꝛ sicca febrē augmentātia ꝓuidēdum est vt in horꝝ decoctōe si ex eis modicū ꝛ ex aqua plurimū: vt aque frigiditas horum calorē q̄tum decet reprimat.Vel ad prouocandū frigida exhibeas que ꝛ febrem reprimāt ꝛ vinā prouocent sicut istud.℞.seminū melonū cucumeris cucurbite ꝛ citruli añ.ʒ.i.terantur ꝛ distēperenk cū.ʒ.ʃ.aque alkekengi.ꝛ exprime fortiter ꝛ da mane in potu.Scōdo dicit q̄ nō est malū dare tertianarijs aliquid de extinguētib⁹ fortibus prius dictis in regimine acute febris postq̄ fuerint euacuati si in eis fuerit excedens caliditas ꝛ inflāmatio maxima: quatinus tollatur ardor ille maximus: ꝛ phibeatur conuersio ipsius ad causonicā febrē ex humoꝝ incensione vel ad ethicā febrez ex mēbroꝝ ariditate

iam euacuaueris eum non erit maluz dare in potu aliquid de extinguētibus fortib⁹ de illis que dicta sunt in regimine acute. Et fortasse conferūt ei emplastra ex eis. ¶Balneo vo oportet ne approximet nisi post digestionem. Post digestionem autem ꝛ apud declinationem est ipsuz melioꝝ curatio eis: ꝛ ppria ꝓsuetis.

Ꝺodos vo ertictionis nos docuit princeps cap̄.decimo tractatus p̄sentis diecs Ꝺodi extinctionis vehemētie caliditatis sunt cū infrigidatiōe aeris: ꝛ cū ifrigidatione cibi: ꝛ cū epithymatibus: ꝛ ēplastris ꝛ cū medicinis verbi gra.℞.semínuz lactuce portulace papaueris albi añ.ʒ.1.ꝛ ℈.tere ꝛ distempera cū aquarū lactuce portulace ꝛ nenufaris ana.ʒ.2.Deinde cola ꝛ fortiter exprime ꝛ da frigiduz bibere.vel.℞.succi lactuce muscilaginis psilij añ.ʒ.1.aque endiuie.ʒ.2.succi portulace.ʒ.℈.misceank ꝛ da in potu.Vel da in esuz egro lactucas crudas ꝛ portulacā cum aceto limphato: vel clisterisa cū cum succis et aq̄s ꝛ oleis frigidis fm hanc formā.℞.succi portulace ꝛ semp̄uiue añ.ʒ.1.olei de papauere.ʒ.2.muscilaginis psilij.ʒ.10.aque lactuce lib.1.fiat clistere q̄ tepidū inj̄ciatur.Tertio dicit q̄ fortasse ꝺferūt tertianario emplastra ex eis.s.fortib⁹ extinguētib⁹: vt tale emplastrū.℞.seminum lactuce endiuie portulace papaueris albi sandaloꝝ oim añ.ʒ.2.tere et incorpora cuz oleo de papauere ꝛ cere añ.ʒ.2.ꝛ fiat emplastrū supra pānum extensuz: vt supra alutā latitudinis trīū digitoꝝ ꝛ longitudinis.7 ꝛ epati tepidū supponak: vel fiat quadratū ꝛ supponatur regioni cordis.Aliud.℞.spodij rasure eboris seminis endiuie rosaꝝ rubearū sandaloꝝ citrinoꝝ añ.ʒ.1.terank est i corpozētur cū olei nenufariui cere añ ʒ.2.fiat emplastrū q̄ extendak vt prius: ꝛ sub emplastris intellige epithymata q̄ rasis cōmendat.10.almansoris cap̄.de cura tertiane dicēs. Epati preterea in nocte.s.cū venter a cibo vacuus est pānus a sandalis ꝛ aqua rosata infusus est supponendus.Et nos ꝺsueimus aque rosate duplum sui addere ex aqua endiuie in hoc epithymate.

¶Balneo vo.In hac pticula sexta dat.8.rkas sup vsu balnei in tertiana pura.Prima ē.tertianarius nō est balneand⁹ seu balneo approximādus nisi post digestionē materie febris ꝛ post digestionē cibi p̄assumpti.Quia balneū ante digestionē materie febris cholerā quietā ebullire facit: ꝛ ipaz multiplicat: ꝛ putredini apparat ꝛ putredinē eius introductam augmentat.Et añ digestionē cibi balneatio facta cibū indigestum penetrare facit oppilatiōes venarū introducēs.¶Attēde q̄ rak 10.almanso.in tertiana toto suo tpe ꝛ adhuc post ipaz p aliquot dies balneū ꝓhibet.Nam postq̄ iuerit carnes pulli ꝛ hedi p tres dies post dimissionē febris infirmo dari statim subiūxit.Interim tn̄ a balneo ꝛ sole ꝛ vento est abstinēdus.Et dieb⁹ meis nō recolo vidisse veteres medicos parisiēses cuiq̄ tertianario ꝺcessisse balneū nec acrēū siccū nec hūidum aqueū: quos imitatus nemini ꝺcessi dieb⁹ meis tertianā habēti. Tum q̄ vidi se balneantes ex capite suo peius hīe: tum q̄ raro gēs isti us terre sufficienter se purgari p̄mittit: tuz q̄ prona est ad oppilatōes quas balneū augmentat ꝛ tertiana eius rarissime pura est. Secunda est.melioꝝ curatio tertianarijs post digestionem materie febris ꝛ apud ipsius declinationem est balneū ꝛ precipue illis q̄ frequenter balneis vti consueuerunt.Nam corpus humectat q̄ō febris siccauit: sudorem prouocat: choleram resoluit: fuligines incēsas quibus corpus estuat p poros educit.Iuxta id galieni libro de febribus ad glauconem capitulo de cura tertiane vere.Eos vero qui amant balneū nec̄ si bis balneaueris in die peccabis: sed in tempore maxime memoꝝ eris.Si vero digestionis signa apparcant ꝛ si multotiens balneaueris non vtiq̄ peccabis.¶Attende q̄ balnea magis propicia tertianarijs sunt balnea calida mediocriter dulcis aq̄ ꝛ potabilis.Iuxta id galieni ibi.Balnea vero calida quidē p aquā potabilē: tum q̄ euacuāt educendo cholerā: tum vero ꝛ qualitate maxime cōferunt.Humectant em̄ ꝛ infrigidant fm virtutem primā quecunq̄ sunt huius balnea.Marina vo ꝛ salsa ꝛ nitrosa ꝛ sulphurea plus quidē euacuant de cholera: multo vo minꝰ iuuant potabilibus.Melius autem est dicere nec iuuare ipsa magis ledentia qualitatibus q̄ iuuatiua euacuationibus.Ait verovidi quendam praua cogitatione talibus vti balneis suasum deinde defunctuz in habitu corporis in tantūq̄ consumptum vt tabidus moreretur. hec

UVA. BHSC. IyR_028

galienus. Tertia regaula est.error intromittendi tertianarios in balneum ante digestionē materie febris est saluior. i. minus nocēs q̄ similis error in alijs febribus vt in meliicis ⁊ quotidianis. Primo q̄ cholera indigesta patior est cū sudore educi ꝓpter sui subtilitatē q̄ melācholia vel phlegma viscosum. Scōo q̄ tertianarij nō sunt ita apti ad oppilatiōes ꝓpter balneum sicut quartanarij et q̄tidianarij Tertio q̄ si cholera mota p balneū faciat oppilationes nō sunt ita fixe neq; ita fortes sicut he q̄ fiunt ex humoribus alijs. ¶ Attende q̄ aliqui reputauerūt nō esse errorem: sed opus rectū balneare tertianarios ante digestionē. Et sup hoc rasis. 17. totius continētis allegat glauconē dicentē. Conce de balneū ly ante digestionē sit in febre tertiana pura: ⁊ si fuerit de ꝓsuetudie vtatur co bis: q̄ dissoluitur materia abundans de cute: nec infert oppilatiōes cuz materia sit tenuis.

Quāuis error in intromittēdo eos in balneū ante digestionē saluior est q̄ suū simile in alijs. Et opz vt sit balneuz eoz temperatū boni aeris qui sit hnmidus: in quo sudent cuz facilitate: ita vt non inflāmentur eorum corda. Et inungank cū oleo violato ⁊ rosato cōquassato cū aqua. Et nō prolongent in eo moram: imo egrediantur velociter: nam iteratio ē eis cōuenientior q̄ stationis prolongatio. Et si apud exitū infundantur in aqua tepida stent in ea fm quātitatem delectationis. Deinde cū egrediuntur tūc cōuenit eis vt bibant vinum albū subtile multa cōmixtione pmixtū. Et coopiantur in locis suis sudabunt em sudore vehementi: ⁊ si quid residuuz fuerit digeretur. ¶ Et post illud cibentur in frigidātibus ⁊ humectantibus ⁊ oleribus q̄ sunt illius modi. Et nō timeas post declinationem potare eos vino plurimo cōmixto. Fractū em vinum per commixtionē cōfert eis ⁊ quātitati residui eius in resoluēdo illud cuius necessaria est resolutio: ⁊ succurrit aq̄ penetrāti cū fortitudie sua ꝓpmixtione ei⁹ qd ē in eo d calefactiōe pauca: quare ifrigidat vehemēter ⁊ hūectat

Et si fuerint illic accidentia sitis ⁊ doloris capitis ⁊ vigiliarū ⁊ alioruz iam tibi preteriit eoz cura. Et quā do post crisim remanet aliquid caloris inseparabilis tunc tibi superest vt administres sirupum acetosum cū succis diureticis: aut in quo decocta sunt semina ⁊ radices diuritice.

¶ Et post illud. In hac practica septima primo agit de cibis tertianariorū post balneum ⁊ in declinatiōe. Secundo de potu ibi [Et non timeas] Tertō de cura accidētium ibi [Et si fuerit] Quarto de cura adherentis caloris relicti post crisim ibi [Et qñ post].

In pria sub practica dicit q̄ tert anarij post balneum ⁊ sudores cibarijs cibentur i frigidatiuis, ⁊ humectatiuis vt aq̄s pulloz puretis pisoz lacte amigdalaz hoz deo mundato ⁊ oleribz talibus vt lactucis atriplicib⁹ spinachijs

In scōa dicit q̄ nō ē timē (bletis: q̄ ptraria cōtrarijs curank. dū dare vinū plurimū cōmixtū his infirmis post declinationem paroxismi febris digesta mā ⁊ iā euacuata vel in declinatōne vltre quietis. Quia tūc his ofert ꝑmo resoluēdo q̄titatē illā residui cholere cui⁹ resolutio necessaria ē. Scōo succurrēdo aq̄ penetrāti. i. coadiuuādo cū fortitudine sue penetratōis ⁊ pmixtione pauce sue caliditat vt aq̄ velociꝰ ⁊ pfundius penetret: ārevehemētius extiguit febrē. Tertio q̄ vinū subtile debile aq̄sum fortiter limphatū vehemētis ē infrigidatiōis ⁊ humectatōis. Juxt id galibzo de febrib⁹ ad glauconē ca. 14. De vino aūt anteq̄ digerat egritudo oīno prohibe. Jncipiente vero digeri tenuer aquosum ⁊ modicum in primis dare: ꝓpe vero solutionē iaz plus. Et si auctores isti in declinatiōe tertiane pure vinū concedant ⁊ galien⁹ inchoante digestione: nos ipm merito cōcedere possum⁹ in tertianis que currūt apud nos: nō solum in hora declinatōis: sed p̄ncipij etiā ⁊ augmenti febris p̄cipue de subtilibus aquosis ⁊ debilioribus q̄ hic inueniūtur: cū sint multo debiliora debilib⁹ aquosis apud eos inuentis: ⁊ tertiane nostre sint multū inpure: ⁊ dicta vina manifeste declinēt ad frigiditatē plusq̄ ad calorē ⁊ infrigident sanos ⁊ vtentes eis assidue dicūt se sentire stomachos suos crudos ⁊ idigestos: ⁊ linguā ⁊ os hñt aq̄sas humidas ⁊ saliue plurime. Et talia sunt vina brabātie ⁊ basse picardie circa ambianis ⁊ citra ripariā seu fluuiū somme ꝓpe cameracum intra duacum ⁊ intra tornacū: que nullo tpe febris ꝓhibēda sunt, ꝓpter caliditatē in eis reptam. Sz aliq̄ ex eis reiciunk: q̄ de facili pēdula fiūt vl cozrūpunk ex impfecta hoz digestōe vel viridia sē dura ⁊ pōtica guttur offendētia ⁊ pectoralia ⁊ q̄dāmō vias oppilantia.

In tertia dicit q̄ si tertianarijs assint accidētia sitis ⁊ doloris capitis: ⁊ vigiliaz ⁊ alioz sicut fluxus vētris casus appetit⁹ cuius q̄ hoz cura supius dcā est in isto tractatu ⁊ cap. sibi appropato

In quarta dicit q̄ qñ post crisim tertiane pure remanet aliqd fixi caloris ⁊ insepabilis: tunc tibi supest seu agendū remanet vt administres tuo patienti mane in ieiuno sirupum acetosum cuz aliquibus succis diureticis fm hanc formam. ℞. sirupi acetosi clari subtilis in forma iuleb. ʒ. quattuoz succoz cicoree et endiuie vel alkeken gi añ. ʒ. f. misce ⁊ da bibere. Et si dulcorare velis adde zuccari candi puluerisati vnciam semis. Aut da egro bibere sirupum acetosum in quo decocte sunt semina et radices fm hunc modum. ℞ Recipe seminum melonum cucumeris cu-

UVA. BHSC. IyR_028

curbiter citruli conquassatoꝝ añ.ʒ.i.radicum cicorec bruscir spa
ragi añ.ʒ.2.decoquātur i lib.i.sirupi acetosi nō ispissati:deide co
lentur emulgendo fortiter ⁊ da de eo quaꝫ vice mane in potu.ʒ.
ñqꝫ. ¶ Attende ꝓio ꝙ post crisim tertiane pure qñꝫ remanet
aliqua in mēbris inseparabilis,calliditas ꝓpter residuum chole
re non educte
in crisi:⁊ i hoc
casu plurimuz
vtilis est firu-
pus acetosus
modis preta-
ctis vt rediuū
cholere per vri
naz educat vel
per sudorem.
Aliquādo vo
hec iseparabil'
calliditas fma
net propter in
pressionē quā
in mēbra soli-
da fecit ardor
cholere:⁊ ē vt
initium ethi-
ce febris. Et i
isto casu plus
valent sirupi
frigidi ⁊ humi
di fine aceto facti sicut violatus ⁊ nenupharin⁹. ¶ Attende scdo
ꝙ ad tollendū dictum calorē relictū post crisim ⁊ ad ꝛfortandus
virtutes infirmi nō modicū cōferunt electuaria frigida ⁊ hūida
de cordialibus ⁊ epaticis:quale est istud. ℞. seminū melonū cu-
cumeris cucurbite ⁊ citruli mūdatoꝝ añ.ʒ.2.seminū endiuie ⁊ la
ctuce añ.ʒ.i.oim sandaloꝝ añ.ʒ.ß.rasure eboris rosarū rubearum
añ.ℨ.2.incorporentur cū cōseruaꝝ nenufaris violarū ⁊ rosaꝝ añ.
ʒ.ß.fiat electuariū in pixide.Aliud in forma suffusi seu pulueris.
℞.rasure eboris seminis endiuie rosaꝝ rubeaꝝ siccarū spodij añ
ʒ.i.liquiricie rase.ʒ.2.diadragaganti frigidi.ʒ.ʒ.succari rosati.ʒ.i.
terantur subtiliter ⁊ fiat pulus.Aliud.℞.margaritarū offis ō
corde cerui granatoꝝ ⁊ facinorū serici crudi añ.ℨ.i.semis endi
uie rosarum rubearū siccarū añ.ʒ.i.ambre grisie grana sex terant
subtilissime ⁊ cū lib.ß.succari dissoluti in aq̄ rosarū pura fiat ele
ctuarium p lozengias deauratas vndiꝫ auro finissimo.

b Et scias ꝙ cura. In pte hac secūda principali capli istius di-
cit ꝑ° ꝙ cura tertiane ꝛtinue ē eadē cū cura tertiane interpolate.
Quia sicut in interpolata cōuenit lenitio ventris ⁊ digestio ma
terie peccantis cū sirupo acetoso ⁊ subtilis dieta frigida ⁊ humi
da ⁊ euacuatio materie ꝓptem sue declinatōis ⁊ extinctio calidi
tatis extranee:sic in ꝛtinua.Et vtriuſꝫ materia seu cā cōiūcta ē
eadem videlz cholera putrescēs ⁊ inflāmata calore extraneo.Sz
qz in cō tinua copiosior est ⁊ inflāmatio:r incessanter putrescēs cu
ratio ipsius declinatioꝛ esse dz ⁊ maioris attentōis ad obseruatio-
nem.8.rerum.Prima est dispositio digestōis faciens ℓ cessare pu-
tredinē.Nam putredo q̄ in venis est paulatine serpit ⁊ per eas
dilatatur ⁊ fuligines multas cordi transmittit:q̄bus antiatur:
virꝫ resoluitur.Putredo vo q̄ fit extra venas facile resoluitur ꝓ
poꝛos carnis sine digestiuo vel auxilio cuius.Scda est in frigida-
tio fortioꝛ ⁊ diligentioꝛ per sirupū acetosum factū cū seminib⁹ in
eo contritis ⁊ ꝓprie cū seminib⁹ endiuie ⁊ citruli fm hunc modū
℞.seminū endiuie ⁊ cicorialia añ.ʒ.2.terantur in.ʒ.6.sirupi acetosi
clari ⁊ aquosi:deinde coletur ⁊ bibatur vice vnica:⁊ in fimo dei
per duas horas post aqua hordei in potu parū hordei hñs. Ter-
tia est subtiliatio cibi maioꝛ ꝓpter brecitatē egritudinis ꝓpin-
quitatē status ꝛo effectum rei e quietis.Quarta est administra-
tio clisterium leniū in principio magis assidue:ne fœt udine calo
ris interioꝛ feces sq̄ibal cetur aut effument sursum:ſz subduca
tur ⁊ per inferius calor euētetur.Quinta est vrine ꝙuocatio ma
ioꝛ:vt assidue aliquid cholere a venis q̄ in eis abundat cuz vrina
efluat:q̄ fit idonee p aquas alkekengi ⁊ cicoree.Sexta est ꝙ ꝛo
vt subtilient.Et hoc multiplicit̄er exponi pōt.Uno mō sic.opz
tet vt ꝙuocatiua vrine subtilient cholerā vt per eius infractis
qui multū stricti sunt transire possit.Alio mō sic.opz vt partiētes
subtilient amplius suam dietam in ꝛtinua ꝙ in interpolata ⁊

fic esset repetitio huius:⁊ ad subtiliationē cibi.Alio mō sic. opz vt sub
lient.i.cautius intendant medici in cura cōtinue ꝙ interpolate: qz ma-
gnū in ea piculum imminet:ſz interpolata sine piculo est.Uel adde hanc
clausulam clausule sequēti vt sit sensus ꝙ opz vt egri subtiliēt.i.subtili
ter ⁊ caute attendant laxationi vētris. Septima ē ꝙ tertianarij conti
nui nō sumāt in po-
tu laxatiuū aliquod
fortiter attrahēs in
principio febris: neq̄
le approximēt alicui
talium: nisi eis duz ta
xat q̄ lenitiua fūt:vt
sirupus violatus et
aqua fructuū sic aq̄
prunoꝝ ⁊ aqua duo
rum granatoꝝ cū su
is pulpis interioꝛi-
bus expressoꝝ.Omne
cñ pharmacū fm
multū calidum est ⁊
siccū ⁊ febris sit:r nō
necessaria est ℊ medi
cina calida ⁊ sicca: ſz
infrigidatiua ⁊ hūec
tatiua: vt ait galie.
ampho,ꝑma cōmen
to illius cap̄. In acu
tis passionibus ra-
ro ⁊ in principijs pharmacijs vti.Uerum si ꝓpter exuberantiā mate-
rie de qua timetur ne vincat naturā pharmacia aliqua in hac febre de-
tur potius danda est in ꝓncipio eius ꝙ in tpe alio quocūq̄ febris. Jux
id hypocratis ampho.2. Inchoantibus morbis si q̄d videtur mouen-
dum moue. In statu vo silentiū habere melī est:qz circa ꝓncipia ⁊ fi-
nes oia egritudinis accidentia imbecillioꝛa:circa status vero fortioꝛa.
Octaua est nō vtant tertianarij cōtinui ad solutionē sui ventris nisi
clisteribus lenibus ⁊ lenitiuis.Qualia sunt facta ex q̄rē.ʒ.seri capr̄ini
vel aque omasoꝝ vel aq̄ hordei vel decoctionis maluarū cū.ʒ.i.medulle
casie fistule mūdate vel q̄rē.ß.thamarindoꝝ:vel.ʒ.2.mānē:vel q̄rē.i.olei
violati vel nenufarini ⁊.ʒ.i.salis ad stimulandū virtutē expulsiuā. Di
camus ergo in summa ꝙ cura tertiane pure est.7.res.Prima est lenire
ventrē si constipatus sit.Scda phlebotomia vbi cōuenit.Tertia ē ma
turatio cholere cū sirupo acetoso ⁊ siliquis.Quarta dietatio subtil' cuz
cibis ⁊ potibus frigidis ⁊ humidis.Quinta pharmacatio cū attracti
uis si natura per crisim nō sufficienter purgauerit.Sexta est extinctio
febrilis caloris si nimiū excanduerit.Septima est balneatio in decli-
natione totali febris.

¶ De cura tertiane nō pure. La.XL.

Esquibus[a] diuersifi
r catur cura tertiane non pure
sunt res quibus cōmunicāt
febres frigide de licentia secūda.Et
nō conceditur habētibus eā balneū
donec plurimū declinauerit.Et for-
tasse conceditur illud habentib⁹ pu-
ram:scz vt nō expectrēt plurimū de-
clinatōis:ſz qñꝫ expectēt digestōez
qm̄ est phibitū in eis. Balneū ei fa-
cit descēdere phlegma indigestū p il
lud qđ effūdit ad locū putredis. Et
pmiscet hūorē malū cū putrido. Et
resoluit ſbtile ⁊ facē remāere spissuz.

¶ De cura tertiane non pure. Capm. XL.

Es q̄bus. In hoc capło ꝑmo agit de differētijs inter curā ter-
r tiane nō pure ⁊ tertiane pure.Scdo de phlebotomia ⁊ vomitu
⁊ euacuatiōib⁹ minoratiuis in nō pura ibi [Et cū videꝛ] Ter°
de digestiuis materie ipsi⁹ ibi [Adiuuātia aūt] Quarto de pharmacis
a In ꝑma ꝑte q̄ est ꝑnſ terꝫ dat.9. (eradicatiuis ibi [Cū ḡ sciuerꝫ]
dīas inter curā tertiane nō pure ⁊ curā pure addēs vnū notabile. Pri
ma dīa ē in reb⁹ q̄b⁹ cōicant seu in q̄b⁹ cōuenīūt febres frigide de licētia
scda. ¶ Et cāre hāc ꝑmo attēde ꝙ ꝑ febres frigidas ħ itelligit illas q̄-
rū materie sūt frigide nā:ſz p accidēs puta ex putredie sint calefacte sic
q̄tidiana ⁊ q̄rtana febres. ¶ Attēde.2°.q̄ licētia ꝑ° ꝛcessa medicꝫi curꝫ
febriū ē itēdēt curꝫ ipaz cū ifrigidātib⁹ ⁊ hūectatib⁹:q̄ directe p se ꝛria
eis sunt. Sz licētia scda ē vt febre post posita medicꝰ intēdat ma terie vñ
fit cū calidis ⁊ siccis vel calidis tm̄ ad maturationē ⁊ oñr ad expulsio-
nē.Et in hac licētia cōuenīūt oēs febres frigide ⁊ tertiana notha fm
mēsurā phlegmatis ꝓmixti cholere ipsi⁹. Scda dīa ē in hora ꝛcessio
nis balnei. Nā in nothis nō ꝛcedit donec ipe plūmū declinauerit:qm̄ ē
phibitū in eis añ illō tps:ſz in pura fortasse ꝛcedit nō expectata decli-
natōe ꝑma:ſz solū expectata digestōe aliq̄ māe febris.Eās vo q̄re i no
this nō itacito ꝛcedit balneū assignat ħ tres. Ptia est.qz balneū facit
descēdere phlegma indigestū p id qđ effundit ad locū putredinis.Et ħ
est qz liq̄facit phlegma qđ erat q̄ssū ⁊ cōgelatū:cuiꝫ cholere obuiat
mote ad potiſmū ⁊ trāit p ipam:r̄e ꝓlongat potiſmū febris retardan
do motū materie ipi⁹. Scda est.qz balneū ꝑmisect hūores malos putre
fier i aptos cū hū oꝛib⁹ putridis p putredinē augmētans. Tertia ē. qz bal
neū resoluit a mū febris ptem eꝰ subtilem ⁊ relinq̄t spissam:q̄re fit in-
eptioꝛ inobedientioꝛ ⁊ rebellioꝛ digestioni eꝰ ⁊ euacuationi. Eiusdem

UVA. BHSC. IyR_028

differentie cū tribus causis meminit serapion. 6. breuiarij in fine capituli de tertiana dicēs. Et caueat ne balneenť añ digestōez. Quod ē q; qñ facimus illud attrahimus tres res malas. Quarū vna est materia huius febris: qñ in ea est materia grossa permixta cū phlegmate: q; qñ effunditur p̄ter ꝙ digerať ⁊ resoluatur facit oppilationē ⁊ putrefactionē. Et scōa est q; materia putrefacta retēta in vno mēbro qñ calefit ⁊ effundit̄ permiscetur cū humiditate reliqua q̄ nō est putrefacta ⁊ putrefacit eā. Et tertia est qñ illud qō subtilia tur euacuatur remanet grossum indissolubile. ℞ ille. Tertia differētia est ꝙ cibatio oi die vel cibatio prope cibationez vt eadē die bis vel ter facta nocet habentibus tertianā notham: imo cibandi sunt vna die: sez die quietis: ⁊ alia die non. s. die afflictiōis seu paroxismi. Quia tota fere illa die nō emūdantur a calore febris: nec est verendū ne iciunio arescant aut inflāmētur: q; phlegma in eis cholere p̄mixtum multam ab his phibet resolutionē. Sed in tertianarijs veris secus ē vbi ⁊ calor maior ⁊ cholera purior ⁊ resolutio vehemens ⁊ deiccatio fortior. ¶ Attende primo ꝙ in nothis tertianis cauere opz ne egri virtus deficiat abstinentia nimia: ⁊ ne morbus inualescat: ⁊ causa eius augeatur refectōne copiosa. Jux̄ id galieni libro de febribus ad glauconē capō. 15. Non certis vero tertianis prouidere opz maxime inq̄tum possibile est neq; augere egritudinem: neq; pſternere egrotantis vtutē in tempore ampliori affligi debentē. ¶ Attende secūdo ꝙ nō parum difficile est conuenientē in his seruare mensurā. Quia q̄tum iuuat abstinentia ad curationē egritudinis tm̄ nocet conseruationi virtutis. Et q̄tum cibatio virtuti cōfert tm̄ ipsa differt tardat ⁊ impedit digestionem materie febris. Juxta id galieni ibi. Est aūt difficile vtraq; obtinere tanq̄ in cibationibus quātum ad digestionē egritudinis iuuant tm̄ amplius ledentibus virtutem. Cibis vo q̄tum ad robur cōferunt egrotanti tm̄ impedientibus digestionem. ¶ Attende tertio ꝙ ad rectam cōmensurationē cibationis horum magnitudo febris ⁊ durabilitas considerande sunt ex vna parte: ⁊ infirmi virtus ex altera pte. Que si fortis fuerit ⁊ materia febris vir digestibilis audacius vtemur abstinētia: sed si debilis fit ⁊ febris longa frequētiori opus est cibatione. Juxta id galieni ibi. Sed hoc cognoscendum est tibi inq̄tum magnitudinis accidit egritudo: inq̄tum aūt virtus eius q̄ egrotat vt ad id qō maioris p̄curatiōis indiget aspiciens in cibationibus quidē in virtute forti ⁊ difficile digestibile egritudine audacius vtaris: cibationibus vero pluribus: imbecilli quidē virtute: egritudine vero nō difficile digestibili. hoc igitur ⁊ in alijs febribus oibus contemplandū. His premissis galienus ibi subdit hanc regulam. In nō certis vero tertianis neq; balneare mox a principio est bonum. sed qñ apparent signa digestionis: neq; quolibet die cibare. sz sufficit preter bonum quies id est preterito vno die afflictionis: ⁊ abstinentie sufficit dies quietis ad cibandum egrū. Et serapiō sexto breuiarij capitulo. 13. ait. Et in febre tertiana nō pura quādo virtus ē remanens cibetur infirmus in omnibus duob⁹ diebus. ¶ Attende quarto ꝙ in septimo climate ⁊ in regionib⁹ q̄ sub eo sunt raro vel nunq̄ p̄cipiunt medici febricitantibus vno integro die a cibo abstinere: ⁊ si preciperent non obedirent neq; aquiescerent ipsis infirmi. sunt em̄ voraces ⁊ vix sustinent solum semel in die suscipere cibum. Talibus ergo dit afflictionis post poxismū parum cibi dandū est: maxime ñ febris diutur no tempore vel p̄ medius duratura fuerit. Quarta differētia ē ꝙ in cibis tertianarioz nothorū sit aliquid abstergens ⁊ parum calefaciens: vt phlegma viscosuz qō membris adheret ab ipsis separet: ⁊ aut̄ iuuetur digestioni eius ⁊ ipsum incidat. Juxta id galieni capō nunc dicto. Tota vero diete constitutio nō infrigidās ⁊ humectans sit oino: sicut i certis tertianis fit. Sed tq̄ id̄ tenuioris ⁊ calidioris modi assumat. Ponatur igitur in cibis eorum aliquid de radicibus aut seminibus bruscī aut sparagi aut petroselini aut apij vel feniculi aut carui: vt i aqua pulli vel pureta pisorum vel in sua ptisana vel in aqua quā bibit.

Quāta est ꝙ dicta tertianarioz nothorū sit grossior in principio q̄ tertianariorum verox: deinde paulatim accedendo ad statum subtilit:

Et ꝙ cibatio omni die iterū: aut prope cibationem est ex eis que illis nocent: imo oportet vt cibentur vno die ⁊ alio die non. Et sit in cibis eorū qō abstergat ⁊ calefaciat parum. Et vt sit cibatio in principijs egritudinis spissior q̄ sit in principijs pure: deinde gradatim perueniat ad subtiliationem fortem sicut est subtiatio tertiane. Et sit infrigidatio minor. Et vt clisterizentur in principio clisteribus acutioribus. Et vt expectetur digestio in solutione ventris eoz plus Et vt sint in aqua hordei eorū virtutes digestiue resolutiue sicut est illō qō dixim' in eo in cui' stomacho aceat aqua hordei: imo fortiores q̄ in illo. Fortasse em̄ necesse ē vt decoq̄ntur i ea hysop' ⁊ origanū ⁊ calamētū ⁊ spica p̄m cōplexionē. Et ficla iuuatiua ē eis. Et p̄mixtio aq̄ ciceris cū aq̄ hordi. Et i fine ei' cicer ē iuuatiuū eis

Cibe mz. ans nota sit ñ dié quiēs et nō ñ dié af fluxionis.

vt in tertiana pura. Causa primi est q; tertiana notha chronicus morbus est cuius principiū multū est elongatum a statu ipsius. Si igitur dieta nō subtilietur a principio eius vel virtus deficiet ante statum febris: vel oportebit ingrossare dietam statu appropinquāte cū minus conuenit. Causa secūdi est: q; statu approximāte eti am in chronicis reddere oz naturam attē taz circa digestionem materie febris: qō aptissime fit multū subtiliando dietā infirmi. Secunda ē ꝙ i tertiana notha sit infrigidatio per cibos ⁊ potus ⁊ p̄ medicinas minor ne phlegma incrudetur cholere p̄mixtum ⁊ retardetur digestio ipsius ⁊ prolongetur hac de causa febris: ⁊ phlegma augeatur. Septima est ꝙ tertianarij nothi clisterizentur in p̄ncipio febris cuz clisteribus acutioribus: non cū lenitiuis tm̄ vel lubricatiuis: vt nō solum feces ⁊ choleram educant: sed aliq̄d phlegmatis. Ordinētur igitur clisteria talia. ℞. malue bismalue dictarū mercurialis añ. ℥. i. seminū feniculi apij carui añ. ℥. ß. fiat decoctio ꝑ vno clisteri in qua dissolue medulle casiefistule mūdate. ʒ. i. ⁊ in ea ex prime agarici cōfracti temperati in aqua hysopi. ʒ. i. ⁊ ß. reubarbari temperati in aqua endiue cū pauca spica nardi ⁊ pauco vino albo. ʒ. 2. olei violati q̄rt. ß. salis. ʒ. i. ⁊ ß. fiat clistere. Aliud. ℞. succorum blete ⁊ borraginis añ. lib. ß. succi mercurialis q̄rt. i. benedicte. ʒ. 2. olei cōmunis q̄rt. ß. salis. ʒ. i. mellis rosati. ʒ. 6. fiat clistere. Octaua est ꝙ digestio materie febris magis expectanda est ante ventris solutionē eradicatiuam in tertiana notha q̄ in pura. Quia materia tertiane nothe magis est adherens ⁊ min⁹ mobilis ⁊ rebellior pharmaco attrahenti p̄opter illud phlegma qō est sibi imixtum. Nona est ꝙ in ptisana tertianariorum nothorum sint virtutes digestiue phlegmatis vna cū cholera ⁊ resolutiue sicut illud qō p̄ius dictum est debere misceri ptisane illi⁹ in cuius stomacho ipsa acetosatur pagrapho illo capti. 9. tractatus p̄ntis. Qz si acetet coquatur cū ea radix apij: imo qñq; nō sufficit illud: sed fortioribus medicinis opus est ad digestionem et resolutionē phlegmatici humoris permixti cholere puta ꝙ i ptisana decoquantur hysopus ⁊ origanum ⁊ calamentū ⁊ spica nardi p̄m complexionē: sic ꝙ in decoctione harum medicinarum in aqua hordei complexior virtus ipsarū maneat absq; substantia Vel expone de cōplexione egri: q̄ si est phlegmatica: tūc maxime conuenit in ptisana bullire dictas medicinas p̄m hanc formam. ℞. hysopi sicce oz iganī calamēti spice nardi añ. ʒ. i. decoquantur in lib. ß. aque hordei deinde coletur. Galienus vero libro de febribus ad glauconem capō. 15. iubet in hoc casu cū ptisana imitti piper ⁊ cū mellicrato decoqui p̄dicta ⁊ dari egro dicens. Marie autem cōuenit eis ptisane succus imisso pipere: aut quid hysopi aut q̄ñq; origani aut spice nardi infundentē mellicrato ⁊ decoquentem dare bibere: ⁊ alia etiā quecūq; vinas prouocant preter summe calefactiētia ⁊ deiccantia: maxime aūt absinthiū dare frequēter post. 7. diē. Et etiā oximel multū p̄ficit potatū: ⁊ quid initiū subductiuoz sicut nosti ⁊ nos vti frequēter. Et circa talia tria hic notat p̄nceps. Primū est ꝙ sicla q̄ ⁊ bleta dr cōuenit tertianarijs nothis. Quia in ea est vtus nitrosa subtiliatiua: et in ipsa est resolutio ⁊ aptior fortior solutiōe atriplicū ⁊ lenificatio: vt scribitur scōo huj⁹ cap̄. de ea. Scōm est ꝙ eis cōuenit p̄miscere aquā seu puretam ciceris cū ptisana sua. Quia vehemēter p̄uocat vrinā ⁊ etiā aperit oppilatōes sine plurima calefactōe. Tertium est ꝙ cicer est iuuatiuū in fine tertiane nothe seu declinatōe vniuersali eius. Et nō quidē iba ipsius: qz nutrimentū qō p̄bet est fortius nutrimēto fabarū ⁊ magis solidū vt ait p̄nceps. 2. huius capō de eo: sed vtus eius in decoctionib⁹ carniū aut hordei de q̄ fit ptisana. Mā ōcoctio ciceri oppilatōes epatis ⁊ splenis ⁊ renū apit ⁊ qñ dat i declinatōe digesta mā magnā eius p̄tem cū

UVA. BHSC. IyR_028

vrina educit. Et vt in opere practicentur rectius dicte differentie notat princeps vnū in fine huius partis: t est q̄ oportet vt considerentur propinquitas t distantia non pure tertiane a pura seu vera. Que si multa fuerit diuersifica multum regimina et curas in his que dicta sunt: si pauca parum: si paucissima minus.

b Et cum videris vrinas. In parte hac secūda primo agit ō phlebotomia i tertiana notha. Secundo de vomitu ibi | Et scias | Tertio ō solutiuis i prīcipio ibi | Et ō solutiuis i prīcipijs | Quarto de clisteribꝰ ibi | Et clisteria | ¶ In prima particula dicit primo q̄ phlebotomia cōuenit i tertiana notha pꝰ digestionē materie quando apparuerit in ea vrina grossa rubea. Primo quidem ad euentationem epatis de basilica dextra. Secundo ad tollendum oppilationes. Tertio ad educendum aliquid cum sanguine de materia febris t causa eius antecedente contenta in venis. Secundo dicit q̄ clisteri nō indiget eger post phlebotomiaz. Et hoc intellige de clisteri acuto ad eradicandum materiam febris t deoppillandū: si phlebotomia satis hec peregerit. Lenitiuū vꝰ pꝰ phlebotomiā t ante conuenit dum venter est cōstipatus ad remollitionē t eductionē retentarū fecū t induratarū.

¶ In secunda dicit, q̄ nulla res magis iuuat seu alleuiat tertianos nothos q̄ vomitus post cibū. qz faciliter t sine dispendio simul educit cū phlegmate cholerā. Post cibū dicit: qz cibus iuuat t facilitat vomitū. Juxta id galieni capitulo .15. libro de febribus ad glauconē. Qui vero super cibos est vomitus in tātū in hac febre perdurātibꝰ est vtilis q̄ multos vidi liberatos perfecte mox in vomitibus. Et serapion .6. breuiarij ait. Et administretur semper vomitus post cibos subtiliatiuos qui abstergūt vt post aquā ciceris aut pulli aut pisorum in qua cocte fuerint radices apij petro. t feniculi t dissolutū butyrū aut oleū oluarū dulce: t prouocetur cū pēna aut digito titillante linguam.

¶ In tertia dat tres modos leniendi naturā seu laxandi ventrē in diebus primis. Primus t debilior est cū aqua algeleniabin decocti t sirupo acetoso ꝑm hanc formā. Rꝰ. mellis rosati vel cōserue rosarū sirupi acetosi ana. ʒ.ß. dissoluātur in ʒ.4. seri caprini vel aq̄ pisorū t fiat dosis. Et modus iste conuenīēs est in virtute debili. Juxta illud serapionis .6. breuiarij. Et si volumus euacuare ipm superius euacuamus ipsum si virtus est debilis t caliditas est vehemens valde cū aqua algeleniabin id est rosarū conditarū cum zuccaro aut melle t teraniabi id est manna: aut cū aqua alubleb id est volubilis seu corrigiole t violarum siccarum. Secūdus modus est vt predicte dosi addantur .ʒ.6. medulle casiefistule mūdate. De qua dicit mesue capitulo de ea q̄ mundificat stomachum t educit cholerā t phlegma: t operatur illud sine nocumento t cessu. Et si dosis tua minis spissa fuerit t non bene bibilis adde aque aut seri .ʒ. vnam. Tertius modus fortior predictis est vt addatur predescripte dosi virtus turbith albi t bene gūmosi sic q̄ in serum vel in aqua pisorū in qua debent distēperari medicine alie prius decoquatur .ʒ. vna t ß. turbith conquassati: deinde coletur. Et si febris non sit multū intensa t plurimum phlegmatis sit in causa ipsius adde dicto turbith .ʒiiʒ. cōfracti. ℈.i. qz felicitat operationē eius: t reddit id potens ad eductionē multi grossi phlegmatis. ¶ In quarta dicit primo q̄ ipe preeligit t magis diligit in tertiana notha dare clisteria q̄ pharmaca per os ventris solutiua: qz facilius inferius subducūt cholerā t phlegma; multo

Et oportet vt cōsideretur propinquitas nō pure ad puram t elongatio eiꝰ ab ea. Et ꝑm illud diuersificet inꝯ curam eius t curā pure. Ꝺ si fuerit valde propinqua pure tūc diuersifica inter eas diuersitate pauca. Et cū videris[b] vrinas eoz grossas tūc phlebotōa. Et cū phlebotomaueris non indigebis clisteri. ¶ Et scias q̄ nō est res magis iuuās eos q̄ vomitus post cibum. ¶ Et de solutiuis in principijs eiꝰ q̄ sunt ꝓpinquiora eq̄litati est aqua algeleniabi decocti: t sirupus acetosus. Et fortasse ponemus in ea casiam fistulā: t fortius illo est vt ponas in eo virtutē turbith. ¶ Et clisteria in principio sunt mihi magis dilecta q̄ solutiua alia. Et si clisteria in q̄bus est virtus alhasech t camomille t sicle t cartami t violaꝛ t seuesten t ficus t odoꝛ turbith. Et ex eis est casia fistula t oleū sisaminum t baurach. Et fortasse indigetur vno istoꝝ ꝑm elongationē febris a pura. Aduuātia[c] autē ad digestionē sunt sicut sirupus acetosus pmixtus cū aliquātulo de geleniabi: āt sirupꝰ acetosus de radicibꝰ. Et post septimū sicut decoctio absinthij. cē em̄ iuuatiua subtiliatiua materiei t ꝓfortatiua stomachi. Et sit aqua feniculi t aq̄ apij cū sirupo acetoso. Et si ꝑ transit .14. tunc non est malum dare in potu trociscos rosatos minoꝛes.

breuius opus suū cōplent: minus debilitant virtutes t membra: minꝰ conturbant vniuersuz corpus t humoꝛes eius minus appetitum deiiciunt aut fedant. Secūdo dictat tale clistere. Rꝰ. alhasech id est tribuli marini camomille sicle id est blete seminis cartami conquassati violarū aā. Ꝺ .i. sebesten t ficus aā .12. turbith albi t bene gūmosi conquassati .ʒ. duas fiat decoctio ad quātitatez .ʒ ß q̄rt. cum qua exprime fortiter medicinas illas q̄ in ea cocte sunt colando per staminū t mediocriter calidā per clistere inijce. Et autem relinquat lubricitiorē ventrem t citius cōpleat operationē eiꝰ adde si vis olei communis q̄rt ß. salis .ʒ. 2. Tertio dictat vt nobis innuit tale clistere. Rꝰ. medulle casie fistule mundate olei sisamini aā. quarti ß. baurach id est nitri vt spume ipsi[us]. ʒ.2. vt sal tantūdē dissoluātur in lib .i. aq̄ calide in q̄ cocte fuerint. 12 fic[i] t clisterizent. Quarto dicit q̄ fortasse indiget hac febre detēt[o] vno clisteriuz nūc descriptoꝛ ꝑm elongationē istius febris a pura plurimā sic q̄ nō solum est magis dilectū sed necessariuz: videlicet q̄n ē ꝺstipatꝰ t abominatur oēm pharmacia ꝑ os assumendam t suppositoria non sufficiunt ei.

c Aduiuantia aūt. In hac pte tertia dat octo remedia ꝺferētia digestioni materie febris tertiane nothe. Primū est sirupus acetosus pmixtus cum pauco geleniabi ꝑm hanc formā. Rꝰ. geleniabi .ʒ.ß. dissoluaꝛ in ʒ.ß. sirupi acetosi aq̄si t da bibere tepidū in aurora. ¶ Attēde q̄ geleniabin est cōe nomen ad mel rosatū t zuccarū rosatum seu ꝺseruā rosarū. Et mel rosatū cōuenīēs magis ē in febre remissa plurimi phlegmatis: qz plus abstergit t magis incidit. Sz zuccarū rosatū magis cōuenit in febre forti plurime cholere: qz plus ꝺfortat t magis hūectat t nō auget febrē imo diminuit. Scōm ē sirupꝰ acetosus de radicibꝰ. De quo dicit mesue distinctōe .6. sui antidotarij. Sirupꝰ acetosus cū radicibus cuꝰ est opatio ad cholerā grossaz difficilē t phlegma. incidit em̄ t abstergit t aperit oppilatōes q̄ sunt in epate t splene t renib[us]. Rꝰ. aq̄ fontis clare lib .10. t proijce sup ipaz radicū feniculi apij endiuie aā .ʒ.3. anisi semis feniculi apij aā .ʒ.4. seminis endiuie .ʒ.ß. coquant cū facilitate donec re deant ad lib .ß. tunc pijce sup ipam zuccari lib .2. t clarificet: deinde effunde sup ipm aceti boni quātitatē sufficientē puta lib .i. vel lib .i. t ß. vel lib .2. si magis acetosuz facere volueris. Et in h̄ te regula gustui ifirmi t fac vt sit ei delectabile. Tertiū est decoctio absinthij post .7. diē a principio febris ꝑm hāc formā. Rꝰ. folioꝝ absinthij. Ꝺ .i. decoquāt i trib[us] lib. aq̄ font[is] clare cū q̄rt ß. zuccari donec redeat ad lib .2. deide colet aq̄ t de ea tepida oī mane detꝰ. ʒ.ß. iuuatiua enim est qz t mām subtiliat t ꝺfortat stomachū vt iā allegauim[us] ex gal. dicēte. Maxime aūt absinthium dare freq̄nter post .7. diē. Et mesue cap̄. de eo ait. q̄ solutōe educit cholerā de stomacho t intestinis t epate t extendit opatio eiꝰ ad venas t mūdificat eas ab hūore cholerico t aq̄soꝝ interdū educit ipm ꝑ vias vrine. Absinthiū q̄ ꝑseruat a putrefactiōe t ppriē potꝰ infusiōis ipsi[us] in vino aut aq̄ decoctōis ei[us] singulis diebꝰ circiter .ʒ.i. vel .2. t aqua sublimatiōis eius sirꝰ. ipm q̄ stomachū t epar corroborat: appetitum mortuū excitat: oppilatiōes apit t morbos oppilationū curat. Cōfert etiā iuuamentū magnū febrib[us] lōgi tpis t febrib[us] oppilationū. hec ille Quartū est aq̄ feniculi t aq̄ apij cū sirupo acetoso ꝑm hāc formā. Rꝰ. aq̄ rū feniculi t apij aā .ʒ.2. sirupi acetosi cocti ad pfectionē .ʒ.i. misceant t tepidū detur totum in aurora t quaq̄ die tm̄ egro tribue. Aperit etem̄ oppilatiōes mām digerit t ptē ipsi[us] cū vrina educit. Et accipe has aq̄s vel distillatas a feniculo t apio dū viridia sūt: vel aq̄s in q̄b[us] ista decocta sunt: sz vtiliores sunt distillate. Quintū ē trociscꝰ rosati miores q̄s nō est malū imo ꝺueniēs exhibere in potu ꝑm hāc formam postq̄ trāsierit dies .14. ab initio febris. Rꝰ. folioꝝ rosaꝝ .ʒ.10. liq̄ricie .ʒ.ß. spice aromatice .ʒ.2. t ß. ꝺfice cū vino albo t fiant trociscꝰ ponderis .ʒ.2. t da bibere

UVA. BHSC. IyR_028

egro quolibet mane vnū dissolutū in.ʒ.4.aq̄ hordei:qm̄ stomachum ⁊ epar ꝓfortant ⁊ ꝓferūt febrib⁹ phlegmaticis ⁊ stomachū ꝑparāt ⁊ humiditates ei⁹ abstergūt vt ait mesue distictōe.g.antidotarij ca. de eis Sextū est trocisci de eupatorio ⁊ decoctio eupatorij:a quoꝝ exhibitōe nō excusamur si egritudo ꝓlongef:qꝝ ꝓferunt ad febres calidas antiquas ⁊ rigoꝛi earuꝫ ⁊ splenis ⁊ epatis oppilationē apiunt vt ait mesue distictōne g.antidotarij ca. de eis. Vbi sic eos ꝺscribit. ℞. teramabin.i mane eupatorij añ. ʒ.i.rosaruꝫ.ʒ.ß.spice nardi.ʒ.ß. raueud. i. reubarbari asari añ. ʒ.2.⁊ ß.spodij.ʒ.ʒ.⁊ ß fac trocisc⁹ ponderis.ʒ.2.cū succo cupatorij:⁊ da vnū in potu qlibet mane dissolutū in.ʒ.4.aq̄ decoctionis eupatorij Septimū est calefactio ptium hypocōdrioꝝ.i.adhibeꝯ moderate calida sup regiones stomachi et epatis q̄bus ꝓfortet eoꝝ calorinat⁹ et digestio iuuet tā ciborū ⁊ chili q̄ peccātiū humoꝝ. Fomētent ergo cū hac decoctione mediocriter calida mane in ieiuno cū iā egritudo diu ꝑdurauerit. ℞. floꝝ camōille melliloti añ. ℈.i.absinthij. ℈. ß.spice nardi rosaꝝ rubearū siccarū añ.ʒ.i.bulliant in trib⁹ lib.aq̄ paucis ebullitiōib⁹:⁊ ex hac aq̄ calida fomētent ꝺfortis stomach⁹ ⁊ epar maneat ieiuno. Vel inūgant cū seq̄ntī vnguēto. ℞. oleoꝝ de spica ⁊ ꝺ absinthio ⁊ de camomilla ⁊ de rosis cere añ.ʒ.i.ß. vnguētū. Octauū est emplastratio mirach eorum.i.panniculi coopientis exterius mēbra nutritiua cū his q̄ digerunt.i.digestiones ꝓfortāt ⁊ adiuuant ⁊ mollificant id est resoluūt ⁊ detumefaciūt tensionē ventris ⁊ hypocōdrioꝝ dū illic aduenerit. Attēde ꝙ tertiana notha diu ꝑseuerās multū debilitat stomachū ⁊ epar vñ male digerūt ⁊ diminute. Quapropter interduꝫ multiplicant vētositates ⁊ aq̄litates:qs calor innat⁹ resoluere non valet:imo ventri iniacent ⁊ ipm inflatū atq̄ tensuꝫ reddūt ex hydropisi: ⁊ tūc cōuenit suppōere vētri seq̄ns emplastrū. ℞. oleoꝝ anetini ⁊ de spica ⁊ de absinthio ⁊ de camomilla añ.ʒ.i.cere.ʒ.4.misceant ⁊ extēdant supra aluta ⁊ fiat emplastrū tāte q̄titatis ꝙ cooperiat totū ventrem ⁊ cooperiat tela tenuissima ne disꝑgatur. Aliud ℞. floꝝ camomille melliloti absinthij spice squinānti seminis carui tritoꝝ añ.ʒ.i. incorporent cū oleoꝝ camomille ⁊ de absinthio añ.ʒ.2.cere.ʒ.ʒ.fiat emplastrum.

d Cum g̃ sciueris. In hac ꝑte q̄rta ꝓmo agit de hora euacuatiōis eradicatiue tertianarioꝝ nothorum. Scōo de euacuatione coꝝ ꝑ pillulas ibi [Et de euacuantib⁹] Tertio ꝑ decoctionē ibi [Et de illis est] [Quarto per medicinā fortē debilē ibi [Et forte] ¶ In ꝓma ptica dicit ꝙ in tertiana notha tūc est hora euacuādi materiā ipsius eradicatiue q̄n scitum fuerit ꝙ materia eius est digesta:tūc g̃ euacua vel supius ꝑ vomitum si materia illic declinauerit:vel inferi⁹ ꝑ secessuꝫ:⁊ puoca vrinā aut sudorē:⁊ non cures.i.nō dubites aut formides tūc euacuare:quia tūc ⁊ facile educetur mā peccans cū ꝓparata sit ad euacuationē:⁊ virt⁹ infirmi bene feret eductionē eius cū iam supauerit ⁊ digesserit eā. Nosces aūt ꝑ vrinā q̄n materia fuerit digesta puta si sit ruffavel subruffa medie substātie bone hypostasis ꝓtinue equalis. In scōa dicit ꝙ de medicinis bonis ad euacuandū tertianarios nothos eradicatiue ꝑ secessum sunt pillule sequētes. ℞. hierepigre galieni.ʒ.ß.succoꝝ lactuce ⁊ cupatorij añ.ʒ.ʒ.seminis apij myrabolanoꝝ citrinoꝝ ⁊ kebulorum añ.ʒ.ß.turbith albi ⁊ bene gūmosi.ʒ.7.terant ⁊ terendat ⁊ cū aqua apij incorporetur oia:⁊ fiat massa pillularū.⁊ de duab⁹ dragmis ei⁹ formentur pillule.ii.cū puluere cinamomi ꝑ.i.dosi. Pillule alie valde vtiles. ℞. pillularum de reubarbaro.℈.4.pillularū de agarico.℈.2.misceantur ⁊ cū puluere liq̄ricie formēt pille.ii. Pille alie fortiores. ℞. pillularū aurearum.℈.4.pillularū cochiarum.ʒ.ß.fomentur pillule.ii.cum puluere liquiricie. In tertia dicit ꝙ de medicinis bene euacuantib⁹ tertianarios nothos est decoctio ista ꝑ eum inuenta. ℞. eupatorij absinthij myrabolanoꝝ kebulorū añ.ʒ.ʃ.seminū melonis cucumeris ⁊ citruli seminis apij polipodij suchaha bedegar añ.ʒ.10.turbith.ʒ.i.passularū enucleatarum.ʒ.20.sebesten.30. numero ficus nūero.10.conquassentur omnia et decoquant ſm descriptionem in hmōi id est sicut cōuenit potioni laxatiue in tā ta aqua font⁹ ꝙ post decoctionem remaneat aque lib. vnaꝫ ß.i q̄ dissolue medulle casiefistule mundate.ʒ.6.conserue rosis persicaruꝫ ʒ.ıʃ. Et de ista decoctione sumatur ꝑ vna dosi caduſ magnus id est pōduſ. 6.ʒ.i quo posita sit siliqua vna id est pondus quatuoꝝ granorum scamonee. Nam caduſ simpliciter est vas vinacium tres vncias continens:⁊ caduſ magnus est duplum ipsius. Attende ꝓmo ꝙ suchaha siue tuchaha arabice apud auicēnā vbi multotiens inuenitur scriptū est id qō vocatur apud diascoridem achantis arabica.i.spina arabica. Et qꝛ hac caremus loco eius capio corticem moꝛi. De quo dicit princeps in scōo huiꝰ capitulo de moro. Et in cortice moꝛi sunt mundificatio ⁊ solutio:⁊ solutio eius est plurima. Attende secundo ꝙ bedegar arabice apud auicēnā cui sepe inscribitur est id qō vocatur apud diascoridē achantis lence id est spina alba q̄ abundat apud nos. Et qn̄ inuenitur in recepta aliqua scriptū bedegar albe spine cortex est accipiendus maxime a radice. De qua dicit ꝓnceps in scōo huiꝰ capꝺo de bedegar. In radice ei⁹ est infrigidatio ⁊ exiccatio cū solutione quadā. Et exponit ibi ꝙ ē spina alba:⁊ fit⁹ scrapiō in aggregatore. Decoctio alia laxatiua. ℞. floꝝ violarū vuarū passaꝝ mundatarū capilloꝝ veneris añ. ℈.i.ficus.8. semis feniculi et caruí añ.ʒ.i.fiat decoctio ꝑ.i.dosi i q̄ dissolue dyaprunis laxatiui ʒ.2.⁊ ß.catholicon.ʒ.2.fiat dosis. Decoctio alia. ℞. floꝝ boraginis ⁊ buglosse semis endiuie hordei integri cicerum rubeoꝝ añ. ℈.i.radicū petro.apij añ.ʒ.2.turbith albi ⁊ gūmosi cōquassati ʒ.i.⁊ ß.ß.ꝺcoctō ꝑ.i.dosi.i q̄ exprime fortif.ʒ.i.⁊ ß.reubarbari electi ꝺq̄ssati pus⁊ tēpati i aq̄ endiuie cū pauca spica ⁊ pauco vino albo agarici. ℈.2.ꝺq̄ssati pꝛi⁹ ⁊ tēpati i aq̄ hysopi cū q̄ttuoꝝ granis salgēme:fiat dos q̄ aromatizet cū cinamomo ⁊ dulcoret cū zuccaro. In quarta dicit ꝓmo ꝙ in solutiōe vētris tertianarioꝝ nothorū q̄ñq̄ necessaria est medicina q̄ sit fortis vno mō ⁊ debilis alio mō. Et ꝺ ideo fortis:qꝛ humorē grossum viscosuꝫ vix euacuabilē euacuat:ß ꝺ debilis:qꝛ parū de eo vice vna educit. ℈ possibile est vt in ea ꝺanda gradatio fiat ⁊ iteratio plurib⁹ vicibus ꝑ certa interualla:et ita euacuet ꝑ diuersas vices totū illū humorē cuius hic q̄ritur ⁊ necessaria est euacuatio vt nō destruat vtutē. Jd ergo q̄ꝺ facit eē necessariū vti medicina forti debili est mā ꝓpter quā educere ꝺuenit:ſz vtus nō suffert:qꝛ debilis est vt tota educatur solutiuo vnico fortiꝫ eadē ꝺic. educit igit diuersis vicib⁹ ꝑ diuersos dies quaq̄ vice modicū ⁊ i interuallis reficit vtus cibo cōpetenti. Scōo dic ꝙ medicina fort debilis ē illa q̄ pōt subtiliare.i. tenuiſ ⁊ modice agere vt sup modico materie peccātis vtutē extendere:ita vt parū ei⁹ soluat aliq̄d materie peccātis: ⁊ aggregare.i. vnite ⁊ fortiter agere vel sup ꝓpmo materie peccātis virtutē extendere:ita vt multū eius soluat etiam aliquid materie illius.

UVA. BHSC. IyR_028

Sed pax pax ex malo.id est pax medicinie illius soluit parū de maligno humore .Et plurimū plurimū ex malo. id est plurimus medicine huius educat plurimū materie peccātis. Uel expone q̄ est illa q̄ pōt subtiliare aliq̄d materie peccātis ⁊ aggregare illō ad vias expulsionis sua vi attractiua:⁊ pua ip̄ius q̄̄tas soluit: ⁊ plurima q̄̄tas:⁊ ea soluit sed pua quātitas parū mali hūoris:⁊ multa multum soluendo educit. Uel expone q̄ est illa q̄ pōt subtiliare. i. exile opus vna vice agere:⁊ sic aggregare ⁊ iterare vices vt q̄ q̄ vice soluat ipsa modicum educēdi hūoꝛ ⁊ pximis vicibus soluat ipsa plurimum. Tertio dicit q̄ pua q̄̄tas de coctionū solutiua ꝙ forte nihil efficit in soluēdo vētrē:qꝛ vt i pluribus a nā vincit decoctio modica ⁊ dispgit atq̄ resoluit.tū qꝛ q̄̄tas ip̄sius est pua:tū qꝛ dispsa est laxatiua ei⁹ vis: tū qꝛ facile substātia ip̄sius depulsa cedit ⁊ nusq̄ figit:ſꝫ cito labit:aut euaporat ⁊ resoluit.satagēte nā forasea pellere velut inimicā:qꝛ ois fere medicina laxatiua est de gñe rex venenosax: vt ait mesue capō scdo ꝓme intentiōis suoꝝ simplicium:vel conatur ipsa veluti cibo uti spoliata ab ea sua vi laxatiua. Et est sermo eius hic de decoctionibus in quibus est sola pharmacoꝝ virtus siue substantia vt si turbith decoquas in aqua fontis:deinde aquā coles ⁊ des egro bibere.Quarto describit per modū exempli quādam medicinā fortem debilē huic ꝓpriam casui.℞.turbith.ʒ.ſ.vel plus si oportet puta.ℨ.2.vel.ʒ.1.si eger est cōstrict⁹ ⁊ vir laxabilis scamonee,p pe altusugi,1.id est ꝓpe ḡna,2.⁊ ſ.aut supra illud.id est plus pax illo puta grana.4.terantur ⁊ incorporent cū.ʒ.2.geleniabin p̄dicti.id est cōserue rosax facte de rosis pficis:⁊ da egro in potu cuꝫ pauca ptisana vel pauco sero caprino.Et p rosas pficas intellige rubeas fortis flagrantie quales sunt ille de terris persax.Quinto describit medicinā aliam fortē debilem huic casui vtilē. ℞.de agarico ⁊ scamonea ā hanc cōparationē. id est similitudinē vel ꝓportionē q̄ modo dicta est de scamonea ⁊ turbith puta.℞. agarici.ʒ.ſ.vel.ℨ.2.vel.ʒ.1.scamonee grana.2.⁊.ſ.vel grana.4.terant et incorporent cū.ʒ.2.cōserue rosax ⁊ detur in potu cū pauca ptisana vel sero caprino. Aut ponant agaricus ⁊ scamonea triti in ʒ.1.succi rosax recentiū ⁊ bibant. Aut in. ʒ.1. sirupi acetosi. Ponit autē princeps in istis receptis turbith ⁊ agaricū ad eductionē phlegmatis ⁊ scamoneā ad eductionē cholere.Medicina alia fortis debilis.℞.electuarij de succo rosax diaturbith ana.ʒ.1.fiat dosis parua cū.ʒ.ʒ.seri caprini.Alia.℞.diaprunis laxatiui.ʒ.1. et ſ.catholicon.ʒ.2.dissoluant in.ʒ.ʒ.ptisane ⁊ fiat dosis. ¶ Attē de primo q̄ sepe illudit medicus a medicinis fortibus debilibus sperans q̄ laxent ⁊ q̄q̄ cōmouent absq̄ laxatione.Quod cū videt medicus debet ministrare suppositoriū vt simul exeant medicina cōmouens ⁊ humoꝛ cōmotus. ¶ Attende secūdo q̄ ꝓceps solū dat hic curam tertiane impure ex pmixtiōe phlegmatis cuꝫ cholera.qꝛ frequentius alijs cōtingit: imo frequentissime sic q̄ nulla putrida frequentius accidit. ¶ Attende tertio q̄ aliq̄n fit tertiana notha ex spēbus malignis cholere sine aliqua phlegmatis pmixtione. Juxta id auenzoar.24.theisir.c.7. Illa vero q̄ fit ex translatione febris diei ad febrē cholericam si fuerit de genere prassine aut cruginose habebit accidentia magis fraudulēta: et vix pōt q̄s euadere ō ea: ⁊ si euadat diu pmanebit. ¶ Attende quarto q̄ accidentia febriū taliū sic describit ibi.Et accidunt infirmo in horis suoꝝ paroxismorum molestia:⁊ sitis:⁊ alienatio:⁊ submittit se molestis cōnibus cā perditur eius somnus: ⁊ fiunt paroxismi eius diuturni,⁊ terminus egritudinis similiter: pul-

sus vero eius erit difficilis ⁊ paruus.Et multotiens peruenit finis huius febris ad magnū periculum.Et pauci sunt qui ab hac infirmitate euadant:⁊ si euaserint erit hoc post multū studium ⁊ egritudinis plongationem:⁊ possibile erit permanere ei mala accidentia ⁊ fraudulenta longo tēpoꝛe.Et multotiens fit vrina ad nigredinem declinans aut ad viriditatē:⁊ possibile est sic esse hypostasim.Sed quādo hypostasis sola nigra fuerit in fundo demersa mortem significat in primo.hec ille. Sed de cura ip̄sius nihil ibi dicit. ¶ Attēde quinto q̄ auerroys septio colliget.c.12. de his febribus tractat ⁊ dicens. Sꝫ si febris nō fuerit ex pura cholera sed erit ex vitellina vel prassina aut eruginosa: nō euadit hec a periculo maximo ⁊ maxime q̄ fuerit ex prassina vel eruginosa.Et

tur pharicos. Cap'm. XLI.

Auson est secūdū duc os modos.aut em causon est cholerica:⁊ est causa i ea multitudo putredinis: aut intra venas corpis totius:aut in venis q̄ sequuntur ptes cordis ꝓpre: aut in venis partiū oris stomachi: aut in epate: aut phlegmatica ⁊ fit ex phlegmate salso iam putrefacto in venis que sequunt partes cordis sicut dixit Hypo. in epidimijs Et nō fit phlegma salsum sicut sciuisti nisi ex aquositate phlegmatis cum cholera acuta.

mihi videtur impossibile aliquē ab eruginosa euadere posse. Et he febres longos habent paroxismos ⁊accidentia pessima.Et ꝓpter hoc indigent purgatione cū medicina attractiua quā supra scripsimus prius ablata caliditate ⁊ siccitate ip̄sius.Et nō est malum vt misceat ipsi medicine aliquid de polipodio eo q̄ purgat cholerā adustam ⁊ grossam: melancholicā postq̄ fregeris siccitatē eius cū oleo amigdalax dulciū. Et aperire oppilationes in hac febre ꝓpriū existit: nisi fuerit excellentis caliditatis.Q̄ si fuerit tunc intendere debes ad infrigidandū ⁊ humectandū.hec auerroys. ¶ Attende sexto q̄ in cura illius q̄ fit ex prassina vel eruginosa cholera multo tutius est via refrigerij ⁊ humectationis incedere q̄ via solutionis:qꝛ cholere iste p intestina fluentes excoriant ea q̄q̄ inducentes flurum insanabilē atq̄ mortalem. Sed cur nō fit sermo de tertiana impura ex pmixtione ⁊ cōputrefactione melancholie cū cholera rubea vt ex pmixtione phlegmatis cū ea.Dic q̄ cholera rubea ⁊ melancholia nō sic permiscent fire ⁊ stabiliter in vnū humorem neq̄ cōputrescunt vt cholera ⁊ phlegma. Nam melancholia si p aliquem motū cholere cōmisceatur sua grauitate cito separatur inferius descendens sicut fex a vino.qꝛ neq̄ cholera neq̄ melancholia viscositate ꝓticipant qua simul re tineant.Dicamus ergo in summa q̄ cura tertiane nothe est octo res. Prima est dieta cōueniens in cibo ⁊ potu. secunda est distere a principio acutius q̄ in pura.tertia est phlebotomia. quarta est vomitus post cibū.quinta est euacuatio minoratiua ante digestionē.sexta est digestio materie febris.septima est euacuatio eradicatiua digeste materie.octaua est balneū in declinatione.

¶ De febre causon ⁊ est illa q̄ notat pharicos. Cap'm. XLI.

Auson est. In hoc capitulo primo agit de modis ⁊ causis ⁊ prorietatibus causonice febris.Secūdo de signis ip̄sius ibi[Signa eius sunt]Tertio de cura ip̄sius ibi[Cuius est cura]

Prime ptis sunt quinq̄ particule.Prima est ō modis ⁊ causis causonis.Secunda est de cōparatione causonis ad tertianā ibi[Et quoniam]Tertia ad etates ibi[Et senibus]Quarta ad tremoꝛe ibi[Et hypocras quidē]Quinta de crisibus causonis ibi[Et plurimū quidē]

¶ In prima ptcula primo innuit hanc diuisionē causonicax febriuꝫ: quedā sunt cholerice:alie phlegmatice de plegmate salso. nō enim pōt phlegma aliud aliqō inducere causonē ꝓpter ineptitudinē ad incendium tam ex frigoꝛe eius q̄ ex humiditate. Secūdo innuit q̄ causa cholerice est multitudo putredinis cholere vl in venis omnibus totius corporis:vel ꝓpie in venis cordi primis vt capsule ip̄sius ⁊ pulmonis venis:vel in venis orificij stomachi:vel in venis epatis: ⁊ maxime in illa que ab hoc ad cor tendit.Tertio innuit q̄ phlegmatica fit ex phlegmate salso putrescente in venis primis cordi:sicut ait hypocras in epidimijs.Salsi autē phlegmatis generatio est ex phlegmate aquoso ⁊ cholera acuta:sicut declaratū est primi prima doctrina quarta capō primo paragrapho illo.Et ex phlegmate est quoddā quod est salsum: qō omnibus phlegmatis spēbus est acutius ⁊ leuius. Omnis vo salsuginis causa est vt aquosa humiditas pauci saporis aut omnino insipida ter

UVA. BHSC. IyR_028

reis partibus aduſtis cōplexionum ſiccarum ⁊ ſaporis amari equali tē-
peramento miſcetā. Similiter quoq; phlegmati tenui quod ſapore nō
habet: aut cuius ſapor adeo eſt paruus q̄ nō ſuperat cū cholera ſicca na
tura ſe immiſcuerit aduſta equalitatis admixtiōe ipſum faciet ſalſum
et calefaciet. hoc igit eſt cholericū phlegma. hec ille ibi. Et hic ait. Eſt em̄
cholera que putrefit
aquoſitas. i. ſubtilis
et acutus hūor. Vel
lege loco de aquoſi-
tas acuitas: pmixta
aquoſitati plurime
inſipide de natura
phlegmatis. Sed ſi
et phlegmate qō eſt
humor frigidus per
mixto cū cholera fit
cauſonis ſpēs a forti
ori rōne ex ſanguine
cū cholera pmixto ſi
et modus cauſonis
tertius diſtinctus a
prioribus cū parati-
or ſit ſanguis ad in-
cendiū. Dic q̄ reue-
ra fit interdū cauſon
ex ſanguine pmixto
cum cholera rubea.
Sed quia facile ſan
guis incēſus atq; pu
trefactus cholerisat
et i eo apparet dīnus
cholere febris cauſo
nica que ex eo naſcit cholerica cenſetur. ¶ Attende q̄ ſicut ex cholera q̄
in venis putrefit primus cordi generat cauſon: ſic ex cholera que illic
aduſt ⁊ incēdit abſq; putredine qñq; fit cauſon. Auerroy teſte. Diſcer
nitur autē putrida ab aduſta fetore vrine.

Est enim cholera que putrefit aquoſi tas pmixta aquoſitati plime. ¶ Et quoniā cauſon vehementiora habet accidentia q̄ tertiana oportet vt ſit breuioris ſpacij q̄ ipſa. Et ſenibus q̄ dem paz accidūt febres cauſonidis. et cū accidunt eis pereunt qm̄ nō fi-unt in eis niſi cauſa valde forti. Am-plius eoz virtutes ſunt debiles. Ju-uenibus autē ⁊ pueris accidit pluri-mū. Et eſt in infantibus leuior ppter humiditatem eoz. Et quandoq; eſt in eis cum pfunditate ſomni ppter eleuationem vapoz ad caput. ¶ Et Hypo. quidē dixit q̄ ſi alicui accidit in febre cauſon tremor tunc pmixtio mentis reſoluit ab eo tremorē. Et eſt ſimile vt ſit illud quoniam cerebz ca lefit valde ⁊ calefiunt nerui. Et eſt ſi-mile vt ſit calor ⁊ pmixtio mentis. et reſoluat ab eo per tremorē ppter ex-pulſionem materie ad neruos. ¶ Et plurimū quidem cōſumitur vomitu aut ſolutiōe ventris: aut ſudore: aut fluxu ſanguinis narium. Signa[b] eius ſunt inſepabilitas ⁊ occultatio tempoz. ¶ Et vehementia acciden-tiū ex aſperitate lingue ⁊ ex citrinita te eius in primis ⁊ ex nigredine eius ſcōdo. Et ex retentōe ſudoris niſi apō criſim. Et vehementia ſitis inquit hypocras niſi accidat tuſſis pauca: tuſſis nanq; eſt accidētalis: ſedat er-go illā ſitim. Et videtur vt ſit vehe-mentia ſitis eorum propter cauſam pulmonis. ergo cum mouetur tuſ-ſis parua humectatur p illud quod currit ad ipſum ex carne molli.

¶ In secūda dicit q̄ cauſon neceſſario eſt breuioris ſpacij ſeu duratio-nis tertiana febre tam cōtinua q̄ interpolata. q; accidētia eius ſunt ve-hementiora vt cordis anxietas ardor maximus clamoſa ſitis vigilie ni-mie: turbatio mentis: dolor capitis: que natura diu tolerare nō pōt: ſz die ſeptimo vel citius vincit hec aut vincit ab his ex ppinquitate mate rie ipſius ad partes cordis aſſidue replentis cor fuliginibus vehemen-tis ardoris.

¶ In tertia dicit primo q̄ cauſonice febres raro accidūt ſenibus: quia ſunt frigidi ex natura etatis inepti incendio. Et ſi eis accidant morium tur inde ſm plurimū ppter duas cauſas. Prima eſt q; ipſe nō accidunt eis niſi a forti cauſa cū diſcōuenientia pticulariū ⁊ ineptitudine ſubie-cti ad eas: vnde fit impſſio violentiſſima valde elongans eos a naturali tate. Scōa cauſa eſt. q; virtutes ſenū ſunt debiles: quare nō ſufficiunt vehementiā accidentiū dictaz febriū ſine diſpendio mortis ſuſtinere. Scōo dicit q̄ cauſonice febres vt plurimū accidūt iuuenibus viris: ma rime cholericis ſm naturā: ⁊ etiā pueris talis nature ppter caliditatez ſue cōplexionis ⁊ aptitudinē ad forte incendiū. Tertio dicit q̄ cauſoni-ca febris eſt in infantibus leuior ⁊ paucioris incendij ppter humidita tem ſuaz cōplexionū vehementē qua multū hebetatur acumen incēdij Et qñq; infantes cauſoniſantes pfundū habent ſomnū quaſi ſubethi cum ppf multitudinē vapoz humidoz latoz ad caput ab inferioribꝰ.

¶ In quarta primo allegat hūc amphoriſmū hypocratis ſexte ptīcule Quibuſcūq; in cauſon tremores fiunt alienatio ſoluit. Et pōt iſte am-phoriſmus dupliciter exponi. Uno mō ſic q̄ alienatio ſoluit tremorem ſuperuenientē cauſoniſantibus. Et ita intellexit amphoriſmum hunc princeps vt manifeſtat in lra hac dicens. Si alicui accidit in febre cau-ſon tremor tūc pmixtio mentis reſoluit ab eo tremorē. Et dat rationez dicens q̄ ſimile eſt. id eſt veriſimile ſeu cōſonum rationi vt ſit illud. qm̄ calefit valde cerebz per alienationē mentis: vel p cauſam eius ⁊ etiā ner ui ſupcalefiunt ⁊ deſiccanꝫ: vnde fortiores ⁊ habiliores ad motū fiunt q; pdunt humiditates eis imbibitas vnde tremor oriebat. Aliomō ex pont pōt iſte amphoriſmus q̄ quibuſcunq; in cauſon tremores fiunt alienatio ſoluit cauſonem. Ac ſi velit dicere q̄ vnus modus terminatio nis cauſonis eſt qñ materia ipſius cōtenta in venis cōuertit ad neruos et cerebz faciens tremorē ⁊ alienationē. Et ſic galienus amphoriſmuz hūc intellexit ſicut exponit in cōmento dicens. Materia vnde naſcitur cauſon intra venas ⁊ arterias eſt: que ſi mittit ad neruos in primis fit

tremor ⁊ ex neruoz paſſionibus cerebz quod eoz eſt fundamen tū patit ⁊ fit neceſſario alienatio. Dala eſt ergo q̄ ſi materia a ve nis ⁊ arterijs ad neruos ſe mutauerit cauſon ſoluit. Scōo innuit hic princeps q̄ ſicut alienatio mentis ſoluit tremorē cauſoniſan tibus ſupuenientē: ſic qñq; tremor cauſoniſantibus ſupuenies ſoluit cauſonē et alienationē Ait em̄. Et eſt ſimile. i. veriſi-mile vel rōna-bile vt ſit calor i. ardor maxi-mus ⁊ pmixtio mētis cauſoni-ſantez reſolua tur ab eo calor et pmixtio mē tis p tremorez ppf expulſio-nē materie ad neruos q̄ effi-cit cauſonez et alienationem.

¶ In q̄nta di cit q̄ cauſonica febz vt plu rimū creticat ⁊ aſſumit vno q̄t tuor modorū. Primo cū vo-mitu dū natu ra expellit a ve nis ppe coz putrefactā cholerā vſus os ſtomachi. Scōo cū vētris ſolutiōe qñ hec expellit ad fundū ſtōacht vel ad inteſtina. Tertio cū ſudore qñ ſubtilieꝫ materia ipſius ⁊ ſub forma vaporis a natu ra expellit verſus exteriora. Quarto p fluxū ſanguinis narū cū natura ad nares cholerā incēſam cū ſanguie acuto cholerisato co pioſe expellit: q̄ multotiēs intantū eruberat q̄ infirmū occidit.

b Signa eius ſunt. In pte hac ſecūda primo agit ō ſignis cau ſonis ſumptis ab inſepabilitate eius ⁊ occultatiōe ſuoz tēporū. Scōo a vehementia ſuoz accidentiū ibi| Et vehementia| Tertio a mō caloris ipſius ibi| Et caliditas quidem| Quarto a leuitate cōſtrictiōis ibi| Et eſt cōſtrictio|. Quinto in ſpeciali ō ſignis cau ſonis cholerice ibi| Et in facta quidē| Sexto de ſignis cauſonis infantiū ibi| Et quando accidit|

¶ In prima pticula dat duo ſigna cauſonis. Primū eſt inſepara bilitas eius a corpe. i. adherentia cōtinua ſine ceſſatione: ⁊ p hoc differt a tertiana interpolata. Et nō ſolū nō ceſſat: ſz nec remiſſio nes manifeſtas habet: ⁊ p hoc differt a tertiana cōtinua. Scōm eſt occultatio ſuoz tempoz maxime principij ⁊ augmenti ipſius Nam tam violenta eſt ⁊ ita cōturbans vt in ſtatu ſemp eſſe vide atur: ⁊ de ea dicaꝫ q̄ eſt totus ſtatus vt pmemoratū eſt.

¶ In ſecunda dicit q̄ vehemētia accidentiū multo maior q̄ in aliis febribus eſt etiā de ſignis cauſonice febris. Et exprimit hic tria accidentia p modū exempli. Primū eſt aſperitas lingue ve-hementior ⁊ citrinitas eius a principio febris: ⁊ nigredo ſecundo ſeu denigratio manifeſta ipſius in augmēto ⁊ ſtatu ppter fuligi nes ſiccas ⁊ ardentes: que cū aere ad os reſpirate affluūt. Secun dū eſt retentio ſudoris. id eſt carentia ſeu defectus eius vſq; ad horā criſis ppter materiam cōtineri in venis ⁊ in arterijs: a qui-bus vix pōt euaporari ppter denſitatem tunicaz ſuaz. Tertium eſt ſitis clamoſa ⁊ vehemens er aere feruenti cū fuligīnibus ſic-cis ⁊ incēſis: quos a corde recipit pulmo ⁊ lingue mittit. Ab hoc ſigno excipit auctoritate hypocratis cauſones adiuncas cū pau ca tuſſi. Nam tuſſis in eis eſt accidentalis: nō em̄ pueit ex ma teria febris: cū ſit clauſa in venis ⁊ nō in vijs ipſius anhelitus: ſe dat ergo ſitim: q; ſitis vehemēs cauſoniſantiū a pulmone oritur cuius arterie que ſunt acris vie ⁊ fuliginū cordis valde incenſaz fortiter ſiccanꝫ: ſed quando excitatur accidētaliter parua aliqua tuſſis humiditas latens in poris carnis mollis pulmonis ad vi as ipſius ſiccatas excutit p tuſſiculā illā ⁊ ipſas humectat. Un-de ſitim mulcet cauſoniſantiū. Juxta id hypocratis amphoz q̄r ta, Quibus plerunq; tuſſes ſicce ⁊ modice puocate in febribus

UVA. BHSC. IyR_028

ventibus nō valde sitientes fiunt. Et galienus in cōmento ait. Sicce tusses intelligunt quibus nihil screatur: que aliqñ sunt ex mala cōplexione in instrumentis spūs dñante: aut de gutturis asperitate: vel ex subtili ꝛ pua humiditate. Et quecūq; hoꝛ sint necesse est canales pulmonis humectare. Si aūt ex asperitate sola fit: oportet vt ex motu tussis pulmo humectatōez sibi trahat ex vicinis locis: vnde nō valde sitiunt. hec galienus.

¶ Et caliditas quidem in causonide fm plurimum nō est ita fortis in exterioribus sicut fortitudo eius est in interioribꝰ. ¶ Et est ꝺstrictio in ea leuioꝛ q̄ sit in alijs. ¶ Et in facta quidē ex cholera fortioꝛa sūt accidētia mala ex vigilijs: ꝛ inquietudine ꝛ adustione ꝛ permixtione mētis ꝛ fluxu sanguinis narium: ꝛ dolore capitis: et pulsatiōe tempoꝛ: ꝛ pfundatōe oculoꝛ ꝛ solutione ventris. de cholera pura: ꝛ casu appetitus. ¶ Et qñ accidit infantibus abhoꝛrēt mamillam: et nō recipiūt eam: ꝛ coꝛrumpitur illud quod sugūt de lacte ꝛ acetat.

¶ In tertia dicit q̄ causonides fm plurimum nō est ita fortis in exterioribus membris fm plurimum vt in interioribꝰ. Videnť em̄ crema interius ꝓpter materiā vehemētis ardoꝛis ꝺcludi interius ꝓpe coꝛ in venis ꝛ in arterijs: q̄ spissitudine tunicaꝝ suaꝝ nō sinūt cā vapoꝛaliter aut fuliginose diffundi abūde vsus exterioꝛa: imo coartanť in ¶ In quarta dicit q̄ cōstrictio est leuioꝛ in causonicis febribus. Et hoc intellige ꝺ cōstrictione seu cōstipatione ventris. Cuius ratio est: q; in cōtinuis nō causonicis ꝛ in interpolatis tertianis materia febris sez cholera vt plurimū declinat ad supioꝛa vel exterioꝛa: quare diuertit ab intestinis ad q̄ naturaliter ꝓfluere debet vt secessum excitet. In causone vero ꝺculcata iniacet mēbris nutritiuis vel satis ꝓpe ea: quare facile aliquid ex ea labit versus intestina.

¶ In ḡnta dicit q̄ mala accidētia fortioꝛa sunt in febre causonica q̄ fit ex cholera q̄ in illa q̄ fit ex phlegmate salso. Et gratia exēpli exprimit ꝺ decē mala accidētia q̄ sunt etiā signa causonis cholerice. Primū est vigilie superexcedentes. q; fuligines putrescentis cholere eleuate ad caput sunt magis ardētes ꝛ plus desiccātes ꝛ pungentes cerebꝝ q̄ phlegmatis salsi: cuius phlegma cholere p mixtū plurimū reprimit acumē eius ꝛ siccantē ardoꝛē. Secundū est inquietudo siue instabilitas ꝛ pmutatio frequētissima cū reuolutiōe de latere in latus: ꝛ de capite ad pedes: ꝛ nunc sup doꝛsum. nūc sup ventrē. Tertiū est aduſtio vehemens seu forte incendiū ꝓpter multitudinē putrescentis cholere ꝓpe partes cordis. Quartū est pmixtio seu alienatio mētis ꝓpter multitudinē fuliginū ad ventriculū cerebri mediū lataꝝ. Quintū est fluxus sanguinis nariū effrenitantioꝛ. qm̄ cholera plus suo acumine venaꝝ orificia aperit: facilius effluit ꝛ sanguinē fluere facit q̄ phlegma salsum. Sextū est acutioꝛ dolor capitis ꝓpter cām similē illi q̄ de vigilijs dicta est. Septimū est pulsatio tempoꝝ: sic q̄ eger sentit arterias tempoꝝ frequēter ꝛ fortiter moueri ꝛ pulsare sine tactu manus ꝛ sine digitoꝝ appositiōe. Mā ꝓpter ardoꝛē in his arteꝛijs ex fuliginibus sursum ꝓ has latis fortiter ebullit sanguis q̄ in eis est vnde adeo fortiter mouenť ꝛ pulsant vt sensibiles ꝓtes adiacētes eis pulsum haꝝ sentiant ꝓter solitū. Octauū est ꝓfundatio oculoꝝ ꝓpter cōsumptionē suaꝝ humiditatū a forti ardoꝛe et arefactionē suoꝝ neruoꝝ ꝛ lacertoꝝ: quare retrahunť ad interioꝛa veluti spasmati. Adde huic signo si vis applanatōez tempoꝝ et nasi acumē ꝛ ꝺctionez auriū. In hac cm̄ febre nares acute sunt oculi cōcaui tempora plana aures cōtracte ꝛ pulpe earꝝ innerse: frons arida ꝛ tensa. Nonū est fluxus ventris de cholera pura ex ꝓpinquitate materie febris vsus intestina: ad q̄ naturaliter fluere ꝓna est. Decimū est casus appetitus ex cholera aut fumis eius in stomacho retētis: maxime circa os eius. Et alexāder tertio p̄ctice ꝺ nō vero ait. Nō verus aūt causon hz quidē ꝛ ipse sitim: sed nō multū nimiā extensam. Et necꝝ nigredo lingue necꝝ ventris cholerica depositio. id est solutio est: sed magis coꝛruptio. Necꝝ amaritudo in oꝛe aut in gustu est aliq̄ sensibilitas: sed magis q̄si phlegma ex salsedine abūdātius est vnde ꝛ in piculo magis sunt ¶ In serta cōmemoꝛat tria ac (ꝺ qui veꝝ hñt causon. hec ille. cidētia q̄ sunt etiā signa causonis infantiū. Primū est q̄ ipsi mamillā abhoꝛrēt nec recipiūt cā necꝝ lac ex ea sugere volūt ꝓpt cholera vel fumos ipsius: que stomacho iniacēs appetitū tollit ꝛ nauseā inducit: quare plus appetit vomitū q̄ cibū. Scōm est q̄ illud modicū qꝺ de lacte sugūt in stomachis eoꝝ cito coꝛrumpit ꝛ ex pmixtiōe ipsius cū cholera: ꝛ ex fortitudine caloꝛis extranei sibi occurrētis. Tertiū est q̄ lac ab eis suctū in stomacho acetat siue acetosať. Sz videť potꝰ q̄ amaricet qz recipit in stomacho calido tā naturaliť ex cōplexiōe ꝓpria infantiū q̄ accidētaliter ex ardoꝛe febris: ꝛ i tali stomacho facile ꝙuertit in cholerā amarā vel in fumū amaꝝ: sz in stomacho frigido facile acescit. Juxť id galieni q̄rto simplicis medicine. c. 19. Oñ non digerit lac in stomacho ꝙuertit ꝛ mutat ad vnam duaꝝ spēꝝ. Et illꝺ est qm̄ ipsum in stomacho frigido acescit: ꝛ in stomacho calido fumigat ꝛ amaricat. Et id ꝺsentaneū rōni videť: qz sapoꝛ amarus in calido fundat ꝛ acetosus in sua frigida. Nisi dicamꝰ cū alexādro tertio p̄ctice q̄ sapoꝝ acidus sicut ructus acidus qñ q̄ꝺcedit a caliditate sicut in vinis manifeste videmꝰ q̄ soli exposita esti uali tpe velociter acescūt. Et id forte sensit in ꝺ passu p̄ceps. Vel ꝺic q̄ infantes ex vehemētia sue hūiditať caloꝛē obtundētis ꝛ pꝛima ipsoꝝ vocacitate hñt suos stomachos phlegmate repletos: ꝛ causonisent cuius frigiditate pōt acetare lac i suis stōachis. Sic̄ causonis sic metrice colige. Astio cōtinua: magis intra tēpoꝛa fusa. Nulla q̄es: nullus somnus: capitis doloꝛ: amēs. Lumina ꝓfunda: pulsantia tempoꝛa crispa. Lingua prius crocea: post nigra sitis: nihil esus. Sicca cutis: naris cruoꝛ alui fluxio fellis. Signāt causonidē coꝛ puro felle p̄mentē.

c Cuius est cura. In hac ꝓte tertia p̄mo agit de cura causonis cōparatiōe ad tertianā. Scōo ꝺ ipsi cura ꝓ pharmaciā ibi [Et cū indigēt] Tertio ꝓ phlebotomiā ibi [Et nō phlebotomēť] Quarto ꝓ dietā ibi [Et q̄ indigēt] Quito ꝓ lenitōez vētris ꝛ in frigidatōez ibi [Et idigēt] Sexto de cura maloꝝ accñtiū ꝛ cautelis circa hec ibi [Et circa accñtia] Septio ¶ In p̄ma ptícula dicit q̄ cura causo (de balneo ibi [Et cū declinat] nis ē sicut cura tertiane pure. Qm̄ vtriusq; vna ꝛ eadē ē mā in ſba. s. cholera rubea putrefiēs: sz in causone ꝓpe coꝛ putrefit ꝛ in tertiana ꝓcul a corde. Vel ex cauti⁹ est inuigilādū i cura causonis: ꝛ festināti⁹ est occurrēdū malis accñtibus vt ꝑiculosis ꝛ de morte nō paꝝ suspectis.

¶ In scōa dat duas regłas. Prima ē. cū causonisantes indigēt euacuatiōe cū pharmacia attractiua ꝛ eradicatiua vt cū reubarbaro vł oxygredio meli⁹ est festinare ꝛ dare cā in p̄ncipio egritudinis q̄ plus expectare. Juxť id hypocratis amplꝺ ꝙrta. Medicari i valde acutis si ꝺuenit cadē die: differre em̄ in talib⁹ malū est. Et galienus i cōmēto ait. q̄ hypocras p̄cepit purgari hūoꝛē furiose motū añ defectū vtuť ꝛ caloris febrilis angmētū. s. i p̄ncipio. Indigēt aūt tūc pharmacia cū mā febris tāte est q̄titať q̄ vinceť natura nisi euacueť. Scōa ē cōplemētū euacuatiōis causonisantiū ꝓ pharmaciā fit apō digestionē si nā cretice nō sufficiēter tūc cā expellat: vt⁹ sufficiat tolerare pharmacū ꝛ reducē ipsū de potētia ad actū ꝛ regłare op⁹ ei⁹. qz tūc faciliter euacuať ꝛ patiēs bñ ¶ In tertia dicit p̄mo q̄ causonisans nō phleboto (fert euacuatōez. meť. qz forte phlebotomia inflā mabit eū magis q̄ añ erat ebullire faciens et fortiter cōmouēs putrescētē cholerā ꝛ sanguinē auferēs q̄ ē ipsi⁹ frenū ꝛ vtutē infirmi nō paꝝ debilitās. Scōo dicit q̄ phlebotomia fortasse iuuabit causonisantes si fuerit ibi turbiditas vrine cū colore rubeo vñ significať sanguis cū cholera i venis abūdare. Seruek igiť in causonisantib⁹ regła talis. Si vrina fuerit sbtilis ꝛ ignea nō phlebotomenť ne ꝓducanť ad cholericoꝝ hūoꝝ ebullitōez. Sz si grossa rubea turbida fuerit tūc phlebotomenť vt tollať sanguis ꝛ cholere peccātis supabūdāria. Et galien⁹ ampliꝰ p̄ma cōmēto illi⁹ canonis. Que egerunť ait Cū em̄ phlebotomam⁹ vsq; ad defectiōez in pacuť febrib⁹ refrigerať statim coꝛ ꝛ febris extinguit: plurimi vētres soluunť: sudoꝛes pariunť: et multi pfecte sanant. Et auerroys. 7. colliget. c. 13. ait. Hec febris ē intēsi caloris ꝛ prauoꝝ accñtiū ꝛ ꝺ incēsiua. Et in ista ꝺueniēs cū purgare cū medicina attractiua i p̄ncipio ipsi⁹: ꝛ minuere ex sanguie si signa sangui ¶ In q̄rta dat tres regłas. Prima est q̄ causoni- (nis apparuerint. santes indigēt subtiliatōe regiminis vehemētioꝛe q̄ tertianarū. Quia

UVA. BHSC. IyR_028

causon est egritudo pacuta cuius status est principio primus: z in ea vtus vehemēter occupata est circa digestionē materie z ad resistēdū malicie accñtiū. Nō igit diuertēda est z occupāda circa cibi plurimi digestionē. Jux id hypocras ampboz pma. Ad vltimas egritudines vltime curatões. id est tenuissime diete ad pfectōz sunt potētes. Et galienus in ȝmēto ait. Vltimas egritudies intellexit vltimas hñtes vltimitates. id est pessimitates vel acuitates accñtiū: vnde pcepit subtilissimā dietā dari. Et subiūrit hypocras. Quibus ergo ōtinuus est status ōtinuo z tenuis reficere oz. Scōa est q causonisantes indigēt infrigidatione maiori actu hui' qō sumūt i cibo z potu: ita q eoz cibaria et potus sunt i niue infrigidādi vt simul infrigidēt z extinguāt et suo habituali frigore z actuali: sicut id exigit incēdiū maximū. Jux illud rasis libro diuisionū. Et nō attēdas qō dicit a stultis medicis q multitudo extinctiōis tardat crisim. Ego em ia exptus sum ambas vias z inueni hāc viā incolumē z securiorē z minoris timoris. Et q mortui sunt ex hñtibus hanc febrē cū hoc regimine multo pauciores sunt eis q mortui sunt regimine pmo. Dino em dimittere extinctōz et subtiliatōz regiminis vt appropinquet crisis est dimittere egz pculdubio ad mortē. Tertia est. necessariū est cibare causonisantes: iz nō famescant necp cibū appetāt qñ timor adest de casu vtutis, z pcipue illos a quoz corpibus fit resolutio plurima valde. Multotiēs em bis accidit bolismus: sic q mēbra sunt vehemēter inanita z maxime indigētia cibo Sed orificiū stomachi nō appetit cibū ppter priuationē sensus inanitionis eius quientē ex fumis cholericis vel corrupto humore saturitatē fantastică agente cibus em illico in statu est dādus accñtibus vtutē dissoluētibus. vt ait galienus ampboz pma cōmento illius canonis. Cōtēplari ergo oz z egrotantē. Da ḡ eis hordeatū vel amigdalatū cū seminibus frigidis vel aquā pulli vel aquā pisoz z ptisanā in potu.

¶ In ānta dicit primo q causonisantes indigēt fortiori lenificatione vētris in principio febris cū casiafistula vel māna vel thamarindis pos sumptis aut clisteri lenitiuo q̄ tertianarij: quatinus aliq̄d de cholera effluat p inferiora: feces educant z euentent mēbra naturalia atq humectent. Ipsi ctiā indigēt curatiōibus febris acute fm oēs modos prius narratos. c. 10. tractatus pūtis de extinctiōe vehemētie caliditatis cū infrigidatiōe aeris: z cū infrigidatiōe cibi z cū epithymatibus z emplastris z cū medicinis z cū retentiōe humidoz in ore vt muscilaginis psilij: z cū clisteribus infrigidatiuis. Scōo dat modū leniēdi vētres eorū dicens. q̄ conueniens est vt qñq dormiāt apud teporē paruū. id est remissionē quā febris sup aquā thamarindoz fm hūc modū. R. thamarindoz ʒ. i. z f. dissoluant in. ʒ. ȝ. aq̄ hordei aut aq̄ calef: cui qñq adiūge canfore grana. 6. z da egro in potu hora illa febris q minus affligit z de sup dormiat. Auerroys vo septimo colliget iubet dari amplius de thamarindis z cū aq̄ simplici causonisantibus quacp die dicēs. Da ci oi die decē aureos z sunt. ʒ. iȝ. thamarindoz i fusoz in aq̄ simplici absq̄ firupo et alia re dulci. Et p hoc inuit q thamarindi plus eis cōpetūt q̄ casiafistula vel māna ḡnata. q̄ acetosi sūt z frigidi natura: iz casiafistula z māna sunt calide z dulces: z inde aptiores quertūt in cholerā. Sz q̄re hō pnceps supdormire egz iubet: cū thamarindoz lenitiua vtus sit multū debilis z dissoluhilis facile p somnū: q̄ dissoluta natura his vtit ad cibatōz. Dic q forte pnceps ex thamarindis vtrūq̄ q̄fluit z nutritiōz z lenitionē: nec natura in somno penitus hos spoliat sua vi lenitiua q̄ sibi quenit z nō inimica ē vt vis pharmacoz q̄ laxādo attrahūt z violentiā nature inferūt. Aqua etiā iuuat z accelerat eoz descēsum. Tertio tāgit medicinas q̄ttuor extinctiuas incēdij fortis causonisantiū. Pma est firupus q̄ est dilectus dū dat er co mane. ʒ. i. cū. ʒ. ȝ. aq̄ fontis frigide: q̄ sitim extinguit: ardorē mitigat cholerā digerit appetitū reuocat. Scōa est mulsio seminis portulace fm hunc modum. R. seminis portulace ʒ. 2. teratur z distēperetur cū. ʒ. ȝ. aq̄ fontis frigide: deinde colet emulgēdo fortiter z da egro bibere. Tertia ē mulsio semis endiuie de quo quacp vice da. ʒ. 2. tritas z exp̄ssas cū. ʒ. ȝ. aq̄ fontis frigide Quarta ē melon arakin. id est magnus indus oblōgi colli dat' in cibū. q̄ vehemēter infrigidat z humectat abstergit z ꝓuocat: vt ait auerroys q̄nto colliget. Quarto iubet pro potu assiduo ꝺtērari infirmū aq̄ frigida simplici fm ꝺditiões q̄s pus exp̄ssit c. 7. tractatus pūtis Et si nō fuerit aliq̄d p bibēs iubet dari q̄tum vult infirm': z vsq̄ ad ipsi' saturitatē. Et circa istō nos admonuit pceps q causonisantes interdum mēte alienant vñ bibere negligūt necp petūt aquā: q̄uis ea maxime indigeāt: q̄propter oz vt paulatim sorbeāt ex ipsa pcipue illi quoz lingua sicca est z arida valde. ¶ Attēde q auerroys. 7. colliget. c. 13. magis laudat aq̄s distillatas ex herbis frigidis q̄ aquā cōem dicēs. Et mihi videt q aqua anguirie lōge melior existit q̄ aq̄ in niue infrigidata in hoc casu: eo q aq̄ in niue infrigidata q̄uis sit in vltima frigiditate tñ velociter recipit caliditatē: z adhuc magis q̄ cū aq̄ fit simplex vt restaurat z nō pstat corpi nisi solū frigidā q̄litatē: sed aq̄ anguirie addit z restaurat in sanguinē faciēdo frigidā q̄litatē. Jdē intellige de aq̄s aliis frigidis vt de aq̄ lactuce vel portulace vt endiuie vt nenufaris. Et p aquā anguirie intelli ge aquā cucumeris sarraceni. ō q̄ ibidē ait. Per totā diē potabis ¶ Et cura accñtia. In sexta pticula pmo re- (cū cū aq̄ anguirie. mittit nos sup cura accñtiū causonice febris ad ea q̄ dicta sunt ō curis accñtiū febriū i suis ppriis capl'is. s. a capło. 12. vsq̄ ad. 34. tractatus pñtis. Cōseq̄nter dat cautelas spāles circa mala accñtia q̄ frequenter accidūt z suspecta sūt i causonisantib'. Et pmo circa flurū sanguis nariū ibi Et oz vt caueat Scōo circa obfuatōz anhelitus z phibitōez ptiū pectoraliū a spāsmo ibi Et oz vt obseruent Tertio circa obfuatōez suoz capitū ab alienatiōe mētis et imaginatiōibus corrupt ibi Et oz vt fues Quarto circa vigilias ibi Et qñ fortes Quinto circa fluxū vētr' ibi Et si fuerit illic

In pma subpticula cauere pcipit in causonisantib' superfluita tē flurus sanguis nariū. Quia ē de his accñtib' in q̄bus ē timor magn' z suspitio vehemēs de casu vtut z festina morte causonisantiū: cū ia nō modicū debilitati sint atq̄ resoluti. tū forti incendio: tū vehemēta malicie accñtiū: z fluxus sanguis effrenitās est debilitatior oim euacuationū: q̄ nature aufert ppriū thesaurū q̄ mēbra foueat z spūs reparet. ¶ Attēde pmo q flurus sanguis nariū causonisantib' ē plurimū vtilis si moderat' sit quacū q̄ hora febris ipsis supuenerit siue i hora stat' p modū crisis siue añ vl post: si nō affuerit penuria sanguis z supabūdātia cholere: cuius ebullitio timeat ex sanguis effluxiōe. q̄ p ipsuz multū de cholera peccāte educit z de ardētī sanguie iā choleri'sato: q̄re diminuit febrilis calor. ¶ Attēde scōo q iste flux' facilit accidit causonisantibus ppt motū cholere ad supiora sua leuitate: z q̄ sanguinē hō tilās acuit z acumic suo pūgit z aperit ora venaz: z cū sanguis ab his rīmulose nō guttatim effluit: valde timēdū ē ne flux' efferuenter. Parent ḡ tūc restrictiua ipsi' vt adhibeant' q̄n oportebit. ¶ Attēde tertio q certius signū tpis vel hore restringēdi hūc fluxū est q̄n pulsus decidere incipit z pallescit facies z labia liuescūt. primus ḡ tūc imo paulo ante sanguinē fluētē cohercere satage p mo

In scōa iubet obfuare an- (dos dictos. c. 14. tractat' pūtis. helitus causonisantiū sic q motus eoz nō impediant: p quos aer trahit vt eoz refrigeret: z iu eo ignit' cū fumis expellit vt recēs suc

UVA. BHSC. IyR_028

cedat. Impedito etem in aliquo hoc motu cor supigniť: t causon augeť. t sic eger morit. Et vt isti motus nō ipediant diligēter attēdendū est q nō dimittant musculi pectoris neq; dyafragma sic cari t spasmari. sicut em corū vel pgamenū igni approximatū cito corrugat atq; ꝺhit: sic musculi pectoris t dyafragmatis febris incendio ꝺcti spasmant: nisi puideat adhibendo pectori frigida t humida: vt musculagine pstiti vl vi olatū oleū cō quassatū cū aq nenufaris: t supponēdo regioni cordis infrigidātia epithimata, vt sindonē intincta in aq endiuie rosar nenufaris t cucurbite ꝗtinus obtundat incēdium cordis t pectoralium.

Et oportet vt serues capita eor cū aceto t oleo rosato t sandalis t aq rosata t canfora. t his similibus. Et embroces cū decoctiōibus in q̄bus decocta sunt ea q̄ diximus. Et qñ fortes fiunt in eo vigilie tunc cura eas. Et nō est malū vt in potu des sirupū de papauere etiā de nigro in huius dispositiōe. Et in fine eius da in potu trociscos qui cōueniunt eis sicut sunt trocisi de canfora. Et in illa hora cōuenit eis sirupus acetosus cuz emulsiōe semis circūeris t seminis endiuie t seminis portulace ꝺ vnocz quor sit pondus. ʒ. 2. Et sirupi aceto si sit pondus. ʒ. ex. 25. vscz ad. ʒ5. ꝑm q videť. Et si fuerit illic ventris solutio tunc denť trocisi de spodio cōstrictiui. Trocisci boni. ℞. spodij t rosar

In tertia iubet obseruare capita causoni santiuz a forti incēdio t acuto dolore t ab amētia t corruptiōe imaginationū: q̄bus corā oculis apparēt q̄ nō sunt t fantastici soni p̄sentant auribus. Et ad hec phibendū dat duo remedia. Primū est. ℞. olei rosati t aque rosate ana. ʒ. 3. aceti. ʒ. 1. pulueris sandaloz citrinoz. ʒ. 1. canfore ḡna. 4. misceant t eis immergant panni sericini vel linei subtiles et fronti ac timporibus supligent. Et si amplius q̄ris infrigidare supaddas aquas nenufaris lactuce t portulace. Secōm est embrocatio capitis cū decoctionibus in q̄bus cocte sunt medicine p̄dicte. c. 24. tractatus p̄sent pagrapho illo. Et si nō fuerit qō p hibeat ex corisa t tussi embrocent capita coz cū decoctiōe rosarū et violar t hordei t folioz salicis: t his similiū: t similiter oleo rosacco t oleo ō salicib'. Et qñ nō excusat hoc tūc pmisce embrocas infrigidantes cū lenitiuis sicut camomilla t stupefactiuis sicut

In quarta iubet curari vigilias cū supercedūt (papauer. in causonisantibus: q: debilitant t exiccant eos t ardorē acuūt. Et ad hanc intentionē t refrigeriū t cōfortationē cordis dicit p mo nō esse malū: imo cōueniēs dare eis in potu sirupū de papauere t nō solū de albo factū: imo etiam de nigro: qō plus infrigidat: t plus somnū puocat in huius sabare dispoñtiōe. Da igit de eo sero in hora somni. ʒ. 1. cū. ʒ. ʒ. aque nenufaris vel lactucarū. Secōo dicit q in fine seu declinatōe causonis dentur in potu trociscidueniētes sicut trocisci de canfora. De q̄bus pnceps sūma p ma ḡnti tractatu. ʒ. c. 8. ait. q extinguūt t sedāt inflāmatiōes febriū: ubi eos deseribēs. Et me sue octaua distinctiōe antidotarij capō de eis ait. q valēt ad febres multe inflāmatiōis t sitim vehementē t incensionē cholere rubee t ebullitiōes sanguinis. Da igit de eis trocisci um vnū distēperatū in. ʒ. 4. aq endiuie. Tertio iubet in declinatiōe causonis dare manē in potu sirupū acetosuz cū seminib' frigidis ꝑm hāc formā. ℞. seminū cucumeris t endiuie t portulace ana. ʒ. 2. sirupi acetosi a. ʒ. 25. vscz ad. ʒ. 35. ꝑm q videť plus vel minus eger indigere potu. Mō sit ḡ de eo mīn' trib' ʒ. t ʒ. i. p vna vice q̄ sunt. ʒ. 25. nec pl'. ʒ. 4. t. ʒ. ʒ. q̄ sūt. ʒ. ʒ5. otere semia t distēpera cū sirupo. Deinde cola fortit pmēdo siue emulgēdo: t da bibere frigidū. t fit sirup' aquosus tenuis nō inspissat'.

In q̄nta nos instruit pseruare causonicos ab inmoderata solutione vētris ad quā pni sunt ex ardēti cholera q̄ latitat in visceribus t cū velociter t impetuose p intestina deorsum labit inq̄etat egr sepe cogens surgere: t pūcturis verat interdū ercotians t disinteriā timorosam afferens. Ad sedandū igit solutionē ventris qñ supfluit inquietudine vtutē deiciēs describit ħ duos modos trociscor. Primus modus est. ℞. spodij rosar rubear siccar añ. ʒ

ambor ana pōdus. ʒ. 2. t. ℈. croci pondus sexte. ʒ. 1. semis portulace semis endiuie ana pōd'. ʒ. ʒ. semis cucurbite seminis cucumeris ambor ana. ʒ. 2. sandali. ʒ. 1. t. ℈. succi liq̄ritie t amili ambor ana. ʒ. 1. canfore pōdus sexte et ℈. ʒ. 1. dosis ei' sit pōdus. ʒ. i. Et iter rosar pōd'. ʒ. 4. semis melōis t citruli t cucumeris t portulace oīz añ. pōdus. ʒ. 2. croci pōdus tertie. ʒ. 1. canfore pōdus sexte t ℈. ʒ. 1. gūmi amili dragaganti succi liquiritie oīm ana pōdus. ʒ. 1. dosis eius est pondus. ʒ. 1.

¶ Et cū declinat egritudo manifeste tunc nō est malum vti balneo cuius aqua declinat ad frigus. Et illi in q̄bus magis diligitur balneum ex eis sunt quorum febris est ex phlegmate salso.

aque capitū seu caudar rosar. Et isti trocisci sūt valde vtiles in p̄senti casu. q: ventrē stringūt: sitim mitigant: ardorē extinguūt: cholerā reprimūt: cor t epar tēperant: stomachū pfortāt: t pectus leniūt.

Secōs modus ē. ℞. rosar rubear siccar ʒ. 4. seminuz melōis citruli cucumeris, et portulace ana. ʒ. 2. croci grana. 20. canfore grana. 15. gūmi arabici amili dragaganti succi liquiritie ana. ʒ. 1. terant t incorporent cū tātillo sirupi citonior t forment trocisci ponderis. ʒ. 1. de quo detur vnus p qualibet dosi sicut p̄dicti.

¶ In septima pticula dicit primo q̄ nō est malū vti balneo cuius aqua declinat ad frigus in declinatiōe manifesta causonis. Quia tale balneū residuū mitigat extranei caloris: mēbra arida humectat: poros aperit p suū calorē lz remissus sit: t fuligines arsas resolui coadiuuat relaxans cutē sua tepiditate. Secōo dicit q̄ tale balneū est magis dilectū t plus ministrādū in declinatōe causonice febris de phlegmate salso q̄ ō cholera. Quia post crisim magis relinquit de materia phlegmatice causonis: q: grossior est et viscosior q̄ cholerice: cuius resolutiōez opar balneū aq mūde dulcis mediocris caliditatis. Sz in cholerica plus balneo opus est alio respectu puta ad humectādū. ¶ Attēde q̄ alexāder in causon vo qui de cholera fit dare iubet extinguentia fortis frigiditatis: t frigida p̄hibet in causon nō vero de phlegmate salso. Scribit em̄ tertio p̄ctice cap'is. 16. et. 17. Verus igit ū causon fuerit ħ ō rubea cholera generat: t iuuat magis frigide aq potiōe t alijs q̄ infrigidare p̄nt t vtute efficaces sunt ad refrigerādū. Igit in causon q̄ ex phlegmate fit remouēda est frigide aq potio: t oia q̄ infrigidare p̄nt. Sed magis ea q̄ calefacere p̄nt t tepida sunt vtute adhibēda: qualia sunt de solo semine lini epithymata: sepius aūt t de hordei farina in aq̄ cū oleo camomille cocta. Auerroys aūt septimo colliget. c. 13. huius sententiā imitatus ait. Sed qñ febris erit lenta t lōgi crūt porrisini certus eris q̄ nō erit ex cholera pura: sed erit ex cholera vitellina q̄ naturaliter frigidior existit: tūc stupere debes pl' in apiendo oppilatiōes q̄ in infrigidādo cōplexionē eius: qō fieri ꝺz in illa q̄ est ex cholera pura: q̄uis raro tales inueniant. Et laudabiles medicine in hoc casu sunt q̄ hñt vtutē apitiuā absq; forti caliditate sicut ē capillus veneris t radix apij t semē feniculi frangendo siccitatē coz cū radice liquiritie t caliditatē cū violis t floribus nenufaris t semibus cōibus. hec ille. Dico ḡ in sūma q̄ cura causonis ē res septem. Prima est euacuatio cū pharmacia a p̄ncipio febris n ulla p̄expectata digestiōe et cōplemētū euacuatiōis post digestionē. Secōa est phlebotomia a p̄ncipio si vrine fuerint turbide rubee t nō phlebotomia si fuerint subtiles ignee. Tertia est subtilius regimē q̄ in tertiana saluata vtute cum vehemētiori infrigidatiōe. Quarta est lenificatio vētris cū aq̄ thamarindor vel simplici dyaprunis. Quinta ē extinctio febrilis incēdij cuz sirupo acetoso t aq̄s frigidis t emulsiōibus seminū t melonibus. Sexta est correctio accīntiū t p̄seruatio a peiorib' t magis suspectis: vt ab inmoderato fluxu sanguis nariū t impedimētis anhelitus t spasmo pectoralium t alienatione mētis t vigilijs excessiuis: t supfluo fluxu ventris. Septima est balneū in declinatione febris. Hoc nomine causon quod grecum est quādoq; usi sumus vt declinabili femenino: quandoq; vt indeclinabili masculino iuxta regulā. On maribus iūgas: sicut alios quosdā vtentes inuenimus.

UVA. BHSC. IyR_028

¶ De febre sanguinis ⁊ signis eius. Capitulū. XLII.

Pinatus est. In hoc capitulo primo recitat ⁊ reprobat dictum
o galieni q̄ ex putredine sanguinis nō fit sanguinea febris. Se
cūdo agit ō duplici sinocha ⁊ de differētijs nō putredinalis ab
alijs febribus: ⁊ de causis ⁊ spēbus: ⁊ terminatiōibus ⁊ pmutatiōibus
sinoche ad egritudi
nes alias ibi [Dica
mus ergo] Tertio de
signis eius ibi [Si
gna febris]

a In prima pte q̄
est p̄sens textus pri
mo recitat opinionē
galieni. Scōo repro
bat eaz ibi [Hic vero
sermo] Tertio destru
it motiuū galieni sō
duplici sensu ibi [Et
plurimū q̄dē] Quar
to cōcludit quod in
tendit ibi [Hec' veri
tas]

¶ In prima pticula
dicit primo galienuz
fuisse opinatum q̄ a
putredine sanguis
nō fit sanguinea fe
bris. Scōo dicit hūc
cāz reddidisse, q̄ san
guis q̄n putrefit nō
remanet sanguis: sz
efficit cholera. Tertio
dicit hūc ex hoc ꝯclu
sisse q̄ febris que fit
ex sanguine putrido
vel putrescēte nō est
sanguinea: sed chole
rica. Quarto, dicit
hūc opinatuz esse q̄
febris que fit ex san
guine putrido est p̄dicta causon vel tertiana cōtinua. Causon quidez si
ppe coz putrefit. Tertiana vero si ꝑcul a corde. Quinto dicit hunc cu
rasse febrē de putredine sanguinis cura causonis ⁊ tertiane.

¶ In secūda dicit primo q̄ sermo iste galieni ꝺrius est sermoni hypocra
tis q̄ primatū in hac arte obtinet. Scōo dicit q̄ ꝺrius etiā est ei qō cō
ueniens est. s. vitati ⁊ sane doctrine, pp̄ cās seu rōnes inferius dicēdas.

¶ In tertia dicit primo q̄ galienus in hoc p̄cipue ⁊ plurimū errauit q̄
asseruit sanguinē dū putrefit fieri cholerā. Quia vel intendit q̄ quan
do putrefit finaliter pueniat ad hoc q̄ fiat cholera post putredinē: vel q̄
fit cholera ꝑ hoza qua putrefit: sicut dicitur q̄ lignū fit cinis dum ab
igne calefit. Secundo iubet vt cōsideremus circa vtrunc̄ intellectuz si
ue intentionē vt clare appareat vtriusc̄ falsitas. Tertio dicit primū in
tellectū. s. q̄ sanguis postq̄ putrefactus est ⁊ nōdum putrefit efficit cho
lera: esse false acceptionis seu corrupte assertionis ꝑpter tres rationes.
Prima est sanguis dū putrefit nō fit totus cholera post putrefactionē:
sicut innuit sermo galieni q̄ ipse fit cholera q̄n putrefit: imo subtiles
sanguinis partes in cholerā vertunt ⁊ grosse eius partes in melancholi
am. Sed dici posset ꝑ galieno q̄ subtile sanguinis est vere sanguis. Et
sic verificat dictū galieni q̄ sanguis fit cholera: nec ipse neglexit q̄ sub
tile sanguinis in cholerā transit: ⁊ grossum ipsius in melancholiā: cum
id nos docuerit in plurimis passibus. Secunda ratio est: q̄ iuxta hūc
intellectū sanguis fit cholera post putredinē seu cōplementum eius et
nostra cōsideratio est in dispositione putredinis, s. an sanguis sub dispo
sitione putredinis positus febrem sanguineā vel aliam generet. Dic si
vis q̄ sicut ante omne moueri est aliquid motū esse: sic ante omne pu
trefieri est aliquid putrefactū esse ꝑpter diuisionem cōtinui motus in
semp diuisibilia: ⁊ sic cū putrefieri est putrefactuz esse: imo nunc̄ est pu
trefieri sine putrefactū esse. Tertia ratio est: quoniam cōcesso q̄ post il
lud. s. post putrefactionē sanguis fit cholera: nescimus an in hac chole
ra sit putredo vel nō. Nam multe res putrefiunt ⁊ ꝑ putrefactionē se
paratur ab eis subtile a spisso: ⁊ in neutro coz putredo inuenitur. Nō
em̄ necesse est vt sit omne putridum quod ex putrido fit: imo nō putri
dum sepe ex putrido fit: vt vermes in ventre de phlegmate putrido nō

¶ De febre sanguinis ⁊ signis eius. Capitulū. XLII.

Pinatus[a] est Gal. q̄
o nō fit febris sanguinis a pu
tredine sanguinis. Nam san
guis cū putrefit fit cholera ⁊ nō est
sanguis. Fit ergo tūc febris cholerī
ca nō sanguinea. Et fit causon p̄dic
ta ⁊ tertiana. Et curat eā cū illa cura

¶ Hic vero sermo eius cōtrarius est
sermoni hyp. ⁊ cōtrarius est ei qō est
cōueniens. ¶ Et plurimū q̄dē erro
ris eius est in sermōe eius q̄ quādo
putrefit sanguis fit cholera. Iste
em̄ sermo facit meditari duas inten
tiones. Quaz vna est q̄ q̄n putrefit
ꝑuenit ad hoc vt fiat post putredinē
cholera. Et scōa est q̄ q̄n putrefit
tunc fit cholera: sicut dicit q̄ quādo
lignū cālefit fit cinis. Cōsideremus
itaq̄ in vnaquaq̄ duarum ꝑpositio
nū. Intellectus vero primus est coz
rupte acceptōis tribus modis. Quo
rū vnus est q̄ q̄n sanguis putrefit cō
uertitur subtile eius ad choleram et
spissum ipsius ad melancholiā. nō er
go cum totalitate sua fit cholera. Et
scōs est q̄ illud fit post putredinē. et
nostra cōsideratio est in dispositione
putredinis. Et tertius est q̄n post il
lud fit cholera: ⁊ non scim' an in ea
sit putredo an nō. nam plurime res
putrefiunt: ⁊ sēparaī ab eis subtile
⁊ spissum. ⁊ nō est in spisso neq̄ī sub
tili putredo. q̄n non fit necessariū vt
sit putridū ideo q̄ generatur a pu
trido. fit em̄ a putredīe qō nō est pu
tridū. Et si generatio eius a putredi
ne faceret putredinē eius necessariā
oporteret vt spissum cinerulentū ite
rum essz putridum. Esset ergo illic fe
bris melancholica iterū. Hoc ergo
est illud quod facit esse necessarium
expositio eius quod primū intelle
ctum est. Quod vero intelligī secun
do est mēdaciū puz quoniā putredo
est via corruptiōis. Et putredo q̄dez
nō habet tps. Et cōuersio sanguinis
in choleram non fit nisi in tempore.

fiet quartana
putrescētegros
so: sicut tertia
na putrescente
ībili dicta est
fieri. Ad hanc
rōnem respon
de si vis q̄ vīsi
mile est chole
rā q̄ fit ex san
guine putrido
cōclusō i venis
nō carere oīno
putrefactiōe.
Tum q̄ ꝺclusa
est nō hñs libe
rā respiratiōez
sicut nec san
guis: ex quo ip
sa facta est: tuz
q̄ est pmptior
et dispositior
ad putrefacti
onez q̄ sit ipse
sanguis q̄ illic
putrefact' est;
eo q̄ subtilior
⁊ destitutior a
regimīe natu
re: tum q̄ occu
pata est ēīneo
calore. Et ad
replicā q̄ me
lācholia ō san
guīe genita ꝑ

putrefactionē similiter putrefieret ⁊ faceret quartanā. Dic q̄ nō
oportet q̄ ꝑpter vehemētiā sue siccitatis est putrefactiōi ineptis
sima neq̄ possidet extraneo calore tanto ⁊ tā intensō sicut illa cho
lera. Quarto dicit, hoc ergo est illud qō facit esse necessariū expo
sitio eius qō primo intellectū est. id est hec sunt incōuenientia q̄
necessario sequunt ex hoc dicto galieni. sanguis cum putrefit fit
cholera: sic intellecto q̄ sanguis post putrefactionē fit cholera iu
xta primū intellectū seu primā intentionē ꝑtactam. Quito dicit
q̄ id qō intelligit secūdo. s. q̄ sanguis hora qua putrefit fit chole
ra est mēdaciū puz. s. ꝑpositio in toto falsa nil veri cōtinēs. Et si id
ꝑbat rōne triplici. Prima est: q̄ putredo nō est corruptio sbe: sed
via solū in corruptiōez. Juxta illud aristotelis q̄rto metheoroz.
Putrefactio aūt est corruptio q̄dā in vnoquoq̄ hūido ꝑprie ꝼm
naturā caliditatis ab aliena caliditate. Solue si vis ⁊ dic q̄ in
omni putrefieri notabili ⁊ sensibili q̄le est id qō febrē agit est ali
q̄d putrefactū esse ⁊ quo ad illō est corruptio sbe. Scōa rō est. pu
tredo nō habet tps. Et hoc triplīciter intelligi pōt. Uno mō sic
q̄ putredo sit trāsmutatio instantanea ⁊ nō motus: sicut dicit ari
stoteles q̄nto phīsicoz. c. i. de gñatiōe ⁊ corruptiōe q̄ nō sunt mo
tus: q̄ oīs motus est mutatio ō subiecto in subiectū. Sz gñatio
est mutatio de nō subiecto in subiectū. Et corruptio est mutatio
de subiecto in nō subiectū. Sz si sic intelligat sicut vba ipsī' sona
re vidēt: tunc ꝺdicit illi qō p̄misit. s. q̄ putredo est via corruptio
nis. Alio mō intelligī q̄ putredo nō habet tps ꝑmanētie: sz suc
cessiue est nature: sicut alij motus. ⁊ iam ꝑterijt tempus putre
dinis ꝼm intellectum hunc: quando ex sanguine cholera efficī.
Sed ⁊ ꝼm hoc nō seruit ꝑpositio: quia cōuersio sanguinis in cho
leram ꝼm hunc modū nō habet etiam tempus. Tertio modo ex
ponitur q̄ putredo nō habet tempus determinatum ad introdu
ctionem alicuius substantialis forme. Et cōuersio sanguinis in
choleram nō fit nisi in tēpore determinato quo p̄parat mate
ria sanguinis vel pars ipsius ad recipiendum formam cholere.
Responde si vis ⁊ nega assumptū. quia certo tempore ex parte

UVA. BHSC. IyR_028

subtili putrescentis sanguis gñatur cholera sicut ex sanguie sup calefacto sine putredie. Tertia rō est. putredo ē corruptio accidēs sanguini sic ꝙ pōt adesse ꝛ abesse remanēte ꝛba ſba sanguis. Nō em̄ putredo est corruptio sanguis: ſz est corruptio sue naturalꝫ caliditatꝫ a sibi extranea caliditate. sanguini ḡ accidit ꝛ remanet sā guis sic phleg mati accidit ꝛ remanet phlegma. sanguis ḡ putridꝰ facit febrem sanguineā putridam hora q̄ putrefit: sicut phleg ma facit phlegmaticā putridā hora qua putrefit. Et sanguis putridꝰ nō fit cholera neq̄ melācholia: nisi ꝺuertaꝫ postq̄ ipe putrefactio putredie expleta ī istos būores. Rnde si vis ꝑ galieno ꝙ putredo sanguis cū ardore febrili velocit dissipat ſbam sanguis ꝛ subtile ipi⁹ sepat a grosso: vñ potius dici meret corruptio sanguis q̄ ei⁹ accidēs. ¶ In q̄rta ꝺcludit ꝙ in hac materia veritas sana est seu vera ſnia ꝑmo hypocratis ꝙ ex putredie sanguis gñatur febris supple putrida sanguinea ab oīb⁹ alijs febrib⁹ distincta⁹ ꝑ ꝓprias species causas signa ꝛ curā: q̄s docebit postea. Exposita ſnia p̄n cipis sup hac materia subiūgam⁹ de vbo ad verbū galieni dicta. Scribit aūt. 2. crisium. c. 13. Cū icipit putrefieri sanguis nō remanet ver⁹: ſz declinat ad cholerā. Cōstat igit ꝓpt hoc ꝙ gña febris singularis oīa sunt tria: ꝓptercа ꝙ febris q̄ puenit ex sanguie q̄n putrefit ꝓportionaꝫ ad cholerā: cū sanguis q̄n putrefit declinet ad cholerā. Et ꝺstat apꝺ te ꝙ nos ia vere ostēdim⁹ ꝙ sanguis nō gñatur nisi ex caliditate equali: ꝛ ꝙ cholera nō gñatur nisi cū caliditas supfluit in re pluſq̄ oz. ꝛ ꝙ melācholia gñatur q̄n caliditas valde supfluit: ꝛ qꝺ est in sanguie de re vnctuosa leni fit cholera citrina. ꝛ qꝺ in ipo est de grossa re simili feci q̄n in ea supfluit caliditas ita vt exiccet hūiditatē ei⁹ fit cholera nigra. hec galien⁹ ibi. Sed. 2. de differētijs febriū. c. 13. sup hoc p̄mo ait. Erit autem in reliqs nulla deterior inuestigatio hac. vtrū sicut in coleribus vtriſq̄ ꝛ phlegmate fiūt quedā species febriū: ita ꝛ in sanguine putrefacto. Jam ephimeras quidez febres calefacto co solū: nō equidē putrefacto dixim⁹ fieri. Sed si ꝑm putrefactiōes fit necesse q̄nq̄ a sanguie putrefacto fieri aliquā speciē febriū q̄rēdū ē Jnueniri autem decens est eam si prius inuenerimus qualiter putrefit sanguis. Secundo declarat illic auctoritate aristotelis quomodo putrefit sanguis ꝛ propter quas causas. Tertio ad ꝓpositum concludens dicit. Decens igitur est q̄nq̄ ꝛ ipm sanguinē putrefieri ꝑm regiones patiētes phlegmonē ꝛ eam que in ipo est febrē simplicioꝛē quidez esse his que in alijs humoribus: nisi ꝙ proportionaliter ꝑm analogiā paroxismoꝝ in tertiana maxime contingit periodos suscipere. Jta enim videtur in pleureticis fieri cū rubea expuerint. Si vero supercoquatur ꝛ trāsmutetur sanguis quod vtiq̄ subtilissimū simul ꝛ pingue est conuertitur in cholerā: quod vero grossum in nigrā cholerā sicut in vocaū carbunculis. Et em̄ in his ex sanguine feruenti transitus in melancholicū humorē fit. Jgit ꝛ febres ꝑm hūoꝝ spēs in quos trāsmutatur sanguis consistunt sola malignitate moris ꝛ non malignitate moris distātes. Simpliciores em̄ sunt que ante sanguinis transmutationē sunt. ꝛ in alijs mitis caloris in omnibus dispositionibus proprie in quiete caloris ipsarū: etsi enim maxime quidem multus apparuerit calor ꝑm immissiones manus: mitis tamen omnino est sicut qui est post balneū. Nā multitudo quidē semper febriūis caloris in multitudine preiacet effluxionis. Anxietas vero ad missam extrorsum manū ꝑm humorum acredinē id est acuitatem. hec galienus ibi. Nono vero de ingenio capko secundo ait. Omnis febris que equalis est ab initio vsq̄ ad finē multis diebus permanēs finocha nuncupatur id est ignea. Ve rū hec febris non est vnius nature: quia putredis significatiōes in quadā sunt manifeste: nō manifestā habens putredinis significationē est ea quā dixim⁹ esse de genere ephimere. Et iteruz codē capko ait. Hec est quedaz species finoche: natura tamē eius est quasi ephimere. est autez alia species finoche cum putredo in omnibus equaliter accidit venis: maxime in magnis. neutra tamen harū speciērū fit in macris ꝛ frigidis. sed in carnosis multū sanguis habentib⁹. Et vtrius q̄ speciei curā ꝓtractat ibi sub q̄dā exēplo duoꝝ iuuenū. quoꝝ vn⁹ liber alter scripserat. Et liber finochā sine putredine: seru⁹ finochā cū putredine habuit. Et iterū eodem libro capko sexto ait. Dicim⁹ ergo finochā aliā cē de sola oppilatiōe: ꝛ aliā cū putredine que est in venis. Recitat galieni verbis ex ipismet docere intendimus ꝙ non ignorauit febres multas fieri de putredine sanguinis non cholericas: sed sanguineas ꝛ finochas dictas. Qꝛ non debuit taz acriter princeps inuehere in eum cuius est interpres: qui summus patronus et archiater fuit artis medicine: qui nec primum similem visus est: nec habere sequentem.

Et putredo quidem est corruptio accidens sanguini ꝛ est sanguis: sicut accidit phlegmati et est phlegma. et ñ fit cholera neq̄ melācholia nisi cō uertatur post illud cū cōplemēto putredinis. ¶ Verū veritas sana est sermo hypocratis ꝙ ex sanguis putredine generatur febris. Dicamus[b] ergo nunc ꝙ febris sanguinis est febris putredinis et febris calefactio

¶ Et ꝓ declaratione huius attende ꝙ triplex est putrefactio sanguinis. Una est lenis superficialis sanguini inexistens velut separabile accidens: sic ꝙ sanguis cui ineſt ad benignum reducibilis est. ꝛ talis ineſt putredinalibus finochis bene sanabilibus. Alia est putrefactio sanguinis que est corruptio ipsius in seipso cum fetore sine separatione subtilis a grosso: immo simul vtrunq̄ putrefit: vt in estiomenis ꝛ in pestilentialibus febribus. Alia est putrefactio dissipans substantiam sanguinis ꝛ separans subtile eius ab ipsius grosso neutrum resoluendo: vel resoluendo ambo. vel subtile tm̄ vt in conuersione finochi ad causonem vel tertianam continuam. Primam ꝛ tertiam putrefactiones sanguinis innuunt verba hec galieni capitulo decimotertio libri secundi de differentijs febrium. Jgitur ꝛ febres ꝑm humorum species in quos transmutatur sanguis consistunt: simpliciores enim sunt que ante sanguinis trāsmutationē sunt. Sz secūdā ibi sub his verbis innuit. Hic q̄dez. s. inat⁹ calor coquere aptus natus est: extraneus vero corrūpere ꝛ putrefacere: extrorsum aūt calor superuenit sanguini ꝑm estus ꝛ pestilentiosas ꝺstitutiones. His premissis dic p̄mo ꝙ aliqua est febris sanguinea putrida putrefactione primo modo dicta: cuius signa ꝛ curam sibi propriaz galienus assignat nono de ingenio. Ubi postq̄ finocham capko secūdo diuisit in putridaz ꝛ nō putridam: deditq̄ signa nō putride finoche ait. We tamen significationes sunt cōes in his duabus speciebus finoche: nisi ꝙ in altera apparet signuz putredinis in vrina ꝛ pulsu. Et capitulo quarto eius refert qualiter curauit iuuenem quendam de finocho cum putredine per phlebotomiā vsq̄ ad sincopim ꝛ tenuem dietaz cum mellicrato ꝛ ptisano. Dic secundo ꝙ aliqua est febris sanguinea putrida de putredine sanguis secūdi modi. Nā plurime pestilentialiū febriū ꝛ variolarū pniciosarū sunt huiusmodi: quarū cām maximā galien⁹ ꝑmo cōplexionū capko octauo esse ait ꝺstitutionē aeris calidā ꝛ humidā. Et modū preseruationis ab eis sic meminit p̄mo de differētijs capko sexto. Causa aūt inquit generalis earū vt ipe hypocras ostendit est putredo. Et nos hoc prescientes confestim incipiente constitutione q̄cūq̄ humida corpa videbam⁹ exiccare mox oīno conabamur quecūq̄ vero siccioza antiquā naturā in his custodiebamus. Quecūq̄ superfluitatibus plena erant purgationibus sanabamus. Oppilatiōes aūt prox apiebamus ꝛ expurgabam⁹. Qꝛ autē hec febres sint vt plurimū sanguinee indicatur ex hoc ꝙ sepius contingunt in dispositione aeris calida ꝛ humida multiplicatiua sanguinis: ꝛ in etate puerili: ꝛ sunt cōclusē sine periodis

Sed contra. materia earum non est sanguis: cum sanguis sit humor dulcis membra alere aptus: ꝛ materia harum febrium est venenosa membris inimica. Dic ꝙ est sanguis corruptus: ꝛ analogice sanguis dicitur sicut homo mortuus dicitur homo: maxime q̄ꝺiu cadauer ei⁹ sub figura hois manet ꝛ eius membra colorēt. Dic tertio ꝙ nulla ē febris sanguinea de putrefactione sanguinis tertij modi: imo sanguis putridus hac putredine generat causonē vel tertianā. Et illud pretendunt verba galieni ex secundo crisium prius allegata. Et ratio approbat quia causa huius coniuncta est putredo cholere. Et signa ipsi⁹ signa causonidis vel tertiane. vt calor acut⁹ mordax ad tactū: clamosa sitis: asperitas lingue cum citrinitate vel nigredine: inquietudo vigilie ꝛc̄. Et cura ipsius est vt cura causonis. Juxta illud rasis decimo almansoris capitulo de finocho. Qꝛ sin on prius subueniatur q̄ lingua nigra fiat ꝛ superueniant accidentia causonidis eger vt in ea diximus regatur.

b Dicamus ergo ꝛc̄. In hac parte secunda primo agit de diuisione finoche in putridam ꝛ non putridā. Secūdo de causis ebullitiōis in nō putrida. ibi [Et plurimum ebullitōis ei⁹] Tertio de proprietatibus finoche non putride ꝛ comparatione eius ad febres alias ibi [Et nominatur profundi somni] Quarto de causis finoche ibi [Et causa quidem hui⁹] Quinto de speciebus eius ibi [Et eius species sunt tres] Sexto de crisi ꝛ consumptione ꝛ permutatione eius ibi [Et eius crisis] ¶ In prima ꝑticula innuit hāc diuisionē, ꝙ finocharū quedā ex putredine sanguis

UVA. BHSC. IyR_028

fiunt: alie ex supercalefactione ⁊ ebullitione sanguinis sine putredine. Quas nominat hypocras conclusas sine alijs. Cōclusas quidem: quia ex sanguine fiunt coartato in venis. Sine alijs autem: quia communiter solitarie sunt: sic q nulla alia complicatur eis propter causam que postea dicetur. ¶ In secunda particula primo ait q oppilatio suffocati ua caloris ex multitudine cōculcati sanguis est causa vt plurimum ebullitionis fortis in sanguine q membra intumescunt propter quod dicitur sinocha iflatiua. Secundo dicit non putridaz sinocham quandoqz fieri p causas alias ab oppilatōne suffocante calorem vehementiores his causis q febres ephimeras inducūt vt forte exercitium sub feruēti sole post comesta allia ⁊ anti qui vini fortis puri potum preter consuetum in viro sanguineo ¶ In tertia particula dicit primo q non putredinalis si nocha dicta ē febris somni profundi fortis. Quia mltis patientium eam superuenit somnus fortis profundus similis subeth vel ei propinquus. Primo propter multitudinem sanguinis oppilantis vias per quas ad organa sensuum exteriorum transeunt spiritus a sensu cōmuni. Secundo propter multitudinem vaporum humidorum non acutorum latorum ad cerebrum a membris vitalibus ⁊ naturalibus ex ebullitione vehementi sanguinis in eis: qui illic inspissati vias sensuuz oppilant ⁊ sensum cōmunem quodāmodo ligant. Secundo dicit q nō putredinalis sinocha est de febribus medijs inter ephimeram ⁊ putridam. Et a putrida differt: quia sine putredine est. Et ab ephimera: quia primū supercalefactuz esse ipsius non est in spiritibus sed in sanguine. quare nec ephimera nec putrida dicitur sed humoralis. Ueruz galieno placet vt ipsa ephimeris cōnumeretur vel vltra tres febriū differentias que sunt ephimerū putridū ⁊ ethicuz velut quarta addat. Dit em̄ nono de ingenio capitulo secundo. Q si febris huius preter humor fuerit putrefactionē ⁊ corpus nondū perfecte calorē susceperit sicut contingit in ethica: necessario expers erit harū vtrarūqz: vnde cohibet nos ipsa ratio aut post has tres species eā numerare aut ephimerā vocare eaz. Tertio dicit q est febris acuta: quia est breuis ⁊ fortisz periculosa. ⁊ per hoc iterū differt ab ephimera. non est ergo ethica nec putredinalis nec est ephimera. Quarto dicit q nō putredinalis sinocha sepe permutatur ad febrē putridā aut febrē ethicā. Ad putridā quidē: quia sanguis multus conclusus in venis fortiter ebulliens ⁊ sub dominio caloris extranei vehementis positus faciliter putrefit: imo a putredie vix prohibetur. Ad ethicā vero vel medio putride vel sine eius medio. Sine medio quidem cū sanguis ex quo fit per ebullitionē intātuz tumefit ⁊ dilatatur q disrumpit aliquā venarū pulmonis ⁊ ptisim inducit. Per medīū vero putride febris quando corrūpitur vniuersus sanguis in venis contentus vnde odiosus fit omnibus membris ⁊ ipm refutant velut inimicū: quare desiccantur ⁊ arefiunt carentia pabulo. Juxta id galieni nono de ingenio capko pmo. In calidis vero ⁊ humidis que sunt putrefactiōi prepata in sinochū mutatur. Et si diu permaneat ⁊ non curetur vt oportet in ethicā conuerti necesse est. Quarto dicit q galienus frequenter hanc febrē currere facit cursu ephimerarū cōprehendens eā sub genere iparuz. Quia interdū eis est adeo similis vt vir discernatur: ⁊ precipue illa que ab oppilatione porozz tingit. Utriusqz etem̄ calor sentit lenis ⁊ humidus nō mordax ad tactuz: ⁊ est vniformis ⁊ sine periodis a principio eius vsqz ad suū finē: ⁊ pulsus plen' fort' ⁊ magn': ⁊ vrina tincta bone substātie ⁊ hypostasiata. Scribit em̄ nono megategni capko prio. Hec est vna species vni' cōtinue ⁊ est de specie ephimere quousqz nec in pulsu nec in vrina significatio putredinis apparuerit. Sexto dicit visum esse galieno ⁊ hunc asseruisse q febris sanguinis nunq componit cū alijs febrib'. Ideo dicit hanc alijs simpliciorē reddens causaz huius. q putredo qñ sanguini inest ipa cōis est humorib' oib': ⁊ q sanguis est multipliciter multiplex ad alios hūores vincit alios humores: ⁊ sua signa velant ⁊ occultant signa alioz. Et hoc inquit

febris sanguinis nō componitur cū reliquis febrib' quoniā cū putredo ē in sanguine est cōis ōmni humori. Et in hoc est contradictio quibusdā intentionibus suis in quo nō est necesse prolongare sermonem quoniam non iuuatur cum eo medicus. ¶ Et causa quidem huius febris est repletio et oppilatio: et multitudo exercitij: et proprie non consueti. et dimissio euacuationis: deinde vsus exercitij laborioſi. Et quādoqz in eo facit putredinem multaz aquositas sanguinis ex comestione fructuum aquosorum: quare conuertitur in putredinem. Et multitudo humoris crudi in eo est propinqua: quare preparat ipsum ad putredinem: sicut qui generatur ex cucumere et alkethed et piris: et his similibus.

princeps contradicit q̄busdā intentionibus galiēi alibi. Primo: q̄a alibi negat febrem posse fieri de sanguine putrido sb̄ specie sanguinis. Secundo: q̄a manente sanguine sub sua putredine potest incēdi cholera subtilis mordax ⁊ acuta ac facē causonē. Tertio q̄ cū putrefactione sanguinis i venis q̄sqz alī humor potest extravenas putrefieri: quare febrē faciet interpolatā complicatam sinoche. Quarto nil phibet mēbra arefieri ⁊ ethicari venis repletis sanguie putrido faciēte sinochā. Sz nō necesse ē inq̄t hic princeps plōgare in b̄ p̄monē: q̄ p b̄ medic' in opib' suis nullaten' iuuat. Nos tn̄ credim' in istis oib' p̄matē nostrū recte sapuisse q̄cq̄d dicat princeps. Et nūq negasset q̄n cholera posita i calefacto esse p̄sente sinocha qñq posset ignire cor ⁊ facere febrire. Sz nil aliud vult q̄ q putrescēte tota massa sanguis recluſa in venis febris inde orta nomē sibi vēdicat a p̄dñanti ⁊ sinocha dī ac sanguinea febris. Jux̄ id gal'. 9. megategni. c. 2. Est ⁊ alia spēs cōtinue: q̄ fit cū oēs hūores equalit̄ putrefiūt in venis .s. q̄ magne equalitatis sunt. Neq aliq̄ harū ⁊tinuarū fit in frigidis corpib' vt macillēti sed plurimū in crassis sanguinolentis ⁊ carnosis. q̄ in hmōi corporibus fumus augmentatur ⁊ generatur putredo. ¶ In quarta primo dat quattuor causas non putride sinoche. Pria ē repletio plurimi sanguis in toto corpe: quā plectoriā vocare solemus. Scōa est oppilatio porozz cutis: q̄ ⁊ resolutionē multā fieri phibet ⁊ hūiditates in corpe retinet vna cū spiritib' ⁊ vaporib' quib' oculcatis in interioribus calor augmentat: sanguis inflāmat ⁊ intumescit. Tertia est multitudo exercitij proprie non consueti. facit em̄ fortiter ebullire sanguinē ⁊ inflammari: nisi tantus fuerit ⁊ ita fortis atqz plixus q̄ fortiter resoluat ⁊ desiccet corp'. Quarta est dimissio euacuationis solitev' p phlebotomiā vel per emorroidas vel per menstrua vel per fluxuz sanguinis ex naso: cui succedit vsus laborioſi exercitij facientis ebullire sanguinem paulatim congestū ex dimissione solite euacuationis. Secundo dat vnam de causis precipuis sinochi putridi. Et aquositas sanguinis ex comestione fructuum aquosorum recentium genita quandoqz in sanguine multam putredinem facit vt ex comestione cerasorum fragorum prunorum ⁊ morozum: quare conuertitur de facili sanguis ad putredinem febris. Et multitudo crudi humoris in sanguine de se propinqua est ebullitioni ⁊ putredini. Videmus enim q̄ succi fructuum recenter expressi foras ebullunt ⁊ spumam ejiciunt: quare hec aquositas sanguini permixta imparatum hunc reddit ad putrefactionem sicut est humor qui generat' est vel ex cucumere vel ex alkethed id est citrullo: vel etiā ex piris ⁊ his similib'. Sūt ⁊ alie causse plurime sinoche putredinalis. vt q̄cūqz augmētāt oppilatiōes ⁊ q̄cūqz sanguinē ebullire faciūt vt spēs acute allia cepe vina fortia balnea ⁊ stuphe vehementer calide cū plectoria añ phlebotomiā. Oēs cibi ⁊ pot' putrefieri apti vel iā in se habentes aliquā putredinis inchoationem vt

UVA. BHSC. IyR_028

lac maluz: fetidi pisces: oua antiqua: aque paludum. Tertio dicit q̄ sinocha febris est febris continua: que non tepescit donec ad crisim aut mortē perueniat. Et causam huius reddit: quia materia febris istius eadē permanens continue residet in eodez loco sez invenis ⁊ adheret illic. ¶ Attende p̄mo q̄ aliqua ex sinochis tepescit ꝺ̄ mō. q̄ cōtinue decrescendo p̄cedit: vt statī dicetur de epaugmastica. Sz nulla tepescit cū interuallis seu per periodos vt tertiana continua vł quartana tak. Et hoc ē qō ꝺ̄ intendit p̄nceps. ¶ Attēde secundo q̄ cā exacerbationis continuarū que solēt exacerbari q̄druplicit est. Una est dispositio pticule mittentꝭ supfluū ipsi⁹ alteri pticule. Alia ē dispositio pticule suscipientꝭ id p interualla. Alia est dispositio pticule piodice gñantis supfluū aliq̄ ꝺ̄ vt epar incēsum de chilo recepto multiplicat cholerā. Alia est dispositio particule sibi attrahentꝭ vt mēbrū pcussum vel fortit cōtusum vel inflāmatū. Et q̄ sinochis nō assunt he cāe nō exacerbantꝭ. Juxta id galieni scōo de differētijs febriū ca. vltimo. Quecūq̄ q̄dē in piodis quibusdā exacerbantꝭ egritudines particularū innascuntur dispositionib⁹ vel mittentiū vel suscipientiū: vel generantiuz vel attrahentiū supfluitates ꝑm quē parū ante diximꝰ modū. Quecunq̄ vero sunt sine piodis nullꝰ in his est locꝰ precipuꝰ. sz humores q̄ sūt ꝑm arterias ⁊ venas vniuersas: ⁊ maxie q̄cūq̄ ꝑm maximas ⁊ calidissimas sunt. vel alia quandā cām vt in ephimeris. vł etiā ꝓpt̄ putredinē ebullientes accendunt febrē vnā sinocharū a p̄ncipio vsq̄ ad finē indesinenter vsq̄ in tantū ⁊ p̄manentē ⁊ cōburentez hoiem donec gñantes eā hūores ꝓsumantꝭ vel digerantꝭ vel vtrūq̄ patiantꝭ. hec galien⁹. ¶ In q̄nta assignat tres species sinoche has inuicē cōparans in malignitate. Prima harū est sinochus epaugmastic⁹. Et interpretatꝭ cōtinue decrescens. Et est febris sanguinis cū difficultate seu fortitudie vehementi inchoās: ⁊ non cessat minui donec finiatur. quia resolutio materie peccātis assidua in ea maioꝛ q̄ putredo est. Et ipa est saluioꝛ ceteris sinochis ⁊ periculi minoris ꝓpter continuū ei⁹ decrementū. Species scōa est homoten⁹ sinoch⁹. Et interpretatꝭ stīr tenens a p̄ncipio ei⁹ vsq̄ ad suū finē: qui fortasse p̄manet septē diēb⁹ sub simili tudine hac sine notabili cremēto vel decremento. quia resolutio que fit in ea putredini equatur: ⁊ est nequioꝛ epaugmastico ꝓpt̄ pseuerantiā in malicia sua. Tertia species est augmastic⁹ sinoch⁹ Et interpretatꝭ ꝺ̄tinue crescens. quia resolutio minoꝛ est in eo putrefactione. Et est nequioꝛ sinochoꝝ oīm: quia cōtinue crescit in malicia. Has easdē species p̄decuit galien⁹ nono de īgenio capitulo scōo. Necesse est inq̄t sinochā triplr esse. Aut cū equalis p̄manet ab initio vsq̄ ad statū. aut paulatim augmentatur. aut minuitur. Causa quia si quod de fumo dissoluitur est tantū q̄tū ticl quod comburitur fit caloꝛ equalis non habens augmentuz neq̄ decrementu m: cum quedam substantia nequaq̄ minuens vel augmentans minime differre videatur ab ea: in qua idez q̄ minuitur augmentatur. Sed si alterū alteri dominetur dissolutione quidē dominante febris caloꝛē necesse est paulatim minui Augetur vero incensione dissolutiōi p̄stante. Et multo breuius has species memoꝛat scōo de differentijs febriū capitulo vltimo dicens: Reliquū aūt est sinocharū genus quarū vniuersum tempus vnus paroxismus est. vel semper homotenus: vel diminuꝰ vel augēs vsq̄ ad crisim. Et eodē libro. c. 2. ait. Et finetharū q̄dē id ē ꝺ̄tinuarū primarū vniuerse tres sunt differentie. Mā quedā quidē ab initio earū vsq̄ ad finē pares permanent. quedaz vero paulatim augentur. tertie vero alie minoꝛantur paulatim. Et q̄dem noīa primis quidā homoteneas posuerūt. secūdis vero ascē

Et hec quidem est febris continua q̄ non tepescit propter continuitatem materiei ⁊ eius adherentia mvsq̄ ad crisim aut mortez. ¶ Et eius species sunt tres. Quarum saluioꝛ est epaugmasticus incipiens cum difficultate ⁊ non cessat diminui. quoniam resolutio i ea est maioꝛ q̄ putrefactio. Deinde est homotenus. ⁊ fortasse similatur septem diebus. Et nequioꝛ eorum est augmasticus. quoniam resolutio i ea est minoꝛ q̄ putrefactio. ¶ Et ei⁹ crisis est vsq̄ ad septimū ꝑm plimū. Et ei⁹ ꝓsūptio ē cū euacuatōe aut sensata aut nō sensata. Et q̄nq̄ p̄ mutatꝭ ad causonidē ät scirsen. Et q̄n q̄ p̄mutatꝭ cū infrigidatōe plima ad lethargiā: ⁊ quandoq̄ p̄mutatur ad variolas ⁊ morbilluz. Et quando accidit in ea profunditas somni ⁊ inflatio vētris ex q̄ puēit sicut vox tympani ⁊ nō depōit eā vētris solutio cū refactione. et quando solutio vētris non valet deinde egredit̄ hasaf lata est ꝓprie de signis mortis. Signaᶜ febris sanguinee sunt adherentia febris. Et rubedo faciei et oculoꝝ. Et inflatio venarum et timpoꝝ.

fiones: tertijs vero epaugmasticas. Et sicut he species in sinocho putredinali inueniuntur: sic in sinocha sine putredine. vt cū plus dissoluitur q̄ resoluitur fit augmastica. ⁊ cū plus resoluitur q̄ dissoluitur fit epaugmastica. ⁊ cū equale est id quod resoluitur et quod dissoluitur fit homotena. ¶ In sexta dicit primo q̄ crisis sinoche fm plurimū vsq̄ in diē septimū protendi solz ⁊ raro hūc terminuz plus durās ptrāsit. quia est de genere p acute febris. Secūdo dicit q̄ consumptio siue cretica sit siue non cretica cōmuniter fit cū euacuatione vel sensibili vel insensibili. Cū sensibili quidez vt cū fluxu sanguinis narīū vel cum sudoribus cruberantibus. Cuz insensibili vero vt cum resolutione occulta sub forma vaporis. Tertio tāgit modos quattuoꝛ permutationis sinoche febris ad aliam infirmitatem. Primus est quo permutatur ad febrem causonicam quia sanguis vnde fit per forte incendiū vertitur in choleram. Secundus quo sinocha permutatur ad sirsen: ⁊ est apostema cerebri quod frenesis dicitur. Nam sir persice latine caput est. ⁊ sen apostema. Permutatur autem quandoq̄ ad id sinocha vel propter raptum sanguinis vnde fit ad anterioꝛem ventriculum cerebri: vel quia iste sanguis in choleram conuersus ad cerebrum rapitur: ⁊ illic colligitur ad apostema. vel ex multitudine fumoꝝ ardentium latoruz ad cerebrū ⁊ in eo conculcatoꝛ atq̄ inducentiū parafrenesim. Tertius quo sinocha permutatur ad lethargiā id est apostema frigidū posterioris partis cerebri memorie corruptiuū: que obliuio interpretatur. Et hec permutatio fieri solet ex infrigidatiōe vehementi ⁊ indiscreta maxime cuz succis aut aquis aut oleis fortis frigoris per quā inspissantur ⁊ incrudantur atq̄ conculcantur humores cerebri simul cū vaporibus ad ipm latis oppilantes ventres ⁊ meatus eius. Quartus quo sinocha foras erumpit ⁊ permutatur vel ad variolas vł ad morbillos q̄nq̄ creticevincente natura: ⁊ quandoq̄ sintomatice. ꝓpter abūdantiā materie ⁊ vehementiam sue ebullitionis. Quarto agit hic p̄nceps de quibusdaz malis ⁊ mortalibus accidentibus interdum sinoche superuenientibus. Et dicit q̄ quando in sinocha profunditas somni accidit ⁊ inflatio ventris que percussa sonat velut tympanū ⁊ non tollitur nec alleuiatur huius inflatio per fluxum ventris: nec etiam tollitur per rarefactionem cutis cum anodinis ⁊ carminatiuis ventositatum. deinde egreditur ⁊ in cute apparet hasaf lata id est morbillus viridis: est proprie de signis mortis. quia somnus profundus magnam oppressionem significat virtutis animalis: ⁊ inflatio ventris sonans vt tympanum non remediabilis neq̄ fluxu ventris nec rarificātibus significat corruptionez naturalis virtutis ⁊ confirmationez hydropisis que tympanites dicit. ⁊ morb illꝰ viridis malignā significat sanguis corruptionē ex adustiōe. Et serapion fere idē edocet sexto breuiarij. ca. 12. nisi q̄ in loco somni profundi ponit egrotantis inquietudinem. ⁊ ait. Quando vides infirmum quādo fortioꝛ est ei⁹ egritudo proficere seipm huc atq̄ illuc ⁊ inflatur venter ei⁹ do nec quando percutis ventrem eius palma tua audis vocem eius sicut tympani. ⁊ accidit vt soluatur natura eius ⁊ non quiescit inflatio: tunc scias q̄ morit̄. ⁊ proprie si exeant in eo variole viridis ⁊ precipue si sint ample late ⁊ currāt ex corpore sudoꝛ multus.

ᶜ Signa febris ⁊c. In hac parte tertia primo agit de signis sinoche. Secundo specialiter de signis sinoche putride ⁊ non putride. ibi [Et illius que] Tertio de signis permutationis sinoche ad egritudines alias ibi [Signa autez] Quarto de signis longitudinis sinoche. ibi [Signa (vero ⁊c] ¶ In prima partícula dat duodecim sinoche signa. Primum est adherentia febris. Per quam intellige firam permanentiam materie ipsius ⁊ sui caloris in magnis venis ⁊ in arteriis vsq̄ ad horam crisis sine periodis ⁊ tepoꝛibus. Secundum est rubedo faciei ⁊ oculoꝝ propter abundantiā ⁊ ebullitionē sanguinis in eis. Terciuz est inflatio venarum totius corporis: ⁊ proprie timporum ex dilatatione vehementi sanguinis qui in eis ebullit. Et in venis timporum id maxime appareꝛ. qz cute tenui coopiunt ⁊ sunt ei prime: ⁊ sunt via p quā vapoꝛes san

UVA. BHSC. IyR_028

guinis ad cerebrū ferūt abūdātissime. Quartū ē repletio cōpleta venarū oim ex feruēti sanguie dicta plectoria sine rigore: frigore vt horripilatiōe. Quintū ē q sudor in ea nō accidit vsq ad crisim: qr materia ꝓtenta in ventis phibet ab eis crūpere sub forma vaporis ppt dēsitatē tunicarū venaz. Sextū est q sepe sinochā associāt pruritꝰ in naso t in gte hac colli supra quā ventose solēt applicari, quia sanguis nimꝭ ardore inflāmatꝰ titillat hec loca p q ꝓsuescunt alias effluere. Septimū est cōstrictio seu coartatio anhelitꝰ ꝓpter cōpressionē vicorū ipsi⁹ t oppilationē ex multitudie sanguinis t tumore venaz. Octauū ē somni profunditas t destructio loqle frequēs ꝓtingēs patiētibꝰ sinochā: t est malū signū significās multitudine sanguince t vaporalis radicem sensus ꝓfundi: t ab opib⁹ impediri. Nonū est apa gutturis qđ squinātia dicit. t duarū amigdalaruz q̄ sunt in radice lingue. t apa vule cooprient epiglotū ppt resudatōez supflui sanguis ad ista loca ex cōpressiōe ei⁹ vehemēti i venis. Decim⁹ est cursus lachrymarū inuolūtari⁹: q ē de signis malis. Jux id hypocr apho⁷. 4. Quibuscunq in febrib⁹ aut alijs egritudinibus oculi voluntarie lachrymantur nihil incōuenies: quib⁹ vero nō fm volūtatē incōueniens est. Et gal. in cōmēto reddit huiꝰ cām dicēs. Lachrymaz eīm flux⁹ siue oculis patiētib⁹ neq ex volūtate ifirmi defectionē vtuꝫ ꝓtētiue significat. huic signo subiūgit ꝓnceps. Et caliditas ei⁹ est plima ppt hūiditatē vaporosam lacunarē nō exiccātē sicut in causone. Et pōt referri ꝟ ad cursum lachrymarū vt sit sensus: q caliditas lachrymarū decurrentiū est plima ppt hūiditatē vaporosam sanguinis incēsi cerebro affluentē vbi inspissat in lacunā recidēs q̄ sub cerebro est sub forma aq̄ calide t ad oculos inde paulatim defluēs veluti lachryme. nō eīm ꝓsumit neq desiccat caliditas plurima sinoche febris vaporosam cerebri hūiditatem vt caliditas causonis. Alit exponi pōt hec ifa de caliditate rotꝰ corpis ranq̄ signuz aliqđ p se febris sinoche: vt sit sensus: q caliditas sinoche est plima ppt hūiditatē vaporosam lacunarē id ē erūpentē ab arterijs t venis velut a lacuna nō exiccante superficiē ten⁹ cutē neq membra sicut siccat eas caliditas causonis. Undecimuz est pulsus magn⁹ lenis plen⁹ velox frequēs valde diuersus nō multū ꝟ minꝰ diuersus t minꝰ velox q̄ sit i causone. Magn⁹ q̄dē: qr necessitas euentatiōis magna ē: t vt fort⁹ t arteria dilatatiōi obedies i lōgū latū t altū. Lenis ppt hūiditatē arterie. Plen⁹ ppt exuberātiā sāguis ebulliētis i arterijs. Velox frequēs valde: qr magnitudo nō sufficit ad euētationez sufficientē, ppterea nā supplet qđ deest velocitate t freq̄ntia. Jneq̄lis vo est ppt aggūationē aliq̄lē vtuꝫ ex plectoria repletiōe: ꝟ nec ita velox nec ita ineq̄lis vt in causonide. qr nec tāto cor vtꝫ incēdio: nec tanta anxiat mordaci t acuta fuligie adusta. Et qr pauca ē t q̄si nulla diuersitas pulsus i febre sinocha: galien⁹ ipm dicit esse eq̄lē. 9. de īgenio. c. 2. Pulsus in q̄t in his febrib⁹ est magn⁹ eq̄lis fort⁹ t pellicule venarū neq durriores neq molliores solito. velox aūt t spissus ē pulsus fm magnitudinē febris. Duodecimū ē q caliditas sinoche nō ē in termio causonidis t tertiane fort⁹. i. nō puenit ad tātū icēdiū vt cholerica causon aut tertiana ꝓtinua pura. Rō qr causonis mā ē ardētior. Secō qr causonic⁹ calor siccitati ē iūct⁹ p quā acuit⁹: calor vo sinoche cū hūiditate ē p quā hebetat. ¶ In secōa ptica agit p⁹ de signis sinoche putredinal. Secō nō putredinal: ibi. ⟨Et sinocha feruida⟩ In p⁹ pte dicit p⁹ q caliditas illi⁹ sinoche q̄ ē a putredie vehemētior ē caliditate sinoche nō putredinal. qr caliditatē ex ebullitiōe sanguis hz sic nō putredinal. t cū ea caliditatē ex putredie acq̄sitā. Secō dicit q accidētia sinoche putride sūt vehemētiora accidētib⁹ nō putride: vt āgustia difficultas i anhelitu: dolor capitis sitis alienatio mētis in q̄etudo: t ppt vehemētiā caloris t ppt abūdātiā putredinaliū fuliginū

Et repletō completa absq rigore Et non est sudor nisi apō crisim. Et multotiens associatur eis pruritus i naso t in loco colli in quo ponuntur vētose. Et ꝟstrictio in anhelitu. Et multotiēs accidit eis profunditas somni Et destructio sermonis t est malū Et similiter apostema gutturis t duarū amigdalarū t vue. Et cursus lachrymarū t caliditas eius ē plurima propter humiditatem vaporosam lacunarē non exiccātē sicut in causonide. Et pulsus eius est magnus lenis plenus velox frequens valde diuersus nō plurime diuersitatis. t est minoris diuersitatis t velocitatis q̄ in causonide. Et non est eius caliditas in termino causonidis t tertiane fortis. ¶ Et illius que ex ea ē a putredine caliditas. Et accidentia sunt vehementiora Et eius cura est difficilior t magis similis cū causonide. At vero subtilitas sanguinis t grossitudo eius cognoscuntur per illud qō egreditur de eo. Et sinocha feruida est res magis similis in principio sui febri ephimere. verum caliditas eius est parue mordicationis t lesionis: t inuenit ex ea inflāmationem t disniam. et est plurimum impressionis eius ppe cor. Putrida vero est equalis et similis equali fm plurimum. ¶ Signa autem permutatiōis eius sunt signa cuiusq eoz ad qō permutatur scilicet prefocationis vel squinancie vel apostematum gutturis t duarum amigdalarum: t tu iam scisti ea. Et signa variolarum scies.

Dextructio loqle insimodia ẽ ⁊ malā.

ex sanguie corrupto. Tertio dic q sinocha putrida mlto difficiliꝰ nō putrida curat. Et ipsi⁹ cura filior ē cure causonidis. Causa primi ē: qr nō putrida q̄q curat sola phlebotomia: putrida vo nō. t i putrida debilior ē vt q̄ sanat morbos: t corp⁹ in ipa caret alimēto q̄ reficiat t p̄eq̄rit digestionē mā anteq̄ euacuet. Causa scōi est qr declinauis ē ad causonicā febrē. t sibi ꝓpria ē ex fortitudie sue caliditat t q̄q in eā ardore cōuertit. Quarto dic q grossicies sāguis faciēt sinochaz t sbtilitas ei⁹ cognoscunt p id qō ō eo exit id ē p illud qō de sanguie exit cū phlebotōia vt fluxu sāguis narū. tal⁹ enim ꝓsumit cē sanguis q̄ intra manet q̄lis q̄ exit fluxit. Vel expone p id qō ō eo. i. ō egro corpore exit: puta p vinā. que si grossa rubea mlti sedimis fuerit: grossuz significat. si sbtil⁹ ignea sbtilē sanguinē. In scōa dic p⁹ q sinocha feruida. i. ō ebullitōe sanguis sine putredie in pncipio sui ē res sitima febri ephimere qr absq tipo icipit sic ephimera: t caliditas ei⁹ ē suauis i mordat sic ephimere: t teporeb⁹ caret ꝓdie⁷ remissiōib⁹. t pulsus ē magn⁹ fort⁹ t plen⁹: t vina ipi⁹ ē vt natural vel illi ppinq̄ sic in ephimera. Signant dō in pncipio sui: qr q̄n aucta ē caliditas ei⁹ ē mlto incensior calore ephimere t corp⁹ tumet. Secō dat tres dias sinoche nō putride ab ephimera. Pria ē q caliditas ei⁹ ē paz mordicās t nō ita suauis vt calor ephimere ppt ei⁹ incēsionē. Et hac de cā ledit aliq̄lit manū tāgēt: min⁹ tn q̄ putrida sinocha. Secōa ē q eger ex hac iuēit iflāmationē maiorē q̄ ex ephimera t disniā. i. difficultatē anhelit⁹ ex cōpressiōe vel oppilatiōe viarū ipsi⁹ a superabūdantia sanguis feruent. Tertia ē q plimū impressiōis caliditatis sinoche nō putredialis i inflāmādo t supcalefaciēdo ē ppe cor. qr sanguis ibi abūdat t est feruidior t aptior ignirī ibi q̄ alibi. In ephimera vo spūs incēsi de facili spgunt t trāsmittūt ad exteriora suis subtilitate t mobilitate. Tertio dicit q sinocha putrida fm plurimū est equalis t sibi equali. Nō duplicit intelligi pōt. Uno mō q est equalis. i. vniformis fm putredinē in oib⁹ magnis venis. vt sibi equali. i. ppe equalitatē. ita q̄ plurimū sue impressiōis ex p te putredis nō solū est ppe cor vt in nō putrida sed etiā ꝓcul. licet eīm sanguis plus putrefieri ꝓpe cor deberet q̄ tū plus ignitur extraneo calore: natura tamen sollicita magis in custodia ei⁹ ꝓpe cor q̄ alibi nō finit tm fm plibi q̄ alibi putrefieri. Aliter exponit q putrida sinocha est eq̄lis. i. homotena fm plimū: t q̄q sibi eq̄li. s. otinuo crescēs aut decrescēs sine ꝓportita est q sinocha putrida sepi⁹ est homotena vel sibi ei q̄ epaugmastica vel augmastica. qr putredo ei⁹ q̄si vniformis vsq ad statū pseverat vt in plib⁹. ¶ In tertia ptica dic q signa pmutationis sinoche ad aliā egritudinē sunt signa egritudis ad quā pmutatur appentia in ea. Et sup ꝟ dat tria exēpla. Primū est. si sinocha permutari debeat ad prefocationem vel squinanciam vel ad apostema sanguineum gutturis: vel ad apostema duarū amigdalarum: tunc signa alicuius horuz apostematū in ea apparent Et hec presciuimus ab his que dicta sunt tertij nona capto. 9. quod incipit. Intētio cōis oib⁹ specieb⁹ p̄focationū ē ꝟstrictō anhelit⁹: t q os remanet aptū t difficultas deglutiēdi. rē. Secūdū exemplū est. si ad variolas pmutari debeat apparent in ea signa variolarū: que postea scient ex his que dicentur tractatu quarto

UVA. BHSC. IyR_028

capło. 6. huiꝰ fen qꝫ incipit. ¶ Quãꝯ añcedũt appitionẽ variolarũ dolor dorsi ⁊ pruritꝰ nasi ⁊ timor in somno. ⁊ pũctio vehemẽs in mẽbris corpis cẽ. Tertiuꝫ est si sinocha pmutari debeat ad frenesim ⁊ dolorẽ capitis ⁊ alienationẽ mentis ⁊ alia capitis accidentia sicut lethargiã aut subeth apparent in ea signa frenesis dicta tertij ꝑma tractatu tertio capitulo secũdo: quod incipit. Signa q̃ speciebus ipsiꝰ sũt cõia ista sũt scz alienatio suppflua qñãꝯ ⁊ abscindiť aliavice. Et abominatio loquele ⁊ pigricia abea et pmixtio intellectus vel cõturbatioẽ cẽ. vt accidentia lethargie aut subeth. ¶ Attẽde q egritudines designate in istis tribus exemplis qñãꝯ supueniũt sinoche sicut mala accidentia ⁊ pniciosa sintomata p manente sinocha simul cũ ipis. Et qñãꝯ materia sinoche via male crisis aut impfecte pmutata avenis ꝺfluit ad loca dictarũ egritudinũ. Sed cũ variole libere ⁊ abũde ꝺfluunt ad cutẽ sedantes sinochã aut debilitantes eã vehementer: tũc est pmutatio bona ⁊ laudabilis vt in vera crisi. ¶ In quarta primitꝰ dat tria signa ꝓlongationis sinoche. Primũ est postpositio seu tarditas apparitionis signoꝝ digestiõis: ⁊ ꝑcipue in vrina. cũ diu pmanet subtilis cruda sine residentia. Ex hoc eñ significať indispositio materie febris ad expulsionẽ cretica: ⁊ q ipa febris vix ⁊ tarde ad statũ puentura est. Secũdũ est tornatilitas faciei cũ scz facies extenuatur ⁊ multũ elongať a naturali eiꝰ forma: vt sint nares acute oculi concaui: tympora plana: aures frigide ⁊ ꝺtracte: ⁊ pulpe earũ inuerse: frons arida ⁊ tensa: que in acutis mortẽ significant si ex malicia egritudinis ꝓcesserit: in chronicis vero ꝓlixitatem. Et qñãꝯ accidũt sinocha putrida ꝓpter defectũ nutritionis: vel ex cõuersione eius in causonẽ aut tertianã ꝺtinuã aut ethicã. Tertiuꝫ est diuersitas dispositionis sinoche seu caloris eius in spacio suo id est toto tempore durationis eius: puta in principio ⁊ additione ⁊ statione ⁊ diminutione: id est in temporibus principij augmenti status ⁊ declinationis. ita vt sit quasi tepida non multuꝫ intensa per omnia sua tempora. Per hoc eñ significatur q sanguis ille qui sinochã generat est plenꝰ humore crudo phlegmatico qui ipꝫ diuersificat remittit ⁊ opprimit in calore suo: nec sinit ipm̃ cito ⁊ faciliter maturescere: quare febrẽ prorogat. Sco dicit q apparitio signoꝝ digestionis in sinocha significat spacium id est tempꝰ aduentꝰ crisis eiꝰ vt vrina rubea mediocriter spissa cũ hypostasi alba ꝺtinua equali residente in fundo. Tertio dicit q si apparitõ signoꝝ digestionis tardeť vsqꝫ postˀ tertiũ ⁊ post quartũ diẽ: ita q nondũ apparere incipit in tertio ⁊ quarto sedimen in vrina pendens natans aut inferius residens: non cueniet crisis in die septimo: imo post ipm. quia septime quarta est indicatiua. amphoriſmoꝝ secũda. Et id intellige de crisi perfecta prius indicata. Quarto dicit q multotiẽs in sinocha fit crisis in quarto die: ⁊ ꝑcipue in non putrida: quia sanguis vnde fit est benignus humor ⁊ temperatus ⁊ bene digestꝰ: ⁊ virtꝰ est fortis ⁊ vie late sunt in sanguineis in quibus hec febris plꝰ fieri solet. Et tunc apparet vrina digesta in primo aut secũdo. Dicta signa sinoche sic metrice collige. Desio feruoris prope cor mordendo remisse. Corpus vena tumens facies oculiq rubentes. Non rigor aut sudor nisi crisi ꝺisnia subeth. Nasi pruritus humeroꝝ lachryma sermo. Difficilis plena leuis cita pulsio magna. Valde frequẽs spissa vnda rubens sinocham manifestat.

t ¶ De curatione febris sanguinis Capitulum. XLIII

Attentio in curatione cẽ. In hoc capitulo primo tangit intentiões quas habere debemꝰ in cura sinoche. Sco exequiť de ꝑma ibi [Euacuatio aũt] Tertio de scda ibi [Sanguis vo ingrossatio] Quarto de tertia ibi [Eius vero inflatio] Quinto de q̃rta ibi [Undificatio aũt] Sexto de cibis patiẽtiũ sinochã ibi [Cibi vero] Septimo de curis accidentiũ sinoche ibi [Et si accidat]

Capitulum. XLIII.

Attẽtio in curatione

i febris sanguinis est euacuatio plurima vsqꝫ ad sincopim. Et ingrossatio substãtie sanguinis si fuerit subtilis valde aquosus ⁊ cholericus. Et infrigidatio eius. Et mundificatio. Et subtiliatio eius si fuerit grossus et sumpserit eger prius generatiua sanguinis grossi ⁊ generatiua humoris crudi. Et digestio materiei facientis febrem ⁊ eius resolutio. Euacuatioᵇ autem non est aliqua ita bona sicut phlebotomia ex manu in quacunq̃ hora accidat.

a In prima pte q̃ est ꝑsens tertꝰ tãgit sex intentiões seu cõsiderationes habendas in cura sinoche seu febris sanguinis. Prima ẽ euacuatio sanguis plurima p phlebotomiã vsqꝫ ad sincopim. Ipa eñ p tinꝰ tollit cãm febris ⁊ refrigerat vniuersum corpus. Scda ẽ ingrossatio sẽe sanguinis si fuerit subtilis valde scz aquosus vel choleric⁹. Et per aquosuꝫ intelligere potes virulentũ nitrosũ cuiꝰ aquositas dicitur ꝯcor: vel cruduꝫ insipidũ qualis ex fructibꝰ generari solet. talis eñ sanguis ingrossatio, phibet ipm ne vehemenť ebulliat ⁊ cito putrescat ⁊ patũ reddit id qꝫ in eo peccat de subtili hũore purgatiõi vel eductiõi p pharmaciã vel p naturã. Tertia ẽ infrigidatio sanguis: p quã, phibeť ⁊ ab incẽdio ⁊ a putrefactiõe ⁊ tollit cã ꝺiucta sinoche: videlz calefactũ esse in sanguie ponẽs cor in calefieri. Quarta ẽ mũdificatio sanguis ab his q̃ sordidãt ipm ⁊ disponũt ad ebullitionẽ ⁊ putrefactionẽ: vt a spuma ⁊ ꝯcoribꝰ ⁊ aquositatibꝰ aliis ebullire patis. Quinta est subtiliatio sanguinis si fuerit nimis grossus: ⁊ grossicie sua vias oppilauerit ꝑ quas ꝺz euaporari ⁊ euentari. Presumiť autẽ seu cognoscitur esse nimis grossus si eger prenutritus ex cibis fuerit vnde generatur sanguis multũ grossus sicut ex bouina vel ceruina carne: vt crudus humor phlegmatic⁹ viscosus sicut ex anguillis ⁊ caseo recẽti. Sexta est digestio materie illius que facit febrem ⁊ ipsius resolutio. Et per digestionẽ hic intellige preparationem sanguinis ad resolutionem sub forma vaporis vel qualitatẽ cessare facientẽ putredinẽ manente ibã. ꝑcipue in illis in q̃ bus vetita est phlebotomia vt in infantibꝰ ⁊ mulieribꝰ ꝓpiq̃s puerꝑio.

b Euacuatio autẽ cẽ. In hac parte secunda primo dat regulas circa phlebotomiã in sinocha. Secundo agit de lenitione ventris añ phlebotomiã ibi [Et oz] Tertio de solutiõe ventris post digestionẽ ibi [Et qñãꝯ necessariũ] Quarto ꝺ agẽdis loco phlebotomie qñ ipa cõmode fieri nõ põt ⁊ de cibo syncopisantiũ ex phlebotomia ⁊ de fluxu sanguis nariũ in sinocha ibi [Qz si dispositio] ¶ In ꝑma pticla dat sex rlas. Prima ẽ. nulla est euacuatio ita bona in cura sinoche sicut phlebotomia ex manu in q̃cunq̃ hora accidat. qz tollit breuiť ⁊ leuiť efficaciť ⁊ cõplete cãm egritudinis scz sanguinẽ supabũdantẽ. ¶ Attẽde ꝑmo q hec regula ꝺz intelligi de euacuationibꝰ artificialibꝰ. Nã si natura virtute sua sponte p mẽstrua vel per emorroydas vel per fluxuꝫ sanguinis nariũ sufficienter expulerit superfluum sanguinem qui causa est sinoche euacuatio hec prestantioꝝ erit minus debilitans minus perterrens minus de vtili cũ benigno educens quacũãꝯ artificiali euacuatiõe. Et sup hoc nos aduertit galienꝰ. 9. de ingenio. c. 7. dicẽs. Aliqñ in tpe phlebotomie sanguis mẽstruus aut emorroys exit: vnde oz considerare motũ ⁊ fortitudinez huiꝰ purgatiõis vtrũ solũ illi sufficere videatur. ¶ Attende secũdo q p phlebotomiã ex manu hic intelligit phlebotomiã ex aliqua magnarũ venarũ que intꝰ ppe cubitũ phlebotomanť vel ramos earũ: quos phlebotomanꝰ in pua manu. Nã nomẽ manꝰ ad puã manũ que rasectã pectinez ⁊ digitos continet: ⁊ magnã manũ que brachiũ continet ⁊ adiutoriũ vna cũ parua manu cõe est. ¶ Attende tertio q in sinocha si sanguis eq̃liter superabundauerit in toto corpore vel magis in membris naturalibus et inferioribus phlebotomanda est basilica dextri lateris vt a fonte sanguinis quod est epar directe educatur superfluus sanguis: ⁊ si superabundet in vitalibus phlebotomanda est mediana. si in animalibus cephalica. ¶ Attende quarto circa hoc q dicit in quacunq̃ hora accidat: q id intelligi de sinocha potest ⁊ de tẽpore anni. vt sit sensus. q in quocunq̃ ãni tpe sinocha accidat nisi euacuatio melioꝝ ẽ ei phlebotõia.

UVA. BHSC. IyR_028

Et pōt intelligi de phlebotomia ⁊ de tpe morbi vt sit sensus: ꝙ in q̄cūq; hora morbi phlebotomiā fieri accidat nulla euacuatio est ea melior. Et quocūq; tpe morbi acceſſeris ad egrū sinochā patientē: statim hūc phlebotoma. Et pōt itelligi de hora diei naturali vt sit sensus: ꝙ nulla ē euacuatio melior phlebotomia in sinocha q̄cūq; hora diei febris ipa accidat aut phlebotomiam fieri ꝺtingat. Scōa rla est, non expectet crisis neq; digestio ad phlebotomiā faciendā in febre sinocha: nisi repletō nauseatiua affuerit. Q̄si affuerit caue phlebotomiā ⁊ remoue nauseatiuā satietatē pus ꝙ phlebotomes. q̄ si pusq; sedata fuerit phlebotomes egruz cib' indigest' ad venas trahet loco educti sanguis p phlebotomiā. Jux id gal. 9 de ingenio. c. 5. Si autē hui' febricitatē vis sanare venā incidas Eis enīz ꝺb' hūores phibita dissolutiōe augmentant ⁊ calor naturalis in eoz corpe fit coadunat' ꝺfert sanguinē fm posse vtutis detrahendū esse. qō nisi feceris natura suffocatione habente sincopim incidūt ⁊ defectionē. Et paulo infra rursus ait. Fit vtilissimū phlebotomiā festinare q̄tin' venarū cōplexio custodiri possit a natura fm dissolutionē videlz ⁊ refrigerationē q̄s a phlebotomia sumpsit ⁊ natura q̄dē ꝺfortata hūorib' vt solet dñetur regēdo. Et. c. 7. libri eiusdē ait. Ꝺpz inq̄ras p̄terita ne crapulitas febrē p̄cesserit: quo sic existēte expectabis donec coīno digerat' antecq; phlebotomes supple. Tertia rla est. si post remotionē nauseatiue repletionis pseuerauerit sinocha tunc phlebotoma: neq; cesses extrahere sanguinē donec eger approximet sincopi: vel cadat i sincopim si fuerit fortis ⁊ robust' corpe. qm̄ sincopis forte infrigidat cōplexionē id est statim tollit vehemētiā febris remoto sanguine q̄ erat cā ei'. Hāc phlebotomiā refert gal. 9. de ingenio. c. 3. se fecisse cuidā iuueni sinochā habēti sine putredine dicēs. Eū ꝙ minui extrahens sanguinē vsq; ad defectionē: qz bñ scio cū rōne ⁊ exprimēto hui' febri phlebotomiā ꝺuenire: cū virt' eā ferre potuerit. Primū aūt iuuamētū qō fit ex sanguis extractiōe mutatio corpis est in ꝺriā cōplexionē ex frigiditate q̄ fit pp ter defectionē. Aliud etiā orit ex ea iuuamentū. ventris cū solutio ⁊ vomit' choleric' defectionē a detractōe sanguis imitatur. Nōnullis etiā corp' sudore madefiet. Que oīa in b iuuene cū a me curat' est appuerūt citoq; febris extincta est. hec ille. Quarta rla ē. phlebotomia in sinocha ⁊ pot' frigide aq̄ interdū sufficiūt tollere febrē ⁊ excusant medicū ab infrigidatiōe alia cū sirupis ⁊ electuarijs ⁊ epithymatib'. Juxta id gal. 9. de ingenio. c. 7. Curatio quidē sinoche duob' modis est. phlebotomia: ⁊ aqua frigida. Phlebotomia semp valet si virt' sufficit. Aqua vero frigida nō semp: ſz cū impulsu ⁊ vrina decoctiōis signa appuerint: ⁊ febris erit maior ⁊ acutior soluto. Quinta est. melꝰ est in sinocha phlebotomiā ptiri p diuersas vices apiendo venā q̄ vnica vice sanguinē extrahere vsq; ad sincopim: nisi aliq̄d fuerit festinare cogēs phlebotomiā magnā ⁊ exq̄sitā vt piculuz suffocatiōis aut rupture vene vel apoplexie vel ꝺuersiōis non putride sinoche in sinochā putridā. Et pmo dat cāz q̄re ptitio phlebotomie laudabilioꝛ ē. Mā fortasse (inq̄t) erit in ea sz phlebotomia q̄ est infra seu citra appropinq̄tionē sincopis vltima tio id est sufficiētia eductiōis sanguis sine pluri ablatiōe vel iteratiōe. Scōo dat cām cur interdū cōpetit phlebotomia vltima ducens ad sincopim dicēs. ꝙ fortasse phlebotomiā hāc vltimā flux' ventris choleric' sequet ⁊ sudor eruberās quē abstergere oꝛ oī hora donec seu quousq; p se ꝺtinuet. Fortasse em̄ eger p istū sudorē ⁊ cholericū fluxū san' reddetur ⁊ liber a sinocha. Hāc phlebotomiā vsq; ad sincopim etiā in sinocho putredinali laudat galien'. 9. de ingenio. c. 4. dicēs. Phlebotomaui cū sanguinē vsq; ad defectionē detrahēs. Et auēzoar. 24. theisir. Et rasis. 10. almānsoris. ⁊ serapiō. 6. breuiarij. Quib' oīb' temere auerroys 7. colliget. c. 9. ꝺdicit dicēs. Et galien' hoc dicit ꝙ q̄n natura fortis ē traham' vsq; ad lipotomiā. Et ego dico ꝙ hec q̄ritas euacuatiōis artificialis nō existit: imo est erronea co ꝙ hic ars nō imitat naturā. Et nūq;

fit crisis laudabil' p euacuatiōnē sanguis ad sincopim pducentē imo hoc euenit a risib' malis in quib' virt' expulsiua plusq; sit cō ueniens expellit. Adhuc nō est intētio euacuatiōis inquātū est euacuatio nisi ad remouendū supfluū sanguinē peccantē q̄titate ⁊ ad cōseruationē naturalis q̄titatis. Ergo quō pōt sanguis euacuari vsq; ad sincopiz nisi cū detrimento q̄titat' sanguinis naturalis: hoc ipossibile esse videt. Et galien' nō itellexit p b' nisi naturalē cōporis refrigerationez. ergo hec medicia ē accidentalis ⁊ piculosa: vnde melius est vt aliq̄tulū ex calore remaneat ex traneo q̄ calor naturalis diminuat. Adhuc nō est credēdū vt in tali corpe q̄le ē istō nō sit aliqui' hūoris putrefactiōis p̄patio. q̄ si diminuerim' calor naturalis corrūpet ⁊ hūoris virt' diminuet: ⁊ non erit q̄ hui' erroris faciat correctionē. hec auerroys. Sexta rla ē. succurrat debilitati ⁊ sincopi q̄ ex phlebotomia in sinocha accidūt cuz cibo subtili euchimoꝛ q̄te corpis ac etiā ale: ⁊ ponat patiēs supra lectū ei' vel sup cubile: vel basse sedeat sup puluinar aut sup tapetū circūfule' vndiq;. Dek q̄ sibi panis intinct' i succo q̄natiuli i aq̄ pullivel in vino debili fortit liphato. ¶ In scōa iubz vētrē leniri ante phlebotomiā in cura sinoche cū aliqua quattuoꝛ lenitiuaꝝ medicinarū: ne natura attrahat sordicie secū subtilēz humidam ad venas inanitas p phlebotomiā ⁊ grossum relinquat in intestinis durū squidalla tū. Pria est aq̄ duoꝝ granatoꝝ scz dulcis ⁊ muzi vsq; ad terminū. Et p istā aquā intellige succuz recent' exp̄ssum a granis coꝝ cū suis pulpis. Et h̄ qō dicit vsq; ad terminum referri pōt ad q̄natū musum seu sapoꝛē ei' scz q̄ sit in termio mustatis ⁊ declinet vsq; ad acetosum exclusiue. Vel referri pōt ad mēsurā aq̄ dāde p vna dosi scz q̄ de ea det' vsq; ad terminū sex unciarū vel vni' haust' bonivel ad maturitatē vtriusq; granati sic q̄ vtruq; sit in termio maturitat' qn̄ suū ius ab eo exprimit ⁊ in termino sue pfectiōis. Scōa est siracost. i. spēs mane. De q̄ dent p vna dosi. ʒ. 12. cū ʒ. ʒ. seri capni. Et si ipm nō inueneris da in loco ipsi'. ʒ. 1. medulle casie fistule mūdate. Tertia est thamarindi id ē dactili acetosi. De q̄b' da. ʒ. 12. dissolutas i. ʒ. ʒ. seri capni. Quarta est collyria id est suppositoria lenia sicut illa q̄ de melle ⁊ sale fiunt ⁊ vnguīt axūgia porcina vel oleo cōi vel violato vel butyro recēti. vel q̄ ex sale fiūt inuoluto panno lineo ⁊ inūcto vitello oui vel q̄ ex ficu fiūt aut trunco caulis aut cauda blete vt cauda mal lue vel radice bismalue sup sal tritū reuoluto pluries. ¶ In tertia dicit ꝙ in sinocha q̄nq; necesse ē euacuare cū pharmacia post digestionē materie febris: vt cum myrabolanis ⁊ fumoterre ⁊ casia fistula. ⁊ his similib' de his q̄ dicta sunt: puta cū reubarbaro: vel agarico vel polipodio aut sene. ¶ Attēde pmo ꝙ euacuatio hec maxime cōpetit in sinocho de putredie cui' materie ps cholerisata est pars melācholisata: ⁊ etiā sinoche nō putredinali cum massa sanguis est infecta cholera superecrēti vel melācholia vel phlegmate aliq̄ viscoso aut acuto. ¶ Attende scōo ꝙ pharmacie hui' forma ꝺz cē tal. ℞. myrabolanoꝝ citrinoꝝ. ʒ. ſ. tēperē. i. ʒ. 6. seri capni: deinde exp̄mant fortissime p staminū ⁊ in colatura dissolue medulle casie fistule mūdate. ʒ. 1. succi fumiterre. ʒ. ſ. fiat dosis. quaz si fortificare volueris exprimas in ea reubarbari electi ʒ. 1. conquassati pri' ⁊ tēperi in aqua endiuie cū pauca spica ⁊ pauco vino albo. Vel adde ei p acumine diagredij mastices tritoruz ana grana. 4. si mūdare intendis massam sanguis q̄ supfluitate cholerica in qua cōiter magis abūdat in sinochis febrib'. Sed si pl' intēdis vt emūdes cā a phlegmate aliquo. ℞. myrabolanoꝝ

UVA. BHSC. IyR_028

kebulor. ʒ.ß. q̄s tēpa p noctē in sero cap̄no: deide fortit̄ p stamiñ exp̄me ⁊ exp̄ssioni adde medulle casiefistule mūdate. ʒ.6. ⁊ in cadē exp̄me agarici electi. ʒ.1. p̄ ꝯ q̄ssati ⁊ tēpati i aq̄ hysopi cū g̃nis q̄ttuor sal' gēme fiat dos. Si vo q̄ris vt melācholiā a sanguīe educas. R. folicul orū sene mūdator. ʒ.ß. fumiterre recēt. Ꝑ.2. myrabolanor indor. ʒ.ʃ. fiat decoctio p vna dosi: in q̄ medicie q̄ ea cocte sunt exp̄mant fortit: ⁊ i ea diſsolue medulle casiefistle mūdate. ʒ.ß. fiat dos. ¶ In q̄rta ptic̄la dat q̄ttuor canōes Prim' ē. si diſpositio patiēt̄ sinochā nō tolerat phlebotomiā i manu aut brachio: phlebotomāda ē vena illa q̄ ē i cornu frōt̄: aut vētose adhibēde sūt. ¶ Attēde p° q̄ dispositio patient̄ nō tolerat phlebotomiā. vt q; patiēs vehemēt̄ horret in brachio phlebotomari de mag̃ vena: vt q; vene ei' sūt illic sepulte nō iueniblles: vt q; brachia debilitata sūt ⁊ diminuta ppt fracturas āt ꝺtusiōes aut aliq̄s alias occasiōes. ¶ Attēde. 2. q̄ vena q̄ ē i cornu front̄ quā p̄n. h iubz phlebotomari ptēdit̄ a loco q̄ ē int̄ duo cornua frōt̄ vsq̄ ad mediū supciliorum. Et ꝺz trāsuerse phlebotomari. Jux illō p̄n. p̄mi q̄rta. c. 20. In venis aūt q̄ phlebotomant̄ ⁊ sūt i pte capit̄ excepta guidez melī' ē vt trāsuerse phlebotomēt̄. Et cauꝫ ꝺō q̄dā sūt q̄ sūt vene: q̄dā q̄ sūt arterie. Vene g̃ tm̃ sūt sic̄ vena frōt̄ q̄ int̄ duo existit supcilia. ¶ Attēde. ʒ. q̄ phlebotomia hui' vene supplet vices fluꝛ' sanguis narīū: ⁊ p̄cipue ꝺfert i illa sinocha cui' repletio magꝫ abūdat i supiorib'. ¶ Attēde. 4. q̄ vētose loco phlebotōie i sinocha vtiles sūt he p̄cipue q̄ sup ābas clunes applicāt̄. Mā ⁊ fortit̄ trahūt supfluū sanguinē ⁊ pcul a corde nec cauꝫ calor ⁊ violētia vsq̄ ad cor puenit nisi supfluāt. Scōs canon ē duor mēbror. Primū ei' mēbrū ē. si non p̄pāt̄. i. adhibēt̄ alīq̄d eor vid elz nec phlebotōia de vena man' nec de vena front̄ neq̄ vētose: ⁊ h̄ ppt accidēs vt ē ip̄gnatio ptui ppinq̄ vt horror vehemēs ⁊ aboīatio p̄dictor oīm. ita vt patiēs nullū hor sufferat vel timor ne sanguis p phlebotomiā fortit̄ ebulliat ⁊ incēdat̄: vt etas sub ānō. 14. vel regio āt tps vehemēt̄ caloris: tūc succurras egro cū solutōe vētris mō dicto in cura causonis: sic q̄ a p̄ncipio festinet̄ euacuatio cū lenitiuis aliq̄d attractōis h̄ntib' ⁊ cōpleat digesta mā. ¶ Cōtra. gal'. 9. de igenio. c. 4. i cura sinoche detestari videt̄ ⁊ refrigeriū: q; mām int' ꝺpigit: ⁊ pharmaciā q; febrē augmētat. Ait em̃. Qm̃ etsi purgatio plenitudini ⁊ calorē frigidis ertiguī ⁊ refrigerari ꝺueniēs sit adiutoriū: in h̄ tm̃ ꝺria vident̄ inesse. qm̃ etsi refrigeratiua calorē extiguāt ⁊ adiuuēt nām: plenitudinē tm̃ phibēdo vt exeat int' ꝺculcāt. Que aūt plenitudis sunt purgatiua oia sūt calida. ppt̄ h̄ si eā purgaueris calorē augmētabis. Si aut̄ calorē refrigerabis plenitudinē interi' coadunabis. hec gal'. ¶ Dic q̄ ad refrigerātia q̄ fortia ex eis nō ꝺueniūt in sinocha nisi post euacuatōnē māe: nisi ardor sit tāt' ⁊ tā itolerabil' q̄ pl' eligat icrudatio māe ⁊ ꝺuersio sinoche ad q̄tidianā diutur nā q̄ expectatio picri mort̄ ex tā violento ⁊ vix tolerabili ardore.

Dic scōo q̄ ad purgatiua q̄ oia q̄ atrībēdo vehemēt̄ laxāt vt scamonea colocyntida supcalefaciūt ⁊ augmētāt febrē suis calidita te ⁊ siccitate: ⁊ talib' nō ē i sinocha vtēdū: ſz lenitiuis ⁊ lubrificantib' q̄b' festiet̄ desecēsus ciboꝝ potuū ⁊ fecū. q̄tin' vene mīe ꝺ eis sugant ⁊ phibeāt a repletōe. Jux illō rasis. 10. almāsor. c. de hac febre. Et si necesse fuerit venē ex apozimate prunor ⁊ thamaridorū ⁊ zuccaro soluat̄: vt ex succo granator acetosor cū pulpa sua ⁊ zuccaro tritoꝝ. Et serapiō sup̄ b. 6. breuiarij. c. de sinocha ait. Si aūt cogerꝫ i hora aliq̄ phibere extractionē sanguis admīstra regimē iuuatiuū: qō apit oppilationē ⁊ icidit ⁊ sedat ebullitionē caliditat̄. Euacua g̃ cū decoctiōe prunor ⁊ thamaridor ⁊ passularū mūdatarū ⁊ terāiabi. i. mane ⁊ casiefistule. Qz si nō lenit̄ nā cū hmōi admīstra clistere lene factū ex camomilla ⁊ violis sicc ⁊ hasech. i. tribulo marino ⁊ scbesten et hordeo excorticato et altea et zuccaro rubeo ⁊ penidijs cū oleo violato aut sisamino ⁊ sale ⁊ baurach pauco. i. nitro āt spuma nitri. ¶ Attēde q̄ circūstātias q̄ phlebotomiaz in sinocha phibēt ⁊ has q̄ hāc fieri debere declarāt gal'. 11. de igenio. c. 7. sic cōmemorauit. Cum' igit̄ si fuerit fort̄ festinant̄ venā icidas. si crapula nō p̄cesserit: aut stōach' bñ cibū digessit. Si aūt debil' extiterit aut etas ad h̄ ꝺueniēs nō fuerit phlebotomiā sus pēde. Cerū iā ꝺixi q̄ hec febris nō ꝺtigit nisi crassis calidis ⁊ hūidis nā. Sz si in puero nōdū. 14. annos h̄nti ꝺtingat ne phlebotomes cū nā pueri: q; calidi sunt ⁊ hūidi: p seipos diſsoluūt̄. Si aūt vltra 14. ānū existat: vide figurā el'. Mā si macillēt' ē ⁊ spissus ⁊ dur' corpe atq̄ venosus minuat̄. si non: phlebotomiā cauebis. Itē q̄titatē sanguis detrahēdā sic cognosces. Si igit̄ eger. 30. fuerit ānor ⁊ corp' sit molle carnosum ⁊ albū: vene q̄q̄ subtiles aut nūq̄ phlebotomet̄: aut si necesse est paululū detrahat̄. Nō aūt erit phlebotomād' si estas fuerit ⁊ regio calida spissus aer calid' ⁊ sicc'. Paululū aūt sanguis ē dekhēdū ꝺco si q̄libz hor nō extiterit. Mā si oppilatio ⁊ putrefactio nō esset ſz sola multitudo hūor: mor eger ad naturalē q̄litatē ꝺuerteret ip̄o phlebotomato. Sz q̄n oppilatio ⁊ putrefactio existēs nō possunt curari cū phlebotōia ſz cū alia medicia: necesse ē tātū sanguis dimittam' q̄ vtuti sufficiat i tpe q̄ ꝺāda ē medicia illa. hec gal'.

Secūdū mēbrū canōis scīt ē. si patiēs sinochā nō ē p̄pat' vel diſposit' vt bñ toleret phlebotomiā aut vētosas: sit regimē ip̄i' cū his q̄ apiūt oppilatiōes ⁊ icidūt hūores grossos ⁊ viscosos ⁊ sedāt aut minuūt ebullitionē q̄ fit i sanguīe. cuiusmōi sūt acetosus sirup' cū zuccaro fact'. pura ta cicer cū modico aceti. radix cicoree bruscī ⁊ spagi scariola ēdiuia oriza cara cōposita: q̄tin' p hec calor febrīl' auct' deferucat: sanguis euēteſ: fumi ⁊ vapores retēti soluāt̄: ⁊ soluti abeāt p porositates carnis ⁊ cut̄. Terti' canon ē. si ex phlebotōia sincopis accidat cibet̄ patiēs ex pane intincto in aq̄ agreste: quā more vulgi veriutuz appellam'. vel in succo g̃nati acetosi. Cōfortat em̃ cor ⁊ os stōachi: cholerā reꝑmit: sitim cōpescit: calorē mitigat. Et circa istud ait gal'. 11. de igenio. c. 7. Jn hac etiā febre nō ꝺz dari cibū cū vt' sit fort̄. vñ si ex mīta sāguis detractiōe deficiat: cibis erit repāda. oppilationē tñ ⁊ viscositatez augmētabūt. Quart' canon ē. si in sinocha p se acciderit fluxꝰ sanguis narīū nō restringat̄ donec appropīq̄rit sincopis. q; nlla ē saluior crisis seu termiatio sinoche q̄ p talē fluxum qui per se ⁊ directe sine molestia siue violētia tollit causam febris.

c Sāguis vo rē. Jn hac pte tertia p̄mo p̄cipit i cura sinoche īgrossare sanguinē cū eis q̄ sūt sic̄ rob de iuiubis q̄n timet̄ ne sanguis subtil' fortiter ebullīēs cholerizet̄: ⁊ sic febris sinocha i causon vtat̄. Modū vo cōpositōis ist' rob sic describit hic. R. iuiubas cētū nūero: decoquāt̄ in ʃ. lib. aq̄ fōt̄ mūde donec nō remaneat nisi tertia ps aq̄ exp̄mēdo iuiubas deinde ispissēt̄ aq̄ q̄ remanet dissoluēdo i ea zuccari. ʒ.1. vel. ʒ.2. ſz q̄to min' zuccari apponit̄: tāto melī' ē in casu p̄senti. q; zuccarū facile inflāmat̄ i febriētib' ⁊ facit vt rob añ digestionē ad venas trahat̄ sua dulcedie quā mēbra diligūt. vñ cā fit oppilatiōis. ¶ Attēde q̄ iuiube sunt fruct' rubei sikes cornis. De q̄b' p̄ceps scōo hui' ait q̄ frigide sūt i p̄mo gradu tēpate vo in hūido ⁊ sicco ꝺferētes acuitati sanguis. Et estimo (inq̄t) q̄ illud est ꝓpterea q̄ ingrossant sanguinē ⁊ viscosum faciūt illū. Et illor estimatio q̄ putāt q̄ ip̄e clarificēt sanguinē ⁊ lauent cū est estimatio corrupta ad quā ego nō declino. ⁊ nutrimentū earū ⁊ digestio sunt difficilia. Scōo dicit lentes p̄patas cū aceto forti esse hui' generis: videlz ex his q̄ sanguinē ingrossant ⁊ ip̄m phibent ab ebullitiōe ⁊ cholerisatōne Modus vero preparandi eas est vt in aqua fontis elixent̄ lentiū. Ꝑ.2. ⁊ in fine decoctōis addantur aceti cocleraria. 4. ⁊ comedantur lentes sic cocte cū cochleari. Et de lente quidē dicit princeps secundo hui' capło de ea' q̄ inspissat sanguinē ⁊ nō currit in venis. Acetū vero dat ei saporē et penetrationē ⁊ aliquā ei supaddit stipticitatē. ¶ Attēde q̄ rasis. 10. al mansoris capło de hac febre dari inbet ea que sanguinem reprimunt ab ebullitione non adeo sanguinē ingrossantia nec tā oppilātia vt iuiube ⁊ lentes dicēs. Jn hac tñ febre ea q̄ sanguinē reprimāt magis sunt danda: sic̄ rob qō fit de succo vue acerbe: ⁊ de acetositate citri ⁊ ribes et aceto cū malogranato. Et q; ista vehement̄ reprimūt putredinē sanguinis

UVA. BHSC. IyR_028

ꝛ ardorē febris validiora sūt in sinocha dicti. Tertio dic ꝙ mā sinoche existēte grossa cauēdū ē dare ī potu rob iuiubarū vel corp' lētiū. qz ista āpli' mām ingrossant: oppilatiões viarū augmētāt: crisim retardāt: ꝛ red Et' vero ꝛc. Jn hac pte q̄rta p° agit de in- (solutione fieri phibēt. frigidatiõe patient sinochā cū aq̄ lētiū aut lactuce. Scdo cū aq̄ simpli- ci: ibi [Et sumere in potu] Tertio cuz aq̄ hordei ibi [Dare aūt] Circa to de nocumēt ifrigidatiõis non p̄- missis phlebotõia ꝛ solutiõe ventris: ibi [Et scias ꝙ] ¶ Jn p̄ ma q̄ticula dic p̄mo ꝙ ꝛueniēs ifrigida- tiuū patiēt sinochā est aq̄ lentiū infrigi- data vel sepeliendo vas ī q̄ est ī niue: vel demergēdo ī aq̄ sim plici frigidissima. vt admiscēdo ipi aliq̄d ifrigidās vt succū limonū vel arengie vel viutū vel parū aceti. Et loq̄t h nō de aq̄ lentiū distillata i alēbico: sz de aq̄ decoctiõis iparū lentiū: q̄ cū infrigidatõe putredinē rep̄mit. Et si p̄mā aquā sue decoctionis egro ex hibueris; laxabit ventrē. si secūdā: stringet. Scdo dicit ꝙ aq̄ lactuce si ue distillata siue decoctiõis ifrigidata mō aliq̄ ex dict est ꝛueniēs infri gidatiuū patiēt sinochā data mane ī potu ꝛ eūti dormitū ī q̄titate. ʒ. ʒ. p q̄dz vice. ¶ Jn scda dicit p° ꝙ accipe ī potu aquā simplicē infrigidatā mō aliq̄ ex dict est ifrigidatiuū sinoche cōueniēs si nihil affuerit qđ hāc phibeat. Jux id gal. 9. de ingenio. c. 6. Qz si aliq̄d ex negligētia medici phlebotomiā in initio postponent ortū curari necessitas expetit dabis aquā frigidā: ei' nocumēto tñ q̄tū fit p̄mit' inq̄sito. si cī parū aut neq̄q̄ nocuerit dabis frigidissimā ꝛ q̄tū ex ea voluerit. Mā si in sanitate potū aq̄ solit' erat accipe: scias ei nequaq̄ esse nociuā. ¶ Attēde ꝙ phibētia aquā frigidā dari in sinocha sunt vehemēs debilitas aut frigiditas sto machi ꝛ epat apa aut dolor in viscerib': debilitas innati caloris: dissuetu do bibēdi eā: abūdātia crudorū hūor in corpe ꝛ venis simul cū sanguie grossicies hūor ꝛ hor viscositas. oppilationes intrinsece p̄cipue venarū ꝛ epat. Scdo dicit ꝙ q̄nq̄ bibit ad curā sinoche tante aq̄ q̄titas ꝙ ꝛ egrū satiat ꝛ ip̄m tremere facit. Et tūc ꝛtingit alterū duoꝝ: vel ꝙ sanat egrū ꝛ extinguit febrez: vel ꝙ de sinocha fit q̄tidiana incrudata p aquā massa hūorali. Jux illud rasis libro diuisionū. c. de hac febre. Et si tarda tur phlebotõia in dispõne sua: stude ad dandū ei in potu aquā frigidā plurimā: ꝛ da ei ex illa ī potu vsq̄quo sanet aut infrigidet ꝛ tremat. Si g̃ declinat febris sufficit tibi. et si redit itera donec declinet ꝛ fiat febris lenis adherēs. ꝛ tūc rege ip̄m regimīe febris phlegmatice. Hoc em̄ regi men ꝛfert in hac febre. ꝛ iā exp' sum ꝛ liberati sūt plurimi p ip̄m q̄ erāt iuxta mortē a timore magno. Non g̃ fis piger dādo in potu aquā frigi dā cū vehemēs necessitas ē. nec dimittas eaz nisi cū est sinocha febris ex apate in stōacho aut in epate aut in matrice aut in renib' aut in vesica aut ꝛyaphragmate ꝛ pectore ꝛ pulmone. Jn stōacho vo ꝛ epate ē timor in dimissiõe tribuēdi aquā frigidā i potu cū ipa vehemenť sit necria. Et signa vehemētic necessitať ei' sūt vehemētia inflāmatiõis febris ꝛ ꝙ cor pulsat ꝛ tremit post assiduationē febris duob' dieb' aut trib': ꝛ nō extiguūt eā extiguētia ꝛ nō valēt i ea. Cū g̃ pulsat cor adhuc tūc iā ebullit sā guis ebullitiõe forti ꝛ nō liberat ip̄m tūc nisi i potu deť aq̄ frigida: ꝛ de tur ex ea in potu tātuz ꝙ satieť. Res em̄ fortissime nō pucniūt aliť ad id qđ necessariū est. Mā nisi potēt ifri aquā istā supuenit eis syncopis post paululū: ꝛ finduntť vene in vētrib' cor ꝛ in pānicul' cerebroꝝ cor: quare emittūt sanguinē p nares ꝛ large expellit sangu's ꝛ morīť: ꝛ illud q̄m arterie ppie franguntť. Et q̄nq̄ sunt bñ potētes ꝛ fortes: q̄re nō accidit eis ħ accidēs: sz ꝛstringit cor anhelit' ꝛ p̄focať subito. hec rasis. ¶ Attē de ꝙ aq̄ frigida bibita in sinocha nō in suo tpe vltra q̄ oz multa inducit incōmoda. Jux id gal. 9. de igenio. c. 6. Jtē aq̄ frigida nō in suo tpe data vltra q̄ oz accepta phibet grossos ꝛviscosos hūores dissolui ꝛ subtilia ri cā oppilatiõis aut calidoꝝ apatū sicut herisipile vel sciros velvdimie Jdeoq̄ cū febris augmētať ꝛ incēdit ppť hos hūores ꝛ data aq̄ frigida nō adiuuat hūoꝝ purgationē: sz mor vt bibit sentit q̄es ꝛ caloris extin- ctio febris co ꝙ ei' cā adhuc existit necessario surgit ꝛ aliq̄n maior q̄ fue rat ppť oppilationē ꝛ ꝛstrictionē quas aq̄ frigida fecerat. Jllud igit no cumētū ab ea illatū nō est negligendū. Jtē aliter nocet. q̄dā em̄ sumēs eā adeo passus est in mery ꝙ in tota sua vita transglutienda cuz dolore

Et caue ne des in potu rob iuiubarū aut corp' lentiū materia existēte gros sa. Eius° vero infrigidatio fit cum eis' que sunt sicut aqua lētiū infrigi data. Et aqua lactuce infrigidata. ¶ Et sumere in potu aquā frigidam si non fuerit qđ phibeat. Et fortasse sumitur in potu donec tremere faci at ꝛ satiet. fortitan em̄ sanat eum. Et q̄nq̄ p mutatur febris ad phlegma ticā. Et curať cuz trocisc̄s de rosis ꝛ

transglutiuit. Jn alio vero stomachus ita tantū defecit ꝙ digere re non potuit. Jn quibusdā os stomachi angustiā patitur. in alī quantis intestinū quod colon appellatur. in nonnullis epar. in multis pulmo ꝛ dyafragma. in alijs renes vesica ꝛ similia mem bra. Jn multis aūt bibita aqua anhelitū id est asma spasmū tu

rob silib'. Et hec quidē cura est quo rūdā antiquoꝝ. ꝛ secuti sunt eos qui dam moderno. ¶ Dare aūt in potu aquā hordei est curatio cōferens ei. ʒ cū lenitate nature. Et melior hora rū ad hoc est hora vehementis ebul litionis ꝛ angustie ꝛ inflāmatōnis ꝛ frequētie pulsus cordis. ¶ Et scias ꝙ esse contentus infrigidatione ꝛ di mittere phlebotomiā ꝛ solutionē vē tris addit ī oppilatiõe ꝛ coartatiõe.

morē ꝛ similia ī neruosis mē bris fieri vidi. hec galien' ibi Tandē nos in struēs ait ꝛ cō cludit. Ceruz quia hec audi sti time eā ali- qñ dare: q̄uis videris me mk tis eā prebuis- se: ꝛ nihil mali generasse vnde talit fac. Qui bus est calidū apa in nobili mēbro ne ꝛcedať aq̄ frigida. Sitr hñtib' oppilationē aut putre factionē crudoꝝ hūoꝝ. Sz signo digestiõis appente ꝛ apate i no bili mēbro nō existēte: inqre an in quodā mēbro frigida sit com plexio: cui si nō nocuerit secur' eā dabis. Eis vero qb' est simplex herisipila nulla medicina adeo ꝛgruit vt aq̄ frigida. Sz si mixta fuerit cū phlegmone nō erit dāda nisi signū appeat digestionis hec gal. Hīs ꝛsideratis ꝛ ꝙ aq̄ istaz barbarū regionū sunt vt plu rimū grosse ꝛ incole iparū supabūdantes in grossis hūoribꝫ ꝛ ad oppilationē multū disposīti ꝛsulo nunq̄ dare aquā frigidā cru dā ad satietatē in febrib' sinochis: sz da eā bullitā aceto p̄mixtaz vel sirupo alicui ifrigidatiuo. Tertio dicit ꝙ sinocha curať post phlebotomiā ꝛ aq̄ potū cū trocisc̄s de rosis ꝛ his silib'. Jux illō rasis libro diuisionū. c. de sinocha. Cū g̃ admistrauer' phlebe to miā ꝛ dederis ī potu aquā frigi dā tūc rege febrē post id ꝑm q̄ti- tatē q̄ videris de residuo caliditať ei' cū aq̄ g̃natoꝝ aut cū aq̄ zuc cari rosati aut aq̄ hordei aut sirupo acetoso: aut trocisc̄s de rosis ꝛ silib'. Describūť aūt trocisci de rosis sūma p̄ma q̄nti tractatu 8. capłis. 2. 3. 4. ʒ. 6. 7. nō vna sed variꝫ descriptiõib'. Quarto dicit ꝙ ista est cura quorūdā antiquoꝝ qua curabāt patientes si nocha videlz cū phlebotõia ꝛ potu aque frigide: ꝛ trocisc̄s de ro sis: ꝛ secuti sunt hos quidā modernoꝝ. Et sub antiqs itellige ra sim loco allegato. Et sub modernis notat auerroym. 7. colliget. c. 9. dicentē. Et ex hoc intelligere debes ꝙ in p̄ncipio phleboto mare debem' ꝛ demū potare aquā frigidā in niue infrigidatam tādiu donec corpus ipsius ad frigiditatez deueniat. Et hoc fieri debet consideratis certis conditionibus. Prima est vt egestio fit digesta: ꝛ vt in viscēribus non sit apostema: ꝛ vt in ore stomachi nō sit debilitas neq̄ frigiditas: neq̄ quando infirm' non est in- suet' aquā frigidā bibere. ¶ Jn tertia dicit p̄mo ꝙ ptisana ī po- tu data ꝛueniens est in cura sinoche si venter egri non ꝛstipať sz lenis fuerit. Mā febris ardorē obtundens minuit: vias abster git: sitim mitigat: putredinē rep̄mit. Sz si exhibeať vētre ꝛstipa to sursum regurgitrat ꝛ ventosať aut in fumū vertiť ac dolores i gerit. Juxta illud serapiõis serto breuiarij capło de sinocha. Et postq̄ lenit natura da aquā hordei. Qz si natura id est vent est de cliuis ad siccitatē dam' eā cū aqua granatoꝝ dulciū aut cū julep aut cū zuccaro. Et si nō cū aqua granatoꝝ musoꝝ aut cū secania bin id est sirupo acetoso facto cū zuccaro. hec ille. Scdo dicit ꝙ melior horarū ad dandū in sinocha aquā hordei in potu est hora vehementie ebullitiõis sanguis ꝛ angustie cordis ꝛ inflāmatio nis febris ꝛ frequentie pulsus cordis: nisi tunc hora crisis affue rit que per potū ptisane retardari possit aut ipediri. Quia pti sane por' ebullitionē sedat aut minuit suis frigiditate ꝛ aptione ab angustia sublcuat pectoralia muleens ꝛ sitim cōpescens: cor refrigerat vnde eius minuit inflāmationē ꝛ frequētiā pulsus ex vehementia ebullitionis. ¶ Jn quarta dicit primo ꝙ in cura si nocha dimittere phlebotomiā ꝛ solutionē vētris ꝛ ꝛtētari sola i frigidatiõe addit ī oppilatiõe ꝛ coartatiõe. sic ꝙ p hāc infrigida tionē venę ꝛ pori pri' oppilati magis oppilanť: ꝛ massa sanguis pri' coartata magis coartať. qz natura frigidi intensi est fortiter ꝛstringere ꝛ cōpingere sicut appet in gñatõe glacici grandinis ꝛ

UVA. BHSC. IyR_028

niuis. Scdo dicit q ppt ℔ q infrigidatio nō pcedēte phlebotomia neq; solutōe vētris addit i oppilatōe t coartatiōe auget putredo t caliditas extranea i reliq̄ disponē post ℔ refrigeriū corpi aduētura: ita q iteri? ꝺcluso calore t aucta putredie ppt defectū respiratiōis t euētatiōis postea ꝺsurget extran⁹ calor fortior q̄ añ vel pmanētior t durabilior auct⁹ ei? causis. ¶ Attēde q si sanguis sinochā faciens fuerit viscosus aut m℔tū grossus istud ꝺtingit qđ dicit hic pnceps ex ifrigidatōne fortiñ pmissa phlebotomia neq; purgatōe. Sz si sanguis sinoche fuerit subtilis ꝓmptus cholerisari t facere causon nō ita verēda ē infrigidatio vehemēs sine phlebotomia t pharmacia. Primū notat gal. in his vbis allegat ex.c.6.9.de igenio. Cū febris augmētat t icēdit ppt hos hūores videlz grossos t viscosos t data aq̄ frigida non adiuuat hūor purgationē: sz mor vt bibit sentit q̄es t calor is extinctio febris eo q ei? cā adhuc existit necessario surgit t aliq̄n maior q̄ fuerit ppt oppilationē t ꝺstrictionē q̄s aq̄ frigida fecerat. Secūdū vo notat auerroys.7.colliget.c.de sinocha dicēs. Et debes scire q hec febris latitudinē hz magnā i suo calore fm magis t minor t hec q̄ fortioris caloris ē dr arsiua. i. causon. Et qñ oia ptes ularia ꝺcordāt i febre q̄ est arsiua t infirm⁹ multū desiderat aquā frigidā nō in ℔ est digestio expectāda: qr eger añ cōestionē ꝺsumeret. Et si feceris ipm pati vsq; ad digestiōis apparitionē: tūc erit ipsi⁹ digestio mala. quēadmodū est nebula nigra aut hypostasis nigra, ppt nimietatē cōbustiōis. t tūc aq̄ frigide exhibitio nō valebit. hec ille cū rōnibus aliis pr⁹ ab eo allegat in cura causonis.

e Mūdificatio aūt tc. In hac pte q̄nta pmo agit de mundificatione sanguis in sinocha. Scdo de trociscis canfore t spodij valentib⁹ in ea: ibi [Et in fine] Tertio describit trociscos alios sinoche ppos ibi [Et isti trociscj] Ofto iter alios ibi [Descptō alia] ¶ In pma pticula iubet in sinocha mūdificationē sanguis fieri duplici mō. Prio q̄dē p eductionē cholerici hūoris cū medicinis solūtib⁹ cholerā sicut sunt iste. ℞. flor borragis bugloſſe et violarū capillor veneris fumiterre añ. ℥.1. fiat decoctio p vna dosi in q̄ dissolue medulle casiefistule mūdate. ʒ.1. thamarindor ʒ.ℌ. fiat dosis. Alia est. ℞. myrabolanor citrinor. ʒ.ℌ. infundantur t bullianꝫ in lib.ℌ. seri capri: deide exp̄mank p staminū fortiꝫ cū suo sero: t i eo dissolue medulle casiefistule mūdate. ʒ.1. fiat dosis. Scdo iubet sanguinē mūdificari cuz his q̄ digerūt hūores crudos aquosos secū pmixtos: q̄ interdū sunt cā putrefactionis t ebullitionis sanguis quēadmodū cholera sanguini pmixta velut spuma ipsi⁹. Digerētia vo dictos hūores sunt ea q̄ ingrossant t inspissant sanguinē dicta pr⁹ pte tertia capli isti⁹. Et eos resoluentia sunt abstinētia tā cibi q̄ pot⁹ t puocatio sudoris Et qñq; eos educit vine puocatio. ¶ In scda iubet in declinatiōe seu fine sinoche dare in potu egro trociscos de canfora t illos de spodio: quos ipe describit descriptiōib⁹ pluribꝫ q̄nti pma tractatu. g Et de his de canfora descriptiōe pma ait. q extinguūt inflāmationē t sedāt inflāmationē febris t ꝺferūt ethice t ptisi t auferunt sitim t angustiā. Et de trociscis de spodio descriptiōe pma ait q psunt ad febrē acutā t extinguūt. Dic vo pnceps ipos dari iubz vt calorē auferāt ex sinocha ipressum t in mēbris relictū: t vt cōfortent naturalia mēbra: t pcipue epar iā debilitatuz tā a febris vehemētia q̄ a phlebotōia nō modica t a potu aq̄ frigide vel infrigidātiū alior. Da igit vnū ex his mane in aurora egro bibere dissolutū in. ʒ.ʒ. ptisane vel aq̄ acetose vel aq̄ cicoree. ¶ In tertia describit alios trociscos ad eosdē fines sibi dādos. ℞. spodij. ʒ.ʒ. semis portulace. ʒ.ʃ. semis cucumeris mūdati. ʒ.4. semis cucurbite mūdati a cortice. ʒ.6. gūmi arabici dragagāti amidi añ. ʒ.ʒ. succi liq̄ricie. ʒ.7. terank terēda t incorpenk cū succo liq̄ricie t pauco

Quare addit putredo t caliditas in reliqua dispositiōe. Mūdificatio aūt fiat cū eis que sunt solūtia cholerā fm respōsionē necessitatis t virtutis t debilitatis cū digerentib⁹ humorē crudū. qm̄ fortasse ipe est causa in putrefactōe sanguis. ¶ Et in fine ei? da ei in potu q̄ sūt sicut trociscj de cāfora. t trociscj de spodio. ¶ Et isti trociscj sunt boni. ℞. spodij. ʒ.ʒ. semis portulace. ʒ.ʃ. semis cucumeris. ʒ.4. semis cucurbite. ʒ.6. gūmi t dragagāti t amili oium ana. ʒ.ʒ. succi liquiricie pondus. ʒ.7. fiant ex eis trociscj. ¶ Descriptō alia t ppe apud debilitatē epatis. ℞. rosarū. ʒ.ʒ. succi berberis. ʒ.1. semis cucumeris t melonis t citrulli t portulace et spodij oim ana pōd⁹. ʒ.1. gūmi t dragagāti t amili oim ana. ʒ.ℌ. reuscenj t croci t cāfore oim ana pōd⁹ quarte. ʒ.1. fiant trociscj. Cibi vero sint illi q̄ fiunt ex iuiubis. t illi q̄ fiūt ex lētib⁹ cū aceto et cum granatis et cū sumach. f Cibi vero sint tc. In hac parte (frigidatione: de quib⁹ iā actū est. sexta primo agit de cibis patientium sinocham. Secundo in speciali de fructibus eorum ibi [Et eius fructus] Tertio de oleribus eorum ibi [Et eius olera] ¶ In prima particula dicit primo q cibi sinochā patientiū sint facti ex iuiubis fm hūc moduz. ℞. iuiubas. 12. tempera t bullias in aqua pulli vel in aqua hordei: deinde cola aquā exprimendo fortiꝫ p stamina iuiubas: ita vt succ⁹ harū sit aq̄ pmixt⁹ t da in edulio. Cōtra. nutrimentum earum t digestio sunt difficilia. Et sermo quidem in eis bonus est ille quem dixit galienus. Non repperi iuiubas in conseruatione sanitat t remouenda egritudine aliquid operantes: sed repperi eas difficilis digestionis t pauci nutrimenti. hec pnceps scdo hui⁹ capli de eis. Dic q hec intelligunt de recentibus iuiubis p se acceptis vt sunt: non de succo earū pmixto cū aliquo refrenatiuo malicie ipsi⁹ t grossicie.

Secūdo dicit q ex cibis eor sunt etiā illi q̄ ex lentibus fiunt cū aceto paratis t cū granatis t etiā cū sumach fm hunc moduz. Accipe lentiuz ℥.2. quas decoque in aqua pulli vel in aqua pisor: adde aceti duo pua cocleraria granorū granati acetosi: t sumach añ. ʒ.ℌ. fiat pulmentum. Sed miruz videtur cum dieta tenuis in acutis laudetur: quomodo pnceps patienti sinochā iubet dare lentes aut cibū ex lentib⁹: que etiā pro sanis sunt cibus grossus difficilis digestionis. Et scdo hui⁹ capli de lente ait. q generatur ex ea humor melancholic⁹ t egritudines melancholice: t q est difficilis digestionis mala stomacho generās inflationē t grauans ipm. Dic primo q licet lentes sole date sint grossus cibus t illaudabilis: mixte tamen cū aliis possunt fieri bon⁹ t laudabilis cib⁹. Juxta illud principis secundo huius capli de lente. Et fortasse kist hordei est contrariū t quasi aggregatur ex cōmixtione eor nutrimentuz valde bonū: t fortasse erit ex summa melior nutrimentoruz. Et oz quidē vt sit kist hordei minus quantitate lentis. Et lentis etiā cū sicla nutrimentū est laudabile. qm̄ sunt ꝺtrariū dispositionū: que ambe sunt temperate.

Dic secundo q in sinocha potest dari virtus lentiū brodio impressa sine ℔a vel cū ℔a tā modica t talis repressa q erit de nūero subtiliū ciborū. ¶ Attende q isti cibi ppter plures causas in sinocha laudant. Prio propter inspissationem sanguis pleni aquositate vel cholera subtili parata inflāmari. Secūdo quia sunt contrarij sanguini: cuius multitudo sinochā generat: qm̄ declinant ad melācholiā. Tertio q̄ sunt inepti pu-

UVA. BHSC. IyR_028

tredini ⁊ ipam reprimūt. Tertio dicit ꝙ si ex aliq̄ dictorum ciborꝫ cōstrictio vētris nocēs timeat frāgat sua vis pmiscēdo sibi aliqd de siracost. ⁊ sp̄es mānc: vel carne prunorꝫ: vel de medulla cucurbite cl'i vel de acedula. vñ festinet ipsi' descēsus ⁊ laxet vent. Mā māna ⁊ pruna leniūt vētrē: ⁊ cucurbita etiā. ⁊ in folijs acetose est lenitas q̄dā. vt ait scōo hui'. c. de ca. Rasis vo. 10. almansorꝫ sup regie patient' sinochā ait. Preterea ad regimē egri subtiliandū est diuertēdū: ⁊ ad multā ipsi' cōestionē minuendam. Postꝙ febris recesserit a carne ⁊ ꝓfectiōib' q̄ ex melle fiūt abstineat ⁊ vino donec ipsi' sanitas sit cōfirmata. Et libro diuisionū itermiscēs regimē cū phlebotōia ait. Et ei' cura ē vt succurrat ei in ꝓncipio rei ⁊ añꝙ cadat vt' valde cū phlebotomia: ⁊ dimitte sanguinē currere donec egro supueniat sincopis. Et si fuerit debilis ciba eū medulla panis cuz aq̄ ḡnati musi ⁊ aq̄ agreste: deide dimitte eū. Et ad vltimū nō dimittas q̄n ꝓcedat egressio sanguis vsq̄ ad sincopim. Et post id da ei ī potu aquā ḡnati musi: ⁊ ciba ip̄m aq̄ hordei: ⁊ rege eū regimīe habētiū causon: ſz fit cū extictōe miore. Galien' vo sic ip̄e refert. 9. de ingenio nutriebat eos ptisana: ⁊ potabat aq̄ frigida. Sz. 11. cl'. c. 7. ait. Jn hac febre nō oz dari cibuz cū vt' fit fort. ¶ Jn scōa dic ꝙ fruct' patient' sinochā sunt pira de sceni. i. de hierm vel cōia: q̄ vbiq̄ reperiunt. inf q̄ in gallijs riepira vel de frāchozello vel de lardeto sūt magis idonea cruda cōedi. Et pira de auro fino ⁊ de bruherijs ⁊ de caruilla ⁊ de sctā regula sunt magis ꝓpicia vt cocta sumant. Et malag̃nata musa ⁊ acetosa sūt ex suis fructib'. Et poma de sceni. i. de hierm vt' cōia Jnf q̄ meliora apud gallos sunt vulgarit dicta de capēduto ⁊ de richardo seu frāco cornelio ⁊ de reubino: ⁊ poma ⁊ pira de ofillēto. Sunt ⁊ alij fruct' in sinocha vtiles sicut limones: poma arēgie: g̃na berberis: pruna damascenica: cerasa siccata rhāna. ¶ Jn tertia dicit ꝙ olera sinochā patienti apta sunt cucurbita ⁊ cucumeres ⁊ alketbed. i. citrulli ⁊ endiuia ⁊ olus bñdictū. i. portulaca ⁊ acetosa ⁊ coriādrū cui' semē apte ꝑpatū pl' ꝺuenit esui q̄ ipsi' viridis ⁊ fetēs herba: ⁊ q̄ eis sunt silia sicut lactuce et spinachia violarie ⁊ atriplices. ¶ Attēde ꝑ' ꝙ ī sinocha q̄ fit ex sanguine multe aq̄sitat' ꝓpt quaz putrefit facile ebullies neq̄ dicti fruct' sunt ꝺuenientes neq̄ dicta olera: q̄ mltiplicāt aq̄sitates. Sz ī illa q̄ fit ex sanguine ardēti cholerisari aptor causonē facere satis ꝺuenīūt suis frigiditate ⁊ hūiditate repmētes acumē sanguis ⁊ nō ad dētes in excessuz ip̄i'. ¶ Attēde. 2. ꝙ serapion. 6. breuiarij sic descripsit regimē sinoche paulo āpli' alijs. Postq̄ lenit' nā da aquā hordei. Qz si nā est decliuis ad siccitatē dam' cā cū aq̄ ḡnatoꝝ dulciū: aut cū iuleb aut cū zuccaro. Et si nō ē cū aq̄ ḡnatoꝝ musoꝝ aut cū secāiabin. i. sirupo acetoso facto cū zuccaro. Et dam' eis lētes excorticatas cū atriplice ⁊ olere iameico. i. blito cū mnes. i. pissis excorticat' aut cucurbitā cū spinachijs cū oleo ō amigdal' dulcib' ⁊ oleo onfancino abluto. Si aūt nō possunt cōcoquere panē cū hmōi reb' tū coquat ei sanich hordei qō fuit ifusum in aq̄ calida vna hora: deide fuit ablutū cū aq̄ frigida vt nō ḡnet rugit' aut inflationē cū zuccaro pauco ⁊ sanich tritici silit ablutū: ⁊ sanich dictū sanich de siligie. Et dent eis ex fructib' pruna recētia ⁊ ḡnata musa ⁊ mala: ⁊ medulla citrulli ⁊ cucumeris: ⁊ iomar palme. ⁊ est germē palme siluestris qō ī ortu suo dū ē adhuc recēs cōedit ⁊ vua alba ⁊ q̄ sunt illis silia. Et sit pot' si nō ē decliuis ad siccitatē aq̄ pruno: ⁊ aq̄ cucurbite cū zuccaro: ⁊ iuleb: ⁊ aq̄ ḡnatoꝝ musoꝝ ⁊ aq̄ citrulli. Si aūt decliuis ē ad lenitatē tūc da secāiabin. i. sirupū acetosum: ⁊ rob ḡnatoꝝ purū. Et q̄n soluit' natura infirmi solutiōe vehementi: tūc da ei ī potu aquā sanich hordei cū trocisc̄s de spodio ꝺstructuis. Et clōga ab ipso iuleb ⁊ zuccarū. Et da ei in potu rob ḡnatoꝝ ⁊ rob malorꝝ ⁊ rob citoniorꝝ purū acetosum. hec serapion. Sz cū sinocha sit pacuta egritudo repletiōalis raro ptrāsiēs die septimū cū oppilatiōe venarū vel ex multitudie vl' ex grossicie vl' viscositate sanguis: ꝺsulti' teneo nō cibare infirmū cū ſba lentiū vel iuiubarū: neq̄ cū piris neq̄ cū citrullis aut cucurbit' aut cucumeribus q̄ vix digerunt ⁊ diu iniacent stomacho ⁊ distrahūt naturā ab attētione circa digestionē ⁊ resolutionē materie morbi. Sed cibare infirmū subtilib' euchimis cito labilib' frigidis ⁊ hūidis ad acetositatē declinātib' ⁊ cito digestis cibis vt cū aqua decoctionis lentiū aut pisoꝝ: aut cū aqua pulli q̄ sit acetosata cū modico aceti vel succo limonū vel succo pomorꝝ arengie vel aq̄ agreste. et mice panis ter lote in aq̄: ⁊ succ' ḡnati musi aut acetosi: ⁊ medulla pomi acetosi cocti ⁊ hordeatū ibe. tenuis hordei modici parū acetosati cum veriuto albo: ⁊ amigdalatū multū tenue sic acetosatuz. Et potet' ptisana vel aq̄ bullita cū pane bruno vel cum sirupo acetoso simplici de zuccaro vel oriza caccara.

¶ Sz est q̄stio de vino ⁊ balneo si in sinocha cōpetāt. Et gal. in. de ingenio. c. 4. sensisse videt' ꝙ nō. Ait em ibi. Qz si febris fuerit fortis ⁊ nō fuerit balneādū sicut fit in sinocha nō det' vinū: neq̄ fiat fricatō neq̄ balneatio. Sz dabis aquā frigidā: q̄m in hac febre nisi aliq̄ mō ꝓhibeamur aq̄ frigida erit ꝓpa medicina. Dic ꝓmo ꝙ ī trib' primis tpib' si nocte neq̄ vinū cōpetit neq̄ balneū. q̄m vtrūq̄ ita ichoatā ebullitōez in sanguie augmentat ⁊ putredini appat. Dic scōo ꝙ vinū aquosum colore ⁊ ſba debile valde de fortif limphatū aq̄ font' mūda tute dari pōt in declinatiōe si nocte si patiēs vinū desideret ⁊ eo vti ꝺsueuerit. qz plus ꝺfortat alijs potib': neq̄ calefacit aut inflāmat sanguinē: ſz refrigerat et vrinā ꝓuocat ⁊ venas apit ⁊ sudare facit. Dic tertio ꝙ ī declinatiōe sinoche vsus finē ei' ꝺsueto sepe balneari balneū tepidū dulcis aq̄ mane mistrari pōt: ⁊ p̄cipue illi cui' sinocha pata fuit ad ethicā ꝺuerti vt mēbra humectet sordes sudorales acute absterget: poros apiat: ⁊ qō relictū est de materia febris resolui coadiuuet. suspecti' tn̄ est in sanguineis q̄ cholericis febrib' ceteris pib'.

g Et si accidat tc̄. Jn hac pte septima remittit nos ad p̄dicta sup curis accidētiū ⁊ syntomatū malorū q̄ in febre sinocha q̄q̄ ꝺtigūt. Quoꝝ primū de nūerat' b est dolor capit: cui' cura dedit seu curādi modū tertij ꝓma tractatu scōo. c. 24. Et serapion sexto breuiarij. c. de sinocha ipsi' curā nos ita edocuit. Et si accidat soda id est dolor capitis: tūc funde sup caput oleū rosatū purū ꝓmixtū cū aceto vini forti aut cuz oleo de salicib' ⁊ aqua rosata. Quod ē: quia hoc ꝓhibet materiā ⁊ refrenat eā ⁊ infrigidat etiā. Si aūt volum' extinctionē tm̄ ꝑ ter ꝙ expellamus tūc ponam' sup caput aquā oleris benedicti: ⁊ aquā salicū ⁊ aquā rosarū ⁊ oleū rosatū aut oleuz nenufaris. Et confert etiā succus virge pastoris q̄n miscetur cuz oleo nenufari no aut oleo violato aut oleo de semine cucurbite dulcis ⁊ aceto vini pauco ⁊ canfora. Et si necessaria sint emplastra ꝺferūt etiaz salices recentes q̄n terunt ⁊ aggreganf: ⁊ rasura cucurbite: ⁊ semis albis ⁊ aceto pauco. Et linit' frons cū linimento ex sandalis albis ⁊ canfora cōfectis cū aqua citrulli ⁊ aq̄ rosarū ⁊ re modica aceti. hec serapion. Secūdū accidēs ē pulsus cordis. ¶ Attende ꝙ q̄ttuor sūt cordis passiōes sibijnuicē multū sikes solū differentes penes magis ⁊ min'. Pria ē debilitas cordis. scōa pulsus cordis. tertia tremor cordis. quarta est sincopis. Juxta illud mesue summa q̄rta pticule scōe sectiōis ꝓme. Egritudies cordis sūt debilitas ⁊ pulsus ⁊ tremor ⁊ sincopis. Et he q̄dē egritudies cas dē fere habēt radices nō alit' inter se differētes: nisi sicut fortes ⁊ ꝓmētia debilitatē contra vigorē minere faciunt debilitatē cordis. Amplius autē elcuata vt imprimāt agitatiōne lesiuā in ipo facientē cadere diuersitatē in differentijs mor' cordis sensu percep tibilē que fiūt ex magno ad parū: ex veloci ad tardū: ex rarita te ad frequentiā ⁊ ecōuerso: tūc fiūt ꝺstitutiones due. Aut enim fiunt illa non integre neq̄ in omni: sed cū quadā interpolatione ⁊ vicissitudie: ⁊ fit pulsus cordis. Aut integre cū q̄dā ꝺtinuatiōe ⁊ fit tremor cordis. Cū vero fortiora fiūt vt ip̄rimāt vehementi' impressiones fort' ledētes ipedientes aut p̄focantes mor' eius aut sepelientes spiritus ad interiora aut interecidentes abscq̄ tercisione oīno aut aggregātes ad ꝓncipiū aut resecantes abscq̄ eo qō est in radice: faciūt sincopim. Cause aūt ea vltimata viguatur in minera sunt cause mortis. hec mesue. Cū igit neq̄ ter accidētib' febriū ꝓpriū capl'm de pulsu cordis inuenias recurrere potes tertij vndecia tractatu. 2. ad capl'm q̄rtū de cura tremoris cordis calidi. qz sikes sunt cause ⁊ curatio tremoris ⁊ pulsus. Qz si ꝓpriū queris capl'm de pulsu cordis: lege capl'm vltimū libri scōi breuiarij serapiōis qō intitulat de caphacan cordis: ⁊ exponit q̄ est mor' cū saltu. s. necessario q̄ fit in corde ex multitudie repletionis sanguis aut hūiditate q̄ ꝺtinet in pāniculo ꝺtinēte ip̄m aut ap̄ate. Et breuit' minue sanguinē ⁊ da frigida cordialia tā intus

UVA. BHSC. IyR_028

ꝯ extra q̄ infrigidēt ⁊ ꝺfortēt. Tertiū accidēs ē vigilie supflue. Quarū curā docuit tertij p̄ª tractatu q̄rto.c.6.⁊.c.20.tractatus p̄sent:qꝺ ē de inq̄etudie febricitātiū. Quartū ē ꝓfunditas somni. Cui⁹ curā docuit tertij p̄ª tractatu q̄rto.c.3.⁊.c.18.tractat⁹ p̄sent sic intitulato. Quintū ē flux⁹ sanguis nariū supflu⁹ deficiens vtutez. Cuius curam docuit tertij q̄nta tractatu p̄° capitulis.8.⁊.9.et capło.14. tractat⁹ p̄sentis. Alia vero accidentia filia dictis indigētia cura sunt flux⁹ vētris īmoderat⁹ difficultas anhelit⁹ casus appetit⁹: alienatio mentis: quorū cure dicte sūt.

aut vigilie: aut ꝓfūditas somni: aut flux⁹ sanguis nariū supflu⁹ destruēs virtutē. ⁊ alia de accidētib⁹ scitis: cura cū eis que docuimus in loco suo.

¶ De febre phlegmatica. C. XLIIII.

Ciuisti ꝯ ⁊c. Jn ꝟ capło p° agit de spēb⁹ vt differētijs febrium phlegmatice. Scōo de tpib⁹ ei⁹ ⁊ saluiore ex ea ibi [Et sunt] Tertio de modis phlegmatū ex q̄bus ipa fit ibi [Et phlegma q̄dē] Quarto de corpib⁹ dispositionib⁹ ad eā ibi [Et plurimū q̄dē] Quinto duo notat circa ipam ibi [Et parum quidem]

Ciuisti ꝯ ⁊c. Jn ꝟ capło p° agit de spēb⁹ vt differētijs febrium phlegmatice. Scōo de tpib⁹ ei⁹ ⁊ saluiore ex ea ibi [Et sunt] Tertio de modis phlegmatū ex q̄bus ipa fit ibi [Et phlegma q̄dē] Quarto de corpib⁹ dispositionib⁹ ad eā ibi [Et plurimū q̄dē] Quinto duo notat circa ipam ibi [Et parum quidem]

a Jn p̄ma pte diuisionē hāc inuit. ꝯ febriū q̄ fiūt ex phlegmate putrido q̄dā sunt cōtinue seu insepabiles cū ĩcessant affligūt: alie sunt iterpolate seu ꝓtinuales: cū⁹ afflictiones intenuiētib⁹ q̄ etib⁹ interrūpunt. Et scitisti ex dicti cā cām in ꝟ ē ꝯ phlegma putrescēs q̄q̄ in venis ē ⁊ facit ꝺtinuā: ⁊ q̄q̄ extra has ⁊ facit iterpolatā. Sz q̄dl si putrescit int⁹ in venis ⁊ ex sit. Dicꝯ facē febrē ex interpolata ⁊ ꝺtinua mixtā. Sz signa ꝺtinue tegūt ⁊ obnubilāt signa iterpolate. Sz q̄d si iflāmat ⁊ nō putrefit: nūq̄d pōt facē febrē sic sanguis nō putrid⁹ sinochā. Dicꝯ nō. Jux idgak.2.ō differētijs febriū.c.6. Scōm eādē vo rōem neq̄ cū phlegmatice sup abūdauerit hūor scōt febris: nisi putrefiat p̄⁹. Nā phlegma inflāmatū calore extraneo statī putrefit: sanguis vo non sic, qz nā dili

gentior est in custodia eius.

b Jn scōa dicē p° ꝯ i febre q̄tidiana sūt q̄ttuor tpa q̄ attēdūt penes digestionē māe ⁊ malicia accidētiū sicī in alijs febrib⁹ videlz p̄ncipiū augmētū statⁿ ⁊ declīatio nisi fuerit ex mortalib⁹ q̄ carēt tpe vē declīatiōis. Scōo dicē ꝯ min⁹ tps durationis hore p̄ncipij q̄tidiane ē.18. dierū fm plurimū sic ꝯ tanto tpe calor īnatⁿ ꝑfocatus manet a mā febris absq̄ ꝟ ꝯ appeat in hac mā vestigiū aliq̄ digestiōis vel corruptōis ꝺuce digōni ppt debilitatē īnati caloris ⁊ ieptitudinē phlegmatici hūoris ad digestiones taz ex frigiditate q̄ ex viscositate ⁊ grossicie ei⁹. maxie si phl'ma multū abūdauerit. Tertio dicē ꝯ eradicatio totalⁱ q̄tidiane ē vt i plib⁹ inf.64. dies ⁊ tps post illud: ita ꝯ ei⁹ eradicatio in plurib⁹ est intra.64. dies. Et saluior earum est illa que est mundor tepor: ⁊ precipue illa que ē multi sudoris. significat em̄ subtiliationē materiei ⁊ paucitatē eius ⁊ raritatē corpis. Longior ergo partiū huius egritudinis est augmentū q̄uis eius declinatio iterū sit lōgior declinatione tertiane plurimū. Et phlegma[c] quidem putridū q̄q̄ est vitreū ⁊ q̄q̄ est acetosum: ⁊ quandoq̄ est dulce: ⁊ q̄q̄ est salsuz. ⁊ tu iā sciuisti q̄lit fiat ex salso causon. Et plūmū[d] er toto raro eradicat añ diē.64. ⁊ frequēt vltra hūc durās progak. Quia phlegma vñ fit calore ꝑfocat ⁊ vias oppilat: vñ tarde recipit digestionē vixq̄ resoluit: ⁊ multiplicat mā ipi⁹ ex debilitate digestiōis stōachi ⁊ epat cui⁹ ipa cā ē. Ex to dicē ꝯ int febres q̄tidianas illa saluior ē ⁊ min⁹ suspecta de lōgitudie ⁊ morte q̄ ē mūdor tepor. i. cui⁹ q̄etes vel remissiōes febris q̄ iteriacēt porismis a calore febrili sūt mūdiores vel min⁹ infestē: ⁊ p̄cipue illa in q̄ sudor multiplicat. Quia hec significāt ꝯ mā febris subtilis ⁊ pauca ē ⁊ dispositio corpis ē rara porosa q̄re resoluct mā febris ⁊ cū facilitate ⁊ i breui tpe. Quinto dicē ꝯ ps hui⁹ febris q̄ pl⁹ durat ⁊ diutiꝰ manet ē ei⁹ augmētū: ⁊ tps augmēti plurⁱ ē oib⁹ alijs tpib⁹ ei⁹. Quia tpe isto nā laborat vt calorē īnatū ꝑfocatū erigat: mām febris viscosam īcidat: grossam ībtiliet: vias apiat. qꝺ ē difficillimū i hac egritudie pl⁹ tē potis egēs ex debilitate nō modica agēt ⁊ ieptitudie vehemēti passi. Juxta id gak.2. de differētijs febriū.c.4. Difficile aūt calefactibilⁱ est ⁊ longeuā hz ascēsionē añq̄ veniat ad statū. qꝺ hūor in q̄ ꝺsistit frigid⁹ ē ⁊ humid⁹ cōplexiōe: viscosus vo ē ꝺsistētia, difficile igit accensibilis est, ppt ꝟ ⁊ tarde gressibilis ⁊ i multⁱ locis fm poros. i. foramia detinet. Sexto dicit ꝯ q̄tidiane declinatio lōgior iterū est vt in plurib⁹ declinatiōe tertiane febris. Et in plurib⁹ dicit: qꝛ cōiter q̄tidiane mā grossior ⁊ viscosior ⁊ difficilⁱ resolubilⁱ vel ed cibilis aliq̄ sensibili euacuatiōe est mā tertiane Verū q̄q̄ tertiane nothe declinatio diuturnior est declinatiōe q̄tidiane sicut ipa tota q̄q̄ pl⁹ durat q̄tidiana: puta medio ānovt ātea dictū ē

c Jn tertia dicit p̄mo ꝯ phlegma putridū ex quo generat quotidiana q̄q̄ est vitreū sc̄z simile vitro calefacto. ⁊ aliq̄ est acetosi saporis. ⁊ q̄q̄z dulcis vel insipidi: ⁊ interdū salsi. penes cuius diuersitatē diuersificātur quotidiane tam in suis tipis ⁊ accidentibus ꝯ in curis suis ⁊ duratione. Scōo dicit iā scitū esse ex dictis capło. 41. tractat⁹ presentis qualiter fit causon ex salso phlegmate q̄ ipm putrefit ⁊ inflāmat in venis magnis cordi iuxtapositis. Das phlegmatis species galien⁹ p̄notauit secūdo de differētijs febriū.c.7. dicēs. Quicūq̄ vtiq̄ in corpe humor humid⁹ fuerit ⁊ frigid⁹. nos quidē hūc notamus phlegma. Sz noscas humoris huius plures esse differentias. Et em̄ vna species eius valde vtiq̄ frigida est vt ⁊ marimos dolores cuz obstructa fuerit in regione calida tribuat. Et multotiēs multos dolores coꝛ qui vocant cōlici iniecto clisteri calido talē humorē euacuāti ꝺfestim cessantes est videre. Assimilatur aūt ad visum humor hic vitro fuso. Alia vero ē phlegmatis species quā screātes multotiēs expuūt quādā sensibilē habēs dulcedinē: ⁊ manifestū est ꝯ nō ꝺtingit hanc certissime esse frigidā. Est vtiq̄ demū que dā ⁊ tertia alia phlegmatis species ipis q̄ spuūt acida apparēs: minus vero vitrea: magis vero dulci frigida sicū ⁊ alia salsa. vel ꝓpter putrefactionē vel ꝓpter īmixtionē salse serose: hūiditatē ⁊ magis calida. Et iterū paucis interpositis ibi ait. Fortassis vero ⁊ vitreū phlegma acida ptic⁹ pat q̄litate vt sint oēs differētie ei⁹ tres. s. acidū. dulce: ⁊ salsum. hec gak.

d Jn quarta notat nouē modos corpoꝛ q̄ ad quotidianā sūt aptiora ⁊ quibus ipsa frequēti⁹ accidit. Prima sunt: humida supflua humiditate vel naturali vel acquisita: q̄si etiā cū hoc frigida fuerint fūt aptiora phlegmatib⁹ plurimis ⁊ febri facte ex his. Scōa sunt illa q̄ in ocio viuunt ⁊ in q̄ete sine exercitijs: vnde accumulāt hūiditates q̄ ab exercitio resolui deberēt ⁊ calorē obtūdūt q̄re minuunt digestiōes ⁊ phlegmatu

calefacto al. liq̄facto

UVA. BHSC. IyR_028

corpe mltiplicat. Tertia sunt decrepite etatis: in quib⁹ phlegmata multiplicant ex debilitate naturalis caloris. Quarta infantiū sunt: in quibus ex crapula t defectu exercitij t inordinatiõe diete t vehementia humiditatis abūdat phlegma. Quinta que sepe habent nauseatiuā satietatē quare cib⁹ in his diminute coquit t in phlegma vertit. Sexta sunt que vtunt forti exercitio vel balneo calido ventre repleto: q̄re cib⁹ trahit indigest⁹ ad mēbra t phlegmatisat t oppilat venas: vnde cito putrefit. Septima sunt q̄ acide ō more eructuant. Talū nāq; digestiu⁹ calor stomachi est debilis: vñ phlegma augef. Octaua q̄ laute se replere cōsueuerūt t pl⁹ vētres onerant q̄ digerere possint. In talibus enim digestio claudicans phlegma multiplicat qō venas opilat. Nona sunt illa q̄ cōsueuerunt vexari catarris t descē su hūor ad suos stomachos: vbi putrefiunt inducentes febrē. Jurta id gal. libro de febrib⁹ ad glauconez. c.10.

q̄dē accidit febris phlegmatica hūidis t q̄etis t semb⁹ t infantib⁹ t patientib⁹ nauseatiuā satietatez: t exercitantib⁹ t balneātib⁹ se sup repletiōez t habentib⁹ eructuationē aceto sam: t habentib⁹ repletionē: t fit patientibus catarrū t descensum hūoris ad stomachū q̄ putrefit in eo. Et pax quidē euacuat a lesiõe in ore stomachi. Et scias q̄ cū oī febre cū qua est frigus cōstringit pulsus t minorat.

¶ De signis phlegmatice: t est illa q̄ nomiatur antinatos. Cap'm. XLV.

Illa quidez in qua cā est phlegma vitreū aut acetosum frigus multiplicatur valde. Et rigor in vitreo est vehemen

De quidē febres t etatib⁹ t naturis t regiōib⁹ t tpib⁹ anni t ɔstitutiōib⁹ hūidioribus incidūt. Adolescentē q̄dē q̄ppe cholericū t siccū cōplexiōe nūq̄ vidi captū hmōi febre. Pueri vero t maxime puiores t q̄cūq; pfecti cōplexiōe phlegmaticiores sunt: t habitu corpis crassi t ociosaz vitā habētes in plenitudinib⁹ t ebrietatib⁹ t balneis freq̄ntib⁹ maxime sup cibuz ab amphime rinis sunt maxime captibiles. Et scdo de differētijs febriū. c.1. ait. Quotidiane vero febres t in phlegmaticis oīb⁹ naturis t horarū in hyeme t ɔstitutionib⁹ aeris humidioribus t frigidioribus t senibus t pueris magis t in humidis t frigidis regionib⁹ t vita pigra simil t cū plenitudine t maxime cū post cibaria balneant t multū vtiq; magis e In q̄nta notat (cū t ipsa cibaria phlegmaticiora natura existūt. duo. Primū est q̄ quotidiana febris raro est sine lesione t dolore in orificio stomachi: qz cōiter ibi vel ppe est aliq̄d phlegmatis iaz putrefacti vel putredini apti. Juxta id gal. libro de febrib⁹ ad glauconē. c.7. Amphimerina vero neq; absq; hoc q̄ patiat os stomachi ɔsistit vt plurimū quēadmodū t quartana in splene malignato. Secūdū est q̄ pulsus coartatur t humilis fit siue depressus t minorat id est fit paru⁹ in oi febre in qua est frig⁹: qz calor arteriarū a frigore fugiens vel se vnire t fortificare querens interi⁹ ɔfugit qui cā erat ebullitiōis in sanguine arteriali t eleuationis arterie t fortitudis pulsus. Sed in tertiana min⁹ coartat t miorat q̄ in q̄rtana: t in q̄rtana q̄ in q̄tidiana. Jux id gal. libro de febrib⁹ ad glauconē. c.10. Sz t pulsus his q̄tidianis puiores sūt eis q̄ in q̄rtanis plus q̄ illi eis q̄ in tertianis id est pulsus q̄tidianā patiētiū multo miorē ɔpatiõe ad pl⁹ q̄ sit pulsus q̄rtanarioz cōpatiõe ad pulsū tertianarioz

¶ De signis phlegmatice: t est illa que notat antinatos. Cap. XLV.

Illa quidē tc. In hoc capō pmo agit de signis quotidiane sumptis a tipo ei⁹. Scō de sumptis a modo caloris ibi [Et iaz apparet] Tertio de sumptis a quibusdā, ppietatib⁹ ei⁹ ibi [Et febres quidē] Quarto de sumptis a pulsu ibi [Pulsus vero ei⁹] Quinto de sumptis abvrina t egestione ibi [Urinā aūt ei⁹] Sexto de sumptis a dura tiõe porismi t quietis ei⁹ ibi [Et de eis q̄] Septimo de sumptis a reb⁹ nālib⁹ vel ānexis eis t nō nālib⁹ t ɔ naturā ibi [Et significāt ipam]

a In pma pte que est pēsens text⁹ primo dat signuz cōe quotidiane ex phlegmate vitreo t quotidiane ex phlegmate acido. Scō signa eius q̄ fit ex vitreo ibi [Et rigor] Tertio signa ei⁹ que ex salso fit ibi [Illā vo que ex phlegmate salso] Quarto signa ei⁹ que ex dulci fit ibi [Illā vo que ex phlegmate dulci] ¶ Attēde q̄ multi de capō hoc t de p̄cedenti faciūt vnicū capm. Et de b nō est vis: nisi q̄ puenit inde diuersitas in allegationib⁹ nūeri t quote capōz. ¶ In p⁹ pticula dicit q̄ frig⁹ multiplicat in febre quotidiana q̄ fit ex phlegmate vitreo: t in illa q̄ fit ex acetoso. Quia hec ambo phlegmata sunt fort frigiditat p̄cipue vitreū. Jux id auerroys. 4. colliget. c.31. Accidētia ppa magis hui⁹ febris sūt: qz in pnci

tioz. et frigus non incipit in ea subito: immo paulatim i extremitatibus deinde perueniunt ad hoc vt fiant sicut nix: que non calefiunt nisi cū difficultate: neq; calefiunt subito: neq; sm gradationem continuam immo paulatim cuz reditu frigoris. Et forte tasse immiscetur frigori eius in principio rigor. Fit ergo frigus propter illud quod nō putruit t horripilatio propter illud quod iaz cōputruit. Et maius eius frig⁹ t ipsius rigor sunt in periodis status. Et hec quidez febris nō est ex materia que faciat pūctionem: itavt sit causa rigoris invia expulsionis. putredo nanq; eius est putredo rei lenis. Et incipit cuz grauitate et profundatione somni.

pio extrema ifrigidāt: t ē tps frigoris lōgū: sz paulatim iualescit Et gal. 2. crisiū. c.5. ait. Febris faciēs porismū oī die nō icipit cū horripilatōe i pmo die. Cūq; ptēdūt cū ea dies tūc illō qō acc dit i. ea i pmis horis porismoz ē frig⁹ i co qō appet ō corpe t extremitatib⁹ ei⁹ nō rigor ver⁹. ¶ In scōa dat nouē rlas circa tipū q̄tidiane ex phlmate vitreo. Pria ē. in q̄tidiana q̄ fit ex phlmate vitreo rigor est vehemētior q̄ i illa que fit ex phlmate acido. q̄a frig⁹ vitrei vehemēti⁹ ē t mordaci⁹ t magis cōtristans mēbra sensibilia sup q̄ effundit. De q̄ gal. libro de tremore t rigore. ca. 13. ait. Rigor aūt nō solū causatur a cholera rubea vl a cholera nig: sz causat ēt a phlegmate mlte frigiditat: quod phlegma vocauit anaxagoras vitreū. Sz tñ rigor causat⁹ ab isto phlmate nō ē fort t rigid⁹. Scōa ē. in q̄tidiana de phlegmate vitreo frig⁹ nō subito icipit: sz paulatiue. t p⁹ in extremis vt i manib⁹ t pedib⁹ t i buto nasi: qz magis distāt a fōte caloris: t min⁹ sanguis cōiter hūt. Deide pueniūt extrema corpis ad h vt appeāt frigida sic nix: q̄ vix calefiūt t nō subito neq; ɔtinue cū gdatione cremīti calor sz paulatiue cū iterruptōe t reditu frigor. vt i ligno viridi nūc ignis flāma crescē videt nūc minui iterū t q̄si extingui ppt calorē varie ipmere i ptes viscosas vitrei phlmat. Tertia est in pnci⁹ febris de vitreo phlegmate fortasse rigor imiscet frigori. Et fit i h frig⁹ ex pte phlmat q̄ nōdū putruit: t ex pte phlmat q̄ iā cōputruit fit i eo rigor t horripilatio. Fortasse dic: qz nō fit rigor nisi moto phlmate sup mēbra sensibilia. Jux id gal. lib. ō tremore t rigore. c.13. Q̄n vo mouet seq̄t motū ei⁹ rigor incōtinenti sm mēsurā mot⁹: ita q̄ si fort t velox fuerit mot⁹ fort rigor ab eo causat: si vo debil rigor leuis. ¶ Attēde q̄ rigor in q̄tidiana hac fieri pōt t a phlmate frigido qō nōduz putruit supfuso mēbris sensibilib⁹ siē rigem⁹ effusa sup nos aq̄ frigidissima: t fieri pōt ex phlegmate putrido qō iā acq̄siuit calorē t acumē. Et id galien⁹ notasse videt scōo de differētijs febriū. c.7. dicēs. Sed de phlegmate qō q̄dē vtiq; putrefit febrē accēdit. Aliud vo qō nōdū putrefit a quo rigorē patiunt nō eiusdē est cū eo qō putrefit qualitatis. Si igit rigor adhuc a putrefactiōe febris fit duplex semper erit cā. Et serapion. 6. breuiarij. c.14. ait. Et in febre phlegmatis que fit extra venas sentit ille cui aduenit frig⁹ ppter partē phlegmaticā q̄ nō putrefit adhuc t in fine facit horripilationē ppter phlegma qō iā putrefit t ignit. Quarta ē. frig⁹ t rigor in q̄tidiana hac sunt maiores in periodis seu porismis stat⁹ q̄ in porismis alioz tempoz febris. quia oī materia sic digesta in statu t motui aptata plus ō ea mouetur t effunditur super membra sensibilia q̄ in principio t augmento febris in quib⁹ est indigesta. Quinta est. quotidiana de phlegmate vitreo nō ē ex materia faciente pūctionē: ita vt pūctio ipsi⁹ in via expulsiōis sit cā rigoris. q: putredo ei⁹ nō est putredo rei acute t mordacis: sz putredo rei lenis humide t viscose. Et per id velle videtur q̄ materia huius febris plus inducit rigorē frigore q̄ punctione. Et oppositū est in materia tertiane. Non est tamen negandū quin dū putrefit materia ipsius aliquid acquirat pungitiuitatis. Aliter falsuz esset id qō premisit sz q̄ horripilatio fit ppt illud qō iā cōputruit. Sexta est. quotidiana hec icipit cū ḡuitate corpis t capit t cū pfundatiōe somni simili subeth. quia phlegma motū ad porismū cerebrū t neruos grauat t oppilat t iūcturas opprimit t vapores grossos vix resolubiles cerebro cōicat. Juxta illud rasis. 17. toti⁹

UVA. BHSC. IyR_028

cōtinentis. Febres phlegmatice faciūt in sui p̄ncipio patientem somnolētū ⁊ grauē. ⁊ hō est ꝓpriū hui⁹ febris. Septia ē. q̄tidiana hec freq̄nter incipit i p̄oꝛismis ipsi⁹ p̄mis sine rigoꝛe: neq; tūc est rigoꝛ: imo postponit vsq; ad tp̄s aliq̄. s. cū phlegma q̄ ipsius cā ē suis grossicie ⁊ viscositate diffundi nō valet sup mēbꝛa sensibilia et forte i ea tūc erit tipus frigoꝛ ⁊ nō rigoꝛ q̄ phlegma iacēs iux mēbꝛa sensibilia ffrigerat ea cogēs interi⁹ redire et retrahi caloꝛē ⁊ sanguinē: sed imotū manēs ꝓpf dictā cām nō facit rigoꝛē. Octaua ē. hec q̄tidiane spēs multotiēs cū sincopi incipit: sed nō fit sincopis id est nō pficit neq; pseuerat toto tpe febris aut p̄oꝛismi eius. Fit autez sincopis in p̄ncipio ei⁹ ex multitudine vitrei phl'matis oppilātis orificiū stomachi cordi vicinū vel caloꝛē innatū pene suffocātis vel p̄hibēt trāsitū ipsius ad exteꝛioꝛa: ſz nō pficit neq; ꝑsummat nisi sequat moꝛs: q̄ caloꝛ febris mām minuit ⁊ frig⁹ ipsius ⁊ a coꝛde clōgat. Nona est. sincopis multiplicat in q̄tidiana ꝓpf tres cās. Prima est debilitas orificij stomachi: cui facillime coꝛ cōpatit. Secūda ē causus appetit⁹ cū nausea q̄dā ⁊ abominatiōe cibi ꝓpf phlegma q̄ in stomacho eruberat. Tertia ē defectus seu p̄uatio alistimbꝛe: q̄ est fundamētū. i. p̄paratio fundamētalis ⁊ p̄maria materie nutrimēti ⁊ sustētatiōis vtutis. Et est alistimbꝛe arabice cū hō bñ imutat seu digerit id q̄ comedit ⁊ sine lesiōe.

¶ In tertia dicit p̄mo q̄ hoꝛripilatio sequit. id est associat illam quotidianā q̄ ex putrido phlegmate salso generat: ⁊ etiā rigoꝛ in p̄ncipijs p̄oꝛismoꝝ eius. Quia phlegma salsum vel vapoꝛ ipsius moꝛdax cristēs ⁊ cutē stimulās hoꝛroꝛē inducit ⁊ ipsuꝫ diffusum sup mēbꝛa sensus rigoꝛē gñat. Secūdo dicit q̄ in q̄tidiana de phlegmate salso nō fit vehemēs frigus: imo remissum rōne cholere p mixte phlegmati de quo fit hec febris remittētis plurimū frigoris eius.

¶ In q̄rta dicit p̄mo q̄ hoꝛripilatio raro antecedit illā quotidianā q̄ ex phlegmate dulci est i p̄ncipio sui vsq; ad multos p̄oꝛismos ⁊ sīliter nec frigus nec rigoꝛ antecedūt cā a p̄ncipio Quia phlegma vñ fit dulce ē i sapoꝛe rōne sanguis secū p̄mixti q̄ remittit eius frigiditas: ⁊ p̄hibet vel remittit acuitas eius ex putrefactiōe: qua rigoꝛē posset aut hoꝛripilatiōem inducere. Secūdo resumit octauā regulā p̄ticule sede: puta q̄ p̄iodi seu p̄oꝛismi quotidiane plurimi incipiūt cū sincopi debili vel imꝑfecta volēs inuere q̄ nō solū in quotidiana de phlegmate vitreo cōtingit sincopis in p̄ncipio p̄oꝛismoꝝ: sed in alijs etiā quotidianis.

b Et multotiēs incipit in p̄oꝛismis primis sine rigoꝛe: ⁊ neq; est rigoꝛ: imo postponit vsq; ad tp̄s. ⁊ fortasse erit frigus ⁊ nō erit rigoꝛ. Et multotiēs incipit cum sincopi ⁊ nō fit sincopis. Et in hac egritudine multiplicat sincopis ꝓpter debilitatem oris stomachi ⁊ casum appetit⁹ ⁊ p̄uationē alistimbꝛe q̄ est fundamētū materie nutrimēti ⁊ vtutis. ¶ Illā vero q̄ est ex phlegmate salso sequit hoꝛripilatio et nō fit vehemēs frigus eius. ¶ Illā vero q̄ est ex phlegmate dulci raro antecedit i p̄ncipio vsq; ad plurimos p̄oꝛismos hoꝛripilatio neq; frig⁹ neq; rigoꝛ. Et plurimi q̄dē p̄iodi febris phlegmatice incipiūt cū sincopi. Et iā apparet in ea in p̄ncipijs caloꝛ vehemētioꝛ: ⁊ in postremis minoꝛat illud. Et est sīle vt sit cā in hoc q̄m putredo antecedit p̄us ad magis dulce et magis salsum ⁊ magis subtile: et deīde ad grossi⁹ ⁊ ad frigidi⁹. ¶ Et tactus caliditatis eius in p̄mis ē debilis ⁊ vapoꝛosus: deinde cū ꝓlongat positio manus sup mēbꝛ sentit manus acuitatē ⁊ moꝛdicatiōes. Verum tū nō est silis neq; eq̄lis in oībus sup que cadit manus: imo ē diuersa q̄m inuenit in loco vno asperitatē ⁊ in loco alio lenitatē: ⁊ etiā est quasi caliditas colet post rē cribellatā. q̄m phlegma viscosuꝫ est: q̄re diuersificat ei⁹ passio a caliditate: sicut accidit reliq̄s viscosis cū bulliūt. ipsa em̄ disrūpunt in q̄busdā locis ⁊ nō disrumpūtur in locis alijs. ¶ Et qualitercunq; sit eius caliditas minoꝛ est q̄ vt inflāmet: ⁊ angustiaꝫ faciat: ⁊ magnificet desiderium aeris frigidi ⁊ aque frigide ⁊ inspissationis ⁊ rarefactionis ⁊ anhelitus magni ⁊ exufflātis. fumosā em̄ caloꝛē vapoꝛi mixto cōmixtū putabis elcuari: suffocato poti⁹ in hūiditate multa igne q̄ co māe dñante. Tertio dicit q̄ ista caliditas q̄tidiani arij nō ē vniformis in ptib⁹ oībus q̄ supponunt manui tāgēti: imo ē diuersa. Quia i loco vno vel in pte vna man⁹ inuenit asperitatē ⁊ moꝛdicatiōes: ⁊ in loco alio vel in pte alia lenitatē hebetē ob diuersitatē caloris febrilis in inflāmatiōe ⁊ putrefactiōe viscosi phl'matis. Quarto dicit q̄ caliditas q̄tidiani arij est q̄si ipsa colet post rē cribellatā. sicut cū p foramia cribri rei cribellate trāseūt ptes aliq̄ maioꝛes alie minoꝛes et aliq̄ vix alie faciliter: sic q̄ poꝛos cutis q̄tidiani arij caliditas. Et cā isti⁹ est viscositas phlegmatis: q̄ passio ipsius a caliditate diuersificat: quēadmodū accidit viscosis alijs: vt viscoꝛ resinis igni suppositis cū ipsa ebullīt. disrūpunt em̄ ⁊ ampullas faciūt in q̄busdā locis: ⁊ i locis alijs neq; disrūpunt neq; ampullant. Sed gal. 2. de differētijs febriū. c. 4. caloꝛē phlegmatis cōparat igni lignoꝝ viridiuꝫ. Phlegmatici vo inq̄t hūoris caloꝛē assimilabis vtiq; igni fumoso lignoꝝ viridiū accensoꝝ. Iux illud rasis. 17. totius p̄tinētis. Si ponis manū tuā sup patiētē febrē phl'mati cū inuenis p̄mo caliditatē vapoꝛosam nō acutā: ⁊ si diu moꝛet manus inuenies moꝛdicatiōes augmētari paulatim ⁊ paulatiꝫ ⁊ diuersimode: ita q̄ videat tibi vt creat p colatoriū vel cribellū q̄ est ꝓpter grossiciem et viscositatē q̄ nō subtiliat eq̄liter: sicut fit q̄n hūiditates viscose faciūt ampullas q̄bus disruptis exeūt vapoꝛes: ⁊ nō fit eq̄liter i quolibꝫ loco.

¶ In tertia dicit q̄ q̄tidiane caliditas q̄litercunq; fit. i. ex quocunq; phlegmate fiat ⁊ in quocunq; eius tpe ꝑsistat nō est tāta q̄ inflāmatiōes ⁊ incēdia faciat vt tertiane: nec est tāta q̄ angustiā faciat ex fortitudine puncture ipsius: nec est tāta q̄ desiderare vehemēter faciat ad refrigerium eius aerē frigidū cū aspiratiōe ⁊ aque potū vehemētis frigoris: nec est tāta q̄ desideriū faciat inspissatiōis. i. frequētie pulsus ⁊ anhelitus: vel inspissatiōis materie ipsi⁹: vel inspissatiōis poꝛoꝝ cutis: ne exoluat virtus: ⁊ rarefactiōis materie ipsius aut poꝛoꝝ cutis vt exire valeat sub forma sudoris. nā ad id incepta est. Vel referas inspissatiōes ⁊ rarefactiōes ad coopimēta. vt sit sensus q̄ quotidianarius nō desiderat inspissatiōes coopimētoꝝ q̄ magis caleat: nec rarefactiōes hoꝝ q̄ magis frigeat. Nec ē tāta q̄ desideriū adangeat anhelitus magni ⁊ exufflātis. Iux illud rasis 10. almāsoꝛis. Post laborē tū qualisc̄unq; caloꝛ incipit p totū coꝛp⁹ spargi nō est fortis nec pur⁹ nec in coꝛpe egri sentitur incendiū neq; punctio vt in tertiana ⁊ causon ide: nec fitis ē cū ea: nec vehemēs inspiratio. Et galienus. 2. crisiū. c. 5. ait. Et nō repit in febre facilēte p̄oꝛismum omni die velocitas ⁊ magnitudo ⁊ fortitudo q̄ repiunt i motu venei febre tertiana: neq; sentit eger i ea inflāmatiōs vehemētē: ⁊ neq; ē ei necessariū vt

UVA. BHSC. IyR_028

discooperiaꝝ ⁊ pſciat a ſe pannos ſuos: necꝫ emittit anhelitū magnuꝫ freq̄ntē: necꝫ inflāmaꝝ: ⁊ necꝫ egredit ex eo aer calidus ſicut flāma ignis

¶ Et multotiēs q̄dē accidit calidita ti ei⁹ vt ſedeat tpe qđ hz c̄ptitatē hore vnius aut duaꝝ horaꝝ: q̄re exiſtimaꝝ ꝙ ipſa iā puenit ad ſtatū cū ipſa adhuc ſit in augmēto. videbis em̄ eā iā incipe augmētari. Et ſil⁹ ſunt ei in declinatiōe ſtatiōes. Et febres q̄dem phlegmatis ſunt multe oppilatiōis ppt̄ multitudinē h̄ūiditatis: ⁊ vaporis ſui pauci ſudoris ppt̄ viſcoſitatē h̄ūoris. Et cū ſudare facit eſt res nō exuberās. Et de ppriorib⁹ ſignificatiōibus ei⁹ eſt paucitas ſudoris ⁊ pr̄iuatio ei⁹. ¶ Et ſitis q̄dez minoraꝝ in febrib⁹ phlegmatis: niſi ppt̄ cām ſalſedinis: aut cām vehemētie putredinis ei⁹. Et cū hoc eſt minor ꝙ ſitis q̄

¶ In ſcōa dicit ꝑmo ꝙ in q̄tidianis ſitis modica ē: niſi facte fuerint et depēdeāt a phlegmate ſalſo vel pr̄imū putrido qđ ex putredīe nitroſuz efficit ⁊ excitat ſitim: quēadmodū ſalſū ſua ſalſugine. Nā q̄tidiane calor ē remiſſus copulat⁹ h̄ūido: ⁊ mā eius frigida ⁊ h̄ūida: q̄ poti⁹ cōpeſcit ꝙ excitet ſitim. Iuꝛ id gal. libro de febrib⁹ ad glauconē. c. 10. Minus ſiticulosa hec febris ē q̄rtana tm̄ ꝙ tū illa tertiana. Et lingua ⁊ vniuersum corp⁹ ſiccius q̄dē in tertianis: h̄ūidiſſimū vo in his febrib⁹ ē. Scōo dicit. Et cū h. i. nō obſtāte ſalſugine phlegmaꝝ aut vehemētia putredis ei⁹ ſitis adhuc mior eſt in q̄tidianis ꝙ in alijs febrib⁹. Iuꝛ id gal. 2. criſiū. c. 5. Sz ⁊ ſitis fit in hac febre min⁹ ꝙ in reliq̄s oibus febrib⁹. Et ſera piō. 6. breuiarij. c. 14. ait. Et minoraꝝ ſitis eoꝝ: ⁊ ſi ſitiūt tūc nō ſitiūt pp

¶ In tertia dicit ꝑmo ꝙ in q̄tidiana (phlegma: ſz ppt̄ putrefactōez. rijs mltiplicaꝝ inflatio lateꝝ ſb̄ hypocōdrijs circa regionē ſplenis ⁊ epatis pceſſu tpis ex debilitatiōe vel corruptōe digeſtionū ꝑme ⁊ ſcē: q̄re multiplicaꝝ aquoſa h̄ūiditas cū vētoſitate: q̄bus intumeſcūt ambo hypocōdria. Scōo dicit ꝙ cutis lateꝝ in q̄tidiana q̄ñq̄ applanaꝝ ⁊ attenuaꝝ cū tenſiōe ppt̄ multitudinē h̄ūiditatū tā vētoſaꝝ ꝙ aquoſaꝝ quibus extendit ⁊ intumeſcit ⁊ plana lenis ac lucida reddit velut laterna. Iuꝛ id galieni. 2. criſiū. c. 5. Et hec febris q̄ñ incipit tūc neceſſe ē vt inflet et magnificet illud qđ eſt ſub hypocōdrijs pluſq̄ fuit cū erat ſm̄ naturā. Et multotiēs inuenim⁹ ipſum ſubtiliari ⁊ extēdi. Et ſerapiō. 6. breuiarij ait. Et q̄n plōgaꝝ egritudo: tūc facies inflaꝝ ⁊ ſplen magnificaꝝ et hoc ppt̄ groſſitudinē materie. Et raſis. 10. almāſoris ait. Facies ꝙ in hac febre aliq̄tulū tumere videt. Et rurſus ait libro diuiſionū. Et mol

leſcit cū ea corpus ⁊ inflantur palpebre inferiores.

¶ In quarta dicit primo ꝙ quotidianarioꝝ color eſt declinis ad viriditatē remiſſam ⁊ citrinitatē ocurrētes in albedinē: ex q̄bus reſultat color plūbeus vſq̄ ad horā ſtatus p̄cipue ī vultu. Scōo dicit ꝙ ī ſtatu quotidiane raro rubet eger tali rubedine quali rubent egri in tē

¶ Et inflatio lateꝝ multiplicaꝝ in eis. Et q̄ñq̄ accidit cuti lateris vt ſubtilieꝝ cū tēſiōe. ¶ Color autē patientū phlegmatis febrē eſt declinis ad viriditatē ⁊ citrinitatē currētes in albedinē: ita vt ſit illō qđ aggregatū ē ſicut color plūbi vſq̄ ī ſtatu. Et raro quidē rubet color ī eo cuius rubedo ſit rubedo in ſtatibus reliquaꝝ febriū. Pulſus⁹ vo eius eſt pulſus pus ſubmiſſus debilis rar⁹ in p̄mis: deinde fit freq̄ns in fine. Et frequentia quidē eius ⁊ eius puitas vehemētioꝝ eſt ꝙ frequentia quartane ⁊ tertiane ⁊ eius paruitas. Et vehementia frequentie eius eſt propter vehementiā paruitatis ipſius.

est in alijs. ¶ Et inflatio lateꝝ multiplicaꝝ in eis. Et q̄ñq̄ accidit cuti lateris vt ſubtilieꝝ cū tēſiōe. ¶ Color autē patientū phlegmatis febrē eſt declinis ad viriditatē ⁊ citrinitatē currētes in albedinē: ita vt ſit illō qđ aggregatū ē ſicut color plūbi vſq̄ ī ſtatu. Et raro quidē rubet color ī eo cuius rubedo ſit rubedo in ſtatibus reliquaꝝ febriū. Pulſus⁹ vo eius eſt pulſus pus ſubmiſſus debilis rar⁹ in p̄mis: deinde fit freq̄ns in fine. Et frequentia quidē eius ⁊ eius puitas vehemētioꝝ eſt ꝙ frequentia quartane ⁊ tertiane ⁊ eius paruitas. Et vehementia frequentie eius eſt propter vehementiā paruitatis ipſius.

bent egri in tē
poꝛe ſtatus reliquaꝝ febriū p̄ eſtuatiōez et ebullitionē: q̄ fit in ſanguine vehemētia motus et ip̄etus cretici. Iuꝛ id gal. 2. criſiū. c. 5. Et videmus colorē egri in citrinitatē ⁊ albedinē: lz poꝛiſmi febris iā ad finē puenerint ſtatus. Et raſis libro diuiſionū ait. Et albeſcit facies et citrinaꝝ. Et ſerapiō. 6. breuiarij. c. 14. ait Et fit color corpoꝛis declinis ad viriditatē ꝑpter frigiditatē phlegmatis.

d Pulſus vero. In hac pte q̄rta dat canones ſeptē ſup pulſu quotidianarij. Primꝰ eſt. pulſus patietis quotidianā ē in p̄mis puus baſſus ſeu ſubmiſſus debilis ⁊ rarus. ſ. q̄diu frigus pſeuerat ⁊ manet interius calor coartatus: deinde fit freq̄ns in fine febris videlz in ſtatu ⁊ declinatiōe. Iuxta id galieni. 2. de differētijs febriū. c. 4. Cōterit quidē ⁊ aggrauat virtutē. inequales vo et ampli⁹ debiles ⁊ puos opaꝝ pulſus ⁊ ī inuaſiōib⁹ ⁊ ī p̄mis aſcēſionū. Scōs canō ē. freq̄ntia pulſus q̄tidianarij ⁊ puitas ei⁹ vehemētiores ſt̄ ꝙ freq̄ntia ⁊ puitas pulſus tertianarij ⁊ q̄rtanarij. De puitate q̄dē cā ſatis clara ē: q⁹ phlegma pl⁹ nām oppīmit ⁊ inatū caloꝛē. tū multitudie: tū viſcoſitate: tū maiori exceſſu tā frigiditaꝝ ꝙ h̄ūiditaꝝ. Scd de freq̄ntia dubiū videt: cū ſit maior calor ī tertianarijs ⁊ quartanarijs crebriori indigēs refrigerio. Ideo ſubiū git canonē tertiū qui huius reddit cām. Tertius canon eſt. vehemētia frequētie pulſus quotidianarij eſt ppt̄ vehementiā ſue puitatis. Quia igit̄ calor quotidianarij eſt eleuatus, vltra naturalē et nō ſufficit ſuo refrigerio pulſus multū puus cū raritate ſupplemēto opus eſt ꝑ frequētiā huius qđ deficit ꝑpter puitatē: ſz in tertianarijs ⁊ quartanarijs nō ſic eſt in pulſu vehemens puitas. ¶ Attēde ꝙ galienus cōtrariū huius aſſerit libro de febrib⁹ ad glauconē. c. 10. dicēs. Rariores vo rurſus ſūt hi q̄, in amphimerinis eis q̄ in tertianis tantū q̄tū his illi q̄ in quartanis. Et raſis 10 almāſoris capko de quotidiana ait. Pulſus q̄ in hac febre ſm̄ velocitatē ⁊ ſpiſſitudinē. i. frequentiā multo minor inuenit ꝙ in tertiana ⁊ ꝑter hoc diuerſus. Et auerroys quarto colliget. c. 31. ait. Et huius febris pulſus rarior eſt ⁊ minor pulſu tertiane in quolibet quattuor tēpoꝛ febris. ¶ Pro cōcordia attende primo ꝙ in quotidiana q̄ñq̄ eſt debilitas vehemens ꝑ inquā ſincopi cū caloꝛe forti vt in illa q̄ fit ex phlegmate ſalſo ſupabundāte: maxime in ſtomacho: ⁊ q̄ñq̄ in ea: nec eſt debilitas ita vehemēs necꝫ tantus calor vt in illa q̄ fit ex phlegmate putrido cōculcato in poris circa exteriora. ¶ Attēde ſcōo ꝙ in tertiana virtus pulſatilis et caloꝛ innatus q̄ñq̄ ita fortes ⁊ vigoroſi ſunt ꝙ ſufficiūt cū obediētia arterie ad motū magnos ⁊ veloces opari pulſus ſuis magnitudine ⁊ velocitate ſufficiētes euētatiōi ⁊ excuſantes a freq̄ntia pulſus. Et q̄ñq̄ hec vtus eſt adeo debilis ⁊ caloꝛ vehemēs ꝙ magnos nō pōt o pari pulſus: ſed ad ſupplemētū magnitudinis multis velocitate ⁊ freq̄ntia opus eſt. Iuxta hec dic ꝑmo ꝙ in p̄mis quotidianis pulſus ē freq̄ntioꝛ ꝙ in p̄mis tertianis ſi vtus ſufficiat freq̄nter pulſare: q⁹ frequētie neceſſitas maioꝛ eſt. Et b̄ eſt qđ hic intēdit p̄nceps. Dic ſcōo ꝙ ī quotidianis ſcōis pulſus ſunt rariores ſeu minus freq̄ntes ꝙ ſint in ſcōo dictis tertianis: imo ēt ꝙ q̄rtanis: ſicut p̄tēdūt dicte auctates gal. raſ ⁊ auerroys.

UVA. BHSC. IyR_028

Quartus canon est.pulsus quotidiane nō est velocior pulsu ḡrtane:sed qñq̄ est minus velox:z qñq̄ eq̄lis in velocitate. Jux̄ id galieni libro ō febribus ad glauconē.c.10. In tarditate aūt eodē mō se hz in vtrisq̄.s.q̄rtanis z quotidianis. Et hoc vificat in quotidiana ō phlegmate dulci aut salso. Sz in illa q̄ fit ō phlegmate vitreo vl aceto so min⁹ velox ē qz calor mior ē Quitus canō est.pulsus q̄tidiane ē multū ineq̄lis z inordinatus. Jux̄ id galieni scdo crisiuz. c.5. Et repit in pulsu diuersitas z corrūpit ordo ei⁹ i p̄ncipio posit̄mox febris et remanet de illa diuersitate aliq̄d in hora augmēti postmi febris. Et cā diuersitat̄ z inordinatiōis ei⁹ ē vehemēs oppssio vtutis et innati caloris. Sext⁹ canon est.q̄ in diuersitate pulsus q̄tidianaz q̄ solet attēdi penes quitatē z ei⁹ ōriū:z debilitatē z ei⁹ ōriū pue z debiles pcussiones sunt nūero plures suis ōrijs:maxime in p̄ncipio z augmēto febris ppt vehemētiā oppssiōis pulsatilis vtutis et innati caloris his tribus. Septim⁹ canon ē.sig̃ sumpta a pulsu sunt ō certioꝛib⁹ signis hui⁹ febris:p q̄ cuidētius z a ḡrtanis z a tertianis discerni solēt. Jux̄ id galieni scdo crisiū.c.5. Et iam de mōstratū est tibi q̄ inter febrē faciētē portismū omni die z inf tertianā febrē ē differētia manifesta. Et febris q̄dē faciēs portismū omni die quartane est ꝓpinq̄or: verunt̄n inter vtrasq̄ est differentia manifesta. Et dico q̄ differētia inter eas ambas plurimū est in pulsu venaz. Et inter eas itez est differētia in rigore z in causis extrinsecis ex q̄bus eueniūt. hec ille.

e Urina autem eius in primis ꝛc. In hac parte quinta primo agit de signis quotidiane sumptis ab vrina. Secundo de sumptis ab egestione ibi [Eius vero egestio est lenis].

¶ In p̄ma ptcula dat q̄nq̄ regkas. Prima ē. vrina in p̄mis.i. p̄ncipijs q̄tidianaz z in augmēt̄ q̄ ad p̄mas ptes ē albi coloris sūbtilis sūbe ppt duas cās. Prima ē mltitudo oppilationū:q̄ phibent aliq̄d hūoris descēdere cū liquore vine q̄ tingi deberet z inspissari. Scda est.frigoris vehemētia q̄ sil⁹ vrina incrudat̄. Deinde fit rubea circa horas stat⁹ z declinatiōis z in fine augmēti ppt oppilatōes tūc tpis solui z cholerā retētā cū vrina fluere z calorē augeri. Jux̄ illud raz decimo almāsoris. Urina vo ī hac febre alba est et sūbtilis aut rubea z spissa z turbida. Et fm mai⁹ in p̄ncipio ē in p̄ma dispone:sz postea tpe pcedēte in aliā mutat̄ dispōnē. Et galienus libro de febrib⁹ ad glauconē.c.10.ait. Amphimerinis em̄ tenues aut grosse aut turbulēte aut rubee vine. Scda est. vine q̄tidianarioz turbant̄ ita q̄ puant̄ illa trāsparētia z luciditate quā vinis ip̄rimūt digestiua vtus calor z spūs ppt malicia vl defectū digestionū p̄me z scde in quotidianis. Tertia ē. vine dispositio qñq̄ alterat̄ in quotidianis vno tpe sic q̄ cadē die vel eadez nocte fit p̄us alba postea rubea. Vel p̄us subtilis postea grossa: vel p̄us clara postea turbida: vel sine hypostasi post hypostasiata qñ soluunt̄ ille q̄ p̄erant oppilatōes. Quarta ē q̄ vrina q̄tidianarij dealbabit̄ vna hora qñ ipse emūdabit̄ ex mā grossa z resoluet̄ illud qō putruit z reuertent̄ dispōnes oppilationū:z dealbabit̄ alia hora qñ ipsa remanet inter mām grossam z dispōnem putride.i. q̄diu mā oppilās remanet media inter grossaz crudā z putridā digestā. z illud ē toto p̄ncipij tpe z in pte augmēti. Dealbabit̄ igit̄ ex reuersiōe oppilationū post emūdatōez z resolutōez materie grosse in portismo vno. Et dealbabit̄ itez a tpe reuersiōis oppilatiōis vsq̄ ad tps putrefactiōis z digestiōis z eductiōis materie illius q̄ reduxit oppilatiōes. Quinta ē vrina q̄tidianarij tpe

oppilationū est alba:postea rubefit qñ phlegma plurimū in stomacho putrefit z expellit̄ p̄ vrine vias z apit eaz oppilatiōes. z manet rubea q̄ usq̄ veniat sup oppilatōes.i. sup vias ī q̄bus p̄rāt oppilatōes mā alia eadē in spē.s.phlegma q̄ rursus oppilet alia vice eas:z tūc iterato dealbabit̄ nō albedine q̄dē silī lacti vel silī crete:sed aq̄ crude. Jux̄ illud sera piōis sexto breuiarij c.14. Et vrina i̯ inceptiōe est sūbtilis alba et hoc est ppt crudit̄atē hūoz⁹ phlegmatici. In fine aut̄ ei⁹ apud decoctiōez fit rubea grossa. z hoc ē qñ humor recipit digestionē z euacuat̄. ¶ In scda die q̄ egestio quotidianarij ē lenis.i. nō aspera nec acuta mordax vt in tertiana:sz intestino rū supficie leniēs et est subtilis.i. nō cōpacta dura aut squi balata. sed mollis tenuis ex indigestiōe z permixtiōe phlegmatici hūoris:z ē phlatica ppt easdē cās. Et silr vomitus. Juxta id galieni libro de febrib⁹ ad glauconē.c.10. Et vomit⁹ phlegmaticus. Et q̄cunq̄ p vētrē extrahunt̄ frigidiora z crudiora z aq̄ziora z phlegmaticiora. Et vniuersuz indigestis hūoribus plenū inuenies in his febrib⁹ f Et de eis. In hac pte sexta dicit p̄mo q̄ de si- (corpus. hec ille. gnis q̄tidiane ē vt portismus affligēdo duret decē z octo horis: z b̄ q̄q̄ die:z dimissio ei⁹ seu q̄es a febre duret sex horis q̄q̄ etiā die. Jux̄ illō serapiōis.6.breuiarij.c.14. Et ē inuasio ei⁹.18.horis:z dimissio ei⁹.6.horis. Et nō intelligas q̄ portism⁹ q̄tidiane semp duret.18.horis z q̄es.6. Sz q̄ lōgior portism⁹ ve q̄tidiane nō durat vltra.18.horas: z q̄es ei⁹ nō min⁹.6.horis. Uex cōiter z vt in plibus portism⁹ ei⁹ ē q̄ete lōgior. Jux̄ illō raz.10.almāsoris. Hec rursus q̄tidie inuadit in q̄ tps molestatōis p luxi⁹ inuenit̄ tpe interpolatiōis:z fit lōga z māsiua q̄ plerūq̄ multū morat̄ mēsib⁹. Scdo dicit q̄ dimissio seu q̄es q̄tidiāe suis portismis iterueniēs nō ē dimissio mūda a febre olo:limo reliq̄e caloris febrilis in corpe remanēt horis q̄tis. Quia febris hui⁹ māe ē mixta grossa z viscosa cui putredo adherēs z febrilis calor vix euaporant̄ ob tenacitatē z grossitiē ei⁹. Juxta id gal̄.libro ō febrib⁹ ad glauconē.c.10. At vo neq̄ sedāt accessiones haz febriū sudores sicut ī tertianis z q̄rtanis: vñ nec etiā i lfebrici tatōez manifestā veniūt p̄ter paucas q̄sdā. Et itez scdo de differētijs febriū.c.4.ait. Et tps iter missiōis nō silr sicut i tertiana ē puz. Sz semp putredis hūoris custodita cognitio ē z fm caliditatē z fm pulsum.

g Et significāt. In hac pte septia dat duodeciz sig̃ febris q̄tidiane vl tra p̄dicta: nisi q̄ septimū p̄us memoratū ē. Primū ē ctas puericie. In qua magʃ accidit ppt hūiditatē cōplexiōis ei⁹ z abūdātiā phlegmatici hūoris cā fue crapule z inordiatiōis motuū suoz sup cibo assūpto. Jux̄ id galieni. 2. crisiū.c.5. Febris faciēs portismū oi die indiget vt sit nā corpis hūida: z vt sit regimē ei⁹ ociū z q̄es z multitudo cibi: z ppt̄ p̄mū accidit hec febr̄ pueris. Et raz.10.almāsoris ait. Accidit aūt hec febris sept⁹ pueris z mulierib⁹ z eunuchis z corpa hūtibus hūida. Serapiō q̄z 6.breuiarij ait. q̄ ipsa accidit fm plurimū in cōplexiōe phlatica z etate puericie z senectut̄. Sz in puericia ppt gulositatē z i senectute ppt frigiditatē. Scōm ē cōsuetudo eg̃ supabūdādi i phlate z sepe icurrēdi morbos phlaticos z p̄cipue phlaticas febres. Tertiū est tps.s.hyems. Jux̄ id gal̄.2.crisiū.c.5. Et ex eis q̄ adiuuāt ad hoc vt hec febr̄ aduenīat ē hyems z hora hūida ei⁹ z regio cōueniēs huic cōplexiōi: z inceptio portismoz febris hui⁹ fit circa hyemē. Et serap.6.breuiarij ait q̄ facit p̄odū vt p̄mū in vesp̄is. Quartū ē regio frigida z hūida quā eger inhabitat maxie ppinq̄ stagnis aut lacub⁹ aut paludib⁹. Quitū ē cōplemētū cibi: sic q̄ eger antea dū sanus erat se replere solebat ad satietatē: vñ paulatim phlegma i eo crcuit. Sextū ē aduēt⁹ seu p̄cursio cāz anecedētiū q̄tidiane vt nauseatiue satietatis. Jux̄ id galieni scdo crisiū.c.5. Et antecedūt cā nauseatiua satietas p̄ma z tarditas i digestiōe z cructuatio acetosa. Septimū ē forma p̄dicta ex colore faciei.s.paragrapho illo p̄t tertie capl̄i isti⁹. Color aūt patiētiū phlatis febrē ē declinis ad viriditatē z ci

UVA. BHSC. IyR_028

trinitatē currentes in albedinē:τ ex inflatiōe faciei ꝓpter defectū adhe rētie nutrimēti ex aquositate ipsius τ cruditate sicut in hyposarca: vel ꝓpter multitudinē vapoꝝ phlegmatis q̄ nō resoluunt. Octauū est lenitas tactu ꝓceptibilis in tota exteriori supficie corpis ex abūdātia phlegmatis τ vapoꝝ ipsius cutē imbibētiū τ remolliētiū. Juꝛ illud rasis libro diuisionum. Et mollescit cū ea corp' Nonū est debilitas orificij stomachi ꝓpter cās dictas. Decimū est casus appetit' ex abundantia putridi phlegmatis i stomacho cōtēti vel vapoꝝ eius circa os ipsius. Undecim' ē magnificatio seu tumoꝛ splenis q̄nq̄ aduenies quotidiane q̄ splen cōpassus stomacho τ epati debilitat: vñ melācholiā diminute expellit τ in se retinet: vel q̄ oppilat ex grossitudine māe vt ait serapiō. Duodecimus est eructatio acetosa: sepe hāc seq̄ns febrē: et in plurib' horis ꝓpter diminutōez digestiōis ꝓme: τ peruersionē ciboꝝ i stomacho ad acetositatē. Adde his tredecimū puta q̄ sit cursus q̄tidianarū tpe q̄ febrit eger vel ex dispōne supcelesti vel ex cā alia i aere pluribus cōi. Juꝛ id galieni libro ō febrib' ad glauconē. c.10. Si vo epidimiēt .i. regnēt quotidiane: tūc tibi illō ad dinotionē cū ꝓdictis nō modicū ꝓderit. Adde etiā si vis vitā egri desidem vel artē frigidā vt ē piscatoria. Et signa hui' febris vt memorie tenaci' hereāt sic metrice collige. Horripilat salsum sine tipo dulce diu stat. Par vitro vel acre frig' pit ad nituis instar. Passim: pluscq̄ statu sequit calor absq̄ gradu vir. Fortior initio febris i tactu vice vsa. Crescēs decrescēs stat nō flāmās neq̄ cessans Pulsus init ꝓuus submersus debilis ide. Valde freq̄ns mīmus diuersus ab ordine tardus. Alba ꝓus tenuis aq̄ post rubra turbida p pus. Octodecim durat horis sex ipsa tepescit. Etas mos tps regio regimē g̃ue corpus. Dū capit ac subeth τ syncopis absq̄ rigore. Nausea nulla fames mala coctio debile vētris. Os acre pua fitis latex tumoꝛ auctio leuis. Plumbi tumēs facies sudoꝛ rarus tenuis fer. Lenis phlegmatica

¶ De signis insepabilis febris phle- gmatice τ est illa q̄ noiat laticha. (sunt in febre quotidiana.

Capitulū. XLVI.

Tsunt sicut. In hoc capō dat sig̃ q̄nq̄ quotidiane ꝓtinue q̄ la
e ticha ōr: qꝛ nō multū foras excandescit: sz interius latitās stabiliter heret τ vix eradicat. Primū ē q̄ ei assunt sig̃ ꝓdice phlegmatice. b̄ excepto q̄ nō hz eradicatōez febris inter suos ꝓximos: neq̄ dispōsitōez q̄ eradicatiōi assimilat: sz ꝓtinue affligit: lz quaq̄ die ser horaꝝ spacio remittat eius febrilis calor. Signāter dicit τ qō similat eradicatiōi. qꝛ alique febriū quotidianaꝝ interpolataꝝ nūq̄ pure eradicant inter ꝓximos: sz calor relictus ē ita modic' q̄ assimilat eradicatioui τ ve q̄ti. Scōm ē rigor frigus τ horripilatio apō inceptōez febris.

¶ Cōtra dicit galien' scōo de differētijs febriū. c.11. Dis ꝓtinua febris fm suū ꝓpsius rōnem cū certa fuerit neq̄ horroꝛē habebit neq̄ rigoꝛē: neq̄ q̄ cōposita ē ex eis. s. ꝓtinuis et illi horrida: necesse est igit̄ ū erit horrida simul τ ꝓtinua gñatoez hꝰ ea q̄ et duabus febribus: altera q̄dē deficiēte reliqua ꝓtinua. Et rasis. 17. tot' ꝓtinētis ait. Phlegma putrefactū nō mordicat mēbra sensibilia mordicatiōe superflua ꝓpter qō nō ē rigoꝛ in febre phlatica ꝓtinua. Et ꝓceps. c.3. trac. pūtis ait. q̄ in ꝓtinuis nō ē antecessio rigoris. Itē i q̄tidiana ꝓtinua phlegma qō putrefit reducit in venis q̄ carēt sensu: τ nō effundit sup mēbra sensibilia: q̄re nullū dz inducere rigorē. ¶ Attēde ꝓmo ꝓ solutiōe q̄ apud inceptōez q̄tidiane cō tinue fieri frig' horripilatōez τ rigorē dupl'r intelligit. Uno mō solum apō ꝓncipiū totius egritudis. Alio mō apō ꝓncipiū cuiusq̄ ꝓdi. ¶ Attēde scōo q̄ sicut q̄tidiana interpolata q̄nq̄ fit ex phlegmate vitreo vel acetoso: q̄nq̄ ex dulci τ q̄nq̄ ex salso sic ꝓtinua ¶ Juꝛ hec dic ꝓmo q̄ in q̄tidiana ꝓtinua ō phlegmate vitreo vel acetoso quando ꝓmo incipit sunt frig' rigoꝛ τ horripilatio. Quia q̄n hoc phlegma qō ꝓus q̄tū iacebat in venis mouet ab aliquo factuꝝ ꝓodū suū forte frigus cōicat mēbris sensibilib' p medīū venaꝝ: τ mordet ea: q̄re horripilant rigēt τ frigescūt nō quo tpe ¶ Dic scōo q̄ in ꝓncipijs ꝓtinuarū ꝓodoꝝ hui' ꝓtinue sūt horripilatio rigoꝛ τ frigus ꝑcipue in illa q̄ fit ex vitreo ꝓpter dictā cām.

Dic tertio q̄ in quotidiana ꝓtinua de phlegmate dulci aut salso nō sunt frig' rigoꝛ τ horripilatio manifesti τ fortes: lz in ꝓncipio ꝓpter abūdātiā phlegmat̄ regētis τ ꝑfocātis caloꝛē innatū ꝓterrēti q̄ sua nouitate nām infirmi sit aliq̄s mod' horripilatōis τ nociui frigoris. Juꝛ illud rasis libro diuisionū capō de phlegmatica cō

mēs rigoꝛ i ser horis aut tm̄ supans illū q̄ fit in ꝓdica. Nā ꝓdica itez nō euacuat a residuo. Uerūtū est occultū nō apparens. tinua. Cū hac febre sr oia sig̃ q̄ sunt cū phlegmatica ꝓdica ꝑter q̄ horripilatio nō est cū ea: imo silitudo horripilatōis est i corpe

¶ De febribus q̄ sunt fm plurimū de genere phlegmaticaꝝ τ sunt quandoq̄ ex cholera τ nō sunt ex eis que fiunt ex melācholia appropriate cū noīb' τ iudicijs. Capīm. XLVII.

¶ Ad obiecta dic q̄ auctoritates ille ꝑcipue itelligunt̄ et verificant̄ ō mere ꝓtinuis q̄ ex sanguine fiūt τ de cholericis τ melancholicis. Sed excipiēde sunt

Tsūt febres epialos
e τ lipparia q̄ ambe sunt de sūma febriū i q̄b' diuersificant̄ loca caloris τ frigoris int' τ exteri'

ille q̄ fiūt ex phlegmate vitreo. Tertiū signū ē q̄ q̄tidiana ꝓtinua febri ethice ē simillima. Qꝛ fortit̄ heret mēbris vt illa: ꝓtinue affligit calorē nō exhibet magne inflāmatōis τ acumis circa exteriora. pulsum reddit puū freq̄ntē τ debilē. Sz differt ab ethica: qꝛ pulsus ei' est mollioꝛ ad tactū τ min' strictus τ calor in ethica est vniformioꝛ: nisi post cibū τ magis arid' τ vrina etiā magis vniformis in colore ipsius τ ſba. Sed q̄ ista febris corp' ali ꝓhibet q̄nq̄ ꝓducit corp' ad ethicā: sic q̄ iste febres sīt cōplicant̄: τ tūc vix sanant̄ ipē exigētib' ōria auxilia. Quartū ē vehemēs rigoꝛ superās illū q̄ in quotidiana ꝓdica fit in ser horis aut tm̄. id est eo circa. Et id itellige de lathica q̄ fit ex phlegmate vitreo supabūdāti pene suffocāti caloꝛē innatū: sic q̄ vix resurgit τ nō sufficit ipē nisi lōgo tpe calefacere τ digerere: imo rigoꝛ iste q̄nq̄ durat pluribus dieb'. Juꝛ id galieni ꝓus allegatū ca. c.13. libꝛi ō rigore. Rigoꝛ autē nō solū causat̄ a cholera rubea vl̄ a cholera nigra: sz causat etiā a phlegmate mīte frigiditat̄: qō phlegma vocauit anaxagoras vitreū. Sz cū rigoꝛ causat' ab isto phlegmate nō est fortis τ rigid': lz duret sepe dieb' successiuis ꝑibus q̄ alius rigoꝛ. Quītū signū est in q̄ ꝓtim differūt ꝓtim cōicant quotidiana ꝓtinua τ interpolata. Cōicant q̄dē ambe in b̄ q̄ in hora teporis inf̄ proximos neutra euacuat a residuo caloris febrilis. Sz differūt in b̄ q̄ id qō remanet in ꝓdica tporis hora ō tali calore latet τ occulit nec mīt̄ apparet. Sz qō relinquit in ꝓtinua ē manifestū sensui. Et id inuit ibi. Nā ꝓdica itez tc. Rasis vo libro diuisionū capō de q̄tidiana ꝓtinua dat alia ipsi' sig̃. s. q̄ ei' caliditas maioꝛ ē q̄ i interpolata: τ q̄ sudoꝛ i ea nō ē nisi fortasse cū totalit̄ sepat. Et o q̄ paꝛ ē q̄ cū sudoꝛe finiat: ūm o plīmū ē recessio hui' febris τ phlegmatice ꝓdice τ vtriusq̄ q̄rtane τ oīm febriū plixaꝝ tardaꝝ absq̄ crisi: imo cū resolutiōe alicui' rei post aliā rē. b̄ ille. ¶ Attēde q̄ pces libꝛi iungūt b̄ capīm τ illud qō sequit capō priori faciētes

¶ De febribus q̄ (de his tribus capīm vnicū: sed in idē redit. sunt fm plīmū de gñe phlaticaꝝ τ sūt q̄nq̄ ex cholera τ nō sūt ex eisq̄ fiūt ex melācholia appropiate cū noīb' iudicijs. Ca. XLVII

Tsunt febres. Jn hoc capō distinguit τ nūerat q̄sdaꝫ spēs
e seu modos putridaꝝ febriū q̄ fm plurimū ex phlegmate fiūt: sed ꝓprijs indigēt curatiōibus ꝓpter aliq̄ q̄ superaddūt phlegmatice simplici: vt diuersitatē locoꝝ caloꝛ τ frigoris eaꝝ intus et extra vel accūs syncopis vel esse diurnā aut nocturnā febrē Et ꝓmo agit ō his q̄ diuersificant illocis caloꝛ τ frigoꝛ eaꝝ int' τ extra. Scōo de febrib' syncopalib' τ de febrib' diurnis τ nocturna Jn ꝓma ꝑte dicit ꝓmo q̄ fe (nis ibi [Et sūt tres diuisiōes] bres epialos τ lipparia sūt de gñe febriū phlaticaꝝ fm plīmū: et q̄nq̄ etiā fiūt ex cholera: nūq̄ tū ex melācholia fieri solent. Scōo dicit q̄ ambe iste febres sunt ō sūma seu nūero febriū in q̄bus loca caloris τ frigoris diuersificant intus τ extra. Maz in epiala caloꝛ apparet in exterioribus τ frigus intra. Sed in lipparia frigus extra appret et caloꝛ intra. Tertiā his si vis superadde speciem in qua apparent simul caloꝛ et frigus tam intus q̄ extra:

UVA. BHSC. IyR. 028

de qua infra agēt in capīlo ppio. Tertio dicit q̄ diuersitas apparē tie caloris & frigoris i istis febrib⁹ intus & exī trahit originē a diuer sitate hui⁹ qō putrefit & a loco ipsi⁹ & a diuersitate hui⁹ qō nō pu trefit & a loco ei⁹: sicut declarabīt in trib⁹ capīlis statim post istō.

b Jn scōa dicit q̄ sunt tres alie diuisiōes. i. differētie nūc dictaꝝ febriū. ſ. q̄ fiūt ex phlegmate sepi⁹ & cholera interdū ex me lācholia nūq̄. Prima ē febris fincopalis hūo rosa. Scōa febris fincopalis minuta subtilis: & febris nocturna & diurna. ¶ De febre in qua occultat frigus et apparet in ea calor & nominat epia la. Capitulū. XLVIII.

Tª febris ista fit ex
e phlegmate vitreo: sed est cō pōhensum in occulto & pfun do qō infrigidat vbi est. Nec ipsi ac cidit iā putredo: q̄re spargit ex eo va por eius: qō cū putruit & dispartit et inflāmat in exteriorib⁹. Et illō qō nō est putrefactū infrigidat in interiori bus. Et eius q̄dē frigus nō apparet i hmōi tpe qm̄ est q̄tū & associat ei & nō patit ab eo qō occurrit ei. Postq̄ ergo incipit in eo putredo mouet et infrigidat infrigidatiōe quadā q̄uis ñ ueniat ad hoc vt cōicet toti corpi.

Signaᵇ eius sunt eadem q̄ p̄dicta sunt. Et q̄ eius vrina est frigida cru da minoris caliditatis q̄ vrina aliaꝝ sui generis. Et pulsus est rarus & tar dus. Et ipsa q̄dez fm plurimū addit oi die. Nec ppter grossitudinē mate rie sue q̄nq̄ cōuertit ad quartanā et tertianā. qm̄ huius materia in corpe est pua & pue putrefactiōis ignea. et paucitas q̄dē est ex causis elōgatōis piodi. Et intellect⁹ est q̄ ppterea q̄ porism⁹ nō redit oi die nō remouet hec febris q̄n sit phlegmatica. Sz p pterea ē phlegmatica qz putredo ei⁹ est putredo phlegmatis: & nō ppter ea q̄ porismus nō redeat omni die. Spaciū vo porismi est ex q̄ttuor ho ris vsq̄ ad. 24. horas. & fm plurimū cōsumitur ante illō. qm̄ hec materia nō est cū illa multitudine.

¶ De febre in qua occultat calor et apparet in ea frigus & est lipparia. Capitulum. XLIX.

Ecª febris secūdū plu
b rimū ē phlatica: & q̄nq̄ ē cho lerica ex cholera valō grossa. qz putredo eius vñ causat est putredo phlegmatis. Et nō ppterea remo uet a phlegmatica q̄ nō q̄q̄ die porism⁹ redeat. Quia differētie febriū pme & p̄ncipales & iūales sūt he q̄ sumunt a mā. Sūpte vo a modo mo tus nō sunt bñ certe. vt nō sequit duplex tertiana quotidie affligit ḡ est phlegmatica vl amphimerina. Quitū signū est q̄ spaciū q̄ durat porīs mus illi⁹ febris ē ab horis q̄ttuor vsq̄ ad horas. 24. Et ipse cōsumit vt in pluribus añ tps horaꝝ. 24. ꝑ paucitatē materie ipsi⁹. ¶ Attēde q̄ serapiō. 6. breuiarij. c. 17. signa istius febris ita cōmemorat. Et vrina q̄dē illoꝝ quos hec inuadit febris est minoris caliditatis q̄ vrina illoꝝ quos capit amphimerina & est etiā grossior ea: & pulsus ē grossus sepatus: et fortasse fit fortior in oi die. Et nō significat sup eā nisi ex accītibus ei⁹ nō ex dispōnibus suis & piodis. Et fortasse est ei⁹ piodus q̄ttuor horaꝝ et fortasse. 9. & est. 14. & fortasse est pl⁹ ℔ fm q̄titatē grossitudinis mate rie & multitudinis ei⁹ & spissitudinis corpis & grossitudis ei⁹ & debilita tē virtutis & tps anni. Et hec febris epialos q̄dē nō pmanet multū: qō ē qz fortasse morat. 20. diebus & fortasse addit sup illud paꝝ & minuit.

¶ Uersus de epiala. Pulsus in epiala rarus piger algida cruda. Urīn ctio quaq̄ die motus triccus ve q̄ternus. Horis pdurans a q̄ttuor vs q̄ viginti. Causa foris: frigus intra vitreū putre phlegma. Phlegma te sepe minus cholera lipparia surgit. Phlegmate fit duplice frigus ca

¶ De febre in qua occultat calor & apparet in ea (lor intus & extra. frigus & est lipparia. Capitulū. XLX.

Ecª febris. Jn hoc capīlo primo agit de causis lipparie. Secūdo
b de mō quo fit ex phlegmate ibi | Modus aūt quo fit phlegma tica | Tertio de mō quo fit ex cholera ibi | Modus autē quo fit cholerica | Quarto mouet dubiū circa hāc febrē medēs & soluit ipsum a Jn p̄ma pte īnuit q̄ lipparie duc sunt cau (ibi | Et habet aliq̄s | se. Una est phlegma aliq̄d: alia est cholera. Et fm istas duo sunt modi eius vel due spēs. Una est phlegmatica. Alia est cholerica nō ex quauis cholera sed ex valde grossa. Hāc febrē descripsit cū signis ei⁹ sic serapion 6. breuiarij. c. 17. Et illa q̄ dr lipparia: sicut dictū est a galieno: est illa in q̄ infrigidant extremitates mēbroꝝ: & qō apparet de corpe & adurunt in ea pfunda corpis & viscera cū siti vehemēti & asperitate linguc: & pul sus est puus lenis. Et lipparia est ḡria epialos: qō est qz epialos est frī gus interius & inflāmatio exteri⁹: & in lipparia accidit ḡrium illius.

et iste q dē Febres q̄p

UVA. BHSC. IyR_028

b Insecūda parte tangit duos modos quibus ex phlegmate lippa-
ria accidit. Primus est qm̄ calefiūt intima dū phlegma putrefit t inflā
mat in interioribus. Sed exteriora nō statim calescūt post calefactiōez
interioz ꝓpter tres cās. Prima est: qz phlegma qđ intra putrefit nō re-
soluit donec calefecerit exteriora calefactiōe plurima dispergēdo abun
de suos vapores fuli
ginosos t putredina
les in exterioribus:
qđ necꝫ cito necꝫ fa-
cile fit: qz ex se grossi
sunt humidi t hebe-
tes. Scōa cā est: qz
infirmi virtus intus
retrahit cum calore
innato ad ptes itrin
secas vbi est lesio: q̄re
exteriora depaupata
sanguine t spū rema
nent frigida. Tertia
cā est qm̄ cruda phle-
gmata vitrea frigi-
da ptibus insacēt ex
terioribus q̄z has in
frigidāt t erūpere p
hibent febriles calo-
res versus exteriora.
Scōs modus est ꝙ
ex phlegmate qđ in
tus putrefit vapor
qñꝫ erit nō putredi
nalis: t diffundit ad
exteriora. Et hec pri
mo occursu pauꝫ cale
facit actuali ipsi' ca-
liditate. Deide pau-
lopost sepat ab hoc
actualis calor t sua
habituali frigiditate
se ad frigus reduc-
it qđ ex se habebat
priusꝫ putresceret
phlegma vñ exiuit:
quēadmoduꝫ vapor
aq̄ calide cito t facili
ter suo spoliatus calore actuali se ad suū reducit naturale frigus. Va-
por ergo phlegmatis in exterioribus ad frigus reductus infrigidat ea
calētibus intimis ex phlegmate putrido. Ista sunt modi q̄bus ex phle-
c Jn tertia pte primo dat modū quo fit (gmate lippāria oritur.
ex cholera lippāria febris: t est qñ cholera pauca grossa valde viscerib'
inhacēs quieta putrefit locū calefaciēs in quo detinet: t nil q̄titati s no
tabilis ex hoc resolutū transit ad exteriora: qđ hec calefaciat: vel si resol
uit notabile aliquid transire nō valet ad exteriora ꝓpter itineris oppi
latiōes, vel phlegmata plurima q̄bus replent. Tunc igit accidit qđ pri-
us dictū est in cōpare sua seu sibi simili q̄ ex phlegmate nascit. s. ꝙ calor
extraneus febrilis viscerib⁹ immanet t retrahit interius vtus ad lo-
cū doloris t aucti caloris vna cū spiritibus t calore innato derelinquē
tibus exteriora: quare manent frigida. Scōo dicit ꝙ hec lippāria q̄ de
cholera fit ꝓprio nōie taburos dicit. Lippāria vero nomē generale est
seu cōe vtriusꝫ phlegmatice. s. t cholerice. Tertio dicit ꝙ lippāria est lon
gioris spacij seu diutius pmanēs q̄ hemitriceus ꝓpterea ꝙ humor ex
quo generat grossus existens t vix resolubilis spiraculo caret t sensibili
resolutione. Sed in hemitriceo cholera coadiuuat phlegma resolui.
Et id potissime de lippāria phlegmatica est intelligendū.
d Jn quarta pte primo mouet dubiū quare lippāria febris appellat
et cōnumerat intra cetū febriū cū nō sibi cōpetat diffinitio febris capi
tulo pmo sen huius sic data. Febris est calor extrancus accēsus in cor-
de t pcedēs ab eo mediātibus spū t sanguine p venas t arterias in to-
tum corpus. Mā lippāria residet intertus t nō diffundit ad exteriora.
Respōdet t dicit ꝙ in terminis. id est in ꝓpriis diffinitiōibus istaꝫ re
rū. s. febriū t cōsimiliū vna cōditio subintelligēda est siue attēdēda. s. ꝙ
nō sit aliquid phibens. Et hoc declarat duobus exēplis. Primū est de
aqua q̄ diffinit ꝙ est elementū frigidū t humidū: qñꝫ tñ actuali caret
frigiditate ꝓpter ignē aut solē qui ab ea phibet. Scōm de graui est qđ

sic diffinitur. Graue ē qđ deorsum tendit. t subintelligit nisi fue
rit qđ phibeat t violētet ipsum sursum detineat: vel cū nature ei⁹
fuerit relictū. Et similiter in febribus oibus caliditas febrilis que
nit ad cor t a corde trāsit in arterias: t p eas spargit in totū cor-
pus: si nō ibi fuerit qđ phibeat. At vero qñꝫ phibitio accidit in
ītaꝫ est ꝙ in terminis haꝫ rez atten
ditur vna cōditio vt nō sit quod phi
beat: sicut diffinimus aquā frigidā
et humidā cum disposita est sm na-
turam suam t nō fuerit qđ phibeat.
Et diffinimus graue ꝙ est illud qđ tē
dit inferius qñ dimissum fuerit cum
sua natura. Et in omnibus istis cali
ditas puenit ad cor t pcedit in arte-
rias t spargit. At vero accidit phibi
tio illius in quibusdā locis sicut ac-
cidit ei sup quē ponunt prune. Mo-
cumentū vero earū actu est necessa-
rium esse.

¶ De febre ī qua fit vnaquecꝫ duarū
rerū in vnoꝫ duorū locorū. Cap. L.

Jhec febris fuerit nō
s erit nisi vbi sunt due materie
frigide mote ꝓpter putredi-
nem. quarū vna est in interioribus:
et altera in exterioribus. Et nō est ali
qua earū plurimi nocumēti. Deinde
cū incipiunt putrefieri mandat vna
quecꝫ earū vaporem calidum cōpre
hendētem cū partibus suis t vbi est
frigidū. Et tu quidē iā sciuisti cau
sam in regimine humoris frigidi in
dispositione motus.

febris necꝫ morb⁹. Et hoc notāt vba hec. Nocumētū vo eaꝫ. s. febriū
actu est necessariū esse ibi si debeāt febres t morbi dici: qz morb⁹
¶ De febre in qua fit vnaquecꝫ (necessario nā linocet actiōi,
duaꝫ rez in vnoquoꝫ duoꝝ locoꝝ. Capitulū. L.

Jhec. Jn hoc capło pmo dat modū q̄ fit febris in q̄ sunt
f codē tpe calor t frig⁹ int⁹ t ex. Scōo remittit nos ad pdi
cta sup cā regimis phlegmatis ī dispōe mot⁹ ibi (Et tu q̄dē)
a Jn pma pte pmit⁹ inuit esse dubiū si sit aliq̄ febris in q̄ simul
tpe sint frigus t calor intus t ex: p hoc ꝙ dicit. si hec febris fuerit.
Scōo dicit ꝙ si hec fuerit in rez nā nullibi erit nisi i illo corpe in
q̄ sunt due materie frigide phlegmatice cōmote ꝓpter putredinē q̄
eis supuenit t ebullitōez in eis efficit. q̄z altera ꝓphēsa ē i interio
ribus corpis ptib⁹: altera i exterioꝛib⁹. Tertio dicit ꝙ neutra haꝫ
materiez est plūmi nocumēti. s. in vehemēter supcalefaciēdo vt in
vehemēter infrigidādo, ꝓpterea sese ꝓpatiunt i eisdē locis intus t
ex. Mā si vehemēter alterutra eaꝫ calefaceret vt mā causonis nō
cōpateret secū fortē frig⁹ nec ecōuerso. Quarto dicit ꝙ qñ icipiūt
iste materie putrefieri vnaq̄ꝫ ipsaꝫ mādat t emittit vaporē cali
dū ꝓphēdētē cū suis ptib⁹ etiā ptes vbi ē frigiditas: q̄re fūt simul
t sentiunt in codē loco calor t frigus. Calor ex vapore putredinali:
frigus ex hūore frigido cōmoto. Cui⁹ frigiditas tūc manifestat
cū prius lateret qñ q̄escebat in ptibus corpis sibi ꝛsuetis.
b Jn scōa dicit ꝙ iā pdiximus ex his q̄ dicta sunt cāz i regimie. i
decursu vt deductōe frigidi hūoris ī dispōne sui mot⁹. s. ꝙ qñ mo
tu putredis incipit moueri tūc calefacit suis vaporib⁹: t infrigidat
p ptes ipsi⁹ q̄ tūc cōmouent t nōdū putrescūt: t ꝙ dū mouet suā
māifestat frigiditatē q̄ ꝓus latebat qñ q̄escebat sicut declaratū ē
capło ō lippāria. ¶ Attēde pmo ꝙ gal. pōnus noster. 2. ō diffe-
rētijs febriū. c. 7. noiare videt febrē hāc epialā in q̄ simul rigēt rō

UVA. BHSC. IyR_028

ne frigoris oēs ptes corpis ⁊ calefiūt calore febrili dicēs. Huius gñis eſt ⁊ q̄ epiala febris ꝑpe noiatur cū ſil' ⁊ febriūt ⁊ rigorē pati untur ⁊ vtraq; ſentiūt ꝑm idē tps in oi pticula corpis. Et poſſibilitatē huj' febris. 2. de morbo ca. 6. ſub his vbis inuit. Si ſit incredibile morbū calidū ⁊ frigidū aliq̄n eē in corpe vel ſiccū ⁊ humidū; aliquādo tñ videm' fieri eos ⁊ vocant mala cōplexio ineq̄lis vl' mala complexio diuerſa Et rurſus lib. de mala cōplexione diuerſa ca. 7. declarās id ait. Si hominē i ſole calido ſtare feceris: deīde ſup ipm aquā frigidā effuderiſ nō erit incōueniēs ſi ſentiat caliditatez ſolis ⁊ frigiditatē aq̄. Cierunt tñ hāc habēti

¶De febre ſincopali ⁊ humoroſa. Capitulum. LI.

Ec ſecūdū plurimuz
h eſt propter phlegma cruduz
qđ eſt ex nauſeatiua ſatietate vel repletionale qđ facit febrē diſpritū plurimū qđ iam vincit virtutez. Et ꝑm plurimū adiuuat ſup eā debilitas oris ſtomachi. Et q̄n mouetur ⁊ incipit in putrefactione vincit virtutē plus ⁊ facit eā heſitantē. ¶Qđ ſi dimiſſa fuerit cū materia nō ſufficiet ꝓtra materiaz. Et q̄n occupatio fit in euacuatōe eius cū facilitate fit inobediēs: aut mouet motu ꝓfocante virtutē. Et q̄n occupatur i euacuatione ei' cū ſolutiōe vētris aut phlebotomia cū labore nō tolerat virt'. Quō em̄ tolerabit cū ſit illic cuz ſua quiete ſincopis. Et cū hoc toto ipſi indigent euacuatione vehementer.

Et ipſi iterū cibis indigēt vehemēter: q̄n in humorib' eorum non eſt qđ nutriat corpus ⁊ viuificet ipſum ⁊ corpus eſt priuatum nutrimento. Qđ ſi ſtudueris in cibando additur materia diminuta. Et ſi non cibatur cadit virtus. ¶Et accidit in inceptōne ſui vt effundatur ad cor res frigida faciens accidere ſincopim ⁊ minoratur pulſus ⁊ tardatur ⁊ fit rar'.

¶Qm̄ ſi dimiſſa. In hac pticula ſcđa agit primo de ꝑplexitate q̄ eſt in euacuādo patiētes hāc febrem. Scđo in ci

In ꝑma ſubpticula dicit ꝑ° q̄ ſivt' infirmi di (bando ibi[Et ipi itez] miſſa fuerit in hac febre cū mā cruda q̄ ipa aggrauat abſq; h q̄ exonere tur ab hac i toto aut in pte p euacuationē nō ſufficiet ꝫ hāc reſiſtere: ſz aut vehement debilitabit ät cadet i ſincopi ⁊ defectionē ꝑ tpe aliq̄. Se cūdo dicit q̄ ſi ſe occupet medic' i euacuādo cū facilitate mām ipſi' p medicias lenes hīdictas ſiē p kebulos myrabolanos vl' parū agarici: alterū duoꝝ incōueniētiū ꝓtiget ide. ſ. vl' q̄ huic medicie mā hec groſſa ⁊ viſcoſa exiſtēs nō obediet nec ab hac mouebit: ⁊ ſic nāe erit oneri gratis ⁊ ipedimēto abſq; aliq̄ cōmodo: vel mouebit eā motu ſuffocatiuo vtutis ifirmi ⁊ caloris innati: qz dilatabit ⁊ ſupertēdet mltā hāc māz: vñ irritabit pl' ⁊ oppilabit nihil de hac educēs. tū qz inepta eē ab ea mouri: tū qz vt' medicie pauca ēt iſufficiēs ad hāc educēdū. Tertio dicē q̄ cū medic' ſe occupat i euacuatōe laboriosa māe ipſi' cū forti pharmaco ſiē coloq̄ntida vel eſula miore vl' elleboro albo vt cū phlebotōia vt' nō ſuſtinet neq; tolerat talē ⁊ tā fortē euacuationē. Rō qz ſincopis egro ſu puenit ab hac mā q̄eta ⁊ imota p pharmaciā vl' phlebotomiā: quō q̄ feret huj' māe motū violētū ⁊ pharmacie volētiā ⁊ venenoſitatē ⁊ ꝓturbationē phlebotōie q̄ benignū educit ⁊ theſaurū nāe reliquēs in corpe malū ſine freno. Scđo qz cū h toto malo q̄ vt' nō tolerat māz q̄etā q̄n deficiat detēti iſta febre vehemēti idigēt euacuatōe ſi mā peccās viſcoſa ⁊ rebellis educi debeat: ⁊ hāc nullo mō regkare ſufficit neq; tolerare.

Jn ſbpticka ſcđa q̄ ē de ꝑplexitate i cibādo (vt' ibecillis dōficere pata. hos egros dicē ꝑ° q̄ febre hac detēti vehemenk idigēt cibis pp duas cās Pria ē qz nihil ē in hūoribꝫ ſuis qđ nutriat corp' ⁊ viuificet ipz mltipli cādo ſbaz ſpūs ſiē bon' ſanguis: imo eoꝝ vene ſk replete ⁊ oppilate crudis phlegmatib': q̄ nutrire neq̄unt ⁊ ſpūificari: niſi ipa pri' i ſanguez vtank: ad qđ nō ſufficiūt digeſtiua vt' ⁊ caloꝝ innat' pene ſuffocat'. Scđa cā eſt qz mēbra corpis nutrimēto carēt ⁊ eo puank. tū qz vene capillares hoꝝ ſk ꝑuate ſanguie: tū etiā qz ſk oppilate phlegmate talik q̄ p has aptū nutrimētū diffluere nō ꝑt i poros mēbroꝝ. Scđo dicē q̄ ſi medic' ſtudeat ⁊ ſeipz occupet i cibādo hos egros mā peccās diminuta creſcet ⁊ mltiplicabik: qz innat' calor pene ſuffocatus cibos exhibitos digerere neq̄bit. crudi q̄ manebūt vl' ſemidigeſti i phlegma vtēk. Addūt q̄ i māz quā dicē h diminutā: vl' qz paucioꝝ erat añ cibū q̄ p': vl' qz añ cibū ꝓtinue aliq̄d ex ea minuebat: ꝫ occulte: ꝑti ab innata: ꝑti a febrili: ꝑti ab extriſeca ꝓtinēt aer̄ caliditate. Ter° dicē q̄ ſi hīs hāc febrē nō accipiat cibū vt' ei' deficit: qz mēbra ipſi' depaupata ſk ⁊ ianita ſpū ⁊ ſanguie: ſi-

¶Et accidit. Jn hac pticka ktia ꝑ° agit de ſi (ne q̄b' vt' ꝑſiſtere nō ꝑt. gnis febris ſincopal' in ꝑn° ei'. Scđo i augmēto ⁊ ſtatu ei' ibi[Ampli' nā]Ter° de ei' ſigno ſumpto a ꝓdo ibi[Et ꝓd']Quarto dē ei' ſignis ſūpt a foumis ⁊ habitudīb' mēbroꝝ ibi[Et ē cū ea]Quito avomitu ibi [Et q̄ñq̄]Sexto dē deſpatōe i hac q̄n cū ipa ē apa viſcer ibi[Et q̄n eſt]

Jn ꝑma ſubpticka dicē ꝑ° q̄ in ꝑn° poriſmi febris huj' ſincopal' effūdit ad cor res aliq̄ frigida: puta vapor frigid' ät q̄litas frigida phlegma

UVA. BHSC. IyR_028

tici hūoris ꝙccidere faciēs infirmo syncopi. Scō dicit ꝙ nulla hora pūl sus puus reddit ⁊ tard⁹ ⁊ rar⁹: qz innat⁹ calor ad coz retrahit ⁊ deserit ex terioza: ⁊ ꝓpter frig⁹ tā interioz ꝙ exterioz cuētatōnis necessitas tūc ē

In scōa dicit p⁹ ꝙ nā q (diminuta: ⁊ pulsatil⁹ vt⁹ delecta a syncopi. rens succurrere cordi frigore oppsso tūc sollicita est i calefactiōe ⁊ ꝑti liatōe māe phlatice frigide q̄ syncopi inducit: ⁊ putrefactio q̄ ḣbusdā ptib⁹ eius supuenit ad ꝭ coadiuuat. Scō dicit ꝙ p istū modū ⁊ hac de cā subleuat cor a nocumēto ⁊ frigore ei⁹: ⁊ cadit in nocumentū caloris eius. Quare fit pulsus velox ⁊ ꝓprie cū cōstrictione sua plusq̄ sit velocitas alioz: quā uis illud qō vincit cū hoc sit puitas ⁊ tarditas et raritas. Et periodus eius est ꝑiodus phlegmatice ⁊ non alterat ab ea. Et est cū ea iflatio faciei: et mollities corpis. Et colores habentiū eam nō figunt sup dispositionē vnā scz imo qñq̄ est cinerea eius materia ⁊ plūbea: ⁊ qñq̄ fit citrina: ⁊ qñq̄ est nigra. Et qñq̄ fiunt labia eoz sicut labia comedētis mora. Oculi ꝙo eorū sunt fusci virides

Amplius natura sollicita est in calefactiōe materiei ⁊ subtiliatiōe ei⁹ ⁊ putredo q̄ mouet in quasdaz ptes eius adiuuat sup eam. Ergo euadit cor a nocumēto ⁊ frigore ei⁹: ⁊ cadit in nocumentū caloris eius. Quare fit pulsus velox ⁊ ꝓprie cū cōstrictione sua plusq̄ sit velocitas alioz: quā uis illud qō vincit cū hoc sit puitas ⁊ tarditas et raritas. Et periodus eius est ꝑiodus phlegmatice ⁊ non alterat ab ea. Et est cū ea iflatio faciei: et mollities corpis. Et colores habentiū eam nō figunt sup dispositionē vnā scz imo qñq̄ est cinerea eius materia ⁊ plūbea: ⁊ qñq̄ fit citrina: ⁊ qñq̄ est nigra. Et qñq̄ fiunt labia eoz sicut labia comedētis mora. Oculi ꝙo eorū sunt fusci virides eminētes valde ⁊ q̄si exeuntes ab orbitis suis vt in strāgulat aut suffocat hora cōmotōis isti⁹ febris: ⁊ fit q̄ ad hoc eger sicut maniac⁹ aspe ispiciēs erupt oculis: qz cor q̄tit violentia morbi q̄si suffocet: ⁊ tūc syncopisat. Sextū ē ꝙ ptes sub hypocōdria les istoz infirmoz sicut regionū splenis ⁊ epat mirach⁹ stomachi vehemēter tumēt ⁊ mltū inflate sunt pp vaporeſ ⁊ vētositates q̄s calor claudicās ex phlegmate gñat ⁊ mltiplicat in regionib⁹ nutritiuoz: non tñ sufficit eos resoluere ⁊ foras educē: sz ꝏb cute latēter ispissant ⁊ hāc i tumorē manifestū erigūt. Septimū ē ꝙ silr viscera q̄ sub hypocondriis clausa detinent tumēt ⁊ iflant vt stōach⁹ ⁊ epar splen ⁊ itestina pp cām sibi cāe nūc dicte. ¶ Attende ꝙ gal. 12. de igenio ca. 3. sic describit febrē hāc ⁊ signa ipsi⁹. Vult ꝓrigit febris corpe pleno crudis hūoribus exi stētes ⁊ ore stomachi defecto ⁊ pcusso ꝓpter crapulam ⁊ alia silia. Dico

hmōi egris vētres inflari: ⁊ totū corp⁹ magꝭ solito tumefieri. In ḣbusdā etiā calor in albedinē mutat: in alijs i nigredinē: in aliq̄ tis in plūbeū. Pulsus coz fit puus ad cōpationē eoz caloris diuersus q̄ ⁊ defect⁹: aliq̄n ei freq̄nt pulsat i vna ꝓtinuatōe. hec ille

In q̄nta dicit ꝙ detēti hac febre aliq̄n cuomūt aliq̄d acetosum

exeuntes valde apud cōmotionem egritudis: ⁊ fit sicut maniac⁹. Et qō est sub hypocōdriis eoz est vehemētis inflatiōis. Et silr viscera eoz. Et qñq̄ cuomūt acetosuz. Et qñ est in eis apostema in ḣbusdā viscer ibus tunc nō sepatur oīno. Et qñq̄ accidit hec febris in ḣbusdaz horis ex cholera dñante grossa. Et fit cū ea i viscerib⁹ adustio. Et cuomūt choleraz. ⁊ sunt ei ꝑiodi phlegmatice fm plurimum.

¶ De febre syncopali minuta ⁊ subtili. Capitulum. LII.

Ec febris est acuta

h Et cadit pulsus: et virtus in paroxismo vno aut paroxismis duobus cum additione.

qz calor stomachi phlegmate hebetat⁹ sepe assumptos cibos diminute digerit ⁊ ipsos quertit ad acetositatem: imo mltotiēs phlegma iplēs stomachū i se acetosuz ē: vnde fit ꝙ isti ructāt ⁊ cuomūt qñq̄ acetosuz

In serta dic̄ ꝙ ꝓnosticādo ꝙ qñ cū febre hac ē apa i aliquo viscer ipa mortalē ⁊ oino abest spes ꝙ eger resurgat aut sanari possit. Iuxt id gal. 10. de igenio cap. 5. Si vero febre exīte apa i aliq̄ nobili mēbro oriat sine dubio morietur qō multotiēs te videte nūciaui ⁊ verū dixi maxime si fuerit i pulmone aut i pelle costaz stōacho āt epate: qm̄ nō solū defecta ⁊ vtute rū ctiā fortī exīte pibūt. Nullū ctiā cui apa fit i pelle costarū aut in pulmōe spamus posse saluari: nisi cos ḣb⁹ vt⁹ valida ē. Silr et cos ḣb⁹ apaticū erit epar vlstōach⁹: qm̄ pp apa cib⁹ puus dād⁹ ē ꝓpter defectionē aūt vtutis ncce ē cibū sepe dari. Verū alterꝫ istorū ncce ē fieri: aut phibebim⁹ cibū vtutē postponētes: āt cū cibo

¶ Et qñ (virtutē augmētabim⁹ et si apa p hoc crescat. hec gal. q̄ accidit. In pte hac scōa q̄ ē de febre syncopali hūorosa ex cholera dicit p⁹ hāc febrē qñq̄ ꝓtingē ex cholera rubea grossa dñante. Que grossa fcā ē vlt ex pmixtiōe plimi phlegmatis vel ex supflua ꝺ coctiōe ꝓpinq̄ incēdio: q̄ de subtili ei⁹ plimū resoluit ⁊ de grosso ipsi⁹ multū relinq̄t: nō tñ vsq̄ ad hoc illō ꝓcedit ꝙ cholerā ꝺuertat i melācholiā. Cōsequnt dans signa ei⁹ dicit p⁹ ꝙ adustio i viscerib⁹ sentit⁹ i febre hac ita ꝙ videt detēto ista febre ꝙ carbo iniacet suis viscerib⁹ ꝑcipue stomacho pp mltā cholerā q̄ in eis abundat: ⁊ mordēs os stomachi syncopi inducit ⁊ sitire facit ⁊ guttur ꝺ siccat. Scōo dicit ꝙ ꝺetēti hac febre cuomūt cholerā: qz ipa abūdat i stomachis coz: ⁊ stimulās eos excitat ad vomitū. Et si eructuēt amare eructuāt pp eādē cāz ⁊ iterdū fetide ꝓpt putredinē Et vine coz sunt tincte vt plimū ad croceū decliues: nisi id phibeant oppilatōes. Tertio dicit ꝙ huic syncopali cholerice febri sit periodi q̄tidianarij sicut phlegmatice fm plimū. Sō mirū videtur cū cholera soleat nō quacq̄ die sz ꝺ die tertio intertiū moueri Misi eēt ꝙ hec cholera grossa ē ⁊ mlta fortit retinēs exīneū calorē ⁊ vix resolubit⁹ ad istar phlegmatis. Et iste sunt cāe festini redit⁹ potissimoz vt ꝓnotatū ē. Signāter dicit fm plimū: qz qñq̄ sit ei ꝑiodi tertianarij maxime dū cholera magꝭ ingrossata ē in cēdio ipsi⁹ ꝙ ex multi phlegmatis pmixtiōe: ⁊ qñ ipa nō ē vehementer grossa neq̄ mltū supabūdās. Signa isti⁹ febris ⁊ seqnt sic metrice colligē. Grossum phlegma replēs febrē cū syncope vicēs. Os stomachi parit: aut fel vēs viscera grossuz. Quotidie motū vomitu ꝙ sepe reiectū. Nūc citrina calet: cineratave plūbea nigra. Matiet pulsus rar⁹ tarduſq̄ minut⁹. Corp⁹ molle: tumor laterū vult⁹ q̄si tincta. Labra moris: virides oculi fusci foris entes. Altera syncope tenui cholera necat vno. Motu vel bino triceali pnuciosa.

¶ De febre syncopali minuta ⁊ subtili. Capitulum. LIII.

h Ec febris ē. In ꝺ cap. declarat nām febris syncopal minute ſbtil p. 6. ei⁹ signa. Primū ē ꝙ ipa ē febris acuta: ⁊ nedum acuta: sz ꝓpacuta: qz vt i plib⁹ an q̄rtū die patiētē occidit. Scōm

UVA. BHSC. IyR_028

est ꝙ pulsus ꝛ vr' cadūt in hac febris spē in paroxismo vno. s. primo vel in duob' primis paroxismis cū additiōe q̄ scōs primū in malicia supat ꝛ vehemēti' vires egri deijcit. Tertiū ē ꝙ hec syncopalis febris supuenit corpi cū velocitate siē flāma ignis velocissime serpit ꝛ dilatat p arūdines siccas ꝛ stipulas aridas. Et istō ꝓtingit ex vigore agēti cū vehemētia ꝑpatōis ꝛ aptitudis passi ad recipiēdū i pressionē agētis. Corp' vo aridū ꝛ choleri cissimū ☞ cholera abundat mordaci ꝛ acuta pinpta malignari vel icē dio vel putrefactione ꝛ sensus acuti est p cipue circa os stomachi ipsi' vñ patissimus ad hāc febrez reddit. Quartū ē ꝙ tāta est hui' febris violētia ꝙ ifirmi vr' ñ suffic tolerare hāc vsq̄ ad q̄rtū diē: vl paroxismū ꝑpter vehemētiā malicie ipsi' ꝛ imbecillitatē vtutis. Quintū ē ꝙ hec febris fit ex hūorib' cholericis vt i plīb' subtili b' acuti vehemētis subtilitati se i mēbris fortis imergētib' ꝛ pfūdātib' suis subtilitate ꝛ acuitate: q̄rū sōa mala ꝛ venenosa ē: ꝛ iā sibi accidit mala putrefactio: ꝛ fit i corpib' cholericissimis calidis ꝛ siccis valde. Sextū ē ꝙ plures paroxismi ipsi' sr tertianarij: quia mor' cholere subtilis acute febrē facienti vt plīmū tal' est. Ba. vo 12. de ingenio ca. 8. ait. In hac aūt passiōe facies infirmi illi' erit coloris q̄ mortē ondit. Nares ei sunt acute: oculi ocaui: tempora plana: ꝛ sīlia q̄ dicunt i ꝓnosticis. Et tal' 10. almāso. ca. de febre mortifera ex malicia ꝛ acumie hūor ait. Oñq̄ febris alicui supuenit q̄ pm maiorē ptē in die tertia paroxismū facit: cū q̄ facies egri cito fit tornatil: ꝛ corp' macrescit: vr' q̄ q̄ in pulsu attēdit cadit post vnā vel duas accessiones. Q̄ si accessio ampli' acciderit ꝓuocatur eger ad syncopi post ipaz: ꝛ fortasse morietur ex ea. Hec vo febris in corpib' sp gñat q̄ sr cōplexiōis i vltio caliditat ꝛ siccitat.

¶ Attēde ꝙ de ista febre ꝓsideratōe habita ad mām ei' et modū ꝓdi poti' agēdū ē inr cholericas ꝙ phlegmaticas febres: sz b ō ca agit pp ei' accidēs qō ē syncopis vñ assimilat mō dicte febri.

¶ De febre diurna ꝛ nocturna ex phlegmatic hūorib'. C. LIII

Jurna est. Jn b cap. p° describit febrē diurnā ꝛ nocturnā

d Scōo declarat in q̄ ꝓueniūt ibi [Et vtreq̄ sr] Tertio in q̄ differūt ibi [Sz diurna ē] Quar° cās cur diurna deti⁹ ē ibi [Et facit cadē] ¶ Attēde p° ꝙ ꝑn. in ptractādo hic de nā ꝛ signis febriū phlegmaticar ꝓuo ptractauit ō nā ꝛ signis phlegmatice febris iterpolate: scōo ꝓtinue: tertio epiale: q̄rto lipparie: quinto illi' febris in q̄ sīl sunt calor ꝛ frig' int' ꝛ ex: sexto syncopal febris hūorose: septimo subtil syncopal minute: octauo febriū diurne ꝛ nocturne. Et sīli ordine ꝓseqūtur curas istar febriū vnicuiq̄ ipsar ꝑpriū assignās cure capl'm: nisi ꝙ sb vno tractat ca. ō epiala ꝛ lipparia. Et silet de cura febris illi' in q̄ sr sīl calor ꝛ frig' int' ꝛ ex. ¶ Attēde scōo ꝙ ꝑn. tractās de regimie febriū diurne ꝛ nocturne ca. 8. tractat' ꝑñs remittit nos ad capl'm de regimie seu cura phlegmatice febris. Et fortassis iō cōiter fit vnicū capl'm ō textu ꝑñti ꝛ textu q̄ seqūtur ibi. Circa hui' egritudīs diuersificat. vbi tradere icipit curā q̄tidiane iterpolate: q̄uis cēt apti' ibi inire capl'm ꝛ titulare b de cura q̄tidiane interpolate. Et sic ō rubro ipm intitulabim'. Sz nō nouū ibi capl'm designabim' ne quotā ꝛ numerū capitulor diuersificem' in cōibus allegationibus.

a Jn ꝑma ptē dic p° ꝙ diurna febris ē illa cui' paroxismi ifirmus de die inuadūt: ꝛ tepor ipsi' seu q̄es de nocte ē: ita ꝙ affligit i ho-

ris diei ꝛ interpolat in horis noctis. Scōo dicit ꝙ nocturna febris est ecōtrario: s. illa q̄ nocte affligit ꝛ de die q̄escit vel iterpolat. ¶ Attēde ꝙ lz q̄libet febris q̄ de die affligit diurna dici possit: ꝛ q̄ i nocte affligit nocturna vocari: spāliter tñ b diurnā vocat febrē phlegmaticā: q̄ toto cursu ei' paroxismos hz de die inuadētes ꝛ nocte iterpolat sine b ꝙ interdū nūc anticipādo nūc postponēdo nocturna ex diurna vl ecōtra fiat. Et nocturnā vocat febrē phlegmaticā q̄ q̄si sp de nocte iuadit. Diurna q̄ febris nihil sup addit vltra q̄tidianā interpolatā. Nec etiam nocturna: nisi ꝙ nocturna determinata ē affligere q̄tidie de nocte ꝛ diurna ō die. Sz q̄tidiana interpolata ē indifferens ad affligere de nocte aut de die. Hanc ergo oim vna ꝛ eadē cura ē: nisi ꝙ diurne vt suspecte magis ꝛ deteriori cauti' est intendēdum.

b Jn scōa dicit ꝙ iste ambe febres. s. diurna ꝛ nocturna male sr mult de causis.

Pria ē qr sunt de gñe febriū phlegmaticar: q̄ oēs suspecte sr vl de morte vel de plīritate: qr cōiter ipas associāt dolor ꝛ debilitas oris stōachi casus appetit'; defect' digestiōis: ꝛ q̄ñq̄ syncopis. Scōa ē ex b ꝙ eadē fere hora icipiūt paroxismi earꝫ: vñ eē discrete signt. Teste hypo. 4. amph. canone illo. Quibuscūq̄ exacerbatōes fiūt: si q̄ hora dimiserit febris i crastino eadē hora accipiūt discreta ē febris. Tertia ē qr diurna ipedit cibatōz horis ꝓueniētioꝛib' ꝛ nocturna sōnū: q̄propt' vtraq̄ nō modica

c Jn tertia dic ꝙ diurna febris lōgior (ē cā debilitatōis viriū ifirmi. nocturna ē ꝛ deterior. Lōgior q̄dē qr fit a phlegmate exuberātiori. Nō ei sufficeret de die afflige cū paroxismi sr ꝛ nō ē hora motōnis phlat: nisi

d Jn. 4ª. dat. 6. cās q̄re diurna febris ē deteriorno (cēt ipi' exuberātia cturna. Pria ē qr facit cadē i ethicā pp sui lōgitudinē: q̄ ipedit nutritōnē ꝛ pp cuētū paroxismor ei' i calore diei: vñ tria tūc sīl ocurrūt ad resoluēdū mēbror hūiditates tā nutrimētaliū ꝙ radicaliū: calor diei fort: calor febrīl: cibi abstinētia. Scōa cā ē qr nisi seua cēt ꝛ erupant malicie ac nocumēti nō introduceret nec ꝓtīgēt cū discōuenētia ptic partiū. s. i hora calida diei: q̄ ꝛ pori mēbror apiūt: ꝛ vapores libē p hos resoluūt: vñ phlegma min' tūc ad putredinē moueri deberet: mirie cū ñ sit hora deputata motui phlat: sz nocturna poti'. Nō ei ōtīgit hora tl b febr nisi ex mltitudie māe ipi': ꝛ fortudie seu potē' ei' i atterēdo q̄si supādo vtutē egrotāt ꝛ calorē inatū saltē p tpe. Ter' ē qr oz cibare de nocte patiētes hāc febrē: nō ei ō die cibari ꝑñt: cū tūc detineāt a paroxismo. Et sup stōachi replocz nō sr pmittēdi ō nocte dormire: ne ipedita ob b digestōe phlegma āpli' crescat ꝛ mltipliceť. Et ilūgēde sr pp dcāz cāz ipis vigilie tpe nocturno: q̄s tñ ō die febr affrictio dormire phibuit: ꝛ sic aptā sōno nullā hñt horā saltē cōpletā q̄tā exigit vr'. Quar° cā orit ex. 3ª nūc dcā: ꝛ ē diectio seu casus vtut ex vigilijs nimijs ꝛ ōfcū sōni ꝑcipue in horis i q̄b' magis ꝑficē solet. Quīta cā orit ex trib' pmis ꝛ ē ꝙ b febris i ethicā ifirmū cadē fac plusq̄ alie febres ex tolerātia febris ist' in calore diei ꝛ vigilijs nimijs i frigore noct q̄ō sōno apti' ē. Sex° cā sūmaria ē ꝙ b febr ē ō gñe febriū difficiliū ꝛ ad tolerādū ꝛ ad sanādū magis

¶ De cura febr ap̄hierie seu q̄tidiāe interpolate. (cū nocna pp cās dcās

Ura hui'. Jn hac lra quā suscipim' vt initiū capli p° agit de di-

c uersitate cure q̄tidiane penes tria. Scōo ō cura eius penes sua tpa ibi [Et oēs] Ter° penes suas mās ibi [Ampli'] Quar° i spāli ō cura ei' i pn° dū mā ei' adhuc idigesta ē ibi [Et ꝓueniētiores] Quīto ō cura ei' i augmēto sui mā digeri iā icipiēte ibi [Et qñ icipit] Sex° de cura ei' ꝛ sui frigoris mā ipsi' digesta exīte ibi [Et cū] Sep° ō cura ei' in declīatōe cū balneo cibo ꝛ sōno ibi [Et q̄ñ] Octa° ō correctōe acci

a Jn p° ptē q̄ ē ꝑns text' penes tria diuersi (dētiū i bi [Et succurrat] ficari ait curā q̄tidiane. Et p° q̄dē penes horas suas. i. tpa ei' q̄ sr ꝑnci-

UVA. BHSC. IyR_028

pium augmētū stat' ⁊ declinatio. Scōo penes apparitionē ⁊ occultationē signoꝝ digestiōis. Tertio penes differētias materierū ei'. ſ. phlegmatū acetosi vitrei dulcis ⁊ salsi. ¶ Attēde q̄ ga. lib. de febrib' ad glauconē ca. 17. curā q̄tidiane sic assūmauit. Amphierias vo curās oximel le vtere post p̄mos dies ⁊ vltimas bñ ꝓuocare potētib'. Et vniuersus sibi diete capt̄z icisiuū sit. Circa statū vo p̄uidere oz de vētre. i. stomacho: maxīe autē de ore ei'. Et deinde vomere a raphano ⁊ cibariis. Et p̄cipere phlegma euomētib' subductiuis vti Reliq̄ vero diete ad cōes inspiciēs intentiones reptes.

b Et oēs spēs. In pte hac scōa dat. 9. rās super regimine phlegmatice febris. Pria rā ē. q̄ oēs species q̄tidianē. ſ. hec q̄ fit ex phlegmate vitreo: ⁊ q̄ ex acetoso: ⁊ q̄ ex salso: ⁊ q̄ ex dulci in trib' reb' tpe p̄ncipij ipsaꝝ cōicāt seu cōuenīūt. Pria ē necessitas lenificatōis eq̄lis. i. moderate solutiōis vētris cū lenitiuis: ne indurate feces in itestinis oppilatiōes adaugeāt cōp̄imēdo viscera: q̄b' solēt opp̄imi q̄tidianarij: ⁊ vt iferius phlegmatib' grauib' descēdere p̄nis pareꝝ exit'. Scōa res ē ncēitas vomit': vt phlegma q̄ stomachū rplet ⁊ oppīmit paulatiue eductū p hūc minuaꝝ Tertia res ē ncēitas admistrandi subtiliātia ⁊ icisiua ⁊ diuretica: sicut aquā cicerū sirupū acetosum oximel vt phlegma ab his digeratur ⁊ vie oppilate p hec deoppilenꝝ. Scōa rā ē bimēbris. Primus ei' mēbrū ē. q̄ postq̄ q̄tidiana triduo durauit mā ipsi' subtiliāda ē, ppter febrē. ſ. vt febris ab ea depēdēs ⁊ euapozari facil' possit ⁊ abbreuiari attenuata ab his mā ipsi' ⁊ vīs aptis. Scōs mēbrū ē. si ifirmū moueas cū subtiliatiuis aut euacuatiuis añ diē tertiū in q̄tidiana nocebis ifirmo ⁊ nō facies aliq̄d qō sibi ꝓpit. Quia tūc mā febris i fluxu est ⁊ nōdū resedit: et nā etiā nouitate casus est pterrita. Et hec febris īchoat vt i pl'is cū satietate nauseatiua. Si g̃ tūc dederis subtiliatiua mās fluētē pfūdari faciēs āpli' in mēbris: ⁊ cibū in digestū penetrare advenas: ⁊ nā territa nō regulabit op' medicine. Huic se ꝓformat illō serapiōis. 6. breuiarij ca. 17. Et curatio hui' febris vlr in inceptōe p' tres dies aut q̄tuor ē cum reb' q̄ subtiliāt ⁊ incidūt sic secaniabin. i. sirupo acetoso ⁊ q̄ ꝓuocāt vrinā. Raſ vo p̄nios istis ad euacuādū p̄tin' i p̄ncipijs egritudinū materialiū: eradicatiue q̄dē in cholericis: mioratiue vo in phlegmaticis. 10. almāso. ca. de q̄tidiana ait. Festinādū ē igit ⁊ a p̄ma accessiōe sirupū acetosum de melle cū aq̄ tepida dare ad bibendū. Et si pōt hortād' ē egervomere: nō tñ cogend': iō ex eo multū bibere oz. Tertia etiā ē bimembris. Primū eius mēbrū est q̄ oēs q̄tidiane spēs cōicant seu ꝺuenīūt tpe augmenti in subtiliatiōe regimis p̄m equalitatē. i. nō vehemēti sz moderata: sic q̄ p eā nō deficiaꝝ virt': vt subtiliato regimine nā occupeꝝ in digestione phlegmatis ⁊ paulatiua resolutiōe ei' ⁊ aptione viarū plusq̄ in cibōz digestionib'. Scōs est q̄ eger forte ꝺtem' est. i. eē oz sola aqua hordei in trib' p̄mis morbi eius diēb' si speret q̄ stat' eius sit ꝓpinqu' vel ex subtilitate vel ex paucitate materie ipsi': vt calor innat' p̄focatus a mā citius resurgat ⁊ reuiuiscat: natura tūc ei nō cibo attēdente neq̄ occupata in digestione ei'. Et p aquā hordei nō intelligas hīc in q̄ sola virtus hordei residet: sz illā potius cui aliq̄d mixtū est de sūa hordei q̄ est cibus ⁊ pot': vel da p potu ydromel. Quarta rā est. si ostet medico q̄ quotidiane status differeꝝ in longum tps puta ex grossicie ⁊ multitudine materie ipsi' ⁊ q̄ repletus ⁊ pinguis est eger ⁊ byemis tps ē regimē subtile nō est inungendū: imo declinādū est in p̄ncipio febris ad ingrossationē vsq̄ diem septimū: deinde gradatim p̄cedendū est ad subtiliationē cū tali mēsura q̄ seruet ur virtus vsq̄ ad hozā status. Juxta

id hypocratis ampho. p̄ma. Quibus vero posterioz status est ad illud ⁊ añ illud parū auferendū est: prius vero verius reficiendū vt sufficiat egrotans. Et huic regule interserit vnū notabile per modū exceptionis. ſ. q̄ fames ⁊ somnus sup famē ⁊ exercitiū egri sup eam si nō vehemēter egrum debilitent maxime ꝺferūt in hac egritudīe. Et superfluaz pinguedinem corporis paulatim minuūt. Pblegmatis ptem in sanguinem cōuertunt: aliam digerūt et subtiliāt ⁊ ptim resoluūt: oppilationē venaz minuūt: porosq̄ apiunt. ⁊ innatum calorē fortioꝛē reddunt ⁊ exitū parāt extraneo calori. Quinta ē. tēpus augmēti quotidiane eget vt subtilietur in p̄mis regimē: vt virtus tunc phlegma digerēs in cipiēs attenti oz reddaꝝ i digestione eius: vel vt tempte tur si per istud medīū febris multum poterit abbreuiari. Sexta est. si temptata via hac subtiliatōis regiminis in p̄ncipio augmēti status appareat multū esse longinquus facile huic errori subtiliationis ꝓuidere medicus ⁊ succurrere pōt cū ingrossatione regiminis egri p aliq̄d tps notabile augmēti. Deinde gradatiz talis ingrossatio diminuēda erit vsq̄ ad horā status. q̄ tps illud est sufficiens in augmēto quotidiane ppter sui prolixitatem ad nūc subtiliandū: post ingrossandū: deinde rursus subtiliandū tē ptando sub quo hoꝛe se melius sentiet eger: ⁊ sua febris plus abbreuiabit. Sz in febre acuta tps augmēti nō est sufficiēs sine magno errore ad p̄subtiliandū postea ingrossandū regimē infirmi ppter stat' febris ꝓpinq̄tatē: iuxta quē plurimū vetuit hypocras ingrossare regimē: ne ꝓhibeaꝝ p id digestio māe morbi: crisis retardeꝝ ⁊ sit magz anxia. Septia est. cū q̄tidiana' septimū diem sue febris ptrāsierit: nō stet tūc ampli', i. p̄seueret sup regimis subtiliationē. Quia ipa nō parū debilitat infirmū vltra illud tpe: ⁊ augmentū p̄bet i debilitatē orificij stomachi: q̄ vt ꝓprīū accidēs quotidiane ē. Octaua ē: quotiēscūq̄ p̄ceperis in q̄tidiana longitudinē maiorē seu durationē ampliorē tūc infirmi regimē minus subtilia: vt seruet virtus vsq̄ ad horā status: q̄uis regiminis subtiliatio sit oīno huic febri cōueniētior et magis necessaria q̄ febri q̄rtane. tū q̄ breuior: tū q̄ in corpe est pinguis ⁊ hūido qō per abstinentiā meliorat. tū q̄ fit in hac p abstinentiā ō phlegmate sanguis. in quartana vo nūq̄ fit sanguis ex melācholia. Mona est. in quotidiana nō festinet medic' cibare infirmū cū his q̄ sūt sicut carnes pullorz vel panis p̄mixtus cū muzagarat: nisi timeaꝝ debilitas nimia seu casus vtutis: ad quā subleuandā sit op' carnibus aut colaticijs q̄ ex carnib' fiūt: vel nisi appareat tā sensibiliter declinare febris declinatiōe ei' vlr: tunc cū ꝺferūt ⁊ pulli ⁊ pdices ⁊ alaude ⁊ hedus dati in edulio vt vtus chronico diminuta morbo p hoc suscitetur. Et intellige hic p muzagarat cibaria vt pultes ⁊ brodia pinguia q̄ sunt sine carne. Et i synonymis serapiōis scriptū iuenīt muzaguarat. ſ. cibaria q̄ sunt sine carne. c Amplius diuersificaꝝ. In pte hac tertia dat sex rās sup diuersitate cure q̄tidiane penes cās ei' q̄ sunt phlegma salsum dulce vitreū acetosum. Prima rā est. q̄tidiana cui' cā est phlegma salsuz vel phlegma dulce diuersificaꝝ in cura ab illa cui' cā est phlegma vitreū vel phlegma acetosum. Quia multū differēt et abinuicez

UVA. BHSC. LyR_028

differunt he phlegmatū spēs: neduz in cōplexione: sz in sōar passibilitate. Scōa rta est. ex vitrea spē phlegmatici hūcris fit nimium frigus ad instar niuis: vñ nō facile calefit corp': sz vix tardet cū labore. Et p hoc differt febris q̄ ex eo fit ab oīb' alijs phlegmaticis febrib'. Tertia est. lenificatio vētris cū leni medicina t infrigidatio q̄dam sunt necessarie in duab' p̄mis phlegmaticis febrib'. s. in illa cui' cā est salsum phlegma t etiā i illa cuius cā est phlegma dulce.

Et fit ex ea frigus nimiū in qua corpus nō calefit. Ueruntū in duabus primis necessaria est lenificatio cuz medicina leni t infrigidatio quedā. Et in duabus scōis cū medicina magis laboriosa. Et in duab' primis īdigetur incisione cū subtiliatiuis in quib' nō est calefactio plurima quā uis sit exiccatio plima. Et in duabus scōis necessariū est illud qō subtiliet cū calefactiōe t incisione cū acredine: t ꝓprie qñ phlegma est mixtum cū melancholia. Mā necessaria sunt in hmōi ea q̄ sunt sicut diacyminū: t confectio de sulphure t administratio salsoz. Et cōueniētiores' medicine q̄ administrank in p̄ncipio sunt zeleniabī vsq; ad diē septimū. Et nō est malū vt administrēt iterū aq̄ feniculi t aqua endiuie t aq̄ apij cū zeleniabin fm necessitatē. Et sirup' acetosus est vehemētis necessitatis iterū. Et aqua mellis cū hysopo. Et possibile est vt ꝓsequtur p ea illud qō q̄rit̄ de lenificatiōe nature t ꝓprie cū solutiuo facto de zuccaro: t rosis rubeis noiatis ꝓsicis: qñ est solutiuū t lenitiuū. Et qñ necessarium est vt confortetur eius lenificatio ꝓfricetur in aqua lubleb: t permisceant si voluerint cū casiafistula t penidijs Et iterū geleniabī acceptum cū mel le teraniabin permixtum cum aqua lubleb. Et nō fiat assiduatio sup eā cum solutiuis in principio t post ipsum t ꝓprie qñ cum materia ē cholera. Illud enim perducit ad corruptionem cōplexiōis. ¶ Et mlti q̄dez hoies dant in potu in principio qō est sic medicina ꝺ turbith i oi nocte

turbith. dant etiā pillulas de mastice bis in hebdomada. Et pillulas iterū de diuretícis semib⁹ exhibēt. Primā q̄dē dant ad assidue minorā dū phlegma qđ est cā febris. Et scdam dant vt ꝓfortet stomachū preci pue os eius ⁊ ipm protegat a malicia turbith q̄ nocet stomacho ⁊ debi litat ipm. Et tertiā dant vt phlegma subtiliet incidat ⁊ digerat. Et q̄ ad primā medicinaꝫ vult notare rasim et suos seq̄ces q̄. 10. al māsoris ca. de quoti diana ait. Ex medici na aūt q̄ fit ⁊ turbith q̄q̄ nocte est ei dan dū: q̄. ℞. turbith pk̄ uerisati et cribellati cū pāno sericino qui vocat orale. ʒ. 10. 'ma sticis zizi. añ. ʒ. 1. zuc cari q̄tum de oibus Ex hac q̄q̄ q̄q̄ no cte pond⁹ vnius au rei in potu detur vt vēter bis aut ampli⁹ soluatur inf diez ⁊ noctē. hec ille. Pri ceps aūt phibere vi sus ē laxationē hāc assiduā in vltia rka p tis p̄cedētis. Et for te q̄ hoies in diebus raf. ⁊ patria ipsi⁹ pp densitatē carniū sua rū id absq̄ incōmo do q̄nq̄ tolerauerūt nūc aūt secus est.

Jn scda datur de scriptio talis medici ne de turbith que ē apta laxare q̄tidianarios. ℞. zinzi. mastícis añ. ʒ. 10. turbith triti subti lissime vt alcophol. i. vt atomi q̄ apparere solēt in radiis solis. ʒ. 10. ʒuc cari tabarzed. i. albissimi q̄tuꝫ de oibus. ſ. ʒ. 30. Detur in potu oi nocte de hoc puluere aure⁹ vn⁹. i. ʒ. 1. ⁊ ℈. cū. ʒ. 4. aq̄ mellis. Et illud fiat ꝑm ra sim ⁊ suos seq̄ces q̄n venter egri est nō lenis ⁊ lubric⁹: ſz ꝓstipatus. Si em̄ respōderit. i. egesserit oi die bis nō indiget illo.

Jn tertia dicit p̄mo nō ex toto approbās nec ex toto reprobās dcāz opinionē q̄ ipe non diligit neq̄ ꝓsulit vt expectet digestio phlegmatis ⁊ lenificatio nature seu vētris cū his q̄ dcā sunt priusq̄ detur attracti uū pharmacū phlegma diminuēs: imo ē expediēs ⁊ opportunū vt cua cuetur paulatiue aliq̄d cū facilitate ⁊ sine excessu de peccāte phlegma te. Deinde expectet in illo qđ remanet seu differat euacutō donec dige rat. Scdo dic̄ q̄ mā febris sic p̄miorata p aliqđ pharmacū vt p turbith puluerē mō p̄descriptū pueriedū ē additiua fic̄ fk̄ semia feniculi anisi carui cymini saxafrage apij milij leuistici petroselini vt phlegmata inci dāt ⁊ subtiliet ac etiaꝫ soluāt oppilatōes a phlegmate inductas.

Jn q̄rta dic̄ q̄ sicut abhorret expectationē digestiōis in q̄tidiana pri usq̄ aliq̄d de mā ei⁹ pharmaco educat: sic̄ abhorret i q̄tidiana dare ali q̄d sic̄ aq̄ prunoꝝ ⁊ thamarindoꝝ ⁊ sic̄ium vt cassiefistule mane: q̄ debi litāt os stomachi: stomachū ⁊ intestina remolliēdo ipos ac relaxādo: ⁊ soluēdo educūt solū sōtile reliq̄ndo grossū. Adde q̄ prunaꝫ ⁊ thamarindi ingrossant phlegma sua frigiditate. Jux illō serapiōis. 6. breuiarij ca. 17. Et ꝫ quidē non opꝫ vt det aq̄ prunoꝝ ⁊ thamarindoꝝ vt rob de agre sta ⁊ q̄ sunt illis sic̄ia ꝓpter frigiditates eoꝝ. Et p aq̄s prunoꝝ ⁊ tha marindoꝝ intelligas aq̄s in q̄b⁹ dissolute sunt ibe prunoꝝ ⁊ thamarin doꝝ: quas in q̄tidianis assiduare horret: eo q̄ stomach⁹ ⁊ intestina q̄ti dianarioꝝ iā relaxati sunt ⁊ remollíti multitudine phlegmatis. Jn fe bribus aūt q̄ ex cholera fiūt dicte aq̄ sunt putiles in leniēdo ⁊ hūectan

Jn q̄nta dicit p⁹ q̄ si mā q̄tidiane declíuis (do vētres egrotantiū. fuerit ad intēsum frig⁹ vt phlegma vitreū vel phlegma acetosuꝫ misceatur cū ea puta aq̄ prunoꝝ vel thamarindoꝝ vel cū pharmacia q̄ relaxare q̄ris medulla cartami vt aliq̄d educat de grosso phlegmate qđ stōa cho adheret ⁊ intestinis. Scdo dicit q̄ si mā quotidiane declíuis fuerit ad caliditatē ex p̄mixtione cholerici humoris misce cū pharmaco qđ in hac mínistras sirupū violatū: aut recētes violas optime ꝓtritas: aut ſy racost. i. māna: vel siccas bñ ꝓtritas de quocūq̄ horū vis. ʒ. ℈. Mā chole ram repримit ⁊ lenire vētrē cū aliis adiuuat: nec calorē excitat. ℞ ergo aq̄ dissolutōis vncie vni⁹ carnis prunoꝝ ā̄ thamaridoꝝ. ʒ. ſ in q̄ dissolue sirupi violati vel violarū recentiū tritarū vel mane granate vl̄ ex violis siccis etiā ꝓtrit. ʒ. ℈. fiat dosis. ¶ Jn tertia p ticula iubet q̄ ad lenitionē vētris q̄tidianarioꝝ medic⁹ se adiu

cost aut viole sicce ꝓtrite. ¶ Et adiu ueris cū clisteríb⁹ lenibus factis ex melle ⁊ sale ⁊ aq̄ sicle ⁊ oleo sisamio ¶ Et vomitus fiat cuꝫ aqua raphani: ⁊ raphano infuso in sirupo ace toso cū seminibus ⁊ his similibus. Et si necessarius est vomitus plurimus ꝓpter multudinē eius qđ accidit ei de nausea et alteratione sapo ris oris: administrentur grana ra phani et bibatur ex eis vsq̄ ad auſ. vnuꝫ cum aqua frigida. Et vomitus quidem cum eo quod est in eo de debilitate stomachi est vehementis iu uamenti valde: et est vltimus huic egritudini. Oportet ergo vt expecte tur in eo septimus: vt nō accidat ex eo in principio debilitas apoſte mās stomachum. Et si sit grauis in eo vomitus non prouoces ipsuꝫ sup ipꝫ cū labore. Et si accidat ei vomit⁹ et ꝓprie in principio periodi non retineatur nisi fatiget et debilitet:

uet cū clisteri bus ex melle ⁊ sale ⁊ aq̄ sicle i. blete ⁊ oleo sisami talis cō mixtis. ℞. aq̄ decoctōis duo rū. Oꝫ. sicle li bras. i. ⁊ ℈. i qua dissolue mellis ʒ. i. olei sisami ni q̄rt. i. salis. ʒ 2. fiat clistere. Aliud fortius ℞. fic⁹. 20. ble tarū ⁊ borragi nis añ. Oꝫ. i. seminis carta mi. ʒ. vnā tur bith albi ⁊ bñ gūmosi conq̄si sati. ʒ. 2. ℈. Decoctio p. i. clisteri. in q̄ dissol uc mellis ros. q̄rt. ℈. medulle casiefistulem̄ date. ʒ. i. olei si samini vel ca momille. ʒ. 2. salis. ʒ. 2. ℈. clistere. Et si fortius facere volueris adde huic hierapigre bñdicte añ. ʒ. 2. vl̄ diafinicon. ʒ. ℈. ¶ Jn q̄rta dat. 6. rkas circa vsum vomit⁹ in q̄tidiana ꝓria est, puocet vomit⁹ in q̄tidiana cū aqua raphani ⁊ raphano infuso in sirupo acetoso cū semib⁹ ⁊ his sikibus ꝑm has formas. ℞. radicis raphani minutim incise. ʒ. i. decoquat in lib. i. aq̄ do nec ipa redeat ad medietatē: deide colet ⁊ detur calida tota, prima dosi post comestionē: qr facilius euomit infirm⁹ plen⁹ q̄ ieiunus Aliud vomicum. ℞. sirupi acetosi cū semib⁹ facti aq̄si ⁊ subtilis lib. ℈. in q̄ infunde trib⁹ horis radicis raphani minuti incise. ʒ. i. de inde bulli parū postea cola ⁊ da bibere egro ipꝫ totū calidū prima sola dosi. Aliud sike. ℞. squille minuti incise. ʒ. ℈. croci. ʒ. ℈. infundā tur. 4. in. ʒ. 10. aq̄: deinde bulliant donec redeat ad. 6. postea cole tur ⁊ in potu det tota ꝓ vna dosi. Scda ē. si vomit⁹ p̄mus ē ne cessari⁹ ꝓpter exuberātiā phlegmatis multā nauseā inducēt ⁊ alte rant⁹ vehement⁹ gustū seu sapoꝝ oris dand⁹ ē in potu aure⁹ vnus granoꝝ raphani ꝓus ꝓtritoꝝ cū. ʒ. 6. aq̄ font⁹ frigide vt suo frigo re reꝑmat ardoꝝ granoꝝ raphani ⁊ ledēs stomachū excitet ad vo mitū. Tertia ē. q̄ ꝫ vomit⁹ freq̄nter fact⁹ suo forti motu debilitet stomachū valde vehemēter iuuatiu⁹ ē ⁊ vltim⁹ in cura q̄tidiane. Mā prōpte eradicat ⁊ foras educit materiā ipsi⁹: stomachū alleui at. nauseā tollit: appetitū reuocat: a syncopi liberat. Quarta ē. q̄ qr vomit⁹ stomachū sua ꝓcussione forti debilitat expectare conue nit diē febris septimū p̄usq̄ fiat: ne accidat ex eo fcō in ꝑn⁹ debili tas vehemēs apostemās stomachū: maxie dū phlegma qđ hāc fe brē facit ē grossum viscosum fortiſ adherēs parietib⁹ stomachi: q̄ le ē phlegma vitreū: qđ a p̄ncipio p̄usq̄ icisum fit ⁊ subtiliatū edu cí nō pōt sine grauissimo stomachi labore ⁊ fatigatōe. Quita ē. si vomit⁹ in q̄tidiana multū grauis fuerit ⁊ laboriosus nō puo ces vomitū sup vomitū cū pena ⁊ labore: ſz paulati māz prepa: le ni vias: ⁊ assuefac egruꝫ gradati ad ipꝫ. Multiplr aūt fit vomit⁹ grauis: vt ex pte egri q̄ nō ꝓsueuit de facili vomere vl̄ debiles hꝫ stomachū ⁊ pect⁹: vel ex vehemētia viscositatis ⁊ adherētie māc fe brilis: vel qr fortiter ē in villis stomachi insiltrata ⁊ ibibita: vl̄ ex forti frigore ꝓtinēt aerſ q̄ vias coartat ⁊ phlegma cōpigit. Sexta ē. si vomit⁹ q̄tidianario spōte supueniat ⁊ p̄cipue i ꝑn⁹ portismin ē retinēd⁹ nisi vexet nimiū ⁊ debilitet eg⁹ vl̄ i stōacho vl̄ i pectore alib⁹

UVA. BHSC. IyR_028

tunc em̄ cōuenit vt restringaꝯ vl dādo egro minā de citonijs lambēdo paulatim quaqvice coclear vnū vl sirupū de mēta sibi mō: q̄ postea dicet puta q̄nti prima tractatu sexto cap̄. 19°. qō sic incipit Sirup' de mēta faciēs ad vomitū ꝛ satietatē ꝛ nauseā. Dinā vero descripsit melue distinctiōe sexta ātidotarij quadruplici descriptione. Et āteqū ga. 6°. de regimine sanitatis ca°. vltio.

tunc em̄ restringaꝯ sicut cuz mina et sirupo de mēta quē post dicem'. ¶ Et si accidat dolor capitis administrentur embroce ex camomilla cū missione q̄ttuor extremorū in aqua calida: ꝛ ligatōne crurū cū fortitudie. ¶ Et si indigetur aqua hordei administretur decocta cū radicib' q̄titate equali: aut misceaꝯ cum ea sirupus acetosus de melle si non acetat in stōacho aut aqua mellis si acetat. Et melior hora in qua daꝯ in potu illud ē si fuerit in aq̄ eius in p̄ncipio rei tinctura. tunc em̄ oz vt in potu deꝯ in p̄mis geleniabin: deinde detur in potu post ipsuz duab' horis aq̄ hordei. ¶ Et nō oz vt fiat inūctio cū vnguētis resolutiuis: ꝛ nō embrocatio fiat cū embrocis subtiliatiuis: cū egritudo est ī p̄ncipio ꝛ humor ē in corpe ambulans. ipsa em̄ mollificāt viscera sua calefactione hūida. Et alieneꝯ aq̄ frigida.

¶ Jn q̄nta dicit q̄ si dolor capitis quotidianario supuenerit primo administrenꝯ super caput ēbroce ex camomilla Scōo ponātur egri extremitates vt manus ꝛ pedes ī aq̄ calida. Tertio ligenꝯ egri crura fortiꝯ et doloroſe cū instiꝯ ātchordis Primuz vt resoluat vapores q̄ caput dolere faciunt: duo alia q̄tin' vapores ꝛ fumos a capite diuertant ꝛ hūores trahant ad extrema corpis a q̄b' pdeunt ꝛ eleuātur. ¶ Attēde q̄ p̄mū fieri nō oz ante purgatōez si cerebrū plurimū fuerit repletū ne cerebro nocuos attrahat hūores vel iā in eo clausos nimiū dilatet quo dolores augeat: lz camomilla pl' resoluere q̄ dissoluere soleat.

¶ Jn sexta dicit p̄cio q̄ si quotidianari' ptisana indigeat administrāda ē cocta cū radicib' feniculi apij ꝛ petroselini q̄titate equali id est tēpata. Mā si de eis plurimū ptisane ponereꝯ febris augereꝯ ꝛ excandesceret. Et si nihil de ipsis ptisane addereꝯ sz daretur simplex ī stomacho leuiter acetosaretur ꝛ plurimū noceret. Cōponaꝯ ergo tali modo ptisana. Ry. hordei integri. Ǒ. 4. radicuz petro. apij feniculi interi' ꝛ exteri' mūdataruz aā. 3. 2. decoquanꝯ in lib. 16. aque fontis donec redeat ad lib. 4. deide coleꝯ. Scōo dicit q̄ hora melior dādi in potu ptisanā quotidianario ē cū vrina ei' a p̄ncipio febris ē tincta rubore. q̄ tūc significat cū phlegmate mixtā p̄misceri cholerā vel calidū hūorē: q̄ a ptisana recipit ꝛ digestionē ꝛ subductōez. Jn b' g̃ cāu p̄cio ī potu deꝯ geleniabi. i. rose ꝺdite cū melle aut zuccaro vt vētrē leniat ꝛ phlegata abstergat ꝛ stōachū ꝺfortet. Post p duas horas deꝯ aq̄ hordei q̄ vias abluat māz digerat putrediez repmat ꝛ febrē ꝺpescat vl aliq̄d minuat ō calore ipi'

¶ Et quotiēs videris vrinā grossiorē ꝛ rubicūdiorem nō erit malū si phlebotomaueris. Et necessariū q̄dez est vt redeas tunc ad sirupos acetosos. ¶ Et scias q̄ fricatio ē de curatiōib' iuuātib' eos ꝛ q̄to fuerit phlegma magis viscosum ꝛ grossiferū fricatio magis erit ꝺferēs Et dr q̄ fricatio cū tela aranee cū oleo ē iuuatiua valde.

Et quādo incipit egritudo augmētari ꝛ post illud tūc fit sollicitudo tua de ore stomachi ꝛ qō ip̄m confortat. Et sint masticatiōes facte cū mēta et mastice ꝛ aniso. Et administretur vomit' cū raphano ꝟz q̄ dixim' cū mioratōe cibi. Et sit cū geleniabi qō ī potu daꝯ ī p̄ncipio ꝛ post septimū p̄mixtū qō ꝺfortat os stōi. Et sit ī eo ꝓuocatio plurima sicut anisum ꝛ mastix. Et sint cū aq̄ calida ꝛ ꝓpe in p̄ncipio periodi. nam ipsuz resistit rigori ꝛ frigori ꝛ extinguit sitī q̄uis sit estuosa.

¶ Et quando incipit ꝛc̄. Jn hac parte q̄nta primo agit de modis confortationis oris stomachi in augmento quotidiane. Scōo de euacuatōne phlegmatis in codē ibi | Et multotiēs | Tertio de trocisc̄is cōueniētibus quotidiane que incipit et assiduat cū calore ibi | Et cū egritudo | Quarto de medicinis adiuuātibus digestionē apparētē in q̄tidiana ibi | Et cū vides | Quito ī spāli de vnguētis resolutiuis iuuātib' digestionē ibi | Et q̄nq̄ | Sexto de subtiliatiuis fortiorib' ī q̄tidiana post q̄rtū decimū diē ibi | Et q̄n ptrāserit |

Scōo dicit q̄ quanto phlegma qō q̄tidiane cā ē viscosi' fuerit ꝛ pl' grossiferū. i. magis spissum dicta fricatio conferentior erit. q̄ subtiliat' ꝛ digerit phlegma hoc ꝛ alia p̄stat mō dcā cō moda. Tertio dic̄ affirmare quosdam q̄ fricario cum tela aranee cōtrita ī oleo oliuarū dulci iuuatiua valde ē in cura hui' febris. Et diascorides asserit q̄ q̄n miscet cū aliquo vnguē to ꝛ extēditur super petiā ꝛ ligaꝯ sup tim pora ꝛ super pulsus brachiorum curat febrē tertianam. Jsta sūt empirica credat qui voluerit.

¶ Jn octaua dicit q̄ in q̄tidiana nō ē malū facere phlebotomiā apparēte vrina grossa ꝛ rubicūda. q̄ p hāc significaꝯ abundātia sanguis vel grosse cholere phlegmatis p̄mixte: cuius magna portio p phlebotomiā poterit educi: vel q̄ multū phlegmaꝯ sanguificatū ē aut saltē digestū et rubificatū. Fiat igiꝯ tūc phlomia latis foramis de vena epati ī brachio dextro sivt' sit fortis ad tolerādū. Sz auerroys. 7°. colliget ca. 15°. ait. Jn phlegmatica vo mihi videt q̄ cū timore maxio phlomia faciēda sit. q̄ ī ea multa q̄titas hūor crudorū reperit. Scōo dicit q̄ tūc redeūdū ē appente vrina grossa ꝛ rubicūda ad dādū ifirmo sirupū acetosū: vt febrē minuat ꝛ materiā ei' cū vrina expurget aut sudorē puocet aut vētrē laxet.

¶ Jn nona p̄cio ait q̄ fricatio supple extremitatū ꝛ toti' corpis cū manib' calidis vel tela calida vel petia albeti bene lanosi vel petia scarleti ē de remedijs multū iuuātib' in cura q̄tidiane. Jp̄a em̄ suscitat calorē innatū poros aperit phlegma subtiliat fumos ꝛ vapores febriles resoluit.

¶ Jn septia p̄cio phibet ne iunctio fiat cū vnguētis resolutiuis neq̄ embrocatio cū embrocis fiat subtiliatiuis cū q̄tidiana est in p̄cipio ꝛ hūor ex q̄ fit in corpe ambulat seu ꝺmouet de pte ī parte. Quia p hec hūor subtiliat' mobiliorꝯ reddit ꝛ magis aptus discursui ipsi' de pte in ptē: ꝛ vt pfundi' mēbris infiltreꝯ ꝓpterea q̄ hec mollificāt viscera p humidā cor calefactionē: ꝛ hūores cōmouēt q̄s non sufficiūt pre multitudie foras educere. Scōo phibet ī q̄tidiana aq̄ frigide vsuz tā int' q̄ extra. q̄ phlegma ī crudat ꝛ ipz cōpigit ꝛ vias oppilat. Alieneꝯ g̃ tā pot' ipsi' q̄ balneatio corpis

¶ Jn octaua dicit q̄ in q̄tidiana nō ē malū facere phlebo (ī ea. tomiā apparēte vrina grossa ꝛ rubicūda. q̄ p hāc significaꝯ abundātia sanguis vel grosse cholere phlegmatis p̄mixte: cuius magna portio p phlebotomiā poterit educi: vel q̄ multū phlegmaꝯ sanguificatū ē aut saltē digestū et rubificatū. Fiat igiꝯ tūc phlomia latis foramis de vena epati ī brachio dextro sivt' sit fortis ad tolerādū. Sz auerroys. 7°. colliget ca. 15°. ait. Jn phlegmatica vo mihi videt q̄ cū timore maxio phlomia faciēda sit. q̄ ī ea multa q̄titas hūor crudorū reperit. Scōo dicit q̄ tūc redeūdū ē appente vrina grossa ꝛ rubicūda ad dādū ifirmo sirupū acetosū: vt febrē minuat ꝛ materiā ei' cū vrina expurget aut sudorē puocet aut vētrē laxet.

¶ Jn nona p̄cio ait q̄ fricatio supple extremitatū ꝛ toti' corpis cū manib' calidis vel tela calida vel petia albeti bene lanosi vel petia scarleti ē de remedijs multū iuuātib' in cura q̄tidiane. Jp̄a em̄ suscitat calorē innatū poros aperit phlegma subtiliat fumos ꝛ vapores febriles resoluit.

Scōo dicit q̄ quanto phlegma qō q̄tidiane cā ē viscosi' fuerit ꝛ pl' grossiferū. i. magis spissum dicta fricatio conferentior erit. q̄ subtiliat' ꝛ digerit phlegma hoc ꝛ alia p̄stat mō dcā cō moda. Tertio dic̄ affirmare quosdam q̄ fricario cum tela aranee cōtrita ī oleo oliuarū dulci iuuatiua valde ē in cura hui' febris. Et diascorides asserit q̄ q̄n miscet cū aliquo vnguē to ꝛ extēditur super petiā ꝛ ligaꝯ sup tim pora ꝛ super pulsus brachiorum curat febrē tertianam. Jsta sūt empirica credat qui voluerit.

¶ Et quando incipit ꝛc̄. Jn hac parte q̄nta primo agit de modis confortationis oris stomachi in augmento quotidiane. Scōo de euacuatōne phlegmatis in codē ibi | Et multotiēs | Tertio de trocisc̄is cōueniētibus quotidiane que incipit et assiduat cū calore ibi | Et cū egritudo | Quarto de medicinis adiuuātibus digestionē apparētē in q̄tidiana ibi | Et cū vides | Quito ī spāli de vnguētis resolutiuis iuuātib' digestionē ibi | Et q̄nq̄ | Sexto de subtiliatiuis fortiorib' ī q̄tidiana post q̄rtū decimū diē ibi | Et q̄n ptrāserit |

¶ Jn p̄ma ptícula dat q̄ttuor regulas. P̄ria est. sollicitudo habeaꝯ in quotidiana q̄n incipit augmētari ꝛ in ꝓcessu augmēti ei' de orificio stomachi q̄ nō debilitetur neq̄ corrūpaꝯ cōplexio ipsi': ꝛ q̄ ministreꝯ id qō ipsum ꝺfortat ꝛ appetitū eius. Quia sua passio toti corpi nocet ꝛ cordi facile cōicaꝯ ꝛ syncopim affert. Scōa est. masticatōnes fiant ad id cum mēta mastice ꝛ aniso ꝑm hunc modū. Ry. mente sicce semis anisi aā. 3. 2. masticis. 3. ß. terantꝯ ꝛ incorpenꝯ cum pauco melle rosato ꝛ fiant forme si miles amigdalis: q̄ masticentur vna post aliam sine transglutiōe. Jpse enim cum auxilio mot' masticationis multa phlegmata trahūt ad os ab orificio stomachi: quib' opprimebatur ꝛ remolliebatur ꝛ fedabatur appetit' ei'. Tertia ē bimēbris. P̄rimuz ei' mēbrū est. administretur in augmēto quotidiane vomit' cuz raphano mō dicto in parte q̄rta capi istius pagrapho illo. Et vomit' fiat cū aqua raphani ꝛc̄. Per hūc enim alieniaꝯ orificium stomachi: imo stomachus tot' ꝛ etiā febris. Scōm est. q̄ tūc minoreꝯ cibus. s. quotidiana ꝓcedēte ad augmētuz vt natura fiat attētior in digestiōe mafie: ꝛ nō crescat phlegma cibi abūdātia quā non sufficit digerere natura. Quarta ē. sint p̄mixte cū geleniabin. i. rosē cōditis cū zuccaro aut melle qō in potu datur ī q̄tidiane p̄ncipio ꝛ post diē. 7m. medicine q̄ os stomachi siccādo ꝺfortāt ꝛ q̄ vrinā ꝓuocāt cū fortitudine sicut mastix ꝛ semē anisi. Et dētur hec oia cū aq̄ calida maxie ī p̄cipio potissimoꝝ ꝑm hāc formā. Ry. aq̄ font. ℥. 8. in q̄bus bullias anisi masticis conquassatoꝝ aā. 3. 1. donec redeat ad. ℥. 5. Deinde cola eam: et in ea dissolue geleniabin. 3. 2. et da hāc egro ī potu bibere calidā in choā te accessu. Resistit enim rigori ꝛ frigori sua caliditate tā actuali q̄ potēciali ꝛ sitim extinguit q̄uis sit estuosa id est valida fortis ꝑpt salsū phlegma vel phlegma putridū. q̄ pot' iste phlegma illō deponit ab ore stomachi vbi hāc excitabat. Vl adiectiuū b' estuosa refer ad aquā calidā: q̄ etsi calida sit aut estuosa sitiz tñ sedat. ¶ Cōtra. q̄cūq̄ ꝑm circuit' exacuuntur in exacerbationib' subtrahere oz amphoꝝ p̄cia. Nō ē g̃ dādus ꝑ dictus pot' in p̄ncipio potissimi. Jtē tūc tpis calor innatus p̄focat' a'ma teria reducere nō valet de potentia ad actū: ꝛ regere hunc potū nō sufficit natura: sed potius occupanda ē in digestione materie. Jtē pot' iste

UVA. BHSC. IyR_028

restrictiuus est ratione masticis, quapropter augmentat oppilationes que sunt cā potiꝰ putrefactionis: ⁊ inflāmat humores ratione anisi: q re addit febrē. ¶ Ad primū dicꝯ ly regulariter in paroxismis febriū vtu te existēte forti neq; alꝫ neq; potus dādus sit. qz tū in ꝓncipio paroxismi quotidiane plus debilitatur os stomachi ⁊ timetur inde syncopis ad obuiandū tunc istis accidentibus dat dictus potꝰ. Ad scōz dicꝯ dictus potus i natū calorem erigit ⁊ iuuat ad digerēdū materiā febris. Ad tertiū dicꝯ ly is potꝰ quadā participet vi restrictiua ꝓpter masticē: debilis ē tamē qz de mastice modicū recipit: ⁊ anisuz ꝓhibet ne oppilare possit. Et ly anisū sit ō multū calidis modicū de eo est i dicto potu satisq; reprimi tur frigiditatibꝰ rosarū ⁊ aque.

¶ Et multotiēs quidez cōcedit euacuatio phlegmatis ⁊ humoris crudi in hac hora. Sed melius ēvt expectetur in ea cōplementum digestionis. ¶ Et cū egritudo incipit cū calore et assiduat iuuatur cū his trociscis. ℞. myrabolanorū citrinoꝝ aloes succi eupatorij succi absinthij oim añ. ʒ.ʃ. croci ⁊ masticis amborū añ. ʒ.6. īfor mentur trociſci. ⁊ sumat ex eis in potu oi die pondus. ʒ.i. ⁊ oi nocte pondus. ʒ.ß. ¶ Et cum vides cꝯ digestio apparet adiuua eam cū eis que sunt sic folia apij ⁊ feniculi ⁊ radices squinanti ⁊ capillus veneris. Si autē sciꝰ as cꝯ materia est frigida valde nō est malū vti pipere pauco ⁊ vino subtili pauco non plurimo. ¶ Et qñq; adiuuāt vnguenta resoluētia ad digestionem ⁊ resolutionem cū virtute forti. Et sunt cōueniētiora in hac egritudine cꝯ in reliquis febrib'. Et oꝫ vt cōsi deretur in hoc vtus ⁊ febris ⁊ rigor. Nō si virtus fuerit fortis ⁊ febris nō fuerit seua valde adde in vnctionibꝰ cōfricando. Et si nō administrentur olea subtilia que ad equalitatē sunt decliuia. ¶ Et qñ pertrāsit quartusdecimꝰ tūc necesse est admīstrare qō subtiliat plus sicut feniculus ⁊ apiū Et fortasse indigemꝰ semīe amborū ⁊ anisi ⁊ eo qō est sicut sirupus acetosus cū seminibꝰ i quo ponūtur hysopus ⁊ alhasce. ⁊ administratōe trociscorū de rosis: ⁊ fortasse est necessariū addere in eis ꝓpter stōachū thus ⁊ masticē ⁊ ciperū ⁊ absinthiū. ⁊ his similia ſm cꝯ exigit illud qō presens est. Et vinū subtile confert eis in hac hora cū subtiliatione sua: ⁊ quia confortat calorem innatum: ⁊ quia prouocat ⁊ sudare facit. Et cumꝰ videris digestionē ⁊ fortitudinē dabis in potu post illō trociscos de absinthio.

fortia resolutiua. Scōz est febris si remissa fuerit aut intēsa multū parata incendio. Tertiū est rigor seu tipus febris. sub quo itelligo frigus ⁊ horrorem. Et iuxta ista tria dat duas regulas. Prīa est. si virtus fuerit fortis ⁊ febris ipa nō fuerit seua valde dispositā igniri ⁊ ercandescere adde in vnctionibꝰ id est vtutibus subtiliatiuis ⁊ resolutiuis dictoꝝ vnguētoꝝ aut cōsimiliū cōfricando manibꝰ vniuersum corpus maxie cuz his frigus fortē fuerit aut rigor fortis. Secūda est. si non virtꝰ fortis fuerit ⁊ febris sit seua pata incēdioꝝ pauc' aut nullꝰ sit rigor ātfrigꝰ. tūc administrenꝯ subtilia olea tēperate caliditatꝫ seu ad equalitatez declinantia vt oleū dulciū amigdalarum oleū de liio vl de camomilla.

¶ In sexta dicit primo cꝯ in q̄tidiana post quartūdecimū diē administrāda sunt magis subtiliatiua cꝯ priꝰ ministrata sint: sicut feniculus apiū anisum caruj cyminū. De q̄ bus si vis drageam cōpone ſm hanc formā. ℞. seminū anisi feniculi caruj conditoꝝ añ. ʒ.i. seminū apij ⁊ cymi añ. ʒ.2. misceanꝯ ⁊ fiat dragea cōmiscēdo zuccari quātū volueris. Potes ⁊ hec si vis in decoctione mistrare ifirmo sub forma tali. ℞. anisi feniculi caruj añ. ʒ.2. cymini apij añ. ʒ.i. fiat decoctio cū quart. ß. zuccari cōis ad q̄titatē. 2. lib. quā da mane egro calidā bibere. Secōo dicit cꝯ forte indigemus aliquo triū sequentiū remedioꝝ ad subtiliatiōem phlegmatis ⁊ apertōem poroꝝ in hac hora quotidiane. Primus est semina feniculi apij ⁊ anisi data patiēti in cibum. Scōm ē sirupus acetosus de seminibꝰ in quo ponūtur ⁊ decoquūtur alhasce hysopus. Et est alhasce ortolana hysopus vel vt q̄dam aiunt thymus. Tertiū est trociſci de ros. in q̄bꝰ forte necesse est addere propter stomachi cōfortatōem thus ⁊ masticē ⁊ ciperum ⁊ absinthiū ⁊ his similia sicut galangaz ⁊ zedoariā ſm cꝯ exigit dispositio presens debilitatis ⁊ frigoris stomachi necnō phlegmatis quo ipse repleꝯ. Tertio dicit cꝯ vinū subtile q̄lia sunt illa que noiauimꝰ conferunt in hac febre quotidianarijs: prīo qz phlegma grossum subtiliatur: scōo qz calorē innatū cōfortat ⁊ auget: tertio qz ꝓuocat vrinā: q̄rto qz cōmouet sudores. q̄ oia faciūt ad diminutōez māe febris.

¶ In prima particula q̄ est pre- (ventrem ibi [Et si non suffert] sens textus dat sex regulas. Prima est. cū in quotidiana digestio visa fuerit cū fortitudie virtutis dādi crūt i potu post hec q̄ dicta sunt trociſci de absinthio. Quorum virtutes ⁊ compositiōem sic describit princeps quinti prima tractatu octauo capitulo. 23°. Trociſci de absinthio sunt trociſci conferentes ad febres antiquas aperitiui valde prouocatiui facientes appetere. ℞. anisi absinthij asari ⁊ seminis apij ⁊ amigdalarū excorticatarū oim añ. ꝑtes equales conficiātur cū aqua frigida: ⁊ fiant trociſci pōderis. ʒ.2. et detur in potu q̄cꝯ vice vn' mane iu ieiuno vel cum aqua hordei vel cū hydromelle. naz ⁊ vias aperit ⁊ optime ꝑpat ad solutionē.

¶ In tertia dicit cꝯ in quotidianis quaz paroxismi cū caliditate febrili incipiūt ⁊ in caliditate pseuerāt sicut sepe accidit in factis ex salso vel dulci phlegmate trociſci sequētes egro auxiliant. ℞. myrabolanoꝝ citrinoꝝ aloes cicotrini succi eupatorij ⁊ succi absinthij añ. ʒ.ʃ. croci masticis añ. ʒ.6. terant terenda ⁊ incorporent cū succis ⁊ fiāt trociſci pōderis. ʒ.i. Et qualibet die de eis detur. ʒ.i. ⁊ q̄libet nocte det. ʒ.ß. Ipsi em̄ subducūt phlegma ⁊ cholerā ⁊ digeri adiuuāt: ⁊ vrinā ꝓuocant: ⁊ oppilatōes tollunt. Possunt aūt dari vel soli sicut sunt vel dissoluti in. ʒ.4. aq̄ dulcis calide vel aque hordei vel purete cicerum.

¶ In q̄rta dicit pꝰ cꝯ qñ digestio in hac febre appet videlicet ex tictura vrine ⁊ hypostasi eiꝰ ⁊ ingrossatōe sue substātie. oz adiuuari cū subtiliatiuis ⁊ incisiuis vt cū apij folijs ⁊ feniculi ⁊ radice squināti ⁊ capillo veneriſ ſm hanc formā. ℞. foliorꝝ apij ⁊ feniculi añ. M.i. radicū squināti. ʒ.2. capillorꝝ veneris. M.2. fiat decoctio in aq̄ fontis ad q̄titatē. 2. lib. cū quart. ß. zuccari aut mellis: de q̄ calida detꝯ quolibet mane q̄ttuor. ʒ. Secōo dicit cꝯ si materia quotidiane sit frigida valde puta phlegma vitreū nō est malū vti pipere pauco ponēdo. ſ. de eo. ʒ.ß. in dicta decoctiōe: neq; est malū dare egro bibere vinū subtile paucū nō plurimū q̄le ē in frācia vinuz belnevel vinū barense aut scti portiani. Quia multū iuuat ad digestionē vitrei phlegmatꝯ: ⁊ calorē innatū ꝓfortat ⁊ auget vna cū spiritib'.

¶ In q̄nta dicit prīo cꝯ vnguēta resoluētia cum virtute forti quādoq; conferunt ad digestionem ⁊ resolutōnem materie febris quotidiane sicut inunctio dorsi totius stomachi ventris ⁊ hypocondriorū cum oleo laurino vel anetino vel de sauina vel de iunipero vel de castoreo calefacto ad ignez. Per hanc em̄ calor innatꝰ erigitur phlegma digeritur ⁊ diminuitur. pori aperiuntur. vapores ⁊ fumi foras educūtur. Et si de his oleis vngnēta formare velis adde cuiq; eoꝝ cere pōdus quarte ptis eiꝰ. Secūdo dicit cꝯ vnguēta talia magis conueniunt in quotidianis cꝯ in quibuscūq; febrib' aliis. Quia directius materie obuiāt phlegmatice ipsarū suis caliditate ⁊ siccitate subtiliatione ⁊ aptione ⁊ minus incendunt ⁊ cōmouent febrē. qz phlegma vitreuz est tanti frigoris cꝯ satis resistit incēdio febris. est em̄ velut nix infrigidās mēbra. Tertio dicit cꝯ in administratione vnguētoꝝ ꝓ cura quotidiane tria sunt consideranda. Primū est egri vtus si satis sit fortis aut nimis debilis ad tolerādum

UVA. BHSC. IyR_028

Scōa est. cū frigus nociuū suis vehementia ⁊ durabilitate clare apparuerit in p̄ncipio potissimo⁹ q̄tidiane nō existētis adhuc i p̄ncipio des aquā calidaz febriēti bibere: in q̄ decocta sint ea q̄ sūt sīc semē apij anisū ⁊ ozimū ꝑm hāc formā. ℞. semis apij anisi ⁊ ozimi quod est semen basiliconis aā. ʒ. 2. fiat decoctio in aqua fontis ad quātitatez. 2. lib. de q̄ colata mediocrit̄ calida da. 4. ʒ. pro q̄libet vice in p̄ncipijs paroxismo⁹. ipa ei illico frig⁹ alleuiat meat⁹ aperit ⁊ ad solutionē vētris facilimā p̄ductus adaptat. Tertia ē. ꝯ frig⁹ et tipū q̄tidiana rū nō solū hoꝛ triuz dabis egro in potu decoctōem: ſz hec itez ⁊ fortiora eis sīc calamētū iuniperū sauinaz roꝛēmarinū foras ministrabis sub forma embrocaz ⁊ vaporationū ⁊ hmōi taliū vt fomētationū ⁊ sacellationū ⁊ balneationū extremitatum ꝑm hos modos. ℞. semis apij anisi ⁊ ozimi aā. ʒ. ℈. calamēti iunipi sauine roꝛismarini aā. ℳ. 2. ꝑtū dāt ⁊ repleant inde duo sacculli de tela subtili ⁊ bullīant i cacabūda vna plena aq̄ dulci q̄ postq̄ redierit ad mediocrez caliditatē ab alto effundat sup caput aut coꝛp⁹ aut extrema infirmi: aut i tina ponat iter duos fundos. quoꝛ supioꝛ sit pforat⁹: ⁊ sedeat eger sup vaporē ei⁹. Aut adhibeant egro dicti sacculi vn⁹ sup dorsum: alter sup vētrē p̄i⁹ bene exp̄ssi vel extrema infirmi vt man⁹ ⁊ pedes vicissim mittant in hāc aquā calidā ⁊ inde fricent. Per hāc em̄ sudor ꝓuocari poterit ⁊ tip⁹ aufferri vt alleuiari. Quarta est. q̄nq̄ dū frigus forte ē ⁊ rigoꝛ vehemēs in quotidiana dat egro in potu decoctio sequēs in p̄ncipijs paroxismorū ei⁹. ℞. ʒiꝛz. origani ameos aā. ʒ. 3. semis coriādri p̄pati. ʒ. 4. rosaꝛ calamenti aā. ʒ. 3. vuarū passaꝛ mūdatarū. ʒ. 7. decoquāt ꝑm descriptōem id ē formā debitā decoctionū. s. in. 6. lib. aq̄ fōt mū dissime donec ad tres redeat: deide colet ⁊ mūde seruet. Et sit dosis ei⁹ tres vncie ad min⁹ ꝓ q̄libet vice. Quinta ē. cū videris in q̄ tidiana phlegma multi frigoris dabis egro in potu hoꝛa p̄ncipij paroxismoꝛ pōdus. ʒ. ℈. tyriace magne dissolute in trib⁹ aut q̄ttuoꝛ vncijs aq̄ calide. nā mire subuenit frigoriz ⁊ rigori: vel da ip̄az cū vino vel hydromelle. Iurta illud p̄n. q̄nti p̄ia trac. p̄io ca°. p̄io. In rigore aūt p̄iodico ⁊ frigore ⁊ vomitu ⁊ initio periodi detur i potu lupin⁹ vn⁹. i. q̄titas lupini vni⁹ cū aq̄ mellis aut cū vino qō nō sit min⁹ triū vnciarū neq̄ pl⁹ q̄ttuoꝛ ⁊ ℈. Sexta ē. trocisci de rosis magni dent itez in potu q̄tidianario cū aq̄ feniculi. Quoꝛvirtutes ⁊ ꝑfectiōes modū sic describit q̄nti p̄ia trac. 8°. capō scō. Trocisci de rosis vniuersitatis q̄ ꝑferūt ad dolores stomachi ⁊ abstergunt hūiditates stomachi ⁊ auferūt febres phlegmaticas et chronicas: quoꝛ hec est p̄mixtio. Sumātur rosarū rubearū ablatis capitibus. ʒ. 20. spice odoꝛifere ⁊ radicis liquiricie oīm aā. pōdus. ʒ. 10. Et sunt quidā medicoꝛ qui ponūt loco radicis liquiricie succum liquiricie. Aggrega has medicinas ⁊ tritas ⁊ cribellatas ⁊ ꝑfice cū triplicato. i. vino cocto: ⁊ fac trociscos et sicca in vmbra: hec ille. Pōderet aūt q̄sq̄ coꝛ. ʒ. 2. Et sit dosis vn⁹ dat⁹ i potu vt cū hydromelle vt cū vino electo albo aut subrubeo pōderis. ʒ. ʒ. ¶ Et detur omni ⁊c̄. In particula hac secūda sexte partis describit tredecim secessiua pharmaca cōuenētia quotidianarijs digesta materia. Primū est medicina de turbich p⁹ descripta ꝑte q̄rta capi p̄sentis pagrapho illo. Descriptio medicine de turbich. quā iubet hic p̄n. oī nocte dari: ⁊ ibi sīc iussit de ea dari quaq̄ nocte auf. i. Sed puto ꝓpt⁹ ⁊ satis esse de triduo i triduū vt quatriduo in quatriduū dictū pondus detur: ne virtus ⁊ stomachus frequentia nimia debilitentur. Scōz est pilule de aloe facte cū specieb⁹ q̄ sūt vt piper ꝑm hanc foꝛmā. ℞. aloes cicotrini. ʒ. 1. bdellij. ʒ. 2. piperis nigri cinamomi aā ʒiʒ. liquiricie aā. ʒ. ℈. terant ⁊ incoꝛporent cū melle sufficiēti fiat massa pillularū. de cuius q̄libet. ʒ. formētur pilule. 7. et dent tot ꝓ vna dosi vel paulo plures vel pauciores ꝑz q̄ eger est aptioꝛ laxari vel ieptioꝛ. Et possūt he dari q̄libet nocte sīc medicina ō turbich p̄dcā: nisi q̄q̄ die bis naturalit eger assellauerit Tertiū est decoctio hec. ℞. turbich albi et bene gūmosi cōquassati. ʒ. 10. myrabolanoꝛ nigroꝛuz eupatoꝛij aā. ʒ. ʒ. sal indi. i. nigri. ʒ. 3. bedegard. i. spine albe succhaha id ē spine egyptiace ꝓ qua sume corticem mori aā. ʒ. 4. anisi. ʒ. 3. fiat decoctio cum aqua decoctōis vel distillationis apij ad q̄titatem. 2. lib. in q̄ dissolue hiere. ʒ. 7. Et fiat pot⁹ de quo sumantur. ʒ. 4. mane i ieiuno vt pl⁹ vt minus ꝑm q̄ eger laxatiōe indiget. Et ꝓ hierā hic itellige hierāpigrā galieni simplicē: quā describit p̄n. q̄nti p̄ia trac. 2. ca°. 2. Quartū fortit⁹ pharmaco p̄ioꝛi est illud qō recipit duarum radicum. s. feniculi ⁊ petroselini et radicis lilij celestis supple quod ireos dicitur aā. dragmas decez. hiere id est hierepigre galieni simplicis. ʒ. octo succi eupatoꝛij. ʒ. quinq̄ semmis apij ⁊ feniculi aā. dragmas quattuoꝛ spice nardi mente aā. dragmas septem: fiant trocisci ex his tritis terendis ponderis dragmarū duarū vel trium: de quibus vnus ꝓ vna dosi detur cum vncijs quattuoꝛ calide ptisane vel hydromellis. Quintum ē decoctio bona que recipit duarum radicum scilicet feniculi ⁊ petroselini interius ⁊ exteri⁹ mundatarum aā. dragmas decez passularum enucleatarum dragmas septez anisi masticis aā. dragmas tres bedegard id est spine albe succhaha id est spine egyptiace ꝓ qua sume radicem mori eupatoꝛij ana dragmas quattuoꝛ decoquantur in tribus libris aque vsquequo redeat ad libram vnam et sumatur in potu per dies aliquot ieiuno stomacho. et sit dosis eius. ʒ. quattuoꝛ ꝓ qualibet vice. Sextum est trocisci boni apud quotidianos chronicas et rigoris vehementiam. ℞. Recipe hiere id est hierepigre galieni simplicis succi eupatoꝛij absinthij succhaha id est spine egyptiace ꝓ qua sume corticem mori bedegard id est spine albe aā. ʒ. quinq̄ seminis apij et feniculi et anisi aā. ʒ. tres salis naptici id est nigri quod cum napta que est aspaltum inueniri solet dragmas quattuoꝛ seminis tuscute myrabolanoꝛum kebuloꝛum ana dragmas decem agarici dragmas quindecim trociscoꝛum de rosis dragmas viginti turbich dragmas triginta fiant ex eis trocisci ponderis dragmaruz triū qui sunt laxatiui si de eis vnus mane exhibeatur cū vncijs quattuoꝛ ptisane. vel hydromellis vel seri caprini vel aque pisoꝛum. Septimum est iterum. ℞. Recipe aloes cicotrini myrabolanoꝛum citrinoꝛum reubarbari electi masticis succi eupatoꝛij absinthij ana dragmas duas croci dragmam vnam terantur terenda et incoꝛporentur cum succo eupatoꝛij et formentur trocisci ponderis dragmaꝛ trium: de quibus vnus ꝓ vna dosi detur sicut priores. Et hi ꝓpij sunt in quotidianis quarū phlegma ē mixtū cū cholera plurima.

UVA. BHSC. IyR_028

Octauū ē iste pillule. ℞. hierepigre galieni myrabolanoꝝ kebuloꝝ salis añ. ʒ. 4. seminū apij ⁊ feniculi ⁊ anisi añ. ʒ. 1. ⁊ ℈. absinthij. ʒ. ʃ. trociscoꝝ de rosis. ʒ. ʒ. suchaha id ē spine egyptiace bedegard id ē spine albe añ. ʒ. 2. terank terenda ⁊ incorpenk cū hierapigra ⁊ formek inde massa pillaꝝ de cuj qualibet. ʒ. formenk pille septē. Et fit dosis pille noue vel vndecim que circa mediū noctis tribuāt. Nonū ē decoctio bona hec ℞. eupatorij. ʒ. ʃ. radicis lilij celestis qō ireos dī radicis liqricie ameos añ. ʒ. ʒ. seminū apij ⁊ feniculi añ. ʒ. 4. rosaꝝ. ʒ. ʃ. fiat decoctio in aq̄ fōtis ad q̄titatē duaꝝ lib. cuj dosis oī mane est. ʒ. ʒ. in ieiuno. Decimū ē iteꝝ decoctio alia. ℞. triuꝝ radicū. ſ. feniculi petroselini ⁊ apij añ. ʒ. 10. seminū anisi et apij añ. ʒ. 2. suchaha. i. spine egyptiace. p q̄ sume cortice morī bedegard. i. spine albe eupatorij et absinthij añ. ʒ. ʃ. cētauree maioris. ʒ. ʒ. habundanter fiat eoꝝ decoctio in aq̄ fontis ad q̄titatē triū lib. de qua i potu dentur quolibet mane q̄ttuorvncie ieiuno stomacho. Undecimū iterum ē decoctio hec. ℞. herbe eupatorij fumiterre suchaha id est spine egyptiace. p. qua. sume cortices morī bedegard. i. spine albe absinthij añ. ʒ. ʃ. passularū enucleatarū myrabolanoꝝ citrinoꝝ añ. ʒ. 10. cōtundātur ⁊ fiat decoctio in aq̄ fontis ad q̄titatē triuꝝ lib. de q̄ mane denk. ʒ. 4. vnaquaq̄ die. Et istō pharmacū pl' conuenit illis q̄tidianarijs quoꝝ phlegma ē salsuꝝ ⁊ in quoꝝ phlegmate mlta vicit cholera. q; fumusterre ⁊ absinthiū ⁊ myrabolani citrini p̄ncipaliter educūt cholerā. Duodecimū est agaricus alb' puluerisat'. de q̄ mane sumik vnaq̄q; die ab vna dragma vsq; ad. ʒ. 1. ⁊ ℈. ⁊ tertiā ptē dragme vnj' q̄ est grana. 15. ipe em̄ phibet elongari hanc febrē. Et sumatur puluis simplex sicut est vel cū melle incorpetur ⁊ sic accipiat. q̄ si sibi cōmi scueris salis gēme grana. 4. felicitabit opatōem ei' ⁊ educet phlegma n̄ solū a stomacho ſ; a remot. Caue tn̄ ne multū subtilr ip̄m oteras. q; cō tritio mltū subtilis acq̄rit ei venenositatē. Tertiūdecimū ē semē vtice qō mirabile valde ē in cura q̄tidiane post digestionē mäe. De cuj' puluere sicco ⁊ simplici mane i ieiuno dak vnū coclear vl ne offēdat guttur sua acuitate cū melle misce ⁊ sic trāsglutik. Ip̄ꝝ ei educit phlegma visco sum ⁊ hūorē crudū sua absterſione nō cū vtute solutiua q̄ sit i ipō vt ait p̄n. 2°. hui' capko d' eo. Et circa vsuꝝ semis vtice in q̄tidiana notat hic q̄nq; cōsideratōes habēdas. Prima ē q̄ si acciderit aliqs mod' solutōis vētris quotidianario ꝓpter vsum hui' semis vnde epar debilitek: tunc addak ei semē cusente ꝓpt debilitatē epatis. nā cusente semē oppilationes apit epatis ⁊ stōachi ⁊ ꝯfortat ea vt ait p̄n. 2°. hui' capko de eo. Secūda ē q̄ ꝓpter debilitatē stomachi mastix ⁊ anisuꝝ p̄miscenk cū semie vtice ⁊ pharmacis aliis q̄tidiane. Tertia ē q̄ ꝓpt debilitatē splenis ⁊ i grossationē ei' dicto semi admisceank radix apij ⁊ scolopēdria. nā mlto tiens splen. i. splenetica passio febri associat q̄tidiane. Quarta ē q̄ fortassis addē oꝝ semi vtice ꝓpt ip̄ꝝ splenē radices cipi ⁊ g̃na d' been ⁊ fenugrecū si p̄dcā n̄ sufficiāt. Et ē been semē magnū mal' pipe declinās ad albedinē quādā: ⁊ hꝫ medullā lenēvnctuosā. Et ꝯfert duricici epat ⁊ duricici splenis qñ bibit cū aceto mixtū vt ait p̄n. 2°. h' ca. de been. Cōponāt igit dicte medicie ſm hūc modū. ℞. semis vtice. ʒ. ʃ. semis cusente mastices anisi radicū apij scolopēdrie añ. ʒ. 1. radicū ciperi granoꝝ de been ⁊ fenugreci añ. ʒ. 4. terātur ⁊ incorpenk cū quarū. 1. mellis mūdi cocti ⁊ fiat cōditū in pixide. de quo sumat eger omi mane coclear vnū.

Quīta ꝺsideratio habēda ē ad dispōnez vehemētie febris vt nō accidat vehemētia calefactōis. Si igit videris egrū dispositū ad vehemētiā supflue caliditatis sicut interdū fit in quotidiana de phlegmate sal so tūc non deci semē vtice: ne vehemētia calefactōis ide egro accidat.

¶ De euacuatōibus ⁊c. In hac ptica tertia sexte partis q̄ est de laratiuis fortioꝝ' dat sex pharmaca q̄ dueūt in q̄tidiana digesta mā. Primū est vt denk pillule de turbith sub dosi augmentata. Quas mesue ita dscripsit distinctiōe decia antidotarij. Pille de turbich ⁊ dicūtur auree cholaꝝ ⁊ phlegma sine molestia purgāt stomachū ⁊ epar ꝓfortāt ⁊ digestionē p curant. ℞. turbich boni. ʒ. 16 aloes. ʒ. 1. et ℈. masticis rosaꝝ añ. ʒ. 7. myrabolanoꝝ citrinoꝝ. ʒ. 10. croci. ʒ. 3. ꝺficiank cū succo absinthij. Et cū dosis haꝝ cōis sit pōd'. ʒ. 1. ⁊ ℈. denk in ℔ casu. ʒ. 2. integre. Sciꝫ est clysteria fortiora illo qō p̄tāgebak pte q̄rta pagrapho illo. Et adiueris cū clysterib' lenib' factis ex melle ⁊ sale ⁊ aq̄ sicle ⁊ oleo fisamino. Da igit clystere tale. ℞. bletaꝝ mercurialis seminū anisi fenicki carui apij aneti añ. ℥. 1. cētauree maioris. ℥. ℈. radicis ireos. ʒ. 2. pulpe coloq̄ntide integre. ℨ. 1. ſ. ꝺcoctio ꝓ vno clysteri i q̄ dissolue hierepigre benedicte añ. ʒ. 2. olei de absinthio q̄r. ℈. salis. ʒ. 2. fiat clystere. Aliō clystere. ℞. radicū apij fenicki petroselini añ. ʒ. ℈. origani saluie calamēti hysopi añ. ℥. 1. turbich albi ꝑāssati. ʒ. 2. seminis carthami. ʒ. ℈. fiat decoctio ꝓ vno clysteri in q̄ dissolue pillularū cochiarū hierepigre galieni añ. ʒ. 2. olei de spica quar. ℈. salis. ʒ. 2. fiat clystere. Tertiū ē pille iste. ℞. masticis pulpe coloquintide añ. grana. 10. succi absinthij grana. 15. hierepigre agarici añ. ʒ. ℈. incorpenk simk ⁊ formenk pille. 9 q̄ sunt vnica dosis. ⁊ dari posſunt sero ꝓpe ingressuꝫ lecti sicce fiē snnt: vel mane i aurora dētur in potu cū. ʒ. 4. hydromellis tepidi. Et ſ; p̄n. has hic iubeat cū sirupo acetoso ex melle ifozmari nō ē opus eo. q; hierapigra ⁊ succ' absinthij sat sufficiūt colligē pulueres pnlpe coloq̄ntide masticis ⁊ agarici: imo adhuc erūt molliores ꝺbito. Ārtū ē pille de mastice ⁊ aloe. Que i ātidotario nicholai sic dscribūt. Pille de aloe et mastice. ℞. aloes. ʒ. ℈. masticis. ʒ. 2. gariofiloꝝ rosaꝝ croci dragagāti añ. ʒ. 1. ꝺfice cū succo fenicki. Dosis ē. ʒ. 2. q̄s si fortificare voluerī adde toti masse pl'pe coloq̄ntide. ʒ. 1. Quitū ē trociscī ꝺfecti h' mō ℞. trociscos ō spodio larātes seu solutiuos tres turbich aur. 1. scamōee aur. ℈. succi cupatorij aur. 2. terāt puluerisāda ⁊ incorpenk cū succo cupatorij ⁊ fiāt trociscī pōderis. 1. ʒ. q̄z dosis sit a. ʒ. 1. vsq; ad duas ⁊ dissoluak assūptōis hora i. ʒ. 4. ptisane vl hydromell ⁊ tepidū dek mane i aurora: p̄cipue i illis q̄tidianis q̄rus mā decliuis fuerit ad caliditatē. Dscribūt aūt trocisci de spodio solutiui pr' ca°. 39. trac. p̄ntis pagrapho illo. Et de ill' q̄ ꝺueniūt eis iteꝝ. ſ. ter-

UVA. BHSC. IyR_028

tianarijs sunt trocisci de spodio solutiui. Descriptio. ℞. myrabolanoꝝ citrinoꝝ enucleatoꝝ pōdus. ʒ. 4. ʒuccari tabarzed pond⁹. ʒ. 20. scamonee pōd⁹ sexte. ʒ. 1. bibaꝫ inq̄t cū aq̄ frida. Sextū ē istud ℞. cupatorij absinthij capillorum veneris myrabolanoꝝ citrinoꝝ fumiterre passulaꝝ mūdataꝝ añ. ptes eq̄les. ʒ. ℈. ō tūdāt ⁊ decoquāt

Et iterū cupatorij absinthij capillum veneris myrabolanorū fumiterre passularū mūdatarū eq̄les sumant ptes et det i potu ꝑm q̄titatē necessitatis

¶ Et si nō suffert corp⁹ solutionē ventris pueniet ad diuretica ⁊ subtiliatiua ⁊ sudare faciētia. Et ō sūma illoꝝ q̄b⁹ indiget tūc ē infusio aloes cum melle. Et q̄ñ⁹ declinat egritudo nō est tūc introit⁹ balnei ante cibū mal⁹

¶ Cibi aūt eorum sint subtiles sicut acetū ⁊ oleū. ⁊ q̄ñq̄ ponit in eis paꝝ vini ⁊ ꝓprie in fine ei⁹. Illi aūt q̄ sunt fortiores sunt alteleigi ⁊ pulli ⁊ alcobugi. ⁊ pis silia post declinatōez. Et

oꝝ vt ponātur in eis ⁊ ꝓprie apud digestionē ea in q̄b⁹ ē incisio sic acetuz et sinapis ⁊ almuri. Et si fuerit phlegma vitreū malūviscosuz porrū ⁊ aq̄ ciceris sunt de melioꝛib⁹ cibis eis. et q̄ñq̄ ponūtur cū eis cyminū ⁊ anetū ⁊ oleū. Et iteruz beguerid facta ex sicla ⁊ almuri ⁊ aceto ⁊ oleo abluto. Et alchaguamach sicut kemach de capparibus ⁊ kemach de aneto ⁊ origano ⁊ aniudē ⁊ sparagis. Et deuitētur olera in quibus est infrigidatio ⁊ humectatio. Et hora cibi est post tepores paroxisimi: et eradicationem ei⁹: et āte paroxisimū min⁹ q̄ttuoꝛ horis.

bere volum⁹. Primū ē. ℞. semis carthami ꝯq̄ssati. ʒ. 1. semis anisi ʒ. ℈. turbich albi ꝯq̄ssati. ʒ. 2. ʒiʒ. 3. ℈. decoquāt hec oīa cū gallo ātiq̄ ⁊ exp̄mant fortissime in aq̄ decoctōis ei⁹. de q̄ lib. 3. mūde refuent ⁊ de ipa bibant q̄libet mane. 4. ʒ. Aliō. ℞. medulle semis carthami. ʒ. 1. carniū ficuū piguium. ʒ. ℈. turbich albi ⁊ bene gūmosi. ʒ. 2. ʒinʒi. ʒ. 1. ʒuccari. ʒ. 3. incorpent fiat ⁊ formentboli, tres quoꝝ dos sit vn⁹. Et ali⁹ det p septē vel octo vel nouē dies post. Et aliud iterū per tot dies post si eger indigeat. Aliud. ℞. agarici albi ⁊ lenis. ʒ. 1. et ℈. cēpered in aq̄ hysopi cū sex granis salis gēme: deide exp̄mat fortiter in. ʒ. 4. hydromellis: ⁊ fiat dosis q̄ aromatiset cū cinamomo: quā si fortificare volueris adde esule mioꝛis vt diagredij ⁊ mastices añ. ℊna. ℨ. et dulcora si vis cū ʒuccaro cādi vt cū ʒuccō albo.

¶ Et si nō ⁊c. In hac pticula ārta sexte ptis capti isti⁹ dicit ꝑmo q̄ si quotidianari⁹ nō suffert solutionē vētris cū pharmacijs vt q⁹ puer ē vel nimiū senex vel plurimū debilis vel īsuet⁹ vti pharmacijs valde cas abhorrēs loco pharmacie pueniēdū ē. Prio ad diuretica q̄lia sunt semia saxifrage petromacedonici milij solis carui ⁊ anisi ⁊ radices hoꝝ aq̄ saxifrage piloselle apij floꝝ geneste cossulaꝝ fabaꝝ ⁊ alkekengi vt p hec tollant oppilatōes ⁊ vie vrinales aperiant: ⁊ p has aliq̄d materie febris paulati educat. Secōo ad subtiliatiua q̄lia sunt oximel squillitici ⁊ diuretici sirup⁹ acetosus ō semib⁹ oxizaccara ꝯposita diacalamētū ⁊ diacyminū: vt materia febris p ista subtiliata passum a natura valeat educi. Tertio p sudare facientia: q̄lia sunt fomētatiōes cū apitiuis embrocatōes facel latiōes fricatōes iunctiōes cū subtiliantib⁹ oleis. Secōo dicit q̄ infusio aloes cū melle ē de summa illoꝝ q̄b⁹ indiget tūc. ſ. cū corpus sufferre nō pōt laratiuū pharmacū. Mod⁹ aūt sue ifusiōis i melle talis est. ℞. aloes cicotrini triti subtil⁹. ʒ. ℈. incorpet cū. ʒ. 1. melle mūdi cocti ⁊ de isto dent bis i hebdomada tres dragme omi vice manci aurora vt sine alio vt cū aq̄ melle pōderāte tres aut q̄ttuor vncias. Et aloe sic datū q̄si nihil attrahēdo soluit ſz solū abstergēdo viscosos hūores q̄b⁹ obuiat a superficie stōachi ⁊ intestinoꝝ. Iuꝫ illō p̄n. 2°. hui⁹ capō ō aloe. Et p̄mixtio ipsi⁹ cū melle minuit vtutē ei⁹ adeo vt forsan nō soluat attrahēdo ſz extrahit q̄ ei obuiat.

g Et q̄ñ ⁊c. In hac pte septia q̄ ē de regimie q̄tidianarioꝝ i hora declinatōnis prio agit de balneo eoꝝ. Secōo de cibis ibi [Cibi aūt] Tertio de somno ibi [Mesura aūt] Quarto de nocumēto bal

¶ In p̄ma pticula dicit q̄ in [nec ā]te declinatōez ibi [Et balneū] declinatōe q̄tidiane nō ē malū q̄ ifirm⁹ intret balneū p̄uiq̄ cibet Quia p balneū pori aperiunt: putridi vapores p hoc resoluuntur: materia febris subtiliatur ⁊ pars aliqua eius foras educitur. Iuxta illud rasis decio almāsoris capō de quotidiana. Cumq̄ i hac febre diminutio manifesta fuerit eger sepe in balneū mittatur in mane ⁊ sudet in eo. Valet autē tunc ⁊ balneū siccū quod stupha dicitur. ⁊ balneū humidū dulcis aque calide quod vocatur tina: dūmodo ante cibum se balneet eger: post cibum vero plus nocet

q̄ prosit. quia cibum attrahit indigestum ad membra.

¶ In scōa dat octo regulas sup cibis quotidianarioꝝ. Prima est cibi quotidianarioꝝ sint subtiles vt acetū ⁊ oleū. oliuarū dulce simul p̄mixta: q̄bus interdū parū vini additur. Acetū q̄dē quatin⁹ incidat ⁊ subtiliet phlegmaticos hūores ⁊ aptat oppilatiōes. Oleū vo quatin⁹ nutriat ⁊ cōfortet membra. nā teste auerroy q̄nto colliget trac. ʒ. cap̄. 7. natura illi⁹ est tēperata et declinat parū ad calorē ⁊ ipinguat epar: ⁊ augmētat illi⁹ substāz. Et grāliter dico q̄ ē cōueniens homi multū ꝑm totā sui substāz. Et propterea in frisnis ñ coq̄m⁹ carnes nisi cū oleo ⁊ aq̄. Et pultes etiā quādo coquunt cū oleo sūt laudabiliores. Vinū vo addit p̄cipue in fine quotidiane quatin⁹ erigat innatū calorē: spirit⁹ multiplicet ⁊ mēbra confortet: ⁊ plus i fine q̄ in p̄ncipio vinū his addendū ē. quia suspicio tunc de eo minor ē q̄ putredinē augeat ⁊ addat in febrē vel grossos hūores ibibi mēbris profundius faciat. Scōa ē. cibi fortiores in q̄tidiana cibo mō dcō sunt alteleigi. i. auicule sicut alaude ⁊ pulli parui gallinacei ⁊ alcobugi. i. pdices ⁊ pis silia sicut capones ⁊ galline iuuenes et faseani et beccafice et plouueri ⁊ lapreoli cāpestres ⁊ hedi: quos dare conuenit post declinationē. i. post q̄ febris declinare cepit declinatōe vsi. Tertia ē. cibis quotidianarioꝝ debēt misceri p modū salse vel sapoꝛamēti ⁊ cisiua aliq̄ sic acetū sinapis almuri p̄cipue q̄ñ materia febris ē iam digesta: q̄tin⁹ cibi ipi sapidioꝛes sint ⁊ vtutes habeāt subtiliatiuas ⁊ incisiuas ⁊ apitiuas. Et est almuri nomē arabicū qō grece sonat id qō obsomagarū. Et est salsamentū qō dupliciter fit. Uno mō de piscib⁹ salsis vt de sardinulis vel de alecib⁹ cū aceto cōtritis ⁊ postea exp̄ssis. Alio mō fit ex farina hordei p̄mixta cū sale. cui⁹ descriptōem i seruitore serapionis iuenies. Sz ℔ salsamētū qō apō veteres vsuale fuit ⁊ cōmunissimū nō ē mō i vsu: nisi q̄ q̄ñ q⁹ p salsamēto scelerinoꝝ vel alecū exp̄mit⁹ succ⁹ suoꝝ capitū i vino aut aceto: ⁊ fit inde almuri q̄ñ saliti sūt p̄dicti pisces. Et loco hui⁹ salse nris tpib⁹ sinapio vtimur: vel salsa viridi ex petroselino cōtrito i aceto: vel ex saluia silr trita cū spēb⁹ sicut cinamomo vel zinzibere vel pauco pipere. Quarta ē. porrū ⁊ aq̄ ciceꝝ seu pureta cicer sūt ex cibariis melioꝛib⁹ i q̄tidiana cui⁹mā ē phlegma vitreū malignū viscosū. Et ipis q̄ñq̄ supadd̄it puluis cymi anetū ⁊ oleū. Ab his ci phlegma ℔ ⁊ subtiliat ⁊ incidit ⁊ maturescit ⁊ diminuit. Juxta illō raſ. 17. toti⁹ ōtinēt. Deli⁹ ex cibariis in febrib⁹ phlegmaticis est ius cicerū cū cymio oleo ⁊ aneto. Quinta ē. q̄tidianarijs iterū conferūt beguerid id est pulmēta fetā ex sicla. i. bleta et almuri ⁊ aceto ⁊ oleo abluto. Abluit aūt olcū agitando diu ipm cuz aqua fōtis dulci mūda limpida: post recolligit supnatās olcū qō abluto dicitur. Et super hoc rasis decio almansoris ait. Et regatur ex radicibus sicle ⁊ eius extremitatib⁹ conditis ex aceto ⁊ oleo ⁊ almuri ⁊ sinapi et his silibus. Sexta ē. alchaguamach id ē sale ꝯdita silr ꝯferūt quotidianarijs sicut kemach id est cōdimētū de capparib⁹ seu cappares cū sale cōdite: ⁊ kemach de aneto: ⁊ kemach de origano: ⁊ kemach de aniuden qō est plāta cui⁹ gūmi ē asa: ⁊ kemach de spagis. Fiūt autez hec kemach seu ꝯdimēta de teneritatib⁹ istaꝝ herbaꝝ q̄ñ incipiūt erūpere a terra. Mā tunc colligūtur ⁊ cōdiunt cū sale ⁊ aceto ⁊ comedunt vt appetitū diminutū excitēt: aliq̄liter nutriāt: phlegma maturēt: vias aperiant: ⁊ materiā minuāt. Juxta illō raſ. 10. almāſ. Salsis vo i comestiōe vtaſ q̄ ex aceto ⁊ almuri fiūt. Septia ē. de uitēt olera frīde nāe ⁊ hūide sicut cucumeres ⁊ cucurbite ⁊ violaria ⁊ acetosa. Qz phlegma adaugēt ⁊ ipz incrudāt Juxta illō raſ. 10. almāſ. Mutriēd⁹ vo ē eger ex aceto ⁊ oleo abluto ⁊ pauca mēta ⁊ zucco ⁊ ex olerib⁹ huic silib⁹: ⁊ a cucumerib⁹ ⁊ citrul⁹ ē abstinēdus. Octaua ē opportuna hora cibādi q̄tidianarios ē p⁹ tepore ⁊ eradicatōez seu remissionē ⁊ declinatōez porisimi febris ⁊ añ porisimū q̄ vētur⁹ ē min⁹ q̄ttuoꝛ horis. i. ad min⁹ p q̄ttuoꝛ horas vt cib⁹ assumpt⁹ iā sit digest⁹ aduenīēte porisimo: ⁊ breuiter fiat vt hora cibatōis a vēturo paroxismo distet q̄to pl⁹ possibile fuerit dūmō cessauerit p̄uoꝛ porisim⁹.

UVA. BHSC. IyR_028

Jurta illud rasis decimo almāsoris. Hora quocz comestionis ab hora accessionis cpto pl' possibile fuerit elōgāda ē. De potu vo qtidianario dicit auerroys. 7°. colliget cap. 14°. Et dabim' ei bibere aquā mellis cū hysopo z liquiricia. Et galien' potabat eos aqua hordei. Sz ego nō lau do in hoc casu, eo cp nocet stomacho z facit horripilationē: nisi cum ea fuerit parū masticis z piperis z radicis feniculi. Rasis vo. 17°. totius cōtinētis ait. Aqua mellis cuacuat vehementer super fluitatem q̄ est in venis p̄mis z in venis descēdentib' ab epate ad itestina. Et aq̄ mellis decocta ē minoris cuacuatiōis z maioris nutrimenti Et rurs' ibi ait. Potus aque calide soli' in p̄ncipio phlegmatice melior est cp cum sirupo acetoso: z qñ incipit paroxismus detur aqua calida sola. Et qñ venit caliditas z conquerit eger da in potu sirupum acetosum cū aqua frigida: z cibet cum i frigidatiuis paratis ex bletis z aceto. Et post cibū detur in potu vinū odoriferum limphatū: ita cp ad vnam partē vini addātur q̄nq̄ partes aque. Serapion vo sexto breuiarij capło. 17. ait. Sit cibus aqua ciceris aut sicla aut spagus que decocta sunt z condita cū muri z oleo abluto. Et sit potus si materia non sit cōgelata multe grossitudinis cū secanibin. i. sirupo acetoso. Et si est grossa cōgelata detur aqua mellis z aqua zuccari. Sed auerroys capło nūc dicto reprobare videtur frequētē vsuz sirupi acetosi quē squingibin nominat dicēs. Et ego tpe meo vidi quosdam habētes chronicas febres: quib' medici nostri p̄pinabant omī die sirupū squingibin solum: z ceciderūt in hydropisim: z sic mortui fuerūt Et rursus paulo post ait. Et si inflatio in pedib' z palpebris apparebit tibi caueas a sirupo squīgibin. qñ habet perducere ad hydropisiz. Verum ipse hūc laudat in p̄ncipio dicēs. Hec febris cū fuerit ex phlegmate simplici z naturali z de hoc fueris cert' tūc studiosus esse debes magis in incidēdo humores z in subtiliando z in oppilatōnes aperiendo cp in infrigidādo z humectādo z sufficiet tibi squingibin i hac intētiōe cū iure occultando coz siccitatē cum radicib' liquiricie. z adde aliquid huic cpositōi ex spica z mastice qm̄ stomachus in hac febre debilis reperitur. ¶ Attēde p̄io cp rasis. 17°. totius cōtinentis in quotidiana multū laudat abstinentiā diuturnā dicēs. Patiēs morbū hūc patiat abstinentiā cibi multo tpe. nutritur cm̄ corp' ei' ex humoribus grossis aduna tis in ipo qñ sunt digesti. Sed auerroys septio colliget ca. 14. cōtrariū hui' asseruisse visus ē dicēs. Et ñ debem' diu dimittere absq̄ cibo eos: qm̄ inde maximū recipiūt nocumentū: q̄uis leuiter famē pati p̄nt. qm̄ qñ iste hūor muscilaginosus multiplicat in corpe talis hūor cū difficultate maxia pōt ad sanguinē conuerti. z ppter hoc vtutes coz debilitātur donec ad syncopim habeāt deuenire. Et iō eis dare debem' micā panis lotā cū aqua mellis vel cū vino aromatico. Cib' vo in principio hui' febris sit pulla parua: eo cp stat' ei' non est minor triū septimanarum: z ē possibile vt duret vsq̄ ad. 40. dies z vltra. ¶ Attende scdo cp in qtidiana pisces a medicis nō cōmēdant. qz multiplicāt phlegmaticos humores: q̄ sunt cā ipsi'. Sz qz vsus carniū christianis singulis p̄hibit' ē tota quadragesima z dieb' oīb' veneris z sabbati z in vigiliis pluriū scōz quib' ipsi piscib' nutriri solent ex piscibus eligant min' viscosos z magis siccos z assari aptos: sicut soletas rogetos vuiurias vēdolias lucios Et si malint eos comedere elixos sal plurimū mittat in aq̄ illa mūda i qua decoquētur z comedant cū salsis calidis de petroselino saluia z hysopo zinzibere pipe vel cinamomo tritis z pmixtis cū aceto z vino sub tali forma cp gustum delectēt z infirmo placeant.

¶ In tertia dicit cp mēsura somni quotidianario dz ee talis vt sit eq̄lis mēsure vigiliarū: sic cp quacz die. 12. horis iacēat ad dormiēdū: z. 12. horis vigiles sedeāt aut crigant: quatin' i somno digerat phlegma qđ est cā febris cū vtus z calor nō distrahunt ad alia opa. Et in vigiliis resoluat pars materie digeste cū calor z spirit' z humores tendūt ad exteriora. Jurta id auerroys. 7. colliget ca. 14. In febrib' aūt phlegmaticis nō recipiētib' digestionē quoz facies z vēter tumescūt z colores coz plūbei videbūtur galieno videt cp tales euacuādi sunt p fricatōes donec. i. q̄diu vigilāt diuidēdo tps coz: ita cp dimidiū tēporis coz sit fricādo z dimidiū dormiēdo: hec ille. Et rasis. 17°. toti' cōtinētis ait. Non fit somn' lōgus in febre phlegmatica: ñ adequet vigilijs. qz i somno digerūtur hūores z in vigilijs dissoluūt. Sz nō tot horis dor (mit q̄cūcz vult. ¶ In q̄rta dicit cp in qtidiana vehemēter no cet balneū nisi post declinationē vel i declinatōne febris: qz materiā crudā congelatā mouēs liq̄facit dilatat z auget z p corpus fluere facit z ibibi mēbris ita vt vix postea possint educi. Jurta illud rasis. 17°. toti' cōtinēt'. Balneus z aer calidus nimis valde ē in fine cōtrarietat. qz cū superfluūt liq̄ faciūt hūores cōgregatos: et

mente. z. 7. decoquātur in duabus libris aque in qua sint folia mente donec minuatur. ¶ Et succurratur fluxui vētris eius cū superfluit: aut cuz retentione eius cū eis que sciuisti de stipticis regimētalib' z medicinalib'

¶ Sz ei' qdē debilitatio ēt cibet successiōe ei' pullis assatis z in patellis coctis. Et vt adhibeant suffumigatōes z odores viuificātes. ¶ Et si acciderit inflatio i facie z extremitatib' iuuant cū administratōe hmōi trociscoz

Censura autē somni eoruz est vt sit equalis vigilijs. vt sit digestio materiei ad somnū z resolutio ad vigilias. ¶ Et balneū quidem est vehemētis nocumenti nisi post declinatōem

Et succurratur vomitui eius quādo superfluit. z oportz vt administretur in illo qđ sit sicut mina z sirupus de granatis cū menta scz cognit'. Et si necessarium ē fortius sumantur de granis granatorū muzoz. z. 10. z thuris albi et masticis amboruz añ. z. 5.

expandūt eos per totū corpus: z nō est securitas quin currāt per pulmonē vel coz vel ascendāt ad cerebrū. Velī' vero est cp hi hūores quiescant in epate z p̄mis venis ei'. Et rursus paulo post ait. In febre phlegmatica nocet balneū ante digestionē. qz dissoluit māz z subtiliat nec ppt ñ dissoluit a corpe ex q̄ accidit oppilatio z corrūpunt hūores q̄ nō erāt corrupti. Verū mā digesta z subtiliata balneū ofert vinū quocz tūc confert multis modis.

h Et succurratur z̄c. In hac parte octaua que ē de remedijs cōtra accidentia quotidiane primo agit de remedijs otra superfluū vomitū in ea. Secūdo cōtra fluxum ventris nimiū ibi|Et succurrat fluxui|Tertio otra debilitatōem ibi|Sz ei' qdē|Quarto cōtra inflationē vultus z extremoz ibi|Et si acciderit|Quito ō longitudinē febris ibi|Et ad longitudinem|Sexto ō longitudinez frigoris ibi|Et fortasse indiges|Septimo de p̄seruantib' stomachum a debilitatione ibi|Et de illis que seruant|

¶ In p̄ia p̄ticula dicit p̄io cp vomitui q̄tidianario supfluo succurrēdū ē dādo eis aliq̄d qđ vomitū cōpescat z stomachū ofortet sicut mina citonio quā gal'. 6. de regimīe sanitat' capło vltio laudat z describit. Et mesue distic. 6ª. antidotarij tres descriptōnes ipsi' exhibet: q̄rū q̄cz ofert p̄nti casui. Et sic sirupuz de granat' cuz mēta famosuz z cognitū. De q̄ ait p̄n. q̄nti p̄ia trac. 6. ca°. 19. Si rup' ō mēta facies ad vomitū z satietatē z nauscā z singultū z fluxū vētris cui' hec ē pmixtio. Sumant granata dulcia z acetosa cū pulpis suis: z decoquat succus donec medietas deide sumantur de eo lib. 2. z succi mēte lib. 1. z mellis aut zuccari lib. 1. z decoq̄tur donec ingrossēt z colet: hec p̄n. Et da de mina vl de isto sirupo q̄cz vice vnū coclear mane vel post esum. Vane si q̄ris restrīgere vētrē Post esum si q̄ris cōpescere vomitū z deprimere cibū. Secdo dic cp si medicamē fortius p̄dicta ad sedādū vomitū sit necessariū. tūc ℞. granoz granatoz muzoruz. z. 10. thuris albi mastichis añ. z. ß. mēte. z. 7. ottūdant oia z cū foliis mēte decoquant i. 2. lib. aq̄ font mūde donec minuat' ei' media ps: deide colet' exprimendo modicū dictas medicinas. Et sit dosis decoctōis hui'. z. tres mane.

¶ In secda dic cp succurrat fluxui vētri q̄tidianario qñ superfluit z subitellige cū medicis mō noiat. s. cū mina vl cū sirupo de granat' z mēta vl cū nūc descripta decoctiōe: aut cū retētōne hmōi fluxus p regimē stipticū i cibis z potib': z p medicinas restrictiuas ventris prius descriptas tertij. 16ª. trac. 2°. cap. 16. trac. p̄sentis.

¶ In tertia dic cp debilitatio qtidianarū p fluxū vētris sic subleuatur. P̄io eq̄dē vt cibet eger successiōe ei' puta flux' vētris pull' assat' aut pullis coctis i patella terrea furno iposita sic coq̄ solet i auinione z i pluribus locis lōbardie z italie. Nā taliter cocti vētrē restrigunt sua siccitate: plurimū nutriūt suo ītus recluso naturali humido: z coz ofortāt sua fragrantia seu placido odore. Secūdo adhibendo suffumigatōnes z odores viuificantes vel de ligno aloes igni cōposito vel de sandalis vel de cipsso vel de iuniperovl de ambra grisea vel de cōfectōnib' alipte muschate aut gallie muschate aut nere. Per has cm̄ cerebrum z coz cōfortantur ac viuifi

¶ In q̄rta p̄mo describit quosdā (cant' coz vtutes z etiā spirit'. trociscos vtiles quotidianarijs dū facies eoz z extrema inflātur.

℞.anisi lacce ablute añ.ʒ.ʃ.amigdalarū amararū supple excorti catarū croci marmacor añ.ʒ.4.seminū apij ⁊ feniculi floris squinā ti añ.ʒ.3.floris eupatorij añ.ʒ.3.⁊ ℈.spice nardi zinz. añ.ʒ.6.hie repigre.ʒ.7.rosar.ʒ.10.fiant trocisci ex his pōderis.ʒ.2.Et sit do sis cor trociscꝰ vnꝰ q̄ vel dek siccus mane in ieiunio vel dissolutꝰ in ʒ.4. aq̄ absin thij vel cicoree Scdo cōmen dat in tumore vultus ⁊ extremitatū quoti dianarior ātidota tria q̄ fa mosa erāt tem porib' suis ⁊ i apothecis fcā ⁊ fermētata in ueniebāt. Pri mū ē homoru sia.cui' laudes ⁊ descriptōem q̄nti pria trac. prio ca°.52.iue nies. Scōz est dialacca ma ior ⁊ minor q̄r laudes ⁊ descri ptōes tractatu codē inuenies capl'is.68. et 69.Tertium ē medicamen fa ctū de amigda lis amaris ℈m hūc modū. ℞. amigdalarum amararū excor ticatarum.ʒ.2 zuccari albi.ʒ.4.terantur simul donec ꝓueniant ad formam pa ste.de q̄ dek q̄libet mane vnū puū coclear. apiūt etēm amare ami gdale oppilatōes epatis ⁊ splenis ⁊ extremitatū venar vt ait ꝑn. scōo hui' capl'o de amigdalis ⁊ zuccarū eis dat facilē desceſum.

¶ In q̄nta describit antidota duo ꝓtra longitudinē quotidiane Primū. ℞.rosarū rubearū.ʒ.10.masticis spice nardi seminū feni culi apij ⁊ endiuie semis eupatorij succi absinthij añ.ʒ.3.spodij.ʒ. ʃ.terant terēda ⁊ incorpent cū succo absinthij ⁊ fiāt trocisci pōde ris.ʒ.2.Quor dosis ē a.ʒ.2.vsq̄ ad.ʃ.cū.ʒ.10.mellis rosati vl' zuc cari rosati et.ʒ.2.aq̄ decoctionis feniculi ⁊ mane dek egro ieiuno. Scōm est ameos cū melle ꝓfectū ℈m hūc modū. ℞. semis ameos ʒ.2.mellis mūdi cocti.ʒ.4. incorpent simul vt cōuenit: ⁊ q̄libet mane dek ex hoc egro coclear vnū.qr iuuat plurimū i casu ꝑnti.

¶ In sexta dicit prio ꝙ quotidianari' fortaſſis indiget fricatōne ꝓpter lōgitudinē frigoris ipſi' in hora tipi. Nā fricatio ſuscitat ⁊ erigit innatū calorē: frigus depellit phlegma ſubtiliat ⁊ digeri adiuuat: fumos ⁊ vapores foras educit. Fortaſſe dicit qr tāta poſ set esse repletio ꝙ fricatio dilatādo hūores ⁊ nil educēdo plurimū noceret ⁊ adaugeret oppilatōes. Scdo dicit ꝙ fricādi mod' in q̄ tidiana ē ad tollendū frigus extremitatū ꝙ incipiat ab humeris ꝑmit' fricatio fieri cū manib' calidis aut albeto laneo vl' pānis li neis bene calefactis: ⁊ p adiutoria ⁊ brachia ⁊ man' paulatim ac cedat ⁊ ꝓtendat vsq̄ ad digitor extremitates: q̄tūꝫ p eā calefiāt man' ⁊ brachia oppreſſe tipico frigore. Poſt hāc ab inguinib' ici piat deſcēdēdo ad coxas tibias ⁊ pedes vsq̄a d plātas pedū ⁊ ex tremitates digitor ſuor. Per has em fortes fricatiōes caliditas ſpgit p man' ⁊ pedes ⁊ calefiūt. Tertio dicit ꝙ ſi quotidianari' cū frigore ſenſerit i mēbris ſuis diſpoſitōnes laſſitudini ſimilē fiat p mutatio de fricatōib' inguinū ⁊ humeror ad fricatōnes dorſi: q̄ tollant aut alleuiētur laſſitudo ⁊ frigus. Quarto dicit ꝙ q̄n per dorſi fricatōes vehemēs egror calefactio fit aut facta fuerit que eſt eis vtilis ⁊ neceſſaria ꝑ tollēdis frigore ⁊ laſſitudine tūc dimit te eā ad aliud mēbrū. i. dimitte tūc fricatōes dorſi ⁊ te ꝙertas ad fricatōes alteri' mēbri vt manuū aut pedum ſi adhuc friguerint. Quinto dicit ꝙ okū dulce de oliuis maturis ⁊ domeſticis nulli' ſtipticitatis ⁊ oleū camomillinū ⁊ oleū de aneto i vaſe duplici coctū ſcz in vaſe qō ſituatur in medio cacabi pleni aq̄ feruēti ſunt et bonis oleis ad fricatōnē quotidianarior: vel poſt fricationē ad hos iungēdū mari me q̄n laſſitudo mixta ē ſuis frigorib', qr frig' minuūt laſſitudinē mul cēt: ⁊ tēpate eos calefaciūt. ¶ Ittēde ꝙ auerroys.7. colliget ca.14. mo dos fricatōis q̄tidia narijs aptos aucto ritate ga. ſic edocuit. Et hic ē modus fri catōis q̄ ꝑcepi' est a gal'. in hoc caſu ſcz ꝙ habere debem' gauſapa aliq̄tulū groſ ſa ⁊ vetuſta. Et i pri mis icipere debem' a ſupiori cruriuz de ſcēdēdo inferi' ad pe des. Et poſtea frica genua. Et poſtea ſu periora coxarū deſcē dendo ad genua. Et poſtea icipias frica tionem ab humeris ad ſpatulas deſcēdē do ꝙ brachia ad ma nus. Deide fricabis dorſuz incedēdo a ſū mitate ei' ⁊ veniēdo ad pedes. Et ſic fiat per totū diē. Et ſi in firm' ſenſerit laſſitu dinē iunges cū oleo nō habente ſtipticita tē ſicut ē oleum ca momillinum ⁊ aneti nū q̄n ē bonū. Et di cit gal'. ꝙ poſtea ab ſtergere debes oleuz qr anguſtiā preſtat. Sexto dicit cū ergo cōpleueris fricationē ſupple dorſi ⁊ extremor tunc abſterge locū. i. leni' ⁊ vnge quē fricuiſti cum oleo aliquo ex trib' ꝑdictis moderate calido q̄tin' eger nō āguſtiet ⁊ dolorez ſentiat ex vehemētia fricatōis. Vel abſterge oleū cū q̄ fricuiſti a ſupficie cutis ne anguſtiet egrū oppilādo poros ⁊ retinēdo int' fuligines putri das. Septio dicit non eē malū ſi fricatio hūida cū oleo aliq̄ de mō dict̄ ſubſequat ſiccā fricationē cū manu vel pāno: qr ꝑ ſiccā calor erigit ⁊ cōfortat: ⁊ p hūidā auct' manutenet ⁊ lenit cutis: q̄ forte fuerat exaſpata forti ⁊ diuturna fricatiōe: ⁊ ſi dolor aliq̄s p fricationē fuerit illat' inde mitigat. Dz aūt ideo ſicca ꝑferri q̄tin' ipa poros ꝑapiat: q̄s forte clau deret fricatio humida ſi ꝑferret ꝓpter oleor viſcoſitatem.

¶ In septia dicit prio ꝙ vnguēta ⁊ olea ſup caput ſtōachi ſeu os eī' in uncta ſicut ē oleū camomillinū ⁊ oleū nardinū. i. de ſpica ⁊ oleū ō aneto ſunt de ill' q̄. vuāt ⁊ ꝓbibēt ſtomachos q̄tidianarior ne debilitēt. Da ne g̃ ⁊ ſero cū dictis oleis actu calefact os ſtomachi vnguāt. Et ſi ō his vnguēta facere volueris vt diuti' ſup ipm maneāt adde cuilibet dictor oleor q̄rtā ptē cere. Scōo dicit ꝙ forti' illo alrazechi. i. forti' oleo aneti no ad cuſtodiēdū ſtomachū ne debilitet ē oleū factū vel inunctio cū gūma pini q̄ raſacū dī ⁊ alrazechi. vel oleū qō fit ex gūmi maſtic dictū ma ſticinū. Iſtud nāq̄ oleū ē ceteris meli' ⁊ appropriati' ad ꝙfortādū ⁊ ſer uādū ſtomachū. Tertio dicit ꝙ emplaſtrū iuuās ad ſeruādū ſtomachos quotidianarior ne debilitent ē hoc. ℞. flor camomille. ℥.2. maſticis ʒ.1. et ℈. terant ⁊ decoquātur cū.ʒ.4. vini aromatici ⁊.ʒ.8. melt donec in ſpiſſent: deide extēdant int. 2. telas: ⁊ more empti calids actu ſtomacho ſupponant. Quarto dic ꝙ ſi appetit' quotidianarij ceciderit tūc melt' ē vt nō adminiſtret vinū p ſe. ſ. ſolū: imo vinū i q̄ pri' decocta ſint camōil la dactili mellilotū ⁊ abſinthiū. Vel itellige ꝙ nullo mō vinū adhibeat nec int' nec extra qr egrū ſatiat ſuis vaporib'. Propt̄ qō hypo. ꝑhor ſcōa ait. Potu id ē vinū idigētia ſoluit ſeu caninū deſiderū. Immo loco vini ad decoctōez dcāz medicinaz ſume aquā ferratā vl' aquaz abſinthij vel aquā mēte. Dicam' ergo i ſūma ꝙ cura febris q̄tidiane iterpolate ē de cē res. Pria ē lenificatio moderata vētris cū pharmacijs lenitiuis. Se cūda ē regimē ꝓueniēs i cibis ⁊ potib' ſomno ⁊ vigilijs ⁊ fricatiōib' ac alijs reb' nō nālib' diuerſificādū penes ſuā tēpa. Tertia ē digeſtio māe febris cū appropriatis ſubtiliatiuis apitiuis ⁊ iciſiuis. Quarta ē pur-

dinē laſſitudinis fiat permutatio ad fricationē dorſi. Et q̄n vehemens fit calefactio que neceſſaria ē in eis tūc dimitte eā ad aliud mēbrū. Et de ole is bonis eis ē oleū dulce in quo nō ē ſtipticitas ⁊ oleū camomillinū ⁊ ole um de aneto decoctū in vaſe duplici. Cū ergo cōpleueris tūc abſterge cuz oleo aliquo vt nō anguſtiet. Et nō ē malū ſi fricationē ſiccā ſequat fricatio cū oleo aliquo. ¶ Et de illis q̄ ſer uant ſtomachos eor vt nō debilitē tur ſunt vnguenta inuncta capiti ſto machi: que ſunt ſicut camomillinuz ⁊ nardinū oleū ⁊ oleū anetinum. Et forti' illo alrazechi. Et de emplaſtris iuuatiuis ē vt decoquat camomilla cum re pauca maſticis decoquendo cum vino cum duplo ſui de melle. Et ſi ceciderit appetitus tunc meli us eſt vt non adminiſtretur vinum ſolum: immo in quo decocta ſint camomilla et dactili et mellilotum et abſinthium.

gatio minoratiua materie febris ante cōplementū digestionis tā per secessus q̄ p vomitum. Quinta ē phlebotomia dūrxina apparet grossa t rubicūda. Sexta ē alleuiatio tipi cū medicinis appropriatis. Septia ē eradicatiua purgatio phlegmat̄ post ꝯplementū digestiōis. Octaua est admistratio diureticoꝝ subtiliātiūt sudare faciētiū materia digesta dū nō suffert eger vē tres sibi solui. Nona est balneū in declinatiōe t ātē comestiōes Decia ē correctio accidētiū. iter q̄ syncopis t debilitas oris stomachi et dispositio ad hydropisim nō sunt negligēde sz val de attendende vt su spectiores

¶ De curatōe febris phlegmatice ꝯtinue q̄ nominat lathica. Capitulum. LIIII

c Ira eius t̄c Jn hoc cap̃. prio agit de cōueniētia t differētia cure q̄tidiane cōtinue cū cura q̄tidiane interpolate. Scdo de ꝯdimētis q̄ continue cōueniūt ibi[Et q̄nq̄]Tertio de p̄patiōe ciboꝝ i hac ibi[Et p̄penk]Quarto de bonis t appropiat̄ medicinis q̄tidiane ꝯtinue ibi[Et ō me

a Jn p̄ia pte dicit prio q̄ cura q̄tidiane ꝯtinue ē eadē cū cura q̄tidiane interpolate q̄ omi die facit paroxismū. Quia materia ābarū est eadē puta phlegma putridū: t cāe sunt eedē: ac etiā signa. Scdo dicit q̄ in hoc differt cura cōtinue a cura iterpolate q̄ opz vt in ꝯtinua ministrenk calida subtiliātia cū facilitate. s. gradatiz t sub remissioni caliditate. quia cōtinua plus calore affligit t magis assidue q̄ iterpolata eo q̄ phlegma ei⁹ in venis putrescit t effumat ad cor incessanter t sine intermissione: vnde verēdū est ne cor ignīak multū calida exhibere p subtiliatōe phlegmat̄ t icisiōe. Ter⁹ declarat q̄ sūt calida subtiliātia cū facilitate q̄ ꝯueniūt in quotidiana ꝯtinua: t ait q̄ sine dubio ꝯfert si detēt⁹ quotidiana cōtinua ꝯtent⁹ fuerit sirupo acetoso: t geleniabin id ē mele rosato: t iuleb de melle decocto cū aqua vsq̄ ad siruporū spissitudinē p̄fecte coctoꝝ: t aqua mellis t aq̄ feniculi t aq̄ apij t aq̄ decoctōis triuz radicū. s. fenicli petroselini t apij. Nā quelibet harz medicinarz phlegma subtiliat incidit t digerit t vias aperit sine supflua calefactione.

b Jn scda dicit q̄ dctēto quotidiana cōtinua q̄nq̄ ꝯfert kemic ō aneto. i. cōdimentū de aneto factū sm̄ hanc formā. R℞. semis aneti. ʒ.i. melk ʒ.2. misceātur t de hoc cōdimēto detur. i. cochlear mane in ieiunio. Vel sic R℞. teneritates aneti: q̄s cōfice protin⁹ cū sale t aceto: t da egro in esum. Cōfert etiā kemic de cappari idē cappares cū sale ꝯdite. q: deoppilant epar t splenē t abstergūt incidūt t subtiliāt phlegmaticos hūores: t vinā puocāt. t p̄pe q̄n hec ꝯdimēta dank appentib⁹ vestigijs aut signis

c Jn tertia iubet prepari cibos febriētiū q̄tidiana cōti (digestiōis. nua p̄patiōe: cui⁹ rememoratio pterijt capko prioꝝ pagrapho illo. Cibi añt eoꝝ subtiles sint t̄c. Jn obseruatōe tēpoꝝ. i. cōsideratōe habita p̄ncipaliter ad q̄ttuor. Et p̄mit⁹ q̄dē ad q̄ttuor tpa febris sic q̄ subtiliores p pe statū denk t grossiores in declinatōe t̄ pcul a statu t ad tēpa anni sic q̄ subtiliores in estate denk t frequēti⁹: t grossiores in hyeme t rarius. Scdo ad diuersitatē ei⁹. s. febris vel penes materiā vel penes caloꝝ aut minoꝝ. Vel exponē ei⁹. s. infirmi. nā si rarus fuerit t resolubilis sepe cibo indiget: si densus ꝯpact⁹ egeteo rarius. Vel exponē eius. s. cibi sic q penes cibi diuersitatē tā in sba q̄ in q̄litatib⁹ t q̄titate p̄pabis ipz alit t aliter. Tertio ad fortitudinē vtutis. nā si forti fuerit paucos cibos et subtiles dabis: sicut aquā cicerē cū modico aceto t micis panis: vt ipsa occupet in digestiōe t resolutōe māe febris: t nō distrahat cibi multitudine vel grossicie ei⁹. Quarto ad debilitatē vtutis. Nā si ipa fuerit mk tū debilis sepe dare oz cibos subtiles q̄q̄ vice modicū. Sepe q̄dē q̄tin⁹ sustēteť vk⁹. Subtiles vo q̄q̄ vice modicos vt ipa sufficiat illos digerē.

d Jn q̄rta ꝯmoꝝat q̄nq̄ medicinas de meliorib⁹ i cura hui⁹ febris. Prima ē trocisci⁹ decē medicis. Quos sic describit q̄nti p̄ia trac. 8. ca. 62. R℞. anisi. ʒ.4. asari t folij indi t abstinthij t semis apij t spice t amigdalaruz amarazz excorticatazz t masticis oīz añ. p̄d⁹. ʒ.1. aloes. ʒ.2. succi eu

patorij. ʒ.4. tere t ꝯfice cū decoctōe absinthij t in forma trocisc̄os dragmeos. t da in potu cū aq̄ tepida. Scda medicina experta ad hos egros ē hec q̄ recipit rosarū rubeazz. ʒ.6. succi liq̄ricie fumiterre spice nardi añ. ʒ.3. masticis karabe añ. ʒ.3. anisi. ʒ.2. p̄epenk sic q̄ tritis terēdis oia simul incorpenk t fiāt trocisci pōderis. ʒ.1. de

bonis ad eos sunt trocisci de decem. Et iterū de medicis expertis ad eos ē illa que. R℞. ros. ʒ.6. succi liquiricie fumiterre spice oim añ. ʒ.4. masticis ʒ.3. karabe. ʒ.3. anisi. ʒ.2. p̄parentur. Et itez trocisci eupatorij. ʒ.4. rosarū ʒ.1. t tertiā spodij. ʒ.2. et ℈. Et itez trocisco: absinthij quoꝝ descriptio R℞. asari seris apij anisi amigdalaz amaraz suchaba bedegard succi eupatorij spice masticis oim añ. ʒ.2. Et iterū eupatorij. ʒ.3. rosarum rubearuz lib. 1. spodij. ʒ.4. spice lib. ℈.

¶ De cura epiale t lipparie. Ca. LV

Ira earū[a] p̄opin: c qua ē cure quā dixim⁹ añ eas. Et sūt ambe associate vni vie.

bq̄b⁹ vn⁹ q̄q̄vice dek cuz. ʒ.3. aq̄ melk tepide ieiuno stōacho. Tertia est ista. R℞. trocisco: z eupatorij. ʒ.4. rosaz rubearū ʒ.1. t tertiā ptē ʒ.1. scz. ℈.1. spodij. ʒ.2. t ℈. terā tur t incorpentur cū succo liq̄ricie vel fumiterre t fiant trocisci pōderis. ʒ.1. q̄ dek vt pri⁹. Jnuenies añt descriptionem trocisco: eupatorij q̄nti p̄ma trac. 8. cap̃. 25. Quarta obscure describit: q: de scriptio trocisco: de absinthio sibi iserit hoc excepto q̄ absinthij negligit: qō th̄ ē basis illi⁹ trocisci. Jdeo ad clarificatōes hui⁹ lre p̄io describem⁹ trociscos de absinthio mō q̄ ꝑn. describit illos q̄nti p̄ma trac. 8. capko. 23. R℞. anisi absinthij asari t semis apij t amigdalarū excorticatarū oim añ. ptes eq̄les cōficiant cū aq̄ frigida t fiant trocisci. Deinde describem⁹ modo q̄ sequtur trociscos illos q̄ hic intēdunk. R℞. trocisco: ō absinthio suchaba. i. spine egyptie cc p q̄ sume corticē mozi bedegard. i. spine albe succi eupatorij spice nardi masticis oīz añ. ʒ.2. incorpenk oia simul t fiāt trocisci pōderis. ʒ.1. q̄ denk sic ꝑores Quita ē ista. R℞. eupatorij. ʒ.3. ros. rubeaz lib. 1. spodij. ʒ.4. spice nardi lib. ℈. incorpenk vt decet oia simul t formēt in de trocisci qui pōderis. ʒ.1. t dek vn⁹ q̄libet mane cū aq̄ melk parū tepefacta. ¶ Attēde q̄ rasis libro diuisionū curā ꝯtinue q̄tidiane sub septez regulis ꝑmarie tradidit. Pria regla ē. cura ei⁹ ē sic cura p̄iodice phlegmatice. Verūtn̄ ozt sit ītētio tua i hac sm̄ ea q̄ cale faciūt cū cautela pkm t p̄pe cū caput ē debile aut eger ē ex illis in q̄ bus ꝯsuete fiūt egritudies. mk totiēs em̄ fit i eleuatōe hui⁹ febris birsen frigidū t stomach⁹ frigid⁹. Scda ē. q̄ueni ad ꝯfortādū stomachū cū zuccaro rosato t trocisc̄s de ros. t sikibus. Tertia ē. si caput fuerit ōbile t febris tarda da ei i potu fortia i p̄uocādo vinā (Quarta ē. euacua phlegma cū eis q̄s vt trocisci de eupatorio: t pilule i q̄b⁹ ē pulpa: t aq̄ seminū t radicū: t aq̄ melk t cymi t dyapi percon. Quinta ē. nō dimittas vomitū cū eis q̄ icidūt. nō em̄ plongat pkimū cū b⁹ regimie. Sexta ē mk totiens ꝯuertk hec febris ad hydropisim t p̄pe hyposarcā. Cū q̄ videris iceptōes corruptōis ꝯplexiōis succurre ei cū eis q̄ dixim⁹ l ca⁹. hydropisis. Septia est. da ex illi medicias ꝯueniētiores eaz sm̄ caliditatē febris t pigritiā t tarditatē ei⁹. hec ille. ¶ De cura epiale t lipparie. Ca. LV.

Ira earū t̄c. Jn ℈ capko prio agit de p̄pinq̄tate cure lip c parie t epiale ad curā q̄tidianez de idētitate curaz lipparie t epiale. Scdo de cura harz febriū p digestiua ibi[Et oz vt]Tertio q̄ taratiua ibi[Deide]Quarto ō sollicitudine stōi t mūdificatiōe ip̄i⁹ p vomitū t diuretica ibi[Et oz in]Quinto ōno solutiuo vētris his appropiato ibi[Et de]Sexto de clysterib⁹ eis vtilib⁹ ibi[Et de ill]Septio ō dīa regimis lipparie a regimie epi

a Jn p̄ia pte dicit prio q̄ cura febriū epia (ale ibi[Et regimē]le t lipparie p̄pinq̄ ē cure febris illi⁹ quā dixim⁹ añ has. s. q̄tidiane excepta lipparia q̄ fit in cōi: s: raro: et cholera cui debeť poti⁹ cura tertiane. Cui⁹ rō ē q̄m epialaz lipparia z q̄tidiana fiūt ex materijs eiusdē nāe t spēi specialissime. s. ex phlegmate t ab eisdē cāis saltē remotis. Secundo dicit q̄ ambe iste febres sunt associate vni vie curationis sic q̄ carū ambaz vna t eadē est curādi via: puta digestio putridi phlegmat̄ qō q̄dē putrefit in interioribus t reductio ei⁹ vijs ꝑapertis cū recessuis t diureticis t sudoꝝ p̄uocātibus.

UVA. BHSC. IyR_028

b Jn scōa laudat digestiua q̄ttuor in ist̄is febrib⁹. Primū est sirupus acetosus mellin⁹ seu de melle fact⁹ si febrilis calor remissus fuerit. Et pōt dari spissus sicut ē pfecte decoct⁹ ad mēsurā vni⁹ uncie coclearis: vel aquosus bibilis ad q̄titatē triū vnciarū. Scōm est sirupus acetosus zuccarinus: q̄ quidē fact⁹ ē ex aq̄ et zuccaro et aceto mixtis et sic bullitis ad pfectionē: si ipse spissū egro dare volueris vel min⁹ bullitū si aquosum bibulum dare malueris. Et is melior ē cuz intēsa ē febris Tertiū est rob agreste decoctū cū melle. Et ē rob agreste succus vue acerbe ab igne inspissatus aut a sole feruido sine cuiuscūq rei alterius cōmixtione. De quo. ℞. q̄rt. i. et mellis mūdi q̄rt. i. decoquant sic donec inspissent ad formā opiate. et da coclear. i. p q̄libet vice. Et si nō inueneris rob de agresta loco eius accipe veriatū albū dictū aqua agreste. Quartū est sirupus rosat⁹. Et hec duo vltima sunt magis ꝓpria i cōfortatiōe stomachi q̄ in digestione phlegmatici hūoris: licet abstergāt aliq̄d phlegmatis a superficie stomachi et intestinorū.

c Jn tertia prīo inuit q̄ post digestiua suauia nūc tacta dent in potu semia incisiua et subtiliatiua phlegmatici hūoris sic fenicli apij carui amcos anisi petroselini. et etiā i potu dent aq̄ eoz. Semina vo hec sic i potu dant. ℞. devnoq̄ hoz. ℈. i. terer distēpa cū ʒ. 4. ptisane vel hydromell. Sz aq̄s eoz sic i potu dabis. ℞. ōvno q̄ dcōz seminū añ. ʒ. ß. bulli i lib. ß. aq̄ font⁹ mūde donec ipa redeat ad. ʒ. 4. cola et da i potu totā vice vnica mane i ieiunio. Cōseq̄nt innuit q̄ post hoz seminū exhibitōez vel suaz aq̄z p aliq̄t dies puta. 6. aut. 7. gradatio fiat id ē trāsit⁹ de via sumēdi i potu hec scia vel aq̄s eoz ad viam sumēdi laxatiua pharmaca purgatiua phlegmat. De q̄b⁹ b̄ pn. q̄truoz exprmit vnū intermiscēs bis ꝓfortatiuū Primū pharmacū ē infusio aloes. Quā sic ꝓpone. ℞. aloes cicotrini. ʒ. 2. bdellij. ʒ. 1. conquassa et infunde i lib. ß. aq̄ fōt calide i q̄ stet p noctē: et mane bulli donec redeat ad. ʒ. 4. deide cola et i potu exhibe totā hāc colaturā p vna sola dosi. Scōz pharmacū ē pillule de aloe et hierapigra. Quas sic ꝓpone. ℞. aloes cicotrini. ʒ. ß. hierapigre simplicis. ʒ. 2. icorpora sīl et fac inde pillas. 27. de q̄b⁹da. 9. p q̄libz dosi. Vel intelligas b̄ duo laxatiua. Quoz p̄mū erit pillule de aloe Et aliō erit simpler hierapigra. Tertiū pharmacū ē pillule de cupatorio descripte iferi⁹ cū suis laudib⁹ q̄nti prīa trac. 9. cap̄. 14. quaz dosis ē. ʒ. 2. Quartū pharmacū ceteris fortī⁹ et violēti⁹ sz efficaci⁹ ad eradicādū viscosuz phlegma ē pillule de euforbio. Quas cū suis laudib⁹ describit p̄n. trac. nūc dicto ca. 33. q̄rū dosis ē. ʒ. 1. Sz ꝓfortatiuū stōachi et epat̄ q̄ bis iterserit ē trocisci ex ros cuz mastice fci. Qui q̄nti p̄ma trac. 8. ca. 6. clare describunt cū suis laudibus.

d Jn q̄rta dicit prīo q̄ oz i lipparia et epiala sollicitudinē hēre ꝺ stomacho q̄ ꝓfortet. vt vbi gra q̄ exhibeant nūc dicti trocisci vel mina citonioz vel zuccarū rosatū vel coriādrū p̄patū ꝺditū. q̄z in his febrib⁹ infidū adeo debilitat q̄ syncopis seq̄t cū casu appetit⁹ Scōo iubet excitat vomitū i istis vt phlegma expurget q̄ stomachū opprimit. Dein q̄ in potu tale vomicū. ℞. falcoloz q̄ sūt vt pisa qua. ℥. i. radicū raphani. ʒ. ß. semis aneti. ʒ. 2. calameti. ℥. ß bullianf i lib. 2. aq̄ donec redeāt ad vnā: deīde colet aq̄ p staminū et de ea tepida dent. ʒ. 6. q̄q̄ vice i potu. Et postq̄ p hozā stōacho iniacuerit et phlegma cōmouerit si nō cogat vomere iciteť vomit⁹ ipellendo digitū vel pēnā iunctā sat̄ pfunde i os titillādo liguā. Tertio iubet vt etiā in potu dent diuretica sic aq̄ raphani pureta cicer semia et radices saxifrage apij feniculi: q̄tin⁹ phlegmata grossa et viscosa replētia stomachū p hec icidant et subtilient: vie aperiant: et pars hoz phlegmatū cum vrina effluat et exprget.

e Jn q̄nta dicit q̄ solutiuū inuatiuū plurimū i istis febrib⁹ ē ℞. myrabolanoz nigroz et citrinoz añ. ʒ. ß. cōquassent et tēpent per totā noctē in aque calide lib. 1. deinde bullianf in ea modicū: postea exprimant p staminū fortiter et colature. adde puluer⁹ turbich ʒ. i. et ß. zuccari triti. ʒ. ß. puluer⁹ ʒiß. ʒ. ß. detur medicatas vice vna p vna dosi. Hec medicina p turbich educit phlegmata viscosa: et myrabolani stomachū ꝓfortāt et auriliant ad laxationē. Et huic solutiuo ʒiß. addidimus vt felicit̄ opationē turbich et det ei posse in phlegma grossum.

f Jn sexta dicit q̄ clysteria declinantia ad acuitatē seu mordicatōnē aliqualē q̄ expulsiua stimulant et phlegmata abradūt intestinis adherētia sūt in istis febrib⁹ magni iuuamēti. Et tale ē istō. ℞. medulle cartami. ʒ. i. cētauree minoris semis aneti floz camomille alhaſek. i. tribuli marini añ. ℥. i. fiat decoctio p vno clysteri ad q̄titatē lib. 1. et ß. in q̄ dissolue almuri. ʒ. ß. vel loco ei⁹ salis. ʒ. 2. mellis q̄rt. ß. fiat clystere. Aliud forti⁹. ℞. mercurialis bleta p cētauree minoris añ. ℥. i. ficus. 12. radicis ꝓpeos cōtuse. ʒ. 2. pulpe coloq̄ntide integre. ʒ. ß. fiat decoctio p vno clysteri. in q̄ dissolue hierepigre benedicte añ. ʒ. 2. mellis q̄rt. ß. salis. ʒ. 2. fiat clystere. ß enix

g Jn septia dicit q̄ lipparia febris magis (potēter eradicat phlegma. indiget subtilitate regimis vel subtilitate et industria medici cū maiori attētōe q̄ epiala febris: eo q̄ lipparia senior ē et acutior et p̄torquet interiora febrili calore et fuliginosa putredine. ¶ Attēde prīo q̄ raſ. 10. almāſ. sub vno capko sīl ptractat de lipparia et epiala et de febre in q̄ sūt calor et frigus int⁹ et extra. Et prīo sic tractat de lipparia. Cū eger fatigatione et graucdinē et febres et alices et oscitatiōes sentit et pulsus ē velox et inspiratio sīl et calor cōtinu⁹ interi⁹ sentit nec interpolat⁹ ex regimie febris phlegmatice erit regēdus. Scōo sic tractat de febre epiala. Et si in superficie corpis calor fuerit vt calor febrietis: i pulsu tñ non sit velocitas nec ispiratio sit spissa nec magna nec eger ex calore febrili aliq̄d magnū senserit interi⁹. sz totū calorē et incēdiū et graucdinē i corpis superficie senserit fueritq̄ hoc cū interpolatōe: sirup⁹ acetosus et muraba de zuccaro id est rose cū zuccō ꝺdite egro dent. Et ex. accto et oleo amigdalaz nutriat Balneū q̄ q̄tidie ingrediat in q̄ paz sudet. Et multū ex aq̄ calida sup ea fundat. Que si suffecerit erit bonū. Et si non: vēter ex apozimate myrabolanoz erit soluēd⁹ et ad regimē erit reducēd⁹. Tertio sic tractat ō febre in q̄ sīl sūt calor et frig⁹ int⁹ et ex. Q si eger horripilationē mixtā cū ardore senserit traxeritq̄ p̄ter b̄ acrē calidū et passus fuerit alices et senserit calorē prī⁹ et illico post frig⁹ aut prī⁹ frig⁹ et post statim calorē ex apozimate myrabolanoz citrinoz et indoz et turbich et zuccā ē soluēd⁹. Trocisci q̄ diarodō pui et trocisci de spodio q̄: idie pōdere. 2. auf. cū sirupo acetoso de zuccō et succo maloz ḡnatoz dādi sūt. Trocisci diarodon pui. ℞. puluer⁹ rosaz rubeaz. ʒ. 10. spice nardi succi liq̄ricie añ. ʒ. i. seis citruloz seis scariole añ. ʒ. 2. Ex his cū iuleb ꝓfect̄ iformentī trocisci et sumant in potu Trocisci ō spodio. ℞. spodij. ʒ. 10. rosaz rubeaz. ʒ. 3. seis citruli seis lactuce seis cucurbite añ. ʒ. ß. succi liq̄ricie teraniabin. i. manne añ. ʒ. ß. Et musilagine psilij ꝺspgant et flāt ex eis trocisci et bibant: hec raſ. ¶ Attēde scōo q̄ serapio. 6. breuiarij ca°. 17. de his febrib⁹ tractās sat̄ ꝺformit ad dicta p̄ncipis prīo q̄dem taliter describit eas. Et illa q̄ ōz lipparia sit dicti ē a ga. est illa i q̄ infrigidant extremitates mēbroz et qō appet ō corpe et adurūt in ea pfūdū corpis et viscera cū siti vehemēti et aspitate ligue. et pulsus ē pu⁹ lenis. Et lipparia q̄dē ē ꝺna epialos. qō ē q̄ i epialos est frigus iteri⁹ et inflāmatio exteri⁹: et in lipparios accidit ꝺriū illi⁹. Scōo dat curā epiale hoc mō. Et oz vt sollicit⁹ sim⁹ i epialos p̄pe de stōacho s. cū vomitu: et potib⁹ q̄ infrigidāt et mūdificāt stōachū et puocāt vrinā. sic aq̄ fenicli et apij cū geleniabi. i. zucco ros. et secaniabin. i. sirupo acetoso. Et dem⁹ in potu etiā infusionē de aloe et hierapigra: et pillas de cupatorio: et pillas ō aloe. Et admistret clystere in q̄ ē q̄ddā acuitat sic clystere qō fit ex camomilla et melliloto et furfure et medulla cartami et cētaurea minori et anetoz almuri et melle. Et comedat aquā cicer ſ et muri et cyminū et olcū de amigdal⁹ dulcib⁹ et ficā et sparagū. Ter° dat curā lipparie b̄ mō Et ꝺfert i ceptōe lipparie geleniabi. i. zuccaz rosatū cū secaniabi. i. sirupo acetoso. Et i fine infusio ō aloe et hierapig. Et aq̄ fenicli et ēdiuie et apij etiā. Et trocisci ō ros. et mastice. Et vlt oz vt admistret i hac febre illō qō est minoris caliditat̄ q̄ res q̄ admistrant in epialos: hec serapion.

UVA. BHSC. IyR_028

¶ De cura febris syncopalis humorose. Capt̄z. LVI.

Ec febris ꝛc. In hoc capto p̄mittit p̄n. q̄ febris syncopalis humorosa ē difficilis curatōis. P̄ro ppt̄ abūdantiā materie ipsi' crude ꝛ indigeste grosse ꝛ viscose pene suffocātis in atū calorez ꝛ fere vincētis nature vtutē. Scōo ꝓpter ipi' syntoma. ſ. syncopiz qō nō sinit egrū dietare vt ōcet nec euacuari cū pharmacijs q̄tuz causs exigit ne vt' succūbat. Juxta illō rasis decio almāſ. ca. ō ea. Si corpus nō fuerit nutritū ſz euacuatū supuēiet egro syncopis. Et si nutrimētū adhibeat, mollicies ꝓsequet: et febris fiet validior ꝛ i lōgi' tp̄s ꝓtrahet. Hoc p̄misso p̄ro agit de cura febris ist' per euacuatiōnē ibi [Et modus] Scōo per fricationē ibi [Et administres] Tertio p subtiliatia ibi [Et ad summū] Quarto p vinū ꝛ per cibos ibi [Et vinū] Quito p balnei phibitōz ibi [Et balneū] Sexto p vomitū ibi [Oz si fuerit]

¶ De cura febris syncopalis humorose. Capitulum. LVI.

Ec febris ē difficilis cure. Et mod'a i curatōe ei' ē euacuatio gradata ex subtili ad fortē ꝛ ꝓprie q̄ñ natura nō respōdet ex se: tūc em̄ cū clysterib' mūdes q̄ ē in intestinis ꝛ venis ꝓpinqs eis ex supfluitate. Et administres[b] in resi duo subtiliatōnē cū fricatiōe. Et galiēdē dixit q̄ defecit ab euacuatōne plurium eorū nisi cū fricatiōe. Et melioz modoz in fricatōne ē vt incipiat a coxis ꝛ a crurib' descēdēdo a superiorī ad inferi'. Et administret illud cū mādili aspero abradēte cutē. Deide permutet ad man' descēdēdo ab hūero ad spatulā: ita vt igniat cutis deide ad dorsū ꝛ pect': deide redi ad crura ꝛ fuertat ad ordinē p̄mū. Et ponat medietas tp̄is eoz fricatōi: ꝛ medietas tp̄is eoz dormitōi si possibile ē. Et ad sūmū[c] canō curatōis ē subtiliatio nō calefactio valde. Et ō illis que cōferūt eis sūt subtiliātia sicē aq̄ mell' cū vtute hysopi ꝛ seis apij i matutinis ꝛ filib' eis. Ad̄ si fuerit illic fluxꝰ vētris supflu' decoq̄ mel decoctiōe vehemētioze: ꝛ ñ soluet nisi paz tēpatū iuuatiuū. Et sirup' acetosus mellinus iterū ꝓfert eis. in estate q̄dē ꝛ cū ꝓsuetudie pot' aq̄ frigide p̄mixt' cuz aqua frigida: ꝛ i hyeme opz vt nō sumat eā in potu penit': ꝛ sit ꝓtēt' aqua calida. Et assumere calidū ex potib' ē meli' eis nisi apō necessitatē estus estatis ꝛ vehemētiā caloris plurimi.

a In p̄ria p̄redicit p̄ro q̄ mod' cure huj' febris p̄tim ꝓsistit i euacuatiōe māe peccāt̄ gradatim fcā: sic q̄ incipiat a debiliorib' euacuatiuis: ꝛ p̄cedat graduali ordie ad fortiora ꝛ p̄cipue q̄ñ natura nō ex se respōdet i. q̄ñ nō ē ex se vēter egri naturaliter laxꝰ seu sati assellās. Nō aūt iubet hic p os dare pharmacū. Oz si forte eēt virtus syncopi apta hoc ferre ñ posset. Et si eēt debile mouēs dilataret phlegma valde abūdās i supioribꝰ: qō tū educere non sufficeret: vñ suffocatio vel syncopis fieret. Scōo iubet mūdare intestina cū clysterib' ꝛ educere q̄ ē in eis ꝛ etiā i venis sibi p̄mis de phlegmatib' ꝛ grossis fecib'. Mā p clysteria vt' oppīlla fecce ꝛ hūorib' alleuiat phlegma minuit: ꝛ via apparat descēsui ipsi': nec ꝓmouet circa p̄cordia sic q̄ inde suffocet aut syncopim afferat. Det g̃ p̄mit' clystere tale. Ry. cartami paz ꝛ quaffati q̄rt. ſ. seis anisi. ʒ. ſ. fic'. 12. fiat ō coctio ꝓ vno clysteri. in q̄ dissolue mell' rosati q̄rt. ſ. sal. ʒ. 2. fiat clystere. Aliud forti'. Ry. mercurialis ℥iet c añ. ℥. 1. fic'. 12. seminū anisi fenicli caruj apij ꝛ anet añ. ʒ. 2. seis cartami ꝛ quassati. ʒ. 1. turbich albi ꝛ q̄ssati ʒ. 1. et ſ. ſ decoctio ꝓ vno clysteri. i q̄ exprime fortē agarici albi cōquassati ꝛ tēperati in aq̄ hysopi. ʒ. 2. mellis rosati colati. ʒ. 1. salis. ʒ. 2. fiat clystere. Et si sic vt' alleuiet ꝓ aliq̄ō hoz vt de syncopi nō ampli' dubites clystere hoc forti' dare egro poteris q̄ō potēter a trahat a supioribus viscosa phlegmata. Ry. cal amēti origani hysopi ficce añ. ℥. 1. cētauree minoris ℥. ſ. radicis ynecos ꝛ tuic. ʒ. 2. pulpe coloq̄ntide integre. ʒ. ſ. ſ decoctio ꝓ vno clysteri. i q̄ dissolue bñdicte. ʒ. ſ. ol ei anetini q̄rt. sal. ʒ. 2. fiat clystere.

¶ Cōtra ait hypo. p̄ro regimīs acutoz. Si vt' ꝛ etas egri p̄miserit clysteri op' ē: si aūt defecer' sit suppositoriū mittēdū ē. nisi sibi spōte sua bonoc exitu egrediant. Sz egeri febre hac clare defect' ē ꝛ debili tat' vsq̄ ad syncopim: q̄re nō clystere ſz suppositoriū pl' ei ꝓuenit. Jt̄ ga. 4°. de regimīe sanitat̄ ca. 7°. ait q' purgati oī hñti b' crudos hūores plures torsiones ꝛ mordicatōes opat̄ ꝛ defectiōes spūs nec̄ digestū recte euacuat Crudi em̄ hūores oēs ignauj ꝛ difficile mobiles sūt ꝓpt̄ grossitiē ꝛ frigiditatē silr. Jgit oppilāt oēs strictas vias p q̄s oz illō qō euacuari purgatiōib' ad vētrē ꝓuenire. Et ꝓpt̄ hāc cām nec̄ ipi euacuant: ꝛ alios impediūt: hec ille. Dic q̄ reuera tuti' ē vti suppositoriis i p̄ñti casu q̄ clysterib'. maxie i hac patria in q̄ clysteria sūt diffamata: nihilominꝰ tñ clysteria tuti' i febre dantur ꝛ debilitate q̄ et m̄ta ꝓuenit repletōe. eo q̄ vt' ē i radice forti ꝛ ñ resoluta: ꝛ cito adscendit remoto obstaculo ꝛ onere ipi' alleuiato. Et ga. auctas pri' allegata de purgatoīb' p os supi maxie ē i

b In scōa dic̄ p̄ro q̄ postq̄ nā cruenta cū clysteri fuerit (telligēda in residuo conuenit admistrare subtiliatiua grossoz phlegmatū ꝛ fricatiōes vt phlegmata p̄ subtiliata passiz attrahāt ab iterioribꝰ ad exteriora: passiz digerāt ꝛ resoluant. ¶ Cōtra dic̄ ga. 4. de regi. sani. ca. 7. q̄ q̄ i p̄mis venis mltitudinē crudoz hūoz hñt nec̄ exercitādi sunt nec̄ mouendi vt' nec̄ balneādi. oēs em̄ hi tales mot' ad totū corp' ponūt hoz hūores. Deinde ait ibi. q̄ qui hz plures humores in ḡte eis sunt custodiēdi: ꝛ q̄ cibaria ꝛ pot' ꝛ pharmaca attenuatiua ꝛ incidētia ꝛ digerētia grossiciē hūoz sine manifesta calefactiōe dāda sūt eis. Fricatōes g̃ nō his ꝓuenīūt. Cōcede q̄ nō añ digōez hi fricādi cēnt nisi necessitas obuiādi synco pi trahē cogēt viscosos hūores ab iterioi b' ad exteriora

Scōo dic̄ q̄ gal. fatet̄ se deficisse ab euacuatione recta atq̄ vtili pluriuz hñtiū febrē syncopalē: nisi cū sola fricatione: imo mlt̄ dicit expimēt' phlebotōias ꝛ pharmacias tā vomitiuas q̄ secessiuas istis exhibitas p̄m obfuisse. fricatiōe vo hos paru subleuari ꝛ meli' hēre. Tertio dicit q̄ me

c In tertia dat sex canones circa vsuz subtiliatiū. P̄rim' ē. sūmarie loquēdo canon curatōis seu regla potior ꝛ p̄cipalior i cura b' febris ē subtiliatio viscoso hūoz vt leui' possint hicinde expelli: seruata cautela q̄ subtiliatiua que mīstrabūtur ñ sint calida valde ne febrē icēdāt. Scōs canō ē. subtiliatiua cōferētia i febre hac sūt aq̄ mell' q̄ ꝛ hydromel dī cū vtute hysopi ꝛ seis apij ꝛ filicuz eis data i matutinis ꝓm hāc formā. Ry. aq̄ font' mūde lib. ℈. mell' albi mūdi lib. 1. bulliant sil' bene dispumādo ꝛ his ponāt folioz hysopi seminū apij fenicli caruj añ. ʒ. 2. bulliāt q̄ sil' donec ꝓsumat medietas aq̄: deide colet ꝛ reseruet i vase mūdo. Et de ipa calida detur quaq̄ die q̄ttuor. ℈. mane i aurora. Tertiꝰ ē. si hac febre detent' fluxū vētris habeat fortē ꝛ excessiuū decoquātur mel in potu nūc dicto vehemētioi decoctiōe ꝛ tunc non soluet infirmi ventrē nisi suauiter ꝛ vtiliter ac moderate. Quartus ē. sirup' acetosus mellinus seu cū melle factus iterū confert his q̄ hac febre egrotant. De quo. ʒ. 1. mane tribuēda est cū. ʒ. 4. aque frigide mūde si tēp' fuerit estas ꝛ eger ꝓsueuerit aquā frigidā bibere: q̄tin' per eam recreetur vt' fatigata estu acris ꝛ calore febris. Sz i hyeme caueat oīno bibere aquā frigidā: ne humores increduet ꝛ adaugeat oppilationes: ꝛ sit ꝓtētus aqua calida mixta cum dicto sirupo. Quintus est. ꝓuenīētiꝰ ē q̄ hac febre detēti bibant suos pot' actualiter calidos: nisi necessitas refrigerij affit vel ꝓpter estum seu ebullitionē estiui caloris vel ex vehementia caloris plurimi febris aut aeris. Nam tūc dare cōuenit potuz actu frigidū qui resistat estui

UVA. BHSC. IyR_028

t sitim demulceat. Sert' est. pot' cōueniēs t aptus his egris ad tollendā sitim ē sirup' mellin' dictus acetosus q̄ ex melle t aqua t aceto constat t cum aqua bibitur.

d In q̄rta dant regle. 7. sup potu t cibo q̄ conuenīt his. Pria ē. pot' vini ofert febricitātib' in pncipio rei puta isti' febris: maxie si hec febris sā

Et cōueniētius quo potant ad sitim ē sirup' mellin'. Et vinū' cōfert eis i pncipio rei t ppe si fuerit febres eo rū sanguinee. Sz parū sunt et ppie in senib'. Et necessariū ē eis vinuz post cibū. Et tibi quidē necessariū ē vt ofi deres pulsuz habentiū hāc egritudi nē semp. Et cū videris eū incipe debi litari t cadere subito ciba eū pane in fuso i vino cōmixto si nō phibet apo stema i viscerib'. Cū ergo associatur ei hec egritudo nō est curatiōi mod' nec fiducie locus. s. qñ accidit hmōi alteratio in pulsu. Et hec q̄dē cibatio ex eis ē q̄ necessaria sūt qñ vehemēs

guinea fuerit ex sanguie plu rimo grosso et viscoso retēto iteri' pene suf focāte inatum calorē. Qz tūc vinū subtile et aquosum erhi bitū i potu pe netrare facit t ducit sanguiez vsus extiora: t ñ ita facile du ceret huc phle gma'. Respectu ergo isto pl' in sanguiea cōpe tere pōt: sed in phlegmatica min' febrez ac cēdit t magis r̄ cp̄mit phlegmat' frigus t hūiditatē nō adaugēs ipz sicut auget sanguinē. ¶ Attēde q̄ iste passus extractus videt ab hoc gal. 12. de ingenio cap. 7. Vinū aquosuz iuuat eos i initio tñ si febris nō sit fort: lz raro cōtingat in hoc morbo. Verū pdest eis maxie si senes fuerit. Seniorib' in hoc morbo vinū post cibū dādū cē oz maxie si interpolatio febris sit tēpata q̄ febris semp q̄ti diana erit t maxie in vespa t nocte incipiet t nō mane: hec ga. Ex quib' ppendi pōt q̄ ista febris nūq̄ ē sanguiea. Et q̄ loco huius ad iectiui sangūinee pn. debuisset scripsisse nō fortes. Et q̄ hecoba t ppie in senib' referēda sūt ad hec t vinū ofert cis: t nō ad hec ver ba. sz parū sunt. Sz parū inq̄t sūt sanguinee he febres: imo phle gmatice sunt vt i plurib' t ppe ille q̄ senib' accidūt i q̄b' maxie po t' vini zuēit vtutes hoz debiles cōfortet t phibeat aduētū syn copis. Scōa ē. vinū necessariū ē. i. valde vtile hac febre detēt post assumptū cibū. Quia cōfert plurimū ad digestionē t penetratio nē cibi p assūpti t obuiat syncopi. Juxta id gal. 12. de ingenio ca. 5. In oi syncopi dādū est vinū calide nature t penetrabilis: q̄tin' cib' cito penetret t in stomacho nō remaneat. Tertia est. pulsus hñtiū istā egritudinē diligēter t assidue attēdēd' ē t a medico tā gēdus t q̄ñ pceperit pulsuz iucipe debilitari t cadere subito cibā dus ē eger micis albi panis infusis in vino dulci aq̄ cōmixto: ne syncopis accidat q̄ ē mort' imago: quā accidere egro pñte medico nescire obuiare turpe nimiū ē t ignominiosum. Eiband' inq̄t est eger isto pane cū deficit pulsus: nisi phibuerit cibatiōez hāc apo stema aliqō in viscerib' qō ex pane t vino recipit augmētū t ag grauationē. Quarta ē. cū hec egritudo. s. apostema in aliq̄ viscez associat febri syncopali tūc nō ē mod' quo curari possit: nec fidu cie loc' seu spes aliq̄ q̄ eger euadat qñ videlicet in pulsu acciderit alteratio q̄ statim dicta ē debilitatōis t casus ei' p quā designat casus vtut': quō ergo ipa resurgere poterit duob' afflicta morbis mortalib'. Quinta ē. hec cibatio de pane infuso in vino cōmixto ē ex eis q̄ sunt necessaria qñ expectat vehemēs syncopis. Sed tñ oz vt phibeas illō si apostema affit in viscerib'. qz tūc statim peri bit eger aucto inde apostemate. Juxta id gal. vndecio de ingenio capo vltio. Si in epate vel stomacho sit apostema cib' dat' accel sīōe appropinquāte pditōnē gñabit. Si aūt nō hēant apostema sz sint defecta cib' erit eis laudabil'. Sz i defecto epate accessione veniēte solutio ventris fiet. In defectione vero stomachi syncopis i initio accessiōis fiet: hec ille. Sexta ē. cibus apt' patiētib' hāc febrē sup quē dormiēdū ē: est aq̄ hordei colata quā hordeatū seu hordeū mūdatū vocare solem' sup quā nō addit. i. nō dat cib' ea gḡssion: nisi dū tiet de casu vtut. Et si sup eā aliq̄d addit sit illō panis ifusus i iuleb qō ex zucco fit t aq̄ fōt cū pauca aq̄ ros. vel i aq̄ melt. Sed in regiōe hac in q̄ patiētes t eis proximi suspectā t erosaz cōiter hñt subtilē dietā pdices aut pulli contusi aut assati mistrari pñt vt testicli puoz galloz vt alaude assate fcō colaticio.

e In quinta dicit q̄ balneū t aer valde calidus t valde frigidus sunt de reb' que maxie nocēt hac febre detentis. Nā calidus valde liq̄facit humores pt' quietos t fluere facit de parte in partē: quapropter cū eo nō fit securitas q̄n cōmoti hūores currant ad pulmonē aut cor aut cere brū t ipsoz vias implētes oppilēt aut in ipsismet apostema generent.

est syncopis: verū oz vt phibeat illd. Cibus aūt super quē fit dormitio est aqua hordei sup quā non addit nisi cū cadit ?tus. Et si additur tūc sit pa nis infusus i iuleb aut aqua mellis.

Et balneū q̄dē est de reb' nocibilio rib' istis t calidū t frigiduz valde ex aere. Cū calido em̄ nō fit securitas de cursu humoz ad pulmonem t ad cor t ad cerebrū. t frigidū phibet di gestionē ei' t addit i oppilatiōez ei'.

Sz frigid' valde di gestionē grossoz hu moz t crudoz prohi bet: t oppilatōes q̄s ipsi induxerūt auget t cōfirmat. Adde q̄ aer calid' valde spūs resoluēs virtutē desi cit iā pdelectāt frigi dus valde calorē ina tū fere suffocatū inꝰ titudie phlegmatis pene ipz extinguit et ampli' suffocat.

Od si fuerit in ea hūor cholericus aliqs tūc si facilis ē vomitus t leniat ē iuuatiuus valde. Et ad vltimū meli us est vt assidue proficiat in ea.

f In sexta dicit pri mo q̄ si in ista febre cū phlegmatib' plu rimis grossis t visco sis fuerit aliqs cho lericus hūor iniacēs stomacho et vomit' fuerit i firmo facilis t leuiter fiēs tūc vomit' ei ē iuuatiuus valde. Quia cholera sua amari tudine t absterſione abradi iuuat a superficie stomachi viscosuz t grossuz phlegma: q̄re paulatiue bene portabil' materia febris iterato vomitu diminuet. Scōo dicit q̄ ad vltimū id ē sūmarie loquēdo vel ad vltimū id est materia digesta existēte t febre tēdēte ad declinatōez meli' ē vt as sidue in febre hac pficiat vomit' facilis t leuis mioradō aliq̄d de maſia ei' t exonerādo stomachū. ¶ Attēde prio q̄ gal. 12. de ingenio ca°. 3. cu rā isti' febris sub. 12. p tractauit regulis. Pria est. si patiētib' hāc febrez vena incidat nō euadēt sine magna molestia etsi eis ꝺueniat incisio ve ne. Nō em̄ possunt sustinere pharmaciāvel phlebotomiā. qz cum synco pis sine his subito eis efficiat: q̄ tomagis si hec feceris augmētabitur. Jdeoq̄ cura eoz molestissima t difficilis erit. Nā si purgationē q̄ eis ē necessaria nō sustinebūt quā iuenīa aliā curationē ilt p̄ter fricatōnem ignoro. Scōa ē. fricabis ergo p̄mit' a cora t crure a superioz videlicet ad inferi' cū mappa nō molli. qz necesse ē vt aliquātulū cutim exaspet: q̄tinus eger calefiat t calor suscitet. Deide fricabis a cubit' icipiēs a supio ri descēdēs iferi'. Tertia ē. cū pedes t man' pfecte calefiēt t dubiū habeſ ne ex nimia fricatōe in laborē incidat eger fac epithyma. i. inūctiōez cū olco mollitiuo cauēs stipticū oleū sicut onfancinū. i. ō oliuis imaturis. Et si hyems fuerit bonū ē eligi dissolutiua olea: sicut scoreon. i. de cucu mere agresti: vt camoleon. i. de camomilla q̄ laudāt egyptij. Si aūt hec nō iueneris accipe oleū cui nō ē stipticitas coquēs illō cū aneto in vase sup aliō vas. Quarta ē. fricabis q̄ man' t pedes atq̄ cubitos ad dorsū ascēdēs t b̄ p totū diē facies in domo lucida tēpatū hñte calorē. Qui ta ē. istos etiā adiuuat mellicrate in q̄ cocta ē hysop'. Et a cibis abstine ant solū mellicrate accipientes. Nā cū mellicrate aliqñ tota purgabit materia q̄ solet coaduniri in pmis venis epat t i eis q̄ ab epate ad itesti na descēdūt. Unde si vis vt multa ptitas ex vētre deponat coquat mel licrate parū. Nā si multū coquat min' erit solubile: magis tñ nutribile Vel nō coctū maioris ē solutōis t miozis nutrimēti. Sexta ē. ꝺtinue fricētur donec dormire cepint. Fricatio em̄ nō solū corp' purgat: sz somnū ꝓuocat. Septia ē. nō tñ multū dormiāt. Dult' em̄ somn' materiā dissolui ipedit. Sz nulli morbo somn' t vigilie iuuāt p̄ter istō q̄ñ somn' digerit vigilie vo dissoluūt. Aliqñ q̄ nocē erit istō t aliqñ illō. Octaua ē. si pulsus sit puissim' t defect' atq̄ diuersus inuit morbū ec̄ mole stissimū t suspicios um. oz igit hec fieri quēadmodū dixi. Nona ē. si pul sus sit aliquāte vtut t magnitudis ñ angustiosus vt diuersus exñs inq̄ re mäz q̄ ē i vētre: t fac clystere. Decia ē. si discēdētia m'ta fuerit nō erūt cōstrigēda: sz vice mellicrat det ptisanū t candarusū. i. triticū romanū vt puls de eo fcā. Undecia ē. semp inqre pulsū. qñ subito i eis mutat i de fectionē t diuersitatē t quitatē: q̄b' apparētib' panis t vino mixto ifu sus donet: si tñ apostema i vētre vel epate nō sit. Duodecia ē. si hec mē bra apostema habuerit t corpus plenū ē hūoribꝰ nullā spem hēas de i firmo si pulsus ad ea q̄ dixi mutet. Deli' ē ergo vt nūcies morte q̄ i eo rū medicina intēdas. In eis em̄ spes erit habēda q̄b' apostema i his q̄ dixi locis nō fuerit. ¶ Attēde scōo q̄ gal. cap°. 4°. duodecimi de ingenio

UVA. BHSC. IyR_028

dat ser regulas q̄b' ipse instruit medicū vocatū a principio febris ne infirmo syncopiz accidere ꝓmittat: subiūgēs septimā qua medicū istruit vocatū ad infirmū in hora syncopis q̄liter illico sibi subueniat. Pria est. si ab initio eos medicaueris magis oīb' pudorē habebis si in syncopim incidāt. Hoc tn̄ nō ꝫtingit nisi ꝓpter stulticiā medici. tu vo q̄ sapiēs es. in arte medicīe magnā verecūdiaz habebis si syncopis eis fiat. semp ergo stude vt n̄ eueniat. p̄pabis igit ea q̄bus ipsis ne cueniat repugnes. Naz supius dixi q̄ p hos medicos apostema fiat cataplasmatib' et fomētis in vētre ponēdis vtētes. Scōa est. oz vt caueas cataplasmata nisi plenitudo ꝓius purget. nō tn̄ oino i simul purga: sz q̄dā ps auferat: z q̄dā ad sustētādā vtutē dimittatur. Tertia ē. hoc facto. s. purgata pte materie cataplasmabis z fomētabis nō tn̄ ex multū mollitiuis. Fomētatio aūt fiat cū absinthio si febris nō sit magna. Unde si i ꝓio diatrico. i. in trib' p̄mis dieb' istud faciens nihil nocumēti p hoc videas oꝛtū facies illud vsq̄ ad septimū: neq̄ dabis ei nisi mellicrate in q̄ hysopus ē cocta. hi etem̄ sustinēt abstinētiā tpe lōgo: q̄m corpus eoꝝ nutrīt ill' crudis hūoꝛibus q̄ in eo coadunati sūt videlicet cū digerunt. Uerū si illi crudi cuz putrida mā digeri mīme p̄nt nō cuadēt. Qui aūt ex his euadere pōt nisi culpa ei' sit vt alioꝛ vsq̄ ad septimū diem mellicrate accipiat. Quarta ē. q̄ si magna sit eis solutio aut fastidiū habuerint ex mellicrate sumāt ptisanū. Jtē si ptisanū fastidiauerit accipiāt cādarusuz. i. triticū romanū: acetū tn̄ i eo sit admixtū. Qz si materia illa multū fuerit grossa. vice mellicrat dabis oxizaccaraz. Sz vt illō fastidio nō hēant mō mellicrate. mō ptisanū. mō cādarusuz accipiāt. Quinta ē. si estas fuerit z eger sit assuet' aq̄ frigida sumat oxizaccarā cū aq̄ frigida: si vo hyēs cū calida. caue tn̄ ne viscera sint apostemati p̄pata. Sexta ē. balneū ꝫtū est eis sīr z aer calidissim' z frigidissim'. Nō ergo mittant in balneo: qz cū calor augmētans liq̄facit hūores coadunatos z p corpora fluētes nō sum' securi q̄n veniāt ad pulmonē vel coꝛ aut ad cerebꝝ saliāt. Vel i ē aūt i epate eē aut i venis vt digerant. Jn frigido vo aere vel hyeme crudi manētes indurant: vñ si oppilatio in epate fuerit p eos augmētabit. Si aūt nō fuerit ab eis gḡiabit cū nō possint pre sua durīcie penetrare. Hec sunt faciēda si medicari eos ab initio cepis. Septia est. q̄ si nō veneris nisi post q̄ inciderint i synopim inḡre vtrū loca p̄dicta nō habeāt apostema: z dabis eis paucū panis infusum i vino penetrabili: deinde fricabis eos. Si estas fuerit z regio calida vinū dabis cū aq̄ frigida. Si vo estas nō fuerit cū aq̄ calida donec. Utili' enim ē cū calida eis videlicz q̄b' fricatio ꝓuenit. q̄m adiuuat crudos hūoꝛes digeri: hec ille. ¶ Attēde tertio q̄ rasis. 10. almāsoris cura hui' febris a fricatoīb' iuuāt incipe dicens. Hui' itaq̄ febris curatiōis ꝓncipiū ē vt crura egri a genib' vsq̄ ad pedes cū pānis q̄ iter lenitatē z asperitatē sūt medij fricent donec rubere videant. Deinde ad coxas redeūdū est in q̄b' simplr fricatio fieri cōuenit incipiēdo supi' z descēdēdo vsq̄ ad genua donec rubere incipiant paꝛ. Post hec q̄q̄ brachia ab ascellis vsq̄ ad manū ad p̄dictoꝛ similitudinē sunt fricanda: deīde pectus z coste. Et post oia ad pedū z alioꝛ mēbroꝝ fricationē sicut p̄diximus est redeūdū. Scōo sup dicta cōuenienti ait. Cūq̄ hui' patiēs sitiz passus fuerit oī mel i potu sumere cōuenit. Famē q̄q̄ cū habuerit aquā hoꝛdei z panē z hydromel mixtū cū zuccaro sumat. Cauendū quoq̄ ne aqua frigida detur. Huic vo egro si cū solā ptisanam sumit nō debilitatur: aliō non ē dandū nisi ispa z panis cū hydromelle. Si aūt debilitat' fuerit ex nutriētib' q̄ in febre p̄dixim̄ phlegmatica erit nutriendus. Tertio sup mēsura fricatōis z somni ait. Tēpus aūt iter fricatōnem z somnū ita partiēdū ē vt ei mediū ōputet z medium somno z ḡeti. Quarto edocet egri vētrē fic soluī. Et si vēter ꝫstringat collyriū ex succo bleti et nitro supponēdū. Quito sic edocet māz digeri z oppilatōes aperiri. Egro q̄q̄ p̄ter supradicta pōdus. 2. auf. semis apij cū sirupo acetoso ē dandus. qui hoc modo vsquequo sanetur regēdus est.

De cura febris syncopalis minute et subtilis. Capm. LVII.

Oꝛtet vt emplastret pect' eius cū sandalis et aq̄ roſ. Et viuificetur cū cibo paulatim. Et cibus eius sit sīc panis de simila i aqua granatoꝝ infrigidata si desiderat ipz. Et similiter i aqua de fructibus. Si aūt indiget ad vtutez almosusat factis ex pullis cū aceto z aq̄ agreste z oleribus frigidis z ꝓprie coriādro erit iuuatiuum valde in hoc si exhibeatur.

¶ De cura febris syncopalis minute z subtilis. Cap̄. LVII

Oꝛtet vt ꝛc. Jn hoc capō dat q̄ncq̄ regulas sup cura febris syncopalis minute. Pria ē q̄ pect' seu regio cordis emplastret id ē epithymet cū sandalis oībus z aqua rosata s̄m hāc formā. R. oīm sandaloꝝ aā ʒ. 2. terātur z incoꝛporet puluis in lib. 2. aque rosate i qua submergat pānus de serico vel pānus līne' quadruplicat': deinde exprimatur z medio pectoris superextendat z p̄cipue sub sinistra ma

milla vbi pulsatio fortioꝛ sentitur: vel vt dictus puluis mīn' dispergatur cōsuatur inter duas syndones cuz pauca sta cruda bene ertēsa z fac epithyma bastatū p̄o corde: qō submergat i aqua rosata: z exp̄ssum cordi supponat. qz coꝛ cōfortat febrē mitigat. et resolutionē fieri ꝓhibet. Scōa ē. viuificet seu ꝛfortet febricitantis virt' cum cibo paulati. qz virtus casui i syncopim patissima ē ꝓpter vehementiā resolutōis tā spirituū q̄ humiditatū nutrimētaliū: ad quaz ꝓhibēdā cum repatiōe dissolutoꝝ z cōfortatione cadētis vtutis nihil cibo aptius. Sz paulatim detur qz vtus debil multū cibū simul digerere nō pōt. Tertia est. sit cib' egri huiusmodi panis de simila seu farina tritici mūda a furfuribus grossioꝛib' infusus in aq̄ granatoꝝ acriū actu i frigidata si desideret z delectet in hoc cibo febricōs. Qz refrigerat vniuersuz corpus z ipm cōfortat: feruoꝛē sanguis z febrē mitigat: appetitum excitat superflue obuiās resolutiōi. Quarta ē. sit sīr cib' huiusmodi egri panis infusus in aq̄ fructuū. ¶ Attēde q̄ mesue distinctiōe septia antidotarij sic describit aquā fructuū. Accipe p̄runa. 40. numero iuiubas sebestē añ. 30. nūero thamarindoꝝ. ʒ. 3. casie fistule. ʒ. 3 mane. ʒ. 1. Coquātur p̄runa iuiube z sebesten in aq̄ lib. 3. donec rediat ad lib. 1. z in ea dissoluant medicine alie z fricent z colent ex p̄mēdo fortit. Et ꝫ hec aq̄ sanguis z cholere feruoꝛē rep̄mat sanguinē clarificet z cholerā cū facilitate educat vt ait ibi auctor: suspecta tn̄ est i casu p̄senti qz ventrē laxat: q̄re verendū ē ne coopertur ad casuz vtut. Jntellige ergo hic p aq̄s fructuū aquā melonū vel cucumerū vel cucurbitaꝝ vel piroꝝ vel citoniozvel macianoꝝ Quinta ē. si indiget in hac febre p cōfortatiōe vtutis almosusat id est acetosis ferculis factis ex pullis cū aceto z aq̄ agreste quam veriutū vulgariter dicim' z oleriḃ' frigidis vt lactucis z acedula z ꝓprie coriādro exhibitio ferculi huiusmodi erit iuuatiua valde. Quia coꝛ ꝛfortat: resoluta repat: nouā cohercet resolutionē: febrē diminuit: appetitū excitat. Et sit cōponētiū mēsura talis. R'. pullam nigram tenerā satis carnosaz deplumatā z euisceratā cui' vētrē i pleas lactucis teneris z acedula cū. ʒ. 2. semis coriādri ꝓpati coq̄ i aqua mūda fontis aut flumis sufficienti z in fine decoctōis adde aceti veriuti añ. tria coclearia: z da sorbere egro de brodio h̄ abundāter: postea comedat de dicta pulla cū succo arēgi vel cū agresta Et ꝫ p̄n. hic videat potī' loq̄ de herba coriādri q̄ de semie posui semē qz herba fetet z quadā ptīcipat venenositate. Teste p̄ncipe secūdo hui' capō de eo dicēte. Cū ex succo ei' bibit circiter. 4. ʒ. iter ficit: q̄m facit hoiem possidere tristiciā z syncopim. ¶ Attēde primo q̄ gal. 12. de īgenio ca. 8. sub octo canonib' hui' febris curā p tractauit. Prim' ē. hos cōtrario mō quo supi' dixi curabis cuz illos paulatim z ꝛtinuo purgare cōueniat cū subitā purgatōez nō sustineant. Jstos vo paulatim z cōtinuo cibari necesse sit. Qz si ab initio vtutē custoditā eē videm' n̄ ꝛtinuo erūt nutriēdi cū dn̄ possint regi p supficiētia iterualla. Scōs ē. siē syncopis ex hūoꝛ mixtitudine cū epar z stōach' tumefiūt. i. apostemāt mortal erit. Sīr si i eis apostema fuerit morb' istoꝝ erit icurabil. Nā si vt' ē defecta nō p̄nt ꝛtinuo cibari. vñ nō p̄nt liberari. nō enī audēt nutriri nisi cū febris declinauerit. Tertī' ē. q̄ si solutio vt vigilie aut angustie p̄cesserit z cū nutrimēto nō festinauerim' mox facies ei' ita apparebit q̄ nares acute erūt ocli ꝛcaui tipora plana. Un̄ si ꝓpt ista fuerit min' periculi demōstrabit. Si aūt istō ill' n̄ p̄cedētib' appeat scias signū eē p̄ditōis: maxie si ab initio morbi sit. q̄m nō tm̄ hn̄t vtutis q̄ sufficiat donec morb' digerat: qz cito dissoluūtur. Corpus aūt nō soluit solū cū spūs z sanguis attenuant: sz etiā cū forti motus erit expulsiu': q̄ fit ꝓpter defectionē ꝛtentiue. Nutrimētū igitur erit necessariū quocūq̄ mō dissolutio ꝛtingat. Quart' ē. necesse est corꝑ' inspissari. Nā sicut illis. s. habētib' febrē synopalē humoꝛosaz rarificatio ꝓuenit: sic z istis inspissatio nccia est. qz ꝛtrarij sunt. Stude igit vt locꝰ in quo stant sit frigidus stipticus. Et corpus eius epithymabis cū stiptico oleo. Quitus est. cibi sint non cito dissolutiui. i. resolubiles. Non tamen mellicrate vel ptisanū: sz panem z ius cādarusi id est tritici romani: fructus

UVA. BHSC. IyR_028

quoq; stiptícos demus q̄ difficile ꝙuertunt aliq̄ solos vt pira citonia:ꝛ aliq̄ cū pane dabis etiā vitellū ouí:albugo nāq; difficile digerit. Jtē dabis testículos gallox cum lacte nutritox:ꝛ cerebellū porcox pfecte assum.nā si nō bñ assek nocebit. Sextus est. his etiā ncce est dari vínū aq̄sum tñ:ꝛ hoc post cibū. Septim⁹ ē. q̄ si ordie quē dispositi fuerit qō es arbitratus.s.a sincopi pseruaueris egrum: dabis eis post q̄rtuz diē carnosa cibaria vt capones hedos pdices aut faseanos marie si mā febrís sit digesta. Nam cuz hec passio eueníret illí iueni quēvobís narraui í. 10ª. pticula q̄ tidie dedi ei cibum añ accessionez febrís. Postea vo q̄dā die nō cibans eū vidi accessionē cuz sincopi euenire. Octau⁹ est. si his oib⁹ q̄ dixi exhibitis sincopim fieri videbis stude in accidētib⁹.s.vt obuies sincopi. Jtē si sincopis nō eueníat stude vt sincopis nō veníat et morb⁹ paulati dissoluat. Nā nisi ꝓpter accidētia timerem⁹ morbū cito dissoluere-mus:qz subitā purgationē nō sustinēt. Quib⁹ q̄ corp⁹ dissoluit añ accessionē cib⁹ erit dand⁹. hec gal. ¶ Attēde scdo q̄ raſ. 10. almāsor. hui⁹ febrís curā sub. 12. rkis tradidit. Pria est. egro succurrendū est cū aq̄ hordei tribuēdo í potu cū qua parū granati musi est tēpandū ꝛ dandū. Cōtra gal. ptisanū vetuit í q̄n to cano ne de nūc allegatis. Dic q̄ nō vetuit veluti nociuā: sz vt ínsufficiēte sustētare hos egros ꝓpter aptitudinē ad resolutōez. Propterea rasis iubet eā dari nō q̄dē simplicē:sz mixtā cū granis granati musi. Scda est. eger q̄s ínloco dormiat vē toso. Tertia ꝛ. camisiam induat q̄ aq̄ rosata ꝛ sandalis sit ínfusa. Quarta. vēter etiā ꝛ latera ex sandalis ꝛ aq̄ rosata epithymētur. Quinta. assidue puuz sumat nutrimentū ex mica panis succo maligranati musi ínfusa ꝛ fructuū ei sikiuz. Ex pullis q̄s cū succo vue acerbe cōditis ꝛ cucumeríb⁹ ꝛ citrulis ꝛ cucurbitis ꝛ fructibus in nriue ínfrigidatis nutriat:aquā etiā frigidā bibat. Sexta. añq; vo accessiōis sit ꝑncipium succū granatox ín q̄ panis de simila sit ínfusus í potu sumat aut cui aq̄ hordei sit admixta. Septima. si cū accessio incepe-rit añq; aliq̄d detur supueneríit sincopisos egri erit apendum ꝛ elaborandū vt aquā ín q̄ pultis tortellarū.í. panis azimi sit ínfusus aut ptisanā trasciat. Octaua. si aūt sincopis fuerit fortissima ínsistēdū est vt parū ex tortellis puluerísatis cuz vino subtili hñte aquā frigidā sue q̄litatis admixtā trasciat. Nona. custodiend⁹ preterea est ab acre calido ꝛ balneo ꝛ labore ꝛ vigilijs atq; ab oibus q̄ euacuare pñt. Decima. patiēs ex aq̄ frigida est lauandus. Undecima. oī tpe nutriēdus ē:etiā si accessiōis fuerit hora. Duodecima. si febris caliditas cū inceperit vehemētissima fuerit cum siccitate lac de quo butyrū fuerit extractū cū trocíscis de canfora ín potu sumat. hec rasis.

¶ De regimíne nocturne ꝛ diurne febrís phlegmatice. Capitulū. LVIII.

Egimen ambarum

r est regimen phlegmaticarū: necꝫ est diuersitas ín eis.

¶ De febre q̄rtana periodica q̄ nominatur tetraceos. Cap̄. LIX.

Turimuz a quartana

p est ꝑiodica. Et minoratur casus q̄rtane ínsepabilis. Causa ex quo quartane sunt ea q̄ generāt melancholiā ꝛ postea putrefaciūt eam Et tu iā sciuisti totū illud. Et sciuisti q̄ melācholía alia est q̄ ē ex sanguinis:ꝛ alia q̄ est adustio ei⁹ ꝛ cinis humorū. Et tu sciuisti q̄ de illa est sanguinea:ꝛ de illa est phlegmatica: et de illa est cholerica: ꝛ de illa est adustio ipi⁹ melācholie naturalis. Et exístimauerūt q̄dā hoiz q̄ quartana nō generak ex melācholia naturali: q̄m ipa nō putrefit. Et hui⁹ quidē sermo nō opz vt auscultek: ímo de ꝓprietate humiditatis ois est vt putrefiat q̄ uis rarificetur ín prepatione. ¶ Et plurimū quidē euenit ín successione febrium diuersarū putridarū ꝓpter diuersitatem humox ex quibus generantur ꝛ ex horū putredine. Nam cū adunantur ꝛ nō euacuātur multiplicatur melācholia: deinde cum putrefit est quartana. Et multotiens q̄ dem accidit successione splenis. Et cuz hoc ipsa ꝑm plurimū nō euacuatur ex dolore splenis aut duricie ei⁹. Quita est de duratione q̄rtane ꝛ tēpore anni sibi plus nociuo ibi|Et q̄n non| ¶ Jn ꝑma pticula ꝑmo innuit ꝑnceps diuisionē q̄rtane febris in interpolatas ꝛ otinuā. Scdo dicē q̄ quartana febrís vt in pluribus est interpolata ꝛ hoc satis edocet experiéntia: nec deest rō qz melācholía facilí⁹ putrefit in pōris mēbrox ꝓpe exterioza q̄ ī venis amplis mēbrox interiorū: qz cōiter magis ī poris oculari solet q̄eta ibí manens minusq; cuentari: ꝛ negligentius a natura seruari. Tertio dicit q̄ casus seu euentus quartane febrís ínsepabilis. i. otinue minorat hoc est raro accidit propter cās otrarias nunc dictis. Nā melancholia clausa ī magnis venís cum sanguine fluit minus cōculcatur magis euētatur ꝛ attentí⁹ ipam natura custodit. Et si putresceret in magnis venis humores alij secum pmixti putrere aptiores antevk sik putrescere deberēt ꝛ q̄si occultare putredinē ipsius. ¶ Jn scda dicit ꝑmo q̄ cās quartane febrís sunt omia que mkiam generāt: ꝛ postea pducūt ad putrefactionē. Et hec pri⁹ memorata sunt. Generātia q̄dem mkiam ꝑmi pria doctrina q̄rta ca. 2. paragrapho illo. Melācholie vo hypostasiue cā ꝛc. Putrefactiētia vo eaz capko ꝑmo tractat⁹ pñtis. Scdo diuidit sic mkiam. Melāchollaz alia est sanguinis fer ꝛ residētia: q̄ nālis ē ꝓpꝛis deputata officijs: alia est adustio sanguinis. i. ps grossior sanguinis adusta ꝛ cinis humox. i. ps humorū grossior adusta. Tertio subdíuidens melancholiā adustā ait esse prescitum q̄ melancholiarū adustarum q̄dam sanguinea est ex sanguine adusto nascens: alia phlegmatica de phlegmate adusto: alia cholerica q̄ ex adustiōe cholere rubee sumit originē: alia est mkia melācholica q̄ generak ex adustione naturalis melācholie. Hec diuisio ꝑnotata est ꝛ predeclarata primi ꝑma doctrina q̄rta capko ꝑmo pagrapho illo. Cholera aūt nigra q̄ est superfluitas alia est q̄ est cinis cholere ꝛc. Quarto dicit quosdā fuisse opinatos q̄ q̄rtana febris nō gñatur ex mkia naturali: qz nō putrefit eo q̄ repugnat putrefactioní suis frigiditate ꝛ siccitate. Et oē q̄d putrefit ab extraneo calore putrefit corrūpente humidum sibí ꝓpriū ꝛ cōnaturale. Quinto hos redarguens ait q̄ eorū sermo non est audiendus nec ꝓuero habendus: ímo de proprietate cuiuslibet humoris vel humiditatis est vt putrefieri possit extraneo sibi occurrente calore: q̄uis rarificetur in prepatione id est q̄uis melancholía naturalis raro ꝛ paruz ꝑparata sit ad recipiendum putrefactionē ꝑpter suas frigiditatē ꝛ siccitatē. ¶ Jn tertia dicit ꝑmo q̄ quartana febrís vt plurimū ꝛtingit post alias febres diuersox hūox: ita q̄ succedit alijs febrib⁹: ꝛ ex reliq̄is diuersox hūox vñ ipe fiūt ꝛ putredine hox sumunt originē. Nam dū coadunant hmōi humores ꝛ nō euacuantur grosse cox ptes: sed solū subtiles tam a febrili q̄ innato calore resolute abeunt melācholia fit ꝛ multiplicak ex grossis ptib⁹ humox dictorū q̄ in corpe manent: deinde putrefit a reliquijs caloris extranei prioz febriū: ꝛ putrefacta q̄rtanā generat. Scdo dicit q̄ q̄rtana febris multotiens accidit successiōe splenis. i. vel a passione splenetica vel post passionē splenetícā. A passiōe q̄dē splenetica dū splen oppilatus nō attrahit vt dz superfluitatem melācholicā: q̄re cū sanguine ptrāsit ad mēbra que sibí putrescat q̄rtanam inducit. Post passionē vo splenetícā si accidat vt splen fortificat⁹ ꝛ deoppilatus mkiam prius detentā ꝛ cōpressam in eo mēbris transmittat ꝛ in his putrescat quartanā efficiens. Tertio dicit q̄ quartana febris nō euacuatur vt in pluribus a dolore splenis et duricie eius. Quia melācholía cui⁹ ꝓpriū receptaculū est splen in quar

gna sunt| Tertio ō cura ibí| Cura ꝓsideret| a Prie ptis q̄ ē pñs text⁹ sunt quinq; pticule. Prima cōpat ꝑiodicā ad otinuam. Scda agit de causis q̄rtane ibí| Cause vo| Tertia de egritudinib⁹ inducētib⁹ ꝛ cōcomitantib⁹ q̄rtanā ibí| Et plurimū| Quarta de q̄rtanis saluis ꝛ nō saluis ꝛ de egritudinib⁹ a q̄b⁹ salue q̄rtane liberāt ibí| Et saluioz q̄rtana|

UVA. BHSC. IyR_028

tana excreuit: quā mēbra conātur ⁊ precipue epar trāsmittere splenī: et qz nō pōt se libere ex ea splen exonerare ꝓculcat illic ⁊ ipm indurari ac dolere facit. ¶ Jn q̄rta dicit p̄mo q̄ q̄rtana febris saluior ⁊ min⁹ mortalis seu languorosa est q̄ nec accidit ab apate splenetico p̄mo: aut cū qua nō est apa splenis. Et talis q̄dē est q̄rtana simplex sine syntoma te. De q̄ ga. lib. de febribus ad glauconē ca. n. ait. Lōgissima ꝥo et sine piculo q̄ tū i se q̄rtana ē. Secundo dicit q̄ q̄rtana febris ab apostemate splenis ꝓcedēs aut cui cōplicat apostema splenis frequēter ꝓducit egrum ad hydropisim ⁊ ad perniciez. i. ad mortem. Quia q̄rtana sua p̄ lixitate tā porisimoꝝ q̄ totius febris epar debilitat: coopante ad id vehemēter ⁊ assidue splenis apate tā vicinitate q̄ colligātie: vñ impos redditur ad sanguificādum p fecte chilum.

¶ Et saluior quartana est illa q̄ non accidit ab apostēate splenis: aut cuz qua non est apa splenis. Quartana etenī q̄ euenit ab apostemate splenis aut cū qua ē apa splenis multotiēs ꝓducit ad hydropisim ⁊ p̄nitiem. Et quartana q̄ salua est liberat ab egritudinib⁹ malis melācholicis sic melancholia ⁊ epilētia: ⁊ in ea est securitas a spasmo: qm̄ humor est siccus Et ꝑm plurimum est egritudo salua. ¶ Et qm̄ nō accidit ei error nō addit supra annū. Et qm̄q̄ ꝓdurat. 12. ānis ⁊ qō est infra eos. Et q̄ ex ea lōga est perducit ad hydropisim. Et scias q̄ autūnus inimic⁹ est q̄rtane. Signa sunt [b] q̄ quartana incipit in primis cū frigore paruo: deinde incipit frigus ei⁹ addi postea minorat parum apud statū sicut i phlegmate. ¶ Cū q̄ calefit corpus nō est caliditas vehemēs: lz sit maior ⁊ magis apparēs q̄ illa q̄ est in phlegmatica. Jpa em̄ cū difficultate sua in inflāmatōe nō inflāmat inflamatiōe de q̄ cureť sic ignis in lignis grossis. Et nō cōpre hēdit sup corp⁹ totū: imo ē illic caliditas cum horripilatione. Et cā in hoc est grossitudo humoris. Et est cum frigore et cum aliquātulo dolore quasi frangat ossa. Et est illic confractio per quam strident dentes: gante egro: vel si nō ab oibus saltē a peiorib⁹. Tertio dicē q̄ q̄rtana longa ꝓducit ifirmū ad hydropisim: qz non modicū debilitat epar suis caloribus ⁊ substantie q̄b⁹ ꝓsumitur būidū ipsi⁹ stātificuz ⁊ calor innat⁹ i q̄ residebat sāguificabť. Quarto dicit q̄ autūni tps ē inimicū q̄rtanis febribus: vel veriusloq̄ndo

Multiplicat igit aquosos humores ⁊ grossos vētos: q̄s calor innatus resoluere nō valet: q̄re cōgregantur inter pānos vētris q̄s in tumorem paulatiue erigūt vel tipaniticū vel alchiticū. Tertio dicit q̄ salua q̄rtana liberat a malis egritudinib⁹ melācholicis. Signāter a trib⁹ q̄s hic ipe exp̄mit. Pria est mlia. q̄ est morb⁹ medij vētriculi cerebri mētē alienans. Jn q̄libet em̄ q̄rtane accessu minuit aliq̄d de melancholia: q̄re tā dem reddit ita diminuta q̄ ipa nō sufficit inducere huc morbū. Scōa est epilētia seu morb⁹ caducus: q̄ si ex melācholia facta fuerit q̄rtana febris aliq̄d ipsi⁹ vastat ⁊ excutit q̄ p̄ximo: ⁊ si ex phla te mlie siccitas ⁊ febrilis calor plimū ipsi⁹ vastāt ⁊ resoluūt. Tertia ē spasm⁹ nō q̄dē siccus ⁊ de inanitione: lz spasmus hūid⁹ ⁊ de repletiōe: qz mlia q̄rtanā faciens est hūor siccus supcalefact⁹ a putrefactiōe: vñ ꝓsumit supfluitates spasmū facientes. Jux id hypo. ampho. 5. A quartanis habiti non valde a spasmis apprehēdunt. Si vo apphendantur pus ⁊ supuemat q̄rtana soluūtur. Et gal. in cōmento ait. Spasm⁹ ex inanitiōe acut⁹ est ⁊ mortalis. Sz si ex plenitudine neruosoꝝ mēbroꝝ ꝓtigerit sicut i epilenticis ⁊ in q̄busdā aliis nō acut⁹ neq̄ molest⁹ sicut prior erit quē hypocras hic intendit. Et huic q̄rtana supueniēs venire nō ꝑmittit dissoluens cū etiā cū supuenerit. Cui⁹ medicādi duo sunt modi. s. cū purgationib⁹: vel cū coctionib⁹ q̄ vtraq̄ in q̄rtanis ꝓsiderantur. Purgatō etenī cū rigore: coctio vo cū calido fit. hec gal. Jn q̄b⁹ innuit q̄ duo sūt modi sanandi spasmū de repletiōe. Unus eoꝝ est cū purgatiōe: quā q̄rtane rigor impetu tremoris ⁊ ꝓcussionis quodāmodo efficit excutiēs a neruis mām spasmi. Scōs mod⁹ est cū maturatiōe māe spasmi: quā calor q̄rtane fieri coadiuuat. Quarto dicit q̄ q̄rtana febris ꝑm plurimū egritudo salua est. ¶ Contra q̄rtana ꝑm plurimū cū dolore splenis aut duricie fit vt p̄asseruit: ⁊ q̄ ab apate vel cū apate splenis inducta est multotiēs ꝓducit ad hydropisim q̄ q̄rtana ꝑm plimū mala ⁊ mortalis est. Die si vis q̄ hec clausula de q̄rtana simplici nō complicata alteri morbo intelligit. Vel dic q̄ q̄rtana nō desinit salua eē neq̄ fit mortalis ꝓpter sibi adesse puū dolorē aut duriciē splenis: lz cū magno apate splenis fit mortalis ⁊ ꝓducit ad hydropisim: nō q̄dē sp: lz satis frequēt: nisi diligenter ⁊ a bono medico sibi succurrat. ¶ Jn quita dicit p̄mo q̄ qm̄ in cura q̄rtane nō accidit error nec a medico nec ab egro nec ab assistentib⁹ nec ab extrinsec⁹ accidētib⁹ nō durat vltra annū. Jmmo qm̄ incipit autūno aut hyeme sicut sepe solet vt plimū cessat ⁊ finitur in vere sicut docet experimentū: nec deest rō: qz ver sanguini ꝓportionat ⁊ hunc multiplicat. mlie vo est inimicissimū ⁊ otrarijssimū. Auez̄oar aūt. 24. thelsir ca. 5. ait. Hec aūt. s. q̄rtana magis est difficil⁹ suscipere curatiōez q̄ febris phlegmatica valde. Et tota ei⁹ malicia ꝓsistit i difficultate sue coctionis. Et nō suscipit curationē: nisi in estate. Sz estatē accipit ꝑmedietate totius anni condistincta hyemi: ⁊ sic cōprehēdit aliq̄d veris Et raſ ait. 17. toti⁹ ꝓtinēti. Audiui q̄ durauit q̄rtana. 12. annis. Et vidi eā durasse vltra q̄ttuor annos. Et idēvidi i insigni puero p medicos recto cui⁹ complexio sanguīca videť. Scōo dicit q̄ quartana febris qm̄ ꝓdurat. 12. annis: ⁊ qō est infra eos. i. durat annis paucioribus 12. durat aūt annis interdū. 12. qm̄ detēt⁹ hac ē nāliter mlie⁹ ⁊ mlicis nutrit⁹ edulijs vt fabis caulib⁹ antiq̄ boue ceruo vel lepore et caseis antiq̄s ⁊ potib⁹ turbidis ⁊ aq̄s paludū ⁊ sepe verať tristicijs curis ⁊ sollicitudinib⁹. Durat vo min⁹ ab his se abstinēte⁹ elō

ꝓximoꝝ ⁊ totius febris epar debilitat: coopante ad id vehemēter ⁊ assidue splenis apate tā vicinitate q̄ colligātie: vñ impos redditur ad sanguificādum p fecte chilum. Multiplicat igit aquosos humores ⁊ grossos vētos: q̄s calor innatus resoluere nō valet: q̄re cōgregantur inter pānos vētris q̄s in tumorem paulatiue erigūt vel tipaniticū vel alchiticū. Tertio dicit q̄ salua q̄rtana liberat a malis egritudinib⁹ melācholicis. Signāter a trib⁹ q̄s hic ipe exp̄mit. Pria est mlia. q̄ est morb⁹ medij vētriculi cerebri mētē alienans. Jn q̄libet em̄ q̄rtane accessu minuit aliq̄d de melancholia: q̄re tā dem reddit ita diminuta q̄ ipa nō sufficit inducere huc morbū. Scōa est epilētia seu morb⁹ caducus: q̄ si ex melācholia facta fuerit q̄rtana febris aliq̄d ipsi⁹ vastat ⁊ excutit q̄ p̄ximo: ⁊ si ex phla te mlie siccitas ⁊ febrilis calor plimū ipsi⁹ vastāt ⁊ resoluūt. Tertia ē spasm⁹ nō q̄dē siccus ⁊ de inanitione: lz spasmus hūid⁹ ⁊ de repletiōe: qz mlia q̄rtanā faciens est hūor siccus supcalefact⁹ a putrefactiōe: vñ ꝓsumit supfluitates spasmū facientes. Jux id hypo. ampho. 5. A quartanis habiti non valde a spasmis apprehēdunt. Si vo apphendantur pus ⁊ supuemat q̄rtana soluūtur. Et gal. in cōmento ait. Spasm⁹ ex inanitiōe acut⁹ est ⁊ mortalis. Sz si ex plenitudine neruosoꝝ mēbroꝝ ꝓtigerit sicut i epilenticis ⁊ in q̄busdā aliis nō acut⁹ neq̄ molest⁹ sicut prior erit quē hypocras hic intendit. Et huic q̄rtana supueniēs venire nō ꝑmittit dissoluens cū etiā cū supuenerit. Cui⁹ medicādi duo sunt modi. s. cū purgationib⁹: vel cū coctionib⁹ q̄ vtraq̄ in q̄rtanis ꝓsiderantur. Purgatō etenī cū rigore: coctio vo cū calido fit. hec gal. Jn q̄b⁹ innuit q̄ duo sūt modi sanandi spasmū de repletiōe. Unus eoꝝ est cū purgatiōe: quā q̄rtane rigor impetu tremoris ⁊ ꝓcussionis quodāmodo efficit excutiēs a neruis mām spasmi. Scōs mod⁹ est cū maturatiōe māe spasmi: quā calor q̄rtane fieri coadiuuat. Quarto dicit q̄ q̄rtana febris ꝑm plurimū egritudo salua est. ¶ Contra q̄rtana ꝑm plurimū cū dolore splenis aut duricie fit vt p̄asseruit: ⁊ q̄ ab apate vel cū apate splenis inducta est multotiēs ꝓducit ad hydropisim q̄ q̄rtana ꝑm plimū mala ⁊ mortalis est. Die si vis q̄ hec clausula de q̄rtana simplici nō complicata alteri morbo intelligit. Vel dic q̄ q̄rtana nō desinit salua eē neq̄ fit mortalis ꝓpter sibi adesse puū dolorē aut duriciē splenis: lz cū magno apate splenis fit mortalis ⁊ ꝓducit ad hydropisim: nō q̄dē sp: lz satis frequēt: nisi diligenter ⁊ a bono medico sibi succurrat. ¶ Jn quita dicit p̄mo q̄ qm̄ in cura q̄rtane nō accidit error nec a medico nec ab egro nec ab assistentib⁹ nec ab extrinsec⁹ accidētib⁹ nō durat vltra annū. Jmmo qm̄ incipit autūno aut hyeme sicut sepe solet vt plimū cessat ⁊ finitur in vere sicut docet experimentū: nec deest rō: qz ver sanguini ꝓportionat ⁊ hunc multiplicat. mlie vo est inimicissimū ⁊ otrarijssimū. Auez̄oar aūt. 24. thelsir ca. 5. ait. Hec aūt. s. q̄rtana magis est difficil⁹ suscipere curatiōez q̄ febris phlegmatica valde. Et tota ei⁹ malicia ꝓsistit i difficultate sue coctionis. Et nō suscipit curationē: nisi in estate. Sz estatē accipit ꝑmedietate totius anni condistincta hyemi: ⁊ sic cōprehēdit aliq̄d veris Et raſ ait. 17. toti⁹ ꝓtinēti. Audiui q̄ durauit q̄rtana. 12. annis. Et vidi eā durasse vltra q̄ttuor annos. Et idēvidi i insigni puero p medicos recto cui⁹ complexio sanguīca videť. Scōo dicit q̄ quartana febris qm̄ ꝓdurat. 12. annis: ⁊ qō est infra eos. i. durat annis paucioribus 12. durat aūt annis interdū. 12. qm̄ detēt⁹ hac ē nāliter mlie⁹ ⁊ mlicis nutrit⁹ edulijs vt fabis caulib⁹ antiq̄ boue ceruo vel lepore et caseis antiq̄s ⁊ potib⁹ turbidis ⁊ aq̄s paludū ⁊ sepe verať tristicijs curis ⁊ sollicitudinib⁹. Durat vo min⁹ ab his se abstinēte⁹ elō

[b] Signa sunt. Jn hac ꝑte scōa ꝑ°agit de signis q̄rtane sumpt a mō sui frigoris. Sc̄ōo a mō caloris sui ibi|Et cū calefit|Tertio a cāis añcedētib⁹ ibi|Et de signis|Quarto a reb⁹ nālib⁹ ⁊ eis annexis ⁊ nō nālib⁹ ibi|Et de signis q̄rtane|Quito a tpe durationis ꝓximi ibi|Et ꝓiod⁹|Sexto i spāli ō signis quartane phlegmatice ibi|Et illi⁹ q̄dē|Septio de signis sanguinee ibi|Et illā q̄ est|Octauo de signis cholerice ibi|Et i illa q̄|Nono de signis sumpt a pulsu ibi|Et pulsu|Decio de sumpt ab vrina ibi|Et vrina|Undecio de sumpt a sudore ibi|Et sudor|Duodecio ō sumptis a siti ibi|Et siť|¶ Jn p̄ma ꝓticka dicit q̄ ꝓximoꝝ q̄rtane febris i p̄mis icipit a frigore modico: postea augmētať ad istar frigoris hyemal⁹ acriz: deide paz diminuit apud statū ꝓximi. Jux id ga. 2. crisiū ca. 3. Et hūs rigorē q̄rtane sentit i ea frig⁹ forte sicut rei cū frigore qō accidit hoi i hyeme apud vehemētiā frigoriz acriz. Eā vo q̄re icipit a frigore quo ē: qz mlia ex sui grossicie tardeꝝvit mouet ⁊ paulatiue sup sensibilia diffūdit mēbra: lz cū iā diffusa ē q̄tit ⁊ oppmit ⁊ ifrigidat ea cogēs iterū refugere calorē. vñ addit frig⁹ ⁊ adeo fit vt mltitudie coopimētoꝝ idigeat eger ⁊ q̄nq̄ balneo vl igne: lz suscitato nāli calore frig⁹ paulatiue diminui icipit ¶ Jn. 2ª. dicē p° q̄ cū eger calefit i ꝓximo q̄rtane caliditas ipsi⁹ nō ē vehemēs: lz sit fortioꝝ mānifestioꝝ q̄ i q̄tidiana. Nō q̄dē ē vehemēs: qz mlia cū b q̄ vix iflāmať ꝓp ei⁹ grossiciē ñ iflāmať inflāmatōe vehemēti ō q̄ sit curādū: sic ignis vix i lignis grossis iflāmari pōt: nisi magn⁹ fuerit ⁊ fortiter valde: qz flāma ipi⁹ p ligna grossa diffūdi nō p̄t: lz ea paulati vrit ⁊ cinerat. Est aūt fortioꝝ caliditas ei⁹ q̄ q̄tidiane: qz phla min⁹ iflāmabile ē q̄ mlia: ⁊ magz oppmit tegit ⁊ suffocat calorē inatū suis friditate ⁊ hūiditate sic ligna grossa viridia pl⁹ repugnāt igni minusq̄ iflāmať lignis grossis siccis Scōo dicē q̄ caliditas q̄rtane ñ ē vniformiť p totū diffusa: neq̄ cō phēdit vniuersū corp⁹: imo ē caliditas horripilatōi ⁊ frigori admixta. Eā vo h⁹ ē grossitudo humia mlie q̄ ñ sinit p eā diffūdi calorē ⁊ vniformiť ⁊ vl⁹ nec ēt p ptes singlas corpis. Terᵒ dicē q̄ q̄rtana febriz āt caliditas ei⁹ cū frigore fit ⁊ cū dolore aliq̄tulū forti ac si frāgat ossa: ⁊ ē ꝓfractio talis ⁊ tāta q̄ ipa pduc ad stridorē dētiū. Jux id ga. 2. crisiū. c. 3. Febriz aūt q̄rtana ñ icipit a p° die q̄ icipit cū rigore forti: lz rigor ñ fit forť ⁊ augmētať i ea nisi ꝑm additō nē suā ꝑm diem. Et sensus ēt i rigore ei⁹ ñ ē q̄si corp⁹ pūgať: lz q̄si sit res ifrigidās ipz: ⁊ q̄si cū b atterat ipz vl ꝓstrigat: ita vt pueiat lesio ad ossa. Jā ei audiuisti patiētes hāc q̄ri ō lesiōe i ossib⁹ suis ⁊ attritōe i carnib⁹ suis. Et ra. 10. al. c. ō q̄r. ait. Hec febriz cū trēore ado vehemēti icipit vt dētes ꝓstrigefaciat ⁊ ocutē: iūctuť q̄ atq̄ ossa

UVA. BHSC. IyR_028

dolent ac si aliq̄d sup ea foret appēsum qō ea granaret vel pcute ret. Estq̄ dispositio tremoris hui⁹ febris sufficiēs ad ipam signi ficandā: nō em̄ est talis tremor in alijs febrib⁹. Quarto ait ḃ pn. q̄ in quotidiana nō est tale frig⁹ sicut in q̄rtana cū dolore. ſ. ac si ossa franganť ꝛ stridore dentiū: ſ̄ purū frigus vehemēter intēsuꝫ ad istar niuis.

verū nō ē sicut i phlegmatica. Et pducit illud ad debilitatē visus: veruꝫ lenitur apud digestionē: qm̄ malicia minoratur cū est sicut fuit i pncipio parūper. ¶ Et de signis q̄rtane etiaꝫ sunt cause ei⁹ antecedētes ex febrib⁹ que plōgate fuerūt: ꝛ de splene aut dolore. ¶ Et de signis q̄rtane etiam sunt dispositio cōplexiōis: ꝛ significationes melācholie: ꝛ etas: ꝛ tp̄s: ꝛ cibus: ꝛ forma: ꝛ pſuetudo. ꝛ q̄ sunt his silia. ¶ Et piodus ei⁹ est. 24. horarum. Et multotiēs q̄dē est febris tertiana in estate: ꝛ fit q̄rtana in hyeme. Et multotiēs pducūt febres diuerse ad febres pmixtas q̄bus nō ē ordo ppter diuersitatē residui hūoꝝ

Juꝫ id gal. 2. crisiū ca. 3. Febrē aūt cui⁹ po xīmus fit oīni die nō p̄cedit rigor nec̄ in p̄n⁹ sui aduēt⁹ nec̄ post ip̄m imo ñ accidit hūi eā nisi in frigidatio extremitatuꝫ ei⁹ ꝛ eius qō ap paret in corpe ipsi⁹. Quinto dicit q̄ confractio ossium in q̄rtana febre cū stridore dē tiū q̄nq̄ pducē ad debilitatez visus ꝑ fumos melācholicos grossos tenebrosos: q̄ oculis imersi spirit⁹ visibiles ꝛ humores coꝝ ac tunicas offuscāt obtenebrant ꝛ obnubilāt: q̄s puros serenos ꝛ luminosos magis cē cōuenit ad recipiendū formas visibiliū. Sexto dicat q̄ hoc nocumētū visui p̄scitū a q̄rtana febre mitigať apud digestionē māe ip̄si⁹: qr fumi ei⁹ q̄n digesta ē sūt min⁹ aspi min⁹ mordaces min⁹ tenebrosi q̄ q̄n ebullit putrida indigesta. Et id vult ḃ pn. i vbis istis. Q̄m malicia minorať cū ē sic̄ fuit i pn⁹ parūp. i. cū mā q̄rtane apud digestionē fere est sicut fuit i pn⁹ ſ. nec̄ multū putrida nec̄ fuliginosa: tūc minorať malicia ip̄ius ꝛ q̄ ad ꝛfractionē ossiū ꝛ q̄ ad debilitatōez visus ꝛ q̄ ad oppssionē i nati caloris. ¶ In tertia. dicit q̄ cāe solite añcedere q̄rtanā sic̄ lōge febres splenetica passio dolores splenis sc̄ etiā de signis q̄bus ipsa significať. Juꝫ id ga. 2. crisiū cap. 4. Verificā rē. ſ. de febre q̄ est q̄rtana p id qō dicā nūc: ꝛ est vt consideres an eger habeat splenez grossum: ꝛ an acciderit ei aliq̄ illud febris pmixta. ¶ In q̄rta enūerat res nāles ꝛ ānexas eis ꝛ nō nāles q̄ ꝛsignificāt q̄rtanā febrē. Pria est dispō cōplexionis mlica vel nālis vel acq̄sita. Scōa est signa dñi hūoris melācholici: q̄ ꝑdescripta sc̄. p̄mi. 2ª. doctrina 3. ca. 7. pagrapho illo. Dominiꝫ vo cholere nigre significatōes sc̄ corpis macies ꝛ vt sit fuscū ꝛ sanguis nigredo ꝛ ei⁹ grossicies ꝛ vigilie multe ꝛc. Tertia est etas frigida ꝛ sicca mlt̄plicatiua mlic. ſ. senect⁹. Quarta tp̄s anni q̄ est inēq̄li⁹ ꝛ magis districtū ꝛ quod mltos recipit hūores adustos ab añcessore suo ꝛ est tp̄s autūni. Quita ē cibi grossi duri terrestres ꝛ vt niger panis fabe caules bos ꝛ cervus antiqu⁹ cygnus anas lepus ꝛ caseꝰ antiqu⁹. Sexta ē forma foris manens per quā habitudinē vl̄ figurā corpis cū colore intēde: vt extenuata macies cū bruno colore q̄rtāe attestat ꝛ mlic. Septia est. pſuetudo sepe patiēdi mlicas egritudines p̄cipue q̄rtanas. Vel intellige p pſuetudinē cōem cursuꝫ q̄rtanaꝝ febriū in illa hora. Octaua ē. gñalis cōprehēdēs res silles p̄dict. sub q̄ continent tenebrosus aer aq̄ paludose turbidi pot⁹ vita tristitia mlta sollicitudo. Juꝫ id ga. lib. de febrib⁹ ad glauconē ca. 9. Sed ꝛ nāz egrotantis ꝓsiderare oꝫ si fit magis mlica: ꝛ tp̄s anni si fit autūnus: ꝛ p̄sentē ꝛstitutionem si fit anomala. i. ineq̄lis: sic ꝛ regionis nām ꝛ epidimicā. i. currentez egritudinē suā dispōem celi an sit q̄rtana: ꝛ si splen magn⁹ fuerit ꝛ ordinate febres p̄cesserit: ꝛ si etas stat⁹ fuerit vltior. i. p̄terierit. Et iterū scōo de differētijs febriuꝫ ca. 5. ait. Necesse aūt ē hāc febrē antecessisse q̄dē q̄cūq̄ choleram coaceruāt nigrā in studijs ꝛ dieta ꝛ ꝛstitutione ꝛ hora ꝛ regione ꝛ nām ꝛ etatē cē laborātis melācholicionē. hec ille. In q̄nta dicit p̄mo q̄ potissimus q̄rtane est. 24. horaꝝ. Et id itellige ō lōgiori potismo q̄rtane pure. Nā paroxismi q̄rtane pure rarissime durant ita lōgo tpe. Circa durationē hui⁹ febris ꝛ suoꝝ potismoꝝ inquit auenzoar. 24. theisir ca. 5. Est aūt potissimus ei⁹ in die q̄rto duob⁹ interpositis dieb⁹. Duratio aūt sui potissimi nō est maioris spacij

remanentiū post febres. Cū ergo cō firmāt̄ ꝑm additionē ꝓfirmantur sup quartanā. ¶ Et illi⁹ quidē q̄ ē ex phlegmate adusto sunt potissimi longiores. Et accidit eis frigus ꝑm pl⁹ successione assiduatiōis: ꝛ est sudor tardior: ꝛ vrina grossior: ꝛ duricies venarū minor: ꝛ fit ꝑm plurimū successiōe febriū phlegmaticaꝝ. ¶ Et illaꝫ q̄ est a sanguine adusto antecedūt signa sanguinis: ꝛ febris ei⁹: ꝛ rubedo vrine. Et significat ip̄aꝫ forma ꝛ tp̄s ꝛ etas: ꝛ fortasse erit post febres sanguineas. ¶ Et in illa q̄ est a cholera adusta est pulsus vehemētioris velocitatis ꝛ frequentie ꝛ incipit cum horripilatione et frigore in carne.

q̄ phlegmatice. Duratio vo egritudinis lōgior fit. Vidi em̄ alicꝰs quibus incepit hec febris in pncipio estatis ꝛ tenuit illos p totā estatē: et possibile est pmanere duob⁹ annis. hec ille. Et serapiō. 6. breuiarij cap. de q̄rtana ait. Et est piod⁹. 24. horarū q̄n est pura. Q̄ si pmiscet cuꝫ ea cholera citrina minuit piod⁹ ei⁹. Et si pmiscet cū ea phlegma ꝓlongat piodus. Scōo ḃ iungit duo documēta q̄ magis attinent ptīcule tertie capitulī isti⁹ q̄ parti p̄nti. Primū ē. multotiēs febres aliq̄ tertiane rie sc̄ in estiuo tpe q̄ fiūt q̄rtane tpe hyemali. Quia pars ſb tīl cholere rubee estate resolui t: ꝛ ps grossa adusta multiplicatur q̄ autūno putrescēs q̄rtanam gñat. Scōm est. febres diuersē ꝑm mās ex q̄b⁹ fiūt ꝛ ꝑm cās ꝛ modos caloris ꝛ accidētia freq̄nter pducūt ad febres pmixtas ex diuersis febrib⁹ carētes ordine in piodis suis q̄ errātes dicuntur ob diuersitatē residui hūoꝝ post febres diuersas remanētiū. Cuiꝰ g̃ signt seu ꝓfirmant febres he erratice vel redigunt i aliquē ordinem ꝛ simplicē spēm ꝑm augmētū vel additionē residui hūoꝝ ip̄e ꝓfirmāt̄ atq̄ ꝙuertunt in q̄rtanā febrē p̄cipue circa tp̄s autūni. Juꝫ id hypo. p nosticoꝝ tertia. Febrib⁹ inordinate vagātib⁹ q̄rtane sunt future maxie circa autūnū. Et gal. in cōmēto ait. Cū g̃ equal cā vel egritudo i oibus venis cū victoria cholere nigre accidit tūc q̄rtana: ꝛ ꝓpe si horā anni est tp̄s in q̄ pmutať estas ad autūnū: ita vt phibeat resolutionē humoruꝫ ꝛ faciat eos redire ad pfundū corpis. ¶ In sexta dat. 6. signa ꝓpria q̄rtane q̄ fit ex phlegmate adusto. Primuꝫ est q̄ potissimi ei⁹ sunt lōgiores potissimis q̄rtanarū aliaꝝ ex hoc q̄ humores ex q̄bus fiūt cum vehemētia grossitudinis sue retinēt aliq̄d viscositatis qua mēbris adherēt ꝛ vix resolui vel educi p̄nt. Scōm ē q̄ frig⁹ accidit q̄rtanarijs ex phlate adusto ꝑm plus successiōe ꝙtinuatōis. i. frigus a pncipio potissimoꝝ diutius pmanet ꝛ magis ꝙtinuať sine intermixtōe caloris febrilis q̄ in q̄rtanis aliorꝝ hūoꝝ. Et ḃ q̄ phlegma magis ineptū est inflām̄ationi ceteri⁹ humorib⁹. Tertiū est. sudor tardior fit ꝛ rarius accidit in hac q̄rtana q̄ in reliquis alijs. Quia vir subtile sepatur a grosso in phlegmate adusto ꝑpter adherentiā suarū ptium ex viscositate quā sibi retinuit. Quartū est q̄ in hac vrina est grossior ꝑpter grossicie ſbe phlegmatis. Et ḃ intellige post digestionē mās febris: ꝛ decisionis bone portiōis eius cuiꝰ vrina. Quintū est duricies mīor in venis tā pulsatilib⁹ q̄ nō pulsatilibus: qr madefiūt ꝛ remolliunť a phlegmate ꝓtino. Sextum ē q̄ ista spēs quartane fit vt ſ. phl⁹ successione phlegmatice febris. ſ. q̄n phlegma eius vit ꝛ in melancholiā q̄uersuꝫ putrefit multās piodum.

¶ In septima dat sex signa ꝓpria quartane sanguince. Primuꝫ est q̄ fit post apparitiā signoꝝ dominij sanguinei humoris ꝛ post febres sinochas. ſ. cum subtiles sanguinis ptes resolute abeunt ꝛ grosse remanēt facte melancholice retinētes aliq̄d de natura sanguinis. Signa vero dominij sanguinis notata inuenies p̄mi scōa doctrina tertia ca. 7. Secundū est rubor in vrina maior ꝑpter melancholiā ex qua fit hec febris quodā modo vergere ad rubore sanguis. Tertiū est forma. i. complexio sanguinea in firmi vl̄ habitudo ei⁹ carnosa rubea signs sanguis abundantiā. Quartū est tp̄s vernale. ſ. q̄n magis aptū est ꝛ ꝓportionatū ex crescētie sanguis. Quintū ē etas vel adolescentie vl̄ iuuētut⁹ in qua magis sanguis augmētari solet. Sextū ē q̄ ipa fortassis accidet successiōe febriū sanguis. Et ḃ pinnuit i p⁹ signo dicēs q̄ hāc febrē añcedūt signa sanguis ꝛ febris ei⁹: ꝛ ibi asserendū ſb dubio p fortasse loq̄tur ad denotandū q̄ ista q̄rtana fieri p̄t nulla p̄cedēte febre sanguinea. ¶ In octaua dat. 10. signa q̄rtane q̄ fit ex cholera adusta. Primū est pulsus velocior in hac ꝛ freq̄ntior q̄ in ceteris alijs q̄rtanis eo q̄ cholera p adustiōnē fcā mlia retinet p̄cipuē caloris cholere matie i habitu. Scōm ē q̄ paroxismi quartane hui⁹ ici p̄cipuē cū horripilatiōe ꝛ frigore in carne sic̄ cum rigore ꝑpter acumē ꝛ pungitiuitatē hui⁹ mlie q̄n ip̄a spḡit sup mēbra sensibilia: retinuit ei⁹ mordacitatē aliquā a cholera rubea: et aliquam

UVA. BHSC. IyR. 028

rursus ab adustiõe acq̃siuit. Tertiū est sitis maior q̃ in reliq̃s q̃rtanis ꝓpter melãcholiã cholericã cẽ ceteris calidiorẽ ⁊ siccioꝛẽ ⁊ reddere fumos ardẽtioꝛes tã orificio stomachi q̃ oꝛi ⁊ lingue. Quartū est sudoꝛ leuius veniẽs ⁊ abūdãtius in hac q̃rtana q̃ in phlegmatica vl' mlica ꝓpter ſbtilitatẽ sue mãe ⁊ facilitatẽ sepatõis hūidi ipsi' a suo ficco. Quintū est ira ⁊ furoꝛ egri circa tps stat' poriſmoꝛ vt in tertianis ꝓpter ardoꝛẽ ⁊ moꝛdacitatẽ fumoꝛ materie tũc latoꝛ ad caput ac coꝛ oppmẽtiũ. Sertū est inflãmatio fortis ⁊ acuta: nedum in coꝛde ſz i toto coꝛpe plusq̃ in ceteris q̃rtanis febri-b' ꝓpt vehemẽtiam ficcissimi ardoꝛis cholere ꝺuerse in melancholiã p adustiones. Septimū ẽ forma p quã intellige vel cõplexionẽ cholericam adustã: vel maciẽ coꝛ poris cũ coloꝛe decliui ad citrinũ aut brunũ. Octauũ est tps videlicet estas aut initiũ tpis autũni. cuius meridies sẽ estiuales ⁊ adustiui cholerici hūoris quẽadmodũ estas. Nonũ est estas: puta iuuẽtutis ⁊ initij senectutis. In his ei magis ꝓpt siccitatẽ cõiũctã caloꝛi sat in tẽso facile adurit cholera rubea. Decimũ ẽ q̃ hec q̃rtane spẽs q̃nq̃ ⁊ sepe fit successione febriũ cholericaꝝ cũ. l. pducũt cholerã rubeã suis incendijs ad adustionẽ. Sz b apte q̃rit q̃re nõ dat b signa spãlia q̃rtane q̃ fit ex mlia nãli adusta sic dat signa q̃rtanaꝝ febriũ ꝓcedẽtiũ ab adustiõe alioꝝ humoꝛ. Dic ꝓ' si vis q̃ elici pñt ꝓportionalit sic in alijs q̃rtanis febrib' ex hūoꝛib' alijs adustis vt q̃ pl' ꝺtingũt i melãcholicꝫ nãlib' ⁊ p' vsuꝫ ciboꝝ mlicoꝝ cũ q̃busdã calidis ⁊ acutis mixtis vl' alijs pipere ⁊ q̃ poti' in tpe autũni ⁊ in senectute ꝺtigere solẽt: ⁊ successiõe q̃rtanaꝝ febriũ de mlia nãli putrida. Vel dic q̃ raro q̃rtana hec accidit: q̃ cum tardet vir nãlis putreat mlia ꝓp sue hūiditat paucitatẽ q̃ romagꝫ dũ ipa aduritur vix ⁊ tarde putrefit fcã velut cinis: tũc eñ potiꝰ lepra vl' cancruꝫ q̃ febrẽ gñat: iõ hic omisit dare signa ipsi'. Vel dic q̃ signa ei' sꝫ ꝓpiquoꝛa signis cõib' q̃rtane q̃ fit ex nãli mlia: nisi q̃ caliditas ⁊ siccitas sꝫ in hac ampliores: ⁊ hec q̃ sequũt ad calicitatẽ ⁊ siccitatẽ: iõ nõ alia a cõib' huic febri curauit assignare signa. ¶ Jn. 9. dat. 9. rkas circa pulsuꝫ q̃rtanarioꝝ. Pria ẽ pulsus q̃rtanarioꝝ ẽ ad duriciẽ decliues ꝓpt siccitatẽ melãcholici hūoris q̃ siccat ⁊ irrigidat ⁊ indurat arteria. S cõa ẽ pulsus q̃rtanarioꝝ trahit ad interiora sic q̃ fit depressus bassus ⁊ hūilis vt lut pulsus senũ. Jux id ga. 2. crisũ. ca. 3. Et imaginat tib ii ꝑmis poriſmis q̃rtanꝝ q̃ vena sit solida coartata q̃si trahat ad iteriora ⁊ phibeat elevari. Et circũ ibi paulo post ait. Febris vo q̃rtana cũ incipit tunc ipsa ponit pulsum hñtis eã cpuis sit adolescẽs fm dispoꝛ pulsus ei' q̃ est in vltimo fine senectutis. Tertia ẽ. pulsus q̃rtanarioꝝ ẽ decliuis ad eqlitatẽ. i. fere eqlis ⁊ ordinat' qñ nõ mouet mã ipsi' ad poriſmũ. s. i hora q̃ctis ei'. Mã tũc coꝛp' totũ a coloꝛe febris mũdũ iuenit: ⁊ nil ẽ qõ cogat: imutari pulsuꝫ ab eqlitate: niſi forte cinis mãe priꝰis: q̃ latẽs remãsit. in loco minere modicã faciat: alteratõẽ i arteriꝭ sibijs ꝓpinq̃s. Jux illud sera. 6. breuiarij. Et dimissio hui' febris ẽ. 48. horaꝝ: ⁊ est coꝛp' mũdũ: qñ mã ei' ẽ sicut cinis. Quarta ẽ. q̃n mã q̃rtane mouet ad poriſmũ pulsus fit valde diuersus ⁊ ineqlis pp grossitudinẽ supfluitatis s. mãe mote ad poriſmũ. Que q̃ q̃ssa ẽ ⁊ iobediẽs motui difformi mouet ⁊ difformit calefit ⁊ difformit oppmit in natiũ coloꝛẽ ⁊ arterias. Jux id ga. lib. ō febrib' ad glauconẽ. c. 9. Et ipi' etiã motꝰ ineqlitas i q̃rtana febre oñdet spẽz ei': cõe ei oim febriũ i vna pcussiõe arterie ineqlitatẽ: ſz euidentioꝛẽ in hac eueire ẽ. Quita ẽ mũdificatio pulsus a significatõe febris: vel mũdificatio coꝛpis a febrili coloꝛe apud tepoꝛẽ q̃rtane febris scz i hoꝛis q̃ctis ei' manifesta ẽ ⁊ apparẽs iudicio tact'. Et b ẽ cõpleta significatio sup q̃rtana certioꝛa lijs ⁊ sola sufficiẽs indicare q̃rtanã. Jux id ga. 2. de differẽtijs febriũ ca. 5. Cũ aũt accẽsa fuerit ipa mlia ad febrẽ. nihil derelinq̃t fumoſuꝫ nec semicõbustũ p' poriſmũ. Et ꝓptereа euacuationes plures in b hūoꝛe sꝫ q̃ in phlegmaticoꝛ: ⁊ defectio pura certissima eẽ videt ex eo q̃ oẽ euacuat ⁊ euaporat q̃ accẽsuꝫ mlici hūoris. hec ille. Sexta ẽ. diastolis ineqlitas mltotiẽs accidit i pulsu q̃rtanarioꝝ. Et fit ei' sistole vehemẽtis velocitat cõparatione ad diastolen. Jsto modo ad illud qõ fit in tertiana. Primo quidem accidit ineqlitas diastolis sic q̃ ꝓncipiũ mot' diastol' ⁊ finis ipsi' sꝫ velocioꝛes ei' medio. Secõo motꝰ sistol' est mlte velocitat. Quia magꝫ necia ẽ fumoꝝ eductio q̃ p sistolẽ fit q̃ frigidi aeris attractio pcima q̃ fit p sistolẽ. Jtiũ vo ẽ in tertiana pp vehemẽtiã ardoꝛis ipsius. Jux id ga. ca. nũc docõ. Multo ei q̃dã ꝓncipiũ mot' ⁊ finẽ velocꝫ medijs i ueniel. Mõ tñ i ttianis ita se hz. Breuis ei supercessus velocitat in eis ⁊ matie fm statũ. Septia ẽ. pulsus q̃rtane melioꝛ ẽ pulsu q̃tidiane in puitate ⁊ freq̃ntia: sic q̃ minꝰ puus ⁊ minus freq̃ns ẽ. Sz ẽ ei cq̃lis i velocitate. Min' q̃dẽ pu' est: q̃ vehemẽtioꝛ est q̃rtãe caloꝛ ⁊ vt' fortioꝛ q̃ in q̃ditiana. Min' vo freq̃ns q̃ diastole sat eleuata vtutẽ excusat a nceitate freq̃ntie. In q̃tidiana vo ꝺbit vt' freq̃ntia supplet q̃ de magnitudie vl' altitudie deest. Sz fere sikis i ambaꝝ pulsi b' ẽ velocitas: q̃ sic i pulsu q̃rtane bona eleuatio supplet velocs mlte velocitat: sic freq̃ntia i pulsu q̃tidiane. Jux id ga. pus allegatuꝫ lib. de febrib' ad glauconẽ ca. ō signis q̃tidiane. Sz ⁊ pulsus his puioꝛes sꝫ eis q̃ i q̃rtanis plusq̃ illi eis q̃ i tertianis. Rariores vo rursus sꝫ hi q̃ i ap̃himerinis eis q̃ i tertiãis tñ q̃tũ his illi q̃ i q̃rtanis. In tarditate aũt codẽ mõ se hñt i vtrisq̃. Octaua ẽ q̃ tarditas ⁊ freq̃ntia pulsus addunt. i. augẽt apud ꝓncipiũ poriſmorũ q̃rtanaꝝ febriũ. Et diuersitas ei' ẽ tũc maioꝛ q̃ i ceterꝫ febrib'. De tarditate q̃dẽ sat nos certificat expiẽtia ⁊ auctoritas patronoꝝ nꝛoꝝ. Hec decst rõ q̃ tũc tpis frig' occupat loca arteriaꝝ: et has ita oppmit mlicus hūoꝛ suis frigoꝛe põdẽ ⁊ stipticitater treit erigãt. Sz ō freq̃ntia q̃ tũc pulsui inest: nec rõ suadet: nec auctoritas approbat: nec ẽt edocet expiẽtia. Teste ga. 2. crisiũ. c. 3. Febris q̃rtana i ꝑn° poriſmi sui põit venã i dispõe puitat pulsus ⁊ ꝺbilitat tarditat ⁊ raritat ei': quã ñ sequ̇t egritudo ꝓter cã: ttiana vo febris q̃ vis ponat pulsuꝫ rene qñq̃ i ꝑn° poriſmi sui pcul dubio puũ tardũ debilẽ rarũ: ⁊ erũtñ tarditas ⁊ raritas ipsi' dimute sꝫ a tarditate ⁊ raritate q̃ sꝫ i febre q̃rtana plz valde. Et item ca. 3. lib. eiusdẽ. Dico q̃ si tu cognouerꝫ pulsũ egri i sanitate ei' at tetigisti ipz i egritudie alia a bulla egritudie i ꝑ°poriſmo febris ñ erit tibi neciuz Ꝛsiderare ei signo alio donec cognoscas q̃ ipa ẽ q̃rtana. Et illo ito q̃n ꝙuerño pulsus ad raritatẽ ⁊ tarditatẽ ei' iceptõe b' febris supflua valde. Et ego q̃dẽ ia ꝑs fui ꝑhib' q̃si ipoꝛ sanitate cognouerã ⁊ cognouerã pulsũ venaꝝ coꝛ motõe certa: i q̃b' febrisiã icepat ⁊ iudicaui q̃ ñ erat possibile vt b eẽt iceptio febrꝫ nisi q̃rtane: ⁊ vificatũ ẽ iudiciũ meũ. b ga. Et tas. 10. almã. ait. Et si q̃s recordat' fuerit pulsus ifirmi q̃ite eẽt dũ sani' erat: ñ idigebit alio signo i cognoscẽdo q̃ febrꝫ q̃ incipit fit q̃rtana nisi illo qõ ex tactu vene ei mãifestabit ꝺ mlta tarditate ⁊ pritate ⁊ ꝺbilitatõe ⁊ mioratõe. Et fas. 6. breuia. ait. Et pl'us ẽ i iitio ꝓdi pu' tard' intrinsece ⁊ ẽ i statu magn' Ꝛsecutiu' ⁊ appet ẽ eo diũsitas mlta. Et au. 4. colli. c. 32. ait. Et pl'us isti' febrꝫ ẽ tard' rar' pu': tard' plusq̃ i phlatica: ſz b dico i ꝑn° poriſmi. Videt q̃ oẽs hi oẽpto fapõe q̃ ꝺ raritate silet: nisi sb iffecto eã itelligat sꝫ ñ pncipi. Et forte trãslator i b passu errauit: vl' p' scriptores loco raritat freq̃ntiã ponẽ tes. Mo° ẽ q̃ trãsacto ꝑn° poriſmi pl'us q̃rtanarioꝝ incipit fieri mgn' velox freq̃ns. Cr calor febrꝫ icipit augeri ⁊ necitas cuẽtatõis pl'ima fieri. nec vt' pl'atice mltũ ꝺbit eo q̃ ḋes i hac febre ẽ lõgi q̃ pt eger copiose ffici. ¶ Jn. 10. dat. 5. rkas supvrinis q̃rtanarioꝝ ⁊ iterscrit vnã sup trẽore. Pria ẽ q̃ q̃rtanarioꝝ via ẽ silũ horaꝝ. i si l'is i hoꝛis ꝑncipij s. ⁊ augmẽti febris i puatõe digestõis: ita q̃ vrine sunt his tpib' crude ⁊ idigeste ꝓp b q̃ hūoꝛ faciẽs q̃rtanã ẽ frigid' grossus vir digestibilis: aq̃ his tpibus nihil descindit: qõ cũ vrina effuat: imo oppilat potius vias vrinales ⁊ hūoꝝ aliorũ transitũ, phibet. Sz digesta appet apud statũ bonũ: q̃ tũc digesta ẽ mã febris ⁊ de ipa aliq̃d cũ vrina effluit dãs ei sedimẽ ⁊ ibaꝝ.

UVA. BHSC. IyR. 028

Scōa est. diſpōnes vine ārtanarioꝝ in multitudine ⁊ paucitate obſcuritate ⁊ claritate ſubtilitate ⁊ groſſicie. ⁊ colores eius diuerſificanť ꝓpterea ꝙ melācholia q̄ ārtanā gn̄at ex diuerſis hūoribꝫ oritur diuerſoꝝ coloꝝ ⁊ ſarū. Jux illō ſerapio. 6. breuiarij. Et ex eis q̄ addūt i vificatōe illi⁹ ē ꝙ apparēt in hac febre vine diuerſe ſm ārtitatē coloratiōnis hūoꝝ ex q̄b⁹ fit. Regula vō ß iſerta ſup tremore ē ꝙ lenitas tremoris ē vnū de ſignis digeſtionis i febre ārtana. Jnqt ſerapion. 6. breuiarij ⁊ accidit in inceptione paroxiſmi febr⁊ tremoꝝ frangens corp⁹ ⁊ ledit ipſum. Et auenzoar. 24. theiſir ca. 5. ait. Et ſentit patiens i hac febre maximā laſſitudinem in ſuo corpore a rigore quaſi ſi proiicerentur ſupra ipſum grandines. hec aūt cōtingūt dū materia eſt cruda groſſa frigida pōtica fortiter opprimēs neruos ⁊ lacertos: ⁊ alleuianť q̄ digeſta eſt ⁊ ſubtilita. Et raſis aliter. 17. totius ꝓtinētis ſenſiſſe viſus eſt dicēs. Cū rigor eſt fortis in ārtana eſt ſummū bonū: qz ſigt hūorē ē digeſtū. Et puus rigor ⁊ debilis ſigt hūorē indigeſtū ex q̄ parum exit ad muſculos: qñ vo digeſt⁹ ē exit ab eo multū: ⁊ tūc eſt rigor fort⁊ purgās ex eo multū in q̄libet paroxiſmo. Et dcm̄ p̄ncipis in declinatiōe verificat: ⁊ dictū raſis in augmēto ⁊ ſtatu ārtane febris. Tertia rō eſt. vrina ārtanarioꝝ eſt i p̄ncipio febris alba declinis ad viriditatē crudā ⁊ indigeſta. Jux id gal. 2. criſiū ca. 4. Deinde conſidera poſt hoc totū an vrina ſit alba ſubtil⁹ aq̄ſa. Nec em̄ in oibus diſpōib⁹ eſt ſm Jziū ei⁹ q̄ currit res febris tertiane. Et raſis 10. almā. ait. Vrina vo i hac febre alba appet ⁊ ībil⁹ ⁊ attiet rubedinē: ⁊ plerūq̄ ē clara valde: ⁊ cruda vl grossa ⁊ nigra aut rubea. Et ſerapiō. 6. breuiarij ait. Et ē in inceptiōe ſue vrina ſubtil⁹ alba cruda: ⁊ in declinatōe nigra ſm plīmū. Quarta ē. diſpoſitio vine ārtanarioꝝ poſt p̄ncipiū febris diuerſificat in coloribꝫ ⁊ mōis ſbe et ſediminib⁹. Quia melācholia facies hāc febrē ſm plīmus et diuerſis oritur hūoribꝫ. Quinta ē. vrina ārtanarioꝝ i declinatōne febris ē nigra. maxīe qñ p vrinam cretica⁹ ārtana febris. De iſtoꝝ vrina dicit auerro. 4. colliget ca. 32. Et colores vine i hac variant febre. Nā aliqñ erit alba ⁊ ſubtil⁹ ad viriditatē declinās: et aliqñ nigra ⁊ groſſa ad rubedinē declinās. ¶ Jn. 11. dicit p⁹ ꝙ ſudores mltiplicanť in ārtana febre p cōpationē ad q̄tidianā. Ips ſubtil⁹ melācholie debiliter heret pti ipſi⁹ groſſe: q̄re facilit caloꝛe occurrēte ab ea euaporat vt hūora lutoſi flegmat⁹ ptes fortiter coherēt et vix ſepanť ſic ptes glutinis. Scōo dic ꝙ in ārtana nō multiplicat ſudor p cōpationē ad alias febres puta cholericas vel ſanguineas. Quia māe febriū hmōi magis abūdāt in vaporali hūido ⁊ caloꝛe exīneo euaporāte. ¶ Jn. 12. dicit ꝙ in ārtana ſitis mioraf: niſi ipa fiat a melācholia cholerica: vel ſaltē ab adusta ſtomacho iniacēte aut pectoralib⁹. Et hāc ſic intellige mioratione p cōpationē ad cholericas febres: q̄ ſuis ardoribꝫ ſitī fortez excitāt. Jux illud raſis. 10. almāſo. Nec tn̄ ad caloꝛē tertiane puenit: nec tāta ſitis ē: nec tanta accēſio nec eſtuatio tāta. ¶ Attēde ꝙ vltra hec ſigna gal. 2. criſiū ca. 4. addit. Deinde conſidera etiā ſi febris ārtana iā accidit plīb⁹ hoiz in illa hora tpis. Et auēzoar addit ꝙ ārtanari⁹ hora tipi cū difficultate tuſſit. Et raſ. 10. almāſo. addit. Nec tant⁹ doloꝛ capitis: nec tn̄ alienatōis inuenit in hac febre ārtū i tertiana. Et ſerapiō. 6. breuiarij addit. Et fit coloꝛ viridis ⁊ ſikatur coloꝛi plūbi. Et denigrat cutis ⁊ areſcit ⁊ deſiccatur. Et exiccat ſtercus multū: ⁊ eſt coloꝛ ei⁹ declinis ad nigredinē. Et vt meli⁹ memorie cōmendet ſigna ārtane ſic metrice collige ſm p̄n.

Frigus init⁹ puū poſt forte ſtatuq̄ minutū. Oſſa velut fracta dens ſtridens viſio preſſa. Nō caloꝛ ē vehemēs: ſz maioꝛ q̄tidiane. Nec tenet hic totum vetat horripilatio mixta. Tipo pua frequēs varij⁹ſſima pulſio dura. Magna freq̄ns cita fit ꝓtra triceū theſis vltra. Alba virēs hic mlti coloꝛ theris vltimo nigra. Sudoꝛ in hac tricco min⁹ ⁊ magis āphimerina. Parua ſitis longa febris erras p̄uia mlte. Signa nigre cholere ſplē moſt p̄s cibus etas. Forma doloꝛ lōgus afflitio ſexq̄ter horis. Sūt in ārtana p raro cōtinuata.

aut mlia ſanguinea: aut melācholia cholerica: aut melācholia melācholica. Deinde rege vnāquāq̄ earū cuz eo qđ eſt ei cōueniēs de illis q̄ dicemus. Verū oibus ſpēb⁹ ſūt iudicia i quib⁹ cōicant. Et illud ē qñ ipe oēs minuūtur in p̄ncipio. Quare neceſſe ē vt a ttēdať an ſanguis ſit dñans in ea ⁊ proprie qñ quartana eſt a melancholia ſanguinea. tunc em̄ phlebotometur ⁊ extrahatur ſanguis ſm quātitatis neceſſitatem. Et fortaſſe exigit mltitudo ei⁹ vt extrahať de eo reſpluria. Et qñ nō ē nccia phlomia tūc phlomia ei ē nociua inq̄tū ōbilitat: ⁊ inq̄tū educit Jziū melācholie: ⁊ inq̄tū mouet hūores ad exteriora.

c Cura. Cōſideret Jn hac pte tertia q̄ eſt ō cura ārtane p iodice ſeu interpolate p̄mo agit de mioratione materie ⁊ regimie egri a p̄ncipio febris. Scōo de alteratiōe māe in p̄n⁹ et augmento et cuſtodia ſtomachi ſplenis ⁊ epat: ⁊ de vomitu ibi [Et ſclas ꝙ qñ] Tertio ō diuerſis curis ārtanaꝝ febriuz penes diuerſitates melācholiaꝝ ibi [Q̄ ſi melācholia] Quarto ō medicinis ārtanarioꝝ poſt digeſtionē māe tā ſolutiuis q̄ alteratiuis ⁊ puocatiuis ibi [Cum q̄ digeſta ē] Quito i ſpāli de medicinis ſolutiuis cōpoſitis ārtane p̄p̄is ibi [Rememoratio ſolutiuoꝝ] ¶ Jn p̄ma pticula p̄mo p̄mittit vnā ꝓſideratōez cū trib⁹ rōis. Scōo agit de phlomia ārtanarioꝝ ibi [Quare neceſſe ē] Tertio de pharmacia mioratiua i generali ibi [Et ſi oz] Quarto ō dieta ibi [Et oꝛet] Quito ō medicia q̄ cōuenit in die paroxiſmi ibi [Et ſit medicia] Sexto i ſpāli de ſolutiuis minoratiuis ibi [Et tu q̄dē] Septio de vomitu ibi [Et vomit⁹] Octauo ō phibitōe ſolutōis fortis añ digeſtionē ⁊ abſtinētie nimie ibi [Ops q̄]

Jn p̄ma pte p̄mittit hāc ꝓſideratōez: ꝙ attēdere oz i cura ārtane ad mām ei⁹. ſ. vtrū ſit melācholia ſanguīea vl cholerica vl phlegmatica vel melācholica p ſigna dcā pte. 2. ca. p̄nū. Deinde circa illā dat. 3. rōnes. Prīa eſt. regať vnaquecq̄ ārtana ſm ꝙ cōueit māe ipſi⁹ cū medicinis tā digeſtiuis q̄ ſolutiuis ⁊ apitiuis ⁊ puocatiuis ac cū dieta: q̄ poſtea dicenť. q̄ cū māe ārtanaꝝ febriū diuerſificenť tā in ſubſtātijs q̄ i q̄litatib⁹ ⁊ cāis ſuis diuerſis etiā indigēt auxilijs. Scōa ē. oīb⁹ ſpēb⁹ quartane febris ⁊ materijs ſuis ſ⁊ iudicia aliq̄ in q̄b⁹ cōicant. Et iſta rō eſt q̄ſi exceptio a rō p̄cī. p quā innuit p̄ceps ꝙ oēs ſpēs ārtane febris hñt cibos aliquos ⁊ medicinas vel medēdi modos eis oīb⁹ cōes ⁊ vtiles vt ienire vē trē hūectare corp⁹ puocare vomitū. Tertia ē. declaratiua ſcōe. ſ. q̄ oēs materie ārtane febris minuūtur ſcu minuēde ſ⁊ a p̄n⁹ febris: vt nā potentioꝛ reddať ſup reſiduo digerēdo paulati ⁊ reſoluēdo vel expellēdo. Et hec mioratio māe febris interdū efficit p phlomiā: interdū p phar

Jn ſcōa dicit p̄mo ſup (macū ventris ſolutiuū interdū p vomitū. phlebotomia ārtanarioꝝ ꝙ attēdere oz ſi ſanguis ē dñans i ārtana febre ⁊ marie in illa q̄ ex melācholia ſanguīea orta ē. ⁊ tūc extrahať p phlebotomiā de peccāte ſanguīe q̄tū neceſſe ē. Sic ei tollet p phlebotomiā magna ps cā febris hmōi: nedū añcedētis putrefieri apte: ⁊ etiā iuncte iā putrefacte. Scōo dic ꝙ fortaſſe exigit mltitudo ſanguis vl melācholie ſanguīee aduſte vt p̄mū ex ea p phlebtōiaz āplā extrahať cū. ſ. ſanguis groſſus melācholic⁹ ſupabūdās i ramuſ venaꝝ oculcar⁹ putrefit ⁊ ēt abūdat i magnis venis. Nā tūc phlebotōia vſq̄ ppe ſincopī vl ārtanā āputat vl ipaz minuit ⁊ mltū abbreuiat. Ter⁹ tangit. 3. nocumēta phlotōie q̄ fit i ārtana qñ ñ ſuccit. Prīm⁹ ē ꝙ egrivir⁊ ōbilitat. Nā ſpūs p̄mos a corpe educ ⁊ aufert nāe p̄prīū theſaurū pl⁹ oī alia euacuatōe. Scōa ē ꝙ ha corpe tollit frenū Jziū melācholie: q̄ corrigi ſolet. ſ. ſāguicz q̄ ſuis caloꝛe ⁊ hūiditate ſiccitatē mitigat ⁊ frigiditatem mlie. Ter⁹ eſt qđ mouet ⁊ turbat hūores q̄tos i inſtioꝝ ebullire faciēs vſus extra: nō tn̄ educēs. vñ febr⁊ affligit ⁊ exacerbat acri⁹ q̄ pri⁹. ¶ Attēde ꝙ galib. ō febrib⁹ ad glauconē ca. 16. ſup phlomia ārtanarioꝝ i p̄ncipio egritudis dat. 3. rōnes. Prīa ē. ſi valde freq̄nť appuerit abūdās ſāguis: tūc oz auferre ō ſāguie qđ cōmēſuratū ē. Scōa ē. ſi cidēt⁊ venā qđ fluet nigrū fuerit ⁊ gſſū aude i euacuatōe. maxīe āt ſi ſplenetic⁊ iuēit. rāto vo. i.

Depletio in q. ana sanguinea

UVA. BHSC. IyR_028

citrino ⁊ ſubtili apparente retine illico. Tertia eſt incide vouenā aut eaz que intus. i. baſillicam aut q̄ eſt in medio brachij ſiniſtri. ſ. nigram.

Jn tertia pte dat tres rkas. Prīa eſt. euacuet ſi oz a p̄n° egritudis aliq̄d ō hūore faciēte febrē cū pharmaco mīoratiuo p vnū diē p̄. poriſmū vt ſi die lune poriſmū habeat die martis q̄eſcat ⁊ die mercurij poſt hūc i auroza pharmacuz accipiat. Vel expōe ſic q̄ pharmacum ſumat i die ſeq̄nti ſine medio diē poriſmi. Jux illō raſis. 10. almanſoris. Medicīa quoq̄ mouēs i ſeq̄nti die poſt febris laborē oz dari. Primo ad alleuiandū ⁊ exonerandū infirmum ab aliq̄ pte materie febrik. Scōo ad mū dificandū ſtomachū ⁊ intestina ab humoribꝫ malis ⁊ groſſis fecibus. Sed forte pharmacū ⁊ eradicatiuū poſt digeſtiōez materie cōpetens innuet p̄nceps pticula vltima capituli iſtiꝰ. Scōa eſt. puocatio fortis vīne aut ſudoris nō eſt cōueniens in p̄n° q̄rtane: ne ſb̄tile auferat ⁊ groſſuz relinquat rebelle induratū nō obediēs poſt ꝺ pharmacīs. Jux id gak. p° ō febribꝫ ad glauconē ca. 16. Deinceps vo de q̄rtanis dicem⁹: q̄s fm p̄ncipia moderate ſuauiterq̄ ducere oz: neq̄ pharmacū vehementiū vllū offerēs neq̄ cuacuationē. Tertia ē. in p̄n° q̄rtane mollificantia cōpetūt vētrez leniētia. Que ſi in potu p os dare noluerī. vel q̄ febriēs ipas abhorret: vk q̄ nō ſolēt ipz laxare tūc da cliſtere: lenitiuū tñ q̄ nō ꝓfortet nec fortificet p aliq̄ pharmacū de violētis niſi ꝑpe ſtatū cū iā mā digeſta videt. Aliter mouebit peccātē māz viſcera ꝓturbās: ⁊ nil ō hac educet. Jux id gal. lib. de febribꝫ ad glauconē ca. 16. Mollifica vētrē q̄tū poſſibile ē p cōſueta. Si vo nō ꝑderit cliſteriſatōibꝫ vtere fm p̄ncipia q̄dē mollibus poſtea acriozibꝫ. Huic tertie rke ſubiūgit p̄n. vnū notandū q̄ fini ipi⁹ ſic copulādū ē. Et ñ ꝓcedit ꝓfortato eoz. ſ. laxatiuoz niſi q̄n ꝓcēt egritudo ſtatū: etſi. i. q̄uis medic⁹ q̄dā iā p̄ſūpſerit ⁊ ſolutiōe eduxerit melācholiā fm ſnā itelligētiā vl imaginatōez ſolutōe forti aliq̄tiēs in p̄n° ⁊ p hāc phibuerit egritudinē penit⁹ extirpāſ febrē cū mā ei⁹. Et p hōba vult notare raſim q̄ mltos ſanauit a q̄rtanis febribꝫ p fortia pharmaca i p̄n° haz vel augmēto tradita. Jux illō raſ. 10. almāſo. Si aūt febrī ⁊ ei⁹ accidētia nō iueniāt mīorari eger vehemēt ē euacuād⁹: qō ſi ſepe fcm fuerit nō pmanebit febris. Jtidē freq̄nt practicāt vūlgares dātes q̄rtanarijs a p̄n° febris aſarā baccarā: aut teſticulos murī ⁊ ſi herba craſſa ſup muros creſcēs: aut radices yris vñ ſnb ⁊ ſup̄ vehement laxāt vſq̄ ad ſanguinē. Et p iſtū modū q̄dā liberāt cū anguſtijs maximis ac ſi crepent medij p vētrē vl foris debeāt ejicere viſcera. Alij aggrauāt ⁊ debilitant ⁊ derelīquūt i ſuis ſtōachis mala veſtigia medicie aſſūpte: q̄b⁹ nō modicū digeſtio turbat. Et circa iſtū modū practice erronee ⁊ iartificialiter dicēs p̄n. Sz ē rectū ab errore. i. fortunat⁹ ⁊ ꝑfect⁹ ab erroneo ope: vl ē egrū regere ſemita erronea fallaci vt plīmū ⁊ inſecura ⁊ ō

Jn q̄rta pte dat. 3° (hāc rkaz digeſta medicari ⁊ mouere nō cruda. rkas ſup dicta q̄rtanarioz. Prīa ē. q̄rtanarī⁹ phibēd⁹ ē a comeſtōe i die poriſmi: ⁊ ei ieiunīū i illa die ē inīūgēdū. Et itelligе illō de die nāli. 14. horarū: ⁊ icipe cōputare has ab initio poriſmi. Vel p horas. 4. añ poriſmū i q̄b⁹ nō ē dād⁹ cib⁹ aliq̄s q̄ corpi imanēs ipz nutriat: ſz infdū datur ad puocādū facili⁹ vomitū vt poſtea dicet. Jux illō raſ. 17. toti⁹ ꝺtinētis. Nihil comedat patiēs q̄rtanā i die poriſmi. Et itez ibi. Jeiunet patiēs i die poriſmi. Cā vo hui⁹ ē: q⁹ poriſm⁹ fere tota die detinet ifirmū: ⁊ in poriſmis cibū ſbtrahere oz: apponere ei leſio ē ampb. p°. Sz q⁹ gens hui⁹ patrie vix ſuffert vno toto die carere cibo dam⁹ p. 6. horas añ horā acceſſus: vel ilico poſt declinationē cibū lenē lubricū vt aquā pulli vel hordeatū vel amigdalatū bñ zuccaratū ⁊ in potu ptiſanā. Scōa ē.

Et ſi opz euacuetur a principio de humore faciēte febrem aliq̄d ad alleuiandū ⁊ ad mundificandū. Illō em̄ apud digeſtionē eſt fm q̄ innuā ad ipm. Et ſit poſt poriſmū per diez Et nō oportet vt fiat puocatio in p̄mis cū fortitudine. Et opz vt adminiſtrētur mollificātia. Et ſi tibi nōvi detur bonuz vti potionib⁹ admīſtra loco earū cliſteria cōuenientia: ſ̄z oz vt ſint lenia: ⁊ nō ꝓceditur confortatio eoz̄ niſi q̄n conſequit egritudo ſtatū. Et ſi medicus iā p̄ſumpſerit ⁊ ſolutione eduxerit fm ſuā intelligentiā melancholiā in p̄ncipio aliquotiens ſolutione forti ⁊ ꝓhibuit egritudinē penitus: ſed ē rectū ab errore. Et oportet vt phibeatur i die paroxiſmi a comeſtione ⁊ p̄cipiatur ieiunīū. Et prohibeat ab aqua frigida illa die. Et eſt neceſſariū in reliqs

dieb⁹ vti carne pulli āt i p̄mis taeiugi vſq̄ ad tres vel q̄ttuoz p̄iodos: deinde pulli. ⁊ pullus ē melior. Et ſit medicina in die poriſmi geleniabin confricatū in aqua calida in die bis āt ter. Sunt q̄z. 3. 3. geleniabī i. ʒ. 10. ſi rupi acetoſi. Et tu q̄dem ſcis q̄ q̄ñ melancholia eſt cholerica: tūc oz vt adminiſtret in ea q̄ ſoluit eā ex genere myrabolanoz ⁊ violaz. Et ſi eſt phlegmatica opz vt admīſtret in ea aliq̄d in quo ſit ꝺctus polypodij ⁊ epithymi ⁊ ſimiliū. Et ſcias q̄ aqua caſei eſt bonū vehiculū ei q̄ adminiſtratur ꝺctutibus predictis. Et forte aſſe confert adminiſtratio eius ſolius quando eſt calidi tas violenta. nam algelniabin ⁊ aqua eius colata a decoctione ſua forti eſt loco iſtius ꝓpie q̄n ē in ſtomacho debilitas aut ē illud q̄ vincit humor frigid⁹.

aqua frigida nō detur in potu q̄rtanarij ſi hora poriſmi. Quia vehement aggrauaret tipū ⁊ plōgaret ⁊ icrudaret atq̄ inſpiſſaret mām febris. Tertia ē. q̄rtanar⁹ vtak in dieb⁹ q̄ eſt carne pulli: vt i p̄mis dieb⁹ vſq̄ ad tres poriſmos carnib⁹ taeiugi. i. auicularū cāpeſtriū vt alaudaz. q⁹ ſt ſubtiles ⁊ apitiue faciūt digeſtiōis ⁊ dolectabiles guſtui: deide vtatur carne pulli. Et breuiter loq̄ndo pullus ē melior: q⁹ fit ex eo ſanguis tēpatior i calidītate ⁊ hūidī or nāli hūidītate. Bak. aūt lib. de febribꝫ ad glauconez q̄rtane ſ̄gimē fic aſſūmauit. Vino aūt vti albo ⁊ ſubtili ⁊ moderate calido. Et auiuz nō limoſi. Et piſciū bñ digeſtibilib⁹ ⁊ mollis carnis ⁊ nihil viſcoſuz habētib⁹ ⁊ ſalſis ⁊ ſinapi vti oz

Jn q̄nta dic̄ q̄ medicīa q̄rtanarijs cōferens in die poriſmi ē ieleniabin. i. roſe ꝺdite cū zuccaro aut melle ꝺfricatū in aq̄ calida bis i die vel ter i poru exhibitū fm hāc formā. ℞. ſerue roſaz rubeaz. ʒ. ʒ. ſirupi acetoſi ō zuccaro. ʒ. 10. diſſoluant i. ʒ. trib⁹ aq̄ fontis calide ⁊ da ꝺ totum egro p. 1. doſi bibē: Prīo ſemel i p̄n° declinatōis poriſmi: ſcōo adhuc ſemel i medio ipſi⁹: tertio adhuc ſemel i ei⁹ fine. Nā cor ꝺfortat ſtōachū ⁊ viſcera lauat ⁊ abſtergit: ſiti mitigat: mēbra refocillat. vias apit.

Jn. 6ª. dat q̄nq̄ rkas circa purgatōez mīoratiuā q̄rtanarioz in ſpāli. Prīa ē. cū melācholia q̄rtanā faciēs ē cholerica deb ſolutiuū q̄ educat eā de myrabolanis ⁊ viol fcm fm hāc formā. ℞. myrabolanoz citrinoz. ʒ. 1. tēpent p noctē i lib. f. ſeri capni: deide mane bulliant modicū: poſtea exp̄mant p ſtaminū fortit ⁊ diſſoluat in exp̄ſſiōe ipoz ſeu colatura ꝺſerue violaz. ʒ. 1. ℥. doſ q̄ in aurora deb. Scōa ē. ſi melācholia q̄rtanā faciēs ē phlegmatica miſtre tur pharmacū ad hanc educēdā i q̄ ſit vt⁹ polipodij ⁊ epithymi ⁊ ſiliuz vt ſene fm hāc formā. ℞. polipodij q̄rcini inciſi. ʒ. 1. epithymi. ʒ. f. foliculoz ſene mūdatoz. ʒ. ʒ. decoq̄nt i aq̄ cū gallo ātiq̄ ſaculo ipoſita: poſtea fortit i ea exp̄māt: ⁊ ō hac aq̄ denk q̄libꝫ mane 6. ʒ. in potu. Nā polipodiū ſolutōe educit cholerā nigrā cū facilitate ⁊ phlegma groſſuz ⁊ muſcilaginoſuz vt ait meſue ca. ō eo. Et epithymū p̄rogatiuā hz ſup oib⁹ ſolutōez faciētib⁹ educere melācholiā. Sed p q̄rtana phkatica expedit addē cartami. ʒ. f. i p̄dcā galli ꝺcoctōe: q⁹ phlegma aduſtū aliq̄d retinet de nā phkati groſſi nō aduſti. Tertia ē. aq̄ caſei q̄ ſerū ōz ē bonū vehiculū ſeu bona delatrix hui⁹ q̄ ꝺk ō ꝺtutib⁹ ſolutiuoz p̄noiatoz. Jux illō meſue ca. de aq̄ lact. Aq̄ lactis ē mā ifuſionū. ⁊ ē ipa p ſe medicīa bona. Et rurſus ibi ait. Fūdamētū ē ifuſionū: ⁊ p ſe ē ꝺbik ſolutōis mel q̄ vigorat opatōez ei⁹. Et itez ibi. Solutiōe educit cholerā ⁊ hūores aduſtos cū facilitate. Quar ª ē. forte ꝺfert aq̄ caſei ſola exhibita i potu q̄n violēta ē q̄rtane caliditas ſic cē ſolet i cholerica. Et ē doſis ei⁹ ab. ʒ. 6. vſq̄ ad lib. 1. vt ait meſue ca. ō ea. Nā vias apit ⁊ educit aliq̄d ex melācholia. Quita ē. algeleniabi. i. mel roſatū vl zuccaz roſatū ⁊ aq̄ ei⁹ colata a ꝺcoctōe ſua forti ē loco iſtius. ſ. aq̄ caſei vl pharmaci mīoratiui maxie q̄n ſtōach⁹ ꝺbik ē vl i eo abū dat hūor frigid⁹: q̄m ſtōachū debilē ꝺfortat ⁊ ab eo abſtergit hūores frīdos: ⁊ illos ſb̄duc ſb hac forma datū. ℞. aq̄ fontis mūde bullite fortit cū. ʒ. f. melk roſacei lib. f. colet p pānū mūdū vl p ſtaminū ⁊ in ea diſſoluāt ꝺſerue roſaz rubeaz. ʒ. ʒ. ⁊ dek ꝺ totū pynica dofi. Vl refer ꝺ. ⁊ aq̄ ei⁹ ñ ad aquā ꝺcoctōis ⁊ diſſolutōis algeleniabi

UVA. BHSC. IyR_028

sed ad aquā casei fortiter decoctā et depuratā p colaturā in cui3 3.4.dissoluunt.3.tres algelenia bin t dāt i potu ,pna sola dosi.

In septima inuit ḡnās regulas circa vomitū quartanariorum Prima est.vomitus ḡrtanarius ante cibū cōfert.Quia melia p canalē,ppriū a splene transferri quotidie solet⁹ usus os stōachi a q̄ expulsa vomitu febrem alleuiat.Scōa est In quartana vomitus post cibū pl' iuuat q̄ iuuet añ eū maxie si cibus ex illis fuerit q̄ vomitum excitāt.Quia facilius t leuius agitur irritato stōacho ab humore t cibo q̄ a solo humore Tertia ē. in ḡrtana vomitus ppie cōperit in die paroxismi t āte paroxismum.eradicat eñ aut alleuiat eum.

Quarta ē. vomitus est ō rebus multū iuuātib⁹ in quartana febre et p̄e si ipa phlegmatica fuerit Quia ḡrtane huius minera sepe est vel in stomacho vel ppe stomachū.Quita est.vomit⁹ nō solū cōfert in p̄ncipio quartane phlegmatice ad minoratōes materie ipius:sed etiā in oñi tpe febris:sed fortior cōpetit materia febris digesta extē.¶ Cōtra.melicos inferius vehemēti⁹ducere cōuenit.ampho.4.Et ga.in cōmento reddēs cām ait.Inferi⁹ quidē qz hūor ḡuis est.vehemētius vero:qm̄ neq̄or t glutinosior est.est em̄ fer alior humor:vñ solus portat corruptionē oim.Et rursus ibi ait.Op3 igit quibus cholera nigra dñat cum solutōe vētris ab inferiori purgent.Vehemētius dixit purgari ppt gravitatē et fortitudinē cholere nigre q̄ potioni vomitus nō obedit Ab inferiori ppter grauitatē sui.Sicut em̄ cholera rubea ,ppter leuitatē sui est purgāda a supiori t cū vomitu:qz ipsa p se pluri⁹ ascēdit vsq̄ ad os stomachi:ita cholera nigra,ppter grauitatē sui ab inferiori cū medicina laxatiua:hec ille. Dic p̄mo q̄ sani melācholici facili⁹ secessu q̄ vomitu purgāt:nisi cōsuetudo facile vomēdi vel debilitas oris stōachi obstiterit cū affluxu plurie melie ad ipm. Dic scōo q̄ cōsideratiōe hīta ad mobilitatē hūoris ib aut sup melicus humor apti⁹ deorsum pharmaco educit q̄ vōitu sursum:sicut clare inuūt hyp.t ga.i vbis nūc dict. Dic tertio q̄ multiplicatio maloꝝ humoꝝ in stōacho p viā indigestionis in ḡrtana q̄ cōmoti in portismo vehemēter ip3 aggḡāt t āgustiāt cor t oppmūt pect⁹:facit vomitū esse putilē ante horā accessus i his q̄ facilr euomere pñt:qz cito t breui via quod grauat excutit.

In.8.pte,phibz laborē t attētionē medici t infirmi i p̄ncipio ḡrtane febris t in p̄ncipijs digestiōis māe ip⁹ vsq̄ ad cōplemētū digestionis in ḡttuor reb⁹.Primo q̄dē phibz euacuare seu resoluere superfluitates cū medicis vehemēter calidis vt asa fetida pipe allijs diatriōpipeōr fulib⁹.Scōo cū deseccātib⁹ fortif ex medicinis stuphis t balneis vehemēter calidis t ex ieiunijs seu dimissione cibatōis.Quia hec oia subtile resoluūt t grossuz relinquūt lapidificatū:vel ita īduratū vt postea vix educi possit.Ter⁹ cū pharmacijs fortib⁹ t violētis sua solutōe vtutē nō modicū debilitātib⁹ vt cū elleboro:qz vel id soluūt qđ nō oz:t reliquūt malū velut inobediēs expulsioni:vel cōmouēt ipm et nō educūt vnde acrius furit vel adeo virtutem debilitāt vt neq̄ sufficiat puenire

ad statū neq̄ melīam digerere valeat.Quarto cū nimia subtiliatione regimis a p̄ncipio,ppter quā vt' impos reddit puenire ad statū:yt op3 erit ingrossare regimē qñ eēt potius subtiliandū puta ppe statum.

¶ Et scias t.c. In pticula hac scōa p̄mo tractat de cura ḡrtane in p̄ncipio et augmēto cū apitiuis t,puocatiuis.Scōo de iuuamēto rerū frigidarū t hūmidarū t nocumēto frigidarū et seccaruz ibi [Et scias q̄ res] Tertio de iuuamēto rerum calidarū t hūidarū ibi[Eibi q̄] Quar⁹ de iuuamēto salsoꝝ et acriū t incisiuorū t trociscoꝝ de a bsinthio ibi [Et nō est] Quinto de iuuamēto balnei t quietis ibi [Et de illis] Sexto de p̄mis q̄litatibus q̄bus indigent oēs ḡrtane ibi [Et oīs iste] Septimo de p̄seruatōne stomachi splenis t epatis ibi [Et op3 vt] Octauo de vōitu ibi [Et fortasse est]

In prima parte dicit p̄mo q̄ aq̄ hordei t secaniabī.i.firupus acetosus in potu dādi sunt in p̄ncipio ḡrtane febris siue incipiat tpe estatis seu tpe hyemis.Sz ptisana magis tēpe estatis t in ḡrtanis cholericis et sangnicis.t plus i hyeme secaniabī et i quartanis phlegmaticis magz t i melic⁹ vt apiāt vias oppilatas:t vt puocēt vrinā t sudores:t vt velocit̄ ꝺsumat febris t mā ei⁹.Horā vo aptior ad dādū hos pot⁹ ē p⁹ porisimū añcedētē seu iā p̄ritū p.3.vl.4.horas.dēt q̄ tēpna vice i potu vl.3.5.ptisane vel.3.5.firupi acetosi aq̄si.Scōo dic q̄ qñ accidit ḡrtana i hyeme tē nō ē mod⁹ ꝺuēies vt i potu dēt aliq̄ ex trocisc⁹.Et i tellige de trocisc⁹ illi q̄ ꝺstrictiui sūt t ꝺfortatiui:q̄s vekes dabāt p⁹ purgatōes i declīatōe egritudinū ad ꝺfortādū mēbra relaxata t ad ꝺsumēdū mās relictas corpi inutiles.Et hos iō i hyeme,phibz qz frig⁹ hyemis meat⁹ t via strigit t oppilat:q̄re tē poti⁹ apitiua mīstrare ꝺuēit q̄ restri

In 2ª dat.4.rkas.Pria ē q̄ res fride t hūide (ctiua q̄ magz oppilēt facit digestiōis t euchime seu bōi sāguis gñatiue fic hordatū aq̄ pulli alkata cū lactuc⁹ i ḡrtana cōpetūt.Pri⁹ rōe febr⁹ cui ꝺriāt t quā diuūt aut aufert.Scōo qz ꝺriāt melie ḥz q̄ ficca ē ppt suā hūiditatē.Mistrā de ḡ sr obstuādo alterā triū cautelarū.Pri⁹ ē vt ñ admīstrēt vbi ide tiet nocumētū i digestiōe fic i hūtib⁹ stōchū debilē fridū t hūidū.Scōa ē q̄ si admīstrēt i stōcho ꝺbili sit q̄titas eaꝝ ita modica q̄ nocumētū vl ipedimētū digestiōis ñ ide tieat.Ter⁹ ē q̄ si de eis dēt nōbil q̄titas i stōacho debili p̄misceat aliq̄d cū eis qđ earū tēpet friditatē t ñ diuuat suā hūiditatē.Et res hmōi sūt he q̄ sūt calide cū eq̄litate seu tpamto i hūido et sicco vt vue passe capill⁹ vener⁹ dulces amigdale.Scōa rka ē.oē frigidū t siccū vt fabe lētes alienēt a ḡrtanarijs seu ab his elōgēt.Qz aut multiplicāt melīaz vl ipaz ꝺfirmāt i malicia sua pp siccitudinē t hōgeneitatē earū cū ea.Ter⁹ ē res fride t hūide ꝺuēientes i ḡrtana sīvt ēdiuia lactuca melō:t q̄ñq̄ psica.s.q̄n eger multū ea diligit t eis freq̄ntī ꝺsueuit dū san⁹ erat absq̄ nocumēto t ḡrtana ip⁹ ē cholerica.Quarta rka ē.nō vitare oz i ḡrtana febre lactucā melōes t psica intdū:nisi ppt alterā triū icōmodoꝝ q̄ ide nasci pñt.Pri⁹ ē vehemētia frigoris māz icrudās et resoluī,phibēs t vias oppilās.Et h̄ icōmodū i lactuca iuētū ē:sed nō in melōe dulci repit. Jō lactuca dari nō oz i ḡrtana q̄ fit ex melia nō arsa aut adusta:sz nāli:nec i illa q̄ fit ex plmate adusto:sz i cholerica aut sanguīea solū. Scōz ē vehemētia,puocatōis vrie āt sudor⁹ (ōbiles ptes hūorū educēs t ḡssas reliquēs nāe rebelles t vix digestibiles ac educibiles Et icōmodū h̄ i melōe iuētū ē q̄revsus ip⁹ nō ē freq̄ntād⁹ i ḡrtanarijs q̄ ꝺsueuerūt abūde vriare vl sepe sudare.Ter⁹ ē vehemētia p̄parationis

UVA. BHSC. IyR_028

vel ad sui putredinē vel ad illi⁹ putredinē cui ꝓmiscet. Et in pficis bene maturis inuētū est istud: q̄re nō sūt dāda q̄rtanarijs hñtib⁹ stomachū vehemēter sordidū aut hūores suos ad putrefactionē mktū ꝓparatos Et oportet vt obserues illud. i. attēdas ad hec incōmoda non admini strans ea que dicta sunt in dispositis ad hec.

Jn tertia dicit ꝙ cibi tēpate calidi cū hūiditate plurima: sicut fic⁹ endiuie permixte sunt valde iuuātes in q̄rtanis febribus ꝓcipue cū q̄rtanarij queāt eq̄tionem seu tempantiā sue caliditatis et suorū humorū et nō refrigerij nec digestiones suorū humorū cuz frigidis et hūidis. Et in q̄rtana de naturali melīa nō est q̄rendū forte refrigeriū: sed tēpamētū caliditatis et digestio melie cuz floribus buglosse et borraginis et uuis passis et ouorū vitell⁹ Sz in q̄rtana ō cholera adusta forte q̄rendū est refrigeriū et digestio materie ipius cum medicinis frigidis et humidis.

Et oportet vt obserues huiusmodi.

Cibi quoq; calidi cū eq̄litate et cuz additione hūiditatis sunt iuuantes valde: et ꝓprie cum volūt equatiōes caliditatis eorū vbi nō diligit vt per ea fiat iuuamētū ad digestionē cum frigidis et humidis: sicut cōmixtio ficuū cū endiuia. Et nō est malū in ꝑmis sumere ea in q̄bus est salsedo et acredo et incisio cū nō timet incremētū caliditatis. Jn fine aūt egritudinis nō est excusatō illi⁹. Et trociscī de absinthio iuuatiui sunt vsq; ad finē egritudinis. Et de illis quib⁹ fit iuuamentū est sessio in aqua calida dulci ante cibū omni die. Et balneatio q̄ hūectat et nō facit sudare neq; excitat caliditatē. Et cōtinuatio delitiarū et q̄etis. Et abhorrere exercitiū et motus corpeos et aiales. Et oēs iste febres indigēt humectantibus. Et diuersificant in quātitate qua indigent infrigidatiuis. Et necessitas sua qua idigēt exiccatiuis est ꝓpter illud quod est in eis de vtute incisionis et abstersionis et solutōis: et non ꝓpter exiccationem. Et oportet vt obseruet stomachus cū emplastris bonis cōfortantibus que sunt inter virtutem caliditatis et subtilitatē ei⁹ fm ꝙ exigit dispositio. Et obfuētur splen et epar et regantur vt non indurētur et aposteme. Et fortasse est necessariū ad prouocandū vomitum vti aqua raphani cum semine suo: q̄ misceātur cuz sirupo acetoso.

Et oportet vt obserues huiusmodi. Cibi quoq; calidi cū eq̄litate et cuz additione hūiditatis sunt iuuantes valde: et ꝓprie cum volūt equatiōes caliditatis eorū vbi nō diligit vt per ea fiat iuuamētū ad digestionē cum frigidis et humidis: sicut cōmixtio ficuū cū endiuia. Et nō est malū in ꝑmis sumere ea in q̄bus est salsedo et acredo et incisio cū nō timet incremētū caliditatis. Jn fine aūt egritudinis nō est excusatō illi⁹. Et trociscī de absinthio iuuatiui sunt vsq; ad finē egritudinis. Et de illis quib⁹ fit iuuamentū est sessio in aqua calida dulci ante cibū omni die. Et balneatio q̄ hūectat et nō facit sudare neq; excitat caliditatē. Et cōtinuatio delitiarū et q̄etis. Et abhorrere exercitiū et motus corpeos et aiales. Et oēs iste febres indigēt humectantibus. Et diuersificant in quātitate qua indigent infrigidatiuis. Et necessitas sua qua idigēt exiccatiuis est ꝓpter illud quod est in eis de vtute incisionis et abstersionis et solutōis: et non ꝓpter exiccationem. Et oportet vt obseruet stomachus cū emplastris bonis cōfortantibus que sunt inter virtutem caliditatis et subtilitatē ei⁹ fm ꝙ exigit dispositio. Et obfuētur splen et epar et regantur vt non indurētur et aposteme. Et fortasse est necessariū ad prouocandū vomitum vti aqua raphani cum semine suo: q̄ misceātur cuz sirupo acetoso.

Jn q̄rta dat tres regłas circa vsum salsoꝝ et acutoꝝ in q̄rtanis febribus. Prima est. nō est malū q̄rtanarijs sumere in ꝑmis. i. in principio q̄rtane febris aliq̄ ex salsis: sicut cappares sale ꝺditas: et aliqua acria. i. acuta vel acetosa: necnō incisiua sicut sinapiū sirupū acetosuz cū seminibus et his sīlia: nisi timeat ꝙ febrilis calor per hec augmētet et excandescat: q̄tinus p ea vie apiant: hūores viscosi et grossi incidant ac subtilient: lz aliq̄liter in hoc casu noceāt sua siccitate. Timet aūt febris incrementū ꝓpter vsum istoꝝ si q̄rtanarius sit nā calidus et febris ipius q̄rtana cholerica: tūc aūt nec salsa nec acuta cōpetūt ꝑncipio. Scōa est. nō est excusatio illius in fine egritudis. i. q̄rtanarius nō est excusat⁹ ab vsu salsoꝝ et acutoꝝ et incisiuoꝝ in declinatōe sue egritudis: imo sibi tūc multū autiliant sinapiū piper asa fetida allia: qz materie residua cōsumūt vias apint vinā puocāt et sudores excitāt. Tertia est. trociscī ō absinthio sūt vtiles valde q̄rtanarijs a tpe digeste māe vsq; ad finē febris ꝓpter vehementiā sue aptionis et puocatōis. Juxta illud ꝑn. 5. prima trac. 8. ca. 23. Trociscī de absinthio sunt trociscī cōferētes ad febres antiquas aperitiui valde puocatiui faciētes appetere ℞. anisi absinthij asari et semis apij et amigdalarū excorticatarū oīz añ ꝓtes eq̄les conficiant cū aqua frigida et fiāt trociscī et dent in potu: hec ꝑnceps.

Jn q̄nta refert iuuātia. 4. in oñi q̄rtana. Primū est vt q̄rtanarius omni die sedeat in aq̄ dulci mediocriter calida ꝑusq; cibet. Per id enim calor innat⁹ sopitus in pōptu excitat: mēbra ꝑparant ad alimēti susceptionē: melie digestio iuuat. Scōm est. balneatio q̄ corp⁹ hūectat non sudare faciēs nec calorē excitās. Et per id intellige balneū aereū medie case q̄ calida est et hūida tempate multe aq̄ effusione: in q̄ puo tēpe stet q̄rtanarius donec excitet nālis color: corpus hūectet absq; sudore: mēbra cito aptent sibi hūc attrahētes et melīa digeri adiuuet. Tertiū est cōtinuatio delitiaruz et quietis. Delitiarū q̄dē in auditu melodiarū et fabularū et gratarū hystoriarū: et in visu gēmarū et virentiū pratorum aut florentiū ortoꝝ aut spectaculoꝝ. Quiet aūt sup lecto mollivel pulvinaribus vel tapetis mollibus. Quartuz est abhorrere et euitare exercitiū supfluū et corpeos mot⁹ fatigatiuos et mot⁹ aiales. i. passiōes aie q̄ corp⁹ extermināt et ipz desiccāt. vt rācores timores iras tristitias et sollicitudies. Rasis tñ refert. 17. toti⁹ cotinētis ꝙ in q̄rtana cōfert iuadere patientē cū ense euaginato et ꝓicere sup eū serpētes remot⁹ dētib⁹ vt indi faciūt: qz q̄nq; terroꝛ et ira cōmot⁹ inde egervelocit sanat ꝓfortato post hoc innato calore. ¶ Attēde ꝑmo ꝙ exercitiū moderatū solitū q̄rtanarijs in dieb⁹ q̄etis nō est denegādū. Juxta id ga. lib. de febrib⁹ ad glauconē ca. 16. Et si breuis fuerit et nō valde violēta q̄rtana febris int medijs dieb⁹ nihil ꝓhibet vti consuet exercitijs. hoc q̄dē fm ꝑncipia et vsq; ad statū agendū. ¶ Attēde 2° ꝙ nō solū exercitiū moderatū quartanarijs cōuenit: sz etiā balneū et fricatōes cōsuete: meli⁹ tñ ē fricatōib⁹

absq; balneo cōtentari. Juxt id gal. ibi. A fricationib⁹ aūt et ābulationib⁹ et balneis et alijs cōsuetis nō oino ꝓhibe. Si vo et oino abstinere a balneo ꝑnt fricatōib⁹ cotēti maxie iuuabunt. Quia balneū magis suspectū est de resolutōe sbtilū ptiū relict grossis inobediētib⁹ et indurat et ꝑcipue in ꝑncipio febris et añ digestiōez materie. Jdcirasis. 17. toti⁹ cōtinētis ipm ꝓhibet dicēs. Balneo vo nū ꝙ vel raro vtaris ꝓpe cū aere ē calid⁹, dissoluit em hūores et nō resoluit. Sz p⁹ digestionem purgat melīaz: qz tūc pata ēvt exeat

Jn sexta ꝓte dat tres regulas. Prima ē. oēs q̄rtane siue cholerice siue sanguinee siue phlatice siue melice fuerint idigēt hūectatib⁹. Sz hūid dicte oibus febricitātib⁹ cōferūt. aph. ꝑma. et ꝑcipue q̄rtanarijs q̄ siccitate mane febris et plitate ip⁹ siccāt et demacrant. Et nō solū hūide dicte sz ctia hūid⁹ aer et ociū et q̄es et delitie gra hūectatōis cōuenit et medicine hūectatiue. Scōa est. q̄rtane diuersimode indigēt infrigidatiuis: aliq̄ plus alie min⁹: vt cholerice et sanguinee pl⁹: qa su⁹ calor vehemētior est: et phlegmatice minus ac melice de melīa nāli ꝓpt remissionē sui caloris. Ter⁹ est. q̄rtanarij nō indigēt exiccatiuis vt inde exiccent sicut asa pipe sinapi et alijs. Sz ꝓpt illd quod est in eis de vtute incisionis et abstersiōis et solutōis głoꝝ et viscoꝝ hūoꝝ febrē facientiū et aptōis viarū oppilatarum.

Jn septia dat duo ꝑcepta circa accītia q̄ qñq; q̄rtanarijs supueniūt. Primū est vt obfuet corpi stōachus a corruptōe sue nālis compłonis cū emplastris bonis ꝺfortātibus: q̄ sūt int vtutē caliditat et sbtilitatē ei⁹. i. q̄ sūt mediocris caliditat cū sbtilitate sbe: vel q̄ media sūt int caliditatē virtuosam et intēsam et sbtilē tenuē seu remissaz caliditatē fm ꝙ exigit dispō stōachi. ¶ Attēde ꝑ⁹ ꝙ in q̄rtana q̄nq; cōpło nālis stōachi adeo alterat vt penit⁹ cadat appetit⁹ ad cibū. Et q̄nq; in tm vt ipe stōachus cibos assumptos digerere nō possit: vnde vētositas mktiplicat vel aq̄sitas q̄ tumescit vēter et hydropisis nascit: et q̄nq; i eo supuenit sclirosis ex melācholia villis intercluſa vel tunicis eius q̄ vix curā suscipit: vt q̄ stomach⁹ ab his ꝑseruet cū ēplastris calidis ꝺfortād⁹ ē. ¶ Attende scōo ꝙ empła stōachi ꝺfortatiua q̄ ꝺueniūt in cāu isto hec sūt ℞. oleoꝝ de lilio et de camōilla et de absinthio añ. ʒ. i. cere. ʒ. 3. misceant ad ignē et fiat empłm sup alutaz extēsum: qō cooptiat tela tenuissima. Aliud. ℞. oleoꝝ de spica et de aneto añ. quart. ß. cere quart. 1. fiat empłz vt ꝑus. Scōz ꝑceptū est ꝙ in quartanarijs obseruent splen et epar: et regant taliter ꝙ non indurent nec aposteme sclirotico apate. Hec em mēbra sunt ex semet apta facile i durari ꝓpter suū hūidū nō herere fortit nec inuiscari vehemēt sicco. quāto g̃ ampli⁹ indurari apta sūt q̄rtana pñte q̄ diuturna ei⁹ caliditate sbtile resoluit hūidū ab his mēbris et relinqt g̃ssuz siccū et induratū et sua mā puta melīa siccat et oppilat et indurat mēbra hec. ¶ Attēde ꝙ mēbra hec ab induratōe duplici via ꝑseruari pñt in q̄rtanarijs. Pria ē intēdere caute et diligēter ne cōculcet i vijs ipoꝝ et rimis ac poris melic⁹ hūoꝝ cū his q̄ apitūt vias ipoꝝ vt cū capparib⁹ aq̄ scolopōdrie sirupo acetoso decoctōe sene thymi et epithymi. Scōa ē de foris adhibere aliq̄ sup ista mēbra q̄ꝑtiū hūidū ipoꝝ cōseruēt: et si aliq̄d in ipis ꝺgelatū fuerit liq̄ faciāt et emolliāt vt ēpłm de melliloto oleū de lilio et de camōilla

Jn octaua dat sex regłas cū q̄busdā āneris sup vomitu in q̄rtana q̄ stōachus purgat et ꝺseruat. Pria ē. puocatio vomitus in q̄rtanarijs forte req̄rit aquā raphani cū semine suo q̄ sint imixte

UVA. BHSC. IyR_028

sirupo acetoso ꝑm hanc formā. ℞. aq̄ decoctōis vel distillatōnis radicis raphani.ʒ.4.in q̄ cōtere semis raphani.ʒ.2. deīde eis ade sirupi acetosi.ʒ.1.da in potu calidum ꝑ vna sola dosi. Fortasse dicit qz in ꝓparat ad facile vomēdū qñq̄ sufficit ipulsio sola digiti aut pēne in os intincte in oleo. Huic regle adiūgit ānexa duo

Et fortasse iuuatur tūc anteceſſione comeſtiōis ſicle ⁊ ei⁹ quod ſalitū eſt de piſcibus et ſinapis ⁊ his ſimiliuz ante ipz. Et iuuaſ poſt illud cū potu aque multe. deinde fiat ſucceſſio cū ſirupo acetoſo ⁊ euomat. Et de illis q̄ cōferunt ei eſt vt ſumat ipm in die paroxiſmi. deinde euomat ſup ipm. Et ſecuritatē facit a nocumēto febris quod eſt ꝑpter frigus ⁊ rigorē ⁊ acuitatē febris ſi ſumat allia ⁊ mel et bibat ſirupū acetoſuz mellinū: ⁊ ipleatur cibo. deinde ſumat aquā calidaz et euomat. Cū ergo conſumīt paroxiſmus cenet rez paruā ⁊ balneet in mane. Et ſi ſumat ante paroxiſmuz q̄nq̄ horis cibuz vt euomat fortaſſe iuuabit illud lz nō euomat. Et vomitus ante paroxiſmū quicūq̄ humor ſit alleuiat paroxiſmuz aut eradicat ipm. Et de regimine bono eſt vt ieiunet die paroxiſmi ſi nō ē qđ ꝓhibeat et nō ſumat cibuz donec cōſumatur paroxiſmus. Et ingrediaſ balneuz i die ſcō ſi quidē fuerit digeſtio ꝑm

deſcriptionē. Et ſi nō fuerit digeſtio nō fiat in ea niſi effuſio aque calide quātitate q̄ delectat corp⁹ ⁊ hūectat minus q̄ vt ꝓueniat ad hoc vt liquefiat ex ea humor. Et in die tertio adminiſtret vomitus ꝓpter illud quod ſupfluit de cibo ⁊ qđ reſoluit balneū q̄uis oporteat: vt adminiſtret vomit⁹ in die paroxiſmi iteruz. ¶ Qđ ſi melia fuerit ſanguinea iuuabiſ cū phlebotomia ex baſilica. deīde ꝓ euacuationem ſubtilē cū eo in quo ponunſ de mūdificātibus ſanguinē ſicut virtutes, ſucaha ⁊ bedegar ⁊ polipodij, et fumiterre ⁊ myrabolanoz kebulorū Et hoc quidez genus velociſ recipit curationez. Et ſi fuerit melācholia cholerica tūc tibi ineſt vt adminiſtres infrigidationem et humectationez vltimas ex medicinis ⁊ cibis. Et adminiſtres aquaz temperatā ſedēdo in ea ⁊ abluendo. Et fiat lenificatio nature in ꝓncipio cum eis que ſunt ſicut illud quod fit ex violis: ⁊ quod fit ex aqua caſei cū ꝓtute polipodij.

punctis. Primū eſt. ieiunet patiēs q̄rtanā die paroxiſmi ſi nihil aſſuerit ieiuniū ꝓhibēs: vt debilis vt⁹; etas infantie: vēter impgnat⁹: et non ſumat cibū donec trāſierit paroxiſm⁹ tot⁹ vt attētius vtus ſe totā occupet in digeſtione ⁊ reſolutōe materie febris nō diſtincta a cibo. Scōm eſt. ſi digeſtio materie q̄rtane cōpleta fuerit ꝑm deſcriptōnez q̄ eſt adeq̄tio ſōe ipius et ꝓparatio ad expulſionē intret q̄rtanari⁹ balneū acreū die ſcōo q̄ ꝓmus exiſtit dieruz q̄etis qđ poros reſeret: vias aperiat: aliquid materie ꝑ eas educens ⁊ aliq̄d preparās ad expulſiōez Sz ſi materia digeſta nō fuerit effuſio fiat aq̄ calide dulciſ ſup corpus egri tanta quātitate q̄ delectat corpus ⁊ humectat ipm. vtus tñ ei⁹ nō ꝓueniat ad hoc vt liq̄faciat et fluere faciat meliam vt ſubtile educat ꝑ viā ſudoris relicto ḡſſo. Tertiū eſt. in die tertio q̄rtane febris q̄ ſcōs eſt dierū quieſ miniſtret vomitus. Primo vt educat ſuperfluitates a cibo relictas in ipo ſtomacho. Secūdo vt educat hūores illos q̄s diſſoluit balneuz et non eduxit. Et licet hodie cōueniat vomit⁹ ipm tñ iterū die poxiſmi miſtrare cōuenit ꝓpter cām reddita ſup ¶ Qđ ſi melia ⁊c. In hac particula tertia ꝓmo agit in (q̄nta regula, ſpecialī de cura q̄rtane ſanguinee. Scōo cholerice ibi| Et ſi fuerit melancholia cholerica| Tertio phlegmatice ibi| Et ſi fuerit melia phlegmatica| Quarto melice ibi| Et ſi fuerit melia melancholica|

In ꝓma pte dat duas regulas et notat vnū. Prima regula ē. phlebotomia de vena baſilica dextri brachij iuuat in q̄rtana de melia ſanguinea: quia magnā partē cauſe antecedētis huius febris ſine moleſtia illico euacuat. Secūda eſt. in quartana ſanguinea cōuenit euacuatio ſubtilis id eſt minoratiua ſuauis ⁊ benigna cū pharmaco aliquo in q̄ ſint vtutes medicinarū mūdificantiū ſanguinē ꝑm hanc formā. ℞. ſucaha i. ſpine egyptiace ꝑ qua cape corticem mozi bedegar .i. ſpine albe ana ʒ.2. polipodij quercini.ʒ.ſ. fumiterre.ℨ.2. mirabolanoz kebulorum ʒ.ſex. Fiat decoctio ad pōdus lib.ſ. i aqua fontis: que fortiter expreſſa cum medicinis ꝑ ſtaminū coletur et fit vna doſis. Vel loco illius. ℞. electuarij catholicō medulle caſieſiſtule mūdate añ.ʒ.ſ. diſſoluātur in ʒ.q̄nq̄ ſeri caprini ⁊ fiat doſis. His regulis ſubiūgit ꝑ modū notabilis q̄ cito ⁊ facile recipit curā hec q̄rtane ſpēs, ꝓptea q̄ mā ei⁹ non eſt vehementis viſcoſitatis nec groſſitiei: ſz facileobedit tā phlotōie q̄ ſolutōi

In ſecūda dat octo regulas ſup cura quartane de melācholia cholerica. Prima eſt. medicine et cibi vehemēter infrigidātes ⁊ humectātes adminiſtrādi ſunt in cholerica quartana ſicut lactuca vel portulaca vt album papauer aut endiuia. Nam cauſa añcedēs iſtius febris ſcz cholera multe caliditatis ⁊ ſiccitaſ eſt: et ex aduſtione creſcit et acuitur ipſius ſiccitas. Secūda eſt. in quartana hac conuenit ſedere et abluī in aqua dulci temperata. Quia vehemēter humectat corpus: ⁊ meliam cholericā repimit ab ardore ipius ⁊ aridītate ⁊ acuitate digerēdo ipſam. Tertia eſt. in q̄rtana hac leniaſ venter cū aliq̄ q̄nq̄ medicinaruz bonitatarū. Prima eſt medicina q̄ fit ex violis ꝑm hūc modū. ℞. violarū ʒ.i. fumiterre.ʒ.ſ. decoquant in.ʒ.octo ſeri caprini. deinde coletur exprimendo fortiter et dentur.ʒ. ſex pro vna doſi. Secunda eſtque fit ex aq̄ caſei cum virtute polipodij ꝑm hanc formam. ℞. radicis polipodij quercini mūdatim incīſi quarti.ſ. bulliatur in lib.i. aque caſei vel ſeri caprini donec redeat ad medietatem, deinde coletur et fit doſis vnica,

UVA. BHSC. IyR_028

Tertia est sirup' acetosus cuz epithymo exhibit' in potu ſm hūc modū ℞. epithymi. ʒ. ſ. bulliat modicū in lib. ſ. aq̄ fontis mūde. deinde colet et addat ei sirupi acetosi. ʒ. i. et det in potu mane p vna dosi. Quarta ē sirupus ros. in aq̄ lubleb' id ē volubilis mioris seu corrigiole ſm hāc formā. ℞. aq̄ decoctōis vl' distillatōis volubilis mioris. ʒ℥. sirupi ros. ʒ. i. misceant et dent i potu pro vna sola dosi. Quīta ē. ℞. medulle cassiefistule mūdate. ʒ. decē. dissoluant in. ʒ℥. seri caprini et da egro bibere mane p vna dosi. Quarta regula est. qñ mā q̄rtane est melīa cholerica solutio vētris integra quā eradicatiuaz appellare solemus p̄parāda et dāda est cito post. 20. diē egritudis: qz digestio matie febris in isto die manifeste apparet. da ergo ℔ pharmacū. ℞. dyasene. ʒ. i. electuarij catholicō. ʒ. tres dissoluant in. ʒ. 4. seri caprini: et in eodē exp̄mant fortiter reubarbari electi. ʒ. 2. p̄us cōtusi cū. ϑ. i. spice nardi postea tempati in aq̄ endiuie cuz pauco vino albo. ſ. dosis q̄ aromatiset cū cinamomo et dulcoret cū zuccaro. Quīta est. facta in hac q̄rtana solutiōe integra gdatī proceedas ad subtiliatiua et incisiua p̄mo incipiēdo a debilioribꝫ vt ab aqua mellis vel aq̄ cicerū vel a sirupo acetoso: deide procedendo ad fortiora vt ad aquā raphani vel saxifrage vel floz geneste vl' ad aquā apij: q̄tinus p hec vie apiant: sudor puocet: vrina excitet et ps materie relicta educatur: sed admisce frigida q̄ suū repmāt intēsum calorē: et in apiendo nō nocēāt: vt aq̄ endiuie vel scariole vel cicoree vel alke kēgi. Sexta est. si i hac q̄rtana rectificatio stomachi necessaria fuerit q̄ ipm cōfortet et cōplexionē eius corrūpi p̄hibeat fiat cū inūctōnib' ex oleis et epithymatibus tempate caliditatis q̄ nō ptranseāt vtutes camomille et melliloti et folioz absinthij et sīlīū vt amigdalarū dulciū et mēte cū rosis et mastice pauco ſm has formas. ℞. oleoz de absinthio et ō camomilla aā. ʒ. 2. cere. ʒ. i. fiat vnguentū q̄ mediocrit calefacto ad ignē stomach' vngat. Aliud ℞. floz melliloti. ʒ. ſ. terāt et incorporent cū q̄rt. i. olei camōille et olei mastichis ac cere aā. ʒ. i. et fiat vnguētum. Epithyma ad illud seu fomētatio. ℞. floz camōille melliloti aā. ℥. i. folioz absinthij. ℥. ſ. cōtūdant et suant int' duas telas ībtiles ad formā scuti bastati: qō supponat calidū stomacho. Vel decoq̄ si vis hec in aq̄ et vino p̄mixti eq̄l. et cū istis mane fomēta stomachū ipo ente ieiuno. Aliud. ℞. mēte rosaz aā. ℥. i. mastichis. ʒ. i. et. ſ. cōtere et cōsue int' duas telas et fac scutuz vt p̄us. Vel bulli hec oīa in aq̄ et vino et fomēta stomachū mō nūc dicto. Septima est bim ēbrīs. Pri'" eius mēbrū est. ieiuniū p̄imū p̄fert i die porismi isti' q̄rtane p̄cipue porismo durāte et p. 4. horas aā porismuz vt nā fiat attētior in digestiōe et resolutiōe māe febris. Scōm mēbrū ē. ieiuniū iterū qñq̄ ex eis est q̄ nō cōueniūt in ista q̄rtana p̄pter multaz corpis desiccationē et resolutōez et demacratōez: q̄uis cibus modic' die porismi sufficiat huic egroti p horas. 4. aā accessiōez vl' i porismi ōclusione: sicut aq̄ pulli vel amigdalatū vel hordeatū. Et p regla habe q̄ in hac q̄rtana minus ieiunādū est q̄ in q̄cūq̄ alia q̄rtane specie p̄p vehemētiā sue caliditat et siccitat q̄s ieiuniū auget et acuit. Octaua est bimembris. Primū eius mēbrū est. Pharmaca in q̄bus est decoctio myrabolanoz et epithymi et sene in sirupo acetoso in quo p̄us viole coctę sint sunt ex iuuātibus mūdificātib' massam sanguīs a malis hūoribꝫ et ventrē a fecib' ſm has formas. ℞. sirupi acetosi zuccarini nō cocti ad pfectionē: ℥ aq̄si lib. 2. in quo bulli violarū. ℥. 2. myrabolanorū citrinoz. ʒ. ſ. epithymi follicloz sene mūdatoz aā. ʒ. 2. ſ. decoctio que p stamin cū exp̄ssione fort colet. Et de ipa accipe. ʒ. ſ. in q̄ dissolue electuarij catholicō. ʒ. ſ. et da p vna dosi. Aliud. ℞. dicte decoctōis. ʒ. ſ. in qua dissolue diapruniis laxatiui. ʒ. tres. ſ. dosis. Aliud. ℞. dicte decoctōnis ʒ. 4. in q̄ exp̄me fortiter reubarbari electi. ϑ. 4. p̄us cōquassati cū modica spica. deinde tempati in aq̄ endiuie cū pauco vino albo et da p vna

Euō eradiatiā mḡna rohica quiet post 20. die

dosi. Scōm mēbrū est. fortasse cōfert sumere in potu dictā decoctionē vel sirupū acetosuz in quo sit asa die porismi mane in ieiuno ſm hanc formā. ℞. p̄dicte decoctōis. ʒ. ſ. vel sirupi acetosi liq̄di in q̄ cocte sint viole. ʒ. ſ. et in altero istoz dissolue asse fetide vel aromatice quātitatē vni' grosse fabe et da egro in potu: et euomat ip̄m si aia ip̄i' id est appetit' nauseat ip̄z. i. abominat et refūcere q̄rit. sed q̄ nia asa ē vehemēt' igneitatis ex exiccatōnis puto eā plus i alijs cōpetere quartanis q̄ i cholerica. p̄o pterea dicit b p̄n. fortasse.

In ctia dat septē regulas sup cura quartane de melīa phlegmatica. Prima ē. si q̄rtana fuerit de melīa phlegmatica, detur egro i potu sirup' acetosus mellinus cū aquis apij et feniculi et similiū vt petrosilini caruj ℔ hanc formā. ℞. sirupi acetosi mellini cocti ad pfectionez. ʒ. 4. dissolue in aquarū apij feniculi aā lib. i. ſ. potus de quo parū calefacto dent q̄libz mane. ʒ. q̄ncq̄. nā māz digerit: oppilatōes aufert et vias apit. Scōa est. si necessaria fuerit lenificatio vētris a p̄ncipio hui' febris misceat dicto potui vtus solutiua phlegmatis de vtutib' turbich et polipodij: et fiat gradatō pauca ad vtutē agarici. Et fiat vt euōat cū sirupo acetoso mellio desemīb' et his sīlib' vsq̄q̄ incipiat digeri. Et fit vaporatō stōachi et ei' ēplastratio cū eo qd ē fortis' ita vt cū dactil' et ficub' et sīlib'. Et sīl' mūge ip̄m cū oleis calidis p̄ueniēdo vsq̄ ad oleū de costo

sene in sirupo acetoso in quo decocte sint viole. et fortasse sumitur in potu ente in eo asa et p̄prie i ieiuno i die porismi: et euomat ip̄m si nauseat euz aia eius. Et si fuerit melīa phlegmatica redeat ad sirupuz acetosuz mellinū cū aqua apij et feniculi et similiū. Et si necessaria fuerit lenificatio misceat cū eo i p̄ncipio vtus solutiua phlegmatis de vtutib' turbich et polipodij: et fiat gradatō pauca ad vtutē agarici. Et fiat vt euōat cū sirupo acetoso mellio desemīb' et his sīlib' vsq̄q̄ incipiat digeri. Et fit vaporatō stōachi et ei' ēplastratio cū eo qd ē fortis' ita vt cū dactil' et ficub' et sīlib'. Et sīl' mūge ip̄m cū oleis calidis p̄ueniēdo vsq̄ ad oleū de costo mellinus cū aquis apij et feniculi et similiū vt petrosilini caruj ℔ hanc formā. ℞. sirupi acetosi mellini cocti ad pfectionez. ʒ. 4. dissolue in aquarū apij feniculi aā lib. i. ſ. potus de quo parū calefacto dent q̄libz mane. ʒ. q̄ncq̄. nā māz digerit: oppilatōes aufert et vias apit. Scōa est. si necessaria fuerit lenificatio vētris a p̄ncipio hui' febris misceat dicto potui vtus solutiua phlegmatis de vtutib' turbich et polipodij et post hoc fiat gdatio modica siue p cessus ad vtutē agarici ſm hos modos. ℞. turbich albi et gūmosi. ʒ. 2. ʒ. 33. albi. ʒ. ſ. polipodij q̄rcini. ʒ. ſ. cōtūdant grosso mō. deide infundant et tepent in. ʒ. 8. nūc dicti pot'. deinde bullianꝫ postea colent modicū exp̄mēdo. et da egro in potu colaturā istā mane in aurora p vna sola dosi. Et in positis q̄busdā dieb' rursus eā itera si nece fuerit. deinde p̄cede ad vtutē agarici ſm hanc formam. ℞. agarici. ʒ. i. et. ſ. salis gēme gna. 6. cōquassent modicū. deinde infundant et tempent in. ʒ. sex p̄dicti potus: postea cola fortiꝫ premēdo: et colaturā da modo stati dicto: et si casus exigat augmēta paulatim dosim agarici. Tertia ē. p̄uocet vomit' in hac q̄rtana cū sirupo acetoso mellino de semīb' et his sīlibus vt orimelle diuretico vel sq̄llitico dōec incipiat mā digeri. tūc em̄ solues cū secessiuis. Modus vō q̄ vomit' p ista facile excitat est vt dissoluas. ʒ. i. sirupi acetosi mellini de semībus vl' ʒ. i. orimelli s diuretici aut sq̄llitici in. ʒ. q̄ncq̄ aq̄ dulcis calide et da egro bibē. et postq̄ stōcho aliq̄diu iniacuerit titilla linguā cū digito aut pēna et stativomet. Quarta ē. vaporet stōachus et ēplastret cū fortioribꝫ q̄ sint illa q̄b' ip̄e fomētat et ēplastrat in cholerica q̄rtana sicut cuz dactilis et cū ficub' et cū his sīlib' et calidioribꝫ vt mēta galāga cinamomo spica gariofilis macis. De q̄bus sic fiāt fomētatōes seu vaporationes. ℞. fic'. 6. dactilos. ℥. abſinthij mēte aā. ℥. i. decoquant in vini et aq̄ aā. lib. i. incisis frustati ficub' et dactil'. Et cū decoctōe hoz mediocrit calida fomēter stōach' vl' cū bōbace vl' cum molli spōgia sibi immersa et exp̄ssa. Alia. ℞. spice nardi i macis aā. ʒ. i. gariofiloz. ϑ. i. ficus et dactilos petiati icisos aā. sex nūero bullīatur sīl' in aq̄ et vini aā. lib. i. fiat decoctio q̄ vtere vt p̄ma. Emplm ad idē. ℞. carniū ficuū et dactiloz aā. ʒ. ſ. oleoz de spica et de absinthio aā. ʒ. i. cere. ʒ. 2 misceant et fiat ēplm sup alutā: qō coopiatur tela tenuissima ad formā scuti p stōacho cū ligis. Aliud. ℞. oleoz de camōilla et de spica et de absinthio aā. ʒ. sex. cere. ʒ. 2. pulueris semis coriādri. ʒ. 2. incorporent sīl ad ignē et fiat emplz qō stōacho calidū supponat. Quīta est. in ūgat stōach' ip̄oz cū oleis calidis vt cōfortet vtus ip̄ius et cōseruet sua cōplo. Et perueniat i gradu caliditat istoz oleoz vsq̄ ad oleū de costo. De quo dicit p̄nceps q̄nti p̄ma tractatu decimo capl̄is. 16. et. 17. q̄ confert ad frigus lacertoz et p̄pe epatis et stomachi et ad dolorem epatis et

UVA. BHSC. IyR_028

stomachi ⁊ ibi dat duas descriptões eius. Sed olea de spica ⁊ de absinthio ⁊ de camōilla sunt familiariora stōacho ⁊ min⁹ calida. Sexta est. forte necesse est in ista ḡrtana puocare vomitū cū sirupo acetoso iq̄ sint vtutes ⁊ sinapis ⁊ elleborī albi sine ſba seu corpore iparū. Et ꝺ ē cū phlegma qō fuit adustū ē mltū viscosuz ḡſſuz et adherens.

Nam vtute sinapis ipm incidit ⁊ subtilia tur: et elleborī vtus stōachuz poterter ad vomituz excitat. Detur ergo ꝺ modo. ℞. elleborī albi incisi ʒ.ſ. semis sinapis ʒ.2. tēpet i ʒ.ʃ. sirupi acetosi deinde parum bulliant. Ꝑ stea colet sirupus aceto sus sine expſſione medicina

Et forta sse est necessariuz in ea puocare vomitū cū sirupo acetoso: et sit in eo virtus sinapis et elleborī albi. Immo fortasse est necessariū vt i potu detur elleborus albus i raphano: aut vtus elleborī in raphano et elleborus cū dispositõe sua cū nō timet debilitas dispositiõis vtutis. Et si fuerit melia melancholica pauca de genere fecis sanguis tūc rectificatur solutio ei⁹ in pmis cū aq̄ lubleb ⁊ penidijs. Et est cōueniens admistratio geleniabi mellini ⁊ zuccarini. Et in fine eius euacuet cū eis q̄ sunt si

rū nisi valde modica ⁊ in potu det colatura calida. Septima est forte ncē est vt in hac ḡrtana det egro in potu elleboꝛ albus in raphano infixus: aut elleborī albi vt⁹ in raphão sine ſba. Et elleborus quidē tūc exbibet cū dispōne sua. i. cū modo ꝓparatōis ei⁹ q̄ nō timet debilitas vtutis vt in viris grossis durisꝫ cōpactis Sed sola eius vtus cū raphão dat q̄ timet spasm⁹ aut sincopis vel strāgulatio. Nā elleboꝛ alb⁹ debiles ⁊ macros ad hec accītia pducere solet. ¶ Attēde ꝙ ga. lib. de febrib⁹ ad glauconē ca. 16. i cura ḡrtane post digestionē materie cōmēdat vomitū p elleboꝛ albū. Et si inᵭt digestionis signa appareāt purgare cōfestim cū medicū humorē purgātib⁹ pharmacis: nō semel solū: ſꝫ mltoties si sic oportuerit: vti vo ⁊ his q̄ a cibis vomitib⁹ tūc frequēter. Et nullo phibēte elleboꝛ albū dare pmittū raphano. Et si nihil pfuerit ipm elleboꝛ: hec ille. Sꝫ de elleboro albo dicit mesue cap⁹. de eo. Albus tpe nſo corpib⁹ molestus est: imo ē eis sicut venenū ꝑpe pfocatiuus. Et rursus ibi ait. Dixim⁹ debere vitare album eo ꝙ pfocatiu⁹ ē. Et iterū ibi. Alb⁹ vo fortiſ ⁊ difficulſ vomē facē cū accītib⁹ terroris. Sufficiat igit p securioꝛi dare ei⁹ vtutē cū radice raphani fm hūc modū. ℞. radicis elleborī albi ʒ.ſ. scinde p frusta gracilia oblōga q̄ radici raphani pfunde infigant. deinde decoquant in. ʒ. sex sirupi acetosi subtilis aq̄si vel i. ʒ. ser aq̄ caponis ⁊ cū radix raphani decocta fuerit exhe elleboꝛ: ⁊ tere radicē cui fuit infix⁹ in sirupo acetoso a ut aq̄ capōis vbi cocta fuit ⁊ da

In ḡrta pte dat tres regłas sup cura ḡrtane Cegro bibere de melia melica. Prima ē. si ḡrtana fuerit de melia melica modi ca: tē rectificat. i. rctē agit seu puocat solutio vētriꝯ mioratiua cū aq̄ lubleb. i. volubilis mioris seu corrigiole ⁊ penidijs fꝫ hāc formā. ℞. aq̄ distillatōis aut decoctōis volubilis minoris. ʒ.ſ. in q̄ dissolue penidiarū recentiū de zuccaro aut melle. ʒ.ſ. ⁊ da egro bibē p vna sola dosi. Et fit aq̄ distillatōis lubleb ex folijs ei⁹ i alēbico posit tāta quātitate ꝙ inde distillēt. ʒ.ſ. aq̄. Et aq̄ sue decoctōis fit bullit duob⁹ manipul⁹ ei⁹ in. ʒ.8. dulc aq̄ mūde donec ipa redeat ad. ʒ.ſ. q̄ tē colet exp̄mēdo folia ⁊ rejuet. Scōa ē. administra° geleniabi mellini vel zuccarini. i. melt rosat. aut zuccari ros. ʒfert i hac febre dādo mane ⁊ sero vel de ipo sicut est. ʒ.ſ. p q̄libꝫ vice. vt de ipo tm̄dē dissoluto p̄us in. ʒ.4. aq̄ caponis vel galli veteris. nā cor ⁊ stomachū ⁊ epar cofortat ⁊ viscera abstergit ⁊ vētrē lenit Tertia est. purget eger in declinatōe isti⁹ febris cū eis q̄ sūt sicut decoctio myrabolanoꝛ citrinoꝛ ⁊ nigroꝛ ⁊ fumiterre ⁊ passularū fm hūc modū. ℞. fumiterre. ℥. 2. vuarū passarū mūdatarū. ℥. vnū decoquant in. ʒ. decē aq̄ fontis mūde donec ipa redeat ad lib. ſ. deinde colet exp̄mēdo passulas ⁊ fumū terre: ⁊ i colatura tēpa p noctē myrabolanoꝛ citrinoꝛ ⁊ nigroꝛ cōquassatoꝛ aā. ʒ. sex et mane exp̄mant omnia fortiter per staminū aut cribrū et da egro in potu colaturam istam mane in aurora.

¶ Cū ḡ digesta ⁊c. In hac pticula. 4. q̄ est de remedijs ꝫ ḡrtanā postq̄ digesta est mā ipius ꝓmo agit de modis euacuādi mām digestā ⁊ simplicib⁹ pharmacis aut cōpositiōis pauce ad id ido

cut decoctio myrabolanoꝛ citrinoꝛ et nigroꝛ ⁊ fumiterre ⁊ passularuz. ¶ Cuz ergo digesta est egritudo ītē dat: tūc bonū est phlebotomare ex basilica. Et administret vomit⁹ sup cibū fortitudie aut leuiter fm hora et necessitatē. ⁊ oz vt assiduet ipz: qm̄ est radix: ⁊ euacuationē cū medicīs: et clisterib⁹ fortib⁹: et medicine q̄ ad ministrant in hmōi hora sūt epithymum et polipodiū ⁊ agaricū ⁊ sticados et lapis armenus et lapis azuli abluti et non abluti. et succus foliorum centauree cum sirupo mellis.

neis. Scōo de medicinis famosis post euacuationē dādis ad resoluendū id quod relictū est ⁊ apiendū ⁊ puocandū ibi [Et da in potu. Tertō de modis q̄bus galien⁹ sanabat ḡrtanas post digestionē ibi [Inᵭt galienus] Quarto de cibis qui tūc cōueniūt ibi [Et ciba illū] Quīto de antidot⁹ appropatis ⁊ ꝺ descriptis post euacuationem eradicatiuā ibi [Et de trociscis] Sexto ꝺ remedijs rigoris quartāe ibi [Et qñ vehemēs]

In p⁹ pte p⁹ tangit. 4. modos euacuatōis materie ḡrtane post ei⁹ digestionē. Prim⁹ est cum phlebotomia basilice sinistre lati foraminis maxie si hec febris ex sanguīe adusto traxerit originez ⁊ vtus egri sufficiēs fuerit ad tolerāduz. Scōs est. cū vomitu post cibū vel forti vel leui fm ꝙ exigit anni tps pñs et ne

cessitas ex pte infirmi vel materie febris pluris aut mioris. Nā si estas fuerit leuis, puocet ppter debilitatē vtutis infrmi ⁊ aptitudinē humoris ad exitū ⁊ viarū aptionē. Idē iudiciū de autumno habeas, Et si sit hyems fac ecōtrario, ppter ꝛias nūc dictas causas. Idem fac in vere. Et si vomitus sit egro insuetus et vix possit vomere: fortioꝛi opus est puocatiuo: et si ecōuerso sit sufficiat leuius. Et si materia febris mlta fuerit vel in stomacho vel ppe stomachū fortioꝛi opus est. Et oz vt eger assiduet vomitū in quartana febre q̄m est radix seu fundamentū cure quartane. Tert⁹ euacuatōis modus est cuz medicinis laxatiuis vētris fortibus acutis aut debilib⁹ aut mediocrib⁹ fm ꝙ exigit et tolerat vt⁹ ⁊ ānī tps ⁊ materie peccātis quātitas: quarū dabunt recepte inferius Quartus modus est cū clisterib⁹ fortibus sicut est istud. ℞. floꝛ violarū boraginis buglosse ⁊ fumiſre aā. ℥. 1. thymi epithymi aā. ʒ. tres polipodij quercini folliculoꝛ sene mūdatoꝛ aā. ʒ.ſ. elleborī nigri conquassati. ʒ. 2. fiat decoctio ꝙ vno clisteri: in qua dissolue catholicon. ʒ. 1 dyasene. ʒ. 2. olei de absinthio q̄rteriū. ſ. salis. ʒ. 2. fiat clistere. Secūdo enumerat nouē medicinas laxatiuas vētris i quartana vtiles. Prima est epithymū. De quo dicit mesue ca. de eo ꝙ ꝓgatiuā habet sup omnibus solutionē faciētibus educere melam, educit em̄ facile sine molestia. De cuius puluere da tres. ʒ. p vna sola dosi cū. ʒ. q̄nq̄ seri caprini. Scōa est polipodiū. De quo dicit mesue ca. de eo ꝙ solutōe educit choleram nigrā cū facilitate ⁊ phlegma grossum ⁊ muscilaginosum. De q̄ trito possunt dari. ʒ. tres cū. ʒ.ſ. aut q̄nq̄ hydromellis. Tertia ē agaricus. De quo scribit mesue ca. de eo. Dixit ga. solutōe educit vtrāq̄ cholerā ⁊ phlegma ⁊ humores grossos ⁊ putridos. De quo grosse trito da ℈. 4. cū granis. 4. salis gēme triti i. ʒ.ſ. seri caprini. Quarta ē sticados arabicū. De quo dicit mesue ca. de eo ꝙ solutōe educit cholerā nigraz et phlegma. De cuius puluere dent. ʒ. tres in. ʒ. q̄nq̄ seri caprini cū granis. 4. salis gēme triti. Quīta est lapis armenus. de q̄ dicit mesue ca°. de eo ꝙ solutōe eius educit cholerā nigrā cū vtute ⁊ valet ad febres melācholicas. Dixit alexāder ꝙ nō lotus soluit p vomitū ⁊ per ventrē et cū labore. lotus aūt soluit p ventrē ⁊ sine molestia. Laua ḡ hunc trituz cū facilitate p. 30. vices cū clara aq̄ fontis et p decē vices cū aq̄ ros. vt aq̄ buglosse: ⁊ de eo sic loto da. ʒ. 1. cum. ʒ. q̄nq̄ seri caprini vel hydromellis. Sexta est lapis azuli ablut⁹ ⁊ nō ablut⁹. De quo ait mesue ca. de lapide stellato. Lapis stellat⁹ est lapis de gñe marmoꝛ hñs macłas ex auro ex q̄ ē ali⁹ alb⁹: ⁊ ꝺ marq̄ssita. Alius modus clarus celestis: ⁊ vocat lapis lazuli. Et est medicina solēnis ad egritudines cordis melicas dilatans aiam ⁊ facit in ea minerā gaudij: ⁊ solutōe educit melam ⁊ humores aduſtos: et mūdificat sanguinē ab eis. Et nō lot⁹ educit pvomitum et p ventrē humores grossos et melicos ⁊ lauat vt lapis armenicus ⁊ datur equaliter ⁊ in simili pōdere. Septima est succus foliorum centauree minoris cū sirupo mellis id est hydromelle vel oxymelle subtili et aq̄so. De ista cētaurea dicit mesue cap⁹ de ea ꝙ solutiōe educit phlegma crudum ⁊ ppie minoꝛ et choleram citrinā et materias ex iū ctur ⁊ ē medicia oppilatōnū epat ⁊ splenis ⁊ qñ supfluit purgatio ex ea solutōe eduē sanguinē. apit em̄ vērū capita aptōe sanguinē manare faciente. Cōfortat aūt eius opatio cū aqua mellis et cum oxymelle

UVA. BHSC. IyR_028

et sale pauco. Et da de succo eī. ʒ.i. cū. ʒ.ʒ. aq̄ mellis ꝛ. ʒ.ii. optimellis simplicis ꝛ granis. 6. salis. Octaua ē elleboꝛ niger q̄ fortasse necessariꝰ est in iuuene forti solide carnis ꝛ vix solubili qñ nō cōferūt solutiua alia ō biliosa. De quo melue ait ca. de eis q̄ nō cōuenit nisi robustis corpib' ꝛ carnosis ꝛ tpe veris ꝑprie. Et ipse q̄dē mūdificat totū corp' a superfluitatib' materierū corruptis ꝛ solutōe educit cuꝫ facilitate cholerā p̄mixtā grossaꝫ ꝛ phlegmat cholerā nigrā cū virtute sine molestia. Et qꝫ puluerē eius sumere nō tutū est vt ait ibi: accipe radicis elleboꝛi nigri. ʒ. ß. ꝛ cōquassa modicū et tēpera ac bulli cuꝫ lib. ß. iuris galline vel galli: deide cola fortiꝭ cōprimēdo ꝛ da colaturā ꝑ vna sola dosi. Mona est hec. Ry folliculoꝝ sene mūdatoꝝ ʒ. ß. fumiterre. Oō. ʒ infundant in lib. ß. sirupi acetosi aquosi. deinde bulliātur mediocriter postea exp̄mant per staminū fortiꝭ. ꝛ fit dosis vnica. Tandē in pte ista sōiūgit p̄n. Deinde habeas ꝓsiliuꝫ tūc apud euacuationes. i. sciēs medicinis simplicibus appꝛopatis ad euacuationem materie quartane cōsidera in temetipo apud euacuationē quam facere intēdis quas ex istis dabis et quātum ex eis: et qualiter ipsas apte p̄parabis ꝛ cum quibus miscebis ꝛ qua hoza dabunt: ꝛ qualiter eger in accipiēdo ꝛ post acceptionem se regere debet.

Et fortasse necessarius est elleboꝛus niger. Et fortasse infundunt in cholerica sene et sumusterre et in sirupo acetoso dant. Deinde habeas ꝓsiliū tūc apud euacuationē. Et da in potu phlegmatice et melācholice ex eatyriacā ꝛ mithridatū: ꝛ medicamende asa: ꝛ sulphur: et pip solū bibatur in aqua: ꝛ de illis est sinapis q̄ administret non assidue: imo in oībus tribus diebus ꝛ in p̄mis ꝛ ante illud in spacio lōgioꝛe. Et silr diatriōpipeō. Et similia illi de electuarijs. Et nō festines cū aliquo hoꝛū añ digestionē Nam si tu dederis in potu tyriacā et similia illi in p̄mis cōpones q̄rtanā cū q̄rtana. ꝛ fortasse attrahes egritudines alias et ꝑprie in hyeme. Et in fine eī si necessaria fuerit phlebotomia aude sup eā. Inq̄t galien'. Sanaui gentē plurimā a quartana: ita q̄ dedi eis in potu post digestionem solutiuū. Deinde dedi in potu succū absinthij: deinde dedi eis in potu tyriacā. Et dico q̄ asa ꝛ pip̄ singularia sūt iuuatiua valde cū appetit digestio et puenit status. Et ciba illū sahane et elbuthine: ꝛ kemich capparis: ꝛ napi: ꝛ almuri: ꝛ oībus in q̄bus ē virtus solutiua cū fortitudie. Et fortasse erit tibi necessariū vt des ei ī potu post q̄draginta dies oī mane quātū est nabachavna de eis q̄ sūt sicut medicamē ō asa ꝛ oī sero silr: cū febris ñ fuerit acuta ꝛ materiei radix nō fuerit cholera. Et de trocisciis iuuatiuis in hac hoza ꝛ apud declinatiōes sunt trocisci ꝑm hūc modū. Ry. succi eupatoꝛij ꝛ croci amboꝝ añ. pond' ʒ. triuꝫ. scolopēdrie et lactuce et reubarbari ꝛ aristologie ꝛ spodij oīꝫ añ. ʒ. q̄ncꝫ et semis acetose ꝛ semis poꝛtulace ꝛ rosarū ꝛ spice ꝛ semis cuscute ꝛ anisi ꝛ semis apij et radicis capparis ꝛ granoꝝ alben ꝛ semis feniculi omniū añ. ʒ. 4. cōficiantur cū aqua apij et fiāt trocisci. ꝛ denī ī potu cū aq̄ feniculi ꝛ endiuie ꝛ cuscute.

Et da de succo eī. ʒ.i. cū. ʒ.ʒ. aq̄ mellis ꝛ. ʒ.ii. optimellis simplicis ꝛ granis. 6. salis. Octaua ē elleboꝛ niger q̄ fortasse necessariꝰ est in iuuene forti solide carnis ꝛ vix solubili qñ nō cōferūt solutiua alia ō biliosa. De quo melue ait ca. de eis q̄ nō cōuenit nisi robustis corpib' ꝛ carnosis ꝛ tpe veris ꝑprie. Et ipse q̄dē mūdificat totū corp' a superfluitatib' materierū corruptis ꝛ solutōe educit cuꝫ facilitate cholerā p̄mixtā grossaꝫ ꝛ phlegmat cholerā nigrā cū virtute sine molestia. Et qꝫ pulueꝛē eius sumere nō tutū est vt ait ibi: accipe radicis elleboꝛi nigri. ʒ. ß. ꝛ cōquassa modicū et tēpera ac bulli cuꝫ lib. ß. iuris galline vel galli: deide cola fortiꝭ cōprimēdo ꝛ da colaturā ꝑ vna sola dosi. Mona est hec. Ry folliculoꝝ sene mūdatoꝝ ʒ. ß. fumiterre. Oō. ʒ infundant in lib. ß. sirupi acetosi aquosi. deinde bulliātur mediocriter postea exp̄mant per staminū fortiꝭ. ꝛ fit dosis vnica. Tandē in pte ista sōiūgit p̄n. Deinde habeas ꝓsiliuꝫ tūc apud euacuationes. i. sciēs medicinis simplicibus appꝛopatis ad euacuationem materie quartane cōsidera in temetipo apud euacuationē quam facere intēdis quas ex istis dabis et quātum ex eis: et qualiter ipsas apte p̄parabis ꝛ cum quibus miscebis ꝛ qua hoza dabunt: ꝛ qualiter eger in accipiēdo ꝛ post acceptionem se regere debet.

Jn scōa pte refert octo medicinas q̄ q̄rtanarijs quar ana phlegmatica vel melica post digestionē ꝛ euacuatiōes materie cōueniūt ad consumptionē residui ipius ꝛ puocationē vrine ꝛ sudoris ꝛ cōfortationes innati caloris. Prima est tyriaca. ō q̄ summo mane lupini quātitas cū ʒ. 4. hydromellis deꝭ parū calefacti p dies plurimos. Scōa ē mithridatū. De q̄ deꝭ nucicule quātitas oī mane cū. ʒ. 4. vini aut hydromellis. Tertia est medicamē de asa. De quo dicit p̄n. q̄nti p̄ma trac. p̄mo cap. 77. q cōfert ad p̄iodos febriū ꝛ aufert febrē q̄rtanā apud digestionē. Cuius doꝭ. est pōdus. ʒ.i. in q̄rtana febre cū optimelle añ paroxismū p vnā hozā vt ipe ait ibi. Quarta est sulphur. i. diasulphur. De q̄ ait p̄n. q̄nti p̄ma trac. p̄mo capto. 76. q cōfert ad febres p̄iodas frigidas ꝛ ad febres q̄rtanas: ꝛ sumat in potu de eo eger añ p̄iodū febriꝫ ꝑm mēsurā sue etatis. puta a. ʒ. ß. vsq̄ ad. ʒ.i. Quīta est pip solū puluerisatū ꝛ cum aqua bibitū. De quo ꝑ dosi vna da. ʒ. ß. cū. ʒ. 4. aq̄ prebullite ante paroxismū. Sexta est semē sinapis. De q̄ trito da. ʒ. ß. cū. ʒ. 4. aut q̄ncꝫ aq̄ mellis nō quotidie: sed de tertio in tertiū diē postq̄ mā digesta fuerit ꝛ añ illud tps ꝛ in p̄ncipio q̄rtane febris da minus frequēter: ne relinquēs grossuꝫ subtile resoluat. Septima est diatriōpipeō. De quo ait p̄n q̄nti p̄ma trac. ʒ. ca. ii. q facit ad frigora ꝛ ad humoꝛē crudum. ꝛ q dosis eius ē pōdus. ʒ. 2. cū aqua tepida. Octaua est silia p̄dict vt allia diacalamentū aurea alexādrina diacostū. Cōsequēter p̄n. subdit duas regulas circa vsum istoꝝ. Prima est. nō est festinādū dare aliq̄d istoꝝ añ digestionē materie febris. Nam si in potu dederis a p̄ncipio huius febris tyriacā vel aliq̄d aliud ei sike cōpones q̄rtanā cū q̄rtana alia de simplici q̄rtana faciēs duplicē. Quia resoluent de massa sanguis per has medicinas fortis caliditat ptes subtiles ꝛ grosse adurent ꝛ cōuertent ad mliam. Et fortasse ꝑ has tūc exhibitas egro attrahent egritudines alie: vt sclirosis splenis vel sclirosis epatis vel cācer corrodēs vel oppilando fort et fixa vitꝫ sanabilis: ꝛ p̄cipue hyemali tēpe quo plus cōculcant et cōdensant interi' hūores. Scōa regula est. si phlebotōia necessaria fuerit in fine q̄rtane fac audacter eā vt causa antecedens in

venis digesta cum sanguine effluat: et sic minoꝛetur et abbꝛeuietur defluxus ipius ad locum minere.

Jn tertia refert p° tres modos q̄b° gal. multas curauit quartanas febres. Primo qui dē dabat eis solutiuū eradicatiuū post digestionē materie febris nō semel tm̄ sꝫ pluriū vicibus. Scōo eis dabat per multas auroras succuꝫ absinthij in mensura vni' duoꝝ aut triū cocleariū mediocrium q̄b' pultes ad os deferre solemus. Et si patiēs ipm̄ rē nuerit bibere purū sicut ē pter ei' nimiaꝫ amaritudinē: tunc p̄misceat cū sex cochlearibus seri capni. Tertio eis dabat sequētib' dieb' tyriacaꝫ magnaꝫ. de q̄ quaq̄ vice lupini quātitas cū. ʒ. 4. hydromellis dāda ē. Scōo resumit vnū qō p̄dixit scꝫ q asa data singulariꝰ seu sola p se iuuatiua valde ē in febre q̄rtanaꝫ piper similiter post digestionem materie febris

Jn q̄rta p̄mo refert sex cibaria q̄ q̄rtanarijs post digestionēꝫ materie febris sunt aptiora. Primū est sahane. ꝛ est salsa quedaꝫ apud egyptios q̄ de succo mēte aceto ꝛ agresta cōponi solet: cui ī ponit pull' in aq̄ decoct' petiatim scissus vel carnes alie subtiles euchime vel pisces electi. Scōꝫ elbuchine ē. i. salsa egypti. que ō succo saluie ꝛ petroselini vitellis ouoꝝ aceto ꝛ agresta cōpōi solꝫ cui pull' incisus coct' iponit: ꝛ a gallis ōr frigida saluia. Tertiū est kemich capparis. i. cappares in salmoꝛa cōdite: q̄ lote pluries et excusse a sale cū oleo oliue ꝛ aceto edunt. Quartū ē sinapis seu sinapiū qō ex gnis sinapis tritis cū aceto cōponi solet: ꝛ ē salsa valde vsual in hac regiōe tā ad esuꝫ carnū q̄ ad esum piscū. Quintū est almuri. Et est liquoꝛ salsus quo p salsamēto ātiq̄ vtebant. Et fit dupliciꝰ. Uno modo de piscibus salsis: alio modo ex farina hoꝛdei et sale facto inde pane. et ōr aliter obsomagarus vel obsomagarum. Sextū est oīa alia cibaria in q̄bus est vtus solutiua id ē apitiua ꝛ incisiua ꝛ absterssiua cū fortitudine sicut alliata pipata et cepulata: q̄ tūc cōueniūt ad cōsumptionē ꝛ eductionē materie relicte post purgationē ꝛ ad suscitandū calorē innatū ꝛ erigēdū appetitū: ꝛ vt egri stōach' delectabili' ap̄lexet cibos ꝛ ob illō melius digerat ipos. Scōo dicit q ad istos fines forte ncē erit dare egro in potu post q̄dragesimū diez sue febris q̄tidie bis puta mane ꝛ sero quātū est nabacha vna. i. iuiuba vna de eis q̄ sunt sicut medicamē de asa vel diatriōpipeon cū febris eius nō fuerit acuta. i. multe caliditatis ꝛ incēdū: nec radix materie quartane hmōi fuerit cholerica seu cholera conuersa p incendiū in melliaꝫ

Jn q̄nta describit nouē ātidota sc̄ilia tiua ꝛ icisiua ꝛ apitiua et absterssiua ꝛ puocatiua vrine ꝛ sudoris q̄ q̄rtanarijs post digestionē ꝛ euacuatōes materie ofert. Primū ē trocisci. Quos ita describit. Ry. succi eupatoꝝ croci añ. ʒ. tres scolopēdrie lacce reubarbari aristologie rotūde spodij añ. ʒ. ß. seiꝫ acetose ꝛ poꝛtulace roꝭ. spice nardi seminū cuscute anisi et apij radicis capparis gnoꝝ alben semis feniculi añ. ʒ. 4. terant ꝛ terēda ꝛ cōficiant cū aq̄ apij ꝛ fiāt trocisci pōderis. ʒ. i. De q̄bus deꝭ vn' q̄libet mane in dieb' q̄ct dissolut' ī aq̄ cuscute fenicli ꝛ ēdiuie parū calefactarū añ.

UVA. BHSC. IyR_028

quarti.f. Et hi trocisci iuuāt modis pluribus: deoppilāt eni splenem ⁊ epar: venas apiunt ⁊ vias vine p quas educūt ptez mãe. Et sunt grana albẽ grana alba triãgulata sikia cartamo: sꝫ maiora a q̃bus exprimit oleū de ben qđ ⁊ muscelinum dr. Scõm est ℞. myrrhe. ʒ. 7. spice nardi. ʒ. 13. agarici costi floris squinãti. añ. ʒ. ʒ. semis petroselini. ʒ. 15. seleos anisi. ʒ. 10. terank ibūtiliter ⁊ miscẽtur cũ vino antiq̃ ⁊ melle. ʒij. id ẽ sirupo illo in q̃ ꝓseruat zinziber viride: ⁊ fiat ꝓditum ad formã opiate sikecatholicon aut bñdicte ꝺ quo mane dek q̃titas vnius nuc. Et ne vinũ huic ipositum acescat et corrumpat ac corrũpat alia bullank sik vinuz ⁊ sirupus ℈. viridis eq̃r admixti vsq; ad vini ꝓsumptionẽ: rõ ipo accipe tripluz põderis toti' pulueris: deide incorpa cuz ipo puluerẽ p miscendo optime: ⁊ sic diu fuabis absq; corruptione.

Et hec q̃dẽ medicina iuuatiua ẽ modis plib'. Et si digerik makia tũc illꝺ pdest. ℞. myrrhe. ʒ. 7. spice. ʒ. 13. agarici costi ⁊ floris squinãti oĩum añ. ʒ. ʒ. petroselini. ʒ. 15. anisi. ʒ. 10. ꝓficiank cũ vino antiquo ⁊ cũ melle ⁊ zinzibere. Et sit dosis ei' q̃tũ est nux. Et q̃q̃ dabis in potu in fine ꝓualescẽtib' ⁊ apud paucitatẽ nocumẽti frigiditatis i ea ⁊ mltitudinẽ caliditatis cũ subtiliatiõe materie medicinã hmõi ℞. seminis iusq̃mi albi mãdragore ambor añ. siliquã. i. ⁊ ase circiter tertiam fabe. i. Et de hoc genere ẽ vt sumank iterũ calamẽti domestici aur. 4 ⁊ semis vtrice aur. 20. ⁊ epithymi aur. i. fiant trocisci pui valde: ⁊ sit dosis ʒ. i. Et ex eis que bona sunt eis ẽ vt administrek post aptionẽ digestionis vsq; ad finẽ ei' istud. Sumak pasularũ de scenŋ aut alcharoen ⁊ allŋ silueſtris ⁊ myrti recẽtis oĩum añ. ps vna ⁊ decoquank in aq̃ dulci postq̃ infusa sunt in ea: deinde bulliant ex q̃site ⁊ colek ⁊ dek de ea. ʒ. i. Et itez semis apŋ anisi cordumeni oĩum añ. ʒ. ʒ. origani silueſtris eupatorŋ oĩum añ. ʒ. 8. ameos. ʒ. 4. sucaha. ʒ. ʒ. passularũ. ʒ. 10. dequank in trib' libris aq̃ vsq; redeãt ad lib. i. Et de alijs q̃ bona sũt eis est vt sumank ameos ⁊ spice ⁊ calamẽti oĩum añ. ʒ. 10. ⁊ carui ⁊ anisi amborũ añ. ʒ. 7. ⁊ ase põdus. ʒ. ʒ. ⁊ zinziberis põdus. ʒ. 4. ⁊ casie põdus. ʒ. ʒ. ꝓficiank cũ sufficiẽtia mellis Et sit dosis ei' põdus. ʒ. i. cũ aqua apŋ ⁊ feniculi. Trocisci hmõi. ℞. succi eupatorŋ. ʒ. 10. scolopẽdrie spodŋ feniculi spice croci oĩum añ. ʒ. ʒ. lacce ⁊ reubarbari oĩum añ. ʒ. 4. seminis cucumeris ⁊ semis portulace oĩum añ. ʒ. 6. fiãt trocisci cũ aq̃ apŋ ⁊ sumank in potu cũ sirupo acetoso. Et itez ad phlegmaticã. ℞. myrrhe. ʒ. ʒ. croci petroselini amborũ añ ʒ. ʒ. spice. ʒ. 4 ⁊ ℈. castorei. ʒ. ʒ. anisi. ʒ. ʒ. ⁊ ℈. seminis apŋ ⁊ carui amborũ añ. ʒ. 4. amomi corticis casie storacis oĩum añ. ʒ. 2. ⁊ tertiã siseleos adriani ꝓfectõis oĩuz ana. ʒ. i. ⁊ tertias duas. Et q̃n vehemẽs fit rigor est vomit' cũ aqua tepida ⁊ sirupo acetoso iuuatiu' ad illꝺ Ꝺ si ℣tutes ei' nõ obediũt tunc cũ eis quoz rememoratõ pcessit ℈m horam. Et vaporatio cũ embroca in q̃ decocta sunt sceba ⁊ camomilla ⁊ similia hoie coopto cum pãnis aggregantibus calefactionem.

¶ Rememoratio solutiuorum quibus indigetur post digestionem.

℞ Ecipe kebulorum. ʒ. 6. epithymi absinthij amboz añ. ʒ. ʒ. myrabolãoz citrinoz succi eupatorŋ ẽblici oĩz añ. ʒ. 4. seleos apŋ ⁊ fenicli ⁊ semis anisi oĩz añ. ʒ. 2. lo partis tertie. Et fortasse est necessarium in eo ꝓuocare vomitũ cum sirupo acetoso ⁊ sit in eo virtus sinapis ⁊ ellebori albi. Et hoc si virtutes expulsiue infirmi tam fundi stomachi q̃ oris ipius nõ obediunt sirupo acetoso ⁊ aque tepide: neq; reŋsciunt p os humores quos cõtinet stomachus. Tertium est vaporatio cum embroca corpori egri exhibita in qua decocta sunt sceba ⁊ camomilla ⁊ his sikia sicut mellilotum furfur paritaria. Que sic ꝓparetur. ℞. florum camomille. Ꝺ. 4. absinthij Ꝺ. 2. florũ melliloti paritarie furfuris añ. Ꝺ. i. bullank hec oia modicũ in magna cacabũda aq̃ dulci plena: ⁊ ꝺ hac aq̃ calida ponak maior ps ink duos fundos tine sat ample: quoz supior sit pforat' mltis foraminib': ⁊ sit ipa tina bñ coopta pannis mltiplicibus q̃ retineãt in hac aque vapores ⁊ ipoz calorẽ: tunc introeat eger hmõi tinã ⁊ in hac pmaneat aliquãdiu: deinde effundak p modũ embroce residuũ aq̃ supr corp' eius: ⁊ ꝺ ea fricek ⁊ postea ereat circũdatus linteo mediocriter calido ⁊ lecto iniaceat bñ cooptus. ⁊ sic vapores ⁊ humores frigidi supfusi musculis rigorẽ inducentes foras exhenk: vñ vk cessabit vk decrescet rigor. Sceba arabice spẽs est absinthij vt ꝓ in serapione capto ꝺ absinthio sꝫ in synonymis mltis exponit sceba q̃ ẽ stichados arabicũ ⁊ ipm ꝓfert in casu pñti sic absinthiũ. Et h vaporatio maxime cõpetit digesta mã.

¶ Rememoratio solutiuoz quibus indiget post digestionem.

℞ Ecipe. Jsta. ſ. ptica rubro ititulak i q̃busdã lib. ac si ipa sola faceret ca'''. Et i hac ꝺscribit. ʒ. solutiua q̃rtanarŋs apta: q̃z p''' ẽ h ℞. myrabo. kebuloz. ʒ. 6. epithymi folioz absinthij añ. ʒ. ʒ. myrabolanoz citrioz succi eupatorŋ ẽblicoz añ. ʒ. 4. seleos apŋ fenicli anisi añ. ʒ. 2. detur ex his vn' cuz ʒ. 4. sirupi acetosi aquosi. Monũ appropriatum, quartane phlegmatice est hoc ℞. myrrhe. ʒ. ʒ. croci petroselini añ. ʒ. ʒ spice. ʒ. 4. ⁊ ℈. castorei. ʒ. ʒ. seminis anisi ʒ. ʒ. ⁊ ℈. seminũ apŋ ⁊ carui añ. ʒ. 4. amomi cõtic casie lignee storacis calamite añ ʒ. 2. ⁊ Ꝺ. i. fileleos. id est fileris mõtani cõfectõis adriani: que describit in antidotario nicolai añ. ʒ. i. ⁊ Ꝺ. 2. Terantur hec oia ⁊ incorpent cum aqua apŋ ⁊ formentk trocisci põderis. ʒ. i. qui vt ꝓres dentur

In sexta pte dat tria remedia contra vehemẽtem rigorez i quartana. Primuz est ꝓuocatio vomitus cum. ʒ. i. sirupi acetosi. ⁊ ʒ. ʒ. aq̃ dulcis tepide simul permixtorum ⁊ datorũ in potu: deinde titilletur cuz digito aut penna intincta in oleo radix lingue infirmi. Secundũ est aliquod fortius prouocantium vomitũ quorum iam pcessit rememoratio ſꝫ horam id est tẽpus presens: videlicet capto pñti paragrapho ilsirupo acetoso ⁊ sit in eo virtus sinapis ⁊ ellebori albi. Et hoc si virtutes expulsiue infirmi tam fundi stomachi q̃ oris ipius nõ obediunt sirupo acetoso ⁊ aque tepide: neq; reŋsciunt p os humores quos cõtinet stomachus. Tertium est vaporatio cum embroca corpori egri exhibita in qua decocta sunt sceba ⁊ camomilla ⁊ his sikia sicut mellilotum furfur paritaria. Que sic ꝓparetur. ℞. florum camomille. Ꝺ. 4. absinthij Ꝺ. 2. florũ melliloti paritarie furfuris añ. Ꝺ. i. bullank hec oia modicũ in magna cacabũda aq̃ dulci plena: ⁊ ꝺ hac aq̃ calida ponak maior ps ink duos fundos tine sat ample: quoz supior sit pforat' mltis foraminib': ⁊ sit ipa tina bñ coopta pannis mltiplicibus q̃ retineãt in hac aque vapores ⁊ ipoz calorẽ: tunc introeat eger hmõi tinã ⁊ in hac pmaneat aliquãdiu: deinde effundak p modũ embroce residuũ aq̃ supr corp' eius: ⁊ ꝺ ea fricek ⁊ postea ereat circũdatus linteo mediocriter calido ⁊ lecto iniaceat bñ cooptus. ⁊ sic vapores ⁊ humores frigidi supfusi musculis rigorẽ inducentes foras exhenk: vñ vk cessabit vk decrescet rigor. Sceba arabice spẽs est absinthij vt ꝓ in serapione capto ꝺ absinthio sꝫ in synonymis mltis exponit sceba q̃ ẽ stichados arabicũ ⁊ ipm ꝓfert in casu pñti sic absinthiũ. Et h vaporatio maxime cõpetit digesta mã.

¶ Rememoratio solutiuoz quibus indiget post digestionem.

℞ Ecipe. Jsta. ſ. ptica rubro ititulak i q̃busdã lib. ac si ipa sola faceret ca'''. Et i hac ꝺscribit. ʒ. solutiua q̃rtanarŋs apta: q̃z p''' ẽ h ℞. myrabo. kebuloz. ʒ. 6. epithymi folioz absinthij añ. ʒ. ʒ. myrabolanoz citrioz succi eupatorŋ ẽblicoz añ. ʒ. 4. seleos apŋ fenicli anisi añ. ʒ. 2.

UVA. BHSC. IyR_028

Fiat horum oium decoctio in.3.lib.aque fontis donec nō remaneat ni
si medietas que statim colet cōprimēdo fortiter dictas medicinas. Et
soluat eger hoc medicamine cū facilitate dando sibi in potu lib.ſ. de eo
p qualibet dosi p tres auroras. Et si pma vice: qr debilis est non laxet
ventrē acuas ipam p scda vice cum diagredij granis.ſ.aut.6. quibus
grana totidez p mo
duz freni mastic ad
iunge. Secundū est
istud. ℞. absinthij
ʒ.10. myrabolanorū
kebulorum epithy
mi ana.ʒ.8. fumiter
re.ʒ.7. sucaha id est
spine egyptiace pro
qua sume corticem
mori vt corticē bur
ghe spine centauree
maioris.ʒ.6. eupato
rij radicis squinanti
ana.ʒ.ſ. decoquant
omnia in lib.ſ. aque
donec ipa redeat ad
libram vnaz que sta
tim coletur compri
mendo fortiter dic
tas medicinas. Et
da hanc colaturam
p tres auroras ipaz
pdiuidens in tres p
tes equales et dans
quacz vice tertiā el'
partem. Et si neces
se sit acue vt priorez
Tertium est. pillule
lenes et debiles que
quādo exhibētur in
quartana febre se
mel in omnib' quin
cz diebus infirmuz
alleuiant et sunt exp
te. ℞. epithymi tur
bith albi gūmosi a
na.ʒ.10. carui anisi.
ana.ʒ.7. ameos.ʒ.8. seminū apij et feniculi ana.ʒ.3. polipodij.ʒ.6. agari
ci albi qō facile teritur.ʒ.8. salis indi id est nigri.ʒ.ſ. hierepigre.ʒ.12. te
rantur oia preter hierāpigram et fiat puluis: quem cū hierapigra opti
me incorpora addendo si oportet modicū aque mente et formenk inde
massa pillularū. Et de qualibet dragma et.ſ. eius formenk pillule.9. su
pra puluerē liquiricie: qs da p dosi vna. Quartum est he pillule que in
quartana ꝓferunt que de melācholia phlegmatica facta est. ℞. epithy
mi ameos agarici ana.ʒ.8. seminū apij anisi feniculi añ.ʒ.3. salis nap
ci. id est nigri.ʒ.ſ. hierepigre turbith añ.ʒ.10. puluerisenk oia preter hie
rāpigram post incorporek puluis eorus cū hierapigra: que si nō sufficit
colligere pulueres addas aque mente cztum sufficit et inde forma mas
sam pillularū: de cuius qualibet.ʒ.1. et.ſ. formenk pillule.9. cum pulue
re liquiricie: quas da p vna dosi. Quintū est he pillule vt hec cōfectio
que in quartana cōfert cū dolore splenis et soluit egrū cū facilitate. ℞.
scolopendrie.ʒ.15. agarici.ʒ.12. myrabolanorū nigrorū hierepigre añ.ʒ.
10. myrabolanoz kebuloz absinthij añ.ʒ.8. sucaha id est spine egyptia
ce p qua sume corticem mori vt burghe spine bedegar id est spine albe
camepiteos succi eupatorij añ.ʒ.7. fructʒ thamarisci radicis capparis
añ.ʒ.ſ. seminū apij anisi feniculi añ.ʒ.3. terāt oia pter hierāpigrā et suc
cus eupatorij post incorporenk cū succo isto et hierapigra et formek inde
pillulaz massa: et ex quibuslibet.ʒ.2. fac pillulas.11. super puluerem li
quiricie rase et da p vna dosi. Qr si confectionē velut opiatam mauis ex
his facere adde toti masse mellis cocti mundi duplū sui ponderis: et de
hac cōfectione egro da sex dragmas p vna sola dosi.

¶ De cibatione patientium quartanam. Capitulum .LX.

Rectius est vt inclinet. Textus iste p capko habek in quibusdaz
libris: et sic designak in tabula cōi capitulorus libri huius. In
alijs habek velut ps vltima capli.ſ9. Et vt obseruemus nume
rum capkorum fm ordinē tabule ipm p capko suscipimus: in quo dan
tur regule sex sup dicta quartanarioz. Prima est. rectius est et ꝓuenien

tius quartanarys in tribus pmis septimanis febris vt eoz regi
men ad quā dam declinet subtiliationez talis moderaminis cz
nō destruat virtutē. Verbi gratia rectius est vt tunc a carne ab
stineant et ab alzuhumet id est vnctuosis vt cerebellis et medul
lis offium aialium et frumentaria que de tritico fit in lacte bulli
to et offis pin
guibus. Cui
rōnem reddit
hic triplicem.
Prima ē. qm
mā febris per
ſ minorak eo
cz tunc virtus et
innatus calor
magis occupā
tur circa ei' di
gestionez et re
solutionē et di
minutionē cū
nō distrahunt
a dieta grossa
Scda est. qr p
subtiliationē
regimis eger
alleuiak eo cz
plurime sup
fluitates suoz
membroz inō
resoluūk. Ter
tia est. qr spa
cium duratio
nis sue febris
inde abbreuia
tur eo cz citi
us mā ipi' ad
plenaz ꝓuenit
maturationē.
Cibi ergo tūc
dandi sunt vt
hordeatum a
migdalatū pu
reta pisoz: pu
reta borragi
num aque pulloz vt aque caponū aut gallinaz poma dulcia co
cta: pruna damascenica: dulces amigdale remoto cortice zuccaro
cōspse passule de tharsis vt de corintho vel passule cōes remotis
granis. Scda est post illud. ſ. cz tres pmas septimanas quarta
ne febris necessariū est vt ꝓfortek et viuificek infirmi virtus cū re
gimine paulo grossiorevt cū eis que sunt sicut pisces abradradie
i. aspratiles seu squamosi qui veluti sunt pke vendosie solete et
oua sorbilia recēter posita et pulli altaiugi. i. pdicis aut auicular
sicut alaudarum. Tertia est. cū quartanarius ꝓuenit ad tempus
in quo sequunk. i. sequi debent seu danda veniunt in ea alzuhu
met. i. vnctuosa seu brodia pinguia vt offe pingues: et ipa febris
nō minorata est per predictum regimē: tunc est necessarium cu
stodire virtutem: vt ipa sufficiat vsqz ad statum et cibare infirmū
cū eo cz fortius est. i. cum cibis paulo grossioribus sicut cū carni
bus gallinarū iuuenum et pulloz grossorū et caponū pinguium
et faseanorū: et carnibus hedoz et mutonum iuuenū pcastratoruz
et carnibus auiū mollium carnium sicut pullorum et alduragi. i.
turturum: sicut exponit symon ianuen. in verbo duraz. Et pisces
boni qui nō sunt magni: sicut rougeti solete gournaudi vuiurie:
merlengi lucij paruuli perke vendosie. Ista doctrina cōtraria
videtur doctrine hypo. ampho. pma canonibus illis. Ubivo fm
acumen ꝛc. Quibus ḡtinuus est stat' ꝛc. In quibus inuit cz
cto egritudo a statu remotior est tāto egro ꝓuenit dieta grossior
et cto statui ꝓpinquior est tanto egro ꝓuenit subtilior dieta. Et
id gak. sic declarat ibi cōmento illius canonis. Quibus ergo cō
tinuus ꝛc. Si stat' aliquātulū est vicinus dek cibus paz grossus
si vo remotior dek cib' grossior: et qr in ḡrtane ꝓncipio status ē re
motissim' dieta grossior cōpetek videk. Dic p' cz dicta hec pcipue
itelligūk i acutis morbis: in qb' si erratū fuerit a ꝓncipio cū nimia
diete subtiliatōe nō dank iducie corrigēdi errorē añ statū morbi.

UVA. BHSC. IyR_028

Dicscdo q dicta potissime de morbis intelligunt que motu cretico solet terminari: t nō de illis morbis q paulatine resoluti abeunt qualis est q̄rtana. Dic tertio q gal. t hypo. in verbis predictis: pcipue intendunt hec duo pcepta. Primū est q nunq̄ ita attenuet regimē infirmi q ante statū virtus deficiat. Scōm est q nunq̄ pcul a statu sic subtiliet infirmi dieta q ppe statū necesse fuerit: vt ipa ingrossetur: cuz tunc ipa potiꝰ sit subtiliāda: ne crisim differat vel ipam reddat difficiliorez pter nāz occupari in cibo t diuerti a morbo. Et ꝟ duo satis obseruat pn. in his q̄ dicit ꝟ. Nā post q̄ inssit in prima regula ad subtilitatē inclinari regimē, p tinus addidit pterq̄ destruat virtutē. Et cum in scda t tertia regulis iubet ingrossari nō ppe statum: sed pcul a statu id intēdit fieri si cretice debeat febris terminari. Quarta regla est cibus aptus q̄rtanarijs quattuor ꝺditiones seu ppietates in se habere ꝺz. Prima est q nō sit crudus sicut herbe crude vel fructꝰ crudi: neq̄ humoꝛ crudoꝛ multiplicatiuꝰ: vt limosi pisces recēs caseus: imo sit resoluēs illā cruditatem vel viscositatē quaz accidere facit melācholicus humoꝛ: qz suis frigoꝛe t siccitate digestiōes stomachi t epatis nō paꝛ debilitat. Scda est vt non sit grossus nec grossoꝛ humoꝛ gñatiuus: vt bouine carnes porcine ceruine ne oppilatiōes viaꝛ adaugeat t digeri nō potens superfluitates in mēbris mltiplicet: aut poris iniacēs illic ꝺculcet t resoluto subtili ipius melācholia fiat. Tertia est: vt nō sit ꝺstrictiuus vētris vt cytonia escula panis azimꝰ: sz sit dissolutiuus vt aqua vituli galli vel caponis. Quarta est vt sit euchimꝰ seu gñatiuus laudabilis sanguis: quatinꝰ repugnet chimo melācholico t augmēto ipius. Et tales vt plurimū sunt cibi nā calidi t humidi: ficut oua mollia carnes electe caponū pdicū faseanoꝛ mutonis hedi: passule a migdale dulces recētes. Ante quintā regulā duo p̄mittit q̄ sunt velut quedā exceptiōes ab hac. Primū est. scitū est ex dictis quō q̄nq̄ cibādus est eger ante porismū quartane febris: t p quot horas t quare fit illud: puta pagrapho illo scde ptis capli poris. Et securitatē facit a nocumēto febris qō est ppter frigus t rigoꝛē t acuitatē febris si sumat allia t mel t bibat sirupū acetosum mellinum t ipleat cibo: deinde sumat aquā calidā t euomat. Scōm est. scitū est ex dictis q q̄nq̄ necessariꝰ est cibus in piodo. i. reuolutione quartane: t in porismo eius. i. in hora sue afflictiōis ppter cām dictā pagrapho illo tertie ptis capli poris. Et ieiunū pluri mum valet in die piodi: t q̄nq̄ itez est ex eis q̄ nō ꝺsentiunt ei: et si sit vt in die piodi sufficiat eis de cibo parū modicū vt. s. tegri sustentet virtus t maxime in macris. His p̄missis dat q̄ntā regulā s. q recti est vt porismus egro supueniat eius vētre vacuo existente. s. stomacho vacuo a cibis: t intestinis a fecib' vacuis: quatinꝰ nā soli materie febris sit intenta t vacans ad eius digestionem t resolutiōem t euacuationē: t circa nullā materiā alia sit occupata neq̄ distracta. Si ergo cibet ante porismū cibo qui debeat immanere corpi sit tam subtilis t tam modicꝰ t tanto intervallo añ accessum datꝰ q iam digestus t distributus sit veniente accessu. Sexta regula ē q vinū subtile purū tribuat his febricitantibus p cōi potu qñ ipi cibant: t q sit purū tripliciter: hoc est vel puruz a fece vel purū ab aqua vel ab vtrisq̄. Et p̄mo modo ꝺz esse puruz in oi quartana. Sed nō scdo neq̄ tertio modo debet ee purū in

Et scias q cōditio in eo ex quo cibat hīs quartanam est vt sit aggregās ppietates. Quaꝝ vna ē vt nō sit crudum: imo resoluēs cruditatē quā facit accidere melācholia. Et scda ē vt nō sit grossum imo subtilis nutrimēti. Et tertia est vt nō sit ꝺstrictiuū: immo soluens ventrē. Et q̄rta vt sit sanguis ex eo generatus laudabilis. Et plurimū quidē est ita qꝺ hz calidita-tem t humiditatē. Et tu iam sciuisti qño cibet ante porismū: tp quot horas: t q̄re illud. Et sciuisti iterum q q̄nq̄ necessariꝰ est cibus in piodo t i porismo eius ppter cām pdictā. Verum rectius est vt adueniat febris vētre vacuo vt nō occupet natura cum materia alia nisi cuz materia egritudinis donec expellat eā. Et vinuz sit purum t subtile.

¶ De curatione quartane cōtinue. Capitulum LXI.

a Ispositio huius febris est sm q enunciauimus añ ipaz. Et canō in ea est homogeneꝰ canoni in q̄rtana interpolata. Et nō diuersificat ab eo nisi in rebus paucis. De illisᵇ ē q declinatio in illa ad equalitatē in calefaciētibꝰ t ad infrigidationē in hac est melioꝛ ppter adherentiaz febris. Quare ꝺz vt administrēt in curatōe ea q̄ sunt sicut sirupꝰ acetosus cū seminibꝰ t algeleniabi t aq̄ de radicibꝰ eq̄lis t suppositoria cū melle. Et ꝺ illis ē q phlebotomia in hac ē magis necessaria: qñ materia est cōprehēsa in venis.

d

quartanis illis quarum radix est cholera vel sanguis: nisi vinū debile fuerit: sed in his quarū radix est phlegma vel melācholia nālis putrida dari pōt vinū purū modo tertio. Inquit gal. lib. de febribus ad glauconē capło de cura quartane. Vino aūt vti albo t subtili t moderate calido. Et rasis. lo. almansoris capło de quartana ait. Vinū quoq̄ vetus t puruz bibat. Dicamus ergo summatiz loqnētes q cura quartane febris est. 7. res. Primꝰ est regimen toto cursu febris aptū t idoneum in cibis t potibus t alijs rebꝰ nō nālibus. Scda ē minoratio materie febris ante digestionē cum phlebotomia si sanguis abundet secessuis pharmacis vomitibus lenibus suppositoꝛijs t clisteribus. Tertia est digestio gradata materie febris cū humectatiuis tēperate calidis t subtiliatiuis t incisiuis. Quarta est custodia diligens stomachi splenis t epatis ne corrūpatur cōplexio eoꝝ t oppilent aut idurent aut apostemet. Quinta est multiplex eradicatio materie febris iaz plene digeste cū secessuis t vomicis pharmacis magni vigoris et phlebotomia de basilica sinistri brachij satis copiosa si sanguis abundet t cū clisteribus fortis attractionis. Sexta est cōsumptio materie relicte post purgationē p opiatas t p medicinas aptiuas t puocatiuas, vine t sudoris cū fortitudine. Septima ē mitigatio vehemētie tipi cū puocatione vomitꝰ vt vaporatiōe cū embroc̄ca-

¶ De curatione quartane continue. Capłm. LXI. (lidis.

Ispositio huius febris. In hoc capło p̄mo remittit nos super
d dispōne febris huius ad pdicta t agit de gñalibus ꝺueniētia t differētia quartane ꝺtinue cū interpolata. Scdo de spālibus differentijs earum abinuicem ibi [De illis est]

a In p̄ma pte dicit p̄mo q dispō quartane ꝺtinue ē sm q ipam prenūciauit. s. c. 3°. trac. p̄tis pagrapho illo. Et pseuerat febris t nō sepat post. 24. horas t non associat ei qꝺ dixim' de dispōnibus eradicabilis er antecessione rigoris t alijs. Et ca. de q̄rtana interpolata ait, q minoratur casus. i. euētus quartane insepabilis seu ꝺtinue. Scdo dicit ꝟ q canon seu regla curatiōis quartane ꝺtinue est homogeneꝰ seu ꝺsimilis canoni cure q̄rtane interpolate. Quia mā vtriusq̄ haz est vel melācholia nālis putrida vel melācholia adusta q̄ putruit: quā p̄mo digerere post-ea expellere a corpe ꝺuenit modis p̄tractis capło poꝛi. Tertio dicit q canones curatiōis quartane cōtinue nō diuersificant nisi in paucis rebꝰ a canonibus curatiōis q̄rtane interpolate t ille dicent in pte sequenti.

b In scda dat tres differētias curatiōis quartane ꝺtinue a cura interpolate. Prima ē q declinatio ad eq̄litatē in calefaciētibꝰ est ꝺueniētior in infpolata sic q cibi potꝰ t medicine q̄ dant in ea debēt ee tēperate calidi. Sz declinatio ad ifrigidationē ē ꝺueniētior in ꝺtinua ppter adherētiā. i. insepabilitatē t ꝺtinuationē febris eo q i venis mā ipius ē putrefacta ꝺtinue effumās vsus ptes cordis t inflāmās eas. Et ex ꝟ infert in cura ꝺtinue q̄ttuoꝛ cōpetere, p refrigerio. Primū est sirupꝰ acetosus ex zuccaro supple cū seminibꝰ quē describit ca. 2°. tractatꝰ sexti sūme p̄me q̄nti. Scōm ē algeleniabin. i. zuccarū rosatū vel ꝺserua rosaruz. Tertiū est aqua de radicibꝰ equalis. i. tēperata: quā describit capło. scdo tractatꝰ. 9. summe p̄me q̄nti: t iterū ibi ca. 3°. Quartū est suppositoria de melle cū pauco sale: q̄ nō ppie t p se infrigidāt: sed p accidens educendo feces: quaꝝ retētio fit cā caloris t euentando ptes inferioꝛes: sicut nec sirupꝰ acetosus cū seminibꝰ nec aq̄ radicū, ppe infrigidat: sz p accidens tollēdo a venis oppilatiōes t putrefactiōes que sunt cā febris. Scda differētia ē q in q̄rtana ꝺtinua phlomia magis necessaria ē t magis ꝺferens q̄ in interpolata. Quia mā ꝺtinue mixta ē cū sanguie in venis vñ facillime p phlomiā ampli foramis ꝺ vena basilica ē educibilis.

UVA. BHSC. IyR_028

Tertia est q̄ in quartana ꝓtinua licētia minor est ad esum carnium: sic q̄ hac detēti neq̄ tā facile: neq̄ ita abūde debēt vti carnib⁹; ne venas repleant ⁊ calorē augeāt ⁊ illic putrescāt. Et si alique denk sint de ſōtilib⁹ vt pulli ꝑdices: ⁊ alterate cū reb⁹ frigidis. De hac dic̄ rasis lib. diuisionū Quartane vo ꝓtinue signa sunt signa ꝓdice quartane: ſz nō est hoꝛi pilatio: ⁊ fit fortis i quarto ⁊ tepescit in alijs diebus. Et oc̄ꝑ pus est ei⁹ euētus Et ei quidem cōfert phebotomia basilice ꝓprie: deinde ō sophena: deinde ꝓuocatio vrine si fuerit pigre calidilat⁊ ⁊ fuerit cū ea in humore lenitas ⁊ humiditas plurima. Et solutio melācholie cū fuerit id: et accidit post febres acutas: hec ille

¶ De febre q̄ntena sertena septena ⁊ ſilib⁹ illis. C. LXII.

Et noīatur e Jn hoc ca. p̄mo agit de noīe ⁊ materia hax febriuz ⁊ de auctore qui illas p̄mus scripsit. Scō de v̄bis ⁊ opinīōe galiēi sup his ibi [Et ga. dixit] Tertio de verbis ⁊ opinione hypo. sup his ibi [Cerū hypocras] Quarto de interꝓtatione sermonis hypo. a p̄ncipe sup quintena ibi [Et ego quidē opinoꝛ] Quinto de solutiōe rōnum galieni ⁊ sequatiū eius ibi a Jn p̄ma pte dicit p̄mo q̄ ista febris ab aliqui- ([Et nō oportet] bus noīatur phitamos: ⁊ est arabicū latine idē sonās q̄ erratica febris nō q̄ nō seruet in suis ꝓdis certū ordinē: sed v⁹ q̄ nascit vt in plurib⁹ ab erraticis febrib⁹: v⁹ q̄ nō seruat ordinē aliquē de famosioꝛib⁹: puta nec ordinē quotidianariū nec tertianariū nec quartanariū. Et quidaz noīant hmōi febres reuolubiles p hoc q̄ sue reuolutiones sunt morosiores reuolutiōibus aliaz febriū ⁊ cū quietibus plixioꝛibus interciden tibus. Scōo dicit q̄ mā nunc dictaz febrium est homogenea. i. cōsilis materie quartane: puta melācholica in toto aut i pte: ſz est q̄titate minoꝛ ⁊ grossioꝛ in ſba: ⁊ ideo tardius ipa mouek ad poꝛisimū ⁊ tāto plus tardat q̄to paucioꝛ est ⁊ minus grossa. Quapropter eaz quedā q̄ntena est de quinto in quintū affligēs infirmū ⁊ interpolās quattuoꝛ diebus: alia sertena: alia septena: alia octaua: alia nona: vltra quā nō solet alia tardioꝛ a famosis medicis cōnumerari. Et fiunt he febres vt i pluribus ex melācholia phlegmatica seu phlegmati ūmixta q̄ tardioꝛ motu est: rum grossicie: tuz viscositate. Tertio dicit q̄ hypo. dixit. i. asseruit ⁊ affirmauit aliq̄s febriū esse sertenas: alias septenas: ⁊ alias post has vt octauas ⁊ nonas: q̄ fuit p̄mus ⁊ verax scriptoꝛ artis medicine ⁊ ei p̄b Jn scda pte p̄mo narrat tria dicta gak. sup (matum gak. tribuit. istis febribus raro ꝓtingētib⁹. Primū eius dictū est. Nunq̄ vidi in vita mea aliquā ex eis. s. neq̄ sertenā neq̄ septenā neq̄ octauā neq̄ nonā neq̄ vidi quintā nudā fortē. i. clarā purā ⁊ manifestā caloris itēsi: ⁊ neq̄ est nisi q̄n occulta febris. Scōm est. Nō est lōginquū neq̄ multū dissonum a vitate v⁹ rōne qui malū regimē sit cā hax febriū. s. septene octaue ⁊ none qō redire facit febrē p̄me sikem q̄n administrak tale quale fuit cā p̄me febris: ⁊ sup ip̄m currik ab egro seu pseuerak. Nā iteratio mali regimis necessario facit in huj⁹ hoza. s. in die septimo aut octauo aut nono redire febrē p̄me sikem. Et si dimitterek istud malū regimē ⁊ rectificarek infirmi dieta nō faceret febrē nec rediret febris. Causa g̃ in ꝓdis hmōi febris ⁊ in reiteratiōibus suoꝛ poꝛisimoꝛ est reiteratio mali regiminis qō fuit cā febris ab initio. Et ꝓdi febris huj⁹ nō sunt ꝓdi māeuntis in aliq̄ pte corpis contēte: q̄ mota effundak ꝓdice nō tota sik: sed ps post ptem sup mēbra sensibilia: nec reditiones eiusdē materie v⁹ eiusdē febris: imo cuiuslibet poꝛisimi ip̄ius est noua mā ⁊ noua febris ex regimie malo reiterato. Videk ergo gak. sensisse q̄ null⁹ humoꝛ humani coꝛpis habere pōt reuolutionē septenariā v⁹ longioꝛem. Scd vt poꝛisimus vnus podagre v⁹ epilentie totā suo tēpoꝛe cōsumit materiā ⁊ p se facit egritudinē vnaz ⁊ alter rediens infra annū vnum v⁹ forte citius sik ⁊ facit: sic est de his febribus seu ō poꝛisimis istarum febriū. Tertiū dictū est. Oꝑtet vt hec intentio seruek in experientia huius egritudinis: puta q̄ periodi dictaz febrium nō sunt ꝓdi eiusdē materie seu masse humoꝛalis: nec sunt reditiones eiusdez febris sicut ꝓdi quartane febris v⁹ tertiane v⁹ quotidiane reputank cē radicis eiusdem ⁊ eiusdē febris. Et cā q̄re nūc dicta intentio oꝛ obseruari ē vt nō accidat erroꝛ neq̄ circa cām neq̄ circa curā istarum febrium. Circa causam quidē credendo. s. q̄ cā faciens redire ꝓdos in huiusmodi febribus sit vetus humoꝛ in aliqua ꝓte coꝛporis contentus qui sic mouea tur longis interuallis: cum sit causa ip̄ius noua ⁊ p̄mitiua: puta maluz regimen nouam afferens febrem. Circa curam vero credendo vt sit opus in istis febribus longa digestione materie ip̄arum et vt euacuetur diuersis vicibus nunc minoꝛatiue: nunc eradicatiue: cū sola sufficiat rectificatio regiminis infirmi: ⁊ p̄cipue in cibis ⁊ potibus. Hec sunt q̄ ꝑceps galieno ascribit. Scōo ait p̄n. q̄ gak. ē quasi negans aduentū siue inuētionez istarum febriuz. s. septene octaue ⁊ none: v⁹ est quasi negās vt sit necesse esse aut ponere has febres ꝓ vt spē distinctas a quotidianis ⁊ tertianis ⁊ quartanis febribus. Et est quasi negans vt necessario sit istis febribus radix alia a radice febriū interpolataz quarum radix est. Quotidiane quidē phlegma: tertiane cholera: quartane melancholia. ¶ Attende q̄ gak. p̄mo de differēcijs febriū ca. 7. de circuitionib⁹ interpolatarum febriū ita scripsit. Erat aūt circuitio hec fere tp̄s diei ⁊ noctis vt quotidiane maxime febris exēplum fieret ꝓpriuz. Si vo demū ⁊ duobus diebus ⁊ noctibus p̄dicta circuitio fieret exē plum esset vtiq̄ tertiane febris. Et nimirū demū si tribus quartane: ⁊ si quattuoꝛ quintene: si demū quintena febris est. Nam ego nōdum manifeste vidi neq̄ hanc circuitionē neq̄ aliā quanc Jn tertia pte p̄mo ait (dam vlter⁹ extra quartanā: hec gak. p̄n. q̄ hypocras iam verificauit sermonē in inuētione septime et none: sic q̄ ip̄e q̄ in hac arte fuit verax ⁊ legalis exp̄imētator ⁊ arfervidit ⁊ scripsit eē aliquas febres interpolatas q̄ dc̄ nono in nonum affligebāt egrū ⁊ vocauit nonas: ⁊ alias itez vidit ⁊ scripsit quas vocauit septimas: ⁊ rursus alias quas vocauit quintas. Et qui istas posuit ipares numero dierū suoꝛ circuituū nō negauit medias pariū diez vt sertā ⁊ octauā. Scōo ait p̄n. fauens hypocrati q̄ sermo hypocrak sup istis febribus neq̄ manifeste mirabilis est velut incredibilis: neq̄ manifeste ē ip̄ossibilitatis: ita vt oporteat redire sup hunc ad admirandū velut extraneū ⁊ inaudi tum ⁊ oino falsum. Tertio tres refert sermones hypo. sup istis febribus approbantes eas. Primus eoꝛ est q̄ septena febris est ꝓlixa: nō tamen moꝛtifera. Prolixa quidē: q̄ generak de mā multe grossitudinis ⁊ tardi motus: ⁊ q̄ modicū stimulat natura ipa pigra reddit in maturatione ⁊ expulsione eius. Non moꝛtifera vero quia raro affligit ⁊ diu dimittit quiescere infirmum: quare cibo ⁊ somno sufficiēter reficit eger: ⁊ seruat virtus. Et humoꝛ faciens hanc febrez est pauc⁹ nō multitudine neq̄ malicia supans naturā v⁹ irritās ipam. Scōs sermo ē. febris nona diuturnioꝛ ē febre septena ⁊ nō est moꝛtifera. Diuturnioꝛ ē: q̄ grossioꝛ ē ⁊ tar

Et de illis est q̄ licētia in carnibus in hac est minor. ideo caue hoc.

¶ De febre quintena septena septena ⁊ silibus illis. Capm. LXII.

T nominak a phitha e mos: ⁊ quidam noīant hmōi febres reuolubiles. Et genera nk ex materia homogenea materiei q̄rtane: sed est grossioꝛ ⁊ minoꝛ. Et plurimū quidē fiūt ex melancholia phlegmatica. Sertenaz aūt ⁊ septenam ⁊ que sunt post illas hypo. dixit

Et galienus b dixit: Nonvidi in vita mea aliquā ex eis neq̄ vidi q̄ntenaz nudā fortem: ⁊ neq̄ est febris nisi q̄si occlta. Jnq̄t. Et nō est lōginquū q̄n sit causa in septenaoctena: ⁊ nouena regimen qō q̄n administrak ⁊ currik sup ip̄m facit febrē. Nā iteratio facit necessario in hmōi hoza illā febrē et si dimitterek ⁊ rectificarek nō faceret Est ergo cā in ꝓdis ei⁹ ⁊ ip̄ius reiteratōibus reiteratio regimis: ⁊ ꝓdi ei⁹ non sunt ꝓdi materie q̄ effundak ⁊ eius reditiōes. Jnq̄t. Ergo oꝛ vt obseruek in exꝑientia hui⁹ egritudinis hec intētio: ita vt nō accidat erroꝛ. Quāuis gal. sit q̄si negās aduentuz haz febriū v⁹ vt necesse sit eē has febres. Et q̄si q̄dem sit necessariuz vt sit hmōi febrib⁹ alia radix. Dez hypo. ꝯiā ꝟificauit sermonē in iuentōe septene ⁊ nouene. Et nō ē illō māifestū mirabile: neq̄ māifeste ip̄ossibilitatis: ita vt sit necessariū redire in eo ad mirificādū. Et ꝓmones q̄dē quos locut⁹ est hypo. ī capl'o haz febriū sc̄ q̄ septena ē ꝓlixa ⁊ nō ē moꝛtifera: ⁊ nouena ē lōgiq̄oꝛ ea ⁊ nō ē moꝛtifera.

UVA. BHSC. IyR_028

dius mobilis materia ex qua fit. Nō mortifera: qz raro inuadit z quietes habet octo diez post quālibet eius affliction̄e. Tertius sermo est. quintena febris est deterior istaz febriū. Quia vt ipsa p̄cedit ptisim z adducit eā: vt post ptisim accidit z aggrauat ipaz p̄recedit q̄dē cū febres errātes diuturni tp̄is multos ex humoribus incinerauerūt z membra siccarūt ō pastis ipsoruz humiditatib' z cineri humorum grosso at ℭ modico putredo accidit: q̄ quintenā facit suo tardo motu p quaz aggrauat mēbroz ariditas vnde fit ethica quam vocat hic ptisim. Sz p' ptisim venit q̄n ptisis calor icinerat humores grossos z viscosos z cineri ipoz̄ accidit putredo fm quintenas reuolutiones ꝓpter paucitatē z grossiciem hmōi cineris seu adusti hūoris tarde z vix mobilis. Hi sunt fmones q̄s ꝓtulit hypocras p̄mas medicoruz sup istis febribus.

Et dixit q̄ q̄ntana est deterioz febriū q̄m fit añ ptisim z post ipam. Et dixit ga. in ea sicut scitis. Et ego° quidez opinoz huic sermoni modū quēdaz Et est vt sit ptisis significās ethicā: z sit sermo ei' q̄ntana subiectū ꝓpositionis idiffinite nō significās cōitatē Ergo est q̄si dicat q de q̄ntana ē vna spēs deterioz febriū. ¶ Ergo ē significatio hui' sermonis ei' q febres cū plōgank' z pmiscenk' z diuersificank' pueniunt plimū ad inflāmandū mēbra p̄ncipalia z ad ethicā. Et de ꝓpetate haz febriū est vt stēt in fine suo fm ordinē vnū. Et plurimuz illi' sup q̄rtanā. Nā iam testificati sum' eā q̄ntenā: verū ipa ꝓducit ad quartanam q̄n in humorib' est exuberatio z in humiditatib' multitudo. Cū aūt liq̄factio iā multiplicak' z euacuatiōes sensate z isensate frequētes fiūt non remanet hūoruz cinereitas: nisi illd̄ q̄d min' est| z q̄d grossi'. Et illd̄ facit eē necessariū vt sit poꝛism' tardioz: z fiat illa q̄ fuit q̄rtana quintena. Et in huius quidē dispōne fortasse erit corpus p̄paratū vt inflāmek' z fiat ethica. ¶ Et iterū ethica q̄n añcedit non est lōginquū q̄n faciat accidere hūoribus cinereitatē quādā ꝓpter paruitatez suā in postremis ethice: z accidit illi cinereitati putredo: q̄re accidit febris z iā destruxit febris ethica corp'. ¶ Est ergo mala ex hoc q ipa est signū adustionis hūoris de q̄ nō remānsit nisi paz z ē adustum purū: z ex hoc q ipa est cā additiōis febris z duplatiōis ei'. Et nō oz' vt negēt egritudines q̄s nō ꝓtingit videre in tpe quodā z quadā regione. Nā hoc gen' ñ ꝓphēdik' pp multitudinē. Neq̄ iteruz oz vt dicak' q si est q̄ntena tunc necesse ē vt sit mā q̄nta. Nā melācholia generat q̄rtanā nō ppk' hoc ip̄z q ipa ē melācholia: imo ꝓpterea q ipa est pauca grossa: z iā nō plongak' q̄n sit in quibusdam corpibus melācholia grossa pauca cui accidit putredo pauca grossa que tarde mouek' ad poꝛtisimuz. Quare necesse est vt sit poꝛtisimus in h̄ casu tardioz q̄ q̄rtanarius: z si ꝓus erat febris quartana q fiat quintena: et si quartana nō ꝓus erat q erratica febris nullo mediante in q̄ntenam trāseat. Quarto ꝯcludit p̄ncipale iutentū. s. qualiter quintena febris p̄cedit ethicā z fit ante ptisim dicēs q in huius dispone q̄ntene febris fortasse erit eger iam p̄parat' p liq̄factiōes z resolutōes humiditatū ei' vt ipe infl̄āmek' in mēbris ipius radicalib' p moduz habit': z fiat ethica: z ex hoc q̄ntena hec deterioz febriū reputari potest.

¶ In tertia dicit q nō est longinquū ne ℭ a veritate neq̄ abeuentu q̄n ethica febris p̄cedit q̄ntenaz quin accidere faciat quandā in humoribus cineritatē ꝓpter paucitatē ꝓporuz humorū circa finē ethice: quoz subtile iam dꝑauit ethica z grossum remānsit quasi incineratū pauce q̄titatis. Et nō est longinquū q̄n putredo accidat huic cinericitati: que quintenaz faciat z iaz febris ethica destruxit corpus: hec q̄ quintena est q̄ fit post ethicā.

¶ In quarta ptícula concludit q hec quintena mala est tam via signi q̄ via cause. Via quidem signi qz significat humores corpis iam fuisse adustos: de q̄bus nō nisi parū remansit qd̄ adustū puruz est. Via vero cause: qz addit in febrē z duplicat eā. Excādescit enim p hanc calor ethice In quinta pte p̄mo rñdet ob (ce z depascit citi' radicale humidū. iectionib' q̄ fieri possent ꝫ ꝑpositā hypocratis dicta. Scdo cōfirmat dicta hypocratis tam narratiōe q̄ exꝑimento ibi[Et iā rettulit mihi]

¶ In p̄ma ptícula p̄mo soluit hanc obiectionē quā aliq̄s facere posset Nunq̄ visa fuit tpe gak. qui fuit summus exꝑimentator in medicina: nec in regionib' q̄s frequētauit tp̄ibus suis q̄ntena febris neq̄ febris alia tardioris motus vt ipe testak'. Nulla igit talis febris est ponenda Rñdet p̄n. q nō oportet vt negenk' morbi quos tpe quodam z quadaz regione nō ꝓtingit videre: vt si gak' tp̄ibus suis nō vidit has febres: nō ideo debuit oino negare has. Nam hoc genus febrium z egritudinuz raro contingentiū z accidere possibiliū nō cōprehendik' ib certo numero ꝓpter multitudinem vk' p multitudine. nam sunt infinite possibiles fieri. Vel expone q hoc genus nō comphenditur ꝓpter multitudinez i. qz multe tales cōtingant z multotiēs: sed experimentis raro contingentib' a solerti acuto z pspicaci ingenio q̄n cōprehēdunk'. Scdo respondet huic obiectioni: sicut ē aliq̄ mā q̄tidiane approꝑata que quotidie mouek'. s. phlegma: z aliqua etiā tertiane approꝑata que de tertio i tertiū moueri solet. s. cholera: z aliqua quartane approꝑata cui' motus est de quarto in quartum: ita videk' q poni oporteat materiam aliquā quintane ꝑpriam que nec sit sanguis nec cholera phlegma vk' melancholia: z cū nullus alius sit humor ab istis neganda est penitus quintena febris. Respondet p̄nceps q cōcesso q sit aliqua quintena nō ꝓpterea cōfiteri oportet q sit aliqua quinta materia sibi cōrñdens que quinta dicak': qz est quint' est quintus humor ab alijs distinctus: vk qz mouek' ex ꝑpria natura de quinto in quintū. Nam melancholia gñat quartanā nō ppter h̄ ip̄z q melācholia ē seu a tota nā melācholie: imo ppter h̄ q pauca z grossa ē tarde mouek': vt de q̄rto in q̄rtū: z ꝓptera generat q̄rtanā. Et iā nō plongak' seu nō est longinquū nec ab eucūtu nec a veritate q̄n sit in q̄busdā corpib' grossa z pauca melācholia cui putredo accidit q facit q̄ntenā si paucioz sit et grossioz illa q facit q̄rtanā q̄n fit inde tardioris motus z magis longe reuolutiōis. Contra si sic esset

UVA. BHSC. LyR_028

quelibet quartana ppe sui finē fieret quintena: cū tunc minuaꝫ multū sensibiliꝫ mā ipius. Dicꝫ ꝙ ꝛ ipa tūc minuaꝫ nō ingrossaꝫ: ꝛ subtiliaꝫ: ꝛō nō mutat suā ꝓodum. Tertio soluit obiectionē q̄ fieri posset ꝛ solutionem scōi obiecti in q̄ dicebaꝫ ꝙ melācholia nō facit q̄rtanā vt melācholia ē: ꝛ vt pauca grossa. Qz sitꝫ possibile eēt etiā in phlegmate ꝙ fierēt ei portismi alij q̄ q̄tidianarij: qñ ingrossatur ꝛ minoraꝫ. Respondet ꝑn. sup hoc ꝛ ait ꝙ nulli ꝓuenit vt ita dicat: qz ꝑ illō nihil concludit ꝛ hypo. qz cōcessio sup aliq̄ re qō ē possibilis ē res multuꝫ amplacui nō est facile ꝛdicere nec inferre suuꝫ ꝛdictorū in ꝓsequētia necessaria. Cōcesso igiꝫ ꝙ phlegmati possibile est fieri portismos alios a q̄tidianarijs pp paucitatem ꝛ grossiciē eius neq; falsū sequiꝫ nec ipossibile: imo illud verꝫ est. Jaꝫ illō ꝑn. ca. 48. tractat⁹ ꝑsentis qō est de epiala. Et ipa fin plurimū addiꝫ oī die: verū pp grossitudinē māe sue qñq; ꝓuertiꝫ in quartanā ꝛ tertianā: qm̄ hui⁹ mā in corpe est pua ꝛ pauce putrefactiōis: ꝛ paucitas quidē est ex cāis clōgationis ꝓodi. Et intellect⁹ est ꝙ ꝓpterea ꝙ portiss⁹ nō redit oī die nō remoueꝫ febris hec quin sit phlegmatica. Sz ppea ē phlegmatica: qz putredo ei⁹ est putredo phlegmati. Quarto soluit hāc obiectionē. Si leuiter crediu⁹ sine expiētia ꝛ rōne ꝙ sint aliq̄ quintene ꝛ sextene: ꝛ alie p⁹ has: sic poterim⁹ in imaginatiōe nobis fabricare miras egritudines alias iuisas ꝛ iauditas: ꝛ sic notabim⁹ artē medicine de isufficientia: ꝛ ꝙ est abissus multa sine fine. Rñdet ꝺ ꝑn. ꝙ nō est sīlis dispō seu facilitas ad ꝓcedendū ꝛ ad affirmandū id qō nunq̄ vidim⁹ neq; audiuim⁹: neq; nobis testificatū est ꝛ certificatū averaci aliq̄ expimētatore vl̄ a sapiente sicut dispō ad ꝓcedendū id qō testificaꝫ vir talis ꝛ tantus q̄lis fuit hypo. has febres affirmās. Et post hypo. affirmauit eas raſ. 10. al manſoris ca. de febrib⁹ mixtis vl̄ erraticis q̄ accidūt de q̄nto in q̄ntū vl̄ sexto in sextū vl̄ ꝙ amplⁱ⁹ spaciū. Et itez libro diuisionū ait. Qq̄ parū euenit portism⁹ febris ꝙtransiens quartū diē. Verūtamē ego iam vidi portismos trāseūtes multotiēs. Et fiūt iste febres oīno ex humoribus grossis: quaꝛ cura ē sicut q̄rtane. Et itez. 17. totⁱ ꝓtinentis ca. de rigore ꝛ horripilatiōe ait. Febres quintene sextene ꝛ septene ꝛ sīles fiūt ex phlegmate grosso ꝛ melācholia. Et serapion. 6. breuiarij de hijs febrib⁹ ait. Febris aūt q̄ in. 5. diē⁹ accidit aut in omnibus septez diebus aut in omnibus nouem non accidit: nisi ex phlegmate grosso aut ex cholera nigra ꝛ sm q̄titatem grossitudinis māe ꝛ spissitudinis ex q̄ generaꝫ ꝓcedit ꝓodus ei⁹ ꝛ postponiꝫ. Hec sunt testimonia doctoꝛ illustriū ar-

¶ De curatiōe istarū febriū .s. quintene sextene septene ꝛ sīliū. Ca. LXIII.

Ꝑpropinquat⁹ cura huius cure febris quartāe

¶ In 2ª pticula approbat ꝑ⁹ fideli⁹ nar (tis medicine sup istis febrib⁹. ratiōe ꝙ de istis febrib⁹ est aliq̄ nona q̄. l. affligit ō nono in nonū. Et dicit ꝙ quidā veraꝛ ꝛ fidelis sibi rettulit se vidisse nonā. Et si nona aliq̄ reperiri possit ꝛ iā visa fuerit a fortioꝛi ꝓres eis ꝛ breuioris reuolutōis ī ueniri pñt. Scōo dicit se quintenā febrē multotiēs vidisse. Et ipe ꝓpt hoc nō cogiꝫ dicere ꝙ sit humoꝛ alius a phlegmate cholera ꝛ melācholia: imo melācholia q̄ facit quartanā minoꝛ ꝛ spissioꝛ alicūde effecta facit quintenā: ꝛ itez minoꝛ ꝛ spissioꝛ sextenam: ꝛ sic consequenter.

¶ De curatōe istaꝛ febriū. l. q̄ntene sextene septene ꝛ sīliū. C. LXIII.

Ꝑpropinquat. Jn hoc ca. ꝓmo agit de cura quintene sextene ꝛ aliaꝛ post has ꝑ ꝓuenies regimen. Scōo ꝑ medicinas ꝛ sudationes ibi [Et de curationibus magis cōferentibus]

a Jnō̄ma ꝑte dat. 4. reglas sup regimīe detentoꝛ aliq̄ dictaꝛ febrium. Ꝓrima ē. cura istaꝛ febriū ꝓpinqua ꝛ sīlis est cure q̄rtane ō phlegmate adusto. Quia sicut in hac intēdere oꝛ ad digestionē grossi phlegmatis ꝛ melācholie postea purgare cū pharmacis ꝓprijs ꝛ ieiunare egrum in die portism⁹: sic in istis febrib⁹. Scōa est. tria sunt necessaria ī curatione haꝛ febriū. Ꝓrimū est ieiuniū supfluum. i. longinquū: puta

toto die portismali. q̄tinus nā fiat attentioꝛ circa digestionem ꝛ resolutionē ꝛ expulsiones materie febris que iam putruit. Et ab hoc excipe egros quintenarios quoꝝ quintena paruꝫ ante ethicham vl̄ post ethicā fit: quibus ieiuniū supfluū nocet. Scōm est subtiliatio regiminis in cibo ꝛ potu ꝛ maxime in cibo sp̄aliter in die portismi si q̄d cibi tūc darecoporteat ad sustentationē vtuꝫ: ꝛ in die imediate āte portismuz: q̄tinus nā extūc incipiat intendere morbo ꝛ materie eius. Sufficiat ergo tunc vl̄ aq̄ pulli vl̄ aqua caponis: aut galliveter (aut amigdalaruꝫ vl̄ hordeatū ꝛ ī potu hydromel aut subtile vinū. Tertium est. somn⁹ māꝫ febris digere adiuuās ꝛ ipaꝫ ꝑparās ad resolutionē non in principio portismi febris qz generaliter inhac hora nocet: sz in ipius declinatione ꝛ in diebus interpolatiōis. Tertia est ꝙ detēti aliq̄ ꝑdictaꝛ febriū rursus indigent grosso regimine: vt nō cū febre q̄ ex se chronica est ꝛ cū dieta plurimū subtili destruatur virtus. Et sunt ista duo sicut ꝺria nisi esset ꝙ dieta grossa mediocriter diebus quietis post portismum vsq; ad illū diez q̄ futuro ꝓeest infirmo ꝓuenit: ꝛ subtilis ꝓuenit die portismi ꝛ die ante eū quaꝛopꝛ nō sunt ista cōtraria. Quarta est. ꝑpterea ꝙ he febres nō multā virtuti lesionē afferūt neq; frequētia neq; vehemētia sue afflictōis nō est curandū si regimine eius vno certo ꝛpe sb̄tiliemus. s. in die portismi ipius facientes egruꝫ tunc ieiunioti. Et post cū cibis sibi succurramus sicut ꝓstensum est in cura q̄rtane: ita vt cibem⁹ hos febricitātes dieb⁹ quietis post portismos cibarijs euchimis multū nutriētibus ꝛ cito digestis nō ingrossantibus materiam febris neq; hanc augentibus.

b Jn scōa ꝑte dat. 4. remedia ultra regimē ꝺ dictas febres. Ꝓrimum est vomit⁹. quē tripliciter hic ꝓuocare docet. Et ꝓmo quidem cū semine raphani ꝛ elleboꝛo albo sm hāc formā. Ꝛ. semis raphāi. ʒ. i. elleboꝛi albi. ℈. i. ꝺq̄ssent modicū ꝛ bulliāt cū. 6. ʒ. aq̄ fōtis mūde ꝛ. ʒ. i. aceti. ꝛ. ʒ. ß. mellis: deinde colent ꝑ pānū aut stamineꝫ ꝛ dek in potu colatura ista post comestionē brodij vnctuosi sicut offe pinguis. Scōo cū raphano ꝛ elleboꝛo albo sm hāc formam. Ꝛ. radicis raphani. ʒ. ß. ꝛ ipi infigas elleboꝛi albi ꝑ pecias graciles minutim icisi. ʒ. ß. bulliant sik in aqua mellis vl̄ in aq̄ caponis donec radix raphani decocta fuerit tunc ab hac extrahe totuz elleboꝛ ꝛ ipaz cōtere in ser. ʒ. aque in qua cocta fuit ꝛ da egro bibere. Tertio cū semine atriplicis ꝛ nuce vomica sm hāc formā Ꝛ. seminis atriplicis. ʒ. ʒ. bulliant in lib. i. aque cum aceti ꝛ mellis. ana. ʒ. i. donec cōsumatur aque medietas: deinde cola aquaz ꝛ in ea contere corticis nucis vomice. ʒ. i. ꝛ da egro bibere medio criter calidam. Secūdum remedium est euacuatio materie cum hieris. Jnter quas in casu hoc efficaciores sunt hieralogodion ꝛ hiera ruffi. De hieralogodion q̄dem ait ꝑnceps quinti ꝑma tractatu secūdo capitulo de ea ꝙ confert ad quartanam ꝛ oēs passiones phlegmaticas crudas ꝛ febres antiquas. Et ait ibi. Dosis integra fit aurei quattuoꝛ cū aqua tepida ꝛ melle: aut cum decoctione epithymi ꝛ passularum enucleataruꝫ. Et de hiera ruffi dicto tractatu capitulo de ea ait ꝙ facit ad choleram nigram et ad phlegma. Et ꝙ dosis eius sint dragme quattuoꝛ cum aqua calida et melle ꝛ sale in ieiunio post abstinentiā. Sed in hac patria minoꝛ dosis sufficit. Detur ergo de hieralogodion vncia semis cū vncijs quattuoꝛ aut quinq̄ hydromellis. Et de hiera ruf

UVA. BHSC. IyR_028

fi denk.z.3.cõsimili modo. Et q; hiere iste sunt amare valde ꝛ abominabiles habitatoꝛib' huius regiõis. da delicatis diasene.z.4. vl catholicon.z.1.ꝛ dissoluas in.z.4.aut.ʒ.ſeri: vl da in esum vt est sine liquoꝛe. Tertiũ remediũ est administratio tyriace: de qua dek lupini q̃titas cũ.z.4.vini aut hydromellis: ꝛ pfectionũ sibi

Et post illud administratio tyriace ꝛ eis silꝫiuz. Et pfert tunc sudatio cum medicinis ꝛ cuz balneo calido absq; administratõe aque ꝛ absq; administratione humectantium.

¶ Explicit tractatus secundus.

¶ Incipit tractat' tertius d ethica cuius sunt capitula octo.

¶ De causis ꝛ signis ethice febris. Capitulum .I.

Am sciuisti q i mẽbris sunt humiditates ꝓparate ad nutriendũ ꝛ humectandum iũcturas. De illis ergo est illd qd repostum est in venis. Et de illis ẽ illud qd ẽ spsuz in mẽbris sicut ros. Et iste sũt due diuisiones: ꝛ ꝑma earꝫ est materia febris putredinis: aut febris ebullionis: sicut sciuisti cũ nutrimẽtũ nõ totum expandat q̃q; imo remanet de eo illud qd est in semita expãdẽdi ꝛ remanet qd est in semita recõdẽdi. Et de illis sũt hũiditates primi tpis coagulatiõi: ꝛ sunt hũiditates q̃ sũt actu nutrimentũ. s. attracte ad locuz qd est ꝓmutatio ei' qd de eo resolutũ est: ꝛ fiunt additio in eo silis illi. Verũtamen tps cursus earꝫ ꝓpinquum est ergo sunt nõ coagulate. Et de eis sunt humiditates cum quib' ꝺtinuãtur ptes mẽbrorum similium partium a principio creationis: ꝛ per ipaꝝ destructionẽ perueniunt ad separationẽ. Et silitudo humiditatũ ꝑ mazꝫ ẽ oleũ lucerne effusuz i lucerna. Et ꝑ hoc patet q; ros ꝛ humiditates innate ꝓportionales sunt in venis

Secūdo dicit q̄ silitudo scōaruz est oleū imbibitū in corpe lychini seu lychinij.i.sic se habēt humiditates dicte cambiales ad membra ⁊ calorem eis innatum sicut oleum lychinio imersum ad lychinij corp' ⁊ flāmam ipius. Nā sicut hoc oleū lychinio appositū ⁊ inuiscatum p̄hibet ipm vt ipius humidū cito p̄sumi: ⁊ est vt fomentū p̄iunctū flāme eius: sic cābiuz p̄hibet calorez membroz cito hec p̄sumere ⁊ corū humidū: ⁊ est nutrimentū p̄iunctū iporuz. Jn hoc tñ est differētia q̄ cambiū p̄s membri efficit̄ p̄ nutritionē: sz oleū nunq̄ fit lychinij p̄s: licz ipm fiat p̄s flāme lychinij. Tertio dicit q̄ silitudo tertie humiditatis.s.glutinis ē humiditas ſbalis cui cōtinuant̄ ptes sicce coti de q̄ lychn' fact' est seu lychiniū i.sic se hz humiditas corpis q̄ glutē dicit ad ptes corpis terrestres ⁊ siccas: quibus alligat̄ sicut humiditas cōsubstantialis lychinij lāpadis ad ptes lychinij siccas ⁊ terrestres.

Jam sicut hec p̄hibet lychiniuz dissolui ⁊ cinerari p̄ ignē lāpadis quādiu permanet in lychinio: sic illa mēbra dissolui p̄hibet ⁊ incinerari p̄ suū calorem. ¶ Jn tertia ptícula dicit p̄mo q̄ cum inflammantur mēbra.i.hñt inflāmatum cē mēbra radicalia q̄ sunt ppie mēbra spermatica: lz in ethica tam carniformia q̄ spmatica habeāt inflāmatū cē ⁊ ppie coz: est illud inflāmatū ipa ethica. Scōo dicit q̄ caliditas epatis q̄uis sit causa ethice: ipa tamen non est ethica: immo ethica est caliditas facta in corde: ⁊ nō caliditas facta in epate aut pulmone aut stomacho. Est enim coz primum subiectū febris: ita vt nulla caliditas potest dici febris: nisi que est in corde aut pendet a caliditate cordis.

¶ Jn quarta dicit p̄mo q̄ p̄mus gradus ethice febris est qñ caliditas excessiua pmanet in corde ⁊ mēbris p̄ modū habit' ⁊ illas cōsumit humiditates p̄me diuisionis.s.roridas q̄ sunt in mēbris seu poris mēbrorum ⁊ ppie in corde sicut lychinij flāma p̄sumit oleū lāpadis p̄ ipam diffusum. Et iste grad' noie gñis latine solet ethica vocari ⁊ grece ethichos: eo q̄ nulla sunt noia ppria latino sermone gradib' ethice seu spēbus ⁊ spāliter p̄mo et' gradui. Scōo dicit q̄ tunc est scōs ethice grad' cū calor ethice iam roridā finēt humiditatez ⁊ resoluere icipit ac finire cābiū: sicut postq̄ finēt lychinij flāma fere totū oleū in lāpade effusum p̄sumere incipit ⁊ finire oleū lychinio imersum vt imbibitū. Et iste gradus noiatur dubelē ⁊ arabice adubul ⁊ dubul ⁊ etiā forismos qō interpretatur arefactio: vt scōa spēs ethice. Et iste gradus hz amplā latitudinem ⁊ tria tpa sicut egritudines chronice mortales.s.p̄ncipiū in q̄ sensi būliter incipit minui cābiale humidū: augmentū in quo iā diminuta ē magna ipius p̄s: status in q̄ fere totū p̄sumptū est: ⁊ p̄sumi incipit glutinosuz humidū. Et ille febriēs q̄ iam puenit ad statū adubul nō rectificat̄ seu meliorat̄ vt p̄ualescit quocūq̄ auxilio: ⁊ pax recipit curationē nisi de' velit.i.subueniat miraculose egro suis clementia ⁊ benignitate qui oia q̄cunq̄ voluit fecit in celo ⁊ in terra in mari ⁊ in oibus abyssis. ⁊ p̄cipue qñ ad h̄ puenit vt ipius caro iā diminuat̄ ex p̄sumptiōe portionis glutinis. ¶ Attēde q̄ ⁊ in ethicis ⁊ in sanis semp aliq̄d p̄sumit̄ radicalis hūidi seu glutinalis ⁊ cābiat̄ ⁊ etiā roridi tā a caliditate sibi cōiuncta q̄ aeris ⁊ ē celi. Sz in p̄mo gradu ethice pl' roris p̄sumit̄ in scōo cābij: in tertio glutinis. Tertio dicit q̄ tunc est terti' ethice grad' qñ finite sunt due hūiditates.s.roralis ⁊ cābialis: ⁊ calor ethice p̄sumere incipit ⁊ finire humiditates spēi tertie glutē noiatas sicut in lāpade flāma lychinij postq̄ p̄sumpsit oleū diffusum vna cū imbibito cōsumere incipit radicale humidū corpis lychinij. Et iste grad' curuatiuus dicit̄: q⁊ febricitās sub ipo posit' vt senio detētus incurvatus ē impos se erigēt ac sustētare. Jl' oiatur etiā grece almukalif i.morb' in q̄ forma egri apparet p̄m colorē vultus terrestrē ⁊ siccitatē rugosam ꝛctam qualis est forma q̄ est i decrepitū mortis vicinis. Et latine iterum dicitur is gradus ethice maraſmus: ⁊ grece maraſmon qō est cōsumptio substātialis humiditatis: vt fit in tertia spē ethice ⁊ in ptisi teste ianuensi.

Et silitudo scōarū est oleum imbibitum ī corpore lychinij. Et silitudo tertie hūiditatis est humiditas cui cōtinuantur ptes coti de quo fact' ē lychin'. ¶ Et cū inflāmant̄ mēbra radicalia ⁊ ppie cor est illud ipa egritudo q̄ est ethica p̄m q̄ sciuisti. Et caliditas quidē epatis qñq̄ pducit ad ethicā: vez nō est ipa ethica: īmo ethica est illa q̄ est cā cordis. Et sil'r est dispositio pulmonis ⁊ stomachi. ¶ Verum dū ipa pmanet finiēdo humiditates q̄ sunt in diuisione p̄ma in mēbris ⁊ ppie cordis sicut finit cādela oleū infusum in lucerua: tūc est gradus p̄mus approp̄at' noie generis qō est ethica: ⁊ grece ethicos cū non habeat in spēbus suis nomē. Et cuz finit hūiditates q̄ sunt diuisionis p̄me: ⁊ icipit resoluere hūiditates que sunt diuisiōis scde ⁊ finire eas sicut finit flāma oleū euacuatum in lucerna ⁊ incipit finire ībibitū in corp' lychinij erit grad' scōs ⁊ nomiatur dubelē ⁊ forosmos. Et hz latitudinez ⁊ p̄ncipiū ⁊ mediū ⁊ statū. Ampli' non rectificat̄ ille q̄ consequit̄ statū adubul: ⁊ pax recipit curationē nisi deus velit ⁊ ppie qñ puenit ad hoc vt caro minuat̄. Cū ergo finiunt̄ iste ⁊ incipit finire humiditates q̄ sunt diuisionis tertie sicut icipit flāma adurere corp' lychinij o humiditates ei' radicales est grad' terti' ⁊ noiat̄ curuatiuus ⁊ almukalif grece.i.in q̄ appareret forma q̄ ē in decrepitis q̄tum ad colorē ⁊ siccitatē. Et hec q̄dez egritudo ē ex febrib' q̄ nō hñt porismos neq̄ horas porismoz. ¶ Et q̄dā dixerūt febres ethice aut pēdēt cū hūiditate ppinq̄ tpis cū coagulatōe: aut cū eis q̄ sūt sicut caro: aut cū mēbris radicalib' duris sic̄ ossa ⁊ nerui. Et si ex p̄mo ne isto itelligit̄ q̄ pēdēt p̄m semitā q̄ finūt qō in eis ē de humiditate radicali p̄tinuata eis erit hoc ⁊ intētio p̄a eḡlis. Et si significat q̄ p̄m qō finit ethica sūt hūiditates ppinq̄ tpis cū coagulatōe nō erit p̄mo san'. Et ethica q̄dē [b] qñq̄ accidit p' febrē ephymerā

b Et ethica quidem. Jn hac pte scōa notat. 7. circa cās ethice febris ⁊ cōplicationē eius cuz febribus alijs ⁊ apatibus: ⁊ circa modos sue cognitiōis. Primū in trimēbre. Cuius p̄mū mēbruz est q̄ ethica febris aliqñ accidit post febrē ephymerā: ⁊ ab hac inducit̄: ⁊ hoc maxime qñ ephymera est fortis ⁊ longa: puta triduana vt q̄triduana: ⁊ ipa detētus est cholericus extenuat' ⁊ ieiunio vtitur īmoderato: puta triduano: sicut olim medici de quadam

febris est mala complexio non quidem diuersa: sed fixa ⁊ equalis.

¶ Jn quinta particula p̄mo refert aliquos dixisse q̄ ethice febres aut pendent cū humiditate ppinquitpis cum coagulatione. s. cum humiditate cambiali: aut cū membris mollib' que sunt sicut caro: aut cum mēbris duris radicalibus vt sunt ossa ⁊ nerui Et distingunt gradus seu spēs ethice penes istos modos. Jul' opinionis fuit auerroys tertio colliget capō.14. de ethica dicēs Et habz tres spēs. Leuior ipar̄ est q̄ accēsa est a calore extraneo in humiditatibus nālibus ⁊ radicibus q̄ existunt in substantia quarum venarū. Et scōa est in humiditate existente in carne ipa que qñ dissoluta est pōt a cibis restaurari. Et tertia est in cibus deterior: ⁊ est illa cuius calor extraneus p̄fundatus ē in mēbris solidis: q̄re impossibile est restaurationē fieri eius qō ab eis resolutum est. Et galē. 10. de ingenio ca. 10. sic assignat gradus ethice febris. Jlec febris p̄mitus mēbroz cōsumit humiditatē qua nutriunt: deinde carnē que solidis mēbris est cōmixta. Tandē mutatur ad pelliculas. Jlouissime ad ipa mēbra que solida vocant quoz alia quasi ligamentū sunt ⁊ pili seu villi: alia sicut pellicule. quedā vo sicut caro. Scōo dicit hic q̄ si intelligat̄ ex isto sermone q̄ febres ethice pendēt cū p̄dictis p̄m semitā qua finūt illud qō in eis est de radicalibus seu p̄ncipalibus humiditatibus que p̄tinuant̄ eis: erit intētio hec equalis p̄me q̄ distinxit grad' ethice febris penes tres scōas humiditates: quas gradatim finit caliditas ethice. Tertio dicit q̄ si significet sermo p̄dictus q̄ p̄muz qō finit ethica febris sunt humiditates ppinqui tēporis cuz coagulatione: puta cambiales nō est sermo sanus veritati cōsonus: immo prius finit humidum roiale quod est in poris.

secta suis iniungebāt infirmis oibus teste gal. 8. de ingenio ca. scō. Scōm mēbrū est ꝙ ethica febris aliqñ accidit post febres putridas: sicut post causones ⁊ febres diurnas ⁊ febres lathicas Tertiū membrū est ꝙ ethica febris frequēter accidit post apostema mēbroꝝ interioꝝ. ⁊ pcipue stomachi ⁊ epatis ⁊ meseraicaꝝ Scōm est longinquū ab euentu est seu raro ꝓtingens ꝙ ethica accidat incipiēdo sic ꝙ membra radicalia iam sint iflāmata sine hoc ꝙ prius inflāment humores ⁊ ēt spiritꝰ: imo oz nāli ordine ꝙ ꝑus spūs ⁊ humores ferueant mēbris radicalibus: qꝝ sunt his membris ⁊ sōtiliores ⁊ rariores ⁊ passibiliores ⁊ penetrabiliores a cā inflāmāte: deinde his calefactis ⁊ inflāmatis supcalefiūt ⁊ inflāmantur membra radicalia: nisi cā inflāmans occurrens corpi valde fortis fuerit ⁊ violēta: sicut adustiua celi influētia vl' ardor aeris nos cōtinentis occurrēs corpi cholericissimo ꝫm naturaz. Repleto tñ crudis hūoribꝰ ⁊ phlegmaticis ex vsu diete frigide ⁊ humide. ardor enī aeris addit' acuto calori mēbroꝝ inflāmat ea priusꝙ humores ⁊ spūs ei ꝓportionatos. Utrū aūt ethica febris possit fieri incipiendo magna apud medicos ⁊ grauis est questio q̄ ꝑdiscussa est sup illo passu capli ꝑmi huius toti' ken. Mā si accendat febris in mēbris ⁊c. Tertiū est ꝙ ephymera febris ⁊ febris ethica qñq̄ ꝓcedunt ab eadē cā sicut labor nimius cholerici corpis in ardore solis fit interdū cā febris ephymere ⁊ interdū ethice ꝫm ꝙ corpus ⁊ ꝓtenta in eo vehemētius alterat aut debilius ⁊ se suspēdit superficialiter ⁊ trāsitorie: vl' fortiter afficit ⁊ ꝑmanenter se mēbris imergit. Exēpli gratia dupl'r ignis se ligni applicat ⁊ ipis obuiat. Uno mō superficialiter ⁊ debiliter calefaciēs hec ⁊ effumans i his: sicut dictus ardor in spiritibus. Alio mō ꝓfunde ⁊ fortiter in ipa penetrās ⁊ inflāmās ea sicut ardor dictus se mēbris imergens ⁊ mansiuā impimens caliditatē. Quartū est. febris putredinis ⁊ apatis sepe ꝑmutaꝝ ad ethicā febrē. Cuius intellect' pōt esse duplex. Un' ꝙ febris putredinis ꝑ se sine apate sepe ꝑmutet ad ethicā febrē sicut causon ex forti incēdio ⁊ sinoch' putridus ⁊ diurna febris ⁊ illa q̄ ꝑus lathica dicta est: qꝝ mēbra nutriri impediunt. Et silr febris apatis calidi intrinseci sepe ethicā affert: et pcipue stomachi ⁊ epatis ⁊ meseraicarū: qꝝ cibū ꝓhibet ad membra trāsire. Alius est ꝙ febris putrida cū apate calido intrinseco sepe ethicā affert. Et is intellect' magis correspōdet his q̄ttuor causis q̄s hic reddit ꝓnceps ꝓpter quas hec febris mutaꝝ in ethicam. Prima est vehemētia febris ⁊ incēdij tam ab apate ꝙ a putredine calidoꝝ humoꝝ ⁊ doloꝝ acerbitate. Scōa est vehemētia subtiliatiōis cibi: ne ꝑ ipm febris ⁊ apa augeant. Tertia est ꝓhibitio potꝰ aque frigide. Qui egro ꝓueniret ꝓ repssiōe icēdij: nisi foret apa qō plurimū aggrauat dict' aque potꝰ incrudēdo suam mām ⁊ ꝓhibendo resolutionē ei'. Quarta est paucitas obseruationis laterꝝ cordis. i. paucitas refrigerij cordis ⁊ ꝓhibitiōis ei' ab incēdio cū epithymatibꝰ ⁊ inūctiōibus refrigeratiuis sup regionē cordis appositis: ⁊ ꝓprie in apatibus mēbroꝝ vicinoꝝ cordis sicut diafragmat pleure vl' pulmonis. Mā si epithymata vl' inunctiões refrigeratiue sup regionē cordis in apatibus istoꝝ mēbroꝝ adhibeant incrudabūt materiā apatis ⁊ resolui ꝓhibebunt: ⁊ forte excitabūt tussim ipetuosaz: q̄ ⁊ apa ⁊ febrē aggrauabit. Quintū ē necessitas vrgēs medicū dare in potu vinū ⁊ aquā carnis ⁊ medicinā de muscho ⁊ alia calida cordialia sibi sīlia i febribus putridis cū apate ꝓpter obuiare casui vtutis ⁊ frequentie syncopis sepe egrū facīūt cadere in ethicā: qꝝ lz virtutē cadentem ꝓfortādo erigāt: febrilē tñ augmentāt calorē: quare vehemētius siccat ⁊ ꝓsumit mēbroꝝ humiditatē. Et hoc pōt addi dictis quattuoꝝ causis velut quinta causa. ¶ Sed q̄ret aliquis ex quo vinuz ⁊ aqua carnis ⁊ medicina de muscho faciūt cadere in ethicā febrientes febre putrida cū apate vtruz debeāt his dari attēto ꝙ ethica ē morbus mortalis. Dic ꝙ sic: qꝝ de duob' malis minus malū est eligendū: ſz minus malū est egr̄ diu ib' ethica degere q̄ repēte syncopi iterire. Sextū est febris ethica qñq̄ cōponit seu cōplicatur cū febrib' putridis ⁊ cū febribus apatuz: ita ꝙ introducit ⁊ ꝑmanet ethica durātib' adhuc febribus putridis aut febribus apatū. Et in hoc differt cōplicatio a ꝑmutatione ꝙ in ea manet prior morb' cū posteriore ſz in ꝑmutatiōe ꝓ ōficit i aduētu posterioris. ¶ Quenit ħ ꝑticulariter si cōplicatō febriuz diuersoꝝ genez sit possibilis: vt ephymere cū putrida ⁊ ephymere cū ethica: ⁊ putride cū ethica. Uidet ꝙ nō: qꝝ flāma maior extinguit minorē sicut appet in exterioribꝰ ꝙ flāma cādele in fortibus radijs solis extinguit ⁊ ppe ignē magnū. Sz flāma ephymere mīto minor est flāmis putride ⁊ ethice sicut docet tactus. Flāma g̃ putride vl' ethice febris supueniēs flāme febris ephimere dissipat eā. Item min' calidū magis calido iunctū remittit calorez magis calidi: vt si aquam calidā in ꝑmo gradu cū feruēte misceas in equali mēsura manifeste remittet feruorē ipius. Corde ergo ⁊ mēbris supcalefactis a febre putrida vl' a febre ethica: si his supueniat calor spirituū ephymerā faciens nō ipa inflāmabit: sed potꝰ remittet ipoꝝ calorē: cū tunc minor sit calor spirituū. Itē si febres diuersoꝝ genez possent cōplicari sicut ephimera cū putrida ⁊ ethica idē calor numero: puta cordis ⁊ mēbroꝝ oiuz erit habitꝰ de difficili mobilis ⁊ dispositio faciliter mobilis: ⁊ mala cōplexio equalis ⁊ mala cōplexio diuersa. Nam calores oēs istaz febriū cū sint eiusdē spēi ⁊ in eodē subiecto sunt vn' ⁊ idē calor numero. Itē ō his q̄ nō sunt ⁊ q̄ nō apparēt idē est iudiciū: sed signa ephimere q̄b' ipa apparet ꝑnte putrida febre delitescunt ⁊ occultaꝝ vt suauitas caloris ꝫm tactū pulsus equalis vrina ꝓpinqua nāli vrine carētia tipi. Item si cōplicatio generez febriū esset possibilis semp cū ethica ꝓplicaret ephimera febris: ⁊ silr semp cū putrida fieret ephymera: qꝝ ois leptomeris ſba facilius alterat ⁊ inflāmat panchimera. Est aūt leptomerissima q̄dem ptibus q̄ spūs: panchimerissima q̄ solidoꝝ corpoꝝ ſba. Jn medio vo amboꝝ est hūorū ſba. Occurrēte igit inflāmāte cā q̄ sufficit inflāmare mēbra ⁊ ponere ea in calefacto eēvl' q̄ sufficit inflāmare humores ipa citius ⁊ facilꝰ inflāmabit spūs ⁊ eos ponet in calefacto esse q̄ fit ephimera. Itē si effuderis i lebetē ardentē igni suppositū aquā feruētē vl' ei ipuler aerē feruentē nō calefiet ab eis lebes: imo ardor ipius ab his remittet. Ergo silr nō calefiēt mēbra inflāmata ab hūoribꝰ calidis ⁊ inflāmatis nec a spiritibꝰ. Cōsequētia tz: qꝝ mēbra se ꝑnt ad hūores corpis ⁊ ad spūs sicut lebes ad aquā ⁊ ad aerē q̄s ipe ꝓtinet. Assumptū declarat experientia nec deest rō qꝝ a ꝓportione minoris ineq̄litat nō fit actio. ¶ Jn oppositū arguit. Primo auctoritate galieni ꝑmo de differētijs febriū ca. 16. dicētis. Jgit sola quidē consistens ethica febris facile manifesta est siue simpl'r ethica siue marasmon. i tabida existat: cū alia vo aliqua difficilius iam cognoscit: quēadmodū vidi febrez q̄ nup bis in die in quadā femina fiebat q̄ nō ꝑ diē solū: sed etiā ꝑ noctez manifeste exacerbabat. Latebat eni marasmodes. i. tabida febris oēs qui speculabātur medicos estimātes oportere: neq̄ ꝓncipiū inuasionis sensibile esse ethicis febribꝰ: neq̄ ascensionē neq̄ statū ac si incōuenies sit ethice febri cōplicari alijs earz q̄ sunt in humoribus. Et itez. 10. de ingenio ca. 9. ait. Dico ꝙ ois hñs ethicā maxime veniēs in ptisim si nō habeat aliquā febrē de putredine vl' de apate viscez oz in balneū mittaꝝ. Secundo auctoritate magni auēzoar. 24. thesir. ca. vltimo de cōplicatiōe ethice cū alijs febribꝰ ⁊ aliaz inter se dicētis. Cōtingit aūt aliqñ banc febrē. s. ethicā ꝑmisceri cū aliqua aliaz febriū. cuius decisio est difficilis nisi apud illū q̄ sbtilis speculatiōis est. Pōt aūt ꝑmisceri cū febre cholerica ⁊ cū phlegmatica ⁊ cū melācholica ⁊ cū sanguinea: quēadmoduz he febres qñq̄ ꝑmiscent adinuicē ⁊ qñq̄ simpl'r ꝓsistunt. Pōt tñ quis

UVA. BHSC. IyR_028

obȝcere qũo potit pmiscerī ƀ febris ethica cũ sit a caliditate ⁊ siccitate cũ febre ȯ sãguie cũ sanguis ħeat ȯ hũiditate: qȯ pz qũo ēt valz pmiscere cũ phlatica cũ phlegma sit frigidũ hũidũ. Solutio ãt hui⁹ argumẽti facilis ē. qm̃ põt eẽ cõplo ficca in vno mẽbro: ſz in alȝſ eiusdẽ ſbiecti humida. Et in vno mẽbroꝝ corpis põt eẽ cõplo calida: in alio vo eiusdez frigida ⁊ pmiscẽt ad inuicẽ. Et in vno cõplexio calida ⁊ hũida: in alio cõplo frigida ⁊ humida. ⁊ ad hoc difficili⁹ ƀ pt eẽ i ſba vni⁹ mẽbri calidi tas ⁊ siccitas: ⁊ i alio suo ꝺuicino hũor phlegmatic⁹ frigid⁹ ⁊ hũid⁹ sicut ƀ repim⁹ in ſba stomachi ⁊ matricis: qm̃ iuenim⁹ eoꝝ cõplonem in ſcipa calidã ⁊ siccã: ⁊ ꝓoccupabit ipos phlegma frigidũ ⁊ hũidũ ⁊ possibile ē eẽ coꝝ cplonẽ frigidã ⁊ hũidã ⁊ ꝓoccupabit eos hũor choleric⁹: hec ille Et raſ. 10. almã⁹. ait. Plerũq; supueniũt egro due vl tres febres q̃ qñ q; ſl vni⁹ gñis: vt i duplici ttiana: qñq; diuersoꝝ: vt cuz egro supuenerit q̃rtana cũ tertiana vl phlegmatica cũ ethica. Et auerroys. 4. colli. ca. 34. ait. q alt mod⁹ cõpositõis febriũ ẽ vt vna sit putrida ⁊ alia sit ethica. Et serapiõ. 6. breuia. c. 11. ait. Curatio aũt ethice ſi ē absq; febre alia ⁊ absq; mã ꝓpata ad putrefactionẽ ē in pmis cũ acceptiõe lacti. His testimoniis clare inotescit q ethica febris cõplicat infdũ cũ putridis febrib⁹. Et itidẽ idicat expiẽtia. Sepe enī videm⁹ ethicos verari ꝓdicꝫ febrib⁹ cũ aduẽtu rigoris ⁊ horripilatiõis ⁊ cũ discursu poꝛiſmoꝝ p. 4. tpa. nec deest rõ: qz cã fortis occurrens coꝛpi cũ violẽtia põt inflãmare ſpũs ⁊ hũores ⁊ mẽbra ſik in disposit ad ƀ vt i cholericis ⁊ hec oia ponẽ i calefactũ ẽ nõ depẽdẽs alteꝝ ab alto: q̃re sik erũt tria gña febriũ: ethi cuz putridũ ⁊ ephimericũ. ¶ Attẽde ꝑ⁹ p solutiõe q mltiplr itelligi pt q ethica febris sit cõplicata cũ alȝs febrib⁹ alteri⁹ gñis. Uno mõ sic q alie pcedãt ⁊ ethicaz adducãt ipis remanẽtib⁹. Alio mõ sic q ethica sik cũ illis icipiat. Tertio mõ sic q ethica pcedat ⁊ alie sequant: vl qz ethice caloꝝ exne⁹ extis putrefacit hũores: vl qz lac sumptũ in ethicꝫ putrefit: vl qz deforis aduenit cã q̃ putrefacit ethicoꝝ hũores. ¶ Attẽde 2°. q mõis plurib⁹ itelligi põt ethicoꝝ caloꝛẽ ⁊ ariditatẽ a caloꝛe augeri putridaꝝ febriũ ⁊ ephimeraꝝ. vl qz caloꝛ putridaꝝ febriũ ⁊ ephimerarũ ẽ actu acutioꝛ ⁊ pũgitiuioꝛ ⁊ iflãmatioꝛ vt in causonide ⁊ in ephimera ve hemẽtis ire: ſz caloꝛ ethice sit hitu fortioꝛ ⁊ pmanẽtioꝛ: sic ligna ficca ſb tilia faciũt ignẽ aſpioꝛẽ ⁊ maioꝛꝫ flãme lignis ficcꝫ g̃ flis: vl qz ſz sit caloꝛ febriſ putride ⁊ ephimere mioꝛ q̃ sit caloꝛ ethice penetrãtioꝛ ẽ ad ītima mẽbroꝝ vt stramẽ incẽſuz vl vgule incẽſe vl arundies sicce ſuppoſite lignis citi⁹ incẽdũt ƀ q̃ tiſiões aut carbones incẽſi. Sz arguet aliq̃s q ethica ē mala cõplo eq̃lis q̃re oẽs coꝛpis occupat ptes: ⁊ sic ad nullaz deuenire põt caloꝛ putride vl ephimere febris vbi nõ repiat ethice caloꝛẽ Dic q ſz ethica ptes occupet oẽs formales toti⁹ coꝛpiſ: nõ tñ oẽs mãles imo coꝛp⁹ ethici ꝺstat ex. 4. ꝑmis elemẽtis ⁊ ƀz aliq̃s ptes hitu frigidas ⁊ etiã siccas: ⁊ aliq̃s aq̃as hitu frigidas ⁊ etiã hũidas. Uel qz ſz caloꝛ febris putride vl ephimere sit remiſſioꝛ ethice caloꝛe: ꝺcurrit tñ cũ caloꝛe ethice ⁊ ptib⁹ igneis coꝛdis ⁊ mẽbroꝝ ad eleuãdũ ⁊ augmẽtãdũ dictas ptes igneas ⁊ diminuẽdũ ptes aq̃as frigidas ⁊ hũidas: vñ caloꝛ coꝛdis ⁊ etiã mẽbroꝝ magnificat sicut lig̃ sicca g̃tilia minuta ſuppoſita groſſiſ bñ inflãmatꝫ ⁊ incẽſis fortifi iuuãt vt forti⁹ adhuc incẽdãt: ⁊ vt ipa citiuſ ꝯinerent. Et hoies trahẽtes cũ eq̃s vl bob⁹ oneratũ currũ vl nauẽ oneratã iuuãt ad forti⁹ ⁊ citi⁹ trahẽdũ: ſz in trahẽdo sint debiliores eq̃s et bob⁹. Uel qz alimẽtũ restaurãs depditũ ſupcalefactũ caloꝛe putride vl ephimere reponit ptes loco reſolutaruz calidioꝛes q̃ ſi ſola ethice caliditate calefactũ eẽt. His sunt mõi. 4. q̃b⁹ inflãmati ſpũs ⁊ hũores ⁊ hñtes in ſe calefactũ eẽ põt ponere coꝛiã actu ethicatũ i calefieri ⁊ iducere febrẽ vl putredinalẽ vl ephimerã. Et nod⁹ iſti⁹ difficultat ȯ cõplicatõe geneꝝ febriũ maxie ab hoc pẽdet. Adde his mõis ſi vis modũ aueẓoar 2°. argumẽto p⁹ oppositũ tactũ. ¶ Attẽde 3° q de cõplicatõe ephimere cũ ethica pauca cura fuit antiq̃s mediꝫ: ⁊ etiã pauca dz esſe modernis qz nec ſig̃ ƀz q̃ nõ deliteſcãt ⁊ occultenť a ſignis ethice p̃ter põtiã pmitiue cãe a q̃ introducit: ⁊ paucũ incremẽtũ exnee caliditat: neq; cura ethice i q̃quã diuersa ẽpp ephimerã: niſi q patiẽs ẽ elõgand⁹ a cã ephimer Et sik ẽ de cõplicatõe ephimere cũ putrida: ſz magꝫ cura seu ſollicitudo hñda est de cõplicatõe ethice cũ putrida vl cũ apate calido ptiũ iterioꝝ qz diuersificat inde cura in duob⁹ pũctis ꝑncipaliſſimis. ſ. i balneo ⁊ in potu lacti q̃ nõ ꝺueniũt in ethica febre cõplicata cũ his. Magna etiaz ſollicitudo hñda ẽ in cõplicatõe putridaꝝ febriũ adinuicẽ: qz multũ diuerſificãt remedia ⁊ cure ex cõplicationũ suaꝝ diuersitate. His ꝑmiſſis dic ꝑ⁹ q ethica põt cõplicari cũ ephimera ꝓueniẽte ipam ⁊ sik nascẽte ⁊ postea iducta. Preueniẽte q̃dem: qz nihil ꝓſ⁹ vet in cholericiſſimo corpe fortẽ ex ira fieri ephimerã ⁊ egro iniũgi ieiuniũ triduanũ ab ipito ⁊ inde ethicari nõdũ ceſſante febre ephimera. Sik nascẽte aũt: qz fortis cã sicut laboꝛ nimi⁹ sub ardẽti sole põt sik ponere ſpũs ⁊ mẽbra in calefactũ eẽ nõ depẽdente caloꝛe vni⁹ a caloꝛe alteri⁹: ꝑcipue in siccꝫ cholericis valde ethicari patiſſimo nãt pene ethicaꝝ. Post vo itꝛoducta: qz ſpũs ethicati coꝛpiſ ex ira forti põt inflãmari vñ coꝛ et mẽbra calidioꝛa erũt. Dic 2°. q febris ethica põt cõplicari cũ putrida febre p ueniẽte eã ⁊ nascẽte sik ⁊ postea exoꝛta. Preueniẽte q̃dẽ vt causon sepe febrẽ affert ethicã ⁊ aliq̃diu cũ ipa pmanet. Nascẽte aũt sik vt in cholericiſſimo corpe aptiſſimo ethicari a violẽta cã sik poni põt humoꝛes ⁊ mẽbra in calefactũ eẽ quoꝝ alteꝛ ab altero nõ dependeat. Post hãc vo exoꝛta: qz frequẽter in iã ethicaꝝ coꝛꝛuptio lacꝝ ⁊ oppilatio poꝛoꝝ cuꝛ ex applicatiõe frigidoꝝ deforis febrẽ afferũt putridã. Dic 3°. q febris ephimera cũ febre putrida cõplicari põt p⁹ us ⁊ post ⁊ sik nascendo. Ad ꝓbat vt dicta ꝓioꝛa.

Et ethica quidẽ in principio rei difficilis est cognitõis ⁊ facilis curationis. Et finis adubul nõ recipit curationẽ penitus. Signa ethice. Pulsus quidẽ est minutus dur⁹ frequẽs debilis fixus ſm habitudinẽ vnam.

Dic 4°. q oĩa gña putridaꝝ febriũ sik cõplicari p̃nt. Jux id auẽ ꝛoar. 24. thefir. ca. vltimo. Febriũ aũt oĩum alie fiũt in ſpũ sicut febris ephimera. Alie ex putredine humoꝝ quaꝝ spẽs sunt. 4. ſ. cholerica ſanguinea: ⁊ põt eẽ cholerica melãcholica ⁊ pmiscẽt adinuicẽ: ita q põt fieri febris cholerica ſanguinea ⁊ põt eẽ cholerica melãcholica ⁊ põt eẽ cholerica phlegmatica. Et q̃libet eaꝝ põt p miscerī cũ q̃cũq; altera ipaꝝ alteri⁹ ſpẽi. Rõnes p⁹ oppositũ sũt p dictis. ¶ Ad pmã rõnũ añ oppositũ dic q flãma maioꝛ nõ sp extinguit minoꝛẽ flãmã: ſz interdũ auget ⁊ ab ea augeť: vt decꝛauim⁹ in lignis minuť q̃ inflãmata augẽt flãmã groſſoꝝ: sed maioꝛ flãma p accidẽs interdũ minoꝛẽ coꝛrũpit disꝑgẽdo eã vl absoꝛbendo mãz ipius. Ad scõaz dic q min⁹ calidũ magꝫ calido iunctũ remittit caloꝛẽ magis calidi q̃ pmiscenť talit adinuicẽ q q̃ libet minimũ magis calidi tãgit q̃q; minimũ min⁹ calidi: sicut i mixturꝫ elemẽtoꝝ ⁊ i mixtiõe feruẽtis aq̃ cũ min⁹ calida: ſz cũ sibi inuicẽ iuxponũt ⁊ nõ cõmiscẽt ſz ambo ꝺcurrũt ad calefactiõez alicui⁹ tertij sese inuicẽ iuuãt. Ad tertiã ꝺcede q vn⁹ ⁊ idẽ caloꝛ nũero ſm subiectũ est disꝑõ ⁊ habit⁹ ⁊ mala cõplo diuersa ꝛeq̃lis diuerſis respectib⁹: vt caloꝛ exneus accẽſus in coꝛde patiẽtis ethicaz ⁊ febrẽ putridã ſm q pẽdet ab hũore putrido disꝑõ ẽ de facili mobil⁹ ⁊ mala cõplo diuersa. Sz ſm q pẽdet a ſba coꝛdis cui fixe coheret ẽ habit⁹ pmanens ⁊ mala cõplo. Ad q̃rtã dic q in foꝛo ꝺtẽtioso coꝛã iudicib⁹ de his q̃ nõ sunt ⁊ q̃ nõ apparẽt idez ẽ iudiciuz: ſz nõ sic ẽ in medicialib⁹ ⁊ nãlib⁹ ac metaphiſicis. Dic insup q ephimera febris cõplicata ethice nõ ꝓfus occulit: sed aliq̃ mõ manifestat augmẽto caloꝛis ex hoꝛas cibatõis ⁊ põtia cãe pmitiue vñ fit. Ad q̃ntã dic q ꝺcesso q in febre ethica semp inflãmãtur ſpũs ⁊ hũores: nõ iõ ibi sunt putrida ⁊ ephimera eo q eoꝝ calefieri vl calefactũ eẽ nõ est indepẽdẽs. Ad sertã dic q ſz sit sik tudo aliq̃ inter lebetẽ ⁊ mẽbra ethicata: ⁊ inť hũores ebulliẽtes ⁊ aquã feruẽtẽ i lebete positã: nõ tñ oĩmoda ẽ sik tudo: qz aq̃ etiã feruẽs extinguit ignẽ ⁊ alia ignita siẽ docet ſenſus. Sz humoꝛes ebulliẽs nõ extinguit ardoꝛẽ infixũ mẽbris: imo potiꝰ ignit ⁊ accẽdit. Septimũ qȯ nõt ƀ in textu p̃n. ẽ q febris ethica in p̃n⁹ ciuſ vix cognoſcit: qz caloꝛ ei⁹ est lent⁹ ſepult⁹: ⁊ tũc est facil curatiõis p cõpationẽ ad alia tpa ꝑcipue ad statũ: qz nutrimẽto repaꝛ facile qȯ ipa ꝺsumpſit de roꝛali humido: ſu⁹ q̃ caloꝛ de leui extinguit sepe miſtrãdo domestica frigida: ſz ethica febriſ iã in statu posita facillime noſcit faciei ſoli⁹ inſpectione: ſz est inſanabilis: qz in fine adubul q̃ ẽ stat⁹ ethice iã deiecta ẽ vl ⁊ ꝺsũptũ radicale hũidũ ire Sig̃ ethice. Pulsus q̃dẽ. In hac pte 3ª. ca. iſti⁹ (restaurabile. agit ꝑ⁹ de ſignis ethice. Scdo de ſignis pmutatõis ephimere in ethicã ibi| Et de ſignificatõib⁹ pmutatõis| Tertio de ſignis cõplicatiõis ethice cũ putrida ibi| Et de ſignificatiõibus cõpositiõis| ¶ In ꝑª pticula dat. 7. sig̃ ethice febris. Pri⁹ ẽ q pulsus in hac ẽ pu⁹ dur⁹ frequẽs debilis fix⁹ seu pmanẽs in vna ⁊ eadẽ disꝑõne. Paru⁹ quidẽ ex debilitate pulsatil vtuť ⁊ iobediẽtia arterie ad dilatationẽ ⁊ extẽsionẽ pp siccitatẽ. Dur⁹ aũt pp siccitatẽ ⁊ ꝯctionẽ coꝛpis arterie. Frequẽs vo pp multã necessitatẽ cuẽtatiõis tã inati q̃ febrilis caloꝛis. Debilis aũt ẽ ex debilitate vtutis pulsatilis ⁊ penuria ſanguis ac ſpiritu⁹. Fix⁹ seu pmanẽs in eadẽ hitudine: niſi p⁹ cibũ: qz caloꝛ su⁹ est vniformis nõ hñs exacerbatões

UVA. BHSC. IyR_028

necꝫ decrescētias ꝓiodales vt putride febres. Juxta id gal. ꝑmo de dīffs febrīū ca.14. Jgīt quidē oīum ethicaꝝ febrīū cōe est ībe cilles ⁊ eqles eē pulsus semp a ꝓncipio ꝑ° vsqꝫ ad vltimū finē. Et itez ibi ca.13. Pulsus aūt subtilis ⁊ durꝰ est ⁊ debilis quus ⁊ spissus. Scōm signū est ꝙ caliditas ethice mīoꝝ sentīt a manu tāgē tiſ q̄ caliditas ſinochi ⁊ sīlīū febrium inflāmataꝝ in mā hūoꝝali vt cau sonicaꝝ ⁊ tertianaruꝫ. Juxē id gal. ibi. Sꝫ vnꝙ ē cōtinua febris sicut q̄ vocaī ꝓprie ſi nocha. Sꝫ illa quidē sicut quādā flāmaꝫ q̄ multū obui antē hꝫ manū īmittentib' et pulsus velociſ simi ⁊ spississimi ⁊ maximi existūt. Scōm ethicas vo febres necꝫ mltitudo obuiat caloris ⁊ pulsus intm̄ minores ⁊ rariores ⁊ tar diores his q̄ in ſinochis sūt q̄tū ⁊ calor ē minor. Et gal. ibi ⁊ ꝑn. hic signāter denotāt dīaz ethice a ſinocha ꝓp hoc ꝙ maxime cōi cat in vniformitate caloris siue excrescētijs ⁊ diminutiōib' ⁊ p̄ci pue homotena. Tertiū ē ꝙ ethice calor qñ tangīt in ꝓncipio tact' est magis suauis q̄ in ꝓcessu ⁊ cū man' tangēs sup eū ꝑmanet q̄ si hora vna apper: tunc calor fortis ⁊ acut': nec cessat augeri dura te tactu ei' donec appareat vehemēter forti ⁊ mordicatiu'. Causa p' est: qꝛ calor ethice potētialis ē ⁊ hitualis sicut calor calcis aut calor cinez nō effumās de se: neꝫ vaporosus vt calor hūoꝝ vl' spi rituū iō nō multū ꝑmo occursu tact' oñdit acumē ⁊ mordacitatē sicut necꝫ calx vl' cinis aliꝗs p° occursu tact'. Cā scōi est: qꝛ man' diu tāgēs ethicū calefacta emittit velut roꝛē quēdā vl' vaporem humidū q̄ calor ethici tact' excitaī ⁊ de potētia ad actū reducīt si cut calor calcis aq̄ aſpſione. Cā tertij est: qꝛ q̄to diuti' tangīt tan to actuaī pl' ⁊ effumat magis fumos acutos ad ſtar fumi cineꝛ aut calcis qñ irroraī. Juxē id ga. p° de dīffs febrīuꝫ. c.13. Calor vo ꝑm ꝓmā quidē īmiſſionē debilis ē. Paruū vo postea ⁊ acre. i. acu tum ⁊ corrosiuū oñdit: ⁊ magis si amplius ꝑseueraueris tangēs Quartū est ꝙ caliditas maioꝝ ethica sentīt circa loca venaꝝ et arteriaꝝ q̄ in mēbris aliꝗs. Juxē id ga. p° de dīffs febrīū. c.15. Ōa ꝛima ē vna cognitio febrīū ethicaꝝ arterie calidiores apparētes his q̄ in circuitu sunt corꝑib' qō eis nō ꝓtingit ꝑm alias febres. Adhuc aūt manifesti' fit ſyntoma balneatis vl' qualr cūq; eis ra refactis vt ⁊ liquor q̄s ꝑfundaī ⁊ trāſpiret ꝑs caliditatiſ. Mā mo derat' quidē is q̄ in oībus aliꝗs ꝓticulis calor vī p' tales trāſpira tiones. Nullo vo ab anteriori mioꝝ ē is q̄ in arteꝛiꝭ ē calor: ma xime vo eū ē certissime sentire ꝑm diastoles pulsuū: q̄ necꝫ trans mutaī ipi in p̄dictis trāſpiratiōib': ſꝫ manēt ſikes ꝙ oia: hec gal. Cui' cā est qñ arterie velut rami a trūco nascētes a corde directi' ⁊ vberi' recipiūt calorē a corde ꝙ alia mēbra nō solū in fluxu q̄li tatiuo: ſꝫ sanguis arterialis supcalefacti ⁊ vitaliū ſpīrituū ⁊ in se metipis ob herētē ethicā sunt hītu feruētes ⁊ actu arefacte: ⁊ ha bit' caloris assidue ad actū in his reducīt p̄ntia sanguis vt in mē bris aliꝗs suscepto alimēto. Quintū ē ꝙ ethicoꝝ caliditas ē vni formis: sic ꝙ sensibiliꝛ: necꝫ minuīt ꝑm ꝓiodos: necꝫ augmentaī sicut caliditas aliaꝝ febrīū. Jō dī mala cōꝓlio eqlis. Juxē id alex. 3° ꝑctice. c.49. Ethica vo febris māifeste eqlis ē in augmēto ⁊ i ſta tu ⁊ nō ꝺclinat māifeste. Et ꝓ istō sigm̄ discernīt ethica ab oī alia febre: ꝑterq̄ ab hōtena q̄ ab ethica differt: qꝛ calor in hac est īnflā matior ⁊ pulsus i ea nō sūt sicci ⁊ acres sicut ethica: imo ſt magni veloces ⁊ spissi. Juxē id. g. p° de dīffs febrīū. c.14. Una ē ꝓtinua fe bris sicut q̄ vocaī ꝓpe ſinocha. Sꝫ illa q̄dē sicut quādā flāmā q̄ multū obuiātē hꝫ manū īmittētib' ⁊ pulsus velociſſimi ⁊ spiſſiſſi mi ⁊ maximi exiſtūt ei. Scōm ethicas vo febres necꝫ mltitudo obuiat caloris ⁊ pulsus intm̄ mioꝝ ⁊ rarioꝝ ⁊ tardioꝝ his q̄ in ſinochis ſt q̄tuꝫ ⁊ calor ē mioꝝ. ¶ Jnstabit aliꝗs: qꝛ ethica fe bris hꝫ tria tpa sicut ꝑmissuꝫ est. Et. g. p° de dīffs febrīū. c.13. edo cet dicēs. Jgīt difficilis q̄dē ē ⁊ ethicaꝝ oium diſpō cū demū ini

cidit ſtultis medicoꝝ ꝙ ꝓhibēt eis ci bum ꝓpter illud qđ accidit eis de eo ex accidētib' q̄re pdūt eos: sicut aug mentaī flāma apud inuētionē olei ⁊ ſartago cū fundīt aq̄ sup eā. Et iſte q̄ dē significatōes ei' ſt fortes. Et cib' i reliqꝭ q̄dē febrib' ꝑculdubio nō incē dit hac icēſiōe ſic inueniī huic q̄uis ncčio faciat diuersitatē ꝑ mot' nāe. ⁊ hec iflāmatō ñ ē ſic icēſio ſ. p' coartatōem: necꝫ ꝑm ꝓiodos no tos imo cū cōedūt ⁊ i q̄cūq; hora fit.

deinceps vo ⁊ ꝓsum ptio ē in ebullitōe: ⁊ hac ampliꝰ iā ꝓcedē te ⁊ ipa ꝓsilia corꝑa q̄ sūt velut elemēta cordis ficciora ⁊ ari diora fiunt: ⁊ vtus i becillis intm̄ fit q̄tū cunꝫ ⁊ siccitas dña bīt in ea ⁊ caliditas quaꝝ sufficeret ⁊ al tera dñans ibecillez facere vtutez. Talis febris iaꝝ quodāmō ad vtraꝫ se hꝫ ⁊ me dia ē. s. ſanabīt oio illi' maraſmodis. i. tabide febris: ⁊ ei' q̄ pauloañ dicta est q̄ ſm initiū adhuc facilis ē sanari. Latitudo vo ē ⁊ in hac q̄ multa: qꝛ ⁊ diſpōnis ipi' nō qua q̄dē est in magꝫ ⁊ min' alteratio hec ga. Et q̄bus ꝺcludi pōt ꝙ caliditas ethice nō ē ex toto ſikis ⁊ adeq̄ ta: imo vsqꝫ ad statū augēdo ꝓcedit. ¶ Dic p°ꝙ possibile ē eundē calo rez in ḡdu deducere ethicū p tpa ⁊ ḡdus ethice febris vsqꝫ ad mortē ei' Et pl' attēdunt tpa ⁊ grad' hui' febris penes ꝺsumptionē hūiditatuꝫ q̄ penes augmētū exnei caloris. ¶ Dic 2°ꝙ caliditas ethice nō est eqlis neꝫ vniformis eqlitate excludētē qōcūq; augmētū: ſꝫ solū sensibile et manifestū. Nō augeī aūt caliditas echice p̄terq̄ a cibo niſi occulte pal sim ⁊ isensibiliī. ¶ Tertū sigm̄ est ꝙ caliditas ethici velocī augeī qñ ſi bi aliꝗs supuenit cib': ⁊ tūc ipa icipit magnificari: puta pl' ſolito intē di ⁊ acui ſic flāma augeī oleo appoſito: vl' apō inuētionē olei: ⁊ ſartago ignita forti' effumat qñ sup ipam effundīt aq̄. Et circa istō sigm̄ notat h 4. Primū hoꝛ ē erroꝛ q̄ qñq; accidit ſtulti medicoꝝ pp h ꝙ vident ethi cos p' cibū supcalefieri: q̄re credūt cibos eē eis nociuos: vt in porisimis aliaꝝ febrīū. Prohibēt q̄ eis ne cibū accipiāt pp illud qđ ipſi accidit ex accidētib' inflāmatiōis ⁊ pluris ardoris: q̄re suos pdunt ⁊ interimūt egros auferētes eis id q̄ marie egēt. Scōm ē ꝙ significatiōes ethice p̄ dicte sunt fortes ⁊ certe sup iudicio seu denotatōe ethice febrilis. Et id intellige de duob' vltis signis mō dictis: vl' de oib' ſex ſil' ꝺcurrētibus. Tertiū ē. cib' ꝑculdubio i reliqꝭ febrib' nō icēdit neꝫ iflāmat corꝑ' ta li icēſione q̄li ipꝭ inflāmat ethica febriī: ꝫ necessario cib' assumpt' tā in aliꝭs febrib' ꝙ etiā in ſanis faciat diuersitatē ⁊ imutationē quādā i ca lore ⁊ pulsu ꝓ mot' nāe circa cibū factos a nālibus vtutib' corꝑis tam miſtrantib' q̄ miſtratis. Juxē illō p̄n. p' ſcōa doc. 2ª. sūma p̄ª. c.15. Totū vo qō nutrit in fine rei nāli mutatione corꝑus mutat: ⁊ est calefacere. Quartū est inflāmatio mēbrorū eueniens ethicis post assumptum ci bum nō est sicut inflāmatio reliquaꝝ febrīū q̄. s. ꝺtingit post coartatio nem caloris innati in iterioꝛib' ⁊ reuocationē ei' ad exteriora vna cum calore febrili putredinali: nec est inflāmatio ꝑm ꝓiodos notos ⁊ famo ſos: vt quotidianarios vl' tertianarios vl' q̄rtanarios: imo est in censio ſolū eis ꝺtingēs post comeſtiones: ⁊ in quacūq; hora ipi comederint p' comeſtionē eis ꝺtingit. Ad declarationē huius signi ethice ſex ꝓpoſi tiones hic inſerem'. Quaꝝ in ſnia ga. meminit ꝑmo ō differētijs febri um ca.14. Prima est. certissimū signū febrilis ethice est dū cibaī febri ens trāſactis horis oibus ſuspectis de acceſſiōe: videlicet trib' diebus integris si ipe supcalefit p vnā horā vl' p duas p' assumptū cibū ac ſi no ua febris ipm inuaderet. Et sunt verba eius hec. Maxima vo tibi ⁊ idu bitalis erit cognitio nāe eius. s. ethice nutriēti hoiem cū videbīt maxie certissime supgreſſum cē ſuſpectas horas vniuerſas. Cōfestim enī sup cibū poſt horā vnā vl' duas vniuerſis tangētibus laborās alteri' febris additionē habere videbīt. Scōa est. signū ꝓprium ⁊ inſepabile oībus ethicis est accendi calorē post cibū oblatuꝫ ⁊ magnificari ac velocitari pulſum ſic ꝙ noua febris abſq; tipo infirmū inuadere videī. Et sunt verba ei' hec. Oībus ethicis febrib' ꝓprium ⁊ inſepabile hoc est cibo obla to accendi q̄dem calorē. Addere ergo pulſum in magnitudinē ⁊ veloci tatem: vt incōſtricta. i. ſine tipo videaī inuaſio febris fieri. Tertia est. ꝫ aliq̄ febres alie ab ethica incōſtrictas habeāt inuaſiones ⁊ exacerbatō nes ab ethica differūt: qꝛ tales fiūt inuaſiones in febrib' aliꝭ ſine cibo ꝑuio. Jn ethica vo poſt cibū accidūt. Et sunt verba ei' hec. Sed fit qñ

UVA. BHSC. IyR_028

cꝫ quidē ſm alias febres incōſtricta acceſſio:ꝛ cꝫtum demū in hoc videbitur vticꝫ nō eſſe ethicaꝫ ꝓpriū ꝛ inſepabile hoc ſyntoma. Differt q̄dem nō paꝫ ſi vniuerſam coaceruationē dictaꝫ cognitionū inſpexeris Nam in alijs q̄dem vniuerſis febrib⁹ he tales inuaſiones fiunt ſine cibatiōe: ſm ethicā vo poſt cibū accidunt. Quarta ē. ethica diſcerni pōt ab alijs febrib⁹ p cō

Et eſt habens egritudinem nō vehemēter diſcernēs illud quod eſt in eo de caliditate: quoniā facta eſt cōplexio membro conueniens. Et iam ſciuiſti in libro ꝓmo qualitatē diſpoſitionis in huiuſmodi. Veruꝫ ipa apparet apud ſuſceptionem alicuius ciborum ꝓpter vehementiam ſuā.

ſideratione3 tpis q̄ ꝓmanēt inflāmatio poſt cibū ꝛ alteratio i pulſu ad magnitudine3 ꝛ velocitatē q̄ tandiu ꝓmanēt donec cibus mēbris diſtributus humectet ariditatem cordis: poſtea redeunt ad ſtatū in quo erāt ante cibationē. Et ſunt vba ei⁹ hec. Manifeſti⁹ vo ſm deinceps diem hāc talē dignoſcere eſt febrē diligētius conſiderātib⁹ nobis vſq̄ cꝫtū ꝓmanebūt ea q̄ alterata ſunt poſtq̄ cibat⁹ eſt hō ꝛ in pulſib⁹ ꝛ circa calorē. Inuenient eni vſq̄ intm alterari appentia vniuerſa manifeſte donec redditio ꝛ appoſitio ci⁹ humectet ariditatē cordis: deinde rurſus in eā q̄ a ꝓncipio fuerat ꝓſtitutō nē anteq̄ cibareť hō redeūtia. Quita ē. ſi q̄cꝫ die variaueris horā cibatiōis ethicoꝝ ſemp inuenies p⁹ cibationē calorē inflāmari ꝛ velocitari ac magnificari pulſū. Et vī eis ꝓtingē ex ſpſione nutrimēti ſup mēbra ſua qō calci ꝓtingit ex ſpſiōe aq̄ frigide ſup eā. ꝛ ſt vba ei⁹ hec. Si igit in alio tpe cibauerį eū in poſteriori die: ꝛ rurſus i alio ſm deinceps die inueniet, qō dico ꝓtingēs adauctū q̄dē ſup cibuꝫ calorē. Alīatos vo vt dictū ē pulſus. Videť eni eis q̄le q̄dē ꝛ i calce accidit ꝛ i lapidib⁹ calefactis: ſi eni frigidiſſimā aquā ſupfūdas eis mlto calidiores videť nutrito arido i eis calore ab hūida ipa. Ergo q̄ eſt cā pp quā h̄ fit nālīū ꝑbleumatū ē. Sm aūt ſic fit diſcē lz oī tpe volēti. Accipies q̄dē in manu glebā calcis ꝓtēnit ei⁹ calorē ꝛ nō ſentit. Si aūt ꝓpones eā ꝺorſū ſupeffūdas ei aquā: videbis q̄dē ꝓfeſti mltū calefaciētē: ꝛ ita feruētē ſic lebetes cū appropinq̄uerit flāme cꝫ multe. Cōſiderabis aūt vaporē nō paucū eleuatū ab ipa. Si āt ꝛ tāgē audebis i h̄ ꝺburerį facile. Sexta ē. hūida caliditas q̄lis ē febriū putredinaliū mlto maior appet ꝛ manifeſtior ſicca caliditate q̄lis ē ethice. Et ſt vba ei⁹ h. Ita q̄ ꝛ ad ſenſuꝫ appet hūida caliditas nō paꝫ maior ſicca ꝛ aptōrē hz vtutē Sm aūt ſicca caliditas ē q̄ ſm ethicas febres eſt q̄s ſeq̄ť maraſm⁹. i. tabes: lz tibi et hinc diſcē. Null⁹ ab initio ꝓfeſti capt⁹ ē a tali febre eoꝝ q̄ hūidā h̄nt hitudinē corpis. Sz q̄cū cꝫ nā ſicciores ſt ꝛ maxie ſi cū h̄ caldi cōplexione fuerit ꝛ elegerit vitā in laborib⁹ ꝛ vigilijs ꝛ ſollicitudinib⁹ ꝛ dieta tenui. In his eni aſſueta ē mox ex ꝑn° imittere ſe febris ethica ꝛ i ira vł triſticia. adhuc aūt magꝭ ſi ꝛ eſtaſ horā ꝓtigerit: ꝛ ꝓſtitutō calida ꝛ ſicca ꝛ regio talis fit: h̄ ille. ¶ Attē de ꝑ° cꝫ lz oēs famoſi medici ꝓueniant in h̄ cꝫ ꝓpriū ē ethicis poſt cibū inflāmari: ſup cā tm q̄re id fit diſſident. Ga. ꝛ auēzo. id fieri exiſtimāt: qz nutrimētū ſup mēbra arida calida in hitu diſpſum iflāmat ꝛ accēdit ea: ſicut aq̄ calē cui ſupfundiť reducēs in actū caloris hitum. Ga. q̄dē vbi ſup id edocuit. Auenzoar vo 24. theſir. c. 9. ſup h̄ ita ait. Et extēdiť hec febris. ſ. ethica i mēbris radicalib⁹ pp ſui ſiccitatē: quēadmodū repim⁹ calorē ignis apphēdere res valde ſiccas. Videm⁹ eniꝫ lapides calcinatos q̄ ſi ſint frigidi effuſa ſup illis aq̄ accēdūť ꝛ mānifeſtať ardor ꝛ calor q̄ egrediť ab eis ꝛ nō occultať ſēſui. Sikimō ꝛhñti hāc febrē. Inuēim⁹ eni ſuū corp⁹ñ mltū calidū. ꝛſūpto cibo q̄cūcꝫ ſiue calido ſiue frigido p⁹. 2. aut. 3. horaſ ſentim⁹ i ſuo corpe calorē augm̄tatū: ꝛ addit i eo ſtrictura ahelit⁹ ꝛ pulſ⁹ ei⁹ fit dur⁹ velocioꝝ diſtractōiſ. i. diaſtoles cꝫ ꝛctiōis ꝛ mora q̄ ē p⁹ diſtractōeꝝ lōgior, fit q̄ete q̄ ſeq̄ť p⁹ ꝛctōeꝝ. Sikꝛ cꝫ ſentiť velocitaſ diſtractōis mānifeſta magꝭ Et ꝓmanebūt h̄ q̄uſcꝫ cib⁹ digerať tertia digeſtiōe: deide vo h̄ remittūť paulatī: h̄ aueꝝ. Bz auer⁹. 4. col. c. 25. ſup hac mā ait. Poſt horaſ. 3. ab acceptiōe cibi patiētis pulſū ꝺſiderare debes ꝛ caloris cꝫtitatē: ꝛ ſi calorē ineneris augm̄tatū tūc iſtā febrē ethicā iudicabis. Qō ē: qz qñ membra malā cōplexiōne acq̄runt calidā: ꝛ de nā nutribiť eſt nutriēs ſibi aſſimilare neceſſe ē vt cib⁹ corpi aduenies calorē exneuꝫ adipiſci dēat: cuius ille cib⁹ frigid⁹ ſit aut nō. Et ꝓpterea tūc febris manifeſtať ꝛ accidētia fortificanť. qō in putridis nō cōtingit: ꝓpterea qz calor in illis radicaliť nō eſt fix⁹ i mēbris q̄ in cibū agere debēt. Et cāe q̄ a medicis in h̄ dať ſūt accidētales ſicut fabule cātatoꝝ q̄ dicūt cꝫ cib⁹ in talib⁹ patiētib⁹ corpib⁹ ē ſm ſilitudinē aq̄ ſup calē ꝓiecte: qz ipoſſibile ē vt vtus nutribiť a nutriēte ſit tm eiōgata vt ipm eidē ſit ꝛnū: ſicut aq̄ calci ꝛniať. Repiť eniꝫ cꝫ vnūqōcꝫ iſtoꝝ alterū corrūpit: hec auerroys acer conceptor ꝛ temerarius medicoꝝ arguto⁹: q̄ poti⁹ deſipit dū medicos corripit. Primo q̄dē in h̄ cꝫ in ethica neceſſe eē dicit vt cib⁹ corpi aduenies calorē exneū adipiſci debeat: qō in putridis nō ꝺtingit. ꝓpterea qz calor in illis radicaliter nō eſt fixus in mēbris q̄ in cibū agere debent. Nam certiſſimum

eſt ꝛ euidens ſenſui cꝫ calor cauſonis ꝛ tertiane cōtinue, pure magis calefacit calore exneo man⁹ tangētiū ꝛ quicq̄d occurrit ſibi intus aut exē fit cibus aut pot⁹ aut medicina cꝫ calor ethice: pluſcꝫ cibi ꝛ pot⁹ choleriſāť ꝛ ardorē acq̄rūt in cauſonibus antib⁹ cꝫ in ethicis. Nec valet rō quā ſup hoc reddit, ſ. cꝫ cib⁹ in putridis febrib⁹ñ adipiſcit calorem extraneū ꝓpterea qz calor in illis radicaliter nō ē fixus in membris q̄ in cibū agere debent. Non eni requirit vt calor ſit fixus ꝛ habituatus ad hoc vt ignit ꝛ ſuperinflāmet ſibi occurrētia: imo frequēter velocius iflammat: ꝛ plus ſe ꝓfundat in occurrētibus diſpoſitiōalis ꝛ ſupficialis calor cꝫ fixus ꝛ habituat⁹ ſicut apparet in ſtipulis incenſis et arundinibus. Scōo in hoc auerroys deſipit cꝫ dicit impoſſibile eſſe vt virtus nutribilis a nutriente ſit tm elongata vt ipm eidē ſit cōtrariū ſicut aqua calci cōtrariatur. Nullus enim medicus id aſſeruit cꝫ cibus ethici ſit cōtrarius nutritiue virtuti: ſed ethici mēbra calida ꝛ arida ſic ſunt cōtraria cibo aduenienti cꝫ ipm corrūpunt in toto aut in parte ꝛ in fumū vertūt veluti calx aquā ſibi ſupfuſam. Dic ergo auerroy cꝫ brocardica ſua dici debēt potius verba latratoꝝ cꝫ dicta galieni fabule cantatoꝝ. Alexāder aūt grecus ſolennis negare videť caloꝛes ethicoꝝ augeri poſt cibum: ſed erumpit foras ꝓius occultatus in mēbris ſolidis. Ait enim tertio practice capło. 51. Maxim⁹ autē ſignum eſt in ethica febre cꝫ poſt cibū augmentati caloꝛes videnť. Sed nō eſt augmentatio: ſed elogoſin id eſt emanatio caloꝛis exterius abſconſi in ꝓfundo. Cōtingit eni in his fieri aliq̄d tale quale in calce viua videmus. quo modo eni aqua ſupmiſſa calx accendiť: ſic in ethica febre accepto cibo accenduntur in ꝓfundo ſtercora id eſt ſolida mēbra: hec ille. ¶ Attende ſcōo cꝫ circa horaꝝ qua poſt cibum caloꝛ ethice febris inflāmari incipit multa ē diuerſitas inter auctoꝛes. Galienus dicit cꝫ poſt cibum aſſumptum per vnā vł duas horas Auenzoar dicit cꝫ poſt cibum aſſumptū poſt duas vł tres horas Auerroys dicit cꝫ per tres horas poſt cibum aſſumptum. Et hec diuerſitas oꝛiginez ſumit a diuerſitate nutrimētoꝛum. Quoꝛuꝫ quedam ſunt ſubtilia fluida cito penetrantia ꝛ diſtributa membris: ſicut aqua hoꝛdei vł aqua pulli: ꝛ poſt tales cibos ſupercalefiunt ethici membra per horā vnam vł per minus tempus. Alia ſunt groſſa ſolida tarde penetrātia ſicut pedes poꝛcoꝛuꝫ cancri fluuiales: ꝛ poſt iſtos ethicis ſolet augmentari caloꝛ extran⁹ per tres aut quattuoꝛ horas: niſi ſanguis multus venis iniaceat qui ſuſcepto cibo membris liberaliꝰ diſtribuatur vnde preueniat incenſio caloꝛis diſtributionem cibi vltimo ſumpti. Alia ſunt media hoꝛum ſicut ſpecies lactis ꝛ oua ſoꝛbilia: poſt que p duas horas vł eo circa caloꝛ ethice febris inflammari incipit.

¶ Attende tertio cꝫ ſignum ſupercalefactionis poſt cibum ſerapion appꝛopriare videtur nō prime ſpeciei: ſed ſecunde ethice. Ait eniꝫ ſexto breuiarij capitulo de ethica. Et oportet vt firmes in cōſideratione tua ita vt des ex cibis illum qui eſt temperati humoꝛis duobus diebus aut tribus ꝛ in hoꝛis diuerſis. Cuꝫ ergo facis hoc ꝛ illud quod dixim⁹ accidere ſcilicet cꝫ caliditas additur ꝛ foꝛtioꝛ fit eſt cum diſpoſitione ſua: tunc iudica confidenter cꝫ eſt ſpecies ethice ſecūda. ¶ Septimū ſignum eſt cꝫ ethicus nō vehementer diſcernit neq̄ mānifeſte ſentit caliditatem ſue febris: vt alij febricitantes qui ſenſu doloꝛis euidenter ſentiunt febrilem caloꝛem: quia caliditas ethice febris facta eſt cōplexio mēbris ꝺueniens. i. equalis: ac ſi cōnata eſſet oībus membris ab exordio ſui. Juxta id gal. libꝛo de mala cōplexione diuerſa capło. 5. Cum aūt oīa ꝑma coꝛpis mēbra integre ꝛ pfecte ſunt calefacta dicit febris illa ethica que eſt fixa. Et illud ideo qm̄ eius eſſentia tunc nō exiſtit in humiditatibus ꝛ ſpiritu tm̄: ſed eſt preter h̄ in coꝛporib⁹ quibus adeſt fixio. Et cū hac febre nō eſt paſſio neq̄ doloꝛ ꝛ exiſtimat patiens eā iam cꝫ nullo modo ſit in eo febris qm̄ nō ſentit ei⁹ caliditatem. Nam mēbra eius oia laꝛ calefacta ſunt equalr ſm diſpōnem vnā. Et iā quidā ꝺuenerūt ſup hoc ſpeculatoꝛes nāruꝫ apud ꝺſideratōes de ſenſib⁹ cꝫ ſenſus nō fit niſi in alteratōe ꝛ nō fit paſſio neq̄ doloꝛ in his q̄ iā integre alterata ſunt. Quapꝛopt fit vt cū nulla febre huius gn̄is quā pauloante ethicā nominari diximus vlla ſit paſſio neq̄ doloꝛ: neq̄ patiens

De auer nō.

UVA. BHSC. IyR_028

eam penitus sentiat. Et illud ideo qm membroꝝ eius dispō nō est dispositio qua quedā ipoꝝ agant et quedā patiant: cū oia iā facta sint dispōnis vni⁹ et facta sit eoꝝ cōplo vna cōueniēs et si sint q̄dā caliditatis intēsioris et quedā intēsioris frigiditat. Nam ex superfluitate calefactōis coꝝ q̄ ex eis sit calidiora nō ꝓuenit eis q̄ ex eis sūt frigidiora: vt impediant q̄ vicina sunt calefactiōe. Q̄ si res ita non esset membra se adiuicē impedirēt naturali ēntia et dispositiōe. Membra em in illa dispōne et i cōplexiōe sua diuersificant: et illud ē: qm caro ē membrū calidum et os est membꝝ frigidū hec galien⁹ ibi

¶ Circa hoc signū septimuz notat ꝑn. duo Primuz est q̄ iam scita est in lib. ꝑmo qualitas dispōnis i hmōi scz qualr sensus nō patit a mala cōplone equali p dcā ꝑtes ꝑmi. 2. doc. 2. sum. 2. ca. 19. paragpho illo. Malitia aūt cōplonis māsiue nullo modo efficit dolorē neq; sentit veluti si cōplo mala q̄ iam est in membroꝝ iba mansiua corrupit cōplonē ꝓncipalem et facta est ac si ipa cēt ꝓncipalis. Ista em dolorē nō efficit qm ipsa nō sentit. Opz em vt sentiēs ab illo quod sentit patiat: ē. Scōz est, caliditas ethicoꝝ apparet et ab eis manifeste sentit apud susceptōnē alicuius ciboꝝ ꝓpter suā vehementiā seu incēsionē et inflammationē quā post cibū acquirit q̄ cito preterit et per modum dispōnis nō habit⁹ ineſt: et tō sentit sensu doloroso.

¶ Jn scōa dicit ꝑmo q̄ vehemētia fortitudis caliditatis valde in tertio. i. vsq; ad tertiū diē in febre ephimera est de significationibus pmutatōis et quersionis ephimere febris ad febrē ethicaz precipue si illa caliditas siccitati coniuncta fuerit in corpore macro cholerico. Cui⁹ cām reddit qz vt in plurib⁹ ephimera febris declinare incipit post horas duodeci ab initio eius. Cū g̃ ptrāsit. 12. horas absq; apparitiōe signoꝝ sue declinatōis et pseuerat ac fortificat vnaq;q; die vsq; in diē tertiū tūc ipa est ethica. Jux id ga. ꝑmo de dīntijs febriū. c. 14. Supponat itaq; ꝑmū ipa sola in aliqua p̄dictarū causarū cōsistere et appareāt ꝑm ꝑmam diem vniuerse in ea cognitiones ephimere febris: et coappareat q̄dez cum eis ꝓfestiz et spēs ꝓcatartice. i. ꝓmitiue cāe. Et si appareat hoc ita se haberet extendat ꝑm scōam diē febris nec in infebricitatiōez quiescēs: sed neq; vehemētior facta sz aridior apparēs suspicādū ethicū futurū esse hūc talē. Si vo in tertiā diē ptrāsire videris eū suspectā horā ei⁹ qui p tertiā fit paroxismi et neq; augmētum aliquod neq; dimi nutō aliq̄ digna fiat rōne: sz ꝑme febris reliq̄e que extēdant et pmaneāt cū arido corpe et cū calore ꝑm ꝑmā q̄dē immissionē man⁹ miti apparente: imorāti vo alicui et mordaci et arido obuiāti: hanc talē febrē ethicam existimandū ee.

¶ Jn tertia dat. 4. signa cōplicatōis ethice febris cū febrib⁹ putridis. Pri⁹ē remāsio sicce caliditat i febre putrida p totū corp⁹ post finē declinatōis vt toti⁹ febris putride vel ꝓiodoꝝ ei⁹ et post sudores multū exuberātes. Ex hoc em significat q̄ vltra calorez eē neū putride febris q̄ cū sudorib⁹ post declinatōez euanuit ē alius calor arid⁹ in fix⁹ mēbris quē ethicā vocamus. Scōm est q̄ in putrida febre corp⁹ arefit et extenuat seu demacrat pluſq; necriū eē faciat febris illa putrida: ita q̄ ex sola febre putrida tāte fortitudinis et duratōis nō ꝓuenit corpus ad talē et tantā arefactōez et extenuationē sz est calor arid⁹ q̄ mēbris infix⁹ extenuat ea reddit q̄s arida. Tertiū est vnctuositas seu crassities supnatās vrine et fecibus: q̄ significat eger eligri necnō ethicari. nisi ipa cōtigat vicio renū. Juxta id hyp. ꝓnosticoꝝ. 2. Crassities vt aranee tela supnatans vrine est vituperanda. significat em egrū eliquari: et ex ꝑfti ethicari Quartū est. si in cōplicatōne ethice cū putrida fuerit illud qđ apparet ethica et aliud fuerit occultū scz putrida significat ipm puta febrez putridā adesse cū ethica coartatio accidēs in paroxismis. Coartatio q̄dez ꝑmo caloris q̄ ad interioza reuocat hora aduētus paroxismi. Scōo pulsus q̄ tūc submergit et fit depssus marime i febribus inꝑpolatis et cōtinue dēptis sinochis nō oino carent hac coartatōe tēporib⁹ illis q̄bus incipiūt exacerbari: licz nō habeāt manifestū tipū. Sz coarta⁹ hmōi nō est oino in uēta in ethica pura et simplici. ¶ Finaliter ꝑn. ꝗ notaꝝ nū scz q̄ ethica aliq̄n incipit retēta cū stōacho. i. suscipiens originem ipius a mala cōplone stōachi calida et sicca corrūpēte cōplonē epatis p vicinitatē et colligātia ipius cū eo. Et id gal. nos ꝑdocuit. 10. de ingenio ca. 7. docēs succurrere cū aere frigido ethice q̄ sumpsit ītiū a corde et cū cibis et potib⁹ frigidis ethice q̄ a stōacho sumpsit ꝓncipiū. Ait em ibi. Scias tñ qz maius iuuamē huic egro donat aeris attractio. hec tñ scz refrigeria aeris sunt faciēda in ea spē ethice in q̄ coꝝ ꝓmit⁹ pati videt: quēadmodū in cibis et potib⁹ ꝓmit⁹ erit studendū si passio ꝓmū in stōacho ꝑsideret. in eo em cibus et pot⁹ descēdūt vtutē suā nō amittētes. Jn cor vo nō cibū et potū: sed aerē venire citius et fortius manifestū est.

¶ Et de significatōib⁹ ꝓmutatōis febris ephimere ad febrē ethicam est vehemētia fortitudinis caliditatis in tertio valde. Nā ſm plurimū incipit febris post duodeciz horas declinare. Cū ergo ptransit febris duodecim horas: et nō apparēt signa declinationis: imo cōtinuat vsq; ad ltiuz oi die et fit fortis: tunc illa est ethica.

¶ Et de significatiōib⁹ cōpositionis ethice cū febrib⁹ putridis est remansio caliditatis sicce post finē declinationis et post sudorē exuberantez: et additio in arefactionē et extenuationē ſm illud qđ necessarium fecit illa egritudo: et vnctuositas i vrina et egestione. Et si fuerit illud qđ apparet ethica et occultū aliud significat ipsum coartatō accidēs i paroxismis.

¶ De signis tertie spēi ethice. C. II.

Jgna⁹ vero adubulsūt q̄ cū febrīs expellit adubul vehemens fit duricies pulsus et eius debilitas et paruitas ipius et eius frequētia et ꝓpe quādo causa casus in ethicā est apostēa qđ nō resoluit. Nā illd. s. freq̄ntia addit valde: et silr velocitas: et fit pulsus de genere ei⁹ q̄ noiat cauda muris. Qđ si fuerit ex potu vini calidi erit loco caude muris acualis et nō erūt accidēta adubulliati vehemētia valde. nō em dat ei spacium vsq; ad hmōi. hmōi em est nō inuētū i ethica oino Et scias q̄ q̄nq; incipit ethica retēta cū stomacho: q̄re corrūpit cōplonez epatis pervicinitatem.

¶ De signis tertie speciei ethice. Cap. II.

Jgna vo ꝛc. Jn hoc ca. dat. 15. signa adubul. Et intellige per adubul in hoc loco tertiam spēz ethice q̄ t maraſm⁹ dr. vt scōaz spēm in statu positā q̄ est velut inchoatio ltie spēi. ¶ Attēde q̄ q̄dā de pñti textu ca'' faciūt: alij ipz ponūt vltimā ptē capli ꝑmi: alij reputāt totū hūc trac. capla duo. q̄rū ꝑmū ē de ethica febrili. scōz vo est de ethica senectutis: alij ee aiūt vnicū capz totū hūc trac. sz ipz diuidūt i octo ptes q̄s rubro distiguūt. Pri⁹ signū est q̄ q̄n expellit febris adubul. i. febris putrida q̄ induxit adubul cessat et mācet ethica sola pulsus efficit vehemēter dur⁹ debilis pu⁹ et freq̄ns marie si ethice cā est apa qđ nō resoluit sz indurat. Nā tūc valde addit frequētia in pulsu. et etiam addit in hoc velocitas et fit pulsus dict⁹ cauda soricia. Sz si ex vino calido frequēt ebibito ethica cōtigerit loco caude soric⁹ pulsus erit acual Et in hac ethica accītia adubulliati seu maraſmi nō vehemētia valde erūt: q⁹ vinū ē amicū nature cito resolubile cui nō dat spaciū tāte more in nobis vt vsq; ad hui⁹ vehemētia accītia ꝓducē possit debitores eius Vel exponе q̄ vinū non dat huic maraſmo spaciū vsq; ad ꝙ inducat accītia vehemtia valde sic sincopi casū vtut pulsū caude soric⁹ finitiue q⁹ vinū vtutē cōfortat et spūs restaurat: sz desiccet et calefaciat fi i potu det et forte fuerit. ¶ Attēde ꝑ⁰ q̄ maraſmatoꝝ pulsus vehemēter dur⁹ est ꝓpter ariditatē excessiuā venarū pulsatilū et corrugatiōez tunicarū suaꝝ ex defectu hūiditat sicut ꝓgamenū aut coriū rugat et desiccat igni approximatū aut soli expositū. Et est debilis et pu⁹ ꝓpt vehemētiā inanitionis et penurie sanguis et spūuz et deiectiōez vtut pulsatilis. Et est plurimū frequēs ex vehemētia necessitat mīte euētatiōis adaucti calor⁹ et necessitate supplēdi p frequētiā qđ de magnitudie deest. ¶ Attēde scōo q̄ apa qđ nō resoluit inducēs ethicā valde augmētat frequētiam pulsus et velocitatē et reddit pulsum velut caudā soricis. Qui a grosso incipit ſđ ꝑmis digit⁹ et fminat in graciliorē ſđ digit⁹ alijs sic cauda muris. Q⁹ apa calorē ethice auget et artias reddit rigidas et tēsas ñ obedientes dilatatōi. valde g̃ indiget supplemēto ipi⁹ p freq̄ntiā et velocitatē et fit cauda soricis nō reditiua neq; ꝑmāsiua sz finitiua: qz cadit vt⁹ duplici hostevicta scz maraſmoꝝ apate ¶ Attēde 3⁰ q̄ acual pulsus sic noiat⁹ ē a similitudie cuiusdaz acus q̄ curuata est et in medio est grossioz et

UVA. BHSC. IyR_028

in duab⁹ extremitatib⁹ tenuis q̄ in terra sarracenoꝝ vtunt sutores subsellioꝝ. Et talis pulsus est q̄ ex diminutōe procedit ad aliquē terminū in augmēto postea inclinat inferius ad suū ordinē donec ad p̄mū terminū diminutiōis pueniat. est ḡ sicut due caude soricine: q̄ cōtinuant apud maiores coꝝ extremitates. Et iste pulsus in marasmo accidit ex multitudine potus vini calidi: quod nunc siccando et igniēdo mēbra marasmū aggrauat et vtutē dei cit: nūc restaurando depditos spūs vtutes erigit. De pulsu marasmi dicit alexāder. 3. practice ca. 52. Pulsus aūt sūt duri in ipa q̄rela et spissi. i. frequētes ex ipa necessitate et amidos id est defecti ex ipsa imbecillitate. et exigui ꝓpter qō neq; in latitudinē extēdi possunt. Scōz signū ab vrina trahit. Primo quidē si in ea fuerit vnctuositas natās. significat enim egrū eliquari. Scōo si petala seu resolutōes petaloydes i vrina apparuerint. Et sunt squamis silles aut puulis frustis tritici cōfracti. De q̄ b⁹ ait ga. 2. ꝓnosticoꝝ cōmēto illi⁹ cañ. Et si eiusdē hypostasis furfurea fuerit mala est. pessima vo si squamosa ꝛc̄. Et q̄n liq̄fiūt mēbra vides i vrīa ptes ineq̄les silles petalis. Et ꝓpter hoc facta est vrina in q̄ resident sille petalis deterior valde q̄ vrina in q̄ ostendit sille grossis simile tātus De petalis istis sub vbo crinoidū egidi⁹ ait. Certa fides p crinoides q̄ tertia febris Est ethice spēs imis iserta latebris. Ter⁹ signū ab oculis sumit. Mā cōcaui fiūt ꝛ pfundāt submersi interi⁹ ꝓpt siccitatē ꝛ cōtionē neruoꝝ opticoꝝ ꝛ consumptionē humoꝝ oculoꝝ ꝛ corrugationē tunicarū suarū. Et q̄n puenit adubul ad statū sue malitie ꝛ fortitudinis seu vehemētie sue ariditat fit pfundatio vehemētior amboꝝ oculoꝝ. Et multiplicat in vtrisq; ocl̄is lippitudo ficca ꝓpter liq̄factiōez cerebri et humoꝝ eius: quoꝝ humiditas ad oculos descēdēs a calore febris siccata inspissat ꝛ fit lippa ficca. Juꝝ id gal. p̄mo de dīntijs ca. 13. Febris quidez ethica q̄ cōicat marasmo. i. tabi paratissima ꝛ promptissima cognosci. Nam aī quidē q̄ tangas pulsum ꝛ calorē oculos cōcauos immoderate ꝑsiderabis vt in gurgitib⁹ q̄busdā iacētes. qō fit ex ōpditōe totius coꝝ humide ībe. Et ossiū cū q̄bus cōiuncte sunt palpebre apparent eminētie. Et nimirū lippitudines p̄m eos apparēt sicce. Quartū signū est q̄ extremitates ossiū crescūt. i. ita eminēt ꝛ foras apparent q̄ crescere vident et plōgari in oī mēbro ossoso extrinseco: ꝛ in facie etiaz ex liq̄factione circūiacentiū carniū ꝛ molliū mēbroꝝ ꝛ ōctione cut. Juꝝ illud rasis decio almāsoris ca. de ethica. Cūq; pectoris ossa tactu vt visu cōsiderata fuerint vnūquodq; eoꝝ cū suis extremitatib⁹ notari poterit: ꝛ postremo corp⁹ nō videt nisi coriū ꝛ ossa. Et rursus ibi ait. Ossa q̄ rascete ꝛ pectinis man⁹ apparēt plerūq;. Quintū est q̄ tempora plana fiūt ꝓpter liquefactionē carnis ꝛ mēbroꝝ molliū q̄ subsunt eis. Juxta id ga. vbi supra. Liq̄facte vo sunt eoꝝ carnes q̄ sunt p̄m tempora vt appareāt iam lenes cōfidētes ꝛ cōcaue he regiones. Et auerroys q̄rto colliget ca. 35. Tempora (inq̄t) hz tensa. Sextū est q̄ cut front tendit ex ōctione ꝓpter nimiā eius ariditatē. Juxta id ga. vbi supra. Et q̄daz inoderata ariditas apparet cutis vniuersē q̄ est circa faciez: ꝛ maxime eius q̄ est circa frontē ꝓpter quod dura fit ꝛ circūextensa. Septimū est q̄ color viuidus cutis destruit ꝛ sup cutē q̄si puluis quidā fit vel apparet et sup hanc etiā quasi adustiones solis apparēt: qz terrestris et arida facta est ex resolutōe superflua valde sanguis ꝛ spūum. Juxta id gal. ibi. Et quedā arida dispositio apparet q̄lis ꝛ maxīe est is q̄ m⁹tū trāsiuerunt ꝓ puluerē ꝓ totū diē in sole calido. Depit aūt ꝛ coloris ipsorz comoz. i. vitalis flos. hoc quidē demū ꝛ toti faciei cōtingit. Et alexāder 3. practice ca. 52. ait. Marasmode febris signa ex ipo solo vultu. i. in facie oia manifestant. In p̄mis em̄ flos ipe in colore iā nō viu⁹ sz nigrior et sicc⁹ est vult⁹: ꝛ pustus ex nimio febrīū ardore videt: ꝛ cut fortiter in facie tēsa est. Octauū est q̄ marasm⁹ producit infirmū ad grauitatem ꝛ difficultatē eleuādi supcilia ꝓpter vehementiā debilitat motiue vtut ex cōsumptōe musculoꝝ illoꝝ q̄ supcilia mouere solēt. Juxta id ga. ibi. Non tñ neq; sursum extēdere q̄ multū p̄nt palpebras sil⁹ dormitātib⁹ semp dispositi. Monū est q̄ oculi coꝝ fiūt somnolēti ꝛ clausi absq; somno ꝓpter impotētiā vtut motiue oculoꝝ ꝛ palpebrarū ex cōsumptōne musculoꝝ ad id deputatoꝝ. Juꝝ id gal. ibi. Et denicq; claudūt ocl̄os q̄

Et apparēt in vrina vnctuositas ꝛ petala. Et incipit oculus ꝑfundari. Cū ergo adubul peruenit ad statum fit fortior ꝑfundatio amboꝝ. Et multiplicatur lippitudo ficca. Et crescunt extremitates ossiuz omnis mebri: et in facie. Et applanant tempora. Et tendit cutis frontis. Et destruit color cutis. Et fit quasi sit sup eam puluis quidā ex adustione solis. Et perducit ad grauitatez eleuādi supcilia

Vnctuositas natās in urina et petala significant marasmū

mḱtū sic dormiētes. Est aūt nō somn⁹ eoꝝ passio: sz vigilatōis ipotentia ꝓpter debilitatē ꝛ pigritiā. Decimū est nasi ꝏbtiliatio vel nares acute ex cōsumptōe ꝛ liq̄factione ptiū molliū q̄ sunt in extremitate nasi. Juꝝ illud rasis. 10. almāsoris. Nares subtiliant. Undecimū ē q̄ pili elōgant ex m⁹tiplicatōe sumoꝝ adustoꝝ terrestriū ḡ ssoruz q̄ sunt ꝓpa piloꝝ mā donec loca piloꝝ ad̄o sint arida ꝛ depasta q̄ p̄scindat mā pilorū Mā tūc pili cadūt ꝛ casus eorū cū fluru vētris mortē instare indicat. Juꝝ illō rasis decio almāsoris ca. ō ethica Euz vo capilli cadūt alicui et vēter soluit mos est ei ꝓpinq̄. Et hyp. āph. 5. ait. Quibuscūq; ptisicis capilli defluūt a capite si diaria supuenerit moriunt. Duodecimū est q̄ pediculi apparēt ex sorditie terrestri que circa cutē est cū aliq̄ vnctuositate ībibita in supficie corpis. Tertiūdecimū est q̄ marasmati vēter minorari videt: ꝛ dorso adherere velut arida cutis q̄ iam ōcta est: ꝛ cutis pectoris cū ea attrahitur vel attrahit ipsam ex cōsumptione substātie viscerū et pannicul oꝝ quib⁹ hec tegunt. Juxta id gal. vbi sup. Et ē nil aliō q̄ ossa et coriū vt: vt si denudās eos scrutaberis ea q̄ p̄m ventrez videbit tibi nil intestinoꝝ ꝛ nil visceruz reseruatū esse et hypocōdrium sursum euulsum esse vehemēter ad thoracē. Et rasis decimo almāsoris ait. Vēter etiā ei⁹ attenuat ꝛ dilatat donec videat ac si costis adhereret ꝛ q̄ nil in se ꝓtineat. Virach ꝓterea vētris intm̄ subtiliat vt nō videatur esse nisi solūmodo coriū ꝛ ꝓter hoc assat ꝛ desiccat. Quartūdecimū est q̄ quādo curuāt marasmati vngues et quasi arcuant adinstar arcus indicāt marasmi iā ad esse statum: et q̄ eger incipit tendere ad occasum: ꝛ est morti primus. Juxta illud rasis decimo almāsoris. Et vngues curuantur Causa vo huius est cōsumptio carniū ꝛ ōctio chordarū ꝛ villoꝝ q̄ sub vnguibus sunt ꝛ his vicinant. Et hoc significat tātā aridi tatē corpori messe q̄ etiā vngues qui q̄si de gñe cartilaginū sunt ōcti arefiūt ꝛ cōsumunt. Quītūdecimū est q̄ cū marasmati tendere incipiūt ad occasum ꝛ mortē tūc liq̄fiūt ꝛ minorant ac ꝏbūt sue cartilagines sicut apparet in his q̄ cōstituūt aures et nares: et ipe vltime sunt corpis ptes q̄s marasmi calor liq̄facere potest Nō em̄ pueniat iste calor ad h vt hois ossa liq̄facere possit. ¶ At tēde q̄ ga. ꝓmo de dīntijs febriū. c. 13. his marasmi signis addit Si aūt et tāgere volueris eos cutis quidē arida vltime est. et si suspenderis. i. eleuaueris assumēs eam digitis sicut coriū aliqō erecta stat et nō reuertitur. Rasis vero decimo almansoris capitulo de ethica plura addit. Primū est q̄ facies fit torpatilis id ē defigurata. Secundū q̄ aures minorant et corpus subtiliatur. Tertium q̄ collum tenue fit ꝛ epiglot egredit foris. Quartū q̄ exilis vox eius audit et debilis: et virtus omnino destructa videtur. Quītū est q̄ chorde apparēt manifeste: quia caro deficcata est: et vene similiter et cum hoc a sanguine vacue nec carū concauitas magne rei capax est. Et serapion sexto breuiarij addit q̄ videntur margines spatularum nudi a carne. Et q̄ quādo fundit vrina eoꝝ in vas aque auditur vox eius sicut vox olei. Et auerroys quarto colliget capō. 35. ait. Et cum venerit ad vltimum gradum ethice videbis oculos eius quasi aspersos cinere sicut videtur in oculis eorum qui tangunt puluerem. Et q̄ auricule et palpebre citrine fiunt. Et q̄ pulsus eius est tensus sicut chorda.

Et vt signa ethice memorie commendes sic metrice collige.
Mordēs diu tact⁹ magis arterie calor vnus. Post esum valid⁹ et pulsio magnificata. Dura minuta frequens pre pastu debilis equa. Fortior ephimera triduo sudore soluta. Putrida post macies: calor arēs fex aqua pingues. Crinoides petala caua lumia tempora plana. Discolor extēsa frons in cute puluerulēta. Oscitat patent oculi psilium resident fine somno. Lippa pili longi pediculosi nasus acutus. Ungues curuati cum dorso venter adherēs Designant ethicam firmatam raro fientem.

UVA. BHSC. IyR_028

¶De cura ethice febris. Capitulum.III.

Atentio in tc. In hoc capło primo agit de duplici intentione in cura ethice. Scdo exequit de prima ibi |Et regimē infrigidās| Ter° de scda ibi |Et de regimie hūectāte|

a Prime ptis sunt pticule q̄nq;. Prima tāgit duas intētiones in cura ethice et modos q̄b' cōplētur. Secunda q̄lit cāe infrigidantes q̄nq; deficcāt t humectātes calefaciūt ibi |Et fortasse| Tertia qualit res infrigidās cū deficcatōne corrigi dz t res humectās cuz calefactōne in cura ethice ibi |Et si necessitas| Quarta curā ethice cuius cā est apa vel ali' morb' ibi |Et si fuerit| Quita mixtū regimē in ethica incensa p° cuz frigidis deficcatiuis. postea cū humidis ibi |Et qui diligit componere regimen eius|

¶De cura ethice febris. Cap.III.

Atentio° in curatione febris ethice est infrigidatio t humectatio. Et vna quęq; earū complet cuz approximatione suarū causarū t expulsiōe causaz sui cōtrarij. ¶Et fortasse est cā vnius earū causa cōtrarij alterius sicut causa infrigidatōnis. Apa enim quādoq; est causa exiccatōis que est cōtraria hūectationi sicut infrigidatio cū trociscis cāforatis t illis q̄ sūt de spodio et his silibus. Et fortasse humectatio iterū est cā calefactiōis que est cōtraria infrigidationi sicut vinū. Nam ipm hūectat sed calefacit quare opz vt obseruet illud. ¶Et si necessitas vocat ad fortez infrigidationem nō erit nisi cum re cui cōiungit aut quā precedit aut cui succedit in mēbro sicut oppilatio trāsitū nutrimēti ad mēbra phibēs vel disyntería diu pseuerans pus intēdēdū ē ad remotionē cāe ethice cū appropriatis sibi auxilijs: q̄ remota veniēdū est ad habitū exnee caliditat' que indurit cū remedijs pprijs ethice febri: qz cā pdurāte nūq; plene cessabit effect'. Et si id qd̄ p uēit apati febrē aggrauerit vt resolutiua vl' apitiua calida cū cautela mistrari dz t cum freno aliquo vl' int' vel ex quo phibeat caloris augmētū: q̄a calor ethice ducit' ad augmentū vix extirpat dato q̄ remota sit ipius causa.

res in qua est virtus humectatiōis. Et silr cū vocat necessitas ad fortem humectationē et velocem in ea sicut aqua carnis et vinū: tūc opz vt adiūgatur ei aut añcedat eaz aut sequat eaz illud in quo est infrigidatio. ¶Et si fuerit cā ethice apostema aut lesio in membro tūc necessariū est curare ipm in primis. ¶Et q̄ diligit cōponere regimē eius ex diuersis modis cōueniētibus ei in quo fit febris vehemens valde tūc necessariū est vt incipiat t det in potu trociscos canforatos: et q̄ currūt cursu eoruz in sirupo acetoso dilucło t cū ortu sol'sic aquā hordei cū cācris si ñ abhorret eos t cū iuleb t cū aq̄ granatoz. Et ad mā siōez muscilagiez psilij si ñ fuerit phibēs aliq̄d ppt stōachū t alia. Et[b] regimē infrigidās ē p illd qd̄ sciuisti de potib' infridātib' t olerib' infridātib'.

In mēbro sicut oppilatio trāsitū nutrimēti ad mēbra phibēs vel disyntería diu pseuerans pus intēdēdū ē ad remotionē cāe ethice cū appropriatis sibi auxilijs: q̄ remota veniēdū est ad habitū exnee caliditat' que indurit cū remedijs pprijs ethice febri: qz cā pdurāte nūq; plene cessabit effect'. Et si id qd̄ p uēit apati febrē aggrauerit vt resolutiua vl' apitiua calida cū cautela mistrari dz t cum freno aliquo vl' int' vel ex quo phibeat caloris augmētū: q̄a calor ethice ducit' ad augmentū vix extirpat dato q̄ remota sit ipius causa.

¶In quinta iubet hūc fuari ordinē in cura ethice fort' incē dij. s. cū febris ē vehemēs valde: t medico placet cōponere regimē ex diuersis rebus: q̄rū q̄dā siccāt: alie hūectāt: oēs tñ egro p uēiūt: q: hūc infrigidāt. Pri° da dilucło seu summo mane trociscū vnū ō trociscis cāfore: cui' pōd' sit. ʒ.1. cū. ʒ.4. sirupi acetosi nō pfcē coctis clari t aq̄si ō zuccaro facti. vel cū ʒ.1. sirupi acetosi dissoluti prius in. ʒ.4. aq̄ fonti bullitevl' aq̄ lactuce. Scdo da sibi circa ortū solis aquā hordei cū cācris nisi ipe febriēs cācros abhorreat t abomiet. Talis nāq; cib' ē resumptiu' t hūectatiu' t infrigidās valde vtilis ethicis. Et fit hoc mōcoq̄ hordei excorticati. ℥.1. in aq̄ munda donec molleſcat. deinde tere bñ cū sex cācris coctis a cortice mūdatis t a viscerib' t totū distēpa cum lib. ß. lactis amigdalarum. deinde cole totū exp̄mēdo fortit' bulli modicum: t da egro in esum conspersum zuccaro. Deinde pota ipm cum iuleb simplici quod de zuccaro fit t aqua simplici cum pauca rosata. vl' cū aq̄ maloz granatoz musoz aut acetosoz. Ter° da sibi ad māsionez puta hora prādij qua mādere solēt seu prādere hoies muscilagi ez psilij si nō ibi fuerit qō phibeat vt debilitas stōachi vl' laxitas vētr' vl' q̄ ethicus ipam abomiat. Dicit em̄ mesue ca°. de ea. Timeat aūt ipaz hūs debilitatē viscerū. Et hec muscilago multū valet ethicis: q: frigida t hūida ē in scdo gdu. t dicit mesue q̄ cōfert febrib' multe inflāmationis et siti vehementi calide: t sedat inflāmationē spūaliū t lenit pect'. Et da q̄q; vice de ea pōd'. ʒ.ß. cū aq̄ hordei vel aq̄ casei vel aq̄ pisoz. Et si cū ea queris laxare ventrē vel educere cholerā da. ʒ.1. p dosi aut paulo plus. ¶Attēde q̄ ly fridat t sicca dari ethicis possint ꝺsilio veterū sīc trociscī cāfore aut spodij. tuti' tñ ē mistrare hūida. Jux id auerroys. 7. colligz ca° 16. Hec febris cū sit ex mala cōplone calida t sicca ḡne mā. iō itētō curatōis vna existit. s. ifridare t hūectare: t pl' idigem' i hac hūectatōe q̄ infrigidatōe. Quare infrigidare debes t hūectare cū reb' q̄b' potes

b Et regimē infrigidās tc. In pte hac scda p° agit de modis ifrigidatōis ethicoz. Scdo ō phibitōe diu tenēdi ppe pectoralia ēpla frigida valde ibi |Et oz vt nō| Tertio de cōferētib' t nocētib' ethicis ex q̄ete et somno t passionib' animi t fame t siti ibi |Et oz vt declinet| Quar° de cautelis circa emplastra ethicorum ibi |Et emplastra|

¶In p̄ma particla dat decē modos refrigeratōis ethicoz. Prim' modus est p pot' frigidos pscitos ex dict'. Cuiusmōi sunt hi. R'. sirupoz violati t nenufarini añ. ʒ.2. dissolue in aquarū lactuce t portulace añ. lib.1. fiat pot'. de q̄ da bibere q̄libet mane. ʒ.ß. Aliud. R'. sirupoz papaueris et endiuie añ. ʒ.2. aque hordei lib.2. misce t da bibere sicut p̄ rē mediocriter frigidū. Alius. R'. 4. seminū frigidoz maioz añ. ʒ.2. seminū lactuce portulace t papaueris albi t endiuie t scariole añ. ʒ.1. liq̄ritie rase t incise. ʒ.1. et. ℔. ℔. decoctio ad q̄titatē. 2. lib. in q̄ dissolue sirupi ros. ʒ.2. sirupi violati. ʒ.2. et. ℔. ℔. pot'. Scōs modus est p olera frigida data in edulium sicut sunt lactuce portulaca t acetosa: quas ethico crudas ethibere potes sopoz atas cuz tantillo aceti fortiter limphati. Et si timueris ne stōachū offendāt tribue eas coctas i forma pulmēti.

UVA. BHSC. IyR_028

Tertiꝰ est cū trociscis frigidis sicut sunt trociscꝰ cāfore aut spodij. Sub quibꝰ intellige electuaria frigida q̄lia sunt hec. ℞. 4. seminū frigidorū maiorꝝ mundatorꝝ añ. ʒ. 2. seminū papaueris albi ⁊ lactuce añ. ʒ. 1. tere ⁊ pmisce cū cōseruarū nenufaris ⁊ violarū añ. ʒ. 2. fiat electuariū i pixide qđ deaureꝝ. Aliud. ℞. li q̄ritie rase gūmi dragaganti añ. ʒ. 1. et. ℈. seiz lactuce portulace ēdiuie ⁊ acetose añ. ʒ. 1. margaritarū splēdidarū granatorum ⁊ hyacinthorꝝ añ. ℈. 1. terant subtilit ⁊ incorporent cuz lib. ℈. zuccari dissoluti i aq̄ rosacea pura. Fiat electuariū p lozengias deauratas vndiq;. Quartus est cuz emplastris q̄lia sūt hec. ℞. oleoꝝ violati et nenufarini lotoꝝ multotiēs in aq̄ rosata cū tātillo aceti añ. q̄rū. 1. cere virginee sit ꝛ lote lib. ℈. incorporent cū oleis ad ignē donec puēiāt ad formā emplastri. Et fac inde tria emplastra extēdēdo sup alutāvnū quadratū duoꝝ palmoꝝ supponendū regioni cordis: aliud oblonguz strictū epati supponendū: aliud vo sit in forma frōtalis ad supponēdū fronti et timporibus. Et fac si vis quartū in forma scuti qđ stomacho adhibe. Aliud. ℞. musilaginis psilij butyri recētis olei de papauere añ. quarti. ℈. oleoꝝ rosati ⁊ violati añ. ʒ. 1. cere vginee multotiēs ablute cuz rosarū lib. ℈. misceant ad ignē donec pueniant ad formā emplastri. fac emplastra vt pus tria vel. 4. Quitus est cū vnguētis q̄lia sunt hec ℞. oleoꝝ nenufaris et violarū añ. ʒ. 2. succoꝝ lactuce portulace et sempuiue añ. ʒ. ℈. bullianꝫ simul vsq; ad succoꝝ consumptionē. deinde addaꝫ cere vginee. ʒ. 1. fiat vnguentū. Aliud. ℞. musilaginis psilij. ʒ. 2. butyri recentis cere vginee añ. ʒ. 1. vnguēti populeon quarti. ℈. misceant et fiat vnguentū. His vnguētis inūgere potes vniuersum corpus vt regiōes pncipaliū partiū solas mane ⁊ sero. Sextus est p illa que assimilantur vnguētis vt sunt epithymata fomētatōes sacellatōes ⁊ embroce refrigerantes. Epithymata quidē ad id apta sunt hec. ℞. aquarū cucurbite lactuce rosarū ⁊ endiuie añ. lib. ℈. pulueris oīum sandaloꝝ et rasure eboris añ. ʒ. 1. misceaꝫ ⁊ in eis mediocriter frigidis mane intingantur pānī sericini vel linei q̄druplicati et supponaꝫ cordi ⁊ epati. Aliꝺ. ℞. aquarū nenufaris ⁊ roꝝ. añ. lib. ℈. succoꝝ endiuie ⁊ portulace añ. ʒ. 1. aceti. ʒ. ℈. misce ⁊ fac vt pus. Fomētationes aūt cū eisdē fieri pñt. Sacellationes vo tales cōueniūt. ℞. floꝝ violarū ⁊ nenufaris añ. ℥. 1. rosaꝝ rubearū. ℥. ℈. canfore. ℈. ℈. folioꝝ salicū. ℥. 2. cōquassent et cōsuaꝫ inter duas syndones vel duas telas subtiles et fiāt duo sacculi bastati p corde ⁊ epate: quos suppone his vel siccos sicut sunt vel intinctos i aquis rosarū endiuie ⁊ nenufaris et mane in ieiuno stent vna sola hora sup cor et epar. deinde leueꝫ. Embroce vo tales fieri possent super caput ⁊ corpus. ℞. caput mutonis cū suis pedibus floꝝ nenufaris et violarū folioꝝ salicis añ. ℥. 2. hordei mūdati lactucarū añ. ℥. 1. fiat decoctio in sextariz lib. aq̄ fontis mūde q̄ colata seruet ⁊ de ipa tepida fiat embrocatio effundēdo ab alto sup caput ⁊ corpus sero āte somnū maxime si ethicus vigilijs vexet. Septimus est p infrigidatiōez aeris circūdantis ethicum taꝝ et intm̄ q̄ in hyeme etiā est infrigidādus vel cum niue vel cū aqua frigida in camera dispsa si tantā febrē tolerare possit infrigidationē absq; pectoraliū offensiōe. Nam frigidus aer ad cor attractus est calori ethici summa medicina maxime si ethica a corde incipiat. Si vo patiēs carne denudatus ⁊ rarificatus calore exneo tm̄ nō sustinet in hyeme frigus saltē alienet ignis ab eo sic q̄ nullatenꝰ ap proximet igni cū sit de fortissimis calefaciētibus ⁊ desiccātibus. ¶ Attende p̄mo q̄ si aer fuerit tempate frigidus in camera ethici nō est mutādus. Sed si frigidissimus aspiratus cōuenit refrigerio cordis: ſz cuꝛ seruāda est ab ipsius frigore. Juxta id ga. decimo de ingenio ca. 7. Aer vero si frigidus fuerit tempate tm̄ nō erit mutādus. Sz si frigidissimꝰ existat nō nisi soli cōueniet olfactui vel anhelitui cuz nimis refrigeret corpis calorē. Sed tm̄ corpis supficies custodiaꝫ nec ab eo q̄libz modo tangatur. Si em̄ cutē tetigerit: claudit ⁊ oppilat eā, phibēs humores incēsos p eam dissolui: qꝛ cū mēbro sit mēbrū tenue ⁊ rarū: facile p euz aer ad cor mandaꝫ: cutis vo qꝛ spissa est ⁊ obtusa difficile p eaz poterit penetrare. ¶ Attēde ſcdo q̄ modos refrigeratiōis aeris p̄nceps plene cōmemorauit tractatu ſcdo huiꝰ fen ca. 10. Et auerroys. 7. colliget ca. 16. sic corꝝ memini it sub breuitate. Si fuerit aer calidus debemus ipm infrigidare abstergēdo domū ⁊ sternēdo in ipa olera frigida: sicut sunt

rose ⁊ folia salicis ⁊ flores nenufaris ⁊ folia vitis studēdo ⁊ ingeniando vt aq̄ frigida a supioꝝ ad inferiora descēdat: ⁊ vt domꝰ septētrionalis existat: ⁊ q̄ ille fenestre sint aptevnde sol minime possit intrare: ⁊ q̄ ille claudanꝫ vñ potest intrare: hec auerroys.

Octauus sit p vestire infirmū cū sandalatis cāforatis. i. cum camisijs de serico aut lino tractis cū sandalis vel imbibitis ⁊ aromatisatis cū canfora cōtrita ⁊ oī bus sandalis similiter trit. Hec em̄ cōfortāt sua fragrātia virtutes vitales ⁊ aiales nec calefaciūt sed infrigidant. Jdem fac de pānis in q̄bus patiēs iacere solet ⁊ de capitogijs.

> Et de trociscis sicut trociscꝰ de cāfora: et emplastris: et vnctionibus: et his similibus: ⁊ infrigidatōne aeris eorum ita q̄ in hyeme. Si autē non tolerat alienet ab eo ignis. ifrigidatio nanq; aeris eorum est melior res Et sicut vestire eum cū sandalatis cāforatis: et facere ipsum odorare illō in quo sunt rose et cāfora et sandali

Nonus est facere q̄ ethicus odoret id in q̄ sunt rose sicuti sacculos de sindone factos repletos rosis cum modica canfora vel sacculos q̄bus sunt intersuti sandali contriti cū pauca canfora. Et quādoq; odoret fructus frigidos aromaticos per petias incisos ⁊ i calathis positos ppe caput egri: sicut cytonia poma paradisi pira aromatica. Odoret etiā qñq; sebestabrem: et exponit in synonymis auicēne sebestabram q̄ est myrtū regum et ipa est basilicon origiuale. q̄ si ita sit nō debet odorari ab ethici solū cum sit calidū in tertio gradu: imo pmixtū arōatic; frigidis et i parua quātitate: q̄tinus faciat illoꝝ vtutē magis penetrare Vel expone sebestabrā q̄ est flos vitis q̄ multū est aromaticus ⁊ nō declinat ad caliditatē sicut basilicō. Et odoret liliū cū aq̄ roꝝ. Et pōt intelligi de floꝝ lilij hortolani cōi cuius radix est vt cepe: vel de radice lilij celestis quod yreos dr cuius odor est multuz suauis: et cuz puluere eius mulieres parisien. aromatisant suos pannos lineos intermixtis rosis. Decimus modus est per vaporationem cum sudore et balneo que infrigidāt ethicos non q̄dem per se: sed per accidēs extrahēdo ab eis fumos acutos p q̄s ipsi estuāt et dādo frigidis penetrationez: paruo tamē tempore in balneo morent: nec abūde sudent sed modicū resudēt adistar rosis: et si fuerit opus eductione vaporum ⁊ fumorū et aliter nō et protinus exeant. Vel intellige q̄ sup vaporem aut resudatōez rerum frigidarum inclinetur eger et balneetur.

> et fructus frigidi et sebestabram ⁊ lilium cuz aqua rosacea. Et vaporatio cum sudore et balneo. ¶ Et oz vt nō plōget retētio emplastroꝝ infrigidantiū valde sup mēbra pp̄inq; membris anhelit'. fortasse em̄ ifert illud anhelitui et voci nocumētū magnū ¶ Et oportet vt declinet ad quietē ⁊ somnū: ⁊ tranquillitatem ⁊ gaudiū.

¶ Jn secūda notat vnū circa emplastra frigida ethicoꝝ et est q̄ si ipa fuerit frigida valde: nō diu tenēda sunt sup mēbra p̄ima membris anhelitus vt supra pectus epar et stomachū: quia voci nocent et anhelitui nocumēto plurimo. quia forte frigidum inimicum est neruis ⁊ membris neruosis vt diafragmati ⁊ lacertis pectoris corrumpens eorum completiones per quos exercentur vox et anhelitus. Et frigida velut nix et cristallus sunt pectori ii mica tusses commouentia sanguinem fluere ⁊ catarros faciētia. amphorismoꝝ quita. et maxime frigida actu. Hec pars secūda quarte addi deberet velut ipsius pars.

¶ Jn tertia p̄mo iubet vt ethicus quattuoꝝ obſuet ⁊ ad hec declinet. Primū est quies nō solū corporis sed etiam anime. Elongetur igitur a studio et curis et sollicitudinibus et ab omni motu forti corporeo calorem augmentante. Per hec enim amplius deficcatur corpus et ethica augetur. Secundum est somnus in quo melioꝝ fit cibi digestio et naturalis confortatur virtus: et magis resistit resolutioni. Dormiat igitur maxime de nocte quātum potest ethicus: et somnus ipsius non interrumpatur: et si diminutus et breuis fuerit arte iuuetur vt longioꝝ fiat: et magis profundus humectando cerebrum cum aqua lactuce vel portulace: vel nenufarina: vel rosacea: vel cum lacte femine lactante puellam fronti et timporibus superposito cum panno lineo vel stupis canabis. Vel da egro in potu paruz ante somnū vncias quinq; lactis amigdalarū cum dragmis duabus papaueris albi bene zuccarati. Tertium est trāquillitas talis animi ⁊ corporis q̄ omne murmur ⁊ ois strepitus et sonus vehemēs ab egro elongeuꝫ ⁊ nimius fulgor ⁊ omne excellēs sensibile quod offendit sensum precipue debilem et ethica oppressum. Quartuz est gaudiuz. Nam animus gaudēs facit etatē floridā ⁊ spūs tristis desiccat ossa: quāto magis carnes ⁊ mēbra alia mollioꝝ ossib'.

UVA. BHSC. IyR_028

Secūdo iubet vt abstineat ethicus et elongeť a ḡnḉ reb'. Prio ab illo quod facit irasci. Quia p iraz calor incendiť cbulliēs ppe cor: vnde augeť febris. habeat igiť eger penes se ministros benignos quos ipē diligat z in quib' cōfidat qui diligēter z fideliter et cū dulcedine ministrēt ei que sibi cōgruūt z nihil referant aut referri sināt q̄ possit offendi z ab eo clōgēt latratus canū sonos malleatorū z strepit' omīs q̄ somnū ipediūt z egrū ad irā z impatientiā excitare possūt. Secūdo elōgetur ab eo qō facit ipm tristari: sicut relatio est de morte parētūvel damnis eoz vl de damnis ppriis aut iniurijs suivel suoz: vel quia despat de salute ipsius. Deť igiť ei magna spes salutis z a medicis eius z a suis primis z nihil contristās ei nūciet. Tertio elongeť ab eo quod facit ipm angustiari vel dolore oppmit: vt a decubitu sup aliquid duruz vel a contactu rerū asperarū sicut saturarū grossarum z rudiū: z non ei obuiet fumus neḉ puluis neḉ vētus validus: vt boreas fortis pectoralia opprimēs. Quarto elongeť a fame penitus z a ieiunio z cibus frequēter ei ministreť: q̄uis non appetat: ḡa fames acuit vehemēter cholerā calorē incendit: z corpus fortiter siccat z demacrat. Quito fugr a siti clōgeť: q̄ calorē acuit z potentē reddit ad cōsumptionē sui pprij humidi et humiditatum nutrimētalium per quas deperdita restaurari debent.

¶ In quarta particula dat ḡnḉ cautelas q̄ obseruari debēt in vsu emplastroz vtiliū ethicis. Prima ē q̄ ipa sint aromatica vel aromatisata cū aromatibus frigidis vt rosis violis camfora aut sandalis. ipa em̄ sunt iuuatiua magis sup pectus pprie et super mēbra pectori vicina: quia tūc cordi plus cōicať hoz arōaticitas qua cōfortať z cōfouenť spūs ipius. Scōa est q̄ sint actu infrigidata vt ipa infrigidēt actu z potētia mēbra q̄bus adhibentur z eis vicina. Tertia est q̄ nō sit in eis fortis stipticitas ppter duas causas. Una est qm̄ stipticitas fortis fundata i terrestri desiccata est: vñ nocet ethicis. Alia causa est qz poros claudit z frigus emplastri penetrare phibet ad interiora. Quarta est q̄ opz sepe mutare hmōi emplastra: nec relinq̄ debēt tādiu sup membruz cui ipa applicanť q̄ calefiāt: qz calefacta membrū calefaciūt quēadmodū vestis: z intus retinēt sua spissitudine fuligies adustas. Quita est. obseruandū est ne dicta emplastra sint vehemētis infrigidatōis vt nix aut glaties ppter duas causas. Prima est qm̄ nō elongať q̄n debilitēt membrū cui adherēt: immo sepe accidit q̄ ipm mortificāt cum sint vehemētis infrigidatōis: qz membra ethici rarificata sunt et nuda carne: q̄re citissime frigus in hec penetrat et pfundať si vehemēs fuerit. Scōa est qz nō est lōgiquū q̄n emplastrum actu frigidissimū pectori adhibituz vl prope pectus ledat et impediat motū diafragmať z aliarū partiuz pectoris in emissione anhelitus z aspiratione cum facilitate: vnde p̄hibebitur aut impedieť euentatio cordis z expulsio libera fumorum adustoz que sunt putiles z necessarie ethicis. ¶ Attende p̄mo q̄ nō solum in emplastris ethicoz he cautele obſuande sūt. sed etiā in epithymatibus z embrocis z fomētatōnibus z alijs adhibēdis deforis. Juť id gať. decimo de ingenio capko octauo. Incipiendū aūt de refrigeratiuis z humectatiuis exponendis. Dico ergo palam esse q̄ oporteat eligi illa refrigeratiua que minime cōstrictiua videť. Constrictiua nāḉ nō solum nō hūectāt: sz etiam interius nō penetrāt. ¶ Attende scōo q̄ ibi dictat octo remedia deforis ethicis cōuenientia. Primū est. tolle cerā clarā z albam: oleū quoḉ rosaceū quod fit ex oleo onfancio. cerā videlz ponens sup oleū: et liquefaciēs eam in vase sup aliud vas exīte: et fac cerotum: quo facto mitte in mortario addens aq̄ frigide quātū sufficiat. Sed si parū aceti clarissimi misceať erit magis frigidū et humectatiuum: nō tn̄ in corpe dimittať donec calefiat sed sepe muteť. Secūdū est farina hordei cū succo herbe acetose vel oximelle mixta panni subtilissimi i eo infusi cataplasmenť. Tertiū est succus portulace semperuiue vuarum acerbarū cuz farina hordei mixtus valebit. Quartū ē succi lentis a q̄ et tribuli recentis virge pastoris lactuce endiuie ceteri succi frigidi et humidi cum farina hordei mixti pfunt. Quintū est medicamē quod fit ex dactilis bonū est. Dactilos em̄ intus z extra mūdari opz. deinde coquanť cum aceto puro vel musto: q̄b' coctis z infrigidatis pistēť z cataplasmētur. Si desiccari videntur aliquātulū ceroti p̄dicti cū his misceať vel parū olei rosarum. Sextum est succus rose cum farina hordei valet. Septimum est rosa pistata sola. Octauum est succus solatri. i. morelle. Sufficiāt medicamina ea que diximus. Non sunt tamē ponēda sup totū pectus et sup totum ventrem: sed super membrū in quo p̄ncipaliter existit egritudo. Non em̄ oportet nō refrigeranda cum refrigerandis refrigerari. nocumentum em̄ generant. Scio em̄ quēdā positis frigidis sup hypocondria citissime pati anhelitum: alios vero tussim qui auferentes cataplasma sanitati restituti sunt: hec galienus ibi.

c Et de regimīe z c. In hac pte z^a tāgit modos decē hūectādi ethicos. Prim' ē cū cibis lenibus hūidis vt cum aq̄ carnis lacte mulierī vel asine aut capre vitellis ouorum testiculis gallorum et filibus. Secūdus est cum fructibus vt cerasis prunis melonibus persicis cucurbiť citrulis z cucumeribus amigdalis dulcibus et vuis passis. Tertius est cum robub z sunt succi fructuū per se inspissati sine cōmixtione alterius rei sicut rob de prunis rob de pſicis rob de granatis dulcibus aut musis. Quartus cum inūctionibus ex oleis humidis vt violaceo vel nenufarino vel ex populeon. Quintus cū emplastris p̄us descriptis. Sext' cū odoramētis violarū rosarum florum nenufaris folioz salicis p̄us aspersorum aqua rosacea vel nenufarina. Septimus cū caputpurgijs naribus immissis: vt lacte mulieris cuz aqua rosata vel succo salicis aut cucurbite cum aqua nenufaris: vel cum oleo violato rosato vel nenufarino diu agitato cum aquis rosarum et nenufaris et tantillo aceti. Jsta possunt dulciter naribus attrahi. vel tētis imbibi z naribus imponi: nō in ambabus simul z semel ne anhelitum impediāt: sed nunc in vna suauiter mittanť nunc in altera. Octauus est cum quiete corporis et anime simul vt declaratū est in parte prioꝛi. Nonus est cū trāquillitate et silentio tam infirmi q̄ astantiū. Decimus cū preseruatōe infirmi a violētia famis z sitis et a tolerātia ieiunij vel abstinētie a cibis z potibus: que omnibus ethicis valde nociua est et inimica. De balneo b̄ silet quod fortiter humectat sufficiēter post de eo dicturus.

¶ De rememoratōe medicinarū hūectantiū ethicos. Cap. IIII

i Ille vero que de eis sūt infrigidātes z c. In hoc capitulo primo agit de infrigidātibus ethicos cibalibus et humectatiuis. Secūdo de infrigidātibus medicinalibus nō humectantib' ore sumendis ibi [Medicine vero infrigidātes] Tertio de infrigidantibus ethicos deforis ibi [Unctiones vero]

a In prima parte que est presens textus p̄mo agit de illis que vere infrigidant et humectant ethicos substantialiter. Secundo de aceto quomodo correctū ꝺueīt ethicis ibi [In aceto aūt] Tertio de lacte asinino ibi [Et proximum quidem est]

¶ In p̄ma particula dicit q̄ omnes ille res q̄ vere infrigidāt z humectāt ethicos sbař z pmanēť z nō p modū madefactōis trāsitorie sunt nutritiue aut vincit in eis nutriēdi vtus sicut in cibis medicinalib' z tales sunt ppriſſime ethicis ad tollēdū eoz ariditatē. Et has b̄ declarat

Et custodiaťeger ab eo quod facit ipm irasci et quod facit eum tristari et quod facit ipm angustiari et a fame et siti longa. ¶ Et emplastra infrigidantia quib' oporꝛet eos vti sunt aromatica. Nam ipa sunt ppinquioris iuuamēti et proprie sup pectus: et q̄ sequunť ipm et sint infrigidata et non sit in eis stipticitas. Stipticitas eniz cū hoc q̄ ipsa facit accidere de exiccatione phibet virtutē medicine pfundari. Et oportet vt assidue tur pmutatio vt nō diu remāeat medicamen z calefiat cū obseruatione vehemētie infrigidatōis eius. Nam cum ipm infrigidat vehemēter non elongatur quin debilitet membruz. Et quādo est prope mēbra āhelitus tūc nō ē longinquū quin impediat diafragma: z alia ad emissiōez anhelitus cuz facilitate. Et de regimie^c humectante sūt cibi lenes z fruct' et robub: z vnctōes: z ēpla: z odoramēta: z caputpurgia: z q̄es: et trāquillitas: et vt nō inferaťei violentia in fame aut siti.

¶ De rememoratiōe medicinarū hūectantiū ethicos Cap. IIII

Ille vero que de eis i sūt infrigidātes hūectātes oēs sūt nutritiue: aut vicit i eis nutribilitas.

UVA. BHSC. IyR_028

per quattuor exempla. Primū exemplū est aqua hordei decocta cum cancris. Qui sic aptādi sunt. Primo euacuenť a terrestreitatibus ꝛ sordi tiebus ad herentib' eis. Scōo euellanť extremitates pūgitiue eorū a corporibus ꝛ pedibus suis vt postea melius lauari possint. Ter' abluanť ter vel ampli' cū aqua pmixta sali ꝛ cineri q̄ sit actu frigida: donec purgenť et mundificenť a grauitate sui mali odoris. Quarto multotiēs rursus abluanť cū dulci aq̄ mūda donec pdiderint penitus saporē et impressionē sal' ꝛ cineꝝ. deide decoquātur in aqua hordei. postea exhāť carnes caudarū ꝛ pedū suorū et cōterantť cum hordeo mūdato prius bñ cocto ꝛ distēperentť cū amigdalato: deide passentť exprimēdo fortiter et bulliantť ꝛ zuccarentur. vel cōedat eger cācros nō contritos nisi masticando coctos in ptisana: post bibat ptisanā i qua decocti sunt. Scōm exemplū est lac vaccinū de quo butyrum extractum est: quod lac acetosum a medicis dr̄et a vulgarib' lac ebutyratū: ꝛ hic princeps loq̄ videať de sero hui' lacť q̄ parū nutrit. lac vero acetosuꝫ ō lacte vaccino dat nutrimentum solidius ethicis et magis resistens resolutioni et ineptius inflammationi ꝛ putrefactioni q̄ lac mulierē vel lac asinininum vel lac caprinum. Tertium exempluꝫ est. succus olerū elixatorū aut ipamet olera cruda vel elixa: que pus dicta sunt ca.10. tract. secūdi huius fen de cura febrium acutarū vt succ' lactuce vel portulace vel melonis indi vel cucumeris vel cucurbite vel citruloꝝ vel violarie. Quartū est. muscilago psilij que data in potu sub pondere vncie. ℈. pro qualibet vice cum vncijs quinq̄ ptisane vehemēter humectat et multū resistit resolutioni suis viscositate ꝛ adherentia et frigiditate.

¶ In scōa dicit q̄ in aceto sunt desiccatio vehemēs ꝛ resolutiua vtus q̄propter si in potu det ethicis p refrigerio vel cibis pmixtū pus corrigēdū ē cū his que resistūt duabus ꝓprietatibus resolutōis et desiccatōis: vel per aque plurime cōmixtionē: vel sibi admiscēdo quedaꝫ humectātia et lenificātia sicut aquā carnis aut muscilaginē semis cydoniorū. Jnxta id ga.10. de ingenio ca.8. Acetū q̄ subtilius est ceteris frigidis penetrātibus partim est calidū ꝛ desiccātis nature: ꝫ liquidū appareat. ꝓpterea hoc nō est solū ponendū in his vbi frigida ꝛ hūida conueniūt. miscemus em̄ cum eo tantum aque quod bibi possit.

¶ In tertia dicit p' q̄ primū veritati est seu verisīle q̄ lac asine sit infrigidans cū humectatiōe eius. Et hoc intm̄ q̄ aliqui afferūt q̄ melior est infrigidatio eius infrigidatōe lactis vaccini a quo butyrū extractū est. sed id nō credo. ꝓpter facilitatē inflāmatōis que lacti inest ex parte butyri. Et circa vsum lactis dat hic q̄nq̄ regulas. Prima est. lac asine cōuenit illis ethicis q̄ nō habent febrē piodicā nec humorē intra se vel materiā aliā q̄ pparata sit ad putrefactionē. Mā in piodice febricitātibus vel in habētib' hūores aptos ad putrefactionē lac facile putrefit: et tūc nō nutrit: imo calefacit ꝛ incēdit febrē. Scōa est. oꝫ in ethicis maxime habentib' febrē piodicā vel hūores aptos ad putrefactionē vt caueať lac spissuꝫ. Per q̄ō intellige vel lac vaccinū q̄ō est spissi' ceteris vel lac ebutyratū pcipue factū de lacte vaccino: qr̄ mlt̄ū oppilat ꝛ vix digerit ꝛ tarde penetrat: ꝛ ppe in debilib'. Tertia est. zuccarū ē de illis que cōferūt ethicis. Et b de zuccaro q̄ō lacti iponit vel p se dať aut cū cibis alijs intelligi pōt. Mā lacti impositū, phibet ipm ne coagulet ꝛ caseet i stomacho. Juxta illud rasis decimo almāsoris ca. de ethica. Lac etiā nunq̄ in caseitatē mutabit si parū zuccari admisceat. zuccarū etiā p se exhibitū vel cibis immixtū corp' hūectat ꝛ guttur lenit ac pectoralia. Quarta est. cū pcepis lac putrefieri in corpore ethici vel p fructus putridos veniētes ad eos vel p sitiz adaucta aut p pulsuz ꝛ febrē magnificato ev' ex maiori ticturavri ne tūc solueve trē cū facilitate. Juxta id rasis ibi. Cū aūt a lactis cōuersione q̄s egruz custodiri voluerit ei' dispōez i caliditate q̄ti die tāgēdo cō sideret: ꝛ qualiter aerem attrahat attendat: eiusq̄ pulsum inspiciat: ꝛ vrinā atq̄ sitī ipi' q̄titatem si cū iuenerit hec oīa maiora q̄ pus eēnt āteq̄ lac biberet: et vehemēter augmētata fore a lacte p̄dicto erit abstinendū: ꝛ lac acetosuz absq̄ butyro aut aq̄ hordei i potu erit tribuēda: ꝛ trocisci ō spodio ꝛ his fiťia. Veter q̄s si strict' fuerit cū apozimate. i. decoctōne prunoꝝ ꝛ tereniabin. i. māna erit fouendus. Quod eousq̄ fieri cōueniet donec p̄dicta accītia remoueanť. Post q̄rū remotōnez ad lac redire est p̄cipiēdū: hec rasis. Quita est. si ex potu lacť sup calefactio timeať vel qr̄ in cholera cōuertiť. Q. ō scit ex amaritudine oris: vel qr̄ putrefit p aliquot dies a lacte eger abstineat. Et cura in ea. i. attende i tollēda supcalefactōe cū trocisciis frigidis vt de canfora aut de spodio. ꝛ cum aquis frigidoꝝ fructuū vt cucurbite limonū melonis indi granatoꝝ musoꝝ arengiaruz. Deinde itera id est redi ad exhibitionē lactis sicut pus. quia feruor mitigatus est. ꝓpter quē in choleram transibat.

b Medicine ꝛc. Jn pte hac scōa de medicis oꝛe sumēdis refrigerātib' ethicos absq̄ hūectatiōe p' cōmēoꝛat tres trocisc̄os isti' modi: q̄s nō describit. Quoꝝ p̄mi sunt trocisci cāfore. q̄s describit rab. 10. almāsor'. c. de ethica dicēs. Descriptō trociscoꝝ de cāfora q̄ cū sint cordis epar ac pectoris infrigidatiui ethice q̄ ē cū ardore cōferūt. ℞. rosarū rubearū. ʒ. 10. spodij albi q̄ō sit magnuz frustū seis cucūr' añ. ʒ. ʃ. seis lactuce. ʒ. 9. seis portulace. ʒ. 6. seis scariole. ʒ. 2. seis dulcis cucurbite. ʒ. 6. teraniabi id ē māne. ʒ. decē cāfore. ʒ. ℈. Ex his oībus muscilagine psilij cōsplis in formēt trocisci quoꝝ vnus q̄sq̄. ʒ. 2. pōderet. Scōi vo sunt trocisci de corallo ita descripti p serapionē. 7. breuiarij ca. 18. ℞. coralli sertaria. 2. thuris accatie balaustie oīm añ. ʒ. 4. gūmi. ʒ. 1. tere ꝛ cōfice cū albumie ouī. Tertij sūt trocisci de succis frigidis sicut sunt isti. ℞. hypoq̄stidos licij accatie succi liq̄ritie añ. ʒ. ℈. misceāť ꝛ fiāt trocisci pōder'. ʒ. 2. Jsti trocisci sic̄ poꝛes sūt restrictiui ꝓferētes ethice cū fluxu vētris. Scōo b describit trociscos ꝓpos: q̄s dicit ethicis eē bonos valde fm hāc formā. ℞. spodij boli armēici añ. ʒ. 4. rosarū rubearū abscisis caudis. ʒ. 6. scim portulace citruli ꝛ curbite karabe añ. ʒ. tres fiāt trocisci pōderis. ʒ. 2. q̄rū dosis ē trocisc' vn' Ter' describit trociscos alios his eq̄alētes fm hāc formā. ℞. arnoglosse amidi gūmi arabici dragagāti añ. ʒ. 3. boli armenici spodij añ. ʒ. 4. papauer' albi. ʒ. ʃ. rosarū rub. seim cucurbice ꝛ citruli

· zuccarū ad lactis mixtū phibet lactis coagulationē.

UVA. BHSC. IyR_028

et portulace ana.3.6.granoꝝ citoniorum excorticatorum seminū melonis ⁊ cucumeris similiter excorticatoꝝ ana.3.7.succi liquiritie.3.10.cōficiantur hec omnia cū muscilagine psilij tāte ꝯtitatis ꝙ sufficiat ad incorporandū ⁊ fiant trocisci ponderis.3.2.⁊ sit dosis vnus. Isti trocisci sicut ⁊ priores sunt quodāmodo restrictiui ventris ⁊ refrigeratiui. Rasis vero decimo almansoris capitulo de ethica describit alios magis restrictiuos dicens. Qñ si venter solutus fuerit: alij trocisci de spodio qui cōstrictiui sūt dētur q̄. ℞. pulueris rosaꝝ rubearuꝫ spodij ambaxañ.3.2. boli armenici gūmi arabici ana.3.2. succi berberis succi sumach añ.3.3.seminis lapatij acuti mūdati.3.3.balaustiarū.3.1.⁊ ℈.seminis coriandri in aceto infusi ⁊ postea torrefacti.3.2.fiant trocisci quoꝝ vnusquisq̄ pōderet.3.2. Ex q̄bus vnus in mane ⁊ alius post solis occasum cū rob simplici de citonijs aut de ḡnatis aut de ribes sumak. Et nos ibi instruit vt solliciti simus ne ethicoruꝫ vēter sit nimis solutus dicēs. Et ne vēter eius soluat sūmopere cauendū est ad cuius cōstrictōez si solui ceperit est festinandū.

bite ⁊ citrulli ⁊ portulace oīm ana.3.6.granoꝝ cytonioꝝ excorticatoꝝ ⁊ seminis melonis ⁊ cucumeris oiz ana 3.7.succi liquiritie pōdus.3.10. cōficiant cū muscilagine psilij. Unctiones vero ⁊ epithymata ⁊ emplastra infrigidantia ⁊ odoramenta ⁊ caput purgia infrigidātia sunt illa q̄ tu nouisti ¶ Et meliores vnctiones sunt cū oleo de cucurbita: ⁊ de papauere: ⁊ ō nenufare: ⁊ de salicibus: ⁊ de violis.

¶ Stratus ꝙo refrigerātes ⁊ humectantes sunt illi q̄ sunt plani valde ō coriis aspersis aqua ros. aut de lino de genere qō fit ī tabraſten. Et sit impletio eius illō qō nō calefacit: imo sit de genere lini pectinati ⁊ remoueatur assidue. Aut sit stratus de coriis q̄ iam sunt impleta aqua postq̄ sint

c Unctiones vero. In hac pte tertia ō remedijs ethicoꝝ applicādis de foris p̄mo summatim cōmemorat ea. Scōo agit in speciali de inunctiōibus ibi|Et meliores|Tertio de stratibus seu lectis eoꝝ ibi|Stratus vero|Quarto de circūponendis ⁊ supponēdis stratibus eoꝝ ibi|Et sint ppe|

¶ In prima ptícula supponit nos p̄scire ex dictis q̄nq̄ genera remedioꝝ infrigidantiū ethicos deforis applicandoꝝ. Primū est vnguentoꝝ. scōm epithymatū. tertiū emplastroꝝ. quartū odoramētoꝝ. quintū caput purgioꝝ. Adde istis embrocas quas alexāder grecus solēnis tertio practice. c.38. sic ordinat. Embrocis autē vteris de succo lactuce ⁊ vue canine. id est morelle ⁊ portulace ⁊ vue acerbe succoꝝ ⁊ cotilidonis. id est vmbilici veneris. q̄ optime añt facis si ⁊ frons supponere volueris succos si eos anteponas in aqua frigida aut niuata deponi facias. Si autē aliqua inflāmatio est in locis vitalibus vel aliqua indigētia: adde succis oleū onfancinū aut camomille aut roseū aut omnia simul mixta adhibebis. Cōtēplari añt oportet ne in thorace adhibeant satis. id est nimis frigida diu posita adiutoria si forte nō aliq̄s ibidē multus sit ardor aut inflāmatio inherēs in hisdē locis. Et si quidē adhibeant nō oportet tardare ne accidat cōturbatio: ꝓpter quā rem multos vidimus nō mediocres lesiones: ⁊ nō solū respiramēti: sed et vocis ex anhelitu ipso absq̄ mēsura infrigidationis cā passos fuisse. hec ille. ¶ Attēde ꝙ idē summe ibi cōmendat in ethica cerotū de cera ⁊ oleo rosato factū. Sed nihil inq̄t est sic opatiuum q̄ de oleo roseo cerotū factū. Infrigidat em̄ ⁊ humectat stereas id est solidas ptes p̄ loca singla mirabiliter ⁊ custodit oīno vt nō pereat q̄ in eis adhuc modicus ⁊ fugitiuus hūor videt. hec ille.

¶ In scōa memorat inunctiones meliores ethicis ex oleis quinq̄ vel aliquo ipsaꝝ. Primū est oleū ō cucurbita: qō ⁊ eius vtilitates describit p̄ceps q̄nti prima tractatu.10.c.20. Scōm est oleū de papauere: qō vsuale est in ptibus istis ⁊ multi hoc vtunt in frixturis suis ⁊ potagijs in quadragesimali tpe. Tertiū ē oleū nenufarinū: qō vsuale est ⁊ in apothecis cōiter inuentū. Quartū est oleum de salicibus: qō ex succo foliorum salicū cū oleo oliue onfancino ad ignē p̄mixto ⁊ cocto fit. Quintū est oleū violaceū: qō vsuale est sicut rosatum.

¶ In tertia tangit primo modos stratuū seu culcitraliū infrigidantiū et humectantiū vtiliū ethicis ad recumbendū per tres cōditiones q̄s habere debēt. Prima est vt hi stratus sint plani valde lenes ⁊ suaues suis asperitate ⁊ inequalitate tā futuraꝝ ꝯ rudis texture vel quorundā nodoꝝ aut foueaꝝ. Scōa est ꝙ sint facti de coriis sic applanatis sicut sepe fiunt in terris arabuꝫ. Vel sint de lino subtilib⁹ modis bñ vniformiter neto ⁊ cōtexto. Qō fit in arabia ciuitate quadaꝫ q̄ tabraſten dicit: ⁊ in gallijs fit in ciuitate q̄ dicit trecis. Tertia est ꝙ hi strat⁹ sint asperi aq̄ rosata. ¶ Et attēde circa hoc ꝙ haꝫ regiones frigidaꝫ incole nō innocue tolerāt in stratis madidis iacere ⁊ dormire: quēadmodū arabes in patria ipsoꝝ ardenti et sicca: imo horripilantur ⁊ rigores incurrūt de facili in illis. et si stratus sui super aspergant aqua rosata vt ipsi reddant aromaticiores debēt hic p̄mitti ꝑus desiccari ꝯ sup ipsos ethici dormiāt: nisi tp̄s fuerit estuosum valde. Scōo edocet quo ipleri debēt stratus ethicoꝝ. Et dicit ꝙ ipsi nō sunt implēdi cū eo qō calefacit sicut cū plumis: vt in gallijs ⁊ in germania repleri solēt: neq̄ cū lana vel bozra pannoꝝ de lana factoruū: sed sint repleti cū hoc qō infrigidat vt cū lino electo bñ pectinato aut cū serico. Et id quo implent sepe mouendū ⁊ applanandū est ne cōglobet ⁊ ethicū ledat. Tertio aliter iubet impleri stratus ethicoꝝ ō corio factoꝝ. vt ꝙ frigida aqua plane repleant taliter ꝙ ipsa nō effluere possit ex aliqua pte. Post rectificent sic repleta coria applanādo simul ⁊ coria et aquā tā bene ⁊ pfecte ꝙ phibeat oīs inequlitas vel asperitas potēs le

¶ In quarta iubet ad infrigidatōez aeris ethici ꝙ ppe (dere egrū. eius stratū sint aque frigide vehemētis frigoris ⁊ cursus eaꝝ vel p cantaploras vel p canales sursum discooptos vel p fontes aliquos artificiales. Scōo iubet vt sub ipsis aq̄s vel sub ipsis stratibus sint folia arborū frigidaꝝ ⁊ hūidaꝝ vt salicū prunoꝝ ⁊ pomoꝝ domesticoꝝ. Sint etiā folia herbaꝝ frigidaꝝ ⁊ humidaꝝ vt sempuiue vmbilici veneris ⁊ nenufaris. Sint etiā olera frigida ⁊ hūida sicut lactuce portulaca atriplex. Sint insup odorifera frigida sicut rose viole flores nenufaris sandali canfora. Sint itez ibidē frigidaꝝ arboꝝ frōdes seu folia. vt folia vitis et turiones seu caprioli eius dicti ꝑputia ⁊ folia quercuū ⁊ his silia. vt citonia scissa vel pira vel corna. Jux̄ id alexādri tertio p̄ctice. c.58. Nec solū extrinsec⁹ tēptandū est adiutoria adhibere ea q̄ infrigidāt: sed etiā mechanica arte aer vel aure frigide sunt p̄parāde. Cū sit in domo ſb. duo ⁊ in pauimēto aq̄ multa spergat frigida vt ⁊ cōfortari corpus possit et vt frigidior efficiat aer. sparsa em̄ aqua somnū ꝓuocat. Adhuc autez melius est si ⁊ ipse trāsmutat aer vt nō solū infrigidet: sed ⁊ oportet corpus: ⁊ ludium. id est stramentū de frondibus faci as in pauimento et desup spargas aliqua q̄ infrigidare possint qualia sunt rose sempuiua rubus ⁊ folia vitis ⁊ palmites ⁊ lentisci ramus. hec ille.

¶ De rememoratiōe medicinaꝝ humectātiū ethicos. Capl'm.V.

Llaꝝ quidē. In hoc capitulo primo remittit nos de humectātibus frigidis ad p̄us dicta declarās de q̄bus hic loqui intendit. Scōo agit de lacte exhibēdo ethicis ibi|Et nos q̄dē|Tertio de tina ibi|Tina aūt melior|Quarto ō balneo ibi|Ingressio aūt balnei|

a In prima pte primo ait ꝙ rememoratio medicinaꝝ humectantiuꝫ q̄ cū humectatione infrigidāt iaz p̄us facta est. s. capl'is tertio ⁊ q̄rto tractatus p̄sentis. Scōo dicit ꝙ nūc restant quattuor adhuc ptractanda sup cura ethice. Primū est qualitas ⁊ modus dādi ethicis lac ⁊ lac acetosum. Scōm est qualitas ⁊ modus aptus administratiōis tine. Tertiū est qualitas ⁊ modus idoneus administratōis balnei acrei qō stupha dicit. Quartū est administratio vnguentoꝝ ⁊ oleoꝝ cepiphymatū ⁊ regiminis reliqui ante tinā ⁊ balneum ⁊ etiam post. ¶ Et circa hoc attēde ꝙ licet de vnguentis ⁊ oleis egerit capło priori rursus ipse hic agit de

UVA. BHSC. IyR_028

oleis quibus vngendi sunt ethici post balneum ⁊ tinam ⁊ de emulsiõe lactis sup eos que dici epithyma largo verbo põt. Et licet ipse capitulo sequenti de regimine potus ⁊ cibi ethicoꝝ diffuse tractet aliqua pauca capitulo p̃senti de ipsis interserit.

b In secũda pte dat octo regulas circa qualitatẽ ⁊ modũ exhibendi lac in febre ethica: p̃missoq; iam modus dandi in potu genera lactis antea docuit in duobus locis. Et primo quidẽ capitulo vltimo fen. 10. tertij de cura ptisis pagrapho illo Et qñ cũ egẽt siccitas ⁊ are factio administratiõe lactis. Scõo capitulo 29. tractatus p̃mi fen. 13. tertij de cura cõplexionis sicce in stomacho pagp̃ho illo. Et oportet vt cuꝫ de balneo egredit q̃escat paululũ Deinde in potu sumat ex lactibus subtilibus aut lac muliebre aut lac asininum aut lac caprinũ ⁊c̃. Et ea que ibi princeps de lacte dixit: vult hic p canone seu regula haberi. Prima regula de lacte hic data est. Post post hoc melius est lac caprinũ. Nam vtrunq; ipsoꝝ ⁊ ppie asine eradicat ethicã si ope medicine sit eradicabilis. Sed sollicitandũ est vt asinis vt suũ lac inde fiat humidius ⁊ magis frigidũ. ¶ Attende primo q̃ lac asininũ vel lac caprinũ si detur ethicis mulgeri debet ppe infirmi lectũ ⁊ ei ptinus sine mora dari. Iuxta id galieni septimo de ingenio. c. 7. Infirmo aũt balneũ exeunti lac asininũ tribui: ⁊ asinã iuxta lectũ sum stare p̃cepi. qꝛ si mãmas sugere posset scitis qm̃ citius sanaret. Sed qm̃ habent eã homines tedio facimus eã esse vicinã vt paruissimum spaciũ sit inter ebibitionẽ ⁊ emulsionem. qꝛ lac cito mutat p aerem sicut ⁊ sperma. ¶ Attẽde secũdo q̃ lac asine p̃ ceteris laudat post muliebre. Quia subtilius ⁊ citius penetrans ⁊ tardius coagulabile est. Iuxt id galieni ibi. Dedimus lac asininũ qõ ceteris est melius post muliebre qm̃ alijs est subtilius ⁊ penetrabilius ⁊ ad coagulandu tardius. Lac em̃ in stomacho coagulari nociuũ v nicuiq; est. Subtilitas autẽ huius lactis suiq; digestio ppie iuuatiua istis sunt. qꝛ via cibarioꝝ est angusta ⁊ clausa ⁊ digestiua defecta. ¶ Attende tertio q̃ vt lac sit bonũ docet attẽdere in regimine asine dicẽs. Quapropter vt istud sit bonũ studendũ erit in asina vt sit iuuenis: ⁊ cõuenientibus sicut hordeo herbis et siccibus nutriat: ⁊ sicꝛ exercitia ei inducant aꝰ interdicant que si pullum habuerit auferẽdus est ab ea ⁊ studẽdũ est vt bene digerat. ¶ Attende quarto q̃ galie. decimo de ingenio. c. 10. iubet dari ethicis a primo die cotilum vnũ de lacte asine. Et per cotiliũ vult intelligi pondus ʒ. 4. ⁊ ƒ. sicut ipse exponit capꝰo q̃nto ciusdẽ decimi. Mẽsura inq̃t duorũ cotiloꝝ. id est nouẽ vnciaꝝ. ¶ Attende q̃nto q̃ licet lac asine sit subtilius ceteris post muliebre: qñq; tñ in stomacho coagulat. Et illõ ex pulsu perpendi põt. Iuxta id galieni decimo de ingenio. c. 10. Igit in p̃ma die dabis lactis asinini cotilum. Et p̃quires an coagulet in stomacho. Qõ poteris ex pulsu cognoscere. pulsus em̃ erit angustiosus: si autem nõ sit coagulatũ pulsus erit fortior: quo viso dabis amplius de lacte et paulatim q̃titatiue augebis. ¶ Attẽde sexto q̃ lac in stomacho coagulari phibet p̃miscendo sibi paꝫ salis ⁊ mellis. Iuxt id galieni ibi. Qꝛ si febris morat dabis lac asininũ cauens ne coagulet in stomacho: quo coagulato misce cũ eo paꝫ mellis ⁊ salis. Vel misce zuccaꝝ qõ est tẽperatius: qꝛ phibet lac sicut illa coagulari. vt ex rasi allegatũ est. ⁊ mel ⁊ sal calefaciũt ethicos. Ideo statim post vba nũc dicta galienus ait. Sed tñ mel caueto in ethica febre necnõ ⁊ mellicrate. cito em̃ in cholerã vertunt facientia febrẽ calidiorẽ ⁊ siccioꝛẽ. Ipse tñ septimo de ingenio. c. 7. iubet admiscere lacti paꝫ mellis: ⁊ ibi docet noscere bonũ mel. Et auẽzoar. 24. theisir. c. 9. ait. Et si coagulat lac in stomacho sicut in multis reperit hoc fieri in quoꝝ stomachis lac coagulat ⁊ fit vt caseus: tunc pone in vase modicũ de melle dispumato: ⁊ appositio in ipso lacte agitet: ⁊ admistret statim in certa q̃titate: ⁊ nõ recipiat post illõ aliq̃d cibi quousq; illud bene digerat. hec auenzoar. Scõa regula est. nõ est electio sup ipsum. i. nullus cibus est eligẽdus vel nullũ aliud lac ante mõ dicta

Et nos quidẽ iam docuimus modũ dandi in potu genera lactis in capitulis ptisis ⁊ siccitatis stomachi: quare oportet vt sit illud canon. Et non est lac post lac mulieris sicut lac asine postea lac caprazꝝ cuius pascua oportet esse ex herbis ⁊ oleribus frigidis ⁊ humidis sicut scis. Mã ipsum et ppie lac asine eradicat ethicã si fuerit ei eradicator. Et nõ est electio super ipsum nisi phibeat putredo accidens aut expectatio materie cõprehense. Et lac quidẽ iuuatiuũ est eis a principio ethice vsq; ad finẽ eius. Et lac mulieris sugendo sumptum cõuenientius est oibus. Et canon in dãdo in potu lac de quo extractum est butyꝝ est primũ illi iteruꝫ. Et melius quidem est vt incipias a pondere ʒ. 10. vsq; ad ʒ. 30. ⁊ qd est supra eas si fuerit virtus aduuans. Et tibi inest vt cõmisceas cũ eo aliquid de trociscis infrigidantibus. Et tibi inest vt addas supra summã p̃dictam in potione prima ⁊ postrema cum fuerit potens virtus super digestionem.

lactis genera p̃cipue asine post muliebre p cibo ethicoꝝ. Quia lac istud est suaue gustui ꝓportionatũ hũane nature velociter digestũ cito penetrãs bñ ⁊ multũ nutriẽs humectãs mẽbra sualiter ⁊ q̃litatiue: nisi putredo materie cuiusdã intus cõprehẽse p̃s aut futura lac dari ꝓhibeat. Tertia est. lac asine ꝓuenit in ethicis febrib' in p̃ncipio febris vsq; ad finez eius. Quia si det in p̃ncipio ethice et augmẽto ipsi' eradicat eã et itegre sanat Et si i statu detur: retardat mortẽ ꝓhibẽs festinã resolutionẽ glutinaliũ humiditatũ ⁊ arefactoẽz solidaꝝ ptiuꝫ. Quarta ẽ. lac mulieris p os ethici suctũ ab vbere est ꝓuenientius omni alio lacte. Quia familiarissimũ est humano corpi simillimũ materie de q̃ formatũ est corp'. i. sanguini quẽ a mre attrahit embrio in vtero: ⁊ est subtili' ⁊ citi' digestũ et velocius penetrãs ⁊ meli' nutriẽs. Quita ẽ. canon. i. regula dãdi in potu ethicis lac ebutyratũ seu de quo butyrũ iã fuit extractũ est primũ ite; in vtilitate illi lacti de quo nũc fmo habitus est. Quia refrigerat ⁊ multũ nutrit ⁊ fortiter resistit resolutioi dãs stabile ⁊ fixũ nutrimẽtũ mẽbris. ¶ Attẽde q̃ in tribus casibus lac acetosum siue ebutyratũ est vtilius ethicis lacte integro asine vel mulieris. Primus est qñ solutio vẽtris est cũ febre ethica. Secũdus est qñ suspitio est ⁊ timor vehemẽs ne lac in stomacho choleriset vel ex ardore vehemẽti febris: vel qꝛ stomachus de se ẽ cholericus ⁊ ꝓnus vt lac in cholerã ꝓuertat. Tertius est qñ cũ ethica cõplicat putrida p̃cipue absq; hoc q̃ multe fuerint in interioꝛib' oppilatiões. nã lac acetosum restringit ventrẽ: ⁊ nõ faciliter choleriset: qꝛ priuatũ est butirositate: p quã faciliter lac inflammat: nec cito putrefit in putrida febre ꝓpt eandẽ cãm. Adde si vis casum sordidi stõachi: vñ lac in eo facile corrũpit: ⁊ casum quo ethicus dulci fastidit' lac abominat dulce ⁊ integꝝ ꝛ nõ acetosum ⁊ ebutyratũ. Sexta est. Quenientius est in dãdo lac ethicis vt incipiatur a pua dosi dãdo a p̃ncipio de eo. ʒ. 10. deinde gradatim augmẽtet dosis donec de eo deni. ʒ. 30. p vna sola dosi: ⁊ aliq̃d vltra si fuerit vtus egri coadiuuans ad grate acceptandũ bñ digerendum ⁊ ꝓuertendũ in ibam aliti. Mã sic natura lac gratantius recipit. auidius retinet: nec cito fastidit aut abominat. Et hec gradatio maxime seruãda est in nõ ꝓsuetis hora sanitatis lacte aliquo uti. In ꝓsuetis vero põt a p̃ncipio dari põdus. 4. ʒ. ⁊ ƒ. vt ex galieno p̃us allegatũ est. Et auẽzoar. 24. theisir. c. 9. ait. Non accipiat de lacte in multa q̃titate: ⁊ fit dosis eius ab. 1. ʒ. vsq; ad lib. ƒ. ⁊ assuefaciat ipsum paulatim quousq; membra sua assuescãt in illo. Q̃m si dares ei multũ in p̃ma vice corrũperet suam digestionem: qꝛ aut acescet in suo stomacho aut fluxũ induceret aut coagularet vt caseus in stõacho. hec ille. Septima ẽ. tibi inest. i. in tua volũtate sitũ est vt dãdo lac ethicis sibi cõmisceas aliq̃d ex trociscis infrigidãtibus vt ex trociscis ō canfora aut ō spodio puta. 1. trociscũ põderis. ʒ. 2. in dosi vna lactis: q̃tinus p ipsũ lac efficiat cũ vtute sue hũectatiõis infrigidãs. Sz credo id potiꝰ debere fieri in lacte acetoso qõ ethicis donat hñtibus fluxũ q̃ in lacte integro asine aut femine qõ vir festinet eẽnee rei cõmixtiõez sine corruptõe. Octaua ẽ. tibi inest. id est tue discretiõi remittit vt addas in põdere ⁊ mẽsura lactis sup mẽsuras p̃mã ⁊ postremã q̃ dicebant in sexta regula: sic q̃ p̃ma vice des plus. ʒ. 10. puta. ʒ. 2. et postremis vicibus plus dragmis trigínta puta. ʒ. ʒ. vel. ʒ. 6. cum vtus fuerit digerere potẽs tantã q̃titatẽ. Et ad vnũ dicere, nõ est mẽsura vna cõcuniens oibus: sed aliquibus plus ⁊ alijs minus exhiberi debet. vt in materia tẽperantie ciborum ⁊ potuũ nõ artẽditur mediũ ex natura rei: imo quo ad hominẽ. ⁊ quod vni parum est de cibo vel potu alteri satis est ⁊ alteri nimis p̃m virtutẽ et indigentiam.

UVA. BHSC. IyR_028

c Tina autē. In parte hac tertia dat regulas tredecim sup administratiōe tine in ethica. Prima est. balneū aque dulcis qđ tina dicit melius ⁊ conuenientius ethicis dr in se habere quattuor cōditiōes. Prima est ꝙ aqua eius sit tepida sine multa caliditate vt oino humectet absq; quacūq; resolutiōe vel deficcatiōe. Juxta id auēroar 24. thesir. c. 9. Et nō desit qli bet die ingredi aquā tepidam qñ stomachus suus vacu' fuerit a cibo: et postea dabis ei suum cibū. Scōa ēt sint ipsius aque vtutes oleruz infrigidātiū ⁊ humectātiū et herbaz taliū. Et p olera intellige herbas ortolanas que esui cōpetunt: et ab alendo dicunt olera sicut cucurbite meloues citruli: ⁊ sint ex herbis in eoz tina malue violarie vt ipsa refrigeret ⁊ humectet amplius. Tertia est. nō sit aqua tine tāte caliditatis vt roris ficet. id est vt educat a corpore cute q̄ndā humiditatē rori cōsimilē nedū. id est ꝙ tom inus debet esse tāte caliditatis ꝙ sudare faciat qz deficcaret. Quarta est nō est licitū neq; cōueniens ꝙ tine ethicoz vapor sit calidus ne sudorē puocet ⁊ eos demacret. Scōa est. si nō esset aliq̄d i ethico phibēs administratoēz tine frigide nō esset añ eā alia eligēda: imo tina frigida ceteris p̄ferenda esset velut vtilioz efficacioz ad infrigidatiōez ⁊ humectatiōez suoz mēbroz. Juxta id auerroys septimo colliget. c. 16. Et q̄uis aqua calida habeat hūectare cuz hoc tñ facit resolutionē. Sed balneū aque frigide mihi videt esse melius si ipsum possint cōuenienter sustinere. Et galienus decimo de ingenio. c. 9. ait. Febris vero ethica nō iuuat ex calida aq̄ sed ex frigida: prius tñ cum calida p̄pareť vt frigidā postea suscipere possit. Et circa hanc regulā sex notat princeps. Primū est ꝙ debilitas ⁊ extenuatio corpoz ethicoz. est id qđ phibet tinā frigidā p̄eligere ⁊ ante tepidam aut calidā hanc his mistrare. Juxt id galieni capło nūc dicto. Eis vero qui in ethicā incidūt ppt calidā ⁊ siccam cōplexionē: maxime ad ptisim. id est marasmū pductis aqua frigida nō p̄cedente calida molesta erit. Defecta vero corpora ideo balneamus vt p̄parenť ad sustinendum frigidam. ¶ Sed cōtra. aqua calida vel balneū aereū calidū aperit poros et rarificat corpus: quo fit vt frigiditas aq̄ frigide citi' penetret et pfundius ad intima corporis. Itē videmus calefacta corpora citius ledi nō calefactis occurrente ipsis intensissimo frigore. vt si q̄s in hyeme de stuphis exiens feruidus ⁊ ardēs ad gelidū aerem nudū se exponat. Itē translatio subita de forti calore ad forte frigus magna dr esse cā doloris. Juxt id hypocratis ampboz secūda. Secundū multū ⁊ repente euacuare aut replere aut cale facere aut infrigidare aut q̄libet aliter corp' mouere fallax est et oino nature inimicū. Dic ꝙ balneū calidū aqueū vel aereū sicut exercitiū attrahit calorez ab interioribus ad exteriora: vbi cū calore a balneo inducto resistit ingressui subito ⁊ libero frigoris aque: quare nō p̄t nisi gradatim ⁊ cū remissione ad interiora accedere. Juxt id galieni capło nūc dicto. Exercitia nāq; psunt istis sicut illis. id est ptisicis balneū aque calide. Quia exercitia nō solum calefaciūt corpus: sed etiā calorē naturalē ab interioribus ad exteriora pducunt: q̄ pductus aque frigide repugnat p hibens cā ad interiora penetrare ⁊ visceribus nocere. Nō est em vtile substantiā aque frigide vel eius qualitatē solam ad solida mēbra penetrare: sed bonū est paulatim ab vno mēbro ad aliud descendere: vt ad fundamenta puenies nō sit tāte virtutis qua possit pcutiendo nocere. hec galienus. ¶ Ad primū obiectū dic et cōcede ꝙ balneum calidum poros aperit ⁊ rarificat corpus et quo ad hoc p̄parat frigori viam penetratiōis ad interiora: sed ipsum trahit versus exteriora calorē innatum: qui est velut obex et repssor frigoris nō sinens ipsum nisi gradatim ⁊ cū repssione sue fortitudinis intima petere. ¶ Ad secundū dic ꝙ bene ꝓbat post balneum calidū nō debere ethicis adhiberi frigidum vehemens

> Tina autē melior est illa que est tepida scz in qua nō est caliditas multa. Et est cū hoc cū virtutibus oleoz ⁊ herbarū infrigidantiū ⁊ humectantiū. Et nō sit ita vt roris ficet neduz ꝙ sudare faciat. Et nō licet vt tine sit vapor calidus. Et si nō esset qđ phibet ret administrationē tine frigide nō eligereť sup eam: verū qđ phibet ab hoc est debilitas corpoz eoz ⁊ eorū extenuatio. In primis ꝙo rebus ipsoz fortasse sanat illud illos. Uez debilitatē corporis sanat iam illud cū infrigidatione pauca quā facit in cōplexione eius qđ possibile est vt curetur. Qđ si fuerit debilius illo timetur ꝙ cadat in ethicam senilem. ⁊ illud ꝑm minus. Veruntamen cū illa magis tardatur tēpus mortis. ⁊ fortasse viuit cū ea tempore cui est q̄ptitas. Et multotiens quidem est rectior permutatio eius ad illam ethicam.

tis frigoris ad instar niuis: neq; tale iubēt medici adhiberi: sed talis frigoris qualis est aqua soli exposita in estiuo tpe. ¶ Ad tertiū dic ꝙ neq; p̄ncipis neq; galieni fuit itētio trāsferre subito ethicos aut alios ō forti calore ad forte frigus: sed de remisso calore balnei ad remissum frigus. Secundū quod notat princeps in hoc passu est ꝙ illud. s. administratio tine frigide forte iuuat illos. s. ethicos in primis rebus ipsoz. id est in p̄ncipio febris ethice quādo adhuc fortis est non deiecta virtus siue p̄mittendo balneū calidū. qz neq; corpus tūc est excarnatū nec calor innatus exilis modicus ⁊ resolut'. Tertiū est illud puta tina frigida sanat iā corporis debilitatez quā ethica inducit a principio cū infrigidatione moderata introducta a tina in cōplexione corporis ethici qđ p̄t sanari. Omnis em cura fit per cōtrarium: ⁊ tina frigida suis frigiditate ⁊ humiditate directe ethice cōtrariatur. Quartū est ꝙ si corpus ethici debilius fuerit illo cuius ethica est in principio: tina magni frigoris cōtinuata forte in hoc faciet de ethica febrili ethicā senectutis. Et illud ꝑm minus. id est minoratione aut extinctiōem caloris febrilis cōtingere solet. Uel ꝑm minus. id est rarius fit de ethica febrili ethica senectutis: cū febrilis ethica iam habituata sit. Uel illō scōm. scz ethica senectutis est minus malū ethica febrili: vel illud scz ethicā senectutis ex febrili fieri per tinā frigidam ꝑm minus cōtingere solet q̄ febrilem ethicam per eā sanari eo ꝙ facilius excessus caloris versus mediū q̄ versus extremū frigus reducit vt huic primius. Quintū est ꝙ tēpus mortis magis retardatur cū ethica senij q̄ cuz febrili. Et fortasse infirmus cū ethica senij viuit per tempus: cui magna est q̄ptitas: eo ꝙ tardius radicale humidū in hac cōsumitur q̄ in febrili: licet ariditas prius introducta nō inde tollatur. Sextū est. sepe rectior est permutatio febrilis ethice ad ethicam senij q̄ dimittere egrū in ethica febrili de qua nō est spes ꝙ vnq̄ curetur. ¶ Attende ꝙ galienus decimo de ingenio. c. 9. circa hanc materiā nos instruit sub quattuor ꝓpositionibus. Prima est. Ethica ꝓpter calorem ⁊ siccitatē facta facit fundamenta membroz esse calidissima velut ferrū cum ex igne candens extiterit. ꝓpter hoc non sufficiet eis si calefiant ⁊ humectenť ex balneo cū materia (scz mala cōplexio calida) per hoc augmentať. bonū ergo erit eis si post aquam calidam frigida infundať. P̄ōt tamen aliquis nos reprehendere dicens. Non estis securi quin ex infusione aque frigide cōplexio mutetur in cōtrarium: ⁊ cū calida fuerat frigida efficiať. Quibus respōdemus istud verū esse: nō tamen est negandum a nobis si videbimus vtile esse: licet etiam q̄ptitatem eius. s. refrigerationis ignoremus. Nam si aliam p̄ter istam curationem inuenremus in ethicis ⁊ ptisicis bonū esset si per cā viam que salubris est ⁊ secura ducerenť. Verum qm̄ intentio nostra nō est in alio nisi vt refrigerenť ⁊ humectiant: ⁊ omnis refrigeratio noceat eis ꝓpter illoz maciem: reuertimur ad ea que dixit thesilus. Oportet inq̄t medicinā faciamus etsi fit molesta. qz q̄ nō habēt viam nisi vnam molestam. s. ⁊ timorosam velit nolit per eam transibit. Secūda ꝓpositio. error ex aqua frigida factus nō est tātus vt vita pereat. Nam si medicando cum cū aqua frigida extinguať febris: ⁊ tamen cōplexio mutetur ad cōtrarium possumus paulatim eam ad id quod fuerat longo tē pore reuocare. Verū tu scis ꝙ frigidus morbus nō est form: dādus velut calidus: nec eius medicina adeo molesta est. Tertia est. festinanduz est vt infrigidentur ethici priusq̄ in ptisim. id est marasmū incidant et moriant. Sed si ptisim habeāt cauc ne p̄sumas eos medicari. Nam et si calorem eoz refrigerabis: siccitas tamen que in solidis mēbris remanet eos occidit. Quarta ꝓpositio velut exceptio tertie est. si patientes coruz vel ipsi voluerint aliquantulū plus viuere sicut decrepiti ad mortem festinare nolentes: oportet eos cōseruare medicinis. Necessariū tamen ꝙ veniant in illam speciem ptisis que decrepita vocať qua possunt dies ⁊ menses viuere. Scio nanq; quendā iuuenem hanc habentē infirmitatem quā cum hac medicina curaui: regens eum postea quēadmodū exeuntes egritudinem: ⁊ virit nō solum menses sed etiaz annos hec galienus. Tertia regula circa id in quo sumus de relatione administrationis tine est. Rectius est ⁊ cōuenientius in administratione tine

UVA. BHSC. IyR_028

ethicis vt primitus eger intromittatur in aquam calidam vsq; terminū seu gradum caloris quā facile toleret absq; molestia vel angustia nō aucto incendio. Deinde gradatim ad frigidā accedat p tepidam transiēs et nō ad frigidam vehementis frigoris: sed ad frigidam temperate frigidam egro tolerabilē absq; hoc q̄ cōtristet et dolere faciat vel horripilationē aut rigorem inducat. Et gradationis hmōi cās reddit hic tres. Prima est. qz p hanc fit q̄ intristāter recipit et indolorose tinam aque frigide. Nam dolor nō fit nisi per aduentū quasi repētinū rei cōtrarie subito immutantis cōplexionem vel dissoluentis cōtinuitatez. Secunda est. qz ex aqua calida p̄missa frigide corpus acquirit quandā tenerita tem z remollitionem qua facilius pori dilatant ad susceptionem nutrimenti: et nutrimentuz citius vnitur z adheret mēbris. Tertia est. qz facilius eger post aquā calidam tolerat frigidam. Nam calor innatus per aquā calidam exterius tractus facit vt frigus ad interiora penetrare nō possit nisi gradatim sine offensione. Quarta regula est bimēbris. Cuius primū membrū est. si tina iteretur in ethica febre sic q̄ quaq; die ter hanc intret eger illud erit rectū z cōueniens. maxime si eger quando sanus erat cōsuetus fuerit vnaquaq; die ter balneum ingredi. Juxta id galieni septimo de ingenio. c. 7. Infirmo autē balneum exeunti lac asininū tribui. Et pluribus verbis interpositis subdit. Ut cum quē dixi bibito lacte quiescere dimisi donec secundo balnearet vngens eum cū epithymate: hoc tamen feci cū lac cognoui esse digestum: quod cognoui per ructuatum z q̄titatem ventris detumescentis. Sed tu si vis cum tertio balneare spacium a primo balneo ad secundū quattuor horis fiat. Tertio tamen nō est introducendus in balneum: nisi fuerat sua cōsuetudo. hec galienus. ¶ Attende q̄ si ter ethicus in die tinam ingrediatur primo ingredi debet circa solis ortū: z tinam exiens inungendus est z lacte potandus. Secundo rursus tinam ingrediatur postq̄ p̄sumitur lac esse digestum. z hoc est post horas quattuor aut quinq; postq̄ fuit bibitum vt tunc tina attrahat ad membra alimentū: z post hoc balneum da egro hordeatum vel cancrorum colatitium. Tertio iterū hora cene instāte intret eger tinam: deinde inūgat: postea cibetur cibo grossiori vel pluri q̄ in prandio: qz melior fit de nocte digestio nō distracto calore ad organa sensuum sed retracto intus ad digestionem. Verū in gallijs nec in sanitate nec in egritudine talis cōsueta est frequētia tine: imo vix induci possunt ethici q̄ semel solum intrent tinam tepidam circa solis ortum ante potum lactis femine aut asine. Secundū membz est. oportet in ethicis tinam ministrari cum facilitate sic q̄ nō grauentur neq; fatigent in ipsius vsu: ne inde virtus cadat. Sit ergo tina ppe lectum infirmi facilis introitus ampla circūtecta multis pannis mollis in fundo munita suaui z plena sede. Quinta regula etiam est bimēbris. Primum eius membrū est. q̄ si sumat ethicus horis duabus ante ingressum tine aquā hordeaceam erit cōueniens: vt ferat ad membra cibum p̄assumptum z iam digestum: ac irriget ea temperet z humectet repḡsso calore: z sic eger leuius tolerabit tinam. Secundum membrū est. si ethicus primitus super corpus suū lac mulgeri faciat sicut dicetur post: deinde tinam intret vt dilatet poros z meatus cibi: postea accipiat aquā hordeaceam vel hordeum mundatū aut alium cibum sibi cōsimilē. Deinde hoc digesto sibi ministretur aqua tine iterū vt dilatetur z distribuatur mēbris iste cibus: erit bonum z rectū. Sexta est. inungatur ethicus post balneū z tinam aliquo ex oleis infrigidantibus z humectantibus vt violaceo. maxime cū factum est ex oleo de cucurbita permixto violis. Vel oleo nenufarino quorum viscositate multum phibetur resolutionis vehementia: z mēbra humectantur z infrigidātur suis frigiditate z humiditate. Juxta id galieni septimo de ingenio. c. 7. Post balneum vero cum oleo vngat vt pori cutis opplentur z qō oportet nō dissoluatur. Allego istud capitulum ac si de ethica esset quia de ethica stomachi est q̄ curatur lacte z balneo sicut ethica febris. Septima ē bi membris. Primū eius membrū est. si postnam calidā p mutetur ethicus ad tinā frigidam modici frigoris bñ tolerabilis. deinde inungat cū vno ex oleis nunc notatis erit opus rectum z cōueniens ethico. vt p calidaz caro attenerēt et mollificēt. et p frigidam febris minuat: et p inunctionem mēbra humectentur pori claudant z resolutio fortis impediat. Secundū membrū est. si post tinam calidā fiant statim inunctiones ex nūc dictis oleis z festinent ac p̄emittantur tine actu frigide. deinde intret ethicus aquā parū frigidam erit rectū opus sibi: cōueniēs et illud fm egri tolerantiā. Nā corpus inunctū intristātius fert aque frigiditatē corpe nō vncto: z q̄tuz ad istud iste ordo melior est priori ordine. Sed ordo prior est quo ad id melior q̄ tina frigida plus infrigidat corpus nō inunctū intus z extra q̄ corpus inunctū z p̄cipue intra: eo q̄ inunctio poros oppilans nō sinit facile penetrare frigus ad interiora. Et in fine regule notat princeps q̄ nō est malū gradari in eo. id est gradatim adhibere ethico tinā aque frigide. Primo minus frigidā: postea paulo plus infrigidantē. Deinde paulo plus: donec infrigidet sufficiēter z tolerabiliter absq; molestia. Octaua est. melior hora huius actiōis sez administratiōis tine frigide post calidam est post digestionez cibi primam z secundā: vt per tinam calidam digestus cibus attrahatur ad membra z per frigidam cum inunctione: in his retineat z vniatur z phibeatur a resolutione tam frigoris tine reprimentis acumen caliditatis qua fit resolutio q̄ oppilatione porozum ab oleo. Nona est bimembris. Primum eius membz est. si possibile est. id est gratum ethico z tolerabile sine forti ipsius offensione q̄ post tinam calidam submergat subito in aquam frigidam notabilis frigoris sine gradatione seu transitu ipsius per aquas medias: est efficacius z magis vltimum ex pte cure. Quia frigus eius citius penetrat z magis extinguit calorem febrilem poris apertis z exterioribus rarificatis a tina calida. Sed est timorosius z suspectius de mortificatione caloris innati partium interiorum vel offensione membrorū anhelitus: sic q̄ impediantur eorum motus vel forti z clamosa tussi rexentur vel de cōuersione ethice febrilis in ethicam senilem: vel de rigore z horripilatione ppter frigus subitum. Secundum membrum est. effusio ethici post tinam calidam in aquam frigidam cum facilitate: scilicet gradatim pertransēundo de vna in aliam per medium tepide est minoris timoris q̄ subitus transitus de vna in aliam: sed est minoris efficacie seu iuuamenti quo ad extinctionem caloris febrilis. maxime interius z phibitionem resolutionis ppter causas illis pportionales quas modo ditimus super primo membro. Decima est. frigus tine frigide que cōuenit ethico post tinam calidam debet esse tale z tantum quale z quantum est fri-

Jllud autē in quo fuimus de relatione tine rectius est vt fiat inceptio in ea cum aqua que est calida ad termi nū z fiat gradatio ad frigidam z ad temperatam frigidā tolerabilē. Hec em̄ gradatio facit corpus susceptibile aque frigide: cū testo nō fiat nisi p aduentum cōtrarij diuersificātis in cōplexione subito. Et iterum corpus acquirit ex aqua calida similitudinem teneritatis: z tolerat cum ea frigidam. Et si itereť tina in die tribus vicibus erit rectū. Et oportet vt administrent cum facilitate vt nō cadat virtus. Et si sumpserit aquā hordei ante tinam duabus horis erit cōueniens. Et si p̄mittat tinā post emulsionem lactis sup corpus eius fm q̄ dicemus vt dilatet tina meatus cibi: deinde suscipiat aquā hordei z que sunt ei similia. deinde administretur aqua tine vt dilatetur cibus erit bonum. Et administreť post tinā z balneum inunctio cū oleis infrigidantibus z humectātibus sicut oleo viol. ppie quando factū est ex oleo de cucurbita z oleo nenufarino. Et si permuteť post tinaz ad illud quod est de cliuius ad frigus parū tolerabile: deinde vngatur erit rectū. Et si p̄mittātur z festinenť vnctiones: deinde ingrediatur aquā frigidam paruz erit rectum. z illud fm tolerantiam: et nō est malum gradari in eo. Et melior quidem horarū huius actiōis est post digestionem cibi. Et si possibile est vt submergať post tinā calidā in aq̄ frigida subito absq; gradatōe est magis vltimū ex pte cure z magis fortе ex pte timoris. Et effusio ei' cū facilitate ē miōris timoris q̄ submersio infirmi in aq̄ subito z miōris iuuamēti.

UVA. BHSC. IyR_028

gus aque estatis exposite soli in qua se iuuenes balneant ꝛ natant estiuo tẽpore delectabiliter ꝛ innocue: sic ꝙ aqua frigida tine ethicoꝝ sit quasi media inter aquam tepidam ꝛ aquaꝫ que est vehementis frigoris. Mã talis existens paulatim infrigidat sufficienter si sepe iteret ꝛ est tolerabilis absq; offensione ꝛ cõtristatione. Undecima est. si priusq; ethico mini stretur tina super mẽbra ipsius emulgeat lac vel integrũ put est ab vbere exiens si sit eger fortis: vel aque pmixtuꝫ si fuerit debilis. deinde intret tinam primo quidem calidã postea frigidam erit rectum opus et vtile ethico. Quia lac emulsum super corpus ethici vehementer humectat: ꝛ resolutionẽ que timeri debet a balneo calido potenter impedit. Sed quare iubet hic lac aque admisceri si eger sit debilis: nunquid põt fortas sustinere lac vt ab vbere exit: cum ipse bene intus sustineat ipsum datum in edulium. Dic ꝙ cum ethicus est multum debilis ꝛ extenuatus habens cutem aridam tensam ꝛ cõtractam ac puluerulentã: lac spissum integrum nõ penetrat in eam: quare nõ humectat mẽbra que ipsa tegit nisi aqua permixtum: qua subtiliatur ꝛ fit penetrantius ꝛ magis imbibitur ꝛ plus humectat. Sed in ethico forti lac supmulsum penetrat in poros: imo fortasse a mẽbris attrahitur vt ipsa nutriat vel refocillet: sicut posse fieri docet auẽ zoar decimo theisir capitulo vltimo paragrapho illo. Alius vero modus quo curabis hunc egrum nõ potentem deglutire aliquid est vt intromittat totus nudus in vase pleno lacte ꝛc. Duodecima est bimembris. Primuꝫ eius membrũ est. genera lactis cõuenientiora ad emulsionem sup membra ethici sunt hec que dicta sunt cõuenire ethicis data in edulium. primo muliebre. secundo asininum. tertio caprinum. qꝛ subtilia penetratiua sunt multum humectantia. Secundum membrũ est. oportet vt lac super emulgendum membris ethicoꝝ supmulgeatur directe ab vbere nõ in vas aliquod: sed immediate sup ethicum. Et hoc cõmode fieri nõ potest nisi de muliebri quia nũq; ethicus se subiiceret asine vel capre. Plus opus est etiam muliebre lac ab vbere mulgeri super corpus ethici ꝙ asine aut capre: quia ꝓpter eius subtilitateꝫ facile alterat et citissime. Tredecima est. dignius est ꝛ egro vtilius vt medicus se figat ꝛ seipsum arrestet in cura ethicoꝝ super inunctione ꝙ super lactis dicta emulsione fricando ꝛ vngendo super totum corpus ꝛ sup iuncturas cum medicinis superius expressis sicut cum oleo de cucurbita vel nenufarino vel violato. ¶ Attende primo tamen ꝙ serapion sexto breuiarij capitulo de ethica. phibet ethicos ante tinam inungi dicens. Et ante introitum eius in tinam nõ inungatur vt nõ oppilentur pori corporis eius ꝓpter viscositatem olei ꝛ phibeatur humiditas aque ingredi in ipsum. ¶ Attende secũdo ꝙ ipse ibi iubet tinam ministrari post comestionem. Et sedeat (inquit) infirmus in tina vna vice post lac in mane: ꝛ vice alia post cibum ꝛ potum in vesperis donec attrahat caliditas tine deintus humiditates quas acquisiuit ex cibis ꝛ eleuet eas ꝛ diuidat eas sup corpus. Et in hoc dissidet a galieno principe ꝛ alijs: nisi intelligat ꝙ tinam eger intret post cibos digestos longe passumptos. ¶ Attende tertio ꝙ eurofilus medicus famosus ante tempora galieni timuit ethicos immittere in tinam aque actu frigide. qꝛ nunq; vidit aliquẽ ptisicum seu marasmatum ꝓprio instinctu in fontem frigidum seipsum immittere: ꝛ putauit ethicam vt plurimũ fieri vel cum febre putrida vel cũ apostemate alicuius partium interioꝝ. Et nunq; vidit de ethica perfecte aliquem sanari. Et ꝓpter hoc ipse vituperabat omnes medicinas que fiunt ethicis ꝑcipue balneũ quo

Et sit frigus ꝑm q̃titatem frigoris aque estatis que est inter tepidam et inter illam que est vehementis frigoris. Et si ꝑmittatur emulsio lactis super membra sua si nõ fuerit debilis: aut eius qd̃ est aque permixtum si fuerit debilis deinde administret tina erit rectum. Nam emulsio lactis sup corpus est vehemẽtis ꝯfectionis. Et genera quidem lactis bona ad emulsionem sunt ꝑdicta. Et oportet vt mulgeat ex vbere. Et dignius est vt fiat fricio super inunctionem fricando ex medicinis predictis corpori toti et iuncturis. Ingressioᵇ autẽ balnei non cõceditur ei nisi fuerit itane sudare faciat neq; igniat neq; alteret anhelitum. Et sit calidum aque eius minus calido sui aeris. Et caliditas aque eius sit ita vt delectet et nõ ledat ꝛ nõ faciat sudare. Et quando nõ est in corpore eius materia ꝑparata putredini ꝛ ꝓprie cũ illud est. Et nõ digestus est cibus: imo oportet vt sit illud cum voluntas est vt expandatur digestum eius in corpore. Et non plonget moram in eo: immo separetur ab eo velociter.

fatigatur. Juxta id galieni decimo de ingenio. c. 9. Eurofilus aũt ideo in ꝑparando balneo pauidus extitit: quoniam nunq; ptisicum aliquẽ in fontem frigidum descendisse cognouit. Is etiam quo cecus in hoc effectus fuerat: cõpertus est hanc febrem vel esse cum putrida vel cum ea que de apostemate viscerum orta est. Item timebat quoniam hec febris plerunq; mortalis est. Ideoq; vituperabat omnes medicinas quibus hec febris curatur: cum medicine nõ sint false ꝛ ree: sed morbus est icurabilis. Qua propter, dico ꝙ omnis habens ethicam maxime veniens in ptisim si nõ habeat aliquã febrẽ ỗ putredine vl de apostemate viscerum: oportet in balneum mittat: sed studeamᵘ ne patiatur laborẽ ne virtus ꝑ hoc dissoluat. hec galienus.

ᵇ Ingressio autẽ balnei. Acto de tina ethicorum in parte prioꝛi in hac parte quarta agit ỗ balneo distincto ꝑ casas quod stupha dicitur ꝛ grece piria. Et primo agit de cõditionibus requisitis ad balneum qd̃ cõceditur. Secundo de cibatione horum post balneum ibi| Et quãdo separatum| Tertio de sedatione sitis si in balneo accidat ibi| Et quãdo accidit| Quarto de modis introductiõis ꝛ permanentie ꝛ eductionis ethici a balneo ibi| Et oportet vt sit|

¶ In prima ꝓticula tangit nouem cõditiones requisitas priusq; balneum cõcedatur ethicis. Prima est ꝙ nõ sit eius calor tantus ꝙ sudare faciat. Quia demacraret ꝛ siccaret ethicũ augmentans ipsius resolutionem: cuius cõtrarium querere debemus. Secũda est ꝙ nõ igniat. id est inflãmet vel supcalefaciat ethici mẽbra. qꝛ tunc augeret discrasiam febrilem. Tertia est ꝙ nõ alteret anhelitum ethici magnificando eũ vel ipsum reddendo frequentioꝛẽ ꝛ velociorem ne inde fatigeꝛ ꝛ debiliteꝛ. Quarta est ꝙ calor aque balnei sit minor calore aeris ipsius. Quia calor aeris ceteris paribus minus calefacit q̃ calor aque. eo ꝙ fundaꝛ in rariori quare virtus eius est magis dispersa. Quinta est caliditas aque balnei sic sit moderata ꝙ delectet ethicũ ꝛ nõ ledat ipsum nec sudare faciat: aliter plus egro ꝑstaret incõmodi q̃ vtilitatis. Sexta est cũ in corpore ethici est materia putrefactiõi ꝑparata tunc nõ cõceditur sibi balneum ꝓprie cũ illud est. id est putredo iam actu in eo est. Quia balneũ suis caliditate ꝛ humiditate putredinẽ inducit in materia ꝑparata ad eam: ꝛ in iam putrida putredinẽ augmentat ꝑmiscendo humorẽ putridum cũ bonis ꝑ quẽ inficiunt. Septima est. cũ cibus nõdum digestus est in duabus primis digestionibus. Nã si tunc balneũ intrauerit ethicus: cibus indigestus trahetur ad mẽbra: nec his ꝓficiet. qꝛ non valebit ipsa nutrire. Octaua est: expedit vt tũc ethicus intret balneũ cum voluntas adest vt cibus digestus in epate ꝛ venis trahaꝛ ad membra. Nam tunc balneũ vias cibo aperit ꝛ ipsum ad membra iam digestum trahit. Nona est. nõ plonget ethicus moram in balneo: imo velociter ab eo educaꝛ: ne desiccet ipsum ꝛ calefaciat. ¶ Attẽde primo ꝙ auenzoar rasis auerroys ꝛ serapion incurij vident aerei balnei in cura ethicoꝝ sola tina cõtenti. Inq̃t auenzoar. 24. theisir. c. 9. Curatio aũt huius febris apud sui principiũ facilis est. Et est ꝙ ingrediaꝛ patiẽs in tinã de aqua dulci ꝛ tepida ꝛ madefiat suũ corpus in ipsa omni die multotiẽs. Et rasis decimo almãsoris' capko de ethica ait. Nos essi nequaq̃ volumus ipsuꝫ intrare balneũ nisi cũ semicupiũ inuenire nõ possumus: nec aquã super eũ infundere: ita ꝙ horripilatio nõ eũ inuadat. Sudare autem ꝛ aerẽ attrahere calidũ omni re ei deterior est. Et auerroys septimo colliget capko de cura ethice ait. Dz in balneãdo eos magnã debemus habere cõsiderationẽ eo ꝙ isti nõ vident habere necessitatẽ magnã calefaciendi resoluẽdi neq; cuacuandi. Quid cũ ꝓficies ex frigiditate accidẽtali acquisita in balneo ꝑ resolutionẽ caloris supplecũ humores indecuacuent. ꝛ hoc nõ cõfert nisi in mala cõplexione materiali: ꝛ postq̃ ita est mihi videt ꝙ nõ indigeant aliquo ex acre balnei. Et q̃uis aqua calida habeat humectare: cũ hoc tñ facit resolutionẽ. Sed balneũ aq̃ frigide mihi videt esse melius si ipsum possit cõuenienter sustinere. hec

UVA. BHSC. IyR_028

auerroys. Et serapion sexto breuiarij capło de ethica ait. Et faciamus eū sedere in tina in aqua in qua decocta sunt folia cucurbite ⁊ hordeū excorticatū ⁊ viola ⁊ nenufar. ¶ Attēde secūdo ꝙ galienus decimo de ingenio.c.9. balneum cōmendat in cura ethicoꝝ. Primo quidē aereū calidū vt educat fumos caprinosos: ⁊ alimento vias aperiat. ipsumq; digestū iam ad membra attrahat. Scō balneū aque dulcis calide quod suā immittit humiditatez vsq; ad intima. Tertio balneū aque frigide dulcis quod remittit calorem nō solum illatū a balneis calidis: sed etiam febrilem. Et vt ipsius mens magis innotescat verba eius inseram. Dicit primo ibi. Intrantes balneum primitus tangunt aere. Deinde sedent in aqua calida. Tandē sedent in aqua frigida. Mouissime exiccant sudorē. Sz ꝑma ps balnei. id est calidus aer magis ceteris totū corpus calefacit dissoluens liquefaciens ⁊ attenuans humores. Scōa pars balnei. id est aqua calida si fiat ꝓp ter siccitatem poterit emittere suam humiditatē vsq; ad fundamenta membroꝝ eis etiā suscipientibus ⁊ custodientibus. Tertia pars balnei. id est aqua frigida totum corpus infrigidat: cutim cōstringit ⁊ cōfortat. Quarta pars balnei id est exiccare sudorē purgat humores corpis cū sudore sine vllo nocumento qō fit ex frigiditate. Balneū tñ hec oia facit si aqua eius fuerit dulcis ⁊ fiat in cōgruo tēpore. Secundo ibi ait multis interpositis. Iuuat ergo balneū in siccis ⁊ calidis caprinosum fumū purgari: dissolutiua vero eis minime nocebūt: calefactiōes vo eis sunt nociue. Istud est iuuamentū ex prima pte balnei factū si, put oportet existat. Secūda vero pars id est balnei aqua calida quodāmodo ꝓdest eis eo ꝙ humectat: sed qm̄ calefacit nocitiuum est. Tertia pars balnei refrigerat calefactū corpus ꝓter vllam lesionem, virtutem cōfortat: mēbra quoq; ex balneo vltra modū dissoluta ad naturalē modū reducit: qō testatur sudor exiēs post infusionē aque frigide. Tertio ibi ait. Si inuestigauerimus oēs actiōes balnei q̄ fiunt in his corpibus: videmus caprinosos fumos egredi ⁊ siccare tē fundamentoꝝ mēbroꝝ humectari: ⁊ calorē ꝓpter aquā frigidā extingui: ⁊ nō eū solū qui ex balneo accidit sed etiam antiquū. Qō sic testificat. qui cū per estiuū solē ambulātes linguā habent siccā ⁊ gulā asperā ⁊ totū corpus intrantes balneū ⁊ ex aqua frigida infusum suā reuertunt naturā: lingua nanq; humefit ⁊ sitis trāsibit hec galienus. ¶ Attēde tertio ꝙ attingi pñt intentiōes oim partiū balnei cū vnico balneo dulcis aque in tina nō trāsferendo egrū ō casa in casam: nec de tina in tinam sm̄ hunc modū. Intret mane ethicus post digestionē cibi vltimo sumpti tinā dulcis aq̄ mediocriter calide: in qua ꝑmancat modico tpe sub primo calore donec resoluerit fumoz caprinoso ⁊ suā immiserit humectationē in ꝓfundū corporis: postea imponat eidē tine dulcis aqua frigida paulatiz ⁊ paulatim donec repescat: post supaddat amplior frigida donec ipsa frigeat tali frigore quale est frigus aque soli exposite tpe estiuo nō remouēdo egr̄ a dicta tina quousq; hec acta sint. Deinde inungat: postea bibat lac ⁊ intret lectū.

¶ In secūda dicit ꝙ dō corpus ethicū a balneo separatū est accipiet aliq̄d ex cibis humidis ⁊ sorbitionibus nō nocētibus ei factis ex hordeo mūdato ⁊ lacte sm̄ hunc modū. Decoquat hordeū excorticatū cū dulci aqua mūda quousq; mollescat. Post hoc decoquat in lacte amigdalaꝝ aut in lacte caprino integrū sicut est vel cōtritum si vis vt leuius fiat et da in cibū illi: vel da lac aliquod ex tribus ꝓdictis vel colaticiū ō cantris aut perkis aut puis lucijs vel de elixis pullis cū fridis herbis vt lactucis ⁊ acetosa. (ca ⁊ acetosa. det ipsam statim cū potu ptisane vel potu aque araib. id est lactis acetosi q̄ sit extracta ex lacte asinino vel ex caprino si nō reperias lac asininū Da ergo de ptisana vel de dicto sero vnū bonū haustū puta lib. ſ. q; tollerare sitim valde nocet ethicis acutos cholerā siccans ⁊ inflāmās. Sz

attende ne sit dicta ptisana vehemētis frigoris actualiter ne subito penetret ad intima viscez ex balneo aperta ⁊ rarificata.

¶ In quarta pticula primo dat vnū generalē canonem circa modū balnei ethicoꝝ. Scō ser canones spāles ibi. Optet vt pmutet. ¶ Tertio docz q̄d sit agēdū dō ethic⁹ separat a tina ibi. Cū g̃ separat

detolene: qr cōueniens est balneo. Et exuatur vestimētis suis in ea: aut in media si nō fuerit calida. Et non moretur in aliqua earū nisi quātitatiue permutatiōis ⁊ anhelitibus pauc̄is ⁊ iam exutus vestimentis: deinde ingrediatur ad domum secundā et tertiam: veruntamen nō sit vehementis caliditatis. ⁊ stet in ea quāti tate qua tolerat tinam. Hoc est illud quod dictum est. Et quod magis dilectum est mihi est vt sit tina eius in domo media tēperata. Cum ergo separatur a tina frigida cooperiatur mandili aut farcha habente duas tunicas et permutetur ad stratū suum et lectum suum cum sua sabana

In ꝑma pte dicit ꝑmo ꝙ generaliter obseruādū est in oi balneo mīstrādo ethicis vt sit introitus in ipsum facilis et oio suauis absq; labore penatedio ⁊ fatigatione ⁊ sit exitus ⁊ statio in eo: ne vtus ipsius deficiat labore ⁊ tedio vnde fructū ꝓdat ex balneo quesitū. Scōo dicē ꝙ iam enūciauit quō istud fiat in locis alijs. ſ. tertij tractatu ꝑmo.c.29.pagrapho illo. Et ex humecta tiōe istoꝝ est eoꝝ balneatio ⁊ sessio ipsoꝝ in tina ⁊c. vbi agit de cura male cōplexionis sicce stomachi. Et hic iterabit cōditiōes in balneis ⁊ tinis ethici

In pte scōa dat ser canones in (obseruādas in pte sequēte. spāli. sup modis balnei ⁊ tine ethicoꝝ. Primus est. ethicus ꝑmutādus est ⁊ differēdus de lecto ad balneū in lecto portato ꝑ viros q̄ttuor fortes ⁊ robustos tenētes fortiter lectū eleuatū ꝑ q̄ttuor conos in cui⁹ medio iaceat ethicus. ⁊ sup hūc lectū vel saltē sub eo sint ⁊ extēsi stratus seu tapeta lenia vel puluinaria bñ vniformit ⁊ ingenioseita vt ꝓueniat cū hoc lecto ethicus ad ꝑmā domū seu casam balnei cū suauitate. Scōs canon est. ꝙmutet ethicus seu trāsferat de lecto sup quē deportatus fuit ad ꝑmā domū seu casam balnei ad illud stramētū qō cōpositū ē ex duob⁹ pānis q̄bus intersuta est lana vel cotū qō grece dr pedetolene: ⁊ sic appellat qr est ꝓueniēs vsui balnei. Tertius ē. exuat ethicus huic stramēto insidēs vestimētis suis in ꝑma domo vel scōa balnei si nō sit calida sz velut tepida. Quart⁹ est. nō moret ethic⁹ in aliq̄ istaꝝ duaꝝ casaꝝ nisi tāto tpe q̄tū ipse apponit in trāsferēdo se ō extremo vnius case ad extremū alioꝝ ⁊ neq; stet ibi nisi paucis anhelitibus: ne multiplicat aspiratiōib⁹ aeris balnei siccet pulmo ei⁹: ⁊ stet i his nud⁹ seu iā ꝑcutus suis vestimēt cū facilitate. Quitus ē. postq; spoliat⁹ fuerit in ꝑma casa se trāsferat ethic⁹ ad scōaz casam: deīde ad tertiā: q̄ tñ nō sit vehemēt caliditat. Et i hac tertia tādiu stet eger q̄diu sustinet ītristāter tinā. Hec sūt q̄ dicā sūt a veterib⁹ circa vsū balnei ⁊ tine i ethicis. Et gal.10.ō ingenio.c.9. oditiōes i balneo ⁊ tina ethici obseruādas sic cōmemorauit. Dis bñs ethicā maximeueniēs i ptisim: si nō hēat aliquā febrē ō putredie vel ō aḃate viscez: oz in balneū mittat. Sz studeamus ne patiat laborē: ne vtus ꝑ hoc dissoluat. Portet g̃ vsq; in balneū i lecto. Et postea suauiter in linteo calefacto deponat. Cūq; in ꝑmā balnei māsionē pueneriteruat pānos: deīde i scōam māsionē mittat: q̄ sm̄ cōplexionē. i. caliditatē mediocriter extēdēda est: ibi vo oleo tepido vngat. Quo facto ad tertiā est pducēdus ⁊ in fontē calidū mergēdus. In his tñ mansionibus nullā habeat moraā. Sed solūmodo suauiter ꝑ eas trāseat. In fonte quoq; paz maneat i aqua frigida subito. Deinde exiccet cū mappa: ⁊ ad lectū ferat: ⁊ cū spongia aut i molli linteo exiccetur: tandē domū ferat: ⁊ nutrimēto reficiat. Domus tñ sicut dixi balneo vicina sit. hec ille. Sextus canon est. ꝙ principi gratius ⁊ dilectius est vt sit tina ethici in domo media tēperate caliditatis. Et hoc intelligit ō extraq; tina calida scilz ac etiam frigida. Et in hoc diffidet a galieno qui tinas ambas in tertia domo collocari voluit. Et de hac discordia parum curandum est dummodo tertia mansio balnei sic ordinetur ꝙ ipsius calor sit tēperatus. In tertia iubet quinq; ꝑ ordinē

UVA. BHSC. IyR_028

fieri quando separatur seu remouetur ethicus a tina frigida et humida. Primo cooperiatur mandili id est mappa subtili linea vel farcha id est veste seu coopimento qō ex duab' cōponīt tunicis iuuicē cōsutis. Scōo mutet ad stratū suū ⁊ ad suū lectū cū sua sabana. Et est (inqt oribasi'. c. de puocatiōe mēstruoꝝ) pān' asp seu absterſoriū quo boīes vtūtur in balneis Januensis inqt. sabanuz in dumētū: sabana indumēta. Tertio exiccetur sudor ethici cū mādili tenui vel manutergio. Cōtra ethici non debent sudare ne inde deficcent ⁊ demacrētur. In p̄ncipio ei ptis hui' dictū est q̄ ingressio balneinō p̄cedit ethico nisi fuerit ita ne sudare faciat. Itē absterſio sudoris augmētat sudorē vt p̄' dictū est. Dic q̄ p sudorē hic itelligit aq̄ tine hūiditatē q̄ superficiei corpis adherēs remansit vel aquositatē modicā quā natura vnita ⁊ fortificata p balneū frigidū sub forma sudoris vna cum fumis caḡnosis expellit. Ad secūduz dic q̄ hec hūiditas nō est abstergēda cū fortitudie: sz suauit exiccāda est cuz suaui mādili. Quarto inūgi oz violato oleo vl' nenufarino. Quinto cibari lacte muliebri vel asine aut capre vel colaticio aliq̄ ex p̄dict'. ¶ Attende p̄mo q̄ ab obseruātia p̄dictoꝝ canonū in admīstratōe balnei ethicoꝝ mlta nos absoluūt in īstis ptib'. Primū est carētia balneoꝝ ita distinctoꝝ vt olim p tres mās̄iones vel casas aut domos. Secūdū incuria tediū ⁊ spret' tot cerimoniarū nedū patiētum sed ⁊ seruitoꝝ circa vsum balnei. Tertium facilitas deficiendi vel oberrandi in commensurando calorem et frigus balnei ⁊ tinarum ⁊ tempus more in balneo ⁊ tinis: vnde sepe accidit vt non solum ista non prosint ethicis: sed plurimum nocēt sic labor in damno est. Juxta id galien decimo de ingenio capitulo decimo. Qui autem ab ethica nondum ad ptīsim peruenerunt possunt per se ad balneuz ire ⁊ in fonte id est tina aque magis morari. vnde si hec omnia studiose fecerimus speramus eos euadere. Sed tamen parū errantes laborē omittimus: ⁊ ipi peribunt. Js em̄ morbus cū sit incurabilis errorē rōnis etī quissimus sit nō expectat. ¶ Attēde scōo q̄ loco obseruātie dictoꝝ canonū sufficere debet q̄ ethic' in lecto spoliat' iacēs in tinā ꝑpe senudus deferatur vno tenente eū p subascellas: alio p crura. vbi postꝙ steterit delectabiliter ⁊ intristanter primo in aqua calida postea in tepida: tandez in frigida suauiter extractus lintheo tegatur calido ⁊ sicco quo ipse exiccetur. deinde inungatur ⁊ in le-

et exiccetur sudor eius cum mandili et inungatur ⁊ cibetur.

¶ De cibatōe habētiū ethicā. Ca. VI

Portet vt separetur o in eis cibus Et non cibentur in saturitate eorum vicevna. Amplius meli' quo cibātur est aqua hordei ⁊ hordeum: ⁊ panis tritici abluti infusus ī aqua frigida. Et genera lactis cum ab eis nō p̄hibet ali-

quid eoꝝ im que diximus: ⁊ lac vaccinum de quo extractum est butyrum: quoniam est plurimi nutrimenti. et almes ⁊ cucurbita. Et de fructib' melones palestini: ⁊ sunt alraki cognominati apd nos indi. Et qñ sentit rectificationē tūc nō ē malū cibare ipz caseo hūido non salito. Et si virt' b debilitat nō ē malū vt cibet iure iffidebigiati cū coriādro hūido ḋcocto cū eis q̄ sunt sic aduragi ⁊ athaiugi.

¶ De cibatiōe hñtiū ethicā. Ca. VI.

Portet vt separetur ⁊c. Jn hoc capitulo primo agit de o cibis ethicoꝝ sine carnibus ante magnam debilitatē Secundo de cibis eoꝝ ex carnibus ⁊ de potu vini post debilitatem virtutis ibi Et si virtus debilitatur Tertio de po a Jn p̄ma pte dat p̄mo p̄n (tu frigide aq̄ ibi Aq̄o frigida ceps duas rās circa modū cibatiōis ethicoꝝ. Pria ē. oz vt i ethicis cib' sepet seu diuidat fic q̄ multotiēs in die cibent ⁊ diuersis vicib'. Quia magna indigēt q̄titate cibi si sanari debeāt ⁊ pluri q̄ sani. Primo qz maior resolutio fit ab his q̄ a sanis ex vehemētia febrilis caloris. Scōo quia nō satis est in his illa restaurari que quolibz die resoluta abeūt: sed oz etiā p̄' resoluta cibo reparari. Nam corpus aliter siccū extenuatū semp remanebit. Et cū virtus ethici tam digestiua q̄ nutritiua sit multum debilis ⁊ plus q̄ sanoꝝ: non potest vice vna sufficientē digerere cibum. Et ba ergo ethicum ad omne tardius de sex in sex horas: nisi cibuz ceperit qui diutius iniaceat stomacho vt carnes porcinas vel recentem caseū. Secunda regula ē. non cibentur ethici vicevna vsq̄ ad ipsoꝝ saturitatem. quia non possent vice vna tantuz digerere cibum. Manebit igitur absq̄ digestione ⁊ corrumpetur extraneo calore. Adde tertiam q̄ grossioꝝ cibus in vespere detur Juxta id gal. 7. de ingenio. c. 7. Oportet vespere grossioꝝ cibū

dari. quia magis multis modis infert tuamentum. Cum enim huius modi corporibus multum cibum dari sit necessarium. etenim licet non multus sit digerere minime possint fit necesse paulatim multisq̄ vicib' dari. Quia cum nec semel nec etiam bis cibuz sufficienter ausus sim dare eis consuetudo mea est tribus vicibus eos reficere. Sed postq̄ ad sanitatem redire incipiunt bis dari cibuz sufficit. hec ille. Consequenter memorat cibaria nouem que sunt bona ethicis. Primū est aqua hordei id est trituz hordeum cuz aqua bullita vel amigdalato postq̄ decoctum est postea ī stamino fortiter expressum: deinde bullitum ⁊ zuccaro conspersum. Secundum est hordeuz a cortice mundatuz decoctum integrum cum amigdalato vel cum lacte asine vel cum aqua caponis vituli vel bouis. Tertium est panis de frumento abluto vt sit humectantius infusus ⁊ lotus in aqua frigida. Quartuz est genera lactis prius dicta: sicut muliebre vel asine aut capre: cum nihil prohibz ex his que dicta sunt lac pro cibo assumi vt febris putrida vel apostema aliquod in interioribus: vel preparatio alicuius humoris ad putrefactionem vel cōuersio lactis in fumum aut choleram rubeam propter incendiū in stomacho inuentū: vel coagulatio seu caseatio lactis in stomacho. Quintū est lac vacce de quo pri' fuit extractū butyrum: quia multum nutrit ⁊ fortiter resistit resolutioni sua grossicie: ⁊ est infrigidans ⁊ humectatiuum. Sextū est almes id est pisa electa grossa subalbida: vel legumen aliud eis simillimū: que in aqua elixa per staminuz passentur sola sine aqua: ⁊ sic comedantur exuta a cortice que a vulgo dicuntur pisa pilata. Septimū ē cucurbita: que incisa minutim remotis seminib' ⁊ extrinseco cortice in aqua carnis elixa comeditur ⁊ infrigidat fortiter ac etiā humectat. Et si tp̄us fuerit quo nō inueniant cucurbite recētes construe lac ex seminib' eius sicut ex amigdalis ⁊ da egro in esuz. Octauum quod est de genere fructuū est melones palestini: qui aliter dicuntur araki ⁊ indi: ⁊ sunt melones longum colluz habentes sicut multe ex cucurbitis: ⁊ eduntur crudi relictis seminibus ⁊ remoto cortice exteriori: quibus non inuentis vtere si vis seminibus horum prius contritis ⁊ distemperatis cum amigdalato vel cum aqua hordei. Et alexander his poma concedit tertio practice cap. 64. dicens. Poma autē quia humectant pro hoc ethicis sunt acceptabilis cibus nō solū aūt humectare solēt: sz ⁊ modice infrigidare. Nonū ē case' humid' ⁊ recēs sine sale fact' q̄ in plato calatho locari solet ⁊ a vulgarib' iūchia vocari: q̄ lz ex cibis grossis reputet ⁊ difficilib' ad digerendū: pōt dari ethico ia ꝺualescēti ⁊ sentienti rectificationē sue egritudinis. quia multū nutrit ⁊ fortiter resistit resolutioni. De quo scribit princeps in secundo huius capitulo de eo q̄ case' recēs est frigid' ⁊ humid' in tertio. Galien' vero decimo de igenio capitulo vltimo dictam ethicoꝝ sic ordinauit. Redeunduz autem ad cibaria que necesse est sint frigida ⁊ humida: quod in ptisano ⁊ candaruso id est tritico romano reperitur si coquatur cum aqua ⁊ pauco porri aneti salis ⁊ olei atq̄ accti. Valet etiā panis lotus ī aqua frigida. Nullum tamen horum ciborum frigiduz nimis esse oportet actuali frigore supple. vel ita frigidū sicut aquā quā bibim'. Aq̄ em̄ cito calefit in stomacho: cibus vero quia moratur in stomacho timēd' est ne vltra modū infrigidet. Oz si febris morat dabis lac asininū cauens ne coaguletur in stomacho. quo coagulato misce cū eo paruz salis ⁊ mellis. Sed tamen mel caueto in ethica febre: necnon ⁊ mellicrate. cito enim in cholerā vertuntur facientia febrem calidiorem ⁊ ficciorem. Et valde commendat lactucas in ethica libro de marasmo capitulo decioquarto dicens. Optime autem eis competunt humide ⁊ noue lactuce. made fiant autez in pura aq̄ frigida: ⁊ optime sunt ita assumpte: indigētes vo aliquādo delectabilitate oblationis consolari laborantem acetum aque frigide mi b Et si virtus debilitat ⁊c. (scentes concedimus in hoc intingere. Jn hac pte scōa dat sex regulas sup cibo ex carne ⁊ vino ethicoꝝ ia debilitatoꝝ. Prima est. si multū debilitetur ethici virt' tunc non est malum immo conueniens vt ipse cibetur iure iffidebigiati cum coriādro humido decocto cuz eis que sunt sicut aduragi ⁊ altaiugi. ¶ Attēde p̄mo q̄ iffidebigiati est brodiū carniū qō aliter taphea dicitur seu taphcata. Et

UVA. BHSC. IyR_028

ita describitur ab auerroy quinto colliget tractatu tertio capitulo septimo. In terris nostris non coquimus carnes nisi cum oleo et aqua. Et pultes etiam quando coquuntur cuz oleo sunt laudabiliores. quia melior modus ⁊ temperatior est ille qui dicitur taphea: hoc est vt sic fiat. Accipe oleum ⁊ parum exceper: ⁊ ponantur carnes frustatim cum eo addendo paulatim aquam calidam donec sint cocte. hec auerroys. Et ibi intēdit de oleo oliue: de quo dicit q̄ impinguat cpar ⁊ augmētat illius substantiā ⁊ generaliter est conueniēs homini multum sm totā sui substantiam. Et loquitur ibi de taphea sanorum. ¶ Attende secundo q̄ aduragi duragi ⁊ duraz arabice sonant latine turtur: ⁊ athaiugi alaudam. Fac ergo sic ex his iffide bigiati conueniens ethicis. ℞. olei oliuarum dulcis quartum semis coriandri humidi dragmas duas carnium turturis ⁊ alaudarū minutim incisarum ana vncias duas: ponantur omnia simul in olla: ⁊ paulatim super hec infundatur aqua dulcis munda calida donec ille carnes bene cocte fuerint ⁊ fiat taphea. Q̄ si patiens odiat oleum pone de eo minus vel loco ipsius pone butyrum: ⁊ adde veriuti cochlearia duo cum tantillo salis vt melius sapiat. Secunda regula est: q̄ forte oportet vt bibat ethicus iam debilitatus aliquid de vino subtili permixto cum multa aqua munda vt ipsius virtus inde confortetur: precipue si calor febrilis non sit multum vehemens neq̄ valde acutus. Juxta illud rasis decimo almansoris capitulo de ethica. Si vero nec caliditas nec acuitas fortis affuerit vinum album ⁊ subtile quod tantum aque habeat admixtum vt sapor vini abscondatur bibat. Sed si acuitas fuerit manifesta iuleb de zuccaro cum aqua frigida cibus potu tribuatur. Instabit aliquis q̄ vinum rubeum grosse substantie cum magis confortet ⁊ amplius nutriat est ethicis melius. Dic q̄ habito ad hec respectu melius est rubeuz vinum: sed plus calefacit ⁊ febrem augmentat. Album vero aquosum cum hoc q̄ confortat infrigidat ethicos. Ob hoc galienus ipsum dari precipit in ethica stomachi septimo de ingenis capitulo septimo dicēs. Dico vinum in italia bonum esse quod serium vocatur: in asia arsieniū Quorum naturam tibi patefaciam. sunt autē quasi aqua aliquid ponticitatis habentia. Illud autem intendo quasi aquam esse quod est album clarum aque commixtionem non sustinens nisi paruissimam: sicut hypocras ostendit in peritonorcunnosomatum vocans illud imbecille quod ceteris est defectius ⁊ aquam non sustinet. Quod enim multum aque sustinet fortius est ceteris: ⁊ vocatur ab hypocrate verum vinum: a quo oportet hos abstinere: cum eorum virtutem auferat. Quod autē est aquosum ⁊ ponticum vtilissimum est in hoc istis: quia trahit naturam aque suiq̄ defectionem: ⁊ nondum ad vini deuenit virtutem. hec ille. Talia apud nos sunt vina que nascuntur prope fluuium summe: ⁊ in brabantia que vocantur vina patrie. Tertia regula est. q̄ forte oportet vt cibetur ethicus aliquo quattuor cibariorum que hic exprimuntur. Primum est mosos ex carne aduragi id est turturis ⁊ thaeiugi id est alaudarum ⁊ alcobugi id est perdicis Et exponitur mosos et almosos: quod pro eodem habetur in synonimis serapionis q̄ hoc est sicut cum colūba coquitur cum aceto: in cuius ventre ponitur menta: sed illud est mosos quod sanies continet. Almosos vero conueniens ethicis sic describatur. Cape duas turtures aut ser alaudas aut vnam perdicem iam cuisceratas ⁊ deplumatas: quarum ventres repleas recenti acedula vel nouis lactucis ⁊ elixentur in aqua fontis cum decima ipsius parte boni aceti. Et sorbeat ethicus de inre illo libram semis ⁊ comedat carnes in eo decoctas. Secundum est. pulli similiter cocti: licet enim acetum sit desiccatiuum ⁊ demacratiuum multum nocens ethicis quando purum sumitur multe aque permixtum non parum eis prodest ad infrigidandum et ad dandum alijs penetrationem et ad erigendum appetitum infirmi. Tertium est hulimen acetosum. Quod sic compone. ℞. succi acetose recentis libram vnam aceti vnciam vnam tere in eis duo vitella oui mediocriter dura: quibus impone vel pullum elixum actu frigidū membratim diuisum per quarteria: vel perdicem iuuenem: vel par turturum vel alaudas ser: et cum illo brodio dicto hulimen edantur he carnes.

Et forte esse oportz vt detur ei in potu aliquid vini subtilis permixti cum aqua multa. Et forte oportet vt cibes eum mosos ex carne aduragi ⁊ thaeiugi ⁊ alcobugi ⁊ pull. ⁊ hulimē acetoso: aut cōgelato acetoso ex carne hedi aut carne vaccina quando ē illic fortitudo digestionis. Et acetuz almosos ⁊ congelati est iuuatiuum eis ⁊ cōfortatiuum in hac disposition

Quartum est congelatum acidum: quod gelatina seu galatina solet appellari factum ex carne hedi vel carne vaccina si fortis fuerit digestiua ethici. Et fit hoc modo. Decoquatur hedi medietas in sufficienti aqua fluuij vel fontis cum decima ipsius parte boni aceti donec in hac aqua pars plurima carnium liquefacta soluatur et aquam inspisset. Tunc habeas pullos teneros ⁊ elixos āt perdices iuuenes membratim diuisos p quarteria seriatim sitos in amplo disco: super quos infunde dictam aquam inspissatam duz adhuc est calida.

ne. Et forte esse nō est excusatio ab aq̄ carnis permixta cuz sirupo de fructibus frigidis acetosis aut vitello oui sorbilis. Et quando prolongatur cū ea debilitas ad syncopim ē necesse vt cibētur aqua carnis accepta ex lateribus hedi cum sale pauco que colet ⁊ fundatur sup eā ℞tū totū ei' est de aqua maloz ⁊ quantū est decima ei' de vino odorifero ⁊ potetur tepida.

Deinde transferas ad locum frigidum ⁊ coagulabitur ac congelabitur: cui si vis insere dulces amigdalas excorticatas vel caudas cancrorum coctas ⁊ mundatas vel pedes eorum: vel pedes porcinos fortiter decoctos. Et dum pro sanis fit adduntur species in decoctione puta crocus zinziber grana paradisi cynamomū macis nux muschata spica gariofili pauci. Et sic de carne iunicis que est vacca iuuenis fit gelatina: ⁊ maxime de cruce quod vulgariter mustellus dicitur. Sed hec gelatina grossior prioze est ⁊ difficilior ad digerendum: quare danda non est nisi forti stomacho. Quarta regula est. Acetum almosos id est sic refractum ⁊ temperatum sicut modo dictum est in confectione almosos est vtile ethicis confortans ipsos ⁊ refrigerans ⁊ appetitum comedendi suscitans. Et sic acetum congelati his valet sicut est illud quod in gelatina predescripta ponitur: ita q̄ non soluz via cōdimenti sed per viam cibi conuenit ethicis cum pane comestuz

Quinta regula est. fortasse medicus non excusatur a dando in potu aquam carnis ethicis mixtam cum sirupo de fructibus frigidis acetosis facto velut cum sirupo de malis granatis vel de limonibus. aut a dando in esum vitellum recentis oui sorbilis scilicet dum virtus est multum debilis ⁊ resoluta sic q̄ non sufficit aliquem ex predictis digerere cibis vel abominatur ⁊ abhorret eos. In quo casu. ℞. aque decoctionis vel sublimationis caponis cum multo auro. ʒ. 4. oxizaccare simplicis vel sirupi de limonibus. ʒ. 1. misce pro vice vna dando ter in die quaq̄ vice tm. vel in. ʒ. 4. aque caponis dissolue vitellus sorbilis oui dans egro bibere. Et iste est cibus conueniens ethicis iam marasmatis tendentibus ad mortem. Vel da loco istorum testiculos gallorum qui non coiuerunt vel integros vt sunt coctos cum gallis vel cōtritos in colatitio qui distemperentur cum aqua caponis: ⁊ conterantur ser pro qualibet vice cum. ʒ. 4. aque caponis. Et hi conueniunt omni tempore ethice. Juxta id alexandri tertio practice capitulo sexagesimotertio. Testiculos vero gallorum dari semper ethicis oportet. Di enim cum frequenter dantur nutriunt ⁊ augmentant virtutem ⁊ bonam digestionem faciunt: vnde oportet ⁊ his festinanter semper dare talem cibum: ne virtus in extremis cadat. Et auenzoar vigesimoquarto theisir capitulo decimo ait. Testiculi autem gallorum impinguatorum cum lacte conferunt iuuamentuz omnibus patientibus huiusmodi febres. Et si non sint galli impinguati cum lacte nihilominus conferunt.

Sexta regula est. quando perseverat ethici debilitas vsq̄ p̄ syncopim ipse cibandus est ex aqua carnis que accepta fuerit ex lateribus hedi cum sale pauco: postea coletur per staminum mundum: ⁊ addatur ei similis quantitas aque pomorum vel domesticorum ⁊ cōmunium vel granatorum musorum aut dulciuz ⁊ decima ei' pars vini aromatici: puta vnarancie vel maluisie et potetur tepida. Latera ergo hedi decoquantur in aqua munda donec separentur carnes ab ossibus. Postea coletur paruz exprimendo carnes per staminum. Et ex aqua ista sume lib. 1. ⁊ huic permisceas aque macianoz vel succi ispoz clarificati vel granatorū musoz aut dulciū lib. 1. vnarancie aut maluisie. ʒ. 1. ⁊. ʒ. 1. ⁊. ℔. fiat potus: de quo tepido detur. ʒ. ℌ. p qualibet vice ter in die ad min'

UVA. BHSC. IyR_028

¶ Attende primo ꝙ auerroys septimo colliget capitulo decimo sexto dictam ethicorum vltra lac ⁊ ptisanam sic ordinauit. Carnes que eis laudabiliores existunt sunt pulle gallinarum que nutrite sunt ex frumento. Et vitellum ouj similiter est eis optimum nutrimentum. Et capones nutriti ex amigdalis ⁊ frumento eis optime collaudantur. hec ille. ¶ Quib' ergo audacter crassos faseanos iuuenes et teneros. ¶ Attende secundo ꝙ galienus septimo de ingenio capitulo septimo i cura ethice stomachi sic dietã ordinat. Qꝫ si lac diligit dandum tandem est post secundum balneum. Si vero non delectatur per illud: da risum vel candarusum id est triticum romanum factum sicut ptisanum. Panis eius fit bene coctus: fermenti ⁊ salis habeat quantum oportet. Et manducet eum cum huiusmodi piscium specie: qui vel sint de flumine petroso bene currenti ⁊ claro: aut de mari non quieto ab habitationib' longinquo: sicut sunt solete rougeti lucij vendosie perke cancri fluuiales. Bonũ est etiã dari alas ⁊ testiculos gallor si cũ lacte coquuntur: ⁊ auium alas villas incolentium. similiter perdicum ⁊ auium que sunt in solitudine tenere carnis existentes. Mã oz vt caueas illas que paludi ⁊ lacub' sunt vicine: caseq̃ duram carnem habent. Item vt breuius dicam eorum dictam. assero ꝙ cibi eorum debeant esse leues ⁊ ad digerendũ faciles multũ ꝙ nutrientes: viscosos seu multos non habentes humores. Et nutribilius ceteris cibis quos scio est caro porcina: non est tamẽ digestionis facilis sicut ea q̃ dixim' : grossos ꝙ ⁊ viscosos generat humores: quapropter cuꝫ caro porcina sit hoc modo inutilis est in his corporibus. hec galienus.

Aqua vero frigida ⁊c. In hac parte tertia primo declarat q̃lis aque potus conuenit ethicis. Secundo que prohibent aque potum in eis ibi [Et causa illud] Tertio qualis aqua omni ethi-

¶ In prima particula dicit ꝙ non (ce nocet ibi [Et similiter] est malum dare in potu ethicis aquam frigidam: que tamen nõ sit vehementis frigoris: ne suo frigore percutiat neruos ⁊ neruosa membra carne denudata ⁊ calorem innatum viscerum deijciat. Nam si ipa fuerit mediocris frigoris ⁊ nihil assit qõ ipsam prohibeat: humectat corpus ⁊ intus ⁊ extra: ⁊ calorem ethice tollit aut minuit ⁊ intantum hebetat vt non possit adeo resoluere humidum ⁊ siccare corpus sic consueuerat ante ipsius potũ. ¶ Attende ꝙ potus aque frigide maxime in consuetis aquam talem bibere horis sanitatis conueniens valde est in principio ethice non complicate cum putrida febre nec cũ apostemate. Sed post ꝙ ethica iam multum depauit de humiditatibus ⁊ est prope statum: licet data iuuet cum humectatione ⁊ infrigidatione: aliqua tamen tunc parit incõmoda. Juxta id galieni libro de marasmo capitulo. 12. Cum quis primo cognouerit ethicam dare oportet frigidam aquam. Jmpericulosissimum est enim in hoc tempore virtute robusta ⁊ copioso sanguine in corpore tento. Tardãtes aũt imbecilles fiunt virtutib' paucũ habẽtes sanguinẽ. Nocent igitur vt plurimũ duplici nocumẽto. Uno quidẽ in eo ꝙ putrefactum aliq̃ ⁊ infrigidat particularũ in potatõe aq̃ frigide. Alio vero qñ q̃ dãt eis frigidã non obtinentes quod cõmensuratũ est infrigidabũt non solũ aliã aliquã particulã: sed ⁊ ipam que principiũ habet generationis febris. Si vero cor amplius infrigidauerint si quidem adhuc custodiat innatã humiditatẽ cõcisio id est casus fit virtutis. Si vero iã siccius existet senecturi dispositio assimilans succedet. hec galien'. Et capitulo sexto decimi de igenio ait. Si febris acciderit ꝓpter siccitatẽ corpis ex labore vel ira aut ãgustia vel vigilijs vel abstinentia siue in his oĩb' siue nõ oĩb' oriat in ethicam necessario cadẽt maxime in estiuo tempore. Oportet igitur festinanter dari ptisanã aut candarusum. Deinde curetur cuꝫ aqua frigide ꝙ cum alijs. Ethica enim cũ superuenit egritudinibus destruentibus virtutez mollificantibus eam arefacientibus ossa ⁊ carnem superuenit debilitati. Cum ergo cõiungitur ei super debilitatem potus aque frigide nõ mouat q̃n cadat in genus alteri' ethice q̃ cõicat huic generi in siccitate: ⁊ diuersificatur in calore et frigore ⁊ noiat ethica senectutis ⁊ ethica senij. Et illa quidẽ est egritudo seua in q̃ innat' calor iã destruct' est. frigida. nã si hec fiant febris extinguetur. ¶ In secunda particula tangit tres casus propter quos potus aque frigide ꝓhibetur ethicis. Primus est qñ sub hypocondrijs vt in stomacho splene vel epate est apostema cũ febre ethica. Mã tunc prohibetur potu aque frigide materia resolui ⁊ euaporari ex qua fit apostema: ⁊ pculeat ac incrudat fit quoq; rebellis ⁊ inobediens maturitati eius ⁊ resolutioni. ¶ Attende ꝙ licet aqua frigida data in isto casu modo narrata pariat incõmoda minus tamen malũ est quã doq; ipam dare cũ ꝓmittere puẽire ethicam ad incurabilitatis gradũ. Teste galieno decimo de ingenio capto sexto Ubi postq̃ iussit dare aquã frigidã si febris fuerit sine apostemate ⁊ putredine humorũ statim subdit. Si vero aliquid horꝫ habuerit nimiũ inuestigabis videns quõ aqua frigida sit in initio dãda. Ego aũt multotiens eã dedi i hmõi febricitãtib': magis eligẽs debere augmẽtari apostema ꝙ in ethicã duci. Secundus casus est dũ in toto corpe ⁊ specialr in viscerib' ⁊ venis ethici sunt putridi humores vel humores crudi omnes indigentes maturatione ⁊ non apparet in exeuntibus maxime in vrina signum digestionis istoꝝ humorꝫ. quod si appuerit timor erit minor in potu aque frigide. Nam per aquam frigidam ante digestionem in potu datam ꝓhibentur digeri ⁊ incrudantur predicti humores. Sed data post horũ digestionẽ confortat virtutẽ quo fit potentior expellere hos foras iam prediſpositos per digestionẽ ad expulsionẽ. ¶ Attẽde ꝓmo qꝫ si putridi in ethico fuerint humores cholerici ardentes vt in causonicis eligibilꝫ est illos incrudari potu aque frigide ꝙ finere corpus insanabilr arefieri. Juxta id alexãdri tertio practice capitulo. ℔. Si qñq; cũ inflãmatione ignita tibi videtur esse ethica ex cholericoꝝ herisipilatodis danda est frigida aq̃. Ego em̃ scio dedisse talib' hñtib' ⁊ nimis sitiẽtib' aquã frigidã ⁊ magnifice iuuati sũt. Sz añ ꝓdices qꝫ diuti' laboratur' est. hec ille. ¶ Attẽde secõ ꝙ hoc ꝓcipue faciendũ ẽ ethica existẽte in ꝓma specie vl in ꝓcipio secũde speciei. ⁊ nõ dũ iã ipsa ẽ mutata i marasmũ: lz tũc etiã quodãmõ ꝓsit. Juxta id alexandri ibi. Qꝫ si conueniat quidem ad recuperandum infirmum dare aquaz frigidã in ethica: effugi tamen ex quo incidebat augmentum febrium id est i marasmodẽ ethica febris. Si ergo cum putredine aliqua est ethica ⁊ maxime si causon fuerit febris dari oportet aquã frigidã. ¶ Attende tertio ꝙ in complicatione ethice cũ putrida post digestionẽ materie putride dãda est aqua frigida dato ꝙ non multi fuerit incendij sicut in causone vel herisipila. Juxta id alexãdri ibi. Et non simpliciter in his agenduz est: sed causa digestionis iam vtilis in vrinis apparente tunc dari conuenit. Et galienus libro de marasmo capitulo duodecimo inquit. Ethice vero solius quidẽ consistentis absq; implicatione alterius alicuius febris omne temp' aptissimuz est ad balneũ. Si vero implicatur alicui earꝫ que in humoribus quãdo illi digerentur. Eadẽ aũt oz estimare esse tpa ꝓprie ⁊ dationis aque frigide. Sed hui' quidẽ deformatio id est error cũ magno nocumento fit. Balneũ vero ipiculosus vsus i ꝓdicti febrib' ẽ. hec gal'. Tertius casus ẽ qñ ethica febris originẽ sũpsit a pmutatiõe apatis pectoris ãt capitis ad ipaz Et hec apostemata ꝓsice dicunt vnuz birsen ⁊ aliud scirsen. Mã birsen ꝓsice latine est pect'. scir vero est caput ⁊ sen apostema. est ergo scirsen apostema cerebri sicut frenesis. ⁊ birsen pectoris sicut pleuresis. In ethica nãq; que prouenit ex his potus aque frigide debet interdici seu prohiberi plusq̃ in alijs. quia quãdo ethica superuenit istis egritudinibus que destruunt virtutem ⁊ mollificant seu dissoluunt eam ⁊ arefaciunt carnes ⁊ ossa suis incendijs ⁊ doloribus ⁊ inquietudinibus ⁊ vigilijs: ipsa tunc inuenit virtutem delectam: ⁊ superuenit debilitati eius. Cum ergo exhibetur potus aque frigide super hac virtutis debilitate cadit illico eger in ethicam senij: que communicat ⁊ assimilatur ethice febrili in siccitate. Sed differt in hoc ꝙ sua siccitas coniungitur frigori. Et nominatur ethica senectutis et ethica senij: quia detentus hac est similis illi qui constitutus est in extremo senij. Et est egritudo maligna seua non doloribus neq; angustijs aut inquietudinibus: sed mortificatione innati caloris ⁊ vicinitate festinate mortis: maxime cum accidit virtute

UVA. BHSC. LyR_028

dejecta per priores egritudines. ¶ In tertia particula dicit q aqua plurimi & vltimi frigoris exhibita in potu similiter nocet in omni dispositione ethice: siue simplex fuerit: siue complicata cum apostemate vel cū febre putrida. siue subsequatur apostema caliduz cerebri aut epatis. q corrumpit innatum calorem radicalium membrorum. Et forte festinat aque talis potus seu compellit egrum festinare ad mortez vna cuz predictis egritudinibus: aut permutat ethicam febrilez ad aliaz que senectutis aut senij dicitur. quia corp⁹ ethici carne denudatum & depauperatuz vitali calore tantam non sustinet aque frigiditatem absq; impedimento. ¶ Attende q in his inferioribus regionibus in quibus vt plurimum aque sūt grosse & hominū stomachi debilitati sunt ex plurima crapula & facile infirmi medicis imponunt sua detrimenta & suorum morborum prolixitates: consultius est non prebere ethicis potum aque frigide: sed loco eius detur aqua lactuce vel portulace vel nenufaris vel endiuie aut alia ex aquis artificialibus infrigidantibus.

¶ Et similiter aqua vltimi & plurimi frigoris nocet eis in omni dispositione: & corrumpit innatuz calorem membrorum eorum radicaliuz. Et fortasse festinat ad mortem cum eis. aut permutat eos ad modum alium ethice.

¶ De succurrendo dispositiōibus sequentibus ethicam. Capitulū. VII.

E illis[a] est sincopis.

d Et iam diximus regimen in hoc multotiēs. Et de illis[b] est fluxus ventris. Et oportet vt curetur & succurratur ei. Nam in ipso est timor magnus. Et de curis eius in primis est vt sit aqua hordei eorum aqua sanich. Et ponant in aqua hordei eorum milium torrefactum & gūmi. Aut lētes elixate iterate. Aut lac decoctum cum lapidibus: aut cum igne solo donec consumatur eius aquositas & proprie cum milio. Et[c] potent hos trociscos. ℞. boli armeni. ʒ. ʃ. castanee torrefacte roſ. omnium ana. ʒ. 4. spodij karabe amboruz añ. ʒ. ʒ. semis acetose excorticati granorum berberis omniuz ana. ʒ. 6. fiant trociſci cum succo cytoniorum.

E illis est sincopis ꝛc. In hoc capitulo quod ē de cura syntomatum contingentium ethicis & diuersificantium curā ethice primo se breuiter de sincopi expedit. Secundo dat curam fluxus diarrici per cibaria ibi [Et de illis] Tertio p sumptas ore medicinas ibi [Et potent] Quarto dat curam fluxus dissinterici ibi [Et si peruenit]

a In prima parte dicit primo q sincopis est de illis syntomatibus q ethicis contingunt. Et est suspectior & timorosior accidentib⁹ aliis & magis indigens festino succursu. Secundo dicit q iam multotiens dictū est regimen & preseruatiuum a casu in sincopim prius q̄ accidat: & curatiuum cū iam acciderit scz tertiū vndecima tractatu secundo capitulo octauo. Et quarti prima tractatu secūdo capitulo trigesimo. & capitulis q̄nquagesimo sexto & q̄nquagesimo septimo. ¶ Attēde primo q galienus libro d marasmo capitulo vltimo ponit & declarat tres marasmi species. Prima est marasmus senio similis frigidus & siccus. Secūda est marasmus circunfluxibilis calidus & siccus. Tertia est marasmus sincoposus siccus velut alij: sed partim calidus partim frigidus. Ait enim ibi. Confert igitur hec talis intentio ciborum non solum his qui senectuti proximam habent dispositionez vel sincoposis marasmis sedet scz & circūfluxibilibus a philippo nūcupatis. ¶ Attende secūdo q in marasmo circūfluxibili competunt frigida actu & potentia: & in marasmo senij calida: & in sincoposo media seu temperata. Juxta id galieni ibi. Vtendum aūt materijs ciboz in his scz circunfluxibilibus: non calidis sicut in senectute sed frigidis. In medio autem amborum sunt hi qui sincoposis dant. ¶ Attende tertio q in omnibus his marasmis conueniunt lac ptisana & condrus: sed hordeo & condro parum aceti addas in decoctione vt leuius penetrent. Juxta id galieni ibi. Igitur lac quidem & ptisana & condrus id est genus frumenti in tribus dispositionibus conueniunt: condro per acetuz similiter ptisane preparato vt faciliter reddatur id est penetret. ¶ Attende quarto q mel multū prodest in marasmo senij: & valde nocet in circunfluxibili. Et in sincoposo tam per se datum q̄ cibis permixtum iuuat: si supercalefactio ventris non prohibet. Juxta id galieni ibi. Vel autem frigidis dispositōnibus quidem proficuissimum: in calidis vero contrarijssimum. Ita igitur habet & marasmatis talib⁹ marasmis contrarijssimuz est circunfluxibilibus: proficuissimum autem ei qui periclitatur id est in periculo est senum habere dispositionez. In sincoposis autē si non prohibent que ventris supercalefactiones dare sinse & cum alijs cibarijs. ¶ Attende quinto q balneari post digestionem vtile est in omni specie marasmi: quia membra humectat. Sed diutius in marasmo senij balneo immorandum est: multo vero minus in circūfluxibili: & medio modo in sincoposo. Juxta id galieni ibi. Balnei vero vsus oportunus ad talia predicta: & ad redditiones cibi optimū est auxiliū. Accipere aūt illud oportet digesto iā cibo: non aūt indigentia longiore. Nā et qui nup comedit illatū balneuz crudis & indigestis humoribus replet corpus. Ad vero in indigentia longiori virtutem destruit. In omnibus vero alijs consistentijs corporis & maxime in ea que nunc preiacet temptandū nūc vt dictū est balneare cōpleta digestione. Et longus vsus in frigido quidē marasmo magnepro dest. In circūfrixo aūt fugiendus. Mediocris vo aliqualiter est in sincoposo. quoniam & hec dispositio media est et mixta. Hoc quidē frigiditatis habens: hoc vo febris seruans: transmutante vero hac tali dispositione in parte ad cōtraria et quandoq; q̄dem in frigidationez & impulsatilitatem ferēte & simplicif dicere q̄ sunt sincopis ppria. ¶ Attende sexto q vinū & cibaria subtilia facilime digestiōis & penetratiōis in marasmo sincoposo cōpetūt. Sed in circūfrixibili cōtraria appetūt: puta spissa magis & q̄ plᵉ resistūt resolutiōi. Juē id gal. ibi. In sincoposis q̄dē vinū & cibaria facile corruptibilia dātib⁹ nobis & ipilātib⁹ & dēsantib⁹ totū corp⁹ defozis supple. In circunfrixibili aūt Ziria. hec gal. ibi. Sz p̄nceps hic de sincopi intendit. put ē accidēs ethice febrilis nō differētia ȝhens ethicā ad ppriā speciē. Et sm hūc modū dupler ꝓuisio cadit in eā. Ppria ē occurrere vtuti cadēti ꝓuisq; accidat cū potu aq̄ carnis vel potu vini fortis limphati: vel potu vini g̃natoz musoz: & micis panis intinctis in vino: vel cū vitellis sozbiliū ouoz: vel cū colaticio testiculorū galloz iuuenū. Secūda ē ptin⁹ erigere vtutē cū infirmo sincopis iā supuenit aspgēdo facie cū aq̄ rosacea & tātillo aceti: & apponēdo freq̄nt naribᵃ aromata frigida vel tēpata: & interposito dētib⁹

b In secūda pte p̄mittit p̄nceps q fluxᵘ (cuneo tenēdo os aptū. vētris ē etiā de illis syntomatib⁹ q̄ i ethica accidūt. Secūdo dicit q diligenter attēdere oz vt succurrat isti syntomati & cito curet. Nā timor i ipo magn⁹ ee solet si pseueret. Deiicit em velocit vtutē iā fere deiectā ethico calore. Juē id hypocrās apho ʒ. A ptisi habito diaria supuentes mortale. Tertio refert tria cibaria q̄b⁹ restringit fluxᵘ ethicoz. Primū ē vt sit aq̄ hordei colata q̄vtunt aq̄ sanich. i. hordeatū factū de hordeo excorticato & torrefacto. Et vt magis restrictiuū fiat adiūgat ei torrefactū milū & gūmi arabicū. Et fiat b mō. ℞. hordei excorticati. ℥ 2. milij. ℥. 1. decoquāt in aq̄ donec molescāt. deide extrahant ab aq̄ & torrefiāt extēsa i disco cōa igne. postea terant & distēpent ex. 2. lib. lacti amigdalarū facti cū aqua fontis munda ferrata. deinde colent p staminū oia cōprimendo fortit: deinde bullīant. & in fine addant gūmi arabici pulueriſati. ʒ. due. ȝuccari rosati triti. ȝ. ʃ. fiat edulij ad instar pultis. Secundū est lentes elixate iterate id est decocte duab⁹ aut trib⁹ decoctionibus proiectis semper prioribus aquis: vt p hoc soluat & separetur solutiua virt⁹ superficialiter ipsis adherens: & remaneant mere restrictiue. Tertiū est lac coctū cū lapidib⁹ sic q lapides a fluuio extracti igni imponantur: & ardentes pluries in lac submergantur donec inspissetur & consumatur eius aquositas: vel si mul modo decoctū ad ignē & precipue si in vna magna scutella lactis decoquatur milij. ȝ. ʃ. Et lac ad id aptius est lac vaccinū. q grossius est: & maxime si ab hoc prius extractuz fuerit butyrum.

c In tertia dat medicinas quattuor contra fluxum ventris in ethica febre. Prima est trociſci dati egro in potu. Quos ita describit. ℞. boli armēici. ʒ. ʃ. castanearū torrefactarū rosarū rubearū siccarū ana. ʒ. 4. spodij karabe ana. ʒ. ʒ. seminis acetose & corticē mūdati granoz berberis ana. ʒ. 6. terant oia & incorporentur cum succo citoniorum vel sirupo ipsorum sufficienti si succus eorū nō inueniat. & fiāt trociſci pōder. ʒ. 2. Et da ex eis vnū q̄libet mane cū. ʒ. 4. aq̄ ferrate vel aq̄ caudarū rosaz vel aq̄ arnoglosse.

UVA. BHSC. IyR_028

Secunda est aqua pirorum data egro in potu mane ⁊ sero sub quātitate. 4. ʒ. pro qualibet vice. cui si vis addas vt plus confortet ⁊ magis restringat sirupi myrtini vel citoniorum ʒ. 1. Ad idē valet vinum citoniorum: decoctio sumach: decoctio berberis: aq̄ plantaginis. Tertia est semen psilij torrefactum integrū ⁊ non conquassatū in potu exhibitū ℈m hūc modū ℞. semis psilij ʒ. 2. torrefiant in patella ad ignem ⁊ dentur in potu cū ʒ. 3. lactis acetosi bulliti. Deb̄ semine scribit in aggregatore Serapiōis capitulo de eo q̄ larat ventrem quando datur in potu crudum. Et assatū stringit ventrem: ⁊ quantitas eius quod datur de psilio est ʒ. 2. Quarta est suffuf de spodio in quo est bdellium de mecha. Istud enim iuuatiuum valde est in fluxu ethicorum. Et est suffuf generale nomen ad omnem puluerem qui ab ore sumitur Et de suffuf varijs est tractatus quartus summe prime quinti: ⁊ nona distinctio antidotarij mesue. Et presentis suffuf descriptio est talis. ℞. spodij. ʒ. ℈. bdellij de mecha. ʒ. 2. ʒuccari rosati. ʒ. 6. terātur subtiliter ⁊ fiat puluis qui suffuf dicitur. de quo mane da egro pro dosi. 1. ʒ. vel ficco sicut est vel dissoluto in. ʒ. 4. lactis acetosi vel aque ferrate. Et bene attende q̄ bdellium tuum non sit iudaicum: quia calidum est ⁊ laxatiuum: ⁊ tale nobis vt plurimū affertur. Sed sit mechium seu de mecha allatum. De quo secundo huius ait princeps capitulo de bdellio. Mechium autem est ex fructu arboris silueſtriū palmar: ⁊ ē frigidū ⁊ siccū ⁊ restrictiuū

d In quarta parte dicit q̄ si perueniat fluxus vētris ethici ad excoriationem ⁊ dissinteriam tunc hec curetur excoriatio cuz clisteribus prius memoratis tertij decimasexta tractatu secundo capitulo septimo. quoniam illud est conuenientius. Et id verificatur si excoriatio sit in intestinis inferioribus. Si vero fuerit in superioribus magis conueniunt que per os sumunt. Juxta illud principis capitulo nunc dicto. Et oportet vt cures illud quod ē ex intestinis superioribus cum ebibitis: ⁊ quod in inferioribus cum clisteribus: ⁊ quod est in medio cum vtrisq̄ curis. ¶ Attē de ergo primo q̄ si excoriatio sit in intestinis superioribus corporis ethici iam debilitati non est spes salutis. Sed vt prohibeatur velocitas mortis da quolibet mane ʒ. 2. puluer is qui nunc describetur cum. ʒ. 3. aque plantaginis vel arnoglosse vel quinqueneruie aut burse pastoris vel caudarum rosarum. ℞. boli armenici corralli rubei seminis plantaginis arilorum extractorum ex vuis passis ana. ʒ. 2. ʒuccari rosati. ʒ. 4. terantur subtiliter ⁊ fiat puluis. Item nutriatur cum lacte acetoso bullito fortiter et i spissato cum mica albi panis: vel lacte integro vaccino ferrato: vel riso decocto in amigdalato distemperato cum aqua ferrata. Et pro potu sumat tale amigdalatum vel aquam ferratam cui admixta fuerit sexta ipsius pars sirupi myrtini vel citoniorum. ¶ Attende secundo q̄ in fluxu ethici cum excoriatione inferiorum intestinorum competunt clisteria pauce quantitatis puta lib. 1. vel. ʒ. quartū. primo lauatiua de aqua hordei simplici: vel de aqua decoctionis capitis mutonis cum duobus pugillis furfuris. Deinde restrictiua de aqua plantaginis vel de succo ipsius cum. ʒ. 1. sepi bircini ⁊ duobus duris vitellis ouorum ⁊ ʒ. 2. boli armeni triti. ¶ Attende tertio q̄ spasmus etiam de inanitione ē de syntomatibus ethice febris ⁊ singultus de inanitione ⁊ difficultas transglutionis ex eadem causa. Sed quoniaz ipsa sunt insanabilia ⁊ reprimitur malicia ipsorum eisdem remedijs quibus curatur febrilis ethica non curauit de istis hic pertractare. Et licet interdum superueniant ethicis putride febres ⁊ apostemata: non sunt tamen proprie syntomata ipsius: cum sint egritudines repletionales quibus propria curatio occurrit: ⁊ frequētius antecedunt ethicam per modum cause q̄ sequantur eā. ideo de ipsis non curauit hic facere sermonem. Dicamus ergo sūmario sermone q̄ ethice febris cura est res tredecim. Prima est infrigidatio aeris circunstantis egro per irrorationes ⁊ effusiones ⁊ manationes aque frigidissime in camera infirmi: ⁊ per strat' frigidos super quos recumbit: ⁊ per sparsiones florum foliorum ⁊ palmitum plantarum infrigidantium ⁊ humectantium: ⁊ per prohibitionez frequentie hominum. Secunda est quies tranquillitas somnus: ⁊ prohibitio tristicie ⁊ ire ⁊ angustie ⁊ famis ⁊ sitis. Tertia est dieta ciborum ⁊ potuum infrigidantium ⁊ humectantium multum nutritiuorum frequenter datorum vt digeri possint. Esta est emulsio lactis mulier(ʒ asine aut capre super cozp' ethici statim ante balneum. Quinta est balneum cuz duplici tina p̄mo calida: postea frigida bis vel ter in die. Sexta est inunctio totius corporis in exitu a tina cū oleo tepido violaceo vel nenufarino vel de cucurbita. Septima est bibere lac mulierē vel asine aut capre immediate post emulsionem a duab' vnciis vsq̄ ad quinq̄ aut ser statim post balneum. Octaua res est lenitio ventris cum manna granata vel casiafistula si lac corrumpatur aut coaguletur in stomacho ethici cōstipato ventre: sed caueas a fluxu. Nona est potus aque dulcis frigide non vehementer si non affuerit putridus aut crudus interius humor vel apostema: quo presente neq̄ intret balneum neq̄ bibat aquam. Decima est infrigidatio ethici per medicinas infrigidatiuas ore accipiendas: vt per trociscos canfore aut spodij: vel per sirupum nenufarinum aut violatum: vel per conseruas ex eisdez factas: vel per electuaria frigida: vt per triasandalum: diarodon abbatis: ⁊ diadragagantū frigiduz. Undecima est infrigidatio ethici per exterius adhibita: vt per epithymata fomentationes: sacellationes: embrocas olea vnguenta ⁊ emplastra. ⁊ per vestire egrum sandalatas ⁊ canforatas camisias lineas aut sindoneas. Duodecima est odoramenta ⁊ caputpurgia frigida ⁊ humida somnum prouocantia. Tredecima est correctio accidentium videlicet sincopis ⁊ fluxus ventris.

¶ De ethica senectutis ⁊ causis ⁊ signis ⁊ cura ipsius. Capitulū. VIII

Et detur in potu aqua pirorum in mane ⁊ apud somnum. Et detur in potu psilium torrefactum. Et similiter suffuf de spodio in quo est bdellium de mecha est iuuatiuū valde. Et si puerit d ad excoriationē curet excoriatio cū clisteribꝫ q̄ scis. qm̄ illō ēq̄ēti. ¶ De ethica senectutis ⁊ causis ⁊ signis ⁊ cura ipsius. Capitulum. VIII

c Ucurrit cōsuetudo vt dicant ethicam senectutis post febrem ethicam. et nos iam incedam' via ꝑsueta. ¶ Intētio itaq̄ ethice senectutis est dōm̄ium siccitatis sup cōplexionez absq̄ febre.

¶ De ethica senectutis ⁊ causis ⁊ signis ⁊ cura ipsius. Capitulū. VIII

c Ucurrit consuetudo ⁊c. In hoc capitulo primo agit de natura ⁊ conditionibus ethice senectutis. Secundo de causis ibi [Et causa faciēs cadere in eā] Tertio de signis ibi [Signa in istis videntur signa adubul] Quarto de cura ibi [Non adhibeatur huic cura]

a In prima parte que est presens textus primo continuat dicta dicendis. Secundo declarat quid est ethica senij ibi [Intentio itaq̄ ethice] Tertio cur sic nominatur ibi [Et nominatur hec dispositō] Quarto cui etatum velocius accidit ibi [Et senes quidem velocioris sunt casus ⁊c.]

¶ In prima particula dicit q̄ medici consueuerunt de senectutis ethica tractare postq̄ tractauerunt de ethica febrili. Primo propterea q̄ sūt multum similes in ariditate ⁊ extrema macie et in aliquibus remedijs ⁊ signis. Secundo quia febrilis ethica per vehementiam infrigidationis quandoq̄ conuertitur in ethicam senij. Propterea princeps volens hic incedere via consueta similiter tractat de ethica senij post febrilem ethicam. ¶ In secunda particula dicit primo q̄ intentio seu descriptio ethice senectutis est dominium siue excessus siccitatis super totam hominis complexionem sine febre. ¶ Attende primo q̄ de ratione cuiuslibet ethice ⁊ etiam marasmi est q̄ siccet ⁊ ethicet vniuersum corpus. Juxta id galieni libro de marasmo capitulo nono. Ille vero qui vere ē marasmus similiter marasmat omnes partes: quoniam ⁊ principia id est principalia membra. ¶ Attende secundo q̄ tres sunt species marasmi seu ethice. Una est naturalis: qualis est senij nō accelerati per egritudinem. Alia est febrilis: de qua prius dictum est. Alia est proportionalis senio ex egritudine accelerato. Juxta id galieni ibi. Est autem hic in etatibus quidem senium. In his vero que preter naturam marasmata febris. Et alia quedam ꝓportionalis senectuti dispositio quā nullū malū est nominare ex egritudine senectutē. ¶ Attende tertio q̄ hāc tertiam marasmi speciē que manib' preiacet quidā asseruerūt esse speciē febris vt philipp': quē reprobat ibi galien' dicēs. Nō ꝓ iouē febris nolanda ē sic philipp' marasmodeā febrē vocat. Nō em̄ ē hec talis dispositio febris in q̄ frigidi' eo qō ℈m naturā cor factū est. Qm̄ aūt ita hz complexione nō pua est cognitio paru' ⁊ rar' effect' pulsus vt ipse philipp' describit. Demonstratus est autem hic talis pulsus in frigiditate fiens. Sed ⁊ respiratio his qui ita dispositi sunt similis apparet pulsui parus simul ⁊ per multū tempus rara frigiditatē ostendens. At vero nec expirat calidum quod inseparabile est ⁊ hoc infrigidationis cordis. Unde igitur adhuc febriunt: non enim thorax eorum adhuc est calidus. hec galien'.

UVA. BHSC. IyR_028

Secundo dicit q̄ ethica senectutis que est dominiū siccitatis in toto corpore quandoq̄ fit ꝛ coniungitur cū temperamēto caloris ꝛ frigoris ꝛ id est fm minus id est rarius contingens: ꝛ quandoq̄ fit ꝛ coniungitur cū frigiditate: ꝛ hoc sepius accidit quia siccitas magis fit māsiua cū frigiditate q̄ senuit vt ait princeps primi quarta capitulo secūdo. ¶ In tertia dic̄ q̄ hec ethice species ideo vocat senectutis ethica vel ethica senij: quia naturaliter homini cōtingit in etate senij illō quod accidit in hac egritudine de adubul id est arefactiōe ꝛ siccitate ꝛ terrestreitate cutis ꝛ deperditione viui coloris ꝛ viriū omnium debilitate. ¶ In q̄rta dicit q̄ senes sunt paratiores iuuenib⁹ cadere in ethicā hāc que senij dicit: ꝛ iuuenes sunt paratiores pueris vt in eam incidāt. vtriſq̄ tamē pueris scz ꝛ iuuenibus aliquando accidit. Causa primi ē quia senes sunt i via media ad arefactionē ꝛ frigus senij. Causa secūdi est: quia iuuenes sunt ficciores ꝛ proximiores senio pueris. Causa tertij est: quia tā iuuenuz q̄ pueroz humiditates innate ꝛ fluentes possunt resolui vel a febre ardenti vel a longo labore vel a fluxu sanguinis aut a fluxu ventris: vel a nimia abstinentia: ꝛ calor innantus extingui potest aut plurimuz minui. ¶ Instabit aliquis. ethica senij fit vt in pluribus ex febrili ethica: ſz febrilis ethica plus iuuenibus q̄ senibus accidit. Assumptuz est galieni libro de marasmo capło nono dicentis. Frigidus vero marasmus qui senectutis habet dispositionē ex transcidentia fit febriū infrigidatis: sicut non oportet per potiones aque frigide ꝛ per ea quecunq̄ fm hypocondrium inferius remedia infrigidantia. Hoc aūt scz sicut non oportet duplex est. vel immoderatę infrigidatiuis vsis seu vtentibus nobis vel procedenti id est longo vsu in infrigidantiū. Contingit aūt aliquando propter vtraſq̄ causas simul consistere passionem. Item pueri sunt resolubiliores iuuenibus ꝛ etiam senibus propter teneritatem suorum membroz. Cuius rei signū est q̄ nec phlebotomias nec pharmacias nec abstinentias innocie sustinent. Sed humiditatuz resolutio potissima causa est vtriuſq̄ ethice febrilis scz ꝛ senectutis. ¶ Ad primū dic q̄ ethica senij non solū inducitur ab ethica febrili: sed ab alijs causis sine febre aliq̄. vt ab abstinētijs ꝛ fluxu ventris ꝛ a laboribus imoderatis. Dic secundo. q̄ ethica febrilis in senili corpore citius vertitur per imoderatam infrigidationē ad ethicā senij q̄ ethica febrilis in iuuenili radicata corpore. Quia senis calor cū sit claudicās ꝛ debilitatus citius vincitur a forti frigore q̄ calor iuuenis qui est in suo flore ꝛ maiori vigore. Dic tertio q̄ ethica febrilis insita pueroſub eodē gradu quo inſeritur, iuueni tardius vertitur ad ethicā senilē p imoderatā infrigidationē q̄ ethica febrilis insita iuueni consideratione habita ad arefactionē solidoz membroz talē ꝛ tantā quanta est in senio ꝛ ad distantiā a natura senij. Cuius rei signū est q̄ pueri citius ꝛ facilius ab ethica sanantur q̄ iuuenes et senes. Sed consideratione habita ad facilius et citius pati tam a calido q̄ a frigido propter teneritatē suoz membroz ꝛ raritatē citius vertitur ad ethicā senilē per imoderatā infrigidationē. Videmus enim per experientiā pueroz virtutes facile ꝛ cito minui ꝛ vinci tā a forti frigore q̄ a forti calore: ꝛ plus q̄ virtutes consistentiū. Et per hoc soluitur b Et causa faciens ꝛc̄. In hac parte secunda pri (secunda obiectio. mo agit de causis ethice senectutis. Secundo pronosticat eam incurabilem ibi Et hec quidem ¶ In prima particula dat sex causas ethice senectutis. Prima est frigiditas predominans corpori cū debilitate virtū corporis: vt in melancholicis naturalibus multū extenuatis: per quam prohibetur nutritiua virtus integre ꝛ complete perficere suas operationes appositionis inuisationis ꝛ assimilationis propriį alimenti. sicut accidit senibus a senio circa finem vite q̄ arefiunt ꝛ infrigidantur ꝛ nutriri desinunt vnde moriuntur. Secunda est. potus aque frigide non in

Et qñq̄ fit cū equalitate in calore et in frigore: ꝛ illud est fm min⁹. Et qñq̄ fit cuz frigore. ¶ Et nominat hec dispositio senect⁹ ꝛ ethica senij. quoniaz corpi accidit in hora senij illud quod accidit in illa hora de adubul ꝛ siccitate. ¶ Et senes quidē velocioris sunt casus in eā q̄ iuuenes. Et iuuenes velocioris sunt casus in eā q̄ pueri. licet accidat in iuuenib⁹ ꝛ pueris. Et causa[b] faciens cadere in eaz aut est frigus dominans cū debilitate corporis: quare prohibet virtutez nutritiuā ab opatione sua integra sicut accidit itez in fine vite. Et de hoc capło est potus aque frigide non in hora sua: aut super debilitatē corpis cū febre: aut in dispositione: aut i successione exercitij resoluentis virtutē ꝛ aperientis poros ꝛ quod vocat ad attrahendā aquā frigidā ad viscera subito. Aut vapores mali frigidi qui eleuantur ad cor ꝛ infrigidant complexionē eius. Aut caliditas que resoluit ꝛ liquefacit humiditates: quare caliditas innata debilitatur ꝛ succedunt frigus ꝛ siccitas. Et qñq̄ seqūtur euacuationes. Et quandoq̄ attrahit hanc egritudinem superfluitas in infrigidando patiētes febres cum eis que bibuntur ꝛ emplastrantur. ¶ Et hec quidem egritudo quādo confirmatur non curatur. Et si esset ei ingenium esset morti ingeniū.

Signa.[c] In istis videt signa adubul et exiccationis. Et non videtur

hora sua. Ipse nanq̄ est de isto capitulo: id est de ista summa causarum ethice vel dominij frigoris prohibentis nutritionem per extinctionem innati caloris. Et pro declaratōne huius quod dicit. Non in hora sua tangit casus quattuor potus aque frigide non in hora sua. Primus est quando fit super debilitatez corporis cuz febre vt i cholericis tertianarijs vehementer rarisꝛ extenuatis. Secundus ē. cum fit potus aque frigide i dispositōne id est aptitudine seu preparatione vehementi corporis ad ethicaz senij vt in melancholicis extenuatis Tertius est. cū fit in successione fortis exercitij resoluentis virtutem ꝛ aperientis poros scilicet durante tali exercitio vt cito p ipsum. Nam tunc aque frigus citissime penetrat ad intima membroz rarificatoz deficiens vires ꝛ calorem innatū. Quartus est cum fit successione eius quod vocat seu mouet ꝛ incitat naturā ad attrahendum subito ad viscera aquam frigidam vt successione balnei ꝛ stupharum vehementis caliditatis: que sitire facit ꝛ appetere multum potuz aque frigide. Tertia causa est vapores mali frigidi qui eleuantur ad cor a cibis potibus aut medicinis aut venenis frigidis: aut ab aere vehementis frigoris ꝛ grossiciei qualis in cauernis ꝛ subterraneis locis inuenitur. Et isti vapores paulatim infrigidant complexionem cordis ꝛ mortificant ipsius calorem: ꝛ ex consequenti calorem innatuz totius corporis. Quarta causa ē caliditas nimia solis aut aeris aut exercitij aut rei alterius calefacientis que corporis humores ꝛ humiditates primo liquefacit: postea resoluit ꝛ simul resoluit innatū calorem debilitans ipm: quare succedunt his siccitas ꝛ frigus. Quinta est euacuationes tā occulte per resolutionē insensibilē vt in processu etatū ꝛ i abstinētijs imoderat q̄ manifeste sic flux⁹ sanguis aut flux⁹ vētris aut sudores primi. Per has ei euacuatiōes depereunt humiditates vtiles membroz vnde corpus arefit ꝛ calor innatus vna cū spiritibus ab his resoluitur: ꝛ succedit frigus in toto corpore. Sexta est imoderata febricitantiū iā deficcatoz ꝛ extenuatorū refrigeratio cū his que bibuntur vel comeduntur vel extra adhibentur vt sunt epithymata supra cor ꝛ epar vel embroce vel fomentationes vel emplastra vel inunctiones multe frigiditatis. ¶ In secunda dicit primo q̄ ethica senij quando confirmata est incurabilis est. Quia virtus in hac digestiua deficit et nutritiua: sine quibus macies ꝛ ariditas corporis rectificationē recipere nō possunt. Juxta id galieni libro de marasmo capło. 8. Senij marasmum impossibile est vtiq̄ soluere: adiuuare vero vt ad plurimū extendatur possibile est. Secundo dicit q̄ si esset ingeniū aliquod curatiuum ethice senectutis esset morti ingeniuz per quod ipsa scz euitari posset. Quia si corpus iam terrestre factum deperdito humido radicali ipsius ꝛ innato calore resurgere posset ingenio aliquo et reuiuiscere qua ratione id semel fieri posset eadem bis ꝛ ter ꝛ sic consequenter.

c Signa in istis ꝛc̄. In hac parte tertia dat quinq̄ signa ethice senectutis. Primū signum est q̄ in habentibus hanc speciem ethice multa signa adubul ꝛ exiccationis manifeste apparent vt oculi concauiꝰ nasus acutus: tempora plana: ossa eminentia: fediꝰ tas coloris seu destructio splendoris ipsius: debilitas viriū: parꝰ uitas pulsus: extrema macies. In his etiā signis senectutis ethica cū adubul conuenit seu tertia specie febrilis ethice. Secundū est. q̄ in habentibus senectutis ethicā nō apparet incensio calo-

UVA. BHSC. IyR_028

ris neq naturalis neq febrilis nec inflāmatio post comestiones vel alijs horis: imo forte ad tactū ipi inueniunt actu frigidi. Signanter hic dicit pnceps fortasse: qz oīnium frigoris nō est de rōne ethice senectutis sicut oīnium arefactiōis z siccitatis. imo fieri pōt cum temperamēto caloris z frigoris. Et per istud signum differt a febri-

li. Tertium est pulsus habentium ethicam senij non est similis pulsui habentium ethicam febrilem i toto z penitus Sed ē partim similis partim dissimilis. Similis quidem fm q paruus z debilis est et etiaz durus p̄pter siccitatez. Dissimilis vero quia rarus tardꝰ z nō calidꝰ nisi fortis fuerit eiꝰ debilitas. Mā tūc ipe incipit fieri frequēs vt p frequentiā qō in alijs deest supplere valeat: p̄cipue in illis q̄bꝰ hec ethica sumpsit originez ex potu aq̄ frigide q̄ non vehementer extinxit calorē: sed ita repressit q abstulit febrē manente macie. Quartum est q vrina habentium ethicaz senij aliq̄n est alba subtilis aquosa sz quando cuz corporis ariditate frigus complicatur quod liquefactionē membroz corporis z humiditatū suarū prohibet qua durāte febre reddebaī vrina grossa oleagina. Quintū est q habentes ethicam senectutis sunt similes senibus a senio dictis in dispositionibus suis sz in debilitate virtū z depauperatione radicalis humidi z innati caloris z in priuatione viuidi coloris z effigie mortis de ppinquo instanti. d Cura ethice senectutis. Non adhibeatur huic cura z c̄. In hac parte quarta primo docet cui senili ethice cura adhibenda ē Secundo curam eius in generali ibi [Et canon] Tertio in speciali per balnea clistere z fricationes ibi [Et ex humectatiōe] Quarto per cibos ibi [Et lac coctum] Quinto in quo conuenit z in q̄ differt cura ethice senij a cura ethice febris ibi [Et oportet vt z c̄] ¶ In prima particula dicit primo q ethice senili non est adhibēda cura cum spez promissione sanatiōis supple: nisi dū nō adhuc ipsa confirmata est: z dum speratur q non confirmabitur. quia cura ipsius cum iam confirmata est ē impossibilis. Juxta id galieni libro de marasmo capitulo decimoquinto. Si vero efficiatur senectus ex egritudine iam quidem factam impossibile est curare. Que vero nondum certitudinaliter est: prope autez accedit generationem eius: vnam quidem habet sanationis intentionē quam resumptionem z renutricationez nominamus. ¶ Attende q ethica senilis confirmata dicitur quando consumptum est plurimum de humido substantiali solidorum membroz: z non adhuc confirmata est cum solum alimentum membris coniunctum iam pene deperijt z carnes liquescunt. Juxta id galieni libro de marasmo capto. 10. Fit igitur quidem altera ita attenuatorum dispositio cum iam humiditas perit solidorum corporuz quā ppriū coz dicimus nutrimentū: z molles carnes liquefiāt. Altera vero corpora ipsoz solidoz tangit que vtiq̄ z prima z homiomera nūcupam⁹. Hec quidē igit insanabilis quēadmodū z senectus. altera vero periculosa quidē: nō tn insanabilis ē dispositio. Secō dicit hic q dū confirmata est ethica senilis sz sanari nō possit: spes tn aliqua est vt postponatur perditio parūp: id est vt moras egri retardetur aliq̄diu p auxilia medicine. Juxta id galieni libro de marasmo. c. 8. Prohibere q̄dē senectutē ipossibile est: detinere vero festinantiā ei⁹ possibile. Videt quidē z homer⁹ super quid aliud z hic vaticinatiue pronūciare de senibus. Postq̄ balneati fuerint z comederint dormire oportet molliter. Hec enim dieta est senū. Mā balneū quidē humectatiuū est z molle cubile z somnus. Cibus autem primus id ē pre alijs maxime humectatiuus est. Solus em ille fit pars coz que nutriuntur corpoz assimilat⁹ substātie coz. Singulū vero alioz vel inphibendo siccari fortius homiomera vel intingendo z augēdo eaz que in medijs

regionibus coz humiditatē humectantiū ptcipauit nuncupationis z virtutis hec galienus. ¶ In secūda dicit q canon seu regula generalis in cura senilis ethice consistit in calefactione z humectatione. In calefactione quidē temperata: in humectatione vero vehementi. Cōuenit autem omni ethice febrili scilicet z senili z syncopose vehemens humectatio. sed calefactio senili ē propria. Juxta id galieni libro de marasmo ca. 10. Humectare eīm oportz tres dispositiones. z hoc eis est cōe in omi siccitate: calefacere aūt vnā quam senectuti assimilamus quēad modū z infrigidare illā quā circūfrixibilē nominamus marasmuz: supermixto vo aliqualis sanationis syncoposus indiget marasmus scilicz partim infrigidatione, ppt febrē partim calefactiōe, ppt sincopim. hec gal. ¶ Attēde p̄mo q ī ethica senectutis cuius ariditas cōplicata est cū temperamento in actiuis magis conuenit substantialis q̄ solū qualitatiua calefactio corporis. vt calefactio per cibos ex quibus plurimus generatur sanguis qui loco partiū deperditarū reponit alias temperate calidas. ¶ Attende secūdo q in ethica senij cuius ariditas est coniuncta frigori calefactio conuenit tali moderamine q non desiccet: sed vel naturalē calorē erigat generando sanguinē et spiritus calidos sicut faciūt mel z vitella ouoz z aqua carnis date in edulijs: vel sanguinē attrahat ad exteriora mēbra nutriēnda sic facit balneū ¶ In tertia particula docet humectare ethicos ethica senij. Primo per balnea. Secundo per clisteria ibi [Et clisteria] Tertio per fricationem. ibi [Et administretur] In prima subpticka dicit primo q balnea sunt ex remedijs humectationis hoz ethicoz sicut prius dictum est. Et id intelligetam de aereis balneis calidis z humidis qualia sunt balnea medie case q̄ de balneis aqueis in tina aque dulcis mediocriter calide. Secundo dat regulam circa horam balnei dicens: q non administretur nisi post digestionē cibi preassumpti in stomacho scilicet z epate et venis. Tertio dat causam regule huius dicens. q si balnea administrentur sue cessione comestionis videlicet cibo nondum digesto in stomacho faciūt cadere virtutem replendo venas indigesto humore qui calorē suffocat. Et si administrentur inanito corpori faciunt cadere virtutez alio modo puta resoluendo calorem z spiritus. Juxta id galieni libro de marasmo capitulo decimosexto prius allegatuz. Balnei vero vsus oportunus ad talia predicta scilicet ad humectationes z rectificationes marasmorum z ad redditiones cibi id est distributiones eius ad membra optimuz est auxiliū. Accipere aūt illud oportet digesto iam cibo: non aūt indigētia longiore id est ventre vacuo. Nam ei qui nuper comedit illatum balneū crudis z indigestis humoribus replet corpus. Quod vero in indigētia longiori virtutez destruit. hec galienus. ¶ Attende q in ethica senectutis diutius balneo immorandum est: maxime in illa cuius ariditati frigiditas iuncta est q̄ in febre ethica. Juxta id galieni ibi. Et lōgus vsus in frigido quidem marasmo magne prodest. in circumfrixo autem fugiendus. In secunda commendat ad curaz ethice senij clisteria quibus humectantur viscera z impinguantur. Quale est clistere hoc. ℞. caput mutonis cum quarttuoz eius pedibus: cicerum rubeorum conquassatorum. ℥. 1. ficus. 12. florum camomille. ℥. f. fiat decoctio ad quantitatem. 2. lib. z da quolibet mane vel de biduo in biduū lib. f. huius decoctionis dissoluendo in ea pri⁹ mellis mundi. ʒ. f. olei sisamini vel de amigdalis dulcibus. ʒ. 2. olei de ben. ʒ. 2. z injice totum mediocriter calidū i forma clisteris. Et si non habeas oleum de ben pone tantūdem olei de spica. Et non imponas sal ne desiccet viscera z pungendo acceleret descēsum clisteris. Aliud clistere. ℞. aque omasorum lib. f. vitella ouorū duo mellis. ʒ. f. olei de lilio. ʒ. 2. misceantur z injiciatur vt prius. Aliud. ℞. caput z pedes paruuli porcelli malue bismalue ana manipulum vnum. ficus duodecim: seminis lini manipulum semis: fiat decoctio ad quantitatem duarum librarum z pro qualibet dosi lib. f. injciatur cum. ʒ. 2. in suisi butyri. Aliud. ℞. caput vituli cum pedib⁹ eius fac decoctionē de q̄ quacq̄ vice da lib. f. cum. ʒ. duabus axungie porci liquide recentis. Et si nimis lubricus venter reddatur per aliquod horū dimittatur ad tp̄us.

UVA. BHSC. IyR_028

Jn tertia dicit q̄ administretur in ethica senij fricatio corporis super cibationē id est postq̄ cibus iaz digestus est: vt per frictionē naturalis calor tunc suscitetur: z cibus trahatur ad membra educanda. Debet autem fieri fricatio suauis z humectatiua vel cū manu suaui vel cuz lacte asine femine vel capre: vel cū butyro dulci z recenti: vel cum oleo de amigdalis dulcibus ār ssamino. ¶ Jn quarta particula dat tres regulas super humectatione patientiuz ethicaz senij a cibis. Prima est. lac vacce vel capre cū lapidib' coctū datuz i edulijs ethicis a senio vehementer iuuat. quia multū nutrit z substantialiter calefacit z humectat. ¶ Attende primo q̄ galien' libro de marasmo capitulo de cura ethice senectutis valde cōmendat in ea crudum lac vt ab vbere exit protinus bibituz vel suctum dicens. Nichi quidem deniq̄ melius nullum ad talia lacte esse videtur: maxime quidem si quis sustineat sugere imponens ori mulierem papillam. Si autem non sed demū quod asine assumere adhuc calidum paucissimo tempore approximatum continenti oportet. ¶ Attende secundo q̄ principi placuit lac his tribuendum per lapides ardentes eidē ipositos pri' decoqui: quatin' p ipos serosa aquositas ei' resoluatur z inspissetur lac: vnde solidius prestet alimentum z resistentius resolutioni. Et si ipsum patiens digerere possit ē hoc modo optimum.

Scōa rta est. mel in ethica senij est vltimum in iuuamento: id est maxime conferens sicut est vltimum in nocumento seu valde nociuum in febrili ethica. Ratio primi est: quia multum nutrit z calefacit ethicos a senio. Causa secundi est: quia in habentibus ethicam febrilez facile inflāmatur z cholerisatur: q̄re calefacit z desiccat eos. Juxta id Galieni libro de marasmo capitulo decimosexto. Nel autem frigidis dispositionib' quidem proficuissimum: in calidis vero contrarijssimum. Jta igitur habet z marasmatis talibus marasmis: contrarijssimum est circunfrixibi libus: proficuissimum autem ei qui periclitatur id est in periculo est senum habere dispositionem. Et iterum secundo naturalium virtutum capitulo vigesimosecundo ait. Vtile quidem mel seni: iuueni vero inutile: z cholerico natura nocitiuum: vtile vero phlegmatico. Et egritudinibus quidem cholericis inimicum: phlegmaticis vero amicum. Vno vero sermone calidis quidem corporibus aut propter naturam aut propter egritudinem aut propter horam aut regionē: aut propter adinuentionē id est artificiū cholere generatiuū est: sanguis aūt extrarijs scz frigidis. ¶ Sed arguet aliquis q̄ mel non competit in ethica senij: q̄ est calidum z siccum in secundo gradu: vt serapion in aggregatore capko de melle ex galieno allegat: z princeps affirmat secundo huius capko de co Augmentabit igitur arefactionē sua siccitate. Dic q̄ mel receptū in corporib' frigidis nō calefacit hec caloze supfluo neq̄ desiccat: imo in his generat temperatū sanguinē. Juxta id galieni quarto simplicis medicine ca. 19. Jn corporibus vero in quibus inuenit mel superfluā frigiditatē aut propter etatē aut causa complexionis naturalis, aut infirmitatis conuertitur z permutatur ad sanguinē bonū temperate cōplexiōis cuz facilitate. Tertia regula est. omnis cibus humectatiu' velocit penetrās ad epar z venas z a stomacho velociter descendens iā chilificatus non multe viscositatis est vehementer conueniens ethicis ethica senectutis Quia cito nutrit z corpus humectat z multū confortat: z virtus debilis non multum laborat in digestione eius z assimilatione. Et de cibis talibus dat hic tria exempla. Primum est aqua carnis vt aqua caponis galline aut vituli: cui parum adiunge substantie carnis exprimendo in ea aliquid ipsius vel conterendo modo colatici. Secundum est vitella ouorum sorbilium: que fere tantum generant sanguinis quanta est sua moles. Et his homogenei seu consimiles sunt testes gallorum qui non dum coiuerunt, z lac mulicbre. Tertium est vinuz subtile odoriferū pauce quantitatis: quale est in burgundia vinum belne: z in borbonio vinū sancti portiani. Cito em̄ z faciliter in sanguinem vertitur. Juxta id galieni tertio complexionū capko vndecimo. Vinum autem non calidum in potentia nisi quia cito in sanguinem conuertitur z facile: z similiter mel z caro z lac. Signanter dicit parue quātitatis: quia vinū plurimū q̄ntz infrigidat z fit causa frigidoz morboz. Juxta id galieni tertio cōplexionū capko octauo. Ex potatione em̄ superfluivini fiunt apoplexie z paralyses z subeth: z he omnes egritudines frigide sunt. ¶ Attende

primo q̄ consideratione habita in ethica senij ad debilitatē virtutū attractiue z digestiue dari oportet cibos subtiles humidos facile digestibiles z cito penetratiuos. Juxta id Galieni libro de marasmo capko. 15. Demonstratū est aūt in libris de naturalib' virtutib' q̄n non seipsum cibus deducit ad vniuersas ptes corporis: sz ab ipsis attrahitur que cibari debent. Jnuigorose autē sunt he i marasmis z ad attrahendum imbecilles, ppter siccitatē: aduenīte vero z frigiditate prope mortuas iā existūt. Nportet igitur bn̄ attrahibilē esse cibū: vt qd̄ deest roborī attrahētiū ex ea q̄ fm materiā aptitudine repleat. bn̄ attrahibilis vero est q̄ subtil' z naturalr calid'. ¶ Attēde scōo q̄ consideratiōe habita ad necessitatē multe nutritiōis z resistētie fortis ptra resolutōes augētes arefactionē z macredinē cibi grossi viscosi vt caro porcina z porcoz pedes magis vtriscq̄ conuenirent q̄ cib' subtilis z penetratiuus qui corpori prebet paruū nutrimentuz z transitoriū. Juxta id galieni ibi. Sed hic quidez scz cib' subtilis innutribilis est vt plurimū. Demonstratū est em̄ tibi q̄n cibuz solidū necessarium est grossum esse z viscosum vt vtriscq̄ pmāsibilis z intranspirabilis existat z his q̄ nutriunt corpib' pate assimilet. ¶ Attende tertio q̄ qz iste rōnes sunt ꝛie ipossibile est dari cibū q̄ integre habeat has ꝺditiōes. Sz inf cibos pl' lac de ipis obtinet: qz cito recipit digestionē z cito penetrat z q̄dā ptcipat soliditate, ppf caseitatē Juxt id gal'. ibi. Jgit repugnātib' q̄dē intētiōib' ipossibile q̄dē ē abūdare cibo certitudīal'r saluāte alterutra tēptādū eū moderate alterutrū opari potētē iuenire. Nihi q̄dē deniq̄ meli' nullū ad talia lacte eē videt. ¶ Jn q̄nta dicit primo q̄ in ethica senij ꝺz obseruari dicta hūectatio capko ethice febris: nō solū interi' cuz cibis potib' z medicis: sz z exteri' cū epithymatib' z linimētis z, unctionib' z etiā emplastris. qz cōicāt in ariditate supflua febrilis ethica z ethica senij. Scōo dicit q̄ in ethica senij pmiscēda sunt calefaciētia cū hūectātib'. pcipue si ariditas ethice senectus complicata fuerit cū frigiditate sicut sepi' fit. Et adhibeāt hec calefacientia multis modis. Primo q̄dem in odoramētis calidis vinoz aromaticoz vt vuarnacie maluisie romanie ligni aloes gariofilorum cinamomi ambre grisie calami aromatici. Secundo in emplastris calefacientibus ex lapdano z cera z oleo de lilio fm hāc formam. Nr. lapdani. z. f. cere olei de lilio ana quart. f. mastices z. i. incorporentur simul z fiat cerotum pro stomacho ad formaz scuti supra alutam tenuem. Tertio fricando cum inunctōnibus totum truncū corporis vt cū dialtea vel oleo sisami vl camomille vel de lilio vel de amigdalis dulcibus. Quarto cuz cibis temperate calidis vt cum alaudis z perdicibus z cum paruis pullis z vitellis ouorum z testiculis galli. Vel aromatisa cibos coz cum virtute sola gariofilorum aut cynamomi tali moderamine q̄ nō inde acquirant virtutem siccandi: sed confortandi calorem innatum. vt in aqua carnis fac bullire modicum cynamomi cōfracti. Quinto modis alijs vt per vini potum aut pauci ypocratis vel cuz electuarijs aut pulueribus tēperate caliditatis de zuccaro albo cum gariofilis aut cynamomo vel croco vel macis supra te zuccaro vires calidorum desiccatiuorum. Dicamus ergo summario sermone q̄ ethice senij cura est sex res. Prima est cibus humidus bene digestibilis cito descendens z velociter penetrans vt lacaqua carnis mel vitella ouorum testiculi gallorum vinum odoriferum. Secunda est balneum dulcis aque pauce caliditatis post digestionem huiusmodi cibi. Tertia clisteria in quibus sit virtus humectationis z nutritionis. Quarta fricatio suauis cum oleis temperate calidis z humectatiuis: vt sisamino z de lilio z de amigdalis dulcibus. Quinta adhibitio aromatum suauium calefacientium. Sexta adhibitio emplastrorum taliuz q̄ humectēt p'urimum z calefaciant cum moderamine vel linimē toz vel embrocarū vel epithymatū vel faccellationū sikuz vtutū

¶ Explicit tractatus tertius fen prime quarti.

UVA. BHSC. IyR_028

¶ Sequit tractat⁹ quart⁹ de febrib⁹ pestilētialib⁹ ⁊ de eis q̄ sunt ipsis homogenea vt de variolis ⁊ morbillis: ⁊ ō febrib⁹ q apātū ⁊ de febrib⁹ cōpositis: cuius sunt capla. XVI.

¶ De febre pestilentiali ⁊ de signis ei⁹. Capituluz. I.

Uandoqz accidit ⁊c. In hoc capło ꝑmo agit de causis febris pestilē-tialis. Scōo de signis ipsi⁹ ibi [Hec febris est quieta ⁊c.] a In prima ꝑte que est p̄sens text⁹ primo agit de alteratione aerꝛ ⁊ aque tā in q̄litatibus q̄ in ſba. Scōo de causis alterationis eorū in ſba ibi [Et qñ qz est illō] Tertio de diuersitate febriū pences diuersitatē aeris i ſcco ⁊ hūido ⁊ ō ſcolumitate tempoꝛ seruantiū suā naturā ibi [Et febres qui dē] Quarto ō cā ꝑmā ⁊ remota et de causis primis corꝛuptōnis aeris ⁊ aque ⁊ morborū inde oꝛtoꝛ ibi [Et ꝑncipiū] Quīto de mō q̄ corꝛupt⁹ aer induc it febrē pestilētialē ibi [Et qñ fit aer] Sexto de multiplicatione febris pestilētie sup multos hoim ⁊ de ꝑpatioīb⁹ ad ipam ibi. ¶ In ꝑma ꝑticula dicit ꝑmo q̄ illud accidit inter- [Et cōicat] dū aeri nos circūdāti qō ipe edocuit i libro ꝑmo ꝑmi scōa doctrina scōa sūma ꝑma. c. 9. ꝑagrapho illo. Mutatiōes vo nām egrediētes sūt aut ꝑꝓ ꝺuersionē in ſba aeris factā: ät ꝑꝓ ꝺuersionē in q̄litatib⁹ ipsi⁹. Que vo in ei⁹ existit ſba ē vt ei⁹ ſba ad malicīā ꝺuertat: nō iō q̄ aliq̄ suarū q̄litatū valde fortioꝛ facta fuerit fm augmētū vel diminutionē. ⁊ h̄ ē pestilētia. Et ē putrefactio q̄ accidit aeri sīlis putrefactiōi aq̄ ⁊ emollitiōis fetide ⁊c. Et hic declarat has alteratiōes in aere ꝑ sibi sīles in aq̄ nobis manifestiores: ⁊ ꝑmo ꝑ alterationē in q̄litate dicēs. Sicut accidit aq̄ de alteratione in q̄litate sua ad calorē ⁊ frig⁹. Scōo ꝑ alterationē in ſba sua dicēs. Et de alteratiōe i nā sua ad ꝓfundationē ⁊ putredinē sicut ꝓfundat aq̄ ⁊ fetet ⁊ putrefit. Et itelligе hic ꝑ ꝓfundationē tā aeris q̄ aq̄ detentionē ei⁹ aut ꝺeulcationē in tali loco q̄ non libere euentat ⁊ purificat a sole ⁊ ventis. Scōo dicit q̄ sicut aq̄ nō putrefit ꝑꝓ simplicitatē suā. i. tanq̄ elemētū simplex ⁊ purū: ſz ꝑꝓ res aliās terrestres malas q̄ sibi admiscent ⁊ accidit toti cōpositō ex aqua ⁊ hmōi reb⁹ qualitas maligna scz putredo: sic nullo mō putrefit aer vt est elementū simplex ⁊ purū: ſz ꝑꝓ illō qō ei admiscet de vaporib⁹ malis sibi punctis ⁊ accidit toti compositō ex eis ⁊ ex illo aere qualitas mala scz putredo. Causa isti⁹ est: qz putrefactio est passio mixtoꝛ. Licet em̄ possint corꝛupi elementa ⁊ vnū in aliud trāsmutari a ꝺtrario non sunt capacia putrefactiōis sicut nec digestiōis. eo q̄ esse putrefactiōis ꝺsistit in corꝛuptiōe ꝑprie ⁊ fm naturā caliditatis mixti in vnoquoq̄ humido ab aliena caliditate: ita q̄ calor innat⁹ mixti obtinere non potest ⁊ dominari super ſcco ⁊ humido vt in digestiōe. ¶ In secunda assignat tres causas cōes corꝛuptiōis aeris in substantia sua. Prima est vent⁹ aliās deferens secū vapoꝛes malos aut fumos corꝛuptos ad locū bonū scz sanū pu⁹ nō infectū a locis fetidis in quib⁹ sunt valles grossi aeris turbidi: vel cadauera hoim exiceata in prelio per ignē aut solē: vel corpa occisa que insepulta iacent suspēsa in aere vel humi ꝑstrata ⁊ nō sepulta nec in tumulo posita. Secunda est causa loco propinqua in quo venit aeris putrefactio sicut male fouee plurimi feroꝛis: corꝛupte paludes: fossata castroꝛ vel bonarū villarū ad que defluunt imūdicie tā latrinarū q̄ coquinarū latrine clause nō habentes aliquā euentationē: antra corꝛupta. Tertia causa est putredines alique in visceribus terre propter causas aliquas quaꝛ euentus ignoratur a nobis. Nec em̄ nouimus aliquo sensuū caloꝛes extraneū illic latitantem necq̄ humiduz quod ibi putrefit. Uerum he putredines erum pentes interdū versus terre superficiez aq̄s inficiunt ⁊ etiaz aerē ac nocere faciūt non parū hominib⁹ suos inficiendo humoꝛes et spīritus. ¶ In tertia assīgt quīnq̄ regulas. Prima est. febres q̄ eueniunt causa ficci aeris vt ephimere de i flāmatione spīritū sunt iterū causa q̄ superueniāt febres cholerice puta causones ⁊ tertiane tam continue q̄ interpolate. quia ficcitas ē lima caloꝛis disponēs eū dem ad inflāmationem ⁊ incendium ⁊ multiplicationē cholere. Sicc⁹ tñ aer est humido sanioꝛ. Juxta id hypocratis amphoꝛismoꝛ tertia. Constitutiones vero anni oīno quidē sicce pluuialib⁹ sunt saniores ⁊ minus mortifere. Secunda est pestilentiales egritudines fiunt ex aere turbidoꝛ humido: cui superuenit extrancus caloꝛ non ipsum purificans: sed putrefaciens. ⁊ ideo dispositio aeris calida ⁊ humida est deterioꝛ ceteris ⁊ pestilentioſioꝛ. Nec est existimanduz q̄ ver fit tale: immo est temperatum Juxta id galieni ꝑmo complexionū capło octauo. Judico q̄ dispositio aeris nos continentis calida ⁊ humida est deterioꝛ dispositionib⁹ complexionū omnibus. Et hec dispositio in horis anni nunq̄ reperitur: sed in dispositōnibus aeris pestilentialib⁹ fortasse accidit. Et rursus in fine capituli illius ait. Qꝛ si calidū vinceret in vere magis q̄ frigidū ⁊ humidum plus q̄ siccum iam esset generatiuum putredinis ⁊ pestilentie ⁊ esset omniū hoꝛaruz egrius. Tertia est. febres precipue putride sepius accidunt in aere humido. quoniam humiditas est velut mater putrefactionis. Cuius rei signum est q̄ in locis humidis citius putrescūt putrescibilia. Sed iste febres sunt minus acute seu minus mordaces in suis incendijs. qm̄ humiditas hebetat caloꝛes ⁊ incendia febris: ⁊ sunt longioris durationis eo q̄ minoꝛes in aere humido resolutiones ꝺtingere solent ⁊ humoꝛes amplius multiplicātur. Quarta est. in estate sicca pauce pluuie minus eueniūt putride febres. quia fit in ea magna resolutio ⁊ consumptio superfluitatū ⁊ liber egressus fumoꝛ ⁊ vapoꝛ apertis poris virtute caloris. Sed que tunc contingunt sunt magis acute magisq̄ mordaces in suo incendio propter siccitatē que est lima caloris ⁊ multiplicationē cholerici humoris in illo tempoꝛe. Juxta id hypocratis amphoꝛismoꝛ tertia. In siccis tempoꝛib⁹ acute egritudines fiunt. Et sunt breuioꝛes seu velocioris seperationis vel via mortis vł via salutis. Tum quia vehemens fit resolutio materie peccantis. tum quia virtus resoluta plurimū ⁊ fatigata siccis caloꝛibus ⁊ acumine febris non sufficit tolerare hec mala. Sed aut victa succūbit aut vincit febrē. Quinta est. anni tempoꝛa meliora ceteris sunt illa que suā obseruant naturā vt ver tēperatū: estas moderate calida ⁊ sicca: autūn⁹ siccus in meridie calidus i noctibus frigidus: hyems vero frigida ⁊ humida. Juxta id hypocratis amphoꝛismoꝛum tertia. In moderatis tempoꝛibus si tempoꝛaliter tēpoꝛa se ꝺdiderint boni status ⁊ maxime bone determinationis egritudines fiūt. In immoderatis vero tempoꝛibus maxime immoderate ⁊ difficilis determinationis: quia ꝺstruunt eucrasiam coꝛporis.

¶ Sequitur tractatus quartus ō febribus pestilētialib⁹ ⁊ ō eis que sunt ipsis homogenea: vt de variolis et morbillis: ⁊ de febribus apostematuz ⁊ de febribus compositis: cuius sunt capitula. XVI.

¶ De febre pestilentiali et de signis eius. Capitulum .I.

Uandoqz accidit aeri quod docuimus te in libro vniuersaliū: sicut accidit aque de alteratiōe in qualitate sua ad calorem ⁊ frigus: ⁊ de alteratōne in natura sua ad ꝓfundationem ⁊ putredinē: sicut ꝓfundatur aqua ⁊ fetet ⁊ putrefit. Et sicut aqua non putrefit vllo modo ꝓpt̄ suā simplicitatez: imo ꝑpter illud qō ei admiscetur de coꝛporib⁹ terrenis malis que permiscētur ei. Et accidit toti qualitas mala. Similiꝛ aer non putrefit vllo modo ꝓpter suaz simplicitatē: imo ꝓpter illud quod admiscetur ei de vaporibus malis qui permiscentur ei et accidit toti qualitas mala. ¶ Et qñq̄ est illud cā ventoꝛū deferētiū ad locū bonū fumos malos ex locis fetidis in quib⁹ sunt valles ꝓfunde et coꝛpora exiccata in ꝓelio aut occisa ⁊ nō sepulta necq̄ tumulata. Et fortasse causa est loco ꝓpinqua in quo venit. Et qñq̄ accidunt putredines in interioribus terre ꝓpter causas quarū euent⁹ ignoratur: ⁊ nocere faciunt aquā ⁊ aerez. ¶ Et febres quidē accidentes causa aeris ficci fiūt iterū cā vt eueniāt febres cholerice. Pestilētiales vo fiūt ex aere turbido ⁊ hūido. Et febres i aere hūido sunt pluris euēt⁹: ſz sunt minoris acuitatis ⁊ lōgioris ſpacij. In estate vo sicca pauce pluuie sūt minoris euēt⁹ ⁊ maioris acuitatis ⁊ velocioris separationis. Et meliora tempoꝛa sunt que seruāt naturā suā.

UVA. BHSC. IyR_028

¶ In ista ptica dic p° q̄ pncipiū oīm horum.s.putrefactionis aeris in ība sua t morboz pestilētialiū inde accidētiū sunt forme q̄dā de formis celi faciētes eē necessariū illō cui⁹ aduēt⁹ ignorat.i.inducentes in passis dispositis nō volūtarie necp̄ otingent:sz necessario vt nāle agēs id cuius aduēt⁹ nō cognoscit a pori p cām maxie a medico inc̄ptuz est medic⁹:sz a posteriori per ei⁹ effect⁹ vt p turbulētiā t grossiciē aeris t fetorē ei⁹ t p multitudinē egrotantiū t moriētiū morbis pestiferis.Et ad h̄ ppositū ait p̄n. p̄mi tertia doctri.f³.c.singulari ¶ Multotiens q̄q̄ est pncipiū corruptiōis aer⁊ ab ipo aere ppe illō q̄ ei aduenit ex corruptiōe vicinantiū aerū aut ppe rez celestē cui⁹ q̄litas nō est hoibus cognita.

¶ Et principium omnium horz sunt forme ex formis celi faciētes esse necessarium illud cuius aduētus ignoratur: licz sint quidā hoim q̄ dixerūt in eo aliquid non proportionatum ad causam eius:immo oportet vt scias q̄ prima causa longinqua ad illō sunt figure celestes:t propinque dispositiones terrestres. Et quando faciunt necessario virtutes agentes celestes et virtutes patiētes terrestres humectationem vehementez aeri ex pelluntur vapores t fumi ad ipsum et sparguntur in ipso t putrefaciūt ipz cū caliditate debili. ¶ Et quādo fit aer sm hunc modum venit ad corquare corrumpit complexionem spiritus qui est in ipso:et putrefit quod circundat ipsum ex humiditate. t accidit caliditas egressa a natura: et spargit in corpore tunc propter causam suam t erit febris pestilentialis ¶ Et cōicat multitudini hoim q̄ iterū habēt in seipsis pprietatē ppatiōis

¶ Attēde p° q̄ aliq̄ theologoz magnas pestilētias a deo hoib⁹ ppt sua scelera q̄b⁹ offendit imitti p̄dicāt vt a p̄ma cā t p̄mo p̄ncipio p modū vberis t correctōis sic ipe imisit in pharaonē olim t in suos ei⁹. ¶ Attende.2.q̄ astrologi magnas pestilentias ascribūt aspectib⁹ stellarū sinistris t figuris celi malivolis hoi vel aialibus irrōnalib⁹ vel vegetabilib⁹ vñ nutriunt. Juxt illud p̄n.p° cantice tract.2.c.2. Si etiā stelle q̄ dicunt infortunate fuerit in exaltatiōe sua significabūt sup corruptionē aiatoz. Si vo q̄ fortunate dicunt fuerit ibidē significabūt salutē corūdē. Et auerroys illic h̄ canticū exponēs ait. Hoc ē sm opionē dnoz exptoz in sciētijs astrorū. Et h̄ qm ipi intēdūt q̄ q̄dā ex planet⁊ sunt q̄z effect⁹ sunt vt primū detrimentū t corruptio.t sunt illi q̄s ipsi vocāt infortunatos:t q̄ q̄dā ex eis sunt q̄z effect⁹ sunt vt primū pfectio t adaptio rerū:t sunt illi q̄s vocāt fortunatos. Opinant etiā q̄ q̄libet ex ipsis habeat ppa loca in orbē i q̄b⁹ ipoz actio roboret aut debilitet. Loca etiā in q̄b⁹ eoz actio fortificar̄ gdunt apud eos. Et ipsuerūt ppria nōia p̄dict⁊ gdib⁹ q̄ sunt exaltatio dom⁹ triplicitas t alia ab his. Ferūt etiā q̄ cū infortunati sūt in his q̄ dicunt exaltatiōes coz q̄ tūc augeat t roboret coz opatio. Et si sic ē significabūt tūc sup destructionē corpoz aiatoz. Et sik⁹ cū fortunati sunt in p̄dictis loc⁊ significabūt sup salutē corūdē. hec auerroys iux⁹ sniam astronomoz Deinde subdit sua. Hoc tñ inq̄t totū ē ɔ illō q̄ declaratū ē in phia naturali. Mā oēs actiones astroz sunt laudabiles.q̄m esse oium horz inferioz est ligatū cū motu t situ ipoz in ptib⁹ diuersis sphere. Et p hec vba se mōstrat auerroys quipēdere astrologie artē idicatiuā. Et adhuc magis p̄mo cantice tractatu.3.c.55.sup illo cātico. Et morb⁹ q̄dē mūe oti ait tc̄. vbi ait. Ars q̄dē astronomie debilis est t falsum h⁊ primū ei⁹ q̄ in ea eristit. Et cū eo ɔcordāt q̄dā famosoz theologoz. ¶ Attēde.3.q̄ p formas celi intelligit h̄ pnceps imagines celi q̄b⁹ regunt t obediūt hec inferiora. Juxt ptolomei in cētiloq̄o. Imagines q̄ sunt in h̄ mūdo celestib⁹ obediūt imaginib⁹. Quocirca describūt eas imagiarij cuz planete ingrediunt ipas ad oē q̄ opari volūt. Et sup h̄ ei⁹ cōmētatoz ait. In h̄ loco vult ptolome⁹ multa imaginū secreta patefacere. Et vult⁹ q̄ in h̄ seculo esse dicunt sunt spēs aialiū t plātarū. Et nūc dicit q̄ i oīb⁹ speciebus istis dnant vult⁹ sibi ɔsimiles in celo manētes. Verbi gra scorpio celestis: terrenis scorpiōib⁹ dnat.t celestis serpens terre spentib⁹. hec ille. ¶ Attende.4.circa hoc q̄ dicit. faciētes esse necessariū illud tc̄.q̄ p illō vult innuere q̄ actiones formarū celestiū in hec inferiora nō sunt libere libertate ɔdictiōis neq̄ casuales:sz necessarier cogētes cuenire effectū i istis inferioribus q̄tuz in se est t ex pte agent⁊ nisi impediat indispositio subiecti vel ineptitudo passi. ¶ Attēde.5.circa hoc q̄ dicit. cui⁹ a quēt⁹ ignorat. q̄ hoc dupl̄r intelligi pōt. Uno mō q̄ ignorat simpl̄r ab oi hoie mortali t est de archanis dei. Alio mō q̄ ignorat a medico sm q̄ medic⁹ est:sz ab astrologis famosis t exptis nō solū sciri sz p̄sciri pōt anteq̄ eueniat. vt maxime mortalitatis q̄ incepit anno dñi.1345.t durauit quinq̄ annis astrologi t quidā medicoz assignauerunt causam magnā cōiunctionē triū superioz planetarū sc̄z saturni iouis t martis:que fuit dicto anno 24.die martij in.19.gradu aquarij qui de signis est hūanis t fixis. Et quia hec coniunctio fuit de maximis t in signo humano maximā stragem hominibus intulit cui non fuit similis de memoria hominū. Maz per totā serpsit terrā habitabilē t interemit plus q̄ medietatē vtriusq̄ sexus t tacti fere omnes moriebantur:t diu durauit. quia in signo fixo

dicta coniunctio planetarū fuit. ¶ Attende sexto q̄ in preseruatione a pestilentia proficere posset non parū medicis prescire fozmas t influxus celi qui sunt causa pestis supra humanū genus vt aerē ineptet t humana corpora ad recipiendū suā infectionē. Juxta id hypocratis pronosticoz p̄ma. Est etiaz quoddā celeste i quo oportet medicū previdere cuius si tanta sit solertia admirabilis est nimium q̄ stupenda. Nonne illius est vt futurum periculum vel omnino prohibeat vel cōpetēti adminiculo tolerabiliuſ fiat. ¶ Attende septimo q̄ ad curaz pestilentialiū egritudinū sufficit medicis scire causas proximas inferiores a quib⁹ procedunt vel a quibus pendent:nec eis curandum est de causis primis t remotissimis:que nullatenus subiacent suis operibus nec aliquid imprimunt in corpora nostra sine medio causarū inferioz deo solo excepto:qui omnia quecunq̄ voluit fecit in celoz in terra in mari t in omnibus abyssis:t nihil est quod resistere possit sue voluntati.quapropter iugiter exorandus est in pestilētijs vt eas auertat. Ait cñ magnus auenzoar.26.theisir q̄ accidit epydimia quando deus mandat ipsaz esse. Secundo dicit hic princeps q̄ aliqui hominū dixerunt aliquid in eo sz in aduētu pestilentie non proportionatū ad causam eius assignantes q̄dem non causam pro causa vt quidā dixerunt:sicut empedocles litē esse causam pestilentiarū t mortalitatū.alij quidē fata:alij q̄ terra non sufficeret multiplicationi animantium nisi pestilentie q̄q̄ accideret:alij quia celū q̄q̄ deuiat a proprio cursu vel planete in celo vt de sole legitur in fabula phetontis. Vel dic q̄ hic princeps corripere intendit illos tā medicos q̄ astrologos qui p̄ sumunt de qualibet pestilentia reddere causam per aspectus celestes hominibus cognitos:immo multe fuerunt quaruz causa latuit homines. Tertio dicit medicū debere scire q̄ prima causa longinqua ad illud sc̄z ad euentū pestilentie sunt figure celestes q̄uis interdū ipsas ignoremus. Et propinque cause pestilentie sunt dispositiones terrestres vt corruptiones aeris t aquarum t vegetabiliū quibus aluntur bestie t homines. Quarto dicit q̄ quando virtutes actiue celestes t passiue terrestres vehementer humectant aerē nos circundantē vt nobis proximū impellūtur ad eū t sparguntur in eo vapores t fumi t putrefaciunt ipz cū caliditate debili non sufficienti purificare hunc aerē t emundare ab ipsius fumis t vaporibus. Et id intellige de caliditate tā celesti q̄ aerea ac etiā terrea. Quia si harū aliqua sufficeret depurare aerē non putrefieret. ¶ In q̄nta dicit q̄ quando fit aer qui nos circundat sm hunc modū puta q̄ putrefit in substātia sua:tunc inspiratus peruenit ad coz cū putredie eius. Unde superueniunt incōmoda quinq̄. Primū est corruptio vitalis spiritus in corde contenti:cui contrariatur per se t proprie venenosus aer. Secundū est putrefactio humiditatis que circūdat spiritū cordis videlicet sanguinis qui continetur in ventriculis ei⁹. Tertiū est excedens caliditas a natura egressa propter putredinem:ad quā consequitur inflāmatio spiritus t humoz t cordis Quartū est sparsio diete caliditatis putredinalis in toto corpore ppter causam suā:qui⁊ videlicet est infectiua velociter serpēs t eius multiplicans venenositatē. Vel expone ppter cām suam id est causa cordis quod transmittit ipsam mediantib⁹ spū t sanguine p venas t arterias in totū corp⁹. Quintū est febris pestilē tialis versuta maligna breui tempore vt plurimum occidens.

¶ In sexta particula dicit primo q̄ febris pestilentialis cōicat multitudini hoim id est fit cōis regnans t dominans super multos homines t non appropriata vni vel duobus. Fit quidē cōis non hominib⁹ omnib⁹:sed solū habentib⁹ pprietatē ppatiōis ad recipiendū infectionē eius. Et qui sunt illi statim declarabit.

Et q; nō oēs ꝑpati ad eā sunt in ḡdu eq̄li ꝑpatiōis: ſz aliq̄ magʒ aliʒ min⁹ huic ꝑpati nō inficit ꝑpatos fil:sed inficit ꝑmo ꝑpatio res ꝓnter alios. Causa vo q̄re cōicat multis:duplex reddi potest ꝛia est ꝓpter ꝫ q; ipsi⁹ cāe sunt cōes multis vt figure celi:putrefactio aeris ꝑpatio q̄ multoꝝ hoim receptiōi ei⁹. Scōa est ꝓpter hoc q; pestilentiales egritudines sunt cōtagiosissime oim ꝛ maxime inficientes approximātes ifecit. Jux illō aristo. pbleumatū ꝑ pbleumate. 7 q̄rentis ꝓpter q̄d q̄nq; pestilentialis sola egritudinū maxime approximātes eis q̄ curant replet. Et rndet ibi. Quia sola egritudinū cōis est oib⁹: q̄re ꝓpter hoc oib⁹ affert pestilētiā q̄cūq; praue se hñtes ꝑexistūt. Et id est intelligendū de febre pestilētiali ꝓueniēte ex corruptiōe aeris gñali multis hitatiōib⁹ nō ex corruptiōe ptickari vni⁹ camere vel vni⁹ dom⁹ ex corruptiōe latrinaꝝ aut fouee coq̄ne: q̄ ſz sit ꝺtagiosa: nō tñ cōicat multitudini hoim ex pte cāe cū non cōis imo ꝑuata sit. Signāt dr q̄ hñt in seipsis ꝓprietatē ꝑpatiōis. Mā cū solū agēs supueñit passo sine ꝑpatiōe passi ad recipiēdū ipressiones agentū nō accidit actio neq; passio: eo q; act⁹ actiuoꝝ sunt in patiēte dispositio. teste aristo. 2. de aīa. ¶ Attēde ꝑmo q; violētia pestilētie aliq̄n est tāte vehemētie ꝛ fortitudis q; sibi ꝑpat breui tpe corpora mūda nō ꝑpata suſceptiōi ei⁹. ꝛ tūc nō est remediū aliud ꝑ seruatiōis q; cito fugere ꝛ elōgare se ab aere infecto. ¶ Attende scōo q; corpa hū ana bone cōplexiōis bone hitudis boni regiminis euchima ꝛ sana ſz inepta sint ex pte sui pestilētia infici freq̄nter aptant ad receptionē infectiōis ei⁹ ex vehementia terroꝝ ꝛ timoꝝ alterantiū sanguinē ꝛ alios hūores. Et iō q̄ timent aut terrent fortit videtes añ se funera deferri: vt sepe audietes noua de morte vicinoꝝ suoꝝ aut amicoꝝ statim debēt fugere ꝛ elōgare se ab aere infecto: q; timor vehemēs sepe facit casuz. ¶ Scōo hic declarat q̄ sunt ꝑpationes ex hoib⁹ ad recipiēdū infectionē pestilētialē: ꝛ dicit ꝑmo q; ꝑpatio corpoꝝ ad illud in quo sum⁹ de passione. i. ad febrē pestilētialē de q̄ nūc agit est vt sint plena malis humoꝛib⁹ ꝓcipue calidis. Mā tales hūores opp̄mūt vtutes ꝛ debilitant eas: ꝛ a regimīe nature quodāmō sunt destituti: ḡre faciliter ꝛ cito occupant a mala putredie m̄ktū infectiua. Et sub his corpib⁹ intellige oīa corpa cacochima. ꝛ nō solū illa: ſz ꝛ plectorica quoꝝ quidē hūores multitudie peccāt. Et corpa mūda nō ꝑparata sunt ad pestilētiaz. nā ex illa forsitan nō patiunt. Forsitā dicit: q; cā pestis posset esse tāta tāq; violēta vt ipa possent adeo timere ꝛ frequētare egros q; paterent ꝛ inficerent. Scōo dicit q; iterū corpa debilia sunt ꝑpata pati ꝛ de leui infici ex aere putrido: sicut illa q̄ sunt plurimi coit⁹: ꝛ illa corpa q̄ debilitata sunt et resoluta mult laborib⁹: ꝛ mulieres q̄ sunt ipregnate vehementer ꝑpate sunt ad infectionē recipiēdā. Tū q; debiles onere fet⁹. tuz q; cacochime ex retētiōe mēstruoꝝ ꝛ aliarū supfluitatū. tū q; cogunt anhelare freq̄nt ꝛ attrahere multū aer̄ corrupti ꝑ se ꝛ suo fetu. Et infantes etiā ꝑpati sunt ad pestilentiā ex debilitate ꝛ teneritate suoꝝ membroꝝ ꝛ crebro āhelitu ꝛ ex vehemētia sue humiditat. Experientia etiā didici q; puelle circa annos nubēdi multū ꝑpate sunt ad infectionē pestilētialē: ꝛ q; mīn⁹ alijs est remediabilis earū infectio: forsitan ex ardore ad venerea. vel q; putrefit in ipsis semen qđ nō excutit vel sanguis mēstru⁹: vel qm̄ abūdant in hūiditatib⁹: ꝛ q; vt plurimū vtunt abunde fructib⁹ crudis. Tertio dicit q; corpa hūida latoꝝ porozꝝ sunt de ꝑpatis ad infectiōes pestilentiales: sicut illa corpa q̄ sepe freq̄ntant balnea ꝛ stuphas. q; ꝓpter suā excessiuā hūiditatē sunt patiora ad febres putridas. ꝛ ꝓpter porozū aptionē putrefact⁹ aer libere ingredit vndiq; ꝛ penetrat in sua corpa. Et o q; freq̄nter vidi sanos plurimos eūtes ad stuphas ꝛ infectos ꝓtin⁹ vel breui tpe post ſuū regressum. Et credo q; sit de reb⁹ pessimis frequētare stuphas tpe pestis. Ꝓio q; ibi ē aer reclusus: ꝛ si illic fuerit aliq̄s infect⁹ aut incipiens inficit: infícit alios. Scōo q; stuphe ebullire faciunt et fortiter cōmouent sanguinē ꝛ hūores: vñ facilī⁹ ab aere putrido ꝺtaminant. Tertio q; stuphe anhelitū reddūt magnū ꝛ freq̄ntē

Agens enim solum cum peruenit et patienti non est preparatio non accidūt actio ꝛ passio. Et preparatio corporum ad illud in quo sumus de passione est vt sint plena hūoribus malis. nam munda forsitan non patiūtur ex illo. Et corpora debilia iterum sunt patiētia ex eo sicut illa que multiplicant coitū. ꝛ corpora dilatatoꝝ porozꝝ humida multe balneationis

Signa [b] Hec febris est quieta exterius ebulliens ꝛ conturbans interi⁹ ſm plurimū ꝓdens ex q̄ ꝓcipit calidi tas ꝛ iflāmatio fortis. Et ē cū ea manifeste pl⁹ attrahit de putrido aere. Quarto q; poros in tota corpis circūferentia fortit apiunt: vñ ꝑ eos libere subintrat aer mult⁹ putrid⁹. Propter istas causas tpe pestis diffuadeo omnib⁹ generaliter balnea ꝛ stuphas. Et inde frequenter maledictiones intulerunt mihi q̄ de stuphis viuunt. ¶ Attende q; galien⁹ primo de differentijs febriuz. c. 6. volens declarare q; corpora munda non patiuntur a pestifero aere: sed immunda soluz: ꝑmo presupponit q; actio agentis nō est nisi in passo disposito dicens. Oportet em̄ meminisse semp in hoc toto sermone q; nulla causaꝝ sine patientis aptitudine agere apta nata est. Sed vt dictū est maxima particula generationis egritudinū est passiui corporis preparatio. Secundo supponit q; in aere nos circundante sint aliqua semina pestilētie dicens. Supponatur autē in exemplo ſm circūdantē nos aerē inferri quedā pestilentie semina. Tertio supponit aliqua esse corpora plena superfluitatibus ex se preparatis ad putrefactionē: ꝛ aliqua munda ꝛ pura: dicens. Copulatoꝝ aūt ei corpoꝝ hec quidē esse superfluitatū oīm plena preparatarū tam ꝛ per se putrefieri: alia vero existentia sine superfluitate ꝛ pura. Adijciatur prioribus quidē ſcz plenis superfluitatū oppilatio porozꝝ vndiq;: ꝛ ea que vocatur plectoria: ꝛ vita deses in copiosis comessationib⁹ ꝛ ebrietatibus ꝛ venereoꝝ imoderatis vsibus: ꝛ in his que ex necessitate omnes predictos ꝛ alios modos sequuntur in digestionibus. Alijs autez omnibus corporibus puris ꝛ sine superfluitatibus existētibus affit cuz existentibus eis bonis ſcz in eo quod est in eis de securitate: ꝛ bona ſpiratio quidē per omnes poros non oppilatos ꝛ non constrictos existentes: exercitia vero moderata ꝛ sobria dieta. His presuppositis querit galienus: nonne prima corpora cito inficiuntur et fortiter leduntur ab aere putrido. alia vero vel illesa manent vel modicū leduntur ꝛ facile sanantur. Dicit em̄ ibidē. Deinde in his suppositionib⁹ excogita qualiter alterutra corpora necesse est disponi ab eo qui respiratur in eo putrido aere. Nonne decēs. Hec quidē a prima inspiratione primit⁹ putrefactiōis modū assumere ꝛ ad plurimā procedere malicia. Quecūq; vero sine superfluitatibus sunt ꝛ pura: hec quidē nequaq̄ parata sunt pati: illa vero parū pati vt facilius in eis fiat in illud quod ſm naturā reuersio. Tādem sic concludit ibi galienus soluens questionem quam ipe premouit Jta vero ꝛ cuz aeris crasis id est complexio immoderate conuertetur ex eo quod ſm naturam in humiditatem ꝛ caliditatem pestilentem quidē necesse est fieri egritudinem. Pati vero in eis eos q̄ maxime qui iam antea se repleuerunt humiditate superflua. Et qui demum moderatis laboribus ꝛ qui vita vtebantur decora omnino impassibiles perseuerant ſm omnes has dispositiones.

b Signa. hec febris est quieta ꝛc. In hac parte secunda de qua quidam capitulum faciunt dat vigintiser signa febris pestilentialis: quib⁹ addit duo notabilia ibi| Et quandoq; est de his| Primum eius signuz est velut descriptio pestifere febris sumpta principaliter a modo caloris In qua tangit quattuor. Primū est q; hec febris est in exterioribus corporis partibus quieta ꝛ remissa: sic q; eius calor non multum mordicat pungit ꝛ inflammat manum tangentis. Febris enim ista est de conclusis febribus cuius caliditas malicia peccat ꝛ venenositate plus q; incēsione: nisi pestis potius ab influentia adustiua pendeat q; a putrefactiua sicut interdum fit in antracibus ꝛ carbunculis horis magni caumatis. Secundum est q; ista febris est multum ebulliens ꝛ conturbans intus: videlicet in ventriculis cordis ꝛ circa os stomachi. Ebulliens quidem ex inflammatione sanguinis cordis ꝛ spirituum eius a putredine. Conturbās vero venenositate cordi inimica ꝛ vniuersaliter humane nature. Tertium est q; hec febris perdit seu interimit ſm plurimum illos quos occupat: maxime dum pestis est in statu suo. Sed circa initium ꝛ finem ipsius euadunt plurimi. Et pro regula habe q; ad vinum tacti de hac febre obeunt. Et pro exceptiōe q; pauci ex fortibus bene rectis euadunt. Et nunq̄ promittas alicui salutem hac febre detento: dato q; voceris a principio. ꝛ q; tu⁹ patiens sit valde obediens ꝛ astantes sibi sint idoneissimi: ꝛ apothecarius fidelis ꝛ doctus ꝛ bene munitus. sed in eis dubie pronostica semper. Quartum est q; hac febre percipitur intus caliditas fortis ꝛ inflāmatio tam a patiente suo proprio sensu: q; a suo medico inspecto anhelitu ꝛ arida lingua cum plurima siti. Secundum signum ab anhelitu sumit qui est in febre pestis magnus exaltatus pluri

UVA. BHSC. IyR_028

mum constrictus curtus ⁊ frequens. Magn' quidē donec virt' decidat ppter vehementiā ebullitionis ⁊ inflāmatiōis in corde ⁊ prope cor. Exaltatus aūt qui ⁊ sublimis dicitur ppter mḱtā necessitatē dilatationis partiū superioꝝ pectoris vt ad cordis refrigeriū simul aer multus intromittatur. De quo ait princeps tertij decima tractatu primo capko. ii. cp est species anhelitus magni in quo necessarius est motus superioꝝ lacertoꝝ pectoris ⁊ nō peruenit necessitas in ipso ad mouendum velamen id est dyafragma et īferiores lacertos pectoris. Et iste quidē anhelitus sepius accidit in febribus pestilentialibus. hec ille. Multum vero cō strictus id est fortis fistoles seu depressionis ad excutiendum abundantiam marimā fuliginū cordis ⁊ vapoꝝ maloꝝ putredinaliū. Jux illud ꝓncipis capitulo octauo nunc dicti tractatus. Si est necessitas expulsionis vaporis fumosi plurima propter multitudinē quantitatis eius aut acuitatem qualitatis ipsius est constrictio exufflatiua. Vel per anhelitū constrictū intellige illū cuius via constricta inuentur. Jurta illō principis ibi capko vigesimoquarto. Constrictio anhelitus est vt nō inueniat aer in quo exercitatio fit cū anhelitu meatū in parte sui motus: nisi strictus in quo non penetret nisi paulatim. ⁊ ita fit in febre ista ppter aeris grossiciē ⁊ fumoꝝ multitudinē. Multū quoꝝ curtus seu breuis anhelitus quia virtus debilis diu trahere non potest aerē plurimū: ⁊ per suspiria sepe sincopatur. Frequens aūt ideo cp magnitudo sola nō sufficit ad refrigeriū. Tertiū est vehementia sitis propter ardorē ⁊ inflāmationē que est in precordijs. Quartū est siccitas lingue propter assiduū transitū aeris putridi ⁊ fuliginū vstarū per guttur ⁊ eā. Quintū est nausea aut casus appetitus propter os stomachi vehementer compati passionib' cordis ⁊ doloribꝫ eius. Et circa istud notat vnū: cp si patiens nō resistat violenter ⁊ vehementer casui appetitus cogendo seipm ad comestionē velociter hec febris interficiet ipm: quia vehementer deficit virtutē. ⁊ ido indiget sepe sublcuari cibatione. Sextum est dolor orificij stomachi propter colligātiā ⁊ propinquitatē ipsius cū corde. Septimū est magnitudo splenis seu tumor ipsius. vel quia ab hac febre debilitatur per cōpassionē ipsius cū corde: quare non sufficit a se expellere melancholiā grossam quā prius attraxit et transmittere ipsam versus os stomachi ad suscitandū in eo appetitū vel ex melancholie multiplicatione propter grossi sanguinis aduſtionē precipue in peste aduſtiui influxus. vt in illa que parit carbūculos malignos de natura antracū. vel ex grossicie putridarū aquarū vel putridi aeris qui splenez magnificant ſi inde fiat pestis. Octauū est anguſtia vehemens ex violentia quā cordi prestat ⁊ virtuti vite suiscꝫ spiritibus venenosus aer ⁊ pestifera febris que ab hoc exorta est. Nonū est inquietudo qua se eger reuoluit de latere in latus: de ventre ad dorsum: de capite ad pedes nō inuenies requiē sub aliquo situ ꝓpter vehementiā conturbationis in corde ⁊ prope cor venenosi aeris et venenatoꝝ per ipsum humoꝝ. Decimū est cp forte in hac febre ficca aderit tussis nitente natura venenum inficiens a se repellere quod complere non potest. Quia iam infecit ventriculos cordis ⁊ pēnas pulmonis cū vijs ipsius. sed ideo sicca est quia nihil illic humorale habetur quod maturū valeat per tussim expelli. ⁊ est velut tussis ex fumo genita. Undecimū est casus virtutis ex mortificatione spirituū cordis ⁊ innati caloris a venenositate inspirati aeris. Duodecimū est cp eger facile ad sincopi in peruenit vel dū mīn uitu r vel quando purgatur vel quando surgit vel quando se transfert de lecto in lectū: imm o sepe tacendo suauiter in lecto sincopim incurrit: maxime dū eger declinat ad mortē victus veneno. Tredecimū ad quod eger peruenit est cōmixtio rationis eius seu mentis ipsius alienatio introducta a fumis ⁊ vaporibus venenosis putridis latis ad cerebrū ab inferioribus. Quartūdecimū est tensio partium sub hypocondrijs vt ventris ⁊ laterū ex multiplicatione grossoꝝ vapoꝝ ⁊ ventositatū ab aere turbido grosso venenato: ⁊ ex diminutiōe duarū primarū digestionū propter vehementiaꝫ debilitatis naturalis caloris. Quītūdecimū est vigilie plurime seu defectus somni boni ⁊ naturalis: ⁊ si dormiant modicū dormiūt cū fantasijs multis ⁊ malis somnijs terrefacientibus propter malicia coruptoꝝ fumoꝝ ad cerebrū eleuatoꝝ. Clerū ipsi interdū pati videntur subethsahara id est vigilatiuā dormitationē: ita cp ipsi dormire videntur propter impotentiā motiue virtutis in mouendo oculos ⁊ leuando palpebras ⁊ in loquendo: sed non vere dormiunt. ⁊ sepe eis somnus laborē prestat: ideo mortale ē Sextumdecimū est mollificatio et torpor membroꝝ corporis id est debilitas animalis virtutis talis ⁊ tāta cp eger non loquitur nec bñ sentit nec se pascere scit nec se erectum sustinet. Et a vulgo dicitur cp talium membra sūt vt manutergia madida mollia. Prouenit aūt dicta mollicies ex impotentia ministrandi spiritus ⁊ calorē vitalē a corde ad cerebrū vbi debent animales fieri. ⁊ tales facti dare sensum ⁊ motū alijs particulis. Decimūseptimū est cp in febre pestis aliquando accidit bothor subalbida ⁊ rubea: id est parue pustule in superficie corporis: quandoꝫ albe sanioſe quādoꝫ rubee similes variolis ex ebullitione putrefacti sanguinis. Et circa istas pustulas notat cp interdū velociter apparent ⁊ etiā interdū cito occultantur ⁊ delitescunt ꝑm cp putridus sanguis ebulliens nunc foras erūpit nunc intra retrahitur. Et sub hoc signo quedā cutis macule intelliguntur nigre aut virides aut violacee vel subrubee similes illis que cuti contingūt ex morsibus pulicū que vulgariter solēt dici plane: ⁊ sunt de signis malis ⁊ mortalibus: precipue nigre vel violacee vel coloris viridis. qm attestantur super magna humoꝝ corruptiōe nō emēdabili. Decimūoctauū sunt cola ⁊ vlcera. Et est cola seu alcola vlc' existēs in cute oris ⁊ lingue cū expansione et dilatatiōe. vt ait ꝓnceps tertij. 6. c. 22. Et ꝛingunt cola ⁊ vlcera alia in febre pestifera ex coruptiōe vehemēti humoꝝ. Decimū nonū a pulsu acceptū est: ⁊ ē cp pulsus ꝑm plurimuz in hac febre est frequens ⁊ etiā paruus. ⁊ fit vehemens vt plurimū in nocte. Frequēs q̄dē ꝓpter magnā necessitatē refrigerij ⁊ cuē tatōis ⁊ vt suppleat qō de magnitudine deest ppt debilitatē virtutū. Paruꝰ vero qz febris pestis virtutē vitalē talē deficit vt magnū nō possit opari pulsum: ꝛ eo multū natura indigeat. Vehemens autez fit vt plurimū in nocte id est fortior cp de die sit: qz virtutes naturalis ⁊ vitalis in nocte fortificant. Vel expone cp in nocte fit pulsus vehemens in frequentia ⁊ velocitate magis cp de die ꝓpt caloris fortificationē ex reditu ipsi' ad īteriora tā naturalis cp etiā febrilis. Adde cp pulsus in istis febribus est multum debilis ⁊ inequalis ⁊ inordinatus: quia vires corporis venenositate sua deficiūt ⁊ magnā faciūt in massa humorali conturbationē: ⁊ tandē fit pulsus vt formicans vel vermiculosus instante morte ⁊ anhelitus frigidus ⁊ debilis valde. Vigesimū est cp quandoꝫ accidit egrotanti hac febre tumor ventris hydropisi similis. Et hoc videtur velut ti proprīū venenis calidis per os intromissis. vel quia ex se suscitant ventositates: vel quia caloꝛē innatū debilitant vnde pullulāt in stōacho ⁊ vētre vētositates ex diminutiōe digestiōis Talis tumor vētris cōiter accidit pbatorib' tyriace dū venena assumūt. an vere vel ficte fraude latēti talē sibi ꝓpocent vētris tumorē nescio de' scit. Vigesimūprimū est fluxꝰ vētris in quo cholera defluit ⁊ alij humores ꝑcipue aduſti vel putrefacti q̄ ꝑm plurimū est sintomatic' ex debilitate virtutis ꝓcedēs ⁊ cā deficiens. ⁊ hūores illi q̄ p ipm defluūt ex sanguīe corrupto ptim geniti sunt cuī' subtilis pars in cholerā vsa est ⁊ pars ei' grossior in melācholiā. Vigesimūsecūdū ab egestiōe sumptū ē. ⁊ est ꝑgestio detenti ista febre ē lenis. i. lubrica feda. i. sordida seu cenolēta vt horridi foꝛ. nō nāturalē ē cibal' bñ digesta. ⁊ qñq̄ est melācholica p aduſtionē vt putrefactōez cadaueralē. Et maior ps suay fecū ē spumosa ex ebullitiōe hūoꝝ fluētiū: fetida ex coruptiōe. Et ī egestione hac est aliquid pingue vel vnctuosum de genere buī' qō liquefit

Dema tisq ī fi. ap pent.

VVA. BHSC. IyR_028

in interioribus ex forti incendio. Vigesimum tertiū ab vrina sumit: et est q̄ vrina detenti ista febre est aquosa cholerica melancholica. Aquosa primo scz subtilis sine sba z sine sedimine ꝓpter nil descindi de humoribus cū ea in ꝓncipio febris. Postea cholerica sbtilis z ignea ꝓpt incensionē calidoz humoz in interioribꝰ. Deinde melancholica grossa cōfusa seu turbulenta ꝓpter vehementiam cōturbatōnis z ebullitionis in hūoribus: et interdū declinat ad nigredinē ꝓpt adustionē seu putrefactiōez cadaueralē. Vigesimūquartū a vomitu sumitur. et est q̄ in febre hac sepe patientes melancholiā euomūt: sed sepius choleram. In hos em duos hūores cōuertit corruptus sanguis ab hac febris specie. Sz humor cholericus q̄ mordacior plus stomachū excitat vt ipsuz euomat et q̄ leuior sursum facilius vomitu educit q̄ melancholia. Vigesimūquintū est q̄ detēti hac febre sudāt interdū sudore fetido ꝓpt magnā humoz corruptōez: z tūc plus suspectū z periculosuz est stare iuxta ipsos. Vigesimūsextū est q̄ hec febris incipit cū accidētibus z signis ꝓdictis cū fortitudine sua. Et potes referre ꝓnomē hoc sua vel ad ipsam febrē vel ad dicta accidētia vel ad egri virtutē. Et cōsequēter venit res eius. id est fortitudo febris vel malicia accidentiū vel dispositio infirmi ad sincopim seu casum virtutis ex mortificatione caloris innati a venenositate materie. et ad frigus extremitatū z mortificatōez eaz ꝓpt ipotētia vitalis caloris ad regimen extremitatū z ad diffundēdū se sup eas: z ad spasmū z alcuzez. id est tetanū ꝓpter pūctiōez z mordicatiōez neruoz. Unde se ꝛbunt vel retrahunt versus suū ortū. z iste est spasmus nō ꝓportiōatus ad materiā. Vel ꝓpt neruoz desiccatōez a calore febris. z iste est spasmus de inanitiōe. Vel ex materie pmutatiōe ad mēbra neruosa replētis ea: quare ꝛbunt z incurrūt spasmū de repletiōe vel tetanū talē. ¶ Attēde q̄ rasis decimo almansoris sic breuiter meminit huius febris signa. Febribus q̄ ex aeris corruptiōe generant nō videt in ꝓncipio esse acuitas multa. nec caliditas cū tāgit eger. Sunt tñ in occultis corpis ꝓtibus et in ꝓfundo ipsius magni nocumēti. Et sunt deceptorie z vehemētis opatiōis. Et sunt febres lente z tepide sed cōclusę: cū q̄bus anhelitus z quicq̄d a corpe egredit valde fetida sentiunt. His vo febribus laborātes estuatōez magnā z sitim vehementē patiunt. Et eoz anhelitus augmētat z fit spissus. id est frequēs. Ex corpibus quoz cū vomitu z egestione res fetida egredit z insolita. Deinde eis incipit supuenire sincopis z moriunt. Et libro diuisionū sup eodē ait. Febris que euenit ex pestilētia est quiete caliditatis cū tangit. Sed anhelitus est cū ea fetidus frequēs. Et adherēt ei tristicia sitis z vomitus. Cū ergo videris nauseā frequentē cū febre tepida: tūc scias q̄ febris est pestilētialis z ꝓprie q̄n cōcat et multiplicat: z sunt signa pestilētie manifesta in aere circūdante cos ex illis que dicemus. Et vt signa febris pestilentialis tue memorie fixius hereant sic metrice collige. Conturbans intra perdens ardor tepor extra. Mollificatus homo totus vigil in quies amens. Tussis sicca: frequēs olet arctus anhelitus altus. Parua frequēs vehemēs plus noctu pulsio nutans. Casus ꝺtutis angustia sincopis arens. Lingua: sitis fortis: vomitus stomachi dolor oris. Nausea strata fames vt hydrops laterū tumor et splen. Sudor olens: croceū fel sub sup it mage nigro. Ulcera: cola: rubens bothor ve subalbida currens. Frigus in extremis: spasmus sunt in febre pestis. Unda pest aquea post turbida fellea. i. cholerica melan. id est melācholica. Cōsequēter princeps post ꝓdicta signa notauit hic duo. Primū est q̄ q̄ncq̄ est quedā de febribus istis pestilētialibus in qua neq̄ infirmus neq̄ tangēs ipsuz sibi ꝓpinquus sentit multitudinē extranei caloris. Et nō alterā caloris. z nō alterat pulsus z aq̄a magna alteratione: z cū hoc ipsa est interficiēs velociter: z hesitāt medici in esse eius. Et plurimi quoz anhelitus fetet ex istis z ex primis moriuntur. nam putredo est iā cōfirmata in corde.

¶ De signis pestilētie. Cap'm. II.

E illis que significāt ꝺ pestilētiā de reb' q̄ currūt cursu cāz est vt multiplicent' roi om z suḥub i ꝓncipijs autūm z elul. tur pulsus z vrina ḥmōi infirmi magna alteratione a naturalibus. Cū hoc tñ ipsa velociter occidit seu interficit egz. Et medici hesitāt in esse huius febris. Primo quidē hesitāt a ꝓncipio eius si sit febris aut nō: cū nec sentiāt calorē eleuari vsq̄ ad gradū febris: nec pulsum velocē aut frequentē fieri: nec vrinas tingi. Scōo hesitant quō fieri pōt talis febris z nō cōicari mēbris extrinsecis. cum febris sit calor extraneus accensus in corde z ꝓcedens ab eo mediantibus spū et sanguine p venas et arterias in totū corpus zc. Tertio hesitant quō fit istud q̄ pulsus z vrina non multū alterant a naturalibus in tā pestifera tāq̄ acuta egritudine: qui solēt esse de potioribus z certioribꝰ signis ad iudicandū de specie febris z de exitu eius si saluber erit an malus mortalis. Quarto ipsi hesitant quō tā lenta tam remissa febris vt vix sentiat ita cito pōt interimere egz. Dicūt quidaz sup ḥis volentes coz reddere cām: q̄ huius febris z sue cause malicia interdū talis z tāta est q̄ natura terret z nō audet febrē hāc inuadere neq̄ cām ipsius sed refugit ab ḥis: quare nihil mittit ad exteriora vel ad mēbra naturalia: q̄bus imutent pulsus z vrina: imo febris z cā eius sine resistētia infirmū interimūt. Sed hec positio videt erronea. q̄ suppo nit naturā cognoscere q̄ est inferioris ordinis ad vtutes apꝑhensiuas. Scōo q̄ naturale est passo omni physico q̄tū sibi possibile est suū repellere ꝛrium z in patiēdo reagere. Tertio q̄ manifeste videmus aialia q̄ quasi nullius fortitudinis sunt cōparatione ad hoīes se defendere q̄n opprimunt vt si caudā vermis calcibus oppmas ipse caput erigit vt te mordeat. Aliter igit dicendū censeo. scz q̄ aer pestilētialis generās hāc febrē pōt esse sub tepido calore vehemēter venenosus: z coz illius q̄ recipit ipsum valde dispositū ad recipiendū infectionē eius: quo dato aer ille sua venenositate coz interimit priusq̄ manifestet febrilis calor in exterioribus aut in pulsibus aut i tinctura vrinaz. imo dico q̄ aer ille sua venenositate receptus in corde pōt occidere nulla febre inducta. Vidi parisius tēporibus meis latrinarū z foucarū mundatores aliquos intrantes foueas maxime fetoris: vbi ilico moriebant priusq̄ extrahi possent. Et epidimiali tēpore vidi aliquos afferentes mihi suas vrinas: quoz tetigi pulsum z neq̄ vrinā neq̄ pulsum reperi multū alteratuz a naturalitate: quoz aliqui eadē die moriebant alij in crastino. Et quod mihi mirabilius fuit z me magis terrens vidi duos ad me venientes qui cōsilio habito recesserūt a me: z priusq̄ ad hospitium redire possent vbi locati erant interierunt qō nō distabat a domo mea pluscq̄ tractu vnius arcus. A tali peste liberet nos deus. de qua auenzoar. 26. theisir capło primo ait. Alios vidi q̄bus accidit lenta febris z subito mortui sunt nō estimantes habere febrē: z etiam a medico illud nō estimabat. Alij diterūt q̄ natura interdū intantum aggrauat q̄ non percipit suā lesionem sed ē velut stupida. tū q̄ ab aere inspirato ad coz non sentit solamē sicut solita est sed grauamē maximum ꝓpter vehementiam venenositatis: tum q̄ celestis influētia qua foueri solebat z in ope dirigi sibi inimica est: z sic deserta velut mortua manet z non est qui consoletur eam ex omnibus charis eius. Secundum notabile est q̄ plurimi febricitantium febre pestilentiali quoꝝ anhelitus est multuz fetidus moriuntur de ea siue ex istis fuerint qui modo dicti sunt bonum habere pulsum z bonam vrinam. siue sint ex primis qui signa alia dicta prius habent. quia fortis fetor anhelitus eorum significat q̄ iam putredo cōpleta est et cōfirmata in ventriculis cordis et vijs anhelitus. Et tunc cauendū est approximare eis. q̄ sibi astantes de leui inficiunt suis anhelitibus sicut basiliscus.

¶ De signis pestilentie. Capitulum. II.

E illis que significant. In hoc capitulo primo agit ꝺ signis pestilentie que sunt signa z cause. Secūdo de signis que sunt signa tantū ibi [Signa autē que sunt]

a In prima ꝑte dat sex signa pestilentie que actiue cōcurrunt ad inducendum eam. Primum signū qō z cōcausa est pestilētie est multiplicatio roiom et suḥub in ꝓncipijs autūni et in elul. id est mēse octobris.

Reprehendit dicētes q̄ ... nāam hac ... mori ... ta nō audet ... gum ...

De fetore latrinaz et foucaz q̄ ... mēbris

UVA. BHSC. IyR_028

Jsta em̃ indicant pestilentiã indicatione signi ⁊ cause simul. Et intelli ge per roiom vel roiona id quodm acre apparet sicut stella cadens que est in motu. Et per suhub radiuz qui est velut ignis flammans in aere. Et sub his duabus impssionibus metheorologicis intellige ceteras im pssiones igneas fientes in supma regione aeris per inflammationem exhalationuz huc la taz a terra sicut co metas caps saltãtes ⁊ dumos ardentes. q̃z mã p' adustiõez inferius recidẽs qñ q̃ corrũpit aut aeruz aut aquas aut vege tabilia q̃bus vescun tur bestie ⁊ homies. Et sub hoc signo qõ quasi celeste est vul gi iudiciopõt intelli gi signũ aliud prius qõ fortasse estcã mul tiplicatiõis haz im pssionũ: sicut ptuctio vel aspectus alk ma liuolus mark iouis et saturni vel duorũ ex eis maxime in ali quo signoz humano. Scõm signum est qñ multiplicatur auster. id est ventus meridionalis et sub solanus. id est ventus oriẽtalis in keuim. id est in mense: ⁊ pcipue in septembri per aliquot dies. Jsti enim venti sunt alijs ventis princi palibus vt boreaz fauonio calidiores. Et austrinus est calidus ⁊ humi dus ad putrefactionẽ multũ disponens aerẽ ⁊ humores. De quo q̃rit aristoteles. 26. pticula ꝓbleumatũ: ppter quid in austrinis grauius se habẽt ⁊ imbecillius homines. Et de subsolano querit ibidẽ ꝓbleuma te primo. ppter quid subsolanus solus ventoz ad se trahit nubes. Ter tium signũ videt princeps appropriare pestilentie hyemali. Et est q̃ si multotiẽs videris turbiditatẽ in aere: maxime estate ⁊ autũno: ⁊ existi maueris inde pluuiam: ⁊ inueneris aerem vacuũ a pluuia ⁊ siccum nõ madidum neq̃ tũc pluit: tunc pnostica q̃ corrupta erit dispositio hye mis. Quia multitudo fumoz̃ ⁊ vaporum cõturbantium aerem: nec pluuijs lauatur: nec ventis aut sole purificat: imo manet aer obscurus turbidus hyemali tempore pcipue si hyems austrina fuerit. Et iam p uerbio vulgari dicitur q̃ dum sepe est signum pluendi ⁊ nõ pluit tem pus est totum pestilentiosum. Quartũ signum appropriat princeps estiuali pestilentie: ⁊ est q̃ paucitas pluuie cum frigore in vere signifi cat malignam pestilentiam in estate venturam. Sed post talem veris cõstitutionem multiplicatio ventorum australium: ⁊ aeris cõturba tio per aliquot dies. deinde clarificatio per hebdomadam vnam ⁊ non vltra: ⁊ frigiditas noctis ⁊ pfocatio aeris vel anhelituum hominum ex malicia aeris attracti et cõturbatio et caliditas circa pectoralia si gnant pestilentiam iam aduenisse seu corruptionem in aere: ex qua fu ture sunt: et expectantur febres pestilentie morbilli variole carbuncu li antraces et fluxus ventris pestilenciales. Quintum signum videtur appropriari pestilentie autumnali. et est q̃ quando estas est excessi ue caliditatis seu estuosa valde: et vehementis cõturbationis in aere suo: et matutina eius sunt alterata sic q̃ his horis aer suffocatus est: et a vulgo dicitur q̃ est estuphar': et iam pterierunt ⁊ multiplicate fue runt in autumno sequenti hanc estatem exhalationes ignee ante ad uentum pestis sicut suhubu. id est radij ignis in aere accensi: ⁊ ignes. id est exhalationes ignite et neiesich. id est ignis per aerem descendens et alia ignita sicut comete. Hec omnia viciſſim cõcurrentia sunt signa pestis et aliorum. scilicet morborum pestilentialium et sunt cõcause di cte pestilentie. Sextum signum est quando nos circundans aer mul totiens in die diuersificatur: vt nunc sit clarus: nunc turbulentus: et nunc tepidior: nunc calidior: nunc tranquillus: nunc vento cõmotus: et die vno clarificatur: et in ipso eodem oritur sol clarus: et alio die cõ turbatur aer et sol. in hoc oritur obscurus velatus in velamine nubis q̃ est sicut puluis: videlicet sicca puluerulenta. His cõcurrẽtibus iudi cãda est pestis esse vẽtura: ⁊ sunt signa ⁊ causę vẽture pestis oia pdicta.

b Jn secunda parte dat signa quattuoz venture pestis associantia

causas pestilentie sine hoc q̃ cõcurrant per modum cause ad ip sam inducendam. Primum est multiplicatio vehemens ranarũ in aere generatarũ per viam putrefactionis quandoq̃ cũ pluuia quandoq̃ sine ea in terram cadentium. significant em̃ vapores et fumos in aere putrefieri: qui putrefaciunt tandẽ ipsum aerẽ. Secunduz est cum multipli cãtur reptilia que ex putre factiõe genera ri solent sicut vmes ⁊ aranee significant em̃ in supficie ter re vel aere pu tredinis abun dantiã ex qua finaliter infici tur aer. Tertiũ signum est cuz animalia sub terranea sicut mures ⁊ talpe videntur fuge re et exire a suis antris, ⁊ ten dere patenter ad superficiez terre ac si dele ctentur in ae re putrido: et plantas appetant hoc aere infectas. Quartum signum est quã do animalia male nature sicut alakiliki: seu cuculi: et pice: et eis similia. fugere videntur ex nidis suis ⁊ recedere ab eis: ⁊ fortasse sua dimittunt ouа: relinquentia aerem putredine infectum: in stinctu ꝓprio et se transferentia versus sanum aerem. Quod nõ solum faciunt male nature aues: sed et aues alie bone nature: si cut cirri: passeres. Verum de suis sunt ouis magis curie. Adde dictis signis q̃ pestilentias pcedere solent graues egritudines male terminationis. Adde etiam q̃ si hyems sit borealis: et ver pluuiosum austrinum: ⁊ estas valde ficca: pestis in autumno ac cidet. Juxta id aristotelis ꝓbleumatum prima. ppter quid si hyeme facta boreali et vere austrino et pluuioso estas valde ficca fuerit: mortifer fit autumnus omnibus. maxime autem pueris: aliis autem dissinterie et quartane chronice fiunt in ipso. Adde etiam q̃ quando vapores plures solito a terra eleuantur virtu te solis et aliarum stellarum annus reddetur pestilentialis. Ju xta id aristotelis ibi: Propk quid quando ex terra vapor ascendit multus a sole annus pestilentialis fit. Adde etiã q̃ quando mul tiplicantur morbilli ⁊ variole nõ solum in pueris: sed in ꝓuectis significãt pestilentiaz esse venturã. ¶ Attẽde primo q̃ epidimia grece desup aduenies interptatur. Et est velut genus ad pandi mon ⁊ pestilentiã. Teste Jañ. Pandimon vero fm oribasium di cunt greci quando cõmunis egritudo in pluribus hominibus currit. Cuius species est pestilẽtia. siz cũ fuerint egritudines ma xime mortifere. Sub pandimon ergo cõprehendunk illa genera liſſima reumata multis regionibus cõmunia. Quoz duo vidi mus tẽporibus nostris: ex quibus pauci nisi senes debiles morie bantur. ¶ Attẽde secũdo q̃ egritudinũ quarundã mortaliũ cur sus pestilentia dici põt ampliato nomine que nõ pueniũt ex pu trefactione: nec sunt cõtagiose: ab aeris tñ indispositione pueni unt. De quibus rasis quarto almansoris capko de mortalitate ait. Accidit quoq̃ vt in aliquibus annis in vere squinantia mul tos inuadat que mala etiã ⁊ pernicioſa existit. Cõtingit etiaz vt in aliqua hyeme multotiẽs apoplexia ⁊ paralysis ⁊ egritudines his similes eueniant. Et princeps tertij. 16. tractatu tertio. c. 6. Et quandoq̃ accidũt cholica ⁊ yleos fm semitã accidentie egritu dinum pestilentialiũ aduenientiũ ⁊ peruenũt de regione ad re gionem: ⁊ de homine ad hominẽ. ¶ Attende tertio q̃ magnus auenzoar. 26. theisir tres distinxit epidimie species vnicuiq̃ ꝓ priũ assignãs capitulũ ⁊ remedia ꝓpria. Prima est epidimia ae rea: q̃ ex aeris ꝓuenit corruptõe. Secũda est aq̃a: q̃ fit ex aquaz cor ruptiõe. Tertia ꝓuenit ex comestiõe corruptoz ciboz tpe famis.

UVA. BHSC. IyR_028

De curationibus febriū pestilentialiū. Capitulum .III.

Summa curationis. In hoc capło primo agit de cura febris pestilētialis. Scōo de rectificatiōe pestilētie ibi[Rectificatiōis autem]

a In prima pte q̄ est pñs tertus primo agit ō cura febris pestilētialis p̄ euacuatiōes. Secūdo p̄ infrigidatōz domoz egroz̄ t rectificatōz aeris ibi[Et oz vt infrigides] Tertio p̄ ifrigidātia oze sumēda ibi[Et admistrēt eis trocisci] Quarto p̄ reuocatōez caloris ad exteriora qñ infrigidantur ibi[Qñ si res] Quito p̄ restauratōz appetit' ibi[Et qñ cadit] Sexto p̄ cibos ido ¶ In p̄ma ptica dat q̄nq̄ regl'as. Pri(neos ibi[Et oz vt sint] ma est. sūma curatiōis. i. intētio p̄ma t p̄ncipalis curatiua febriū pestilentialiū est exiccatio putredini obuiās t nō sinēs ipsam p̄ hūores diffundi. Nā sicut hūiditas putredini mř est ita siccitas hostis. Scōa est. p̄ exiccatōez in ꝓposito oz intelligi eductio hūoz cū phlebotomia vł pharmacia vel cū vtrisq̄. Per hāc em̄ supflui hūores i pmptu educunt a putredine aeris occupari pati. Et natura reddit magř sollicita circa custodiā reliquoz hūoz ne corrūpant t putrefiāt. Tertia est. oz in cura febris pestilētie vt incipiat ab euacuatōe ita q̄ nulla expectet digestio: nec q̄cq̄ comedat aut bibat eger donec ipse fuerit euacuat': t ilico dū sentit se hac febre infectū euacuet: nec expectet horā electōis ad euacuatōez. Quanta morbi ḡuitas t ei' pessimitas nō patit dilatatōez: imo breui tpe vtutē deiicit t cor ita inficit vt nō sit loc' aut tps aptū euacuatiōi nec spes in medela seu sanatiōe. Quarta ē. fiat in hac febre phlebotomia statim qñ incipit. q̄cūq̄ fuerit dies aut hora si mā vincēs in corpe seu supabūdās sanguinea fuerit: vt nā plus sollicitet in ꝓseruatiōe resídui t p̄seruatiōe eius a putrefactiōe t exoneret oppressiōe plectorica t fiat attētior t occupatior in resistēdo febri t cause eius t symptomatibus. ¶ Attēde q̄ circa phlebotomiā infector hac febre multe olim fuerūt t hodie adhuc sunt dissentōes t opiniōes. Prima fuit q̄ in omni hūte febrē pestilētie cōpetētis etatis ad phlebotomiā ꝓuenit phlebotomia: maxime si bochius carbūcul' aut antrax cū febre appeat. Quia febris ista de sanguineis est: cū ꝓcedat ex aere corrupto putrefaciēte cordis hūores inter quos abundat t p̄dūat sanguis. Et hec ē opinio vulgariū oīz in hac regiōe qui sapiūt aliq̄d circa agēda i hac febre. Scōa opinio vituperat penitus phlebotomiā in febre hac: allegās p̄mo q̄ deiicit vtutē cū malignitate morbi: t q̄ nō educit materiā febris q̄ recluſa manet in vētriculis cordis t ptibus alijs sibi p̄mis: t q̄ bonū sanguinē aufert t educit: t q̄ cōmiscet sua ꝓturbatōe humores infectos cū bonis hūoribus. Et huí' opiniōis rasis in expertijs maximus t curis morboz post galienū t hypocratē fuisse videt: q̄ de cura ísti' febris ptractās decimo almāsoris t in libro diuisionū capłis de ea nullā penitus fecit mētōez nec de phlebotomia nec ō pharmacia. Et ls locus ab auctate nō teneat negatiue: nō est p̄sumēdū q̄ tātus auctor hec duo ingenia tāte efficatie si vtilia forēt oīno omisisset t neglexisset. Et in h̄ multi ꝓsentiunt medici t vulgi opinio q̄ postq̄ febris pestilētialis iā cordi im p̄ssa est t venenauit hūores ipsi': t iā ptrāsiuit p̄mus dies ei' non solū inutilis: imo nociua ē phlebotomia ppř cās dictas. Tertia opinio nō solū ꝓsuluit i hac febre phlebotomiā: sed iussit eā a p̄ncipio fieri vsq̄ ppe sincopim vt p̄ cā statiz febris extinguat sudor ꝓuocet t vēter laxet sicut sepe accidit in tali sincopi. Et hi p̄ se allegāt illō hypocratis ampłoz p̄ma. Ad vltimas egritudines vltime curatiōes ad pfectōem sunt potētes. et q̄ ist e febres sunt vt plurimū de gñe sanguineaz in q̄bus laudat phlebotomia q̄ ad sincopim ducit: t q̄ aliť nihil educit de corrupto hūore: t q̄ inde pkes sunt sanati subito. Sz nō deest timor in ope tali q̄n remaneat ō aere putrido t hūore infecto qō repiens vtutē deiectā a phlebotomia cito egr̄ ꝓducat ad interitū vel in corde vel i loco bochij cuius mām nec resoluere nec digerere nā valebit p̄debilitata per phlebotomiā. Quarta opinio ē q̄ i cura febris pestilētialis phlebotomia ꝓuenit nō ō venis q̄etis sz de arterijs. Et dat rōnem q̄ mā seu cā ꝓiuncta febris istius ē sanguis arterialis: t arteriothomia directe t p̄pe hāc illico educit: t cordis caloř exneū tēperat: t p̄bet exitū infectis spiritib'. Jux id galieni libro ō phlebotomia

¶ De curationibus febrium pestilentialium. Capitulum .III.

Summa curationis eax est exiccatio. Et illud cuz phlebotomia t solutiōe ventris. Et oz vt incipiat in ea ad euacuādū. Si autē materia vincens fuerit sanguinea fiat phlebotomia. Et si fuerint capło vltimo qō est ō arteriothomia. Ubi em̄ molestat calidus sanguis et spirituosus in arterijs aceruat: ibi ē opus cōibus patiēti pticule incisis arterijs. ¶ Attēde circa hāc opinionē q̄ arteriothomia i febre pestilētiali plurimū suspecta ē t magni timoris. Primo q̄ multū vtutē debilitat ex copiosa spirituū eductiōe: t hec febris spēs est de maxie debilitātibus. Scōo q̄ vix restringi pōt t q̄nq̄ effluit vsq̄ ad mortē. Tertio q̄ p̄ arteriothomiā nō educit cā ꝓiuncta febris pestilētie. s. hūores corrupti cordis: imo p̄ius educerent hūores totius residui corpis. q̄ nā plus sollicita est de cordis hūoribus siue boni siue mali fuerint q̄ sit de hūoribus ceteroz mēbroz. Quarto q̄ vix idoneus mister inueniri pōt q̄ deceter sciat arterias findere fm q̄ cōuenit t p̄mo apire t postea claudere qñ tps instat. Jux id galieni capło p̄dicto de arteriothomia. Sed ppř difficilē detentionē fluxionis sanguis nō audēt medici incidere arterias. Ubi dem̄ et phlebotomātes quidā qñ arteriā p̄cusserūt ꝓfestim difficulter fistūt emoragiā. Et qñ que meliora sunt opank in circatrisatiōe existēte diuisione. id est manēte arteria apta sub cute cicatrisata: auērisma fit. id est mater sanguis seu sanguineū apostema. Et nimiz t mortuos quosdaz scimus ex suppositā arteria ei q̄ fm cubitū vene q̄ interius: quosdā quidē cōfestim ꝓpter circūpositū laqueū: volētibus medicis sistere in cancrenam deuenientes: quosdā vero postea in auenrisin atis chirurgia corruptos. Necesse em̄ in hoc laqo cōprehendi vas. id est arteriā. Jgit quidē dignas rōne fm magnitudinē arterias ppř hoc fugiūt medici: quas vero vt nihil magnū pficere potētes. hec galienus. Quinta est opinio p̄incipis in passu hoc moderatior alijs: t operi recto seu secure practice ꝓsonātior: t est q̄ phlebotomia ꝓuenit in febre pestis a p̄ncipio eius si materia vincēs sanguinea fuerit ppř cās dictas. Sz si hūor alius supabūdauerit: t sanguis fuerit vel diminutus vel nō excedēs relinq̄ phlebotomiā: t humorē purga supabundātē. maxime si infirmus nō sit cōsuetus phlebotomari: vel si abhorruerit phlebotomiā. ¶ Et circa hāc phlebotomiā attēde p̄mo q̄ ipsa esse oz cōmensurata sanguinee repletioni: sic q̄ magna fiat in multū plectoricis: minor in alijs: t nō fiat tanta q̄ afferat sincopim vires deiiciēs. Et melius est vt pluries fiat q̄ magna semel. ¶ Attēde scōo q̄ si hec febris sola sine apostemate manifesto fuerit: t in toto corpe sanguis excesserit: tūc de vena cordis dextri brachij faciēda est phlebotomia. q̄ cōmunis est supioribus t inferioribus t medijs partibus: t corpis satis respicit p̄ medijū vene que ab epate ferť t dextre implantatur auricule cordis. Sed si ipsa fuerit cum apostemate vel emūctoriali qō vulgariter bochiū dicit: vel antracali seu carbūculoso fiat phlebotomia de vena solita phlebotomari q̄ primior est apti et directius educit sanguinē corruptū t infectū sine transitu eius ppe mēbra p̄incipalia t retractiōe ipsius ad interiora. Et si bochiū circa collū fuerit aut in radice auris fiat phlebotomia de spatulari vel cephalica vena lateris eiusdē. Et si ipsum fuerit in subaffella de vena cordis eiusdē lateris. Et si sit in inguine: de vena poplitis vel ō sophena lateris eiusdē. Et oſiť opari debes in febre pestis quā ꝓcomitat carbūcul' aut antrax. Et si aliqs replicz q̄ ista febris ē de sanguineis: iō ꝓuenit gñaliť phlebotomia: nega antecedēs. imo pōt fieri de q̄libet hūore: lz frequētius ex sanguie fiat. ¶ Attēde tertio q̄ mos est hoīm in hac regiōe deducere hinde pestilētiatos p̄ plateas t vicos mor postq̄ fuerint phlebotomati: t fatigant eos lōgo exercitio credētes q̄ ex hoc dispergat malū t corrupti hūores inde trahant ab interioribus ad exteriora. Et ob cām sikem nō sinūt eos de nocte dormire ne a somno venenū retrahat ad cor. Sz in h̄ excedūt vt in plurib'. Primo q̄ infirmi supcalefiūt longo exercitio iā p̄calefacti motu phlebotomie t febre acuta. Scōo q̄ ex hoc anhelitus cor fit magnus t frequēs. vnde ipsi cogunt aerē plurimū simul attrahere: q̄ cū sit infectus auget t aggrauat malicia febris. Tertio q̄ longū exercitiū nō pat augmentat debilitatē quaz ꝓpius induxit venenosa febris cū phlebotomia. Et credo esse meli' vt q̄eti stent in camera sua cui' aer iā sit rectificatus t teneant in ea vigiles vsq̄ ppe mediū noctis t tūc dimittant in pace dormire. ¶ Attēde q̄rto q̄ post phlebotomiā in istis febribus aliq̄ illico dāt infirmis in potu q̄ttuor. 3. vini depurati malor granator acctosor ad cōfortandū cor t ad p̄seruandū hūores ipsius a corruptiōe t ad extinctōez caloris febrilis: alij dant grana. 6. serpentini lapidis q̄ de speciebus lapidis bedzaar a quibusdam dicitur cum 2. 3. aque endiuie: alij dant grana. 10. rasure subtilis cornu vnicornicis cum. 2. 3. dicte aque: alij. 3. semis pulueris boli armenici: alij. ℈. 2. metridati: alij. 3. semis tyriace magne cum aque

Arthotomia in fe. pestle nali ē suspecta et magnimoris.

Pltora copiosa hat in fe. p si repte affuit sino fiat m

In pestilentiali fe. nō de ꝙ vna sit phlotomandū ꝙ ē abscz apate

Dein grauatoz acet ꝙ 2o. ad ꝓseruandū ne cum eo veneo sitatz

De unicornu pra-to-

UVA. BHSC. IyR_028

rosacee.ʒ.2.ꝛ ℥.aceti fortis.Et hec omnia sunt vtilia ad resistendū vene
nositati acris ꝛ pseruandū cor a nocumento eius ꝛ humores eius ab in
fectione.Valet etiā rasura smaragdi pondere quinq; granoꝝ cum. 2.ʒ.
aque rosacee. Quinta regula est.si in febre pestilēciali vincentes fu
erint humores alij a sanguine ipsi educēdi sunt statim a principio cum
pharmacia nulla ex
pectata digestione.
Quia casus gūitas
inoxie nō valet suf
ferre dilatatōes:eo q; hec febris ita cito deiicit vtutē ifirmi q; purgatio
nē sustinere nō pōt. ¶ Attēde q; magna fuit diuersitas inter medicos
circa hanc materiā dādi pharmaciā. Opinio nanq; quorundā fuit q;
nulla ꝺuenit pestilētiatis laxās pharmacia.Primo ꝓpt nimiā vtutis
debilitatē q; pharmaco auger. Scō qꝛ frequēter isti egri fluxū sponta
neo ventris fatigant ꝛ debilitant.Tertio qꝛ omne laxatiuū ꝑm multuꝫ
calidum est ꝛ siccū.Teste galieno amphorismoꝝ prima cōmento Ilius
canonis.In acutis passionibus tē.De hac opinione visus est fuisse ra
sis:qui nec decimo almansoris nec libro diuisionū tractans de curis pe
stilentialiū febriū laxatiuū aliqō porrigendū ordinat.Altera opinio cō
cedit istis ꝑsente ventris cōstipatione lenitiua pharmaca nō attractiua
forti attractiōe sicut mannā casiāfistulā thamarindos dyapruns sim
plex.Sed magis inferius cū cisteribus q; superius p os assumere.Ap
petitus cū malicia febris in his ꝙsternit ꝛ ꝓdicta amplius ipsuꝫ ꝙster
nūt:demptis thamarindis:qui quadā ꝓticipāt acetositate.De suppo
sitoriis vero ministrādis in his qñ fex retēta est in intestinis nullus dif
ficultat.Tertia opinio est q; in febribus pestilētialibus vbi cacochimia
magna est ꝛ eger iuuenis carnosus robustus ꝛ febris adhuc est in prin
cipio cōpetit pharmacū eradicatiuū de genere fortiū ꝑm exigentiā pec
cantis humoris:vt si materia que supabundat colerica fuerit dāda est
medicina dyagrediata vt electuariū de succo rosaꝝ vel dyapruns cum
dyagredio:vel ori laxatiuū.Et si materia phlegmatica fuerit da pillu
las de agarico descriptiōe mesue in quibus intrat pulpa coloquintide.
Et si ipsa fuerit melācholica:qō raro cōtingit:da pillulas de lapide la
zuli descriptōe ciusdē in quibus intrat elleborus niger.Rōnes vero sic
opinātiū sunt.Materia furiosa iubet eradicatiue purgari forti phar
maco a principio ꝓpter mala que ex ea timent. Sed materia harūfe
briū peioꝝ est q; furiosa:cū sit venenosa vel actualiter vel prime ad actū.
Itē si detur medicina debilis minoratiua cōmouet humores ꝛ totum
corpus ꝛ nō educet nisi partē modicā cōmotoꝝ:nec postea tēpus idone
um habebit ad purgationē huius qō remanet. qꝛ vtus egri ꝺtinue plꝰ
et plus debilitat. Itē materie que sunt in pectore ꝛ in circuitu cordis ꝛ
in cerebro nō possunt educi neq; eradicari nisi forti pharmaco.Et ad ra
tiones prime opinionis ita respondent. ¶ Ad primā respondent q; in
principio febris pestilētie virtus infirmi nō est adhuc multū debilitata
et q; amplius debilitabit ex humoris excessu relicti in corpe qñ inficiet
venenositate putredinis aeris q; ex forti pharmaco cuius opatio leui
ter ꝑterit ꝛ breuiter cessat. Ad secundā dicūt q; si a principio purga
rent fortiter hac febre detenti:fluxus vētris postea nō eis accideret sicut
accidit ex corruptione suoꝝ humoꝝ. Ad tertiā dicunt q; licet phar
maca fortiter purgātia sint calida ꝛ ficca:sepe tū calidos humores pur
gando refrigerāt:ꝛ pōt reprimi sua caliditas miscendo cū ipsis infrigi
dantia vel dādo ante aut post.Huius opinionis fuisse videt magnus
auenzoar q; vigesimosexto theisir capō quarto de cura epidimie aqua
tice laudat electuariū de euforbio dicens.Modo assumimus curatōes
epidimie aquatice.Et videt mihi q; sumant de electuarijs magnis om
ni mane.qñ reddit ꝑ illud securitas a mutatione malaꝝ aquaꝝ:sicut
electuario euforbij ꝛ methridato ꝛ tyriaca alforoc.accipiat de illis quo
libet die quartā dragme vnius.ꝛ abstineat a cibo vsq; ad meridiem.Et
hmōi iuuant etiā cōtra epidimiā aeream corruptā.Et itez ibi capitu
lo q̄nto de epidimia ex cibis malis ait.Dico autē cōuniter q; tyriaca
alforoc.id est magna ꝛ methridatū ꝛ electuariū euforbij oēs iuuant cū
dei adiutorio ab oibus generibus egritudinū generatarum ex illis.Et
auerroys septimo colliget in febre pestilētie dare iussit pillulas cochias
q; sunt de fortissimis.Et quidā modernus famosus medicus dicb; istis
dare ꝺsueuit in ꝓncipio febris pestilētialis ꝛ in ꝑseruatiōe a morbis pe
stiferis ℥.12.euforbij cū totidē mastices incorpata cū ʒ.1.sirupi endiuie
Deinde:dissoluta in.ʒ.4.seri caprini.Et alius dabat diebus meis bñ
dicte.ʒ.3.dissolute in.ʒ.4.aq̄ endiuie:ꝛ i multē bñ successit eis. Quar
ta est opinio q; in ꝓncipio febris pestilētie cū repletiōe cacochimica dā
da est pharmacia fortis debilis.Fortis q̄dē in eductiōe grossoꝝ hūoꝝ ꝛ
viscosoꝝ etiā a remot.Debilis aūt sic q; nō faciat nisi semel aut bis aut
ad plus ter assellare infirmū vt ꝑ illud ꝺseruet vtus.Et pharmacia red
dit fortis debilis vel ponēdo in ea paucā q̄titatē de fortibus pharma

cis:vel si fortis fuerit minuēdo aliquā de dosi solita.Ad hanc in
tentionē dictat auenzoar in cura hui⁹ febris talē pharmaciā.26.
theisir capō ꝓmo.℞.stercoris colūbini sicci aloes epatici vel cico
trini vi agarici feniculi ben albi polipodij recētis.ꝙse celestis.1.ra
dicis yreos añ.ʒ.1.sticados arabici.ʒ.2.ꝛ ℥.ʃ.salis ellebori nigri
añ.ʒ.ℨ.interio
domos eoꝝ:ꝛ rectifices ipoꝝ aeres. ris coloq̄ntide
et folioꝝ cius
añ.℥.7.ꝛ ℨ.in
cidat coloq̄ntida.ꝛ ꝓparet sicut dꝫ cū medullis amigdalaꝝ dul
ciū.ꝛ ꝓmisceat cū reliquis medicinis ꝛ fricet totū cū butyro vac
cino.Postea cōficiat totū cū secaniabin.id est sirupo acetoso.Et
sit dosis.ʒ.ʃ.cū modico de aq̄ casei.Et hāc medicinā laudat in oi
febre pestilētiali tā ex corruptiōe aeris q; aq̄ aut ciboꝝ.Et iubet
augere aut mīuere dosim:ꝛ iterare hoc pharmacū iuxtā tenorē vtu
tis ꝛ exigētiā euacuatiōis ꝛ discretōes practicātis. Dꝫ notat cir
ca cā duo mirāda.Primū ibi capō q̄rto dicens.Meq; putes me
posuisse ibi stercus colūbinū a casu ꝛ sine cā:imo elegi ipsum ob
hoc q; larat grossiciē humoꝝ ꝓprie ꝓpt ꝙformitatē sue ꝺbe sterco
rose cū ꝺba humoꝝ q̄bus subintrauit putredo a malicia aeris in
spirati.Scōm ibi capō q̄nto dicēs.Q; aūt posui in laxatiuo bu
tyꝝ nō fuit sine intentiōe.qꝛ butyꝝ spuma est:ꝛ ꝑmutatū est aliq
ꝑmutatōe:ꝛ ꝓpt sui mutatōes factū est aliq̄tulū fetidū.q̄ꝓpt
ducit de hūoꝝ⁹ qō putrefactū est. Quinta opinio est q; incipiē
te febre pestilētie cū repletōe cacochimica:dent pharmacie medie
vtutis inter lenitiuas ꝛ violētas.sicut reubarbaꝝ ꝙ cholera pur
gāda:ꝛ agaricus ꝙ phlegmatibus:ꝛ aloe electū ꝙ vtriq; simul:et
puluis sene vt lapidis armeni ꝙ melācholia.Ad hāc itētōes exhi
bui sepe ō puluere pillulaꝝ cōmuniū a.ʒ.1.vsq; ad.ʒ.1.ꝛ ℨ.cū.ʒ.4.
seri capni vel aq̄ endiuie q̄n calor febris erat intēsus:ꝛ aq̄ absin
thij ō remissus erat:ꝛ ꝺtulit multis in ꝓncipio pestis.Aliis tri
bui quos existimabā plus cholere hre talē medicinā.℞.reubar
bari electi.ʒ.2.spice nardi semis endiuie añ.ʒ.ℨ.zuccari candi.ʒ.ℨ.
cōquassent oia ꝛ tēperent ꝙ horas quattuor in aq̄ endiuie ꝛ pau
co vino albo.Deinde exꝑmant oia fortissime in.ʒ.4.seri caprini
vel aq̄ hordei ꝛ fiat doℨ.Et si melācholiā educere q̄ris da.ʒ.1.pul
ueris sene cū.ʒ.1.lapidis armeni ꝺbtilissime triti postq̄ lotus fu
erit ꝛ hoꝝ pulueres in.ʒ.4.seri dissolue ꝛ da egro tepidū.Et ꝙ re
gula habe q; quicūd feceris multas calūnias ꝛ opprobria suscipi
es:maxime dū pestis i statu fuerit ꝛ gradu sup̄mo suę malicie:qꝛ
quācunq; opinionē ex ꝑdictis serues siue in phlebotomia siue in
pharmacia multo plures oppetēt q; saluabunt nō tua culpa sed
morbi seuitia ꝛ malignitate.Tibi tñ ascribēt multi vulgariū alle
gātes talis ꝛ talis euasit sine ope medici:ꝛ tales ꝛ tales vsi cōsi
lijs medicoꝝ morte festina obierūt. ¶ Attēde q; si i hac febre phle
botomia ꝛ pharmacia cōpetāt phlebotomia ꝑferēda est. Juxē id
auēzoar.26.theisir.c.1.Et via huius curatiōis est qō infrigidat ꝛ
exiccat ꝛ apit ꝛ mūdificat:ꝛ qō euacuat de malis hūoribus. Sꝫ
ante hec oia cōis euacuatio q̄ est phlebotomia.

¶ In scōa ꝓticula ꝓmo ꝑmittit hāc regulā.in pestilētijs infrigi
dāde sunt domus eoꝝ ꝛ rectificādus est seu corrigēdus aer ipsoꝝ
vt is q; attrahit ad eoꝝ corda ꝛ arterias suas ꝙ refrigerio sit frigi
dus sanus ꝛ medicinalis ꝺ ardorē febris. ¶ Sed arguet aliqs q;
camera poti⁹ calefaciēda ē cū igne sereno ō lignis siccis q; refrige
rāda.qꝛ mlto meli⁹ ignis seren⁹ purificat aerē q; iā infect⁹ ē vapo
rib⁹ putridis q; alio qōcūq;.nihil eñ purificāti⁹ igne sereno ē ꝓpt
maximā ꝛ festinātissimā ei⁹ actiuitatē tā calefaciēdo q; dessiccādo
Frig⁹ ꝺo ñ depurat aerē a vaporib⁹ putridis ʃꝫ eos ispissat.Et id
vulg⁹ ꝑticat i hac regiōe:nisi tps fuerit vehemēter calidū die no
ctuq; bonū ignē faciēs i camera ifirmi. Itē ifecti febre pestilētie
abūdāt i fumis ꝛ vaporib⁹ pessimis:qꝫ intra recluderet frigiditas
dom⁹ ꝛ phiberet ipos resolui. ¶ Ꝺ ꝓmū dic q; fieri ꝑt vt dom⁹
aut camere detētoꝝ hac febre nō sint infecte dū ꝺbe intrāt eas.vl qꝛ
fuerūt ꝑcustodite ne corrūperent ab aere infecto:vl qꝛ statiꝫ qñ ici
unt febris trāsferunt ifirmi ad aerē sanū. Mā pestis iterdū viget i
vico vno ville aut ciuitat ꝛ nō i alio:ꝛ qñq; i villa ꝛ nō i burbijs:ꝛ
tūc nō ē op⁹ vt loc⁹ ꝙ ignē purificet:ʃꝫ illico fortiter infrigidādus
ē vt aer ipse fit medici a egris ꝛ ineptet ad infectōes recipiēdā an
belitib⁹ eius.Sꝫ si egri camera iā multū infecta sit:expedit vt se
mel in ea fiat ignis bon⁹ clar⁹ ad purificatōes aeris:post infrigi
det subito camera ꝛ phibeat nouus ingressus aeris putridi:ʃꝫ p
astātibus esset melius ꝺtinuē tenere bonū ignē i camera.Et hoc
frequēter faciūt astātes vt se ꝑseruēt ꝑ ꝙ ꝙ p salute suoꝝ ifirmoꝝ.

UVA. BHSC. IyR_028

Scõo dat prin ceps modos quattuor infrigidatiõis domoꝝ infirmoꝝ. Primus est vt lecti detentoꝝ hac febre vallent fructibꝫ aromaticis sicut citonijs: ⁊ odoriferis frigidis vt floribus rosaꝝ et violaꝝ ⁊ nenufaris: ⁊ extremitatibꝫ frigidaꝝ arboꝝ vt palmitibus quercuũ salicũ ⁊ vitiũ. Et nedũ vallent seu circũdent infirmorũ lecti dicti floribus ⁊ fructibus frigidis aromaticis: sed sparganť etiaꝫ sup suos lectos et ppe ora sua per hec em fiet hiſ circũſtãs aer ⁊ frigerãs coꝝ sua frigiditate: ⁊ forsitãs ipsum sua fragrãtia. Scõs modus ẽ cũ linimẽtis ⁊ irroratiõibus vel faciem infirmoꝝ vel parietũ cameraꝝ suaruꝫ sumptis ex fructibꝫ frigidis odoriferis ⁊ ex canfora ⁊ aq̃ rosacea ⁊ ex sandalis fm hãc formã. ℞. succi citoniꝝ lib. ℈. succi piroꝝ bñ fragrantiũ. ʒ. 4. aq̃ rosacee lib 1. canfore. ʒ. ℈. sandaloꝝ oĩm añ. ʒ. 2. terank canfora ⁊ sandali et incorpenť cũ aliꝭs: ⁊ ex illo toto sepe liniant ⁊ irrorenť facies egrorũ. ⁊ si ex eisdẽ pietes camere lenire volueris aut lecti cortinas 'auge ẽptitatẽ pdictoꝝ oĩm vt satis habeas ad opus qd̃ q̃ris. Tertiꝫ mod' est cp̃ q̃libꝫ die pluribꝫ vicibꝫ irrorenť dom' seu camere egroꝝ pcipue cũ aq̃ rosaꝝ frigida ⁊ cũ aq̃s frigidis de salicibꝫ ⁊ de nenufare: q̃bus adde si vis aceti de vino sertã eaꝝ partẽ. sic eoꝝ camerã et infrigidabis ⁊ aromatisabis. Quartꝫ vo modus melior aliꝭs ad refrigerãdũ cameras egroꝝ est vt sint in eis manatões aq̃ mũde frigide p cameras ipsoꝝ ĩ canalibꝫ sursuꝫ discooptis ⁊ roratões cũ cantaplozis spargẽtibus vndiq̃ frigidissimã aquã. Tertio remittit nos ad seq̃ntia sup aeris hmõi egroꝝ rectificatiõe. ſ. ad vltimã capl'm isti' in quo sumus ptẽ: q̃liter. ſ. putredo poterit ab aere subtrahi sic cp̃ ipse fiat egro medicina q̃ p antea fuit sue febris cã. Huius refrigerij domoꝝ infectoꝝ pmeminit raſ. 10. almansoris. capko de febre pestifera dicẽs. Domus aũt in q̃bus sũt moraturi frigide sint: ⁊ pter hoc sint vẽtose: ⁊ ex aq̃ ⁊ aceto rorenť. Patiẽtes vo herbas frigidas ⁊ bñ redolẽtes olfaciãt. Sint q̃q̃ coꝝ mãsiões ex foliꝭs salicis ⁊ vitis ⁊ macianoꝝ ⁊ oĩm aliaꝝ rez in q̃bus sunt frigiditas ⁊ stipticitas plene. Ex sandalis ⁊ cãfora suffumigenť. Et ex aqua roſ multotiẽs in die rorenť. Et libro diuisionũ ait idem. Studeq̃ tota intentiõe in ꝓfortando coꝝ istoꝝ: ⁊ tẽpera aerẽ cõtinentẽ cos: ⁊ adhibe eis bñ redolẽtia: ⁊ introinitte eos ĩ domos mũdas odoriferas: ⁊ sterne eas plãtis bñ redolẽtibus viridibus aspectu: ⁊ suffumiga eas cũ sandalis ⁊ canfora: ⁊ asperge eas aq̃ roſ ⁊ aceto: ⁊ asperge ex eis sup frustũ luti antiqui aut sup latercs domoꝝ si sint antiq̃ ⁊ veteres: ⁊ pone sup timpora aquã rosatã et canforã ⁊ sandalos cũ panno mũdo infuso in eis: ⁊ fac eos odora ¶ Iu tertia refert medicinas septẽ (re odorifera semp. hec ille. q̃ p os assumpte pestilẽtiatis ad refrigeriũ ⁊ repssionẽ male putredinis multũ ꝺuenirũt ⁊ in oi etate ⁊ in oi sexu. Prima est trocisci ō canfora dicti. q̃ describunť q̃nti ꝑma trac. 8. c. 8. De q̃bus eg̃ da mane in aurora quaq̃ die vnũ: cuius põdus sit. ʒ. 2. ⁊ dissoluať in. ʒ. 4. aq̃ acetose vel aq̃ lactuce vel aq̃ simplicis ⁊ bibať frigida. Scõa est robub frigida. i. succi fructuũ p se inspissati sine cõmixtione alteri' rei. vt rob de ribes rob de limonibꝫ: rob de acetositate citri rob de berberis. Et sub istis robub intellige sirupos ex eisdẽ fructibꝫ. Et da istos sirupos vel pdicta robub mane in aurora vt sero añ somnũ sub mẽsura cochlearis vnius vel spissos sicut sunt vel dissolutos in pdictis aq̃s. Tertia est aqua lactis acetosi. id est sez extractũ a lacte acetoso iã ebutyrato: de quo bibi debẽt. ʒ. 4. p q̃libet vice qñ sitit eger. nã suo frigore febrẽ remittit ⁊ sua acredine putredini obuiat: ⁊ ventrẽ laxat sua nitrositate. Quarta est lac acetosum ablato butyro qõ a vulgo dicit lac ebutyratũ. ⁊ est cibꝫ potus ⁊ medicina pestilentiatis plurimũ nutriens sitim cõpescens calorẽ febris ⁊ putredinẽ reprimẽs. Verũ. q̃ extractũ de lacte vacce vix digestibilis ⁊ grossus cibus est p febricitibus: cõueniẽs est vt extrahať a lacte capno vel asinino. Et da lib. ℈. ex hoc in eduliũ p quaq̃ vice. Quinta est aqua rosata in qua dissolutũ est serũ acetosum bonũ. vel vt alij libri hñt in qua dissolutus ẽ sirupus acetosus bonus. ſ. simplex de zuccaro factꝫ et nõ ō melle fm hãc formã datus i potu egro mane ⁊ vespere vel quotiẽs sitit. ℞. aq̃ rosacee. ʒ. 4. sirupi acetosi vel seri capri. ʒ. i misceanť simť et deť totũ vna vice frigidũ. Sexta est acetũ cũ aqua fõtina mũdissima mixtum fm hanc formã. ℞. aq̃ fõtis mũdissime et dulcis. ʒ. ʃ. aceti fortis de vino extracti. ʒ. i. ⁊ da egro bibere qñ sitit: ⁊ si potus iste nimis acetosus

Et aq̃ frigida plurima subito est iuuatiua valde: pauca autẽ cõsequẽter exhibita fortasse excitat caliditatez.

¶ Qd̃ si res plõgeť ad hoc vt tẽdanť hypocõdria ⁊ infrigidenť extrema ⁊ plõgenť vigilie ⁊ pmixtio mẽtis ⁊ vides pectus ⁊ qd̃ est supra illud eleuari ⁊ descẽdere: tũc necesse est administrare regimẽ trahẽs caliditatem exterius. ¶ Et quando cadit appetitus restaurentur ad comestionem. Nam plurimi eorum qui viriliter agunt sup illud ⁊ comedunt violenter absoluuntur ⁊ viuunt et necesse est restaurare eos super cibum:

apparеat ei pone aceti minus: puta. ʒ. 6. vel. ʒ. ℈. infrigidat em vehemẽter ⁊ velociter ⁊ miro mõ putredinẽ repmit. Septima ẽ aq̃ frigida plurima fontina mũdissima q̃ subito data iuuatiua valde est i febre pestis et maxime in pncipio qñ infirmi vtus adhuc est fortis. Nã sepe inuenit extinguere ptin' febrilẽ calorẽ ⁊ mortificare venenositatẽ acris corrupti cũ impssiõe quã hũoribus intulit. Da igit de ea p vna vice lib. i. quã si possit vno hausto bibat. Aqua em frigida data egro in potu cõsequenter pauca ⁊ paulatiue fortassis excitat caliditatẽ ⁊ acuit febrẽ sicut aq̃ p icta sup ignẽ fabroꝝ exacuit ignẽ ⁊ magis inflãmat. Vel da si velis tantũ aq̃ lactuce vel portulace vel aq̃ endiuie q̃ citius penetrat: vt si eger oppetat nõ noteris cp̃ hũc occidisti aque crude frigide exhibitiõe que diffamata est in locis multis tã a vulgaribus cp̃ a litteratis. Sz aque simplicis frigide potũ plaudauit rasis decimo almansoris dicẽs. In hac igitur febre directe incedendũ est aquã frigidã da ndo. Et item libro diuisionũ ait. Et da in potu aquã frigidã veri frigoris valde.

¶ In quarta dicit cp si febris pestilẽtialis plõgeť aggrauãdo: ⁊ puenat vsq̃ ad hoc vt egri tendanť hypocõdria ⁊ infrigidenť eius extremitates vt brachia tibie manus ⁊ pedes cũ pirula nasi: ⁊ plongenť in eo vigilie et alienatio mẽtis: ⁊ apparet pectus cũ ptibus q̃ ipsi supiacẽt nũc eleuari q̃si cũ suspirijs nũc descẽdere: tũc necesse ẽ administrare regimẽ qd̃ trahat exteri' calorẽ innatũ p fricatiões ⁊ appositiões pannoꝝ calidoꝝ supra extremitates vt calor innat' ibi debilitat' ⁊ pene vict' malicia febris et venenositate materie ipsi' nõ deſat regimẽ exterioꝝ ⁊ aduenias syncopis Et in hoc casu nõ sufficit trahere calorẽ exterius: sz dari oz interius aliqd tẽperate caliditatis qd̃ calorem innatũ ⁊ coꝝ fortet ⁊ spũs augeat velociter nutriẽs: sicut aquã caponis vitella ouoꝝ testiculos gallinoꝝ ⁊ vinũ subrubeũ. Sup quo ait raſ liro diuisionũ capko de hac febre. Et ciba cos pullis assatis ⁊ vitellis ouoꝝ: ⁊ da in potu vinũ album odorifex cui

¶ In q̃nta dicit cp q̃n appeti- (admirtũ sit q̃ntuplũ eius aq̃ dulcis. tus epidimiatoꝝ pternik ⁊ cadit restaurenť ad comestionẽ. Prio hortãdo eos vt comedere satagãt si sanari velint. Scõo dãdo eis a principio cibos acetosos q̃ appetitũ excitãt: ⁊ subtrahẽdo eis dulces vnctuosos q̃ appet tũ fedãt. Et in pluribꝫ em febres pestilẽtie rollũt appetitũ inducẽtes nauseã ⁊ subuersionẽ stomachi ⁊ vomitũ ppk cõpassionẽ oris stomachi ad cor. Et reddit hoc cãm quare restaurãdi sunt ad comestionẽ. Quia multi illoꝝ q̃ viriliter agũt sup illud. id est vires applicãt ad comedendum: ⁊ violẽter intromittũt cibũ velit nolit stomachus: aut appetitus tandẽ absoluunk a febre ⁊ a morte ⁊ sanati viuũt. Et necesse est si euadere debeãt eos restaurare sup bonos cibos. Quia venenositas et malicia pestifere febris talis ⁊ tãta est cp in breui tpe vtutẽ deficit: nisi sustẽtet ⁊ restauret virili comestiõe. Iuꝛ illud rasis decimo almansoris Hac pterea laborãtes egritudine aliqd comedere sunt cogẽdi. Plures em ex eis nil sumere volũt. Et regẽdi sunt ex oibus q̃ in capitulo ō ethicis dixim': excepto cp balneũ nõ sunt ingressuri: nec aquã calidã: nec lacrecẽs in potu sunt sumpturi. Et id miꝛ videť cũ regimen ethice multuz cẽ deat hũectatiuũ: ⁊ isti' febris desiccatiuũ. Sz ĩ hoc ꝺuenirũt cp ambaꝝ

UVA. BHSC. IyR_028

cibi debent euchimi esse: et facilis digestionis: et velocis penetrationis. Et id forte voluit rasis.

¶ In sexta dicit primo q̄ cibi pestilētiatoꝝ debēt esse ex acetosis et desiccatiuis: q̄ tales cibi sunt infrigidātes et febri cōtrarij resistētes aeri putrefacto: et pbibentes putredinē ipsius p humores serpere. ¶ Attēde p̄mo q̄ plures etiā ex medicis dare formidāt pestilētiales cibos acetosos ꝓpter duas cās. Una est q̄ tussiunt: et cibi acetosi eos amplius tussire faciūt. Alia est: q̄ patiunt̄ sepius magnā in anhelitu difficultatē: que p acetosa solet aggrauari. Uel ꝓpter ista nō debēt penitus acetosa dimitti: cū sint accidentia malicie febris et materie eius: quā cū tussi natura excutere nitit: et sit necessarium ꝑus intendere morbo et materie velut plus suspectis q̄ accidētibus ab his orientibus nisi difficultas et oppssio tanta fiat in anhelitu: q̄ timeat mors et suffocatio. in quo casu accidēs supat causam et ei ꝓprius intendere oportet.

¶ Et oportet vt sint cibi eorum ex acetosis et desiccatiuis. et sint pauce quantitatis. Cibi nanq̄ eorum sunt iterum mali: quare nocet eorū multitudo inquantum fit additio et nocent iterū inquantum sunt mali.

¶ Attēde secūdo q̄ cibos acetosos epidimiatoꝝ sic memorat rasis decimo almansoris. Et da ex fructibus acetosis: et rob qui fit de granatis: et succo vue acerbe: et ex piris: et macianis et citri acetositate. Q̄ si nullū istorū habeatur: acetū cū aqua egris dādū est: et lac acetosum cū farina hordei atq̄ lac valde acetosum ex quo nutriant̄. fructus vero acidi cōuenientes his sunt malagranata acetosa limones: poma arēgie ribes ḡna berberis rhamna vua acerba poma de capēduto: et alia poma domestica acria. ¶ Attēde tertio q̄ auēzoar abstinere p̄cipit pestilētiatos a carne et piscibus. Ait em̄ .26. theisir. c.1. A carnibus aūt vniuersis se abstineant. Et itē capō quarto eius qō est de epidimia aquatica ait. Et abstineat a oībus generibus carniū: et vniuersaliter dico ab oībus q̄ nutriūt fortiter: et maxime si fuerit in ipsis hūiditas et caliditas. Et rursus ibi ait. Puto q̄ comestio piscis addit ad lesionē malaꝝ aquaꝝ. ¶ Attē de q̄rto q̄ auenzoar ibi capō p̄mo sic se expedit de dicta pestilētiatoꝝ. Et subtiliatio cibi est necessaria ḃ. Et sit panis ō bōa farina et bñ fermētatus: in quo appositū sit tpe sue ꝓfectionis paꝝ de aceto. Et comedat illū cū oleribus bletaꝝ: q̄bus apponat̄ aliq̄d de aceto. ¶ Attēde q̄nto q̄ plures medici liberaliores auēzoar sup vsu carniū ꝓcedūt his egris aq̄s pullos factas acetosas cū vua acerba et acedula multa vel cū forti aceto et extremitates vt alas et pedes hmōi pullos. Et sikr sup esu piscīū vendosias ꝓcedūt assas cū agresta et excoriatas perkas et pedes cancroꝝ cū aceto forti coctos et cōestos. Et si deder̄ his amigdalatū vt hordeatū: fac ea acetosa cū agreste plurima: quā aq̄ pmisce priusq̄ cū ipsa distēperes ea et anteqū coles: q̄ si hāc iponas post colaturā tornabit statiz tam amigdalatū q̄ hordeatū. Et his nō pmisce neqū cibis alijs zuccari plurimū: neqū dulce aliud vel vnctuosum sicut butyr vel oleū aliq̄d vel de pinguedinibus carniū aut piscīū. ¶ Attēde q̄nto q̄ in declinatōe febris pestilētie q̄ est ad salutē nō sunt negāde egris ꝓdices iuuenes et iuuenes alaude et carnes hedoꝝ et lapreoloꝝ alterate ꝑus cū aceto sis: neqū rougeti vel que solete vel puuli lucij. ¶ Attēde sexto q̄ potus aptioꝝ pestilētiatis horis comedēdi ē aq̄ hordei vel aq̄ fontis limpida bullita cū modico aceti vel vinū aquosum albū debile viride vt agresta bñ limpha

Scōo dicit ḃ princeps q̄ cibi pe(tū: vel scꝝ acetosum vel aq̄ pura. stilētiatoꝝ esse debēt pauce q̄titatis. Quia hoꝝ vtutes sunt multū debiles nō sufficiētes magnā q̄titatē ciboꝝ digerere et etiā natura valde occupata est in resistēdo malicie febris et forti cause ei⁹. Tertio dicit recldēs p hoc cām dicti sui scōi q̄ cibi pestilētiatoꝝ sunt quodāmodo mali: vel q̄ aliq̄d sapiūt de natura pestis et corruptiōis aeris: vel q̄ sunt acetosi siccātes vñ inimicant̄ pectori et neruis et quodāmodo p̄ncipijs vite. Jux illud p̄ncipis p̄mi tertia doctrina scōa .c.7. Et ex cibo acetoso fit semiñ. Si ḡ de istis cibis multū daret̄ pestilētiatis duplr̄ nocerēt. Primo sua multitudine, in q̄tū. s. fit additio i eoꝝ q̄titatē pluſq̄ natura exigat et digerere possit. Scōo q̄ sunt mali et nocētes pectori et neruis et etiā cerebro. ¶ Attēde septimo q̄ ad ꝓfortandū mēbra p̄ncipalia a pserim cor et reprimēdū malicia febris ꝓcurit dari egro de sex in sex horas pcul a cibo pōdus. 3.1. p q̄libet vice electuarij huius. Rℜ. zuccari albi lib .ß. dissoluat̄ in succo limonū vel in succo pomoꝝ arēgie vel i succo ḡnatoꝝ acetosoꝝ vel i forti aceto et coquat̄ ad pfectōez et in fine de coctōis adde puluerē q̄ recipit margaritaꝝ splēdidaꝝ ossis ō corde cerui coralli rubei fragmētoꝝ rubinoꝝ hiacinthorū et ḡnatoꝝ aā. ℨ.1. serici crudi ambre grisie corticis citri croci aā. ℨ.ß. rosaꝝ rubeaꝝ siccaꝝ semis endiuie rasure eboris aā. 3.ß. terant̄ subtilissime et cribellent̄ p pānū de serico. et fiat electuariū p lozengias pōderis. 3.2. deauratas vndiq̄ auro finissimo. Aliō. Rℜ. diarodon abbatis triasandali aā q̄rt. ß. ꝓserue rosaꝝ 3.1. carniū pomorū arēgie vel granoꝝ berberis. 3.10. misceant̄ et fiat ꝓditū i pixide qō de

aureꝝ in supficie de quo da. 3.2. Aliud in forma puluerīs. Rℜ. bolli armenici rosaꝝ rubeaꝝ siccaꝝ aā. 3.1. et ß. lumature auri finissimi ꝑtilissime. 3.1. rasure subtilissime cornu vnicornicis et lapidis serpentini et smaragdi aā. 3.ß. 3 succari rosati cū perlis et aceto facti. 3.2. terant̄ ꝑtilissime et fiat puluis: de quo da q̄libet mane. 3.1. cū. 3.3. vini maloꝝ ḡnatoꝝ acriū vel aq̄ acetose vel aq̄ limonū. ¶ Attēde octauo q̄ ad cordis refrigeriū et repssionē putredinis et ꝓseruatōez bonoꝝ humoꝝ pestilētiatis ꝓfert is sirupus. Rℜ. sirupoꝝ ōribes et de limonib⁹ aā. 3.2. aq̄ acetose. lib.2. fiat sirup⁹ de quo denq̄ q̄libet mane. 3.ß. in ieiunio. Alius. Rℜ. aq̄ fontis limpide dulcis lib.2. acetī fortis ex vino q̄rt̄. 1. 3 succari candi triti. 3.1. bulliant̄ simul modicum et postq̄ refrigerint adde sirupi ō acetosa: ortiz zaccare simplicis aā. 3.2. fiat sirupus q̄ det̄ vt ꝓx. Alius. Rℜ. accedule vel panis cuculi. ℧ .2. hordei integri seminū endiuie lactuce et scariole aā. 3.2. vuas acerbas paruas. 2. granoꝝ berberis. ℧ .1. fiat decoctio ad pōdus. 2. lib. in q̄ dissolue sirupi de acetositate citri. 3.4. fiat sirupus et ō ipso da sicut ō pōribus. ¶ Attēde nono q̄ de epithymatibus et linimēti refrigeratiuis applicādis sup mēbra p̄ncipalia pestilētiatoꝝ p̄sertim supra cor ꝓtrouersia est inter medicos. Aliq̄ em̄ penit⁹ ipsa reiciūt velut nocitura ꝓculcādo int⁹ et ipellēdo ad cor vapores putridos et adustos fumos: q̄s euaporari magis ꝓueniret. Aliq̄ cō mēdāt et infirmis applicāt vt febrē diminuāt: et cor ꝓfortēt: et ebullitōez putredinis mitigēt: et ipsam putredinē p hūores cordis et sanguinē arterialē fpere pbibeāt. De hac opiniōe videt̄ fuisse rasis. 10. almāsoris capō de febre pestilētie dicēs. Et pectorib⁹ eoꝝ emplastꝝ ō sandalis et cāfora et aq̄ rosata supponat̄. Et libro diuisionū capō ō hac febre ait. Et pone sup tempora aquā rosatā et canforā et sandalos cū pāno mūdo infuso i eis et facies odorare odorifera semp. Aliq̄ dicūt q̄ in febre pestilētiali cui⁹ minera ē cor et est morbus p se incipiēs nō accūs morbi: suspectū est vti frigidis epithymatib⁹ ppt̄ cām dictā a pōribus. Sz in febre pestilētiali q̄ est accūs venenosi bochij alicui⁹ emunctoriꝝ vel antracis vl carbūculi maligni: bonū ē adhibere cordi epithymata q̄b⁹ ꝓfortet et infrigidet et arceant fuligines putride q̄ ad ipsum ferunt̄ ab apate et pbibeant in ipso inflāmari. Et opinor cū rasi q̄ in oi febre pestilētiali p⁹ phlebotomiā et pharmaciā anteqū decidāt pulsus et vtus epithymata frigida ꝓfortatiua cordi adhibē da sūt tali moderamie q̄ calori innato et spiritib⁹ cordis nō incōmodēt: sz febrilē mitigēt. Nā p hec pstat dulce refrigeriū et solamē cordi: furor putredinis et ebullitōis humoꝝ arcet: et nō est timēdū q̄ p hec in eo ꝓculcent̄ fumi et vapores putridi nō bñ res exitū: cū pateāt eis ora et porte ample: q̄bus a corde libere effundi et expelli pñt in trādo. s. arteriā venalē et reeundo cū respiratōe: et etiā in trādo arteriā adorti. Et modicū valde est q̄ resolui solet de ꝓtētis in corde a ptibus illis sup q̄ apponunt̄ epithymata ppt̄ densitatē cordis et pectoris et ossiū thoracis. Et ō cerebro sikr existima q̄ ad ei⁹ refrigeriū et ꝓfortatōez valēt epithymata fronti et timporib⁹ supposita. Cordi ḡ adhibe tale epithyma mane in ieiuno sup qō stare fac vna sola hora. et tāto tpe añ ierotinā comestionē. Rℜ. oīz sandaloꝝ añ. 3.1. et ß. canfore. 3.ß. terāt̄ et incorpet̄ puluis cū aquaꝝ rosate et endiuie añ lib.ß. et in eis intinge pānū lineū vel pānū de serico q̄drūplicatū: quē remisse frigidū sup regionē cordis appone videlz in medio pectoris declinādo modicū vsus sinistꝝ. Et epithymaꝝ sike adhibe fronti et timporibus nisi q̄loco aq̄ endiuie accipe aquā nenufaris: maxime si fuerit eger insomnis. vel sis ꝓtētus pura aq̄ rosata sicut fuit rasis. Et sivtricꝝ istoꝝ epithymatū addaret̄ aceti fortis. 3.1. citius et magis infrigidaret̄. ¶ Attēde decimo q̄ in paraphrenesibus pestilētiatoꝝ q̄ ꝓcedūt ex fuliginib⁹ et vaporibus putridis ad cerebꝝ latis: aliq̄ admistrāt ptonso capite suaues embrocas et tēperatas ex decoctōe capitis mutonis cū pecudibus ei⁹ vel ex decoctōe floꝝ camomille furfuris et melliloti q̄ resoluit fumos et vapores absq̄ ḃ q̄ attrahat ab inferioribus nouos vapores. Aliq̄ capiti supponūt gallū p dorsum fussum visceribus extractis et relinquūt ipsum ibi horis duab⁹ postea deponūt. Aliq̄ mutonis pulmonē adhibēt recēter extractū et adhuc calidū et ibi relinquūt duab⁹ horis. Et si spasmus his egris acciderit fugias ab eis: q̄ mors imminet. Et si q̄d agere volueris vt cōtentes egros et assistētes mitiora adhibe: q̄ dicta inuenies tertij scōa. c.7.

Elm ad confortādū mēbra pn̄. impstr̄ curatedū malitia. f.

UVA. BHSC. IyR_028

¶Attẽde.11.q̃ in nullo q̃ttuor tẽpor huj' febris cõpetit balneũ nec aereũ siccũ nec humidũ aqueũ:qr putredinẽ dilatat ⁊ auget ⁊ sepe nõ putrida putredini apparat. ℨ3 lotiões extremitatũ in aqua tepida decoctiõis folior salicũ ⁊ albe vinee sunt vtiles eis ad refrigeriũ ⁊ diuersionẽ vaporũ ⁊ fumor a supiorib⁹ ⁊ ad sua uis somni pro uocationem.

¶Attẽde.12. q̃ fluxus ventris pestilẽtia tor ñ sunt cõiter multũ excessiui neq̃ in freq̃ntia neq̃ in quãtitate materie expulsr:imo qõ emittit est modicũ fetidus pingue ⁊ corruptũ.Et qr ex retẽtione ei⁹ pl⁹ nocumẽti q̃ auxilij sentit nisi supfluat vl in freq̃ntia assellationũ vel in multitudine materie q̃ exit nõ est laborandũ in ei⁹ restrictõe.Dicam⁹ g̃ q̃ cura hui⁹ febris in summa est.7.res.Prima est phlebotomia si peccauerit sanguis:vel pharmacia si alter humor peccet ⁊ hoc statiz a p̃ncipio.Scõa est infrigidatio camere ⁊ rectificatio aeris ipsi⁹ Tertia est administratio medicinar infrigidatiuarũ ⁊ repressiuar uz male putredinis.Quarta est attractio naturalis caloris ad exteriora q̃n iam incipit deficere virtus ⁊ extrema infrigidari. Quinta est suscitatio appetitus infirmi ⁊ inducere eum ad sepe comedendũ.Sexta est enutrire egrum cibis acetosis pauce q̃titatis. Septima est correctio accidentium sicut syncopis alienationis spasmi ⁊ similium.

> ¶Rectificationis[b] autez pestilentie pars est fm sanos qui sunt in ea. Et pars eius ẽ fm sanos ⁊ egros. ¶Jn illa vero que est fm sanos intentio est vt exiccetur aer et fiat boni odoris. Et prohibeatur eius putredo cum quacunq̃ re fit. Et rectificetur cũ xiloaloes crudo: et ambra:et thure:et muscho:et costo dulci:et storace:⁊ sandaracha:⁊ asa:⁊ gariofilis:

a Rectificationis añt.Jn hac pte scõa q̃ est de rectificatiõe pestilentie seu pestilẽtiati aeris.primo diuidit hmõi rectificationẽ Scõo exequitur de rectificatõe pestilentie fm sanos tm̃ ibi|Jn illa vero q̃ est|Tertio fm sanos ⁊ egros ibi|Scõm sanos| ¶Jn prima pticula dicit q̃ duplex est rectificatio pestilentie. Una est tm̃modo fm sanos:q̃ fit p̃cipaliter p aromatica que calefaciũt ⁊ desiccant aerẽ ac depurant ip̃m a vaporib⁹ putridis.Alia subseruit sanis ⁊ egris ac febricitantib⁹:⁊ est fm ambos sil⁹ vtilis et conueniẽs:sic q̃ reddit aerẽ bonũ ⁊ sanum:⁊ p sanis custodiendis in sua sanitate:⁊ p sua p̃seruatione ab egritudinib⁹ pestilentie:⁊ pro infirmis q̃ iam sunt infecti:vel sanandis vel saltẽ iuuãdis q̃tum fieri põt.Et fit p̃ncipaliter p aromatica frigida ⁊ desiccantia sine calefactione vt mõ patebit.Et intellige qõ hic dicitur de rectificatione pestilẽtie aeree puenientis a putrefactione aeris in substãtia eius:⁊ nõ a rabiosis ⁊ effrenitantib⁹ caliditate ⁊ siccitate.¶Attende p̃mo q̃ auẽzoar.26.theisir cap̃.4. modos rectificationis epidimie aquatice sub sex regulis dedit.Prima est. sumant de electuarijs magnis omñi mane:qm̃ redditur per illud securitas a mutatiõe malarum aquarũ sicut electuario euforbij ⁊ methridato ⁊ tyriaca alfaroc.Accipiatur de illis quolibet die quarta dragme ⁊ abstineat a cibovsq̃ meridiẽ.Scõa est.si infundatur parũ de iugibat.i.condito aliquo vt de zinzibere viridivel de radicibus yringorũ in aqua quã biberit illud iuuat.Tertia ẽ. similiter si misceat cum aq̃ parũ de aceto ⁊ maxime si fuerit acetum cõpositũ cum melle qõ appellatur ab hoibus secanjabi. Et narrauerunt sapiẽtes q̃ cepe proferunt iuuamentũ ab aq̃s malis: ⁊ idem dixerũt de allijs.Ego añt vitupero cepe in hoc casu:quia generat humorẽ grossum ⁊ acutũ:ita q̃ q̃cunq̃ vsus fuerit illis: vltimo patiet fetorẽ oris q̃ procedit a stomacho.Quarta ẽ.grana ta añt acetosa ⁊ dulcia in hoc casu bona sunt ⁊ comestio pitarti mi.i.coriandri humidi vel sicci cũ cibo profert nocumẽto malarũ aquarũ manifeste.Quinta est.ego puto q̃ comestio piscis addit ad lesionẽ malũ aquarũ manifeste.Et ego puto q̃ oia g̃na lactis dulcis ⁊ nõ dulcis faciũt illud idẽ.Sexta ẽ.puto q̃ comestio agreste ⁊ limonis ⁊ acetositatis citri ⁊ corticis ⁊ semis eius iuuãt a lesione malarũ aquarũ.Jdẽ faciũt turiones feniculor ⁊ semen eius:⁊ radix earsene.i.yrigi ⁊ feniculi marini ⁊ sticados. ¶Attẽ de scõo q̃ auẽzoar illic ca.5.dat modos rectificatõis epidimie ex cibis sub q̃ttuor regulis. Prima est. dico añt cõiter q̃ tyriaca alfaroc.i.magna ⁊ methridatũ ⁊ electuariũ euforbij oẽs iuuãt cũ dei adiutorio ab oibus g̃nib⁹ egritudinũ g̃natarũ ex illis cũ p̃seruatione ab illis malis cibis.Scõa est.ille q̃ ppter nc̃itatẽ sumpserit de illis studeat cito comedere de bonis cibis ⁊ laudabilib⁹ sicut pane frumẽti bñ fermẽtato ⁊ carnib⁹ gallinar ⁊ hedor lactẽtiũ.Et iura gallinar rũ sunt fortioris liberatiõis ab hmõi egritudinib⁹ ex malis cibarijs ꝺtingẽtib⁹.Tertia ẽ.si virt⁹ fuerit fortis ⁊ apparuerit in ip̃o aliqd malũ signũ g̃natũ ex hũore pessimo ex malo cibo facto ꝺ mũdificari corpus ab ipso hũore.Quarta est.si visum fuerit tibi dare ei de medicinis liberatiuis venenor sic̃ smaragdũ ⁊ electuaria magna facies illud fm q̃ tibi videbit.⁊ sine dubio hoc indiget puisione ⁊ bona sollicitudine. Deaũt indicabit tibi viã rectã. hec ille

¶Jn scõa dicit primoq̃ intẽtio medici in rectificatõe pestilẽtie p̃ sanis ꝺsistit in tribus.Primũ est vt aer siccetur ⁊ depuretur a vaporib⁹ sibi imixtis q̃bus aptus reddit ad putrefactionẽ.Et id velociter ⁊ aptissime fit in domib⁹ sanor p ignẽ clarũ nõ fumosuz turbidũ de lignis siccis ad id aptioriꝫ vt de quercu ⁊ vitex ꝺ iunipero die noctuq̃ ꝺtinuatũ in cameris suis:⁊ apiendo sepe fenestras vsus septẽtrionẽ q̃n flat boreas:nisi in pte illa vel vsus illã ꝺtigerit pestis.Scõm est vt aer quẽ sani inhabitãt fiat boni odoris. et illud fit p fumigatões aromaticas alipte muschate vel gallie muschate vel ꝺfectõnis nere vel granor iuniperi vel ligni aloes vel thuris imponendo salz aliq̃d istorũ igni in medio camere.Fit etiã tenẽdo in cameris aromatica bñ ⁊ suauiter redolẽtia sicut ambrã grisiã cinetam muschũ lignũ aloes vel gariofilos.Tertiũ est p̃hibere q̃tũ possibile ẽ putredinẽ aeris cũ q̃cunq̃ resit siue calida siue frigida.Prio p̃hibẽdo infectis ingressuz in villã vel domũ vel camerã sanor.Qõ stricte obseruat i villis suis dux mediolañ. imponẽs custodes in portis villarũ nõ sinẽtes alicꝫs eas itroire veniẽtes de locis infectis.Scõo p̃hibẽdo afferri vestes culcitras linteos superlectilia q̃ subseruierũt pestilenti in villã vel domũ:⁊ cũ q̃s decesserit in aliq̃ domo claudat dom⁹ ⁊ exeat incole relictis illic vtẽsilib⁹ oibus. Tertio incẽdendo freq̃ntes ignes in vicis ⁊ domib⁹ de lignis siccis qui putredines ab aere arcecant.Quarto tenẽdo portas ⁊ fenestras villar ⁊ domor clausas vsus austrũ q̃tũ possibile ẽ vt turbid⁹ auster non humectet aerẽ ⁊ putredini aptet:⁊ tenendo aptas vsus boreã vt siccet infrigidet ⁊ purificet aerẽ nisi pestis fuerit vsus illã pte.Quito tenẽdo villas ⁊ vicos domos ⁊ cameras diligẽter mũdos ⁊ elõgatos ab oi fetore ⁊ corruptiõe tã cadauerũ q̃ imũdiciarũ vel latrinarũ vl foucar vel insalarũ plantar.Sexto includẽdo optime corpa illor q̃ ꝺ peste decedũt i suis sarcophagis ⁊ inhumãdo ea in foueis p̃fundis p̃cul a cõi uersatione hoim ⁊ a locis publicis.Scõo tãgit medicinas.28.p q̃s põt rectificari pestilẽtia se corruptio aeris fm sanos tm̃:⁊ plurime earũ sunt calide aromatice q̃ siccãt ⁊ aerẽ:⁊ odoriferum suauiter faciũt.Prima est. xiloaloes crudũ.i.lignũ aloes.Nã xilos grece lignũ latine est.de q̃ fieri põt incẽsum in cameris:vel teri põt ⁊ inuolui findone ad modũ pomi ambre:vel tritum imisceri pannis ⁊ vestibus lineis ⁊ laneis ⁊ sericinis ⁊ etiã mappis ⁊ manutergijs ⁊ suplectilib⁹.Et ꝺ crudum qõ nõ vstulatum est ad ablationẽ corticis ipsi⁹ sicut q̃dam adurunt:alij hoc in terra sepultum tenent donec eius corter putredine cadat:et lignum ipsius pre duricie eius ⁊ soliditate manet illibatum:⁊ crudum est magis odoriferum. Secũda est ambra.De qua scribitur in aggregatore sera pionis.Dicit q̃ nascit in mari ⁊ g̃nat i eo sic̃ g̃nat spẽs fungor i terra: ⁊ q̃n mare turbat eĩcit a fundo ei⁹ lapides magnos ⁊ cũ eis eĩcit frusta ambre.Et ex ea ẽ quã deuorat q̃dã piscis magn⁹ q̃ ꝺ azel:q̃ q̃n trãsglutiuit eã occidit ab ea:⁊ natat sup aquã mar⁹ mortu⁹ quã extrahũt i cole ⁊ cuiscerant a ventre ipsi⁹ ambrã accipiũt.Ambra est calida ⁊ sicca ⁊ fortificat cerebrũ ⁊ corroborat ip̃m ⁊ sensus oẽs ⁊ cor ex q̃ poma ambre deuorant:⁊ cõponi solẽt:q̃ in manu gerunt ꝺ tra pestilentiã.Tertia est thus qõ olibanũ ꝺr.De q̃ incensa fiũt in ecclesijs vt in eis suã hic in de diffundat aromaticitatẽ.Et sic̃r tpe pestis in camera sanor fieri p̃t. Quarta est muscha⁹.cuius redolẽtia vincit oẽ aliud aromaticum nõ in suauitate:sz in fortitudine sic q̃ occultat odorẽ alior. De quo dicit p̃ceps cap̃.de eo.q̃ ꝺfortat cor ⁊ sanat tremorẽ cordis ⁊ melãcholiã ex sollicitudie:⁊ est tyriaca venenor.Quarta est costus dulcis.Et est cost⁹ radix q̃dã q̃ nobis affert ex terris arabũ indie aut sirie:sz melior est arabicus ⁊ est albus lenis boni odoris.Sz de costo dulci dicit Ianuen. in synonymis.Jnuenit añt in multis locis costũ dulce scriptũ in cõfectionib⁹:sz nec vidi nec audiui ab alijs vidisse.Sexta ẽ storax:q̃ inuenit raplex calamita scilz rubea ⁊ liq̃da.Sz de calamita q̃ ẽ gũmi odoriferuz fumigijs aptũ.ℌ intẽdit.Septima est sandaraca.i.vernix:⁊ ẽ gũmi magis desiccatiuũ q̃ aromaticũ.Octaua ẽ asa:q̃ inuenit duplex.q̃dã ẽ fetida q̃ vbiq̃ repit:alia dulcꝫ siue odorifera.De q̃ Ianuen. ait q̃ nũq̃ hãc vidit neq̃ audiuit aliquẽ vidisse.Nona ẽ gariofilus:q̃ multũ ſt aromati

UVA. BHSC. IyR_028

et cordiales. Decima est mastix: qui magis desiccat q̄ redoleat. Undecima est glutinū albotin. i. terebinthina q̄ plus mūdificat aerē suis caliditatē et siccitate q̄ magna fragrantia. Duodecima est laudanum siue lapdanū: qō fumigijs aptum est: et est veluti materia pomoꝝ ambre q̄ in manu portant ꝓtra epidimiā. Nam remollit lapdanū cum vino vl oleo de spica: et incorporantur ei pulueres aromatici de ligno aloes ābra muscho spica gariofilis et ꝓsilibus. Tredecia est mel: qō non soluz aerē: sz alia multa ex cibis potib' et medicinis diu ꝑseruat a putrefactōe et corruptione. Quartadecia est crocus: q̄ duplex est, vn' orientalis quo vtuntur hoes in cibis suis et in medicinis: alter ortolanus quo vtunt tinctores. Decia q̄nta est bunch qō et buchū et bucha ōr: et est radix delata de iamen: et dicūt q̄dam q̄ est radix arboris gūmi arabici: et rasis tertio almāso. inter aromatica notat et scōo hui' fit de eo ꝑ prium capl'm. Decia sexta est cypressus de q̄ mēse et arce fiunt multe fragrantie: et fumigia interdū. Decia septia est iuniperus: de cui' ligno fiunt in cameris fumigatiōes imponēdo alterā suaꝝ extremitatū igni donec incendat: deinde defert fumans ꝑ camerā. Et de ramulis eius fiūt fasciculi: q̄ facillime incendunt: et ꝑ camerā deportati effumant suauit fragrātes. Et grana iunipi vas testeo pleno incensis prunis in medio camere sito imponūtur vbi emittunt fumū: et suauē hinc inde dispgūt odorem: et iste modus fumigatōis tpe pestis est in gallijs valde cōmunis. Decima octaua est alusne: qō et vsnee ōr. al em arabice articul' est sicut sunt in gallico le la les. Et est vsnee cortices tenues subtiles circū uolute sup arborē ferentē glandes et pinū et hz odorē bonū vt ait princeps scōo hui' ca. de eo. Decima nona est laur'. De cui' ramis folijs et baccis fieri pñt fumigationes. Et ipsi' folia sicca interdū pānis interserunt. Vigesima est cyper'. i. radix iūci triangularis: q̄ desiccata suauiter redolet ꝑcipue ꝓtrita et prunis imposita. Vigesima ꝑma est squinā tū qō et palea camelorꝝ ōr: et cum fricueris ipm manib' si recens fuerit mirificū reddit odorē. Vigesima scōa est sauina, et est arbor silis cypresso q̄ plus se porrigit in latum q̄ in altū: et est substātia eius subtilis et i odore eius ē aromaticitas. De qua dicit vulgus q̄ inspectio eius inducit castitatē. Vigesima tertia ē acorus. i. radix gladioli: q̄ desiccata suauis ē odorꝛ. Vigesima q̄rta ē gallia. ¶ Attēde q̄ alipta muschata et gallia muschata et ꝓfectio nere q̄ describūtur in antidotario incolaꝛ sunt confectiones ꝑciose de q̄bus olim fumigia fiebant q̄bus vtebātur dñi apostolici et impatores in capillis suis: et ꝑciosius incensum qō inter cetera reꝑitur est ꝓfectio nere: et afferūtur ad nos de supioꝛib' regionib' sub forma trociscoꝝ gallia et alipta sigillatoꝝ ꝑ a pro alipta et ꝑ g ꝑ gallia. et intrāt in ꝑciosis medicinis et electuarijs. Vigesima q̄nta est amigdale amare: et intellige lignū qō eas fert. vñ fit ignis ad clarificationez vel ipm met fructū cū suis testis ad reseruandū aut cōburendū. Vigesima sexta est asarū. De quo dyascorides ait. Asarū qō multi nardū agreste appellant folia habet hedere silꝛia tenacia et rotunda florem inter folia iuxta radicē purpurei coloris in silꝛitudine iusquiami semē simile vuis: hz etiā radices plurimas tenues et nodosas et geniculosas similes gramini suaues odore: et ipse sunt de q̄bus siccatis fiūt fumigia contra pestilentiam. Vigesima septima est medicine cōposite exīstis: scz ex dictis aromaticis. De quibus fieri fumigia ꝑñt in cameris sanoꝝ aggregando multa ex eis sm hanc formā. ℞. lignoꝝ aloes et cypressi aā. ʒ. ℈. thuris storacis calamite gariofiloꝝ aā. ʒ. 2. ꝓtundant ꝛ oia: et prunis positis in medio camere ponat ex his q̄ titas vnius pui coclearis. Vel sic. ℞. granoꝝ iuniperi. ʒ. 2. baccarum lauri. ʒ. 1. cyperi squinanti aā. ʒ. 2. contundantur et in medio camere prunis imponātur. De predictis etiā grossis pulueribus repleri ꝑñt parui sacculi vel puluinaria: sic domicelle replere solent laucndula aut rosis aut rozemarino. Possunt etiam pānis lincis et laneis intermisceri sicut intermiscent pisienses suis capitogijs et pānis alijs pulueres ꝛcos. Possunt et de ipsis poma ambre fieri: q̄ gestantur cōtra pestilentiam inuoluta syndone vel incassata in argento aut auro artificiose triliatoꝛ fenestrato sm has formas. ℞ lapdani remollīti modicū si necesse fuerit cū vino aromatico q̄rt. i. cui incorporetur puluis q̄ recipit lignī aloes crudi storacis calamite aā. ʒ. i. gariofiliorum. ℥. i. ambre grisie grana. 15. muschi grana. 8. fiat pomum ambre. Aliud. ℞. storacis calamite. ʒ. ℈. thuris. ʒ. 2. rosaruꝫ rubearum siccarū sandalorum citrinoꝝ aā. ℥. 4. contundant cū ambre grisie muschi aā. granis. 6. et in syndone rubea ligent ad formam pomi. Aliud fa

mosum et vsuale olei in magnis mortalitatib'. ℞. lapdani puri ʒ. i. storacis calamite. ʒ. ℈. sandaloꝝ muschacelinoꝝ ligni aloes gariofilorū aā. ʒ. i. myrrhe maiorane sandali albi et rubei aā. ʒ. ℈. muschi electi. ʒ. 2. ambre grisie olibani aā. ʒ. i. et ℈. aq̄ rosate q̄tum sufficit ad bñ incorporandū oīa fiat pomū ambre. ¶ Attende primo q̄ ista poma ābre et suffumigatōnes aromatice diffamate fuerūt a quibusdā famosis medicis tēpore pestilē tie ꝓ ratiōe allegantibus q̄ odores eorum aspirati supcalefaciūt cor et cerebrum et humores ac spīritus coꝛ: vñ promptiores ad febrem fiūt: et dolere faciunt caput: vt docet experimentū: et de infecto aere plus attrahere faciunt in qualibet aspiratione ꝓpterea q̄ olfactui delectationē cōiter inferunt. ¶ Attende scōo q̄ rōnes hoꝝ habēt apparentiam in hñtibus coꝛ superflue calidū: et etiā cerebrum calidū et rarū hūtile passibile: sed in hñtibus cerebrum frigidū grossum et humidum et cor tēperatum vel remisse frigidū aromata calida discrasiam corrigunt istoꝝ mēbroꝝ non facientia dolere caput: imo delectantia: nisi supfluant: et si plus acris attrahi faciant q̄ iam corruptus est quodāmodo corrigunt hmōi aerē et spīritus cordis et cerebri conseruant et humores eoꝝ ne per istum aerem inficiātur ¶ Attende tertio q̄ in habentib' cerebrum calidū rarū passibile et cor ꝓsimile magis expedit in manu gerere spongiā aut pannum de serico aut lino in aqua rosarū et aceto intinctuz q̄ poma ambre dicta. Vel fiat eis pomū ambre ꝓprium de medicinis aromaticis frigidis sm hunc modū. ℞. rosarum rubearū siccaruz. ʒ. ℈. sandaloꝝ oīm aā. ʒ. i. et ℈. canfore. ℥. i. contundant omnia grosso modo cū granis q̄tuor ambre grisie et ligent in panno de seri cou el de lino ad formā pomi. Vigesima octaua ē aspersio dom' cū aceto et asa nō q̄dē fetida sed aromatica quā dicb' meis in gallijs nō vidi sicut inuenī, tēporibus suis nec vidit nec vidit aliquez qui assereret se vidisse. Sed in loco asa cum aceto accipe flores vel folia rosismarini vel maiorane vel basiliconis vel florez acceptos ex violarijs armenie.

¶ In tertia tangit medicinas. 10. conuenientes ad faciendū suffumigationes tēpore pestis ꝓ sanis et egris pestilentiatis. Prima est sandali: qui grosse contriti, vel per quas petias frustatim inciſi prunis imponuntur. Et ex his citrini seu muschacelini fūt plus aromatici deinde rubei. Secunda est canfora: sed nimis cara ē ad fumigia: nisi pro magnatibus et diuitibus. De q̄ ianuen. ait q̄ est gummi arboris. Et nescio inquit medicinā in qua plura sint mirabilia. Nam cum in tertio gradu frigida iudicetur nihil odorati' est: nihilq̄ igni amicabilius cito etiaz inflāmatur: et claram flāmam per se emittit: est preterea saporis acuti cuz amaritudine. Tertia est granatorum cortices: qui in casu presenti pl' siccando aerem q̄ aromatisando prodesse videntur tam cortices arboris q̄ pomoꝝ cortices. Quarta est myrtus scz palmites vl grossa ligna eius et folia et fructus igni impositi qui plus siccando q̄ aromatisando aerem ꝓferunt. Quinta est malividelicet arboꝛes poma ferentes que maciana vocare solemus vel poma simpliciter. Sexta est arboꝛ que fert citonia vel ipsamet citonia vel matura que maioris sunt aromaticitatis et fragrantie. Septima ē hebenus. Dicit serapion in aggregatore auctoꝛitate diascoꝛidis q̄ due sunt species eius: scilicz absi et inda. Et absi est lignum nigrum non habens lineationes: sed in soliditate et lenitate sua est simile cornu: et quādo frangitur habet fractiones suas durassolidas: mordicat linguam: et est stiptici saporis: et quādo ponitur super prunas profert odorem bonum: scilz quādo est recens. Et dicit ibidem auctoꝛitate galieni q̄ virtus eius prima est virtus que calefacit. Et priceps secūdo huius capło de ea ait q̄ calida ē et sicca in secūdo: et existimant q̄dam q̄ ipsa cum caliditate extinguit caliditatē sanguinis. Octaua est alsegi q̄ et acsa dicitur et est berberis de cuius lignis fumigatio fit. Nona ē thamariscus et ē erecta arboꝛ: que nascitur in aq̄s ex cuius stipite fiunt coclearia scutelle et ciphi pro splenecticis in q̄bus bibentes et comedētes inde recipiunt adiutoriū. Valde cum his confert thamarisci virtus et etiam lepꝛosis vicio splenis vt ait seriapon capło de eo. Et eius

et mastice: et glutino albotin: et laudano: et melle: et croco: et bunch: et cypresso: et iunipero: et alusne: et lauro: et cipero: et squinanto: et sauina: et acoro: et gallia: et amigdalis amaris: et asaro. Et q̄ficz fiunt ex istis cōposita. Et aspergatur dom' aceto et asa.

UVA. BHSC. IyR_028

fumigium multū siccat aerem. Decima est ribes: t est plāta habens capriolos recentes rubeos adviriditatē tendentes t hz folia magna lata rotunda viridia: t sapor capriolor eius est dulcz cum acetositate. t ipsa est frigida t sicca in tertio gradu. Et putauerunt aliqui medicor q sit illa quā noiamus acetosam vel lapatiū: t putauerunt alij q ipsa sit granū acetosum qđ affertur ex corascem: t rasis meuorauit eam inter fructus. hec serapiō in aggregatore cap. de ribes. Et aliq moderni p ribes accipiunt rhamna rubea. Et nō vidi aliquid de ribes in gallijs nisi sirupum alunde allatum quez ministramus ptra pestilentiales egritudines t fluxus cholericos. Hec de cura febris pestilētialis. Et q sepe ipam concōitat epidimiale bochiū vel antrax vel carbunculus t fit incipit vel seqtur hanc febrē vel ipaz pcedit ad cōplendū sermonē de pestilentialib' egritudinib' hic interferemus de istis morbis aliqđ de qbus pn. qrti tertia diffuse tractat. Et p mo de carbunculo tractatu pmo illius fen capīis. 9. t. 10. sub q etiam pōt antrax intelligi: q non est aliud nisi carbunculꝰ seuus malignat' t venenosat': t sunt ambo pustule vel apostemata cō burentia carnē sicut cauteriū t facientia escarā. Secūdo de bochio epidimiali emūctorioz t oi alio apostēate venenoso sub nomine althoion tractatu pmo illi' fen capīis. 17. t. 18. sub q intelligere possumus carbones t antraces epidimiales in qcūq corporis pte contingant. ¶ Attende g pmo q carbo carbūculus t pruna sunt idē: t ignis pticus est eis fīis: sz plꝰ cholere hz cꝫ mīie t carbo ecōuerso. t sunt pustule rosiue t vesicātes t adurētes facientes accidere escaram sicut facit hāc accidere cōbustior cauterium. Antrax vo est pustula sic vrens t escarā faciēs cū apparitō ne diuersoz colorū ad instar yridis in circuitu eius t cū graui pōdere t coartatione t angustia t dolore forti t casu appetitus t casu virtutis ob venenū ipius qđ ostendit ad cor. ¶ Attene secūdo q cause ꝺiuncte istarū pustularū sunt sanguis corrupt' incendio subiect': vel cholera pmixta mīie sub incendio posita. In hos ei humores cōuertit sanguis cū ipse corrūpit vel pntredine vl' adustione. ¶ Attende tertio q signa carbūculi t ignis pstici satis notata sunt t etiā antracis in pdictis eoz descriptiōib'. Et sic ea si vis metrice collige. Anxia pua rubet circo crescens escarat vrit. Pruna: sed antraci vehemēs angustia pond'. Nausea. nulla fames: cor pulsans: sincopis: yris. Assunt cū dcis signis carbonis t ignis.

¶ Sequit ur cura carbunculi.

Cura carbunculi est. 8. res. Prima est regimen subtile infrigidatiuū t humectatiuū. Juxta id rasis libro diuisionuz capto de igne persico. Et perueniat ad infirmū cum eis q subtiliant sanguinē absq acuitate: imo humectent ipm: t addant in aqositatez eius: sicut aqua hordei: t aqua melonis indi: t cucurbite assate. t muscilago psilij. Et nō deuk i hac egritudine ea q ingrossant sanguinem: sanguis nāq cum ea est grossus in seipso. hec ille. Sz in carbunculis q multiplicātur in putredine aeris pestilētiali credo esse melius vt cibi declinent ad acetositatē t frigiditatem cū remissa siccitate: fiteq dieta carbūculi sicut febris pestilentie. Secunda est phlebotomia. Juxta id rasis ibi. Et oz qđem vt extrahatur sanguis cū phlebotomia ex loco opposito eductiōe plurima donec accidat sincopis. Et gal. 14. de ingenio ca. 8. ait. Carbunculis oibus nihil est adeo iuuatiuū vt phlebotomia: si recorderꝫ que dixi in phlegmonib': qm si sanguis vsq ad defectionem trahat vtilissimū erit. Et libro de apostēatib' ad glauconē ca. 11. ait Et ante hec omnia mor fm pncipia auferre opz sanguinem sufficientē si nihil phibet. ¶ Attēde tn q si carbo fuerit pestilentialis vel iam denigratus de prima vena fiat phlebotomia t non de opposita sicut dixit rasis: ne int' retrahat venenosus sanguis Tertia res est pharmacia purgans oēs humores. Jux id auerroys. 7. colliget ca. de cura carbūculi. Carbūculus vo eo q pro maiori pte in aere pestilentiali fit ebullit sanguis t putrefit. t ppter ea iducit de necessitate febres pestilētiales. Medicatio vo illarū fieri oz cū ambabus spēbus euacuatōis: scz phlebotomia t pharmacia. Et in hac qdem febre nō sufficit medicina vnū tm purgās humorē: sed medicina oēs purgans humores. Et pillule cochie i quib' intrant sticados t mastix t scamonea pparata: t coloquintida etiā preparata eo q corpora talīū recipiunt putredinē in hūoribus oibus t talia in hmōi egritudine multū vtilia existūt. Et dabis etiam ei aliquātulum de tyriaca. hec auerroys. Quarta

est scarificatio loci carbonis vt grossus t vrens sanguis extrahat. Jux id gal. 14. de ingenio ca. 8. Oz si eū scapelles bonū erit: corpe tn ꝺri' purgato. Et pn. qrti tertia trac. pmo ca. 10. ait. Et fortasse necesse ē t ppric in pruna facere scapellationē pfundā vt egrediatur sanguis malꝰ ꝺstrictus in ea q est in natura veneni. Quinta est admīstratio medicinaruz localiū supra carbonem a pncipio t āte vlcerationē. s. priusq incipiat separi escara seu crustosa t vsta caro a carne sana. Et hc medicine nō debent esse vehemēter frigide neq multū stiptice: neq multū calide resolutiue: sz frigide t sicce parū resolutiue cū quadā debili repressiōe sui feruoris et ebullitionis: sicut emplastrū de arnoglossa lentib' t mica panis plurimi furfuris. Jux id gal. 14. de ingenio cap. 8. Mēbro vo refrigerati ua cōuenit ppter eius incensionē: timendū tn ppter pessimitatē materie. Mā si hoc fecerimus interiora mēbra nocemus. Medicina ergo parū repugnatiua sit t aliquātulū dissolutiua. i. resolutiua sicut arnoglossa t lentes cocte t cū mica panis similacei mixte. Et pnceps quarti tertia trac. pmo ca. 10. ait. Mō opz vt sit linimentū vehemētis infrigidationis sicut in herisipila: qm materia est ad grossicie declinis: t qm est taliter q nō tolerat vt redeat parū ex ea ad interiora: qm est mā venenosa. Et nō lz vt administrenk ea q sunt vehemētis stipticitatis itez nam materia est tarde resolutiōis. Et nō lz vt administrenk resolutiua neq in pncipio rei cū apparet neq apud quietē inflāmatiōis: qm additur in qualitate materie. s. ardore t ebullitiōe: imo opz vt admīstres medicinas exiccatiuas in qbus est infrigidatio t resolutio qdam cum expulsione: sicut emplastrū qđ fit de arnoglossa t gallis t lentib' t pane plurimi furfuris. nam hui' panis subtilior est in sba sua. Et serapiō quinto breuiarij ait. Oportet vt administrek curatio composita: qm inflāmatio q accidit in mēbro indiget medicinis infrigidātib' extinguentib' t ppter grossicie humoris t malicia sue dispositiōis fm quā est: nō opz vt fiat illud vt nō infrigidek materia t noceat mēbris q sūt in interioribus corporis. Et nō opz ctiā vt dimittas cā currere: immo opz vt ingenies in medicinis de pprietate quarū est vt resoluāt cū expulsione pauca sicut emplastrū qđ fit de arnoglossa t lentib' decoctis qñ miscek cum eo aliqđ expane furni. t oz vt sit panis nō mund' multi furfuris: qđ est q mūda substātia vere est grossior. Et q m isti solēnes auctores in hoc emplastro veluti ppio carboni cōuenit nisi q pnceps addit in eo gallas sic ꝺficiatur. R. lentiū elitrarū donec mollescāt mice panis plurimi furfuris añ. q̄rt. f. terank optime simul cū. ʒ. 2. arnoglosse aut succi eius fiat emplm vel cataplasma qđ supponat carbūculo tepidū t renouetur qlibet die. Oz si gallas addere volueris adde ʒ. f. pulueris carū dictis medicinis. Puto tn melius q nō addatur: ne repellant intus sua stipticitate mām carbonis t ingrossent eā. ¶ Attende pmo q pnceps ibi describit qnq alias medicinas carboni adhibendas añ vlcerationē. Prima est galle cū accto trite donec veniant ad formam emplastri vel cataplasmatis. Secūda est alumen iameni qđ de pluma ꝺr tritū t cōmixtum cum acetovini. Tertia ē granata acetosa duo fissa t cocta in aceto vini cum suis corticibus pellibus t granis: deinde trita optime donec liniantur: et remolliantur: deinde terantur t extēdant sup pannū lineū velut cataplasma t supponat. ipsuz ei cōueniens est in oi hora t eradicat hanc egritudinē in pncipio t statu Quarta vo ē hec. R. nucū recentiū t foliorz nucis añ. ʒ. f. hordei fracti cocti cū multa aq qđ sanich ꝺr. ʒ. 1. ficus pingues. 6. nūcro vuarū passarum mūdatarū. ℈. 1. terantur optime t sup ipsa effundant vini t olei de papauere nigro añ. ptes equales donec pueniat ad formā emplastri qđ prune apponat. Quinta medicina est. R. opij accatie dragaganti corticum granatoz añ. ʒ. 2. floris eris seminis iusquiami albi añ. ʒ. 1. terantur optime t incorpent cū aceto vini t fiat emplastrū. ¶ Attēde secūdo q rasis. 7. almanso. ca. de carbūculo describit alias medicinas locales huic supponēdas dicēs. Postq carbūculus ei accideri nō est nec cesse nisi vt i ipsi' maturatione studiū impendat. De his aūt q carbunculū cito maturāt est vt de caricis. i. ficubus siccis pinguib' t ꝺtritis fiat emplastrū. Vel ex carne vue passe cū sale mixta emplastrū supponatur. Aut cerotū de dyaqlon desup mittat. Oz si carbūcul' ad maturandū durus existat sinapis cū ficub' pinguib' t oleo yrino cōterank t de super ponat. Et si aptio eius post hoc tardauerit pfore t cōprimatur donec quicqđ in eo ꝺtinet effluat. Et in eius circuitu cerotū ex ceruſa: et sup ipm cerotū ex melle ponatur. Cerotū qdem ex ceruſa p defensiuo: sed cerotuz ex melle p mundificatiuo. Noiatio ceroti ex melle. R. sarcocolle mellis ptes eqles: deinde sarcocolla pulueriſata cū melle misceatur t reconꝺat. Sunt tn q solum mel coquūt donec inspissek: deinde sarcocollam pulueriſatā desup mittūt t cōmiscent. Hoc nanq cero

UVA. BHSC. IyR_028

tum oē vulnus sanioſum mūdificat ꝛ totuz remouet virus. Cum aūt carbunculꝰ mūdificatus fuerit ipse ꝑ se cozīū. i. nouā cutem cito adipiſcetur. Si aūt ipſius cozium tarde inducaſ cū ceroto carnis generatō curetur. Et ſi carbūculꝰ ardens fuerit ꝛ in eius circuitu malignus fuerit ruboꝛ caro ex ceroto qō fit ex ceruſa erit generāda. hec raſis illic. Et parū poſtea capᵗ. de cōbuſtione ignis olei vel aq̄ ſic deſcribit cerotuz ex ceruſa. Cera alba ꝛ ipſius quadruplū olei roſati ſumaſ q̄bus reſolutis id eſt liq̄factis tantū ceruſe q̄tū capere poſſunt adiſciaſ ꝛ i circuitu mouetur: deinde poſtq̄ infrigidari inceperint p̄dictis admiſceaſ. Et ꝟ facto quouſq; inſpiſſeſ ſine intermiſſione agiteſ: deinde recondaſ: quidam etiā parū cāfore ibi admiſcent. hec ille. Et ſi dicta ipſi' i ca. illo bñ ꝟſideres iueniesq; ibi dat curā claui ſiue furūculi ꝛ ñ carbūcli. Nō ei ꝟferunt in cura carbūculi calidaꝛ hūida maturatiua ſanieiꝝ gñatiua ſi cut ibi ordinat. Juꝛ id gaſ. 14. megategni ca. 9. de carbūculoꝝ cura ei' Et caueam' maturatiuaꝛ ſaniatiua ꝟ ei vuln' vicinū ē putrefactiōi et roſure q̄ ſi cū his curenᵗ feſtinabūt ad putredinē. Sexta ē medicia fortis exiccationis carboni apponēda cū iam vlceraꝛ eſt ſic trociſci q̄ androniꝰ dicunᵗ ꝛ andaron ꝛ alandarō. Juꝛ id gaſ. 14. de ingenio ca. 8. In vulnere vero fortis ponaſ medicina ſicut trociſci androniꝰ. Et raſ libro diuiſionū ait. Et ponātur ſup locū vlceris medicine fortis ſtipti citatis cū aliquātulo acuitatis ſicut trociſci andaron. Et p̄nceps q̄rti tertia tractatu p̄mo ca. 10. In illo vo qō de eo ē vlceratū eſt neceſſariuz illud qō fortiter exicceat ſicut medicina andarō. Et ſerapion. ſ. breuiariꝰ ait. Et oꝛ vt ponatur ſup vlcus ipm aliq̄d ex medicinis fortibus ſicut medicamē ptinēs ad andrō. ¶ Attende q̄ p̄n. ita deſcribit trociſcos andarō q̄nti p̄ma tractatu. 8. ca. 49. Trociſci alādarō deſcriptiōe aſcle piadis. ℞. capitū granatoꝝ. 5. 10. aluminis iameni. i. de pluma. ʒ. 4. calcadis. i. attramēti albi. ʒ. 12. draganti. i. vitreoli. ʒ. 12. myrrhe. ʒ. 4. olibani. ʒ. 8. ariſtologie. ʒ. 12. confice cū aqua mellis ꝛ fac trociſcos. Et conſimiliter ſerapion. 7. breuiarij ca. 18. deſcribit eos: niſi q̄ iubet vt cum rob conficiātur. ¶ Sed arguet aliq̄s ꝓtra iſtos auctoꝛes. carbunculꝰ eſt moꝛbus calidus ꝛ ſiccus vrens ꝛ vlcerans multū doloꝛoſus ꝛ febreꝫ adducēs: ꝛ cū contraria ꝛtrarijs curenᵗ: quō hi trociſci calidi ꝛ ſicci coꝛroſiui acuti doloꝛē inducētes i cura carbonis cōuenire poſſunt. videntur em̄ potius augere malicia ipſi'. ¶ Attēde p̄mo ꝑ ſolutione q̄ quando carbunculꝰ vlcerari incipit ꝛ eſcara ipſi' ſeparī a viua ꝛ ſana carne i circuitu eius eſcara adhuc heret longo tpe pruſq; ipſa cadat: ꝛ interdū putrefit ſatis velociter putredine maligna cadaueralī maxime in carbone peſtilentiali: ꝛ tūc reſudat ab eſcara virus qō ptes ſanas eidē ꝓximas inficit coꝛrūpit ꝛ eſtiomenat vnde eger ꝑditur. Me ḡ id ꝛtigat ꝺ ſiccare opꝫ vehemēter eſcaram ꝛ ſup eam directe apponere medicamē acutum vehemēter ſiccans cū tali cautela q̄ carnē viuā nullo mō attingat: ſed ſit munita defenſiuo aliq̄. Juꝛ id ga. libro. de apoſtematib' ad glauconē ca. 10. Vniuerſaliter aūt hoc te ſcire oꝛ i oi vlcere ſiue ſponte: ſiue in vulneratis fuerit factū: qm̄ ſiccari quidē ſp idiget: pharmacovero vt ait hypocras nō pariſkeli. i. nō mordaci neq; irritante vehemēter ꝑterq̄ niſi male moꝛigeratū ꝛ cū putrefactiōe fuerit. Que em̄ talia ſt acriſſimoꝛū indigent pharmacoꝝ ꝛ igni ſm̄ virtutem aſſimilantiū: q̄le eſt miſi. i. vitreolum ꝛ limatura eris ꝛ arſenicuz ꝛ calx ꝛ ſandaraca. i. auripigmentū: etem̄ deniq; vruntſiſ igni hui' pharmaca. Multotiens aūt ꝛ his victis. i. nō potentibus vincere putredinē ꝛ coꝛroſionē ſed victis ab eis ipſo ignevtimur. Hec vtiq; vocatis antracib' ſm̄ ipam maxime eſcaram vbi maxime pticula putrefit hoꝛū taliū pharmacoꝝ ſpecies confert: nō tñ ſm̄ eas q̄ in circuitu regiones. Obliuiſcēs em̄ p̄munire eas defenſiuo aliquo ſupple vlcerabis eas ad nullū vtile. Sed predictis anulis. i. trociſcis vtendū q̄lis eſt androniꝰ. hec gaſ. ¶ Attende ſcdo q̄ medicamina q̄ ſupponūtur carboni vlcerato renouari dñt quolibet die bis: ꝛ in nocte ſemel ꝓpter malicia ꝛ venenoſitatē materie ipſius: q̄ appoſita inficit: ꝛ indiget cuētatione. Juꝛ id p̄ncipis q̄rti tertia trac. p̄mo ca. 10. Et oꝛ vt emplaſtrenᵗ deſup emplaſtra in die bis ꝛ i nocte ſemel. ¶ Attende tertio q̄ ſup eſcaram vlcerati carbonis p̄ñt adhiberi deſiccantia fortia minus mordicatiua trociſcis andaron. Teſte raſi libro diuiſionū: q̄ poſtq̄ laudauit trociſcos andaron ſubdit. Aut hoc medicamen q̄m̄ eſt primū ad hāc egritudinē. ℞. gallas imaturas que terantur cū aceto: aut liniatur ex alumine cū aceto: ꝛ ſumaſ alumen et q̄tum eſt decima ei' floris eris ꝛ liniaſ cū aceto cū vlcus eſt malū ꝛ moueturꝛ ambulat paulati. Si aūt incipit pambulare: tūc oꝛ vt p̄iciaſ ſuper ipm medicamen acutū: deinde cauteriſeſ. hec ille. Puto tūc etiaz multū pficere vnguentū egyptiacū ꝛ vnguētū apoſtoloꝝ. Sed ſerap. ſ. breuiariꝰ poſtq̄ iuſſit trociſcos andarō carboni adhiberi iam p̄ulcerato diſſolutos in aliquo potuī dulcis ſapoꝛis vt in vino cocto vel hydromelle ſubdit. Et ꝺfert etiā ſicf memithe cū aceto: ꝛ arnogloſſa ſola aut ſolatrū. Sed credo hec carboni nondum vlcerato magis conueni-

re. Credo etiā q̄ galle immature aceto p̄mixte: ꝛ alumen de pluma aceto p̄mixtū carboni vlcerato poti' ꝺferūt: ſicut dixit raſ. ad prohibendū putredinē ſerpere q̄ nō vlcerato: cui hec p̄nceps adhibet: qz nimis ſtringūt coartant ꝛ repellunt malā mām ad interioꝛa. Septima res eſt defenſiuū poſitū ſup ptes ſanas in circuitu carbūculi quo ꝓhibeanᵗ ꝛ ab infectione carbūculi ꝛ a coꝛroſione medicine acute. Juꝛ id p̄n. ca. p̄dicto. Et oꝛ vt tu ſubueniasei qō ꝓtinet locū ꝛ loca aduſtiōis, cū bolo armeno ꝛ aceto et aqua ꝛ reliq̄s q̄ infrigidant ꝛ repcutiunt vt albumē ouiſanguis draconis puluerisatus ꝛ diſſolutꝰ in aq̄ roſata ꝛ aceto vini. Octaua eſt curatio vlceris in circuitu eſcare dū adhuc adheret ꝛ poſtq̄ cecidit. Prio q̄dem cū mūdificatiuo: ſcdo cū regeneratiuo bone carnis in loco eſcare: tertio cū cicatriſatiuis q̄ cutē regenerāt ꝛ cicatricē applanāt ꝛ decorant. Juꝛ id p̄ncipis ca. p̄dicto. Cū ḡ deſcit inflāmatio ꝛ remanēt vlcera curenᵗ cū cis q̄ ſunt ſicut emplaſtra de merdaſengi. i. lythargiro vel plūbo aduſto. Et ad hec oīa plurimū vtile eſt vnguentū meſue dictū de ceruſa qō deſcribit in antidotario diſtictōe. ii. Et vnguentum de melle ꝛ ſarcocolla qō ex raſi ſeptimo. almanſoris nunc p̄allegauim' eſt bonuz ꝛ vtile mūdificatiuū: ꝛ vnguentū de ceruſa ibi etiā allegatū auctoꝛitate eius eſt regeneratiuū carnis ꝛ cicatriſatiuū vtile in hoc caſu: ꝛ lz ibi ipa nominet cerota ſunt tñ vnguēta: ꝛ de ꝟ nō eſt vis: qz ceroꝛtum ſepe de emplaſtris ꝛ vnguētis oꝛ. Mūdificatiuū aliud i pñti caſu valde ꝓpriū ſic fit. ℞. ſuccoꝛū apij ꝛ abſinthij añ. ʒ. 4. mellis roſ. ʒ. 6. farine hoꝛdei ſubtiliſſime q̄rt' f. miſcēatur optime ſup ignem lentū donec p̄ueniant ad formā vnguēti. Puluis vtilis ad regenerationē carnis. ℞. myrrhe thuris ſarcocolle ſanguinis draconis añ. ʒ. 2. radicis p̄eos. ʒ. 1. terant ſ̄ſubtiliſſime ꝛ fiat puluis Et ad regenerationē cutis eſt multū vtile vnguētū albū raſis.

¶ De cura antracis.

Cura antracis eſt. 9. res. Prima eſt phlebotomia de eadē parte ſtatim a p̄ncipio ꝛ pharmacia ſi fuerit opus maxime ſi antrax febrē p̄uenerit peſtilentialē. Juꝛ id gaſ. lib. de apoſtematibus ad glauconē capᵗ. de antrace. Et aūt oīa moꝛ ſm̄ p̄ncipia auferre ſanguinē ſufficientē ſi nihil ꝓhibet. Sed ſi ipe ſeq̄tur febrem peſtilentie ꝑ modum ſyntomatis vel iam augeaſ aut cōpletus ſit nō competit phlebotomia. Et id forte voluit raſis libro diuiſionuz capᵗ. de antrace dicēs. Et nō oꝛ vt phlebotomia fiat in hac egritudine. Scōa eſt ſcarificatio: ꝑ quā extrahaſ venenoſus ſanguis: ꝛ ſuctio ſanguinis huiꝰ cū ventoſis vt diuertaſ venenoſitas ei' ab interioꝛibus p̄cipue a coꝛde vel ſuctio ipſi' ab oꝛe alicuī' vilis ꝑſone. Juꝛ id raſis libro diuiſionū ca. de eo. Locū aūt eius ſcapella: ꝛ ablue ſanguinē eius cū aq̄ calida ſalſa ſupple. Et fugaſ leniſuctione vt egrediaſ leuiter ꝛ paulatim ꝛ nō leniaſ epithymate frigido: qz frigidum actu nocet vulneriꝫ ꝛ aq̄ calida niſi ſal habeat putrefactiua eſt. Tertia eſt cathaplaſmatio farine oꝛobi vel farine hoꝛdei vel farine fabarū mixte cū oximelle poſt ſcarificatōnem ad ꝓhibitionē putrefactionis. Juꝛ id ga. lib. de apoſtematibus ad glauconē ca. de antrace. Cathaplaſmare aūt oꝛoboꝝ farinā per oximel: antrax cū preſto eſt ad putrefactionē cadaueralem: ꝛ eſt velut medius inter carbūculum ꝛ eſtiomenū. Quarta eſt adhibitio medicinaꝝ acutarum ꝛ cauſticaꝝ ſi cepit antrax dilatari aut ambulare vel ad nigredinē tendere: vt trociſcoꝝ andaron vel arſenici vel cauterij actualis cū ferro vel auro: qō totā cōſumat coꝛruptam carnē: vt allegatū eſt ex galieno in cura carbunculi. Sed tutiꝰ eſt ꝛ magis efficax ꝛ breuius opans ꝛ abſq; fallo cauterio actuale ex ferro ignito: qō ſtatim ꝺſumit coꝛruptōnem totā indeficienᵗ ꝛ p̄cipue in coꝛpibus duris fortib'. Cauteria vero potentialia q̄ſq; vincunᵗ a materia moꝛbi: ꝛ tūc eam irritant ꝛ ſiᵗ cum ea rodūt ꝛ vlcerant aut putrefaciūt. Verū qz is moꝛbus eſt de ſe moꝛtalis ꝛ pauci ſaluāntur ꝛ ab ꝟ euadūt quicq̄d eis fiat: honoꝛabiliuſ eſt ꝑ chirurgico q̄ ſupſedeat a tam violēto ꝛ auſtero opere: niſi req̄ratur cū magna inſtantia ꝛ importunitate vel ab infirmo vel ab amicis ei' ꝛ aſtātib'. Et tūc p̄dicat picula moꝛtis ex natura moꝛbi: ꝛ opetur cū dei auxilio. Quinta ē adhibere defenſiuū aliqō in circuitu antracis de bolo armenico diſſoluto in aq̄ roſata ꝛ aceto qō tueatur ptes q̄ ſane ſunt tā a coꝛruptione materie moꝛbi q̄ a leſione medicine acute. Sexta eſt rectificare aerē egri ꝛ infrigidare eius camerā cū his q̄ dicta ſunt i cura febris peſtilentialis. Et dicit raſis libro diuiſionū capitulo de antrace. Et ogregeᵗ in circuitu eius nix pluriꝫa. Septia eſt regimen in cibis ꝛ potib' illi ſiſe qō ordinatū eſt in febre peſtifera ſubtile. ſ. infrigidatiuū ꝛ acetoſuz. Verū raſis libro diuiſionū

UVA. BHSC. IyR_028

cap̃.de antrace laudauit regimẽ ingroſſatiuũ ꝑ caſu iſto dicens. Et confert ei id qđ ſumitur ex cibis cũ lentib⁹ et cortícatis ⁊ aceto ⁊ cibis cõgelatis: ⁊ oẽ qđ ingroſſat ſanguinẽ ⁊ ꝺfortat cor ⁊ cõſtringit ſupfluitatẽ caliditatis. Et ꝓnceps ḡrti tertia trac. ꝓmo ca. 18. de cura alcoion ait. Et cibus ſit ſicut lentes cũ aceto⁊ ſicut cibus cũ aceto valde acetoſus factus ex carnib⁹ athaeiugi. i. auicularũ vt alaudarũ ⁊ hedi. Et forte iõ laudauerũt lentes ꝑmixtas aceto: qꝛ vix putreſcũt ⁊ corruptioni humoꝛ reſiſtũt. Octaua eſt ꝺfortatio cordis ꝑ ſirupos frigidos ⁊ acetoſos puta de ribes ⁊ de limonibus ⁊ de acetoſitate citri ⁊ de acetoſa⁊ ꝑ otizaccaram ſimplicẽ ⁊ cũ electuariis infrigidãtibus vt triaſandali diarodon ⁊ diadragaganto frigido: ⁊ cũ epithymatibus ⁊ odoramẽtis frigidis vt aq̃ roſata cãphoꝛa ⁊ ſandalis: ⁊ cũ tyriaca ⁊ cũ medicinis tyriacalibus vt cũ raſura cornu vnicornicis vel ſmaragdi vel lapidis ſerpentis vt coꝛ ſufficiat a ſe repellere venenũ antracis. Et iſta eſt maxia ⁊ ꝓncipaliſſima intentionũ ſup cura antracis ſine q̃ factũ eſt nihil. Jux̃ illud raſis lib. diuiſionũ ca. de eo Feſtineꝫ ⁊ dentur infirmo oia q̃ ꝺfortant coꝛ cũ infrigidatõe. Et ꝺferunt ad id granata acetoſa⁊ acetoſitas citri ⁊ odoramentũ redolentiũ frigidoꝝ. Et iterũ ibi. Jntende igr̃ in cura eius cũ medicinis ꝺfortãtibus coꝛ cũ infrigidatione. Et rurſus ibi. Sublua plurimũ tue intẽtionis ad ꝺſeruandã virtutẽ cũ infrigidantibus coꝛ. loci vero ipſi⁹ curatio nõ eſt poſſibilis niſi poſt illũ. Mona eſt curatio vlceris poſt ablationẽ maligne materie ⁊ corrupte carnis. ꝓio q̃dẽ cũ mũdificatiuis: ſcõo cũ gñantib⁹ carnẽ: ttio cũ cicatriſatiuis dictis in cura carbũculi poſt caſum eſcare. ¶ Attẽ de circa epidimiale bochiũ ꝙ ꝓnceps ḡrti tertia trac. ꝓmo capkis 17. ⁊. 18. de altoion tractans ⁊ de cura ei⁹ poſtq̃ diſtinxit multipliciatẽ huius nois altoion ꝓſequitur de eo ꝓut cõe eſt ad antracem ⁊ epidimiale bochiũ dicens. Deinde dictũ eſt oĩ apoſtemati pernicioſo ꝓpter cõuerſionẽ materie eius ad ſubſtantiã venenoſam: qđ corrumpit mẽbrũ ⁊ alterat colorem eius qđ ſeq̃tur ipm: ⁊ qñq̃ reſudat ſanguinẽ ⁊ virus ⁊ ſiſtia his. Et adducit q̃litatẽ malam ad coꝛ ex via arteriarũ: ḡre accidũt vomitus ⁊ pulſus cordis ⁊ ſincopis: ⁊ qñ eius accidẽtia fiũt vehemẽtia iterficit: ⁊ videtur ꝙ primi medicoꝝ nominabant hoc poſtremũ carmata. Poſtea ibi ait. Et eſt neceſſariũ vt ſit deterius eorũ illõ qđ accidit ſm plurimũ in ſubaſcellis ⁊ in inguinib⁹ ⁊ poſt aurẽ ꝓpter vicinitatem eius ad mẽbra q̃ ſunt vehemẽtius ꝓncipalia. Et ſaluius altoion mortaliũ eſt illud qđ eſt rubeũ: deinde citrinũ ⁊ ex eo qđ ad nigredinẽ eſt decliue nõ cuadit aliq̃s. Et altoion q̃dẽ multiplicat i peſtilentia ⁊ in regione peſtilẽtiali. hec ꝓnceps.

¶ De cura bochij epidimialis.

Cura eius eſt. 8. res. Prima eſt phlebotomia lateris eiuſdem ſtatim ſine mora de vena capitis ſi poſt aures fuerit: de vena cordis ſi in ſubaſcella: de ſophena ſi ſit in inguine ⁊ extrahe ſanguis bonã q̃titatẽ ꝑcipue ſi ſupabundet ⁊ bochiũ ꝓuenerit febrẽ. Et ſi deſit etas ad phlebotomiã idonea vt ſi eger ſit puer ſub. 14. anno loco phlebotomie ſup bochiũ ſanguiſugam adhibe: vel vẽtoſam cũ ſcarificatione ſup bochiũ vel ſup ꝓtem lateris illius diſtãtem a bochio ⁊ ꝓpinquã vene: de q̃ ſi eſſet maioꝝ phlebotomari deberet. Et ſi ſit infans vnius anni vel duoꝝ annoꝝ ligetur extremitas bochio ꝓpinqua ſatis doloroſe ꝑ diuerſione ⁊ attractiõe venenoſi hũoris ad ꝓtez longinquã. Scõa res eſt euacuatio peccantiũ humoꝝ cũ pharmacia iuxta modos tactos in cura febris peſtilentialis. Jux̃ id ꝓncipis ḡrti tertia trac. ꝓmo ca. de cura altoion. Euacuatio q̃dem cũ phlebotomia ⁊ cũ eo qđ tolerat hora aut qđ fit neceſſariũ ex eis q̃ educũt humorẽ putrefactũ eſt neceſſaria. Tertia eſt exhibitio medicinarũ frigidarũ ⁊ aromaticatarũ coꝛ confortantium ⁊ tyriacaliũ. vt tyriace magne vel methrydati vel raſure ſerpentini lapidis vel cornu vnicornicis vl ſmaragdi vl boli armenici: ſicut ꝓtactũ eſt in cura hui⁹ febris ad repellendũ venenũ a corde. Jux̃ illud ꝓncipis ibi. Deinde opꝫ vt reuertaris ad coꝛ cum defenſiõe eius ⁊ confortatiõe ipſi⁹ cũ eis in q̃b⁹ ſunt infrigidatio ⁊ odoramentũ: ſicut acetoſitas citri ⁊ mirti ⁊ rob pomoꝝ ⁊ citoniorũ: ⁊ ſicut granata acetoſa valde: ⁊ olfactus ſiẽ roſarum ⁊ cãphoꝛe ⁊ ſandali. Et oꝫ vt roꝛetur mãſio infirmi cũ aceto plurimoꝝ foliis ſalicis ⁊ violis ⁊ roſis ⁊ nenufare ⁊ ſiſib⁹. Et ponant ſup coꝛ epithymata infrigidãtia ꝺfortantia ex eis q̃ cognoſcuntur de medicinis habentiũ pulſum cordis calidũ ⁊ habẽtiũ peſtilentiã. Et ad vltimũ regant regimie habentiũ febrẽ peſtilẽtialẽ. hec ꝓn. Quarta ẽ attractio mãe peccãtis vl ad locũ bochij vel ad locũ aliũ ſibi colligatũ q̃ diſtet a mẽbris ꝓncipalib⁹ magis ꝙ bochiũ ⁊ plus approꝑinquet ad extremitates tot⁹ corꝑis. Et hãc attractionẽ diuerſi medici diuerſimode practicãt. Quidã ꝑ vẽtoſas cum ſcarificatõe vl ſup bochiũ vel ſub ipo modicũ: ne fortif ꝺturbẽt venenũ bochij vñ copioſi⁹ effumet ad coꝛ aliũ bochio ſanguiſugas applicãt aut limachias viuas: aliũ cullũ galli deplumatũ ſaliũt ⁊ ipꝛviuũ ꝑ cullũ applicãt ⁊ fortif tenent ſup ipm bochiũ clauſo ſibi oꝛe donec moriaꝫ: aliꝫ cauteriũ actuale adhibẽt: aliꝫ potẽtiale: aliꝫ medicinas fort attractiõis vt galbanũ aut ſerapinũ aut ſordicie apũ aut acre fermentũ aut ſtercor colũbi vel emplaſtrũ aliqđ cõpoſitũ et his: aliꝫ adhibẽt ſup manũ aut pedẽ in directo bochij medicinas veſicatiuas vt lac titimalli vel lac ficuũ vel cantarides mixtas cũ fermẽto vel radicem herbe q̃ pes coruj ꝺr Cerũ ꝓnceps in ꝓn⁹ altoion reſtringẽtia ⁊ infrigidãtia iubet applicari Qđ mirũ videt ſiue ꝑ altoion antracẽ intelligat: ſiue bochiũ epidimiale. Vit ei cap̃. p̃dcõ. Altoion vo ipꝫ ⁊ qđ currit curſu ei⁹ de eis q̃ notata ſunt curet in ꝓn⁹ cũ eis q̃ ꝺſtringũt ⁊ infrigidãt cũ ſpõgia infuſa in aq̃ ⁊ aceto aut in oleo roſato: aut oleo de pomis in arboꝛe maſticis: aut oleo de myrto. Jſta iñt fiant in ꝓn⁹. Jn ſtatu vo curaꝫ cũ ſcapellatõe ſi poſſibile ẽ: ⁊ fiat vt currat qđ ẽ in ipo ⁊ nõ dimittaꝫ vt brunũ fiat: qm̃ additur venenoſitas ei⁹: ⁊ ſi indigeat vẽtoſis ſugẽtib⁹ cũ ibẽ tilitate fiat. Sꝫ forte ꝙ ꝓnceps ꝑ altoion in ꝓn⁹ carbonẽ abſq̃ febre intelligi voluit: ſu ꝑ q̃ hec q̃ dixit applicari p̃t. Et ꝫ iſteri⁹ notare videt dicẽs. Et qñ illic eſt febris tardabis cũ ifrigidatõe: ne reducas mãz retro cũ ca. Quita ẽ maturatio bochij ꝑ aliqđ maturatiuoꝝ ſeq̃ntiũ. Primũ ẽ. ℞. farinaꝝ lini ⁊ fenugreci añ. ʒ. 1. folioꝝ malue ⁊ radicũ biſmalue mũdataꝝ ⁊ coctarũ ſiſ añ. ʒ. ſ. cepas lilij. 2. cũ maluis decoctas teranꝫ inſiſ cũ. ʒ. ʒ. axũgie porci maſculi ⁊ fiat cataplaſma. Scõz. ℞. ficꝰ pigues. 12. nũer⁹ vuarũ paſſarũ mũdataꝝ. Ꝺ. 1. fermẽti acris. ʒ. ſ. ceparũ cõiuz. ʒ. 6. olei de lilio ḡrſ. ſ. miſceaꝫ vt decet. Tertiũ. ℞. emplaſtri dyaquilõ ḡrſ. 1. extendaꝫ ſupra alutã ⁊ ſupponaꝫ. Quartũ. ℞. medulle albi panis ḡrſ. ſ. vitella ouoꝝ cruda. 4. ſucci ſcabioſe. ʒ. 2. incorporeꝫ ſiꝫ addẽdo. ʒ. 1. carniuz ficuũ piguiũ ⁊ ſupponaꝫ. Sexta ẽ aptio bochij poſtq̃ molleſcere incipit añ ei⁹ cõpletã maturitatẽ vl cũ lãcola vl cũ nouacula vl cum ruptorio medicinali ſiẽ eſt id qđ fit de calce viua cũ ſapone gallico bñ incorꝑata. ⁊ q̃to recẽtioꝝ ⁊ igni ꝓpinq̃oꝝ tãto melioꝝ: aut cãtarides capitib⁹ carũ ⁊ alis remot ĩcorꝑate cũ fermẽto forti. Septia eſt poſt aptionẽ ⁊ eductionẽ ptis mãe p⁹ q̃dẽ mũdificatio vlceris: ſcõo regeneratio carnis: tertio cicatriſatio ſeu regñtio cutis ſiẽ ꝓus dictũ ẽ in cura bonis: ſz in circuitu vlceris fiat adhibitio maturatiuoꝝ donec matura ta ſit tota mã. Et ſi mala caro vl vir⁹ corruptũ i vlcere fuerit adhibe modicũ decocti alumis: vel vnguẽto apoꝝ aut egiptiaco vtere ꝑ mũdificatiuo maxie trãſacta febre. Octaua ẽ idẽ regimẽ i cibis ⁊ potib⁹ ⁊ rob ⁊ ſirupis ⁊ electuariis vt in febre peſtis. Cura fluxus vẽtris peſtilentialis ſi eſſentis fuerit eſt res octo. Prima eſt regimẽ ciboꝝ ⁊ potuũ infrigidantiũ cũ reſtrictiõe ⁊ ꝺfortatõe vt ẽ aq̃ pulli in q̃ decoquũt granoꝝ ſumach ⁊ granoꝝ berberis añ. ʒ. ſ. Et lac acetoſum fortif bullitũ vl i quo fuerit ferrũ ardẽs extinctũ aut cãdẽtes lapides vel amigdalatũ diſtẽperatũ cũ aq̃ ferrata vel inſpiſſatũ cum farina riſi vl cũ amido: vel colaticiũ pulli aut pdicis diſtẽpatũ cũ aq̃ ferrata ⁊ q̃nta pte ei⁹ aq̃ diſtillate caudaꝝ roſarũ ad infrigidãdũ vel cãcri fluuij marie hoꝝ pedes cũ aceto comeſti: vel in colaticij forma ꝺtriti: vel citonia cocta: vel pira aut corna. Et ſit pot⁹ i ℔ aq̃ ferrata: vel ſola ſicut ẽ. vl dealbata cũ paucis amigdalis in ea ꝺtritis: vel rubificata cũ pauco vino rubeo ſtiptico: vel ſit ei admixt⁹ ſirup⁹ myrtinus aut citonioꝝ. Scõa ẽ medicia tyriacalis q̃ ⁊ coꝛ ꝺfortet aduerſus venenũ ⁊ vẽtrẽ ꝺſtringat: q̃lis eſt iſta. ℞. tyriace magne. Ɔ. 1. boli armenici. Ɔ. 2. diſſoluaꝫ in. ʒ. 3. aq̃ diſtillate caudarũ roſaꝝ ⁊ da in potu ꝑ. 1. doſi. Alia. ℞. methrydati terre ſigillate añ. ʒ. ſ. diſſolue vt ꝑus ⁊ da ſiẽ ꝑt⁹. Tertia ẽ rob ſirupi ⁊ electuaria frigidi ⁊ ꝺfortatiui ſiẽ rob õ ribes rob õ citonijs rob õ berber⁊ ſirupi mirtin⁹ ⁊ õ citonijs: ⁊ etiã de ribes diacitonitẽ fem̃ cũ ʒuccaro ⁊ ſine ſpẽb⁹: vel electuarij cui⁹ deſcriptio ẽ. ℞. boli armenici terre ſigillate ſemis plantaginis arilloꝝ extractoꝝ ex vuis paſſis añ. ʒ. 1. margaritaꝝ ſplẽdidaꝝ coralli rubei añ. Ɔ. 1. limature auri finiſſimi oſſis de corde cerui añ. ℊ. 15. ã bregrſie grana. 10. ⁊ eranꝫ ſubtiliſſime ⁊ cũ lib. ſ. ʒuccari albi diſſoluti i aqua caudarũ roſaꝝ fiat electuariũ ꝑ loſangias deauratas vndiq̃ auro finiſſimo. De q̃ mane ⁊ ſero quaq̃ die deꝫ. ʒ. 1. ꝑ doſi. Quarta res ẽ. rectificatio aeris camere infirmi ⁊ infrigidatio: ſicut dcm̃ ẽ in cura febris peſtilẽtialis: puſo q⁹ frig⁹ nõ tãgat egrũ in exterioribus corꝑis: ſz aſpiret eger aerẽ frigidũ. Quita res ẽ adhibitio freq̃ns frigidoꝝ redolẽtiũ adnares infirmi ſicut pomi iſti⁹. ℞. roſaꝝ rubeaꝝ. ʒ. 2. oĩ ſandaloꝝ añ. ʒ. 1. canfore. Ɔ. 1. ꝺtundãt groſſo mõꝛ ligenꝫ i pãno lineo vl in ſyndone ad modũ pomi: vel odoret patiẽs ſepe aquã roſatã cũ tantillo aceti. Sexta res eſt ꝺfortatio retẽtiue ſtomachi ꝑ appoſita deforis vt ꝑ inunctiones ex oleis ſtipticis ſicut ex mirtino vel de citonijs vl ex maſticino cũ oleo

UVA. BHSC. IyR_028

rosato facto de rosis nō adhuc aptis ⁊ oleo oliue dcō onfancino vł cuz ceroto ísto. ℞. oleoz mirtini ⁊ citonioz añ.ʒ.i. olei masticis.ʒ.2. cere albe.ʒ.2. incorporent sił ad ignē q̄bus adde boli armenici terre sigillate sandali rubei rosarū rubeaz siccarū puluerisatoz añ.ʒ.i. fiat cerotū qō extendaƙ supra alutā ad formā scuti ⁊ cooriaƙ tela tenuissima vł cū saculo ísto. ℞. gallarū

¶ De ꝑseruatōe a pestilētia. C. IIII.

Portet vt extrahan
o **tur a corpore hūiditates sup fluę. Et inclineƙ regimē eius**

pśidie balaustie sanguinis draconis bo li armenici anthere añ.ʒ.i. cāfore. ℈.i. rosarū rubearū siccarū ʒ.i. ⁊ ſ. teranƙ grosso mō ⁊ inuoluanƙ in seta cruda vel pauca bombace. ⁊ fiat sacculus bastat⁹ cuz ligis ad formā scuti. Septima est epithymatio regionis cordis cū aromaticis frigidis ad ꝓfortandū cor ⁊ tollendū febrē ſm hanc formā. ℞. sandalorum citrinoz ⁊ rubeorū añ.ʒ.i. rosaz rubearū siccaruʒ.ʒ.2. canfore. ℈.i. ambre grisie grana sex teranƙ grosso mō ⁊ inuoluanƙ in seta cruda vel pauca bombace. ⁊ suanƙ oia inter duas syndones vel duos pānos subtiles lineos fiat epithyma bastatū quadratū qō intingaƙ in aq̄ rosata

Octaua est somni ꝓuocatio: qz somn⁹ fortes retinere solet euacuatōes ꝓuoceƙ ergo dando sero in potu lac papaueris cū aq̄ ferrata. Vel sero in ungēdo frontē ⁊ tipora cū populeone vel cū oleo de papauere vł nenufarino vel violato: vel epithymādo frontē ⁊ tímpora cū aq̄ nenufaris vel rosacea vel de portulaca cū modico aceti intincto i ea pāno lineo.

¶ De preseruatione a pestilentia. Capłm. IIII.

Portet vt extrahanƙ. In hoc capło ꝑmo agit de ꝑseruatiōe corpoz
o rum a pestilentia ꝑ euacuatōes ⁊ desiccatōes supfluitatum Scōo ꝑ rectificationē aeris ibi [Et rectificetur] Tertio per cibos ibi [Et declinet cibus] Quarto ꝑ medicinas ibi [Et algeleniabi]

a In prima pte dat. 6. regulas. Pria est. expedit vt extrahanƙ hūiditates supfluas a corpe cuⁱ ārimus ꝑseruationē a peste. Et si sanguis superfluxerit ꝑ phlebotomiā extrahaƙ vł ꝑ ventosas vł ꝑ sanguisugas. Fiat ḡ q̄libet mēse si sanguis abūdet tpe pestis eductio sanguinis ad pōdus medie libre vel paulo plus de mediana aut basilica nūc vni⁹ latere nunc alterius: nisi natura fluxu aliq̄ sanguinis ꝑ nasum aut anū se sufficienter purgare assueuerit. Sed si ali⁹ hūor peccet purgeƙ pharmaco sibi ꝓpicio vel ꝑ secessum vel ꝑ vomitū vł ꝑ urinā vel ꝑ sudorē: ⁊ fit solliciƙ i expulsione mūci sputi ⁊ fecū horis ꝓsueƙ ⁊ ꝓueniētib⁹. Scōa ē. inclineƙ regimē ꝑseruādi a peste ad exiccationē oīmodā supfluētiū hūiditatū ⁊ repłtionē hūiditatis tā mēbroz q̄ nāliū hūiditatū: qm̄ hūiditas putredinis mater ē ⁊ ꝓpatrix ad cito ⁊ facile recipere infectiōes ⁊ putrefactionē ab aere putrido. Sint ḡ cibi ei⁹ ⁊ pot⁹ deficcatiui si pestis ꝓtigat ex influētia putredinali nō adustiua. Jux id ga. ꝑ⁰ de differētijs febriū ca. 6. Eā aūt gnalis morboz pestilētialiū vt ipe hypocras oīdit ē putredo. Et nos ꝺ ꝑsciētes ꝓfesti icipiēte ꝓstitutōe q̄cūq̄ hūida corpa videbam⁹ exiccare mor oīno conabamur. Quecūq̄ vo siccioza ātiquā nām in his custodiebam⁹. Quecūq̄ vo supfluitatib⁹ plena erāt purgationib⁹ sanabam⁹. Oppilatōes aūt pozoz apiebam⁹ ⁊ expurgabam⁹. Et rursus in fine capłi ait. Eoz q̄ phlebēt capi ab epidimicis ⁊ pestilētib⁹ morbis vna q̄dē ⁊ ꝑ⁹ itentio ē in oīb⁹ cōis sine supfluitatib⁹ q̄ maxime ⁊ bñ spirabile eē corp⁹. Scōa vo ē intētio vt sit corp⁹ cū vtute. i. vtuosum vt resistat cāe iā forti. Quib⁹ vo ℈ia his existūt citissime patiuntur ⁊ marie laborāt. Hec ga. Tertia ē. miozāda ē cibi q̄tas tpe pestilētie vt melior fiat ciboz digestio ⁊ nō multiplicenƙ supfluitates ex ciboz młtitudine: imo nā occupeƙ in resolutōe ⁊ expulsiōe ꝑus aggregatarū: nō ē tñ diu sustinēda vera fames: ne vł debiliteƙ ⁊ aere corrupto vene impleanƙ ⁊ hūores choleriseƙ nimia decoctōe ⁊ calor inat⁹ carēs pabulo igniaƙ. Quarta ē. nō ficceƙ corp⁹ młto exercitio: imo exercitiuz in pestilētia nō ē ministrādū: qz exercitiū ē mot⁹ volūtarⁱ⁹: ꝑpter quem anhelit⁹ magn⁹ ⁊ freq̄ns ē necessari⁹: vt ait ꝑn. ꝑmi tertia trac. 2. caꝑ. ꝑ⁰. Fit ḡ cā attrahēdi freq̄nƙ ⁊ sepi⁹ ⁊ plus solito ꝓtinētis aeris ad cor: qui cū sit corrupt⁹ ificit hūores ⁊ spūs ei⁹. ¶ Cōtra gal. ꝑ⁰ de differētijs febriū ca. 6. nūerat inter ꝺitōes q̄ corp⁹ ineptāt ⁊ hūores ei⁹ ad recipiendū putrefactionē bonā spiratione ꝑ oēs poros nō oppilatos ⁊ nō constrictos: ſz exercitiū ⁊ fricatōes ꝓpue hāc opanƙ. Jtē ibi erꝑsse inƙ has enumerat exercitia moderata ⁊ sobria dietā. Jtē dic illic. Et q̄ moderatis laborib⁹ ⁊ vita vtebaƙ decora oīno impassibił pseuerat ſm oēs has dispositōes putredinales. Jtē refert raſ in toto ꝓtinēte q̄ q̄dā tpe supuenit epidimia in q̄dā regione ⁊ oēs mortui sunt ꝑter venatores q̄ vtebanƙ exercitio. ¶ Dic ꝑmo q̄ exercitiū moderatū añ pestilētiā obłuatum reddit corpa ineptioza ad recipiendū infectiōes putridi aeris duz

pestilētia aduenerit: qz corpa ꝑemūdauit a supfluitatib⁹. Dic se cūdo q̄ exercitiū moderatū tpe pestilētie extra aerē pestilētie ꝓseruat corp⁹ ab infectiōe putredinali vt si in villa fuerit aer pestifer ⁊ in cāpis fuerit aer seren⁹ mūd⁹ tēpat⁹ vtile ē in cāpis exercitari puiso q̄ ille q̄ exercitat⁹ ē ꝑus q̄ redeat ad aerē ville sit q̄etat⁹

ad exiccationē ex omnino. Et ex minoratione cibi nisi exercitio. Oportet eñ vt non administretur neq̄ balneum neq̄ tina: ⁊ neq̄ toleretƙ sitis. Et rectificeƙ [b] aer cū eis q̄ diximus.

tam in calefactiōe ⁊ cōmotione suoz humoz q̄ in anhelitu. Dic tertio q̄ in aere pestilētiali nō cōuenit exercitiū qō magnū ⁊ freq̄ntē inducat anhelitū q̄ sepe aer mult⁹ ad cor attrahaƙ putredine infect⁹. Sz nō est malū suauiter incedere loco ⁊ hora pestis in camera vł aula cui⁹ aer fuerit igne rectificat⁹ ⁊ aromatisatus. Et p hec facile soluūtur obiecta. Et vt fortē mot⁹ corpeus nocet in tpe pestis sic coitus freq̄ns vel excessiu⁹ ira terra pauor ⁊ alia fortia accidentia aīe ⁊ immoderate vigilie ⁊ somn⁹ diurnus longus inter duas comestiones. Quita rła est nō administretur balneū aereū qō stupha ꝺr nec balneū aqueū qō ꝺr tina in tpe et loco pestilētie: qz magnificāt ⁊ freq̄ntes faciūt pulsum ⁊ anhelitū ⁊ hūores cōmouēt ⁊ calefaciūt ac putredini aptāt. Sexta rła est. in tpe pestilētie nō est toleranda sitis. Quia hūores acuit calorē incendit supra suū humidū: ⁊ ad febrē apparat ⁊ aerē plurimū attrahere compellit.

b In scōa dicit q̄ in ꝑseruatiōe a pestilentia rectificand⁹ ē aer cum his q̄ dicta sunt. ſ. tenēdo in cameris assidue bonū ignem ex lignis siccis ꝑcipue de iunipero ⁊ freq̄ntādo fumigationes p cameras de redolentib⁹ ꝑus memoratis calidis aut frigidis. Que varianda sunt ſm naturas ⁊ ꝺditiones ꝑseruandoz. Nam calidi ⁊ sicci dñt vti poti⁹ fumigatiōib⁹ ⁊ odoramētis rerū frigidaz. ⁊ silł sanguiei lapsi ad calorē pł̄imū: sz frigidi ⁊ hūidi ⁊ frigidi ⁊ sici magis vti dñt fumigatiōib⁹ ⁊ odoramētis rerū calidaz. Et q̄ cerebra hñt rara passibilia citor facilię ⁊ a leui cā suauib⁹ vtanƙ aromatib⁹: vt aq̄ rosata vł aq̄ de florib⁹ arboris arēgie: q̄ vo grossum frigidū aut forte sustinere pñt ydoloze redolētia fortia sic muscho ambra storace calamita ⁊ lauēdula. ¶ Attēde q̄ ī ꝑseruatiōe a pestilētia młte ꝓsideratōes circa aerē sł hūde. Pria ē. si pestilētia supioz⁹ euenerit aer icolēd⁹ ē iferioz camerarū ⁊ iferioruz locoz: qz tardi⁹ loca hec ⁊ min⁹ tāgunƙ a pestilētia: ⁊ si ab iferiori b⁹ ꝓtigerit ecōuerso fiat. Jux illō ꝑn. ꝑmi tertia doctria. ℸ. ca. singulari. A terra ꝑterea młtotiēs eleuaƙ aeris corruptio: ⁊ tūc q̄dē ꝺuenit i lecto sedere ⁊ hospitia q̄rere vehemēƙ alta q̄ avētis rūpūƙ Multotiēs q̄ ē ꝑncipiū corruptōis aer⁹ ab ipo aere ꝑpł illō qō ei aduenit ex corruptōe vicinātiū aerū: aut ꝑ rē celestē cui⁹ q̄litas nō est hoib⁹ cognita. In hmōi ḡ ad domos subterraneas est fugiendū: aut ad domos q̄ pietib⁹ vndiq̄ sł circūdate ⁊ ad cameras bñ clausas supple. ḃ ille. Scōa ē. i ꝑfuatōe a pestilētia corrupti aeris vitāda est necessitas attractōis aer⁹ plimi. Et ḃ q̄te fitꝛ cuē tatōe aer⁹ q̄ aspirād⁹ est. Jux id ꝑn. ibi. In pestilētia q̄ necessitas młtū aerē attrahendi ē minuēda. Et ḃ q̄dē fit cū ocio ⁊ cuētatōe q̄ recentē affert aerē. Tertia ē. in pestilētia null⁹ domū exeat aeri se exponēs añ sol⁹ ortū ⁊ post ei⁹ occasuz: qz sol his horis nō purificat aerē: sic his q̄b⁹ est supra nām hemispheriū. Quarta ē. exponens se aeri tpe pestis nō intret domos nec cameras infectas in q̄ b⁹ aliq̄ de peste egrotāt aut nup obierūt neq̄ freq̄ntet funeralia vel pressuras hoim vel cimiteria vbi multa sepeliunƙ morientiuz corpora. Quinta est. vitet incidere p vicos strictos in q̄bus aer nec a sole nec a ventis purificatur ⁊ oīa loca fetida ⁊ odores fetidos ꝓter illos qui a ꝓprietate pesti resistunt: vt est odor vrine hirci. De quo auerroys. 6. colliget capło vltio ait. Et p nomē id est auctoritatem auenzoar odor vrine hircoz multuz ꝺfert: et odor castorei. Sexta est. se exponens pestifero aeri sit interius ꝑ munit⁹ aliquo tyriacali de his q̄ dicenƙ vel cibo electo: nā intus existens prohibet extraneū libere ingredi: ⁊ resistit aeris veneno sitari ⁊ nocumento eius. Septima est. sit foris munitus contra aerem putridum aromatico aliquo: sicut pomo ambre gestato i manu: cuius odore spiritus viuificetur ⁊ resistat corruptioni aer⁹ aut panno lineo vł sericino ꝓfuso aceto vel aq̄ rosata vel ābab⁹ sit. Octaua ē. se exponēs aeri pestifero ꝑ⁹ abluat os aceto forti ꝺ vino i cui⁹ lib. 1. ꝺcoctū fuerit absinthiū siccū pōdē. ʒ. ſ. ⁊. ꝺ. illo gar-

UVA. BHSC. IyR_028

garisset satis profunde coclear.i.ꝛ si inde dentes acetēt vel lingua aut guttur offendaꝫ ōtinuatōe diuturna misceaꝫ ei pōd' ipsi' vel ei' duplū aq̃ dulcis calide. Et ꝟ sepe feci tpe pestis ꝓuisq̃ descēderē de camera mea ad visitādū ifectoꝝ urinas ꝛ ꝓsulēdū aduenientib'. c In tertia dat q̃nq̃ regꝫas sup cibis ꝓferētib' his q̃ a peste preseruādi sunt. Prima ē. declinet ipsoꝝ cib' ad acetositatē permiscēdo acetū i decoctionib' suoꝝ cibo rū. qꝫ valde repримit suis frigiditate ꝛ sicci tate putrefactionē ꝛ ab ea pseruat humores ꝛ oppilatiōes tollit interiores: q̃ sunt de causis putrefactiōis potioꝝ: ꝛ ad comedē dum appetitū excitat. Juxta id ꝓncipis primi tertia doctrina q̃n ta capko singulari. Aceto ꝓterea in cibo ꝛ potu vti in pestilētia est nocumēti ip' securatio. Nō solū igitur cibi hoꝝ coquātur cū ace to vini: ſz etiā comedāt ipos cū aceto vel cū agresta vel succis aliis ex acetosis vt cū succo berberis vel succo limonū vl' arēgiaꝝ vl' granoꝝ acetoſoꝝ vel acetose vel panis cuculi vel acetositatis citri ꝛ vitent oēs species acutas ꝛ brodia ac salsas in q̃bus abūdant. Scēda est. minoꝛet ex cibo tempore pestis seu minoꝛ ex cibo detur q̃titas q̃ tempore sano. Quia virtutes etiaꝫ sanoꝝ sunt debiliores ꝛ caloꝛ innatus' min' vigoroſus tēpore pestis ꝛ corpus aptiꝰ ad multiplicationē superfluitatū ex pluri cibo. Tertia ē. sint carnes que administrant in pseruatione a peste cocte in acetosis. s. in aq̃ mūda cui permixta fuerit duodecima pars ipsi' aceti vel agreste veteris pure vl' uua grossa uua acerba vel. Ol. i. acetose viridis vel panis cuculi vel granoꝝ berberis vl' granoꝝ sumach vt ꝓ hec carnium caloꝛ ꝛ humiditas repримi possint: ꝛ ipse ineptentur ad putrefactionem. Quarta est. tria ferculoꝝ genera preseruandis a peste precipue competunt. Primum est alheulem. quod sic compone. Rc. succi acetose lib. i. acetosi fortis. ʒ. i. tere in eis duo vitella ouoꝝ recentiū duroꝝ: quib' impone pullū elixatum actu frigidū mēbratim diuisum ꝓ quarteria: vel perdicē iuuenē vel parturum vel alaudas sex. ꝛ cū illo brodio dicto hulimen ꝛ etiā alheulem comedant carnes in eo recōdite. Scōm ē. alkaris id ē auicule sicut alaude cirri ꝛ pinchones in aceto cocte cū paucovino albo ꝛ modico canelle. Tertiū est almosos: qō si compone. Cape duas turturesvel vnū pullū vel vnā perdicē vel sex alaudas iam euisceratas ꝛ deplumatas: quarum vētres repleas acedula plurima ꝛ elixentur in aq̃ fontis cū sexta sui parte fortis aceti: vel cū. ʒ. i. granoꝝ sumach derelicto aceto. ꝛ cū aqua agreste ꝛ aqua limonuꝫ et aqua granati multū acetoſi. da soꝛbere brodium ꝛ carnes edere. Quinta est. ꝓseruandis a pestilentia auxiliū afferūt aceto cōdita ꝓprie cappares ꝛ limones cōditi: ꝛ q̃ reponunt de cibis electis in galatinis de bona materia: quarū coagulatū ex ſba veteruꝫ caponū vel pedū porcoꝝ ꝓ decoctionē ad ꝓfectiōez in aq̃ ꝛ aceto fuerit extract̃. ¶ Attēde ꝓio circa cibos aptos ad ꝓseruatōes hoiz a peste de q̃b' hic ꝓn. leuiter ꝓtransit: q̃ panis coꝝ ꝛficiꝺz ex integro tritico collecto de sana messe depurato ab oi extraneo grano puluere ꝛ bestijs subalbid': aliq̃d furfuris habēs ꝛ modicū salis ꝓcipue i locis in q̃b' pani sal ꝓponi solet pistat' fortit' bñ fermētat' ꝛ pfecte coct' tener nō calid' ꝛ excorticat'. Et vitet panis muscid' biscoct' niger terrestris dur' ꝛ azimus. qꝫ ē cacochim' ꝛ vix digerit̃. ¶ Attēde scōo q̃ potagia apta sūt aq̃ pulloꝝ gallinaꝝ caponū vituli bouis pisoꝝ vehemēter acide facte cū ꝓmixtione acetiꝰ agreste veteris vel succi acetose vel succi arēgie vel acetositat' citri vel succi berberis limonū vel granatoꝝ: ꝛ poſete bletaꝝ borragis ꝛ acetose vel panis cuculi aceto ꝓfuse vel agresta antiq̃. Sz attendendū ē q̃ herbe he ꝛ fruct' quoꝝ succis vtimur ex locis sanis fuerit collecti vel saltē lucēte sole sereno q̃ purificent: ꝛ lauētur optice ꝛ sint sine macul' ꝛ sine vmib' ꝛ foramib' iudicio visus sane ꝛ integre: ꝛ amigdalatū ꝛ hordeatū ꝓmixto aceto vel agresta veteri q̃n ꝓterunt: ꝛ colaticia de volatilib' ꝓnoiaꝫ acetoſa fcā ꝓ modos ꝓtactos: ꝛ lētes decocte cū aq̃ ꝛ aceto. Juxꝫ id auerroys. 6. colliget ca. vltio. Et vtant cibis fridis ꝛ siccis a putrefactōe remot' sic aceto ꝛ lētib'. Sz si lētes valeāt in casu pñti ꝓpter q̃ putrefactōi resistūt suis frigiditate ꝛ siccitate ꝛ grossicie ſbe: pari rōne pisa ꝛ fabe valere debebūt cū sint facilioris digestionis ꝛ melioris nutrimēti. Lē tes em̃ sunt difficilis digestionis ꝛ male stomacho ꝛ generāt inflatōez ꝛ stringūt vētrē ꝛ multiplicāt melācholiā ꝛ inducūt terribilia sōnia: ꝛ tō tuti' puto q̃ dereliquank nisi mixte fuerint cū blet̃ aut hordeato. Maz tūc nutrimētū ipsarū bonū ē. ¶ Attēde tertio q̃ in ꝓseruatiōe a pestilē tia tpe pestis aliq̃ ꝓhibent carnes gñaliꝫ excepta carnib' mōtanarū volucrū. Juxꝫ id auerroys ſserto colliget ca°. vi. Oēs carnes sūt nociue excepta volucrib' mōtanis sic sūt pdices ꝛ sikes istis velut turtures faseāi alaude becquacie pichones cirri pluuerij. verū nō ē malū vti tūc hedis ꝛ vitulis assatis ꝛ cāpestrib' cuniculis teneris ꝛ iuuenib' ꝛ pedib' porcoꝝ. Dubito vo q̃ his hūidioꝝ magis suspect' ē: ſz si tener ꝛ iuuenis fuerit cū aceto elix' vel assat' ꝛ calid' comest' cū aceto vini vl' agresta veteri credo q̃ nō nocet i casu ꝓsenti marie his q̃ ipo ꝓsueuerūt vti dilicātes ipm ꝛ multū appetētes. ¶ Attēde q̃rto q̃ q̃dā ꝓhibēt gñaliꝫ pisces tpe pestis ꝓpter facilitatē sue corruptōis ex superflua coꝝ hūiditate Juxta id auerroys capko nūc dicto. Et necessariū ē vt oēs pisces tūc tēporis sint nociui penit' ob hoc: qꝫ sanguis ex istis reb' generatus ē cite corruptōis. Clerū q̃ christiana obseruat religio multi dieb' nō comedere carnes ꝛ religiosi aliq̃ vt cartusienses nūq̃ carnes comedūt ꝛ plures oua hñt in abominatiōe nō puto esse malū quibusdā piscib' electis vti correcta pri' superflua ipoꝝ humiditate vel per assationē vl' per ipositōez aceti ꝛ saluie ꝛ canelle modice i ipoꝝ elixatōe vt soletis rougek gournaudis vuturijs merlēgis macrell' lucijs pkis vēdosijs crancris trutis ꝛ rocetis. ¶ Attēde q̃nto q̃ tpe pestis oua sunt suspecta ꝓpter facilitatez sue corruptōis. qꝫ tñ gñant bonū sanguinē cito digerūt ꝛ multū nutriunt sumi interdū possunt cū ꝓseruantib' a corruptōe recētia tremula cōfracta in aq̃ ꝓmixta aceto. deide ipositа aceto aut agreste. ¶ Attēde sexto q̃ salse ꝓpicie seu ꝺimēta apta tpe pestis cū quib' carnes ꝛ pisces edūtur sunt acetū vini ver' agresta succ' acetose vel panis cuculi vel arēgiaꝝ vel succ' berberis aut granati acidi: ꝛ in hñtibus frigidū stomachū ꝛ debilitatū adiūgaꝫ alicui istoꝝ frigidoꝝ parū cinamomi vl' ʒiz. vel garioflоꝝ: vitet tñ copiosus vsus spēꝝ oim acuti saporis ꝛ salsarū taliū. ¶ Attēde septio q̃ tpe pestis hūidi fruct' sūt euitādi. qm̃ generāt aq̃sos hūores putrefieri aptos ꝛ ꝓcipue illi q̃ collecti sunt i aere corrupto sicut fraga cerasa pruna mora pfica recētes fic' ꝛ vue recētes melones citruli cucurbite ꝛ cucumeres poma ꝛ pira cruda recēter collecta. Sz fruct' ꝛ grana recondita in testis vt grana pini dulces amigdale nuces parue ꝛ magne mala granata acria tūc comedi possunt: ꝛ poma acetoſa de capenduto ꝛ pira acetoſa anni preteriti decocta in prunis aut parum vstulata. ¶ Attēde octauo q̃ licꝫ allia laudentur a multis tēpore pestis ꝛ rusticorum tyriacā appellant: ꝛ prouerbium sit. Allia qui mane ieiuno sū pserit ore. Hūc ignotarū nō ledet pot' aquarū. Nec diuersoꝝ mutatio facta locoꝝ. Ipa tñ pl' nocēt q̃ pſint. qꝫ multiplicāt cholericos hūores ꝛ corpa apparāt ad febres putridas. ꝛ cepe ac porri faciūt itidē. Juxꝫ illō ras' i toto ōtinēte. Esus porroꝝ alliоꝝ ꝛ alioꝝ acutoꝝ acārit corpi corruptionē ꝛ ouertunt in cholerā. Fugi etiā ꝛ tubera seu trufle ꝛ raphani ꝛ rape tūc sunt inutiles. ¶ Attēde nono q̃ lac aīaliū integrū ꝛ flos ipsi' q̃ vulgariter craima dicit̃ ꝛ pinguedo. s. butyrū non ꝺueniūt in pseruatōe a pestilētia. qꝫ ō facili putrescūt aut inflāmant. Sz lac acetosum ꝛ serū lactis ꝛ caseitas eius nōdum iueterata quādoq̃ cōpetunt. ¶ Attende decio q̃ licꝫ tpe pestis a vino rasis abstinē ꝺubeat q̃rto almāsoris ca°. de mortalitate credo didiciſſe multis exp̃imētis in me ꝛ in alijs q̃ i bis frigidis bassis regionib' vinū gallicanum subrubeuz aut albū viride limphatum moderate sumptū tūc non parū prodest: qꝫ coꝝ ꝺfortat digestionē adiuuat meat' apit: oppilatiōes aufert audaciaz ꝓbet pusillanimitatē ꝛ timorē minuit. Valet etiā tūc hordeacea ptisana ꝛ aq̃ bullita cuz modico aceto. Sz credo q̃ rasis sola vina fortia vt sunt in hispania ꝛ in ꝺ Ju q̃rta enumerat medicinas q̃ttuoꝝ (terra ipsi'. ꝓhibere voluit. multū ꝺferētes in ꝓseruatōe humanoꝝ corpoꝝ ab epidimia ꝛ ꝓhibētes putredinē ab eis. Pria ē algeleniabin q̃ ꝺ de melle rosatoꝝ zucco rosato ꝛ ꝺserua rosaꝝ cōiter ꝺi: ſz hic intellige ꝓ geleniabin cōseruā rosarū que cor cōfortat ꝛ etiam stomachū ꝛ viscera omia ꝛ cōfert coꝝ mollificationi vt ait mesue distinctōne quarta antidotarij. Scōa ē tyriaca magna. De qua ait ꝓnceps quinti pria tractatu prio capko prio. Et illi q̃ ea vtitur in hora sanitat' nō nocēt venena: ꝛ ipediūtur i eo nocumenta ꝛ fit securus ab egritudinib' pessimis vt pestilētie. Et auerroys ſserto colliget ca°. vi. ait. Et tyriaca magna ūsti tpi epidimiali m'tū resistit sumēdo ab

Istud de aliis ē limitādū. vt delicet quod tpore hyemis queunt eoꝝ usus

UVA. BHSC. IyR_028

vno kirate qđ est pōdus q̄ttuor granoꝝ vsq; ad.ʒ.i.ꝛ post nō dꝫ comedere nisi celebrata in oib⁹ mēbris digestione.ꝛ ꝫ fit spatio.9.horarū:hec ille.Detur ficca sicut est vel dissoluta in.ʒ.2.aque scabiosey aque buglosse in hora scā post mediū noctis bis in septimana:ꝛ sit pōd⁹ ei⁹ p q̄libet vice velscrupulus vnus vel dragma vna. Tertia est mythridatum ante eam scilicet ante tyriacaz: sic q; est meli⁹ ꝛ efficati⁹ tyriaca magna i preseruatiōe a pestilentia:ꝛ nō solū in hac est efficati⁹ sed etiā aduersus omia venena preterq; serpētū ꝛ alioruz aialiū venenosoꝝ. Juxta illud p̄cipis q̄nti pria trac. prio capło.10. Tyriaca est magis iuuatiua mythridato in re vna:ꝛ ē venenū serpentuz Jn reliqs vo rebus nō minuit mythridatū a tyriaca diminutōe de qua fit curandū: imo ē magis additi in plurib⁹ coꝝ iuuamēti ꝛ cōfidentioris vtilitatis. Et de ipo dec auellane q̄titas vel solo sicut ē vel dissoluto in.ʒ.2.aque scabiose hora scā post mediū noctis bis i septimana cū reliquo bono regimine in cibis ꝛ potib⁹. Quarta ē medicia fcā ex aloe croco ꝛ myrrha fm hanc formā. ℞. aloes cicotrini.ʒ.ß. myrrhe croci aā. grana.15. fiat puluis qui mane hora q̄rta post mediū noctis cum.ʒ.4. aque absinthij tepide bibat. Vel incorporet cū tantillo mellis ꝛ formētur pilule.7.cū puluere liq̄ricie vel cinamomi:ꝛ sero dent ante ingressū lecti vel i medio noctis. Juxta id auerroys sexto colliget capło vltio. Et dī q; ex aloe ptes.2.croci ꝛ myrrhe pars vna de quo sumat quotidie pōdus dimidij eragij id ē aurei.ſ.grana.45.cū modico vini aq̄ mixto multū cōfert. Et nō est inuēt⁹ adhuc aliqs qui hac medicina sit vsus qui a pestilentia nō securet: hec auerroys. Et itez raſ. i toto p̄tinēte ait. Medicina experta i tēpe epydimiali nō habēs simile. ℞. aloes ptes.2. myrrhe croci aā. partē.1. teranꝛ ꝛ pulueriseꝛ ꝛ sumat pax ex eis cū.ʒ.i. vini odoriferi. Et cā valoris ꝛ tāte vtilitatis hui⁹ medicine est q; aloe purgat cholerā ꝛ phlegma dfortando stomachū:ꝛ myrrha pseruat hūores corporis a putrefactōe:ꝛ crocus cōfortat coꝛ ꝛ letificat. Dz hoc medicamē necq; pueris necq; pgnātib⁹ necq; laxis nimiū fm vētrē necq; veratis emoroidib⁹ fluentib⁹ est exhibendū: q; laxatiuū est ꝛ sua amaritudine possz occidere fetū. ¶ Attēde prio q; ne hoc medicamē ex calidis constās q̄ti die datum supcalefaciat aut nimiū laxet securi⁹ est vt solū dec bis in septimana vel ad sepius ter. ¶ Attēde scdo q; ē exhibendū sub tali dosi q; plus solito semel aut bis faciat assellare sumentē. q; si moueat cholericos hūores vt mouere solet ꝛ nō educat pducet corpus ad estuatiōē ꝛ fortasse ad febrē. Jdeo nō oibus sub eadē dosi dz exhiberi. Dz promptis laxari min⁹ de ea dec ꝛ vix laxabili⁹ ex ea dec plus. ¶ Attende tertio q; in pseruatōe a pestilentia vltra has medicinas multū laudat bol⁹ armen⁹:ꝛ similiter terra sigillata. Juxta illō rasis i toto cōtinēte auctoritatib⁹ pauli ꝛ oribasij. Nō vidi aliquē assiduantē bolū armenicū cuz vino subtili limphato qui nō liberet ab epidimia dei auxilio ꝛ potētia eius. Et auerroys sexto colliget capło vltio ait. Bolus armenie⁹ ꝛ terra sigillata i aere pestilētiali magnū p̄bet iuuamentū. Et p̄n. scdo hui⁹ ca. de luto armenico ait. Cōfert febrib⁹ ethicis ꝛ pestilētialib⁹ ppe. Et plures quidē iam sanati sunt ex pestilētia magna ppter ꝺsuetudinē bibendi ips i vino subtili. Et si bibit in febre pestilentie necessariū est vinū vt pducat ipm ad coꝛ ꝛ misceat vinū illud cū aqua rosata: hec p̄n. Et vt pl⁹ confortet ꝛ delectabili⁹ recipiat ipm ministrare sic ꝺsueuit. ℞. boli armenici.ʒ.i. rosarū rubeaꝝ siccarū.ʒ.2. radicis herbe tunici cinamomi electi aā.ʒ.i. zuccari rosati.ʒ.4. teranꝛ subtiliter ꝛ fiat puluis de quo accipiat quolibet mane coclear vnū supra tostā panis madefactā in vino subrubeo aut albo bene limphato: cui p diuitib⁹ supaddidi pnueris margaritarū splendidarū.ʒ.i. ꝛ paꝝ vini supbibere iussi. Multis credo ꝺtulit ꝛ in oi etate ꝛ seru cōuenit. ¶ Attēde quarto q; multi sumūt ꝺ pestilētiā quolibet mane.12. folia acetose sana ꝛ integra q̄ aceto intingūt ꝛ ieiuni comedūt: alij accipiūt vnā ficū siccā cū rute foliis ꝛ nuce grossa: q̄b⁹ p̄nceps addit modicū salis q̄rti serta capło p̄rio dicēs. Et necessariū est ei iterū qui ꝺtra venena muniri desiderat vt ipe suscipiat fm viā cōsuetudinis medicinas expellentes nocumētū venenosoꝝ sicut mythridatū. nam expertū est ei⁹ iuuamentū: ꝛ sicut cōfectio de bolo armeno: ꝛ si milit fic⁹ cū foliis rute ꝛ nucib⁹ ꝛ sale trito. Pōdera vo sūt q̄ñ sumunt rute siccē ptes.20. ꝛ nucis ptes.2. ꝛ salis ptes.6. ꝛ ficuū siccarū ptes.5. hec p̄n. ¶ Attēde q̄nto q; raſ.4. almāſ. capło de mortalitate ꝛ ei⁹ cautela dat multo diffusi⁹ regimē pseruās a pestilētia q; dedit hic p̄nceps pene tria gña pestilētie q̄ ibi pdescribit: ꝛ cuilibet ppriū assignat regimē Primū sic describit quod ē de mortalitate ex putrefactōe aeris ꝛ coꝛruptione in ſba ei⁹. Mortalitas plerūq; i fine estatis ꝛ autūno accidē solet. Quapropter si i estate euenerint pluuie: nubes q; ꝛ pluuiaruz mkti tudo nocte ꝛ die pmāserint: ꝛ meridionales vēti multi pflauerint: ꝛ aer

et mythridati ante eā cum reliquo regimine bono. Et de medicamine facto ex aloe ꝛ croco et myrrha sumat oi die circiter.ʒ.i. qm̄ est iuuatiuū.

etiā ita quiet⁹ sit q; nō moueat: ꝛ cū hoc etiā meridionalis vētus turbidus existit: a carne ꝛ vino ꝛ ꝺfectōib⁹ de melle factis ꝛ a fructib⁹ recētib⁹ ꝛ dulcib⁹ ꝛ balneo ꝛ lauacro aque calide oīno abstinendū erit. Jn oi aūt comestione aceto vtendū erit: ꝛ oia in q̄bus ponit acetū comedēda. Arob quoq; fructuū acetoseꝝ valde ꝛ pticorū fiē arob succi vue acerbe ꝛ succi ribes ꝛ granatoꝝ acetoseꝝ ꝛ maloꝝ acetoseꝝ atq; succi sumach ꝛ arob acetositatis citri sumenda erūt (Arob id est succi p se inspissati) Si rupi pterea acetosi multa q̄titas sp bibēda erit. Q; si maria necessitas carnem comedere cogat galli ꝛ dauraz id ē turtur masculini sex⁹ hed⁹ quoq; ꝛ vitul⁹ cū aceto ꝛ vue acerbe succo ꝛ sumach ꝛ his sib⁹ ꝺditi necnon hares ꝛ hulen ꝛ murez edi debēt (Hares ꝛc. sūt gña ꝺdimētoꝝ cibaliū q̄b⁹ veteres vtebant) Si aūt i corpe sanguis aliq̄ appeat motio minutiōi absq; mora statim erit insistēdū. Dāsiones q̄; i q̄b⁹ est sedēdū frigide debēt esse: quaꝝ porte ꝛ foramia a pte septētrionis sint apta. Est eñ possibile vt ꝫ regimine vtētes aeris pestiferi dispōnez ꝛ variolas ꝛ morbillos necnō antracē ꝛ mala apostemata ꝛ febrē sinochā deo auxiliāte euadāt. Preterea cū tal⁹ tēpis dispositio fuerit ifantes ꝛ iuuenes ꝛ coꝛpa grossa hētes ꝛ coloreꝝ rubeū plus aliis custodiendi sunt. hec ratio. Secūdum vero pestilentie genus qđ ab excedentib⁹ caliditate ꝛ siccitate aeris ꝓtingit ꝛ ipsius regimen talr describit. Cū aūt in fine estatis multus fuerit calor autumnus quoq; valde siccus ꝛ multū pulueulent⁹ extiterit atq; frigus ꝛ pluuie tardauerit venire mansiones tunc infrigidande sunt ꝛ humectande pannis grossis de canabe vel lino aqua aspersis atq; appensis: ꝛ aque in pauimento rorande erunt: a labore quoq; ꝛ sollicitudine abstinendum erit. Coꝛpus p̄terea aq̄ calida lauādū. ꝛ aq̄ niuis in potu sumēda. simila etiā cocta in mane cū multa aqua ꝛ pauco zuccaro bibēda erit ꝛ aq̄ niue infrigidata potāda. A nutriētib⁹ vero calefaciētib⁹ ꝛ a vino nisi multa tēperatum fuerit aq̄ cauēdum. De cucumeris autem et citrulis ꝛ cucurbita ꝛ portulaca ꝛ similibus multū erit comedendum. Sūmo quoq; opere cauēdum erit ne in sole sedeatur. nec ieiunēt. nec comestio tardet: sitis etiam nullo modo est toleranda. Si quis vero in meridie dormire voluerit in locis quiescat frigidis. Nutrientia quoq; edant que diximus. Pisces autez si comedere voluerint super carbones assatos edant. Cluas quoq; i quibus adhuc est acetositas sumant. Jn tali vero tempoze singulis dieb⁹ aquā bibere hordei multum confert ꝛ precipue coꝛpora calida ꝛ sicca habentibus. Hi enim hoc regimine pre omnibus aliis indigēt: ꝛ propter hoc possibile est febres acutas ꝛ pessimas ꝛ calidas in tali tempoze euadere. Tertium aūt gen⁹ pestilentie qđ generaliter plantas coꝛrumpit ꝛ bruta ꝛ homines ꝛ regimē ipsius sic ibi describit. Quando aūt in nocte multe apparuerint aeris aptōes choruscatōib⁹ similes: ꝛ aeris coloꝛ iterīcie siis ē: ꝛ vēti flauerint post quoꝝ aduētū multi hoies ꝛ aialia egrotēt. in nocte q; videant i aere radij ꝛ splēdoꝛ atq; egrotātes cito morte incurrāt: aer etiā difficulr attrahat: ꝛ ora egrotātiū fetidū emittūt odoꝛem ipsi q; infirmi multū angustiant ꝛ ardoꝛē hnt magnū: ꝛ sitiz patiūtur vehemēte: ꝛ ipoꝝ infrigidant extremitates: ꝛ vomuerint et egesserit hūores fedos ꝛ diuersos: q̄ talia affuerint fruct⁹ ꝛ olera que in tali nascunt tēpe sunt dimittēda: ꝛ aq̄ q̄ in superficie terre manifesta ē bibēda non ē. Jn māsionib⁹ q; est morandū: ꝛ aer calidus est fugiēdus: domus p̄terea quaq; die aq̄ ꝛ aceto mixtis est rorāda. Et si cū hoc i aere putridi odoris ꝛ fetētis fuerit similitudo hoies cū sandalis ꝛ cāfora suffumigādi sunt: ꝛ aq̄ rosacea rorādi. domus aūt cum costo ꝛ thure ꝛ storace et bunch et sandalis et cāfora suffumigari debēt. Nutriētia q; sint acetū lētes et sumach ꝛ hulen ꝛ succus vue acerbe: acetū q; cum aq̄ temperatū bibēdū ē et vinū dimittēdum. Jn hac quoq; dispōne sumere in potu vnuz de trociscis canfore sepe confert: ꝛ etiam aqua cū niue bibenda: ꝛ ablutōe aq̄ frigide vtēdū. Ein⁹ p̄terea ātiquoꝝ phisicoꝝ (scz paul⁹ loquēs ad ruffū) dixit q; si due ptes sumāt aloes ꝛ croci octāt ꝛ myrrhe vna iuscuiusq; aā. pars.i. ꝛ dec ex eis i p̄ncipio mortalitat⁹ pondus.12. achilat cuiq; singulis dieb⁹ cum.ʒ.i. vini tēperati maxime affert remedium (Achilat est pondus trium granorum hordei) Dixit enim hic se neminem vidisse hanc medicinam in principio mortalitatis bibentem qui non euasisset. Galienus quoq; dixit q; bolum armenicum cum aceto et aqua bibituz huic dispo

De bolo armeno.

UVA. BHSC. IyR_028

sitioni cõueniẽs est. Et tyriaca viperarũ eidẽ valde cõgruit. Conferũt p̃terea predicte dispõni si in tẽpe aeris putrefacti suffumigatio cũ thure. ⁊ costo ⁊ storace ⁊ buuch ⁊ xiloaloes ⁊ sandalis ⁊ canfora ⁊ myrra fiat: hec rasis ibi.

¶ De variolis. Capitulum. V

Eãdo q q̃ accidit ⁊c̃.

¶ De vàriolis. Capitulum. V

In hoc capko primo agit de ebullitõne sanguinis q̃ est cã variolarum et de causis eius. Scõo d' corporibus preparatis ⁊ cibis p̃parantib' ad variolas et etatibus ⁊ regiõib' et tẽporib' ibi [Et corp' q̃dẽ] Tertio de partibus corpis i quibus fiunt variole ⁊ d' mõ sue appitõis ⁊ de permutatõe ipsaꝝ ad morbos alios ibi [Et variole nõ accidũt] Quarto de diuersitate variolarũ penes colorẽ ⁊ magnitudinẽ et numerũ ⁊ cõtinuationẽ vel distantiã ⁊ simplicitatẽ vel duplicitatẽ ⁊ mollicie aut durtie ibi [Et plurimũ q̃dẽ] Quito de peiorib' ⁊ timorosiorib' variolis ibi [Et de spẽb'] Sexto de cõsiderandis ad sciendũ q̃ variolarũ salue sunt ⁊ q̃ non ibi [Et illud q̃dez quod plurimũ] Septio de modis q̃bus moriũtur variolati ⁊ de signis mortis in variolis ibi [Et plurimi eorum]

a In p̃ia pte q̃ ẽ p̃sens text' p̃io agit de mõ ebullitõnis masse sanguinarie q̃ est cã variolaꝝ. Scõo de cãis ebullitiõis hmõi ibi ¶ In p̃ia p̃ticula dicit p̃io q̃ ebullitio q̃ꝫ su (Et de hoc ẽ] peruenit masse sanguis p viã cuiusdã putrefactiõis de gñe illarũ ebullitionũ q̃ succis fructuũ recentib' accidũt: vt succo vue dulcis qui vinũ dr: ⁊ succo vue acerbe qui dr agresta. Isti etenim succi de se ebullientes spumã reddũt sursum ⁊ inferi' feces. Et hec ebullitio similatur in hoc putrefactõi q̃ in ea humidũ separatur a ficco vt in putrefactõne. Sz q̃ fit cã sepatõis istoꝝ adinuicẽ in succis fructuũ diuersimode diuersi loquũtur. Dicũt enim aliq̃ celi influẽtiaz hui' cãm esse: q̃ stabilit res in ordinib' suis ⁊ p̃priis locis: alij dicunt q̃ spume succoꝝ sua leuitate nullo alio impellẽte sursuz ferũtur: ⁊ feces deorsum sua grauitate ⁊ succus pur' interiacet eis vt medi' carũ in grauitate: alij dicũt q̃ forma succoꝝ substãtialis a succis resecat ista superflua veluti cõtraria nature succoꝝ ⁊ ad corruptionẽ hos disponẽtia. Secũdo dicit q̃ sanguini ⁊ succis q̃ꝫ cõtingũt accidentia alia: q̃ fiũt per eã id est p suã ebullitionẽ: ita vt abinuicẽ ipsi separent' ⁊ discernãtur p ptes eoꝝ spuma eũte sursũ ⁊ fecib' deorsuz ⁊ puro in medio. ⁊ separatiões istoꝝ abinuicẽ fiũt accidentia que vult hic notare vna cum sanguis separatõe seu diuisione in partes paruas que pustulas generãt dictas variolas.

¶ In scõa assignat tres cãs hui' ebullitõis. P̃ia ẽ q̃si naturalis sez calor innatus ebullitionẽ in sanguie faciens vt ab eo expurget illud residuũ mẽstrui sanguis feculẽti sordidi q̃ retinuit ex vtero materno: q̃re putrefit ab eo. s. ab illo ebullitiõis mõ vel ab ista cã que ebullire facit illud q̃ ei admisceꝫ de reliquñs nutrimenti sui mẽstrualis q̃ est in impregnatõe. i. quo in vtero matris fouebaꝫ Et p istũ modũ quasi naturalis purgatõnis variole fiũt i pueris ⁊ infantib'. ¶ Attẽde p̃io q̃ magn' auenzoar nõ ex menstruo sz ex puriori sanguie materno nutriri ait fetũ in vtero matris. Dicit enim 26. theisir capko vltimo q̃ ẽ de morbilis ⁊ variolis. Sanguis vo menstru' verus ẽ ille qui mũdificaꝫ a muliere. Et si ebrio nutriret eo nõ posset vtiq̃ viuere aliquo mõ. Nutrit quippe embrio de nobiliori sanguie q̃ in corpe mulieris fuerit. Menstruuz aũt pmanet diuisuz p sanguinẽ matris. Et ppter hoc resultant i sua facie vestigia ⁊ pann': ⁊ deficit ei appetit' ad cibũ. Et accidit mulierib' pigricia ⁊ mala desideria: ita q̃ appetũt carbones ⁊ pulueres: hec auẽzoar. Verũ q̃ritaꝫ ibi q̃ embrio recipit a matrice ifecta sanguie mẽstruo quoddã fermentũ in humorib' q̃ꝫ paulatiz auctũ tandẽ p̃ncipit in ebullitionez q̃ morbilli fiũt aut variole. Et capko q̃rto 23. ait q̃ eorũ causa ẽ a malo sanguie nati embrionis ex quo nutriebaꝫ in vtero matris. ⁊ in hoc videt sibi ꝺtrari'. ¶ Attende scõo q̃ lz infans nouiter nat' sit carne tenerrim': vñ tũc potius erũpere deberẽt morbilli ⁊ variole: nõ tñ taz cito solent erũpere. q̃a nonduz excreuit illũ fermentũ vel ille sanguis: ita vt sensibiliter ⁊ plurimum noceat. Et calor innat' i multis sepultus humiditatib' nõ ẽ adhuc potẽs depurare sanguinẽ a superfluitatibus ⁊ malis humoribus Juxta id auenzoar ca°. nũc dcõ. Etq̃n ẽ illũ forte expellit ipsum vtus nature: et quãtũcũq̃ diuti' remanet in corpore augmẽtaꝫ. Et capko vltimo. 26. trac. ait. Et q̃manet sic ifans donec crescit ⁊ sua vtus vigoratur: ⁊ augmentaꝫ calor: ⁊ acquirũt sua mẽbra caloꝛẽ ⁊ vtutem ad mũdificandũ suos humores. ⁊ tũc recedet ab eis q̃ꝺ erat in eis vt fermẽtũ. ¶ Attende tertio q̃ i ebullitõe fermẽti isti' vt mali sanguis ⁊ expulsione ei' per variolas aut per morbillos cõiter accidit febris cõclusa de genere sanguinearũ. Ideo hic agit de variolis ⁊ de morbillis. Tũ quia incipiũt cũ febre hũoraliter: tũ qz quoddã modo pestilẽtie attinẽt. Juxta id auenzoar capkis p̃dictis. Et q̃n mouet ad exitũ fit ei fortis febris ⁊ acuta. Et nõ egrediũtur ista nisi post fortem febrẽ molestã ⁊ laborẽ. Videmus enim q̃ q̃n intẽdũt extrahere butyrũ a lacte nõ fit illud nisi post mltũ laborẽ. ¶ Attende quarto q̃ adeo cõnaturale est hoibus variolas ⁊ morbillos semel pati in vita q̃ vir aliq̃s quãtũcũq̃ san' has euadere potest. ⁊ famosus fmo ẽ q̃ leprosus fiet q̃ ipos nõ habuerit. Juxta id auẽzoar. 26. theisir capko de ipsis. Intẽdo aũt nũc dicẽ quoddã de cui' gñatione nullus põt euadere nisi forsitan vn' ex mille monstruose. Et cap̃. 4°. 23. ait. Possibile est vt nemo possit euitare hec duo genera. Nam eorũ causa ẽ a malo sanguie nati embrionis ex quo nutriebaꝫ in vtero matris. Scõa cã q̃re ebullit sanguis in variolis vel in morbillos ẽ frequẽs vsus ciboꝝ ex q̃b' multiplicanꝫ humores subtiles: vel crudi ⁊ aq̃si fic ex fructib' vel calidi acuti sicut ex allijs ⁊ pipib' qui cõmixti sanguini reddũt ipm tenuẽ subtilẽ ⁊ rarũ: ⁊ sic ipm p̃pant ad ebullitionẽ: tũc innatus calor in sanguine efficit ebullitionẽ p quã fit fortior ⁊ solidior sba sanguis ⁊ magis appens sub ꝑpa nã. Et id p̃tẽdũt hec vba p̃ncipis. Aut gñaꝫ in p̃io illõ. s. ebullitio sanguis variolosa vel morbillosa ex cibis feculẽt. i. superfluitatis ⁊ malis. De ill' q̃ rarificãt sbaz sanguis ⁊ faciũt ebullire sanguinẽ donec fiat ei sba recta. i. moderata fortior p̃ia. i. solidior ⁊ min' aq̃sa ⁊ magis apparẽs sub ꝑpa nã. Et id declarat p silẽ i musto dicẽs. Sicut illõ q̃ nã efficit i succo vue recẽter exp̃sso: sic q̃ rectificat et depurat ipm turbidũ spumosum faciẽdo de eo vinũ clarũ puruz subtil' sbe eleuata sursuz spuma aerea q̃ ita putruit: ⁊ lata deorsuz fece terrea q̃ vino subsidet. Tertia cã ẽ res extriseca corpi aduenies ebullire faciẽs occulta. i. hũiditates iteri' latẽtes. Vel refer occulta ad rẽ seu cãz hãc: q̃ cũ sanguine permisceꝫ hũores fm modũ ebullitõis ⁊ statiõis sub feruido sole vt putredinalis celi influẽtia vel putredo aeris aut feruor ipsi' imoderat' aut balnea aut stuphe. Et id notat ibi. Et de hoc. s. de ebullitiõe sanguis variolosa aut morbillosa ẽ cui' cã ẽ res aduenies extrisec' ebullire faciens occulta: q̃ pmisceꝫ cũ sanguine humores permixtione cunte in dispositione id est incedente fm dispositionem ebullitionis et stationis sub sole: sicut accidit apõ alteratõez tẽpis a ꝑpria natura ad caliditatẽ excessiuã vel nimiã hũiditatẽ vel ad vtraq̃z: ⁊ p̃cipue apõ alterationẽ veris ab eo q̃ꝺ ei attinet de equalitate ⁊ ordine. s. q̃n ver nõ obseruat ꝑpriũ q̃ꝺ sibi debeꝫ tẽperamentũ neq̃ seruat ordinẽ seu gradatiõem in ꝓcessu suo de frigore hyemis ⁊ humiditate ad feruoꝛez estatis ⁊ siccitatẽ: quinimo labit ad caliditatez ⁊ hũiditatẽ. vñ morbidũ fit ⁊ pestiferũ ac putrefactionũ generatiuũ. Deinde duo hic notat p̃n. Primũ ẽ q̃ morbilli ⁊ variole sunt de summa seu de numero egritudinũ aduenientiuz id est hoibus accidentiũ q̃n̄q̃ cõiter per modũ pestis ex alteratiõe

UVA. BHSC. IyR_028

acris cõi multis vel aduenietiũ defois per modũ accidentis sepabilis Vel expone q̃ sunt de sũma egritudinũ aduenientiũ id ẽ trãseũtiuz de vno in alios. ꝛ hoc sepe apparet inter pueros simꝫ habitãtes. S cõo notat q̃ morbilli ꝛ variole multiplicanꝫ successione austrinorum id est vẽtorum meridionalium q̃ et austri dicuntur dum multiplicatur ꝛ perseuerat perflatio eor.

Et multiplicantur in successione austrinorũ qñ multiplicaꝫ eorũz perflatio. Et corpus[b] quidẽ variolis p̃paratum est illud qd̃ est calidũ ꝛ humidum ꝛ cõturbate humiditatis ppꝛie qd̃ parũ extrahit de sanguĩe per phlebotomiã. Et de cibis sũt cibi qui faciunt cadere in variolas velociter. et ppꝛie qñ non sunt assueti ꝛ admistrãtur super eos medicine ꝛ cibi calefaciẽtes sĩc lac ꝛ ppꝛie lac camelaruz ꝛ equarũ cũ multũ repletur ex eis ille qui nõ assuetus est eis: deinde bibit vinũ plurimũ aut medicias calidas. Et variole quidẽ sunt q̃si modus quidã crisis. Et plurimũ quidez accidũt variole infantib' deinde iuuenibus. Et minoraꝫ earum euẽtus in senib' nisi ꝑpter cãs fortes. Et in regiõib' vehementis caliditatis ꝛ humiditatis. Et earũ euentus in corpibus humidis est plusq̃ sit iparũ euẽt' in corpoꝛib' siccis. Et earuz euent' in vere plus est q̃ ipsarum euẽtus in hyeme Et post ver in fine autũni et ꝓpꝛie quando precedit estas calida ꝛ sicca et fuerit autumnus ille calidus ꝛ siccus etiã. Et variole' non accidunt in cute solum ꝛ in eo quod sequitur illud quod apparet: imo accidunt in oĩbus mẽbris similiũ partiũ apparẽ b' ꝛ occultis ita q̃ velaminib' ꝛ neruis.

Quia cõiter austri sunt turbidi calidi ꝛ humidi putrefactiui febres afferẽtes p̃cipue dũ flãt sine pluuia. Iuxta illõ arist. 26ª. pte pbleumatũ Propt' q̃d austri sici ꝛ iaquosi febriles. Respondet q: hũidi tatem calidaz extraneã efficiunt corpoꝛibus. sũt em̃ humidi ꝛ calidi naturaliter. hoc ẽ febrile. Febris em̃ est supabundantia hoꝛ amborũ. qñ quidem igitur a sole absq̃ aqua flãt hoc ordine se habent: qñ autez simul aqua cadit infrigidat: hec ille. Et iterum querit propter quid auster fetidus. Et respõdet quia humida ꝛ calida facit corpoꝛa: hec autem putrefiunt maxime.

Signãter addidi ceteris paribus: quia certe credo q̃ cholerica corpoꝛa licet sint ficca sunt ad variolas p̃parationa phlegmaticis humidis ꝛ tuz quia caloꝛ ebullire facies est i his fortioꝛ tum quia horum sanguis subtilis existẽs facilius ebull'lit. Septimus est. variole magis accidunt, i vernali tempore q̃ in hyemali. Et post veris tempus maxime eueniunt in fine autũni precipue quãdo precesserit estas calida ꝛ sicca: ꝛ autũnus ille similiter fuerit calidus ꝛ siccus. Plus quidẽ vere q̃ hyeme accidunt propter hoc q̃ hyẽs sua frigiditate humoꝛes compingit ebullire prohibens ꝛ carnes coadunat ꝛ poꝛos constringit. Sed in vere sanguis multiplicaꝫ ꝛ ebullire incipit versus exterioꝛa ꝛ carnose ptes tunc tenerescunt perfuse sanguine. Sed in fine autũni post ver plus accidunt propter vsum plurimum recentium fructuũ replentium sanguinem aquosis humoꝛibus ebullire paratis: quos estas resoluit suis caliditate ꝛ siccitate: ꝛ etiam autũnus vsq̃ prope finem si calidus ꝛ siccus similiter fuerit. Sed in fine ipsi' resoluere non valet illud quod dissoluit remisso caloꝛe ꝛ debilitata non paꝛ virtute ꝓpter huius temporis inequalitatem. Sufficit tamen facere ebullire massam sanguineam ꝓpter aptitudinem ad ebullitionem. Sed mirũ videꝫ q̃ tũc dicit ꝓpe variolas fieri in fine autũni dũ p̃cedit estas calida ꝛ sicca ꝛ fuerit etiã autũn' ille calid' ꝛ sicc'. Nã videt potiꝰ q̃ fieri debeat si estas ꝛ autũnus pariter fuerint calidi ꝛ humidi. Nam sic per eos sanguis augebiꝫ ꝛ disponetur ad ebullitionem ꝛ putrefactionẽ ꝛ caro mollesceꝫ. Dic si vis ꝛ fatere q̃ ꝛstitutiones istoꝛ tẽpoꝛ calide ꝛ humide plꝰ ꝑpant corpa ad morbillos ꝛ variolas ꝛ febres sinochas ꝛ pestilẽtiales q̃ calide ꝛ ficce. Nec voluit hic ꝑn. Sriũ dicẽ: sz itẽdit potiꝰ plꝰ variolas i fine autũni superuenire si calida ꝛ ficca p̃cesserit estas ꝛ autũn' talis q̃ si p̃cesserint ista tẽpoꝛa declinia ad frigus aut remissi caloris. Vel dic q̃ princeps hic intellexit q̃ ista tẽpoꝛa ficca p̃cesserint siccitate que ẽ oppoſita pluuijs lauãtibꝰ aerẽ ꝛ tẽperantibꝰ: ꝛ non siccitate q̃ est oppoſita vapoꝛibꝰ multis ingrossantibus aerem ꝛ ad putredinẽ ipm coaptantibꝰ vt dũ venti austrini sine casu pluuie multiplicaꝫ ꝛ frequẽter apparẽt signa q̃ pluet absq̃ hoc q̃ pluat. Inq̃t rasis in toto ꝓtinẽte q̃ variole pueris magis accidũt q̃ puellis. Et in estate minꝰ accidũt. qz tũc fit magna corpis dissolutio: ꝛ in autũno quia tunc sanguis est paucus.

b Et corpus ꝛc̃. In parte hac secũda dat septẽ canones sup̃ dispositis ꝛ disponẽtibus ad variolas. Primꝰ canõ ẽ. corpus p̃paratius ad variolas est illud qd̃ est calidum ꝛ humidũ natura aut etate vel cõsuetudine tã habituata p vsum diete calide ꝛ humide. vt sanguinea corpa fm naturam vel puerilia vel repleta sanguine ex modo viuẽdi: ꝛ p̃cipue illud cui' sanguis ꝛ humoꝛes alĩ nõ sunt clari mũdi: sz soꝛdidi potiꝰ ꝛ contur bati ꝛ maxime corꝰ quod parũ vel nihil de sanguine extrahit per phlebotomiã. Nam sanguis ipsi' faciliter ebullit in variolas occurrẽte sibi abextra aut abintꝰ extraneo caloꝛe vel i morbillos. Scõs canon est. aliqui ciboꝛ cito in variolas cadere faciũt vt lactis genera ꝛ ꝓpꝛie equarũ ꝛ camelarũ. ꝛ p̃cipue illos qui multum se replẽt ex aliquo istoꝛũ ꝓter consuetũ: ꝛ supeduntur vel supbibunt calefacientia sicut piperata vel alliata vt vinũ plurimũ de genere fortiũ: qz dicta lactis genera sũt subtiliora aliꝭs. et ideo prona magis ad ebullitionẽ. ꝛ qz vltra solitũ abũ de sumũtur nec delectabiliter recipiunt nec natura attente custodit ꝛ regit ea: ꝛ qz calida supeduntur ꝛ superbibuntur ebullire faciũt velociter sanguinẽ ex his generatum. Tertius canon ẽ. q̃ variole sunt quidã modus crisis seu terminatõis acute febris. Nã massa sanguis fortiꝫ ebulliens sinochũ generat ꝛ natura potẽs vehemẽti motu coꝛruptũ sanguinem ab interioꝛibus ad exterioꝛa pellit ꝛ transmittit quo cleuaꝫ cutis ꝛ sanguis erumpit in variolas. vnde cessat febris aut diminuitur si salue fuerint: ꝛ vi nature non vi syntomatis foras eruperint: ꝛ si ipse exeant vi syntomatis ꝛ superecessus malignꝰ hũoris male crisis modus ẽ. Quartꝰ ẽ. variole vt plꝰ i fantibꝰ accidũt. Sub q̃bꝰ aut post q̃s itellige pueros ꝛ adolescẽtes: dcide post istos iuuenibꝰ accidũt magis q̃ senibꝰ Et haꝫ euẽtꝰ in senibꝰ minoꝛ ẽ ꝛ nõ eis accidũt: nisi a forti cã. Et potissime q̃dẽ i fãtibꝰ accidũt. tũ ex reliquijs soꝛdidi menstrui. tũ quia vt plurimũ lacte nutriuntur: quod ꝛ auide sugunt ꝛ inoꝛdinate: quapꝛopter abũdant inturbido sanguine. tũ qz caloꝛ ẽ in eis plurimꝰ ꝛ carnes ipoꝛ sunt tenere molles quas facile penetrat sanguis ebulliens in variolas Et ipse senibꝰ raro ꝓtingũt ꝛ non nisi a cã forti ꝓpter ꝓtrarias nũc dictis causas. Iuuenibus vero minus q̃ pueris ex soliditate suoꝛum mẽbꝛoꝝ: ꝛ plusq̃ senibus: qz caloꝛ iuuenũ magis fortis est ꝛ magis acutus ꝛ humoꝛes boꝛum sunt calidioꝛes ꝛ subtiliores: ꝛ carnes eoꝛum minus indurate ꝛ minꝰ terrestres. Quint' ẽ. variole magis accidũt ꝛ multiplicantur in regionibꝰ multe caliditatis ꝛ humiditatis. vt sũt australes multarum paludũ vel vicine lacubus aut moꝛtuo mari. Haz coꝛpora replent humiditatibus: humoꝛes dissoluunt ꝛ putredini aptant ac ebullitioni: carnes relaxant ꝛ molles efficiũt. Et minime accidũt in regionibus frigidis ꝛ siccis septẽtrionalibus seu boꝛcalibus que carnes constringunt caloꝛem temperant ꝛ ebullitionem humoꝛum prohibẽt. Et in regionibus calidis siccis plusq̃ in frigidis ꝛ humidis accidunt. qui caloꝛ in his ebullitionem operans in massa sanguinis est vigoꝛo-

c Et variole non ꝛc̃. In hac parte tertia primo agit de loco generationis variolarũ. Secundo de incessu graduali ipsarum ab hoꝛa principij vsq̃ ad finem ibi [Et quando apparent] Tertio de sua ꝓmutatione ad morbos alios ibi [Et fortasse]

¶ In pria ꝑticula dicit q̃ variole nõ solũ cuciũt i cute corpis et partibꝰ primis eius qd̃ apparet. s. extrisece superficici corpis totius imo fieri possunt in mẽbris oĩbus dilatari aptis tam exterioꝛibꝰ q̃ interioꝛibus: ita q̃ etiam neruis ꝛ pãniculis seu velaminibus vt oyafragmati pleure ꝛ panniculo mediastino pectoris pulmoni ꝛ epati ꝛ arterie vocis qñq̃ contingunt. Sed sepius accidunt ille que salue sunt in carnosis partibꝰ cuti cõiunctis vel sibi proximis. quia natura satagit expellere quasi motu cretico q̃tum ipa potest coꝛruptũ sanguinem ab interioꝛibus ad exterioꝛa.

UVA. BHSC. IyR_028

¶In scda dicit ꝙ variole sub cute nascẽtes hoc ordine incedunt Et primo quidẽ materia ipsarũ sub cute latẽs inducit pruritum cũ puncturis plurimis. Secundo erumpit ⁊ eleuat cutem apparere faciẽs in ea pustulas vt capita acuũ similia milio in rotunditate ⁊ magnitudine. Tertio complete foras erumpunt non vltra crescẽtes et replentur sanie. Quarto euacuãtur a sanie sua vel per naturã vel ꝑ motũ egri confricatiuũ vel arte cũ acu. Quinto sup vlcera ō quibus sanies educta fuit cruste nascũtur diuersoꝝ colorũ ex diuersitate partiũ sanguinis aut masse humoralis vñ oriebatur. Sexto cruste cadunt ⁊ caro renascitur in foueis earũ et cicatrisatur.

¶In ctia dicẽ ꝙ variole forte ꝓmutantur ad alium morbũ sic ad phlegmonẽ: qui ẽ apostema ō sãguine genitus

¶Et qñ apparent variole faciunt in currere pruritu: deinde apparẽt res sicut capita acuũ similia milio: deide egrediũtur ⁊ iplẽtur sanie: deide euacuãtur ⁊ fiunt cruste diuersoꝝ colorum: deinde cadũt. ¶Et fortasse permutãtur variole ad phlegmonen et sfere ⁊ adubelati que aggregat saniẽ

Et plurimũ⁹ quidẽ cũ apparent habent colorẽ phlegmonis: verũtamẽ qñq egrediunt ꝫm colores diuersos scilz cinericie ⁊ violacee ⁊ nigre. Variolis enim sunt spẽs ⁊ colores. Quaz de eis sunt albe: ⁊ de eis sunt citrine: ⁊ de eis sunt rubee: ⁊ de eis sunt virides: ⁊ de eis sũt violacee: ⁊ de eis sũt ad nigredinez decliues. Et virides q̃dem ⁊ violacee sunt male. Et ꝗto pl⁹ additur declinatio ad nigredinẽ tanto deteri⁹. ⁊ quanto sunt decliuiores ad illd tãto plus sunt decliuiores ad malũ seu ad malicĩa. Et albe q̃dẽ sũt meliores ⁊ ꝑpe qñ sunt pauci numeri: magne q̃titatis: facilis exit⁹: pauce angustie: debilis febris: ⁊ vides febrẽ minui cũ earũ appitõne ⁊ ipsarũ egressione ⁊ est ꝓncipiũ exitus earũ in tertio die et quod ei approximat. Et post istas sũt albe magne pluris nũeri propinque absq̃ cõtinuatiõe. Nam ille que cõtinuant adinuicẽ ita vt contineant in frusto magno carnis habẽtes latera: aut rotũde sunt male. Et silr itez duplices magne in ventre vnius quarũ est variola alia. Albe vo parue dure ꝓpinque difficilis exit⁹ lz faciant existimari in principio rei salutẽ tñ timetur in eis ꝙ difficilis fiat earũ maturatio ⁊ fiat cum eis mala dispositio egri ⁊ ꝓueniat ꝑ eas ad perditionem. qñ cã in eis est grossitudo materiei. Et de spẽbus malarũ timorosarum que plerũq̃ interficiũt sunt ille quarũ diuersificant egressio. Mã qñq̃ apparẽt ⁊ qñq̃ occultant ⁊ ꝑpe qñ apparent violacee.

ri: magne q̃titatis: facilis exit⁹: pauce angustie: debilis febris: ⁊ vides febrẽ minui cũ earũ appitõne ⁊ ipsarũ egressione ⁊ est ꝓncipiũ exitus earũ in tertio die et quod ei approximat. Et post istas sũt albe magne pluris nũeri propinque absq̃ cõtinuatiõe. Nam ille que cõtinuant adinuicẽ ita vt contineant in frusto magno carnis habẽtes latera: aut rotũde sunt male. Et silr itez duplices magne in ventre vnius quarũ est variola alia. Albe vo parue dure ꝓpinque difficilis exit⁹ lz faciant existimari in principio rei salutẽ tñ timetur in eis ꝙ difficilis fiat earũ maturatio ⁊ fiat cum eis mala dispositio egri ⁊ ꝓueniat ꝑ eas ad perditionem. qñ cã in eis est grossitudo materiei. Et de spẽbus malarũ timorosarum que plerũq̃ interficiũt sunt ille quarũ diuersificant egressio. Mã qñq̃ apparẽt ⁊ qñq̃ occultant ⁊ ꝑpe qñ apparent violacee.

Et ꝑ ista sũt albe magne pluris nũeri propinque absq̃ cõtinuatiõe. Nam ille que cõtinuant adinuicẽ ita vt contineant in frusto magno carnis habẽtes latera: aut rotũde sunt male. Et silr itez duplices magne in ventre vnius quarũ est variola alia. Albe vo parue dure ꝓpinque difficilis exit⁹ lz faciant existimari in principio rei salutẽ tñ timetur in eis ꝙ difficilis fiat earũ maturatio ⁊ fiat cum eis mala dispositio egri ⁊ ꝓueniat ꝑ eas ad perditionem. qñ cã in eis est grossitudo materiei. Et de spẽbus malarũ timorosarum que plerũq̃ interficiũt sunt ille quarũ diuersificant egressio. Mã qñq̃ apparẽt ⁊ qñq̃ occultant ⁊ ꝑpe qñ apparent violacee.

ficut variole: vel ad sfere quod est parua pustula lata vt vesice ad aliquãtulã tendẽs rubedinẽ: ⁊ pruritũ faciẽs ⁊ angustiã cuentes subito ꝫm plurimũ: ⁊ qñq̃ accidit vt currat ab ea hũditas ⁊ fortasse est sanguinea: ⁊ ꝫm plurimũ est vehemẽs in nocte: ⁊ ei⁹ angustia fit in ea vehemẽtior ⁊ eius tristicia. Et cã eius ẽ calid⁹ vapor eleuatus a corpore subito aut a sanguie cholerico aut a phlegmate baurachio seu salso: vt ait ꝑn. q̃rti tertia tractatu ꝓio capko. 13. qō de sfere intitulatur: vel ꝓmutat ad adubelati q̃ colligit saniez. Et est adubelati nomẽ arabicũ latine significãs apostema cũ iaz collectionẽ fecerit. s. saniem faciẽs de quo magis sperat ꝙ fiat vlcus q̃ ꝙ resoluat vt ait iamnẽis. Cõuertũtur aũt tũc ad phlegmonẽ cũ sanguis ebulliens ẽ adeo grossus ꝙ natura nequit ipm dispergere in multas variolas hincinde ꝑ cutẽ: lz ꝑ venas mittit ad aliquod mẽbroꝝ et debilioꝝ⁹ in quo distẽsus phlegmonẽ efficit vel qz ille sanguis nõ in venis oibus gñaliter nec in toto corpe sz in parte aliq̃ corpis ebullit: vel qz tantũ mittit materie variolarũ ad aliquẽ locũ ꝙ loco⁹ multarũ variolarũ phlegmonẽ opat. Sed rũc ꝓmutant variole ad sfere cũ per putredinẽ ⁊ ebullitõez sue materie vel caloꝝ febris ipa adipiscitur acumẽ cholere vel salsi phlegmatis vel cũ tale acumẽ ꝑhabuit sanguis priusq̃ ebulliret. Permutant aũt tunc ad adubelati cũ multe variole grosse materie sit copulãtur ⁊ in vnũ magnũ confluũt tumorẽ q̃ non resoluet sz suppurabit ꝓpter grossiciẽ ⁊ multitudinẽ materie ipsius.

d Et plurimũ quidem ⁊c. In hac parte q̃rta dat sex regulas super coloribus variolarũ supaddens aliquid de numero ipsarum q̃titate ⁊ situ ⁊ de modo exitus ⁊ de duricie. Prima ẽ. variole ꝫm plurimũ in ꝓncipio sue apparitiõis habẽt colorem phlegmonis scz rubeũ ex tinctura sanguinis: deinde albe fiũt qñ saniant in cacumine suo. Verũtamen aliq̃n exeũt sub coloribus alijs ob diuersitates suarũ materierũ: penes quas spẽs ⁊ colores earũ diuersificãtur. Mã quedã sunt albe ꝓpter imisceri phlegma plurimũ materie iparũ: alie citrine ex rubea cholera: alie rubee ex dño sanguinis: alie cinericie ex dño adustoꝝ humoꝝ: alie virides ex dño humoꝝ qui aduri iciptũt: alie violacee ex maligna humoꝝ corruptione q̃lis cõtingere solet in cãcremis: alie decliues ad nigredinẽ sũt ex malignioꝝ corruptiõe suoꝝ humoꝝ vt in estiomenis cadaucra

libus. Scda est virides ⁊ violacee sunt male. Virides quidẽ qz significant malignas choleras. s. prassinã vel eruginosam supabũdare q̃ sunt vt venena. Violacee vo qz magnã signant humoꝝ corruptõem ⁊ putredinẽ malã. Tertia ẽ. qñ variole plus declinãt ad nigredinẽ tanto fũt deteriores: ⁊ q̃to sunt decliuiores ad illd id est magis ꝑfundate i nigredine fũt plus decliuiores ad malicĩa: ꝺa significant vel vltimã humoꝝ adustionez vel mortificatõez innati caloris Et ad expressionem maioris malicie geminat hic ꝓnceps h aduerbiuz plus qd semel exprimit ⁊ semel includit in hoc ꝺparatiuo decliuiores: q̃si dicat ꝓnceps ꝙ variole nigre sunt plus decliues ad malum finem. Quarta ẽ. meliores sunt variole albe tribus ꝑdictis. s. viridib⁹ violaceis ⁊ nigris Et ꝓpter maiorẽ ipsarũ bonitas si cũ aldedine septẽ habuerint cõditiões laudabiles alias. Pria est ꝙ sint pauce numero. ex qua significat carũ materiã nõ esse plurimã. Secũda ẽ. ꝙ sint magne q̃titatis. ex q̃ significat robur virtutis i expellendo eas libere foras. Tertia ẽ. ꝙ sint facilis exit⁹: vnde denotat plenũ dñiuz expulsiue vtutis supra materiã. Quarta ẽ. ꝙ sint ãgustie pauce: qua significat materie leuitas ⁊ facilis ipsi⁹ ꝑ mẽbra transit⁹ vsq̃ ad locũ cutis. Quinta ẽ debilitas seu remissio febrilis caloris: qua significat ꝙ harũ materia nõ ẽ multũ ardẽs neq̃ int⁹ relinquẽs magnã sui ptem aut mala vestigia. Sexta est. dũ febris manifeste decrescit eis apparentibus ⁊ exeuntibus: per quã designat ꝙ vi nature nõ vi syntomatis ipe foras exeũt motu bone crisis. Septima est. qñ die tertio vl⁹ei ꝓximo. s. quarto cõtinue febris exire incipiũt. Ille em̃ est ꝓmus creticoꝝ dierũ si nocharũ febriũ. quo significat ꝙ natura cito materiã digessit plene ipsi dominãs ⁊ ad exteriora motu bone crisis hãc libere expellens. Quinta regula ẽ. meliores ex albis variolis post albas habẽtes septẽ modo dictas cõditiones sunt albe magne mlto pluris nũeri ꝓpinque adinuicẽ sed nõ coherẽtes seu cõtinuate. In hoc em̃ ꝙ sunt pluris numeri significat plus de materia trãsmitti ad cutẽ de diuersis locis. Et qz sunt inuicẽ ꝓpinque significant exuberationẽ materie. Et in his duab⁹ conditionib⁹ diminute sunt ab incolumitate prioꝝ. Et qñ sũt adinuicẽ semote seu discõtinue magis laudãde sũt illꝰ que coherẽt. Ille em̃ male sũt q̃ cõtinuant vt in vnũ globũ vel frustũ magnũ carnis ꝺiũgũt siue hẽant latera ꝗb⁹ cohereãt: siue rotũde sint inere adinuicẽ sicut duo anuli. Mã ꝑ id notat ꝙ pars in ꝗb⁹ sunt mã plurima fortiter opprimit sine interpositione sanaz partiũ: vñ vix poterit eis dominari ⁊ ipas digerere. Et ob eãdẽ cãz duplices magne sil⁹ male sũt in q̃rũ ventrib⁹ seu in q̃rũ medio variola alia minor gñatur. Sexta regula est. albe variole que dure ꝓpter vir egrediẽtes spem salutis ingerũt i ꝓncipio sui ꝓpter bonitatẽ coloris earz. Timẽdũ tñ ẽ nevir maturẽt ⁊ egrũ idisponãt ⁊ tãdẽ producãt ipz ad iteritũ. qz ẽ ꝗstitudo mãe cã ẽ haz variolaz: ob quã vir exeũt ⁊ vir maturant ⁊ diu egrũ affligũt angustijs plurimis: ⁊ qñ intdũ exire nõ pot eaz mã reuertit int⁹ aut ꝑ ipsius iteri⁹ remanẽs corrupta iterimit ꝑpue qñ mã talis ẽ phlegma grossus salsum ⁊ acutũ sua mordacitate ine Et de spẽbus ⁊c. In hac pte q̃nta dat regulas q̃t (quietãs egrũ. tuoꝝ de timorosis ⁊ malis variolis. Prima ẽ. ille ex variolis male sunt ⁊ timorose ⁊ vt plurimũ interficiũt quarum egressio nõ ẽ ꝓtinua sz diuersificatur: ita vt qñq̃ appareãt qñq̃ occultent ⁊ maxime si sint violacee. Ex sua em̃ violacitate seu bruno colore vehemens malie malicia notatur. Et per hoc ꝙ iterdũ interius redeũt ⁊ occultant magna denotatur

UVA. BHSC. IyR_028

virtutis debilitas nō potentis eas foras expellere ꝓhibendo reditus Scōa est. tenaces variole que.s. fiūt ex materia tenaci ⁊ viscosa ⁊ nō cessant lesione sua debilitare ỽtutē ⁊ mēbra in q̄b⁹ sunt. Tertio viridificant seu viridia. faciunt postea denigrant perdunt vt priores ⁊ interimunt egrū. significant cm̄ ex viriditate ⁊ denigratione magnaz adustionem materie ipsarū: et q̄ calor innatus extraneo succūbit: et ex tenacitate sue materie significant q̄ inepta est ad digestionem ⁊ resolutionē. Tertia ē si nigredo ⁊ viriditas variolis assit ⁊ ab his resudet virulētia aliqua ⁊ ipse non faciant cadere virtutem imo suo exitu ⁊ resudatione fiat virt⁹ fortior nō sunt mortifere. Sz fortasse adducēt in supficie corporis vlcera vel alia q̄ currūt cursu horz vlceruz vt scabiē fedaz vl̄ morphea nigram vel albaras nigrum vel pruritum anriuz licet cm̄ indicent suo colore magnā materie ipsarū malicia. q̄ tm̄ ipa foras resudat cum alleuiatiōe ỽtutis infirmi significatur ỽt⁹ ꝓualere morbo ⁊ materie. Quarta est. saluī⁹ seu salubrius est q̄ febris precedat ipsas variolas q̄ q̄ variole p̄cedant febrem Quia q̄n febris p̄cedit variolas tūc p̄sumit̄ q̄ motu nature cretico salubri materia febris ab iterioribꝰ ad exteriora matura expellit̄ maxie si erūpant in die cretica vt tertia aut q̄rta febris. Sed dū variole p̄cedūt febrem ꝑ hoc designat corruptio magna materie ipsarū q̄ effumās ad cor febrē facit putridā: vel q̄ pars aliqua materie variolarum interius rediens sua corruptione febrem operatur.

Et silr tenaces quarū operatio non cessat a debilitate ỽtutis ⁊ a viridificatione mēbri ⁊ nigrificatiōe eius ꝑ dunt. Et si viriditas ⁊ nigredo quib⁹ succedit resudatio nō faciunt cadere virtutē imo additur cū eis ỽtus non sunt mortifere: sz fortasse faciēt cadere invlcera ⁊ q̄ currūt cursu eoruz. Et vt sit febris deinde variole saluius ē q̄ vt sint variole precedētes deide cō sequatur eas ⁊ accidat super eas febris. Et illud quidē qō plurimū cōsiderare oz in esse patiētis variolas ē ei⁹ anhelitus ⁊ ipsius vox. Nam ipa duo cū remanent bona est res salua. Et cū videris anhelitum patiētis variolas cōsequentē ⁊ silr patiētis morbillū tūc existima casum ỽtutis aut apostema ỽa fragmatis. Deide cuz vides sitim vehementē fieri ⁊ angustia assiduat ⁊ ea que apparēt infrigidātur ⁊ variole ⁊ morbilli virides fuerint tūc iam ꝓcipitur eger mori. Et

f Et illud ⁊c. In hac parte sexta dat tres canones sm̄ signis quib⁹ cognoscitur exit⁹ salu⁹ aut mortifer tā variolarū q̄ morbilloz. Primus canon ē. anhelitus ⁊ vox patientiū variolas ꝓcipue cōsiderandi sunt ad sciēdū si ipsi morietur ex his aut saluabūtur. Nā si boni remanent vox ⁊ anhelitus sic q̄ anhelit⁹ nō angustiet nec vox raucidetur aut cassa fiat sicut in leprosis significant salutē ⁊ euasionem: quia sua bonitas indicat q̄ cor ⁊ pectoralia bene emūdata sunt a materia febris ⁊ variolarū. Secūdus canon est. si anhelit⁹ habētis variolas cōsequēs fuerit seu cōsecutiuus id est duplicat⁹ vel multū frequens tūc ipse significat casum ỽtus aut apostema ỽa fragmatis. Et idē significat in hīte morbillos Nam spūs si frequens sit dolorem ⁊ succensionē significat in his que sunt super ỽa fragma: vt ait hypocras pronosticoz prima. Et talis incensio in morbillis ⁊ variolis p̄sumitur oriri a corrupto sanguine: quē natura superare non pōt ⁊ expellere foris: sed pectori iniacens aut ỽtutem deiicit: aut apostema infert. Tertiꝰ est. si morbilli ⁊ variole viridis fuerint ⁊ sitis vehemens ⁊ angustia assidua ⁊ extremitates frigide ꝓcipitur eger declinare ad mortem. Nam sua viriditate indicant malignā materiā. ⁊ sitis vehemēs ⁊ angustia fortis cū frigore extremitatum significant calorem extraneū iam vincere innatuz ⁊ humores corruptos ỽtuti p̄dominari. Et mors festinat huic egro accidere si variole de illis fuerint que vix exeūt ⁊ tarde apparent. Illud cm̄ indicat plurimū materie intus retineri cui virtus succumbit.

g Et plurimi eoz ⁊c. In hac parte septima que est modis mortis violatorum ⁊ de malis signis dat octo regulas. Prima est. multi morientium ex variolis moriuntur suffocati ex squinātia. Quia cum virtus superare non potest variolarum materiam ⁊ hinc inde spargere ỽsus exteriora quandoq̄ hanc transmittit ad glandulas gutturis vbi cōgesta coartat anhelitum ⁊ amplius aucta strangulat infirmuz. Secūda est. variolati quādoq̄ decedunt ⁊ satis frequenter ex rasura intestinoꝝ

et fluxu ventris cū casu virtutis: quādo scz virtus materiā corruptam variolarum ad exteriora transmittere non valet sed ipsam transmittit versus intestina: que suo acumine radit ⁊ excoriat: et assellationū frequentia nimia cū dolore acuto inq̄etat egrū ⁊ virtutem deiicit. Et hac de cā medici ꝓhibēt laxatiua ꝑmaca at festinat illud si variole fuerint de genere earū quaꝝ egressio ⁊ apparitio tardātur. Et plurimi⁹ eorū q̄ moriūtur ꝑ variolas moriūt p̄focati ex squinātia. Et q̄q̄ moriūtur cū casu ỽtutis cū rasura intestinoꝝ ⁊ fluxu vētris. Et cū videris violaceas de variolis ⁊ morbillo ꝓfundari tunc scias q̄ sup̄ uenit egro syncopis. Et q̄n festinat ad mingendū sanguinē ⁊ succedit ei vrina nigra tūc est mortiferū p̄cipue q̄n est illic casus ỽtutis. Et fluxus vētris viridis sanguine⁹ aut lotiu⁹ non cū casu virtutis. Et alphumera est aliquid de morbillis et variolis. Et multotiens quidē variolatur homo duabus vicibus quādo aggregatur materia ad expellendum bis. Et coloris plumbini sunt variole quaruz bothoz in facie ⁊ pectore ⁊ vētre sunt plusq̄ in cruribus ⁊ pedib⁹ ⁊ sūt male ⁊ significāt materiā grossaz q̄ non expellitur ad extremitates.

tractiōis fortz ī variolis. Tertia ē. q̄n violacee variole aut violacei morbilli post apparitionē suaz retrahūtur itus ⁊ occultātur significant syncopim cito aduenturā deide mortez: ꝓpter retractionem materie maligne vehemētis corruptōis versus partes cordis. Quarta ē dū festinat variolatus: aut morbillat⁹ ad mingendū sanguinem cū vrina ipsi⁹ postea succedit huic minctui sāguinis vria nigra morb⁹ mortifer ē. q̄ minct⁹ sanguis syntomatic⁹ est ex superabūdantia malignī sanguinis quem natura vincere non pōt ⁊ ad exteriora totū depellere. Et vrina nigra q̄ sequit̄ hūc minctū indicat pessimā aduenisse sanguini corruptionē ⁊ mortificatōem innati caloris. Quinta ē. fluxus vētris viridis aut sanguine⁹ aut lotiuus silis loture carnis recenter occise i variolatis aut morbillatis est etiā mortifer: dato q̄ nō adhuc fiat casus ỽtutis. q̄n viridis cholere praffine vel eruginose dominiuz indicat: ⁊ talis flux⁹ ē de se mortalis q̄ tomagis igitur cū febre ⁊ morbillis aut variolis Sanguineus vo syntomatic⁹ est ex corrupti sanguis supabūdātia nūc extra nūc int⁹ angustia expressi. Sed lotiu⁹ indicat epatis defectū vel diminutōem virtutis eius. Sexta est. alphumera ē aliquid de morbillis ⁊ variolis. Et est alphumera pustule ardētes multū dolorose: que particule alicui corporis accidūt ex ebullitione sanguinis aut cholere in directo illius: ⁊ nō toti corporis sufficiei sicut variole. Et has aliqui vocāt ignē silvestrem: alij volātē vel ardētē. ⁊ frequēter fiūt nulla febre p̄uia. Septia ē. multotiens homo variolatur bis. semel in infantia ex reliquijs mēstrui sanguis ab vtero materno: ⁊ iterū semel in pueritia vel adolescentia p̄cipue q̄n non bene ꝑ primas mūdificatus est. Et id intelligē de variolis q̄ quasi a natura contingere solent per modū cuiusdā expurgatōis sordiciei vel infectiōis in vtero accepte. Variole vo quas putridus aer aut malū regimē cōiter affert plusq̄ bina vice contingere possunt. Sz si prima vice generales fuerint vniuerse cuti ⁊ bene expurgate difficulter postea redeūt abūde ꝓpter hoc q̄ cutis iā cicatrisata quādam duriciem ⁊ callositatem sibi acquisiuit qua vix ꝑforatur ⁊ variolat. Octaua est. variole plūbini coloris quarū pustule plus sunt in facie ⁊ pectore ⁊ vētre q̄ sint in cruribus ⁊ in pedib⁹ sunt male suspecte de sinistro exitu. Quia significāt materiā grossam cui nō plene dominat ỽtus sic q̄ eā posset ad extremitates toti⁹ corporis libere expellere ⁊ ita ꝓcul a ꝓncipalibus partibꝰ eius q̄ de fumis eius ⁊ vaporalibus nihil ad hec redeat. ¶ Attēde q̄ rasis ita denotauit malas variolas libro diuisionum capitulo vltimo. Et variole citrine parue dure ꝓpinque inuolute multe ⁊ rubee vehemētis ruboris ⁊ violacee ⁊ ille q̄ ambulāt vt formica ⁊ ille que faciūt superficiez corporis sicut spasma tam oēs sunt male ⁊ mortales.

UVA. BHSC. IyR_028

¶ De signis apparitiõis variolarum Cap.VI.

Ãdoc̃ antecedũt. In hoc capło dat.21. signa vel antecedentia vel ꝯcomitantia variolas quib⁹ cognoscũtur

q Primum est dolor dorsi ex ebullitõe sanguinis in vena ascendente iuxta eius musculos & diffusione ipius ppe eos & multitudine aggũate & oppmẽte eos: vt i plectonijs. Scõz est pruritꝰ nasi pptervapores et fumos qui a massa sanguinis ebullitẽ te feruntur ad ipm cuz parti b⁹ sanguis feruidi et ardentꝫ qui ferk ad ipz veluti mã variolarũ pruritus inducẽs titillatiõe. Terꝰ est timor in sõno. i. sõnia mala terrẽtia ifirmũ & inducentia fantasias corruptas vrentiũ igniũ vel effusionũ atrocium sanguis vel suffocationis aut strãgulationis sicut in incubo quasi caucamara vulgariter dicta pectus eius pmeret aut guttur strigeret ppter malos fumos & vapores corruptos in tẽpe somni latos ad cerebrum: et inde pueri sepe in somno clamãt. Quartũ est pũctio vehemens in mẽbris oibus sensum habẽtibns totius corpis maxime in partibus subtercutaneis ex decursu sup hec sanguis ardẽtis & fuliginũ eius tendentiũ ad cutem cum pũctionib⁹ & doloro sis distẽsionibus. Quintũ est grauitas oim membroz et totius corpis ex plectoria seu nimia sanguis repletione et distensione. Sextum est rubedo coloris maioꝝ ꝙ cõsueuit in tota facie maxime in maxillis & ambobus oculis ppter multũ sanguinẽ & vapores eius ad faciẽ latos sicut ferri solẽt in pipneumonia. Septimꝰ est lachryme ppter pũcturas tunicarũ cerebri & oculoꝝ ꝙs fumi & vapores & acutus sanguis supⁿ lati cõtinue ingerũt vel suo calore liquefaciũt humores cerebri: vel pars vapoꝝ sursum inspissata sup oculos cadit sub aque forma. Octauũ est inflãmatio sanguinis & humoꝝ in toto corpe ex ebullitõe & febre qualis in sinochis generaliꝫ accidit. Nonũ est multitudo alicuz. Et sunt alices teste ianuen. ertẽsiones oim membroꝝ q̃ volũtarie fiũt post somnũ maxime vt quibusdã placet ex graui fumositate. Et galien⁹ ampho. septima cõmẽto illius cañ. Brachioꝝ ertẽsiones alices ꝛc̃. ait. Alices dicim⁹ esse in sanis cũ tedeat eas pũtis q̃litaꝫ ac si eos grauãtis. mouẽt aũt se post aliqs boras de actõib⁹ ad actiones alias. Sũt etiã alices in infirmis cum nõ in vno statu manent iacendi: sed de alio situ in aliũ mutank. Hoc em̃ iõ contingit qz quosdã humores in ore stomachi habẽt nõ in spaciositate sui: sed in suis inclusos pelliculis: hec ga. Sed causa quã hic ga. assignat ppria videk oscitationi. Causa vo cõis oscitationũ et extensionũ brachioꝝ et tibiarũ ex quadã pigritia est vapores mlti fumosi grossi musculis inclusi quib⁹ illa solẽt membra moueri. Et hos motus faciũt vt a se excutiãt hmõi vapores & fumositates q̃ in eis abũdant tpe variolarũ ppter ebullitionẽ et effumationem toti⁹ masse humoralis. Decimũ est saltus. Et est motꝰ lacertosus et q̃ꝫ mouek cũ lacertꝰ cutis que eis adheret. Et ipe quidem est ex vẽtositate grossa inflatiua vt ait pnceps tertij scõa cap.18. Et fit in variolis ex vẽtositatibus quas multiplicat fortis ebullitõ masse hũoralis. Undecimũ est coartatio in anhelitu tam ex plectorali repletione q̃ ex multitudine maxima fumoꝝ & grossoruz vapoꝝ ab ebullitione masse totius humoꝝ & sanguis maxime i pectore & circa pulmonẽ. Duodecimũ est raucedo vocis ex multitudine humiditatũ vaporaliũ quibus circũdatur arteria vocalis vl ex materia variolarũ que ibi retinek. Tertiũdecimũ ẽ grossitudo sputi quod inspissatũ est a multo calore circa pectoralia: et quia grossius q̃ in variolas spargi nõ potest cum sputo ejcitur

¶ De signis apparitiõis violarum. Capitulum VI.

Bandoqz ãtecedũt

q appitionẽ variolaruz doloꝝ dorsi et pruritꝰ nasi: & timor in somno: et pũctio vehemẽs in mẽbris corpis: et grauitas cõis: & rubedo i colore faciei & oculi: & lachryme et inflãmatio: & multitudo alicum: & saltus cũ cõstrictione anhelitus: et raucedo vocis: & grossitudo sputi: et grauitas capitis: & dolor capitis: et cafacã: & exiccatõ oris: & ãgustia & dolor in gutture & pectore: & tremor pedis apud resupinationez et declinationem ad ipsam. Et cum hoc toto

latiori uia. Quartumdecimũ est grauitas capitis ex mluto sanguine et multis vaporibus grossis et humidis replentibus cerebru. Quintumdecimũ est dolor capitis partiz grauatiuus ex eisdẽ causis partim pungitiuus ex fumis acutis & sanguine acuto supius latis. Decimũ sextum est cafacan id est tremor cordis seu motꝰ tremulus accidẽs cordi ppter oppssiones ab ebulliti one vehementi sanguinis et febrili ardore et fuliginibus. Decimũ septimuz est exiccatio oris ex feruore aeꝛ qui de corde rediẽs multas secuz affert fuligines calidas desiccantes os. Decimũ octauũ est angustiã vehemens ppt cor oppmi et q̃si obsideri malis fuligiuibus extraneo calore et feruenti hũore maxime puscꝫ variole exeãt. Decimũ nonum est dolor in gutture et in pectore etiam ppter multitudinez fumoꝝ acutoꝝ et ardentiũ cholere et sanguinis super ea transeuntium vel ppter variolas eis innatas. Vigesimũ est tremor pedum egri dum resupinatur sup dorsum iacens: vel quãdo declinat ad resupinationez: ppterea ꝙ nerui pus oppressi multitudinibus vapoꝝ et sanguis magis oppzimunk ipsis compressis ex resupinatione: quare pedes tremũt vel obstupescũt velut obdormiti: quia per os libere nõ trãseũt spiritus. Vigesimumprimũ est febris cõclusa: cuius calor fortior & minera latet in interioribus ex forti sanguinis ebullitõe priusꝫ erumpãt foras variole: & est ex sinochis. ¶ Atrẽde ꝙ rasis decimo almãsoris signis pauciozibus variolarum fuit cõtentus. Ait em̃ ibi. Cum febris acuta & cõclusa pueris precipue & iuuenibus euenire ceperit: & fuerit cum ea costarum doloꝝ & narium pruritus: & in somno timor: et capitis grauitas, & oculoꝝ rubedo: & in corpe sentiꝫ punctio: est sciendũ ꝙ egro vel variole vel morbillus cito supueniẽt. Et lib. diuisionũ ca. vltimo ait. Signum gñationis variolaruz est febris acute caliditas cõclusa: et vehementia doloris dorsi & pruritus nasi et timor in somno.

febris concluſa.

¶ De morbillis & cura variolarum & morbillorum. Cap.VII.

Eias ꝙ omnis morbillus est variola cõ. Jn hoc capitulo primo tractat de morbillis. Secundo de cura variolarum & morbillorum ibi [De cura oportet]

s

a Jn ꝑma parte ꝑmo agit de conueniẽtia et differentia variolarum et morbillorum. Secundo de similitudine et differentia suoruz signorum ibi [Et signa apparitionis eius prima] Tertio de signis salutis et mortis morbillorum ibi [Signa salutis morbilli]

¶ Jn ꝑma particula tangit q̃nqz differẽtias inẽ morbillos & variolas Prima differentia est in materia. Nam variolarũ materia est sanguis et morbillorũ materia est cholera vel sanguis acutus ardens choleric⁹ Scõa vero est in quãtitate. Quia variole sunt pustule maiores ꝙ sint morbilli. Tertia est in exteriori eminẽtia. Nam variole manifeste eminent supra cutem exteriorẽ: morbilli vo vix cutẽ transeũt. Quarta ẽ in altitudine. Morbillis em̃ nõ est altitudo de q̃ sit curan: & ꝑcipue in ꝑncipio suo. variolis aũt manifesta & mlta sup cutẽ appet foris eleua° Quita est ꝙ morbilli min⁹ variolis ockis accidũt. vel qz nõ solet ad eos referri choleric⁹ humor ita facilꝫ & ita abũdãter sicut sanguie⁹: qz repugnat his & est suus nature oculoꝝ. vel si ad hos ferak cito resoluik per plurimas ipoꝝ porositates. Et his q̃nqz exceptis dñtijs in plurimis reliquarũ dispõnũ conueniũt variole & morbilli. Primo q̃dẽ i causis remotis. Utriqz enim fiũt vel ex menstruo sanguine ab vtero seruato: vel ex regimine quod et sanguinem multiplicat & ipsum ebullire facit: vt lac cum vino vel cũ spẽbus vel ex aeris indispõne. Secundo conueniunt in causa ꝓxima q̃ est vbis ebullitio masse sanguinarie. Tertio in febre cõclusa sanguinea q̃ ad dictã sequiꝫ ebullitionẽ. Quarto i diffusione sue materie ꝑ singula mẽbra. Quinto in eleuatione pustulosa vniuerse

¶ Jn secunda ꝑmittit ꝙ signa appa (cutis cũ rubore & pũctiõe. ritionis morbilloꝝ sunt ꝓxima signis apparitõis variolarũ. Et rõna-

UVA. BHSC. IyR_028

bile est cum cause vtriusq; passionū; istarum remote & ppinque fere sint eedem. Deinde inbiūgit q̄nq; differētias inter signa morbilli & variolarum. Primū est q̄ plures effluūt lachryme ab oculis horū qui morbillos habent. Quia acutior est & mordacior horū mā. Scōz est angustia en maior in morbillatis q̄ in variolat. Quia febris fortior et acutior est et pūctiones vehemētiores & fuligines maioris ardoris ppter morbillos a cholera fieri. Tertiū est q̄ inflāmatio vehemēter est in morbillatis ppter causā similē nō solū interius & circa cor & in pectoralibus: sed & exterius in ptib' illis subtercutaneis q̄b' infiguntur & herent morbilli. Quartū ē q̄ minor est dorsi dolor in morbillatis q̄ in variolatis. Quia dorsi dolor in variolatis ē ppter sanguinem plurimū replētem & distendentem venā ascendentes super dorsum positas que pondere suo p̄mit & aggrauat musculos pectoris. Nam ex multitudine sanguis corrupti variole fiunt. morbilli aūt de sanguine acuto cholerico corrupto pauco plus peccante malitia ipius q̄ multitudine: quare nō inducit grauatiuū dolorem sicut sanguis variolarū. Quintū est q̄ morbilli velociter exeūt et quasi subito p̄m plurimū ppter acumen & subtilitatē sue materie q̄bus cito penetrat sibi viam faciēs. variole vo lēte et successiue egrediunt.

¶ In tertia p̄notat q̄ signa salutis fere sunt eadē in morbillatis & variolatis. Vō sic declarat. q̄a sicut ille de variolis sunt saluiores q̄ velociter exterius erumpūt & cito apparēt et maturant faciles & breuiter: sic et morbilli. Consequenter notat & describit tres morbillorū spēs alijs peiores et magis suspectas sub trib' regulis. Prima regula est. Morbilli virides aut violacei duri sūt mali. Virides em̄ māz adustā de gñe cholere vel praffine vel eruginose venenose indicāt: & violacei malā putredinē. Et duricies vtrorūq; indicat rebellē materiā vix digestibilē & vix resolubilē. Secūda est. Morbilli q̄ vix & tarde recipiūt maturatōez et frequēter syncopim et angustiā afferunt sūt pernicios. Quia significant materiam ineptam digestioni cum casu virtutis et materie partē versus cor retrahi que syncopis causa est. Tertia est. Morbilli qui cito occultantur et quasi subito retrahuntur intus sunt mali et syncopim velociter afferunt. Quia significant q̄ virtus est impos regere materiam & expellere foras: q̄re ad cor rediens aut viscera proxima virtutez deiicit & syncopim affert: & tandem mortem. Et vt signa variolarum & morbillorum et differētias et exitus eorum saluos aut sinistros memorie tenacius infigas sic metrice collige.

Signa variolarum.

Corporis et capitis grauitas: angustia totum,
Corpus vti tumidum facies oculiq; rubentes.
Nasi prurit⁹ raucedo spiritus arctus
Intus conclusa febris, inflammatio: multi
Saltus: alix guttur dorsum pectusq; dolentes.
Punctio per membra vehemens: somni timor: oris,
Ariditas: sputum grossum tremor in pede signant
Sanguineam magnam passim botho⁹ egredientem.

Signa morbillorum.

Qua fellina minor: lachrymosior et magis ardens,
Plus angusta premens dorsum minus ilico multa.

Signa mala amborum.

Dura diu cruda viridis nigra vel violaris
Albaq; connexa vel conduplicata rotunda,
Anxia syncopeia vocis flatusq; malorum,
Totiui rasi fluxus viridisq; cruenti,
Nunc foris intro cito rediens est nuncia mortis.

verū lachrymē eorū qui patiuntur morbillos sunt plures: & angustia & inflāmatio vehemētior: & dolor dorsi minor: qm̄ cā eius i variolis est repletio sanguinea extēdēs venam positā sup dorsum. Nam generatio variolarū est ppt̄ multitudinē sanguis corrupti: & morbilli ppter vehemēti am malitie sanguis corrupti pauci. Et morbill' quidē p̄m plurimū egreditur subito: et variole aliquid post aliq̄d. ¶ Signa salutis morbilli sūt sicut signa salutis variolarū. Nā ille qui est velocis p̄cessionis et apparitionis et maturitatis est saluior. Et dur⁹ & viridis & violace⁹ ē mal'. Et q̄ ē tarde maturitatis freq̄ntis syncopim et āgustie ē p̄nicios⁹. Et q̄ occultat iterū subito ē mal' faciēs syncopim.

¶ Cura variolarum & morbillorum

Oportet in variolis o vt incipiat et extrahat sufficienter sanguis cū p̄ditiones ferūt. Et similr̄ si morbillus fuerit cū repletione sanguis. Et spaciū illius est vsq; ad quartū. Sed q̄n̄ p̄cedunt variole nō oportet tūc vt administret phlebotomia: nisi inueniatur vehementia repletionis & dominium materiei: tunc enim phlebotometur quātitate qua exiccet. Et conuenientius quidē quod i hac administrat egritudine est phlebotomia. Et si phlebotometur vena nasi confert iuuamentū flux⁹ sanguis narium et tuetur partes supiores a malitia variolarū: & est facilis sup infantes.

Quarto ō medicis ingrossantib' sanguinē et infrigidātib' q̄ p̄hibēt ipm ab ebullitiōe i variolas date a p̄ncipio p̄usq̄ ebulliat ibi [Medicie āt] Quito de p̄foratōe variolarū p' earū maturitatē & salitōez & exiccatōe ibi [Et quādo egrdiunt] Sexto ō curavicerū p̄uenientiuz ex variolis ibi [Et quādo accidunt]

¶ In p̄ma p̄t̄ dat. 7. regl'as sup phlotōia variolatorū & morbillatorū. Prima ē. ici p̄dū ē a phlomia ō basilica dextra & media dex in cura variolarū & exhēda ē sufficiēs q̄titas p̄parati sanguis ad ebullitōez cū p̄ditiōes req̄site ad phlotomiā ferūt. i. sustinēt q̄ ipa fiat: vt si patiēs vt' sit fort: & etas iuuētus vl' ei. prima: & nil phibeat sic impgna⁹: vel solita syncopis egro supueniēs cū fortitudie oū phlebotōat. Precipiat q̄ medic⁹ añ oia phlebotomiā si vocat⁹ fuerit p̄usq̄ variole foras erūpāt. Jux̄ id rat. 10. almās. c. de. eis. Si añq̄ appere incipiāt medic⁹ egrū iueniat minuere eū faciat: aut cū vētosis sāguis ex̄hat minuat⁹q̄ sāguis multitudo. Et in toto ꝺtinēte ait. Et melⁱ⁹ qō ē in variolis ē phlebotomare vsq; ad syncopi si vt' & etas p̄miserit. Scōa ē q̄ fiat in morbillato phlebotōia fiat a p̄ncipio si morbill' fuerit cū repletiōe sanguinei hūoris. Et tps in q̄ phlotomiā hāc fieri ꝺuenit ē ad oē lōgi⁹ infra q̄rtū diē a tpe q̄ signa variolarū aut morbillorū appere incipiūt vl' a tēpe p̄ncipij sinoche q̄ añcedit eos & erceticat cū eis: & post diē q̄rtū nō est faciēda. et si a p̄mo die vel saltē ante harū egressionē fiat: erit meli⁹: & cōiter ad tardi⁹ exeūt infra diez q̄rtū si sint de saluis: nec tādiu su⁹ tardat egressus nisi mā multū grossa fuerit. Ter⁹ ē. phlebotōia i variolis nō est mīstrāda q̄n ipe p̄cedūt ab interioribus ad exteriora & iā appere foras incipiūt. Ne retraheret corruptū sanguinē ad interiora: quē nā recte & decēter opans pellere ex̄ q̄rit. Ab hac regla excipit q̄ nō fiat phlotōia: nisi inueniat vehemētia sanguiee repletiōis & dñiū māc tale & tm̄ remanēs interi⁹ q̄ syncopim faciat & manuteneat nō obstāte exitu variolarū. tūc em̄ cōuēit phlotōia tāte q̄titat q̄ repletōez intrinsecā auferat & exiccet interiora deiccatōe q̄ auferat ab eis hūectatione supfluū sāguis: alit' putresceret interi⁹ sāguis & iterimet egrū. Quarta ē. ꝺueniēti⁹ remediū qō admīstrat in hac egritudie āte appitionē variolarū ē phlebotomia: q̄ sinocha tollit q̄ radix ē variolarū vt dixim⁹: & variolarū. phibet aduēt⁹ aut pauce fiūt & pax molestāt. ¶ Attēde q̄ si q̄s variolari distulerit vsq; ad annū. 15. aut vltra variolis ortis ex reliq̄is mēstrui sanguis nō ē faciēda phlebotōia q̄ phibeant ille variole. q̄ su⁹ exit⁹ q̄si ē nālis: has q̄ regl'as de variolis alijs intellige. Quīta ē si de vēa nasi phlebotomia fiat i variol' cōfert iuuamētū tale q̄le flux⁹ sanguis nar iū Defendit ei supiores ptes vt vultū & oculos a nocumēt & a malitia variolarū. s. ne fiāt & magne & plurime q̄ ocl'os maculēt: & cicatrices ac foueas turpes in vultu relinq̄nt: q̄ malitia matrie in oculis ē sup ifantes facilr̄ accīs ppt̄ mollitiē & tenuitatē tunicar⁹ suar⁹. Fit aūt phlebotōia hec nō visa vena: sz ipulsa phlebotomi cuspide i foueā q̄ tacta sentit i extremitate nasi. Et hinc sanguis effluit: q̄ si rēaneret variol' vultū repleret & ocl'os. Et titilla⁹ narīū

UVA. BHSC. IyR_028

cum ſetis porcinis vel ſpica bladi vel millefolio ſupplet interdū vices phlebotomie. Sexta eſt qñ in variolis eſt neceſſaria phlebomia ꝓpter magnā ſanguis ſupabūdantiā ⁊ eger cōplete non phlebotomaꝛ ſed diminute: timeꝛ ſup eum ſcz infirmū corruptio extremitaꝛ. i. mala vlcera in ſupficie corpis ex abūdantia putridi ſanguis illuc delegati vt eſtiomen' diſſipans aliquod extremoꝝ mēbroꝝ vt pedes vl manū: ſicut multi accidit i māg peſte ciui taꝛ cratō tēpe hyp. q man' ⁊ pedes ipſis ceciderī. Septima eſt corruptio taliſ alicuius extremitatum in variolato vel ꝓ mala vlcera vel ꝓ cācrenas aut eſtiomenū qñq; ſiꝛ in illo timeꝛ vel ſup illum cuius extinctio continuaꝛ aut aſſiduaꝛ nimis abūdāter ⁊ indiſcrete: ſiue abeꝛ fiat cū epithymatibus aut balneis frigidis fortis frigiditaꝛ: ſiue abītra dādo frequēter in potu multā aquā frigidā vel alia fortiter infrigidantia ꝓpter extinguere vehementē ſanguis inflāmationē. Per hoc em̄ adeo qñq; decreſcit ⁊ debilitaꝛ naturalis calor q regere nō valet putreſcentē ſanguinē: et tūc corrumpit mala corruptōne: ⁊ tūc ſi expellaꝛ ad aliquod extremū corrumpit ipz vl maligno vlcere vl eſtiomeno. Huic regule ꝑn. ſubiūgit hec ẏba. Et diuerſificaꝛ et ſoluit vēter: que referri poſſunt ad duas vltimas regulas nūc dictas: vel ſolū ad vltimaz vt ſit hoꝛ ſenſus. Et diuerſificaꝛ. i. qñq; ꝯtingit aliter: ſic q nec accidit corruptio extremitatis ex phlebotomia incōpleta ſicut ait ſexta regula: nec ex aſſiduatōe extinctionis ſicut ait ſeptima. videlz qñ materia corrupta non diriuaꝛ ad extrema corpis: ſed ad inteſtina: et tūc vēter ſoluit ⁊ ꝓ fluxū ventris exterius labit. Vel expone q diuerſificaꝛ extinctio ardoris i variolis ꝓ multos modos int' ⁊ extra: ⁊ ſoluit vēter qñq; ꝓ ipaz.

b Et opz vt fiat in eis ꝛc. In ꝓte hac ſcōa ꝑmo agit de cibis cōueniētibus in ꝓncipio variolarū. Scōo de lenificatōe vētris ibi [Et lenificatio] Tertio de potu ibi [Et confert ſi in potu]

¶ In ꝑma ꝓticula ꝑmo tāgit ꝯdñq; cōditiones ꝙs habere debēt cibi miniſtrādi tpe ꝓncipij variolarū ꝓuſq; exeant. Prima eſt q in ipis ſit cōfortatio, quia ꝓſupponit ſicut ꝓcepit iaz fuiſſe factā ſufficientē phlebotomiā puta ꝓpe ſincopim vt fit i ſinochis: q̄re neceſſe eſt vt ẏtus erigaꝛ ⁊ confortet. Scōa eſt q fit in his repercuſſio. i. repſſio ebullitōis maſſe ſanguinarie. Tertia eſt q fit i ipſis extinctio caloris extranei ⁊ iflāmatiōis febris ſinoche. Quarta eſt q nō ſint cōſtrictiui vētris: ne retēte feces ꝓducāt infirmuz ad eſtuationē ⁊ fumos corruptos ſupius mittāt. Quita eſt q ip ſi ſanguinē inſpiſſent vt ineptē ad ebullitionē ⁊ eruptionē i variolas aut morbillos plurimos. Nam illud quod querit a ꝓncipio ꝓuſq; exeāt ⁊ foras appareāt eſt vt ꝓhibeaꝛ euētus earum ſi fieri poſſit aut paucevenīāt: q̄ neq; moleſtēt nec multū deturpēt ſuperficiē corpis turpibus foueis ⁊ cicatricib'. ¶ Attēde q hec ꝯnta cōditio ꝑma facie cōiuncta quarte negatiue videl ſic referēdo abſq; ad vtrāq; cōditionē abſq; cōſtrictione nature ⁊ abſq; inſpiſſatōe ſanguis: ne inde criſis retardeꝛ ⁊ reſolutio materierum nocentiū ꝓhibeaꝛ. Sz aptius referꝛ ad tertiā cōditionē ⁊ ſibi cōiūgit vt affirmatiua ſicut illa ꝓpter cām dictaz. Et q cibi de ꝙb' hic exēplificat ſunt inſpiſſatiui ſanguis vt iuiube ⁊ lētes. Et ꝙa medicie ꝙs dare iubet in ꝓncipio variolarū q̄rta ꝓticla capli preſentis ſunt vehemēter ingroſſantes ſanguinē ⁊ infrigidātes ⁊ ꝓhibētes ipm ab ebullitiōe in multas variolas. Cōſequēter ꝓin. exēplificat de. 4. cibis harū cōditionū. Prim' eſt de iuiubis cum thamaridis fit: ſic q carnoſitaſ a maturis iuiubis tota exhaꝛ ⁊ ꝓ miſceaꝛ cū medio pōderis thamarīdoꝝ mūdatoꝝ. ⁊ de hoc cibo denī tres. ʒ. de mane ⁊ tres in veſpe. De iuiubis q̄dem dicit ꝑn'. ca. de eis q cōferunt acuitati ſanguis: et q exiſtimat q illud eſt ꝓpterea q ingroſſant ſanguinē ⁊ viſcoſum faciūt illū. Et illoruz eſtimatio q̄ putāt q ipe clarificēt ſanguinē ⁊ lauēt eū eſt eſtimatio corrupta ad quam nō declinat. Et de thamarindis ait meſue

Et quādo neceſſaria eſt phlebotōia et non phlebotomaꝛ iteruz complete timeꝛ ſup eum corruptio extremitatis. Et ſimiliter timeꝛ quādoq; ſiꝛe illi ſup illuz cuius aſſiduaꝛ extinctio Et diuerſificaꝛ et ſoluiꝛ venter. Et[b] opz vt fiat in eis cibatio in ꝑmis cū eis ī quibus ē cōfortatio cū repcuſſione ⁊ extinctōe abſq; cōſtrictiōe nature ⁊ inſpiſſatione ſanguis ſicut qō fit de iuiubis cū thamaridis ⁊ tapſia ⁊ ex eo quod fit ex dactilis immaturis: ⁊ ex lētibus ꝑparatis et iffidebegi. ¶ Et lenificatio vehemēs. Et oportet vt ſint cū iſtis thamarindi ⁊ que conueniūt eis. Et cibus factus ex cucurbita et melōe alrakī: imo oz vt ſit natura lenis in principio: et ſit intētio in eis q̄b' leniꝛ ſic cū thamaridis. Et ſi nō obedit cū eis addaꝛ ſup eos ſiracoſt cuz facilitate et cautela et tereniabin aut infuſio ꝓunoruz. et eas torrefac in diſco corā igne: ſicut ō riſo fit poſt hoc ipaſ cōtere cuz medio ſui de thamarindis ne ventrē cōſtipēt ⁊ da in eduliuz. Tertiꝰ ex dactilis immaturis fit ⁊ ex lētibus iam ꝑparatis ſcz elixis ⁊ excorticatis: q̄ cocte terunī cū dictis dactilis medij pōderiſ et ſic egro danī. Et de lente quidē dicit ꝑnceps ca. de ea q ī ſpiſſat ſanguinē ⁊ nō currit in venis. ⁊ ꝓ dactilos ꝓhibent lētes cōſtipare ventrē. Quartus eſt iffidebegi: ⁊ exponit in ſynonymis auicenne q eſt pulloꝝ cibus qui ōr tafeata. Et ab auerroy q̄nto colliget trac. ʒ. c. ſeptimo ſic deſcribit. Melioꝛ modus ⁊ tempatioꝛ eſt ille qui ōr tafea: hoc eſt vt ſic fiat. Accipe oleū ⁊ parū ex cepe: ⁊ ponanī carnes fruſtatī cū eo: addēdo paulatim aquā calidā donec ſint cocte. Sz iſte cibus nō ſeruit huic caſui. ſz pullus potius in gelatina ſine ſpēbus ſi plurimuz vt' ex phebotomia debilitata ſit. aliter nulle ſūt exhibēde carnes nec ī variolis nec in morbillis donec iā cadant ipoꝝ corticeſ. Jux illud raſis lib. diuiſionū. c. vltimo. Et nō cibes egrū in his duab' egritudinibus pullis donec cadāt cortices ⁊ recedat ſitis ⁊ malitia anhelitus.

b. Abſtineat omnibus donec cadāt cortices

¶ In ſcōa dat q̄ndq; regulas. Prima eſt. opz vt fiat lenificatio ventris vehemēs in ꝓncipio variolarū nōdum apparētiū. Primo vt feces educantur ⁊ nō effument ad ſupioza. Scōo vt leuiter ſubducaꝛ cibus ⁊ natura ab eo parū alimēti aſſumat cū vene plene ſint. Tertio vt aliq̄d maloꝝ humoꝝ cum fecibus exeat. Sed in fine ipaꝝ et poſt diē ſeptimū non laxeꝛ venter maxime in morbillis. Quia tunc frequēter et facile accidit ſpōte fluxus vētris malignus mortalis ex reliquijs materie corrupte. Juxta illud raſis decimo almāſoris capło de variolis. Sūmo opere etiā cauendū eſt ne aliquid quod ventrē ſoluat egro poſtq; variole vel morbillus apparere ceperit tribuaꝛ. Secunda eſt. oportet vt ſint thamarindi cū iſtis ſcz cum cibis vel cum medicinis ventrē lenientib' qui danī his egris: ⁊ etiā illa que cōueniūt eis ex ſimilibus cibis ⁊ medicinis: ſicut ꝓuna damaſcenica et ſuccus granatoꝝ acetoſorum expreſſus ſimul cum ipoꝝ pulpis. Nam et ventrē leniūt et infrigidant: et inflammationē ſanguinis ⁊ cholere cum ebullitione ſedant aut reprimūt. Tertia eſt. cibus etiā factus ex cucurbita ſcz poreta cucurbitarū: et cibus factus ex melone alrakin qui et indus dicit habens longum collum ſicut cucurbita ſunt cōueniētes taz variolatis q̄ morbillaſ. q ventrem leniūt et infrigi dāt: et ebullitionē humoꝝ calidoꝝ placāt ſeu compeſcūt. ¶ Cōtra multiplicāt humores aquoſos: qui permixti ſanguini diſponūt ipm ad ebullitionē. Dic q ſi ſanguis facturus variolas ex ſuccis aquoſis ſecum ꝓmixtis bullire incipiat tūc ꝑdicti cibi nō ſunt exhibēdi: ſed ſi ipe ebulliat ex ardore ipius et cholericitate tūc conueniūt. Quarta eſt repetitio regularū prime et ſecūde ad maiorez expreſſionē et ad tollendū quoꝛūdam erroꝛē qui penitus ꝓhibent in hac egritudine laxari ventrem: quia plures vident variolatoꝝ vel morbillatoꝝ ex malis fluxibus vētris ſponteneis deficere ⁊ mori. Eſt ergo regula hec. Oportet vt ſit natura lenis. i. venter laxus in ꝓncipio variolarū. Et ſit intētio medici in eis exhibēdis egris quibus lenitur eoꝝ natura cuiuſmodi ſunt thamarindi ꝓuna damaſcena acida. Quinta eſt. ſi cum thamarindis nō obedit venter ſic q leniatur et laxetur inde: ſuper eos adde lenitiuū aliud cum facilitate et cautela tali q non excedat in ſolutione Nam thamarindi iā viaſ ꝑpararūt ad ſolutionē: quare facilius laxabit venter. Adde ḡ ſiracoſt ⁊ tereniabin q̄ ſunt ſpecies mane cum thamarindis vl infuſione ꝓunoꝝ damaſcenoꝝ ꝑm has formas. ℞. thamarindoꝝ quarti ꝑ. mane. ʒ. i. diſſoluantur in. ʒ. quattuor ptiſane et fiat doſis. Alia. ℞. pulpe ꝓunoꝝ damaſcenicoꝝ. ʒ. i. infundaꝛ in vncijs q̄ndq; ptiſane vel ſeri caprini ⁊ in eo diſſolue thamarindoꝝ. ʒ. duodecim ex fiat doſis. Alia. ℞. medulle caſie fiſtule mundate. ʒ. ſex thamarindoꝝ. ʒ. i. diſſolue in vncijs q̄tuoꝛ aque decoctionis ꝓunoꝝ et fiat doſis.

UVA. BHSC. IyR_028

¶ In tertia partícula narrat duos potus aptos⁊ vtiles in príncipijs apparitiõis veſtigioꝝ variolarũ. Prim⁹ eſt talis. ℞. rob id eſt ſucci fil ueſtriũ dactiloꝝ, ʒ. tres et. 1. trociſũ ex trociſcis cãfore põder⁊ ʒ. 2. diſſoluanť in. ʒ. 4. aq̃ acetoſe vel aq̃ hordei vel aq̃ cicoree⁊ ſit hauſt⁹ vn⁹. Secũdus eſt ſirupus de dactilis imaturis q̃ valde iuuatiu⁹ eſt in variolis hac hora. Et eſt ſirupus quẽ meſue vocat in antidotario diſtinctõe ſexta ſirupũ de albela⁊ ibi deſcribit. Ambo ei hi potus tempãt ſanguinẽ et cordis calorẽ⁊ repmunt humoruꝫ ebullitõnẽ. ¶ Attẽ de pmo q̃ in variolis et morbillis infantium⁊ pueroꝝ maxime pro pmavice q̃ variolanť aut morbillanť nõ cõpetunt cibi neq̃ medicine i groſſantes ſanguiẽ aut phibentes ipm ab ebullitione nec alio tpe morbi. Primo q⁊ ſanguis cõmode non põt p phlebotomiã ab eis educi: q̃re eſt pmittẽdus ebullire foras⁊ quãto ſubtilior tãto paratior eſt ebullitõi⁊ exitui foras. Secõ q⁊ in his ebullitio talis q̃ſi nãlis eſt. Tertio q⁊ ſanguis corrupt⁹ facillime in iſtis ebullit exterius ꝓpter ſue carnis teneritatẽ. Quarto q⁊ fouee⁊ cicatrices õ turpãtes cutẽ multo facilius⁊ pfectius rectificanť in iſtis etatib⁹ ꝓp fortitudinẽ nutritiue vtutis⁊ teneritatẽ ſuoꝝ mẽbroꝝ. imo ſi ſanguis lente ebullierit⁊ variole ſuũ tardẽt exitũ iuuandi ſunt ebullitio⁊ exitus dando eis in potu frequẽter aquã decoctõnis ficuũ: ⁊ inuoluẽdo eos in ſcarleto intõſo vel albeto calido⁊ tenẽdo corpus bene cooptuꝫ. ¶ Attende ſecõ q̃ lac mulieris⁊ lac aſaliũ⁊ pultes facte de his⁊ oua mollia q̃b⁹ magis ſolẽt infantes nutrirí nõ cõueniũt his q̃n variolanť q⁊ facil⁹⁊ cito putreſcũt q̃n ipis obuiat exneus calor⁊ ſinochũ augmẽtãt q̃ facile infantes interimere poſſet: ⁊ tũc nõ eſt op⁹ tãto nutrimẽto quãtũ iſta exhibẽt eo q̃ vtutes alibi ſunt occupate puta circa febres⁊ ebullitionẽ corrupti ſanguis⁊ expulſionẽ eius ad exteriora. ¶ Attende tertio q̃ tũc infantib⁹ cibi ſubtiles pauce nutritõis⁊ tẽpati vel parum decliues ad frigiditatẽ vt febrẽ mitigẽt⁊ nõ multũ frigidi ne variolas exire, phibeãt inſpiſſando ſanguinẽ ſunt cõueniẽtes vt aq̃ piſoꝝ vel aq̃ lentiũ cũ tãtillo aceti vel aq̃ pulli cũ pauca acedula: vel amigdalatum vel hordeatũ tenue nõ ſpiſſum: vel mala granata dulcia vel muſa vel parũ acetoſa. nam multũ acria verãt eos tuſſi: ⁊ poma cõia decliuia modicũ ad acetoſitatẽ. Et ſit hoꝝ potus ptiſana ſimplex vel fcã ex hordeo cũ medio ſui ſiccarũ ficuũ vel medio ſui lentiũ vel aq̃ bullita cũ tãtillo aceti vel dealbata cũ paucis amigdalis ſi vẽter ſit laxus pl⁹ opportuno. ¶ Attẽde q̃rto q̃ ly balneũ aq̃ calide dulcis infantib⁹ ſolitum ſepe miniſtrari proſit exitui tã variolarũ q̃ morbilloꝝ⁊ ip̃s acceleret: nõ tñ cõuenit in iſtis morbis: q⁊ putredinẽ in ſanguie augeret⁊ febrem putridã excãdeſcere faceret cũ timore mort. ¶ Attẽde q̃nto q̃ ip̃uectis in q̃bus variole vel morbilli cito venturi expectanť p ſigna ꝓnoſtica p̃currẽtia cauſa male dietet corruptõiſ putride aeree cibi igroſſatiui maſſe ſanguinarie ſiẽ lẽtes iuiube dactili imaturi miſtranť tutius añ aduentũ ſinoche q̃ variolas añcedere ſolet:⁊ etiã morbillos q̃ p̃nte ſinocha: et p̃cipue circa diẽ tertiũ aut q̃rtũ ſinoche in quo expectať ventura criſis p eruptionẽ variolarũ vel morbilloruꝫ. Quia dicti cibi ſunt groſſa dicta vix digeſtibilis etiã a ſanis quãto plus ab egris continua febre repletionali ſuiter affictis. Si ğ dari debeãt denť añ febrẽ larga p̃cedente phlebotomia cũ ãtidoto aliq̃ refrigeratiuo⁊ repſſiuo: q̃tinus ex toto phibeať aduẽtus variolarũ. Juꝫ illud raſis decimo almãſoris. Minuať q̃ ſanguis mꝭtitudo. Cõſequẽter, vo trociſci de ſpodio cũ ſucco granati acetoſi in potu tribuanť. Eger q̃ nõ nutriať niſi ex pti ſana⁊ ℔ i manet, ppe noctẽ fiat. Q⁊ ſi ipe largiorẽ appetierit nutritõez: fueritq̃ vtus ipius debilis alia nõ denť niſi lẽtes abſq̃ corticib⁹ cũ pauco aceto cõdite. vel ſorbitões q̃ fiũt ex pultib⁹ nõ ſpiſſis⁊ zuccaroꝝ oleo amigdalarũ⁊ obſoniũ qõ fit de oleribꝰ frigidis q̃ haberi pñt preparet Rob q̃ qõ fit ex fructib⁹ acetoſis ad bibendũ erit dandũ. Vẽter aũt ſi ſtrictus fuerit apoꝫima id eſt decoctio lenitiua vẽtris q̃tidie i potu ſumať. Ex hoc eñ vel oino phibebiť puſtularũ egreſſio: aut ſi aliq̃d egreſſum fuerit puũ erit: hec ille. ¶ Attẽde ſexto q̃ ſi in iſto caſu lẽtes iuiube vel dactili denť ſit coꝝ quãtitas ita modica q̃ cito⁊ facile digeri poſſit nec naturã aggrauet. Et p iſtũ modũ fit de ğſſis cibis dicta ſubtilis huic cõgrua caſui. ¶ Attẽde ſeptimo q̃ ſerapion ſexto breuiariũ talẽ in variolis dictã ordinat. Deť in potu aqua hordei in oi die⁊ decoquať in oibus duab⁹ ptibus hordei pars vna lentiũ. Et comedãt meſtig ẽ piſa⁊ atriplices et olus iamenũ id eſt blitos cũ oleo Et comedant ex fructib⁹ vuã albã: ⁊ ğnata et mala⁊ pira et cytonia. Et auenzoar. 23. theiſir. c. 4. ait Et q̃ bonũ fecerũt inhibentes carnes in hac egritudie et oẽm cibum p̃ter lẽtes cuꝫ aceto⁊ ſine aceto. Ego aũt cõcedo dari in eis ptiſanã paratã cuꝫ aceto⁊ etiã p ſe⁊ medullã citruloꝝ⁊ aquã hordei⁊ far hordei cũ ptiſana⁊ modico ſalis. et poteſt dari cum ſucco citruloꝝ. Et ciba ipſos cum cucurbitis bene coctis: hec ille.

> Et confert ſi in potu deť in principio apparitionis veſtigioꝝ variolarum põdus dragmarũ trium de rob dactiloꝝ ſilueſtriũ cum vno de trocis canforatis. Et ſirupus de dactilis imaturis eſt vehemẽtis iuuamẽti in huius hora. Cũ ergo ꝓtranſierit egritudo diẽ ſecũdũ et incipiunt variole apparere: tũc forteſſe erit in frigidatõ cauſa erroris magni ex eo q̃ retinet ſuperfluitatẽ interius⁊ delationẽ ipius ſuper membra p̃ncipalia. Et forteſſe nõ fit eis poſſibile p-
> cedere⁊ apparere Et accidit inquietudo⁊ ãguſtia. Et forteſſe accidit nauſea. ¶ Immo oportet vt moueať ſuperfluitas in huius diſpoſitione cũ eis que faciunt ebullire et aperiunt oppilationes ſicut feniculus et apium cum zuccaro⁹: et ſuccus eorum: aut decoctio radicum et ſeminum. Et forteſſe odoratur aliquid de croco. Et aqua ficuum eſt bona valde. ficus enim ſunt vehemẽtis expulſionis ad exteriora: ⁊ illud ẽ vna de cauſis euaſionis a nocumento earum.

c Cũ ğ⁊ c. In hac pte tertia p̃mo agit de nocumẽtis infrigidationis in variolis poſt diẽ ſcõm⁊ dũ apparere incipiũt. Secõ de iuuãtibus tunc ad exitũ earũ ibi [Immo opꝫ] Tertio de phibitõne approximatioĩs olei in hac hora⁊ aeris frigidi⁊ plurimi potus aq̃ frigide⁊ venti et phlebotomie ibi [Et oꝫ vt nõ] Quarto de caſibus in q̃bus hac hora refrigerio op⁹ eſt ibi [Et q̃n accidit] Quito de phibitione emplaſtratõis vẽtris⁊ fluxus eius in fine variolarum⁊ morbilloruꝫ ibi [Et oportet vt tu]

¶ In p̃ma pticula tãgit q̃ncq̃ nocumẽta q̃ pueniũt ex infrigidatione corpis⁊ humoꝝ poſt diẽ ſcõm⁊ apparitionẽ variolarum. Primũ eſt retẽtio materie corrupte in interioꝛib⁹ quam natura foras expellere incepit. Nam ſi frigus exterius occurrat intra re percutit: et ſi intus ſubintret humores cõpingit⁊ fluxui ineptat Secõm vero fit ex delatõe ſiue tranſitu materie corrupte retente interius ſup mẽbra p̃ncipalia q̃ ſunt circa coꝛ⁊ epar circa q̃ inia⁊cebat materia corrupta foras expellẽda p variolas. Tertium eſt phibitio exitus variolarũ que eſt velut quedã expulſio cretica a natura intẽta p meliori. Quartũ eſt inquietudo patiẽtis⁊ ãguſtia, ppter vehementiã oppꝛſſionis p̃ncipaliũ mẽbroꝝ a mala materia redeũte ad ipa vel ppe ipa cũ vaporibus ſuis. Quintũ eſt forte nauſea cũ mala materia vꝭ ei⁹ vapores ad orificiũ ſtomachi ¶ In ſcõa p̃mittit hanc regulã q̃ in tali variolarũ (redeunt. diſpoſitione dum ſcz exeũt⁊ apparere incipiũt natura iuuanda eſt in cõmotione peccãtis materie cũ his q̃ ipa magis ebullire faciũt et que aperiũt oppilatiões: vt ipe faciliꝰ⁊ indoloroſius et breuius exeãt. Cõſequẽter narrat ſeptẽ medicias ad id idoneas Prima eſt feniculus⁊ apiũ cũ zuccaro ꝑm hãc formã. ℞. ſeminũ feniculi⁊ apij aã. ʒ. 2. condianť cũ zuccaro cocto ad pfectionem⁊ fiat dragea. de qua mãe deť quaq̃ die põdus vnl⁹. ʒ. Vel tere hec ſemina cũ triplo ipoꝝ põdere zuccari⁊ da de iſto puluere coclear vnũ p qualibet vice. Secũda eſt ſuccus recẽter exp̃ſſus apij⁊ feniculi. de quo da bibere mane vnũ coclear vel ſolo ſicut eſt vꝭ diſſoluto in. ʒ. trib⁹ aque hordeacee cũ. ʒ. 2. zuccari cõriti. Tertia eſt decoctio radicũ⁊ ſeminũ ꝑm hunc modũ. ℞. radicũ feniculi apij et petroſelini interius⁊ exterius mundataruꝫ aã. ʒ. ß. ſeminum apij feniculi petroſelini aã. ʒ. 2. zuccari. ʒ. 1. fiat decoctio ponder⁊ librarum trium. de qua omni mane da quattuoꝛ vncias. Quarta eſt frequẽter odorare crocũ. Nam cõfortat coꝛ⁊ letificat ip̃m et facilitat anhelitũ et confortat inſtrumẽta ipius. Quinta eſt aqua ficuũ que valde vtilis eſt in p̃nti caſu, quia vehemẽter materias commouet ab interioribus ad exteriora. et in hoc conſiſtit precipue ſalus variolatorũ. Et fit hoc modo. ℞. ficus ſiccas. 12. quas minutim incide et in lib. 4. aque mũde decoque donec ipa redeat ad medietatẽ que colet⁊ de hac bibat eger pro potu cõi: Cui ſi vis addas in decoctõe hordei mũdati. Ø. 2. et erit melior

UVA. BHSC. IyR_028

Serta valde vtilis est hec medicina. ℞. lacce ablute. ʒ.ʃ. lentiuz excorticatarū. ʒ.7. dragagāti. ʒ. tres coque i lib. ℈. aq̄ font mūde donec cōsumaℓ eius medietas. deinde colet ⁊ det mane egro tepidum in potu. Et est lacca gūmi arboris q̄ nascit i terris arabū ⁊ est calida ⁊ sicca in tertio gradu fortiter extenuans ⁊ apit oppilationes epaℓ et stomachi et cōfortat eos ⁊ cōfert icteritie vt ait serapiō i aggregatore c. de ea. Et modus ablutōis eius intēt̄ q̄ accipiunt ex lignis eius ⁊ terunt ⁊ pīscitur sup ea aq̄ calida in q̄ bullierit aristologia et squinātū et mouet cum pistello: ⁊ dimittitur resideret ejcit aq̄. deide desiccat in vmbra ⁊ reponit in vase vitreo: et si nō clarificat p̄ma vice: facias secūdo: hec serapion. Sed lota huc affert ideo nō indigemus h̄ p̄dicto artificio. Septima iterū vehemēt iuuās ad faciendū apparere variolas est hec. ℞. ficuū citrinarū siccarū. ʒ.7. lētium excorticatarū lacce aā. ʒ.2. dragagāti semis feniculi aā. ʒ.2. decoquant in lib. 1. et. ℈. aque mūde donec nō remaneat nisi ⅓ tia pars: que colet ptin⁹ ⁊ in potu det. Expellit em̄ de ptibus cordis extraneū calorē dādo fibiviam ad exteriora cū sanguie corrupto quē ebullire facit et ꝓhibet cor a pulsu maligno q̄ saltus dat. Et ly lacca sit p̄ncti casui multū, ꝓpicia: qz tñ ipa mali saporis est vehemēter calida fortiter demacrās relinquaℓ maxime i pueris ⁊ infantibus et in loco ipsius ponas vuas passas.

¶ In tertia particula dat q̄nq̄ regulas sup euitādis hora qua incipiūt variole exire. Prima est. nō approximet oleū seu tāgat hac hora variolatos *nec intus nec extra*. Nam si intus sumaℓ cito inflāmaℓ febrili calore ⁊ addit in ipm aut trāsit in cholerā. Et si extra occurrat p modū vnguēti sua viscositate poros oppilat ⁊ variolarū exitū ꝓhibet. Scōa est q̄ tūc sic variolatus ē gubernādus q̄ elōget ab aere frigido ꝓpe in hyeme: ⁊ de ipo fiat sicut de sudante fieri solitū est. s. taℓ cooplaℓ q̄ frigus aeris nō tāgat ipz nec in poros penetret: qz frigus corpori deforis occurrēs poros oppilat ⁊ redire facit malas materias ad interiora. Ter⁹ est. multitudo potus aq̄ in niue infrigidate pessima est in illa hora: licet hanc frequēter patiētes appetāt: ⁊ ipa p̄sit ad extinctōez caloris finoche: qz variolas exire ꝓhibet extinguēs sanguis ebullitionē et inspissans sanguinē. Quidā tū medici de famosioribus in variolis ministrarūt eam. Juxta illud rasis in toto cōtinēte. Multotiēs fui erp⁹ i p̄ncipio variolarū aquā niuis exhibere ⁊ lactucas ⁊ facere phlebotomiā. Sed id faciebat rasis ante appitōnez variolarū. Quarta est. pessimū est hac hora variolatis intrare vℓ incolere domū aut camerā expositā vētis ⁊ maxime borealibus. quia poros claudūt ⁊ malas materias int⁹ reuerberāt, ꝓhibētes exitus variolarū. Quinta est. fortasse phlebotomia mala est tēpe exit⁹ ⁊ apparitōis variolarū. qz cōuertit. i. int⁹ retrahit illō quod ꝓcedit ad exteriora de mala materia: quare cauēda est post duos aut tres dies a p̄ncipio finochevℓ apparitōis signoz variolarū. Fortasse dicit qz plectoria posset eē tāta in interioribus vna cū mā q̄ fozas exit ꝙ necesse eēt ad tollēdā finochā facere phlebotomiā.

¶ In quarta ꝓticula dat q̄ttuoz regulas. Prima est. q̄n supuenit variolatis quasi syncopis aut actu syncopis et cooptura ⁊ calefactiōe q̄ facte sunt eis ad iuuandū exitū variolarū: tūc regimē aeris quem attracturi sunt p motū anhelitus est necēs: sic ꝙ aer iste fiat et cōuertit illud quod ꝓcedit: q̄re caueaℓ p' duos aut tres dies. ¶ Et q̄n accidit ex cooptura ⁊ calefactiōe q̄n sincopis aut accidit sincopis tūc necessariū est regimen aeris q̄ attrahit et reuerti ad odores cāfore ⁊ sandali. Et si non fuerit excusatio q̄n detegatur corpus domui vēti vel aeri frigido paulatiz fiat. Et simil⁹ quādo adiutoriū est cū calefactione aut dimissione infrigidatōis. Et quādo incipiūt exire et nō inuenit cū exitu earum alleuiatio: immo inuenit calidi tas inflāmata ⁊ ligua ad nigredinē decliuis: tunc caue ne calefacias. ¶ Et oportet vt tu alienes ab habenti variolas et morbillum emplastrationem ventris. In hoc enim est timor constrictionis anhelitus subito: et ꝙ accidat fluxus ventris malus et minctus sanguinis. Et in fine eius oportet vt conseruetur natura. Et cibetur loco lentium sicut sunt lentibus elixatis duabus elixationibus cum renouatione aque.

lationē vultuū egrorū aut appositionez actu frigidoz. corazsuis vultibus manē tibus hoz corpibus tectis. Et neceſſariū est reuerti ad odores canfore ⁊ sandali vℓ aque rosarū sepe adhibēdo hos narib⁹ eoz vt coz refrigerēt spūs cōfortēt ⁊ vtutem erigant. Scōa est. si hec non sufficerint erigere vtutem sed necesse fuerit detegē corp⁹ domui vēti vel aeri frigido fit cum p̄dictis fiat id paulati ⁊ nō repentine detegēdo p̄mitus man⁹ et pedes: postea brachia deinde tibias postea coxas ⁊ adiutoria. cōsequēter clunes ⁊ renes et ventrē: deide dorsum ⁊ vltimo pect⁹: eo ꝙ natura non fert repētinas mutationes sine detrimēto. Tertia est ꝙ consimil⁹ duz variolati post refrigeriū suoz corpoz ⁊ suoz humoz iuuari incipiūt cū calefactiōe vel dimissione refrigerij paulatim trāseāt ⁊ nō repete de infrigidatōe ad calefactionez. q̄ p̄m multū ⁊ repete calefacere aut infrigidare aut quōlibet aliℓ corp⁹ mouere fallax est ⁊ oīno nature inimicū. paulati vo certi est. ampho. 2ª. Quarta est. euitāda est calefactio corpis tā cū medicinis interi⁹ assumptis ꝙ cū coopturis q̄n variole exire incipiūt ⁊ nō inuenit cū exitu earū alleuiatio partiū interioz a dolore ⁊ febre: imo inuenit inflāmatus calor in interioribus amplius ꝙ ante vel eque fortiter: ⁊ ligua est decliuis ad nigredinē. Nam p hec notat ꝙ nō vi nature nec motu recto variole exeunt: sed vi syntomatis et exuberātie maligne materie: ⁊ tūc calefactio malū adaugebit ⁊ furere faciet materiā peccantem.

¶ In q̄nta ꝓticula dat duas cautelas circa variolas. Prima ē. cōplastra⁹ vētris alienāda ē ⁊ vitāda penit⁹ ab hīntib⁹ variolas ꝓpter tria q̄ ex eis timenℓ. Primū est ꝙ strictio viarū anhelit⁹ ex repercussione vel retētione male materie in interioribus vtute empli. Scōm ē fluxus vētris syntomatic⁹ vℓ abrasiuus vel dysenteric⁹ vel sicut lotura carnis ex repercussione male materie vsus intestina. Ter^m ē minct⁹ sanguis fit cū vrina ex repulsione corrupti sanguis ad vias vrine. Et intēdit h̄ ꝓhibere p̄n. sō noīe empli vel ēplastratōis fomētatōes ēbrocatōes ⁊ inūctōes ac epithymata cū reb⁹ frigidis q̄s medici applicāt in acuti febrib⁹ mltū inflāmati sup coz aut epar vel sup stōachū vt hinc cōfortēt dulci refrigerio. Scōa cautela est ꝙ in fine variolarū nā obseruet. i. vēter ꝓhibeaℓ a laxatiōe. qz fluxus vētris in fine variolarū ex reliq̄is corruptoz hūoz egro supueniēs est pickosus. Jux id serap̄. 6. breuiarij ca. 12. Et post diē septimū opz vt caueat sibi a solutōe vētris: qō ēqz de ꝙsuetudine ēvt accidat in fine eⁱ solutio vētris: qō ē qz de cōsuetudine ē q̄n remanet mā int⁹ ⁊ nō egreditur vt faciat accidere diariā aut excoriatōez ꝓpℓ acuitatē suā. Et rasis in toto cōtinēte ca. de variolis ait. Et post septimū nlℓo modo des laxatiuū vel lenitiuū aliq̄d: qz in declinatōe morbi mltotiēs accidit fluxus ⁊ vlcera intestinoruz. Et nō appropiques ei in p̄ncipio morbi qz ꝓhibet exitū variolarū. Nec in fine qz reddit vlcera corrupta ⁊ cōcauat locuz hec rasis ibi. Et ad obseruādū ne vēter laxet circa finē variolarū ⁊ ipz stringēdū si tūc laxet sbiūgit hic p̄n. tria p̄cepta. Primū est ꝙ tūc cibet eger loco lētiū sicut sunt lētib⁹ elixis duab⁹ elixaturis renouādo aqua.

Sso de phlota post exitū variolaz. q̄ te etime da visitat. quia post duos a tres dias ab exitu ꝓpz nāsi auget syncha febris. ⁊ te ad se. aurā dā. q̄cur tat phlota. s. m ꝓ. die ante q̄z. ⁊ dues q̄ plea et ita fiet q̄ sū. aut ꝓcipit.

UVA. BHSC. IyR_028

in scda elixatura. q3 laxatiua est aq̃ pme decoctiõis: t lentiũ stipticitas auget ex duplici elixatura: q3 spoliant sua vi abstersiua vel lenitiua p pmã decoctionẽ. Scõz pceptũ ẽ cp loco lentiũ cũ thamaridis det almekid id ẽ miliũ qõ ventrẽ restringit. Jux illud serap. c. nũc dicto. Et cõe dãt miliũ excorticatũ cũ sit decoctũ cũ oleo emollito aut cũ sanich hordei. Tertiũ est cp illo tpe cibet eger lẽtib9 elixis factis acetosis cũ succo granatoꝝ acriũ t cũ sumach t agresta clara t his similib9 vt cum succo berberis vel acetosi tate citri.

Et loco lentiũ almekid cũ thamarindis t lẽtibus factis acetosis cum aq̃ granatoꝝ et sumach t agresta t his silib9. ¶ Medicie aũt igrossantes sanguinẽ t infrigidãtes t phibẽtes ipz ab ebullitiõe que in initio p̃cipiũtur sunt sicut robribes t agresta: t aqua fructuũ frigidoꝝ: t sirup9 de alcori ppie: t sirupus altelea: t sirupus d̃ iumar. Et sirup9 quidez alcori hz descriptões plures q̃s dixim9 in ãtidotario. Et dicem9 hic descriptionẽ fortem mirabilẽ: et est illa q̃ fit cũ aqua lactis acetosi cõcussi iterati: t ẏtus eius est vehemẽs valde. Descriptio eius. ¶ Sume de rob alcori ptes. 2. Si aũt non fuerit tibi pñs accipe alcori t fac serrare ipm: t accipe serraturã eius: aut molle ipm t tolle mollitũ eius et cõmisce eũ cũ medietate sui de sandalis i aceto distillato aut in aqua agreste pure dieb9 aliquot: deinde decoquatur in eo decoctõne cũ facilitate cũ lõgitudine donec dissoluat: deinde exprimat et sumat de succo: et quãto acetũ aut aq̃ agreste est plus tãto meli9 est. Deinde sumatur aqua adog abstracto butyro mũdificato a sua caseitate: aut cuz colatione vltima q̃ fit dimittẽdo residere aut cũ decoctõe sicut est decoctio aq̃ casei donec separet aquositas: deinde sumat farina hordei t fiat ex ea t ex aq̃ lactis acetosi foca. Et fiat acetosum illud foca: deinde colet: post ea sumat illud foca: et sit in eo de aq̃ hordei subtili t fiat acetosum t q̃to plus iterat tãto ẽ meli9. Sumãtur ergo de eo ptes q̃ncz t sumat aq̃ pirorũ de seni t aq̃ cytoniorũ acetosorũ plurime aq̃ t aq̃ granatorũ acetosorũ t aq̃ pomorũ acetosoꝝ plurime aq̃ t aque azarur t aq̃ limonis et aq̃ prunorũ acetosorũ t aque dactilorũ in p̃mis cũ incipiũt apparere exp̃ssorũ t aque alcori recẽtis t aq̃ mororũ de seni q̃ maturant nõ integre et aq̃ chrysomilorũ immaturorũ acetosorũ t succi agreste t succi ribes et succi p̃puciorũ vitis t succi rose persice et succi nenufaris t succi violarũ oiz añ. tertiam partis vnius et succi acetositatis citri t succi acetositatis citrãguli añ. duas tertias ptis vni9. et succi coriãdri t lactuce t foliorũ papaueris hũidi t endiuie t portulace oiz añ. quartã ptis vni9 t succi foliorum salicis: t foliorũ malorum et foliorum pirorũ t foliorũ azarur et foliorum rosarũ et foliorum virge pastoris oim añ. q̃rtã partis vnius. Et succi barbebirci t rosaruz siccarum et nenufaris sicci et berberis sicci et seminis endiuie et seminis lactuce et balaustiarũ et nenufaris omniuz añ medietatẽ decime partis vnius.

Jn p̃a ĩoptica dicit p° cp ad cõpositõz hui9 sirupi due ptes succi alcori. i. palmarũ siluestriũ accipiant. Scõo dicit cp si succ9 alcori nõ hẽat capiat lignũ palme siluestriz t serret serra ĩbtiliũ dẽtiũ vel p terat t misceat serratura ipi9 vt ei9 tritura cũ medio põderz sui sandalorũ citrinoz tritorũ: t tẽpent p aliquot dies i aceto vini vel aq̃ agreste pure seu clare. deinde decoquãtur lẽte et diuturne dõec dissoluant. Post ea exp̃mant et ô succo exp̃sso sume ptes. 2. loco succi alcori. Et quanto pl9 fuerit aceti aut agreste imbibituz his ligniś erit meli9.

Jn scõa dic p° cp ad cõpositionẽ foca sumat aq̃ adoc abstracto butyro. i. clara aq̃ natãs sup lac a q̃ abstractuz est butyrũ mũdificata seu ô purata optime a sua caseitate vt cũ colatõne vltima. i. exãsita p pannũ ĩbtilẽ t dimittẽdo eã residere: vel cum decoctõe sicut aq̃ casei per decoctõez a caseitate sepat intergre. Scõo dicit cp accipiatur faria hordei t pmisceat cũ p̃dicta aqua lact acetosi ad formã pult t illud pmixtũ noiat foca. Ter° dicit cp illud foca fiat acetosum: deinde colet. Et fit acetosum. vel addito sibi modico aceto vel ex semetipo si custodiat i aere calido. serũ em̃ facile ex se acetosat. Quarto dicit cp illõ foca postea sumat t aliq̃d ptisane in eo ponat t iterũ fiat acetosuz. Quito dicit cp quãto plus iteratur acetosatio hui9 foca cũ colatõe t additõe ptisane tãto erit meli9.

Jn ctia noiat ea q̃ cõponũt sirupũ alcori. Que sic redigamus i formã recepte modo ꝺsueto ad declaratõez pt̃i p̃nt. R. succi palmarũ silueſtriũ. ʒ. 2. foca p̃dicti. ʒ. q̃ncz aq̃ pirorũ cõium aq̃ cytoniorz acetosorz t multũ aquosorz aq̃ granatorz acetosorz aque pomorum cõmuniũ acetosorz t multũ aquosorum: aque sorbarum aque limonum: aque prunorz acetosorz aque dactilorz exp̃ssorum in p̃mis cũ incipiũt apparere: aque palme siluestris receutis: aq̃ mororum celsi nõ adhuc complete maturatorz aque persicorum i maturorum t acetosoruz: succi agreste: succi ribes: succi preputiorum seu capreolorz vitis succi rose rubee succi nenufaris succiviolarum añ. ʒ. tres succi acetositatis citri succi acetositatis citrãguli id est pomi de arengia añ. ʒ. sex. succi coriãdri t lactuce et foliorum papaueris humidi t ẽdiuie t portulace añ. ʒ. 2. et ḡna. 15. succi foliorũ salicis t foliorz pomorz et foliorum pirorum t foliorus sorbarũ t foliorz rosarũ t foliorz virge pastoris añ. ʒ. 2. et ḡna. 15. succi barbe hirci rosarũ siccarum nenufaris sicci berberis sicci seminis ẽdiuie semis lactuce balaustiarũ t nenufaris añ. ḡna. 27.

Medicine. Jn hac pte q̃rta q̃ est de medicinis igrossantibus t infrigidãtibus sanguinẽ t phibẽtib9 ipm ab ebullitõe cõueniẽtib9 in p̃ncipio variolarum vt ipe phibeãt aduẽtũ earũ. Rio refert aliqs famosiores et magis laudatas.

Scõo describit ipa rũ oim suplatiuã et efficacissimã scz sirupũ ô alcori ibi [Sume de rob]

¶ Jn p̃ma p ticula p̃mo enũerat sex medicinas ingrossantes sanguinẽ ebullire paratũ. Prima ẽ rob de ribes id ẽ succus ei9 p se inspissat9 De q̃ q̃ncz vice des ʒ. ß. vel spisso sicut ẽ vel dissoluto in. ʒ. ʒ. ptisane mane t sero Et si ipso careas da loco ipius sirupũ de ribes. Scõa ẽ agresta seu veriutũ clarũ de q̃ da bibere mãe ʒ. 1. et tm̃ in vespere vel sola sicut est. vel cũ trib9. ʒ. aq̃ acetose. vel ipaz abũde cibis ipone. Ter[a] ẽ aq̃ fructuũ frigidoz vt aq̃ limonũ vel arẽgiarũ vl cytoniorz de q̃ mane t sero des. ʒ. 4. Quarta est sirup9 de alcori id ẽ de palmis silueſtrib9 p̃pe t marie huic casui vtilis de q̃ mane t sero da. ʒ. 10. vl solo sicut ẽ vl cum. 4. ʒ. ptisane Quita ẽ sirup9 de altelea id ẽ de piris. q̃ sic cõponit. R. succi pirorz lib. decẽ dimittat sic duob9 dieb9 dõec resideat t clarificet. deide coq̃t ad p fectionẽ sirupi cũ lib. ʒ. zuccari. de q̃ p dosi det. ʒ. 1. cũ. ʒ. 4. aque acetose. Sexta ẽ sirup9 de iumar: t iumar arabice ciffilio ôr t ẽ germẽ palme silueſtris: qõ in ortu suo dũ ẽ adhuc recẽs t molle cõedit. Et de isto sirupo da. ʒ. 10. vel solo sicut ẽ vl dissoluto in. ʒ. 4. aq̃ acetose. Scõo dicit cp sirup9 alcori miktas hz descriptiões q̃s ipe iseruit ãtidotario. Et h̃ describit vnũ ei9 modũ forte mirabilẽ: t ẽ ille q̃ fit ex aq̃ lact acetosi ꝺcussi iterat vicib9 depuratõis t colature ei9 dõec ipa fuerit clara sic aq̃. Et vt ei9 vehemẽs ẽ valde sup sanguis igrossatõe t phibitõe ab ebullitiõe et phibitõe a variolis. Et hz h̃ dicat cp hz descriptões plres q̃s ipe dixit in ãtidotario nõ inuenit in q̃nto cañ. q̃ q̃dẽ est ei9 ãtidotari9 nisi vnica ipius descriptio filis illi quã facit h̃ trac. 6. sum. p̃me ipius. c. 40. qõ inti tulat de sirupo alkedre quod est alcori seu palma silueſtris.

¶ Jn scõa pti[a] q̃ ẽ descriptio sirupi alcori p° ponit põdus de rob alcori qõ ẽ basis ei9 vñ sumit nomẽ: t docet cõpõere suũ eq̃alẽ si nõ habeat Scõo docet cõponere foca qõ etiã itrat in sirupo alcori ibi [Deinde sumat] Ter° narrat medicias alias cũ suis mẽsuris q̃ cũ rob alcori ꝺstituunt ipm ibi [Sumant ḡ] Quarto dat modũ cõpositõis arõatisatõis t custodie ei9 t ipi9 dosim ibi [Aggregent p̃dicte] Quinto tãgit aliqua

UVA. BHSC. IyR_028

succi mente humide.ʒ.i.ꝛ ℈.succi berberis hũidi.ʒ.℈.hec sunt simplicia cũ suis mẽsuris q̃ ꝓstituũt sirupũ alcoꝛi sirupta.ʒ.i.ꝑ qua-

Jn q̃rta dicit ꝑmo ꝙ modus ꝓfi (libet ꝓte.ꝛ.ʒ.9.ꝑ q̃libet.ʒ. ciendi sirupũ alcoꝛi ꝺ ꝑdictis talis est.Aggregent oẽs aq̃ succi ꝛ medicine ꝛ ponant sit sup ignẽ ꝛ addãt eis lentiũ.ʒ.4. hordei ex corticati.ʒ.2.

Et succi mẽte humide septam ptis ꝛ succi berberis humidi medietatez ꝑ tis. Aggregent medicine ꝛ succi et cõponant sup ignez ꝛ ponant in eis de lẽtib' ptes q̃ttuoꝛ:ꝛ de hordeo excorticato ptes.2.ꝛ ꝺ sumach ptes.ʒ. ꝛ de granis granatoꝛ ptes.ʒ.ꝛ deco quant oĩa sup ignẽ donec remaneat medietas:deinde dimittat donec infrigidet ꝛ ꝓfricet fortiter ꝛ colet ꝛ sumat ꝺ cãfoꝛa ad oẽ põdus.300.ʒ. põdus aur.i.ꝛ terat cãfoꝛa ꝛ puluerizet sup radicẽ cucurbite:aut kuuine ꝛ fũ datur sup eã medicina cũ facilitate: deinde liget caput ei' cũ re vehementis fortitudinis :deinde ponat sup prunas dõec sciat ꝙ foꝛsitaz ferueat ꝛ ꝺcutiat.Et ponat in vitreata:ꝛ stringatur caput ei' vt nõ ꝑdat cãfoꝛa et lutet ꝛ ꝺosis ei' sit vsq̃ ad.ʒ.10. Et ꝺ hoibus est q̃ ponit in ea spice ꝛ zinziberis ꝛ seminis feniculi ꝛ anisi ꝛ piperis ꝛ cypi ptes eq̃les ꝑm q̃titatem

ꝙ videt ei. Et qñ egrediunt variole cũ cõplemẽto ꝛ ptransit septim' dies ꝛ apparet in eo maturatio:tũc necesse est vt rũpant cum acub' de auro:ꝛ auferat humiditas cũ coto. Salitio aũt necessaria est. Et cũ volueris salire tũc elonga salitionẽ ab eis ꝙs rupisti de magnis doloꝛosis ex ꝑpin quo.illud enĩ facit doloꝛẽ:imo sali illas q̃ sunt ꝓeter illas ꝛ ꝺimitte claudens cũ eo viã oꝛificioꝛ suoꝛ donec sugant salẽ suũ.Et nõ saliant aĩ cõplementũ maturatiõis:illud enĩ fortasse faciet accidere doloꝛẽ vehemẽtem ꝛ apa.Et salitio quidẽ ẽ res q̃ necessaria ẽ postq̃ maturant. Et illꝺ q̃dem fit cũ aqua salita in q̃ est virtus croci.Et si aq̃ illa est aq̃ roꝙ.tũc ẽ meliꝰ.Et aq̃ in q̃ decoquũt thamariscꝰ ꝛ lẽtes ꝛ rose:deinde salit est vltima ꝛ ꝑꝛie si ponunt itez in ea cãfoꝛa ꝛ sandali.Hec enim salitio maturat et exiccat ꝛ facit cadere cuz velocitate.

ficcent. Attendeq quia sal est de se mordax ꝛ pungitiuum matrone loco eius super variolas infantium ruptas aspergunt farinam rizi vel fabarũ vl hordei subtilem:quia deficcat absq̃ mordicando. Secũda est.dum salis variolas elonga salitionem a maioꝛibus doloꝛosioꝛibus recenter ruptis.Quia salire has doloꝛem augmentat ꝛ inquietat egrum.Sed sali minoꝛes minus doloꝛosas sex vl septem hoꝛis post apertionem:ꝛ in oꝛificijs suis ꝺimitte sal claudens ex hoc vias oꝛificioꝛum donec suxerint sal.Nam sic parum punget ꝛ siccabit foueas.Hic videtur velle ꝙ grana salis sicca imponantur oꝛificijs variolarum singula singulis:ꝛ sic saliantur. Sed alij modi sue salitionis magis suaues inferius dicentur.Tertia est.nulle variole saliende sunt ante complementum maturationis dato ꝙ citius aperte fuerint. Quia forsitam id accidere faciet vehementem doloꝛem ꝛ apostema.Sal etenim acuet ꝛ irritabit materiam crudam que quieta latebat in foueis suis: ꝛ causa doloꝛis quem sal ꝛ hec facient illic affluet noua materia que tumoꝛem augens apostema faciet.Et hic princeps repetit primam regulam.scilicet ꝙ salire variolas est res necessaria:vt addat conditionẽ que requiritur ante salitionem scilicet ꝙ mature sint.Quarta est.salitio variolarum conuenienter fit per aquam salsam in qua est virtus croci:sic ꝙ in ipa ꝑbullita fuerit ꝛ temperata pauca croci q̃tita. Nam crocus desiccat cum suauitate:ꝛ est resolutiuus preseruans humoꝛes a putrefactione.Accipe ergo aque libras quattuoꝛ in qua dissolue salis vnciã vnaz croci ꝺragmã vnã ꝛ ipam calefac ꝛ in ea submerge parũ lane aut coti cum qua tange solas variolas illas quas salire queris.

Quinta est.si illa aqua sit aqua rosata cui sal imponis cum modico croci ꝓ saliendo ruptas variolas erit melius:quia confoꝛtat ꝛ prohibet partes quibus adhibet a coꝛruptione.Sexta est.aqua valde vtilis ꝛ vltima in bonitate ad saliendus variolas ruptas est in qua coquunt thamariscus lentes ꝛ rose rubee postea salita:ꝛ ꝑcipue si in ea ponant canfoꝛa ꝛ sandali.Nam salire cum ea maturat ꝛ siccat ruptas variolas ꝛ crustas iparum cito facit cadere.Et conficitur sic.Recipe corticũ thamariſci contusoꝛum.ʒ.i.lentium.℥.2.roſarum rubearũ siccarum ℥.vnũ decoquantur in octo libris aque vsq̃ ad consumptionez medietatis:ꝛ in fine decoctionis adde salis triti vnciaz vnam:deinde cola ꝛ colature adde puluerꝭ sandaloꝛum citrinoꝛum ꝺragmas duas puluerꝭ canfoꝛe ꝺragmam vnam ꝛ reseruetur in vase mundo ꝓ salitione.

jn primo quarti.

ne:vnde fiunt fouee vl latioꝛes vl pfundioꝛes ꝛ turpioꝛes. Attẽde tertio ꝙ deficiẽtibus acubus aureis ad pforationẽ variolaꝝ capi pñt acus vl argẽtee vl calibee:ʒ humane carui plus ꝺecenit auꝝ quadã ꝑ pretate.Cuius rei signũ est ꝙ vulnera ex auro facta siue in cauterio siue alio mõ facili' sanant.Sed q̃d si incidant capita variolaꝝ cũ forpicibus:nõne id melius est ꝙ si pforentur.sic enĩz sanies leui' exibit ꝛ abũdantius ꝛ cotũ appositũ liberi' ipam suget ꝛ ibibet Dic ꝙ in variolis ꝛ in vesicis q̃ ex cõbustiõe cõtingere solet melioꝛ ẽ pforatio cũ qua bene exeat sanies aut aqua ꝙ fit amputatio pellis eleuate cũ forpicib':qz pellis ista ꝓtegit vlcus vel nudam carnẽ ab offensione frigoris ext infeci ꝛ retinet intus calorem innatum.

In scꝺa dat ser regulas sup salitione. Prima est.salitio variolarum post eductionẽ sanies ipaꝝ est necessaria.i.multum vtilis ꝛ acõmoda:qz phibet ipaꝝ foueas repleri putredine ꝛ vlcerula siccat que nõ sanant nisi ꝺ

UVA. BHSC. IyR_028

Jn tertia ſōpticula dat tres regłas. Prima eſt ſuffumigatio cū thamariſco valde vtilis eſt ad exiccationē ⁊ cruſtationē variolaꝝ maxime in hyeme: ꝛ in eſtate ꝓduceret egrū ad eſtuationē ⁊ inquietudinez. Et fit hoc mō. Circūtegat infirmi corꝑ coopimentis ipm ꝓtegētibus ab extrinſeco frigore capite extracto ⁊ ſupponat his vas repletū pruna ardente: cui ſint īpoſiti ramuli: aut cortices thamariſci inciſi vł ꝙquaſſati tali mē ſura ꝙ effument ſurſum moderato calore. Scōa ē. ꝙuenit vt variolat' hyemali tē pore appicet igni vł incēſiōi facte ex thamariſco ſm hūc modū. Jaceat patiēs ſup puam culcitraz aſſi ignē factū de thamariſco tali diſtātia ꝙ itriſtant ignē ferre poſſit ⁊ vertat ad ignē nūc dorſuz nūc ventrē: nūc ipius latera: vt ſiccet et cruſtet variolas ruptas ⁊ acceleret caſuz cruſtarum ſuaz. Tertia eſt. dū variole ſūt vehemēter humide: tūc neceſſaria ē ſuffumigatio cū ramuł myrtiv' granis ipi' ⁊ foliis ei': ⁊ fit ſicut illa ō thamariſco. Et qz hic non habemus ligna thamariſci nec ligna myrti loco horuz ſūmamus ligna iunipi vł lig̃ quere.

Et ſuffumigatio cuz thamariſco ē iuuatiua valde. Et in hyeme oz vt applicet eger incēſioni ex thamariſco Et qñ variole ſunt vehemētis humiditatis: tūc neceſſaria eſt ſuffumigatio cū myrto ⁊ foliis ei'. Et ō regimine bono apō maturitatē variolaꝝ parum ⁊ magnā volūtatē exiccationis earū eſt vt dormiat patiēs variolas ſup farinā rizi ⁊ milij ⁊ hordei et fabarū. Et magis ꝓueniēs eſt vt ponas ipaz impletionē culcitre q̄ ſit rara in qua penetret ꝙtus. Et folia cypreſſi ſunt bona in hoc. Et oleum aliquod malū eſt in hac hora: itez qm̄ phibet exiccationē. Et qñ incipiunt variole exiccari tunc oz vt liniat ſup eas ex medicinis ꝓdictis cū virtute croci. ¶ Et qñ accidūt ex variolis vlcera ꝓfert vnguentū albū ⁊ ꝓpe pmixtum cū aliq̄tulo cāfore ⁊ raſura radicū cāne cū aqua roſ. aut raſura venarū arboris ſalicis aut arboris alzarur. Et qñq̄ cōfert vnguentū ō ceruſa ⁊ lithargyro. Et qñ ſūt in naſo cruſte ꝓfert cerotū factū cū oleo roſato puro cum ꝙtute ceruſe ⁊ climie. Et adminiſtratio alicui' olei poſt exiccationez ⁊ apō vlcerationē eſt bona apō exiccatōes quidē cū eo qō facit cadere cuz velocitate: ⁊ apud vlcerationem ꝓpterea ꝙ ipm eſt materia emplaſtri ⁊ vnguenti. Unguentum quidem rubeum bonum eſt ad vlcera variolarum.

De obſeruatōe mēbrorum ⁊ defenſione eoꝝ a nocumentis variolaꝝ ⁊ morbilliorum. Capm. VIII.

Embra que oportet m cuſtodire a nocumēto variolaruz ſunt guttur ⁊ oculus ⁊ ptes ſupiores narium ⁊ pulmo ⁊ inteſtina. Decem mēbra ſunt illa que vlcerarī. ¶ Oculus vero fortaſſe deſtruit: ⁊ fortaſſe accidit in eo albugo Jn gutture ꝙo fortaſſe accidit ꝓpocatio. ⁊ fortaſſe accidunt vlcera que phibēt deglutionē i meri: ⁊ fortaſſe pueniūt ad hoc vt ſit illic corroſio pnicioſa. Jn ſupioribus ꝙo partibus narium vlcera que ſtringūt meatus odoratꝰ. Jn pulmōe aūt accidit fortaſſe ex bothor variolarū ⁊ morbilli ꝓſtrictio anhelit' vehemēs. ⁊ fortaſſe faciūt cadere in ptiſim cū vlceratur.

Et admiſtratio alicuius olei qñ ſunt exiccate variole ⁊ qñ remanſit vlcus cōfert remolliēdo ⁊ faciendo cadere cruſtas iparum: ſed rō ne vlcerum ꝓfert: qz eſt materia vnguentorū ſił cum cera. Et vnguentū rubeuz eſt bonū ad vlcera variolarum. Glide eius deſcriptionem quinto canoñ. tractatu vndecimo.

¶ De obſeruatiōe mēbrorum ⁊ defenſione eoꝝ a nocumentis variolarum ⁊ morbillorum. Capi. VIII.

Embra q̄. Jn ꝫ ca. ꝓmo narrat mēbra q̄ tueri oz pluſ a nocumētis variolaꝝ cum nocumētis q̄ aliqñ ipis ab eis ꝓtingunt. Scōo moduz ꝓſeruādi oculos a nocumētis variolaruz ibi [Conſeruatio aūt oculi] Tertō oſ ⁊ guttur ibi [Cōſeruatō aūt oris] Quarto ſupiores ptes narium ibi [Sz ſupiores ptes] Quinto pulmonē ibi [Jn ꝺſeruatōe vo] Sexto inteſtina ibi [Jn teſtina autem] a Jn ꝓma pte ꝓmo refert mēbra q̄ ptegi indigent a nocumētis variolaꝝ. Scōo

¶ Jn ꝓma ptieula quinq̄ mēbra exprimit que plus aliis cuſtodiri indigēt a nocumētis variolaꝝ. Primum eſt guttur: ſub quo os intelligas ⁊ yſophagū. Scōm eſt oculi. Tertiū eſt ptes ſupme narizz. Quartū eſt pulmo. Quintū inteſtina. Mēbris enī iſtis ex variolis vlcera ꝓtingunt vnde impediunt ipoꝝ opa vł ex toto ceſſant Deinde refert ptica ſcōa ſeriatim mala q̄ his mēbris accidūt ex variolis. Et dicit ꝓmo ꝙ forte aſſe ocul' ab his deſtruit vł ſic ꝙ crepat magnitudine vlceris tāta ꝙ exeūt ipius hūores: vł ſic ꝙ cecat ex groſſa macula quā cōrā pupilla reliquit aliq̄ variolarum. Et fortaſſe accidit in oculo albugo: q̄ ſi groſſa fuerit ⁊ coram pupilla viſuz amputabit: ſi tenuis minuet. Scōo dicit ꝙ ex variolis forte accidit gutturi ſuffocatio ſquinātie ſił is. i. tumor ſuffocās ex mā plurima ibidem collecta. Et fortaſſis accidunt vlcera in meri: q̄b' phibet vł impedit cibi trāſglutio. Et ad id malicie qñq̄ ptingunt hmōi vlcera ꝙ pniciosaz illic efficiūt corroſionem ꝓpter fumos putridos aut calidos aduſtos aſſidue latos ſup vł ꝓpe ea. Tertio dicit ꝙ ex variolis forte accidūt vlcera in ſuperiorib' narīū ptibus p q̄ meatus odoratus ſtringit qñ videlicz huiuſmodi vlcera groſſas cicatrices p' eoꝝ curas illic relinquunt vł excreſcētias vł adheſiones latez viaz q̄ debent ſeiūgi. Mā tūc phibetur trāſitus aeris liber p nares: qui defert odores ⁊ transire debet partim verſus cerebrum pro refrigerio: partim verſus corꝺ cuz aſpiratione. Prohibetur etiam per hoc tranſitus phlegmatum a cerebro ad naſum que ſolent emunctione exeuti. Quarto dicit ꝙ interdum accidit ex puſtulis variolarum vł morbillorum pulmoni herentibus conſtrictio vehemens in anhelitu. Et quādo rumpuntur ille variole conuerſe ad vlcera generant ptiſim morbum inſanabilem. Ptiſis enī nihil aliud eſt ꝙ vlcus pulmonis ad quod conſequitur arefactio corꝑis ⁊ ethica febris.

UVA. BHSC. IyR_028

Quinto dicit q̄ ex variolis excoriatio vix remediabilis quando q̄ contingit in intestinis: vł q̄ intestinis innascunt alique de variolis ex quar̄ ruptura fiūt vlcera que deteriorāt ex decursu cholere ⁊ fecū sup̄ea: vł q̄ reliquie variolar̄ que intus remanserunt acute ⁊ mordaces ad intestina depulse confluunt que ipse excoriant.

b In scōa p te dat remedia .8. p̄seruādi oculos a nocumentis variolaruz. Primū est alcophol: quod sic cōponit. ℞. almuri .ʒ.2. aquarū coriandri ⁊ rosarum aā .ʒ.1. succi seu carnositat̄ sumach .ʒ.1. ⁊ .ℓ. puluis cāfore .ʒ.1. misceant ⁊ fiat alcophol in q̄ intingat flocculus serici crudi: ⁊ cū eo sepe fomententur oculi: p̄cipue i p̄mo die appa ritionis variolarum. Jstud enī alcophol confortat oculos ⁊ repellit humores fluxuros ad eos. ¶ Attende q̄ alcophol ppie est subtilissimus puluis imponēdus oculis: sed extēso noie capit̄ interdū p̄ omni medicina q̄ imponit̄ oculis sit puluis aut liquor aut modi alterius ⁊ sic capit̄ hic. Almuri vo est liquor salitus quo p̄ salsamento sepissime veteres vti solebāt: sicut sinapio nunc moderni vtūtur: loco cuius pōt salmuria accipi maxime piscis. Scōm ē alcophol cū almuri solo oculis adhibito vł cū bombace vł cuz crudo serico vł cū panno lineo intincto in eo. Sed hec duo alcophol in teneris oculis suspecta teneo: ne dolere faciant ⁊ rubere oculos salis punctiōe seu mordacitate. Tertiū est alcophol cū alcophol nutrito: puta cū puluere sarcocolle nutrito. i. dissoluto ⁊ diu tēperato cū aq̄ coriādri ⁊ aq̄ sumach: q̄bus adiungat̄ modicuz canfore sm hāc formā. ℞. puluerīs subtilissimi sarcocolle vł tuthie p̄parate. ʒ.2. tēperet̄ in aquar̄ coriandri ⁊ sumach aā .ʒ.2. addēdo canfore ʒ.1. ⁊ adhibe vt p̄rius. Quartū est succus pulpe granator̄. i. pellicular̄ ⁊ corticū interior̄ que separāt grana a granis oculis ipositus in quo est stipticitas minor tñ q̄ in p̄sidijs. Quintuz est alcophol er. ʒ.4. aque rosate cū .ʒ.1. puluer̄ subtilissimi canfore: qō tunc melius est ⁊ conuenientius cū iam variole foris apparēt: qr vł p hibet ne oculis accidāt vł ne sanient̄ ⁊ vlcerentur. Sextum est alcophol qō fit ex succo nepite albe solo: de q̄ quidā dicūt q̄ est valde vtile in casu p̄nti. Septimū est oleuz de fistīcis oculis impositum: qō mulieres regionis arabū vnde fuit p̄nceps adhibebant oculis iam caliginatis ⁊ obscuratis ppter nocumentū variolar̄ ⁊ eradicabat caliginē ab eis ⁊ rectificabat eos. Octauū est collyrium albū: qō est valde bonū apud apparitionē bothor in oculi. variole iam oculo insite: qm̄ phibet ipa saniari ⁊ cōuerti ad vlcus. Et est collyriuz vt ppōsito attinet medicina ocularis oblonge forme sicut nucleus dactili que fricat̄ sup̄ cotem cum aliquo liquore qm̄ in oculis poni debet ⁊ arabice sief appellat̄. Et collyriū albū sic describit rasis in suo antidotario. Confectio collyrij albi ℞. ceruse plūbi ablute .ʒ.10. sarcocolle .ʒ.3. amili .ʒ.2. dragaganti .ʒ.1. opij .ʒ.ℓ. fiant collyria ⁊ administrent̄. Sed in hac recepta rasis nihil ponit qō pulueres colligat sub forma collyrij. Adde igitur in fine recepte terant̄ oia subtilissime preter opiuz ⁊ incorporent̄ cū lacte muliebri aut aqua rosata vł albumine ouī. Et cum aliqō horuz administrare vis frica sup̄ cotem in aqua rosarum ⁊ oculo adhibe. ¶ Attende q̄ rasis .10. almāsoris capło de variolis oculos dupliciter defendere edocet a nocumentis variolarum. Et p̄mo quidez sic. Aqua p̄terea rosata in qua sumach infusum fuerit: vł succus qui ex carnositate granor̄ exprimit̄ oculis inclinati

nūvalde apō appitionē bothor. Cō seruatio aūt[c] oris ⁊ gutturis est sicut suctio granator̄ ⁊ suctio granor̄ ei? i p̄ncipio: ⁊ suctio mororū de senū. Et gargarizatō cū rob eor̄: ⁊ p̄pe qñ cō querit̄ de dolore in eis: ⁊ tunc oz vt lambat de rob eor̄ aliq̄d post aliq̄d.

Sed supiores[d] ptes narīū cum epithymatiōe ex memithe ⁊ sandalis ⁊ rob agreste: ⁊ aceto: ⁊ odorare acetum solum est vehementis iuuamēti. In p̄seruatōe vo[e] pulmonis nō est q̄ sit sicut loboc ex lētibus lene cū semine papaueris. Intestina aūt[f] plurimū quidē oz vt cōseruent̄ post inceptionē cū stipticis. Et cū incipit solutio vētris in fine egritudinis curetur cuz trociscis de spodio ⁊ ribes ⁊ trociscis de semine acetose.

Jn sexta dicit p°q̄ oz vt intestina p̄seruent̄ plurimū ab excoriatiōe ⁊ fluxus vētris post inceptionē variolar̄: vł post inceptionē solutōis vētris cū remedijs stipticz vt cū sirupo myrtino vł de cytonijs vł cū carne cytonior̄ seu dyacitonitē sine spēb? ⁊ cū lētib? bis coctis cū sumach ⁊ cū bolo armeno ⁊ aq̄ plātaginis vł caudar̄ rosar̄. Scōo dicit q̄ cū fluxus vētris icipit in fine variolar̄: tūc curet̄ ipe cū trociscis d̄ spodio ⁊ ribes ⁊ cū trociscis de semie acetose. Jux̄ id serapi. 6. breuiarij. c. de variolis. Si aūt soluit̄ nā dam? trociscos de spodio ⁊ trociscos de semib? cū semine acetose. Et ibi istos ambos cōfundit in vnū dicēs. Quod? trociscorū de spodio cū semie acetose. ℞. spodij .ʒ.4. ros .ʒ.ʃ. semis acetose excoriati .ʒ.6. gūmi ⁊ balaustie aā .ʒ.ʃ. boli armenici .ʒ.3. terre sigillate ⁊ berberis aā .ʒ.ʃ. milij moliti ⁊ croci ambor̄ aā .ʒ.3. granor̄ granator̄ myrti aā .ʒ.4. castanear̄ .ʒ.ʃ. terant̄ ⁊ cribellent̄ ⁊ ficiant̄ cū aq̄ cytonior̄ ⁊ fiāt trocisci ⁊ exiccent̄ ⁊ dent̄ cū aq̄ piror̄ recentiū: hec serapion: q̄bus si addideris ribes .ʒ.ʃ. trociscos habebis sō recepta vnica de spodio ⁊ de ribes ⁊ de semie acetose. ¶ Attēde p°q̄ ras. lib. diuisionū ca. vlti. ad p̄seruationē aurīū a nocumēto variolar̄ iubet ifūdere i aures sief memithe cū aceto ⁊ aq̄ vt minoret̄ qō egredit̄ in aurē eius d̄ variolis. ¶ Attēde scōo q̄ ad alleuiationē punctur̄ volar̄ manuū ⁊ plantar̄ pedū ex difficili exitu variolarū iubet illic ras. has extremitates aq̄ calide frequenter ponere dicēs. Et si q̄erit̄ de punctura sub plantis pedum suor̄ ⁊ in interioribus palme sue faciēs fricationez eor̄ in aqua calida vt alleuiet̄ exitus variolar̄ ex eis. ¶ Attende tertio q̄ ibi iubet accelerare maturationē variolar̄ post ear̄ exitū cū vaporatiōe aque calide dicens. Cum ergo exierint oēs tunc adiuua eas ad maturādum cuz regimine ⁊ vaporatione cum vapore aque.

d Jn quarta dat remedia duo p̄ defensione superiorū partium narium. Primum eor̄ est. ℞. succi memithe .ʒ.2. rob seu succi agreste .ʒ.1. aceti de vino quar̄. ℓ. misceant ⁊ inde epithyment̄ superiores narū partes tam intus q̄ extra. Et nō est memithe chelidonia sicut quidam putant: sed herba simillima papaueri cornuto in foliis eius: ⁊ quādo frāgitur dat succū croceum sicut chelidonia. Secūduz est frequenter odorare acetum forte de vino: iuuat enīz valde: cui p̄misce si vis pondus equale eius aque rosarū. Et rasis iubet capitulo vltimo libri diuisionū sugere naribus oleum myrtinum.

e Jn quinta dicit q̄ nō est efficacius remedium ad p̄seruationem pulmonis a? nocumentis variolarum q̄ loboc de lentibus lene cum semine papaueris. Et est loboc electuariuz molle quod lambendo sumitur. Loboc vero de lentibus sic fit. ℞. lentiuz .Ꝺ.2. vuaruz passarum mundatar̄ .Ꝺ.1. seminis papaueris .ʒ.2. rosar̄ .ʒ.1. ⁊ .ℓ. fiat decoctio ad pondus lib. 1. in qua dissolue zuccari candi. lib. ℓ. dyadragaganti .ʒ.2. ⁊ teneantur sup̄ lentū ignē donec perueniant ad formam loboc.

f Jn sexta dicit p°q̄ oz vt intestina p̄seruent̄ plurimū ab excoriatiōe ⁊ fluxus vētris post inceptionē variolar̄: vł post inceptionē solutōis vētris cū remedijs stipticz vt cū sirupo myrtino vł de cytonijs vł cū carne cytonior̄ seu dyacitonitē sine spēb? ⁊ cū lētib? bis coctis cū sumach ⁊ cū bolo armeno ⁊ aq̄ plātaginis vł caudar̄ rosar̄. Scōo dicit q̄ cū fluxus vētris icipit in fine variolar̄: tūc curet̄ ipe cū trociscis d̄ spodio ⁊ ribes ⁊ cū trociscis de semie acetose. Jux̄ id serapi. 6. breuiarij. c. de variolis. Si aūt soluit̄ nā dam? trociscos de spodio ⁊ trociscos de semib? cū semine acetose. Et ibi istos ambos cōfundit in vnū dicēs. Quod? trociscorū de spodio cū semie acetose. ℞. spodij .ʒ.4. ros .ʒ.ʃ. semis acetose excoriati .ʒ.6. gūmi ⁊ balaustie aā .ʒ.ʃ. boli armenici .ʒ.3. terre sigillate ⁊ berberis aā .ʒ.ʃ. milij moliti ⁊ croci ambor̄ aā .ʒ.3. granor̄ granator̄ myrti aā .ʒ.4. castanear̄ .ʒ.ʃ. terant̄ ⁊ cribellent̄ ⁊ ficiant̄ cū aq̄ cytonior̄ ⁊ fiāt trocisci ⁊ exiccent̄ ⁊ dent̄ cū aq̄ piror̄ recentiū: hec serapion: q̄bus si addideris ribes .ʒ.ʃ. trociscos habebis sō recepta vnica de spodio ⁊ de ribes ⁊ de semie acetose. ¶ Attēde p°q̄ ras. lib. diuisionū ca. vlti. ad p̄seruationē aurīū a nocumēto variolar̄ iubet ifūdere i aures sief memithe cū aceto ⁊ aq̄ vt minoret̄ qō egredit̄ in aurē eius d̄ variolis. ¶ Attēde scōo q̄ ad alleuiationē punctur̄ volar̄ manuū ⁊ plantar̄ pedū ex difficili exitu variolarū iubet illic ras. has extremitates aq̄ calide frequenter ponere dicēs. Et si q̄erit̄ de punctura sub plantis pedum suor̄ ⁊ in interioribus palme sue faciēs fricationez eor̄ in aqua calida vt alleuiet̄ exitus variolar̄ ex eis. ¶ Attende tertio q̄ ibi iubet accelerare maturationē variolar̄ post ear̄ exitū cū vaporatiōe aque calide dicens. Cum ergo exierint oēs tunc adiuua eas ad maturādum cuz regimine ⁊ vaporatione cum vapore aque.

UVA. BHSC. IyR_028

¶ De eradicatione vestigiorum variolarum. Capitulum.IX.

¶ De eradicatione vestigiorum variolarum. Capitulum.IX.

Hoc quidem. In hoc capo primo agit princeps de medicinis simplicib' mediocris virtutis ad eradicandū vestigia variolaꝝ. Scdo de fortioribꝫ ibi |Et de illis| Tertio de cibis idoneis ad rectificationē plūbei coloris ibi |Et de cibis| Quarto de medicinis cōpositis delētibus vestigia variolaruꝫ ibi |Et de compositis|

a In pte prime primo pmittit intentuꝫ dicens qꝫ ipe alia vice et alibi tractabit de eradicatiōe vestigioruꝫ variolaꝝ cū loqt de decoratiōe. s. ārti 7. tracta. scdo capīs scdo. et. 7. Hic vo dicet i summa et breuiter medicinas ad id queniētiores et magꝫ famosas. ¶ Attēde p° qꝫ vestigia variolarū quoꝝ tractat b eradicatō potissima tria sunt. Primū est fouee ab eis relicte q̄ a cute tollūt suā equalitatē et lenitatē et ipam reddunt turpē et asperā. Scōm est color nō viuidus floridꝰ: sꝫ vt citrinus: vt liuidꝰ plūbeus vt albus fedus sīlis morphee pm humores sanguini pmixtos ex quo variole gīabant. Tertiū est cicatrices turpes cū grossicie cutis et duricie eiꝰ et terrestreitate. Primū repatur et scdꝫ etiā cū regimen corpis incrassatiuo generāte plurimū et bonū sanguinē et cū ducētibus satis abunde ipm ad supficiem corpis et cutē sicut sunt balneū et fricatōes corpis suaues et assidue viuere in letitia. Et ista tangunt in pte tertia capīi pītis. Sed tertiū reparāt medicine hic scripte in pma et scda et ārta ptibus abstergētes cutē absterſione leni et subtiliātes ac detegētes a corio mortuo et sordicieb' grossis terrestribus. ¶ Attēde scdo qꝫ facies est ps circa quā attētius et subtilius hec practicāda sunt: qꝫ detecta est et patētior alīs: et in qua relucet plus decor hoīs vt deformitas et cutis ipius est rara tenuis: q̄ nisi suauiter et caute tractet cito corruga turꝫ vt cito afficit fedo colore vt nimio rubore. Scdo b notat. 18. medicinas simplices magis ꝓpicias ad eradicandū vestigia variolaꝝ. Prima est radices arūdinis. Que optime terant sub q̄titate duaꝝ. ʒ. et distemperent cū. ʒ. 2. seri capīni: deinde colent et cū colatura liniat facies sero i hora somni: et mane lauet cū sero simplici vt aq̄ mūda. Vt exīme succū radicū recētiū quē cū pauco melle admisce q̄ faciez lini. Scda est sarcocolla: quā tere subtīr in pōdere. ʒ. 2. et īmisce puluerē cū. ʒ. 2. lactis mulierꝫ et fac linimētū. Tertia est semē melonis. De q̄ tere. ʒ. f. et distēpa cum. ʒ. 4. aque florꝫ sambuci: deinde cola: post de colatura fac linimentum. Quarta est cortices melonis siccati: de quibus terat. ʒ. f. et distemperent cū. ʒ. 4. aque hordeacee: deinde colet et liniatur. Quinta est rizi ablutū: de cuiꝰ farina capiat. ʒ. f. et incorporetur cum. ʒ. ʒ. ptisane et fac linimentū. Sexta est aqua hordei: qua faciet lauetur et alie ptes pluries in die sine resudando. Septima est albumē ouī: quod diu agitetur donec fiat spuma: deinde dimittant residere ampulle donec fiat vt aqua et cū ipo crudo liniat facies et alie ptes supficiales. Octaua est creta rara lenis et tenera: de cuiꝰ puluere misceat. ʒ. f. cū. ʒ. 4. aque florꝫ fabaꝝ et fac linimentū. Nona est litharguꝛ: de quo ait pn. scdo huius capīo ō merdens sens qō est litharguꝛ qꝫ abstergit pannuꝫ et cicatrices nigras et sanguinē mortuū et ꝓpe illud qō est ablutū et delet vestigia variolaruꝫ. Accipe ergo litharguꝛi abluti subtilissime triti. ʒ. 2. et incorpora cū. ʒ. ʒ. lactis melonū et fac linimentū. Decima est zuccaꝝ atabarzed id est albissimum: de quo dissoluat. ʒ. f. in. ʒ. ʒ. aque florꝫ lilij et fac linimētū. Undecima est amiluꝫ qō et amidū dicit: de quo. ʒ. f. in. ʒ. 4. seri dissolue facqꝫ linimentū. Duodecima est amigdale dulces: de quaꝝ lacte faciē ablue sepe et suauit. Tertiadecima est amigdale amare: de quaꝝ lacte ꝺsilr fac Quartadecima ē oleū ō lilio siue factū fuerit de floribꝰ eius siue de radicibꝰ q̄ sunt velut cepe cū quo sepe facies ē illiniēda. Quintadecima ē oleū de fisticis q̄ facies vnguat. Decimasexta ē adeps asini ꝑus liquefactꝰ et dissolutꝰ cū duplo sui de oleo ros. Decimaseptima ē res ꝑdictis sīles i abstergēdo et liniēdo cutē vt farina fabaꝝ excorticataꝝ vt farina hordei tritici aut orobi vt farina lentiū vt dragagantū et alia mta que scripta iuenies ārti. 7. tracta. scdo. ca. 2°. ꝓgrapho illo. Et res q̄ faciūt deforis cū attractiōe et absterſione sunt linimēta et ablutiōes tē. Deci-

de oleis oleū de lilio: et oleū de fistícis et adeps asini cum oleo ros. et q̄ sunt eis simlia. Et aq̄ q̄ fit in vngula cameli q̄ assatur est vltima. Et b de illis q̄ sunt fortiora est spuma maris: et lapis pipis: et cost': et amoniacū: et thus: et sapo cū baurach: et ossa vetusta adusta: semen raphani: farina raphāi exiccati: aristologia lupini Et de cibis c bonis rectificātibns colorem plumbeuꝫ sunt granata dulcia et cicer: et vinum bonum: vitella ouorum sorbiliū ius galline: et alcobugi et alduragi et aldaiugi impinguati.

scriptores pergamenū mundāt et misce. ʒ. 6. puluerꝫ ipius cū totidem mellis et inde faciet sero liniat et mane abbluat cū aqua hordeacea.

Scda ē lapis pipis iter grana pipis aliq̄n iuuētus: ꝓ q̄ accipe piper si ipꝫ nō iueneꝛ Delet eni maculas nigras illinitū: vt ait pn. ārti. 7. tractatu scdo ca. 6. de cuius puluere sume. ʒ. f. et incorpa cum. ʒ. 2. axungie caponis et lini indevultū. Tertia est costus: de quo ait pn. capīo de eo qꝫ abstergit pannū cutis linitus cū aqua et melle. misce ergo de eo subtiliter cōtrito. ʒ. 4. cū. ʒ. 4. hydromellis et lini inde. Quarta est amoniacū et est gūmi notū: cuius. ʒ. f. dissoluta in aque mellis. ʒ. 4. est linimentuꝫ fortis absterſionis. Quinta est thus: de cuius puluere sume. ʒ. f. et incorpora cū. ʒ. ʒ. mellis et fac linimentū. Sexta est sapo cū baurach id est spuma nitri vel ipo met nitro. Et est fortis absterſionis intm qꝫ ulcerat excoriat et putrefacit: vt ait pn. capīo de eo. Et ideo nō est administrād' nisi in cute dura callosa et squalida q̄si morpheata vbi querit noue cutis generatio et ablatio vetuste. Septima est ossa vetusta et adusta maxime ossa equi: de quoꝝ puluere sume. ʒ. f. et incorpa cuꝫ. 2. ʒ. mellis et fac linimentū. Octaua est semen raphani. Juxta illō pn. capīo de raphano. Et cōfert semen eius lentiginibus factis in mēbris et reliquis coloribus extraneis et vestigijs pcussionis et panno. Tere ergo ipm et de. ʒ. f. puluerīs eius et. 2. ʒ. mellis fac linimentū. Nona est farina raphani exiccati. s. radicis eius ō qua ʒ. f. 2. ʒ. mellis permisce. Decima est aristologia: de qua dicit pn. capīo de ea. qꝫ cōfert morphee et abstergit dentes et cōfert sordib' eorum et ꝓprie rotunda et clarificat colorē. Accipe ergo succū aristologie rotunde recētis et lini inde vultū. Vel sume de puluere siccate radicis. ʒ. f. et incorpora cum. 2. ʒ. mellis. Undecima est lupini: de quoꝝ farina sume. ʒ. 1. et ipam pmisce. ʒ. ʒ. hydromellis.

c In tertia notat. 8. cibaria rectificātia plūbeum colorē dereli ctum ex variolis. Primū est granata matura dulcia que bonū et clarum generāt sanguinē: sed modicū nutriunt. Juxta id galieni scdo alimentoꝝ capīo. 23. Alimentū aūt corpori exhibent quidem granata oīno modicū: quare nunq̄ ipis vt alimēto vtimur Secundum est cicer: de quo galienus pmo de elementis capitulo. 18. ait. Est autē cicer edulium nō minus fabis inflatiuū. fortius autē illis nutriens. Excitat aūt et impetus ad libidinez certuꝫ simul cū hoc est et spermatis esse generatiuū. Tertium est vinum bonum precipue rubeū maturum vinosum: qō multiplicat sanguinem et spiritus et ad membra defert. Quartū est vitella ouorum sorbiliū que fere tantū sanguinis generant q̄ta est sua moles et valde nutriunt. Quintum est ius galline id est colaticium de carne eius factum trita postq̄ cocta est et distemperata cum a qua pingui decoctionis eius. Sextum est alcobugi id est perdix de qua ait princeps secundo huius capitulo de cubugi qꝫ caro eius est de subtilioribus carnibus et qꝫ impinguat et qꝫ confert stomacho et ventrem stringit et augmentum facit in coitu. Septimum est alduragi id est turtur: de qua ait secundo huius capitulo de duraz. qꝫ caro eius melior est carne pullorū et qꝫ in cerebro et in intellectu augmentum efficit: et qꝫ etiam auget sperma et coitum. Octauum est aldaiugi id est alauda que multum communicat perdici in figura et in colore: sꝫ minor corpe est. Et caro ipius est de subtilioribꝫ carnibus et bene ac multū nutrientibus.

UVA. BHSC. IyR_028

Scõo dicit in hac pte ꝑn.ꝙ oz vt hñs vestigia turpia variolarũ plũbei coloris assiduet balneũ aq̃ calide dulcꝫ:qz cutẽ lenit lauat ⁊ attenuat ⁊ attrahit sanguinẽ ad supficiẽ corpis. Valet etiã ad id stupha medie case que calida ẽ ⁊ humida ⁊ fricatiões suaues. Juxẽ id raſ. lib. diuisionũ. ca. vlti. Postꝙ g̃ ceciderint cortices tũc assiduatõ balneꝝ ⁊ regimen ipinguatiuuz corpis ipiebũt foramina eaꝝ Et medicine q̃ eradicãt pãnũ delẽt vestigia earum.

Et oz vt assiduet hñs ea balneatiõez Et de cõpositis[b] est vt sumas ossiũ adustorũ ⁊ stercoris ouini antiq̃ ⁊ ostracoꝝ nouoꝝ ⁊ amili ⁊ semis melonis ⁊ rizi abluti ⁊ ciceris oĩum añ. ꝑtes. 10. ⁊ granorũ albeen ⁊ lupinorũ ⁊ costi ⁊ aristologie lõge oĩum añ. ꝑtes. 5. ⁊ radicũ arundinis ficce ꝑtes 20. fiat ex eis epithyma cũ aqua melonis aut cũ aq̃ cucumeris silueſtris aut cũ aq̃ hordei aut cũ aq̃ fabaꝝ: et liniaſ cũ eo mẽbrum ⁊ abluaſ in mane cũ decoctõe violaꝝ. Alid ostracoꝝ nouoꝝ ossiũ ãtiquoꝝ radicũ arũdis ꝑsice amili semis melonis rizi abluti granorũ granatoꝝ costi oĩuz ꝑtes equales fiat ex eis gumera. Et iteruz lupini ⁊ cicer nigrũ liniatur cuz eis.

¶ De febribus apatum. Ca. X.

Am sciuisti[a] dispositiões febriũ q̃ sequũſ apata apparẽtia: ⁊ ꝙ sunt ꝑm plurimũ de g̃ne febriuz diei cũ apata ista ꝑm plurimum nõ queniãt ad coꝝ nisi cũ calefactione sua absq̃ putredine. Et plurimũ quidẽ ꝓoꝝ est a causis ꝓ lor ps taliũ apatũ exterioꝝ q̃ cordi cõicant suã putredinẽ nõ a cã ꝑmisetua ꝓcedũt: ſz a causis iterioꝝ ãcedẽtib⁹ ⁊ corporeis vt ab imoderatis repletionib⁹ humoꝝ crudoꝝ vl̃ cholericoꝝ aut sanguineoꝝ: qz facilius in repleto corpe occupanſ humores a putredine nõ valẽte nã ipsis dña ri. Quinto dicit ꝙ extrinseca apata que cordi cõicant suã putredinem mitiuis. Cũ aũt ꝓuenit putredo eaꝝ ad coꝝ ꝑter suã magnitudinẽ aut ꝑter suã ꝓpinquitatẽ fortasse nõ fit febris de g̃ne febriſ diei. Et plurimũ quidẽ siliũ ꝓoꝝ nõ fit nisi a causis ãcedẽtib⁹ corpeis ⁊ repletiõalib⁹ crudis. Et q̃nq̃ fiũt ex vlcerib⁹ ad q̃ attrahunſ materie maligne ⁊ retinenſ in carnib⁹ mollibus. Febres aũt[b] q̃ sequunſ apata intrinseca fortasse non fiũt ex applicatiõe calefactionis ad coꝝ sine putredine. Et vehemẽtiores quidẽ febres fiũt ab apatib⁹ intrinsecis q̃ sunt ex g̃ne herisipile in q̃busdam viscerib⁹ ⁊ extẽdiſ dolor ⁊ sitis ⁊ inflãmatio. Et significãt eas significatiõs ꝑmixtiõis cholere ꝑme cuz sanguie. Et hec apata[c] intrinseca sicut apata cerebri ⁊ velaminũ ei⁹ et samach ⁊ gutturis quandoq̃: ⁊ i velamine qõ sequiſ pectus ⁊ epate ⁊ rene ⁊ vesica ⁊ matrice ⁊ iteſtinis ⁊ q̃ sic his silia. Et[b] diuersificãſ febres eoꝝ in vehementia ⁊ debilitate ſm ꝓpinquitatem cordis et longitudinem. Et eorum iterum febris que sunt in mẽbris carnosis est vehementioꝝ. qñq̃ procedunt ex vlceribus exterioribus ad q̃ ꝓfluunt ab interioꝝ[b] male materie quaꝝ ps remanet in glandulis per quas ipe transeunt. vnde intumescũt et apostemanſ: vt si in tibijs fuerint vlcera mãe que ad hec ꝑ inguina transeũt quã doq̃ relinquũt ibi ꝑtem sui que apa generat.

Primo quidẽ in extensione vl̃ potius in trẽsione ⁊ acumine doloris ꝑpter mordacitatẽ cholere. Secundo in vehemẽtia sitis ꝓpter siccitatẽ orificij stomachi tam a cholera ⁊ fumis eius ꝙ a febris ardore. Tertio in exitu inflãmatiõis ⁊ incẽdij tam cholerice febris ꝙ cholerici apatis Tertio dicit ꝙ signa ꝑmixtionis multe cholere cum sanguine significãt febres vehementiores aliis ex herisipila genitas vt calor ad tactũ mordax ⁊ acutus plurimũ elcuaſ pulsus velox frequẽs damosa sitis anhelitus vt pulsus inquietudo ⁊ vigilie ⁊ rume ignee ⁊ exacerbatio tertiana

[mera. Am sciuisti. In hoc ca. ꝑmo agit de febrib⁹ apatum mẽbroꝝ exterioꝝ. Scõo õ febrib⁹ apatuz mẽbroꝝ interioꝝ ibi[Febres aũt] Tertio de apatibus interioribus inducẽtibus has febres ibi[Et hec apata] Quarto de diuersitatib⁹ febriũ apatũ ibi[Et diuersificanſ] Quinto de ꝓdis istaꝝ febriũ ibi[Et nõ euacuãſ] Sexto nõt tria circa has febres ibi[Et scias]

a In ꝑma ꝑte dicit ꝑmo ꝙ dispõnes febriuz sequentiũ apata exteriora apparẽtia iã scite ⁊ dicte sũt q̃rti ꝑma tractatu ꝑ°. c. 27. Et ibidẽ dictũ est ꝙ iste febres sunt vt in pl'ib⁹ febres diei. i. ephi mere q̃ diei febres iõ dicunſ ꝙ durare solẽt vna sola die: qz cõiter exteriora apata cordi cõicant calorẽ extraneũ sine putredine qui paulatim serpit de pte in ptez donec ad coꝝ veniat. Scõo dicit ꝙ maioꝝ ps exterioꝝ apatum fit a cãis ꝑmitiuis corpi exteri⁹ occurrẽtibus vt a casu vel ꝑcussione. Tertio dicit ꝙ q̃n putredo vl̃ fuligo putrida apatũ exterioꝝ ꝓuenit vsq̃ ad coꝝ vl̃ ꝑpter ipozum magnitudinẽ: vl̃ qz sic cordi multũ ꝓpinq̃ sicut in titillicis seu sub ascellis forte nõ fit ex his ephimera febris: imo putrida dũ. s. in corde fuligo inflãmaſ putridoꝝ humorũ. Quarto dicit ꝙ ma-

d In quarta ꝑte dat quinq̃ canones. Primꝰ ẽ (vl̃ capsule cordis. febres apatum diuersificanſ abinuicẽ in vehemẽtia sue fortitudinis ⁊ debilitate penes distantiã ⁊ ꝓpinquitatẽ suoꝝ apatuz a corde ⁊ ad coꝝ. Mã remissiores sunt ille febres ceteris ꝑib⁹ quaꝝ apata plus distãt a corde: ⁊ intẽsiores quaꝝ apata sunt cordi ꝓpinqua ꝓpter abũdantiꝰ effumare ad coꝝ. Scõs est. febres apatum carnosaꝝ ꝑtiuz vt pulmonis epatis sunt vehemẽtiores ceteris paribus febrib⁹ apatum partium nõ carnosarũ: vt pãniculorum ⁊ ligamẽtorum. Nam carnose partes de se sunt calide ⁊ paratiores ad forte incẽdiuz ⁊ sanguine alunſ calidioꝝ ⁊ copiosioꝝ. Tertiꝰ est. febres apostematũ iurapositorũ grossis arterijs sunt vehementiores aliis febrib⁹ us ceteris ꝑibus. tum qz imbibuntur

UVA. BHSC. IyR_028

feruido sanguine clauso in arterijs:tum q incendium loci apatis per arterias eidē vicinas cito ⁊ faciliter cordi cōicatur. Quartus ē. febres apatum pāniculoz ⁊ filium illis vt ligamētoz sunt debiliores febriū alijs:q pāniculi sunt frigidi ⁊ sicci modici sanguis: vez qñq vehemē tia febris hoz apatum ex acumie sensus doloris augeā attrahētis sibi copiosos spūs ⁊ humores subtiles calidos acutos cito iflā mabiles:vt in pleuresibus frequēter cōtingit ⁊ in apatibus orificij stomachi.

Quintus est. febres apatum vicinoz venis que solū sunt venę:q nō pulsant sūt debiliores febribus apatum arterijs vicinātius: q sanguis solaz venaz quo imbibunt ꝫ apata mſtomin⁹ calidus ⁊ inflāmabilis ē sanguine arteriali.

e Jn quinta dicit ꝑmo q febres apatū interioz nō euacuā tur a ꝑodis:imo he febres ꝓfit exacerbationes ꝑodicas ꝑm quas ipe grauiꝫ⁹ affligunt ⁊ inualescunt. Et diuersificāt haz ꝑodi penes differētias materiez suoz apatum:vt si in stomacho sit phlegmatic⁹ tumoz putredinalis quē sequaā febris exacerbatō febris illius quaqz die fiet. Et si in epate sit vl̄ in pectoralib⁹ tumoz cholericꝰ febris inde fiens ō tertio in tertiū exacerbabit. Et si in splene fuerit vl̄ in renib⁹ apa putridū de melācholia febris sua hēbit exacerbatōes q̄rtanarias. Scōo dicit assignādo cām dicti ꝑoris q ꝑodi febriū apatum sunt ⁊ attēdunt p̄cipue in trib⁹ seu penes tria. Et ꝑmo quidē ꝑm generationē materiez tam apatum q̄ febriū suarū. Maz si māe multiplicate ⁊ genite sint cholerice ꝑodi fient tertianarie si phlegmatice q̄tidianarie:si melācholice q̄rtanarie. Scōo penes motus diuersos māez tam apatum q̄ febriuz suaz. Cuiqz enī humori motus aliqs ꝑpri⁹ ꝓuenit vt cholerico ⁊tianari⁹ ⁊ phlegmatico q̄tidianari⁹ ⁊melācholico q̄rtanarius. Tertio penes diuersitates attractionum diuersoz humoz ad apata tam a caliditate extranea ipoz q̄ coz dolore. vñ ipa attrahūt ⁊ sibi accumulāt malignos humores sicut vētosa:quibus diuersimode exacerbant. Tertio dicit q ꝑodus est vnicuiqz humori q̄ sibi ꝓuenit vt sanguini semp ꝓuenit moueri:quotidie. phlegmati: ſz interrupte cholere de tertio in tertiū diē:melācholie de quarto in q̄rtum. Utrū aūt hi motus ꝑodicales infint humorib⁹ a ꝑpetate vel a celi influxu vl̄ ab alijs causis supza discussum est.

f Jn sexta pte notat ꝑn. tria. Primū est q sepe sanaā apa in interioribus sicut pleuresis remanēte febre. Et ꝫ significat q mūdificatio tunc nō accidit. i. q corpus nō est emundatū cōplete ⁊ integre a mā febris ⁊ apatis:ſz apa sit dissolutū. Et id in pleuresibus frequenter ꝓtingit q̄ sanianť:deinde erūpunť ⁊ effundit sanies eoz in clibanū pectoris faciens ēpima q̄ tractu tpis cū sputo eijcit. Scōm est q he febres ab apatibus genite vl̄ derelicte q̄ plongank ꝓducunt ad ethicā:ꝫ precipue q̄ apata ad que ipe sequunť sunt in epate. Nam tūc ꝓhibent nutrimēti trāsitū ad mēbra educāda ⁊ generationē bonoz humoz quibus nutriant. Et si in pectore vl̄ pulmone fuerint sepe inducunt ptisim ⁊ febrem ethicā sua acri sanie vlcerātes pulmonē. Tertiū est q ille febres apatuz quoz materie sunt in velaminib⁹ vt i diafragmate vl̄ miringis cerebri ⁊ illic firmank nō expectāt vsqz ad ethicā:ſz ꝑus interimūt doloribus aut spasmis ꝑpter acumen ⁊ vehementiam sensus panniculorum.

¶ De signis febriū apatum ⁊ de iudicijs eaz ⁊ cura. Ca. XI.

Um febribus. Jn hoc capło ꝑmo agit ō signis ⁊ accidētibus febriū apatum intrinsecoz. Scōo de cura ibi [Curatio harum] a Jn ꝑma ꝑte q̄ est ꝑs textus primo agit de tribus modis signorum febriū apatum interiorū ⁊ exēplis eoz. Scōo de diuersis modis q̄bus mēbra occulta q̄ apantur faciūt febres ⁊ de diuersitate illaz febriū ⁊ suoz accidentiū ibi [Et mēbra quidē] Tertio de mō caliditatis febriū apatum interioruz ibi [Et caliditas q̄dē] Quar⁹ de pulsib⁹ haz febriū ibi [Et pulsus quidē] Quinto de vrina ibi [Et vrina ꝑm]

¶ Jn ꝑma ꝑticula ꝑmo enumerat tres spēs seu modos signoz febriū ⁊ accidētiuz apatuz interioruz. Prima quidez sig significāt mēbrū in quo est apa. Et signa secūda signāt materiaz ex q̄ est apa. Et signa tertia significāt dispōnem tam mēbri infirmi q̄ totiꝰ corpis super salute vel futura morte. Consequēter ꝑn. exēplificando de ꝑmis signis dat. 6. signa pleuresis ⁊ apatis in ptibus pectoris pāniculariibus. Primū est pulsus serrin⁹ q. s. sub tactu digitoz vt serra sentiť. Scōm est dolor pūgitiu⁹ in ptibus pectoris. Tertiū est ficca tussis cū q̄ nil screaā in ꝓncipio morbi: deinde tussis humida q̄ screaā aliquid cū iam maturaā morbi mā. Et subiūgit hic:⁊ q̄ sunt illis filia ⁊c. p que intellige difficultatē anhelit⁹ ⁊ angustiā ⁊ febrē ꝓtinuā. Quartū est dolor ⁊ grauitas qui sentiunť p egrū in mēbro apostemoso. Quintuz est q mēbrum in q̄ est apa supcalefactū est extranea caliditate ⁊ calidius solito. Sextū est spasm⁹ qui sepe associat apata calida in mēbris neruosis. Hec oia indicāt aliquo mō mēbrum egrotās in q̄ est apa. Deinde exēplificans de scōa signoz spē significantium mām febris ⁊ apatis dicit q vehementia tertiane febris in apate intrinseco significat q mā ei⁹ est cholerica. Jtidē significāt ardor acutus vehemētia sitis:magna oris siccitas:egri inquietudo vigilie plurime pafrenesis. Postea declarās tertiā signoz speciez dicit q accidētia ⁊ signa q̄ attestanť sup dispōne corpis egri ⁊ mēbri infirmi sunt dispōnes significātes salutē infirmi vl̄ ipi⁹ mortem. Quas notat hypo. quo ad apata pectoralia ꝓnosticoz scōa canone illo. Qz hmōi est robur ⁊ ꝓstantia egri ⁊ bonus spūs. i. anhelitus ⁊ facilis ꝓiectio putredinis cū tussi ⁊ eqlitas totiꝰ corpis in habitudine caloris ⁊ mollitudinis necz sitierit ⁊ vrina ⁊ sterc⁹ ⁊ sudor ⁊ somn⁹ bene se habuerint q̄ bene se hñtia vitā sunt pollicentia. Et q̄bus si plura defuerint post diē. 14. morte futuraz ꝑ-

¶ Jn scōa ꝑticula dicit ꝑmo q occulta mēbra (nunciabis ⁊c. s. interiora diuersificank q̄ apantur in faciēdo febres ⁊ in recipiendo calorē eaz ⁊ in ꝓdurationē febriū plurivl̄ minori ⁊ suis ꝓdis ꝓncipalif penes tria. Primo quidē penes magnitudinē eoz̄ in seipis. Et id intelligi pōt ō magnitudine ⁊ dignitate mēbri vl̄ de magnitudine apaā. Scōo penes magnitudinē venaz tā pulsatiliū q̄ nō pulsatiliū mēbroz apostemoso. Tertō penes mēbra in q̄bus sunt apata:⁊ p̄cipue penes situs eoz. Mā si apa de magnis fuerit fiet febris fortior ⁊ durabilior si salua extiterit:eo q vtuti difficilius est multā digerere congestā materiā. Et si in membro

UVA. BHSC. IyR_028

fuerit magnarū venarū vel arteriaruz fiet febris fortior ppt mē-
brū imbibi sanguīe phimo. Et si mēbrū fuerit de his q̄ alunt̄ san
guine cholerico sicut est pulmo piodi febris vt in phib⁹ erunt ter
tiane: z q̄tidiane si phlegmatico veluti cerebrū. q̄rtane vo si melā
cholico vt splen: maxime sivia ꝓgestiōis fiat apa. S cōo declarat
quō diuersifi-
cant mēbra in
teriora q̄b⁹ in-
sunt apata fe-
brifica: vt p̄ declaret q̄liter
faciūt diuersi-
mode febres.
Et dic̄ q̄ aliq̄
mēbroz itrīn-
secoz sūt ppin
qua cordi vebe
ment̄ sibi cōfe
derata sen col-
ligata sicut ve-
lamē. i. diafra-
gma pulmo et
os stomachi.
Et aliq̄ ex mē-
bris interiori-
b⁹ sunt lōginq̄
a corde parum
colligātie cum
corde habētia
sic ābo renes.
Tertio ōclarat
q̄les ex renib⁹
apostēosis gene-
rant̄ febres
dās signa p illud apatū renū. Primū ē q̄ febres eoz non sunt fe
bres fortes neq; ꝓtinue: q; neq; abūde neq; ꝓtinue suas fuligies
cordi trāsmittūt, ppt magnā eoz distātiā a corde z obliq̄tatē via
rū ad ip̄m. S ecūdū est q̄ febres eoz multotiēs sunt interpolate
ppt cām dictā. Signant̄ aūt multotiēs dicit: q; materia q̄nq; tā
ta est z tāti ardoris q̄ fit ꝓtinua. Tertiū ē q̄ eoz febres aliq̄n sūt
tertiane q̄nq; quartane q̄nq; q̄ntane q̄nq; sextane. Tertiane qui
dē si materia q̄ apa facit fuerit cholera. q̄rtane vo si melācholia
plurima putrida. q̄ntane aūt si melancholia pauca. sextane vero
si melācholia pauciōr fuerit z actu putrida. Quartū est q̄ cū fe
brib⁹ apatū renū sunt rigor z horripilatio ex sp̄ssione fumoz acu
toz sup mēbra sensibilia deciforū a materia apatis effumāte ad
ea. Et esse harū febriū fit inde ambiguū. Quia mlti credūt ppt
rigorē z horripilationē istarū febriū q̄ sue materie porisimaliter
sup sensibilia membra effundat̄ nusq̄ collecte ō se ad apa: z vltra
credūt ex ꝓnti q̄ sint febres simplices nō apostemose. Quintū ē
grauitas seu graue pond⁹ z dolor in renib⁹ z in ptib⁹ alchatin id
est loci dorsi q̄ est in directo renū, ppt materiā q̄ ibi collecta est ad
apa. Sextū est caliditas fortis mēbro appropriata ppt apatita
q̄ talis nō inuenit̄ in residuo corpis z ip̄a maior est ꝓsueta renū
caliditate añ apa. Quarto declarat q̄les febres fiunt z q̄lia acci
dentia a mēbris tumidis z apostemosis cordi, ppinq̄s vel fortit̄
sibi ꝓfederatis z acuti sensus ac etiā neruosis vt est dyafragma.
z ait q̄ q̄n hec simul ꝓcurrūt vel aggregant̄ in mēbro intrīnseco
apostemoso vt fit primū p̄ncipali mēbro veluti cordi: vt fit ei for
titer ꝓfederatū z sit neruosum vehemētis sensus: tūc febris cōco
mitans ei⁹ apa est multū vehemēs ppt abūdant̄ effumare ad coz
z cū vehemētia febris ipsi⁹ infirmo accidunt magna inq̄etudo z
q̄nq; spasm⁹. Inq̄etudo q̄dē ppt dolores ex vehemētia sensus.
Spasm⁹ vero ppt oppressionē nerui vehemētē q̄ se retraherever
sus p̄ncipiū ipsi⁹ nitit̄. Et lege hāc cōiunctionē: aut ibi aut vehe
mentis sensus vt copulatiua nō vt disiūctiua. vel loco de aut: le-
ge z. Et hic notat vnū: videlz q̄ accidētia extranea forte ꝓcomi-
tāt̄ apa qō ē i mēbro neruoso mēbro p̄ncipali p̄imuz alligato sic
apa qō ē i matrice. Nā ip̄z associāt̄ cū febre forti magn⁹ dolor ca-
pit̄ q̄ soda dr. z dolor ceruic̄ seu ptiū colli: qō fac̄ ext̄neū cē videt
eo q̄ matrix i ifimo corpis sita videt adeo distare a cerebroz a cer
uice q̄ ipaꝝ ad hāc nō fit cōpassio. Sz rōnabile est vt coz z cere-
brū huic cōpatiant̄, qm̄ cū ip̄is mediantib⁹ neruis z arteriis ma
trix colligata est. ¶ In tertia dicit q̄ caliditas febriū apatum interioz
nō est valde vehemēter acuta sicut caliditas febriū causonicaz: iz inflā-
met̄ in loco apatis: nisi sit res magna. id est apostema magnū cholericū
fortis incēdiꝫ z cordi ꝓpinquū. Et breuit loq̄ndo caliditas febriū apatū
est minus acuta caliditate similiū febriū sine apate ceteris pribus. Cui⁹
rei cā est: q; putredo
seu mā putrida non
dispgit̄ p totū corp⁹
nec; mouet̄ vsus exte
riora in febrib⁹ apa-
tū sicut dispgit̄ in fe-
brib⁹ alijs sine apate
imo collecta ē z ocul
cat̄ i solo vno mēbro:
sed i isto mēbro cali-
ditas maior ē ppter
dolores z distēsiōes
q̄ fit i minera febris
putride sine apate.
Et qō h̄ōr de calidi-
tate febriū apatū q̄
nō est valde vehemēt̄
acuitat̄ intelligit̄ de
caliditate ptiū exteri
orū q̄ se offert sensui
manus tāgēti. ¶ In
q̄rta ptícula dat sig̃
febriū apatū interio
rū accepta a pulsu ib̄
q̄nq; ppōnib⁹. Pria
est. pulsus in febrib⁹
apatū intrīnsecoz ē
pulsus febriū putre-
dinis: cui ppriū ē vt
fit diuersus siue inequalis: maxie in p̄ncipioz augmēto febriz vt sua sistole
seu ꝓstrictio sit velocioz diastole ipsi⁹: iz diuersitas i tertianis mior appe
at. Jux illud p̄ncipis. c. 2. scōi tractat⁹ huius p̄ntis fen. Diuersitas aūt in
p̄ncipio z augmēto ē ex ꝓprietatib⁹ febris putride z ē de significatiōib⁹
eius fortib⁹: q̄uis nō appeat i tertiana plurimū ppt leuitatē materie.
S cōa ē. pulsus in p̄ncipio febriū apatū intrīnsecoz ē quus ppt retracti
onē nālis caloris z sanguis z spūum ad interiora tūc tpis: vñ miorat in
exteriorib⁹ ptibus pulsus. Tertia ē. pulsus hax febriū est velocis ꝓstri-
ctiōis apō eax statū ppt maximā fumoz z vapoz supabūdātiā b̄ tpe tā
ex pte febris q̄ apatis q̄ ꝓstrictione pulsus z anhelitus eīci solent cum
feruēti aere iā facto inutili ad refrigerū cordis z spūum. Quarta ē. pul
sus hax febriū in statu etiā ē magn⁹ velox freq̄ns si vtus phistat. Quia
cū ista horа vehemētissimū sit incēdiū febrilis caloris q̄ marīo opus est
refrigerio cū mltitudine copiosa aeris q̄ fit aptissime magno z veloci et
freq̄nti pulsu q̄ diuersificat̄ i magnitudine velocitate z freq̄ntia fm mē-
brū in quo ē apa z penes materiā ex q̄ apa fit: z penes alia q̄ iā sciuisti si
cut penes situ cordi ꝓpinquū vel multū distātē: vel penes dolorē maio
rē z minorē. Nā si apa sit i mēbro carneo cordi ꝓpinquo sicut i pulmōe
vel in epate de sanguīe acuto vel incēsa cholera pulsus freq̄ntioz z veloci
oz z maior reddet̄. z si ecōtrario fiet ecōtra. Quita ē. pulsus febriū apa-
tū intrīnsecoz est etiā serrinus z faciēs aut hñs diuersitatē fm mēbr in
quo ē apa in neruositate vel carnositate. Nā si mēbr in q̄ est sit duz ner
uosum vel pānic̄kare sicut os stomachi vl dyafragma pulsus vehemēter
serrinus erit: z si sit molle sicut pulmo cerebr: pulsus erit poti⁹ vndosus
et tremulus q̄ serrinus durus. ¶ In q̄nta dicit q̄ in febribus apatum
intrīnsecoz vrine vt plurimū sūt declines ad albedinē z paucā tinctura
ppterea q̄ materie humorales q̄bus solet tingi vrina declināt z ꝓfluūt
versus apa. Et id sepe appar et in apatibus cerebri: z maxime anteq̄ ma
terie peccantes digeste fuerint. ¶ De cura eax.

b Curatio hax. In hac pte sc̄a primo agit de radice duplici in cura
febriū apostematū interioz. S cōo de nō potu aq̄ frigide z nō balnea
tiōe ibi [Et in his] Tertio de cura heri sipile intrīnsece ibi [Et si fuerit]
Quarto de dieta ibi [Et si comederit]

¶ In p̄ma ptícula dicit p̄mo q̄ curatio febriū apatū interioz est eadez
cū curatiōe febriū acutaz sine apostemate: p̄missa tū cura apostematis.
Que vo sit cura febriū acutaz ipse p̄docuit. c. 10. tractat⁹ scōi huius fen
sic incipiēte. Nō dictū est de regimie lenificatiōis vētris z puocatiōis
vrine: z digestiōis: z sudationis: deinde cuacuatiōis cū medicina post il
lud: z qō dictū est de cibatiōe: est illud q̄ oportuit nos rememorari. At

5555

UVA. BHSC. IyR_028

modi extinctiõis vehemẽtie caliditaꝫ sunt cũ infrigidatiõe aeris: ⁊ cũ infrigidatiõe cibi: ⁊ cũ epithymatib⁹ ⁊ emplastris: ⁊ cũ medicis ore sumẽdis: ⁊ cũ retẽtiõe eox q̃ sunt sicut muscilago granox citonij ⁊ muscilago pfilij ⁊ succ⁹ portulace ⁊ succ⁹ liq̃ricie i ore. hec p̃ceps ibi. ¶ Que p̃tica-nda sunt in febrib⁹ apostematũ intrinsecox cũ cautela ⁊ gradatõe. S cõ dicit hic q̃ radix pri-ma curatiõis febriũ apostematũ id est p̃-ma ⁊ p̃ncipalis intẽ-tio est curatio apaꝫ: q̃ diuersificaꝫ fm di-uersitatẽ apostema-tũ ⁊ materierũ suax ⁊ mẽbrox in q̃b⁹ est. Et q: gñaꝫ cura apo-stematũ tã exterioꝛ q̃ interioꝛuꝫ cõplete tradita est sen tertia q̃rti. ⁊ cura specialis approbata vnicuiq̃ fm mẽbrũ in quo est ⁊ in materiã ei⁹ suffi-cienter traditꝫ in ca-pitulis ppriis de eis tertij canonis hic su-psedem⁹. S cõa aũt radix curatiõis febri-um apatũ est vt intẽ-daꝫ curationi febris cũ infrigidatõe ⁊ hu-mectatiõe modis p̃notaꝫ. Jurta illõ rasis. 10. almãsoris. c. de febribus apatũ. ¶ Es aũt febres q̃ ppꝫ apata gñanꝫ remouẽde sunt ex curatione apatis: q̃ fit vel minutiõe vel emplastri suppositiõe: ⁊ p̃ter h̃ ex curatiõe quã in ppriis capkis dixim⁹. Febris em̃ sequiꝫ apa oũ ẽ calidũ ⁊ ardẽs ⁊ remouek: vel cũ calox ipsi⁹ sedaꝫ vel cum sanies adunaꝫ. ¶ Jn scõa exci-pit duo a cura febriũ apatũ intrinsecox q̃ pcõcessa sunt in cura acutarũ sine apate p̃cipue digesta materia ⁊ in declinatiõe. Primũ ẽ pot⁹ aq̃ frigide q̃ phibeꝫ in febrib⁹ apatũ intrinsecox ppterea q̃ materie resolutio-nẽ ⁊ maturationẽ fieri phibet ⁊ ipam incrudat ac etiã ꝺculcat in apo-stemoso mẽbro calorẽ in natũ q̃nq̃ deficiẽs. Rasis tñ libro diuisionũ ca-pko de cura sinoche ꝺcedere videꝫ potũ aq̃ frigide i phlegmone stõachi ⁊ phlegmone epatꝫ dicẽs. Jn stõacho ꝺo ⁊ epate ẽ timor i dimissiõe tribu-endi aquã frigidã i potu cũ ipa vehemẽꝫ sit necꝛia. Et signa vehemẽtie necessitaꝫ ei⁹ sũt vehemẽtia inflãmatõis febris ⁊ q̃ cor pulsat ⁊ tremit p⁹ assiduationẽ febris duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹: ⁊ nõ extinguũt eã extinguẽtia ⁊ nõ valẽt i ea. Cũ g̃ pulsat cor adhuc tũc ia bullit sanguis ⁊ nõ liberat ipꝛ tũc nisi i potu deꝫ aq̃ frigida. ⁊ deꝫ et ea in potu tantũ q̃ satiek. hec ille. Et reddit ibi cãm: q: ex dimissiõe aq̃ frigide seq̃ mox: ⁊ ex datõe ei⁹ for-te nõ accidit nisi debilitas ⁊ pigricia febris ⁊ plõgatio spatij ei⁹ ⁊ aduẽ-tus apostematis duri in viscerib⁹: ⁊ ista sunt min⁹ mala morte. S ecun-dum est balneũ siue sit aereũ qõ stupha dicit: siue aqueũ calidũ qõ dicit tina: siue frigidũ aqueũ quod a quibusdaꝫ piscina appellaꝫ. quia quod calidũ est liquefacit humores ⁊ quietos cõmouet: ⁊ fluere facit vsus apo-stema per quos aggrauatur: ⁊ materiã cõmouet dilatat ⁊ auget q̃ apo-stema facit absq̃ hoc q̃ educat aut minoret ipam: ⁊ febrez augmentat. Frigidũ vero apostema incrudat ⁊ ipm cõpingit ⁊ resolui phibz ac ma-turari: ⁊ calorẽ febrilez interius retinet ⁊ fortificat per antiparistasim. ¶ Jn tertia dicit q̃ si apostema alicui⁹ partiũ interioꝛ febrẽ faciens sit heriſipila ministrare ꝺuenit sup ipm defotis medicinis frigidas fortis frigiditatis tã virtualiter q̃ actualiter sic q̃ sup niuẽ sint infrigidate q̃n applicaneꝫ: ⁊ q̃ primũ illic calefieri incipiũt sunt amouende: ⁊ noue actu frigide sunt supponẽde donec eax frig⁹ vicerit ⁊ extinxerit ardorẽ. Et de his medicinis exemplificans ait q̃ sunt sicut succus lactuce ⁊ portulace ⁊ semperuiue cũ aliquantulo de sanieh hordei albi id est de farina hor-dei subtili ad inspissationẽ succox ⁊ infrigidationẽ fortioꝛẽ cũ quadam remissa resolutione: qui incessanter super niuẽ infrigidentur ⁊ adhibeã-tur ⁊ permutentur quando ipsi calescunt. Et aliqui his addunt oleum onfacinũ quod de oliuis factũ est nõdũ maturat: vel oleũ rosatũ ad col-ligendũ medicinas alias ⁊ coinfrigidandũ. Galienus vero. 14. de inge-nio capko. 2. purgationẽ cholere p̃mitti iubet huic refrigerio siẽ phlebo-tomia p̃mitti iubeꝫ phlegmonis refrigerio. Alit ei illic. Repugnatio vo-cũ frigidis nõ oib⁹ locꝫ secure põt fieri: ne cholera rubea ab ignobili ad mẽbrũ nobile ꝺuertaꝫ: nisi primit⁹ purgato corpe toto. S iliter ⁊ in hoc

Cap. XII. De dispositionibus febrium compositarum.

Radix enim in eis est cura apostema-tis ⁊ obseruatio cure febris de infri-gidatione ⁊ humectatione. ¶ Et in his febribus non conceditur potus aque frigide neq̃ introitus balnei. ¶ Et si fuerit apostema heriſipila lz vt fiat positio renũ frigidarũ infrigi-datarũ actu deforis super ipsũ sicut succus lactuce ⁊ semperuiue ⁊ portu-lace cuz aliquãtulo de sanieh hordei albi: que sine cessatione infrigidenꝫ super niuẽ ⁊ permutentur. Et fortaſ se permiscetur cũ eis oleũ onfacinũ aut oleũ rosaceuz. ¶ Et si comederit lactucas ablutas infrigidatas per-transit ⁊ iuuatur cum eis.

¶ De dispositionibus febrium com-positarum. Capitulum. XII.

erit faciendũ. Unde sicut in illo phlebotomia sic ⁊ in isto ꝺueniet pharmacia. Deinde mẽbr refrigerabis dõec color apatis mutek et si sit pura heriſipila mox vt colorẽ mutabit euadet. Et q̃busdã iterpositꝫ sõdit. Refrigeratiua i libro simplicꝫ medicie sũt scripta. h̃ tñ pauca noia bozolatr videlz sempuiuã portulacã psiliũ iusquia-mũ lactucã tro-timã. i. ẽdiuiã siluestrẽ: lentẽ aq̃. cerotũ cum aq̃ frigida fa-ctũ. ¶ Attẽde q̃ in heriſipila infrigidatia ex-tinguẽtia ad-hibenꝫ et non maturatia nec resolutiua p̃-pter tria. Prio q̃dẽ ppꝫ extin-ctõez vehemẽ-tiũ doloris et ardoris i loco apaꝫ ⁊ i circui-tu ei⁹. S cõo p̃ pꝫ extictiõez ar-dẽtissime febrꝫ Ter⁹ vt phibe aꝫ i heriſipila saniei gñatio: qm̃ i heriſipila putredo aut sanies malũ ap̃bor. 7. ¶ Jn q̃rta dic q̃ si patiẽs he-riſipilã itrisecã cũ febre comederit lactucas ablutas infrigidatas: p trãsit. i. pmittẽd⁹ ẽ eas comedẽ: ⁊ iuuaꝫ cũ eis: q: suo frigore extin-guũt ardorẽ heriſipile ⁊ febrꝫ. Et si pot aq̃ vehemẽtꝫ frigoris q̃nq̃ in phlegmone stõachi aut epatis sit ꝺcedẽdus vt statim ex rasi fu-it allegatũ q̃to magꝫ ꝺuenit i heriſipila alicui⁹ mẽbrox interioꝛ.

¶ De dispositionibus febriũ cõpositax. Capm. XII.

f Ebres q̃nq̃. Jn hoc capitulo primo agit ð tribus modis cõpositionũ febriũ: ⁊ in spãli notat plura circa cõpositõez triũ tertianax. S cõo de cõpositiõibus febriũ difficiliori-bus ad cognoscẽdũ ibi [Et cõpositio febris ethice] Tertio recitat et reprobat q̃ndã opinionẽ circa cõpositõez ꝺtinuax ibi [Quidã aũt existimauerũt] Quarto diuidit spẽs cõpositiõis febriũ no-tans quedã circa hanc ibi [Et species quidẽ]

a Jn p̃ma pte q̃ est pñs textus p̃mo cõmemorat tres p̃mos mo-dos ⁊ vkes cõpositõis febriũ. S cõo aliq̃ nõt circa cõpositõez triũ tertianax ibi [Et q̃nq̃ cõponunꝫ] ¶ Jn p̃ma p̃ticula p̃mittit ⁊ p̃ supponit q̃ diuerse febres q̃nq̃ adinuicẽ cõponunꝫ qõ ⁊ expien-tiꝭ freq̃nt⁹ oñdit: ⁊ auctib⁹ p̃stantioꝛ hui⁹ artꝭ ⁊ rõne. Quia nihil phibet a diuersis mineris ⁊ radicibus ⁊ humoribus super-calefieri ⁊ igniri cor: ⁊ ex ꝺsequenti cetera mẽbra sine hoc q̃ calor vni-us radicis vel vnius humoris in esse fieri vel cõseruari quoquo modo pẽdeat a calore radicꝭ alteri⁹. S cõo describit tres modos q̃bus febres adinuicẽ cõponi p̃nt seu cõplicari. Prim⁹ ẽ cũ febres diuersox genex sik cõponunꝫ vt ethica febris cũ febre putrida vel cũ febre ephiera. S cõs ẽ q̃n sik cõponunꝫ febres eiusdẽ p̃rimi ge-neris: differẽtes tñ spẽ adinuicẽ. vt dũ ꝺponik tertiana febris cũ febre phlatica ⁊ fit hemitrice⁹: vk dũ ꝺponik febris heriſipile cũ fe-bre phlegmõis alteri⁹ mẽbri. Terti⁹ ẽ q̃n sik ꝺponunꝫ febres eius-dẽ spẽi spãlissime vt due tertiane adinuicẽ vk due q̃rtane adiuicẽ vk tres q̃rtãe. Et ex hac ꝺpone duax tertianax fibñnuicẽ succedẽ-tiũ diuerꝩ dieb⁹ porismi accidũt q̃tidie ifirmo siẽ porismi febris phlatice. Ista freq̃ntissime vulgares fallunꝫ ⁊ iterdũ medici existi-mates ð ctianis duplicib⁹ q̃ sepissime accidũt i hac regiõe q̃ sint q̃tidiane phlatice q̃ raro h̃ iueniũt. Et audiui plies a mgro iobe-lepoꝛ famosissimo ⁊ exptissimo medico sup oẽs q̃ meis tpib⁹ fue-rũt i gallijs q̃ nũq̃ vidit q̃tidianã phlaticã simplicẽ. Et ex ꝺpone triũ q̃rtanax dieb⁹ diuerꝩ fibñnuicẽ succedẽtiũ porismi accidũt q̃-tidianarũ siẽ in phlatica q̃tidiana: q̃re credũt q̃dã q̃ tres q̃rtane sint vna phlatica q̃tidiana. Hos ꝺpõnis modos gal. 2. crisiũ. c. 7. p̃nõunt dicẽs. Dico igiꝭ q̃ febres q̃ cõponũt fm vicinitatẽ q̃nq̃ sit vni⁹ gñis ⁊ spẽi vni⁹: ⁊ q̃nq̃ sũt diuerse i gñe supple vk i spẽ. Et il-lud ideo q: q̃nq̃ ꝺponik febris faciẽs porismũ omni die cũ febre

UVA. BHSC. IyR_028

tertiana ⁊ cõponitur quartana cũ eis. Et cõponũtur febres vni⁹ speciei adinuicẽ:ita vt vn⁹ homo habeat duas quartanas ⁊ qñq tres. ⁊ hui⁹ quidẽ cognitio nõ ẽ difficilis valde. Et qñq cõponit aliqua febriũ quarũ paroxismi separant cũ febre cõtinua. Et hec cõpositio est de difficilioꝛib⁹ in quarũ cognitiõe studetur ⁊ lõginq̃ oꝛ vt cognoscatur. Sꝫ ante hanc diuisionem ibi prenotauit q̃ febres ꝓpositesũt difficiliores simplicibus ad cognoscendum. Et aptioꝛ via ad cognoscendum compositas est bene p̃ exercitatum esse in cognitiõe simpliciũ. Deinde subiũgit duas diuisiones febriuz cõpositaruz. Prima est q̃ carũ quedam sunt apostemose scilicꝫ ille que ab apostematib⁹ diuersis depẽdẽt vel ab vno composito a postemate: alie sunt non apostemose. Deinde dicit q̃ vtraq̃ istarum febrium compositarum quedam sunt vicine adinuicem sic q̃ vna sequitur aliam: alie sunt adinuicem commixte pro eodem tempore.

¶ Et qñq cõponũtur tres de febribus tertianis. Si ergo fuerit ſm coalterationẽ erit ꝓpriſm⁹ in die tertio vehemẽtioꝛ. qm̃ ꝓtinet ei ꝓiod⁹ diei primi ⁊ iceptio diei tertij. ⁊ sili⁹ in q̃nto. Et similatur hec hemitriceo sicut cõpositio duarũ tertianaruz similat ꝓpriſmis phlegmatice. Et ꝓpt̃ hmõi non oꝛ vt occupetur tota occupatõe cũ paroxismis: imo oꝛ vt occupet cũ accidẽtibus. Et qñq accidit si fuerit febres iste tertiane pure vt festinent paroxismi earuz ad cõtentã. i. ad illã que foꝛtioꝛ ẽ ita vt destruat debilioꝛ earũ prius. Et qñq significat cõpositionẽ reditio hoꝛripilatõis post q̃etem. Et turpe quidẽ est medico scienti nõ scire significatiões cuiusq̃ febris ⁊ accidẽtia ei⁹ vt ꝓcipiat cõpositionẽ a primo die aut scõo. Et compositio[b] febris ethice cũ febre putredinis est ex illis q̃ valde ãbigua sunt q̃m ipsi vident interpolatiões ⁊ inceptiones rigoꝛis ⁊ hoꝛripilatõis et reditiões sudoꝛis si fuerit ⁊ hoꝛas ꝑticulares: q̃re existimãt q̃ sint illic febres putredinis tantũ inſepabiles aut cõposite ex cõtinua ⁊ iterpolata. Et qñq cõtinuat cõpositio ita vt appareat febris vna cõtinua silis q̃ similat sinocho. ⁊ tũc quidẽ non ẽ excusatio reditiõis ad significatõnes. Et si fuerit paroxismi breues nõ cõsequit eoꝛũ ꝯtinuatio nisi ꝓpter rẽ magnaz de multitudie numeri earũ ꝓprie. Et fortasse videt̃ iterpolatões earũ longas. Et qñ cõponunt febres diuerse sic hemitrice⁹ eradicat postrema eaꝝ ⁊ remãet chronica pura siue sint due iterpolate aut due ꝯtinue aut inꝑpolata ⁊ ꝯtinua. Et qñq ꝯponit cuz hemitriceo alia ktiana et phlegmatica ⁊ mlica. Mã si ẽ cũ ktiana eradicat tertiana ⁊ pur⁹ fit hemitrice⁹. Et si ẽ cuz phlatica ⁊ mlica eradicat hemitrice⁹ ⁊ depurat phlatica ⁊ sili⁹ melãcholica

ſuperuenire egroꝛ: nisi in phlegmaticis: in q̃bus qñq febris augmẽtat ⁊ estimat q̃ tã ꝓterijt hoꝛripilatio: q̃ cito post redit ex iequalitate cbullitionis phlegmatici humoris. Sertũ est. turpe est medico scienti ⁊ famoso nescire signa simpliciũ febriũ ⁊ accidẽtia q̃bus ꝓcipiat cõpositionem ex diuersis febribus a ꝑmo die vel a scõo: ſz vir cognoscitur in die primo. Jnſ̃ id gal. 2. crisium ca. 9. Fit difficilis cognitio eius in ꝑmo die aduenꝫ: ⁊ illud q̃uis difficile sit nõ est tamen impossibile. Et plures harũ febriuz cognoscuntur in die secundo aut in die tertio aut magis vltime in quarto cognitõe certa. Et non est aliq̃ generũ egritudinuz neq̃ aliqua specierũ earum q̃ pertranſeat diem tertium aut vt multuz quartum qui cognoscatur certe cuius nature sit. hec ille. Et ibidẽ ca. 11. recitat totum processum trium tertianarũ in q̃dam adolescente quem visitauit dicens. Jnde est q̃ vidi adolescentem in quo inceperat febris ⁊c.

[b] Et cõpositio febris. Jn ꝓte hac scõa dat. 7. canones sup compositionib⁹ febriũ difficilis cognitõis a ꝓncipio sui. Primꝰ est cõpositio febris ethice cũ febre putredinis ẽ de difficillimis ad cognoscẽdũ ⁊ valde ambigua. Quia videt medici q̃ visitãt egros hac febre detentos interpolatões alteri⁹ febriũ scz putride ⁊ iceptões ei⁹ cũ rigoꝛe ⁊ hoꝛripilatõe: ⁊ si sudoꝛ fuerit in declinatõe ꝓticulari videt reditões sudoris in aliis declinatõib⁹: ⁊ videt̃ i eis hoꝛas ꝓticulares sic in putridis interpolat: q̃ꝓpt̃ existimãt q̃ ille sint solũ putride febres vt inſepabiles vt mixte ex ꝯtinua ⁊ iterpolata. Sꝫ ethica febris adesse cognoscitur et aridꝫ calore q̃ ꝑseuerat ⁊ excãdescit ilico p⁹ cibũ in q̃cũq̃ hoꝛa cibet infirm⁹. Scõs canõ est. cõpositio febriũ interpolatarũ qñq talis ꝯtinuat sine interruptõe q̃cũq̃ febris q̃ appet febris vna ꝯtinua silis i cessus ⁊ sinocho silis. Et tũc medic⁹ nõ est excusatus q̃n redeat ad signa simpliciũ febriũ ꝯsideranda: ne decipiat de hac febre iudicãs q̃ est ꝯtinua de putredine cõprehẽsa i venis ꝓpter sui mot⁹ ⁊ afflictiõis ꝯtinuitatẽ ablq̃ interceptiõe. Tertiꝰ est. si poꝛismi febriũ cõpositarũ ex iterpolatis sese ꝯsequntes fuerit breues nõ ꝯtinuãt facientes febrẽ silez ꝯtinue nisi tã multe seu tot numero sint q̃ inter eas nulla incidat q̃es. Et fortasse apparẽt interpolatões earũ longe: vt si tres febres tertiane pure tribus diebꝰ inuicẽ succedãt erunt ad minꝰ interpolatões horaꝝ. 12. inter quaslibet ipsarũ. Quartꝰ est. q̃n cõponũtur febres diuerse differentes specie vt in hemitriceo febris tertiana cũ phlegmatica ꝑus eradicatur ipsarũ postrema puta tertiana: q̃ postrema oꝛ in hemitriceo: vel q̃ prius altera incepit. vel q̃ alteri ꝑus ⁊ attẽtius succurrẽdũ ẽ vt magis suspecte. Et remanet chronica pura. s. phlegmatica lõgo tpe post eradicationẽ tertiane febris. Et rõ hꝰ ẽ: q̃ mã phlegmatice febris ẽ grossa visca sa vir digestibilis ⁊ resolubilis: ⁊ tertiane mã leuis est ignea subtil⁹ resolui ⁊ digeri ꝑna ⁊ parata. Quintꝰ est. cũ hemitriceo iã cõposito ex q̃tidiana q̃nq̃ ⁊ ktiana supueñit ⁊ ꝯiungit alia febris puta tertiana vel phlegmatica vel melancholica. Et si tertiana sibi cõiungatur primo eradicatur illa tertiana ⁊ ita remanet pur⁹ hemitrice⁹. Sꝫ si phlegmatica vt melãcholica sibi ꝯiungat. primo hemitriceus eradicat ⁊ remanet pura phlegmatica addita vt melãcholica. Quoꝛ rõ est q̃ tertiane mã ẽ leuis ignea subtil⁹ cito resolubil⁹ ⁊ digestibil⁹ pluſq̃ hemitricei saltẽ q̃ ad alterã ip si⁹ ꝑtẽ. Sꝫ hemitricei mã citius digestibil⁹ est ⁊ resolubilis q̃ q̃tidiane vel q̃rtane febris q̃ ei supueñit: eo q̃ cholera q̃ mãe ps hemitricei est iuuat alterã ꝑtẽ videlicet phlegma ad citius digeri resolui ⁊ expelli.

UVA. BHSC. IyR_028

Sext' canō ē. ꝟpositio febris ꝟtinue cū infpolata trib' modis fit. Un' mod' ē vt ꝟpōak iterpolata cū ꝟtinua alteri' gñis vt ctiana cū febre ethica. Scōs mod' ē vt ꝟpōak infpolata cū ꝟtinua gñis eiusdē ꝫ alteri' ſpēi vt ctiana cū q̄tidiana ꝟtinua. Terti' mod' ē vt ꝟpōak infpolata cū ꝟtinua eiusdē ſpēi vt ctiana infpolata cū ꝟtinua tertiana. Septim' ē. ſicut cō ponuntur aliqñ febres due iterpolate vel plures duab': ſic qñq; due febres cōtinue ſil' cōponūt. Qz nihil prohibet duas materias ſpe diuerſas vel eaſdem ſpe ſil' putrefieri vl' ſucceſſiue ꝛcluſas i venis cū notabili diſtantia locoꝝ: ſic ꝙ vtraq; hauz ad coz effumet et febrē efficiat idependētē a febre alterius vt cholera pōt in venis epat' putrefieri ꝛ in venis cerebri putreſcē phlegmone etiā cholaꝛ c Quidam ꝛc. In hac ꝑte ctia ꝓio recitat opinionē quādā ſup ꝟpōne febris alicui' ex duab' ꝟtinuis febrib' cū motiuo ipſi'. Scōo redarguit hāc opinionez dans cāz ſup ꝟ ibi Et hec

Et qñq; accidit cōpoſitio in eis ſm modū alium. ꝛ eſt vt cōponanť interpolata ꝛ ꝟtinua diuerſi generis: aut cōuenientes ambe in eo: aut cōuenientes in ſpecie ſicut tertiana periodica cuz tertiana inſeparabili. Et ſicut cōponūtur due interpolate ſil' cōponūtur due cōtinue. Quidā' autem exiſtimauerūt ꝙ due cōtinue nō cōponūtur ſicut due tertiane. Qm̄ quā do materia ē intra venas nō eſt poſſibile vt diuerſificeť illud in quo accidit putredo. putredo em̄ eſt ꝓcedēs in toto. ¶ Et hec q̄dē ſententia non ē de illis q̄ neceſſaria ſunt ꝓculdubio apud me. qm̄ putredo incipit ꝓcul dubio ex loco: deinde ſpgiť: deinde currūt iuditia vehementie ꝛ interpolatōis ſm gradationē putredis ꝓie ꝛ ſunt ei mot' ſm eā. Non ergo elon

¶ In ꝑia ꝑticula dicit q̄dā exiſtimauiſſe ꝙ nūq; due febres ꝟtinue ſil' cōponunť ſic interdū due ex tertianis interpolať manifeſte iuicē cōponi cernūtur. Et id intelligiť de cōtinuis putridis. Nō em̄ negarēt ſic opinātes ethicā febrē q̄ ē ex cōtinuis cū ꝟtinua putrida poſſe cōponi. Qd ſatis indicat ipoz motiuū. Nā putredo ītima ꝟtinue febris ꝓcedit ſpgiť ꝛ dilatať ſup tota maſſa hūoꝛali i venis. Impoſſibile q̄ ē vt diuerſificeť illō ītra venas cui putredo accidit tali diuerſitate ꝙ ide ꝟſurgāt due

¶ In ſcōa diť ꝙ hec ſnīa de ꝟtinuis putri- (cōtinue: hec ē hoꝛ ratio. dis ꝙ ꝟponi nō ꝑūt nō ē et ill' q̄ neceſſaria ſibi videanť: imo falſa poti' ꝛ deuia a vo. Et reddit cāz qz putredo q̄ ē intra venas ꝟtinuā faciēs in dubie icipit ex aliq̄ loco ꝑticulari ſic ex venis cerebri aut epať aut alteri' mēbri ꝑticularis: ꝛ nō ſil' incipit in oīb' venis nec i oi hūoꝛe. Et poſtq̄ i cepit putredo i venis alicui' mēbri ſpargiť ad venas his ꝓximiores ap ꝓpinquādo coꝛ tali ꝓximitate ꝙ hūoꝛ putrid' iceſſanť ad coꝛ fuligies mittit. Deinde medie' i hac ꝟtinua formaꝛ iudicia vehemētie febris ſeu ſtať ipſi' ꝑticularis ꝛ iterpolatōis. i. remiſſiōis vehemētie febris pences gradationē ꝓie putredis i augmēto ipſi' nō ſolū extēſiuo de venis i venas: ſz ꝛ intēſiuo de putredie q̄ remiſſioꝛ ē ad intēſioꝛē: ꝛ ſil' pences gradatōez i decremēto putredis illi'. Et ſūt huic febri mot' ꝓdici q̄tidianarij tertianarij vel q̄rtanarij ſm gradatōez huiꝰ putredis. Et ſ mō icedit ꝓia cōtinua. Reſtat videre q̄liter altera ꝟtinua ſibi ꝟiūgi pōt. Et ſuper hoc diť ꝙ nō elōgať ab euētu. ſ. vl' a poſſibilitate euēt' q̄n putredo accidat ꝛ p ſe incipiat i alio loco vt i venis epať: cui ſit dōiuz aliq̄ō febril p ſe ꝛ ꝓncipaľ icipiēs i ꝑte maſicꝛ: ſic vbi gra i hūoꝛib' epať: cui videlicz putredini nō ſit dōiuz ſequēdi aliō putrefieri ꝓme mā: imo dōiuz habēdi p ſe ſua q̄ttuoꝛ tpa ꝑticularia diſticta a tēpib' ꝓie ꝟtinue. Ita ꝙ hec duo ſil' ꝛcurrūt ſiue aggregaňť i putredie ſcōe ꝟtinue vt p ſe icipiat nō aſſumēs ortū a ꝓma putredie ꝛ vt ſequať. i. poſt ꝓmā putredinē fiat nō tm̄ ab ea. Et iō iſti ſcōe putredini vl' febri inde fcē ē gradatio tpis ipſius ꝛ vehemētie ſibi ꝓꝑa q̄ erpiť. i. erpiētia cognoſciť ab his q̄ attēdūt

Per hūc ergo modū due ꝟtinue ꝟiūgunť iuicē ꝙ due putredies ītra venas fiūt i diuerſis locis idepēdētes altera ab altera in eſſe ꝛ fieri ꝛ ꝟſerd Et ſpēs ꝛc. In hac ꝑte q̄rta ꝓio (uaři: ꝛ effumātes i ceſſanť ad coꝛ. diuidit ſpēs ꝟpoſitōis febriū ꝛ declarat mēbra diuiſētia. Scōo ſubdiū

¶ In ꝑia ꝑticula dat hāc diui (git duo notabilia ibi Et cū videris ſionē ꝟpoſitōis febriū. Alia ē ītrā: alia ē coalternata: alia ē cōicās. Et be diť ꝑdicať ꝓꝓe de ſcōa febre q̄ ꝑie ſupuēit i ꝟſtitutōe ꝟpoſite febril Nā vel ſil' icipit ꝛ tūc ē cōicās: vel poſt ꝓmā icipitz ātie ei' finem ꝛ tūc eſt ſubintrans: vel incipit poſtq̄ iā ꝓima finita ē. ꝛ eſt coalternata. In trans ergo ſpēs cōpoſitionis febriū adinuicē eſt vt igrediať vna ſup al

terā nondū finitā ſed ꝓtius inceptā. Sed ei' ſpēs coalternata eſt vt ingrediať ſeu ſupueniat ſcōa febris poſt cradicationē ſeu finez ꝓme. Et ipſi' ſpēs cōicans ē vt ambe febres ſil' incipiāt vel ꝓpe ſeinuicē. Et facillima oim ad cognoſcēdū ē coalternata: deide ſub intrās: ꝛ difficilioꝛ ē cōicans ꝓpť ꝟfuſionē ſignoꝛ vni' febris cuz ſignis alteriuſ codē tempe.

¶ In ſcōa no tat ꝓio q̄ ſi vi ſa fuerit cōclu ſa febris i q̄ ſit rigoꝛ ſine ſudoꝛe vel forte acci deritvn' ſolus ſudoꝛ i multi' ri goꝛib' tūc teſti ficāda ē ꝟpoſitio febris ex cō tinua itraveāſ que cōcluſa di citur: ꝛ iterpolata extra venas que rigoꝛis cā eſt. Et in telligе hic q̄ febrē ꝛcluſam febrem continuam ꝟ materia aliqua putre facta ītra venas. Juxta id gaľ. ſecūdo cri ſium capitulo ſexto. Omnia genera febrium ſingularium tria tantū ſunt. ꝛ diuiditur vnūquodq; genus earū in duas ſpecies. Et illud ideo q̄a aut eſt cōtinua concluſa: aut facit paroxiſmum ꝛ ſeparatur: ꝓhibetur autem in hac febre ſudoꝛ poſt rigoꝛez fieri quādo materia que concluſam facit eſt groſſa phlegmatica prohibens materiaz alterius febris ſubtiliari ſub forma vapoꝛis. vt i hemitriceo phlegmaticus humoꝛ iſpiſſat choleꝛā. ꝛ quodāmodo ab hac ipſe viceuerſa ſubtiliatur. Et inde eſt q̄ tertiana hemitricei eſt longioꝛ tertiana ſola: ꝛ phlegmatica eius eſt breuioꝛ phlegmatica pura. Secundo notat ꝙ quando in febre que cōcluſa apparet videtur ad eſſe ſupfluitas id eſt exceſſus in frigoꝛe extremitatū ꝛ i rigoꝛe ſm intenſionē: ſed parum de ambobus ſm ouratōez: ita ꝙ frigus et rigoꝛ ſunt breues: ſed multum intenſi: tunc fortaſſe eſt incōcluſa id eſt febris illa que primo occurſu concluſa apparuit non ē cōcluſa neq; eſt cōpoſita ex diuerſis febribus ſed eſt de genere notharū tertianaꝝ. Vel exponе. Cū videris in concluſa ſupfluitatem i frigoꝛe extremitatum ꝛ rigoꝛe quo ad durationem ſz parū de ambobus quo ad fortitudinē: tunc fortaſſe ibi eſt incōcluſa alia febris cū dicta concluſa vt i hemitriceo frig' ꝛ rigoꝛ ſunt multum ꝓlixi: ſed nō multū fortes in die qua fiūt duo paroxiſmi. Un' tertiane alter phlegmatice. In cōcluſa em̄ ñ venit tip'. Juxta illō ga. 2. de differentijs febriū capło vndecio. Dis ꝟtinua febris ſm ſuiſpſi' rationē cum certa fuerit neq; horoꝛē habebit neq; rigoꝛē: neq; q̄ cōpoſita eſt ex eis erit horridi: neceſſe ē igitur ſi erit horrida ſimul ꝛ continua generationem habere eam que ex duabus febribus. Altera quidez deficiente reliqua ꝟtinua: hec ille. ¶ Attēde ꝓio q̄ princeps non dat hic curam generalem febrium compoſitarū. quia ſatis elici poteſt ex curis ſimplicium ſuperius traditis et ex cura hemitricei: que ſtatim dicetur: ꝛ eſt vna de compoſitis febribus magis famoſis ꝛ frequentius occurrentibus. ¶ Attende ſe cūdo ꝙ raſis decio almāſoris capło de ꝟpoſitis febrib' dat earuz curā ſub ſex regulis. Prima ē. ſit cura q̄ huiꝰ exhibeť febri ſm accidē tium fortitudinem vel debilitatem ꝛ eorum ſimplicitatem ꝛ permixtionē: nec attendať ordo interpolatōnis cū accidētiū teſtimoniū ab interpolatione ſeu periodo diuerſuz fuerit: ꝛ cū cuz aliqs duab' infeſtať tertianis q̄tidie a febre ledať nō tm̄ q̄tidiane cura tōe ē ei ſubueniendū ſz tertiane. Secōa ē. ſi febris vna die accidat et alia non accidentia tm̄ que tertiane ſunt ꝓꝑa nō ſunt fortia nec para imo debilia ꝛ omixta: nō ē medicāda a cū ſola tertiane cura: imo ipſius cura tēperanda eſt ſm accidentiū declinatōez. Tertia

UVA. BHSC. IyR_028

est.vniuersaliter aũt dicimus febriũ cõpositaꝝ curationẽ cõpost tã debere esse ex curis simpliciũ:ꝛ ꝙduaꝝ cõmixtio curationũ ſm duaꝝ cõmixtionẽ febriũ fieri dz. Quarta est.plerũq; tñ oportet nos studere vt ad vnã tantũ febrẽ curandã intendamus cuz ipsa magis fuerit timẽda.Cuius exẽplũ est ꝙ si aliq̃s febrẽ pateret q̃r tanã:ꝛ supueneriṫ ei alia febris ꝓpꝫ apa in epate vel in stomacho vel i aliquo ex mẽbris istꝛoꝝ anhelitus. Dico ꝙ cũ ꝟ acciderit studiose intẽdẽdũ esse ad febrẽ curandã q̃ taliter acciderẽt ꝓpter timorẽ ipsi' magnũ:lz in medicinis aliq̃d cõtineret qõ aliã febrẽ validiorẽ faceret. Quinta declarat ꝑticulariꝰ id qõ in scõa regula dictũ est. Et est.si ꝺtingit febrẽ vna die infestare ꝛ alia nõ:sz accñtia huius tertiane nõ apparẽt pura atq; fortiora nec tremor ei' esset pũgitiuus:nec calor post ipsuz cito accẽsus foret: nec sitis mꝛta nec estuatio:nec dolor capiṫ nec vana locutio nec sudor:sz foret ꝟ oĩa debilia cũ cõparanṫ eis q̃ in pura tertiana solẽt videri:ꝛ ponam' etiã ꝙ ꝑter hec accessio plõgaret donec ad. 14.horas ꝑtingeret: dicem' ꝙ hec febris nõ esset curãda pure tertiane medicatõe:sed hui' curatio ex phlegmatice febris cura tẽperãda foret:ꝛ deberemus dirigere intentõez nostrã ad id qõ phlegma atq; cholerã ab egro educere posset:eiusq; nutritio ac totũ regimẽ ſm hoc essent ordinãda. Sexta est nos oẽs febres cõpositas noiare nõ possumus nec cuiusq; illaꝝ ꝓpriaz subiȝcere curã. Oꝑtet aũt vt huius discipline inspector simpliciũ febriũ formas ꝛ eaꝝ curas optime cognoscat:ꝛ post cõpositaꝝ cognitõez bñ mẽsurare vt eaꝝ curam ex duaꝝ simpliciũ curis tẽperare sciat. hec rasis ibi.

¶ De hemitriceis ꝛ causis eoꝝ. Capm. XIII.

Emitriceus est. In hoc capꝰ ꝑmo describit febrẽ hemi
ꝟ triceã ꝛ diuidit eã:ꝛ cõparat inuicẽ membra diuidẽtia Scõo diuidit febres cõponẽtes hemitriceũ ibi|Et q̃nq; sunt due|Tertio recitat dicta quorũdã de puro ꝛ impuro hemitricco ibi|Et iam quidã| Quarto de ordine febriũ adinuicẽ cõstituentiũ hemitriceũ ibi|Et fortasse antecedẽs|Quinto de ꝑdominio materie vnius sup alterã febriũ ex q̃bus fit hemitriceus ibi|Et itez q̃nq;|Sexto de ꝓnosticatione sup durationẽ ꝛ ꝑmutatione ꝛ malignitate hemitricei ibi|Et fortasse extendiṫ|

a In prima ꝑte ꝑmo ita describit hemitriceum ꝙ est febris cõposita ex duabus febribus.quaꝝ vna est tertiana de cholera rubea:ꝛ alia quotidiana de phlegmate putrido. Et in ista febre fiunt in die vno duo paroxismi:vn' tertiane:alter quotidiane. ¶ Attẽde ꝙ quidã noiabant olim oẽm febrẽ cõpositã quã ignorabãt hemitriceã vel planeticã:vt ait galienus scõo crisiũ.c. ii. Alij restrinxerũt nomẽ hemitricei ad febres cõpositas ex tertiana ꝛ q̃tidiana:vel ex tertiana ꝛ q̃rtana. Iuxta illud metricũ. Paruus hemitriceus in venis phlegma recõdit. Exterius cholerã medius ꝟuertiṫ illi. Pessimus humor inest maior q̃ fel coquit extra. Alij restrinxerũt ad solas febres cõpositas ex cholerica ꝛ phlegmatica sicut ꝓnceps ꝟ. Alij adhuc plus nomẽ hemitricei restrinxerũt ad febres cõpositas ex tertiana interpolata ꝛ quotidiana cõtinua:vel ex tertiana ꝺtinua ꝛ quotidiana interpolata pares in rore:dicẽtes esse de rõne hemitricei ꝙ sit ꝺtinua ꝛ horrida.i.hñs horripilatiões:ꝛ nõ hz horripilatiões nisi altera cõponẽtiũ sit interpolata. Et sic febris cõposita ex tertiana ꝺtinua ꝛ q̃tidiana cõtinua nõ est ex hemitriceis.qz nõ est horrida:neq; cõposita ex tertiana interpolata ꝛ q̃tidiana interpolata:qz nõ est ꝺtinua. Et ꝟ mõ vsus est noie hemitricei hypocras ꝑmo epidimiaꝝ. Iuxta id galieni scõo de differẽtijs febriũ.c.10. Utiq; ꝛ certissima hemitricea est talis exñs spẽs qualẽ vtiq; hypocras eã oñdit scribẽs in ꝑmo epidimiaꝝ ꝛa. Erãt aũt plurimis eoꝝ passiões horride febres cõ tinue acute in toto quidẽ nõ deficientes. Modus aũt erat hemitriceus Una q̃dẽ leuiore. Altera vo superacuebaṫ ꝛ vkiter in acutie supaddebat. Horridas cñ dixit nõ simpliciter eas q̃ cũ horrore inuadũt:qz infirmis equidẽ febribus accidit ꝟ:sed q̃bus plurimã ptẽ porisimi possiderũt horrores ſm alterã quidẽ dicẽ in q̃ simul coinuadũt tertiana ꝛ cõtinua amphimerina. Reliq̃ cñ dies amphimerinã hz solaz. hec galien'. Hz more ꝑncipis cui' expositoꝝ sum noie hemitricei in sequẽtibus vtar iuxta descriptionẽ ipsi' ꝟ datã. Secũdo diuidit ꝟ hemitriceũ vk febres illas ex q̃bus cõponiṫ dicẽs ꝙ he febres adinuicẽ se hñt:aut ſm semitã cõitatis ꝛ inuẽtiõis sic ꝙ incipiũt ꝛ ꝓcedũt sil' eodẽ tpe. aut ſm semitã coalterationis ꝛ vicinitatis sic ꝙ vna finita incipit altera:aut ſm semitã introit' vni' in aliã ꝛ exit' alteri' ab altera sic ꝙ vna incepta ꝑfiniaṫ incipit altera. ¶ Attẽde ꝙ galienus scõo de differẽtijs febriũ.c.8.diuisionẽ hãc facit bimẽbrẽ dicẽs. Uniuscuiusq; vo dictaꝝ cõplicationũ differẽtia duplex ẽ.q̃q; q̃dẽ in eadẽ hora obuiãtib' simul ꝓmis:est aũt q̃q; ꝛ ſm diuersa inuadẽtibus tpa. Et itez ibi.c.9.facit hãc trimẽbrẽ dicẽs. Duplex aũt modus ei gñatiõis:vel ꝟueniẽtibus ſm vnũ tps duobus porisimis vt nũc dicebaṫ ꝓpterea.qz vna anticipatiua q̃dẽ erat: alterutra tardatiua: vel ꝟfestim ab initio ꝟueniẽtibus vtriq; ſm tps vnũ:aut nõ ꝟueniẽtib' nec ante nec post. Igiṫ vtriq; ꝟueniẽtibus vnũ solũ hz porisimũ hemitricee nature. Altera vo simul vniuersos a ꝓncipio vsq; in finẽ egritudinis:q̃ vtiq; ꝛ ꝓncipalissima ꝑ oĩbus hemitricea noiaṫ. Tertio dicit ꝟ ꝓnceps ꝙ de diuisiõibus ꝑdictis.i.differẽtijs seu mẽbris diuidentibus.prima adgnoscẽdũ est difficilior.s.cõicans in ꝓncipio:qz signa ꝛ accñtia vtriusq; febris simul ꝟfusa sese obnubilãt ꝛ impediunṫ indicare febrẽ cui appropriantˀ. Et post ꝓmã scõa vt dicit est difficilior ad cognoscẽdũ. Uõ si verificari debeat tertia locãda est ante scõam sic ꝙ ꝟ textus ita ordineˀ. Aut ſm semitã cõitatis ꝛ inuẽtiõis. Aut ſm semitã introitus ꝛ exitus. Aut ſm semitã coalteratiõis ꝛ vicinitatis. Satis cñ notũ est ꝙ subintrãs est difficilior ad cognoscẽdũ ꝙ coalternata co ꝙ subintrãs alteri ꝑmixta signa ꝟfusa hz ꝛ obnubilata signis alteri' q̃si ꝛrijs. Coalternata aũt signa ꝓpria hz separata a signis alteri' febris cui vicinaṫ.

b In scõa tãgit hãc diuisionẽ hemitriceoꝝ vel illaꝝ febriũ ex q̃bus cõponiṫ.s.tertiane ꝛ quotidiane dicẽs.ꝙ vel ambe sunt ꝺtinue.s.dũ fiunt ex putredine intra venas:vel ambe interpolate dũ.s.fiũt a putredine exẽ venas:vel tertiana est interpolata.qz fit ꝺ cholera putrefacta exẽ ꝛ phlegmatica ꝺtinua:qz fit de phlegmate putrefacto in venis:vel cholerica est ꝺtinua:qz ex cholera fit putrefacta in venis:ꝛ phlegmatica interpolata:qz fit de phlegmate putrefacto exẽ. Iuxta id galieni scõo ꝺ differẽtijs febriũ.c.8.Cõplicatões sunt q̃ttuor. Una q̃dẽ qua cõmiscebiṫ tertiana separabilis q̃tidiane separabili. Scõa tertiana separabilis q̃tidiãe ꝺtinue. Tertia q̃tidiana separabilis tertiane ꝺtinue. Quarta tertiana ꝺtinua q̃tidiane ꝺtinue. Et itez scõo crisiũ.c.9.ait. Cõpositio aũt haꝝ duaꝝ febriũ ſm modũ vicinitatis fit ſm q̃ttuor spẽs. Aut cñ cõponiṫ tertiana q̃ separaṫ cũ faciẽte porisimũ oi die q̃ separaṫ:aut cõponiṫ illa q̃ tertiana ẽ ꝛ nõ separaṫ cũ illa q̃ facit porismũ omni die ꝛ nõ separaṫ:aut cõponiṫ tertiana q̃ separaṫ cũ faciẽte porismũ omni die q̃ nõ separaṫ:aut cõponiṫ faciẽs porismũ oi die q̃ separaṫ cũ illa q̃ facit porismũ tertianũ ꝛ nõ separaṫ. Et nõ est possibile vt cognoscaṫ aliqua haꝝ q̃ttuor speciez ſm pscrutationẽ in die ꝑmo. Ueruntñ nõ est difficile cognoscere eã in die scõo. Deinde cognitio in die tertio est multo plurima ꝛ certior ꝛ fortasse nõ indiget in cognitiõe

c In tertia dicit ꝙ aliq̃ tpibus suis appellabãt puꝝ (sua die q̃rto. hemitriceũ solã illã febrẽ q̃ ꝓposita est ex tertiana interpolata:quã extrinsecã vocat.qz fit de putredine extra venas:ꝛ phlegmatica intrinseca. id est ꝺtinua. Et oẽs alias febres ꝑter hãc ex cholerica ꝛ phlegmatica cõpositas nõ purã appellãt hemitriceã. Et circa illud nõ est occupatio superflua hñda in medicina.qz est de quid noĩs qõ terministis ꝛ grãmaticis magis q̃ medicis inquirere attinet. Et serapion sexto breuiarij capko ꝺ febre hemitricea ait. Hec febris est cõposita ex phlegmate ꝛ chole

UVA. BHSC. IyR_028

ra citrina qñ putrescit phla interi⁹ ⁊ cholera exteri⁹. Et hec ẽ illa q̃ noiaᷓ hemitricea pura. Et noiaᷓ nó pura q̃ accidit ecõuerso harũ triũ. Cuz ergo sũt ambo exteri⁹ vel interi⁹: tũc febris q̃ est ꝑm hũc modũ nõ nomiaᷓ hemitrice⁹. Et galᷓ. ante cũ scõo de differẽtijs febriũ ca.ii°. ait. Tertiana q̃dẽ amphimerine ꝓtinue ꝓcreta opaᷓ hemitricea. Necꝫ vo vtrecꝫ deficiẽtes necꝫ vtrecꝫ cõtinue existentes pñt gñare talẽ febrez. s. q̃ cõtinua sit ⁊ horrida sit vt ẽ hemitrice⁹ ꝑm hypocratez. Deinde subiũgit. Relinquit igit vna mixtio alia q̃ ex deficiẽte amphimerina ⁊ ꝓtinua cholerica fit potẽs ⁊ hec ꝓtinuã sit ⁊ horridaz generare febrem.

d Jn q̃rta dicit ꝙ i ꝓstitutõe hemitricei ex phlatica ⁊ cholerica febrib⁹ forte ãtecedẽs ad putredinez ẽ cholica sic ꝙ prio putrefit ei⁹ mã: ⁊ forte ẽ ãtecedẽs phlegmatica febris sic ꝙ phlegma putrefit añ cholerã: ⁊ forte veniũt sil ad putredinẽ ambaz materie: ⁊ sil icipiũt tertiana febris ⁊ q̃tidiana. Et sup̃ dicit galᷓ. scõo de differẽtijs febriũ capᷓo decio de hemitriceo loquẽs. Jgit sepi⁹ q̃ dẽ pria dierũ mixtã ex ambab⁹ ifert febrẽ. Scõa vo ꝓtinuã phlegmatica. Cõtigit qñꝫ q̃dẽ ꝑm p̃mã iuadere phlegmaticã ꝑm scõaz vo vtraꝫ.

e Jn q̃nta dicit prio ꝙ i hemitriceo qñꝫ phlegma q̃tidianã efficiens supat cholerã: q̃ ttianã efficat ⁊ ei ꝑdominaᷓ. Et qñꝫ cholera supat phlegma dñio patẽti ⁊ victoria clara. Adde mẽbz tertiũ ꝙ qñꝫ cq̃nt eaz virtutes. Juxta id galᷓ. 2. de dꝛijs febriũ. c. 10. Que enĩ ꝓsita ẽ ex tertiana ⁊ quotidiana ꝓtinua quã hemitriceũ noiam⁹ aut supabundantẽ hz cholerã rubeã: ⁊ ꝑpea ⁊ ttiane sintomata vehemẽtioꝛa: aut hanc q̃dẽ minorẽ: pl⁹ aũt phla: ⁊ ꝑpea ⁊ ꝓtinue amphimerine passiones certioꝛes: aut neutrũ altero hũoꝛ eminẽtioꝛẽ: sz pares roboꝛe vtroscꝫ: q̃ vtiꝫ ⁊ certissima hemitricea ẽ. Scõo dicit ꝙ quocũꝫ mõ sit. i. q̃cũꝫ hũoꝛ ꝑdominet i ꝓstitutiõe hemitricei siue choka siue phlma mã phlegmatice febris reddit porismos febris chokice diuturniozes ⁊ tardioꝛ crisis Et mã febris cholerice reddit porismos vkapti⁹ loq̃ndo exacerbatões febris phlegmatice mkto breuiozes ꝙ ipsi de se eẽnt ⁊ breuioris crisis seu termiatiõis. Et ꝟ fit ex pugna chokici hũoris cũ phlegmatico. Mã phlegma retardat suis friditate ⁊ grossitie chokici hũoris digõnez resolutiõez ⁊ expulsionẽ. Et chokic⁹ hũoꝛ suis caliditate ⁊ acuitate ⁊ subtilitate accelerat phlegmatis digõnẽ resolutionẽ ⁊ expulsionẽ. Jnde ẽ ꝙ statᷓ ⁊ crisis accidũt i hemitriceo mkto citi⁹ ꝙ i phlegmatica ⁊ mkto tardi⁹ in phlmatica ⁊ mkto tardius ꝙ i tertiana. Juxta id galᷓ. c. nũc dcõ. Et ipse q̃dẽ statᷓ citi⁹ ꝙ ꝑm phlegmaticũ hũoꝛẽ. tardius vo ꝙ ꝑm chokicũ fieri videᷓ. Mã cholerici q̃dẽ velocitatẽ phlegmatic⁹ hũoꝛ detinet: phlegmatici vo rursus tarditatẽ ⁊ pigritiã hũoꝛ chokic⁹ erigit. Sz ꝟ in hac febre phlegma qõ putruit ẽ i ꝛavenas ⁊ choka ẽ ex: vk ecõuerso: necꝫ ḡ cholera phlegma subtiliaᷓ necꝫ etiã phla igrossaᷓ cholerã. Dic ꝓmo ꝙ cholera q̃ ex venas putruit a vẽis ꝓcessit: vbi ꝑcq̃sluit aliquã ex phlegmate ispissatiõez. Dic 2° ꝙ choka putrida vẽis iuxꝑposita calefacẽ põt ⁊ subtiliare sua caliditate phlegma i vẽis clausum. ⁊ ꝟ phlegma põt ispissare cholerã ex vẽas positã sua friditate. Sz hi duo humores a ſba f Jn 6ª pte ꝓ° (sua nõ seiuicẽ ispissant aut subtiliãt nisi omisceanᷓ.

pnosticat ꝙ hemitrite⁹ inkdũ ꝓdurat lõgo tpe puta ꝓ ser mẽses: ⁊ qñꝫ ãpli⁹ marie qñ fit ex grosso phlegmate mkte viscositatᷓ ⁊ ex grossa choka i pn° hyemis ⁊ senili corpe. nã vix maturãt mãe ipi⁹ donec sol ascẽderit ⁊ calor ipsi⁹ sup egri corp⁹ ⁊ ei⁹ hũoꝛes vigoꝛatᷓ fuerit sic freq̃nt i q̃rtanis febrib⁹ fieri videm⁹. Scõo pnosticat ꝙ ex hemitriceo qñꝫ efficit egritudo acuta: sic ꝙ ꝑmiaᷓ ad bonũ vk malũ die. 14. vk ad lõgi⁹ die. 20. et ꝑcipue qñ ꝓsita ẽ ex cholica ꝓtinua ꝟ cholera subtili ꝑdominãte ⁊ phlatica i terpolata: paucí phlegmatᷓ ñ mkũ grossi nec mkũ viscosi i tpe estatis ⁊ hoie iuuene. Qz ttiana coadiuta tpez etate ifirmivicit phlatica ⁊ trahit ad crisiz sibi appꝛopriatã vel satis ppe eã. Tertio ꝓnosticat ꝙ hemitrice⁹ qñꝫ ⁊ sepe ẽ de febrib⁹ magis interficiẽtib⁹ post pestilentiales ⁊ syncopales maxie in senib⁹ ⁊ ꝑdominãte mkto phlegmate putrido i venis. Perducit enĩ qñꝫ ad ethicaz ꝓhibẽs sanguis gñationẽ ⁊ libez ipi⁹ trãsitũ ad mẽbra ꝑpt phlegma putridũ qõ venas occupat ⁊ cholera putrida ꝓtẽta i mẽbris suas hũiditates siccat ⁊ ꝛsoluit egritudines chronicas difficiles.

Et fortasse⁹ antecedẽs ad putredinem est cholerica: ⁊ fortasse antecedẽs est phlegmatica: ⁊ fortasse veniunt simul. Et iterum⁶ quandoꝫ est materia faciens febrem phlegmaticam magis dominans. Et qñꝫ est materia faciens febrẽ cholericaz magis dominans. Et quocũꝫ modo sit materia phlegmatice ponit paroxismos cholerice longiozes et tardioris crisis. Et materia cholerice ponit paroxismos phlegmatice ecõuerso.

Et fortasse⁷ extendit hemitriceus longo tempoꝛe scilz vsqꝫ ad sex menses ⁊ supra. Et qñꝫ fit ex hemitriteo egritudo acuta. Et quandoꝫ est hemitriceus de febribus magis iterficientib⁹. quoniã ꝓducit ad ethicaz et

De signis hemitricei. Ca. XIIII.

Magis⁸ ꝓpriũ signũ eius ⁊ primũ eoꝝ licet necessario sint cõparia alia est vt sit spaciũ huius febris in vno duoꝝ dierum longi⁹ spatio tertiane et magis quieta deinde fit in die alio leniozis paroxismi et paucoꝛum accidentiuz Et quandoꝫ iteratur in ea horripilatio ꝑm plurimum aliquotiens ꝓpter illud quod accidit de pugna duarum materierum aut introitu vnius earum super alteram. Et fortasse accidit hec iteratio tribus vicibus. aut quattuoꝛ: ⁊ iam calefiunt membra aliqua horripilatiõe fixa adhuc.

¶ De signis hemitricei. Capitulum. XIIII

Agis ꝓpriũ ⁊c. Jn ꝟ cap. prio agit de signis hemitricei.

m Scõo de signis oñanᷓ hũoris vk cq̃litaᷓ cholẽ ⁊ phlegmatis i hemitriceo ibi [Et nõ] Tertio ꝺ signis hemitriceoꝝ ⁊ tertiana inꝑpolata ⁊ q̃tidiana ꝓtinua: ⁊ ex ttiana ꝓtinua ⁊ q̃tidiana interpolata: ⁊ ex ambab⁹ cõtinuis ibi [Et qñ cõpositio]

a Jn pria pte que ẽ ꝑsens text⁹ dat septẽ gña signoꝝ hemitricei. Primũ ei⁹ signũ magis sibi ꝓpriũ ꝟ nccio sint alia signa sibi ꝓpria seu cõsilia est vt vno die lõgi⁹ ꝓduret febre ttiana videlz pi⁹ q̃ 12. horis ⁊ sit ea mitioꝛ seu q̃tioꝛ i mẽsura caloris ⁊ cõmotiõe egri scz die illo in quo egro accidũt duo paroxismi vnius phlegmatice alius cholerice: ⁊ alio die paroxismus eius leniozꝛ occurrat ⁊ cum paucis accidẽtib⁹. Sepe nãꝫ accidit in hemitriceo ꝙ prio die paroxismi accidãt cholerice ⁊ phlegmatice ⁊ phlegma remittit de ardoꝛe cholere ⁊ mobilitate ⁊ facilitate resolutõis. Cũ remissioꝛ et diuturnioꝛ fit hoc die febris tertiana pura. Et scõo die solus paroxismus phlegmatice accidit leniozꝛ prioꝛe. quia solus est ⁊ paucoꝛum accidentium. quia suus caloꝛ est lentus remissus ⁊ eius materia grossa viscosa tarde ⁊ vix mobilis. Secundum signum sumitur a tipo. Et est ꝙ in hemitriceo frequenter iteratur horripilatio taliter ꝙ postq̃ cessasse videtur in vno et eodem paroxismo redit non solũ semel: sed bis ter aut quater aut adhuc pluries. Et illud contingit ex pugna cholere calide ⁊ acute cuz phlegmate frigido: que talis ⁊ tãta est ꝙ nũc caloꝛ cholere nunc frigus phlatis vincere appeat ⁊ ꝑdominari suo ꝛrio vel ex introitu masse calide supra frigidã vel ecõuerso dõ altera febriũ subintrat in alteram et aliqua ex mẽbris calida videntur ⁊ adhuc perdurat ⁊ fixa manet horripilatio. Juxta id galieni scõo crisium ca. 9. Pone ergo ꝙ febris incipiat ⁊ sit cum ea horripilatio ⁊ est cum hoc diuersi esse in omnibus modis scz in pulsu venarum ⁊ caliditate q̃ est in corpoꝛe toto: ita vt multotiens fit existimatio tua ꝙ iã appꝛopiquat status eius ⁊ ꝙ iam sit mediata in augmento suo: deinde redeat in ipsa horripilatio: ⁊ redeat pulsus ⁊ fiat paruus ⁊ minoꝛ ꝙ fuit et debilioꝛ ⁊ tardioꝛ ⁊ vehementioris raritatis: ⁊ inuenias caliditatem ꝛseparari ab extremitatibus ⁊ multiplicari in ventre ⁊ pectoꝛe. Dico ꝙ ille q̃ videt egrum cui⁹ hec est dispositio: oportet vt caueat id est cautus sit ⁊ sciat ꝙ sit febris eius composita ex tertiana que ꝛseparatur ⁊ ex faciente paroxismum omni die. hec ille.

UVA. BHSC. IyR_028

Tertium signum hemitricei sumitur a perseuerantia ⁊ cōtinuati one extranee caliditatis. Et est q̄ ex febre q̄ dicit hemitriceus nū q̄ corpus integre mūdificat donec ipsa penitus eradicata sit. Et hoc cōsonat sermoni hypocratis ⁊ galieni prius allegato q̄ de ratione vi hemitricei est vt sit cōtinua ⁊ horridasimul. Ꝫ largius accepto vocabulo ꝑ omni febre q̄ cōpōit ex phlegmatica et cholerica nō vificaretur de cōposita ex ambabus interpolatis: nisi esset q̄ quotidiana interpolata non hz quietē puram oīno mundā a febre. Quartū signū sumit a tpibus q̄ttuor hemitricei ⁊ a mō sue declinatiōis. Sup quo primo ait q̄ cōmotio vehemens aliqñ accidit in principio ⁊ augmēto portismorū hemitricee febris: maxime dū febres er q̄ bus cōstat fuerint cōicantes seu simul incipientes: vel vna ipsaꝝ subintrauerit in aliā horā p̄ncipiū aut augmēti febris. Nā tūc ex pugna cholere ⁊ phlegmatis simul cōmotaꝝ ad portismuz tria ꝫtingūt. Primū est q̄ horripilatiōes plurīes redeunt q̄ iam p̄teriisse existimabant. Secōm est q̄ stat' tardius aduenit ⁊ plus differt q̄ credebat. Tertiū ē q̄ qñ existimat iaz totū corpus esse calefactū ⁊ statū febr(iā supueniisse: tūc horripilatio redire iuenit vt in incēsione viridiū lignoꝝ nūc flāma insurgit ⁊ eis videt plene dñari. nūc ipa suppmit ⁊ pene succūbit. Scōo dicit q̄ stat' hemitricei tā vīs totius febris q̄ ptcularis cuiusq̄ portismi pus et citius accidere solet q̄ stat' simplicis phlegmatice febris. Quia digestio phlegmatici humoris i hemitriceis a cholera iuuat ⁊ accelerat. Sed tardius accidit huiusmodi status statu tertiane. qz caliditas hemitricee febris vix expādit et cū magno labore maxime in pn° resistente sibi frigore phlegmatis grossi ⁊ indigesti. Ꝫ in statu calor est acutus ⁊ fortis: quia tūc phlegma subtiliatū ē ⁊ calefactū tā a putredine q̄ a digestione. Tertio dicit q̄ declinatio febris hemitricee tā particularis portisimoꝝ q̄ vīs totius febris sīl' lōga est. s. lōgior declinatiōe febris tertiane: ⁊ breuior declinatiōe febris phlegmatice ꝓpter id qō accidit de statiōibus. i. fixiōib' et arrestatiōibus materie ⁊ phibitiōibus libere resolutiōis: q̄s opat reluctatio seu pugna vnius duaꝝ materieꝝ cū alia. s. phlegmatis cū cholera. remorat cīm phlegma g̃ue tardū lenitatē cholere ⁊ mobilitatē nō paꝝ retardās resolutōez ⁊ expulsionē cholere cōmixte vī sibi ꝓpinque. Quarto dicit q̄ hemitriceus raro tepescit seu raro declinat cū sudoīb'. Et id intellige tā de tepore portismoꝝ eius q̄ totius febris: qz hz cholera ō se pata sit facile effluere cū sudoribus ꝑ phlegma: tñ aggrauata ⁊ inspissata ⁊ quasi in uiscata phibet ab hoc. Tepescit aūt vel resolutiōe insensibili diuturna. vel fluxu vētris: vī vomitu phlegmatis ⁊ cholere simul vel eductiōe amb aꝝ cū vrina: vel ꝑ apa in emūctoriis aut in mēbro aliquo exteriori. Quintū sumit a sīlitudine diez imparīū cū imparibus: ⁊ diez pariū cū paribus: ⁊ est q̄ in hemitricco tertius dies est sīlis primo: ⁊ quartus scōo: ⁊ sic cōsequenter q̄ntus tertio: et sextus quarto: ⁊ septimus q̄nto: ⁊ octauus sexto: ⁊ nonus septimo: ⁊ decim' octauo. Verbigr̄a. si simul incipiant tertiana inter-

Et ex hac quidē que est hemitriceus corpus nō mūdificat integre. Et qñ q̄ fiunt principiū eius ⁊ augmētū ipsius vehemētis cōmotionis. ⁊ ꝓprie qñ fuerit cōicatio: aut fuerit introitus in huius hora: tūc em̄ fiūt horripilationi reditus: ⁊ est status lōginquus: ⁊ cū existimat q̄ corpus iā calefactū est ⁊ febris hz statuz inuenis horripilationē redeūtē. ⁊ ista accītia sunt ꝓpter pugnā humoꝝ. Et status quidē huius egritudinis i horis pticularibus ⁊ vniuersalibus est añ statū phlegmatice ⁊ velociꝝ statu eius et tardioꝝ statu cholerice. qm̄ caliditas nō expādit nisi cū labore ⁊ ꝓprie in p̄mis. ⁊ fit fortis eius acuitas apō statū. Et sīl' fit declinatio lōga ꝓpter illud qō accidit de statōibus quas efficit reluctatio vn' duaꝝ materierū cū alia. et paꝝ quidē tepescit cū sudore. Et in hac febre dies tertius de diebus eius est sīlis p̄mo ⁊ q̄rtus scōo. Et q̄ñq̄ cadit significatio sup hemi-

triceū ex modis diuersis. Nā q̄ñq̄ accidit ex ꝓsuetudinibus ⁊ q̄ñq̄ accidit ex accidētibus. Et casus cōsuetudinū est sicut si in corpe hois multiplicet cholera ⁊ putredo eius: deinde fiat delicios⁹: ⁊ dimittat exercitia. et vtat cibis et speciebus regiminis generātib' phlegma. Aut mīltiplicet in corpe homis phlegma ⁊ putredo eius deinde exerciteꝫ plurimū: ⁊ vtatur eo qō generat cholerā de spēbus regiminis. Aut si fecerit necessariuz etas illud in eo ita vt fiat adolescēs post puericiā ⁊ dñium humiditatis: aut fiat senex p' iuuētutē ⁊ acuitatē cōplexiōis. Ex accītib' ꝺo sicut sunt pulsus ⁊ vrina: ⁊ ꝓcessio ei' qō ꝓcedit ex vomitu: ⁊ egestiōe: ⁊ dispositio digestiōis ⁊ signa eius: ⁊ dispositio sitis: ⁊ dispositio tactus: ⁊ dispō horripilatōis ⁊ rigoris. ⁊ dispōnes horaꝝ et paroxismoꝝ. Pulsus autē fit in ea minoris magnitudinis ⁊ velocitatis ⁊ frequētie q̄ ille q̄ est in tertiana.

polata ⁊ quotidiana ꝓtinua a ꝓmo die vel hoc die altera in alterā sībi intret erit febris vehemēs ⁊ multū molesta in die illo. primo, ꝓpt' ꝓcursum duaꝝ febriū ⁊ ꝓsīl' singulis diebus impibus post p̄mū ꝓpt' eandē cām febris erit vehemēs. Sed die scōo febris erit lenta q̄eta remissa ⁊ dieb' paribus oībus post illū. qz tūc accidit solus portismus febris phlegmatice. Sextū signū sumit a mutatiōe ꝓsuetudinū q̄ est signū et cā febris hemitricee. Et sup hac p̄mo notat p̄nceps q̄ significatōes hemitricce febris aliqñ cadūt vel assumunt ex modis diuersis. Nā q̄ñq̄ cadūt vt accipiunt a cō suetudinibus vt nūc declarabit. Et q̄ñq̄ sumunt ex accītib' q̄ s. sunt actio lesa: q̄litas mutata: ⁊ criēs a corpe mutatū sicut declarabit i signo sequēti. Deinde exemplificat de ꝓsuetudine quaz q̄s pmutat trāsferēdo se de regimine mīltiplicatiuo cholere rubee sibi cō sueto adregimē phlegmatis multiplicatiuū. Vñ fit abundās in vtroq̄ hūore. In phlegmate q̄dē ꝓpt' nouū regimen. In cholera vo ꝓpter vetus regimē sibi cō suetū. Dicit g̃ princeps q̄ casus seu euētus vel omissio ꝓsuetudinū est sicut si cholera ⁊ putredo ipsi' in corpe aliquo multiplicent ex obfuātia soliti regimis inducētis ad eas: postea idē corp' viuat in delicijs ⁊ q̄ete corpis ⁊ dimittat exercitia ⁊ vtat cibis ⁊ potib' plegma gīantibus ⁊ balneis hūidis aq̄ calide dulcis post comestionē ⁊ breuit spē regimis gīatiui phlegmatici hūoris. Nā sic hemitriceo fiet aptissimū. Post hꝫ explicat de pmutatiōe soliti regimis qō phlegma genuit ad regimē cholere mīltiplicatiuū q̄ corpus abūdat i vtroq̄ hūore. ⁊ dicit. Aut casus ꝓsuetudinū ē vt multiplicet in corpe phlegma p̄ solitū regimē ⁊ putredo ipsi'. Deinde plurimū corp' in quo illō fit exercitet ⁊ obfuet regimē mīltiplicās cholerā q̄ pmixta phlegmati ꝓpus ꝓgregato vel iuxpposita fit hemitricei mā ⁊ signū ⁊ efficiēs cā. Cōsequēter tāgit pmutatiōes duas etatiuas sīles p̄dictis mutatiōibus ꝓsuetudinū in multiplicādo cholerā ⁊ phlegma de q̄bus nascit hemitricea febris. Pria est mutatio ō puericia q̄ phlegma mīltiplicat ex abūdātia sue hūiditatis hebetātis calorē ad adolescētiā q̄ suo calore ⁊ fortib' motib' cholerā mīltiplicat. Scōa ē pmutatio de iuuētute q̄ suis caliditate ⁊ siccitate ⁊ vehemētia motuū cholerā mīltiplicat ad senectutē: q̄ phlegma mīltiplicat p viā idigestiōis ab ipsi' frigiditate. Dicit g̃ p̄nceps. Aut si etas fecerit necessariū illō i co. s. vt pmuteꝫ i corpe mīltiplicatio phlegmat ad mīltiplicatōez cholere fm hūc modū quo ō puero fiat adolescēs. Vel mutet corp' ō mīltiplicatōe cholere ad mīltiplicatōez phlegmatis sic q̄ fiat senex post iuuētutē ⁊ acuitatē iuuenilis caloris. Septimū signū qō ē mīltiplex ex accītib' hemitricci sumit. Et hec accītia p̄mo hꝫ enūerat. Scōo declarat ō q̄busdā eoꝝ quō significāt sup hemitricco ibi [Pulsus aūt] Tertio ō alijs addicta pus nos [In p̄ma ptica decē enūerat (remittit ibi [De dispōne aūt caloris] accītia p̄ q̄ hemitricē' cognosci pōt. Primū hoꝝ ē pulsus hemitricco ꝑ prius q̄ cōprehēdit sō lesa actiōe. Scōm ē vrina. Tertiū ē hūores eiecti vomitu. Quartū egestio. Et hec tria vltima sunt ō gñe hui' qō vocari solet exiēs a corpe mutatū. Quītū ē dispositio digestiōis māe peccāt et sig̃ ipsi' q̄ p̄ncipal' ab exeūtibus a corpe sumunt marie ab vrina. Sextū est dispō sitis in vehemētia vī remissiōe. Septimū ē dispō tactus. i. sensatio febrilis caloris a manu tāgēt vt acuti mordacis vī remissi hebet. Octauū ē dispō horripilatiōis ⁊ rigoris in fortitudine ⁊ debilitate: lōgitudine ⁊ breuitate: ꝫtinuatiōe vel interruptōe. Nonū ē dispōnes ho

UVA. BHSC. IyR_028

fax. id est tēpor anni vel tēpor hemitricei. Decimū est dispones portis-mor in fortitudine ⁊ debilitate lōgitudie ⁊ breuitate ⁊ analogia vnius

In scā die ꝑmo ꝙ i hemitricco pulsus ē miorīs magni (ad altex. tudinis ⁊ velocitat ⁊ frequntie ꝙ i tertiana: ⁊ ōrie differētie pulsus. s. quitas tarditas ⁊ raritas sūt miores in hemitricco ꝙ i q̄tidiana. qz calor hemitricci mior ē ꝙ ter

Et ōrie eax sunt miores ꝙ ille q̄ sunt in phlatica. Urina vo est tarde digestiōis. Et vomit' est ꝑmixt' ex cholera ⁊ phlegmate. De dispositiōe aūt caloris ⁊ frigoris ⁊ sitis ⁊ horripilatiōis ⁊ horax ⁊ portismor iā locuti fuim' qō optuit. Et nō expectat statio sup dñantē duor humor nisi p vincētē ex significatiōibus. ¶ Plaz si dñat phlegma sūt portismi lōgiores: et horripilatio mior: ⁊ coartatio ⁊ ꝑprie i pulsu fortior ⁊ extremitates sūt velociores ad suscipiēdū frig' in ꝑncipijs egritudis ⁊ tardioris calefactionis a suo frigore: ⁊ sitis est mior: et vomitus cholere mior: ⁊ vrina vehemētior is albedinis ⁊ cruditatis ꝑpt phlegma abūdās: qō albū ⁊ crudū ē: vel qm oppilat vrine vias sic ꝙ p has sola trāsit aq̄sitas nullo rincta hūore. Octauū ē mior sudor: qz phlegma plimū inspissat cholerā ⁊ nō finit ipsaz cū sudore exire ⁊ de se ineptū ē sō forma sudoris p poros effluere. Nonū ē etas vel pueritie vl senectutis. Pueritie q̄dē q̄ phlam' multiplicat ex superfluitate suchumiditat ⁊ voracitat. Senectutis vo que phla multiplicat ex diminutōe digestiōis ob diminutōz inati caloris. Decimū ē cōplexio corpis egri q̄si ē phlatica: phla sig̃t in hemitricco ꝑdñari: vel si frigida sit nō tñ hūida. Undecimū ē ꝙsuetudo ꝑus obx nata supvsu il lox q̄ multiplicāt phlegma. Duodecimū ē illa q̄ currūt cursu ōsuetudinis augmētāt phlata vt ars piscatoria: regio frigida: tps frigidū: q̄ oia ō more phla multiplicāt. ¶ In ctia ptcla dat. ii. sig̃ dñij cholere in hemitricco ōria signis dñij phlat sic phla cholere ōria existit. Et cuicz signo dñij phlat oppōit signū dñij cholere ꝑterꝯ tertio qō ē coartatio fortior ⁊ ꝑpe i pulsu: ⁊ huic opponere ōriū omisit vel negligēter: vl ꝓpterea ꝙ dubitauit si coartatio caloris ⁊ pulsus fortior a phlate ꝙ a cholera fiat. Sz vīsile ē ꝙ ipse aut trāslator vl scriptor omisit ex negligētia. Primū signū dñij cholere i hemitricco ē portismi breuitas ꝓpt sōtilitatē ⁊ mobilitatē cholere et facilitatē sue resolutōis: ⁊ qz coadiuuat ad phlatis digestionē Scōm ē ꝙ extremitates veloci' calefiūt ꝓpt caliditatē ⁊ mobilitatē cholere. s. man' ⁊ pedes ⁊ nasi extremitas. Et istō signū lz directe opponat illi q̄rto signo ⁊ extremitates sūt velociores ad suscipiēdū frigus ⁊ tardioris calefactiōis: opponit etiā quodāmō signo coartatōis pulsus fortioz. Tertiū ē sitis pl' ꝙ cholera iducit ⁊ fumi ipsi' suis caliditate ⁊ siccitate. Quartū plus vomit' cholere rubec. qz dñat ⁊ supabūdat in ō febrīēte. Quintū est sudor eruberātior. qz cholera q̄ supabūdat sua sōtilitate ⁊ mobilitate cito ad cutē trāsit sub forma vaporis. Sextū ē ꝙ typ' hmōi cholere declinat ad fortē horripilatiōez: q̄ est sic rigor ꝓpt fortitudinē pūctiōis cholere vel fumor ipsi' circa ptes cutis. Septimū est tinctura vrine fortior ꝓpt multe cholere ꝑmixtōez vel fortē ipsius impssionē in liquorē vrine. Octauū est etas iuuētut egri: q̄ calida ⁊ sicca ⁊ mlti mor' est cōparatiōe ad alias etates cholerā multiplicās. Nonū ē cōplexio corpis calida ⁊ sicca cholerā mlti plicās. Decimū est ꝙsuetudo diu obsuata in dieta. s. q̄ mlti plicat cholericū hūorē ⁊ in reb' alijs nō nātibus. Undecimū ē ea q̄ currūt cursu ꝙsuetudinis in mlti plicādo cholerā vt ars fabrilis tps estatis regio calida ⁊ sicca. ¶ In q̄rta dicit ꝑmo ꝙ qñ eq̄nk seu eque dñant phlegma ⁊ cholera generātes hemitricū: frequētant significatiōes. id est frequēter apparent signa dñij vtriusq̄ vel cōmixti ex eis. Secūdo dicit ꝙ typus tūc est horripilatio pura cōpleta sine rigore veluti media frigoris phlegmatis ⁊ rigor cholere. ¶ Attēde primo ꝙ galienus ꝑmo de differētijs febrīū capło decimo paucioꝝ' signis q̄nt ōtētus ad iudicādū q̄s humor ⁊ q̄ febrīū in hemitricco dñat dicens. Cū vero tertiana dominat horridior febris fit: ⁊ qd rigoris assumit ꝑm accessionem. Confestim autē vtriq̄ et quasi calidior. hec talis est ⁊ estuosior. Et citius ad statum ocurrit. Et quandā cholere vomitū vel egestionē vel humiditatē fert. Altera vero phlegmatica supabundante dominat quidem frigiditas extremor. Pauci vero sunt horrores. Et pulsuum cōstrictio fortior. Et plurior est febris. Et tarde superaddit paroxismus. Et post multum tempus ad

UVA. BHSC. IyR_028

ſtatum deuenit. Et nequaq̄ ſtiticuloſus neq; eſtuoſus eſt. Neq; vomitus neq; egeſtio cholerica: vt liquor.i. ſudor in ea ē. hec gal. ¶ Attēde.2. q̄ gal. ibi eq̄le dñius phlegmatis & cholere & ſuarū fe briū in hemitriceo ſic declarauit. Cū em̄ pares ſm magnitudinē extiterint & cholerica deficiēs & phlegmatica ꝓtinua immiſſio q̄dē id ē iceptio po

Et quando compoſitio eſt manifeſtior in periodica & continua q̄ plures hominum appropriant nomine hemitricei puri: et eſt continua ipſa phlegmatica: eſt rigor debilior. quoniam materia extrinſeca eſt cholerica: et non eſt contrarium ei ex parte phlegmatis extrinſeci cum ea in eo quod neceſſarium eſt de rigore: ſed ē debilior. Et fortaſſe iteratur in ea frigus & horripilatio: ita vt faciat errare in ſtatu ſicut ſcis. Et multiplicatur

rissimi cū horro re fit. Mediū em̄ ſ̄ ē rigoris & circūinfrigidatiōis: q̄ū q̄ dē ſ̄ tertiane: illud vo continue phlegmatice exiſtebat. Augmētatio vo q̄ erat ab immiſſiōe. i. inceptiōe poriſmi ppe tertianaz q̄dē facile cale factibilis ē: et ad ſtatuz feſtinās: ppē phlematicā vo tardat augmētū: & ipa faciēte aſcēſionez detiet & itercidit. Et ē velut q̄dā pugna ſyntomatū. q̄nq; q̄dē ex calefacto laborāte cū tertiane calor fortis opans ad cutē humores expellit. Detinēte vo q̄nq; & expellēte interi huius motū phlegmatico hūore pigro & difficile mobili & frigido & crudo & tardo nā exiſtēte. In pugna vo hac dñante q̄dē frigido hūore ſ̄ctōnes fiūt & horrores & infrigidatiōes extremoz & cuē vt videat rurſus ali iuadere poriſm. Si vo calidior dñabit hūor repete ſimul ſu percalefiūt & ppe ſtatū deuenire vident. Deide paulopoſt dñante phlematico ꝫhunt rurſus laborātes & ifrigidant & horrent: & h c Et q̄n cōpoſitio tē. (nō ceſſat fieriviſq; ad ſtatū. hec gal. ibi. In hac pte tertia p̄dat ſigna hemitricei ex tertiana iterpolata & phlematica ꝓtinua. S cōo ſigna hemitricei ex ꝓtinua cholerica & phlematica iterpolata: ibi [Si āt] Tertio ſigna hemitricei ex ipis ¶ In p̄a pticla dat ſigna. 4. hemitricei ex (cōtinuis ibi [Et ſi] tertiana ꝑiodica & phlematica ꝓtinua cui ſoli appropriāt alīq; no mē hemitricei puri ſic p̄tractū ē. Primū ei ſignū ē rigor debilior rigore febris tertiane pure. Sup q̄ dicit. Q̄n cōpoſitio febris he mitricee manifeſtior ē ex ꝑiodica & ꝓtinua: & ꝓtinua ē phlematica & ꝑiodica cholerica rigor ē debilior. Et rigor q̄dē eſt q̄ mā ꝑiodi ce febris ꝓtenta ex venas ē cholerica: cui appropatū ē facē rigorē q̄n diſpgit ſup mēbra ſenſibilia. Et non ē ei ꝫriū aliq̄d vt phlma extrinſecū pmixtū cū ea p q̄d ipediat in eo q̄d neceſſariū ē de rigo re. i. in eo q̄d ē facē rigorē. Sz ē debilior hmōi rigor q̄ tertiane: q̄ lz illi cholere extrinſece nō pmiſceat tātū phlegmatis q̄ ipm imobilitet & ſpgi nō ſinat ſup mēbra ſenſibilia: inſpiſſat tn̄ a frigore phlegmatis ſibi iuxpoſiti & ꝓtēti in venis vn̄ ipos reddit ad move ri fortit & iprimere vehementē rigorē. Sz iſtabit aliq̄s q̄ phle gma putridū q̄d ē in venis nō eſt frigidū: imo ē calidū ppt putre dinē: q̄re nō infrigidat nec inſpiſſat cholerā cui nō pmiſceat. Dic q̄ a putredie q̄ venis iacet nō totū putrefit phlegma q̄d in eis ē ſz pars poſt ptē apud ꝑiodos. ¶ Attēde q̄ ſignū ſ̄ hui hemitri cei eſt in q̄ cholerie dñat hūor: q̄ alior tip eſt horripilatio poti q̄ rigor. Secūdū ſignū eſt q̄ frig & horripilatio fortaſſe redeūt iterat vicib in ſ̄ hemitriceo: ita vt faciāt errare i ſtatu credēdo. ſ. q̄ ſit ppiqu q̄n p̄teriit iā pmū frig & horripilatō: ſz poſtea redeūt ppt pugnā phlegmatis & cholere diu differētes aduētū ſtat & illu dentes ſ̄ mō medicos. Tertiū ē q̄ multiplicat i ſ̄ hemitriceo cali ditas vētris & etiā viſcez ex caliditate putridi phlegmatis & chole rice febris. & q̄ hora tipi diu pdurāt retrahit calor ad iteriora & ibi adunat. Quartū ē q̄ pulſus i ſ̄ hemitriceo vehemētioris fit quitat & raritat ppt phlegma p̄mū abūdās in venis & coarta tionē caloris & pulſus i exteriorib ppt lōgū tipū. ¶ In ſcōa dat tria ſigna hemitricei ex tertiana ꝓtinua & phlegmatica. Primū ē q̄ in ſ̄ nō fit rigor nec horripilatio magna. q̄ cholera cui ppe ē hos tipos efficere q̄n ipſa ſpgit ſup mēbra ſenſibilia claudit in venis: phlegma vo q̄d exteri ē aliquā puulā efficere pōt horripi lationē ꝓſtrigēdo cutē. Secūdū ē q̄ pulſus maior efficit & veloci or q̄ i hemitriceo p̄noiato ppt incēdiū q̄d cholera inducit putre facta i venis. vn̄ magno op ē refrigerio p attractionē acris frigi

in ea caliditas viſcerum & ventris cū frigore extremitatum. Et fit pulſus vehemētioris paruitatis & raritatis ¶ Si autem continua eſt ipſa cholerica non fit rigor neq; magna horripilatio. Et fit pulſus maior & velocior et angustia vehementior. ¶ Et ſi componantur due continue non erit rigor omnino. Et accidit tertiane continue vt alleuietur ante alleuiationem phlegmatice: licet nō redeat ante eius reditionem.

di plim: quā magni & veloces pulſus opant & āhelit. Tertiū ē āguſtia vehemētior ex mltitudīe cholericaz fuliginū incceſſant lataz ad cor vbi ī flāmate vehemēt incēdūt calorē cordis. ¶ Jn. 3ª. dat duo ſig hemitricei ex cholerica & phlegmatica febrib ābab ꝓtinuis. Primū ē q̄ ī hac nō ē rigor aliq̄s: q̄ mā febris vtriuſq; claudit ī venis. Secūduz ē q̄ tertiana ꝓtinua in ſ̄ hemitri ceo p alleuiat. i. dēclinat seu remittitur q̄ phlegmatica ꝓtinua Et id itellige tā ō alleuiatiōe seu declinatiōe vt q̄ ꝑticulari cuiuſq; poriſmi. Nā cholera tertianā operās citi digerit & reſoluitur phlmate qō fac q̄tidianā lz nō redeat cholerica febris ad exacerbatōnē añ reditionē phlmatice febris: imo phlmatica q̄tidie redit ad exacerbādū: & choleri ca ſolū de tertio i tertiū. Sz q̄re p̄ncep ſ̄ nō dedit ſig febris hemitricee q̄ fit ex ābab iterpolat. Dic q̄ ſigna illi fūt ſig ſuaz interpolatarū q̄ p data fūt capitis ppriis maxie ſi ipe ſint coalternātes. Et vt facili mēorie cōmēdes hemitricei sig: ſic metrice collige. Febris hemitricea triceū cuz q̄tidiana Jūgit ꝓtinuas aut ſciſſas aut variatas. Cōiūctim factas ītrā tes ſiue vicinas. Difficil p̄ma ſcitu: mage tertia ſcita. Uno lōga die tri tio magſ atq; q̄eta. Aſt alio leuior fit & horripilatio crebra. Principiuz augmētū vehemēs ſtat ipe morboſus. Forti acumis ē bin ꝑ aphimeri ne. Intrās cōicās ſit declinatio lōga. Nō bn̄ mūdat raroq; ſudore tepeſcit. Orta ſcōe par: ſibis ſit tertia p̄me. Multa putrēs cholera cū phle gma creatib eſcis. Delitijs reqe vt phlmata putrida cauſis. Addita fel linis varij mos pulſus & etas. Phlmata & cholere vomit fer vir aq̄ cocta Plima sig trahit ad ſe dñantior hūor. Nō rigor in pib aſt horripilatio pura. Paru hemitrice puū gerit ipe rigorē. Forte redit frig i eo ſit hor ripilato. Frigēt extrema verū iteriora caleſcūt. Pulſio fit rara vehemēt fitq; minuta. Nō rigor i medio nec horripilatio magna. Sz maior pul ſus cit & āguſtia fort. Utraq; ꝓtinua nō ē ſociata rigore. Ante tn̄ tricea leniat: nec redit ante. ¶ Attēde p° q̄ ex modis cōpoſitionū cholerice & phlmatice febriū ī ꝓſtitutōe hemitricei pōt ꝺiecturari ꝓpoſitō melācho lice febris cū cholerica aut phlmatica vt cū ipis ābab fm modū replica tiōis iuadēdo. ſ. diuerſis horis: vel ſm modū ꝓcretiōis seu cōmixtionis videlz ſim icipiēdo. Jux id gal. 2. de differētijs febriū. c. 12. Ex his em̄ q̄ dixim in cholerica & phlmatica febre ſim cōmixt adiuicē lz hec & ī melācholica trāſferētes conicere de ea q̄ ad alterutrā carū ē replicatōe & cō creatiōe. i. cōmixtiōe. Replicationē quidē noiantes cū ſm differētes ho ras inuadūt. Cōcretionē vo illud cū ſm vnū tp̄us eſt initiū. Jta vo & has tres febres cōplexare & replicare poterit q̄s ſm ſeipm ex dictis pro mot. ¶ Attēde ſcōo q̄ p̄ncipiū cognitiōis replicatiōis & ꝓcretiōis hu iuſmodi febriū eſt bn̄ cognoſcere p ppria ſigna ſpeciē cuiuſq; ſimpliciuz febriū. Juxta id gal. ibi. Uniuerſarū & hui cognitiōis p̄ncipiū & elemē tū eſt dignoſcere diligent vniuſcuiuſq; ſimpliciū febriū ſpeciē. ¶ Atten de tertio q̄ ſm eſtimationē galieni tm̄ ſunt tres putri darū ſpecies: ſcilz cholica phlematica mlica. q̄z q̄q; ē duplex: ꝓtinua. ſ. & iterpolata. Ait ei ibi. Necq; enim amplior q̄dē mltitudo caz ē: ſed he oēs tres ſunt cholica & melica & phlegmatica. q̄z vniuſcuiuſq; duc ſunt ꝺrie ſimplices. ſ. defi ciētis & ꝓtinue fiētis: vt ſint oēs differētie ſimplices earū q̄ in hūoribus putridis accēdunt febriū ſex nūero. Sz q̄ret aliq̄s q̄re nec pn. ſ̄ nec. Ga. ibi mentionē fecit de cōpoſitiōe ſanguinee febris cū febre cholerica vel phlegmatica vt melācholica. Rñderet forſan ꝑ ſe galienus q̄ ſinocha fe bris non componit cum aliis febrib ſicut ei imponit p̄ncep quarti p̄ ma tractatu ſecūdo capitulo 42. dicēs. Et videtur galieno q̄ febris ſan guinis non cōponit cum reliquis febrib: quoniam cum putredo eſt in ſanguine eſt cōmunis omni humori. Credo tamē q̄ ſinocha febris tam putredinalis q̄ nō putrida cōponi pōt cum febribus. aliis interpolatis & continuis: quia nihil prohibet ſanguinem in venis inflammari fortiter & putrefieri: putreſcente aliquo ex humoribus aliis intra aut ex tra venas & calorem cordis ab vtroq; accendi ſanguine ſcilicet et putri do humore. Sed quia id raro fit vel ſigna ſinoche delitescere faciunt ſigna aliarum & ſinoche ex toto eſt intendendum niſi febris cauſon ſe cum affuerit non curarunt medici de compoſitione ſinoche cum aliis

UVA. BHSC. IyR_028

mentionē facere: sicut nec de cōpositiōe putridarū febriū cū ephimer̄ febrib⁹: iz sit possibilis. Multū libent hic interseruissem ad maiorē declarationē febris hemitricee totū cursum vni⁹ p dies ⁊ horas si nō esset q̄ in pōrib⁹ vltra q̄ satis ēplix⁹ fui. Lege ergo si vis hūc totū pcessum. 2. crisiū. c. 9. pte illa. Inde ē q̄rigi nup mulierē ⁊c. Vel. 2. de differētijs febriū. c. 9. qō incipit.

Scōm hanc denich ipaz quā nūc tractam⁹ mixtioncz tertiane ad eā q̄ quotidiane acuit vidi quēdā iuuenem ⁊c.

¶ De cura hemitriceoz. Cap'm. XV

Ecessariū ē.

n Jn hoc capitulo pmo agit de euacuatōnib⁹ ꝺueniētib⁹ hemitriceo. Scōo de vsu absinthij añ statū ⁊ de ptisana cū virtute piperis ibi [Medicia vo] Tertio de medicinis cōpositis tūc cōpetentib⁹ ibi [Cōposita vo de medicis]

a Jn pma pte q̄ ē

¶ De cura hemitriceoz. Cap'm. XV.

Ecessarium[a] est in hemitriceo vt vehementē habeas sollicitudinē in euacuando materiā sm̄ species euacuatiōis ex solutione ventris: ⁊ vomitu: ⁊ prouocatione: ⁊ sudatione plusq̄ vehemētia que est per extinctiua. ¶ Et cū solutiuis oportet vt conueniat digestio nisi sint ex genere que lenīūt naturam ⁊ soluunt ⁊ non inquietant. sicut aq̄ alubleb cuz geleniabin si fuerit illud quod superat phlegma. Et sicut terciabin ⁊ siracost ⁊ infusio thamarindi. ⁊ sirupus violatus si dominās fuerit cholera. Et sic̄ qō cōponit ex istis si fuerit duo hūores q̄si pares Et post appitionē decoctiōis si euacuatio fiat cū fortib⁹ pträsit. ¶ Et vomit⁹ oz vt sit iterū sm̄ hūorē dominātem aut ex aquā raphani cum sirupo acetoso calido aut sirupo acetoso cū aqua calida. ¶ Et puocatio oportet vt fiat cum eis in quibus est equalitas. Et cum festinatur in potādo decoctiones ante digestionez timetur sirsen vel birsen. Medicina[b] vero iuuatiua in via perueniente ad statum ad rectificandum materiam et maturādū ipam ⁊ succurrēdū nocumentis ei⁹ ex singl'arib⁹ est absinthiū dissoluat in. ʒ. ß. aque simplic̄ calide ⁊ da p vna dosi. Et si isti humores equent roborez: ps media vni⁹ horz vomicorz tūc pmisceat cū pte media vomici alteri⁹. ¶ Jn q̄rta dicit pmo q̄ puocatio vine ꝺz in hac febre fieri cū tēpatis: vel si nō sufficiāt cū remisse calidis ne febrē adaugeāt ⁊ cholerā putridā furere faciant. Et idem intellige de puocatiōe sudoris q̄ ex similib⁹ fere fieri solet de bis q̄ intra dant: imo ex eisdē. Da q̄ egro mane ieiuno stōacho ad puocatōnē vine si cholera supet aque alkekengi vel aq̄ cicoree: vel aq̄ cusute vel aq̄ cucurbite: vl aq̄ melonis vel aq̄ cossularū fabarū. ʒ. ß. p q̄libet vice. Et si phlegma supet da puretē cicerū vl aq̄ feniculi vel petroselini vel apij vel florz geneste. ʒ. ß. Et si coequēt cholera ⁊ phlegma misce istas cū illis. Et puoca abextra fivis sudorē cū fricationib⁹ ex pānis calidis: vel applicatōe ad pedes clunes aut dorsum lagene platte plene aqua calida: vel vesicarū vel quarellorz vel tegularū vel quarū stupharū q̄b⁹ mlti vtunt in suis lectis ad puocationē facilē sudoris. Sz balneū ⁊ stuphas toti⁹ corpis cuitare debes donec febris fuerit in vltī declinatōe. Secundo dicit q̄ cū in hemitriceo festinat eger in potādo decoctiones, puocatiuas ⁊ apitiuas cū fortitudine: timeē de sirsen id est de freneſi vel de birsen id est de pleureſi: q̄ materias supabundātes subtiliant incidūt ⁊ fluere faciūt ⁊ penetrare illucvbi nō poterant se ante diffundere. ¶ Attende pmo q̄ in euacuationes nō fit hic sermo de phlebotomia nec̄ de vētosis nec̄ de sanguisugis: q̄ materie faciētes has febres sunt phlegma ⁊ cholera q̄bus educendis nō phlebotomia sz pharmacie sunt ꝺuenientes. ¶ Attēde scōo q̄ sicut in febre hac ante digestionē medicine ventris lenitiue cōpetūt sup⁹ assumpte sic date inferi⁹ in forma clisteris sm̄ has formas. ℞. fic⁹. 12. corrigiole. Ꝺ. 2. malue blctarū ana. Ꝺ. 1. fiat decoctio p vno clisteri in qua dissolue medulle casiefistule mūdate. ʒ. 10. mellis ros. ʒ. 1. salis cōis. ʒ. 1. ß. fiat clistere. Aliud. ℞. maluarū violarie hordei integri vuarū passarū mū datarz ana. Ꝺ. 1. fiat decoctio: in q̄ dissolue thamarindorz q̄ŕ. ß. medulle casiefistule mūdate. ʒ. ß. olei violati. ʒ. 10. salis. ʒ. 1. fiat clistere. Et primū det vbi phlegma p̄domiat: ⁊ secūdū vbi cholera. Q̄ si clisteria hec acuere velis cū aliquo pharmacorz attractiuorz tuti⁹ id potes in clisterib⁹ etiā a pncipio q̄ in potiōib⁹. Adde igitur si vis pmo clisteri benedicte. ʒ. 2. Et adde secūdo electuarij de succo rosaruz ʒ. 2. vel dyaprunis diagrediati vel oxi laratiui. ʒ. 2. Des etiā quotiēs fuerit op⁹ suppositoria. ¶ Attēde tertio q̄ digestiua q̄ in hemitriceo mistrari debēt añ pharmacias eradicatiuas sunt sicut sirup⁹ acetosus simplex de zuccaro fact⁹: vel oxizacara ꝺposita dñante cholera. Et sirup⁹ acetosus de melle cū seminib⁹ ⁊ oximel simplex vel diureticū vel squillitic̄: vel sirup⁹ de bisanchijs dñante phlegmate. Et da ex istis q̄ volueris mane ī ieiuno vel in hora q̄tiori ab. ʒ. ß. vsq̄ ad. 1. ʒ. vel spissum sicut est vel dissolutū in. ʒ. 4. alicui⁹ aquarū p̄nōlatarū parū calefacte: vel aq̄ hordei vel aq̄ cōis pri⁹ bullite maxime a pncipio cū timor adest: ne materie nimis cito mote ⁊ subtiliate fluāt ad pect⁹ aut ad cere b Medicina vero ⁊c. Jn hac pte scōa (bri vñ apostemetur pmo agit de administratiōe absinthij in hemitriceo. Scōo ptisane cū vtute pipis ibi [Et galien⁹ quidē] ¶ Jn pma pticula dicit pmo q̄ absiuthiū ex medicis simplicib⁹ seu singl'arib⁹ ē medicina iuuatiua in hemitriceo q̄n ē ī via pueniēdi ad statū videlz a medio augmēti vsq̄ ad finē febris. Quia rectificat materiaz febris rep mēdo putredinē ips⁹ ⁊ maturat ipam: ⁊ succurrit nocumentis

UVA. BHSC. IyR_028

eius.s.oppilationib' que ab ea fiunt:qz multum apit:t debilitatiõib' stomachi t epaq qz ipos ꝺfortat:t casui appetit' qz erigit ipm. Et succ' ipius ẽ in istis fortioꝛ de q̃ mane ꝺes vnũ puñ colear. Deinde puluis ei' desiccati ꝓus ꝺe q̃ quaqz vice da mediũ colear. Deinde ꝺecoctio sicci vel recẽtis ꝺe q̃ quaqz vice ꝺes.ʒ.4. et

Verũ post septimũ t apparitionem digestiõis ita vt sit romanũ qꝺ ex ipso bonũ est. Et cũ tu festinas cum eo mouet humoꝛes t nõ euacuat eos. Cũqz sumitur facit accidere angustiam t tristiciã t nauseam: deinde reuertitur sup eos cũ sua caliditate et exiccat eos. Et cũ sua stipticitate facit eos pigros. ¶ Et galienus q̃dez t qui ante eũ fuerũt curauit eos cuz aqua hoꝛdei in qua est virtus piperis. Et dixit q̃dam primoꝛ medicoꝛũ q galienus trãsgressus ẽ in alienationẽ: t stetit vbi oportet vt mireꝝ de eo. Et nõ sciuit q piper inflãmat febrem: t aqua hoꝛdei pigrã efficit materiã. Et iste quidẽ cõtradictoꝛ erravit errore qui nõ appropriaꝝ hac intentione: imo canon datus in adiutoꝛio nature qñ preparaꝝ ad resistenduz hmõi materijs est cũ medicinis cõpositis ex infrigidãtibus t calefacientib' vt discernat natura inter duas virtutes: quare occupaꝝ infrigidatiuũ cũ febre t ptibus coꝛdis: t calefactiuũ cũ materia. Et q̃s est q̃ curet hemitriceũ absqz hoc. Et si natura nõ est fortis ad discernendũ: tunc

nõ prodest curatio quocunqz modo fiat. Et errauit aliꝭ modis in allatõne quoꝛ nõ est necesse nos inedere via prolongantiũ. Et iste quidẽ ꝓtradictoꝛ dixit q opꝫ vt administrẽtur subtiliantia q̃bus nõ est fortis calefactio sicut apiũ t anetũ. Et non sciuit q possibile est vt piper infrigidetur minoꝛatione sui ad hoc vt frãgatur eius calefactioꝛ nõ abbreuietur eius subtiliatio a subtiliatione apij plurimi t sit aqua hoꝛdei adiuuans ipm in faciẽdo peruenire virtutẽ ei' t destruẽdo supfluitatẽ eius t faciẽdo cadere materias ad ipm vt alleuierur penetratio ꝟtutis eius in eis Amplius mirabile fuit: q ipse posuit galienũ ꝺ illis q̃ ignoꝛant q piper inflãmat febrẽ: t noiat ipm de illis q̃ obliuiscunt ab hoc vibi ꝺicat ꝺ hoc

Cõposita ꝟo' de medicinis q̃b' oꝛ vti in hac hoꝛa sunt sic trociscꝰ de absinthio: t trociscꝰ ꝺ rosis. ¶ Trociscꝰ lenes boni ad hemitriceũ. quoꝛ descriptio est tal'. ℞. roſ. radicis liquiritie amboꝛum añ.ʒ.4. tereniabin.ʒ.ʒ. spice succi absinthij spodij oim añ. pondus ʒ.2. fiant ex eis trociscꝰ.

ex spmatib' t sanguie mẽstruo i tenebroso vẽtr̃ habitaculo formet t lineet indeficiẽter oẽs ptickas nõ relicta mina: lz inũeros patiaꝝ occursus t impedimẽta tã ex pte matris q̃ ex pte casuuz occurrẽtiũ defoꝛis. Recte g̃ ꝺcm ẽ a phis q nã regit t dirigit ab agẽte infallibili: t q opus nature ẽ opꝰ intelligẽtie nõ errãtis. Et q̃rit ꝺ pnceps inuectiue i dictũ ꝓtradictoꝛẽ. Quis ẽ q̃ curet ãt curare possit hẽitriceũ absqz h q ꝺet medicias q̃ cõposite sint ex ꝺrijs. q si ꝺicat null'. Quia si ꝺederit sola calefactiua augmẽtabit febrẽ: t si sola ꝺederit i frigidatiua mãs cõpiget t icrudabit t a digestõe t resolutõe t euacuatõe impediet Deinde respõdet tacite obiectõi. Possz ei ꝺicẽ ꝺicꝰ ꝺictoꝛ vl aliqs p eo q nã pde bilitata p hẽitriceuz nõ ẽ satis fortis ad h vt discernat inf vtutes ꝺrioꝛ dirigẽs t applicãs qualibz ipaz propꝺo officio. Et rñdet sup h q si nã ñ ẽ satis fortis ad discernẽdũ tũc nõ pdest curatio aliq̃ nec p aquaz hoꝛdei cũ vtute piperis neqz p alia. Errauit isup ꝺicꝰ ꝺictoꝛ aliꝭ mõis. In q̃ruz allatõe aut allegatõne ñ ẽ necẽz occupare tps more plõgãtium fmões suos. Sz h ꝺclarabit scõs mo d' erroꝛis ipi'. Ipe q̃dẽ ꝺixit q oꝛ vt administrent i hemetriceo ſbtiliãtia pauce caliditatis sic apiũ t anetũ. Et i h verũ ꝺixit. Sz nescit ꝺsiderare q i medicia cõposita ex aq̃ hoꝛdei t pipere possibile ẽ pip ifrigidari vl ipi' caloꝛe mltũ remitti. t pº q̃dẽ p diminutõez q̃titatis ei': scõvo p augmẽtatõez sui ꝺrij puta aq̃ hoꝛdi: t ita frãgit seu remittit calefactio pipis: t non abbreuiat seu diminuit ſbtiliatio pipis. i. ſbtiliatiua ipi' vtus a ſbtiliatõe apij plimi. Aq̃ igit hoꝛdei p mixta pipi coadiuuat ipz fm tres modos i cura hemitricei. Prio q̃dez qz pueire facẽt t secũ defert vtutẽ pipis pvenas ad mẽbra. Scõo qz frãgit t destruit supfluitatẽ sue caliditatis. Terº qz facẽ cadẽ mãs ad pip. i. ipsas pipi occurẽ vl pip ipis: itavt p hãc aquã alleuiet t facilioꝛ fiat penetratio vtutis pipis i his materijs. Et h ignoꝛãs ꝺicꝰ ꝺictoꝛ turpit erravit. Amplius errauit tertio mõ mltũ mirabiliter. Ipe ei posuit q galienus fuit q ignoꝛaueꝛt q pip iflãmat t augmẽtat febrẽ. Et noiat ipz ꝺ illis q̃ obliuiscunt ab h. i. si imẽoꝛes q pip ẽ ꝺc supflue calidis. Vbi tñ ipemet indicat ꝺ h. i. mãifestat p suas scripturas q pip ẽ calidũ t siccũ i ãrto. Nugas g̃ fuit q̃ ꝺe tãto viro tales nugas retulit contra vitatẽ.

c Cõposita ꝟo. In hac pte.ʒª. ꝺ medicis cõpositꝫ validis ad hemitriceũ pº cõmẽꝺat duos trociscos q̃ ꝺscribũt i ãtidotario. Scõo h ꝺscribit.4. alias trociscoꝝ spẽs ibi [Trociscꝰ lenes ſTerº duos pillarum modos ibi [Pille bõe] ¶ In pª ptickа ꝺicẽ pº q trociscꝰ ꝺ absinthio sic ꝺ medicis cõpositꝫ hemitriceo ꝺferẽtib' hac hoꝛa. s. añ statũ t pº aliqlẽ mãe digestõez Ipi ei ꝺfert ad febres ãtiqs: t si apitiui valeꝛ puocatiui vric: t facientes appetẽ cibũ: vt ait ꝓn.5ⁱ. pª trac.8.c.23. qꝺ ẽ ꝺ eis. Scõo ꝺicẽ q trociscꝰ ꝺ roſ sic etiã ꝺ illꝰ: qz ꝺferũt ad ꝺolores stõachi: t abstergũt hũiditates ei' t auferẽt febres phlegmaticas t chroꝺnicas: vt ait ꝓn. ca.2. ꝺicti tractat' ¶ In scõa ꝺat.4. ꝺscriptões aliꝝ trociscoꝝ hemitricco ꝺferẽtiũ p h q auferũt oppilatões: vias apiũt: digestõez cõplẽt: aliqꝺ educũt peccãtiũ hũoꝝ stõachũ t epar debiles ꝺfortat. Prima ꝺscriptio ẽ. ℞. roſaz rubeaz radic liq̃ricie añ.ʒ.4. tereniabi. i. mãne.5.ʒ. spice nardi succi absinthij spodij añ.ʒ.2. icorpẽt oia sil t fiãt trociscꝰ põder ſaurei vnꝰ. Dc q̃b'

UVA. BHSC. IyR_028

da vnicũ quolibet mane vel siccũ sicut est: vel cũ.3.ʒ. aq̃ cuscute vel aque absinthij vel feniculi vel cicoree. Scõa descriptio ad hemitriceã febrem inflãmatã de cholera superante phlegma. ℞. rosarũ rubearũ.3.6. semis acetose gũmi arabici ana.3.4. amidi.3.3. berberis spodij semis portulace ana.3.2. dragaganti croci spice reubarbari ana.3.1. canfore.ℑ.1. terantur ⁊ incorporentur cum aqua cicoree vel aq̃ cuscute ⁊ fac trociscos ponderis aurei vnius: ⁊ da vnuʒ pro dosi sicut ꝑotes. Tertia descriptio cõferens illis qui cum hemitriceo tussi inq̃etantur ⁊ fluxu ventris. ℞. spice aromatice id est spice nardi ligni aloes croci berberis ⁊ succi berberis añ.3.3. reubarbari.3.4. spodij rosarũ cũ capitibus suis in quib⁹ est semẽ quod anthere dicitur. lacce gũmi arabici torrefacti karabe añ.3.ʒ. semis acetose torrefacti.3.6. crete romane id ẽ albe tenere.3.7. terantur terẽda ⁊ incorporent cũ succo berberis ⁊ firupo rosato: et forma trociscos põderẽʒ aurei vni⁹ ⁊ da ꝑ vna dosi vel siccũ sicut est: vel distẽpatuʒ in.3.ʒ. aq̃ bullite vel caudarũ rosarũ vel aq̃ rosacee. ℨʒ mirũ videt q̃ in his trociscis reubarbarũ ponit qõ est laxatiuũ: cũ ipi laudent cũ fluxu ventris: nisi esset q̃ ipm in ventre relinq̃t vestigiũ stipticitatis ⁊ ꝑcipue si fuerit affatũ ⁊ cũ restrictiuis exhibeat. Quarta descriptio est. ℞. rosaruʒ rubearũ.3.6. berberis gũmi arabici semis acetose ana.3.4. spice nardi eupatorij spodij amidi semis portulace g̃noꝝ cucumeris añ.3.2. semis endiuie semis cuscute añ.3.1. ⁊.ƒ. succi liq̃ricie.3.1. lacce reubarbari añ.3.ƒ. incorporent cũ aq̃ absinthij vel cicoree ⁊ fiãt trociscꝰ põderis.3.vni⁹ ⁊.ƒ. ⁊ dent vt ꝑotes. ¶ In tertia dat duas pillularũ descriptiões q̃ nõ solũ ꝓferũt ad hemitriceũ: ʒ ad oẽs chronicas egritudies ⁊ febres lõgas ledẽtes viscera ꝑcipue si i his dñet phlegma. Maʒ suauit sine molestia paulatim educũt phlegma ⁊ cholerã ⁊ educẽdo eas stomachũ cõfortant: ⁊ est multo tuti⁹ istis sepe vti q̃ forti pharmaco plurimum educere materie peccãtis vna sola vice: cũ iã longo morbo vexata natura debilitata sit ⁊ impos regere fortẽ pharmaciã. Prima descriptio est. ℞. aloes masticis myrabolanoꝝ citrinoꝝ reubarbari succi eupatorij succi absinthij rosarũ rubearuʒ añ.ʒ.ƒ. croci.3.2. puluerisent oia ꝑter succos ⁊ incorporent cũ succis addendo eis parũ aq̃ endiuie si fuerit op⁹ sc̃ʒ si succi nõ sufficetint ad incorporationẽ reliquoꝝ fiat massa pillarũ. ⁊ de q̃busl̃bz duab⁹ dragmis formẽt pillẽ.11. supra puluerẽ cynamomi vel liq̃ricie. ⁊ dent ꝑ vna dosi in hora q̃etioꝝ semel aut bis in septimana. Scõa descriptio ꝯueniens digestioni materierũ hemitricei vel digestioni ciboꝝ ⁊ potuũ in stomacho ⁊ ventre qꝝ mũdificat ⁊ corroborat ipos. ℞. aloes masticis succi absinthij rosarũ rubearũ añ.ʒ.ƒ. croci.3.2. terant ficca ⁊ incorpent cũ succo absinthij ⁊ aq̃ endiuie si fuerit op⁹: fiat massa pillaꝝ. ⁊ de q̃buslibet duab⁹ dragmis formẽt pillẽ.11. supra puluerẽ cynamomi vel liq̃ricie. ⁊ dent ꝑ vna dosi in hora q̃etioꝝ semel aut bis in hebdomada nisi infirmi vent sponte lax⁹ fuerit. Jubet aũt ꝓceps istas ⁊ ꝑotes cũ firupo acetoso administrari. Vel sic q̃ in cocleari vno firupi acetosi ponant integre quaq̃ vice tres ⁊ transglutiantur cũ eius auxilio. Vel sic q̃ postq̃ transglutite fuerint omnes pillule superbibãtur.ʒ.4. firupi acetosi clari ⁊ aquosi non perfecte cocti. ¶ Attende primo q̃ in hemitriceo dieta debet esse grossioꝝ q̃ in febribus acutis cholericis: nisi altera suarũ febrium fuerit tertiana continua: quia est ex chronicis egritudinibus in quib⁹ nisi egri grosse dieterentur deficiet virtus ante aduentũ status. Et debet esse dieta subtilioꝝ q̃ in quotidianis ⁊ quartanis febribus. Tum quia breuioꝝ est hemitriceus ⁊ suus status principio propioꝝ tuʒ quia natura magis occupata est in digestione materie duplicis hemitricei. tum quia vt plurimum est de cõtinuis ⁊ in deficientibus febribus. ¶ Attende secundo q̃ in hemitriceo dominantis cholere dieta ad frigiduʒ declinare debet: ⁊ in hemitriceo dominantis phlegmatis parũ per ad caliduʒ: ⁊ si pares robore sint phlegma ⁊ cholera dicta, esse debet quasi tẽperata: vt nec phlegma incrudet frigidioꝝ facta: nec febrem adaugeat data calidioꝝ. ¶ Attende tertio q̃ in hemitriceo diebus illis q̃bus vnus solus paroxism⁹ accidit debilis quiet⁹ eger copiosius est reficiẽdus q̃ diebus alijs in q̃bus cõtingũt duo paroxismi. quia tunc natura plus inq̃etatur ⁊ est occupatioꝝ in digestione materie morbi: quare minus sufficit digestioi ciborũ intendere. ¶ Attẽde quarto q̃ ꝙa hemitrice⁹ fedat appetituʒ ⁊ ipsuʒ deijcit vt in plurib⁹ expedit vt cibis acetosa aliq̃ ꝑmisceant q̃b⁹ erigatur appetit⁹ strat⁹ vt mala granata musa aut acetosa vel grana berberis vel aceti modicũ vel aliq̃d agreste vel succi citrãguli. ¶ Attende quinto q̃ in hemitriceo ꝑ potagia valet aqua pisoꝝ vel aq̃ cicerũ vel aq̃ pulli refrigerata cũ acedula ⁊ agresta vel aceto modico. vel parũ calefacta cũ petroselino ⁊ croco si ꝑdominet phlegma. Valẽt etiã in ℔ lac amigdalarũ ⁊ hordeatũ ⁊ colaticia pullorũ infrigidata cũ semie melonũ si cholera abũdet. vel calefacta cũ pauco zinzibere dñante phlegmate. Et si patiens robust⁹ fuerit assuet⁹ carnib⁹ potes in dieb⁹ quietioꝛib⁹ dare sibi aliquid de carnib⁹ pullorꝝ vel alaudarũ vel ꝑdicis iuuenis vel turturis aut hedi. ¶ Attende sexto q̃ in hemitriceo dñantis cholere pot⁹ electioꝛ ẽ ptisana pura ꝑcipue si tertiana ei⁹ fit ꝓtinua. ʒ si phlegma in ea ꝑdñetur fit in sua ptisana virt⁹ pauca pipis vel semis anisi vel feniculi: vel fit pot⁹ hydromel vel debile vinũ sub tile aquosũ. ¶ Attẽde septimo q̃ qꝝ hemitrice⁹ os stomachi stomachũ ⁊ cpar debilitat ad cacexiã ⁊ hydropisim appat: quare egẽt plurimũ sepe ꝙfortari ⁊ int⁹ ⁊ extra. Jnt⁹ quidẽ cũ electuarijs minus ⁊ conseruis. Foras vero cũ cerotis oleis ⁊ vnguentis factis ex oleo rosato vel onfancino dñante cholera, vel oleis de spica ⁊ de absinthio dñante phlegmate. Et cũ linimẽtis ⁊ epithymatib⁹ ex sandalis ⁊ rosis ⁊ rasura eboris ⁊ spodio ⁊ myrto dñante cholera. Et cũ spica nardi mastice ⁊ macis ⁊ gariofilis ⁊ cynamomo ⁊ coriandro dñante phlegmate. ¶ Attẽde octauo q̃ in declinatõe hemitricei post purgatões ꝙfert sũmo mane semel i septimana sumere .3.1. boni methridati vel.ʒ.ƒ. tyriace magne ad cõsumẽdũ reliq̃as

¶ De recidiuatõe. Ca. xvi.

r Ecidiuatio ẽ deteri

¶ De recidiuatõe. C. xvi (hũoꝝ ⁊ ꝙfortãdũ mẽbra debilia.

Ecidiuatio est deterioꝛ ⁊c. Jn hoc capꝰ ꝓmo cõparat recidiuationẽ ad radicẽ eius. Scõo nos instruit ⁊ reddit cautos circa curã ei⁹ ibi [Et ꝙsilũ] Tertio circa maliciam a Jn ꝓma ꝑte dicit q̃ cõiter recidiuatio deterioꝛ est q̃ sit radix ei⁹. quia virt⁹ egri iã debilitata est per morbũ prioꝛẽ: quare dubitandũ est ne victa succũbat morbo redeunti. ¶ Attende primo q̃ recidiuatio propria appellata est reditus morbi similis prioꝛi post curã prioꝛis qui radix huic fuit seu principiũ. Et extenso nomine dicitur interdũ recidiuatio relapsus hoꝝ in aliquẽ morbũ postq̃ sanat⁹ est de morbo prioꝛi siue similes sint siue dissimiles prioꝛ ⁊ posterioꝛ. ¶ Attende secundo q̃ recidiuationũ quedam sunt quarũ radices de se sunt vt in

UVA. BHSC. IyR_028

pluribus maligne ⁊ mortales:⁊ iste cōiter sunt multo peiores suis radicibus ⁊ citius occidunt absq; remedio:qz reperiunt virtutes egrozum iam debilitatas ⁊ quasi delectas a suis radicibus vt recidiuationes pestilentialium egritudinū. Alie sunt quarū radices de se sunt periculose:veruntn plurimi de ipsis euadūt si bene regantur sicut plurefis ⁊ febres earum ⁊ finochez causont ⁊ manie cōtinue ⁊ quotidiane tam cōtinue q̄ interpolate:⁊ recidiue harum sunt periculose sicut radices ⁊ paulo amplius:qz supueniunt illi cui⁹ vt⁹ predebilitata est:multi tn ex his bene recti euadunt:nisi ceciderit eoz virtus ex priori morbo. Alie sunt quarū radices de se salue ⁊ secure sunt decēti abseruato regimine in eis sicut ephimere tertiane interpolate:⁊ recidiue harū non sunt verende neq; suspecte de sinistro fine sicut nec radices:nisi nouas afferant egritudines sua lōgitudine sicut cacexias aut hydropises aut ethicas febres. ¶ Attende tertio ⁊ recidiuarū q̄dam ꝺtingunt ex malicia vel ex reliquijs morboz priorum etiā si bn̄ se rexerint egri. Jux̄ id hypocratis ampho.2. Que relinquūtur post crisim subuersiones facere consueuerūt. Alie ꝺtingūt ex errore in regimine:vt qz cōualescēs nimis comedit vel cibis aut potibus nō bonis vtitur vel qz se exponit nimis cito aeri vel laboribus vel coitui:⁊ hec recidiua minoris malicie ⁊ periculi est recidiua prioze.eo q̄ cā eius est extrinseca nō fixa in corpe vt cā prioris ⁊ est facilius remediabilis. ¶ Attende q̄rto q̄ recidiuarū q̄dam sunt ꝓpinque suis radicibus: alie distantes tāto tpe q̄ in eo vtus restaurari pōt. Ne saluiores ⁊ minus suspecte sunt q̄ propinque:qz nō reperiūt egroz virtutes adeo debiles. ¶ Attēde q̄nto q̄ p mꝛta signa recidiuatōes future agnoscuntur:vt si materiales egritudines sine crisi cessent vel in eis fiozradice. Et ꝓsiliuz[b] quidē est vt in ea nō fiat inceptio ad curādū donec manifest⁹ sit mod⁹ egritudinis. Mā ꝑm[c] pluri mū est seua.

¶ Explicita est prima fen quarti canonis Auicēne.

ant impfecte crises aut ipse fiant sed nō die cretico:⁊ si virtutis egri debilitas din pseueret ⁊ nausea ⁊ fedus appetitus ⁊ diminutio digestionis ⁊ corruptio ciborum ⁊ inflationes in hypocōdrijs ⁊ corruptio somni ⁊ fortis sitis ⁊ tumoz faciei ⁊ palpebraꝝ:⁊ nō recuperare ex cibis vires ⁊ carnē:⁊ sanguinē ⁊ viuū colozem:⁊ alia plurima q̄ memorat princeps ārti scōa tractatu primo capło nonagesimo quarto.

b Jn scōa nō consulit incipere curam recidiuatiōis seu recidiue egritudinis donec manifest⁹ sit tibi mod⁹ egritudinis ei⁹. Mō quo ad cāz recidiuatōis si fit intrinseca vel extrinseca. Scōo q̄ad morbū si sit ita vehemēs sicut radix ei⁹ ⁊ idē specie. Tertio q̄ad ei⁹ accidētia vel syntomata ⁊ sint ita seua sicut radicis vel magis aut min⁹. Quarto q̄ ad vires recidiuātis si eque imbecilles sint vt in radice vel magis aut min⁹. Mā si cā ipsi⁹ est extrinseca remediū aptius est vt elōget:sivo intrinseca materialis euacuet. Et si morb⁹ rediēs ⁊ accidētia sint ꝺdē specie ⁊ eque seui sicut radix regant regimīe sue radicis ⁊ curent eisdē remedijs si virt⁹ ipsa sustinere possit. Et sikr fac si sint min⁹ seui: minozādo tn vires medicaminū ⁊ tenuitatē regiminis egroz. Et si magis seuos cos inuenerꝭ ⁊ si infirmi virt⁹ fuerit debik ⁊ radix eoz sit ex mortalib⁹ de reliquas egrū signis pronosticis iudicādo de eo q̄ moziet:nisi q̄d sike miraculo accidat. Et si virt⁹ egri satis fortis fuerit:ꝛz radix fuerit de periculosis nō diffidas penit⁹:ꝛz cauti⁹ te habe in phlebotomijs ⁊ pharmacijs dandis ⁊ oib⁹ illis q̄ fortiter cōmouēt aut ꝺturbāt corp⁹ ⁊ hūores ci⁹ vt balneis ⁊ stuphis ⁊ iisiste poti⁹ diete q̄ conuenit ⁊ alkatiuis ac ꝺfortatiuis

c Jn tertia causam dat nō festinādi in cura recidiue vsq; quo sciaꝫ modus egritudinis. Et ꝓnosticatur q̄ ꝑm plurimū recidiua est seua. i. terrentiū ⁊ periculosoz syntomatū ⁊ de morte suspecta. Et id intellige de recidiuis mortaliū radicum vel periculosarū:q̄ cito redeunt ⁊ a cā interiori ⁊ precipue in debili corpe ⁊ debili virtute.

Explicit.

Habes lector optime Magistri iacobi de partibus medicozum sui temporis facile peritissimi in Auicenna:quātam ipse post finē tertij se cōposuisse ꝓtestatus est:editionē:vna cū textu ipsius Auicēne a se castigato ⁊ expositio iuxta fidem exēplarioz que ipse recognouisse ꝓfessus est. Quocirca siquis (vt sunt varie hominū sententie) aliaz fortasse text⁹ lectionē alicubi ꝓtulerit:nō ꝺtinuo diligētiā impssoris dānabit:q̄ castigationē auctoris secut⁹ ē. Vt ecce statī in pfatione:vbi nō mendaciter impssum ab alijs videt. Myn⁹ nanq; qd medico necessariū est cōprehendit:qd vo sup ipm additū ē:in cōprehēsibile ē. Auctorē secut⁹ ita impssit. Myn⁹ nāq; q̄ medico necessariū ē cōprehēdit ⁊c. Boni itaq; equiq; ꝺsulēs lector:hec amico sinu suscipies. Vale.

¶ Impssus est aūt hoc opus lugduni (cū ꝓuilegijs in epła declarat⁹) incipiēte q̄dē ac ꝓcurante egregio viro. Dō. iohanne Trechsel alemāno artis impssorie pitissimo:cui⁹ aīa in pace q̄escat ꝺsummāte aūt. Dō. iohāne Clein itidē alemāno nec min⁹ perito. Anno christiane pietatis millesimo quadringentesimo nonagesimooctauo nono kalendas ianuarij. Sit laus deo.

Registrū huius operis.aaaa:bbbb:cccc:dddd:eeee:ffff:gggg:hhhh:iiii:kkkk:llll:m m m m n n n n:oooo:pppp:qqqq:rrrr:ssss:tttt:vvvv:xxxx:yyyy:3333.oēs sūt terni ꝓter a ⁊ 3.q̄ sūt q̄terni

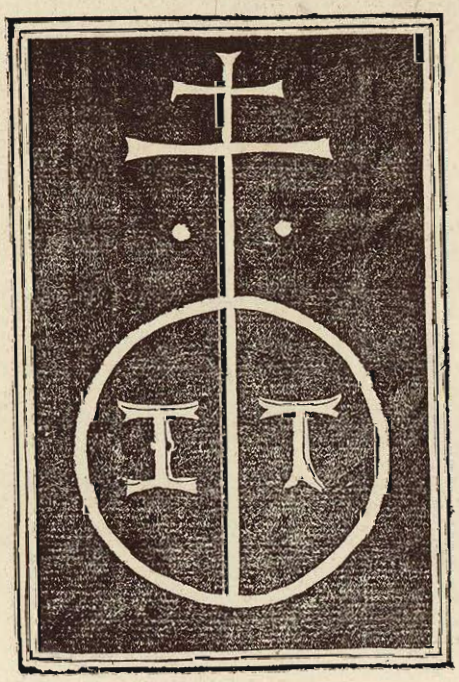

UVA. BHSC. IyR_028

UVA. BHSC. IyR_028

UVA. BHSC. IyR_028

UVA. BHSC. IyR_028

UVA. BHSC. LyR_028

UVA. BASC. Lyk_028

AVICENÆ

Opera

Medica

Biblioteca de Santa Cruz
IyR 28

UVA. BHSC. IyR_028

4. PARS AVICENA.

UVA. BHSC. IvR_028